Z
208

R. BIBLIOTECA
NAZ. CENTR.
204
1 B
14
VITT. EMAN. II
ROMA

Digitized by Google

204. 1. B. 14

Scriptū Joānis Duns

Scoti doc. subtilis. ord. mi. sup p̄mo sniar. ātea vitio impssor depravatū: nūc ṽo a multifariis erroribꝰ purgatū: p̄stineq; itegritati restitutū. Cui tabula vniuersaz autoris octo sectiōibꝰ i se cōtinēs sciētiā subnectitur: ab excellētissi. doc. Ant. de Fātis Taruisino icredibili serie miroq; ingenio elaborata: proximis his diebus absolutissime in lucez editum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

16

¶ Frater Joānes Clarola or.min.obser.Reg.fratri Bñdicto de bñdictis Dalmate: Theologice facultatis in vbe pfessori clarissimo cōfratri suo. S.p.D.

Solēt ꝯplurimi: Uir doctissime q̄ in publicādis: dicādisve alioꝝ libris aliq̄d labōris insumpsere: Illud in ꝑmis curare vt Authorē ipm labōrib⁹ accumulēt: ꝛ labores suos lectorib⁹ maxime studeāt cōmēdare. Hoc neutrū mihi in hac vltima: ꝛ ꝓpterea (iurta ꝓuerbium) optima subtilis doctoris editione faciēdū existimaui. Primū q̄dē eo libētius omisi: ꝛ q⁹ ipsi⁹ authoris laus: ꝛ encomiū nō tm meas. i. viri mediocriter eruditi: et nō satis in dicēdo exercitati vires: Uerūetiā facūdissimi cuiusq⁹ oratoris exce dāt facillime: ꝛ q⁹ publica viri virt⁹: q̄ inter hūanaꝝ: diuinarūq; rerū interpretes iādiu citra ꝓtrouersiā ꝑmas ꝓtes obtinet: ꝑuata laudatiōe nō indigeat. Hoc accedit q⁹ ꝛ tecū loquor: q̄ si ꝑsiā est: q̄ Scotice discipline abyssum: ad imū vsq; penetrauerit: tu sane ille mihi iudicandus es. Absit igit: vt mihi adscribat q̄s peripatetico phormioni vitio datū ē: q̄ coīā Annibale discipline militaris duce callētissimo de militia disserere ausus est. Alterū q̄z iure ꝓtereūdū putaui: q̄nq̄dē ipm bñ agere est sibūpsi laus cumulatissima: ꝛ per se pulcherrima merces. Unū tn q̄s eēt: vel negligētis: vel iuidi: ꝛ aliene laudis vsurpatoris clādestini nō subticebo. Un⁹ em̄ ex discipulis nr̄is authoris ꝛ ipse studiosissim⁹: iāpridē ement⁹ et merito inter Scotice eruditiōis eruditos ꝑnumerādus tm̄ laboris: ꝛ vigiliaꝝ adhibuit: ne impressoꝝ castigatissimū deesset exēplar: vt iā ad pfectissimā doctoris nr̄i editionē nihil oīno ꝓter impressoꝝ diligētiā desiderari possevideret. Oēs q̄dē q̄ hactenus diuinū hoc op⁹ impressū et liminari pagina sese diligētissimos fuisse polliceā. Q̄s tn̄ nemo adhuc: quē ego videri (plures em̄ curiose ispexim⁹) vel mediocriter ꝑstitit. Nā ꝛ q̄ emēdatissimi credūt codices: i his impressoꝝ vitio vltra viginti errores in ꝑmis pagellis adnotauim⁹. Hāc aūt editionē: quātū hūane diligētie attribui ꝓt: credim⁹ ꝛ curiosis: delicatisq; lectorib⁹: vl̄ ad mimū q̄dz nauseātib⁹: vnde quaq; satisfactura. Nā ꝛ hȳ q̄z ipēsis op⁹ ꝑmebat: vt sunt ꝑbati viri: ꝛ bone fidei tenaces: honoris: ꝛ bone fame honesti appetitores nullis sumptibus pepcerūt: q̄ studiosis opis: ꝛ supme ꝟitatis solicitis indagatoribꝫ poti⁹ satisfaceret: q̄ ꝓtijs rei fa. augēdis cōmodis ꝓfulerēt: q̄s plurimos i bonaꝝ artiū maximū detrimētū factitasse oīb⁹ frātis ꝛ dolēdū ꝛ deplorādū ē. Ecce igit humanissi. pr̄: ꝛ theologice ꝟitatis ꝓfessor clarissime: mihi aūt semp obseruāde: Scotū tuū nouissime ad te pdeūtē totū lucidū ꝛ triplici dote exornatū. Nā gr̄a exēplaris scrupulose correcti: ꝛ correctoris impressorie officine linceis (vt dici solet) oculis ꝑspectis: et eoꝝ q̄z pssus est sumptui nō pcētiū emēdatissim⁹ exyt. Affert ꝛ scōas dotes indicē. i. ꝛ sections illas excellētissimi doctoris Anto. de Frātis bone frugis plenū. Adde et collatiōes q̄sdā eiusdē Sco. nō minus vtiles nusq; antea in Italia formis tradi tas. Et ne q̄d deesset cōsummatissimo opi tuo ipulsu: te duce: te inuētore: vt tāt⁹ diuinaꝝ rer⁹ thesaur⁹ oīb⁹ ꝛ vbiq; fieret cōicabilis i forma enchiridiū tibi: q̄s sum mope desideratū ad oīm: ꝛ ꝑsertim diuini eloquij ꝑdicatoꝝ: utilitatē ꝛ totiꝰ orbis salutē elegātissim⁹ occurret. Quid em̄ libroꝝ vltra desiderabit: q̄ secū Scotū ipsum: vbiq; comitē citra oē ipedimētū habuerit? Tu igit pr̄ optime iudicabis: q̄ solus in hoc ope totus oculeus es: ii ꝑstat: q̄s vere in Frōtispicio ꝑmisimus.

Uale nr̄i memor in dño Jesu: ex edibus nr̄is. s. Jacobi apud Ticinū. 16. kal. Augusti: Uirginei partus salutiferi Anno. M.cccc.xvij.

Nō q̄ gelasium sco. Debet ꝛupponi: ꝛ q̄ hō ꝛordinat⁹ adeo ad bēatitudinē: ꝛ q̄ uelit ipsa effectuare: 3° q̄sit agēs ꝛoperans ꝓ illas gr̄az actu: ad excludēdū q̄ d' sine aquo non ꝑ dari: ꝛsic nō sort ꝓ statu nātā cogitio talis. ꝛet pueris post baptismā dr̄ebatis? Nō

Prologi Sniaꝝ Scriptū primū

a Joanne Duns Scoto doctore subtilissimo ordinis minorū: ac olm theologoꝝ principe sup primo Sententiarum editum: Fauste occipit.

Cupientes aliquid de penuria ac tenuitate nr̄a cū paupcula in gazophilatium dn̄i mittere. ꝛc.

Circa ꝓlogū huius p̄mi libri sententiarū querunt q̄nq̄. ¶ Primum de necessitate huius doctrine: et spectat ad genꝰ cause efficiētis. Et est q̄stio. Utrū necessariū sit hoī: ꝓ statu isto: aliquā doctrinā specialē: supnaturaliter ispirari? ¶ Scd̄m spectat ad genꝰ cāe formalis. Et est qō. Utrū cognitio supnaturalis necessaria viatori: tradita sit sufficiēter in sacra scriptura? ¶ Tertiū spectat ad genꝰ cāe materialis. Et est qō. Utrū theologia sit de deo: tāq̄ de subiecto primo? ¶ Quartū ꝛ q̄ntū ꝑtinēt ad genꝰ cāe finalis. Et est q̄rta qō. Utrū theologia sit practica? ¶ Quinta vero questio. Utrū ex ordine

ad praxim: vt ad finem dicatur per se scientia practica?

Questio. I.

Primo q̄ritur. Utrum hoī pro statu isto sit necessarium aliquā doctrinā spālē supnaturalr̄ ispirari: ad quā vcz nō possit attingere: lumine naturali intellectꝰ? Et vr̄ ꝙ nō sic. Oīs potētia habēs aliqd̄ cōe ꝓ p̄mo obiecto naturali p̄t ī q̄dlibet cōtētū sub illo: sicut ī ꝑ se obiectū naturale. Hoc pz ꝑ exēplū de p̄mo obiecto visus: ꝛ alijs ꝯtētis sub illo. Et ita īductiue in alijs obiectꝭ p̄mis ꝛ potētijs. Pz ēt ꝑ rōnē: qꝛ primū obiectū d̄r qd̄ est adeq̄tū potētie: sz si ī aliq̄ eēt rō eiꝰ circa qd̄ ñ posset potētia hr̄e actū nālr̄, nō eēt potētie adeq̄tū sz excederet potētiā. pz ḡ maior. Sz p̄mū obiectū itellꝰ nr̄i nāle est ens īquātū ens. ḡ itellectꝰ nr̄ p̄t nāliter hr̄e actū circa q̄dcūq̄ ens: ꝛ sic circa q̄dcūq̄ itelligibile ēt circa nō ens: qꝛ negatio cognoscit̄ ꝑ affirmationē. ḡ ꝛc. ꝓbatio minorꝭ. Aui. 1. me. c. 5. Ens ꝛ res p̄ma impressiōe īprimunt̄ in aīaz: nec p̄nt māifestari ex alijs. Si aūt eēt aliq̄d alid̄ ab istis p̄mū obm: ista possent māifestari ꝑ rōnē illiꝰ: sz hoc ē īpossibile. ḡ. ¶ Preterea: sensꝰ nō īdiget aliq̄ cognitiōe supnāli ꝓ isto statu. ḡ nec itellꝰ. añs pz. ꝓbatio ꝯn̄tie. Natura nō deficit ī nec̄ijs. 3. de aīa. ꝛ si ī īpfectis nō deficit: multo magꝭ nec ī ꝑfectis. ḡ si ñ deficit ī potētijs īferioribꝰ quātū ad nec̄ia eis: ꝑꝑ actꝰ suos hn̄dos: ꝛ finē eaꝝ ꝯsequēdū: multo magꝭ ñ deficit ī nec̄ijs potētie supiori

4. meta. t. c. 2. ꝛ. 16 ꝛ. 2. pi ermenias ad fi.

T. cō. 45.

ad actū suū: ⁊ finē ꝯsequēdū: ꝑ ⁊c. ¶ Preterea. si aliq̄ tal' doctrina sit nec̄ia: hoc ē: qꝛ potētia in puris nālib⁹ est ipropoꝛtionata obō: vt sic cognoscibili: ꝑ opꝫ ꝙ ꝑ aliq̄d aliō a se fiat ei ꝓpoꝛtionata: illō aliō. aut est nāle aut supnaturale. si ē nāle. ꝑ totū est ipropoꝛtionatū obiecto prio: si supnāle: ꝑ potētia ē ipropoꝛtionata illi: ⁊ ita sequit ꝙ ꝑ aliō oꝫ ei ꝓpoꝛtionari: ⁊ sic in ifinitū: cū ꝑ nō sit ꝓcedere i ifinitū. 2. me. opꝫ stare in prio dicēdo ꝙ potētia intellectiua sit ex se ꝓpoꝛtionata oi cognoscibili ⁊ ꝟꝫ omneꝫ moduꝫ cognoscibilis quare ⁊c.

t. c. 5. ⁊ inde.

Ad oppositū scd̄a Thimo. 3. in fine. Ois scriptura diuinit⁹ inspirata vtilis ē ad docēdū. ad arguēdū ⁊c. ¶ Preterea Baruch. 3. de sapiētia dr. Nō ē q̄ possit scire vias ei⁹ sꝫ q̄ scit vniuersa nouit eā: ꝑ null⁹ ali⁹ pōt hr̄e eā nisi asciēte vniuersa: hoc q̄ꝫtū ad nec̄itatē de facto subdit Tradidit eā Jacob puero suo: ⁊ israel dilecto suo hoc q̄ꝫtū ad vet⁹ testm̄: ⁊ sequit. Post hoc in terris visus ē: ⁊ cū hoibus conuersatus est. s. qn̄ tradidit eaꝫ q̄ ad nouum testamentum.

opinio arist. ⁊ seq̄ciū.

In ista .q. vr̄ eē ꝯtrouersia inter ph̄os ⁊ theologos. Tenēt em̄ ph̄i ꝑfectionē nāe: ⁊ negāt ꝑfectionē supernaturalē. Theologi ꝟo cognoscūt defectū nāe: ⁊ necessitatē gr̄e: ⁊ ꝑfectionū supnāliū. Diceret ꝑ ph̄s ꝙ nulla ē cognitio supernālis hoi nec̄ia ꝓ isto statu: sꝫ ꝙ oēꝫ notitiā sibi nec̄iam possꝫ acq̄rere ex actiōe cārū naturalium. ¶ Ad hoc adducit sil' auctoritas ⁊ rō ph̄i ex diuersis locis. prio ꝑ illō. 3. de aia. vbi dicit ꝙ intell's agēs ē q̄ ē oīa facere: ⁊ intell's polis ē q̄ ē oīa fieri Ex hoc arguit sic. Actiuo nāli ⁊ passiuo debite approximatis et non ipeditis nec̄io sequit actio: qꝛ nō dependet eēntialr nisi ab eis tāq̄ꝫ a cāis ꝓoꝛib⁹. Actiuuꝫ aūt respectu oiꝫ intelligibiliū ē intell's agēs ⁊ passiuū ē intell's polis: ⁊ hec sunt nāliter in aia: nec sunt ipedita. ptꝫ ꝑ ꝙ ꝟtute nāli istoꝛū pōt seq̄ act⁹ intelligēdi respectu cuiuscūqꝫ intelligibilis. ¶ Cōfirmatr̄ō. oī potētie passiue nāli coꝛrespōdet aliq̄d actiuū nāle alioq̄n videret potētia passiua eē frustra i nā: si ꝑ nihil in natura possꝫ reduci ad actuꝫ sꝫ intell's polis ē potētia passiua ⁊ nālis respectu quoꝛūcūqꝫ intelligibiliū. ꝑ coꝛrespōdet sibi aliq̄ potētia actiua nālis: sequitur ꝑ ꝓpositū minoꝛ. pꝫ: qꝛ intellect⁹ polis naturalr appetit cognitionē cuiuscūqꝫ cognoscibilis nāliter ēt ꝑficit ꝑ quācunqꝫ cognitionē. ꝑ ē nāliter receptiuus cuiuscūqꝫ intellīōis. ¶ Preterea. 6. met. diuidit scia speculatiua in metaphysicā ⁊ physicā siue nālē ⁊ mathematicā. Et ex ꝓbatiōe hui⁹ ibidē: nō vr̄ possibile plures habit⁹ eē speculatiuos qꝛ in istis cōsiderat de toto ente ⁊ in se ⁊ q̄ ad oēs ꝑtes ei⁹ sicut aūt nō possꝫ eē aliqua alia scia speculatiua ab istis. sic nec practica aliq̄ alia a practicis acquisitis actiuis ⁊ factiuis: ꝑ scie practice acquisite sufficiūt ad ꝑficiēdū intellectū practicū: ⁊ speculatiue acq̄site sufficiūt ad ꝑficiēdū intellectū speculatiuum. ¶ Preterea potēs naturalr intelligere principiū pōt naturalr

9. met. t. c. 10. ⁊ inde.

primo de ce. ⁊ mūdo ꝯ pla. ⁊ 3. de aia. te. c. 18.

in pro. lo. ꝑmi met. T. c. 2.

t. c. 18.

cognoscere ꝛ intelligere cõclusiões inclusas in ꝓncipio. hanc ꝓpo: q: scia ꝛclusionũ nõ depẽdet nisi ex intellectu ꝓncipũ: ꝛ ex deductiõe ꝛclusionũ ex principio. sicẽ ꝑz ex diffinitiõe scire ꝓtio posterior: ꝫ deductio ẽ ex se manifesta: sicut ꝑz ex diffinitiõe syllogismi ꝓfecti. ꝓtio priorũ: q: nullꝰ ẽ indigẽs vt appeat euidẽter nẽcius: ḡ si principia intelligũtur ꝛ deductio manifesta ex se: hñr oia que sunt nẽcia ad sciam cõclusionis. ꝓtz ḡ maior. Sz nãliter itelligimꝰ ꝓncipia prima: in ꝙbꝰ virtualr includuntur oes cõclusiões scibiles. ḡ naturalr possumꝰ scire oẽs cõclusiões istas scibiles. ꝓbatio ꝓtie ptis minoris: q: termini ꝓmorũ principiorꝫ sunt cõmunissimi ḡ istos possumꝰ naturalr intelligere: q: ex. 1. physi. cõmunissima nobis ꝓtio intelligũtur ꝓncipia aũt cognoscimꝰ inquãtus terminos cognoscimꝰ: ꝓtio posteriorũ: ḡ ꝓncipia prima possumus nãliter cognoscere. ꝓbatio sede ptis minoris: q: termini ꝓmorũ principiorũ sunt cõissimi: ḡ qñ distribuuntur distribuunt ꝙ olbꝰ cõceptibꝰ inferioribꝰ: accipiunt aũt tales termini: vlr in primis ꝓncipijs: ꝛ ita extẽdũt se ad oẽs cõceptꝰ ꝑticulares: ꝙ ꝑns ad extrema olim specialium conclusionum. quare ꝛc.

t.c.5.

t.c.1. nullus

t.c.2.ꝛ 4.

t.c.6.

A Notabile documentũ doctoris ꝙ rõni busad ducendis

¶ Nota q: nullũ supernãle potest rõe nãli ognosci inesse viatori: vel nẽcio reqrit ad ꝑfectionẽ eiꝰ nec ẽt hñs põt cognoscere illũ sibi inesse: igr impoꝫe ẽ hoc pbare ex phm rõe nãli. Si aũt arguit ex creditis: nõ e st via ex phm: qr ꝓmissꝫ creditã non cõcederet. Uñ rones hic facte cõtra eũ alterã ꝓmissarũ hñt creditã vl pbatã ex creditis. ꝛ iõ nõ sunt sibi nisi ꝓsuasiões theologice ex credit ad creditũ

phos ꝓtũcõ clude re vaꝫ leant.

Cõtra istam positionem põt argui tripl. ¶ ꝓtio sic. oĩ agẽti ꝙ cognitionẽ nẽcia ẽ distincta cognitio sui finis. hãc ꝙ: q: agẽs ꝙ finẽ agit ex appetitu finis: ꝛ oẽ ꝙ se agẽs agit ꝙ finem: ḡ oẽ ꝙ se agẽs suo mõappetit finẽ: ḡ sicut agẽti nãli ẽ necessari appetitꝰ finis ꝙ quẽ dz agere: ita agẽti ꝙ cognitionẽ (qõ ẽt ꝙ se agens ex. 2. physi.) necessari ẽ appetitus finis ꝙ quẽ dz agere: q sequtur cognitionẽ: ptz ḡ maior. Sz hõ non põt scire ex nãlibus finẽ suũ distincte: ḡ nẽcia ẽ sibi de hoc tradi aliã cognitio supnaturalis minor ꝓbat: ꝓtio qr phs eqũs nãle rõnẽ: aut ponit felicitatẽ eẽ ꝑfectã in cognitiõe substãtiarũ sepatarũ acquisita sicut vꝫ dicere. 1. ethicorũ. ꝛ. 10. aut si determinate asserit istaz eẽ supremã nobis possibilẽ: aliã tñ rõe nãli nõ cõcludit ita q: solli rõi nãli innitẽdo vel errabit circa finẽ in ꝑticulari vel dubiꝰ remanebit: vñ. 1. ethi. c. 13. dubitãdo ait. Siquidẽ igr ꝛ aliõ aliq; qõ deorũ ẽ donũ hoibꝰ rõnabile ẽ felicitatẽdei datũ eẽ. ꝛ maxime hũanorũ ꝙto optimum.

¶ Scdo ꝓbat eadẽ minor ꝓ nẽ: q: nulliꝰ substãtie finis ꝓprius cognoscit a nobis: nisi ex actibꝰ eiꝰ nobis manifestis: ex ꝙbꝰ ofidit q: talis finis sit cõueniẽs tali nãe: nullos aũt actꝰ experimur: nec cognoscimꝰ inesse nãe nr̃e in statu suo ex ꝙbꝰ cognoscamꝰ visiõnẽ substãtiarum separatarũ eẽ cõueniẽtẽ nobis:

B

Prologi

ergo nō possum⁹ nāliter cognoscere distincte. q̄ iste finis sit cōuenies nāe nr̄e. hoc saltē certū ē q̄ q̄dā cōditiōes finis: pp̄ quas ē appetibiliores ⁊ feruēti⁹ inquirēdus: nō p̄t determinate cōcludi rōe nāli. Et si esset dare⁹ q̄ rō nālis sufficeret ad p̄bādū: q̄ visio nuda: ⁊ fruitio dei ē finis homīnis: tm̄ nō ꝛcluderet q̄ illa p petuo cōueniāt hoi pfecto in corpore ⁊ alia: sīc dicēt in. 4. di. 43. Et tm̄ ppetuitas huius boni ē cōditio reddēs finē appetibiliorē q̄s si eēt trāsitoriū. Cōsequēter hoc bonū in nā pfecta appetibilius ē q̄s in alia separata: sīc p̄z p Aug. 12. sup genesim. Istas q̄ ⁊ sīles cōditiōes finis necessariū ē nosse ad efficaciter inq̄rēdū finem ⁊ tm̄ ad eas cognoscēdas nō sufficit rō nālis. g̃ requirit doctrina supnāliter tradita. Cōsequēs cōsequens sic. Quia cognoscēti agenti pp̄ finē necessaria ē triplex cognitio. p̄mo quō ⁊ qualr̄ finis acq̄rat. scōo cognitio oīs q̄ sunt nēcia ad finē. tertio ē necessariū cognoscere q̄ oia ista sufficiāt ad talē finē. Primū p̄z: q̄ si nesciat quōfinis acq̄rat nesciet qualr̄ ad cōsecutionē illi⁹ se disponat. scōm p̄bat: q̄ si nesciat oia necessaria ad ip̄z finē pp̄ ignorātiā aliquis necessariū potent a fine deficere. Et ēt q̄s tū ad tertiū si nesciat ista nēcia sufficere dubitādo se ignorare aliq̄d necessariū nō efficaciter p̄sequtur illud: q̄d ē necessariū. S3 hec tria non p̄t viator rōe nāli cognoscere. probatio p̄mi: q̄ beatitudo cōsert tāq̄ p̄miū p meritis ei⁹ quē deacceptat tāq̄ dignū tali p̄mio. Et p ans nulla nāli nēcitate sequit ad act⁹ nr̄os ālesciūq̄: s3 cō

Qr̄ p barinō p̄t im mortalitas alē rōnalis nāli rōne. vt p3 dis. 49. q̄r ti. q. 6.

C

Sententiarum

tingēter dat⁹ a deo act⁹ aliq̄s in ordine ad ip̄z tāq̄ meritorios ac ceptāte. hoc aūt nō ē nāliter scibile: vt vr̄: q̄ in hoc errabant phi ponētes oia q̄ sūt a deo imedia te eē ab eo necessario: saltē alia duo mēbra sūt manifesta. Nō em̄ p̄t sciri nāliter acceptatio voluntat⁹ dīne: vt puta tāq̄ ptigēter acceptātis talia vel talia dignavita eterna. Et q̄ ēt illa sufficiāt: cōpēdet mere ex volūtate diuina circa ea ad q̄ptigēter se hz: ⁊c.

Cōtra istas duas rōnes

instat. ⁊ p̄mo 2tra primā sic. Ois nā cāta ēentialr̄ dependet a qualitet p se cā eius Et ppter talē dependentiā ex cāto cognito p̄t demōstratiōe: q̄ q̄ lybet ei⁹ p se cā cognosci: ergo cū nā hois sit hoi naturalr̄ cognoscibilis: q̄ nō ē potētie cognitiue p̄portionalis: sequit q̄ ex ista natura cognita possit q̄tariliter cognosci finis illi⁹ nature P Cōfirmāt rō: q̄ si ex nā inferiori cognita cognoscit ei⁹ finis nō min⁹ hoc ē pōse in ppōsito: q̄ nec mior dependētia ē finiti in ppōsito ad suū finē q̄s in alijs. Ex hac ēt rōne vr̄ q̄ falsa sit ista ppositio: finis subē nō cognoscit nisi ex actib⁹ ei⁹: q̄ assumebat in p̄batione minoris: q̄ ex cognitiōe nāe in se: p̄t finis ei⁹ cognosci demōstratione q̄. Cōsequēs aūt dicat q̄ rō ꝛcludit hō minē nāliter posse cognoscere suū finē nāturalē: nō aūt supnaturalē. Cōtra Aug. p̄mo de p̄destinatiōe sctōr. c. 4. proinde inqt posse hr̄e fidem sicut posse hr̄e charitatē nāe ē hoiz: hr̄e aūt fidē quēadmodū hr̄e charitatē grē ē fideliū. Si igr̄ nā hois est naturalr̄ cognoscibilis hoi na-

1. poste rio. t. c. 30.

1. natu rales ſ. supnāles.

turalr ẽt erit cognoscibilis ista potẽtia: vt est talis nãt p ꝓs ordinabilitas talis nãe ad finẽ ad quẽ fidẽs ⁊ charitas dispo nit. ¶Itẽ hõ naturalr appetit fi nẽ istũ. quẽ dicis supnaturalez igr ad istũ nãlr ordiat: g ex tali ordine põt cõcludi iste finis ex cognitiõe nãe ordiate ad ipsum ¶Itẽ nãlr cognoscibile ẽ primũ obm intellectꝰ ẽ ens fm Aui. Et naturalr ẽcognoscibile ideo ꝑfectissime saluari rõnẽ entis: finisaũt cuiuscũqꝫ potẽtie ẽ optimũ eoꝝ q̃ cõtinẽtur sub eiꝰ obo ꝓio. qz in illo solo ẽ ꝑfecta de tanto ⁊ vltertanto &c. ethica. igr nãliter cognoscibile ẽ hoiez ordinari fm intellectũ ad deuz tãq̃ ad finẽ. ℣ Confirmat rõ qz cui naturalr ẽ cognoscibilis po tẽtia aliq̃: sibi naturalr ẽ cognoscibile: q̃d sit eiꝰ obiectũ primũ. Et vlteriꝰ põt cognoscere i quo ꝑfectissime: tale eñ est finis po tẽtie: mẽs aũt nota ẽ sibi ꝛz augu. 14. de tri. c. 4 igr notũ ẽ sibi q̃d sit ẽt eiꝰ primũ obiectum. Et nouit deũ nõ excedere rõnẽ illiusmi obi i. qz tũc nullo modo cẽt ab ipsa mẽte intelligibilis: g nouit deũ eẽ optimũ: in q̃ saluatur rõ sui pmi obi. Et ita nouit ipm eẽ finẽ potẽtie. ¶Cõtra sẽcũdã rõnẽ arguit sic. Si ꝓ vnũ extremũ cognoscit aliũ extremũ g ꝛm mediũ: ꝛz necessaria ad cõsequẽdũ finẽ sunt media inter naturã ⁊ finẽ suũ cõsequendũ. igr cũ ex cognitione nãe possit cognosci finis nãe: fm pus ꝓbata vt qsiꝫ possint cognosci media nẽcia ad finẽ. ¶Confirmat rõ. ita eñ in ꝓposito entiũ ad finẽ vt ẽ nẽcia ꝛnexio ad ipm finez sic in alijs: ꝛz ꝓp talẽ ꝛnexionẽ in alijs: ex fine cognoscũt illa q̃ sunt ad finẽ nẽcia: sicut ꝓ rõnez sanitatis cõcludit talia ⁊ talia requiri ad sanitatẽ: ergo ꝛc.

Ad primũ

ℓz ꝓcedat subiectiue q. de ẽ finẽ q̃ est cto et. cã finalis: nõ de fine attingẽdo q. de ꝓoperatõez: quoꝝ finiũ distinctio ꝓtari. dicet infra. Potest tñ ad istud ⁊ ⁊ di. i. ad sequs de Angu. Et ad ter- q. 2. ⁊ 4. dis, tiũ de potẽtia ꝓmo obiecto di- 48. q. ci vnica rẽspõsione: q̃ oia acci- piũt nr̃az naturã: vt potẽtia in 2. ⁊ 4. tellectiua esse a nobis cognosci 9. q. 8. bilẽ naturaliter. qõ falsuz ẽ sub ratione illa rõne ꝓpria ꝛspãli: sub q̃ ad remati talẽ finẽ ordinat: ꝛsub q̃ capax ẽ bus. gre cõsumate: ⁊ sub q̃ hz deũ ꝓ D ꝑfectissimo obiecto. Non. n. co- q. 1. ⁊ 3 gnoscit aia a nobis: nec nã nr̃a ꝓ statu isto nisi ꝛõ rõe aliq̃ gñe s. li abstrahibili assensibilibꝰ: sicut patebit infra di. 3. Et ꝛz talẽ rõnẽ generalẽ nõ cõuenit sibi ordinari ad talẽ finẽ: nec posse capere gr̃az: nec hẽr sic deũ ꝓ obiecto perfectissimo. Tũc ad formã argumẽti cũ dicit q̃ ex ẽte ad finẽ põt cognosci finis demõstratiõe qz. Dico q̃ nõ ẽ verũ: nisi cognito illo ẽte ad finẽ sub illa ꝓpria rõne: sub q̃ hz finẽ istũ. Et tũc minor ẽ falsa. Et cũ ꝓbat q̃ ꝓpositionalitatẽ. dico q̃ ℓz mẽs sit ea dẽ sibi: nõ tñ ꝓ statu isto ẽ ꝓpositionalr sibi: tãq̃ obiectũ: nisi fm ꝓ rõnes gñales: q̃ põt abstrahiab imaginabilibꝰ. ℣ Ad ꝓfirmatiõnẽ dico q̃ nec alia ꝛ substãtiaꝝ fines ꝓpriũ cognoscũt: q. ꝛ. sũt eaꝝ ꝛz rões ꝓpas: nisi alicꝫ sint actu manifesti: ex qb̃ cõcludat eadem ad talẽ finẽ. Et exhoc ꝓz ad illũ qõ adducit ℣ ꝓbationẽ mioꝝ q̃ ista ꝓpositionẽ falsa. Nõ co

gnoscit a nobis finis ppriꝰ subē nisi p actꝰ eiꝰ nobis manifestos. Non em accipit ppositio illa q̄ non possit alr cognosci finis. bñ em est verū q̄ si suba sub ppria rōe cognosceret ex natura sic cognita posset eiꝰ cā p se cognosci demōstratiōe qz:sz nō sic cognoscit a nobis aliqua suba nūc: iō nullū finē possumꝰ nūc ꝓcludere ppriū subē nisi p actū euidentē de illa subavt nota i vli ꝛ ꝓfuse.

In ꝓpositio autē deficit tractatiōe via. Sz ꝓbatio minoris tetigit ynāviā de ignoātia actꝰ suppono ēdo aliā de ignoātia nature i se. Ad scōm de Aug. dico q̄ illa potētia hñdi charitatē (vt ipa est) dispō respectu dei i se sub ppria rōne amādi ꝓuenit nature hois fm rōnē spālē: nō cōem sibi et sensibilib⁹. et iō nō ē illa potētialitas naturalr cognoscibilis de hoie: sicut nec hō cognoscit sub illa rōe sub q̄ ē eiꝰ hec potētia. Et ita rndeo ad illud inquātū pōt adduci ad cōclusionē ꝓncipalē. s. oppositū minoris ꝓme rōnis. Sz inquātū adducit ꝑ illā rōnionē de fine naturali ꝛ supnaturali. ꝓcedo deū ē finē naturalē hois: lz nō naturalr adipiscēdū: sed supnaturalr. ꝛ hoc ꝑbat rō sequēs de desiderio naturali quā ꝓcedo. Ad aliō negādū ē illō q̄ assumit. s. q̄ naturalr cognoscimꝰ eius ē ꝑmū obiectū intellectꝰ nr̄i. ꝛ hoc fm totā idiffrētiā entis ad sensibilia ꝛ isensibilia. Et hoc q̄ dicit Aui. nō cōcludit q̄ sit naturalr notū. Vi-

Cō. 4. meta. ca. 3. Ca. 7. et. 8.

scuit em sectam suā q̄ fuit secta Wachometi ꝓhicis. Et q̄dā dicit vt ꝓhica: ꝛ rōe ꝑbata. alia vt ꝓsona sue secte. Un ipe exꝓresse ponit. 9. meta. sue alaz ꝛparatā cognoscere subam imaterialē i se. Et iō sub obiecto ꝑmo intellectꝰ hz ponere subaz imaterialē ꝓtineri. Nō sic Arist. lz fm ipz vr̄ ē ꝑmū obiectū intellectꝰ nr̄i q̄ditas rei sensibilis. ꝛ hoc vel i se sensibilis vel i suo iferiori: hoc ē q̄ditas abstrahibilis a sensibilib⁹.

3dē. 3. di. hus. ius. q. 7. ꝛ. q. 14. q̄li be.

Arguit ꝙ hoc sic: q̄ si q̄ditas rei materialis sit obiectū adeq̄tū intellectꝰ: tūc itellis ñ poterit itelligere aliq̄d de substātijs sepatis: q̄ obiectū adeq̄tū vel formalr vl ꝛtualr ꝓtinet oē illō i q̄ potētia pt ferri: lz q̄ditas materialis nec formalr nec ꝛtualr ꝓtinet substasepatas. ꝛc. Rndeo assumptū ñ ē ver: q̄ q̄nq̄ cōia sensibilia. s. nūer⁹: figura: motꝰ magnitudo: ꝛ q̄es: sentiunt avisu p se: ꝛ tñ neutro mō ꝓtinent sub luce vel colore. sufficit em aliqua cōueniētia vel cōmixtanta vnius ad alterum.

de hoc vid. 2. de aia t. c. 63. ꝛ in se quēti bus.

Ad aūt addit de Aug. in ꝓfirmatiōe illi⁹ rōis. Rndeo dico q̄ dictū Augu. dz itelligi de actu ꝑmo sufficiēte ex se ad actū sc̄m: lz tñ nūc ipedit: pp q̄ ipe dimētū actꝰ scōs nō elicit a ꝓio. de hoc aūt ampli⁹ dicet. j. Si ꝓ obijciat ꝑ ista. hō i statu nature ꝛsistitute potuit cognscere naturā suā. igit finē nāe ex deductiōe ꝑme rōis. igr ista cognitio nō ē supnatural. Ite ꝑ rnsionē ad vltimā rōnē: si iō nō cognoscit q̄d sit obiectū ꝑmū itellis: q̄ nō cognoscit itellis sub rōe ꝑpa sub q̄ respicit tale obiectū. g nō ꝑt cognsci de q̄cūq: q̄ ipm sit itelligibile: q: ñ cognscit potētia sub illa rōe: sub q̄ respicit q̄dcūq vt obiectū itelligibile. Rndeo ad ꝑmū rnderet dici q̄lis fuerit co-

Dis. 3. q. 3. ꝛ. 3 dist. 2. q. 8. ꝛ i q̄li. q. 14.

Questio

Uide ꝙ gnitio hois istituti:qđ vsq; alias 2.dist. differat:saltē respectu viatoꝝ p 3.q.9. statu isto est illa cognitio supna et dist. turali:qz facultatē ei⁹ nālē exce- 21. q.3 dēs:nālē dico fm statuz nature ꝛ in. 3. lapse. ¶Ad scđ̄ ꝙcedo q nō hr̄ di. 14. mō cognitio ō alia vl̄ de alīq ei⁹ q.3.ꝛ i potētia ita distincta:q ex ipa pos 4. dis. sit cogīsci:q aliqđ obiectū tale si 1e. q.ꝛ bi cozrñdeat: sz ex ipo actu qđ et sup exprimur:ꝙcludim⁹ potētiā ꝛ na lib. de turā:cui⁹ iste act⁹ ē:illō respice sia. q. re p obiecto qđ ꝓcipim⁹ attigi p 15. op actū:ita q obiectū potētie nō cō time.ꝛ cludit ex cognitiōe potētie:sz ex cognitiōe act⁹ quē exprimur. Sz de obiecto supnaturali neutrā cognitionez possum⁹ habere. io ibi deficit vtraqz via cognoscēdi finē ppriū illius nature.

Ad argumentū

¶ Sz scđ̄z rōnē pz:qz supponit qđ dā tā negatū. ¶Ad ꝙfirmationē illi⁹ rōis dico:q qñ finis sectur naturalr ea q̄ fūt ad finē:ꝛ natu ralr pcigit illa: tūc ex fine pñt ꝙcludi ea q̄ sunt ad finē. hic aūt nō est ꝙsecutio nālis:sz tm acce ptatio diuine volūtat̄ ꝙpēsant̄ ista merita:tāq̄ digna tali fine.

Tertio

¶ Arguit̄ pncipalr ex opiñ. phoꝝ. 6. meta. cognitio subar̄ separata rū ē nobilissima:qz ē circa nobi lissimū genus. ¶ cognitio eoꝝ q̄ sunt ppria eis:ē maxie nobilis ꝛ neēsa. nā illa ppria eis sunt no bilioraꝝ pfectiora cognoscibilia q̄ illa in qb⁹ ꝙuenit cū sensibi Quia libⁱ. Sz illa ꝓpa nō possum⁹ co meta gnoscere ex puris naturalib⁹:ꝓ physi bo:qz si i aliq̄ scia naturalr ponī ca est bili traderent hec ppria.hoc ēt sciarū in metaphysica:sz ipa nō ē pos maxia sibilis naturalr a nob⁹ hr̄i de p

prijs pa ssiōib⁹ istar̄ subar̄ sepa ratar̄:vt ptz dupliꝛ ꝓmo sic:qz illa nō icludunt̄ actualr in ꝓmo subiecto metaphysice.s.in ente. hoc ēt ē qđ dicit phs.1.meta.q opz sapiēte oia cognoscere aliq liter.s.in vli ꝛ nō i ꝑticulari. Et subdit. Qui eñ nouit vlia:nouit aliq̄liter oia subiecta. sapiētē au tē vocat metaphysicā sicut me taphysicā ꝓbat ibi eē sapiētiā.

¶ Scđo ꝓbo rōne:qz nō cogno scunt talia cognitiōe pp qđ:nisi cognoscant ppria subiecta:que subiectā icludūt talia ꝑter qđ. Sz ppria subiecta eoꝝ nō sunt nobis naturalr cognoscibilia. ¶ ꝛc. Nec cogīscunt illa ꝓpa eoꝝ demōstratōe qz:vcz ex effectib⁹ qđ ꝓbat̄ nā effect⁹ vel reliquūt intellectū dubiū q̄ ad ista:vl̄ ad ducūt i errorē. Ad appet ex p ꝓprietatib⁹ ꝓme subē imateriales. ppriet as ei nature ei⁹ ē q̄ sit cōicabilis trib⁹:sz effect⁹ nō ostē dūt istā ꝓpetatē:qz ñ fūt ab ipo iquātū trin⁹. Et si ab effectib⁹ ar guat̄ ad cām:magis ducūt i op positū:ꝛ i errorē:qz in nullo effe ctu inuenīt̄na natura nūero ni si in vno supposito. ppriet as ēt isti⁹ nature ad extra ē cāre ꝛ tin gēter:ꝛ ad oppositū hui⁹ magis deducūt effect⁹ i errorē:sicut ꝓ p opiniōes phoꝝ ponētiū ꝓmū necio cāre. De ppriet atib⁹ etiā aliar̄ subar̄ ꝓ hoc idē:qz effec t⁹ magis ducūt i sempiternita tē:ꝛ eternitatē:ꝛ necessitatē ear̄ q̄ in cōtingētiār̄ nouitatē. Silr videnť phi ex motib⁹ cōcludere: q̄ numer⁹ istar̄ subar̄ separata rū sit fm nūerū moruū celestiū. Silr q̄ ille subē sunt naturalr bte et ipeccabiles:sic phi posue rūt:q̄ ola absurdissima sunt.

Aristi. phe. 1. meta. In p hē. 1. ca. 42. 12. me ta. t. c. 42. non. 42. mobile

Am pli⁹ de his vi de. 8. dis. pri mi. q. 3 2. 7. q. 4. libe.

Hēri. i sum.

Cōtra istā rōnē arguo ⁊ ꝓbo ꝙ q̄cūq; necessaria de substātijs separatis cognoscūtur a nobis nūc ꝑ fidē: siue ꝑ cōem reuelationē pn̄t cognosci cognitiōe naturali. ⁊ hoc sic. Quorūcunq; necessarioꝝ reuelatoꝝ terminos naturalr̄ cognoscim⁹: ⁊ illa possum⁹ naturaliter ꝯprehēdere: sz oim nec̄ioꝝ reuelatoꝝ termios naturalr̄ cognoscim⁹. ḡ ⁊c. Probatio maioris. Illa nec̄ia aut sūt mediata: aut imediata. Si imediata: ḡ cognoscunt̄ cognit̄ terminis. i. poste. Si mediata: ḡ cū possum⁹ cognoscere extrema: possum⁹ cōcipere mediū inter ea: ⁊ tūc ꝯiūgēdo illud mediū cū vtroq; extremo: aut habent̄ p̄misse mediate aut imediate. Si imediate: idez qd̄ pri⁹. Si mediate: ꝓcedemus cōcipiēdo mediū iter extrema: ⁊ cōiūgēdo cū extremis: q̄usq; veniam⁹ ad imediata. igit̄ tādē veniem⁹ ad nec̄ia imediata: q̄ itelligem⁹ ex terminis: ex q̄b⁹ sequūtur oia nec̄ia mediata. ergo ista mediata ꝑ imediata scire poterimus naturalr̄. Probatio minoris principalis: qꝛ hn̄s fidē ⁊ nō hn̄s fidē ꝯdicētes sibijnuicē nō cōtēdūt de noib⁹ tm̄: sz de cōceptib⁹. sicut cū phs ⁊ theologus ꝯdicūt de ista. de⁹ ē trin⁹. vbi nō tm̄ idē nomē: sz eūdē ꝯceptū vn⁹ negat: ⁊ ali⁹ affirmat. ḡ oēm ꝯceptū simplicem: quē iste hz: ⁊ ille hz. ¶ Ad istud rn̄deo. de substātijs separat̄ sunt aliq̄ veritates imediate. accipio tūc aliquā veritatē talē p̄mā: ⁊ imediatā: ⁊ sit a. In ista icludunt̄ multe veritates mediate: puta oēs q̄ ꝑticulariter enūciāt cōia ad p̄dicatū de cōibus ad subiectū: dicant̄. b. c.

¶ c. 6

Qꝛ nō est ꝓcedere i ĩfinitū 1. poste. t. c. 34. et 35.

Ista v̄ra mediata nō hn̄t euidētiā nisi ex illa imediata. ḡ nō sūt nata sciri: nisi ex ista imediata ĩtellecta. Si igit̄ aliq̄s intellect⁹ posset itelligere termios. b. c. et cōponere eos adiuicē: n̄ aūt posset itelligere termios. a. nec per ꝯn̄s ip̄z. a. ¶ tūc erit itellectui suo ꝓpō neutra. Ita ē de nob̄: qꝛ ꝯcept⁹ q̄sdā cōes hēm⁹ de substātijs imaterialib⁹ ⁊ materialib⁹: et istos possum⁹ adiuicē cōponere. Sz iste ꝯplexiōes nō hn̄t euidētiā: nisi ex veris imediatis: q̄ sunt de illis q̄ditatib⁹ sub rōe ꝓpria ⁊ spāli: sub q̄ rōne nō ꝯcipimus istas q̄ditates. ⁊ iō nec scimus illas v̄itates gn̄ales de cōceptib⁹ gn̄alib⁹. ¶ Exēplū. si impossibile ē alicui ꝯcipe triāgulū sub ꝓpria rōe: p̄t tn̄ abstrahere rōnē figure a q̄drāgulo: ⁊ eā ꝯcipere: ĩpossibile ē ēt sibi ꝯcipe primitatē: vt ē ꝓp̄a passio triāguli: qꝛ sic nō ꝯcipit̄ nisi vt abstrahit̄ a triāgulo: tn̄ p̄t p̄mitatē abstrahere ab alijs p̄mitatib⁹ puta innūeris. iste itellect⁹: lz posset formare hāc ꝯplexionē. aliq̄ figura est p̄ma: qꝛ termios ei⁹ p̄t app̄hēdere: tn̄ illa ꝯpō formata erit sibi neutra: qꝛ ista ē mediata iclūsa in ista imediata. triāgul⁹ ē sic p̄m⁹: ⁊ hāc imediatā nō p̄t itelligere: qꝛ nec terminos ei⁹. iō mediatā nō pōt scire: q̄ ex hac imediata tm̄ hz euidētiā. ¶ Per hoc ad argumentū. nego maiorē. ad ꝓbationē dico ꝙ illa nec̄ia sunt mediata. Et cū dicis igr̄ cū possum⁹ cognoscere extrema: possum⁹ ꝯcipe mediū iter extrema. nego ꝯn̄az: qꝛ mediū iter extrema q̄nq; ē essentialr̄ ordinatū: puta qd̄ q̄d ē alteri⁹ extremi: vel passio p̄or respectu posterioris pas-

doctrina phi 1. post. t. c. 13. ⁊ t. cō. 35. et 36.

Questio

sõis.ꝛ tale ẽ mediũ ad ꝓcluden
dũvir extremũ ꝺ extremo. Cõce
do igit ꝙ ꝺcũꝫ ꝑt itelligere ex
trema ꝑt itelligere tale mediuꝫ
iter talia extrema:ꝙ itell's eius
ꝺcludit i altero extremo:si ẽ pal
sio:vel ẽ idẽ alteri: si ẽ ꝺ ꝺ est
alteri extremi. Si ãt mediuꝫ sit
pticulare ꝓtẽtũ sub altero extre
mo:ꝛ nõ ẽntialr ordiatũ iter ex
trema:tũc nõ ꝺ ꝺ potẽs cõcipe
extrema gñalia:possit ꝓcipe me
diũ particulare:ad illa extrema
gñalia.ita ẽ hic.naz ista ꝺditas
sub rõe ꝓpa ꝛ pticulari hñs pas
sionẽ aliꝯ sibi imediate inherẽ
te ẽ mediũ iferr ad ꝓceptuꝫ sibi
cõez:de ꝙ ꝺ ꝺ illa passio in cõi ac
cepta.ꝛ iõ nõ ẽ mediũ vlr iferẽs
passionẽ ꝺ cõi: ꝫ tñ pticularit.
hoc ꝑz i exẽplo illo : qr nõ oz ꝙ
potẽs ꝓcipe figurã in cõi ꝛ ꝑmi
tatẽ in cõi possit ꝓcipe triãgulũ
i pticulari qr triãgulus ẽ mediũ
ꝓtẽtũ sub figura. mediũ inquaz
ad ꝓcludẽdũ ꝑmitatẽ pticularit
de figura. ¶Hec rõ tertia ponꝰ
sime ꝓcludit de ꝓria ſubã imate
rialiqr eiꝰ tãcp obi brtific potiſ
simũ ẽ cognitio neciã. Et tũc rñ
sio ista ad obiectionẽ ꝫ ipaz sup
ponit:ꝙ nũc naturalr nõ ꝓcipi
mꝰ deũ:nisi ꝛ ꝓceptus gñali cõi ſi
bi ꝛ ſenſibilibꝰ:qõ inferꝰ ꝺcz.q.
1.exponet. Si ẽt neget illõ ſup
positũ:adhuc oz dicere ꝓceptũ:
ꝙ põt fieri de deovirtute creatu
re eẽ impfectũ:ꝙ aũt fieret virtu
te ipsiꝰ essentie eẽ pfectũ.sicut ꝙ
dictũ ẽ de ꝓceptu gñali ꝛ ſpali.
ita dicat ꝺm aliã viã de imper
fecto ꝛ perfecto conceptu.

Cõtra aũt ꝓclusionẽ ꝓn
cipalẽ posset sic
argu. pono ꝙ ſit aliꝯ adultꝰ
nõ baptizatꝰ; ꝛ ꝙ non hẽat ali

quẽ docẽtẽ: hẽat tñ bonos mo
tꝰ:qles ꝑt hñe ꝓfomes.ſ. rõni
recte nãli:ꝛ caneat ea ꝙ natu
ralr rõ oñdit sibi eẽ mala ꝫ deꝰ
ꝺ cõi lege talẽ visitaret docẽdo
ꝑ hoiez.siẽ Cornelinz visitauit
pono tñ ꝙ ñ docebaꝫ ab aliꝯ:
ille saluabit. Sitr ꝫ postea do
ceak:tñ priꝰ ẽ iuſtꝰ:ꝛ ita tũc di
gnꝰ vita etna:qr ꝑ bõa velle ꝓ
cedẽtia doctrinã mereꝫ gꝛaz qr
ẽ iuſtꝰ:ñ tñ hz theologiã:ẽt ꝯ
tũ ad ꝓria credibilia: ſz tñ co
gnitõez nãlẽ ꝑ nihil theologie
ẽ ſimplr necũ ad saluteꝫ ¶Pot
ſz dici ꝙ iſte ꝑ bõa velle exꝑhe
de cõgruo mereꝫ iuſtificari ab
oꝛigialiꝛ deꝰ nõ ſubtrahit liba
litatẽ ſue munꝛab eo ꝫ ꝺat sibi
ꝑmã gꝛaz ſine ſacro:qr ñ ẽ alli
gatꝰ ſacriſ:ꝛ tũc gꝛa ñ ꝺaꝫ ſine
hitu fidei theologie ita ꝙ hz
hitũ theologie: ꝫ ñ possit exir
i actũ ſiẽ nec baptizatꝰ niſi in
ſtruaꝫ. Et ꝫ nõ ſit ꝺictio gꝛaz
dari ſine fide:cũ ſint hit̃ diſtin
cti:ꝛ i diuerſis potẽtiꝫ: tñ ſiẽ ꝫ
baptiſmo põit ſimultas in iſu
ſiõe:ita i ꝓposito ꝑt põi ſimiltas
i cãu iſto. nõ eñ minꝰ gratioſꝰ
ẽdeꝰ illi quẽ ꝑp meritũ ꝺ ogruo
iuſtificat ſine ſacro:cp illi quez
ſine oi merito ꝓpo iuſtificat in
ſuſceptõe ſacri: ꝫ poꝛe est deo
ꝺ potẽtia absoluta quẽlibz ſal
uaꝫ:ꝛ ẽt facẽ ꝙ mereaꝫ gꝛiaz
ſine fide infuſa: ſi ſine illa ꝺet
gꝛaz:ꝙ hñs bñvtaꝫ ea ꝯtũ ad
velle: qõ ꝑt hñe ꝫ naturalẽ co
gnitionẽ.ꝛ fidẽ acq̃ſitã vl ſine
oi fideiacq̃ſita : ſi doctor deſit.
Sz ꝺ potẽtia ordiata nõ tenet
ſine fidei hitu ꝓcedẽte. qr ſine
illa nõ ponit gꝛa infundi : nõ tñ
ꝓp idigẽtiã:q̃ſi ſine illa nõ ſuf
ficeret: ſz ꝓp liberalitatẽ diuꝰ

6

casus
nota
bilis.

Act.10

3

nā: q̄ totū reformat int⁹ hoīez: min⁹ ēt ꝑfecte eēt hō dispositꝰ quātū ad assensuz quorūdā ve roꝝ: sine fide ifusa: ⁊ sicut i hoc ita ꝓportionabilr d̄ hitu theologie: q̄ ꝑfect⁹e: istēs icludit fidē infusaz: ⁊ acq̄sitā articuloꝝ ⁊ alioꝝ reuelatoꝝ a deo i scriptura: ita ꝙ nō est tm̄ hic infusa nec acq̄sita tm̄ sz simul ābe.

R. ¶ Est igit̄ theologia nec̄ia loquēdo d̄ potētia ordinata: ⁊ loquēdo d̄ ꝑncipali hitu siue ꝑori ꝑtinēte ad theologiā: q̄ est fides ifusa: ⁊ hoc gn̄alr q̄ntū ad oēs. nō sic āt q̄ntū ad scdz hitū quē icludit: q̄ est fides acq̄sita. Sz forte d̄ potētia ordiata est nec̄ia in adulto potēte hr̄e doctorē ⁊ eū itelliger̄: ⁊ hoc q̄ntuz ad aliq̄ꝝ gn̄aliū fidē acq̄sitaz.

Th. 1. ꝑte sū. q. 1. ar. 1. i sol. prin.

Quarto principalr arguit̄ sic. Ordinatū ad aliquē finē: ad quē ē ex se idispositū: necesse ē paulatim ꝓmoueri ad dispōnē respectu illi⁹ finis: sz hō ordiat̄ ad finē sup naturalē: ad quē ex se est idispositꝰ. ꝯ indiget paulatim disponi ad habēdū illuz finē. hoc aūt fit ꝑ cognitionē aliq̄ꝝ supnālē. ꝯ ⁊c. ¶ Si istet̄ ꝙ agēs ꝑfectū ꝑt statiz remouere imꝑfectionē: ⁊ statiz agere. Rn̄det̄ ꝙ ⁊ si posset d̄ potētia absoluta: tn̄ ꝑfectiꝰ ē cōicare hoī aliq̄ꝝ actiuitatē respectu sue ꝑfectōis ꝯsequēde q̄ꝝ nō cōicare. pōt aūt hō hr̄e actiuitatē aliq̄ꝝ respectu sue ꝑfectiōis finalis. ꝯ ꝑfectiꝰ ē ꝙ hoc sibi cōicet̄ qd̄ nō ꝑt fieri sine aliq̄ cognitiōe imꝑfecta ꝑcedēte istaz ꝑfectā: ad quā ordinat̄ finaliter.

Hēr. in sū. sua ⁊ Gui. var. li. 1. q. 2.

Quinto arguit̄ sic. Oē agēs vtēs istr̄o in agēdo nō pōt ꝑ illd̄ instr̄m in aliquā actōez q̄ excedit naturā illi⁹ instr̄i. lumē aūt intell̄s agētis est instr̄z quo aīa nūc vtit̄ in intelligēdo naturalr. ꝯ nō pōt ꝑ illud lumē in aliquaz actionē: q̄ excedat illud lumē: sz illud d̄ se est limitatū ad cognitionē habitā ꝑ viā sensuuz. ꝯ aīa non pōt in aliquā actionez: q̄ nō pōt hr̄i ꝑ viā sensus: sz multoꝝ alioruz cognitio est nec̄ia pro statu isto. igit̄ ⁊c. ¶ Hec rō vr̄ ꝯcludere ꝯ eū q̄ fecit eā. s̄m em̄ deductionē istā: lux increata nō poterit vti intell̄u agēte. vt instr̄o ad cognitionē alicui⁹ sincere veritatis: qꝛ talis s̄m eū non pōt hr̄i via sensuuz sine spāli illustratione. Et ita sequit̄ ꝙ i cognitiōe veritatis sincere lumē intell̄s agētis nullo mō hēat aliquā actionē: qd̄ vr̄ icōueniēs: qꝛ ista actio ꝑfectior est oī intellectione. ⁊ ꝑ ꝯn̄s illd̄ qd̄ ꝑfectiꝰ est in aīa: inquātū itellectiua opz ꝯcurrere aliquo mō ad istā actionē. ¶ Iste due rōes nō vident̄ plurimū efficaces. prima em̄ esset efficax: si eēt ꝓbatū ꝙ hō ordinat̄ finalr ad cognitionē supnaturalē. cui⁹ ꝓbatio ꝑtinet ad qōnes de btitudine. Et si cū hoc ostēderet̄ cognitionez naturalē nō sufficiēter disponer̄ ꝓ statu isto ad cognitionē supnaturalē ꝯsequēdā. ¶ Scda rō petit duo. s. aliquoꝝ cognitionē eē necessariā: q̄ nō pn̄t cognosci ꝑ viā sensuuz. Et ꝙ lumē intellect⁹ agētis est ad talia cognoscibilia limitatū. Tres ergo prime rōnes ꝓbabiliores apparēt.

Ad qōnē igit̄ rn̄deo distinguēdo ꝑmo q̄lr aliq̄d dr̄ supnaturale potētia em̄ receptiua cōparat̄ ad actū quē recipit. vel ad agens a

q̄ recipit. ¶Prio mō ipsa ē potē
tia naturalr vl violēta vl neutra
naturalr si nālr iclinet. violēta sit
sit ꝫ icliationē naturalē. neutra
si neq; iclinat ad utrā forāz neq;
ad oppositā. Jn hac aūt ꝓparā
tione nulla est supnaturalitas.
Sz ꝓparādo receptiuū ad agēs
a quo recipit formā: tūc ē natu
ralitas q̄n receptiuū cōparatur
ad tale agēs: qō natū est natu
ralr impmere talē formā in tali
passo. Supnaturalitas aūt q̄n cō
parat ad tale agēs: qō ñ ē nālr
impssiuū illi⁹ forē illud passuz.

Antequā hec distin
ctio ad ppo
sitū applicet ꝫ istō arguit mult
tiplr tā q̄ distinctio naturalis q
violēti sumat ex cōpatōe passi
ad agēs: q nō trn ex ꝓpatōe ei⁹
ad formā: ꝫ q̄ distinctio nālr q
supnāl; sumat ex ꝓpatōe passi
ad forāz q nō trn ex ꝓpatōe ei⁹
ad agēs q̄ argūnta ñ ponūt h.
¶Solo rōis appet: qz illō ē p̄
cise cā alteri⁹ q̄ posito circūscri
pto vl variato q̄cūq; alio: seq̄t
effect⁹: nūc aūt Iz forā ꝫ quā ic
linat receptiuū: nō iducat nisi
per agēs violētās passum: nec
agēs supnāle supnālr agat: ni
si iducēdo forāz: trn p se rō vio
lēti ē ex hitudie passi ad forāz
q ñ ad agēs q p se rō supnāl; ē
ex hitudine passi ad agēs q nō
ad formā. pbat: qz passo q forā
manēntib⁹ sua rōe puta q forā
sit receptibil: ꝫ trn icliatōez pas
si: q̄ūcūq; varieť agēs: passuz
violēter recipit. silr passoz agē
te sic se hntib⁹: q̄ solū agēs nō
nālr: Iz supnālr actiuū trāsmu
tat passū: solū iquā: ita q̄ agēs
nāle ñ disponat: q̄cūq; formaz
ducet: erit supnaturalr respcū

passi. Hoc pbat scdo: qz ñ trn in
induc: Iz in pmanere aliq̄ forā
violēter pmanet in passo fine
actōe extrīseca: Iz nō diu: aliq̄
naturalr ēt diu: aliq̄ supnatu
ralr pp agēs trn: ita q̄ circūscri
bēdo agēs a q̄ sit nō posset di
ci supnatural: ꝑt aūt dici natu
ralis q̄ ꝑficit naturalr ꝓparan
do formā ad receptiuū tantū.
¶Ad ppositū dico q̄ ꝓparādo
itell⁹ potez ad notitiā actualē
se nulla ē sibi cognitio supnāl;:
qz itell⁹ potis quacūq; cognitio
ne naturalr ꝑficī: z ad quācūq;
naturalr iclinat: Iz scdo mō loq̄n
do sic est supnatural: q̄ gñaī ab
aliq̄ agēte: qō ñ ē natū mouere
itell⁹ potez ad talē cognitionez
naturalr. ꝓ statu aūt isto Iz ꝑm 3.6 als
itell⁹ potis nat⁹ ē moueri ad co t.c.30.
gnitionē ab intellū agēte z phā
tasmate. igit sola illa cognitio
naturalr ē q̄ ab istis agētib⁹ pōt
ꝓcūmi. Vtute aūt istoz ꝑt hīi ois
cognitio icōplexā q̄ Iz legē cōez
hr a viatore. sicut pz ī instāria ꝫ
tertiā rōnē ꝓncipalē: z iō Iz de
possit p reuelatōez: ispālē cogni
tionē alicui⁹ incōplexi cāre: sicut
in raptu: nō trn talr cognitio sup
nāl; ē necia ꝺ cōi lege. ¶De cō
plexis aūt veritatib⁹ sec⁹ ē: qz sic
ostēsuz est ꝓ tres rōnes ꝓmas ꝫ
primā opinionē adductas: poss
ta tota actōe itell⁹ agēte z phā
tasmatū multe ꝓplexiōes rema
nebūt ignote: z nob; neutre: q̄z
cognitio ē nob; nēcia. istaꝫ igit
notitiā ē necesse nob; supnatu
ralr tradi qz nullus eaz notitiā
potuit naturalr lucīreq; eā alīs
docēdo trader: qz sic vni ita cui
libet ex naturalib⁹ erūt neutre.
¶Utq; aūt post ꝑmā traditionez
doctrie ꝺ talib⁹ possit aliqs assē

tire naturalr doctrine tradite. d hoc in.3.li.dist.23. hec aūt pma traditio talis doctrine dr reuelatio: q iō ē supnaturalis: qr est ab agēte: qd nō ē naturalr motiuū itellect⁹ nr̄i p statu isto. Alr ēt posset dici supnaturalis: qr ē ab agēte supplēte vicem obiecti supnaturalis. Nā obiectū natū cāre notitiā hui⁹. de⁹ est trin⁹ ⁊ vn⁹. vel similiū: ē eēntia sub ppa rōe cognita. ipa aūt sub tali rōe cognoscibilis: ē obiectū nob supnaturale. Qdcūq; igit agēs cāt notitiā aliqrū vitatuz: q p tale obz sic cognitū nate sūt eē euidētes: illd agēs in hoc supplet vicē illi⁹ obiecti. q ipz agēs cāret notitiā pfectā istaꝝ veritatū: qlē ipm obm in se cognitū cāret: tūc pfecte suppleret vicē obi. sz si agēs nō ita pfectā notitiā cāt sicut obm in se cāret: tūc impfecte supplet vicē obi: p quāto. s. impfecta notitia: quā facit virtualr ꝯtinet i illa pfecta cui⁹ obz in se cognitū eēt cā. Ita i pposito. nā reuelās hāc: de⁹ est trin⁹: cāt in mēte aliqlē notitiaz hui⁹ veritatis: lz obscuram: qr cāt de obo ñ sub ppria rōe cognito qd obz si cognitū eēt: natū eēt cāre notitiā pfectā ⁊ clarā veritatis illi⁹. pro qsto igit hec notitia obscura i illa clara icludit eminent sic impfectū in pfecto: p tāto reuelās hanc obscurā ⁊ cāns supplet vicē obi illius clare notitie cātiui: pcipue cū nō possit notitiā alicui⁹ veritatis cāre. nisi vt supplēs vicē alicui⁹ obi: nec veritatū taliū de illo obo notitiam cāre posset vt supplens vicē obi alicui⁹ iferiorꝫ naturalr motiui itellis nr̄i qr nullū tale virtualr icludit aliquā notitiā istaꝝ veritatū ēt nec obscurā. igit opz q ꝯ cāndo ēt istā obscurā aliqlr suppleat vicē obi supnālis. ¶ Dr̄ia istoꝝ duoꝝ modoꝝ ponēdi supnaturalitatē notitie reuelate pz separādo vnum ab alio: puta si agēs supnaturale cāret notitiā obi naturalr vt si ifunderet geometriā alicui: illa eēt supnaturalr prio mō. ⁊ nō scdo mō. ¶ Si aūt ifunderet notitiā hui⁹ deus est trin⁹ vel similiū. hec supnaturalr eēt vtroq; mō: qr scds infert pmū: lz nō ecōuerso. vbi em̄ ē pm⁹ tm̄: ibi nō est necesse q sit sic supnaturalr. qn naturalr possit hr̄i: vbi vo ē scds mod⁹: ē necessitas vt supnaturalr hēat: qr naturaliter haberi non pōt.

Tres rōes prie qb⁹ initit ista solo cōfirmant p auctes. prio p auctē Aug. de ci. dei li.18.c.41. Phi inqt nesciētes ad quē finē referēda ista essent iter falsa q locuti sunt verꝝ videre potuerūt. ¶ Scda rō cōfirmat p Aug.11.d ci.c.2. Quid pdest nosse q eūdū sit: si ignora turvia q eūdū sit: i hoc em̄ errabāt phi: qr ⁊ si aliq de virtutib⁹ vera tradiderūt: tn̄ falsa miscuerūt sz auctē pcedētē Aug. ⁊ ptz ex eoꝝ libꝫ. Improbat em̄ aris. politias. dispositas a mltꝫ aliis scdo politicoꝝ. sz nec illa ari. est irrephēsibil. 7. pol. vbi docet deos esse honorādos. Decet inqt cultū exhiber dijs. Et ibidē. Lex nullū orbatū tradit nutriri. Et i eodē li. ⁊ ca.15. dicit q opz fieri aborsuz i casu. ¶ Tertia rō ꝯfirmat p aug.11.de ci.c.3. Que remota sūt a sensib⁹ nr̄is: qm̄ testimonio nr̄o scire nō possum⁹: de his alios testes reqrimus. ¶ Et hoc ꝯfirmat totā solonē pncipa

lē.q; cū ꝓplexiões ille de ꝯbus argutū ē nob: ex se sunt neutre: nullꝰ ꝑt suo testimonio credere ꝺ ipsis ſz oz testimoniū supnāle redere alicuꝰ supioz; tota spē hūana. ¶ Qualr ät ꝓia reuela ſ. ꝓoz tio siue traditio tal doctrie fieri potuerit ⁊ fcā sit ē dubiū an. ſ. locutōe interiōr: an exteriore an cū aliqb; signſ adhibit; sufficiētib; ad cāndū assensuz. Ad ꝓposituz sufficit q; vtroz mō potuit supnaturalr reuelari talis doctria ſz neutro mō potuit ab homie sine errore primo tradi.

Quēſt. ⁊. 2. ꝓl. ⁊ l. 2. di. 9. ⁊. II. O

Cōtra istas tres rōes in 1. poſt. t. c. ſ. ⁊ alibi ſepe. tat tmut q; sepſas ꝺstruāt q; qꝺ oñdit eē nectū cognoscēdū hoc oñdit eē vez: q; nihil scit nisi vez. ⁊ ꝺcꝺ ille rōnes oñdūt eē nectum cognosci: puta q; fruitio dei i se ē finꝭ hominꝭ: ꝺ ad ꝓmā rōez. Qꝺ via de ueniēdi ad ipaz ē ꝑ merita q; deꝰ acceptat vt digna tali premio: ꝺ ad ſcōaz. Qꝺ deꝰ ē trinꝰ ⁊ ꝺtigēter cāns. ⁊ hmōi ꝺ ad tertiā) totū illꝺ oñdit eē vez. vel ⁊ ille rōnes ñ ſt nisi ex fide vl ex ipsis cōcludit oppositū eius qꝺ ꝓbant.

¶ Rñdeo. näli rōe oñdit nectuz eē scire altera ꝑte determinate huiꝰ ꝺictiōis. fruitio ē finꝭ fruitio nō ē finꝭ. hoc ē q; itells nō sit mere dubiꝰ vl neuter i hoc ꝑble mate an fruitio sit finꝭ q; tal dubitatiovl ignoātia ipediret inq; sitionē finꝭ nō ät oñdit rōe näli q; ꝑs sit h; nectio cognoscēda.

¶ Et hoc mō rōes ꝺicte vt sūt naturales ꝓcludūt ꝺ altera ꝑte ꝺictōis hac vl illa: nō ꝺtermiate de hac nisi ex creditis tm.

Ad argumēta ꝓ opinio. Arist. ¶ Ad ꝓmū dico q; cognitio depēdet ab aia cognoscēte ⁊ obo cognito: q; ſz aug. 9. de tri. c. vlt. a cognoscēte ⁊ cognito pariſ notitia ſz ꝑ aia hēat sufficiēs actiuū ⁊ passiuū itra se: ꝓ ꝯpto actio respcū cognitōis pue nit aie: nō tn ꝛz itra se sufficiēs actiuū ꝑ ꝯpto actio ꝓuenit obo: q; sic ē: vt tabula nuda: vt ꝺ. ſ. t. c. 14. de aia. ē igit itells ägēs q; ē oia facere. vez. est inḉptū actio cōpetit aie respectu cognitiōis. ⁊ nō inḉptū obz est actiuū. ꝑ Ad ꝓfirmationē rōnis dico ad maiorez q; natura qñq; accipit ꝑ principio itrinseco mot; vel q; actis put ꝺscribit. 2. phy. qñq; ꝑ ꝓncipio actiuo naturalr. put natura ꝺ ſtinguit ꝺ arcē siue ꝓpositu: ꝑ oppositū modū ꝓncipiādi. ꝓnio mō nō est vera maior: q; nō cōrñdet oi passiuo naturalr ꝓncipiū actiuuz: qꝺ sic sit natura q; multa sunt naturalr receptiua alicuꝰ ꝑfectiōis. cui; nō hñt ꝓncipiū intrinſecū actiuū. ſcḋo mō ēt ꝓpositio maior ē falsa i ꝯbus dā. qñ. ſ. nā ꝑ sui excellētiā ordinat naturalr ad recipiēdū ꝑfectionē ita eminentē q; nō possit subeē cālitati ägēt; naturali ſecūdo mō ꝺicti ⁊ ita ꝛ in ꝓposito. Cū ꝓbat maior. ꝺico q; potētia passiua nō ē frustra i nā: q; ſz p ages näle nō possit ꝓncipalr reduci ad actū: tn ꝑt ꝑ tale agēs ꝺispō ad ipm induci: ⁊ pōt ꝑ aliqꝺ alind ages in natura. i. i totā coordiatōe ētiū: puta ꝑ agēs supnāle ꝓplete reduci ad actū.

¶ Si ät obꝯiat q; illꝺ vilificat natūrā: q; ipsa nō possit ꝓfectionē suā ex naturalib; cū nā mināꝰ deficiat in nobilioꝛb; ex secūdo celi ⁊ mūdi. ¶ Rñdeo si felicitas ñra ꝓsisteret in speculatōe t. c. 50 ⁊. 59.

illa suprema ad q̄lē possum⁹ nūc naturaliter attigere: nō diceret phs naturā deficere in necessarijs. nūc aūt ꝯcedo illā posse naturalr̄ haberi: ⁊ vltra hoc dico aliā eminētiorē posse naturalr̄ recipi. ꝯ in hoc magis dignificat nā: q̄ si sup̄ma sibi possibilis poneret solū eē ista nālis. Nec ēt ē mirū q̄ ad maiorē ꝑfectiōem sit capacitas passiua i aliq̄ nā q̄ eiꝰ cālitas actiua se extēdat. ¶ Illd aūt qd̄ addit de scdo celi ⁊ mūdi nō ē ad ꝓpositū: qꝛ phs loq̄t ibi dē de organis corrn̄dētibꝰ potentie motiue: si ieēt stellis: q̄ nā dedisset eis organa. ⁊ ꝯcedo vlr̄ q̄ cui dat potētia: q̄ nata ē eē organica: ei dat a nā organū: i nō orbatis dico. sꝫ in ꝓposito dico q̄ data ē potētia: sꝫ nō organica n̄ tn̄ sunt nālr̄ data oīa alia ꝑter potētiā ꝯcurrētia ad actū. a phō igr̄ ibi haberi pōt q̄ nālr̄ ordiabile ad aliquē actū vl̄ obm nālr̄ hꝫ potētiā ad illd: ⁊ organū: si potētia ē organica: sꝫ nō sic ē de posterioribꝰ req̄sitis ad actū. ¶ Alr̄ tn̄ posset dici ad maiorē: q̄ ip̄a ē ꝟa loq̄ndo d̄ potētia passiua nāli vt passiua ꝯparat ad actiuā: n̄ aūt vt passiua ꝯparat ad actū receptū dr̄ia mēbroꝝ pꝫ i pricipio solutiōis q̄ōnis. minor vero ē ꝟa scdo mō nō prio. ¶ Posset autē tertio mō faciliꝰ dici ad miorē. negādo q̄ lꝫ absolute itell's possibilis sit nālr̄ receptiuꝰ talis intellectiōis: nō tn̄ ꝓ statu isto. cā cuiꝰ dicet iferiꝰ distictiōe tertia.

q.1.⁊.3 Th.1. ꝑte sū. q.1. arti.1.

Ad scdm dr̄ q̄ diuersa rō scibilis diuersitatē sciētiaꝝ inducit. eādeꝫ em̄ ꝯclusionē demōstrat astrologus et nālis: puta q̄ terra ē rotūda. sꝫ astrologus ꝑ mediū mathematicū. i. a mā abstractū. nālis aūt ꝑ mediū circa materiam consideratū. vn̄ nihil ꝓhibet de eisdē rebꝰ: de q̄bꝰ phice scie tractāt: ſm q̄ sunt cognoscibilia lumine nālis rōis: ēt aliā sciaꝫ tractare ſm q̄ cognoscunt lumine diuie reuelatiōis. ¶ Cōtra hoc. si de cognoscibilibꝰ i theologia ē possibilis tradi cognitio in alijs sciētijs. lꝫ i alio lumie. ꝯ nō ē de eis necessaria cognitio theologica. ꝯn̄tia pꝫ i exēplo eiꝰ: qꝛ ꝑ mediū phisicū cognoscēs terrā esse rotūdā nō indiget cognitiōe eiꝰ ꝑ mediū mathematicū tāq̄ simplr̄ necessariu. ¶ Dicta aūt rn̄sio ad scdꝫ exponit sic. habitꝰ ⁊ ē habitꝰ: ⁊ ē forma: inquātū ē habitꝰ hꝫ distictionē ab obo. iquātū est forma pōt distigui a pricipio actiuo. respcū āt habitꝰ sciētifici pricipia sunt cāe effectiue. lꝫ igr̄ vbi est idē scibile: puta q̄ terra ē rotūda nō sit distictio ꝑ oba: tn̄ est ibi distinctio ꝑ p̄ncipia q̄bꝰ mathematicꝰ ⁊ physicꝰ hoc on̄dūt. ⁊ ita ē distictio habituū inquātū sunt forme ⁊ nō inq̄tuꝫ sunt hitꝰ. ¶ Cōtra istd forma ē cōior habitu: qꝛ oīs habitꝰ est forma. ⁊ nō ecōuerso. impole est aūt aliqua eē distincta in rōe supioris ⁊ nō eē disticta in rōe iferioꝝ. ꝯ ipole ē aliq̄ eē disticta in rōe forme. ⁊ tn̄ eē idisticta in rōe hituū hoc em̄ eēt ac si aliq̄ eēnt distincta i rōne aīalis: ⁊ indistincta in rōe hoīs. ¶ Preterea. supponit q̄ p̄ncipia sunt distictiua hitus ꝯclusiōis i alio gn̄e cāe q̄ vt p̄ncipia effectiua: qd̄ falsuꝫ ē: qꝛ si aliquā rōnē cāe distinctiue hn̄t ad habitꝰ istos. nō habēt nisi rōnē cause effectiue. ¶ Preterea. semper stat ratio: qꝛ quātūcūq̄ possent

Ut inq̄t ari. 1. post. t. c. 43

Th. 1. p. 2. q. 54. artic. 2. maxie. sol. ar. 2. god fre. q̄l. 14. q. 4. seu c. 9.

Lib. 6 principiorum in p̄ncipio.

possent poni habit⁹ cognoscitiui distincti: nō tn̄ saluat̄ necessitas vni⁹ habit⁹: quasi alias cognitio sit ipossibilis: ponēdo possibilitatē alteri⁹ habit⁹ vndecūq; distincti. ¶ Ideo ad argumētū respondeo q̄ in illis scientijs speculatiuis ⁊ si tractet̄ de oibus speculabilibus: nō tn̄ quātū ad om̄ia cognoscibilia de eis: qr nō quantū ad propria eoꝝ cognoscibilia. sicut patuit prius in tertia ratiōe principali cōtra opi. phoꝝ.

Henri. de Gā da. in sum.

Ad tertiū respōdet̄ sic: q̄ prima p̄ncipia nō p̄nt applicari ad ꝯclusiones aliquas nisi sensibiles: tū qr termini eoꝝ sunt abstracti a sensibilib⁹: ⁊ ita sapiūt naturā eoꝝ. tū qr intellect⁹ agēs p quē debet fieri applicatio limitat̄ ad sensibilia. ¶ Contra. certū est intellectui q̄ illa p̄ncipia p̄ma sunt vera nō tm̄ in sensibilibus: sz in insensibilibus. nō em̄ magis dubitat̄: q̄ ꝯdictoria nō sunt simul vera de eodē immateriali: q̄ materiali. quare rn̄sio nulla. ¶ Et iō aliter dr q̄ termin⁹ p̄mi principij est ens qd diuidit̄ in decē genera: ⁊ illud non extēdit se ad obiectū theologicū. ¶ Hoc nihil valz qr nō magis dubitam⁹ q̄ ꝯdictoria nō sunt simul vera de deo q̄ de altero: vt q̄ deus est beat⁹ et nō beatus. ¶ Alia datur responsio q̄ ex maiorib⁹ solū nō sequūtur cōclusiones: sz cū minoribus adiunctis. nūc aūt minores non sunt naturalr manifeste q̄ debēt illis adiūgi. ¶ Cōtra. minores sumēde sub p̄mis principijs p̄dicāt de sumptis sub terminos subiectos p̄mioꝝ p̄ncipioꝝ: sz notū est terminos primoꝝ p̄ncipiorū dici de q̄libet: qr sunt cōmunissimi. ḡ.

Prepositin⁹ pte. j. sum.

Guill. var. li. 1. q. 5. soluendo. 5. ar.

¶ Iō respondeo q̄ scd̄a pars minoris est falsa. hec. s. q̄ in primis principijs includūtur virtualiter oēs cōclusiōes scibiles. ¶ Ad p̄bationē dico q̄ sicut termini subiecti sunt cōes: ita ⁊ termini p̄dicati. qn̄ igr̄ termini subiecti sic distributi accipiūtur p oibus: non accipiūtur nisi respectu terminorū p̄dicatoꝝ: q̄ sunt cōmunissimi. et p cōsequēs virtute taliū p̄ncipioꝝ nō sciūtur de inferiorib⁹ nisi p̄dicata cōissima. ¶ Hoc pz rōne: qr mediū nō pōt eē ꝓpter q̄d respectu passionis: nisi q̄ includitur virtualr in rōne illius medij. in rōne aūt subiecti principij cōmunissimi nō includit̄ ꝓpter q̄d aliqua passio particularis: sz tm̄ cōissima. ḡ illud subiectū nō pōt eē rō cognoscēdi aliq̄s passiōes nisi cōissimas sub rōne cōmunissimi. Sz p̄ter passiōes cōmunissimas sunt multe alie passiōes scibiles: ad quas nō p̄nt rōnes primoꝝ principioꝝ eē media: qr nō includūt illas. ḡ sunt multe veritates scibiles: q̄ nō includunt̄ in primis p̄ncipijs. ¶ Hoc patet ex hoc exēplo: qr istud: oē totum est mai⁹ sua parte. ⁊ si includat istā: quaternari⁹ est maior binario. ⁊ alias similes de eodē predicato: non tn̄ includit istas. s. quaternarius est duplus ad binariū: ⁊ trinarius se hz in ꝓportiōe sexquialtera ad dualitatem. nā ad ista p̄dicata opz hr̄e media specialia cōcludētia ipsa. ¶ Scd̄a ꝓbatio logica est: qr lz cōtingat descēdere sub subiecto vlis affirmatiue: nō tn̄ sub p̄dicato. multa aūt p̄dicata cōtēta sub p̄dicatis primoꝝ p̄ncipioꝝ sunt scibilia de inferioribus ad subiecta illoꝝ. igit̄ illa predicata p p̄ma p̄ncipia nō sciū

Quia demōstratio nō est ex cōibus. j. Poste. t. c. 23.

tur de illis subiectis. ¶ Contra istud obijcit. de q̄libet affirmatio vel negatio ē de necessitate v̄a. sequitur ḡ de necessitate hoc eē albū vel nō albū: ita ꝙ lz ibi descēdere sub p̄dicato ⁊ sub subiecto. ¶ Rn̄deo illud p̄ncipiū. de q̄libet affirmatio vl̄ negatio ⁊c. valet istaz. de q̄libet cuiuslibet cōtradictiōis altera ps est v̄a: altera falsa. vbi duplex est distributio ex pte subiecti. s. de quolibet et cuiuslibet. ⁊ sub vtroqꝫ distributo licet descēdere: igit̄ de hoc huiꝰ ꝯdictiōis altera pars est vera: altera falsa. Sed sub predicato stāte cōfuse tm̄ nō licet descēdere: qꝛ nō sequitur. de quolibet cuiuslibet cōtradictionis altera pars est vera. ergo hec ps. et ita in alijs principijs semp̄ p̄dicatū vniuersalis affirmatiue stat ꝯfuse tātū: siue sint ibi due distributiones in subiecto siue vna. et in ꝓposito/exēplo adhuc ptz/ꝓpositū: qꝛ de hoīe verū est ꝙ sit risibilis: nūq̄ tn̄ p hoc p̄ncipiū. de q̄libet ⁊c. pōt plus inferri nisi: ergo de hoīe risibile vel nō risibile. altera igit̄ pars p̄dicati disiūcti nūq̄ sciet̄ de subiecto p hoc principiū cōe: sz req̄ritur aliquod principiū spāle: tāq̄ mediū determinatū ⁊ rō sciēdi risibile de hoīe.

Guill. var. li. 1. q̄l. 2. sol. 2. ar.

Ad argumenta

p̄ncipalia. ¶ Ad p̄mū distinguo de obiecto naturali: qd̄ pōt accipi vel p eo: ad qd̄ naturalr siue ex actione causarū naturalr actiuaꝝ pōt potētia attingere: vel p illo ad qd̄ potētia naturalr inclinat̄ siue posset illud naturalr attingere siue non. posset ḡ maior negari itelligēdo naturale p̄mo mō: qꝛ obiectū primū est adequatū potētie: ⁊ iō abstractū ab oīb⁹ illis: circa que pōt potētia opari: nō aūt opz si intellect⁹ possit naturalr intelligere tale cōe ꝙ possit itelligere q̄dcūqꝫ ꝯtētū sub illo: qꝛ itellectio alicui⁹ ꝯtēti multo excellētior est intellectiōe ꝯfusa talis cōis. Et sic ꝯcessa minore in vtroqꝫ sensu: ꝯclusio intēta nō hr̄. s. de naturalr attigibili: qꝛ sic maior fuit falsa. ¶ Cōtra hāc rn̄sionē arguo: qꝛ destruit seipsam: primū em̄ obiectū ē adeq̄tū potētie: hoc ē: ꝙ nihil respicit potētia p obiecto nisi i q̄ est rō illi⁹ p̄mi. et in q̄cūqꝫ est rō illi⁹ p̄mi: illd̄ respicit potētia p obiecto: ḡ ipossibile ē aliq̄d eē obiectū p̄mū naturalr: q̄n q̄dlibet ꝯtētū sub illo sit p se obiectū naturalr. da em̄ oppositū: ⁊ tūc nō ē adeq̄tū naturaliter: sz excedēs ⁊ aliq̄d eo iferi⁹ ē adeq̄tū ⁊ ita p̄mū. ¶ Rō aūt q̄ adducit̄ p rn̄siōe fallit s̄m fallaciā figure dictiōis. lz em̄ ens: vt ē q̄dda itelligibile vno actu (sicut hō est itelligibilis vna itellectiōe) sit naturalr attingibile. illa em̄ vnica intellectio entis (vt vni⁹ obiecti) est naturalis: nō tn̄ ens: vt p̄mū obiectū. i. adeq̄tū p̄t poni naturalr attigibile: nisi q̄dlibet sub eo ꝯtētū sit naturalr attingibile: qꝛ ē p̄mū obiectū: vt icludit̄ in oībus p se obiectis. Cōmutat̄ igit̄ hoc aliq̄d i q̄le q̄d cū arguit: ens est naturalr attigibile: ḡ ens: vt p̄mū obiectū: hoc ē adeq̄tū: ē naturalr attigibile falsuz ē: qꝛ an̄s est verꝝ: vt ens ē vnū itelligibile singulare: sic albū: sz ꝯn̄s ꝯcludit de ente: vt icludit̄ i oī itelligibili nō vt seorsuz ab illis intellectū. ¶ Ad argumētū igit̄ ē alia rn̄sio realis ꝙ minor est falsa de obiecto naturali. i. naturalr attigibi-

li vera alio mō de obiecto ad qđ naturalr iclinat potētia. ꝛ ita dz itelligi auctas Aui. Quid aūt sit ponēdū obiectū ꝑmū nālr attigibile de hoc.j.dist.3. ¶ Cōfirmat rūsio ꝑ Anſ. de li.ar.c.2. Nullā inqt(vt puto)habem⁹ ptātē:q̄ sola sufficiat ad actū. ptātē aūt vocat:qđ nos cōiter dicim⁹ potētiā sic pz ꝑ exēplū ei⁹ de sensu visus Nō ē igr icōueniēs potētiā eē naturalr ordinatam ad obiectū ad qđ nō ꝑt naturalr attigere:sicut q̄libet ex se sola ordinat ad ꝓpū actū:ꝛ tn̄ nō ꝑt ex se sola attingere. ¶ Ad scđm argumentū nego ꝯnam. Ad ꝓbationē pz ex dictis i rn̄siōe ad ꝯfirmationē ꝑmi arg. ꝑ opi. phi ꝙ supiora ordināt ad ꝑfectionē maiorē passiue recipiēdā:q̄ ipa possint actiue ꝓducere ꝛ ꝑ ꝯn̄s istoꝝ ꝑfectio nō pōt ꝓduci nisi ab aliq̄ agēte supnaturali: nō sic est de perfectiōe inferioꝝ: quoꝝ ꝑfectio vltima pōt subesse actioni agentiū inferioꝝ.

Additio. ¶ Et iō nā nō deficit i necījs in potētijs supioribꝰ qꝛ ꝑfectiōes: ad q̄s ordinant ex causis naturalibꝰ nō pn̄t habere:qꝛ nō pn̄t subesse alicui cālitati agētꝫ naturalr:qꝛ vo ꝑfectiōes iferioꝝ entiū tali causalitati subsunt deficeret nā:si nō daret vn̄ possent. ¶ Ad tertiū dico ꝙ vitati ꝯplexe alicui firmiter tenēde itellectus possibilis ē iproportionat⁹:hoc ē nō est ꝓportionalr mobile respectu taliū agētiū:q̄ ex phātasmatibꝰ ꝛ ex lumīe nāli itellect⁹ agētis nō pn̄t cognosci. Cū autē arguis:igr fit ꝓportionat⁹ ꝑ aliq̄d aliđ:ꝯcedo:ꝛ ꝑ aliđ i rōne mouētis:qꝛ ꝑ mouens supnaturale reuelās assentit illi vitati: ꝛ ꝑ aliđ i rōne forme:qꝛ ꝑ istū assensuz factū i ipo:q̄ ē q̄si q̄dā iclinatio i intellectu ad illđ obiectū ꝓportionās illđ isti. Cū vltra de illo alio q̄ris an sit nāle vel supnaturale: dico ꝙ supnaturale siue intelligas de agēte siue đ forma. Cū ifers: ḡ itellect⁹ ē iproportionat⁹ ad illđ:ꝛ ꝑ aliđ ꝓportionat. dico ꝙ ex se ē i potētia obediētiali ad agēs:ꝛ ita sufficiēter ꝓportionat illi ad hoc: vt ab ipo moueatur. Silr ex se est capax illi⁹ assensus cāti a tali agēte:ēt ē naturalr capax. nō opz ḡ ipm ꝑ aliđ ꝓportionari illi assensui recipiēdo. Statur igit i scđo:nō i ꝑmo:qꝛ vitās ista reuelata nō ē sufficiēter iclinatiua itellect⁹ ad assentiēdū sibi: ꝛ ita ē iproportionale agēs:ꝛ passum sibi iproportionale. Sed agēs supnaturale ē sufficiēter inclinatiuū itellect⁹ ad istā vitātē: causando i ipo assensum:q̄ ꝓportionat huic vitati:ita ꝙ nō opz itellectū ꝑ aliud ꝓportionari tali agēti:nec forme ab ipo ipresse:sicut opz ipm ꝓportionari tali obiecto ꝑ aliđ duplici mō ꝑdicto.

Questio. II.

Vtrum cognitio supnaturalis necīa viatori sit sufficiēter tradita i sacra scriptura? Qđ nō:qꝛ cognitio necessaria nunq̄ defuit generi humano: sz sacra scriptura nō erat in lege nature: qꝛ Moyses ꝑmo scripsit penthateucum: nec tota erat i lege Moysaica: sz tm̄ vet⁹ testamentū:ḡ ꝛc. ¶ Itē q̄cūq̄ auctor scientiarū humanaꝝ quāto acutior itellectu:tāto plus vitat supfluitatē in tradēdo:sed in sacra scriptura vident ꝯtineri sup-

flua vt cerimonie ⁊ historie multe: quarū cognitio nō vr̄ necessaria ad salutē ḡ ⁊c. ¶ Itez multa sunt de q̄bus nō cognoscit̄ certitudinalr̄ ex sacra scriptura: vtrū sunt pctā mortalia vel nō: q̄ꝝ tn̄ cognitio ē necessaria ad salutē: q̄ nesciēs illd̄ eē pctm̄ mortale. n̄ sufficiēter vitabit illud. ergo ⁊c.

Contra Aug. 11. de ciu. c. 3. loquens de scriptura canonica ait. Cui fidē habemus de his rebus q̄signorare nō expedit: nec ꝑ nosipsos nosse idonei sumus.

In ista qōne sunt heresesinnumere dānātes sacrā scripturā: vel partē eius: sicut pz in libris Damasceni ⁊ Augustini de heresib⁹. Quidā em̄ heretici nihil de scriptura recipiūt. Quidā nō vet⁹ testm̄ vt manichei. sicut in lib. Aug. de vtilitate credēdi pz. dicētes vet⁹ testm̄ esse a malo pricipio. Quidā vero tm̄ testm̄ vet⁹ accipiūt: vt iudei. Quidam autem aliq̄d vtriusq̄: vt sarraceni: quib⁹ machometus immūd⁹ alias imūditias innumeras immiscuit. Quidā aliq̄d dictū in nouo testamēto puta: heretici diuersi: q̄ diuersas sententias scripturarū male intellectas habētes pro fūdamēto: alias neglexerūt verbi gratia ad Ro. 14. Qui infirmus est: olera mā ducet. Itē Jacobi. 5. Cōfitemini alterutrū pctā vestra. Ex hoc errarūt circa sacramētū penitētie quidā dicēdo illud posse dispēsari a quocūq̄ nō sacerdote vel alijs hmōi auctoritatib⁹ innitēdo male intellectis.

Medi orū efficatia notabilis heresis re

Cōtra oēs istos in cōmuni: octo sunt vie eos rōabiliter cōuincēdi: q̄ sunt ꝓnūciatio ꝓphetica. Scripturarū cōcordia. Aucitas scribētiū. Diligētia recipiētiū. Rōabilitas ꝯtētoꝝ Irrōabilitas singl'oꝝ erroꝝ. Ecclesiastabilitas Miracl'oꝝ claritas

probā de.

De prīo pz: q̄ solus de⁹ p̄t naturalr̄ nō ab alio futura cōtingentia certitudinaliter preuidere. ergo sol⁹ ille vel ab illo instructus pōt ea certitudinalr̄ p̄dicere. talia aūt multa p̄nūciata i scriptura ꝑpleta sunt: vt pz ꝯsiderāti libros ꝓphetales: ex q̄b⁹ nō ē dubiū: quin sequātur pauca. q̄ restāt ꝑz Gregoriū i homelia de aduētu. Istā viā tāgit Aug. 12. d̄ ciu. c. 10. vbi ait. Vera se narrasse p̄terita ex his: q̄ futura p̄nūciauit: cū tāta veritate implentur ostendit.

prīe dominice.

De scd̄o s. scripturarum concordia sic. In nō euidētib⁹ ex terminis: nec ex principijs euidentiā habentibus nō consonāt firmiter ⁊ infallibilr̄ multi diuersimode dispositi: nisi a cā superiori ipsoruz intellectus inclinētur ad assensum: sz scriptores sacri canonis varie dispositi: ⁊ diuersis tēporibus exn̄tes in talib⁹ nō euidētibus oīno cōsonabāt. Hāc viam pertractat Aug. 18. de ciu. c. 41. Auctores nostri sane pauci esse debuerūt: ne multitudine vilesceret. q̄ earū religione eē oporteret. nec tn̄ ita pauci: vt eorum nō mirāda sit ꝯsensio. Neq̄ em̄ i multitudine phoꝝ: q̄ labore etiā lr̄ario monumēta suorū dogmatū reliq̄runt: facile q̄s inuenerit q̄ inter cūcta q̄ sensere ꝯueniāt ⁊ hoc Aug. ꝓbat in exēplis ibi. maior etiā assumpta nō tm̄ probat̄ ꝑ exēplū de phis. vt vr̄ ꝓbare Aug. sz ēt ꝑ rōnez: q̄ cū intel

lect⁹ quātū ad assensum sit nat⁹ mouerī ab oō cuidēte in se: vl in alio: nihil aliō ab oō vl talē assēsum posse cāre. nisi virtualr includat euidētiā obi. nā si nihil talē moueat intellectū: remanebit sibi theologia neutra. nihil est talē de nō euidētib⁹ ex terminis. nihil intellīgēs superi⁹ hoie potest hoiez effectiue docere: nisi dēus.

¶ Si aūt dicat hic: q posteriores lz alr disposīti fuerint q̄ posteres: zalijs tpibus exītes: th habuerūt doctrinas p̄cedētiū i scripturis: zacquieuerūt credēdo: sī cut discipuli doctrine magistrorū. q ita nihil scripserūt dissonum a posteriorib⁹: lz de⁹ nō doceret hoīes illos. ¶ Cōtra hoc vl Aug. obīce revbi pri⁹: dicēs: de phīs: q labore l fario monumēta suoꝝ dogmatū reliquerūt. c. q discipuli legētes: lz in aliquib⁹ eēnt assentiētes poībus vt discipuli. aliq̄ th iprobauerūt: vt pz ibidē de aristippo zantistene: q lz fuerint ambo socratici: tn in quibusdā sibi cōtradixerunt. Et q̄nq̄ discipuli magis: vt Arī. platoni. quo igr nō ꝺdixissent posteriores nr̄i posteriorib⁹ in aliq̄b⁹: si nō th uissent doctorē. eoz eoꝝ itell⁹ iclinātē ad eadē nō euidēta. Rndeo qr nō euidētia tradiderūt poīes: iō posteriores nō potuerūt eos p rōnes iprobare: r q noluerunt eis discredere nisi possent rōez p se hr̄e reuerētes eos: vt magistros veraces. lz phī discipuli p rōez posteriores iprobare: qr mā circa quā altercabant potuit habere rōes sumptas ex terminis exēplū. Nō ita cōtradicit discipul⁹ historiographꝰ magis hi storiographo: sic phīspho: qr hi

Immediate: (qr immediate et hō rādet q illis immediate discipli cat nō ea magr ifide) alioq; oō (qr hoc negō: h pōte ponit q dns ifidē notificet Assensu: (quē et ag⁹ dat negr)

storie de pterito non pñt eē ita euidētes: vt auertāt discipulū a magis: sic pñt esse phīce rōnes.

¶ Cōtra illō saltē Ezechiel pro phetāsin Babylone eo tpe: quo Hieremias in iudea ꝓphetauit: cū nō solū illa diceret: q a Deo se quasi cōi eoꝝ magis habuerunt: sed r alia multa: in illis potuissent discordare: aut dissentire: cū nō eēnt euidētia ex terminis: nisi habuissent aliquē cōez doctorē supra intellectū hūanū.

De tertio s. aucte scrībētiū sic. aut libri scripture sunt istoꝝ auctorūq̄ eē dñr: āt nō. si sic: cū dānēt mēdaciū p̄cipue in fide r morib⁹ quo ē similr eos fuisse mētitos. dicēdo hec dicit dñs: si dñs non fuisset locutus. Aut si dicaseos fuisse deceptos nō mētitos: vel pp lucrū mētiri voluisse. primū iprobat ex dicto Pauli .2. Cor. 12. Scio hoiez i xp̄o: r subdit ibi ꝺba archana audisse q̄ nō lz homini loq. q̄ assertiones nō videntur fuisse sine mēdacio: si asserēs nō fuit cert⁹: qr asserere dubiuꝝ vel ē mēdaciū: vl nō lōge ē a mēdacio. Ex ista reuelatiōe pauli: r mltis alijs reuelatiōib⁹ factis dB uersis sctis ꝺcludit q intellīs eorū nō potuerūt induci ad assentiēdū ita firmiter illis q̄ notitiā nō potuerūt hēre ex nālib⁹: sicut assenserūt: nisi ab agēte supnāli.

¶ Scōm iprobat. s. q nō fuerūt pp lucrū mētiti qr illis ad q̄vo fuerūt hoies iducere ad credendū tribulatiōes max⁹ assustinuerūt. ¶ Si aūt libri nō sunt illoꝝ lz alioꝝ hoc vl icōueniēs dicere: qr ita negabit q̄cūq̄ liber eē illiꝰ auctoꝝ scui⁹ dr eē ag̃re q̄ soli istifal so ascripti sunt auctorib⁹: q̄r nō

erāt? ¶ Preterea aut illi q̄ ascripserūt libros istos eis fuerūt xp̄iani aut nō. Si nō. nō vr̄ q̄ voluerūt tales libros ꝯscribere ⁊ alijs ascribere: ⁊ ex hoc magnificare sectaꝫ cuiꝰ ꝯriū tenuerūt. Si fuerunt xp̄iani: q̄uo illi xp̄iani mēdaciter tales eis ascripserūt: cū lex eorū dānet mēdaciū: sic̄ priꝰ? ⁊ ꝑꝑ idē q̄uo assererēt deū locutū eē mlta q̄ ibi narrant̄ ⁊ hoc ꝑsonis: q̄bꝰ libri intitulant̄: si talia nō acciderūt illis ꝑsonis? q̄uo ēt libri isti fuissent ita auctētici: ⁊ diuulgati eē taliū auctoꝝ. nisi fuissēt eoꝝ: ⁊ ip̄i auctores eoꝝ auctētici fuissēt d̄ q̄ Ri. j. d̄ tri. c. 2. Certe a sūme sctitatꝭ viris sunt nobis tradita. de hoc ēt aug. 11. d̄ ci. dei. c. 2. loquēs d̄ xp̄o. dic̄ sic. Hic inq̄t priꝰ ꝑ ꝓphetas. deiñ ꝑ seip̄ꝫ postea ꝑ apl̄os q̄ꝫtū satꝭ eē iudicauit locutꝰ scripturā ꝯdidit q̄ canonica, nominat̄ eminētissime auc̄itatꝭ ⁊c. Et aug. i epl̄a ad hiero. Et hr̄ i canone di. 9. Si ad sacras scripturas admissa fuerit vl̄ officiosa mēdacia: q̄d i eis remanebit auc̄itatis. Et idē ad eūdē in eadē epl̄a Solis illis scripturaꝝ libris ⁊c.

prima

octaua.

Quartū s. recipiētiū diligētia sic ptꝫ. Aut nulli credis d̄ ꝯtigēti: q̄d nō vidisti. ⁊ ita nō credes mūdū fuisse añ te. nec locū eē i mūdo: vbi nō fueris. nec istū eē pr̄eꝫ tuū: ⁊ illā eē mr̄eꝫ tuā ⁊ tal̄ icredulitas destrueret oēꝫ vitā politicā. Si igr̄ vis alicui credere de ꝯtigēti q̄d tibi nō ē: nec fuit euidēs: maxie credēdū ē cōitati. siue illis q̄ tota cōitas approbat ⁊ maxie q̄ cōitas famosa ⁊ honesta cū maxia diligētia approbata recepit. tal̄ ē canō diuie scripture tāta eniꝫ apd̄ iudeos solicitudo fuit de libris hñdis i canone. ⁊ tāta apud xp̄ianos d̄ libris recipiēdis tāq̄ꝫ auctēticis. q̄ de nulla alia scriptura hñda ꝑ auctētica tāta solicitudo fuit iuēta p̄cipue cū tā solēnes cōitates d̄ scripturis istis curauerūt: tāq̄ꝫ d̄ ꝯtinētibꝰ nec̄ia ad salutē. de hoc Au. d̄ ci. dei. 18 c. 38. Q̄uo scriptura Enoch: d̄ q̄ Judas i epl̄a sua facit mētionē nō recipit̄ i canone. ⁊ multe alie scripture: d̄ q̄bꝰ fit mētio illi. regū vbi inuit q̄ sola illa recepta sūt i canone: q̄ auctores nō sic̄ hoies sꝫ sic̄ ꝓphete diuia inspiratiōe scripserūt. Et ibidē. c. 41. Illi israelite: q̄bus tradita sunt eloq̄a dei: nll̄o mō pseudo ꝓphetas cū veris ꝓphetis ꝑilitate licētie cōfuderūt: sꝫ ꝯcordes iter se. atq̄ꝫ i nullo dissentientes. sacrarum literarum veraces ab eis agnoscebantur: ⁊ tenebantur auctores.

De quīto s. rōnabilitate ꝯtētoꝝ. pꝫ sic. q̄d rōabililiꝰ q̄ꝫ deū tāq̄ꝫ finē vltimū sup oīa diligi. ⁊ ꝓximū sicut seip̄ꝫ. i. ad idē ad q̄d se sꝫ grego. i q̄bꝰ duobꝰ p̄ceptis vniuersa lex pēdet ⁊ ꝓphe. Mat. 22. ¶ Itē Mat. 7. Oīa ḡ q̄cūq̄ꝫ vultis vt faciāt vobis hoies: ⁊ vos facite illis. ex istis q̄si ex pricipijs practicis alia practica ꝯsequunt̄ i scriptura tradita honesta: ⁊ rōi ꝯsona: sic̄ d̄ eoꝝ rōnabilitate patere pōt singillatiꝫ cuilibꝫ ꝑtractāti d̄ p̄ceptis: ꝯsilijs ⁊ sacr̄is: q̄ꝛ in oībus vr̄ eē q̄si q̄dā explicatio legis nāe: q̄ sꝫ apl̄ꝫ ad Ro. 2. scripta ē i cordibꝰ nr̄is hoc de moribus. De hoc aug. d̄ ci. dei. lib. 2. 28. c. Nihil turpe ac flagitiosuꝫ spectādū: imitādūq̄ꝫ ꝓponit̄ vbi veri dei aut p̄cepta isinuant̄: aut miracula narrant̄: aut dona lau

dãtur:aut bñficia postulantur.
¶De credibilib⁹ pz:qr nihil credim⁹ de deo:qõ aliquã ipfectionẽ iportet:imo ḋcḋ credim⁹ verũ cẽ magis attestat pfectiõi diuine:ꝫ ei⁹ oppositũ:pz ō trinitate pſonaꝝ:incarnatiõe/ubi:ꝛ hmõi: nihil em̃ credim⁹ incredibile:quia tũc incredibile eẽt mũdũ ea credere:sic deducit aug. ō ci.dei.22. c.5 mũdũ tñ ea credere nõ ẽ incredibile:qr hocvidem⁹. De hac aũt lege ꝛ honestate xp̃ianoꝝ pz p Aug.de vtilitate credẽdi lib. 6.c.8.Ulg⁹ mariũ ꝛfeminaꝝ ꝛc.

De sexto s.de irrõnabilitate singulorũ

Cõfutatio i fideliũ acerrima.

erroꝝ pz sic. ¶Quid pagani propter idolatria sua adducẽt colentes opera manuũ suarũ:in quibus nihil est numinis sicut satis oñdũt phi. Quid sarraceni vilissimi pozci machometi discipuli p suis scripturis allegabũt.expectates p btitudine qõ pozcis cõuenit.s.gulã ꝛ coitũ:quã pmissionẽ despiciẽs phs.ḋ fuit q̃si illius secte Aui.9.meta.c.7. aliũ finẽ q̃si pfectionẽ:ꝛ hoi magis cõgruẽtẽ asserit dicẽs.Lex nostra:quaz ōdit machomet:oñdit dispõnez felicitatis:ꝛ miserie: q̃ sunt fin corp⁹:ꝛ ẽ alia pmissio: q̃ apprehendit intellectu.ꝛ seqtur ibi. Sapientib⁹ vero theologis multomagis cupiditas fuit, ad ꝓsequẽdũ hãc felicitatẽ ꝫ corporũ:ḋ quãuis daret cisnõ tñ attẽderũt eã nec appreciati sunt eã in cõparatione felicitatis:ḋ ẽ cõtũctio ꝓme veritati. ¶Quid iudei ḋ nouũ testm̃ dãnãt:ꝙ in suo veteri piere. pmittit:vt oñdit aplꝰ ad heb.ẽt 11.8.c. ꝫ insipide sunt coꝛcerimonie si ꝺ me xp̃o:xp̃m ẽt aduenisse:ita nouum testm̃ ab eo pũcipaũt pro

mulgatũ(sicut autẽticũ fore recipiẽdũ).ꝓphete coꝛtestẽdũt. Non auferet(ait Jacob gen.49.)sceptrũ de iuda:nec dux de femore ei⁹ ꝛc.ꝙsiꝛ illõ Daniel.9. Cũvenerit sanct⁹ sanctoꝝ. ¶Quid asini manichei fabulãtur primuz malũ:cũ ipi:ꝛ si nõ primi tñ valde mali eẽnt:nõnevident oẽ ens inquãtũ ens bonũ eẽ:nõne etiã in nouo testõ potuerũtvidere esse ver⁹ autenticũ:ꝛ approbatum? ¶Quid singuli alij heretici: q̃ vnũ ✠bũ.scripture male intellexerũt ꝑm Aug.in li.83.qõnũ. q. 69.Nõ põt mãt error ouri palliat⁹ nole xp̃ianoꝝ:nisi de scripturis nõ intellectis:ꝛhoc tõ qr ꝑcedẽtia ꝛ sequẽtia nõ ꝓtulerũt:vñ ibidẽ ira. Solet circũstãtia scripturaꝝ illũmare sñam:nec etiã alia loca scripturaꝝ ꝓtulerũt vñ hereses orte sunt p se legẽdo:q̃ ꝓferẽdo repulse sunt:qꝛ ꝓferẽtes diuersas/nias adduxerũt:ḋ exse iuic ẽ mutuo videri poterãt:quo ꝛ q̃liter eẽnt intellegẽde. ¶Contra istos est illud ✠bũ aug.ō epistolã fundamẽti. Nõ credereꝫ inquit euãgelio:nisi qr ecclie catholice credẽ.igr irrõnabile est aliqd canonis recipere:ꝛ aliqdnõ. cũ eccla catholica: cui credẽdo canonẽ recipio:recipiat totũ eq̃liter. ¶Itẽ doctrie ꝓpoz aliqd ꝓtinẽt irrõnabile:ꝑt ō politijs diuersis ordinaꝝ ꝛ diuersis ꝓphs ꝑbat Ari.2.poli.sz ꝛ sua i q̃busdã ẽ irrõnabilis: sicut patuit ex solutiõe q̃stionis precedentis.

De septio s.de ecclie stabilitate

pz ḋ ad caput.p illõ Aug.ō vtilitate credẽdi q̃si in fine. Cũ igr tñ auxilium tantum ꝓfectum fructũqꝫ videamus:dubitamus

nos eiꝰ ecclesie credere gremio: que vsq; ad cōsuminationē gn̄is hūani ab aplica sede ꝑ successiones epoꝝ frustra hereticis circū latrātibꝰ: Et partim ipiꝰ iudicio plebis: partim cōsilioꝝ grauitate: partim etiā miraculoꝝ maiestate dānātis: Culmē auctoritatis obtinuit. Et parū post. Quid est aliud: qd tā ingratū pōt esse opi. atq; auxilio diuino: q̄ tanto labore predicte auctoritati velle resistere. vn̄ Gamaliel Actuū. 5. Si est ex hoibus cōsiliū hoc aut opus dissoluet. Si vero ex deo est: nō poteritis dissoluere: ne forte et deo videamini repugnare. Et Lu. 22. ait dn̄s Petro. Ego rogaui pro te Petre: vt nō deficiat fides tua: ⁊ tu aliqn̄ ꝯuersus cōfirma fratres tuos. ¶ Firmitas ēt ecclesie in mēbris pz ꝑ illud Augu. de vtilitate credēdi. c. 8. Uulgus mariū ⁊ feminarū ⁊c. Similē sentētiā dicit ꝯ epistolā fundamēti. Quis em̄ tantā multitudinē ad pctā pronā: ad legē ꝯriam carni ⁊ sanguini seruādā inducere: nisi deꝰ. Et confirmat: qꝛ secta Judeoꝝ nō manet i vigore: sicut ꝯ eos obijcit Aug. in. j. sermo. de aduētu. Uos iquā cōuenio o Judei. ¶ Si obijcit de ꝑmanētia secte Machometi. rn̄deo illa incepit plus q̄ sexcētū annis post legē xp̄i. et in breui deo cooperāte finiet: q̄ multū debilitata est anno xp̄i. 1300. ⁊ eiꝰ cultores multi mortui: et plurimi sunt fugati: et prophetia dr esse apud eos: q̄ cito finienda est secta illa.

Dn̄ice 4.

Haymotꝰ frater regis Armenie ad philippū regē frāciē.

De octauo

scz de miraculoruz claritate sic ptz. Nō pōt eē testis falsus deꝰ: sz deꝰ inuocatꝰ a p̄dicāte scripturā: vt on̄deret doctrinā eiꝰ eē verā: fecit aliqd opꝰ sibi ꝓpriuz: vtpote miracula: ac ꝑ hoc testificatꝰ est illd eē verū: qd iste p̄dicauit. ¶ Confirmat hoc ꝑ Ricar. j. de tri. c. ij. vbi. s. Dn̄e si est error: a te decepti sumꝰ. nā tātis signis cōfirmata sunt: q̄ nō nisi ꝑ te fieri possent. ¶ Qd si dicat miracula nō fuisse facta: aut etiā q̄ ip̄a nō testātur veritatē: qꝛ ātichristus faciet miracula. ¶ Cōtra p̄mū dici pōt illa sn̄ia Aug. de ci. li. 22. c. 5. Si ista miracula facta eē nō credūt: hoc nobis vnū grāde miraculū sufficit: q̄ iā terraꝝ orbis sine vllis miraculis credidit. ¶ Nota valde illd capitulū: qꝛ si q̄cq̄d qd credimꝰ dicat incredibile eē: nō minꝰ est incredibile hoies inquit ignobiles infimos: paucissimos: iperitos rē tā incredibilē: tā efficaciter mūdo: ⁊ in illo etiā doctis ꝑsuadere potuisse: vt mūdus illd credat sicut iā credidisse vr̄: nisi ꝑ illos aliq̄ miracula fierēt: ꝑ q̄ mūdus ad credēdū induceret. Un̄ subdit. Qui ꝓpterea exiguo nūero ignobiliū: infimoꝝ: iperitoꝝ hoim credidit qꝛ in tā cōtēptibilibꝰ testibꝰ multo mirabiliꝰ diuinitas seip̄a persuasit. q̄d em̄ icredibiliꝰ q̄ vt ad legē ꝯriā carni ⁊ sanguini: doctores pauci ⁊ rudes ⁊ paupes possent plurimos potētes ac sapientes ꝯuertere? qd specialr ptz de multis sapiētibꝰ: p̄mo fidei rebellibꝰ: postea ꝯuersis vt de Paulo priꝰ ꝑsecutore postea gētiū doctore. ⁊ de Augustino priꝰ ꝑ Manicheos seducto. postea doctore catholico. De Dionysio prius ph̄o postea Pauli discipulo. Et de cypriano priꝰ mago postea xp̄ianissimo ep̄o. ⁊ de inumeris alijs cōuersis. ¶ Cōtra idē scdo dici po

Calixtꝰ i viagio sācti Jacobi.

test illud Aug. de ci. dei. lib. 10. c. 18. An dicet aliqs ista falsa eē miracula nec fuisse facta: sz mēdaciter scripta? qsquis hoc dicit si de his reb⁹ negat oino vllis lr̄is eē credēdū: p̄t etiā dicere nec deos vllos curare mortalia ꝛc. Et ibidē de eodē. Si libris magicis siue (qd honesti⁹ putāt) theurgicis credūt. qd cause est cur illis lr̄is nolūt credere ista fctā eē? ¶ Cōtra idē tertio: qr q̄dā facta nō nisi a nimis ꝓteruientibus negari p̄nt: vt sunt miracula fctā a Siluestro corā Cōstātino: tā i curatione lepre ei⁹: q̄ꝫ in disputatiōe eius ꝯ Iudeos: q̄ facta tāq̄ celeberrima mūdum non latuerunt. ¶ Cōtra scdm dici pōt ꝙ si quis inuocatus in testē signū cōsuetū testificationis ꝑmittat adduci: ꝛ p̄sens nō ꝯdicat. talis taciturnitas nō stat cū veritate ꝑfecta. miraculū autē est tale signū dei vt testis. igitur si ꝑmittat miracula fieri a demonibus nō ꝯdicēs: annūcians. s. illa nō esse testimonia sua: nō vr̄ eē ꝑfecte verax. qd est impossibile. ꝛ ꝑ hoc dr̄ ad illd de antichristo: qd predixit illa miracula faciēda nō eē testimonia veritatis. sicut pz Mat. 24. ꝛ. 2. ad Thes. 2. ¶ Itē ꝯ idē est dr̄ia miraculoꝝ que fiūt a deo ꝛ q̄ fiūt a diabolo. de q̄ differentia tractat Aug. de vtilitate credēdi ꝓpe finē. Miraculū inqt voco qcqd arduū aut insolitū supra spē vel facultatē mirātis apparet. q̄dā solum faciūt admirationē: q̄dā magnā gratiā bn̄ volēdāq̄ cōciliāt. q̄lia fuerūt xp̄i miracula. vt ꝑtractat ibi diffuse. ¶ Item ꝯ vtrūq̄ pōt dici ꝙ sunt aliqua miracula facta in lege christiana: in q̄bus nō pōt eē deceptio q̄n sint facta nec q̄n sint testimonia veritatis: qr a deo facta. s. raptus Pauli: ꝛ reuelatio cōtingētiū futurorum. ¶ Primū patz: qr impossibile est aliquē decipi in credēdo se videre essentiā dei. ꝯ impossibile fuit Paulū se credere illā videre nisi eā videret. sz hoc asserit de se ad Cor. 2. c. 12. s̄m expositionē sanctoꝝ. Illud igit̄ fuit vere factū: ꝛ nō tm̄ apparēter ꝓbatio p̄mi antecedentis: qr nullus pōt decipi circa aliqd p̄ncipiū primū credēdo se intelligere illud: cū nō itelligat tale principiū: qr tūc nō cōstaret ex terminis app̄hensis: qd esset principiū ꝛ qd nō. ergo multo magꝫ nō pōt decipi circa deū visum. Cōsequētia ista ptz: quia pl⁹ distat visio dei ab intellectione cuiuslibet obiecti: etiā quātū ad ꝑceptionē intellect⁹ iudicātis q̄ꝫ distet intellectio principij cōplexi ab itellectiōe cuiuscūq̄ nō principij. ¶ Itē qualiter intellectus crederet se q̄etari si nō q̄etaret. nōne poterit cognoscere iclinationē suā ad verum qd nō videt? Si crederet se videre deum crederet se q̄etari in deo: si nō videt nō q̄etat̄. Stulti⁹ ait Augu. nihil dici pōt: q̄ꝫ ꝙ falsa opiniōe aia sit beata. 11. de ci. c. 4. ¶ Secūdū. s. ꝙ a solo deo fieri potuit est manifestū: qr nulla creatura pōt aiam beatificare: nec simpliciter: nec ad tp̄s. ¶ Scdm ptz ex multis ꝓphetis in vtroq̄ testamento. vn̄ ꝯ falsa miracula antichristi posset sibi obijci saltez de istis duob⁹ hoc modo. Si tu es de⁹ fac me videre eēntiā diuinā nude. ꝛ postvisionē memoriā certā hr̄e visiōis: et certitudinē ꝙ illa fuit visio eēntie diuine: et tūc credā tibi. ¶ Itē si tu es de⁹: dic

mihi quid faciā: vl' q̄d cogitabo: vel appetā ꝑ tali hora? et hmōi vie efficaciā ex miraculis innuit saluator Joh. 5. Opera q̄ ego facio: ipsa testimonium perhibent de me. si mihi non vultis credere: operibus saltem credite.

Nono quoq; loco pōt adduci testimoniū eorū q̄ foris sunt. Joseph⁹ in li. 18. antiq̄tatū pulcherrimū testimoniū ponit de xp̄o: vbi iter alia de Jesu ait. Christ⁹ hic erat. vbi ei⁹ verā doctrinā ⁊ resurrectionē ex mortuis cōfitet̄. ¶ Itē de ꝓphetia Sybille nota illd̄ de ciui. 18. c. 23. Jesus xp̄s dei fili⁹ saluator. ¶ Itē ꝯ epistolā fundamenti nota: quō singuli heretici de catholicis inq̄siti nō ad suos mittūt: sz ad veros catholicos: q̄si etiā illi soli ab oībus etiam hereticis catholici nominentur.

Decimo ⁊ vltio pōt adduci q̄ de⁹ non deest q̄rentib⁹ toto corde salutē: multi aūt diligētissime inq̄rētes salutē ad hāc sectā cōuersi sunt. et quāto feruētiores facti sunt in inq̄rēdo: tāto in hac secta ampli⁹ ꝯfirmati. subitoq; i ea penitētes de malitia ad bonā vitā mutati sunt. tormēta quoq; ꝑ ea plures in magna exultatiōe spūs ꝑpessi sunt. q̄ non vidētur ꝓbabilia nisi deus hāc sectam sacre scripture innitentē irrefragabiliter approbaret ⁊ ordinaret ad salutem.

Habito igit̄ ꝯ hereticos q̄ doctrina canonis est vera: vidēdū est secūdo an sit necessaria: et sufficiēs viatori ad ꝯsequēdū finē suū. ¶ Dico igr̄ q̄ ista tradit. quid sit finis hois in ꝑticulari: qr visio ⁊ fruitio dei. ⁊ hoc quātū ad circūstantias ei⁹ appetibiles: puta q̄ ipsa habet̄ post resurrectionē ab homine imortali ⁊ i corpe ⁊ i aīa simul sine fine. Jp̄a ēt determinat q̄ sunt necia ad finē: ⁊ q̄ illa sufficiant qr decē mādata Mat. 19. si vis ad vitā ingredi: serua mādata. de q̄b⁹ hr̄ i Exo. hoꝝ etiā explicatio: ⁊ quantū ad credēda: et quātū ad sperāda: ⁊ quātum ad operāda explicat̄ ex diuersis locis scripture. proprietates quoq; substantiaꝝ imaterialiū in ea tradunt̄: quātū possibile est: ⁊ vtile viatori nosse. Jsta ḡ cōferēdo ad tres rōnes q̄b⁹ innitit̄ solutio q̄stiōis p̄cedētis ptz q̄ sacra scriptura sufficiēter ꝯtinet doctrinā necessariam viatori.

Ad primū argumentū principale: ad minorem rn̄deo q̄ lex nature pauciorib⁹ fuit ꝯtēta: q̄ memorialiter ad filios ꝑ p̄res deuenerūt. illi ēt hoies magis erāt prediti i naturalib⁹: ⁊ iō modica doctrina ispirata potuit eis sufficere. Vel aliter ad illud: ⁊ ad alid̄ de lege Moysi pōt dici: q̄ ordinat⁹ ꝓcessus scripture oñdit eius doctorē s̄m Aug. 83. qōnū. q. 53. ¶ Ad secundū dico: q̄ dulci⁹ capit̄: qd̄ latet sub aliq̄ snia litterali: q̄ si eēt exp̄sse dictū: ⁊ ideo ad deuotionē ꝯfert illa: q̄ exp̄ssa sunt i nouo testamēto: sub figura velata fuisse in veteri hec q̄ ad cerimonias: sz q̄ ad historias in quibus exēpla sunt legis declaratiua. silr̄ ex toto ꝓcessu scripture ptz ordinata dei gubernatio respectu hois et toti⁹ creature. ¶ Ad tertiū. Origenes i homel̄. de archa Noe dicit. Nulla scia oia sciēda explicauit: sz illa ex q̄b⁹ pñt alia sufficiēter elici: vñ multe ꝟitates necie

nō exp̄mūt i scriptura: ⁊ si ibivir tualr cōtineanr: sicut pclones in p̄ncipijs: circa q̄z iuestigationes vtil' fuit labor expositor ⁊ doctorū. ¶Et si obijcias: multa i actibus hūanis fūt dubia. Utrū sint pctā mortalia: ēt suppositis oīb⁹ doctrinis doctor⁹ ⁊ expositorū.

¶Rndeo: nō ē dubia vita salut' simplr: qz a talib⁹ tanq̄ a piculo sis dz hō sibi cauere ⁊ custodire se: ne hō dū se exponit piculo incidat in pctm: q̄s si noluerit ḡre salutē: sed nō curādo exponat se piculo vbi forte ō gñe act⁹ ñ ē pctm mortale: tñ peccabit mortaliter se tali piculo exponendo.

Questio. III.

Trū theologia sit de deo tāq̄z ō subo p̄rio. Qō nō arguit duab⁹ vijs p̄ria ē oñdere istā negatiua i se: q̄ pbat p̄rio p auctez Boetij. 1. ō tri. Fora inq̄t simpler subz ē nō pōt. ¶Itē scōo mate Ca. 3. ria nō coicidit cū alijs causis: neq̄ in idē nūero: neq̄ in idē spē ex 2. phy. des aūt est finis huj⁹ scier c. 70 efficiēs. ñ igit materia. ¶Itē tertio ex p̄rio poste. subiectū scie hz c. 43 ptes p̄ncipia ⁊ ptes/passiões: de⁹ aūt nō hz ptes integrales: cuz sit simpler: neq̄ ptes subiectiuas: cū sit singlare ex se: neq̄ hz p̄ncipia: cū sit p̄mū p̄ncipiū: neq̄ passiões: q̄ passio ineſt subo: ita q̄ ē ex ei⁹ cēntiā: nihil aūt sic ineſt deo. ¶Scōa via ē oñder q̄ aliō est hic subz: nō g̃ istud: añs pbat multiplr: p̄mo p Aug. de doctri. xp̄iana p̄mo ibi. ca. 1. Oīs doctrina vel res est: vel signor: igitur res vel signa sunt subm. ¶Item scōa scriptura hz q̄ttuor sensus. topi. 4.

cuj⁹ alem moralis vel q̄ualis

l'anagogicū: tropologicū: allegoricū: ⁊ lrālē: sed cuilibet sensui corr̄ndet aliq̄s subm p̄mus: sicut alij scie hñtivnū sensuz corr̄ndet subm sm illū sensuz: igit hic sūt q̄ttuor subiecta. ¶Item tertio q̄ hō sit subz pbat aucte cōmen. 1. ethi. in plogo: q̄ sm eū scia moralis est de hoie: q̄ ad aiaz medicinalis est de hoie quo ad corp⁹ ex hoc ḡ accipit ista ppositio: q̄ ois scia practica hz pro subiecto p̄mo illud: cui acq̄rit finis practice: ⁊ nō ipm finez: finis aūt istius scie acq̄rit hoi ⁊ nō deo ergo ⁊c. ¶Itē aliter: ⁊ quasi in idē redit: finis scie est p actū suū attingere obm primū: inducēdo in ipm forma p̄ncipalr intēta a scia puta i speculatiua inducere in illud cē cognitū: q̄ cognitio ibi intēdit: ⁊ i practica iducere formā: ad quā ordiat ei⁹ praxis: finis aūt hic intētus est bonitas moralis: q̄ nō itēdit induci i deo: sz in hoie: igitur hō ē obm primū eius. ¶Cōtra Aug. 8. de ciui. dei. c. 1. Theologia est sermo vel ratio de deo.

eustratij sez quem docto. vbiq⁹ allat' mora libus.

Q̄o. I. lateralis.

Trū theologia sit de deo sub aliqua rōne spāli? Qō sic arguit' Hugo de sacramētis in p̄ncipio: vult q̄ opera restaurationis sint hic subiectum. ergo si deus est hic subiectum hoc erit sub spāli rōne. s. inquātū restaurator. ¶Itē Cassiodorus super psalmistā. vult q̄ christus caput cū mēbris est hic subiectū: igitur specialr: vt icarnatus: ⁊ caput ecclesie: erit hic subiectū. ¶Itē de⁹ absolute est subiectū metaphysice: igit si hic ē subiectū: hoc erit

sub aliq̄ rōne spāli: ꝯn̄tia ꝓbat: qꝛ nō sub eadē rōne oīo hic ⁊ ibi est subiectuꝫ. añs probat ꝑ ph̄m
t.c.2. 6.meta. Honorabilissimā sciam opꝫ esse circa nobilissimuꝫ genꝰ: illa ſm ip̄m est hmōi. Hoc ēt ꝯfirmat: qꝛ ibi vocat metaphysicam theologiā. ¶ Itē cōmē.1.phy.cōmē.vlt.dicit: ꝙ Aui.multū peccauit ponēdo metaphysicā ꝓbare primā cām esse: cū genns substātiarū separatarū sit ibi subiectū: ⁊ nulla scia ꝓbat suū subiectum eē: rō aūt nō valeret nisi intelligeret ꝙ ipsa eēt ibi primū subiectū. ꝗ ⁊c. ¶ Itē ista scia est honorabilissima. ꝗ est de honorabilissimo subiecto: sub rōne honorabilissima. hmōi āt rō est rō finis: ⁊ boni de fine aūt ꝓbat ꝑ Auic.
C.vlt. 6.meta.dicentē. Si scia esset de omnibꝰ causis: illa que esset de fine: eēt nobilissima. Ex hoc con
T.c.8 cludit de bono: qꝛ ſm ph̄ꝫ.2.meta. qui ponit infinitatē in finibꝰ: destruit naturā boni: qꝛ destruit naturā finis: ex hoc ergo accipit
In ꝓlogo. ꝙ ratio boni est rō finis. ¶ Contra cognitio contracta presupponit cognitionē absolutā: ⁊ absoluta est certior ex primo meta. si
Idē.1. poste. t.c.39. ꝗ ista est ꝺ deo sub aliqua rōne spāli alia ē ꝑior ⁊ certior de deo absolute: talis nō ponit. ꝗ ⁊c.

Qō.II. lateralis

Vtrū ista scia sit ꝺ oībus ex attributione ipsorum ad ꝑmū eiꝰ subiectuꝫ.
t.c.2. Qꝺ sic.4.meta. Eadē est scia de aliquo ⁊ de attributis ad ip̄m ⁊ exēplificat ibi de sano: sꝫ oīa alia attribuunt essentialr ad subiectū primū huiꝰ. ergo ⁊c. ¶ Cōtra Aug.14.de tri.c.1. Ne-

qꝫ huic sciētie tribuēdū est ⁊c.

Circa solutionez istarum qōnuꝫ sic procedo. ¶ Primo distinguo ꝺ theologia in se: ⁊ de theologia in nobis. ¶ Scꝺo assignabo rōnē ꝑmi subiecti. ¶ Tertio distinguā ꝺ theologia quantū ad partes eius.

De primo dico ꝙ cognitio quelibet i se est illa: que nata est hr̄i de oꝺo eiꝰ: ſm ꝙ natū ē manifestare se intellectui ꝓportionato. Cognitio aūt eadē in nobis ē illa q̄ nata est hr̄i in intellu nr̄o ꝺ oꝺo illo itellecto. ¶ Theologia ꝗ in se talis est cognitio: qualem natū ē facere oꝺm theologicū in intellu sibi ꝓportiōato. ¶ Theologia ꝟo in nobis talis est cognitio: qualē intell's nr̄ natꝰ est hr̄e de illo oꝺo. ¶ Exēplū si aliq̄s intellectꝰ nō possit intelligere geometricalia: posset autē alicui credere ꝺ geometricalibus: geometria esset sibi fides: non scia: esset tn̄ i se scia: qꝛ obiectū geometrie natum est facere de se scientiam in intellectu proportionato.

De secūdo Dico ꝙ rō primi subiecti est ꝯtinere in se ꝑmo virtualiter: oēs veritates illiꝰ habitꝰ cuius est. Qꝺ ꝓbo prio sic: qꝛ oꝺm primū continet ꝓpōnes imediatas: qꝛ subiectū istaꝝ cōtinet ꝑdicatū: ⁊ euidētiā totiꝰ ꝓpōnis. ꝓpōnes aūt imediate ꝯtinēt ꝯclones. ꝗ subiectū ꝓpōnū imediatarū ꝯtinet oēs veritates illiꝰ hitꝰ. ¶ Probo idē scꝺo. qꝛ ꝑmitas hic accipit ex ꝑmo posteriorū ex diffinitiōe vl'is: ſm ꝙ dicit adeq̄tiotionē. oꝺm aūt se hꝫ ad habitū: sicut cā ad effectū. non est em̄ cā adeq̄ta: nisi cōtineat ꝑmo virtua

liter totū effectum. ꝙ ⁊c. Expono qđ dixi (primo virtualr) qz sicut illud est primū ens qđ nō dependet ab alio: sed alia ab illo: ita ꝙ primo ptinere est ab aliis nō dependere in cōtinēdo: ſz alia ab ipso: hoc est: ꝙ p ipsōe circūscripto oi alio manente intellectu eius adhuc cōtineret: ⁊ nihil aliud cōtinet: nisi per rationē eius.

¶ Nota ꝙ ālibet ēntia cognita hitualiꝫ cōtinet virtualr prio notitiā omniū veritatū illi⁹ habitus: ⁊ habit⁹ ille ꝙ dr scia est ſpēs intelligibilis pmi obiecti: ⁊ ille respicit pmo veritates immediatas: ⁊ mediatas: nō formalr sed ex cōsequēti: ⁊ suū obiectuz adequatuz formalr est ꝗditas: cuius est ſpēs. Quid igit mirū? si primū obiectū vt cognitū: cōtinet notitiā illoz: ad que considerāda sua species intelligibilis: ſz mediate: mouet: imo ideꝫ ē ſpēs immediatē ptinere prio virtualr notitiā. b. ⁊ ipz. a. vt cognitū habitualiꝫ ptinere. b. qđ est: ſpēs intelligibilē ipsi⁹. a. in mēoria: posse generare notitiā. b. i intelligētia. ¶ Scōm hoc igit idē ē obz pmū intellt⁹ ⁊ scie: ⁊ tūc primuz obm nō distinguit illa: ſz proximū: qđ est verū immediatū: ⁊ vez mediatū. ⁊ illud pmū obz vtriuſq; ordie ꝗdā se hz ad obiecta prima: ⁊ hit⁹ ipsoꝫ: fm hoc impossibile ē vti hitu scie: nisi pus natura ⁊ simul tpe: vtēdo hitu intellt⁹: qz nūq; speculoz: sciēdo: nisi cōsiderādo hoc: vt vez eut dēsmhi pp aliud verū. ¶ Uel igit sunt idē hit⁹ ⁊ pri⁹ vtoz illo circa illud obm: ad qđ pri⁹ inclinat: imo fm hēri. ql. 9. Ambo sunt idē illi hitui: q ē ꝗditaꝫ pmi obi simplicis: quē hitū intēditvocari sciaz apud Ari. i diuſiōe sciaz: vl' sunt multi ibi. Imo qlibet vez hz ꝓpriū hitū: ⁊ pncipalr pter hoc: est habit⁹ ꝗditatis: vel ꝗditatiu⁹ pmi obiecti: quē dicit ſpēm intelligibilē. Et ille icludit oēs veritates virtualr. Et tūc vtētem posteriori semp opz simul vti oib⁹ poſtb⁹.

¶ Nunqđ igit ad multos act⁹ vel vnū cōparās hz ꝓpriū actū circa vtrūq; cōparatuz: ⁊ pter hoc actū cōparādi. Et ad illum maxime discurrēdo ponat propri⁹ hitus: quo inclinoz demon strare ⁊ iferre hoc ex hoc: ad q̄ extrema habeo duos hitus. ꝝre ql. 6. 1. q. hē. Si ponereſ ſz pluralitas: paucitas ecē ꝑeligēda.

Cōtra istō arguit dupliꝫ ꝑmo sic. Sicut se hz obm pmū potētie ad potētiā ita obm pmū hit⁹ in se hz ad habitū. ſz obm pmū potētie est aliqđ cōe ad oia ꝙ se oba illi⁹ potētie. ꝙ pmuz obm habit⁹ est aliqđ cōe ad oia ꝙ se obiecta ei⁹: ⁊ nō aliqđ virtualr ptinēs alia. ¶ Itē scdo. qz i scientijs assignat cōiter pro subiecto pmo aliqđ qđ ē cōe ad oia illa: q̄ ꝓsiderant i illa scia sicut i geometria linea: i arismetica numer⁹: i metaphyſica ens.

¶ Ad pmū rndeo. ꝙ ꝓportio obiecti ad potētiā est ꝓportio motui ad mobile vel actiui ad passiuuz. ꝓportio subiecti ad hitū ē ſicut ꝓportio cāe ad effectū. Quicūq; aūt aliqđ agens agit in aliqđ passuz: pt qlibet agēs ciusdē rōnis in qlibet passum eiusdē rōnis agere. ꝙ pma extrema ꝓportiōis actiui ad passiuū sunt cōia ad oia ꝙ se extrema illi⁹ proportiōis. nā iter illa cōissima est adequatio: qz in ꝗcūq; est rō vni⁹: illud

Nota bene, ad ditio doc. p totili ſima ſcote ſtaruz truti nam eo rū qui ſe peri pateti cos p ſitent.

q4.

respicit qdlibet: in q̄ ē rō alteri⁹: sed pria extrema ꝓportiōis cāe ad effectū nō sunt cōissima: qr inter illa nō est adeq̄tio. nō em̄ sequit: si cōe pōt cāre hitū ꝙ spāle possit: ⁊ ecōuerso nō em̄ qdlibet ꝯtētū sub illo cōi respicit hitū illū: vt effectū ei⁹: sz tm̄ aliqd primū obm cōtētiuū: qd virtualr cōtinet oia: ad q̄ habit⁹ se extēdit. ¶ Ad scdm dico ꝙ multoꝝ habituū spē differētiū p̄t eē aliqd obiectū cōe: sicut ab obiectis eoruz pōt abstrahi obiectuz cōe: ⁊ hoc mō in sciētys assignat obiectum cōe: a quo nō est habit⁹ vnus sm̄ spēm sed tantum sm̄ genus.

De tertio dico. ꝙ theologia eēntialiter nō tm̄ cōtinet necessaria: sz ēt cōtingentia. qd pz: qr oēs veritates de deo siue vt trino: siue d aliq̄ ꝑsona diuina: vt cōparatur ad itra sunt necessarie: vt ꝙ de⁹ est trin⁹: ⁊ ꝙ filius dr̄ generari a pr̄e ⁊ hmōi. illa v̄o in q̄bus cōparat ad extra sunt ꝯtigētes: vt ꝙ de⁹ creat ⁊ ꝙ fili⁹ est incarnatus ⁊ hmōi. oēs aūt veritates d deo: vt trin⁹: siue de ꝑsona determiata: sunt theologice. Silr veritates ꝯtingētes: qr ad nullā cognitionē naturalē spectāt ita ꝙ prime partes integrales theologie sunt due. s. veritates necessarie: ⁊ veritates contingentes.

Ex dictis ptz rn̄sio ad pmā. q. Et pmo loquēdo de theologia in se quātū ad v̄itates nec̄ias ipsius. Dico ꝙ primū subiectū theologie i se nō pōt eē nisi de⁹: qd probo ꝑ tres rōes. ¶ Pria accipit ex rōne pmi obi. ⁊ arguo sic. Primū obm ꝯtinet virtualr oēs v̄itates illi⁹ hitus: cui⁹ est primū obiectū sz nihil cōtinet virtualr oēs veritates theologicas: nisi de⁹. ꝯ ⁊c. ꝓbatio mi. nihil alid ꝯtinet eas ꝯtinet eas: vt cā: siue vt illud ad qd hēant attributionē: nisi deus qr de⁹ nulli attribuit: nec aliqd ꝯtinet eas: vt effect⁹ dmōstratōe qr: nā nullus effectus demōstrat deū trinū: q̄ ē potissima veritas theologica ⁊ silia. ¶ Scdo sic. Theologia ē de his q̄ sunt soli intellui diuio naturalr cognita: ꝯ est d aliq̄ soli deo naturalr noto: sed solus de⁹ est sibi soli naturalr not⁹. ꝯ ⁊c. ꝓbatio pmi. s. aūt, si ista scia est de aliqb⁹ alicui alii intellui naturalr notis ꝯ preter ista aliq̄ alia sunt cognoscibilia naturalr soli intellui diuino: qr infinit⁹ est. ⁊ iō pluriū cognoscitiuus: q̄ intellus finitus. igit adhuc alia scia est supior (q̄ ista) q̄ erit de naturaliter notis intellui creato. ꝓbatio minoris qr oīs essentia creata alicui intellui creato pōt eē naturalr nota. ¶ Tertio sic. In nulla scia tradit ita distincta cognitio de aliq̄ alio: qd nō est subz ei⁹ primū: sicut tradit in illa q̄ eēt de illo. vt d subiecto ei⁹ prio: qr i nulla scia tradit ita distincta cognitio de nō ꝑ se subiecto: sicut d ꝑ se ei⁹ subiecto. tūc em̄ nō eēt rō: q̄re illud subm esset magis subz ei⁹: q̄ aliud. igit si de⁹ nō h̄ subm: tūc nō tradit ita distincta cognitio de deo. sic tra deret de eo in aliq̄ alia in q̄ posset eē subz. sz pōt eē subm i alia scia. igit illa p̄t eē pior ista. ¶ Preter āt istas tres rōnes sunt aliq̄ ꝑsuasiōes. ¶ Pria tal est theologia sz Aug. 13. de tri. c. 19. ꝑ aliq̄ ꝑte sui ē sapia: pro aliq̄ ꝑte sui ē scia: si aūt eēt tm̄ de aliq̄ nō etno formalr: de illo eēt formalr scia:

ꝛ nõ sapia aliq̃ mõ: qꝛ nec ex primo subiecto nec ex attributione qꝛ eterna nõ attribuunt̃ tpalib⁹. ¶ Scda psuasio qꝛ supior portio rõnis hꝫ aliquã pfectionẽ ppriã sibi corrñdẽtẽ. ista aũt si ẽ de subiecto nõ etno: vt d̃ prio subiecto: cũ eternũ ñ attribuat̃ ad nõ eternũ: sequit̃ q̃ nullo mõ est de eternis ꝛ ita nullo mõ pficit portionẽ supiorẽ rõnis: ꝛ ita eẽt aliq̃s habit⁹ intell's oio nobilior isto pficiẽs istã portionẽ qd̃ ẽ icõueniẽs. ¶ Tertia psuasio ẽ: qꝛ fm beatũ Aug. 14. de tri. c. 1. ꝛ 4. ista scia ẽ de illis: q̃b⁹ fides gignit̃: d̃fendit̃: ꝛ roborat̃. ꝯ ẽ de illo eodẽ subiecto: qd̃ ẽ pmuꝫ subiectũ fidei: sed fides ẽ de v̄itate pria. ꝯ. ¶ Quarta psuasio est: qꝛ nobilissima scia est circa nobilissimum genus: ex 6. meta. ꝛ pmo de aia. hec autez cõcedit̃ nobilissima. ergo opꝫ q̃ sit de deo vt de subiecto.

T. c. 2
T. c. 1.

Ex his dictis rñdeo ad scdaꝫ. q. ad itellꝫ cuius pono exẽplũ. hõ intelligit̃ vt aial rõnale: vt suba: vt mãsuetũ natura vt nobilissimũ aialiũ in prio intell'u intelligit̃ fm rõnẽ q̃ditatiuã propriã. in scdo in cõi. in tertio p accidẽs. i. in ppria passiõe. in q̃rto in respectu ad aliud. Sꝫ pfectissima notitia d̃ hoie nõ pot eẽ in respectu ad aliud qꝛ ista p̃supponit notitiã absoluti: nec de hoie sub rõne passiõis qꝛ notitia passiõis p̃supponit notitiã subiecti. nec de hoie in vli: qꝛ illa est ꝯfusa. ꝯ nobilissima cognitio d̃ hoie est fm rõnez q̃ditatiuã. ¶ Ita ẽt posset poni aliq̃ scia de deo sub rõne respect⁹ ad extra: vt aliqui ponũt sub rõne reparatoris: vel gubernatoris: vel capitis ecclie.

Nota hos intelligibiliuꝫ gradꝰ plibus applicãdos in doctrina Aris. ꝛ Auer. Egi. d̃ Ro. q̃l. 3. q. 2.

¶ Uel posset poni de deo sub aliqua rõne attributali: que est q̃si passio: sicut aliqui ponũt de deo hãc sciam esse sub ratione boni. ¶ Uel posset poni d̃ deo sub rõe cõi ꝛ vli: vt entis: vel entis ifiniti: vel necesse esse: vel alicui⁹ talis.

Guil. vv. li. 1. in p lo. q. 6 hẽr. in sũma.

Cõtra istas oẽs positões arguit̃. ꝛ primo arguit̃ ꝯ istã de rõne cõi. nullus cõceptus cõis de deo ꝯtinet virtualiter oẽs veritates pprie theologicas ptinẽtes ad pluralitatẽ psonaꝝ. nã si sic: cũ illi ꝯcept⁹ cões naturalr cõcipiant̃ a nobis. ꝯ ppõnes imediate de illis ꝯceptib⁹ possent a nobis naturalr cõcipi vel intelligi. Et p illas ppõnes imediatas possem⁹ scire ꝯclones ꝛ ita totã theologiã naturalr acq̃rere. ¶ Scdo qꝛ ex q̃ cõceptus cões ñ sunt soli deo naturalr noti. ꝯ nec v̄itates icluse i illis cõibus ꝯceptib⁹ de q̃bus est theologia. ꝯ si essꝫ de deo sub rõne tali cõi: ñ eẽt soli deo naturalr nota. Cui⁹ oppositũ oñsuꝫ ẽ i pria qõne. ¶ Cõtra aliã positionẽ d̃ rõne attributali posset argui p easdẽ rõnes. ¶ Sꝫ adhuc arguo p alias spãles. primo: qꝛ cognitio ei⁹ qd̃ q̃d est: est pfectissima: vt dicit phs. 7. met. ꝯ cognitio illius essentie ẽ pfectior cognitio: q̃ cognitio pprietatis attributalis: que se hꝫ quasi passio huius nature fm Dam̃. lib. 1. c. 5. ¶ Scdo qꝛ si ille pprietates realr differrẽt ab essentia: essentia eẽt realr cã ipsaꝝ. ergo sicut differũt rõne ita essentia de sua rõne hꝫ rõnẽ incausati. ille aũt lꝫ p idẽtitatez cũ essentia sint incausate: nõ tñ fm suã rõnẽ formalẽ prio includũt incausationẽ sui. ¶ Tertio: qꝛ illud fm suã ppriã rõnem vr̃

t. c. 4. ꝛ inde

U.8. di.1.q. eē actualiꝰ in se: cui magis repugnat cōicabilitas ad plura ad extra: sz eēntie repugnat cōicabilitas ad plura ad ex̄: ⁊ nulli ꝓprietati attributali: nisi q̄tenꝰ ē illiꝰ eēntie vel idē illi eēntie inquātū infinite. ¶ Si ꝟo dicat̄ ꝙ q̄libet ꝓprietas ē īfinita: ⁊ iō incōicabilis ꝓpt̄ infinitatē. ¶ Cōtra. infinitas ista ē in eis ꝑꝑ idētitatē eaꝝ cū eēntia sicut ex radice ⁊ fundamēto oīs ꝑfectōis itrīsece. ¶ Cōtra viā ēt de respectibꝰ ad ex̄ pōt argui sic̄ ꝯ alias duas vias. Sz facio rōnes spāles. ¶ Prīo qꝛ respectus ad ex̄ est respectꝰ rōnis: sz scīa nō ꝯsiderās subm̄ suū sub rōne reali nō ē real̄. sicut nec logica ē real̄. lz ꝯsideret de rebꝰ vt eis attribuunt̄ intētiōes scd̄e. ꝗ theologia ñ eēt real̄. ¶ Scd̄o qꝛ absolutū ⁊ respectiuū nō faciunt aliquē vnū ꝯceptū ꝑ se. ꝗ ꝯceptꝰ aggregās illa duo ī se ē ꝯceptus vnꝰ ꝑ accñs. nulla aūt scīa ꝑma ē de ꝯceptu vno ꝑ accñs: qꝛ talis ꝑsupponit sciaz de vtraq̄ ꝑte. ⁊ iō si scīa subalternata sit de aliq̄ vno ꝑ accñs ꝑsuppōit duas tractātes de ꝑtibꝰ illiꝰ totiꝰ separatiz. Si igit̄ theologia eēt de tali vno ꝑ accñs. possz eē alia ꝑor ea q̄ esset d̄ ꝯceptu vno ꝑ se. ¶ Tertio nullus respectꝰ ad ex̄ vr̄ deo necīo cōuenire. ꝗ nihil theologicū necīo ꝯueniret deo: vt est subiectū theologie. ꝓbatio ꝯñtie qd̄ cōuenit alicui sub rōne non sibi necīo inherētis: nō conuenit illi necīo: sz respectꝰ ad ex̄ est hm̄ōi. ꝗ ⁊c. ⁊ ita nulla veritas theologica necīa esset. Et hec ꝯclusio ꝓbat̄ ꝑ ꝑmā ⁊ secūdā rōnes positas ad primā q̄ōnē. s. de rōne primi obiecti: ⁊ de notis soli deo naturalr̄. ¶ Cōcedo igit̄ quartum mēbrū. s. ꝙ theologia est de deo sub rōne q̄ est hec eēntia: sicut ꝑfectissima scīa esset de hoīe: si esset fm̄ ꝙ hō: nō aūt sub aliq̄ rōne vniuersali vel accidētali.

Quātū aūt ad ꝑmaz q. d̄ theologia nr̄a. dico: ꝙ qñ hītus ē in aliq̄ intellū hñs euidētiā ex obiecto: tūc ꝑmū od̄z illiꝰ habitus: vt est illiꝰ: nō tm̄ ꝯtinet virtualr̄ illū habitū: sed vt notū illi intellectui: ꝯtinet ip̄z hītū: ita ꝙ nōtitia obiecti ī illo intellū ꝯtinet euidētiā habitꝰ: vt in illo intellū: qꝛ intellectꝰ cognoscens tale od̄m pōt elicere oēz ꝯclōnē huiꝰ habitus. ¶ In habitu ꝟo nō hñte euidētiā ex obiecto: sz cātā aliunde q̄ ab obiecto noto: nō opz dare primū obiectū eiꝰ hñs duas dictas ꝯditiōes: imo neutraz opz dare: qꝛ ꝑinde est hītui: vt in hoc: ac si eēt de ꝯtingētibus: q̄ neutro mō hñt od̄m ꝑmū. tali ꝗ habitui nō euidēti ex obiecto dat̄ subiectuz primū de quo primo noto. i. ꝑfectissimo. ꝑmo. i. imediate cognoscunt̄ prime veritates habitꝰ illiꝰ theologia aūt nr̄a est hītꝰ nō habēs euidētiā ex obiecto. ēt illa q̄ est in nobis de theologicis necessarijs non magis: vt in nobis: hz euidētiā ex od̄o cognito: q̄ illa q̄ est de ꝯtingētibꝰ. ꝗ theologie nostre (vt nr̄a est) nō opz dari od̄m primū: nisi primū notū de q̄ noto imediate cognoscant̄ prime veritates. illd̄ primū notū est ens infinitū: qꝛ iste est ꝯceptus ꝑfectissimꝰ: quē possumꝰ hr̄e de illo qd̄ ē in se ꝑmū subiectū. qd̄ tñ neutrā ꝑdictaꝝ ꝯditionū hz qꝛ nō ꝯtinet habitū nr̄z virtualr̄ ī se: nec multo magis (vt nobis notū) cōtinet ip̄m hītū. tñ qꝛ theologia nr̄a de necessarijs:

necessarijs: est de eisdē de q̄bus est theologia i se: iō sibi assignat̄ subiectū p̄mū: q̄ ad hoc: ꝙ est veritates cōtinere i se: ⁊ hoc idē est subiectū theologie nr̄e: qd̄ ē primū subiectū theologie i se: sz qr illud nō est nobis euidēs: iō nō cōtinet istas vt nobis notū: imo nō est nobis notū. ¶ Si arguis: ergo nō est p̄mū obiectū nr̄i habit⁹. ¶ Rn̄deo verū est: nō est primū subiectū dās euidētiā: sz subiectū p̄mū ꝯtinēs oēs v̄itates natū dare euidētiā si ip̄m cognosceret. ⁊ hec dicta sunt ad duas qōnes de theologia necessarioꝝ.

Nūc autē videndū est de veritatibus cōtingētib⁹ theologicis: q̄d sit p̄mū subiectū theologie. Et q̄ ad istas dico: ꝙ nullū subiectuz virtualr̄ ꝯtinet v̄itates: nisi necessarias de ip̄o: qr ad ꝯtingētes de ip̄o eq̄liter se hz ex se: ⁊ ad oppositas. Tn̄ ꝯtingētiū ē ordo: qr aliqua ē p̄ma v̄a ꝯtingēs: ⁊ ita subiectū p̄mū multaꝝ veritatū ꝯtingētiū pōt poni illd̄ de q̄ p̄mo. i. imediate d̄r p̄dicatū p̄me ꝯtingētis q̄ ē q̄si p̄mū p̄ncipiū in ordine ꝯtingētiū: vel p̄dicata pluriū primaꝝ ꝯtingētiū: si pl̄es sunt p̄me. ¶ Dr̄ aūt p̄mū subiectū p̄me veritatis ꝯtingētis: qd̄ visum (vt tale) natū ē p̄mo videri ꝯiūgi cū p̄dicato illo: qr p̄mū notū i ꝯtingētib⁹ nō est nisi p intuitionē extremoꝝ: ḡ p̄mū ītuibile cui insit primū p̄dicatū p̄me veritatis cōtingētis: est p̄mū subiectū oim veritatū ꝯtigētiū ordinatarū. Ex his ad ꝓpositū dico ꝙ eēntia diuina est p̄mū subiectū theologie ꝯtingētis: ⁊ hoc mō sumpta: q̄ predictū est: ip̄am esse subiectū primū theologie necessarie: et hec tam huiꝰ theologie ꝯtingētis in se q̄ vt est in intellectu diuino ⁊ beatoꝝ. ¶ Totiꝰ igit̄ theologie in se ⁊ dei ⁊ btōꝝ p̄mū subiectū ē eēntia diuina: vt hec. Cuius visio a beatis est sicut in metaph̄. cognitio entis. ⁊ iō btā visio nō ē theologia: sz est quasi p̄fecta incōplexa app̄hēsio subiecti p̄cedēs naturalr̄ sciētiā theologie. Subiectū v̄o theologie nr̄e cōtingētis vr̄ idē subiectū p̄mū: ꝙ ⁊ necessarie. et hoc mō supra exposito: qr nō vt ꝯtinēs virtualr̄ i se habitū etiā si intuitiue videret: sz vt cognoscibile a nobis ꝓximū illi cui intuitiue noto: natū eēt p̄dicatū prime ꝯtingētis euidēter in esse. ¶ Cōtra: vr̄ ꝙ verbū sit subiectū adequatū theologie cōtingētiū: tā illiꝰ ꝯtingētis in se: q̄ vt est in itellectu diuino: qr est p̄mū subiectū oim articuloꝝ reparatiōis nr̄e. ¶ Rn̄deo: aliqd̄ ꝯtingēs pōt p̄mo dici de v̄bo: ⁊ aliqd̄ de spū sctō: ⁊ aliqd̄ de deo trino: vt creare. erūt igit̄ p̄sone q̄si p̄tes subiecti: sicut etiā aliq̄ necessaria sunt p̄mo vera de diuersis p̄sonis.

Ex p̄dictis apparet i probatio illiꝰ opiniōis: q̄ ponit christū esse p̄mū subiectū: qr tūc veritates necessarie de pr̄e ⁊ spūsctō nō eēnt theologice: puta pr̄ gn̄at spūssanctus ꝓcedit: nec veritates cōtingētes de eis: puta pr̄ creat per filiū: spūssctūs tp̄aliter missus est visibilr̄ ⁊ inuisibilr̄: nec veritates necessarie de deo trino: vt ꝙ est oīpotēs: immēsus: nec ꝯtingētes vt deꝰ creat: gubernat mūdū: remittit pctā: punit: p̄miat: ⁊ hmōi. ꝯsequētie oēs ꝓbant̄: qr ad nullā sciētiā p se ꝑtinet aliq̄ v̄itas: nisi sit de subiecto p̄mo vl̄ de eiꝰ p̄te

Bona. in ꝓlogo. j. q. j.

Sco. sup primo sen.

subiectiua: vel itegrali: vel essentiali: vel de aliq̄ eēntialr ad subiectū attributo: sz patet q̄ pr̄ vel spūsctūs vel trinitas nō est xp̄s: nec ps aliq̄ aliq̄ꝝ dictoꝝ modorū: nec attributū ad xp̄m eēntialiter. Tum qꝛ xp̄s cū dicat duas naturas: ⁊ hoc iquātū est subiectū: s̄m ponētes illd: seq̄tur: q̄ vt hn̄s naturā creatā erit eēntialr p̄or pr̄e: vel spūsctō: vl̄ trinitate: qꝛ eēntialis attributio nō ē nisi ad essentialr pri⁹. Tū qꝛ xp̄s s̄m diuinitatē: ēt nō hz aliquā talez p̄oritatē s̄m quā posset pr̄ vel trinitas ad xp̄m attribui. ¶ Cōtra istā etiā opi. sunt due rōnes vltime posite supra i solu. ij. q. ꝯ opinio. de respectu ad extra. ¶ Cōtra idē est p̄ma rō posita ad solutionē p̄me. q. qꝛ v̄itates necessarie de pr̄e ⁊ de spūsctō: ⁊ de trinitate ipossibile ē ꝯtineri virtualr p̄mo i xp̄o: qꝛ si v̄bū icarnatū nō fuisset: ille v̄itates necessarie nihil min⁹ fuissent. ¶ Tertia ēt ibi dē valet ad hoc: qꝛ nō eēt tradēda hic aliq̄ notitia de deo nisi vt includit i xp̄o: hoc ē vt de verbo tm̄: ⁊ ita nō eēt distictissima notitia de deo q̄ tradi posset: igit eēt alia p̄or req̄rēda. ¶ Ad hoc ēt faciūt aliq̄ psuasiōes ibi posite: qꝛ istā vnitas q̄ ē xp̄i (vt est suppositū vnū in duab⁹ naturis) non est vnitas eterna. istā aūt opz ponere formalē vnitatē p̄mi subiecti: ꝯ p̄mū subiectū: vt p̄mū: nō ē aliquid eternū. ¶ Illa etiā psuasio de fide vr̄ ꝯcludere. nō em̄ ē creditū vel verū theologicū: hūc hominē eē crucifixū: nō iplicādo verbū i subiecto: qꝛ hūc hoiem i cruce potuerūt iudei naturalr videre. ¶ Sz creditū ē ⁊ verū theologicū v̄bū eē hoiem de virgine natū: v̄bū eē hoiem crucifixū: v̄bū eē hoiem resurgētē: ⁊ sic de alijs articulis ptinētib⁹ ad hūanitatē. ptinētes aūt ad diuinitatē ptz q̄ nō ꝯueniūt p̄mo: xp̄o: vt xp̄s ē: sz aliq̄ alijs psonis: aliq̄ trinitati. ꝯ obiectū adeq̄tū theologie nō est xp̄s: sz aliq̄d: q̄si cōe v̄bo: de q̄ primo tradunt articuli ptinētes ad repationē: ⁊ pr̄i: ⁊ spūsctō. s. de q̄bus sunt aliq̄ theologice veritates. ¶ Videt igit dicēdū: q̄ sicut si i medicina corp⁹ hūanū sit p̄mū subiectū de q̄ ꝯsiderat ibi passio: vt sanitas ⁊ ifirmitas. si spēs corporis hūani eēnt corp⁹ sic mixtū et sic: puta corp⁹ sanguineū ⁊ corpus flegmaticū ⁊c. hoc totū corpus sanguineū sanū nō eēt p̄mū subiectū. Tū qꝛ nimis pticulare. Tū qꝛ icludit passiōez ꝯsiderādā de subiecto: q̄ nō pōt eē rō subiecti: qꝛ subiectū vt subiectū ē pri⁹ natura passiōe: ⁊ ita passio esset prior seip̄a. ⁊ breuiter q̄cq̄d diceret de aliq̄ medicina tradita. s. q̄ eēt de tali pticulari: vt de ente p accn̄s saltē ipossibile eēt p̄mā sciētiā de corpe hois esse de corpore hois sanguineo sano. imo si qua eēt de ip̄o alia posset eē p̄or: siue de corpe hois i cōi: qꝛ ip̄m in cōi hz aliq̄s passiōes cognoscibiles de ip̄o p rōnē cōem: vt ē p̄or inferiorib⁹ siue de corpe sanguineo. cui⁹ rō ē naturalr p̄or corpe sanguineo sano. et ista rō p̄or ꝯtinet virtualr aliq̄s passiōes de corpe hois sanguineo sano: qꝛ ⁊ ei⁹ rō p̄cedit corp⁹ sanguineū sanū. Ita in ꝓposito xp̄s dicit v̄bū hoiem s̄m Dam̄. lib. 3. An̄ igit notitia q̄ esset de xp̄o vt de p̄mo subiecto: nata eēt alia eē prior de v̄bo. si q̄ sibi insit p rōnē q̄ v̄bū. ⁊ ante istā alia de deo: q̄tū ad illa q̄ isunt p

cap. 2. et. 6.

nē dei vt est cōis trib⁹ psonis.
i igit̄ theologiā tenem⁹ fm se
ē pma notitia: ipsa nō erit pma
c xpō: ⁊ si eā ē de vtatib⁹ cōib⁹:
p ꝑis trib⁹ psonis: ipa nō erit de
liq̄ psona vt de sbiecto adeqto:
z de deo: vt ē cōis trib⁹ psonis.
Et tūc saluabit̄ q̄ ois ꝑtas theo
logica vt ē de pmo sbiecto: puta
q̄ iesꝰ deo p rōnē dei: vt q̄si de p
te sbiectiua pmi sbiecti: puta q̄ ē
ppa alicui psone: aut de aliq̄ q̄
attribuit̄ ad pmū sbiectū vel q̄si
ptē subiecti: vtputa de creatura
q̄tū ad respectū quē hz ad deū:
vt de⁹. ⁊ de natura assumpta q̄
tū ad respectum quem habet ad
verbum subsistātificans.

Aliter tamē ꝓik ꝓz
ce subie
ctū pmū fm Linco. i eramerō. et
hoc: vt xpō ē vnū triplicivnitate:
q̄rū pma ē ad pfez ⁊ ad spūsctm.
scōa ꝥ ad naturā assumptā. ter
tia xpi capitis ad mēbra. ¶Et p
ista opi. de xpō ē pma rō posi
ta ad pmā. q.⁊ penul. q. septē ar
ticulos fidei ptinētes ad hūani
tatē nō ptinet de⁹ vt sbiectū: q. p
nām diuinitatē nō ꝙueniūt deo.
illō aūt subiectū pmo ptinet pas
sionē. p cui⁹ fōmā passio sibi iest
xps aūt ⁊ istos ptinet: q. fm hūa
nitatē sibi insunt. ⁊ ꝓter hoc xps
ptinet realr alios ptinētes ad dei
tatē: q. fz diuinitatē illa dñr ieē
sibi. ¶Itē sbiecta ptiū doctrine
debēt ptineri sub sbiecto totiꝰ vl
vt ptes sbiectiue: vl vt q̄si integra
les: nō aūt ptinēt sub deo: sic sbie
cta ptiū sacre scripture. Q̄ꝺ ꝓbat
p glos. multas i pncipiōz assig
nātes causas materiales aliq̄s
q̄ nō sunt aliq̄d dei. vñ sup Osee
dicit glos. q. materia libri Osee ē
decē trib⁹. ¶Preterea in aliq̄ li

bro scripture nihil ꝓpriū de deo
narrat: q. nullū factū ibi narrat:
vbi reqrat̄ ex pte dei aliq̄d nisi i
fluētia tm̄ gnat̄: g. tal̄ liber nō est
de deo. ¶Ad pmū dico q. ꝺ vita
tes enūciate ⁊ingēter de xpō un
nullo sbiecto ptinēt ꝛtualr: sicut
sbiectū ōz ptinere passionē: q. tūc
ieēnt neciō: tm̄ hñt aliq̄s sbiectū
de q̄ imediate enūcianť. ⁊ pmo: il
lud ē ꝟbū. nā ꝥtates theologice
de icarnatiōe: passiōe: natiuitate
⁊c. sūt iste: ꝟbū ē factū hō: ꝟbū ē
hō natꝰ: verbū est hō passus ⁊c.
¶Cū dicť. passio iheret fm natu
rā hūanitatis. ¶Rñdeo: hūanitas nō ē rō pmi sbiecti: ad qō stet
resolo: fz ē q̄si passio ꝓr mediās
iter pmū sbiectū istaz ꝥtatū: qō
est ꝟbū: ⁊ alis posteriores passio
nes: vt natꝰ ⁊c. pz cm̄ q. hūanitas
nō ꝓt ee rō sbiecti respectu passi
nis pme: q. ē ee icarnatū: q. illud
ōz de ꝟbo nō ꝓintellecta hūani
tate l ipō: vt i sbiecto. ¶Ad scōz
dico q. sufficit scie sbiectoꝝ ptia
liū attributio ad pmū subiectū:
q̄lis attributio ad deū pōt salua
ri cuiuscūq. materie assignate p
glos. adductas. ¶Alr tn̄ pōt dici
q. materia cuiuslibet libri ē de⁹:
de q̄ ibi narrat: quō⁹ gen⁹ hūanū
gubernauerit: sed gēs vel psona
gubernata ē materia remota: et
ita intelligēde sunt glose tales.
¶Per hoc ptz ad tertiū: q. licet
eēt aliq̄s liber nullū dei miraculū cōtinēs: tn̄ q̄libet ptinet̄ puidē
tiā ⁊ gubernatione dei circa ho
minē in cōi vel determinatā gen
tē vl psonā ītātū q. si eādē histo
riā ꝺ ꝓharaone scribat Moyses
in Exodo. ⁊ aliq̄s Egyptꝰ i chro
nicis Egyptiorū: sbiectū historie
Moysi est de⁹: de quo tradit̄ ibi

liberando iudeos oppressos iuste puniēdo egyptios oppressores: sapiēter ordinādo formā liberādi cōgruā ad hoc vt populus liberatus legē gratāter acciperet: potēter tot sibi ppa signa faciēdo. Subiectū vero historie historiographi eēt regnū: vel rex vel populus egyptiacus: cuius actiōes et casus circa ipsos ꝯtingētes ipse intendit scribere: ita q incidēs ē sibi: qd deus fecerat: sz pncipale qd gēs sua fecerit vel passa sit: pncipale aūt ē moysi qd deus egerit vel pmiserit: sz quasi incidēs ē sibi circa quā materiā hoc contigerit. Et dato q alicubi nullū miraculum enarret tn qd deus pmiserit assistēdo sm cōez influētiā et nō ipediēdo: hoc pncipaliter intēditur in libro illo: inquātū est ps scripture: et qualiter illd ꝯueniēter ordinatū sit ad bonū aliorum: si fuit ordiabile: vl iuste punitū: si fuit malū. hoc frequēter addit in libro eodē: vel alio: aut si permissuz fuit nec hic punitū nō tacet scriptura alibi de illo in generali: quod alibi punietur.

V. **Ad primū** argumētuz prie qōnis ad Boetiū dico q loquit ibi de subiecto accntis: et nō d subiecto ꝯsideratiōis. ¶ Ad alid de scdo phy. dico q intelligit de materia ex q: nō i qua. vel circa quā. ¶ Vel melius q subiectū scie sm veritatē nō ptinet ad genus cāe materialis: sz ad genus cāe efficiētis. dr tn subiectū scie materia: p quādā similitudinē ad factionē vbi sil ꝯcurrūt rō obiecti circa qd: et rō materie susceptiue: qr factio est actus trāsiēs extra: nō sic ē de actu pprio scie tn intelligit trāsire: qr nō terminat i se sz ad alid circa qd ē: lz nō recipiat i illo circa qd ē: sz manet in sciēte. Et pp hāc pprietatē materie. s. esse circa: q subiectū dr materia respectu scie et actus eius. ¶ Ad illd d prio posteriorum: dico q subiectū cuiuslibet scie naturaliter inuēte ē aliqd vl ē. iō subiectū talis scie opz q hēat ptes subiectiuas: istius autē scie subiectū est essentia hec: vt singularis: qr iperfectiōis ē i nā creata vl: q in multis singularibus diuidat. ista igit impfectione ablata remanet. q ista essentia est scibilis sine diuisibilitate eius in ptes subiectiuas. Tn posset dici q psone diuine sunt qsi ptes subiectiue ipsius eēntie diuine: sz eēntia in eis nō numerat. ¶ Qd aūt addit de passionibus dicūt aliq q attributa sunt quasi passiōes huius eēntie. Sz hoc nō vz: qr ꝯsideratio attributorū naturaliter a nobis intelligibiliuz est ꝯsideratio metaphysica: nisi sint aliq attributa p se tm cōueniētis huic eēntie vt hec: et nō: vt a nobis nūc naturaliter intelligit cōfuse. ¶ Qd aūt accipit q passio ē extra eēntiā subiecti: hec ē vera: vbi passio est realiter cāta a subiecto. sz in diuinis illd qd hz rōnē passiōis nō ē cātū: qr p idētitatē trāsit in eēntiā. tn qstū ad scibilitatē scit p eēntie rōnē: ac si eēt realiter distincta ab essentia.

Guil. liel. var. li. j. d. 2. arg. j. et. 2.

¶ Qd tertio dr de pncipio subiecti dico q nō opz pncipia scibilis eē pncipia in se ipsius subiecti: qr entis inquātū ens: qd ponitur subiectuz metaphysice nulla sunt pncipia: qr tūc eēnt cuiuslibet entis. sz opz cuiuslibet subiecti esse principia per que demonstrent eius passiones de eo ex qbus pncipiis tāqz ex mediis.

demōstratiōis formant̄ p̄ncipia cōplexa. sicut propōnes p se note. hoc modo cuiuslibet subiecti p̄nt eē p̄ncipia q̄tūcūq; in principiati respectu suaꝝ passionum. ¶ Ad alia secūde vie. ad primū dico q̄ illa auctoritas exprimit materiā hui⁹ scie in cōi. nō subiectū primū formale. ¶ Ad aliđ dico q̄ quicūq; sensus in vna p̄te scripture nō ē lr̄alis in alia p̄te ē lr̄alis. ⁊ iō lz aliq̄ ps scriptūre hēat diuersos sensus. tn̄ tota scriptura hz oēs sensus istos p sensu lr̄ali. ¶ Ad tertiuz dico q̄ argumētū ē ad oppositū duplr̄. prio qr hō ponit̄ subiectū moralis scie vel medicie. p eo q̄ cōtinet virtualr̄ oēs ꝟitates illi⁹ scie nā corp⁹ hūanū ꝯtinet virtualr̄ rōnē sanitatis iō em̄ sanitas hominis ē talis qr corp⁹ hūanū est sic ꝯplexionatū. Silr̄ aīa hoīs cōtinet virtualr̄ rōnē felicitatis naturalis. sicut pz ex prio ethi. vbi ex rōne aīe cōcludit̄ rō felicitatis naturalis hoīs. nō sic hō cōtinet rōnē finis hui⁹ scie: qr finis supnaturalis vel obiectū ei⁹ nō includit̄ in rōne hoīs. ⁊ iō nō potest eē subiectū hui⁹ scie p̄mum ¶ Scđo sic. hō est finis vltimus istarū sciarū ad quē. tā sanitas q̄ felicitas naturalis ordinatur p̄batio. qr oīs amor ꝯcupiscētie p̄supponit amorē amicitie. sanitas aūt vel felicitas amat̄ amore cōcupiscētie: iō illđ qđ amat̄ amore amicitie est vlterior finis q̄ aliqđ illoꝝ. sz istđ est corpus ex vna p̄te ⁊ aīa ex alia. igitur si hō s̄m corp⁹ vel animā est subiectū hui⁹ scie sequit̄ q̄ finis ē subiectū hui⁹ scie. ¶ Ad quartū dico q̄ prima p̄positio est falsa. qr nihil aliđ est finis scie q̄ attingere per actū p̄priū obiectū illi⁹ sciētie. nō q̄ inducat aliquā formā p actū suū in obiectū. qr sciētia nō est aliqua q̄litas factiua.

Ad primū argumētū secunde q̄stionis qn̄ arguit̄ per Hugonem ⁊ Cassiodorū đr q̄ loquunt̄ hic nō de formali subiecto. sz đ materia p̄xima. de qua diffusi⁹ tractat̄ in scriptura p̄pter ordinem immediatiorē quē hz ad finem. ¶ Ad scđm dico q̄ metaph. nō est de deo tāq̄ de primo subiecto. qđ p̄batur: qr p̄ter scias speciales opz esse aliquā cōmunez in qua p̄bent̄ in cōi oīa. q̄ sunt cōia illis specialibus igit̄ preter sciētias speciales opz eē aliam cōem de ente in qua tradat̄ cognitio passionū đ ente q̄ suppoponit̄ in aliis sciētiis specialib⁹ si igit̄ aliqua ē naturalr̄ de deo p̄ter istā ē alia de ente naturalr̄ scita inq̄tū ens. Cū ꝟo p̄bat̄ q̄ ē scia đ đo p ph̄m. 6. met dico q̄ rō ei⁹ sic ꝯcludit. nobilissima sciētia e sicirca nobilissimū genus: vel vt primū obiectū: vel vt ꝯsideratū in illa scia perfectissimo mō: quo potest cōsiderari in aliqua scia naturalr̄ acq̄sita. de⁹ vero ⁊ si nō est subiectū primuz in metaphisica est tn̄ cōsideratum in illa scia nobilissimo mō: q̄ potest in aliqua scientia considerari naturaliter acquisita.

¶ Quia passiōes entis cōuertibiles cognoscūtur in sūmo đ aliq̄ ēte ⁊ passionū entis disiūctarū nobili⁹ diuidēs eidē ꝯpetere i sūmo ē cognitio nobilissima nālr̄ polis de deo. hec āt ē cognitio meta. qr cui⁹ ē ꝯsiderare passionē in cōmuni de sudo in cōi vniuersaliter eiusdez est cognosce

re eandē passionē in summo de eodem subiecto particulariter. ¶Ad cōmētatorē.i.phy.dico q̄ Aui. cui ꝯdixit bene dixit: ⁊ commētator male. qd̄ probat̄ prio: qr̄ si aliquas sub̄as separatas esse: esset suppositū in scia metaphysice: ⁊ cōclusuz in naturali sciag̃ scia naturalis esset simplr̄ prior tota metaphysica qr̄ phia naturalis ostēderet d̄ sub̄o metaphysice si ē: qd̄ supponit̄ toti cognitiōi scie metaphy. ¶Scdo qr̄ p oēz cōditionē effectus pōt d̄mōstrari de cā: qr̄ est: quā impossibile est inesse effectui: nisi cā sit: sz multe passiones considerant̄: in meta. quas ipossibile est ineē: nisi ab aliqua cā p̄ma taliū entiū: g̃ ex illis passionibus metaphysicis p̄t demōstrari aliquam primā causaz istorū entiū esse: minor ꝓbat̄: qr̄ multitudo: entiū depēdētia: ⁊ cōpositio: ⁊ hmōi q̄ sunt passiōes metaphysice ostēdunt aliqd̄ eē actu simplex indepēdēs: ⁊ necesse eē. multo etiam ꝑfectius ostēdit̄ primā causaz eē ex passiōib⁹ cātorū cōsideratis i metaphysica: q̄z ex passiōib⁹ naturalibus vbi ostēditur primuz mouēs eē. (perfectior. n. cognitio: ⁊ imediatior ē de prio ēte cognoscere ip̄z vt primū ens vl̄ necesse esse: q̄z cognoscere ip̄z: vt p̄mū mouēs.) ¶Ad alid̄ dico q̄ rō finis nō est rō nobilissima cognitionis: sz illd̄ qd̄ est finis: sicut rō fundamētalis illi⁹ respect⁹: deitas aūt ē rō fundamētalis respectu finis: vt finis: ad creaturas. (igit̄ de⁹ ē p̄mū obiectū qd̄ cōcedo. ⁊ ita argumētū est in oppositū.) Cū aūt ostēdit̄ de bonitate ex scdo meta. dico q̄ si p aliquē appropriationē bonitas sit fundamē tū finis: tn̄ diuinitas ē radicale: ⁊ primū fundamētū ipsi⁹: bene aūt seq̄tur: si nō est finis vltim⁹: q̄ nō est bonū: qr̄ ⁊ si nullū est ꝑfectū bonū: nullū est bonuz nullū aūt bonū est simplr̄ perfectuz qd̄ ordinat̄ ad alid̄ (qr̄ qd̄ ē tale hz bonitatē diminutam. Si ergo qd̄libet ordinatur ad alid̄ nihil est bonū) nō opz aūt bonitatē eē ꝓpriā rōnē finis: sz essentia magis erit p̄pria ⁊ fundamētalis rō: ⁊ p hec pz ad dcm̄ Aui. 6. meta. q̄ nō dz intelligi de fine sz de rōne fundamētali ip̄i⁹ finis

Impugnatio Auerrois.

hic decipiuntur aduersarij scotice disciplie credētes docto. oñdere metaphysicū probare substātias abstractas eē nō pre supposita physica ꝓbatione.

Ad tertiā questionem videtur probabiliter posse dici q̄ theologia nō est de oib⁹ scibilib⁹: qr̄ q̄ditates distincte ab eēntia diuina: vt est hec eēntia singularis: ꝯtinēt primo multas ꝟitates de se: qd̄ ꝓbat̄ qr̄ p impoſe circunscripto oī alio: si ille q̄ditates essent increate: adhuc cōtinerēt tales veritates: sicut pz de linea: ⁊ de numero quātū ad ꝓpositiones immediatas de eis ⁊ ſm hoc possz poni: q̄ intellectu diuino essent habit⁹ distincti sciales ſm rōnē: vt pote theologia eēt: quā causaret eēntia diuina: vt h̄ i intellectu ei⁹ geometria aūt in intellectu eius eēt: q̄ virtute linee eēt in intellectu ei⁹: ⁊ sic de arismetica virtute numeri: ⁊ sic de alijs

Hen. quoll. 3. q. 9.

Cōtra istud arguit̄ tripliciter. ¶Prio qr̄ vilesceret intellect⁹ diuin⁹: pro eo q̄ pateret̄ ab aliq̄ alio ab eēntia sua. nā in illo instāti nāe: in quo itelligit lineā: adhuc eēt q̄si i potētia ad veritates cognoscēdas existentes in linea: ⁊ virtute illi⁹ quiditatis cognosceret eas. ergo linea. q̄si effectiue imp̄meret

Questio

cognitionē istarū veritatū in intellectu diuino? ita linea esset notiua intellectus diuini. C Secūdo sic. Dīs potētie actualis a diuersis obiectis p se virtute p̄pria cognoscit. Sed obiectū est aliquod eōrum. Sz si linea virtute sui cāret veritate in intellectu diuino: pari rōne alie res cābunt veritate in intellectu eius. Ita p̄mum obiectū intellectus diuini esset cōmune eis. nō ēntia diuina singularis. Nec obstat: qđ obiecta alia attribuunt ad ēntia suam ita eīm alia entia attribuūtur ad substātia: ntm obiectū intellis nīi ē ens. C Tertio qr si ēntia sua est p̄mū obiectū: pz q nō cōitate p̄dicatiōis. ergo est primū sm virtutē: nō aūt est p̄mū obiectū virtualr. si qlibet aliū virtute prōpria immutaret intellectū eius.

Ideo dico alr q diuina theologia est de oībus cognoscibilib⁹: qr obiectū p̄mū theologie sue facit oia alia actu cognita in intellectu suo. ita q in p̄rio signo nature est ēntia sua p̄rio cognita in intellectu suo. in scdo signo nāe. q̄ditates virtualr ptinētes veritates ppas in tertio aūt signo sunt iste veritates virtualr ptēte in illis q̄ditatib⁹ sibi notē. nō ē ordo scōi ad tertiū sm cālitatē: ñ ille q̄ditates causent aliq̄d in intellectu ei. Sed est tm ordo effectū ēntialiter ordinator. respectu eiusdē cāe: puta q ēntia sua q̄ prius nā causat illas q̄ditates sibi notas: q̄ veritates de eis fiāt notē. Exēplū: si sol illūinaret aliquas partes ppinquas sibi: alia pars remotior nō ēet illuminabilis: nisi a sole pp ei⁹ opacitatē: sol illūinaret ptē aliā remotā: nō aūt

ps illūinata p̄rio: ēet causa illuminationis secūde: ēet tm ordo inter ptes p̄nquas remotās: sic ordo effectuū. eiusdē cāe: atm ñ ēet ordo cāe ad effectū: qr ps illūinata nihil agit i ptē opacā remotā. Ita i ppōsito: hec ēntia dei i itellu suo facit alias q̄ditates actu notas. q̄si posteri⁹ nāl⁹ facit veritates illas. sic ptētas notas intellui illi: tm ille q̄ditates finite nullaz veritatē hñt respectu itell⁹ diui i mutādi: qr itell⁹ diuin⁹ nō ē nat⁹ fici ab illis q̄ditatib⁹: qr ille ē i nūc: tm ille q̄ditates finite: ntm finitū a finito nllo mō p̄ficit. ita q si tertio istāti nāe: diuina nā ñ moueret ad vlteriorē notitiā veritatū nūc: tm itell⁹ intelligeret eas. qr a nullo alio motio illā notitiā posset hre. C Sic g deus ō oib⁹ cognoscibilib⁹ solū hz cognitionē theologicā: qr tm veritates p̄mi obi theologici actualr: itell⁹ ei⁹ ita q theologia deinō ē tm ō oib⁹: sz ē ēt ois cognitio potis hri a deo ō eis. et absolute ipa ē ō q̄cūq⁹ ois cognitio nō ēludēs aliquā ipfectionē ex se: qr ipa sola ō q̄cūq⁹ cognoscibili nō ēludit limitationē: qlibet ātalia: qnē a cā ilitata ēludit necio limitationē. Sz ō itellectib⁹ creatis btō⁹ alr ē qr itell⁹ connati sūt immutari a q̄ditatib⁹ creatis. ad cognitionē veritatū ēlusaz i eis. nō p̄ter ista veritatē theologicā quā hñt ō illis q̄ditatib⁹ vt oñsis i ēntia dei possūt hēre nāle cognitionē ō eis ex ppa motiōe cause theologia igr btō⁹ ō q̄ buscūq⁹ creat⁹ nō ē ois cognitio potis de ipsis tali intellectui.

Sz dubiū an sit ō oib⁹. alia aliqua sit ō q̄busdā cognoscibilib⁹ hic distinguēdū ē ō theologia ise

et vt est habit⁹ ꝑficiēs intellectū creatū btm̄. ꝑmo mō est de oib⁹ scibilib⁹: qꝛ oīa alia nata sunt sciri virtute primi obiecti theologici. ¶ Scdo mō dico ꝙ possibile est eā eē de quocūqꝫ: immo ⁊ de oibus scibilibus: qꝛ scibilia non sunt infinita. De facto aūt nō hꝫ limitationē: nisi ex volūtate dei ostēdētis aliq̄d in essentia sua: ⁊ iō actualiter theologia eorū est de tot: quot volūtarie deus ostēdit eis in eēntia sua. ¶ De theologia aūt nr̄a dico: ꝙ ipsa nō est actualiter oīm scibiliū pro statu isto: qꝛ sicut theologia btōꝝ habet terminū: ita ⁊ nr̄a ex volūtate dei reuelātis: termin⁹ aūt prefixus a volūtate diuina quantū ad reuelationē generalē est eoꝝ que sunt in sacra scriptura: qꝛ sicut habet in Apoca. vlt. Qui apposuerit ad hoc: apponet ei de⁹ plagas: que apponūtur in libro isto. igit̄ theologia nr̄a de facto nō est nisi de his q̄ continētur in scriptura: et de his q̄ pn̄t elici ex ip̄is. ¶ De possibilitate theologie nr̄e dico ꝙ nō pōt esse de oībus: tū ꝓpter defectū intellect⁹ nostri nō potētis in speciali cōcipere multas q̄ditates. reuelatio aūt ſm cōem legē non est nisi de his quorū termini naturalr̄ pn̄t cōcipi a nobis: tū ꝓpter defectū theologie nr̄e: qꝛ nō pōt eē cū cognitiōe euidēti de eisdē cognoscibilib⁹ ſm aliquos: et ꝑ cōsequēs de naturalr̄ nobis cognitis non pōt stare theologia nr̄a reuelata. Tamē oīs theologia siue nostra: siue beatorū: siue dei est de oibus ēntibus: quātū ad aliqua de eis cognoscibilia. s. quātū ad respect⁹: quos habēt ad essentiā diuinā vt est hec essentia: qꝛ respectus nō pōt cognosci sine cognitione amboꝝ extremoꝝ: ⁊ ita respectus q̄ est ad hāc eēntiā: vt hec: non pōt cognosci sine cognitione hui⁹ essentie: vt hec. ¶ Sic ergo (vt vere dicat̄) theologia est de oib⁹: ⁊ est oīs cognitio nō includēs impfectionē. ⁊ iō in itellectu dei q̄ nō p̄t hr̄e aliquā cognitionē impfectā est oīs cognitio: nō tn̄ est oīs cognitio simplr̄ respectu intellect⁹ creati: qꝛ preter eam pōt haberi alia cognitio de aliq̄ q̄ditate speciali mouēte itellectū creatū. Ip̄a etiā sola est cognitio de oib⁹ quātū ad aliq̄ cognoscibilia. s. quātū ad respectū eoꝝ ad hāc essentiā: vt hec. si tn̄ eēntia: vt hec: terminet respectū creature ⁊ nō sub rōne alicui⁹ attributi naturalr̄ a nobis intelligibilis. Et ista est forte rō vna q̄re nō possum⁹ scire de intellectu creato: ꝙ ordinat̄ ad hūc finē: vt hūc: qꝛ nō possumus cognoscere respectū fundatū i natura intellectuali ad istā eēntiā: tāq̄ ad finē ꝓpriū: qꝛ nec extremuꝫ ad qd̄ est respect⁹: iō nec rōnē imaginis respectu illius nature in se: sicut sancti loquūtur de imagine. ¶ Ad ꝑmū argu. dico ꝙ ꝯcludit de theologia nō in se: sed prout traditur in sacra scriptura: et de hac loquitur Augu.

c. 13. et 16.

Bb

Resolutio notabilis.

Cc

Questio. IIII. et V. laterales.

Iuxta hoc quero. Utrū theologia in se sit sciētia? Et vtrū ad aliquam scientiā habeat beatitudinē aliquā subalternātis vel subalter-

nate: ¶Ad primū dico q̄ ꝛtuor includit sciētia stricte sumpta. s. q̄ sit cognitio certa: hoc ē absq̄ deceptione ⁊ dubitatione: de cognito necessario: causata a cā cuius te intellectui: applicata ad cognitū: p discursum syllogisticū. hec apparet ex diffinitione scire p̄mo posterioꝛ: vltimū. s. causatio sciētie p discursum a cā ad scitū includit imperfectionē ex pte sciētie: sz q̄ sit effectus ꝛ q̄uocus: ⁊ etiā potētialitatē ex pte intellectꝰ recipiētis: ḡ theologia in se nō est sciētia: quātū advltimā ꝓditionē scie: sz quātū ad alias tres ꝓditiones est scia in se: ⁊ in intellectu diuino. ¶Utrū aūt scia sit quantū ad q̄rtā ꝓditionē in intellectu beatoꝝ dubiū ē. ꝓ Etvr q̄ nō p Augu. 15. de tri. ca. 10. Fortasse inq̄t nō erūt ibi volubiles nr̄e cogitationes ab alijs i alia eūtes atq; redeūtes: sz sciētia nr̄a mvnico itu videbim⁹. ḡ intellectꝰ beatoꝝ nō discurret: ⁊ ita nō hñt sciam quātū ad istā q̄rtā ꝓditionē. ¶Sed oppositū vr̄: q̄ ḋitas subiecti in q̄cūq; lumine vr̄: cōtinet virtualr veritates: q̄s pōt facere notas intellectui passiuo a tali obiecto. Si igit q̄ditas linee visa in lumine naturali pōt notas facere veritates in se inclusas intellectui nr̄o: pari rōne: ⁊ vt visa in cētia diuina: sz ois vita causata i intellectu nr̄o p aliq̄d pr⁹ naturaliter notū causat p discursum: q̄ discursus non reqrit successionē tpis: nec ordinē ipi⁹: sz ordinē nature. s. q̄ pncipiū discursus sit naturalr pr⁹ notū: ⁊ vt sic: sit causa tiuū alterius extremi discursus. ¶Hoc pōt cōcedi: videlz q̄ btūs vere pōt hr̄e sciētiā theologicā: quātū ad oēs ꝓditiones sciētie: q̄ oēs ꝓditiones scie vere ocurrūt in cognitione btoꝝ. Auctoritas Augu. nō cogit: q̄ loq̄tur dubitative: ⁊ cū forte: nec illō intēdit asserere: sz q̄ vbū nr̄m nō sit equale vbo dei quantūcūq; vbū nr̄m sit pfectū. Silr pōt exponi auctoritas Aug. de visione beata: q̄ respicit tantū essentialia in deo.

¶Sed aliud dubiū est in ista q̄stiōe: q̄ sicut ad theologiā pertinēt necessaria: sic ⁊ ptingētia: q̄ō pz de theologia nr̄a: q̄ oēs articuli de icarnatione sunt de ptingentib⁹. In theologia ēt btoꝝ pz: q̄ oia cognoscibilia de deo i respectu ad creaturas extra sūt de cō tingētib⁹. de ptingētib⁹ aūt nō vr̄ posse eē scia ex diffinitione scie: ḡ nō vr̄ q̄ theologia vt extendit se ad oia ista ptēta: posset hr̄e rōnē sciētie siue cū discursu: siue non. ¶Hic dico q̄ in sciētia perfectionis est q̄ sit euidens et certa.

¶Nā scia est habitꝰ necessario ver⁹: ita q̄ idē manēs nō pōt eē q̄nq; ver⁹: q̄nq; falsus: sicut nec q̄nq; scia: q̄nq; nō scia. 7. meta. ḡ necessario ē obiecti necessarij ita q̄ necessitas nō trī ē cōditio obiecti: imo itrinseca ipsi habitui. nō q̄ḋ: q̄ ille nō possit corrūpi p obliuionē: sz q̄ nō pt eē ver⁹ ⁊ falsus: sicut ⁊ oro pōt eē falsa manēs eadē q̄ pr⁹ fuit vera: igit absolute ptingētis nō ē scia: sz pfectissima cognitio est: q̄ determinate veridica est visio: q̄ de veritate est visio veridica: q̄ nō manet obiecto nō ꝓsente in se: sicut scia nr̄a: vt̄ nr̄a metaphyrica manet: nō ꝓsente obiecto: q̄ est p abstractionē ab existētia obiecti: ītre pz huius habitꝰ ꝓeminētia. ¶Dico ḡ theo

Ut ḋct Arist. i pñt. c. de sba

1. sen. d. 1. q. 2. a. 4. c. 4.
B
v. i. notitia.
c.
Simo ng sine discursu.
1. sent. d. 47. q. 1. a. 1.
3. Ethi. q. 4.
3. sen. d. 33. c. 1.
7. meta. text. t. c. 53. lec. 35.
aptitudinaliter
nō cōcipit
Deo: ut eē cre
atum: sz ōnes
Ego ego

logiā eē de necessarijs de possibili: puta q̄ deꝰ ē creatiuꝰ: vl' susceptiuꝰ nature nr̄e. sic intelligēdo: qd̄ vt sumūtur s̄m potentiā sic sunt neecessaria: q̄uis ea poni i effectu nō sit necessariū. nō em̄ ē necessariū deū creare: s3 ē necessario creatiuꝰ. Silr de practicis: deo ē credēdū de ꝓmissa expectatiōe: deꝰ ē amādus: deꝰ est colēdus. S3 istaꝝ practicaꝝ necessariaꝝ: p̄ter tertiā: sūt mere theologice ꝯditiōes. tertia q̄dāmō est naturalr nota: sicut q̄dā speculabilia necessaria sunt mere theolo. vt deꝰ ē trinꝰ: q̄dā naturalr nota: vt deꝰ ē oīsciēs. ¶ Qd̄ aūt sit de necessario obiecto: hec ē ꝯditio obiecti: nō cognitiōis: qꝛ q̄tūcūq; scia sit de necessario: ipsa i se pōt eē ꝯtingēs: ⁊ ꝑ obliuionē deleri. Si igr̄ aliq̄ alia cognitio ē certa ⁊ euidēs: ⁊ q̄tū ē de se ꝑpetua: ipa vr̄ i se formalr ꝑfectior: q̄ scia: q̄ req̄rit necessitatē obiecti. S3 ꝯtingētia vt ꝑtinēt ad theologiā: nata sūt hr̄e cognitionē certā ⁊ euidētē: et q̄tū ē ex ꝑte sui: euidētiā ꝑpetuā: hoc p3: qꝛ oīa ꝯtingētia theologica sunt nata videri in ꝑmo obiecto theologico: ⁊ i eodē nata est videri cōiūctio istarū veritatū cōtingētiū. visio aūt extremoꝝ veritatis cōtingētis: ⁊ vniōis eoꝝ necessario causat euidētē certitudinē de tali veritate euidēte: q̄tū ē etiā ex ꝑte obiecti theologici oñdētis talia vera nata sunt videri in tali obiecto ꝑpetuo: quātū ex se est. igit̄ ꝯtingētia: vt ꝑtinēt ad theologiā: nata sunt hr̄e ꝑfectiorē cognitionē: q̄ sciētia de necessarijs acq̄sita. ¶ S3 nūq̄d eoꝝ cognitio est sciētia? Dico q̄ s̄m illā rōnez sciētie positā in ꝑmo posteriorū.

que req̄rit necessitatē obiecti: nō pōt de eis eē sciētia: qꝛ cognoscere ꝯtingēs: vt necessariū nō ē cognoscere cōtingēs: tn̄ s̄m q̄ accipit ph̄s sciētiā. 6. Ethi. vt diuiditur ꝯ opinionē ⁊ suspitionē: bene pōt eē sciētia: qꝛ est habitus quo determinate verū dicimꝰ. ¶ Magis tn̄ proprie pōt dici: q̄ theologia s̄m se est sapiētia: qꝛ de necessarijs cōtētis in ea: ipa h3 euidētiā: ⁊ necessitatē: ⁊ certitudinē: et obiectū altissimū: et ꝑfectissimū. ¶ Quātū autē ad cōtingētia: h3 euidētiā manifestā de cōtingētibus in obiecto theologico: vt in se visis: ⁊ nō h3 euidētiā mēdicatā ab alijs prioribꝰ: vnde nōtitia cōtingētiū (vt habetur in ea) magis assimilatur intellectui principioꝝ: q̄ sciētie cōclusionum.

Ad secūdā

questionez dico: q̄ hec sciētia nulli subalternat: qꝛ licet subiectū eiꝰ possit aliquo mō cōtineri sub subiecto metaphysice: nulla tn̄ ꝑncipia accipit a metaphysica: qꝛ nulla passio theologica demōstrabilis est in ea ꝑ principia entis: vel ꝑ rōnē sumptam ex rōne entis. Nec ipsa aliā sibi subalternat: qꝛ nulla alia sciētia accipit ꝑncipia ab ipa. nā quelibet alia in genere cognitiōis naturalis h3 resolutionē suam vltimo ad aliqua ꝑncipia immediata naturaliter nota. ¶ Cōtra. resolutio nō stat in cognoscibilibꝰ nisi ad ꝑfectissimū cognoscibile: nec de eodē: nisi ad seip̄m: vt ꝑfectissime cognitū: linea aūt perfectius cognoscit̄ in verbo: q̄ ꝑ motionē suijpsiꝰ: ergo resolutio conclusionū de linea nō stat ad q̄ditatē linee: vel ad ꝑncipia de ipa: nisi vt videtur in verbo. illa aūt

habeꝫ ꝓ verbū visuz. ꝯ resolutio vltra ꝝ̄ cūcq; conclusionū ⁊ ꝑncipioꝝ stat ad visionē ꝟbi: igit ista subalternat alias notitias. ꝺbᵒ oibᵒ ꝺat euidētiā. ¶ Ad hoc ꝛ̄n deo qꝫ si metaphysicᵉ cognoscēs ꝺifficte ꝺditate linee vel totiᵖ ꝑfectiᵖ cognosceret aliq; ꝑncipiū imediatū de linea: vel ō toto: ꝯ geometra tn̄ ꝓfuse cognoscēs linēā vel totuz: tn̄ geometre ē illa ꝓpositio imediata ꝑ se nota: nec ꝓbaꝫ ꝑ istā metaphysicā: ſz ex cōceptu ꝓfuso ⁊ minoꝝ fit ꝛclo euiꝺēter ꝟa: sed tn̄ metaphysicᵉ eandē ꝺē ꝑ se notā ꝑfectiꝰ cognoscit: ⁊ hoc magis eēt euidēs: si tn̄ ꝑ ꝺiuersa motiua vel media cognosceret linea a diuersis: ⁊ eq̄ ꝺistcte ex ꝑte obi: ſz nō eq̄ clare. Ita in ꝓposito: ꝑncipiū imediatū de linea pōt eē euidēs intellꝰi moto a linea: ⁊ clariꝰ euidēs itellꝰi moto a verbo ad notitiā linee: sicut linea clarius vſ: tn̄ ꝑncipiuz vno mō cognitū nō demōstrat se alio mō notū: sed vtroq; modo ē ꝑ se notuz: licet clarius sic: vel sic: subalternatio aūt requirit: ꝙ notitia ꝑncipiorum scie ſupioris sit cā notitie ꝑncipioꝝ inferioris scie. hoc de theologia in se.

Sed quid de theologia nr̄a eſſet ne subalternata si talis notitia ꝺaret alicui vel si ē ꝺata? Ad hoc ꝺicūt quida ꝙ est subalternata: subalternat enim scie dei ⁊c. btōꝝ. ¶ Cōtra hoc arguit sic. isti alibi ponūt ꝙ scia non pōt stare cuz fide. sed nunc ꝺicunt ꝙ ꝙ̄ est subalternata stat cuz fide. ꝯ stat fm eos: nō stat. igit ꝛ ꝺicūt sibi. ¶ Ꝓterea scia ꝺe deo non pōt esse nisi vna: igit nulla est subalternata. ¶ Ꝓterea scia ex rōne cāe nō ꝺependet nisi ab obiecto vel subiectō: vel lūmine. ſz respectu itellectus viatoris visio beatoꝝ totū nullā hz rationem cāuſe. ergo ⁊c. ¶ Ꝓterea scia subalternās ⁊ subalternata nō sunt ꝓpter ꝺe eisdē veritatibus vel ꝺdicatis: scitus: hoc pz: qꝫ vbi subalternata incipit ibi subalternās ꝺesinit sed hec pōt esse ꝺe eisdē ꝺe quibus est scia beatoꝝ. ꝯ ⁊c. ¶ Ꝓterea hns sciaz subalternatā pt hre sciaz subalternantē: ⁊ econuerso. sed in ꝓposito est impote vtrūq; ergo ⁊c. maioꝝ ꝓpter quo ad vtrūq;. ꝓmo qꝫ hns ꝑncipia ō cōclusione pōt scire conclusionem. ¶ Silr̄ pz scōm: qꝫ principia subalternātis sunt vniuersaliora: ⁊ sic ordine cognitiōis itellectuales ꝑs ꝓus nota: qꝫ ibi fm ꝙ huiꝰ nō ꝓcedit a magis notis: ſz a sensu minꝰ ēt pz quo ad vtrūq; mēbrū: qꝫ sicut viatoꝝ nō pt clarevidere sic btūs nō pōt habere fidem.

In pr̄mo re-portationuꝫ q. 2. ꝑ. 10. ⁊ in 3. ꝺist. 24. hꝫ hicola clari. 1. 3. 2. 5 ex. 3. 2 ⁊ 4. ex reporꝰtatiōl bus.

Questio. IIII.

Vtrum theologia sit practica: ꝙ nō arguitur Jo. 20. ſ. ec aūt scripta sunt: vt credatis. sed credere est speculatiuū: qꝫ ei succedit visio. ꝯ ⁊c. ¶ Ꝓterea practica ponit eſſe circa cōtingēs. z. de aia. 7. 1. etht. in phemio: sed obiectū huius scie non ē ītingēs: sed necessariuz. ꝯ ⁊c. ¶ Ité Boetius de trini. assignat tres ꝓtes speculatiue: quaꝝ vna est theologia fm eū. ⁊ ꝙ loquat ō ist vſ: qꝫ subꝺit ꝺi ō subiecto illius: ꝙ subiectū eius est prima substātia: de qua ꝺicit ꝙ substātia ꝺei materia caret. ¶ Item ol practica aliā speculatiua ē nobi

T. cō. 49. ⁊ 51. idē 6. ethi. 1. 6. 2.

lior:nulla aūt est nobilior ista. ḡ ꝛc. ꝓbatio prime:tū qꝛ speculatiua est sui grā: practica vero grā vsus:tū qꝛ speculatiua ē certior.

In ꝓhemio — primo metaphy. ¶ Itē hec inuēta est omnib⁹ necessarijs existētibus ꝓpter fugā ignorātie:qđ apparet qꝛ sollicitudo circa necessaria impedit ab inq̄sitiōe hui⁹ doctrie. ḡ ipsa ē speculatiua:sic eñ arguit phs.1.meta.ꝙ metaphysica est speculatiua.

In ꝓhemio — ¶ Cōtra ad Rom.13. Finis legis est dilectio. ¶ Item Matth.22. in his duobus preceptis tota lex pendet ꝛ ꝓphetie. ¶ Itē Augu.de laude charitat9.Ille tꝫ q̄cq̄d latet:ꝛ q̄cq̄d pꝫ in diuis sermonib⁹:q̄ charitatē seruat in morib⁹.hę autez auctoritates ꝓbāt:ꝙ ista scia nō est ꝑcise ꝓpter speculari.speculatiua aūt vltra speculari nihil requirit ḿm Aui.1.metaph.

c.1.

SEcūdo quero vtrum ex ordine ad praxim:vt ad finez dicat̃ ꝑ se sciētia practica? ¶ Arguit̃ ꝙ sic.

T. cō. 49. — tertio đ aia dicit phs. intellectus extēsione fit practic⁹ ꝛ differt a speculatiuo fine.

In ꝓhemio — Itez prio meta. practica est min⁹ nobilis q̄ȝ speculatiua qꝛ est gratia vsūs:ergo argumētū nō teneret nisi vsus esset ꝑ se finis illi⁹ habitus.

T.c.3. — ¶ Itē scđo meta. Finis speculatiue veritas. practice autez opus.

T. c.2 — ¶ Cōtra sexto met. distinguit phus practicas a speculatiuis:penes obiecta:ꝛ nō penes fines:sicut pꝫ ibi. distinguit enim sciaꝫ tā actiuā: q̄ȝ factiuā a speculatiua penes obiectū.

Ca. 2. — ¶ Itez sexto ethi. distinguit rōcinatiuū a scientifico penes obiectū necessarium ꝛ contingens.

t. c.51. — Et tertio đ anima assignat obiectum practice bonum non q̄đcunq̄ȝ:sed agibile ꝛ contingens . ergo scientia est practica.per se ex obiecto.nō igitur ex praxi.vt a fine.

Ad istas questiōes soluēdas accipio vnū generale qđ ab oib⁹ conceditur ꝙ habitus practicus aliquomō extēdit̃ ad praxim. ¶ In speciali igit̃ primo vidēdū est q̄d sit praxis:ad quā dicit̃ cognitio practica extēdi. ¶ Scđo qualiter cognitio practica extēdat̃ ad ipsaꝫ praxiꝫ. ¶ Tertio a quo cognitio habet talem extensionem.

Subtilissima diffinitio prax. — Dico igitur ꝑmo ꝙ praxis: ad quā cognitio practica extēditur:est actus alteri⁹ potētie q̄ȝ intellectus: naturalr̃ posterior intellectiōe nat⁹ elici conformiter rōni recte:ad hoc vt sit actus rectus. Pria ꝯditio apparet:qꝛ stādo ꝑcise in actib⁹ intellect⁹ nulla est praxis:qꝛ nulla est extēsio intellect⁹:qꝛ nō extra se extēdit: nisi vt actus eius respicit actū alterius potētie. Et si dicas vnū actū intellectus extēdi ad alium directū ꝑ illū:non ꝓpter hoc scđs est praxis:vt mō loq̄mur.nec ꝑmus est cognitio practica:qꝛ tūc logica esset practica qꝛ dirigit in actibus discurrēdi. ¶ Scđa cōditio pꝫ: qꝛ actus nō habētes ordinez ad itellectū:cuiusmodi sunt act⁹ vegetatiui aut actus naturalit̃ ꝑcedētes intellectionē vt actus sensitiui: nō dr̃ praxes.nec dicitur ad eos extēdi notitia practica vt sunt priores intellectione. Silr̃ act⁹ appetit⁹ potētie sensitiue:quaten⁹ precedūt actū intellectus nō sunt praxes.hoc eñ mōcōes sunt nobis ꝛ brutis nec re-

pectu istoz actuuz est cognitio.
ractica nisivt aliq mō est mode-
atiua istoz actuū. ⁊ isti actus se
quunt itellectionē moderatiuaz
t sunt p ipsam moderati. ¶ Et
is duab⁹ cōditionib⁹ sequit cor
elariū q praxis ad quā extēdit
abit⁹ practicus nō est nisi act⁹
olūtatis elicitus vel imperat⁹
Nō pz. naz nullus alī⁹ actus ab
actu volūtatis elicito vel impe-
ato est essentialr posterior intel
ectiōe: qr quicūq; aliū⁹ det eiu
ē rōnis cū illo posset esse prior
cut pt̄z discurrēdo p oēs actus
liaz potentiaz. ¶ hoc pz sc̄do
c qr praxis est actus qui est in
tāte cognoscētis qs probat ex
.ethi. qr artifex eget virtute. i.
rte ad recte agendū. non autez
ndiget virtute respectu illi⁹ qō
ō est in ptāte sūa. ergo artifex
n potestate sua hz factionem. ⁊
ulto magis prudens hz in po-
estate sua actionē q̄a ē forma-
ter virtuosus. Et hoc vltra si
is praxis est i potestate cogno-
ētis ⁊ nihil est in ptāte ei⁹ nisi
ctus voluntatis elicitus vel im
eratus sequit̄, ppositus vt pri⁹.
¶ Contra istā conclusionē videt
qui q tūc aliqua itellectio erit
axis qr aliqua intellectio pōt
se act⁹ imperatus volūtatis si-
at act⁹ alterius potētie imperā
r ab ipsa. Et tūc vltrā. ḡ prima
dictio est falsa. s. q praxis ē ope-
atio alterius potētie ab intelle
u. ¶ Rndeo hz speculatio sit q̄-
ā operatio ⁊ ita praxis sic extē
endo nomē. tamē vt praxis dici
r sola operatio ad quā intelle
us pōt extēdi nulla intellectio
t praxis. ⁊ hoc modo accipitur
ad praxim cognitio practica
icit extendi. Cum igit dicit in-

tellectio est imperata a voluntā
te. ergo est praxis non sequit hz
sequit. ergo est praxis vel practi
ca. ipsa enim nata est denomina
ri quasi accidētaliter a praxi ad
quā extēsibilis est: nō aūt est ter
minus talis extēsionis tm econ
uerso bene cōcedit⁹ q oīs praxis
est actus elicit⁹ volūtatis vel im
perat⁹. vñ ex ista sc̄da cōditione
inferre oppositū primē est facer
falla. z pñis ponēdo pñs. ¶ Ter
tia cōditio pbat ex dicto phi. 6
eth. q electio recta necessario re
quirit rōnē rectā: qđ nō tm verū
est de electiōe stricte sumpta: hz
pari rōne de qualibet volitōe re
cta qr ipsa' requirit rōnē rectaz cu
p̄formiter eliciat. Ois aūt praxis
vel est volitio vel sequēs volitio
nē. ex correlario precedēte. ḡ ois
praxis ad hoc: (vt sit recta) nata
ē p̄formit̄ elici rōni recte. ¶ Tex
t dicto Aug. 15. de tri. c. 7. Intel
lectus intelligit sibi a⁹ aliis. ḡ si-
cut pōt iudicare de actu suo: ita
pōt iudicare de actib⁹ aliaz po-
tētiaz. ḡ de actu naturalr poste
riore actu suo pōt iudicare pri⁹ na
turalr: anteq̄ act⁹ ille eliciat. ⁊ p
pñs si recte judicet opz illū actū
p̄formit̄ elici: si debeat esse rect⁹.
¶ Et duab⁹ cōditionib⁹ vltimis
praxis sequit: q act⁹ impatus a
volūtate nō ē pmo praxis: hz ḡsi
p accēns: qr nec prio est posterior
intellectiōe: nec pmo nat⁹ elici cōs
p̄formit̄ rōni recte. opz igit aliqn
aliū actū eē prio praxis. iste nō ē
nisi volitio: qr p ista hz act⁹ impe
rat⁹ dictas cōditiones. ḡ pma rō
praxis saluat i actu elicito volū
tatis. Tūc vltra: q̄ñcūq; aliq̄d est
pmo tale p̄iunctū cū alio poste
riore: si pōt separi ab illo: adhuc
eēt tale: si igit act⁹ volūtatis pōt

Idem 8. t. c. 7. ⁊ 14. tri. c. 8. ⁊ 9. de ali⁹. ⁊ 4. to. pico.

separari ab actu alteri⁹ pōtẽtie: separat⁹ ab illo posteriori ille ẽ praxis: separat aũt circa qȯcũq; obiectũ: circa qȯ pōt eẽ act⁹ volũtatis: circa qȯ nō pōt eẽ act⁹ intellectionis potentie: cuiusmodi sunt ois imaterialia. ℣ circa oẽ tale ẽ act⁹ volũtat; ⁊ iste solus ẽ praxis.

¶ Scȯo hoc idẽ ꝓbat ex itẽtiõe phi.3. de aia. vbi indrẽs ꝓncipiũ motiuũ posuit duo; eẽ. motiua: videlz appetitũ ⁊ rõnẽ subtilt. Intellꝰ nõ mouet sine appetitu. volũtas aũt appetit⁹ est. Et ꝓter oñdit ꝙ appetit⁹ duo q̃dã sunt sibi ꝓpꝛ. Io ẽ ponere ꝝsi vnũ mouẽs specie: qꝛ duob⁹ appetitibus cõis est rõ spẽ intermedie: videlz rõ appetitus. vult ℣ exꝑsse: ꝙ sicut appetit⁹ sensitiuus hz rõnẽ ꝓncipiũ motiui cum sensu ⁊ phãtasia: ita volũtas hz rõnẽ ꝓncipiũ motiui cũ intellu ⁊ rõne. igitur sicut act⁹ appetitus sensitiui sine ꝯcũq; trãsitu ad eẽ est vera praxis qñ sequit actũ intellꝰ ita ⁊ act⁹ volũtatis ꝙ ponit eque principiũ motiuũ est vere praxis: qꝛ semp sequit actũ intellꝰ. Et hoc ẽt si sit solus sine actu iperato: imo cũ actu ꝛ appetitu sensitiuo opposito illi: quẽ iperaret: qꝛ ipsa: vt hñs appetitũ sensitiuũ qñ ꝙ ꝓncipiũ motiuũ ⁊ opa tuũ: cuius opatio sit praxis.

Ex hoc articulo patet ꝓfectũdus. nã illa extensio consistit in duplici relatione aptitudinali. s. cõformitatis ⁊ ꝓtioritatis naturalis. De ꝓtioritate patet per illud ꝙ tãs addu ctum est in primo articulo de. 6. ethi. De conformitate autẽ habetur ibidẽ: vbi dicit: ꝙ veritas cõsiderationis practice est cõfessa se habens appetitui recto.

¶ Contra de necessitate actus intellectus ꝑt ẽ actu volũtatis actua liter quẽ ponis ꝑmã praxis. Uerũ ẽ: ꝫ nõ sequit necessario ad ipm de necessitate actualꝛ: act⁹ volũtatis: q̃ ẽ praxis. ¶ Cõtra tũc ꝙlibet cognitio eẽt practica qꝛ ad quãcũq; actualꝛ apta est seq volitio recta ci cõformis in bõitate: quã ponis ꝑmã praxi. ¶ Preterea aptitudo q̃ cõuenit vni nature ⁊ ꝛpugnat alteri nõ vꝛ nisi ꝓp aliq̃d intrinsecũ in ea. ℣ opꝫ dare aliq̃d ꝓp qȯ ista cõformitas ad praxim ꝙenit isti hitui: ⁊ ꝛpugnat alteri. ¶ Ad ꝑmũ dicẽdũ ℣ nõ ẽ vex de volitiõe cognoscibilis: ꝫ cognitõis. ⁊ hec ẽ rõ praxis. ¶ Ad scȯm dicẽdũ ℣ hoc est tm ex obiecto.

¶ Diri aptitudiali: qꝛ neutra relatio reqrit actualꝛ. Qȯ aũt praxis actualꝛ sequat ꝙsiderationẽ: q̃ ꝙsumis sit ipsi ꝙsideratõi: hoc dino ẽ accitale ipsi ꝙsideratõi: ⁊ cõtingẽs: si igit ab actuali extẽsione diceret practica: nulla eẽt necessario practica: ꝫ eadẽ q̃ncq; practica: ⁊ q̃ncq; speculatiua: qȯ nihil ẽ. ℣ sufficit duplꝛ aptitudinalꝛ extẽsio: siue aptitudo ad extẽsionẽ. hoc ꝺclarat qꝛ cõiter ꝛcedit cognitõez practicã extẽdi ad praxiz: vt directiuã ad directũ: sue vt regulatiuã ad regulatuz. Cognitiõez aũt eẽ ꝓtẽ naturalꝛ praxi ⁊ ꝙsumẽnõ ẽ eẽ ꝙsumatã praxi: ꝝsi ꝓtius: sed eẽ ꝙsumatiuã praxis: ꝝsi posterius: siue eẽ: cuius praxis sit ꝙsumãda: qȯ est cognitionẽ dirigere ⁊ regulare in praxim. ¶ Utrũ aũt sic dirigere vel cõformare sibi praxiz sit aliq̃ efficiẽtia ī cognitiõe respectu praxis ꝙ hoc. 2. ꝺ. scȯj lib. ¶ Ex isto scȯ

pz. q practicū ⁊ speculatiuū non sunt dīe cētiales scie vel notitie in cōi: q est qdā absolutū: q practicū dicat duplicē respectum notitie aptitudinalē ad praxim: vt ad terminū. Speculatiuū aūt ꝓuat ullū respectū duplicē: nec respect⁹ nec ꝓuatio ei⁹ est de cētia absoluti: sed est q̄si diuisio generis p̄ppias passiones spēz: sicut si diuidat nūer⁹ p par ⁊ ipar vel linea p rectū ⁊ curuuz. Alicui aūt notitie cōuenit practicū p se scd̄o mō: er cā itrinseca p̄dicati i subiecto alicui speculatiuum.

¶ Cōfirmat ista rō: q aliq̄ pra ctica magis ꝓuenit ꝓuenientia essentiali cū scia aliq̄ speculati ua: q̄ vna speculatiua cū alia. si aut magis cōuenit speculatiua medicina q̄ practica medicina q̄ musica cū geometria. ¶ Cō tra. diuisio vl distinctio notitiaꝝ ab obiect⁹ est cētial. ¶ Rndeo vez in p̄ia distinctio q̄ est p̄z essentialē dīaz ē essentialis ⁊ ab obiectis: vt a causis extrisecis: sed ab eisdē potest esse aliqua distictio posterior, nō essentialis.

Sot. 8 totib⁹ q̄li. 10. 3. 11.

Circa tertiū

articulū sunt opi. vna ē talis: q ab alio dī intellect⁹ practicus: ⁊ ab alio habit⁹ vel act⁹. hic ostēdit: q verū operabile ⁊ nō operabile sunt obiecta spālia formalr diuersa: ideo p se distinguūt ulla q̄ p se respiciūt ipsa: puta hitus ⁊ actus: qui dīr practici: q̄ circa opabile: p̄z itellis nō dr practicus nisi sit ꝓpatiu⁹: q̄lis nō est nisi illud q̄ apphendit ordiet ad opus: q̄ nō fit nisi motus ex appetitu finis. Ita q practic⁹ itellis icludit in suo actu (nō forālr: vt aliq̄ dō ēntia act⁹ p̄z cōnotādo) ordinē nectio ad desiderū finis expliciteꝫ q cōz q̄ sūt ad finē ꝑplicite. Quapp cū speculabile ordiari ad op⁹ accidat speculabili: p̄z nō accidat ei ordinabile cē: dīa iter itellz speculatiuū: z practicū ide⁹ ꝓuenies erit accētal: ⁊ p respectū ad aliq̄d extellm: p̄z dīa hituū ⁊ actuū sit foralis sm dīaz formalē obiecti opabilis ⁊ nō opabilis. vñ in. 3. de aia. dr q̄ intellis speculatiuus ⁊ practic⁹ dīnt fine. ⁊ ex. 6. eth. Bō nū itellis practici ē vez cōfesse sē hns appetitu recto. Exēplū. itellectus speculatiu⁹ apphēdit sanitatē: vt bonū ꝓuenies: appetitus ꝙo appetit illā: ⁊ sequit aliā mō p̄siliuz intellis practici: q̄ sanitas est acq̄rēda. ista itaq̄ desiderio finis intellis practic⁹ ex hoc ꝓncipio. illō p q̄ melⁱ pōt acq̄ri est ꝓcurādū. ꝓcedit discurrēdo: ⁊ terminat discursus ꝑ vltima ꝓclone p̄siliū. Et tot⁹ ille discursus sic sumit ꝓncipiū ex apphēsione finis desiderati: q̄ est primū obiectum intellis practici: ita est: vt ista iuēta ad finē operetr ⁊ ō volūtatē finis ꝓsupponit: ⁊ ad electionē sequentē consiliū ordinatur.

Cōtrā

hāc opi. q vt dicit ter dicā: in hoc cōsistit: q distinctionē intellis practici ⁊ speculatiui ponit penes finē q̄ accidit obiecto! Sz hīt⁹ speculatiui ⁊ practici dīnt penes obiectū. Sz hīt⁹ practicus: ⁊ ab alio habit⁹ vel act⁹. hic ostēdit: q verū operabile ⁊ nō operabile sunt obiecta spālia formalr diuersa: ideo p se distinguūt ulla q̄ p se respiciūt ipsa: puta hitus ⁊ actus: qui dīr practici: q̄ circa opabile: p̄z itellis nō dr practicus nisi sit ꝓpatiu⁹: q̄lis nō est nisi illud q̄ apphendit ordiet ad opus: q̄ nō fit nisi motus ex appetitu finis. Ita q practic⁹ itellis icludit in suo actu (nō forālr: vt aliq̄d dō ēntia act⁹ p̄z cōnotādo) ordinē nectio ad desiderū finis expliciteꝫ q cōz q̄ sūt ad finē ꝑplicite. Quapp cū speculabile ordiari ad op⁹ accidat speculabili: p̄z nō accidat ei ordinabile cē: dīa iter itellz speculatiuū: z practicū ide⁹ ꝓuenies erit accētal: ⁊ p respectū ad aliq̄d extellm: p̄z dīa hituū ⁊ actuū sit foralis sm dīaz formalē obiecti opabilis ⁊ nō opabilis. vñ in. 3. de aia. dr q̄ intellis speculatiuus ⁊ practic⁹ dīnt fine. ⁊ ex. 6. eth. Bō nū itellis practici ē vez cōfesse sē hns appetitu recto. Exēplū. itellectus speculatiu⁹ apphēdit sanitatē: vt bonū ꝓuenies: appetitus ꝙo appetit illā: ⁊ sequit aliā mō p̄siliuz intellis practici: q̄ sanitas est acq̄rēda. ista itaq̄ desiderio finis intellis practic⁹ ex hoc ꝓncipio. illō p q̄ melⁱ pōt acq̄ri est ꝓcurādū. ꝓcedit discurrēdo: ⁊ terminat discursus ꝑ vltima ꝓclone p̄siliū. Et tot⁹ ille discursus sic sumit ꝓncipiū ex apphēsione finis desiderati: q̄ est primū obiectum intellis practici: ita est: vt ista iuēta ad finē operetr ⁊ ō volūtatē finis ꝓsupponit: ⁊ ad electionē sequentē consiliū ordinatur.

t.c.49

Ca.3. finis

t.c.3.

Sot. vbi supra.

ctū est opabile p se: sed obiectuz opabile ꝯsiderat̄ fm illū habitū in vli: q̄ ꝯsideratio nō sufficit ad hoc ꝙ subijciat̄ opatōi in actu ⁊ in pticulari: ⁊ qꝛ actus est melior potentia in bonis. iō reqrit̄ talis cōsideratio pticularis ⁊ in actu: ista āt ē p aliū habitū a scia practica. ⁊ iste habit⁹ alius solū ē in intellu practico. ¶ Ad scdz dr̄ ꝙ dnoiatiue pōt dici practicus nō simplr: sz fm qd. s. intelligēdo denoiationē fieri ab habitu. ¶ Cōtra. igit̄ habit⁹ ⁊ actus practicus pñt eē i itellu speculatiuo: qꝛ habit⁹ vel act⁹ ex natura sua practicus pt eē in intellu sine tali relōne ad actū voluntatis q̄lē ponit. ¶ Cōsequēs ꝯcederet: sz aliū habitū poneret posse hri in intellu practico ex actib⁹ nō tm̄ practicꝭ sed ex actib⁹ itells practici gñatū. ¶ Cōtra. hit⁹ practic⁹ gñatus ex actib⁹ practicꝭ sufficeret ad ea: ad q̄ ille hit⁹ gñat⁹ ex actib⁹ itellect⁹ practici dirigeret: qꝛ volūtas iperās ꝯsideratōi pp talē finē nō dat aliā rōnē ꝯsideratōi i dirigēdo. nec p ꝯñs hitui gñato ex ꝯsideratiōib⁹. ¶ Itē tūc multa accidētia eiusdē spēi essent in eodez. nō em̄ pp ordinē volūtatis: ⁊ nō ordinē pt poni distictio specifica act⁹ huius ⁊ illi⁹: silr nec habit⁹. ¶ Itē tertio ꝯ opi. in se: subiectū magis denoiat̄ a p se ꝯditiōe sui accñtis ⁊ essentiali. q̄ a cōditiōe eiusdē accñtali. ꝗ si intells pt dici practicus ex cōditiōe accñtali sui hitus: puta ex ordine volūtatis ordinātis actū eius ad aliđ: multo magis pōt dici practicus ex ordie eēntiali actus: quo act⁹ dr̄ essentialr practicus. ¶ Iō ab eodē vr̄ intells dici practicus a q̄ hitus ⁊ actus: lz nō ita accidēta

9. meta. t. c. 19.

liter dicat̄ illud đ habitu: ⁊ actu sicut de intellectu: respectu cuius est accidens per accidens.

Aliter dr̄ ꝙ illđ a quo habitus ⁊ actus dñr practici est finis ⁊ extēsio cognitionis practice ad praxim: q̄ ē extensio ad finē. Pro hac opi. sunt auctes posite pus. ¶ Arguit̄ ēt p rōnes sic prio: qꝛ aut hitus dr̄ practicus ab obiecto: aut a fine. ꝙ nō ab obiecto ꝓbo qꝛ intells extēsione fit practicus: qđ nō est verꝝ: nisi đ eodē intellu pus speculatiuo ⁊ postea practico extēso ad op⁹ igr̄ circa idē obiectū pt eē ꝯsideratō practica ⁊ speculatiua. ¶ Scđo sic: qꝛ medicia diuidit̄ i speculatiuā ⁊ practicā: ⁊ tñ ipsa ē đ aliq̄ eodē subiecto: vt đ sanitate vel de corpe sanabili. ¶ Item act⁹ dr̄ practicus: qꝛ bon⁹ vel malus moralr: bōitas ⁊ malitia moris ꝯpetūt actui ex circūstantijs: inter circūstātias aūt prima ⁊ p̄cipua est circūstātia finis.

Cōtra istā positionē q̄ro an. hitus ⁊ actus dicant̄ practici ꝓpter extēsionez actualē ad opus: vel tm̄ pp extēsionē aptitudinalē: nō pp actualē: vt habet̄ in scđo art. ⁊ ipsi ꝯcedūt: qꝛ tūc faber nō actu operās nō haberet cognitionē practicā. ꝗ pp extensionē aptitudinalem. sed aptitudo nō cōuenit vni nature: q̄ repugnat alteri: nisi ꝓpt̄ aliqđ absolutū in tali natura: qꝛ em̄ hec natura ē tal: iō sibi cōuenit tal aptitudo. igit̄ p̄supponit i ista ꝯsideratiōe aliquā ꝯditionē itrinsecā: p quā sibi ꝯueniat aptitudo talis: ista ꝯditio ꝯsiderationis i se est ab aliq̄ cā eius prior: cāe āt ei⁹ pores sunt intells ⁊ obiectū. ꝗ sibi ꝯuenit ab aliquo obiecto

hē. q̄l. 8. q. 1.

tertio de aia t. c. 49

obiecto vel itellectu:nō ab intel
lectu:qꝛ tūc oīs cōsideratio esset
practica:cū oēs sint in itellectu:
et oim sit vnꝰ intellectꝰ. ¶Si di
cat ꝙ etiā finis ē cā pōr: imo pri
ma iter oēs ſm Auicē.6.meta.ꝛ
ita ab ipo pōt eē ꝯditio talis na
ture: vt ei cōueniat talis aptitu
do. ¶Contra.finis nō est cā:nisi
inquātū amatꝰ ꝛ desideratꝰ: mo
uet efficiēs ad efficiēdū: sed apti
tudo dicta ꝯuenit ꝯsideratiōi si
ue sit finis amatꝰ:siue nō: pt em
in itellectu eē talis cognitio qli
tercūqꝫ volūntas se habeat:imo
etiā si volūtas nō eēt ꝯiūcta itel
lectui:ꝛ ita a fine tāqꝫ a finali cā
nō ꝯuenit aptitudo ista cognitio
ni:nihil em̄ iest ab aliq cā:qđ in
est illa cā nō causante. ¶Si di
cas:finis aptꝰ natꝰ est amari:an
teqꝫ aptitudo ista īsit cognitiōi.
¶Cōtra hoc nō saluat ꝓpositū:
qꝛ effectꝰ nihil hꝫ ab aliq causan
te:qꝛ illud natū eēt causare: nisi
actu causet:ꝫ cognitio nō habet
aptitudinē siue naturā istā:quā
ꝯseqꝫ talis aptitudo a fine apti
tudinalr causante: nisi actu cau
set:nō aūt causat actu vt cā fina
lis:nisi vt actu amatꝰ:ꝛ desidera
tus moueat efficiēs ad agendū.
¶Preterea aut finis:vt elicitꝰ ꝛ
habitꝰ extra:facit habitū eē pra
cticū:aut finis ꝯsideratꝰ: aut itē
tus: nō vt elicitꝰ ꝛ habitꝰ extra:
qꝛ sic est posterior habitu ꝛ effe
ctꝰ aliq mō: effectꝰ aūt nō distin
guit cām. Sivt cognitꝰ:sic hꝫ rō
nē obiecti:ꝫ obiectuꝫ distinguit:
si aūt vt intētꝰ: hoc iā est iproba
tū:qꝛ naturalr anteqꝫ intēdatur
est cognitio talis. ¶Preterea si
sciētiā eē practicā: ꝛ ordinari ad
praxim: vt ad finē:conuertanť:ꝫ
moralis scia nō est practica:ꝯńs

est ꝯ phm.1.Ethi.ꝛ.10.ꝯńs ~~argui~~ ~~tur~~:qꝛ finis eiꝰ est felicitas:q ſm Ca.3. ꝛ.11. c.
ipm.10.Ethi.ꝯsistit i speculatiōe 10.
non in praxi. ¶Si dicať ꝙ felici
tas ē finis remotꝰ:sꝫ finis ꝓpin
quꝰ ē praxis.s.dirigere i actū vir
tutis ꝓpter felicitatē. ¶Cōtra ad
dirigere non ordinať necessario
nisi aptitudinalr: necessario aūt
est practica: ꝫ hoc erit(ſm dictā
rńsionē) qꝛ aptitudinalr ordinať
ad dirigere:hoc ē idē: qđ directi
uā eē:igiť est practica: qꝛ directi
ua: sꝫ eē directiua:et eē practicā
idē sunt:ex.ij.art.ex dicta igiť re
spōsiōe seqtur:ꝙ ipsa ē practica:
qꝛ ē practica)hoc nihil est. ¶Itē
dirigere est actꝰ intellectꝰ:qꝛ eiꝰ
est habitꝰ.s.prudētia: a q est iste
actꝰ elicitꝰ: nullꝰ aūt actꝰ intelle
ctus est praxis ex pmo articulo
¶Iō đr alr ꝙ finis scie moralis ħēri.i
sicut ꝛ prudētie est actꝰ virtutis sum.
moralis ad quē ordinatur:ꝛ ille
actꝰ ē praxis. ¶Cōtra nō ois co
gnitiōis practice finis ē praxis:
aliq em̄ est itellectio practica re
spectu praxis potētie inferioris:
puta appetitꝰ sensitiui vel moti
ue potētie: nullus aūt actꝰ potē
tie iferioris ē finis actꝰ itellectꝰ:
qꝛ nihil ignobiliꝰ ē ꝑ se finis no
bilious:actꝰ itelligēdi ē nobilior
et ꝑfectior qcūqꝫ actu cuiuscūqꝫ
potētie iferioris sensitiue. ¶Di
citť ꝙ lꝫ itellectio sit nobilior i eē
nature qꝫ opatio potētie inferio
ris: nō tn̄ in gn̄e moris: qꝛ meliꝰ
moralr est fortiter agere:qꝫ cogi
tare fortiter agere. ¶Cōtra hoc
duplr: pmo qꝛ falsum supponiť:
nā actꝰ potētie inferioris nō est
bonꝰ moralr:nisi qꝛ cōformať ra
tioni recte:vt regule sue: ꝫ recti
tudo rōnis est cā bonitatis talis
in actu istor nō ecōuerso:sꝫ actū

Prologi

rōnis eē sic regulā: est ipm eē bo
nū moraliter: sicut itellectio pōt
eē bona moraliter. ¶ Cōfirmat:
qz prudētia ē simplr nobilior vir
tute moali: vt est i appetitu sen
sitiuo: igit & actus ei⁹ vt eius: est
melior actu illi⁹: vt illi⁹. igit iste:
vt practicus (sicut potest intelle
ctio esse practica) est melior illo:
vt practico: siue bono moraliter.
¶ Ex hoc ptz q⁹ pbatio de cogi
tare fortiter agere nō valet: quā
do em ārit excellētia vni⁹ ad al
terū: non dz cōparari optimū ad
infimū: fz optimū ad optimū: vel
simplr ad simplr. sicut & est accī
pere optimum ibi: puta fortiter
agere: ita est accipe in intellectu
dictare fm prudētiā: fortiter age
re: hoc scōm est meli⁹: etiā mora
liter illo: etiā formalr: qz vt regu
la dz bonitatē formalē moralē: q
est rectitudo ppria: aliō aūt ē tā
tū bonū materialr: qz esse nō est
bonū moralr: circūscribēdo ordi
nē ad regulā istā: et ad volūtatē
imperātē. ¶ Scōo rnsio illa non
vr ad ppositū. ārit em vñ intelle
ctio sit practica? nō iā ꝓsupponē
do eā ee practicā: potissime cum
nec supponat de ipa prima circū
stātia: q ē finis: fz ingrak. igit cū
ārit de intellectiōe practica & p̄
ma circūstātia a q̄ fozet practica:
ipa tm accipit: vt est illud: qō est
in eē nature. igit sic distinguere
de ipa fm bonitatē motus: & na
ture nihil aliud est: q̄ ꝓsupponē
re qō ārit: & distinguere aliquid
ꝓut cōsiderat precise sub altero
mēbro distinctiōis. ¶ Cō corrigit
ista opi. ab aliis: & dr q⁹ habit⁹ dr
practicus a fine: q̄ est ꝑsideratio
practica. ꝓnus em finis cuius
cūq; habit⁹ est actus ei⁹. ¶ Sed
cōtra illud si ꝑsideratio illa q̄ est

Vide
1. ethi.

Yusti c. 10.
damehi prudens
& nobilius iudans
to sint mordis
primus
ca. 6. 5

Regu
la Ari.

3. topi.
cap. 4.

finis habit⁹ est practica. & ipa hz
cām: ex qua dicat practica. aut &
finē illi⁹ ꝑsideratiōis: & hoc iā im
probatū est: aut obiectū: & tūc se
quit: q⁹ ipm obiectū est pot cā: a
qua tā habit⁹ dr practicus: q̄ cō
sideratio ipa: & tūc habet ꝓpositū
tū q⁹ ab obiecto tā habit⁹ (fz me
diate) q̄ actus dicit practicus.

2. sed
hanc
correc
tionē

Cōcedo ergo q⁹ habit⁹
nō dr primo pra
cticus ab actu ꝓpruo: q: ille est
practic⁹ a cā prior: nec cognitio
aliq̄ habitualis vl actualis est p
se practica: q: ordinatur ad pra
xim: vt ad finē. pōt tn q̄nq; habe
re primā ertēsionē. s. cōformitatē
ad praxim a fine ipsi⁹ praxis: nō in
tn inquātū est finis: fz inquantū
est primū obiectū. ¶ Primū ptz:
q̄nq; enim ꝓma principia practica
sumunt a fine praxis: & ita ille fi
nis vt cā prima in gne isto: includit
virtualr totā notitiā: & ita ipa no
tītia hz q̄dātē gram: & aptitudi
nē ab illo fine. ¶ Scōm ptz: ideo
cm finis praxis dat tale aptitu
dinē: siue naturā habentē talem
aptitudinē: qz vt obiectū primū in
cludit principia: & mediatib⁹ illis
cōclusiones: & ita totā notitiā pra
cticā: nō aūt inquantū finis. Tū
qz a fine: vt finis est: nulla natu
ra vel aptitudo naturalis habe
tur: nisi vt amato & desiderato: &
sic mouēte efficiēs. ꝓ⁹ aūt natu
ram amek includit talia principia
et cōclusiones. veritas cm principij
practici necessarij nō dependet a
voluntate magis q̄ speculatiui:
nec cōclusiones necessario illate ex
tali principio. Tū qz q̄dcūq; aliud
includeret virtualr talē notitiā
cogē mō daret notitie cōformita
tē talē: puta si ipa praxis include
ret primo in gne isto talē notitiā:

Ad primum
Ad secundum
Ad tertium

Quæstio

vel illud circa qđ est talis operatio: sicut qñq; cõtingit: sicut fuit tactũ in rñsiõe ad tertiũ argumẽtũ in.q.1ª de subiecto theologie. hõ em̃ forte est subiectũ tã moralis scie: qñ medicine. nõ aũt felicitas vel sanitas: qr vtriusq; istorũ finis rõ includit in rõne illiꝰ: cuius rca qđ est praxis. Cſi dicatur q̃ principia pma practica semper sumũtur a fine. q̃ semp finis primo includit virtualiter notitiã eoꝝ: Cſi cõcederet cõsequẽs: tñ staret q̃ nõ inquãtũ finis: ſz inquãtũ est obiectũ. Et tũc posset dici q̃ hõ est finis tã sanitatis q̃ felicitatis naturalis: vt tangit in rõne spõsiõe ꝓdicta: ſz taliter nõ est finis primus praxis. Qđ si negaret cõsequẽs: negãdũ esset antecedẽs: vniuersaliter sumptũ: qđ particulariter est verũ: vbi.s. rõ finis nõ cõcludit ex aliquo ptinẽte ad cognitionẽ practicã. Vel aliter posset exponi añs sic: pma principia ꝛc. verũ est inter illa: q̃ sumũtur circũstãtijs moralibꝰ: ꝑsupposito actu bono in gẽ: quia sic obiectũ nõ est circumstantia: aliõ mõ accipiẽdo actũ nude: et obiectũ est circũstãtia. Et ex isto vñ añs improbatũ: a quo em̃ sumit pma circũstãtia actus nude cõsiderati: vt cẽ prius quocũq; alio: et ita obiectũ a quo specificatur primo actus: vt dicat bonꝫ ex genere circũstãtionabilis vltra alijs circũstãtijs: vt sit plene moralis: vt oino pmũ in cognitione practica: de hoc nõ opꝰ mõ ꝓsequi ma an concludat vel nõ: qr in tertio libro hz locũ. Breuiter q̃ ad hũc articulũ dico q̃ scia practica nõ ꝓpter hz pmã exteriõrẽ sibi cõpetẽtes.2.dic. a fine inquantũ finis propter rationes primo adductas.

Ex hoc ꝓz solutio scẽ q̃stiõis ꝓpositę: cuius teneo ptẽ negatiuã: ſz pmaz relationẽ. ſ. ꝓformitatẽ hz se ad obiecto: qđ vel est rectitudo ꝓxis: vel aliqđ virtualr includens ipsam rectitudinẽ. Et lo cognitiõi ipi praxis est cõformabilis: vt sit recta: qr cognitio est talis cognitiõi. Cſz de alia relatiõe. ſ. de posteriorite & dubiũ: vñ ꝙueniat cognitiõi: dico q̃ praxim nẽcio natura liter ꝑcedit aliq̃ cognitio: sic ꝓz ex. ſ. arti. 1 ſm hoc praxi cõuenit posterioritas: 1 cognitioni priori tas: ex rõne potẽtiæ ordinatæ naturalr i agẽdo. ſ. intellect9 1 volũtat9: ſz nõ semp ista intellectio ꝑt ẽ practica: ſz tm̃ qñ est determinatiua rectitudinis respectu ipi9 praxis: 1 hoc vł formalr: vel vtualr: qñ aũt i apphẽsiõe ꝑuia nulla ẽ determiato formalis vel vtualis de rectitudine praxis: ſz ibi sit ꝓpositas: tñ tũc deficit ꝓformitas: qr ipa nõ ẽ cui debeat praxis ꝓformari: vt sit recta: qr nihil determinate oñdit de rectitudie praxis. Qñ ẽt i apphẽsiõe ꝑuia ẽ determinatio de rectitudine praxis: ſz potẽtia cui9 ẽ praxis nõ ẽ aliq̃ mõ determinabilis aliũde: tũc illa cognitio: ſz determinatiua: nõ ẽ cõformatiua praxis: 1 tõ nõ hz cõformitatẽ priorẽ in rõne regule dirigẽtis: nec sic est plene practica. Cſ potest igit dici q̃ licet absolute er natura intellect9 et volũtatis sit cognitio prior: tamẽ q̃ cognitio ꝓxuis sit prior hoc est simul ex obiecto et oñdine potẽtiarum 1 rõne potẽtie sic practicãtis. ſ. volũtatis: q̃ sit aliq̃ quo modo regulabilis aliũde. nã si obiectũ determinat intellectuꝫ ad cognitionẽ rectitudinis:

40.et 41. q. 18.1 in fra dist.17 huiꝰ.1 alibi.

ma gyplexa forma, e fcha tudo: vlaq; abo gyplexe

prius naturaliter: q̄ volūtas velit. ⁊ volūtas sit aliquo mō regulabilis aliūde: nō tm̄ apprehensio p̄cedit praxim: sz apprehēsio ꝯformis: hoc aūt accidit: qn̄cūq; determinata rectitudo praxis ē cognoscibile necessariuz siue vt principiū p intellectū siue vt cōclusio per scientiam.

¶ Hec aūt q̄ iam dicta sunt de hoc vcz: vnde duplex relo. s. cōformitatis ⁊ prioritatis conueniat notitie practice: intelligātur generalr nisi oporteat pro intellectu diuino aliq̄d addere vcz q̄ potētia practicās: cuius praxi notitia cōformis est prior sit aliquo modo determinabilis aliūde siue alij tāq̄ regule cōformabilis in agēdo: qd̄ an requirat ad talē notitiā vel nō tanget in respōsiōe ad quartā obiectionem: que fit contra solutionem questionis p̄ncipalem.

¶ Qn̄ aūt rectitudo determinata cōtingenter cōuenit praxi: tūc nō ē obiectū aliqd̄ determinās intellectū ad cognitionē rectitudinis determinate: anteq̄ volūtas velit: ⁊ hoc loquēdo de intellectu ⁊ volūtate in cōi: nā illd̄ cōtingēs nō determinat ad alterā partē ante omnē actū volūtatis cōparādo tm̄ in spāli ad intellectum hūc ⁊ volūtatē hāc istam praxim pōt p̄cedere cognitio cōformis: quā p̄cedit prio cognitio determinatiua rectitudis: ⁊ quā nō: nō. Nō pōt aūt p̄cedere i oī intelligēte: sz in illo solo cuius volūtas non est primo determinās rectitudinē illi praxi. Exemplū p̄dictorū rectitudo huiꝰ praxis amare deū recta ē ⁊ necessaria: ⁊ includit virtualr in rōe dei hāc praxiz in quocūq; nō tm̄ nata est p̄cedere simplr apprehensio: sed etiā conformis apprehēsio cui. s. praxis est cōformāda vt sit recta. Ex obiecto igit quod ē primo ex se determinatiuū intellectus ad notitiā rectitudinis determinate ipsiꝰ praxis ⁊ ex ordine intellectꝰ ⁊ volūtatis in operādo. hr̄ hec notitia prior praxi ⁊ cōformis ⁊ ita in qualibet alia cui cōuenit necessario rectitudo determinata: sed rectitudo huius praxis. s. colere deū in sacrificio altaris ē cōtingēs. qn̄q; em̄ est actꝰ rectꝰ vt mō. qn̄q; non in veteri testamēto. iō nō est aliqd̄ obiectū determinatiuū intellectus ad notitiā huiꝰ rectitudis ante oēm actuz volūtatis ⁊ ideo nec ista precedit vt cōformis: omnē actū volūtatis alicuiꝰ tm̄ precedit puta illius soliꝰ q̄ nō prio d̄terminat rectitudinē huic praxi qualis est volūtas humana. hec em̄ rectitudo determinat a volūtate diuina acceptāte nūc talem cultum ⁊ alias non.

Speculare diligēter.

Henri. in sum ar. 9. q 2. i sol. ad. 3. ar. ⁊ q̄li. 8. q. 9.

His visis respōdēdū ē ad primā questionē vbi sunt quinq; vie tenētes partē negatiuā questiōis.

¶ Una dicit sic declarando. duplex est actꝰ volūtatis: vnus perficiēs volūtatē: aliꝰ q̄ perficitur a volūtate. primꝰ actus est respectu finis ⁊ est operatio perfecta quā intra se volūtas elicit ⁊ qua fini vltimo se vnit. ¶ Secūdus actus est respectu eoꝝ que sunt ad finē: vnde ē actio bona qua volūtas extra se in aliud tēdit. sicut est quelibet actio directiua in finem. ¶ In primo actu non indiget voluntas directiuo sed sola obiecti ostensio sufficit talis autē actus ad scientiā sim

hic dimisit doctor spaciū vacuū in orinali suo.

pliciter speculatiuā pertinet: in ipso em̄ ē speculatio solūmodo vt volūtati obiectū sue operationis perfecte ostēdat vt in ipsum statum perfecte operatione tēdat. Jn alio aūt actu volūtas indiget directiuo qhic ad scientiā practicaz pertinet: qr in ipso est speculatio vt actionem dirigat. qō est propriū practice: actº aūt qui pficit a voluntate nō est finis huius scie nisi finis sub fine sz alius q̄ perficit voluntatē Et ex hoc hz ista sciētia qr perfectissime sit speculatiua qr actus principalr intentus in ista scia est actº volūtatis circa finē in q̄ nō indiget directiuo: Jz tm̄ ostēsione obiecti ergo nō est practica sz speculatiua cū in actu suo principali nō indigeat directiōe

Vide Aug. de ver bis dñi homi. 18. Vat. ...

Cpro hac via ē auctoritas Augustini in sermone de Jacob et Esau. Omnia inquit opera nr̄a sunt vt mūdetur oculus quo videatur deus. Cté pōt argui sic nō regrit directiuū vbi nō potest esse error. sciētia practica est directiua igit scia beatorū non est practica qr beati errare non possunt ergo nec nostra est practica qr est eadē cū illa beatorū.

Henri. q̄li. 5. q 9. & q̄li 8. q. 1. ...

Cté potest argui sic: hz intellectum iſtius alibi: qr deus nō hz scientiam practicā maxime aūt habet iſtam vel solus ergo &c.

Contra hoc sic arguit primo rationē positionis eoz̄ duco ad oppositū q̄drupliṫ. primo sic. Et si volūtas nō pōt errare circa finē in vniuersali ostēsum: potest tm̄ hz eos errare circa finē in particulari ostensz. ergo ad hoc vt recte agat circa finem particulari ter ostēsz requritur directiua

Dirigat scia finem ad suam practicā vt habet abhenia vbi supra.

ostēsio: ostāio aūt finis in theologia est finis nō in vniuersali hz in particulari qr ad metaphycū pertinet illa ostēsio in vniuersali. Unde si beati errare nō possunt circa obiectū theologicū absolute in alio actu tm̄ possunt. g necessario hnt cognitionē directiuā respectu aliquiº actº circa obiectū theologicū. Cpreterea habitus directiuº nō ponuntur ppter substātiā actus: hz propter circūstātiā: sicut temperātia nō ponitur ppter substantiam actus comedēdi vel alteriº huiusmodi: hz ppter circūstantias. ergo hz volūtas esset determinata ad substātiā actº tendētis in finē in particulari: requiretur tm̄ directio quantuz ad circūstātiā illius actūs ad quem non extenditur directio q̄ est circa substātiā actº. Cex istis duobus rōnibus arguit: qr vbicūq; cōtingit in praxi errare recte agere: ibi est notitia practica necessaria ad diligendū. in ista autem praxi q̄ est dilectio finis: vt pertinet ad theologiā cōtingit errare dupliṫ vt ostendūt rōnes iste tū rōne obiecti ostensi in particulari. tū rōne circūstātiarū actº ergo &c. Cpreterea tertio sic cuius dilectio principalr intendit genus cognitionis actº cognitio principalr intendit intra genus cognitionis: dilectio vero finis per eos principaliter intendit contra genº cognitiōis, ergo cognitio finis principalr intenditur in genere cognitionis: sed in qualibet scientia intendit principalr cognitio sui subiecti primi. ergo finis est principale subiectū istius scientie. a fine autem sumuntur principia practica: principia practica dicunt ad quod principaliter intendit. p d jij intellectus magis autem intelligere videtur illud quod principaliter intenditur quam illud quod consequitur principaliter intenditur actus posteriores intendit actus priores

Henr. q̄li. 3. q 2. ...

ctica: concludunt conclusiones practicas. igit ista scia que prio intendit dilectionem finis extra genꝰ cognitiōis ē practica. ¶ Preteres ad idē genꝰ ſm praxim vel speculationē pertinēt principia ⁊ cōclusiones: conclusiones etiā practice resoluunt in principia practica: nō speculativa. ergo cū cognitio finis sit directiua i actibus circa ea q̄ sunt ad finē ⁊ cognitio eoꝝ q̄ sunt ad finē sit quasi inclusa in cognitiōe finis quasi pncipij. si cognitio eorū q̄ sunt ad finē sit cognitio cōclusionuꝫ practicaruꝫ: ergo cognitio finis erit cognitio practica q̄ de principio practico. ¶ Sic ptz respōsio ad rōnē eius. Prima: q̄ falsum accipit. q̄si volūtas cēt determinata ex se q̄ ipsa ut dicit duc rōes prime. Silr q̄ volūtas cēt determinata adhuc tm̄ cognitio esset practica sicut ꝓbāt vltime due rōnes. ¶ Ad auctoritatē eorūdē co. q̄ vī cōcludere q̄ visio dei ē finis huiꝰ scīētie q̄ ipsi nō concedunt. ¶ Respōdeo igit q̄ auctoritas loquit̄ de illis operationibus exterioꝛibꝰ: q̄ sunt icūnia vigilie ⁊ orationes q̄ actus quicunq̄ exteriores natus ē cōformari alicui actui interiori aḋ hz suā bonitatē ⁊ etiā ad aliquem interiorē ordinari: finaliter advelle. ¶ Ad tertiū respondeo q̄ sicut agēs per se intēdit inducere formā: nec intendit remotionē contrarij nisi per accidēs: ita habitꝰ per se dirigit: ꝑ accidēs aūt excludit errorē. si habituesset perfectus nō cōpatitur secū errorē immoſi compatitur est imperfectꝰ: beati igit hz nō possint errare nō sequit̄ q̄ nō habeāt habitum etiam directiuum: quia eo

per ipossibile circūscripto: errare possent: hz eo posito: ꝑpter ꝑfectionē eius: excludit omnis error. ¶ Ad quartum dicetur infra post solutionē huiꝰ quēstionis prime, soluendo quartaz obiectionem contra eam. 3

Secunda via ponit q̄ licet dilectio finis rēcte possit elici: nō rēcte: negat tamen dilectionem finis esse prāxim q̄ nō est circa obiectū cōtingēs. Dicit aūt cōmen. 1. ethy. q̄ praxis est operatio ſm electionē: electio aūt est tm̄ circa cōtingēs ex tertio ethi co. q̄ est appetꝰ cōsiliatiuꝰ: cōsiliū vero nō est nisi de cōtingēte. Et hoc etiā ꝓbat descriptio praxis posita in primo arti. que ſtionis esse insufficiēs. q̄ omittit obiectū precisum: cōsequēter dicit hec via nullā notitiā cē practicā: q̄ extenditur ad volitionē vltimi finis tantum: quia non ē verum contingens.

Contra istā viā ē ārta ratio posita cōtra precedētē. ¶ Tē vera praxis est illa operatio aḋ quā inclinat virtus appetitiua: q̄ ālibet talis virtus est habitus electiuꝰ. Ca. 5. ex. 2. ethi. electio aūt est praxis: vt ostendetur cōtra tertiā viam statim. hz ad dilectionē finis ſcli nat nō tm̄ charitas: hz amor acquisitus habitualis: qui est virtus appetitiua: q̄ habitus appetitiuus cōsonus rationi rectē. ¶ Motiuū vero huiusvie soluetur in ſolutione secunde rationis principalis. ad primam quēstionem.

Tertia via ponit q̄ vel volitio nō ē prāxis vel ꝑ hoc nō ꝓpriē: q̄ praxis circa dū hz elici ꝑfectē q̄ dirigit̄ ꝑ rōnē. hz ⁊ amor dei

rior: vel si ipsa ē praxis: hoc non est nisi in ordine ad actū aliquē imperatū potētie inferioris. puta apppetitus sensitiui: vel potentie motiue: vel hmōi. ¶ Pro hac via tertia arguit: qꝛ omnis praxis sequit electionē: quod ꝓbatur per phm. 6. ethi. Actꝰ ꝑncipiū est electio nō cuius gratia: sed vnde motus. i. nō finale: sꝫ effectiuū. principiū aūt effectiuū naturalr ꝑcedit effectū. ergo ꝛc. ¶ Preterea habitꝰ practicus gñatur ex praxibus: sꝫ habitus practicꝰ generat ex actibꝰ sequētibus electionē: igit illi sunt praxes. ¶ Itē cōmentator super ꝑmo ethi. praxis ē operatio sꝫ electionē: ꝫ praxis sequit electionē.

Contra istd. s. ꝙ nō tm̄ actus sequens electionē sit praxis: ꝓbat. qꝛ .6. ethi. dicit phs ꝙ nō ē electio recta sine rōne recta ꝛ habitu virtutis: ergo virtus per se requiritur ad electionē rectā: nō requireret aūt si esset habitus generatus ex actibus posterioribus electione: qꝛ tunc inclinaret per se nisi ad actꝰ istos posteriores electiōe. ¶ Preterea sub alia forma arguit idē: qꝛ habitus ex eisdem actibꝰ generat: ad quos inclinat ex secūdo ethi. sꝫ virtꝰ moralis per se inclnat ad electionē rectā: qꝛ vt apparet per diffinitionē eiꝰ secūdo ethi. virtꝰ est habitus electiuꝰ ꝛc. igit ex electiōibus per se generat virtus moralis: ꝛ per cōsequēs nō tm̄ actus electionē sequētes sunt praxes. ¶ Preterea non solū falsum est negare electionē eē praxim: qd arguit rōne iā facta: sꝫ sicut ꝓbatū fuit in primo articulo: actꝰ volūtatis elicitus est primo praxis: ꝛ imperatus nō: nisi ꝓpter ipsum. ergo si electio sit sola sine ordine ad actū imperatū: puta ꝓpter defectū materie actus exterioris. ipa sola ve erit praxis. hoc declarat sic: nō hñs pecunias: cui tñ in phātasmate ꝑsentant pecunie: anteqꝫ alicuius actꝰ electio sit ꝑncipiū effectiuū vel ordinet ad aliqd imperādū si eligat illas liberalr distribuere: si hēret: qꝫtū ad actū ꝛ habitū virtutis nō reqrit vlterior ꝓsecutio: qꝛ obiecto ꝑsentato i phātasmate: circa qd pōt esse actus liberalitatis cōplete habet electio: ex q̄ generat liberalitas: vl q̄ elicit ex liberalitate: ꝛ nō reqrit vlterior ꝓsecutio exteriꝰ: nec ordo ad exteriꝰ: si materia actꝰ exterioris deficiat. ¶ Preterea ordo iste electiōis ad actū iperatū nō pōt eē: nisi vt cāe ad causandū effectū: sꝫ ꝙ cā nō sit i se talis ex se (vt prior effectu est) sꝫ tm̄ qꝛ actualr ordinat ad efficiēdū: videt incōueniēs: cū nihil habeat causa ab effectu: nec ex ordine ad ipsum. ¶ Tunc ad auctoritatem. 6. ethi. dico ꝙ ibidē phs statiꝫ subdit. Electionis autem appetitus ꝛ rō: que gratia alicuius: i. practica: sunt supple principiū. Ad hoc em̄ vt electio sit recta requirit virtus in appetitu. vnde sequit. Neqꝫ sine habitu morali ē electio. s. recta: igit virtꝰ hꝫ actū elicitū imediatiorē sibi qꝫ sit ille cuiꝰ electio est ꝑncipiū vt iperās: primꝰ em̄ actꝰ volūtatis elicitꝰ: q̄ ē electio: ē actio bona qꝫ actꝰ exterior ipatus ab electiōe bona sit bonꝰ: qd ꝓbat per phylosophum: ibi em̄ statiꝫ post illud. Neqꝫ sine habitu est electio: subdit bōa actio em̄ sine

talis q̄ i. j. q. 3. ar. 4 est hu iusop̄.

Ca. 3.

In ꝑn.

Ca. 2.

Ca. 2. ꝛ. 3.

Ca. 5.

more non est: sed si ista sit maior ad probādum: quod predixit de electione. sumet ista minor sub: bona electio est bona actio.

¶ Cōcedo igitur auctoritatē affirmatiuā: q electio ē principiū act⁹ vñ mor⁹: qr act⁹ ab ipa imperat⁹ est act⁹ moralis: sz ex hoc nō sequitur q solus iste sit act⁹ siue praxis: imo est electio prior praxis: ppter quā etiā ista ē bona praxis.

¶ Ad scdm si maior est vera: dico q habitus practicus generatur ex electionibus: sicut pdictū est de eligēte frequenter liberaliter dare etiā sine actu impato si facultas nō adsit posset in ipo generari liberalitas: qr tamē qñ illi actus imperati sunt impossibiles voluntas nō cōiter eligit frequēter recte circa materiā istorū actuū: qr qd nō creditur alicui possibile aut ipm nō vult: aut tenuiter vult fm Augu. iō cōiter non generatur habit⁹ practicus qui est virtus sine praxibus imperatis sequētibus electionē: nō tñ generatur ex illis sequētibus: sz ex electionib⁹ in qbus est formalr bonitas moralis. in praxibus autē imperatis est tātū materialiter.

10. de tri. c. 1.

¶ Ad tertiū de Cōmētatore opz q ly: fm: nō sit ibi nota cause efficiētis si descriptio dz esse cōuertibilis cū descripto: vt pbatū est per Aristo. 6. Ethi. sed dz intelligi ly: fm: effectiue vl formaliter. Uel electio accipitur ibi p libertate siue ptāte dñatiua. Uel accipitur electio p elitione actus volēdi que nō est electio: vel volitio aliqua: sz actio de genere actionis: fm istā elitionē: quasi fm pncipiū actiuū est omnis praxis siue sit electio siue sequēs electionē: qr actio de genere actiōis reducitur ad principiū effectiuū.

Iste tres vie ponunt theologiā ee pure speculatiuā nō obstante q extēdatur ad dilectionē finis. Siue ad illā qsi volūtas naturaliter determinetur pcedēte ostēsione. Siue libere cōtingēter ad illā se habeat: nō tñ circa obiectū contingēs et agibile. Siue tertio circa qdcūqz obiectū quōcūqz se habeat: nō tñ operādo siue i ordine ad actū imperatū: sz sistēdo in pprio actu elicito. ¶ Qd aūt talis extēsio nō cōcludat practicū psuadetur: qr tūc qlibet notitia esset practica: qr qualibet sequitur aliq dilectio vel delectatio. ¶ Similiter. 10. Ethico. Felix est dei amātissimus: et tamē istam felicitatem ponit philosophus speculatiuam: non practicam. ca. 10.

Cōtra hāc cōclusionē cōmunē istis tribus vijs instatur: vr sed q aliq opatio est in ptāte homis: ita q vere sit actus humanus: et tñ nec sit pprie speculatio: nec praxis: puta amor finis. cōns vr incōueniens.

¶ Preterea q cognitio directiua in volitiōe quacūqz nō sit practica: cū sit veritas cōfesse se habēs appetitui recto: videtur incōueniēs: qr talis veritas est propriū opus mētis practice ex. 6. Ethi. cap. 3.

¶ Qd addit de delectatione nihil est ad ppositū: qr delectatio est passio cōsequēs naturalr opationē pfectā: et siue sit delectatio de speculatione: siue de speculato: ppter extēsionē ad illā nulla ex isto ponit cognitio practica: qr nec ista est praxis pprie loquēdo. hoc tāgetur dist. 15. tertij lib. Art. 1.

amare autē vel desiderare obiectū cognitū: et hoc sic: vel sic cir-

cunstationabile est vere practis: nec naturaliꝝ ꝓ̃s apꝓhẽsionẽ: ſz libere recte vel nõ recte eliciabil.

¶Qõ autẽ addit de felicitate q̃ ſit ſpeculatiua:quia felix est dei amatiſſimus. dico q̃ auctoritas nõ cogit q̃ loqtur paſſiue:quaſi maxime amatus a deo non agit ſicut ptz ibi. Subdit cñ. Siquidẽ cũra humanoꝝ a dijs ſit rõnabile:z gaudere ipos ſupple deos optimoꝝ cõgnatiſſimo. hoc autẽ est intellectꝰ ꝛc. diligẽtes igitur hoc.i. intellectiuuz:rõnabile erit deos rebeneficiare: vt amicos ꝛc. ¶Sed ꝑtermiſſa auctoritate illa: nũquid felix ſpeculatiuus fm Ariſt. amat finẽ:vt amare diſtinguit ꝑtra delectari: ſiue de obiecto ſpeculato ſiue de ſpeculatiõe. ¶Rñdeo.12.meta. vult ꝓhus q̃ primũ mouẽs mouet vt amatũ . igit intelligẽtia inferior amat primũ: et tñ ipſi⁹ felicitatẽ poneret in ſpeculatiõe: ſicut ptz in.10.Ethi. igit ipe ſub ſpeculatione cõꝑhẽdit nõ tñ delectationẽ:ſz amare.igitur nec ꝑpter extẽſionẽ ad illõ erit notitia ꝑtica fm ipſum:ſed ſpeculatiua. ¶Sz quare nõ tenet in hoc: cũ rõ ſcĩẽtie practice et ſpeculatiue accipiat ab ipſo:z ita due ꝑme vie iſtã negãtes ponẽtes theologiã cẽ ſpeculatiuã bene ponũt z precipue fm phm. ¶Rñdeo illõ amare q̃ ponceret in intelligentia: ponere neceſſitate naturali volũtati in cẽ: ita q̃ nõ cõtingeret ibi eam errare: z recte agere (ita q̃ reſpectu illi⁹ notitia cẽt tãmodo oſtenſiua nõ directiua) nec quãtũ ad obiectũ in particulari: nec quãtũ ad aliquã ei⁹ cõditionẽ:vel aliquã circunſtantiã actus volẽdi. hoc modo nõ dicerẽt theologi de amare creaturarũ intellectualiũ reſpectu dei in particulari:z quãtũ ad circũſtãtias actus:ſicut arguẽtũ eſt ꝑ primã viã in primis duãb⁹ rõnib⁹. Si igit cõueniſſet nobiſcũ ponẽdo amare reſpectu finis liberere cte et nõ recte poſſe elici:nec recte elici:niſi eliciaꝝ ꝓximiter ratiõi recte: igit meliꝰ ẽ theologo: q̃ hz ab eo diſcordare i nullo: cõſequẽter dicẽdo diſcordare in cõcluſiõe:cñ cõuenire cũ eo in cõcluſiõe: quã ipe nõ poneret ſi minozẽ cum theologo teneret. ¶Cũ igit dicis q̃ ab ipo accipimus rõnẽ ſpeculatiui z practici: verũ eſt:z in maiori cõuenimus: q̃ illa eſt ſpeculatiua q̃ hz ad directionẽ extẽderet: vt oñdẽs obiectũ: ſi nullo tñ mõ eſſet directi nabilis actu: vt circũſtãtiabilis eſt.z vt huiꝰ obiecti in particulari.ſz minozẽ: quã ipſe aſſumeret ſub: habemꝰ negare in ꝓpoſito. ¶Sz dato q̃ talis neceſſitas ponaꝝ in intelligẽtia ex natura volũtatis amãdi deũ:nũqd ita ponerẽt in volũtate hois ſapiẽtis: quẽ ipe nõ ponit naturaliꝝ felicẽ ſi nõ:igitur iſte põt dirigi in tali actu. ¶Rñdeo:practicã a tali nõ negaret:niſi q̃ felicitatẽ eius diceret eſſe ſpeculatiuam.

Quarta via dicit theologiã eſſe affectiua:qõ bñ intelligi põt:ſi affectiua ponaꝝ eſſe quedã practicam ſi aũt affectiua ponaꝝ tertiũ mẽbrũ diſtinctũ ꝑ practicũ z ſpeculatiuũ:ſic eſt ꝑ dicta in ꝓmo art. vbi oſtẽſum eſt diligẽtionẽ cẽ ve-

Aui.j. rā p̄tarim: et etiā ꝙ auctoritates meta. multas: q̄ sentiūt precise sciētias in p̄n. distingui in speculatiuā ꝛ practi ꝛ cō.j. cā: ꝛ nullū esse tertiū mēbrū.

ethi.c. j. ꝛ Ari sto. 11. meta. c.11lo. Omis autem sciētia et rōne sapiētia ꝛ sciētia hāc re citat Guill. var.lr. hat j. q. 4. ꝙ habetur in vtraq; tā in supiori ꝙ in inferiori est trinitas. in supiori autē imago trinitatis increate: ꝛ tñ so la supiori portio est cōtēplatiua: qz respicit eterna: igit ista cōtemplatio de qua loqtur: non determinat ad speculationē intra genus sciētie: cōtinet cñ illud p̄tē platiuū memorātiue: intelligētiue: et volūtatē. ꝛ ita in cōtēplatiuo ilto pōt cē extēsio extra genꝰ sciētie: sicut pōt cē in actiuo: hoc est in portione inferiori respicere tēporalia: q̄ etiaz habet trinitatē. Si igit ista est cōtēplatiua: vt loquit ibi Augu. nō phibet ꝓpter hoc esse practica: si extēditur ad p̄tarim in portione superiori.

Quinta

via dicit theologiā cē cōtemplatiuā: p̄tarim: p̄ qua via adducit Augu. 12. de tri. c. 14. vbi vult: ꝙ sapiētia est respectu cōtēplationis: sciētia vero respectu actionis. cū igit theologia sit ꝓprie sapiētia ꝛ sciētia ipa nō erit practica? ℂ Rñdeo: Augu. 12. de trinit. c. 4. dicit ꝙ iste due portiōes aie supiōr ꝛ inferiōr nō distinguūtur nisi penes officia: ꝛ nō penes obiecta: ꝛ ideo in supiori ꝓtē est trinitas. in supiori autē est imago trinitatis increate: ꝛ tñ so la supiori portio est cōtēplatiua: qz respicit eterna: igit ista cōtemplatio de qua loqtur: non determinat ad speculationē intra genus sciētie: cōtinet cñ illud p̄tēplatiuū memorātiue: intelligētiue: et volūtatē. ꝛ ita in cōtēplatiuo ilto pōt cē extēsio extra genꝰ sciētie: sicut pōt cē in actiuo: hoc est in portione inferiori respicere tēporalia: q̄ etiaz habet trinitatē. Si igit ista est cōtēplatiua: vt loquit ibi Augu. nō phibet ꝓpter hoc esse practica: si extēditur ad p̄tarim in portione superiori.

Alia

est opinio discordās a p̄cedētibus: in cōclusione q̄ dicit: ꝙ ista sciētia est speculatiua ꝛ practica. qđ ꝓbat dupliciter. ꝓ Uno mō sic: sicut doctrina illa in qua scribēt̄ur aliqua de iure: ꝛ aliqua de philosophia cēt speculatiua ꝛ practica: siue scriberentur in distinctis libris siue capitulis: siue intersca laliter ꝛ cōmixtim: ita in ista doctrina simul speculatiua et practica tractātur nō in diuersis libris ꝛ capitulis: sed interscalaliter ꝛ cōmixtim: q̄ ipia est speculatiua ꝛ practica. ꝓ Scōo sic: ꝓbat: nulla speculatiua cognitio distinctius tractat de opabilib⁹: cū ea rū cognitio sit necessaria ad speculationē: nec practica distinctius tractat de speculabilib⁹: cū eoꝝ rectratur cognitio ꝓpter p̄tarim: ad quā extendit. ista aūt tractat de operabilib⁹ distinctius: cū eoꝝ gnitio eoꝝ reqrat ad speculatio nem: ꝛ distinctius de speculabilibus cū cognitio eoꝝ requirat ad cognitionē practicā. igit ipa est speculatiua: ꝛ practica. maior ꝓbat: q̄ speculabilia nō cōsiderātur in sciētia practica: nisi ꝓpter considerationē practicā: nec operabilia in speculatiua: nisi ꝓpter cōsiderationē speculatiuam. minor ꝓtz: q̄ hic tractat de operabilibus ita distincte: ac si esset de eis precise: et etiā de speculabili bus: ac si esset de eis precise.

Contra

istam opinionē ... argui sic: Habitus nō habēs cuidētiam ex obiecto nō distinguit fm distinctionē obiectoꝝ: tūc cñ oporteret ponere duas fides infusas. iste antes habitus nō hz cuidētiā ex obiecto: igit non distinguit fm distinctionē obiectoꝝ: igit nō est duo habit⁹ ꝓpter distinctionē operabiliū ꝛ speculabiliū. ℂ Preterea illa opinio de duob⁹ habitib⁹ cū ꝓpositi ꝓbabilitatē aliquā habere de theologia: vt tradita est. Dim scriptura. tñ de theologia ? de cuiꝰ subiectū ꝓmū est eēnta diuina: vt hec essentia: sicut dictū est de subiecto theologie: nōvit ꝓbabiliter. Nā de isto subiecto: cuz sit verissime vnū cognoscibile: nata

Sof. q̄ lib. 13. q.1.

est hr̃i ꝓmo aliqua notitia vere vna: si vero deł aliq̃ que nõ sit ð ipsa essentia: sed de aliq̃ alio pri mo: ista alia nõ erit theologia in se. est igił vnus habit⁹ simpl'r: lꝫ forte cuꝫ ipsa possit in scriptura esse aliq̃ alia notitia: q̃ sit ð alio subiecto. ¶ Itē pꝫ ꝙ ordo sciarū̃ sm̃ eminentiā stat ad aliqđ vnū̃ tm̃: qꝛ nõ pñt due esse scie simplr prime. Istā vnā eminẽtissimā ꝛ solā dico eē theologiā: que sola est primo ð primo subiecto theologie. ¶ Preterea deduco rõnē eius ad oppositū: illa cognitio ē practica in q̃ non determinał de speculabilib⁹ magis ꝙ̃ cognitio eoꝝ ptineat ad praxiꝫ: vel ad cognitionē practicam: sed cognitio ista nõ tractat de speculabilib⁹ distincti⁹: ꝙ̃ cognitio eoꝝ requirał ad cognitionem practicā vel praxiꝫ dirigēdā. ꝫ ꝛc. ꝓbatio minoris: quelibet cognitio de cõditionibus appetibilitatis finis ꝛ de ꝯditiõib⁹ eoꝝ: que sunt ad finē quaten⁹ sunt ad fineꝫ. ꝛ tertio de conditionib⁹ q̃buscū̃ꝗ huius vel illoꝝ circa quas cõtingit potentiā operatiuā errare: nisi dirigał: est necessaria ad practicā cognitionē. nulla autē est cognitio ꝑ tradita de fine: nec de his que sunt ad fineꝫ: quin sit talis. ꝫ ꝛc. vel saltem circa ista cõtingit voluntatē ignorātē errare. sicut dicel in solutione tertie obiectiõis ꝯtra solutionē. q. principalis. Lꝫ eñ trinitas personarū̃ nõ ostendat finē appetibilioreꝫ ꝙ̃ si esset nõ trinus: qꝛ est finis inquantuꝫ vnus deus: nõ inquātuꝫ trinus: tamē volūtatē ignorantē trinitatē cõtingit errare in amando: vel desiderādo finē: desiderādo frui vna ꝑsona sola. Similiter ignorantē deum fecisse mundum cõtingit errare: nõ repēdēdo amorē: qualē gratitudo requireret ꝓpter tantā cõmunicationē bonitatis sue ad vtilitatē nostraꝫ factā: ita ignorando articulos ptinētes ad nostrā reparationē cõtingit ignorantē errare: etiaꝫ nõ rependendo amorē debituꝫ pro tanto bñficio. ꝛ ita de aliꝭs theologicis. ¶ Assumptū pꝫ: qꝛ quecunꝗ conditiones traduł de fine magis nate sunt ostēdere appetibilitatē finis. ꝛ ꝯditiones eorum: que sunt ad finē: magis nate sunt ostēdere ea que sunt ordinata ad finē. ¶ Ad argumētū̃ eorū̃ patet. ꝙ minor est falsa. Ad probationē dico ꝙ nõ potest ita distincte tractari ð fine cognito: ꝛ ð his que sunt ad finē: quin tota illa cognitio esset practica intellectui creato: qꝛ tota illa cognitio nata est ostēdere finē sub rõne appetibilis. ꝛ ea que sunt ad finē rõne ordinis eoꝝ ad finē vel circa quecū̃ꝗ posset volūtas nõ directa errare.

Alia opinio

lꝫ eandē ꝯclōnē. Sꝫ ponit cū̃ hoc theologiaꝫ esse simpl'r vnum habitum. ¶ Et hoc ꝓpter subiectuꝫ eius vnū̃: qđ est deus in quo conueniunt oīa de quibus in scia determinał oīa eñ cadunt sub cõsideratione huius scie: inquantuꝫ participāt aliquod diuinū̃. Et ideo siue consideret de his ꝑ extensionē ad opus siue non ſꝫ pure speculatiue ꝑꝑ vnitatē formalē subiecti: tamē hec scia est vna. ¶ Cõtra istā opinionē arguo sic. Qñcū̃ꝗ aliquod cõe diuidił primo ꝑ differētias oppositas impossibile est vtranꝗ

Th. 1. pte ſñ. qõ. 1. ar. 4. i so. ꝓn.

Additio.

differentiaz inueniri in aliquo vno contēto sub cōi: sed sciētia in cōmuni diuidit̄ primo in practicam ⁊ speculatiuā. ergo impossibile est istas dr̄ias simul inueniri in aliq̄ scia vna. Maior ē manifesta: qr si dr̄ie cōdiuidentes aliqd̄ cōe possent se cōpati in aliquo ꝯtēto sub cōi: tūc idē corpus posset esse corporeuz ⁊ icorporeū. ⁊ idē animal sensibile ⁊ insensibile. ⁊ idē hō rōnalis ⁊ irrōnalis, que sunt absurda. Minor pz p Aui. 1. met. in principio. ⁊ per cōmētatorē. 1. ethi. cō. 1. ⁊ p Bondisaluū de diuisione sciaꝝ. ¶ Itē sequunt̄ de eodē duo cōtradictoria. vz extēdi ⁊ non extendi: ⁊ multa alia incōuenientia: quare ⁊c.

Ad questionem

igit̄ respōdeo ꝙ cū actus volūtatis elicitus sit verissime praxis: ēt si nō cōcomitet̄ aliquis actus imperat⁹: vt pz ex primo articulo. Et extēsio cognitionis practice ꝯsistat i cōformitate ad praxiz ⁊ prioritate aptitudiali. vt hr̄ ex scdo articulo. sequit̄ ꝙ illa ē cognitio practica: q̄ est aptitudialr̄ cōformis volitioni recte: ⁊ naturalr̄ p̄or ipsa: sed tota theologia necessaria in intellu creato ē sic ꝯformis actui volūtatis create: ⁊ p̄or ea. ꝗ ⁊c. pbatio minoris: qr primū subiectū theologie est virtualr̄ ꝯformē volitioni recte: qr a rōne ei⁹ sumunt̄ p̄ncipia pria rectitudis in volitiōe: ipm ēt determinat intellm creatū ad notitiā rectitudis determinate ipsi⁹ praxis quo ad oia theologicalia necessaria: prius naturalr̄ q̄ aliq̄ volūtas creata velit alias nō esset necessaria. ꝗ ex prio subiecto sequit̄ tā ꝯformitas: q̄ prioritas theologie ad volitionē: ⁊ ita extēsio ad praxiz: a q̄ extēsione ipsa cognitio dicenda sit practica. ¶ Cōfirmat̄ rō ista: qr cū primū obiectū theologie sit vltimus finis ⁊ principia in intellu creato sumpta a fine vltio sint p̄ncipia practica. igit̄ p̄ncipia theologie sunt practica. ꝗ ⁊ cōcl̄ones sunt practice. ¶ Sz obijcit̄: qr ex qōe p̄cedēte de⁹ nō est hic primū subiectū inquantū finis: sed vt hec eēntia. p̄ncipia autē sumpta a fine: vt finis ē: sunt practica. ¶ Itē cognitio finis vltimi nō ē imediate ꝯformis. nec nata est eē cōformis immediate praxi eliciēde. ꝗ nō ē ꝓpinque practica. ¶ Itē p̄mū obiectū includit virtualr̄ cōformitatē ad praxiz rectā: nō tn̄ solā cognitionē sic cōformē: alioquin nō posset de ipso eē cognitio speculatiua: qd̄ vr̄ icōueniēs. Qualr̄ eīn ē ista vitas practica: de⁹ est trin⁹ vel pr̄ generat filiū. ꝗ primū obiectū includit aliquā notitiā speculatiuā. igit̄ ex ꝯformitate illa virtuali p̄mi obiecti ad praxiz nō sequit̄ theologiaz eē practicā cū multe veritates q̄ sunt maxie theologice: inquātū theologia distiguit̄ a metaphysica sint speculatiue. ¶ Item tunc scia dei eēt practica q̄ ē de eodē subiecto prio ⁊ ēt vr̄ ꝙ rō solōnis qōnis possit applicari ad intellz diuinū sicut ad creatū. ¶ Ad primū dico ꝙ respect⁹ finis nō ē illud a q̄ principia sumunt̄ in aliq̄ scia sed illud absolutū in q̄ fundat̄ respectus. ⁊ illud est essentia hec. ¶ Ad scdm dico ꝙ virtualr̄ ꝯtinēs cognitionē cōformem est virtualr̄ cōforme: ⁊ ita cognitio ei⁹ ē practica qr ꝯcl̄ones practice

bht principia practica: prima at cognitio illi que est ꝺ fine est cognitio fruitiōis finis: ꝛ ista nata est eē ꝯformis formalr̄ praxi fruitiōis. ¶ Ad tertiū dico: ꝙ primū obiectū solū modo includit notitiā cōformē volitioni recte: quia virtute eius nihil de ipso cognoscit: qꝺ non sit vel rectitudo volitionis alicuius: vel virtualr̄ includēs notitiā talis rectitudis. Et cōcedo qꝺ infert in cōsequente ꝙ de ipso nulla pōt esse sciā speculatiua: necessario eñ notitia eius: ꝛ cuiuscūq; intrinseci ꝑ ipm̄ cogniti conformis est praxi aptitudinaliter: ꝛ prior: si cognitū est necessariū. ¶ Cū instat de illis veritatibus: que vident̄ maxime theologice: ꝛ non meta. vt deꝰ est trinus: ꝛ pr̄ generat filiū. dico ꝙ iste sunt practice. Prima eñ includit virtualr̄ notitiā rectitudinis dilectionis tendentis in tres ꝑsonas: ita ꝙ si actus eliceret circa vnā solā excludendo alias: sicut infidelis eliceret: eēt actus nō rectus. Secunda includit notitiam rectitudinis: scđm ꝙ actus ē circa duas personas: quarum vna est sic ab alia.

Si obiiciatur cōtra hoc sic: qꝛ nihil nisi essentiale est ratio terminādi actū illius dilectionis. theologia aūt est magis ꝓprie de ꝑsonalibus: ꝙ̄ de essentialibus: qꝛ essentialia plurima pñt a nobis in metaphysica cognosci. igitur theologia: vt distiguit̄ a metaphysica: quātū ad ꝓpriissima sibi nō est practica. prima ꝓpositio ꝓbat̄: qꝛ alias esset aliqua rō diligibilitatis in vna ꝑsona: que non esset in alia: qꝺ falsum est: qꝛ tunc nulla beatifi caret in seipsa. ¶ Rn̄deo essentiale est rō formalr̄ terminādi actū amandi vt ꝓpter quā. sed ꝑsone terminant: vt que amant̄: nō aūtem sufficit ad rectitudinē actus ꝙ habeat rationem formalē cōuenientem in obiecto: sed etiam requiritur ꝙ habeat obiectū cōueniēs: in quo sit talis ratio formalis. preter igitur istā notitiā rectitudinis: quā includit essentiale in actu amandi deum: personalia includunt propriā notitiam vlteriorem rectitudinis requisite. ¶ Ad quartū posset ꝯcedi ꝙ theologia dei ꝺ necessariis sit practica: qꝛ in intellectu suo natū est primū obiectū theologicū quasi gignere notitiā ꝯformē volitioni recte: priorē naturalr̄ ipsa volitione. ꝙ conformē pꝫ: ꝙ priorē probat̄: qꝛ prius naturalr̄ intellectus intelligit obiectū primū: ꝙ̄ voluntas velit illud. igit̄ prius naturalr̄ volitione pōt habere oēm notitiā sufficiēter virtualiter inclusā in intellectione pmi obiecti talis ē quecūq; notitia necessaria de primo obiecto. ꝯsequētia supposita pꝫ. Tum qꝛ ꝑ impossibile exclusa oi volitiōe posset intellꝰ hr̄e oēm notitiam sufficienter virtualr̄ inclusam in intellectione primi obiecti. cum illa intellectio p̄cedat omnē volitionē. Tuꝫ qꝛ intellectus diuinꝰ non discurrit. igitur nō prius naturaliter intelligit primum obiectum ꝙ̄ aliquid virtualiter in illo inclusum: quo ad notitiam. ergo si prius intelligit primū obiectum: ꝙ̄ voluntas velit aliquid: prius intelligit qꝺlibet inclusum quo ad notitiā in pmo obiecto: ꝙ̄ voluntas velit: hec scđa ꝓbatio cōsequentie minus valet.

Si obiciatur

tūc volūtas diuina nō erit prima regula sui in actibus suis: si eius actū p̄cedat notitia: cui in agendo dz cōformari ad hoc vt recte agat: ꝓns autē videt incōueniēs qz tollit summā libertatē voluntatis diuine: si ab alio determinatur: nō er se ꝑmo: quo ad ꝑmū actū suū. si autē p̄cedit oēm actū suū cognitio practicā: ab intellectu determinabit ad primū actū: qz nō pōt ei dissentire: tunc enim posset peccare. ¶Itē supra dcm̄ est ꝑhm bene dicere cōsequēter si intelligēta naturaliter amat deum visuz. ꝙ notitia ostendens deuz non est practica: fiat autez similis cōsequētia de deo naturaliter amante se. ¶Itē dirigēs aliqua causa ē respectu directi. igit est distinctio realis inter ipsa. non est autez talis distinctio intellectionis dei ad velle. ¶Et ꝓfirmā: qz intelligēdo iam velle esse elicitū intellꝫ nō dirigit. tm̄ enim dirigit circa actū eliciēdū: quasi ꝑior: ipse: sed in deo velle sui nō sequit̄ voluntatez ineſſe: igit nunc̄ est ibi quasi eliciēduz sed semp quasi elicituz. ergo ꝛc. ¶Hic vr ꝓnter dictis dicendū ꝙ accipiendo regulā pro rectificante in praxi: prima regula ē finis vltimus: quiuirtualr includit ꝑmo notitiā oīs rectitudinis necessarie cuiuscūq; praxis sicut ꝑmū subiectū scie speculatiue ꝑmo virtualr icludit notitiā oiuz veritatū speculabiliū: hec autez ꝑma regula: ꝙ est finis: ordinate rectificat intellꝫ z volūtatē: sicut ipse potentie nate sunt agere ordinate: ita ꝙ quasi ꝑius gignit notitiā cōformē recte praxi: cꝫ re-

ctificet praxiz z ita potentia practicante alia erit potēta ꝑior z ꝑi⁹ recta: ita ꝙ ꝑimū ꝓns illatū in ꝑima rōne videt cōcedendū. ¶Cū vero improbat: ꝑsset dici ꝙ sicut vniuersalr libertas stat cū apprehensiōe ꝑcuia: ita summa libertas stat cū summa apprehensione ꝑcuia. apprehēsio autē praxis perfectissima includit notitiam conformitatis: qñ ipsa necessario cōuenit praxi. Cū vlterius addit ꝙ determinata sit aliunde hoc negādū est: loquendo de determinatione que fit ꝑ agēs sufficiēs. Iz enim non posit dissentire a notitia rectificati ua praxis: z ꝑius praxi. hoc tm̄ non est: quasi intellectus ꝑ notitiā sit cā sufficiēter actiue determinās ipsam ad actū: sed ex pfectione volūtatis est: qđ ipsa tātū nata est cōformiter agere potentie ꝑiori in agendo: qñ illa ꝑior ꝑius pfecte agit circa obiectum. hoc est tm̄ nouit ꝑius: quātū posset nosse qđ dico ꝓ cōtingētib⁹ quoz intellectus diuinus nō hz oēm notitiā sibi cōpossibilē ante oēm actū voluntatis ideo circa illa nō opz ꝙ ꝓformiter agat potētie ꝑioꝛi in agendo: qz ipsa nō ꝑius cōformiter nouit tale obiectū. Iz semper aliter accidit circa cognoscibilia necessaria ex se qz ista perfectissimā sui notitiaz habent absq; actu voluntatis.

¶Ad scōz pōt dici ꝙ non est simile qz ibi est simplex complacentia. hic vero efficax circūstātionata volitio: similr non soluz intellectus diuinus est ostensiuus sed equiualenter saltez regulatiuus qđ non posuit ꝓbz vel aliter ꝙ est regulatio z determinatio obiectalis z si nō po-

Addi tio 2 oīs q. xx.

doctrina subtilissimi doctoris ingenio ponderata.

tentialis qō non posuit phs.

¶Ad tertium dico q si conclu deret sequeret q nec itellectio nec volitio aliqua esset in deo cum essentia diuina sit obiectū motiuū advtrūq; & ita cū parte cōcurrēte potētia vitali vt causa. Dico igit q est tm ordo quasi effectuū ei⁹dē quasi cāe in ꝓpositō: que tn nō distinguit a quasi effectibus qr nec ꝓprie causant nec producunt nec pncipiant nec eliciunt sed simplr emanant. Est igit metaphorica cālitas. sicut cōiter cōuenit in diuinis. vel aliter sustinēdo intellectū quoquo modo dirigere negat assumptū ꝓprie loquēdo de cā. ¶Ad cōfirmationē dico q sufficit ordo nature q stat cū simultate durationis cogni tiōis ad praxim & volūtatis ad velle. & sic patet ad argumenta sustinendo pmā viam.

¶Licet hec responsio videatur euadere argumētū & p eā ēt sequentia argumenta possent euadi: tn aliter posset dici q theologia necessaria in intellectu diui no nō est practica qr nō est pūo ritas naturalis intellectiōis ad volitionez quasi cōformatiui ad ipm conformandū: siue directiui ad dirigēdū aliqd: qr posita notitia quacūq; rectitudinis ipsi⁹ praxis: cuius ista ex se possit cōformare potētiā formabilē: seu rectificabilē aliūde: nō tn voluntatē diuinā respectu sui pmi obiecti: que ex se sola rectificat respectu ipsi⁹ obiecti: ita q vel talis natūralr tēdit i illud: vel si libere: nullo mō est de se quasi idifferēs ad rectitudinē: & quasi aliun de aliq mō hns eā. ita q notitia determinatiua rectitudinis non est necessario prior volitione: cuius volitio illā regrat: vt recte elicia tur: sed tm exigit ostensionē obiecti: & ista notitia ex se directiua nō exigit vt directiuā: sed tātū vt ostēsiuā. ita q si posset pcedere volitionē sola ostēsio obiecti: & seq notitia rectitudinis necessarie ipsi⁹ praxis: sicut dicet ō praxi circa cōtingēcia eque recte eliceret volitio tunc: sicut nūc: nullo ergo mō itellectio est prior vt cōformatiua seu regulatiua volitōis. ¶Ad arḡmētū igit ꝓ pās prioritatē rectitudis ad praxim rectā: ndeti pōt: q lz sit aliqua positas intellectiōis ad volitionē: nō tn est sic prior: vt regrat rōnē rectā ee ꝑtē praxi: qr talis positas est regule ad regulatū: qlis esse nō pōt: qn voluntas est omnimoda regula sui in agēdo.

¶Sūma hui⁹ cōtrouersie ō scia pei respectu sui: an sit practica i hoc psistit: si notitia q de se esset directiua i praxim: dato q potētia practicās in scīēte nō cēt dirigibilis in agendo: sit practica ex hoc solo: q cēt sic ex se directiua vel nō sit practica ex hoc solo: lz regrit potētia practicās in scīēte q est dirigibilis q alterā partez tenet dicat cōsequēter.

Locus difficillimus hactenus q tot labores uerūt nullū sensuz sse ob textus porus corruptōez. nūcvo ē sma claritti ma doceto. q in hac difficili materia subtilissime

Secūdus articulus q. ē ō theologia cōtingentiū: an sit practica dico q tantūmodo in illo intellectu theologia contingentiū practica pōt esse: qui habere potest determinatiuā notitiā rectitudinis ipsius praxis ante ipsaz praxim elicitā: qr solūmō ibi theologia cōtingētiū pōt esse cōformis praxi & prior ea: talis est tātū intellect⁹ creat⁹: qr nullus intellectus gētis creati volūtas primo de

tis: q̄lē imediatiōnē denotat insi
nuatiu⁹ significās praxim ꝓstruct⁹
cū scire: sic eñ cōceditur q solus
de⁹ scit se infinite diligere lz an
gelus sciat ipm infinite a se dili
gēdū. ¶Qui sic rñdit⁹ ꝓncipio
hz ꝓcedere dēs veritates de pra
xibus agētiū causatoꝝ cognosci
a quocūq; intellectu practice: q
dēs ſiste siue ab obiectovt neces
sariē siue aliūde vt ꝓtingētes na
te sunt pri⁹ ē cōformes praxib⁹
siue prius determinare rectitudi
nē praxibus q̄ ipe praxes elicia
tur. Dēs aūt virtates de volitiōe
diuina necessarie sunt practice:
cōtingētes aūt nō: q ante istam
praxim elicitā ad quā extēdūtur
nō habent cōformitatē: q nulla
determinatōez rectitudinis: ver
bi gra: de⁹ practice cognoscit ho
mini esse penitendum et angelo
esse mouendū celum: sed nō pra
ctice cognoscat q est deo volēdū
hominē sanctū penitere: vel an
gelum celum mouere.

Si queris qualis est theologia cōtingētium in se nō comparata huicvel illi intellectui? Dici pōt q ipa talis est in se qualis est ex obiecto: nō est aūt ex obiecto cō formis praxi ante oīnē praxim: q ex obiecto nulla nata ē haberi notitia determinate rectitudinis cōtingētis: iō ex obiecto non est practica. igitur speculativa si speculativū ⁊ practicū sufficienter dividūt notitiā. Huic cōgruit q in intellectu diuino negatur esse practica. talis aūt videt res esse in se qualis est in pfecto genere illo. nō in imperfecto.

¶Si obiiciat q tūc cognitio in se speculativa est alicui practica puta intellectui creato. q̄ practicū

Theo. 3 singentiu. 5 speculativa. pse 2° nō repugnat speculativo. ¶Rñdeo q sicut eē ex obiecto specu
lativū est eē p se speculativū: ita
eē practicū ex obiecto sufficiēter
determināte ītellectū ad notitiā
rectitudinis ⁊ si sufficiēter: q̄ ante oēm volitionē ē eē p se practi
cū: ⁊ sic opponūtur ista duo practicū ⁊ speculativū vt ista: nō ex
tēsibile ad praxim extēsibile ad praxim. Sz eē practicū alīūde q̄ ex obiecto: puta a cā extrīseca vt a volūtate determinante intellectū ad notitiā praxis est eē accidētaliter practicū. ⁊ ita concedo theologiā cōtingētiū eē practicā nobis licet in se sit speculativa.

¶Cōtra hoc cui cōuenit vnū oppositoꝝ p se eidē aliud oppositū nec p se nec p accidēs pōnit. igitur notitia p se speculativa nec per se nec p accidēs est practica.

¶Rñdeo lz antecedēs posset exponi de p se p̄mo mō vel secūdo mō: nō aūt tertio mō: prout dicit idē q̄ solitarie. ¶Tamē cōcedo q nullo mō inhērēdi inheret oppositū p̄dicati huius: q est p se eē speculativū: q theologia cōtingēs p se scdo mō est p se speculativa: ita q inhērētia sit p se ⁊ p̄dicatū determinet ꝓpter se. Sed p accidēs eē practicū p accidēs nō opponit illi: sicut esse nigrū simpliciter: ⁊ esse albū sm q̄d nō opponūtur. sm q̄d em: ⁊ simplr determinata p̄dicata: vt denominātia. ¶Si arguit p se est speculativa p se: q p se est speculativa: cōcedit: nec huic predicato repugnat hoc p̄dicatū p accidēs practica. ¶Si vo alterū illoꝝ duoꝝ: q tenet ista rñsio non teneat: tūc pōt ꝓcedi q theologia cōtingēs lz nō in se: q nō ex obiecto: rñn in oī intellectu creato ⁊ increato

Sco. sup primo sen. e

to eēt practica ꝑ accidēs: qꝛ vt ip sa est in itellectu diuino pōt esse cōformis praxi priꝰ: q̄ꝫ praxis illa eliciat̄, a volūtate creata: ꝑus em̄ intellectꝰ dei nouit pctōrem adultū in noua lege debere conteri: q̄ꝫ pctōr conterat̄: ⁊ sic nō tenēdo ꝑmū illorū cognitio dei ad praxim alteriꝰ operantis est practica: nō tenēdo etiā scd̄m: puta ponendo agere dei ad extra esse praxim eiꝰ aliā a volitiōe formaliter: lꝫ intellectꝰ dei non priꝰ nouit. a. esse creādū: q̄ꝫ volūtas sua velit: tn̄ prius nouit. a. q̄ꝫ creet: ⁊ ita praxim ad extra ꝑcedit notitia ꝯformis: lꝫ nō ex obiecto: sed aliūde cōformis. ¶ Hoc saltē teneo ꝙ theologia cōtingētiū non est ꝑ se practica siue ex obiecto: pōt tn̄ in intellectu creato eē practica ꝑ accidēs: ⁊ hec in illo intellectu: cuiꝰ est operari ſm praxim cui determinat̄ rectitudo a volūtate diuina. ¶ An ꝟo intellectui diuino sit practica? ptꝫ tenēdo illa duo: vel opposita: q̄d dicendū est cōsequēter. ¶ Probabilia tamē vident̄ hec tria. primū ꝙ practica est rectificatiua in praxi cognoscētis. Scd̄m ꝙ est rectificatiua potētie practicātis aliūde: q̄ꝫ a se rectificabilis. Et tertiū ꝙ in deo nō est potētia practicās alia nisi volūtas. Ex ꝑmo ⁊ tertio seq̄tur: ꝙ si diuina notitia eēt practica: ipa eēt rectificatiua in volitione diuina. Hoc aūt falsum est ex scd̄o istoꝝ: qꝛ volūtas diuina ex se ꝑmo recte elicit velle respectu primi obiecti. respectu aūt illoꝝ quoꝝ est ꝯtingēter: ex se sola determinat̄ nō ꝑ aliquā notitiā determinatiuā rectitudis ꝑcedētē.

Ad argumenta

principalia ꝑme questiōis. ¶ Ad primū rn̄deo ꝙ fides nō est habitus speculatiuus: nec credere est actꝰ speculatiuꝰ. nec visio sequēs credere est visio speculatiua: sed practica. nata est em̄ ista visio cōformis eē fruitioni: ⁊ priꝰ naturaliter: haberi in intellectu creato: vt fruitio recta illi ꝯformiter eliciat̄. ¶ Ad scd̄m dico ꝙ ꝯtingēs circa q̄d est sciētia practica est finis: vel ens ad finē. in agibilibꝰ aūt actio ē finis vltimꝰ ſm phm 6. Ethi. ergo cōtingētia actionis sufficit ad sciētiā practicā vl̄ obiectū scientie practice. ¶ Contra hoc arguit̄ ꝑmo: qꝛ sciētia est necessarioꝝ. ḡ circa cōtingētia non est scia. Aūs ptꝫ ex diffinitiōe scire. j. Poste. Silr. 6. Ethi. scientificū distinguit̄ a ratiocinatiuo penes necessariū ⁊ cōtingēs. ḡ oēs habitꝰ partis sciētifice sunt circa necessariū: scia aūt est habitꝰ istiꝰ partis: ḡ ⁊c. ¶ Preterea si theologia est circa ꝯtingēs agibile. ḡ est habitꝰ actiuꝰ cū rōne ꝟa. hec diffinitio est prudētie: vt dicit̄. 6. Ethi. ḡ theologia est prudētia ⁊ nō sciētia. ¶ Ad primū rn̄deo de cōtingētibꝰ sunt multe veritates necessarie: qꝛ actꝰ q̄ ꝯtingēter elicit̄: cōcludit̄ necessario debere eē talis ad hoc vt sit rectꝰ. De ipso ergo est sciētia quātū ad ꝯclusionē demōstratā necessario lꝫ in se sit ꝯtingēs: inquātū elicit̄ a potētia ꝓpria. Tūc ptꝫ ad auctoritatē. j. Poste. scia est necessarij dicti de ꝯtingēte: ⁊ ita veritates necessarie includūtur in veritate contingētis: vel cōcludūtur de aliq̄: q̄d est ꝯtingēs ꝑ rōnē alicuiꝰ ꝑoris necessarij. ¶ Per idem ad auctoritatē. 6. Ethic. qꝛ habitꝰ ꝑtis rōcinatiue est circa actū inquan

tū ꝯtingēter elicit: sz habit⁹ sciēti
ficus vel scia est circa idē: inquā
tū de eo aliqd necessario ꝯcludi-
tur. ¶ Si obijcit: ꝙ nō ē idē obie-
ctū habit⁹ sciētifici ⁊ rōcinatiui.
de hoc dicet inferi⁹: quō idē ob-
iectū pōt esse pluriū habituū: lz
non idē habit⁹ pluriū obiectoꝝ.
¶ Ad scdm dico ꝙ eodē mō con
cluderet sciētiā moralē eē prudē
tiā. nā sciētia moralis est habit⁹
actiu⁹ cū vera rōne. ¶ Iō dico ꝙ
diffinitio prudētie dz intelligi de
habitu actiuo ꝓximo q̄lis est ha
bit⁹ acq̄sit⁹ ex actib⁹. vñ sicut cir
ca factibilia ars se hz ad habitū
expti: ita circa agibilia se hz sciē
tia moralis ad habitū prudētie:
qꝛ habit⁹ artis ⁊ sciētie moralis
quasi sunt remoti ad dirigendū:
qꝛ vl'es: sz habit⁹ prudētie ⁊ exp-
ti: qꝛ gñati sunt ex actib⁹: sūt par
ticulares et ꝓpinq̄ ad dirigēdū.
¶ Ista expositio ē necia: alioq̄n
nulla esset scia practica: qꝛ q̄cūq̄
est habit⁹ actiu⁹ vel factiuus cū
rōne vera: ꝯclusio aūt est incōue-
niēs ⁊ ꝯ phm. 6. Meta. ⁊ ꝯ Aui.
j. Meta. c. j. ⁊ ꝯ auctoritates al's.
¶ Ad tertiā rōnē dico ꝙ Boeti⁹
intelligit ꝑ theologiā metaphy-
sicā: ⁊ ꝙ dicit de substātia dei. di
co ꝙ de⁹ ꝯsiderat in illa scia: quā
tū possibile ē ipm ꝯsiderari i sciē
tijs acq̄sitis. ¶ Ad aliud dico ꝙ
nobilitatis est in iferiori attinge
re suū supi⁹ ꝟm phm. 7. Poli. vñ
sensitiua hoīs ē nobilior: qꝛ ordi
natur ad itellectiuā q̄ sensitiua
bruti. Nobilitatis igit est in scia
ordinari ad actū nobilioris potē
tie: sed phs nō ponit aliquā sciē
tiā eē ꝯformē praxi volūtatis cir
ca finē: qꝛ nō ponit voluntatē cir
ca finē hr̄e praxim: sz quādā mo
tionē simplicē naturalē. iō nullā

posuit posse eē nobiliorē ꝑ cōfor
mitatē ad finē. Si tñ posuissz ali
quā praxim circa finē: ñ negasset
(vt vr̄) sciam practicā respcū isti⁹
praxis eē nobiliorē speculatiua
scia circa idē: puta si aliq̄ eēt spe
culatiua circa illa: circa q̄ ē scia
moral: nō diceret istā speculatiuā
eē nobiliorē morali scia. Nos au
tē ponim⁹ eē verā praxim circa fi
nē: cui nata est eē cognitio cōfor
mis. ⁊ iō ponim⁹. cognitionē pra-
cticā circa finē nobiliorē eē oī spe
culatiua. igr̄ pria ꝓpō rōnis: q̄ vr̄
posse sumi ex. j. meta. q̄uis eam
exp̄sse nō dicit phs: negāda est.
¶ Ad pmā ꝓbationē ei⁹ dico: ꝙ
scia illa ē nobilior: q̄ ē sui q̄ q̄ est
gr̄a alicui⁹ act⁹ iferioris se q̄libet
aūt scia quā ipe posuit practicā:
est gr̄a alicui⁹ inferioris se: q̄ sit
cōsideratio speculatiua: qꝛ saltē
circa obiectū aliqd iferi⁹ q̄ ꝙ po
nit eē obiectū speculatiue: ⁊ iō q̄
libet practica: quā ipse ponit: est
nobilior aliq̄ speculatiua: q̄ autē
est gr̄a alteri⁹ act⁹ nobilioris suo
ꝓpo actu: nō ē ignobilior ꝑꝑ ta-
lem ordinē: tūc em̄ sensitiua nr̄a
esset ignobilior sensitiua bruti.
¶ Ad scdam ꝓbationē propōnis
negate: cū dr̄ de certitudie: dico
ꝙ q̄libet cognitio sciētifica respe-
ctu sui obiecti est eq̄ certa ꝟm ꝓ
portionē: qꝛ vtraq̄ resoluit i sua
pncipia imediata: sz nō eq̄ certa
ꝟm q̄titatē: qꝛ hec sunt cognosci
bilia certiora illis: sed obiecta de
q̄b⁹ ponit phs: sciētias practicas
sūt min⁹ ꝑfecte cognoscibilia i se
q̄ de q̄b⁹ ponit aliquā speculati
uā. iō aliq̄ speculatiua ꝟm phm
ponit certior oī practica ꝟm quā
titatē. nos aūt ponim⁹ cognosci-
bile opabile: hoc ē attingibile ꝑ
opationē q̄ est vere praxis: in se

ci ars speculatiua respectu habitus experti: qꝛ ars tãq̃ vniuersalior habitꝰ nõ est ita imediate directiua: sicut appet primo meta. Artifex frequẽter errabit: expertꝰ ãt nõ ita errabit. Ita põt distingui medicia i speculatiuaꝫ q̃. s. ẽ d̃ vniuersalioribꝰ cãis ꝛ curis: q̃ cognitio ẽ remotior a praxi eliciẽda: ꝛ in practicã q̃ ẽ de ꝑticularibꝰ ꝛ ꝓpinquioribꝰ praxi ꝛ immediatiꝰ conformibꝰ praxi: tñ ꝯꝫ ꝯitatẽ illa vniuersalior (q̃ in cõpatiõe d̃r speculatiua) ẽ simplr practica: qꝛ virtualr includit illã ꝑticularẽ formalr ꝯformem praxi. ¶ Ad aliꝺ d̃ bõnitate ꝛ malitia dico: ꝙ nõ oĩs actꝰ bonꝰ est prio bonꝰ a circũstãtia finis: vt finis: imo ẽ aliq̃s bonꝰ a circũstãtia obi: puta vbi finis ẽ obm: ꝛ ibi circũstãtia finis vt obi: prio tribuit rectitudinẽ actui: ille enim actꝰ ex obo solo ẽ simplr bonus vt amare deũ sine aliis circũstãtiis ẽ simplr bonũ: falsuꝫ ẽ igitur ꝙ a fine vt finis ẽ: put. s. distigitur ꝯ obꝫ: accipiat prio bonitas actꝰ moralis. ¶ Immo scdo illꝺ est falsuꝫ: qꝛ actꝰ circa ens ad finẽ: lꝫ hẽat ꝑ vna circũstãtia finẽ tñ ab obiecto ẽ aliq̃ bonitas ꝑor a q̃ actus d̃r bonus ex genere.

¶ Tertia respõnsio ẽ directe ad positũ: qꝛ ꝛ si circũstãtia formalr circũstet praxiꝫ: vt sit bona: non tñ formalr circũstat itellectionẽ practicã: nõ em intellꝰ moderate siue medio mõ dicat actũ: ita ꝙ dictare circũstãtionẽ hac circũtia mediocriter: sꝫ itellectꝰ dictat ꝯꝫ vltimũ sue potẽtie: ẽ aũt illꝺ dictare rectũ a ꝑncipio ꝛ in principiuꝫ sumitur a primo obiecto

Cõtra istꝺ arguit ꝙ non sit distictio ꝑ obꝫ: qꝛ oẽ formalr tale est tale ꝑ aliq̃d sibi itrisecũ: ꝯ si habitꝰ ẽ formalr practicꝰ hoc ẽ ꝑ aliq̃d sibi itrinsecũ: ꝛ hoc nõ erit obm. ꝯ ꝛc. Exẽplũ. sol nõ ẽ formalr calidꝰ lꝫ sit ꝯtualr calidꝰ ¶ Preterea obꝫ nõ ẽ distictiuũ habitꝰ: nisi vt cã efficiẽs: cãe aũt efficiẽtes nõ distigũt effectꝰ spẽ: qꝛ a cãis diuersis spẽ põt eẽ idẽ effectus spẽ. sic calidũ idẽ spẽ gñatur vniuoce: ꝛ equoce ab igne ꝛ a sole. ¶ Ad ꝑmũ dico ꝙ eẽ practicũ dicit aliq̃d intrinsecũ notitie: sicut respectus apitudinalis ẽ intrinsecus fundamẽto: ꝛ ꝙ notitia aliq̃ sic sit apta nata referri: hoc ẽ ꝑ nãꝫ itrisecã notitie: quã nãꝫ hꝫ ab obo. vt a cã extinseca. Dico ꝯ ꝙ habitꝰ ẽ practicꝰ ꝑ intrinsecũ vt ꝑ cãm foralẽ ꝛ ꝑ obꝫ: vt ꝑ cãꝫ efficiẽtẽ. ¶ Ad secunduꝫ dico ꝙ lꝫ a cãis essentialr ordinatis: q̃rum vna ẽ equoca altera equoca: possꝫ eẽ effectꝰ vniꝰ rõnis sicut exẽplificat de calore: tñ qñ cãe efficiẽtes ꝓxime eiusdẽ ordinis ad effectũ causant aliqua: in quãtum ipse cause sunt distincte: maxie si vtraq̃ sit vniuoca effectui: siue vniuocatiõe ꝯpleta siue diminuta: nõ põt a cãis talibꝰ distictis eẽ effectꝰ vniꝰ rõnis Uniuocationẽ ꝯpletã, dico qñ est silitudo i fora ꝛ i mõ eẽndi fore. diminutã qñ ẽ silitudo i fora: lꝫ hẽat aliũ modũ eẽndi. qũ odomꝰ ex ẽ a domo imẽte. vñ ꝛ gñationẽ istã vocat aliq̃ mõ phs vniuocã. 7. met. Qꝛ igr obm ẽ cã ꝓxima respectu notitie ꝛ vniuoca: lꝫ diminute: sequit ꝙ distictio foralis obꝫ: cũ causẽt notitias inq̃tũ ipsa sunt distincta: necessario cõcludat distinctionem formalem notitiarum.

Bg.

t. c. 30. idẽ. 12 met. t. c. 13.

fectio: ergo intelligẽtia ꝓducta
perfecta quietatur in intelligen
tia ꝓducente. ¶ Contra

ista: potẽtia non
ꝙetat: nisi vbi ẽ
obiectũ suũ pfectissime ⁊ in sum
mo: obiectũ potẽtie frũẽtisẽ ens
in cõi ſm Aui. j. meta. c. 5. ℊ non
ꝙetat potẽtia fruẽs: nisi vbi ẽ p
fectissimũ ens: hoc ẽ summũ tm̃
¶ Itẽ potẽtia q̃ inclinat ad mul
ta obiecta p se: nõ ꝙetat in alio
vno pfecte nisi illo illõ includat om
nia p se obiecta: ℊtũ possunt in
cludi i alio vno: ⁊ potẽtia fruẽs
inclinat ad oẽ ens: sicut ad p se
obiecta: ergo nõ ꝙetat in aliquo
vno ente: nisi illõ ĩcludat oĩa en
tia: quãtũ possunt includi in ali
quo vno: possunt aũt; tm̃ pfectis
sime includi in vno ente infinito
ergo potẽtia põt tm̃ ꝙetari ibi in
summo. ¶ Itẽ intelligẽtia infe
rior videt: supiorẽ: ⁊ utvidet eam
eẽ finitã: aut credit eã eẽ infinitã: aut nec videt eĩ⁹ finitatez nec
infinitatẽ. Si credit eã eẽ finitã
ℊ nõ beatificat: ⁊ ea: qz stulti⁹ ni
hil põt dicẽ: ℊ falsa opi. aia: sit
beata ⁊ Aug. 11. de ci. dei. c. 4.
Si aũt nec videt eĩ⁹ finitatẽ nec
infinitatẽ nõ videt eã pfecte: nec
sic ẽ beata. Si aũt videt eã eẽ fi
nitã: igit põt intelligere aliquid
posse eã excedere: ista em̃ experi
mur in nobis: ℊ possum⁹ appe
hẽdere vltra qcũq; bonũ aliud
qd ostẽdit mai⁹ bonũ: ⁊ p conse
quẽs põt appetere vel amare ſlud mai⁹ bonũ: ⁊ ita nõ ꝙetatur
in illa intelligẽtia. ¶ Item duco
rõnẽ ei⁹ ad oppositũ: ⁊ secũda
intelligentia si cõcedatur sibi ℊ
causat tertiã: nõ causat eã in vir
tute ꝓpria: ⁊ virtute pme. ergo nõ finit eã virtute ꝓpria: ⁊
in virtute aliena: qđ aũt finit aliquid ⁊ in virtute alteri⁹ finis: vtvl
tim⁹ finis non ꝙetat illud: ℊ ꝛc.
¶ Alij arguũt cõtra istã opiniõnẽ: qz aia imago dei ẽ. ergo ẽ capax ei⁹ ſm Aug. 14. de tri. ca. 8.
vel. 15. Eo inquit imago ei⁹ ẽ: q̃
eius capax est: eiusq; ꝓceps et
põt. Et hoc sic: qcq̃d ẽ capax dei
per nihil minꝰ deo satiat: ergo
ꝛc. ¶ Sz ista rõ nõ ꝓcedit cõtra
phos: qz ꝓmissa assũpta de imagine est tm̃ credita nõ naturali
rõne cognita. rõ em̃ imagis quã
nos cõcipim⁹: fundatur in aia in
respectu ad deũ vt est b trinitatẽ deo
nõ cognoscit naturaliꝛ qz nec extremũ adq̃ ẽ: cognoscit⁹ a nobis
naturaliꝛ. ¶ Alij arguũt contra
rõnẽ eiusqz: qz aia ĩmediate creatur a deo igit in deo ĩmediate
ꝙetat. ¶ Sed hui⁹ rõnis añ est
tantũ creditum ⁊ negaretur ab
eo quiaipse ponit eã ĩmediate
creari ab vltima intelligẽtia ĩ ordine. ¶ Silr cõsequẽtia hec nõ
vz sicut nec ẽt illa ſpñia facta p
opi. Aui. Accidit em̃ ꝙ ꝓpter
in eode rõ primi effectiui: ⁊ rõ finis: nec quietat in ℊtũ principiũ p
fectiuũ ſz inquãtũ obiectũ per
fectissimuz: alioq̃n aia sensitiua
nostra q̃ creat a deo (ſm vnã opinionẽ) nõ posset pfecte ꝙetari ni
si in deo. ¶ In ꝓposito igit ideꝛ
est efficiẽs ⁊ finis qz in efficiente
ẽ plenitudo pfectionis obiecti: nõ
aũt in rõne efficientis vñ efficiẽs
est. includit rõ finis vel quietatiui. ¶ Teneo igit quãtũ ad hũc
articulũ hãc ꝛcclonẽ: ꝙ fruitio ordinata hz tm̃ vltimũ finẽ ꝓ obiecto qz sicut tm̃ assentiẽdũ est
per intellectũ primo vero ꝓpter
se: ita tm̃ assentiẽdũ ẽ primo bono
per voluntatem ꝓpter se.

Bona ꝓ. dz. 2. uentu ꝙ. 2. tura in. 2. da j. dis. j. arti. 2. q. 3. rõ ne. 3. añ opositũ.

Tho. ꝑte sũ. q. 12. arti. j.

Uide i 2. dist. 18.

De tertio articulo dico q̄ obiectum fruitiōis in cōi est finis vltimus vel verus finis q̄.s. est finis vltimus ex natura rei vel apparens qui.s. ondit a rōne errāte tāq̄ finis vltim⁹ vel finis p̄stitut⁹: quē scz volūtas ex libertate sua vult tāq̄ finē vltimū. duo prima mēbra satis patent. ¶ Tertiū pbo: qr sicut in ptāte volūtatis ē velle ⁊ nō velle: ita in ptāte eius est modus volēdi.s. referre: ⁊ nō referre: qr in ptāte cuiuscūq̄ agentis est agere ⁊ modus agēdi. ergo in potestate sua est aliq̄d bonū velle ꝓpter se non referendo ad aliud bonum: et ita sibi prestituendo finem.

De quarto articlo dico q̄ rō finis nō est ꝓpria rō obiecti fruibilis: nec i fruitiōe ordinata: neq̄ in fruitiōe cōiter sumpta. Qd nō in ordinata ptz. Tū qr tūc respectus includeret in obiecto beatifico inquātū beatificū. Tū quia iste respect⁹ est ens rationis tm̄. Tū qr si p impossibile eēt aliud obiectū summū bonū ad qd non ordinaret ista voluntas sicut ad finē: adhuc illud obiectū quietaret: in quo tn̄ p positū nō esset rō finis. ¶ Respectu ḡ fruitionis ordinate rō finis sm veritatē cōcomitat obiectū fruibile: vel forte i appheñsiōe ~~pcedit fruitionē~~: i fruitiōe iordinata finis apparētis rō finis concomitat apparēter obiectū fruibile: ⁊ forte in appheñsiōe ~~pua pcedit fruitionē eliciēdā~~ q̄si rō obiecti alliciēs. ¶ Sz in fruitione finis prefixi rō finis seq̄tur actū: qr vel dicit modū actus vel modū obiecti vt talis finis prefixus actus terminat ipm actū: qr volūtas appetēdo illud ꝓpter se tribuit sibi rationem finis.

Ad primū pncipale argumētū dico q̄ frui accipit extēsiue p amore honesti distincto ꝯ amorē vtilis ⁊ delectabilis: vel bona honesta dicūtur ibi pluralr nō ꝓpter pluralitatē essentiarū: sed ꝓpter pluralitatē pfectionū i deo fruibiliū. ¶ Ad scdm dico q̄ relatio aliq̄ finita necessario ē ad terminū: vel obiectū infinitū: qr qd est ad finē inquātū tale: est finitum etiā acceptū vt est oino ꝓximū fini: cū oibus.s. q̄ sufficiūt ad imediate attingēdū finē vltimū: ⁊ tn̄ relatio finis ad quē est illud: immediate nō fundat nisi in infinito. et hoc frequēter accidit in relationib⁹ ꝓportionaliū: ⁊ nō similiū: qr ibi pma extrema sunt maxime dissimilia. Ita dico in ꝓposito q̄ inter potētiā ⁊ obiectū nō est relatio similitudinis sed proportionis. et ideo bene pōt capacitas in natura esse finita: sicut ⁊ natura est finita: ⁊ tn̄ eē ad obiectū ifinitū sic ad suū correlatiuū. ¶ Sicut q̄dcūq̄ ens ad finē q̄tūcūq̄ sit infinitū nūq̄ tn̄ ad finē vltimū refert: nisi illud sit ifinitū. Contra obiectū adequatū satiat. ¶ Rn̄deo: nō adeq̄tū realiter satiat. Sz i rōne obiecti talis adeq̄tio est sm ꝓportionē et correspōdētiā. ¶ Vel alr dicendū ad scdm: ⁊ i idē redit q̄ lz appetit⁹ creature sit finitus subiectiue: nō tn̄ obiectiue: qr est ad infinitū. Et cū arguit de adeq̄tiōe: dicēdū q̄ duplex ē adeq̄tio vna i entitate: ⁊ hec req̄rit similitudinē i natura eoꝝ q̄ adequātur: et de hoc verū ē qd arguit: alia est adeq̄tio i ꝓportiōe q̄ ne

Additio.

cessario exigit diuersitatē extremorū: ⁊ hec nullo modo pōt adequari. Exēplū de adequatione inter materiam et formam.

¶ Per idē ad tertiū dico ꝙ nihil est maius: i rōne obiecti obiecto ꝓportionato aīe: aliq̄d tn̄ ē maiꝰ hoc est maiori mō attingibile: q̄ꝫ posset ab aīa attingi: sed ista maioritas nō est i obiecto: sz i actu: qd̄ declaro i exēplo. Si ponatur aliqd̄ albū visibile ſm decē gradus: ponat̄ visus capiēs istā albedinē: vel illd̄ albū ſm vnū gradū: et alius visus ponat̄ ꝑfectior isto ſm decē gradus. iste visus ꝑfecte capiet istud albū: quantū ad oēs gradus visibilitatis eiꝰ: ita ꝙ videbit ipm̄ quātum est visibile ex parte obiecti: ⁊ tn̄ si fuerit tertiꝰ visus acutior isto scd̄o: ꝑfectiꝰ videbit idē albū: vn̄ nō erit ibi excessus ex ꝑte graduū obiecti: sed tm̄ ex ꝑte actꝰ vidēdi. ¶ Ad q̄rtū dico q̄ nō q̄cūq̄ forma satiat appetitū materie totalr̄ extensiue. tot em̄ sunt appetitꝰ materie ad formas: q̄t sunt forme receptibiles in materia. nulla igit̄ vna forma pōt ꝑ se satiare oēs appetitꝰ materie ad formas: sz vna satiat ꝑfectissime. s. forma ꝑfectissima. illa tn̄ nō satiat oēs appetitꝰ materie: nisi i illa vna forma oēs forme includerent̄. ¶ Ad q̄rtū dico ꝙ intellectꝰ assentit vnicuiq̄ ꝟo ſm euidētiā ipsiꝰ rei: quā natū ē de se facere in itellectu: ⁊ iō nō ē in ꝑtāte itellectꝰ firmiꝰ: vel minꝰ firmiter assentire ꝟo: sz tm̄ ſm ꝓportionē ipiꝰ veri mouētis intellectū. in ꝑtāte aūt volūtatis ē intēsius assentire bono: vl̄ nō assentire: lz imꝑfectius viso. iō ꝯn̄a nō valet. ¶ Ad ꝓpositū dico ꝙ vnū obiectū pōt icludere oīa obiecta aliq̄ mō: ⁊ iō illd̄ solū obiectū ꝑfecte q̄etat potentiā: quātū pōt q̄etare: sicut fuit argutū in. ij. arti. ꝯ Auicē. nō tn̄ est oīno sile de q̄ete intꝰ ⁊ extra: qr q̄dcūq̄ receptiuū q̄etat̄ intra aliq̄ finito recepto: sz extra siue terminatiue nō opz ꝙ finito q̄etet̄: qr ad ꝑfectius extra pōt ordinari: q̄ꝫ possit i se recipe formalr̄: qr finitū non recipit formā: nisi finitā: tn̄ bn̄ hz obiectū infinitū. ¶ Cū ꝓbat̄: qr q̄libet forma q̄etat materiā suā: qr alr̄ sub quacūq̄ q̄esceret violenter. dico ꝙ q̄es violēta nūq̄ ē: nisi q̄escēs determinate inclinet̄ ad oppositum: sicut exēplificat̄ de graui respectu deorsuz vel descēsus: ⁊ q̄ete eiꝰ sup trabē: materia aūt prima ad nullā formā determinate inclinat̄: ⁊ iō sub quacunq̄ q̄escit nō violēter: sed naturalr̄ quiescit propter indeterminatam inclinationem ad quācunq̄.

Questio. II.

Secūdo quero Utruz vltimus finis habeat tm̄ vnā rōnē fruibilitatis: an i ipo sit aliqua distinctio ſm quā voluntas possit eo frui ſm vnā rōnē: et nō ſm aliā? ¶ Et ꝙ sit in eo talis distinctio: ꝓbo: qr. j. Ethi. c. 7. Amplius aūt qr bonū eq̄liter d̄r enti. ⁊c. Dicit phs ⁊ cōmētator: ꝙ sicut ens et vnū sunt in oī gn̄e: ita et bonū: et specialr̄ ibi loq̄tur de relatiōe. ꝯ relatio hz ꝓpriā bonitatē: igit̄ ⁊ ꝓpriā fruibilitatē. ⁊ ꝑ cōsequēs cū sit ipa in deo alia: et alia: erit in deo alia et alia ratio fruibilitatis. ¶ Preterea sicut vnū cōuertit̄ cū ente: ita ⁊ bonū. ꝯ cū trāsferātur ad diuina: equaliter

trāsferētur: ꝯ sicut vnū est ibi essentiale: ⁊ ꝑsonale: ita bonū ⁊ bonitas. Sicut igit̄ i deo sunt tres vnitates: sic ⁊ tres bonitates: et ꝑ ꝯñs habet̄ ꝓpositū. ¶ Preterea actꝰ non terminat̄ ad obiectū inquantū numerat̄: nisi obiectū: vt est formale obiectū numeret̄. sed actꝰ fruēdi terminat̄ ad tres ꝑsonas inquātū tres: ꝯ obiectuꝫ fruitiōis: inquātū obiectū formale numerat̄. ꝓbatio minoris: credimꝰ in deū inquātū trinus: igit̄ videmꝰ deū inquātū trinꝰ: qꝛ visio succedit fidei ſm totā eiꝰ ꝑfectionē. ꝯ fruemur deo inquantū trinus. ¶ Ad oppositū: in oī ordine essentiali est tm̄ vnū ꝑmū. igitur in ordine essentiali finitū est tm̄ vnꝰ finis. fruitio aūt est respectu finis: ꝯ ⁊c. ¶ Itē ꝑmo efficiēti correspōdet vltimꝰ finis: sꝫ est tm̄ vnū efficiēs primū: ⁊ sub vna rōne. igit̄ tm̄ vnꝰ finis. ¶ Itē confirmat̄ rō: qꝛ tāta est vnitas efficiētis: ꝙ nō pōt efficere vna ꝑsona: nō efficiēte alia. igit̄ similr̄ tāta erit vnitas finis: ꝙ nō poterit vna ꝑsona finire: alia nō finiēte. et sic seq̄tur ꝓpositū. ¶ Ista etiā scd̄a rō cōfirmat̄ ꝑ Aug. 5. de tri. c. 14. vel. 34. Fatēdū inq̄t est patrē ⁊ filiū vnū eē ꝑncipiū spūssancti. ad creaturā ꝟo pr̄ et filius ⁊ spūssctūs vnū ꝑncipiū: sicut vnꝰ creator: ⁊ vnꝰ dñs. ¶ Itē sicut in deo est vna maiestas: ita est vna bonitas: sed ꝓpter vnā eiꝰ maiestatē debet̄ ei tātū vna adoratio ſm Dam̄. li. j. c. 9. ita ꝙ nō cōuenit adorare vnā ꝑsonā: nō adorādo alias. ꝯ ēt nō ꝯtingit frui vna ꝑsona: nō fruēdo alia vel aliis.

2. Meta. te. cō. 8.

Ista questio posset habere quadruplicem difficultatē ſm quadruplicē distinctionē in diuinis. Prima est distinctio essentie a ꝑsonis. Scd̄a distinctio ꝑsone a ꝑsona. Tertia essentie ab attributis. Quarta essentie ab ideis. De tertia ⁊ quarta mō nō dicā: qꝛ nō est ostēsum: qualis sit ista distinctio: nec vtrū ista distinctio ꝑtineat ad fruitionē tātū: igit̄ de duabꝰ distinctionibꝰ primis nūc dicendū est. ¶ Et quātū ad istas distinctiōes vidēdū est primo de fruitiōe viatoris: quātū ad possibilitatē eiꝰ. ¶ Scd̄o de fruitione cōprehēsoris. et hoc loquēdo de potentia dei absoluta. ¶ Tertio de fruitione cōprehēsoris. loquēdo de potētia creature. ¶ Quarto de fruitione cōprehensoris ⁊ viatoris. loquendo de facto.

De primo dico ꝙ possibile ē viatorē frui essentia nō fruēdo ꝑsona: et hoc fruitione ordinata. qd̄ ꝓbatur: qꝛ ſm Aug. 7. de tri. c. j. vel. 5. si essentia relatiue d̄r: non est essentia: qꝛ oīs essentia q̄ relatiue d̄r est aliquid excepto relatiuo: ex quo cōcludit. iij. c. quapropter si pater non sit aliq̄d ad se: nō erit aliq̄d: qd̄ ad alterū dicātur. Est igit̄ essentia aliquod obiectū cōceptibile: in cuiꝰ cōceptu nō includit̄ relatio. ꝯ sic pōt cōcipi a viatore. Sꝫ essentia sic cōcepta hꝫ rōnē summi boni. igitur ⁊ ꝑfectā rōnē fruibilis: igitur ꝯtingit ea frui: etiā ordinate. ¶ Et cōfirmat̄ rō: qꝛ possibile est cōcludi ex puris naturalibꝰ eē vnū summū bonū: ⁊ tm̄ ex illis naturalibꝰ nō cognoscet hō deū: vt trinꝰ est. ergo circa summū bonum sic cognitū potest habere aliquē actū volūtatis et nō necessario inordinatū. igitur habebit actū fruitio

ptꝫ. 12 meta. ⁊ alibi de q̄ infra di. 2. q. 1.

mis ordinatū circa essentiaz: nō circa personas vt nos concipim⁹ personas. Econuerso autez non est possibile: q fruatur ordinate psona: non fruēdo cētia: qz persona in rōne sui includit cētiā. ¶Scdo ēt dico q viator potest frui ordinate vna psona: nō fruēdo alia. Qd̄ pbo: qz respectu triū B psonaz sunt articuli distincti fidei: pōt ḡ concipi vna psona cui cozndet vn⁹ articulus: nō ꝓcipiēdo alia psona cui cozndet alius articulus: z tunc in ista psona cōcipit rō summi boni. possibile est ergo frui ista persona sic concepta nō fruendo alia. ¶Si dicas q persona est cozrelatiua. igit si ꝓcipit z suū cozrelatiuū cōcipit. ¶Rndeo q z si cognitio relatiui requirat cognitionē cozrelatiui: nō tamē opz cognoscētē z fruentez vno relatiuo cognoscere z frui suo cozrelatiuo: qa possibile est frui deo inquātum creator: non fruēdo creatura: que terminat illam relationē. ¶Similr̄ lz dicat pr̄ relatiue ad filiū: z ideo nō posset intelligi inquātū pater sine filio: nō tn̄ dr̄ relatiue ad spm̄ sanctum inquātum pater. ergo possibile erit cōcipere patrem: vt patrē. z frui eo nō cōcipiendo neqz fruendo spiritu sancto.

De scdo articlo dr̄ q nō ē pcle b potētia dei absoluta: q aliqs ꝓcipiēs ꝑfectū aliqd̄ z fruat cētia nō fruēdo psona. Et hoc pbat pmo de visiōe: q. s. nō sit pcle absolute aliquē intellectum videre essentiā: nō videndo personā. pbatur pmo sic: cognitio cōfusa est impfecta: visio aūt illius essentie non potest esse cognitio impfecta igitur nō potest esse cognitio confusa: sed si esset tn̄ visio essentie: z nō persone: esset visio cōfusa: qz esset visio alicuius cōmunis ad psonas z nō illaruz psonaz: qz videt incōueniēs. ¶Scdo sic: visio est exītis vt exīs est: z vt presens est videti fm existētiā suā: z in hoc distinguit visio ab intellectione abstractiua: qz pōt esse nō existētis: vel existētis: nō inquātū in se p̄sens. Et est in intellectu ista distinctio inter intellectionē intuitiuam z abstractiuā: sicut in parte sensitiua est distinctio inter actum visus: z actū phātasie. illa autē cognitio cētie diuine erit intuitiua. ḡ erit existētis: vt p se exīs ē z in existētia presentis virtuti cognoscēti. nō existit aūt essentia nisi in personis ergo nō pōt eē visio eius: nisi in psona. ¶Ītē non pōt aliqd̄ cognosci cognitiōe intuitiua: nisi quo sunt aliq̄ plura distincta ex natura rei: nisi ēt illa distincte videant. Exemplū. albedo nō videt distincte: nisi videātur oēs partes eius que sunt in basi piramidis: que partes distinguunt ex natura rei: igit nō distincte vr̄ essentia: nisi ēt videantur psone. Ex his arguit ad ppositū quātū ad secūdā distinctionez. l. psonaz inter se: qz si nō pōt videri essentia nisi in psona: z nō magis videt in vna psona ꝑ in alia qz eque imediate videt se habere ad qualibet psonā. ḡ nō pōt videri: nisi videat in q̄libet psonaz ita nō vr̄ i vna psona nisi videat i alia. ¶Ulteri⁹ ēt arguit ad ppositū quātū ad frui qz volūtas nō pt magz abstrahere obm̄ suū ꝑ itellis oñderē. igit si itellis nō pt distincte ostēdere cētiā sine psona vel vnā psonā sine alia. ergo nec volūtas poterit distincte frui.

¶ Hoc ēt ꝯfirmaꝛ sic qꝛ volūtas nō pōt hr̄e actū distinctum circa obiectū ex parte obiecti: nisi ponaꝛ distinctio i obiecto vel re vl rōne. sed si intellēs apprehendit indistincte essentiā: ꝛ personam non erit distinctio ex parte obiecti: nec rei: nec rōnis. ergo volūtas nō pōt hr̄e ibi actū distinctū ex parte distinctionis in obiecto prio. ꝙ nō rei pꝫ. ꝙ nec ēt rōnis pbo: qꝛ intellēs non distincte apprehendit hoc vel illud. igiꝛ nec distingui: hoc ꝛ illud. ¶ Ex pte fruitōis arguiꝛ sic. fruitio q̄etat fruētē: sꝫ vna psonā nō pfecte q̄etat sine alia: nec eēntia sine psona: qꝛ tūc potētia q̄etata in illa: nō posset vlterius in aliquo alio q̄etari: qꝛ vltiate quietatū nō est vlterius quietabile: ꝛ p ꝯñs ista potētia nō posset vlteri⁹ quietari in alia persona: nec frui ea: qđ falsum est. ¶ Itē si quietareꝛ in vna psona solaꝛ patꝫ ꝙ pōt frui alia: vel igiꝛ fruitio isti⁹ psone pt esse cū fruitiōe alteri⁹: vel erunt incōpossibiles: ita ꝙ vna nō erit cū alia. Si pmo mō. ergo duo actus eiusdē speciei erūt in eadē potētia simul: quoꝝ vterqꝫ equatur capacitati illi⁹ potētie: qđ est impossibile. Si scđo modo: igiꝛ neuter actus est fruitio: qꝛ neuter actus poterit esse ppetuus. ¶ Itē mens est imago trinitatis. ergo nō potest quietari nisi in trinitate. ergo nec frui aliquo ordinate nisi deo trino.

C

Quātū ad istū articulū de potentia absolūta dei non video ꝯdictionē qn possibile sit ex parte intellectus ꝛ volūtatis: ꝙ vtriusqꝫ actū terminet eēntia: ꝛ nō psona: vel vna psona: ꝛ nō alia: puta ꝙ intellēs videat eēntiā: nō psonā: vel vnā psonā: ꝛ nō aliam: ꝛ ꝙ voluntas fruaꝛ eēntia: non psona vel vna psona: ꝛ nō alia. hoc psuadetur sic. ¶ Pr̄ prius origie: ꝙ generet filiū est pfecte btūs: qꝛ nullā perfectionē sibi intrinsecā hꝫ a psona pducta: beatitudo eñ est pfectio intrīseca psone beate. sed si i illo priori est pr̄ pfecte beatus. igiꝛ in illo priori hꝫ obiectū pfecte beatificās. non vr̄ aūt in illo priori hr̄e essentiā cōicatā tribus: vt obꝫ sꝫ vt essentiā absolute: vl essentiā: vt est in vna psona pcise. ꝗ nō est de rōne eēntie: vt est obiectū beatificū: ꝙ beatificet in quantū est cōicata trib⁹: ꝛ ita nō vr̄ ꝯdictio: siue quātū ad fruitionē: siue quantū ad visionē. ¶ Rñdeꝛ ꝙ pr̄ hꝫ essentiā: vt in tribus psonis: pro obiecto: ꝛ tñ prio sm originē qꝛ ex se hꝫ illā essentiaꝫ obiectā sibi: ꝛ hoc est eē pri⁹ origine. nō est eñ ibi prioritas aliq̄ sꝫ quā obijciaꝛ sibi eēntia: vt est in vna psona: nō vt in alia: sicut nec ꝛ ipsa i aliq̄ priori nature obijciꝛ vni psone: ꝛ nō alij: sed tñ vni obijciꝛ ex se: alij nō ex se. ¶ Contra. q̄libet psona itelligit formalr intellu: vt est i ipsa: nō vt ē i alia: nec vt est in trib⁹: vt pꝫ ex. 15. de tri. c. 7. vel. 9. q̄libet psona intelligit sibijpsi. igiꝛ ita vr̄: ꝙ q̄libet itelligit pfecte p se intelligendo eēntiā: vt est i se formalr: igiꝛ pfecta intellectio: q̄ est beatifica: nō necessario ex se req̄rit eēntiā: vt in trib⁹: pbatio pme ꝯsequētie: nō min⁹ ad intellectionē requiriꝛ intelligibile: ꝙ intellēs. igiꝛ in pfecto intelligēte ex se nō minus req̄riꝛ ꝙ habeat in se obiectum vt formalr intelligibile: ꝙ ꝙ habeat itellēꝫ in se: vt quo itelligat.

Nota ꝙ doc. in originali suo cācellauit totā istā lr̄aꝫ supra ꝙ vides ex: ꝛ cōtinuauit sic: hoc psuadetur sic Actus omnis hñs pmū obiectuꝫ ꝛc.

¶ Cõfirmat rõ: q; si pr̃ intelligeret beatifica visione essentiaz: vt in filio. igit aliquid q̃si reciperet a filio: vel ab aliquo : vt in filio. ꝓsequentia ꝓbat̃ p argumẽtum phi. 12. meta. quo ꝓbat deũ non intelligere aliquid aliud a se: q; tunc vilesceret eius intellectus q; perfectionẽ reciperet ab intelligibili. igit ita h. imo qõ est maius incõueniẽs: perfectionẽ simpliciter puta visionẽ beatificam q̃si recipes pr̃ a tribus ꝓsonis vt obiectis vel ab aliquo vt in tribus. Et tũc videnť sequi duo ab surda. ꝓmũ q; nõ oẽm ꝑfectionez hz pater a se z sic nõ esset prius origine. Aliud q; non oĩs ꝑfectio simplr̃ z cẽntialis sit aliquo mõ prior ꝓpriet̃ibus hz aliq̃ quasi posterior ipsis ꝓsonis puta ista que est ab obiecto vt in trib9 ꝛc.

t. c. 51. Nota bene

Addi tio.

¶ Preterea. Si intellect9 vt nõ in se sed vt in aliquo producto esset ꝓncipiũ beatitudinis patris pater nõ esset beatus a se. ergo si essentia vt in producto esset: per se obiectum beatitudinis pater non esset beatus a se ꝓntia ꝓbatur q; obiectum vt obiectũ non minus requiritur ad beatitudinez q̃m intellectus.

¶ Respõdeo obiectuz requirir̃ vt ꝓsens nõ vt inexistẽs. intellectus requirir̃ vt inexistẽs q; eo formaliter intelligit pater non sic obiecto. hoc pz q; nullus est beatus nisi intellectu inexistente. est autez aliqs beatus obiecto non inexistente z esset naturaliter beat9 si naturaliter haberet obiectum presens hz non inexistens. nõ sic aũt de intellectu. ¶ Cõtra. quãdocũq; aliq̃d est a se tale erit tale si per ipsi sibile q̃libet aliud non esset.

¶ Itẽ pr̃ nõ recipit aliq̃d a filio vel ab aliquo. vt i filio sicut ab obiecto beatitudinis sue: q; q̃ est a se: nõ requirit aliq̃d necessario ad sui esse q; nõ est a se z hoc tãta necessitate quãta õpẽdens requirit illud a quo dependet. hec ratio bene cõcludit q; pater nõ tm̃ ex pte intellẽs hz ex parte obiecti hz a se vñ sit̃ beatus. z p ꝑs essentiã vt essentia beatificat nõ tm̃ vt in tribus q; ita requirit obiectũ ꝓsens a se sicut intellus. ergo breuiter in sũma a se beat9 est pr̃ vtroq; mõ s. intellu z cẽntia q; fiat tale entimema. a se beatus est pr̃. g̃ hz obiectũ beatificũ vt beatificuz a se. g̃ nõ hz illud vt in trib9 p obiecto q; tũc vt in filio p se q̃si ageret ad beatitudinẽ patris.

¶ Rñdeo cõparãdo cẽntiã vt essentia cẽ ꝓmũ obiectũ btificũ ad pr̃z hz simul necessario btificet̃cũ trib9 : ita ẽt necessario simul cũ trib9 intelligit creaturas nõ tm̃ ab eis filio. s. z spũ sancto recipit intellectionẽ eaz hz ab essentia tãq; ab obiecto quã hz a se. ita ꝓparãdo essentiã diuinã ad intellectũ creatũ põt eẽ obiectũ ꝓmũ sine scõo obiecto.

¶ Modus ponendi est iste. Act9 ois hñs ꝓmũ obiectũ. a quo essentialr̃ dependet. z obiectũ scõm a q̃ essentialr̃ nõ dependet sed tẽdit in illud virtute ꝓmi obiecti: hz nõ possit manere idẽ act9: nisi hẽat habitudinẽ ad ꝓmũ obiectũ: põt tm̃ manere idẽ sine hitudine ad scõm obm: q; ab eo non dependet. Exẽplũ. idẽ est actus visiõis cẽntie diuie: z aliaz rez in essentia: hz essentia in se est ꝓmũ obiectũ. res vise: secũdariũ obiectũ. nõ posset aũt manere eadẽ

virtute ꝓmi obi

visio: nisi essz eiusdē essentie: posset autē manere absqz hoc: q̄ essent res vise in ea: sicut igit̄ deꝰ absqz ꝯdictiōe pōt cooperari ad actū illū: inquātū tēdit in p̄muz obiectū nō cooperādo in ip̄z inquantū tēdit in scd̄m. ⁊ tn̄ ē actꝰ idē: ita sine ꝯdictione pōt cooperari ad visionē eēntie: vel fruitionē: q̄ essentia hz quasi rōnē primi obiecti: nō cooperādo eidem actui visiōis vel fruitiōis: inquātū tendit in personā: ⁊ ita in vnā q̄ nō in aliam: q̄ persone hn̄t rōnem obiecti quasi secūdarij.

Per hoc ad argumēta. cū p̄mo dr̄ de visione ꝯfusa. dico q̄ vl̄ē in creaturis diuidit̄ in suis singularibꝰ hoc aūt qd̄ est diuidi: imp̄fectionis est. ideo nō cōpetit ei: qd̄ est cōe in deo: imo essentia diuina q̄ de se est cōis personis: est de se hec. iō igit̄ est cognitio alicuius vl̄is abstracta a singularibꝰ: ꝯfusa ⁊ imp̄fecta: q̄ obiectū est confusum diuisum in illis q̄ in ipso ꝯfuse ꝯcipiunt̄. hec aūt cognitio essentie diuine distincta est: q̄ ē obiecti: qd̄ est de se hoc: ⁊ tn̄ non opz in illo distincte cōcepto: personam distincte cōcipi: q̄ illud nō est primus terminꝰ visionis vel fruitionis: vt dictū est. ¶ Ad scd̄m cū dr̄ de essentia existente ⁊c. dico q̄ necessariū est terminū visionis esse existēs: inquātū existens: nō tn̄ opz: q̄ subsistētia. i. incōicabilis existentia: sit de rōne termini visionis: essentia aūt diuina est de se hec: ⁊ actu exn̄s lz nō includat de sua rōne incōicabilē subsistentiā: ⁊ ideo ipsa: vt hec: potest terminare visionem: absqz hoc q̄ videant̄ p̄sone. Exēplū: album vr̄ intuitiue inquātū existens: ⁊ presens visui s̄m existentiā suā: nō opz tamē albū videri tanq̄ subsistēs: vel inquātū hz rōnē suppositi. q̄ nō hz rōnē suppositi: nec suppositū in q̄ est videt̄. ¶ Ad formā argumēti pz q̄ lz nō sit visio: nisi existētis inquātū existēs: ⁊ nō est existēs nisi in persona: nō sequitur. igit̄ est existētis inquātū in p̄sona est: sz tm̄ dz inferri: q̄ est subsistētis: vl̄ existētis in subsistēte. ¶ Ad tertiū dico q̄ p̄ma ꝓpositio est falsa. nisi qn̄ i illis ex natura rei distinctis ip̄m p̄mū visum distinguit̄. sicut pz i exēplo tuo d̄ basi piramidis. nā albedo ⁊ albū visum distiguit̄ in partes: in q̄bus vr̄: ⁊ iō nō distict e videret̄ albuz nisi ille p̄tes in q̄bꝰ distinguit̄ albū visum: distincte viderent̄. In ꝓposito aūt etsi p̄sone ex natura rei distinguātur: tn̄ essentia visa nō distiguit̄ in eis q̄ est d̄ se hec iō pōt distincte videri sine illis visis q̄ subsistūt in ea. Ad aliam deductionē vlteriorē de volūtate etsi nō oporteat rn̄dere q̄ antecedēs est falsum ⁊ iā negatū tn̄ q̄ ꝯn̄tia nō vr̄ necessaria pōt rn̄deri. cū dr̄ q̄ volūtas nō plus abstrahit q̄ intellectus ostēdit. Dico q̄ intell's pōt ostēdere aliqd̄ obiectū primū voluntati: ⁊ in isto p̄mo obiecto ostēdere potest aliqd̄ per se obiectū: sed non primū. ⁊ vocat̄ hic obiectū primuz totū illud ad qd̄ terminat̄ actꝰ: ⁊ obiectū p̄ se: qd̄ includit̄ p̄ se vnitiue in obiecto terminātē p̄mo. Utraqz aūt rō ibi ostensa sufficit ad hoc q̄ volūtas habeat actuz suū circa illud: nō em̄ opz q̄ volūtas velit totū primū ostensuz: sed pōt velle illud: qd̄ ostēdit̄ in illo ostēso: ⁊ ēt nō velle. Exēpluz

ponit tale: in ẽpatu ostẽdit sacerdotiũ. talis oñio sufficit ad hoc q voluntas hẽat velle vel nolle circa sacerdotium: ita q ex tali ostensione possit hẽ velle circa ẽpatũ: ⁊ nõ circa sacerdotium: tñ nõ est nisi vna ostensio: ⁊ ostẽsio vnius obiecti primi in quo tñ includit aliqd: vt p se obiectũ. dico tũc q volũtas nõ abstrahit vle a particulari vel singulari: sed voluntati ostenduñt plura obiecta per intellectum: qui est aliquoz plurium inclusoz in primo obiecto quoz vtrũq vt sic ostẽsum põt voluntas velle vel nõ velle. ¶ Ad 2 firmationẽ cũ dr: obiectũ autẽ differt re: aut rõne. Dico q differt rõne. ¶ Et cũ pbat q nõ: q intellꝰ nõ distincte ꝯcipit hoc ab isto. Dico q nõ opz ad distinctionẽ rõnis: q intellꝰ habeat il la sicut obiecta distincta. ſz sufficit q in prioꝰ obiecto cõcipiat aliquid. ¶ Ad illud de ẽtatiõe dico: q pr eternus ẽtat i essentia sua: vt est in se. nõ g sequit. g nõ põt ẽtari in cẽtia: vt est i filio: vel spũ sctõ. imo ẽtat in eẽtia: sua vt cõicata est eis: ⁊ hoc eadẽ ẽtatione: qua ẽtat in cẽtia vt est in se. qõ cm quietat primo in aliq obiecto ẽtat in illo i ãcũq est cm illũ modũ. ita hic: si btus pius fruat cẽtia postea psona nõ ẽtat vlteriou quietatiõe: ꝯ pri quietabat: sed eadẽ quietatione: inquãtũ obiectũ quietans termiat: vt in aliquo: ⁊ pius nõ terminabat vt in illo. ¶ per hoc ad vltimũ argumẽtũ dico q non erunt ibi duo actus: q quicũq actus est ibi fruitionis: vel visionis est obiecti primi sub vna rõne formali. sed iste actꝰ vnꝰ põt esse obiecti p se virtute primi obiecti: vel põt cẽ tm ipsius obiecti primi. nec ergo erunt duo actus ciusdẽ spẽi simul nec successiue.

¶ Ad illud de imagine rñsionẽ quere. ¶ põt dici q ꝯcludit de facto regulariter ⁊ de potentia ordinata. lz oppositũ esse possz de potentia dei absoluta. ✠ ¶ Vel dicat q cõsequẽtia non valet. q: licet de deo trino volũtas fruat: nõ tñ vt trino: quere infra solucõdo. 3. principale huiꝰ q. ⁊ supra cõtra opi. Aui. q. 1. huius dist. ⁊ alibi vt scias ad illud motiuũ de imagine.

Addꝫ tio. Vsupra. opinione aui. ⁊ p q hui⁹ q. supplet nõ q natur. nubi obie ptissime. alioz.

Quãtum ad tertiũ articulũ de potẽtia creature dico: q intellꝰ nõ põt de potẽtia sua naturali videre essentiã: nõ vidẽdo personas: q cũ intellꝰ de se sit potẽtia naturalis: ⁊ nõ libera: agente obiecto: intellꝰ agit: quãtũ põt. ergo ſz si obiectũ ex parte sui agit manifestando tres personas intellectui: nõ est in ptãte intellꝰ: vt videat aliqd ostẽsuz: ⁊ aliqd nõ videat. ¶ Simili non est in ptãte volũtatis ordinate frui sic: non fruẽdo sic: q: sicut nõ est in ptãte volũtatis ordinate manentis: vt nõ fruat. si cm nõ frueret nõ impedita: i hoc peccaret. ⁊ mereret nõ frui. ita nõ est in ptãte voluntatis: vt ordinate fruat aliquo: ⁊ nõ fruat quocunq põt frui: ⁊ iõ nõ est in potestate volũtatis ordinate manẽtis: sub aliqua rõne nõ frui: sub qua potest frui.

¶ Sed de ptãte absoluta voluntatis est magis dubiũ tñ ibi põt dici q nõ est in potestate volũtatis frui sic ⁊ nõ frui sic: q: lz in potestate volũtatis sit aliqs actus vt põnat in cẽ vel non ponat tñ nõ est in potestate eius vt actus

positus in eē habeat illā conditionē vel nō hēat q̄ naturalr cōpetit actui ex ratione obiecti.

¶ Exēplū lz in ptāte voluntatis sit elicere actū peccati vel nō elicere tn̄ si actus positus in eē habeat deordiationē ex natura sui nō est in ptāte volūtatis vt actꝰ sic positus in eē sit vel nō sit deordinatus: actus autē fruitionis quātū est ex natura sui primi obiecti natus est vt sit trium personaꝝ in essentia qꝛ nō ponēdo aliqd̄ miraculū ex parte obiecti erit de se triū. ergo non videtur esse in potestate voluntatis vt actus positꝰ in esse sit essentie vt in tribus vel nō vt in tribus. ¶ Si dicas q̄ ista rō cōcludit q̄ nō est in ptāte dei vt actꝰ sit essentie ⁊ nō trium personarum.

¶ Dico q̄ non sequit. nā actus alicuius elicitus est in ptāte dei quātū ad aliquā cōditionez que naturalr sibi cōpeteret ex obiecto ⁊ tn̄ nō est in ptāte creature quātū ad illam cōditionē. Exemplū in ptāte dei vt est actus elicitus a voluntate peccante referatur ad deum qꝛ deus refert illuz actū ad se nō tamē est in potestate volūtatis qn̄ positꝰ est in esse vt illo vtat̄ ad deum qꝛ illo actu fruit̄ creatura nō pōt autē simul eodez actu vti ad deum ⁊ frui alio a deo. Exēpluz istud nō vr̄ bonū qꝛ actꝰ iste peccātis refert̄ ab vna potētia non ab alia. Dimittat̄ exēpluz illud ⁊ teneat̄ ratio qꝛ accedēs necessario cōsequēs actū positum pōt nō inesse manēte actu ⁊ hoc subest volūtati diuine nō aūt voluntati create eliciēti actū. Ita dicat̄ de conditione quā actus natꝰ est hr̄e respectu obiecti secūdarij necessario: quātū est ex se: nō tn̄ essentialiter: ideo subest volūtati diuine vt illa cōditio nō insit. ¶ Cōtra q̄cq̄d nō necessario cōcomitatur actū est in potētia volūtatis eliciētis illū. Uel sic. quecūqꝫ nō necessario simul respiciunt̄ ab actu volūtatis: nec ēt ab ipsa: vt elicit actū vel sic: quecūqꝫ separari possunt: vt termināt actū volūtatis possunt etiam separari respectu potētie: vt elicit actum.

Quātū ad quartū articulū de facto. dico q̄ de facio erit vna fruitio: ⁊ vna visio essentie in tribꝰ p̄sonis. hoc dicit Aug. 1. de tri. c. 10. in fine: qꝛ neuter sine altero ostēdi pōt: ⁊ loquit̄ de pr̄e ⁊ filio: qd̄ intelligendū est de potētia ordinata: de q̄ locutꝰ ē philippꝰ volēs pr̄ez sibi ostēdi: q̄si potuisset d̄ facto vidisse filiū sine pr̄e vt Augu. tractat ibi de v̄bis philippi: ⁊ rn̄siōe xp̄i hoc ēt vult Aug. 15. d̄ trini. c. 16. Oēm inquit sciaz nostrā vno simul ꝯspectu forte videbimꝰ. ⁊ qd̄ dicit forte: nō refert̄ ad od̄m beatificū: sed ad alia videnda in eo. ¶ Similr dico de viatore: q̄ de facto fruitio hitualis ordiata necessario simul ē triū p̄sonaꝝ: licz aliqn̄ nō actualis: nullus em̄ viator nec cōprehēsor ordinate pōt frui vna p̄sona nō fruendo alia: hoc ē nisi hitualr fruat̄ alia: hoc est q̄ sit in p̄xia dispōne fruendi alia: si distincte illa concipiat̄ ab illo. ⁊ iō nō stat fruitio vniꝰ p̄sone cū odio alteriꝰ p̄sone: qꝛ sicut dicit saluator in Joā. c. 15. Qui me odit: ⁊ patrē meum odit.

Ad argumēta p̄ncipalia. ¶ Ad primū d̄ p̄mo ethicorū dico: q̄ bonū vno mō ꝯuertit̄ cū ente:

ente: ⁊ isto mō bonū pōt poni in q̄libet gn̄e. sed bonū: vt sic: nō hz rōnē obiecti fruibilis. ⁊ iō nō opz q̄ in q̄cūq̄ sit bonū: hoc mō sumptū: q̄ sit ibi ꝓprie rō obiecti fruibilis. rō em̄ boni fruibilis nō est rō boni in cōi: sz boni pfecti: qd̄ ē bonū nō habēs defectū: vel saltē ſm apparētiā est tale: vel ſm p̄fixionē volūtatis qualis nō ē relatio. ¶ Ad scdm dr: q̄ illa q̄ vniformiter respiciūt essentiā ⁊ ꝑsonā: tm̄ sunt essentialia. sz q̄ tm̄ cōueniūt ꝑsone: sunt p̄cise ꝑsonalia. q̄ aūt sub alia rōne respiciūt essentiā: ⁊ sub alia rōne ꝑsonā sunt et essentialia: ⁊ ꝑsonalia. primo mō se hz bonū. scdo mō se hz paternitas. tertio mō se hz vnū: qr idiuisio sub vna ꝓpria rōne ꝑtinet ad eēntiā: et sub alia ꝓpria rōne ꝑtinet ad ꝑsonas. ¶ Sz ꝯ: istius cām: q̄rit argumētū. Arguit em̄ cū hec duo videant eē eq̄ cōuertibilia cū ente: ⁊ ad diuina transferri: q̄ eq̄liter vtrūq̄ erit eēntiale tm̄: vel vtrūq̄ essentiale ⁊ ꝑsonale. ¶ Jō est alia rn̄sio q̄ obiectū fruitiōis opz q̄ sit aliq̄ bonitas q̄ditatiua: ⁊ nō perfectio suppositi: qr ꝑfectio suppositi: vt distinguit ꝯ ꝑfectionez q̄ditatiuā: nec ē formalis rō agēdi: nec ē formalis rō termini alicui⁹ actiōis. ꝑfectio autē q̄ditatiua nō est nisi ꝑfectio abstracta a supposito: q̄ de se respicit oē suppositū indifferēter. ⁊ iō bonitas: vt terminat actū fruēdi: opz q̄ sit tm̄ ꝑfectio q̄ditatiua. vnitas aūt pōt esse et ꝑfectio q̄ditatiua: ⁊ rō suppositi: qr nō dicit rōnem de se principij actus: nec rōnē formalē termini alicui⁹ act⁹. est igit bonū nō quomodocūq̄ sumptū: sed bonū q̄ditatiue sumptū termin⁹ fruitiōis:

qr est ꝑfectio q̄ditatiua: q̄ scz est rō essentialis: et nō rō suppositi. sz vnitas vno mō est rō essentialis. alio modo rō suppositi. scdo mō nō est rō formalis: nec terminus formalis actus fruitionis. ¶ Jō dico q̄ ens ꝑma diuisiōe diuidit in ens q̄ditatiue: ⁊ i ens habēs q̄ditatē: qd̄ est ens subsistens. Nūc aūt: q̄cq̄d est ꝑfectio formalis: est ens q̄ditatiue ⁊ entitas q̄ditatiua. nā ꝑfectio formalis est q̄ in q̄libet ente meli⁹ est eē: q̄ nō esse: sz nihil est tale nisi sit entitas q̄ditatiua: prout abstrahit a subsistere. Ens aūt subsistēs hn̄s q̄ditatē est ꝯhens illā ꝑfectionē. Et nō est formaliter illa ꝑfectio q̄ditatiua. Nunc aūt est ita: q̄ vnū qd̄ cōuertitur cuz ente est tā ens q̄ditatiue q̄ ens subsistēs: et iō ē tā eēntiale q̄ notionale: sz bonū (vt hic loq̄mur de eo) vt dicit formalē rōnē terminādi actum volitionis: est entitas quiditatiua. Et ideo est tantum essentiale ⁊c.

¶ Ad tertiū dico q̄ ly inquantū pōt solūmō denotare illud qd̄ sequit: accipi ſm suā rōnē formalē vel vltra hoc: etiā denotare pōt illud esse formalē rōnē inherētie predicati ad subiectum. scdo mō sumit reduplicatio ꝓprijssime: qr reduplicatū siue sumat pro toto seipso ꝑmo: siue ꝑ aliq̄ qd̄ includit in intellectu ei⁹: accipiēdo reduplicationē formalr: semp illud ꝑ q̄ accipit notat eē formalis rō inherētie predicati ad subiectū. ¶ Ad ꝓpositū ergo dico q̄ si reduplicatio illa quātū ad vtrūq̄ istorū accipiat in maiori: ipsa est vera: et minor falsa. Si vero pro primo tantum: et nō pro secūdo: minor est vera: et maior falsa.

Sco. sup primo sen.

Additio.

¶ Cū ꝓbat minor ſm primū modū accipiēdi eā. dico ꝙ videbimꝰ tres inquātū tres: hoc eſt rō formalis trinitatis videbit. Sz ipa trinitas nō erit rō formalis vidēdi: vel cā īherētie p̄dicati ad ſubiectū. ſ. fruitiōis vel viſionis: ſed vnitas eēntie. ¶ Cū ꝓbatur vlterius ꝑ credere deū trinū inquantū trinꝰ: dico ꝙ nō eſt ſile: qꝛ eēntia diuina nō cauſat i nobis immediate actū credēdi ſicut cauſabit immediate actū vidēdi: ⁊ hoc eſt ꝓpter impfectionē intellectiōis nr̄e ꝓ ſtatu iſto: qꝛ intelligimꝰ ꝑſonas diſtinctas ex creaturis: et diſtinctis actibꝰ: ⁊ ita quantū ad cognitionē noſtrā pōt mō trinitas eſſe rō formalis cognoſcēdi: tūc aūt erit preciſe cognita: ⁊ nō ratio formalis cognoſcēdi: qꝛ tūc videbitur per rationē eſſentie in ſe: vt per rationem obiecti.

Ad ratiōes in oppopoſitum

¶ Ad primā dico ꝙ eſt tm̄ vnus vltimus finis i ſe: tn̄ illud hz i ſe diſtinctas rōnes aliq̄s: q̄ nō ſunt formalr rōnes vltimi finis. et ita poſſibile eſt frui eo ſub rōne vltimi finis formalr nō fruendo illo ſub illis rōnibꝰ. ¶ Ad ſcdm dico (ſicut dictū eſt in p̄cedēti q̄ſtiōe) ꝙ ꝑ accidēs eſt: ꝙ in eodē cōcurrāt rō efficientis ⁊ rō finis. tn̄ de facto vna eſt rō formalis ipſiꝰ finis: ſicut vna eſt rō formalis ipiꝰ efficiētis: ſed in illa vna rōne pōt potētia q̄etari: lz nō q̄etet in rōnibꝰ ꝑſonalibꝰ q̄ ſunt in illo fine. ¶ Ad cōfirmationē cū dr: nō pōt vna ꝑſona creare: niſi alia creet: dico ꝙ nō ſeq̄tur. ergo vna nō poteſt finire actū fruitiōis: niſi alia finiat. bn̄ em̄ ſeq̄tur ꝙ vna perſona ex natura rei nō eſt finis niſi alia ꝑſona ſit finis: ſz nō ſeq̄tur de fine actꝰ vt eſt elicitꝰ a potentia: qꝛ finis actus vt eliciti eſt ad quē potētia eliciēs ordinat actū: et ꝓpter quē elicit ipm̄. ſed finis ex natura rei ē bonū: ad qd actꝰ ex natura ſui natꝰ ē ordinari: nō q̄dē in rōne obiecti qd attingit ꝑ actū: ſz ſicut oēs nature create i ſuo gradu ad finē vltimū ordinātur. ¶ Ad auctoritatē. 5. de trini. ptz ꝙ loquit de facto et formali rōne eiꝰ. ¶ Ad vltimū de adoratione dico ꝙ vna ē adoratio habitualis triū ꝑſonarū: qꝛ q̄cunq̄ adorat vnā: habitualr ſe ſubiicit toti trinitati. ſz nō opz ꝙ actualiter cogitet de alia ꝑſona. qn̄ adorat vnā ꝑſonā: ſicut ptz de orāte vnā ꝑſonā oratione q̄ nō dirigit actualr ad aliā: ſicut ptz de illo hymno. Ueni creator ſpūs ⁊c. et de multis orōnibꝰ in eccleſia inſtitutis. vn̄ orōnes eccleſie freq̄nter dirigūtur p̄ri: ⁊ in fine inducitur filiꝰ ſicut mediator. ꝗ dū aliquis refert actualiter intētionē ſuā ad orandū patrē: non opz ꝙ actualr tūc cogitet de filio vl de ſpūſctō: niſi habitualiter: q̄uſq̄ poſt iducat filiū i cogitatiōe ſua tāq̄ ſ. mediatorē. Et ſicut ē eadē adoratio habitualis nō tn̄ actualis: ita ē eadē fruitio habitualis: lz nō neceſſario eadē actualis.

Queſtio. III.

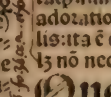

Conſeq̄nter q̄ro de frui in ſe ⁊ p̄mō ſuppoſito ꝙ ſit aliq̄d voluntatis preciſe. ¶ Quero an ſit aliq̄s actꝰ elicitꝰ a volūtate? vel paſſio recepta in volūtate: puta

aliq̄ delectatio? Qd̄ sit delectatio ꝓbo: qꝛ fructus est vltimū qd̄ expectat̄ de arbore: ꝯ silr in spūalib⁹: fruct⁹ est vltimū qd̄ expectatur de obiecto: sꝫ tale est delectatio: qꝛ delectatio seq̄tur actū. 10. Ethi. ergo ꝛc. ¶ Item ad Gal. 5. Fructus spūs est charitas: gaudiū: pax ꝛc. q̄ numerantur ibi: videtur passiōes: vt ptꝫ de gaudio aut saltē. nō sunt act⁹: sꝫ cōsequētes actū. fructu aūt fruimur per se: ꝯ frui est aliq̄d ꝑ se cōsequēs actū: vt videt̄. ¶ Cōtra: volūtas actu elicito amat deū: aut igitur ꝓpter aliud ꝛ tūc vtit̄: ꝛ ita est ꝑuersa: aut ꝓpter se: ꝛ tūc fruit̄ ex diffinitōe de frui: ꝛ sic frui ē act⁹.

In ista q̄stiōe ꝑmo videndū ē de ipis cōceptib⁹. Scd̄o de significato nois.

Quātū ad ꝑmū dico ꝙ sicut in intellectu sunt duo actus assentiēdi alicui vero cōplexo. vn⁹ quo assentitur alicui vero ꝯplexo ꝓpter se: sicut ꝑncipio: ali⁹ ꝟo quo assentit̄ alicui vero nō ꝓpter se: sed propter aliud verū: sicut cōclusiōi ꝓpter ꝑncipiū. ita in volūtate sunt duo act⁹ assentiēdi bono: vn⁹ q̄ assentit̄ alicui bono ꝓpter se. alius q̄ assentit̄ bono ꝓpter aliud bonū ad qd̄ illud bonū refert̄ sicut cōclusioni assentit̄ ꝓpter ꝑncipiuꝫ. cōclusio em̄ veritatē suā hꝫ a ꝑncipio. Ista similitudo accipi pōt a ꝑho. 6. Ethic. vbi d̄r: ꝙ in mēte est affirmatio ꝛ negatio. hoc ī appetitu est ꝓsecutio ꝛ fuga. et ita vltra: sicut in mēte est duplex affirmatio ꝓpter se ꝛ ꝓpter aliud: ita in appetitu est duplex ꝓsecutio: vel adhesio ꝓpter se ꝛ ꝓpter aliud. ¶ Est tn̄ hic duplex differētia. Prima: qꝛ illi duo assensus intellect⁹ distinguūtur ex natura obiectoꝝ. sunt em̄ alteri propter euidētiā alterā hui⁹ vel illi⁹ veri et iō habēt distincta obiecta sibi correspōdētia ꝛ ipsos causantia. hic aūt hmōi assensus non sunt distincti ex distinctiōe obiectoꝝ: sꝫ ex distincto actu potētie libere sic vel sic acceptātis obiectū ei⁹: qꝛ (sicut dictū est pri⁹) in ꝑtāte ei⁹ ē sic vel sic agere referēdo: vel nō referēdo. ꝛ ideo nō corrn̄dēt istis actib⁹ ꝓpria obiecta distincta: sꝫ q̄dcūq̄ bonū volibile pōt voluntas hr̄e obiectū ꝑm hūc actū vel ꝑm illū. ¶ Scd̄a differētia est: qꝛ illi duo assensus itellect⁹ sufficiēter diuidūt assensum itellect⁹ in cōi: nec iter ipsos ē aliqd̄ mediū: qꝛ nulla ē euidētia media ex ꝑte obiecti: a q̄ possit accipi aliq̄ alia ꝟitas q̄ꝫ ꝟitas ꝑncipij vel cōclusiōis. Preter autē istos duos assensus volūtat̄ ē aliq̄s ali⁹ assensus medi⁹: qꝛ volūtati pōt ostēdi aliqd̄ obiectū bonū absolute apprehēsum: nō sub rōne ꝓpter se boni: nec ꝓpter alid̄ bonū. volūtas aūt circa tale sic ostēsum pōt hr̄e aliquē actū: ꝛ nō nec̄io inordinatū. ꝯ pōt hr̄e aliquē actū volēdi illd̄ absolute: absq̄ relatiōe ad alid̄: aut absq̄ fruitiōe ꝓpter se: ꝛ vlteri⁹ pōt iperare itellectui: vt inq̄rat q̄le illud bonū sit: ꝛ q̄liter volēdū. ꝛ tūc illi pōt assentire sic vel sic. Et tota ratio differētie hinc ꝛ inde est libertas volūntatis: ꝛ necessitas naturalis ex ꝑte intellect⁹. ¶ Ex his vltra act⁹ assensus bono ꝓpter se est act⁹ ꝑfect⁹. actū aūt ꝑfectū ꝯseq̄tur delectatio ex. 10. Ethi. ergo actū volēdi bonū propter se cōseq̄tur aliq̄ delectatio. ¶ Habem⁹ igit̄ ad ꝓpositū q̄ttuor distincta. actū im-

Ca. 3. vel. 4.

Ca. 3. et. 4.

Ca. 3.

doctrina singular

perfectū volēdi bonū pp aliō q̄ vocat vsus. actū perfectū volēdi bonū ꝓpter se: qui vocat fruitio. actum neutrū ꝑdelectationem sequentem actum.

De secūdo principali cuiusloz cōueniat istō nomē frui. sicut pōt colligi ex auctoritatib⁹ loquentiū de isto vocabulo frui. planū ē q̄ fruitio nō ē act⁹ neuter: nec act⁹ vsus: ꝫ tm̄ ē altercatio de actu perfecto: ꝑdcōdelectatione ante actū pfectū: ꝛ nō ē q̄ aliq̄ auctoritates videntur dicere q̄ frui ē act⁹ pfect⁹ tm̄. aliq̄ q̄ delectatio tm̄. aliq̄ q̄ includit vtrūq; ꝛ tūc nō significat aliq̄ō ensperse vnū: ꝫ vnū aggregatū ex duōbus entibus: vt ens p accns. nec hoc est incōueniēs q̄ vnū nomē significet multa: q̄ ylion (ꝫ phz .metā.) potest significare totū bellum troianum.

Nō tantū sit act⁹ videtur illa auctoritas Aug. dicere. 83. qōnum q. 30. Ois itaq; hūana ꝙuersio ē qō ēt vitiū vocat: fruēdi sti vel le: atq; vtēdis frui. ꝙuersio vel ꝙuersitas ē formalr in actu volūtatis elicito: nō in delectatiōe. q̄ delectatio nō ē ꝓtaua: nisi q̄ act⁹ ē ꝓtau⁹: nec delectatio est i ptā te delectātis: nisi q̄ act⁹ ē in potestate agētis. peccatū aūt iquātū peccatū ē formalr i ptāte peccātis. ¶ hoc ētvr manifeste dicere Au. ſ. de doc. xp̄iana. c. ſ. Frui ē em̄ amore inherere alicui rei pp seipz. Ista etiā inhesio vr ē p potētiā motiuā inherētis sicut in corpoꝛib⁹ a dbus translatū ē hoc nomē inherere inhesio ēyle tute inherētis. ¶ Sitr inhesio alicui pp se nōvr ē p delectationē q̄ delectatiōis cā efficiēs ꝛ non finalis vr ē obiectū delectabile ꝛ ita nō tēdit delectās in obz ꝓpter se. ¶ Ez ista rō nō cōcludit ꝓcedit em̄ ac si obm nō posſit ē efficiēs finis delectatiōis: ſolui hz a tenēte in q̄rto delectationē esse de essentia beatitudinis.

Quod aūt frui sit tā tū delectatio vr dicere illa auctoritas Aug. 1. de tri. c. 10. in fine. hoc ē em̄ plenū gaudiū nostrū: q̄ amplius nō ēt: frui trinitate. Si nō retoq. 7. queāt ills auctoritas ad cāusali tatē vel ad aliū intellectū quez nō sonāt verba gaudiū est fōr mali delectatio. Sitr in. 30. qō ne pallegata. frui dicimur ea re de qua capimus voluptatē si sit locutio ꝓ idētitatē vel quasi dis finitio: tūc caperevoluptatem eſt frui essentialiter.

Nō autē frui accipiat ꝓ vtroq; pro actu. ſ. ꝛ delectatiōe simul ꝓbatur ex diffinitiōe illa de frui. 10. de tri. c. 10. vel. 23. Fruimur em̄ cognitis in quib⁹ voluntas i pſis ꝓpter seipſa delectata cōquiescit. ad actum em̄ pertinet cū ōr fruimur cognitis. q̄ actui volūtatis ꝓsupponit actus intellect⁹ in obiectū cognitum sed post subdit. Jn ꝙbus volūtas ꝛc. q̄ si delectatio acciderit fruitioni nō deberet poni in eius diffinitione. ¶ Sitr si ponat ad beatitudinē ptinere ēntiatr actus ꝛ delectatio: tūc oēs auctoritates q̄ dicūt frui cē summū ꝑmiū vel beatitudinē nostrā: dicūt ēt includere vtrūq; actū ꝑdelectationē illā minorē dicit illa auctoritas. ſ. de doctrina xp̄iana qua ſi in fine. hec ſumma merceſeſt

vt ipso perfruamur. ¶Os aũt sit magis ꝓpriũ significatũ vocabuli difficile est ꝑbare: ñ aliquo mõ pot conĩci ex vsu vocabuli. ¶Istud eñ vocabulũ frui cõstruit cũ ablatiuo significãte obiectũ ex vi trãsitiõis ꝙlis cõstructio appropriat verbis significatib⁹ actũ: nõ aũt cõstruit cũ obiecto in ablatiuo ex vi cãe qualis cõstructio debet passionib⁹ significatis ꝑ verba pure passiua: nõ eñ ita ꝺr fruor in deo sicut dicitur delector: in deo vel de⁹ delectat me: ſz dicor frui deo trãsitiue sicut dicor amare deũ. ¶istud vr eẽ magis ꝓpriũ significatum ¶Sz devocabuli significato nõ ẽ ꝫtẽdẽdũ: qr ſm Aug. j. retractationũ. c. 14. Cũ res cõstat: nõ est vis faciẽda in nõibus. res autez cõstat qvolũtas hz triplicẽ actũ et quartũ puta passionẽ ꝓntem. z ꝑs q ⁊ duob⁹ actib⁹ nullo modo cõuenit hoc nomẽ frui. Sz ꝑ altero alioz duoz: z ꝑ ambob⁹ simul videnr aliq vti isto vocabulo z tũc erit nomẽ equiuocũ. vel si est vniuocũ oportet auctoritates ꝙdã exponere q loquuntur cãualiter vel concomitãter

Ad primũ argumẽtuz: dico q fruct⁹ ẽvltimũ qõ expectat de arbore nõvt possidẽdũ corporaliter ſz vt hñdũ ꝑ actũ potentie attingentis illõ vt obiectũ. pomũ eñ nõ est fruct⁹ inquãtũ expectatur vt possidẽdũ: sed inquãtũ expectat vt gustãdũ ⁊actu gust⁹ attingendũ quã gustatione sequtur delectatio. Si igit fruct⁹ dicatur quo fruẽdũ est delectatio nõ est fruct⁹: ſz illõ vltimũ expectandũ ſz nec delectatio est frui ſz ꝓpriũ quo attingo expectatũ

possidendũ. ſ tarda ſz accessu ꝓpter hã mẽs tiuã. nõ aũt ꝓpter ꝑfectionẽ. qua ꝑfectat⁹ ꝓpter quã fruit delectat⁹ ꝙ talẽ ut ꝓ ꝑfectans terminus. ⁊ ex ꝙbus ut gustatiuũ ⁊ tactiuũ. Sz ꝙ spiritualibus ꝺr fruc tus. ut ꝙ ꝑfectiuũ ⁊ ꝙ ꝑfectans. ⁊ ꝙ ꝑfectat⁹ ꝙ fruẽdũ ⁊ vtrobiq delectat⁹ ⁊ fruẽdus ⁊ vtrobiq delectat⁹ ⁊ fruẽdus ⁊ vtrobiq delectat⁹ ⁊ fruẽdus ⁊ vtrobiq

vt expectatũ ẽ frui qõ vr probabile cũ fructꝰ sit expectatuz sub illa rõe sub q̃ expectat vt a potẽtia attingẽdũ. ¶Ad ſcõz dico q auctoritas est in oppositũ. cũ em dicat auctoritas nõ gt⁹ eẽ fructus ſz poti⁹ passiõẽs: ſeqtur q frui nõ. ẽ delectari: qr fructus est obiectũ fruitionis: passio aũt nõ ita eẽ põt primũ obiectũ sui sicut põt esse primũ obiectũ alterius. ideo frui ſi est passionis, vt obiecti vt ſonat auctoritas non erit passio ſz est actus aliꝰ potens habere istas passiones ꝓ obiectis quasi ꝓmissũ primo obiecto. Et cum ꝺr q ꝑ se fructus fruimur. nõ ẽ hoc intelligendũ in rõne formalis principij: sicut ignis calore calet: ſz in rõne obiecti sicut ſi diceret: q amabili amamus: ſz in rõe cause formalis fruitione fruimur: auctoritas aũt non dicit aliquid cõsequẽs actum esse fruitionẽ sed fructuz idest fruitionis obiectum.

Questio. IIII.

Queritur adhuc circa frui de mõ eliciẽdi actũ illũ. vtrũ. ſ. fine apprehẽſo ꝓ intellectũ necesse ſit volũtatẽ frui eo? Quod ſic Aui. 8. meta. Delectatio ẽ apprehẽſio ꝓueniẽs cũ conueniẽti. finis necessario ꝓuenit volũtati: & ex ꝓiũctione ei⁹ cũ volũtate ſeqtur delectatio. & fruitio ꝓpter. 9 ¶Itẽ finis mouet metaphyſice: ſiẽ efficiẽs mouet ꝑpe: ſz efficiẽs apprximatũ passo nõ ipeditũ ẽ necitate mouet ꝑpe: & finis apprximat⁹ hoc est ꝑsens volũtati nõ ipedit⁹ necio mouet metaphyſice. ¶Itẽ oẽ mobile pre-

vt expectatũ ẽ frui qõ vr probabile cũ fructꝰ sit expectatuz sub illa rõe sub q̃ expectat vt a potẽtia attingẽdũ. ¶Ad ſcõz dico q auctoritas est in oppositũ. cũ em dicat auctoritas nõ gt⁹ eẽ fructus ſz poti⁹ passiõẽs: ſeqtur q frui nõ. ẽ delectari: qr fructus est obiectũ fruitionis: passio aũt nõ ita eẽ põt primũ obiectũ sui sicut põt esse primũ obiectũ alterius. ideo frui ſi est passionis, vt obiecti vt ſonat auctoritas non erit passio ſz est actus aliꝰ potens habere istas passiones ꝓ obiectis quasi ꝓmissũ primo obiecto. Et cum ꝺr q ꝑ se fructus fruimur. nõ ẽ hoc intelligendũ in rõne formalis principij: sicut ignis calore calet: ſz in rõne obiecti sicut ſi diceret: q amabili amamus: ſz in rõe cause formalis fruitione fruimur: auctoritas aũt non dicit aliquid cõsequẽs actum esse fruitionẽ sed fructuz idest fruitionis obiectum.

Questio. IIII.

Queritur adhuc circa frui de mõ eliciẽdi actũ illũ. vtrũ. ſ. fine apprehẽſo ꝓ intellectũ necesse ſit volũtatẽ frui eo? Quod ſic Aui. 8. meta. Delectatio ẽ apprehẽſio ꝓueniẽs cũ conueniẽti. finis necessario ꝓuenit volũtati: & ex ꝓiũctione ei⁹ cũ volũtate ſeqtur delectatio. & fruitio ꝓpter. 9 ¶Itẽ finis mouet metaphyſice: ſiẽ efficiẽs mouet ꝑpe: ſz efficiẽs apprximatũ passo nõ ipeditũ ẽ necitate mouet ꝑpe: & finis apprximat⁹ hoc est ꝑsens volũtati nõ ipedit⁹ necio mouet metaphyſice. ¶Itẽ oẽ mobile pre-

supponit aliqd imobile. ḡ actus volūtatis varȳ ꝛ mobiles pſup ponūt aliquē actū imobilē: ſed talis nō eſt niſi circa finē: ḡ ille ē neceſſario imobilis. ¶Ad op positū. neceeſſitas naturalis nō ſtat cū libertate qō ꝓbo. qr nā ꝛ volūtas ſunt ꝓncipia actiua hñtia oppoſitū modū ꝓncipiādi. ḡ cū mō ꝓncipiādi volūtat nō ſtat mod⁹ ꝓncipiādi nāe: ſz volūtas libere vult finē: ḡ nō pōt neēitate nāli velle finē: nec ꝑ cōſequens mō neēio. ¶Aſſumptū. ſ. qr volūtas libere velit finē ꝓbat: qr cadē ē potētia hñ vult finē: illō qō ē ad finē: ḡ hz cūdē modū agendi. qr diuerſi modi operādi arguūt diuerſas potētias: libere aūt opat circa ea q̄ ſunt ad finē. ḡ circa ſi nē. ¶Qō aūt ſit eadem potētia amboꝝ pz. qr alias nulla eēt potētia entis ad finē volēs illō ꝓp finē. opz eēm illā eē vnaꝫ hñtem actū circa vtrūq; extremū: quia actꝰ vtēdi ē ꝓ ſe vnꝰ. ḡ ꝓ ſe vnius potētie reſpiciētis ꝓ ſe vtrūq; extremū: ſic phs arguit de cognitione ſenſus cōis in ſcdo de aia.

T. cō. 146. **Iſta q̄ſtio** pōt intelligi. Uel de fine obſcure apphēſo in vli. ſic ꝓcipimꝰ beatitudinē in cōi. Uꝰ ꝺ fine obſcure apphēſo i ꝓticulari ſicut ꝓcipimꝰ beatitudinē i deo trino. Uel ꝺ fine clare viſo: vt in hñtevolūtatē ſupernāli releuatā ſicut in hñte volūtatem ꝓfectaꝫ per habitū ſupernaturalē in volūtate. Uel quarto de fine clare viſo i nō hñte habitū ſupnālez in volūtate: hoc poſito qꝺ deꝰ potētia abſoluta oſtenderet ſe intellectui: non dando habitū aliquem ſupernaturalem voluntati.

Argumenta ſic ꝓbō ꝛ alia. qr aliq̄ nō cōſiſtit nec facit dñm. ſed albus ꝛ audiēs faciūt ſortē ḡ ſēsus cōs ꝓueniēs albo ꝛ audiēti facit ſortē in actu. ergo habitꝰ ſupernaturalis ꝓportionatꝰ. q. neceſſe ē eſſe vnā potētiā abſolutā que audiat finē. ꝛ alia que ſit ad nom. ꝛ libere velit vtrūq;

Quātū

ād iſtos ḡtuor articulos ꝺr primo ḡtū ad ꝓmū. qr volūtas ꝺ necēſſitate fruit vltimo fine ſic apphēſo obſcure in vli qō tripl̄r. ꝓbatur ꝓrio ꝑ illō ſcōi phȳ. Sicut ſe hz ꝓncipiū in ſpeculabilibꝰ ſic finis in opabilibꝰ. ſz ītellectꝰ de necēſſitate aſſentit ꝓncipijs ꝓmis ſpeculabilibꝰ: ḡ volūtas de necēſſitate aſſentit vltimo fini in operabilibꝰ. ¶Scdo hoc idē ꝓbat: qr volūtas neēio vult illꝰ: cuiꝰ ꝓticipatione vult q̄cq̄d vult: ſz ꝓticipatiōe vltimi finis vult q̄cq̄d vult &c. ꝓbatio minoris: quia nihil aliꝺ vult niſi inquātū ē quoꝺdā bonū. oē aūt aliꝰ bonū vl̄ eē que dā ꝓticipatio vltimi finis qō eſt ſummū bonū: vt vꝫ ꝓbari ꝑ Au. 8. de tri. c. 4. vel. 8. Tolle bonū ꝛ hoc illō ꝛc. vide ipz bonū ſi poteſ: itaq; deū videbis nō alio bono bonū: ſz bonū oiſboni. ¶Tertio ꝓbat idē ſic. volūtas nō pōt nouelle aliq̄d: niſi in q̄ ē aliq̄s defectꝰ boni: vel aliqua rō mali: in vltimo fine in vli apphēſo nō ē aliq̄s defectꝰ boni: nec aliqua rō mali apphēdit igr ꝛc. ¶Itē Au. 13. de tri. c. 3. dicit qꝺ q̄ꝺā min⁹ dicit ſe ſcire de multis exhib⁹ in theatro q̄ꝺā: qꝺ oēs vellēt. hoc volēs ītelligere ꝺ btitudine: ſz nō oēs illi vellēt btitudinē: ſi ſtingēter eā vellēt: ḡ nēcio eā voluerūt. ¶Quātū ad ſcōz articulū ꝺr qꝫ fine ſic obſcure apphēſo i ꝓticulari pōt volūtas nō frui. hoc poteſt ꝓbari: qr pōt frui aliq̄: qō eſt ītōpoſſibile tali fini. ſic ꝓz ꝺ ꝑcāte mortalr. ¶Quātum ad tertiū articulū ꝺr qꝫ nēcio fruit fine ſic viſo ꝓp rōes tertiā ad ꝓmum. ꝛ articulū adductam. qr nulla rō mali inuenit in eo. nullꝰ etiā de

hē. ql. 3. q. 17 ꝛ ql. 4 q. 11.
T. cō. 89.
Tho. ſ 2. q. 10 a 1. ſc.
2. Egi. q. 5. q. 6.
Tho. ꝓma ꝑ te ſum q. 82. arg. 1.

fectus boni in eo reperit. q hoc si videat istū finē visiōe practica: dcād tē de visione speculatiua.

¶ Addit etiā huic q ē tāta necessitas in cōnexiōe istorū actuū intellect⁹ q volūtatis respectu vltimi finis clare ostēsi q de⁹, ō potētia absoluta non pōt separare visionē practicam a fruitione.

¶ Quātū ad ārtū articulū ōr q impoīe el volūtatē charitate nō eleuatā frui fine: ēt viso: q agere pōsupponit eē: ⁊ agere supnāle pōsupponit eē supnāle. voluntas aūt illa non hz eē supnāle. ⁊ nō pōt hīe actū supernaturalez

¶ Tē si sic tūc posz talvolūtas eē beata sine charitate: pōs falsuz: q tūc charitas nō erit nēcia adbeatitudinē voluntatis. pōtia pbat q frui fine in particulari viso videtur esse. beatitudo: vel includerē formaliter beatitudinez

Cōtra

primū articulū arguo pmo sic. ¶ Augu. pmo retractationū. c. 9. ⁊. 22. dicit q nihil ē tā in ptāte voluntatis q ipsa volūtas: q nō itel ligit nisi ētū ad actū elicitū.

¶ Si igit act⁹ volūtatis circa finē est in ptāte volūtatis mediante actu alicui⁹ alteri⁹ potentie: multoforti⁹ est in ptāte voluntatis mediate: hz in ptāte volūtatis ē vellevel nō velle finem mediāte actu itellectus. ⁊ hoc ē i potestate ei⁹ immediate. minor pz: q i. ptāte volūtatis ē auertere itel lectuz a consideratione finis. ⁊ facto volūtas nō volet finē: quia nō pōt hīe actuz circa ignotū.

¶ Ex hoc sunt due cōclones. pria sic: act⁹ volūtatis magis ē in ptāte volūtatis: q aliq̄s alt⁹ act⁹. ¶ Scōa pcō. Act⁹ ille ē in ptāte volūtatis nō mediate

Addi tio.

sed immediate. Et pmā vltra sic Actus intellect⁹ circa finē ē in potestate voluntatis. ⁊ actus volūtatis. Et secunda vltra sic.

¶ Arguit sicvisiōe positā necio ponitur fruitio: ipsa nō posita tollit. ⁊ visio est cā totalis fruitionis. ergo simplr nobilior: p. batio ptēntie. Alias tollit oīs noritia: q sit ei⁹ cā sine q nō q̄ libet aget in se. pbatio scōe cōsequētie: q cā equoca totalissē pfectior.

¶ Confirmatur ista rō ⁊ potest esse secunda ratio.

¶ Or q̄cūq; agēs nō ipeditum q̄ necessitat ad agēdū de necitate remouet oē phibēs actionē: si pōt. ergo sivolūtas nō ipedita necessitet ex nā sua ad volēdū vltimū finē: nēcio remonet oē phibēsillā volitionē: si pt remouere: phibēsaūt hāc volitionē ē nō cōsideratio finis: ⁊ hāc pōt voluntas remouere faciēdo intellectū stare in consideratiōe finis. ergo volēdo finez necessario: faciet itellectū stare in consideratione finis: maior pz. q. q̄ ex se necessitatū ē ad agēdū: nunq̄ phibet nisi p aliq̄d repugnās vincēs virtutes eius actiuā: sicut pz de graui. p hibet eē a descēsu: pp aliq̄d repugnās: vincēs ei⁹ inclinationē: ⁊ pari necessitate remouet impedimētū phibēs: si pōt: q amoto nō ipeditū descēdit: q. ita nēcio remouet repugnās effectui: sic ponit effectuz: cui illō repugna.

Addi tio.

Si tenēdo

cōclusionē oppositam quis respōdeat huic rōni: dicēdo voluntatem non necessario simplr frui fine: hz necessitate ꝑditionata. s. si ondadat. ma iordicat eē vera ō simpliciter nēcio agente. ¶ Cōtra

vide. z te ma sic sim di. hus ius. q. 7. obo ꝓp 3 ad 1 ad 2 ad 3 ad 4 ad 5 ad 6 ad 7 ad 8 ad 9 ad 10 ad 11 ad 12 ad 13 ad 14 ad 15 ad 16 ad 17 ad 18 ad 19 ad 20 ad 21 ad 22 ad 23 ad 24 ad 25 ad 26 ad 27 ad 28 ad 29 ad 30 ad 31 ad 32 ad 33 ad 34 ad 35 ad 36 ad 37 ad 38 ad 39 ad 40 ad 41 ad 42 ad 43 ad 44 ad 45 ad 46 ad 47 ad 48 ad 49 ad 50 ad 51 ad 52 ad 53 ad 54 ad 55 ad 56 ad 57 ad 58 ad 59 ad 60 ad 61 ad 62 ad 63 ad 64 ad 65 ad 66 ad 67 ad 68 ad 69 ad 70 ad 71 ad 72 ad 73 ad 74 ad 75 ad 76 ad 77 ad 78 ad 79 ad 80 ad 81 ad 82 ad 83 ad 84 ad 85 ad 86 ad 87 ad 88 ad 89 ad 90 ad 91 ad 92 ad 93 ad 94 ad 95 ad 96 ad 97 ad 98 ad 99 ad 100 ad 101 ad 102 ad 103 ad 104 ad 105 ad 106 ad 107 ad 108 ad 109 ad 110 ad 111 ad 112 ad 113 ad 114 ad 115 ad 116 ad 117 ad 118 ad 119 ad 120 ad 121 ad 122 ad 123 ad 124 ad 125 ad 126 ad 127 ad 128 ad 129 ad 130 ad 131 ad 132 ad 133 ad 134 ad 135 ad 136 ad 137 ad 138 ad 139 ad 140 ad 141 ad 142 ad 143 ad 144 ad 145 ad 146 ad 147 ad 148 ad 149 ad 150 ad 151 ad 152 ad 153 ad 154 ad 155 ad 156 ad 157 ad 158 ad 159 ad 160 ad 161 ad 162 ad 163 ad 164 ad 165 ad 166 ad 167 ad 168 ad 169 ad 170 ad 171 ad 172 ad 173 ad 174 ad 175 ad 176 ad 177 ad 178 ad 179 ad 180 ad 181 ad 182 ad 183 ad 184 ad 185 ad 186 ad 187 ad 188 ad 189 ad 190 ad 191 ad 192 ad 193 ad 194 ad 195 ad 196 ad 197 ad 198 ad 199 ad 200 ad 201 ad 202 ad 203 ad 204 ad 205 ad 206 ad 207 ad 208 ad 209 ad 210 ad 211 ad 212 ad 213 ad 214 ad 215 ad 216 ad 217 ad 218 ad 219 ad 220 ad 221 ad 222 ad 223 ad 224 ad 225 ad 226 ad 227 ad 228 ad 229 ad 230 ad 231 ad 232 ad 233 ad 234 ad 235 ad 236 ad 237 ad 238 ad 239 ad 240 ad 241 ad 242 ad 243 ad 244 ad 245 ad 246 ad 247 ad 248 ad 249 ad 250 ad 251 ad 252 ad 253 ad 254 ad 255 ad 256 ad 257 ad 258 ad 259 ad 260 ad 261 ad 262 ad 263 ad 264 ad 265 ad 266 ad 267 ad 268 ad 269 ad 270 ad 271 ad 272 ad 273 ad 274 ad 275 ad 276 ad 277 ad 278 ad 279 ad 280 ad 281 ad 282 ad 283 ad 284 ad 285 ad 286 ad 287 ad 288 ad 289 ad 290 ad 291 ad 292 ad 293 ad 294 ad 295 ad 296 ad 297 ad 298 ad 299 ad 300 ad 301 ad 302 ad 303 ad 304 ad 305 ad 306 ad 307 ad 308 ad 309 ad 310 ad 311 ad 312 ad 313 ad 314 ad 315 ad 316 ad 317 ad 318 ad 319 ad 320 ad 321 ad 322 ad 323 ad 324 ad 325 ad 326 ad 327 ad 328 ad 329 ad 330 ad 331 ad 332 ad 333 ad 334 ad 335 ad 336 ad 337 ad 338 ad 339 ad 340 ad 341 ad 342 ad 343 ad 344 ad 345 ad 346 ad 347 ad 348 ad 349 ad 350 ad 351 ad 352 ad 353 ad 354 ad 355 ad 356 ad 357 ad 358 ad 359 ad 360 ad 361 ad 362 ad 363 ad 364 ad 365 ad 366 ad 367 ad 368 ad 369 ad 370 ad 371 ad 372 ad 373 ad 374 ad 375 ad 376 ad 377 ad 378 ad 379 ad 380 ad 381 ad 382 ad 383 ad 384 ad 385 ad 386 ad 387 ad 388 ad 389 ad 390 ad 391 ad 392 ad 393 ad 394 ad 395 ad 396 ad 397 ad 398 ad 399 ad 400 ad 401 ad 402 ad 403 ad 404 ad 405 ad 406 ad 407 ad 408 ad 409 ad 410 ad 411 ad 412 ad 413 ad 414 ad 415 ad 416 ad 417 ad 418 ad 419 ad 420 ad 421 ad 422 ad 423 ad 424 ad 425 ad 426 ad 427 ad 428 ad 429 ad 430 ad 431 ad 432 ad 433 ad 434 ad 435 ad 436 ad 437 ad 438 ad 439 ad 440 ad 441 ad 442 ad 443 ad 444 ad 445 ad 446 ad 447 ad 448 ad 449 ad 450 ad 451 ad 452 ad 453 ad 454 ad 455 ad 456 ad 457 ad 458 ad 459 ad 460 ad 461 ad 462 ad 463 ad 464 ad 465 ad 466 ad 467 ad 468 ad 469 ad 470 ad 471 ad 472 ad 473 ad 474 ad 475 ad 476 ad 477 ad 478 ad 479 ad 480 ad 481 ad 482 ad 483 ad 484 ad 485 ad 486 ad 487 ad 488 ad 489 ad 490 ad 491 ad 492 ad 493 ad 494 ad 495 ad 496 ad 497 ad 498 ad 499 ad 500 ad 501 ad 502 ad 503 ad 504 ad 505 ad 506 ad 507 ad 508 ad 509 ad 510 ad 511 ad 512 ad 513 ad 514 ad 515 ad 516 ad 517 ad 518 ad 519 ad 520 ad 521 ad 522 ad 523 ad 524 ad 525 ad 526 ad 527 ad 528 ad 529 ad 530 ad 531 ad 532 ad 533 ad 534 ad 535 ad 536 ad 537 ad 538 ad 539 ad 540 ad 541 ad 542 ad 543 ad 544 ad 545 ad 546 ad 547 ad 548 ad 549 ad 550 ad 551 ad 552 ad 553 ad 554 ad 555 ad 556 ad 557 ad 558 ad 559 ad 560 ad 561 ad 562 ad 563 ad 564 ad 565 ad 566 ad 567 ad 568 ad 569 ad 570 ad 571 ad 572 ad 573 ad 574 ad 575 ad 576 ad 577 ad 578 ad 579 ad 580 ad 581 ad 582 ad 583 ad 584 ad 585 ad 586 ad 587 ad 588 ad 589 ad 590 ad 591 ad 592 ad 593 ad 594 ad 595 ad 596 ad 597 ad 598 ad 599 ad 600 ad 601 ad 602 ad 603 ad 604 ad 605 ad 606 ad 607 ad 608 ad 609 ad 610 ad 611 ad 612 ad 613 ad 614 ad 615 ad 616 ad 617 ad 618 ad 619 ad 620 ad 621 ad 622 ad 623 ad 624 ad 625 ad 626 ad 627 ad 628 ad 629 ad 630 ad 631 ad 632 ad 633 ad 634 ad 635 ad 636 ad 637 ad 638 ad 639 ad 640 ad 641 ad 642 ad 643 ad 644 ad 645 ad 646 ad 647 ad 648 ad 649 ad 650 ad 651 ad 652 ad 653 ad 654 ad 655 ad 656 ad 657 ad 658 ad 659 ad 660 ad 661 ad 662 ad 663 ad 664 ad 665 ad 666 ad 667 ad 668 ad 669 ad 670 ad 671 ad 672 ad 673 ad 674 ad 675 ad 676 ad 677 ad 678 ad 679 ad 680 ad 681 ad 682 ad 683 ad 684 ad 685 ad 686 ad 687 ad 688 ad 689 ad 690 ad 691 ad 692 ad 693 ad 694 ad 695 ad 696 ad 697 ad 698 ad 699 ad 700 ad 701 ad 702 ad 703 ad 704 ad 705 ad 706 ad 707 ad 708 ad 709 ad 710 ad 711 ad 712 ad 713 ad 714 ad 715 ad 716 ad 717 ad 718 ad 719 ad 720 ad 721 ad 722 ad 723 ad 724 ad 725 ad 726 ad 727 ad 728 ad 729 ad 730 ad 731 ad 732 ad 733 ad 734 ad 735 ad 736 ad 737 ad 738 ad 739 ad 740 ad 741 ad 742 ad 743 ad 744 ad 745 ad 746 ad 747 ad 748 ad 749 ad 750 ad 751 ad 752 ad 753 ad 754 ad 755 ad 756 ad 757 ad 758 ad 759 ad 760 ad 761 ad 762 ad 763 ad 764 ad 765 ad 766 ad 767 ad 768 ad 769 ad 770 ad 771 ad 772 ad 773 ad 774 ad 775 ad 776 ad 777 ad 778 ad 779 ad 780 ad 781 ad 782 ad 783 ad 784 ad 785 ad 786 ad 787 ad 788 ad 789 ad 790 ad 791 ad 792 ad 793 ad 794 ad 795 ad 796 ad 797 ad 798 ad 799 ad 800 ad 801 ad 802 ad 803 ad 804 ad 805 ad 806 ad 807 ad 808 ad 809 ad 810 ad 811 ad 812 ad 813 ad 814 ad 815 ad 816 ad 817 ad 818 ad 819 ad 820 ad 821 ad 822 ad 823 ad 824 ad 825 ad 826 ad 827 ad 828 ad 829 ad 830 ad 831 ad 832 ad 833 ad 834 ad 835 ad 836 ad 837 ad 838 ad 839 ad 840 ad 841 ad 842 ad 843 ad 844 ad 845 ad 846 ad 847 ad 848 ad 849 ad 850 ad 851 ad 852 ad 853 ad 854 ad 855 ad 856 ad 857 ad 858 ad 859 ad 860 ad 861 ad 862 ad 863 ad 864 ad 865 ad 866 ad 867 ad 868 ad 869 ad 870 ad 871 ad 872 ad 873 ad 874 ad 875 ad 876 ad 877 ad 878 ad 879 ad 880 ad 881 ad 882 ad 883 ad 884 ad 885 ad 886 ad 887 ad 888 ad 889 ad 890 ad 891 ad 892 ad 893 ad 894 ad 895 ad 896 ad 897 ad 898 ad 899 ad 900 ad 901 ad 902 ad 903 ad 904 ad 905 ad 906 ad 907 ad 908 ad 909 ad 910 ad 911 ad 912 ad 913 ad 914 ad 915 ad 916 ad 917 ad 918 ad 919 ad 920 ad 921 ad 922 ad 923 ad 924 ad 925 ad 926 ad 927 ad 928 ad 929 ad 930 ad 931 ad 932 ad 933 ad 934 ad 935 ad 936 ad 937 ad 938 ad 939 ad 940 ad 941 ad 942 ad 943 ad 944 ad 945 ad 946 ad 947 ad 948 ad 949 ad 950 ad 951 ad 952 ad 953 ad 954 ad 955 ad 956 ad 957 ad 958 ad 959 ad 960 ad 961 ad 962 ad 963 ad 964 ad 965 ad 966 ad 967 ad 968 ad 969 ad 970 ad 971 ad 972 ad 973 ad 974 ad 975 ad 976 ad 977 ad 978 ad 979 ad 980 ad 981 ad 982 ad 983 ad 984 ad 985 ad 986 ad 987 ad 988 ad 989 ad 990 ad 991 ad 992 ad 993 ad 994 ad 995 ad 996 ad 997 ad 998 ad 999 ad 1000

ratio nō soluit: qꝛ ipedibilia nō simplr necio agūt: sꝫ tm̄ necitate ꝯditionata. s. si nō ipediant: ⁊ in illis ē maior ꝟa: ⁊ iō i maiori non accipit ꝙ q̄cq̄d necio agit: necessario remouet ꝓhibens: si pōt: sed q̄cq̄d nō ipedit: necessario agit ⁊c. vbi specificat i maiori de necitate ꝯditionata. ¶ Si aūt alr dicat: ꝙ maior est ꝟa de illis: q̄ similē necitatē hn̄t respectu ꝑncipalr itēti: ⁊ respectu illoꝝ: q̄ sunt necia ad illd: cuiusmodi sunt agētia mere naturalia: q̄ in toto ꝓcessu vsq; ad vltimū intētū agūt mere necessitate naturali. voluntas autē alio mō respicit finē: i q̄ bonitas oīs est: qꝛ necio: ⁊ alio mō entia citra finē: i q̄bꝰ est defectꝰ boni: qꝛ illa respicit ꝯtingēter. ¶ Cōtra istā rn̄sionē arguit sic. ipossibile ē aliquod extremū respicere alid extremū q̄cūq; necitate q̄n tāta necessitate respiciat q̄dcūq; mediū necio req̄situ iter illa extrema: alioq̄n necessariū depēderet necessario a nō necio. ꝗ q̄ necessitate volūtas tēdit in finē ea necessitate tēdit in ostēsionē finis: sine q̄ ipossibile ē ipsam tēdere i finē. ¶ Si tertio respōdeat ad minorē: ꝙ nō cōsideratio finis nō ꝓpe ꝓhibet volūtatē fruēdo pōt alr argui: ⁊ cōcludi ꝙ volūtas tenebit intellectū i cōsideratiōe finis sic: q̄cq̄d necessario q̄escit i aliq̄ sibi p̄sente: necio tenet illd sibi p̄sens: si pōt. volūtas ꝑ te necessario q̄escit i fine sibi pn̄te. ꝗ necessario tenet illū semel p̄sentatū: vt sic sit semꝑ sibi pn̄s. ꝓbatio maioris inductiue. si graue necessario q̄escit in cētro: necio se facit pn̄s cētro: si pōt: ⁊ centrū sibi: et necessario tꝫ illā p̄sentiā quātū pōt. Istud apparet in appetitu sensitiuo: si necio. s. q̄escit in appetibili sibi pn̄te: necio quantū pōt tꝫ sensuꝫ i isto appetibili: vt sit sibi pn̄s ad delectādū. ꝓbat etiā maior rōne: qꝛ ꝙ aliq̄d necessario q̄escat i aliq̄ sibi pn̄te ē ꝓpter ꝯueniētiā ꝑfectā huiꝰ ad illud: ⁊ ꝓpter eādē ꝯueniētiā vr̄ necessario appetere sibi cōiūgi: quātū pōt. hec aūt ꝯiūctio fit in pn̄tia huiꝰ ad illd. ¶ Probat aliter: qꝛ qd necessario q̄escit i pn̄te: necessario quātū ē ex se mouet ad absens: vel saltē aptū natū ē: lꝫ ipediat ꝑ aliq̄d: igit sicut ex illa necessitate actualr mouere t: si nō ipediret: ita si est superius mouēs: mouet q̄cūq; inferiora: ꝑ q̄ pōt soluere ipedimenta: tale mobile iferiꝰ volūtate ē hic itellectꝰ mobilis ad ꝯsiderationeꝫ finis. ¶ Aliter rn̄det ab aliis: ⁊ ꝓbabilius dicēdo: ꝙ maior ꝑme rōnis ꝟitatē hꝫ de agēte necessario ꝓpe ipedito cuiusmodi est agēs: qd ꝓhibet agere ꝓpter alid vincēs eiꝰ ꝟtutē actiuā. in ꝓposito aūt nō sic est: sꝫ ē quoddā alid agēs: cuiꝰ actio necessario ē p̄uia actiōi volūtatis: et iō illiꝰ actiōis p̄uie cessatio a ꝯsiderādo: large loquēdo dr impedire voluntatē a volēdo: ⁊ loquēdo de tali ipedimēto. negat maior: lꝫ em̄ agēs p̄supponens actiōi sue actionē alteriꝰ: possit illd alterū mouere ad agēdū: ⁊ illo p̄uio agēte: ipsuꝫ necessario agat necessitate ꝯditionata: siue ꝯcomitātie: nō tn̄ necessario mouet illud p̄uiū ad agēdū: qꝛ nō simplr necio agit: sicut illud qd dr ꝓprie ipeditū: simplr necessario ageret: quātū ē de se: sꝫ

istud agit tm̄ de nec̄itate cōdi-
tionata.s.posita actiōe agentis
p̄uij:sic̄ pz in exēplo. lz em̄ posi-
to actu potētie ꝯtingēter agēt
necessario generet habit⁹ neces-
sitate ꝯcomitātie:tn̄ potētia cō-
tingēter agēs nō necessario po-
nit actū. ¶ Contra istud arguit
sic.necessitas agēdi nō inest ni-
si p aliq̄d itrinsecū p̄ncipio acti-
uo p̄ncipali: sz actio illa preuia
nō ē aliq̄d itrinsecū actiuo p̄nci-
pali.s.voluntati. ꝗ illa circūscri-
pta ē nec̄itas agēdi: ⁊ ita abso-
luta:⁊ tūc reducit rō vt pri⁹. Si
est simplr nec̄itas ad agendū:ꝗ
ad faciēdū illd sine q̄ nō p̄t age-
re:si tn̄ illud sit i ptāte ei⁹:sicut
est hic.ꝗ ⁊c. ¶ Confirmat istud
sic.si hic nō ē necessitas actiōis
ad actionē:qꝛ vna nō est rō acti-
ua respectu alteri⁹. ꝗ hec neces-
sitas est ꝓpter iclinationē potē-
tie ad actionē:ꝗ ⁊ ad media re-
quisita erit nec̄io iclinata:qꝛ nō
est necessaria cōnexio iter extre-
ma: nisi ēt sit nec̄ia cōnexio me-
dioꝝ oim nec̄io req̄sitoꝝ ad cō-
nexionē extremoꝝ. ¶ Rn̄det ad
ista argumēta ⁊ ad argumentū
principale sic.hec est necessitas
ꝯditionata.s.alio p̄supposito:et
cōcedit ꝙ hec nec̄itas est p in-
trinsecū p̄ncipali agēti: ⁊ ꝙ hec
necessitas ē ad media: sicut ex-
tremoꝝ iter se sz totū est ꝯditio-
natū.s.p̄supposita ostēsiōe obie-
cti. ¶ Cōtra agēs ipedibile nō
simplr nec̄io agit:sz ꝯditionali-
ter.s.si nō sit ipeditū: ⁊ tn̄ neces-
sario remouet ipedimētū: si p̄t:
ꝗ ita est i ꝓposito:⁊ sic nō valet
rn̄sio p̄ma de ꝓprio ipedito:vo-
lūtas em̄ nō est ꝓprie ipedita p
nō itelligere. ¶ Cōfirmat ratio
vbicūqꝫ ē nec̄ia ꝯnexio extremo-
rū:ēt ē nec̄ia ꝯnexio oim medio-
rū nec̄io req̄sitoꝝ ad vnionē ex-
tremoꝝ.alioq̄n necessariū depē-
deret a ꝯtingēte. sed si volūtas
nec̄io fruit fine oñso: erit nec̄ia
ꝯnexio extremoꝝ iter se ⁊ ex nā
ip̄oꝝ extremoꝝ.igr̄ ⁊ oiz medio-
rū:sed vnū mediū nec̄io req̄sitū
ad vnionē istoꝝ extremoꝝ ē oñ-
sio finis:igr̄ ⁊c. ¶ Probatio mi-
noris.si sit nec̄ia ꝯnexio volūta-
tis ad finē:ē sic̄ p̄ncipalr agētis
ad ip̄m obiectū circa qd agit.sz
vt supra dictū ē nec̄itas ad agē-
dū nō p̄t eē i p̄ncipali agēte nisi
per illd q̄ formalr agit.volūtas
aūt seip̄a agit: ꝗ i ip̄amet ē ipsa
nec̄itas ad agēdum. Circa obie-
ctū pz ꝗ p̄ma minor. ¶ Probat
minor ꝓ sili sic. Agēs p̄ncipale
p̄ncipalr nullo nec̄io agit nisi q̄
p̄ncipalr agit. alioq̄n illo nec̄io
ageret q̄ ipossibile ē ip̄m agere:
nō aūt p̄ncipalr agit:nisi illo ꝙ
est sibi rō formal agēdi. ¶ Hec
cōfirmatio vr̄ excludere quādā
rn̄sionē q̄ daret ad rōnē p̄ncipa-
lē de nec̄itate simplr ⁊ ꝯditiona-
ta. nā illa ꝓbat ꝙ si volūtas ēt
fine oñso fruitur nec̄io ꝙ hoc ē
ꝑꝑ ꝓp̄as rōes istoꝝ extremorū
q̄ ex se hn̄t ꝯnexionē necessariā.
ꝗ illa nō dependet ab aliq̄ alio
ab extremis:⁊ ita ē absoluta:et
si extremoꝝ inter se: ꝗ oim me-
dioꝝ in suo ordine erit cōnexio
nec̄ia. ¶ Rn̄det ꝙ minor p̄ma ē
falsa nisi intelligat de nec̄itate
ꝯditionata:hoc est ꝙ supposita
itellectiōe nec̄itas fruēdi sequa-
tur:q̄ ē nec̄itas s̄m q̄d:qꝛ depē-
dēs ab illa oñsiōe illa iquā ē ex
nā extremoꝝ:qd ē breuiter dice-
re extremoꝝ est nec̄ia ꝯnexio si
oñsio p̄cedat. Sz illa minor ꝓ-
bat de nec̄itate absoluta ex na-

tura extremoꝝ. ¶ Jō ad probationē illiꝰ rñdeo: ad minorē dico q̄ i agēte p̄ncipali simplr̄ necessario agēte: nihil ē q̄ necessario agit nec ēt reqr̄it̄ ad nēcio agere: nisi tm̄ illud q̄ p̄ncipaliter agit: q̄ i simplr̄ nēcio agēte tota rō necessitat̄ ē i ipo p illud fm qō est agēs. ſz i agēte p̄ncipaliter necessario fm q̄d siue ꝓditionaliter: nō ē illud sufficiēs rō nēcio agēdi qō ē rō agēdi: ſz reqr̄it̄ aliō a q̄ dependet ista necessitas: q̄ nō est a sola rōne agētis. negat̄ igitur minor: scōa: q̄ nō p illud solū q̄ agēs p̄ncipaliter agit: p hoc ē necessitas cōditionata i agēdo: sed p illud cū alio p̄suppōsito. ¶ Ad p̄bationē scōe minoris dico q̄ in hoc qō ē necessario agere duo icludunt: ꝛ respectu agere ē dare vnū q̄. ſ. rōnē formalē agēdi i p̄ncipali agēte: respectu aūt necessitatis nō ē illa sola rō sed cū hoc aliud p̄suppositū. ¶ Ad formā ḡ dico q̄ nō est cōcedēdū q̄ aliq̄d sit q̄ necessario formaliter agit: ſz ad necessitatē illā reqr̄it̄: ꝛ illud q̄ agit: et illud aliud p̄suppositū q̄ nō agit: sed q̄ i ꝓposito a q̄ dependet necessitas: ab eo dependet ꝛ actio: et q̄ agit: eo agit aliq̄ mō agēdi necessariovel cōtingēter. ad p̄bationē scōe minoris aliter dicēdū q̄ illud q̄ est actiuū: nō ē illud q̄ ipsum nēcio agit nisi alio p̄suppōsito: ꝛ tūc ē q̄ necessario agit alio p̄suppōsito. ¶ Contra istā rñsionē arguit̄ sic. in primo instāti nature est actio p̄ma. in scōo est actio p̄ncipalis agētis. Quero tūc in illo scōo instanti qualr̄ principale agēs agit? ⁊ i ptingēter: hr̄ ꝓpositū. si necessario: cū tūc precise p ꝓpriā formā agat: ꝛ q̄ p̄ncipaliter: ꝛ q̄ ipm primū nullo mō libero ē rō agēdi. ſequt̄ tūc q̄ forma sua sit tunc nēcia rō agēdi. ſz hoc nō est nisi ex determinatiōe forme ad obiectū: ꝛ actionē in obiectū. ḡ extrema ex natura sua hñt necessariā p̄nexionē. igit̄ ꝛ ad media nēcia. ¶ Jtē nihil facit ad agere illō qō ponit̄ sub cōditiōe: q̄ nec ab illo depēdet agere. ḡ nec ad nēcio agere. ḡ si ista necessitas ē ex ista ꝓditiōe: erit eā simpliciter. ¶ Rñdet̄ ad p̄mū illoꝝ q̄ i scōo signo nature p̄ncipale agēs agit nēcio nō simplr̄: ſz ſz q̄d. ſ. alio p̄suppōsito. ¶ Cōtra. qō qñ agēs necessario agit. simpliciter nēcio agit: q̄ ptingēter et necessario determinat̄ agere p tūc qñ cā agit. generās, enim necessario generat: ſz p̄supponat alterationē quātū ē ex sua forma actiua. ꝛ tūc vltra sic. simpliciter nēcio quātū ē ex sua forma determinat̄ ad oē medīū necessariū: ꝛ i illō necessario tēdit quātū pōt et qñ pōt̄ necessario. ḡ vult intellectionē eē sibi p̄sentialr̄ vt obiectū cognitū. ¶ Pro ꝛclusiōe negatiua p̄mi articuli arguitur sic. Oīne agēs necessario de necessitate agit fm vltimū sue potētie: q̄ sicut nō est in ptāte eius actio: ita nec intēcio: ḡ nec modus agēdi. ſ. intēse vel nō intēse agere: ergo voluntas de necessitate volet finē intēsissime et quātū potest. cuius oppositum experimur.

¶ Cōcedit ꝛclusio qñ est equalis appr̄hēsio ꝛ nihil retrahēs.

¶ Jtē potētia libera p ꝑticipationē nō magis tēdit in obiectū perfectū q̄ i aliud obiectū: ḡ nec potētia libera p ēntiā: nō aut̄

Y Jtē potētia libera p ꝑticipationē nō magis tēdit in obiectū perfectū q̄ i aliud obiectū: ḡ nec potētia libera p ēntiā: nō aut̄

Y potentia libera p ēntiā: ē ea q̄s p̄ticipat̄ nem̄ po sūt alie potie p̄ter actū ordinis subsistentie voluntatis:

est dña iter finē volitū ⁊ aliavolita: nisi ex parte pfectiōis obi. añs p3 qz visus q̄ est potētia libera p participationē quatenꝰ actus eius subest impiovolūtatis non necessario magis videt pulcherrimū: ꝯ minꝰ pulchrū: iō ab vtroq; equalr auertitur ⁊ vtrūq; eque cōtingēter videt.

¶Ad istā rōnē rndet. q̄ maior ē ꝑa ꝺ potētia cognitiua libera p ticipationē. qz talr nō magis tēdit in obm pfectū ꝯ in aliud. sed nō est ꝑa de appetitiua tendēte in obiectū apprehensuz a sua cognitia. magis em necessario pulcherrimū visuz delectat appetitū visiuū ꝯ minꝰ pulchz ⁊ si ille apperit⁹ aliq̄ actu clicto posset se in illud visuz ferre magz nēcio ferret ꝯ i minꝰ pulchrū visum. ¶Itē ad ꝓncipale. q̄cūq; potētia circa obm pfectissimū pñtatuz nēcio opat nēcio circa idē ⁊tinuat opationē quātū pōt: sed volūtas circa finē vltimū necessario opat q̄ est obm pfectissimum. ꝯ necessario cōtinuat opatōez quātū pōt cuius ⁊riū exprimur qz volūtas auersit intellm a ⁊sideratōe finis vltimi sicut aliorū. maioꝝ. pbat. ⁊ ꝓmo sic. eadē est rō nēcio opandi ⁊ necessario ⁊tinuādi opationē si simplr: simplr. si qñ pōt: qñ pōt. ¶Scdo sic. i appetitu sensitiuo hoc videmꝰ. ⁊ in intellu. in volūtate aūt vr ꝛissima: qz ipsa nō cessat ex se agere circa aliqꝺ obz nisi vertēdo se ad aliꝺ vel pfectiꝰ vel magis ꝙuenies vr ad qꝺ magis determinat vel indinatq; ipedit illā opari simul circa aliud. ꝯ finis vltim⁹ est obm pfectissimū ⁊ cōuenientissimū ad ipm solū necessitat ad ipm solū iclinat ⁊ in ipso marie delectat ⁊ volitio eiꝰ stat cū volitiōe cuiuscūq; alteriꝰ. ꝯ ꝛc. ¶Itē q̄ꝺ nēcio agit posita aliq̄ actōe prexia necessario ꝺterminat se ad illā si pōt. sed voluntas posita actiōe intellꝰ ꝑua circa vltimū finē nēcio tēdit in illum ꝯ nēcio determinat intellm sicut ad eiꝰ apphēsionē. ¶Quis huiꝰrōnis ē qz eadē est necessitas ad mediū ⁊ ad extremū. a. ¶Quicq̄ꝺ non impeditū nēcio agit necessario tollit ipedimētū si pt. b. ¶Quicq̄ꝺ nēcio agit posita aliqua prexia actiōe: nēcio ꝺterminat se ad illā ꝑuā. si pōt. c. ¶Agens ꝓncipale q̄cūq; posito i scōario nēcio agens ex ꝓncipio actiuo ꝓncipali necessitat. d. ¶Quicq̄ꝺ circa obm pśens nēcio agit: nēcio ꝺtermiat se ad eiꝰ pñtiā si pōt. e. ¶Si potētia ꝓncipalꝭ nēcio opat circa obm pñs: in ipsa potētia ē rō ꝯtū ē ex se si pt: vel qñcūq; pōt: nēcio agēdi circa illud. f. ¶Quicūq; appetitꝰ necessario tēdit obm cognituz necessario se ꝺterminat ad cognitionē eiꝰ: si pōt. g. ¶Quicūq; appetitus in solū obiectum summū ⁊ pfectissimū apphēsuz necessario tēdit: necessario ꝺterminat se ad eiꝰ apprehēsionē: si pōt. h. ¶Quecūq; potētia circa obiectū pfectissimū sibi pñta tū: ⁊ nō circa aliud nēcio opat: nēcio circa idē cōtinuat opationē quātū pōt. i. ¶Quecūq; potētia circa obm pñs necessario ꝺcurat: ad illud abñs nēcio mouet: quātū ē de se. cā em vtriusq; eadē ē. k. ¶Si extremi ē simplr necessitas: vr ꝯtū ē de se ad extremū: silis erit eiꝰ necessitas ad qcūq; mediū simplr nēcū.

Subtilissima doctoruz resolo i nota bilibꝰ ꝓpōnibus.

Sñ. 3. nonn. 25. ino. ponebat nicolꝰ quꝺ ꝺ plicia ꝺā una ut saluarent ꝺdamnans aglis obstinatoꝝ uoluꝝ. 2ꝰ ut saluaret ingꝰ bñs artā birtudinē. qz 3ꝰ mꝰ tos vr si uolūtas sit libera circa finez: q̄ possit dubitare: utrū sēp eligat actuz circa ꝺuz: cū sit liberū: ⁊ ex ista dubietate ⁊ certitudine

¶Ex.c.fctā maior sequit̄.a. sequit̄.b.⁊.d.⁊.f.qualr̄ pōt eē maior ad ꝯcl̄onē negatiuā p̄mi articuli. ¶Ex.i.seq̄tur.e. ¶g.ifert intelligere ⁊ velle iā posita necessario ꝯtinuari pria ex.b.scd̄a ex.h.inferūt. nō posita necessario eē ponēda. ¶h.iter istas verior appet qr vlr vr̄ eadem rō nec̄io agēdi vl̄ operādi:⁊ necessario ꝯtinuandi. Si simpl̄r:simpliciter.Si qñ potest:qñ potest ¶g.apparet qr in appetitu sensitiuo i sensu ⁊ intell̄u hoc videmus.tñ i volūtate verissima vr̄ qr ipsa nō cessat ex se agere circa aliqd̄ ob̄m nisi cōuertēdo se ad aliud vel magis ꝯueniēs vl̄ p̄fectiꝰ vel ad qd̄ magis iclinat̄ vel determinat̄:qd̄ ipedit opari simul.Sz vltimꝰ finis ē ob̄m p̄fectissimū ꝯueniētissimū ad ipsuz solū necessitat̄ ad ip̄z maxie iclinat̄:in ipso maxie q̄etat̄:⁊ in ipso maxie delectat̄.Uolitio illius stat cū volitiōe cuiuslibet alteriꝰ.¶Pro ꝯcl̄one negatiua p̄mi articuli dr̄ ad rōnez:q̄ ē de necessario ꝯtinuādo velle:q̄tū pōt volūtas.Cōcedit̄ ꝯcl̄o: ⁊ dr̄ ꝙ nūq̄ cessat nisi intell̄s:saltez pus natura cessat ꝯsiderare finē. ¶Et si arguat̄ ꝙ voluntas cōtinuabit nec̄io vel tenebit illud itelligere quātū pōt imperādo dr̄ ꝙ ñ sequit̄: qr nō nec̄io vult illā itellectionē sicut vult finē.¶Et iō p̄t alr̄ argui:ꝙ saltē volūtas nūq̄ auertet intell̄z ab hac intellectōe vel ꝯsideratiōe:qr volūtas nec̄io ꝯtinuās: ⁊ ex se etiā in illud tēdens non destruit illud iperādo:a q̄ depēdet. ¶Dr̄ ꝙ dū stat ꝯsideratio finis:stat eius velle:sed cū offertur aliud ꝯfuse. eiꝰ cōsideratio imperat̄ a volūtate:⁊ sic indirecte ⁊ auertit intell̄m a ꝯsideratione finis. ⁊ pro tunc pro quo auertit̄:cessat prius natura cōsideratio:⁊ posterius natura volitio.¶Cōtra primā rñsionē: q̄ est necessitas extremi ad extremū:eadē est ad medium.¶Ad hoc dr̄: vt supra ꝙ non est similis habitudo volūtatis ad intellectū qualis est ad finē. ¶Contra scd̄az rñsionē arguit̄:qr nihil aliud ē p̄fectius : nec ad qd̄ eque vel magis necessario inclinet̄:q̄ ad istud ⁊ ēt tunc vltima volitio perfectior: ⁊ necessaria: ⁊ p̄fectioris:⁊ ꝯueniētioris obiecti magis ipedit volitionē obiecti minꝰ talꝫ q̄ ecōuerso. ¶Itē si ob̄m est necessario volituz. ꝯ eiꝰ velle est determinatiꝰ volendū q̄ qd̄cūq̄ aliud velle. igit̄ ⁊ eius itelligere. vtraq̄ ꝯñtia p̄batur qr volūtas vult velle p̄p obiectum:⁊ itelligere p̄p velle. ¶Itē ad qd̄ obiectū volūtas est pronior: ad eiꝰ intelligere magis ipellit. ¶Iō dr̄ ꝙ volūtas nunq̄ auertit intellectū: sed tātū phātasma occurrēs : qd̄ non est in ptāte volūtatis.⁊ iō dr̄ ꝙ bñ volūtas cōtinuat quātū p̄t: sed nō p̄t: qñ occurrit alid̄ phātasma:qd̄ nō subest sibi:nec eiꝰ motio. ¶Cōfirmat̄. intell̄s separatꝰ semp̄ stabit in consideratione finis vltimi ⁊ volitione:lz sit qñq̄ alteriꝰ obiecti: qr bene stāt simul. ¶Cōtra.experimur ꝙ ita libere volūtas auertit intellectū a cōsideratiōe finis ad aliud obiectū sicut de alijs obiectis.¶Itē cū vltimus finis sit obiectū maxie motiuū ⁊ perfectiuū intell̄s semp̄ istaret in cōsideratione eius.si ergo nō stet

hoc vł̃ppter imperiũ voluntatis auertentis: nũc autẽ ſm aliquos mouet tm̃ in alio: qđ magis natũ eſt mouere ad ſe in ſe: ꝯ ad alterꝝ. Uel ſm te multa phãtaſmata ſimul mouẽt ad cõceptũ deſcriptionis eius ex cõmunibus. ĩo min⁹ mouet ꝯ alia obiecta pp̃ duo. Primũ qr difficile ẽ ſtare in ꝓſideratiõe vł̃is tranſcẽdẽtis: phantaſma em̃ mouet magis ad ſpẽs ſpãliſſimã. ĩo dicit Aug. 8. de tri. cũ cepis cogitare qđ vł̃tas ſtatim obijciẽt ſe phãtaſmata. Scõm eſt qr difficilius eſt ſimul vti illis multis cõib⁹ ad deſcriptionẽ ꝯ ſingulis ſeparati. ¶ Cõtra iſtã rn̄ſionẽ arguit: qr ſaltẽ intellꝰ ſeparatus ſemp ꝓſideraret. ſilr iſta rn̄ſio nõ vz ſm hen. q ponit q poſſum⁹ hñe pp̃rũ conceptũ de deo. ¶ Ad tez ꝓ ꝓclone negatiua p̃mi articuli arguit ſic. dãnat⁹ apprehẽdit finẽ vltimũ ſi nec ĩo velit eũ: aut igit amore amicitie aut ꝓcupiſcẽtie. nõ ſcõ mõ. qr apꝓhendit eũ: vt impoſe ſibi nec p̃mo mõ qr talis fruitio eſt ſumme recta. ¶ Ad tez ſi diligere neceſſario ponit poſita intellectione practica: r tm̃ eſt ibi ſumma rõ recta. r meriti de ꝓgruo: qr oĩs alius actus volũtatis ẽ acceptabilis: ſicut r laudabilis nõ niſi virtute eius. igit cũ mento quocũq; ſtaret: q volũtas neceſſario ſequeret intellectionẽ practicã qđ eſt ꝺ Anſ. ꝺ cõcepcio vir. c. 4. ¶ Ad tẽ i neceſſitato ad agẽdũ ex ſe ſiue quãtuz põtz agere: nõ põt eſſe aliquis hit⁹. ſic em̃ poſſet ineſſe lapidi q̃ ſimpliciter neceſſitat ad deſcẽdere quãtuz eſt ex ſe. ꝺ in voluntate reſpectu finis nullus põt eẽ habitus nec acq̃ſit⁹ nec ẽt ſupnaturalis. ¶ Cõfirmat de acq̃ſito qr ille ñ generaret niſi ex actu. ſed tũc qñ agit ẽ neceſſitata ad agẽdũ in ſenſu diuiſiõis. ¶ Cõcedit ꝛcio de habitu acq̃ſito. ſz hoc nõ ꝛcordat cũ pho. qr ſapiẽtia eſt habit⁹ ſuprem⁹. pbat ẽt de habitu ſupernaturali qr ad quẽ actũ neceſſitat reſpectu ei⁹ nõ eſt capax alicuius habitus. ¶ Dicit q nõ neceſſitat nũc ad dilectionez finis in particulari nec etiã clare viſi in patria: niſi pus eleuet. p̃mũ improbat in ſcõo articulo. ſecũdũ in tertio. ¶ Contra rõnẽ poſitã inſtatur qr ſi rõ valeret nõ poneret habit⁹ in intellectu. ¶ Dico q nõ ꝺz poni habitus inclinãs ſz bñ req̃rit habitus oſtẽdẽs: ꝺ habitus non põt poni in voluntate niſi vt tm̃ inclinãs. ideo rõ bona eſt de voluntate nõ de intellectu. Teneo igit q põt voluntas nõ velle finẽ vltimũ quocũq; mõ apprehẽſiuz obſcure: ſiue clare: in vł̃i ſiue in ꝑticulari.

Ca. 2. vel. 3.

¶ Cõtra ſcõm articulũ quẽ cõcedo eſſe verũ: videt q rõnes p̃mi articuli deſtruãt ſcõm articulũ. nã illa rõ de fine: q in fine vltio non eſt defectus alicuius boni nec aliqua malitia: vł̃ eque efficaciter cõcludere de fine in particulari apprehẽſo: ſicut de fine in vł̃i apprehẽſo: vel efficacius: qr i fine vltimo in particulari apꝓhẽdit tota rõ finis inviti: r ita nullus defectus boni: nulla etiã malitia: imovł̃ q in ſolo illo oſtẽdit poſſe eẽ perfectio finis inviti.

Tard. 29. q. 1. a. 1. ad 1. ad 2. ad 3. ad 4. ad 5. ad 6. ad 7. ad 8. ad 9. ad 10. ad 11. ad 12. ad 13. ad 14. ad 15. ad 16. ad 17. ad 18. ad 19. ad 20. ad 21. ad 22. ad 23. ad 24. ad 25. ad 26. ad 27. ad 28. ad 29. ad 30. ad 31. ad 32. ad 33. ad 34. ad 35. ad 36. ad 37. ad 38. ad 39. ad 40. ad 41. ad 42. ad 43. ad 44. ad 45. ad 46. ad 47. ad 48. ad 49. ad 50. ad 51. ad 52. ad 53. ad 54. ad 55. ad 56. ad 57. ad 58. ad 59. ad 60. ad 61. ad 62. ad 63. ad 64. ad 65. ad 66. ad 67. ad 68. ad 69. ad 70. ad 71. ad 72. ad 73. ad 74. ad 75. ad 76. ad 77. ad 78. ad 79. ad 80. ad 81. ad 82. ad 83. ad 84. ad 85. ad 86. ad 87. ad 88. ad 89. ad 90. ad 91. ad 92. ad 93. ad 94. ad 95. ad 96. ad 97. ad 98. ad 99. ad 100. ad 101. ad 102. ad 103. ad 104. ad 105. ad 106. ad 107. ad 108. ad 109. ad 110. ad 111. ad 112. ad 113. ad 114. ad 115. ad 116. ad 117. ad 118. ad 119. ad 120. ad 121. ad 122. ad 123. ad 124. ad 125. ad 126. ad 127. ad 128. ad 129. ad 130. ad 131. ad 132. ad 133. ad 134. ad 135. ad 136. ad 137. ad 138. ad 139. ad 140. ad 141. ad 142. ad 143. ad 144. ad 145. ad 146. ad 147. ad 148. ad 149. ad 150. ad 151. ad 152. ad 153. ad 154. ad 155. ad 156. ad 157. ad 158. ad 159. ad 160. ad 161. ad 162. ad 163. ad 164. ad 165. ad 166. ad 167. ad 168. ad 169. ad 170. ad 171. ad 172. ad 173. ad 174. ad 175. ad 176. ad 177. ad 178. ad 179. ad 180. ad 181. ad 182. ad 183. ad 184. ad 185. ad 186. ad 187. ad 188. ad 189. ad 190. ad 191. ad 192. ad 193. ad 194. ad 195. ad 196. ad 197. ad 198. ad 199. ad 200. ad 201. ad 202. ad 203. ad 204. ad 205. ad 206. ad 207. ad 208. ad 209. ad 210. ad 211. ad 212. ad 213. ad 214. ad 215. ad 216. ad 217. ad 218. ad 219. ad 220. ad 221. ad 222. ad 223. ad 224. ad 225. ad 226. ad 227. ad 228. ad 229. ad 230. ad 231. ad 232. ad 233. ad 234. ad 235. ad 236. ad 237. ad 238. ad 239. ad 240. ad 241. ad 242. ad 243. ad 244. ad 245. ad 246. ad 247. ad 248. ad 249. ad 250. ad 251. ad 252. ad 253. ad 254. ad 255. ad 256. ad 257. ad 258. ad 259. ad 260. ad 261. ad 262. ad 263. ad 264. ad 265. ad 266. ad 267. ad 268. ad 269. ad 270. ad 271. ad 272. ad 273. ad 274. ad 275. ad 276. ad 277. ad 278. ad 279. ad 280. ad 281. ad 282. ad 283. ad 284. ad 285. ad 286. ad 287. ad 288. ad 289. ad 290. ad 291. ad 292. ad 293. ad 294. ad 295. ad 296. ad 297. ad 298. ad 299. ad 300. ad 301. ad 302. ad 303. ad 304. ad 305. ad 306. ad 307. ad 308. ad 309. ad 310. ad 311. ad 312. ad 313. ad 314. ad 315. ad 316. ad 317. ad 318. ad 319. ad 320. ad 321. ad 322. ad 323. ad 324. ad 325. ad 326. ad 327. ad 328. ad 329. ad 330. ad 331. ad 332. ad 333. ad 334. ad 335. ad 336. ad 337. ad 338. ad 339. ad 340. ad 341. ad 342. ad 343. ad 344. ad 345. ad 346. ad 347. ad 348. ad 349. ad 350. ad 351. ad 352. ad 353. ad 354. ad 355. ad 356. ad 357. ad 358. ad 359. ad 360. ad 361. ad 362. ad 363. ad 364. ad 365. ad 366. ad 367. ad 368. ad 369. ad 370. ad 371. ad 372. ad 373. ad 374. ad 375. ad 376. ad 377. ad 378. ad 379. ad 380. ad 381. ad 382. ad 383. ad 384. ad 385. ad 386. ad 387. ad 388. ad 389. ad 390. ad 391. ad 392. ad 393. ad 394. ad 395. ad 396. ad 397. ad 398. ad 399. ad 400. ad 401. ad 402. ad 403. ad 404. ad 405. ad 406. ad 407. ad 408. ad 409. ad 410. ad 411. ad 412. ad 413. ad 414. ad 415. ad 416. ad 417. ad 418. ad 419. ad 420. ad 421. ad 422. ad 423. ad 424. ad 425. ad 426. ad 427. ad 428. ad 429. ad 430. ad 431. ad 432. ad 433. ad 434. ad 435. ad 436. ad 437. ad 438. ad 439. ad 440. ad 441. ad 442. ad 443. ad 444. ad 445. ad 446. ad 447. ad 448. ad 449. ad 450. ad 451. ad 452. ad 453. ad 454. ad 455. ad 456. ad 457. ad 458. ad 459. ad 460. ad 461. ad 462. ad 463. ad 464. ad 465. ad 466. ad 467. ad 468. ad 469. ad 470. ad 471. ad 472. ad 473. ad 474. ad 475. ad 476. ad 477. ad 478. ad 479. ad 480. ad 481. ad 482. ad 483. ad 484. ad 485. ad 486. ad 487. ad 488. ad 489. ad 490. ad 491. ad 492. ad 493. ad 494. ad 495. ad 496. ad 497. ad 498. ad 499. ad 500. ad 501. ad 502. ad 503. ad 504. ad 505. ad 506. ad 507. ad 508. ad 509. ad 510. ad 511. ad 512. ad 513. ad 514. ad 515. ad 516. ad 517. ad 518. ad 519. ad 520. ad 521. ad 522. ad 523. ad 524. ad 525. ad 526. ad 527. ad 528. ad 529. ad 530. ad 531. ad 532. ad 533. ad 534. ad 535. ad 536. ad 537. ad 538. ad 539. ad 540. ad 541. ad 542. ad 543. ad 544. ad 545. ad 546. ad 547. ad 548. ad 549. ad 550. ad 551. ad 552. ad 553. ad 554. ad 555. ad 556. ad 557. ad 558. ad 559. ad 560. ad 561. ad 562. ad 563. ad 564. ad 565. ad 566. ad 567. ad 568. ad 569. ad 570. ad 571. ad 572. ad 573. ad 574. ad 575. ad 576. ad 577. ad 578. ad 579. ad 580. ad 581. ad 582. ad 583. ad 584. ad 585. ad 586. ad 587. ad 588. ad 589. ad 590. ad 591. ad 592. ad 593. ad 594. ad 595. ad 596. ad 597. ad 598. ad 599. ad 600. ad 601. ad 602. ad 603. ad 604. ad 605. ad 606. ad 607. ad 608. ad 609. ad 610. ad 611. ad 612. ad 613. ad 614. ad 615. ad 616. ad 617. ad 618. ad 619. ad 620. ad 621. ad 622. ad 623. ad 624. ad 625. ad 626. ad 627. ad 628. ad 629. ad 630. ad 631. ad 632. ad 633. ad 634. ad 635. ad 636. ad 637. ad 638. ad 639. ad 640. ad 641. ad 642. ad 643. ad 644. ad 645. ad 646. ad 647. ad 648. ad 649. ad 650. ad 651. ad 652. ad 653. ad 654. ad 655. ad 656. ad 657. ad 658. ad 659. ad 660. ad 661. ad 662. ad 663. ad 664. ad 665. ad 666. ad 667. ad 668. ad 669. ad 670. ad 671. ad 672. ad 673. ad 674. ad 675. ad 676. ad 677. ad 678. ad 679. ad 680. ad 681. ad 682. ad 683. ad 684. ad 685. ad 686. ad 687. ad 688. ad 689. ad 690. ad 691. ad 692. ad 693. ad 694. ad 695. ad 696. ad 697. ad 698. ad 699. ad 700. ad 701. ad 702. ad 703. ad 704. ad 705. ad 706. ad 707. ad 708. ad 709. ad 710. ad 711. ad 712. ad 713. ad 714. ad 715. ad 716. ad 717. ad 718. ad 719. ad 720. ad 721. ad 722. ad 723. ad 724. ad 725. ad 726. ad 727. ad 728. ad 729. ad 730. ad 731. ad 732. ad 733. ad 734. ad 735. ad 736. ad 737. ad 738. ad 739. ad 740. ad 741. ad 742. ad 743. ad 744. ad 745. ad 746. ad 747. ad 748. ad 749. ad 750. ad 751. ad 752. ad 753. ad 754. ad 755. ad 756. ad 757. ad 758. ad 759. ad 760. ad 761. ad 762. ad 763. ad 764. ad 765. ad 766. ad 767. ad 768. ad 769. ad 770. ad 771. ad 772. ad 773. ad 774. ad 775. ad 776. ad 777. ad 778. ad 779. ad 780. ad 781. ad 782. ad 783. ad 784. ad 785. ad 786. ad 787. ad 788. ad 789. ad 790. ad 791. ad 792. ad 793. ad 794. ad 795. ad 796. ad 797. ad 798. ad 799. ad 800. ad 801. ad 802. ad 803. ad 804. ad 805. ad 806. ad 807. ad 808. ad 809. ad 810. ad 811. ad 812. ad 813. ad 814. ad 815. ad 816. ad 817. ad 818. ad 819. ad 820. ad 821. ad 822. ad 823. ad 824. ad 825. ad 826. ad 827. ad 828. ad 829. ad 830. ad 831. ad 832. ad 833. ad 834. ad 835. ad 836. ad 837. ad 838. ad 839. ad 840. ad 841. ad 842. ad 843. ad 844. ad 845. ad 846. ad 847. ad 848. ad 849. ad 850. ad 851. ad 852. ad 853. ad 854. ad 855. ad 856. ad 857. ad 858. ad 859. ad 860. ad 861. ad 862. ad 863. ad 864. ad 865. ad 866. ad 867. ad 868. ad 869. ad 870. ad 871. ad 872. ad 873. ad 874. ad 875. ad 876. ad 877. ad 878. ad 879. ad 880. ad 881. ad 882. ad 883. ad 884. ad 885. ad 886. ad 887. ad 888. ad 889. ad 890. ad 891. ad 892. ad 893. ad 894. ad 895. ad 896. ad 897. ad 898. ad 899. ad 900. ad 901. ad 902. ad 903. ad 904. ad 905. ad 906. ad 907. ad 908. ad 909. ad 910. ad 911. ad 912. ad 913. ad 914. ad 915. ad 916. ad 917. ad 918. ad 919. ad 920. ad 921. ad 922. ad 923. ad 924. ad 925. ad 926. ad 927. ad 928. ad 929. ad 930. ad 931. ad 932. ad 933. ad 934. ad 935. ad 936. ad 937. ad 938. ad 939. ad 940. ad 941. ad 942. ad 943. ad 944. ad 945. ad 946. ad 947. ad 948. ad 949. ad 950. ad 951. ad 952. ad 953. ad 954. ad 955. ad 956. ad 957. ad 958. ad 959. ad 960. ad 961. ad 962. ad 963. ad 964. ad 965. ad 966. ad 967. ad 968. ad 969. ad 970. ad 971. ad 972. ad 973. ad 974. ad 975. ad 976. ad 977. ad 978. ad 979. ad 980. ad 981. ad 982. ad 983. ad 984. ad 985. ad 986. ad 987. ad 988. ad 989. ad 990. ad 991. ad 992. ad 993. ad 994. ad 995. ad 996. ad 997. ad 998. ad 999. ad 1000.

¶Sitr illa rō scōa pro ꝑmo mēbro de participatione plus ꝛcludit de fine in ꝓticulari apꝑhenso. nā bona creata ꝛ si sint bona ꝑ participationē veriꝰ sunt bona ꝑ participationē vltimi finis in particulari: q̄ ꝑ participationē eius in vlt. nō cm participant illū in vlt: nisi qꝛ participant ipz in particulari: cū participās habeat participatū pro cā vel mēsura a qua dependet essentialr ꝛ dependentia entis realis: non est: nisi ad ens reale: ꝛ ita ad alia q̄ singulare. ¶Cōtra tertiū articulū qñ principiū elicitiuū nō necessario elicit: hñs principiū illud: nō necessario agit sed ꝓncipiū elicitiuū codē mō se hñs: qđ ꝓius eliciebat cōtingēter actū. mō nō elicit necessario. ergo nec agēs hñs illud ꝓncipiū necessario aget. volūtas aūt hñs eandē charitatez ꝓius: quā mō hz: actū fruēdi. mō ergo nō necessario elicit actū illū: cū nulla sit facta mutatio ex parte ei⁹. hoc pz in raptu Pauli: si pu⁹ habuit eā dē: vel equalē charitatē cum ea: quā habuit i raptu illo: nulla est facta mutatio ex ꝓtenolūtatis: nec ꝓncipiū elicitiui. nulla ḡ necessitas eliciēdi tūc magꝛ q̄ nūc nec ꝓ cōsequens necessitas agendi. ¶Itē cū saltē potuit esse eq̄lis charitas ante raptū ꝛ in raptu. ergo equalis libertas.

Additio.

Negatiua istius articuli tertij pōt sic confirmari. necessitas agēdi nō pōt eē nisi ꝑ aliqđ intrinsecuz ꝓncipio actiuo: ꝑ hoc aūt q̄ intell's nūc videt obz: nihil nouū est intrinsecū ꝓncipio actiuo i fruitiōe, ḡ nec nouꝫ necessitas agēdi. maior ꝓbat. alio ḡn necessitas agēdi nō eēt ꝑ rō nez ꝓncipij actiui: ꝛ ita ꝙ nihil: vel ꝑ extrinsecū: ꝛ si ꝑ extrinsecū: ꝑ illud eēt agere: qꝛ ꝑ qđ est necessitas agēdi: ꝑ illud est agere. minor pz: qꝛ si visio (sm cuz) nullā hz rōnē ꝓncipij actiui respectu fruitiōis: nec intell's: nec aliqđ in intellu. ¶Sēt (hz aliā vtā) visio hz aliquā rōnē principij actiui: nō tñ principalis: sed scōarij. ꝛ tūc accipiat maior determinata. sic necessitas agēdi nō est nisi ꝑ aliqđ intrinsecū ꝓncipio actiuo ꝓncipali. nā secundariū nō dat necessitatē principali: sicut nec determinat ipm ad agēdū: sed ecōuerso ꝓncipale agēs ex se sm modū sui vtit secūdario: ita ꝙ si nihil in ꝓncipali excludat contingētā tota actio erit ꝓtigēs. minor est plana: qꝛ ꝑ visionē nihil ē intrinsecū ꝓncipali actiuo. ḡ ꝛc. ¶Itē a ꝓiori sic. oīs potētia vna sicut hz vnū ꝓmū obiectuz: sic vnum modū ſipectu ꝓmi obiecti. ḡ eū dē respectu cuiuslibet inſquo ꝑ se includit eius ꝓmū obiectū. ¶Dr ad ꝛstud: q̄ volūtas habz aliquē modū vnuz: qui est ꝑ se: hz modi posteriores sunt varij: q̄ cōueniūt potētie in agēdo respectu spāliū obiectoꝝ: tales sunt necessario ꝛ ꝓtingenter hz ꝑ se modus ei⁹ est libere. ¶Cōtra naturalr ꝛ cōtingēter nō inferūt libere: sicut inferiora suū superi⁹. ḡ nō sunt modi speciales cōtenti sub ꝓmo mō qui est libere. ¶Dr q̄ sic vt cōparant ad volūtatē: hz simplr loquēdo se habeant necessario: ꝛ libere: sicut extendentia ꝛ excessa.

¶Itē aut finis mouet ad actuz

Hic videtur secō. q. vle nō heat n eē vnis: ꝙ sciat singulare sit ens reale q. facit istā ōnez dependentia entis realis, nō ē ad ens rale. q. rita ad aliq̄ singulare. ꝛ arguit ad hoc ꝙ gr̄ henricus dicit tho. vle nō hē n eē vnis ꝛ sin gulare: ꝛ ꝑ hoc ꝙ gr̄ scō. vle nō est ens rale sm̄ eē suū q. nō ē cognit: qꝛ nō ē vle ꝓprius n ut cognit: ē ch ꝛ de fundamētale:—

istuz:aut potētia mouet.si finis. pz ꝙ nō ē necessitas:qꝛ ille finis ad nullū actū creatū necessario mouet. Si volūtas. ⁊ illa nō hz dr̄iā ex ꝑte obi: nisi approximationē maiorē vel minorē: tunc arguo sic.diuersa approxiatio passi ad agēs nō cāt necessitatē:sed tm̄ intēsiorē actionē : sicut pz de calido respectu calefactibilium plꝰ ⁊ minꝰ approximatoꝝ.diuersa āt pn̄tia obi cogniti:puta visi ⁊ nō visi nō vr̄ eē:nisi q̄dā approximatio diuersa eius ad volūtatē circa qd̄ dz eē actꝰ volūtatis: ꝯ istd̄ nō diuersificat necessitatē ⁊ nō necessitatē:sed tm̄ facit intēsiorē ⁊ minus intensum actū.

¶Itē qd̄ dicit in isto articulo ꝙ ipoꝛe est oino actū visionis esse sine fruitione in tali agēte. hoc nō vr̄ veꝝ: qꝛ quecūqꝫ nature distincte absolute sic se hn̄t ꝙ ꝑor essentialr̄ nō depēdet a posteriori:tale p̄t eē sine posteriori absqꝫ ꝯdictōe.actꝰ aūt isti.s.visio ⁊ fruitio sunt due nature absolute. ꝯ sine ꝯdictiōe visio:qꝛ est prior naturalr̄: pōt eē sine fruitiōe: q̄ est posterior. ¶Rn̄det ꝙ maior ē vera de illis absolutis:quoꝝ neutrū depēdet ab altero:nec ambo a tertio.in ꝓposito aūt ambo depēdēt a tertio vt ab obiecto causante ⁊ mouēte. ¶Cōtra:si non depēdēt a tertio necessario causante ābo:nec ēt necessario causante vtrūqꝫ:vel vnum:lz causet alteꝝ.adhuc maior erit vera:qꝛ sine ꝯdictione poterit esse prior sine posteriore.Uel sic arguitur. Quicq̄d est ꝑus eēntialr̄ alio potest fieri ab illo agēte a quo nō ābo ꝓducunt̄ necessario.nec necessario posterius: ⁊ si ꝑus. Ista aūt nō depēdēt a tertio necessario simplr̄ causante ambo:patet nec necessario cānte posterius:si causet ꝑus. Quia q̄cq̄d absolutū pōt nō necessario cāre imediate:pōt nō necessario causare per cām mediā:etiā causataz:qꝛ illa causa media causata nō necessitat ipsum ad causandū effectuz illius cause medie absolutuz.vt pz de sole.igit̄ si non causat imediate necessario absolutū posterius non causat necessario illud posita cā priore:si qua sit causa.

¶Nā hoc quod dico absolutū Excludit hanc instantiā.Deus pōt non causare albū:⁊ ita non causare simile.ergo pōt causare albū⁊ albū non causando simile. Et istam pōt non causare corpus. ergo corpus sine figura: si figura tantū dicit multos respectus linearum terminantiū suꝑficiē vel superficierū terminātium corpus:sicut sanitas dicit multas proportiones.

¶Cōtra quartū articulū qui dicit:ꝙ volūtas non eleuata ꝑ habitū suꝑnaturalē nō pōt frui fine vltimo clare viso.arguo sic:illud quo aliq̄d pōt simplr̄ agere est potentia. ergo si volūtas circa finē visum nullū pōt habere actū ex naturalibus suis:habēs autē charitatē pōt: charitas ergo vel erit simplr̄ potentia volitiua circa obiectū illud: vl̄ pars potentie volitiue:quorum vtrūqꝫ est falsum. ¶Itē si obiectū volibile:minus sufficiēter approximatū volūtati: sufficiēter potest terminare actū volūtatis.multo magis:si illd̄ ē sufficiēter approximatū siue ꝑfectius p̄sentatuz volūtati.ꝯ si aliqd̄ bonū sub rōne obscura apprehensum pōt eē volitum a voluntate nō eleua-

ta ꝑ habitū supnaturalez. multo magis idē obiectū clarius visuz pōt esse aliquo mō actu volituz a tali voluntate. ¶ Concedo igitur cōclusiones istarū rationū.

Quantū igit̄ ad primū articulū dico ꝙ voluntas sicut non necessario fruit̄ his que sunt ad finem: sic nec fine obscure apprehenso ⁊ in vl̄i. ¶ Quātū ad scd̄m articuluz cōcordo cum prima opi. ꝙ nō necessario fruit̄ fine apprehenso in particulari ⁊ obscure: nec quātū ad conclusionē argui contra illā sed qꝛ rationes posite in primo articulo cōcludunt cōtra secunduz: si valēt: quas tamē nō reputo valere: nec simpl̄r ꝯcludere ſz intens eis in p̄mo art. nō video: quō soluet easdē in scd̄o articu. ¶ Quantū ad tertiū articulū d̄ fine clare viso. dico ꝙ voluntas eleuata nō necessario fruit̄ quātū est ex parte sua. ¶ Quātū ad q̄rtū dico ꝙ volūtas nō eleuata supnatural̄r pōt frui illo fine.

Ad argumēta pro opinio. dico ad primū ꝙ illud simile cōcluderet multa falsa si esset vl̄r similitudo: qꝛ concluderet: ꝙ sicut assentim⁹ necessario conclusiōi ꝓpter p̄ncipia sic necessario assentirem⁹ illis q̄ sunt ad finem ꝑꝑ finē: qd̄ est falsum. iō dico ꝙ sile ē quo ad duo. s. quo ad ordinē istoꝝ ⁊ illoꝝ inter se. ⁊ ēt quo ad ordinē illoꝝ cōparādo ad potētias ordinate tēdētes in illa: ⁊ intelligo sic ꝙ sicut est ordo iter illa vera: sic ⁊ inter illa bona: ⁊ sicut illa vera sunt sic ordinate cognita: ita ⁊ illa bona sunt sic ordinate volita: sed nō est sile quātū ad ordinē necessitatis in vno: ⁊ in alio cōparando ad potētias absolute. nō em̄ opz ꝙ voluntas seruet illū ordinez in actib⁹ suis: qualē nata sunt volibilia h̄re ex natura sua: nec est assensus silis hicinde: qꝛ necessitas ē i intell̄u ex euidētia obiecti nec̄io causante istū assensuz in intell̄u: nō aūt bōitas aliq̄ obiecti causat nec̄io assensuz volūtatis: sed voluntas libere assentit cuilibz bono: ⁊ ita libere assentit maiori bono sicut minori. ¶ Ad scd̄m cū d̄r de participatiōe: dico ꝙ maior est falsa qꝛ nihil volūtas nec̄io vult ⁊ iō non opz ꝙ necessario velit illud rōne cuius oīa alia vult: si q̄d esset tale. minor ēt est falsa ꝙ. s. virtute ⁊ participatiōe vltimi finis vult q̄cq̄d vult: qꝛ virtute ⁊ participatione alicui⁹ volūtatē velle aliqua: pōt itelligi dupl̄r. vel virtute seu ꝑticipatiōe eius: vt efficiētis siue ꝯtinētis virtual̄r: vel virtute seu ꝑticipatiōe ei⁹ vt primi obiecti: ꝓpter ꝙ volituz vult alia. Si p̄mo mō intelligat̄ non est ad ꝓpositu minor assumpta cū maiori: qꝛ illud cuius virtute vel participatiōe vt efficiētis: est aliq̄d volitū: nō opz eē volitum: sicut illud qd̄ est efficiēs alicui⁹ visi nō opz esse visum. nō em̄ opz ꝙ primo videā deum oculo corporali: si videā colorē: que est q̄dam participatio dei: vt cāe efficiētis. Si intelligat̄ scd̄o mō de participatione: vt p̄mi obiecti voliti: tūc minor est falsa. nō em̄ virtute dei voliti volo qd̄cūq̄ volitum: qꝛ tunc oīs actus voluntatis esset actualis vsus referēdo illud ad p̄mū obiectū volitum. ¶ Cū ꝓbas. sunt participatiōe bona. dico ꝙ equocatio ē d̄ ꝑticipatiōe. s. effectiue: ⁊ sic verꝝ est vel

vel formaliter: et non est verũ.
¶ Ad tertiũ dr vno mõ q lz non sit ibi aliqs defect⁹ alicui⁹ boni: vel aliq̃ malitia. ⁊ ideo nõ posset forte volũtas nolle illud: qr obiectũ act⁹ nolẽdi est malũ: vel defectiuũ: põt tñ illud bonũ pfectuz nõ velle: qr in ptãte volũtatis est nõ tm̃ sic: vel sic velle: sz velle: vl nõ velle: quia libertas ei⁹ est ad agẽdũ: vel nõ agendũ: si em̃ põt alias potẽtias imperãdo mouere ad agẽdũ: nõ tm̃ sic: ⁊ sic: sz ad determinate agẽdũ: vel nõ agendũ: nõ videt q minor sit libertas sui respectu sui: quãtũ ad actus determinationẽ: ⁊ hoc posset oñdi p illud Aug. 1. retractationũ. vt. s. ꝯ primũ arti. vbi vult q nihil est tm̃ in ptãte volũtatꝫ quãtũ est ipsa volũtas: qd nõ intelligit nisi quãtũ ad actũ eliciendũ. Ideo dico q libertas est sui respectu sui sic: quãtũ ad actus determinationẽ. ¶ Aliter dr q non est pbatũ: qn volũtas possit bonũ nolle in quo nulla inuenitur rõ mali: vel defectus boni: sicut nõ est probatũ qn possit velle illud in quo nõ inuenit aliqua rõ boni: ⁊ hoc vel pri⁹ in re: vel i apphẽsiõe: q̃ illd terminet actũ volẽdi. De hoc forte als erit ꝑmo.

dis. 43 2. ⁊ di. 6. q. 2.

In aliquib⁹ originalib⁹ obiectiõ et rñsio sequẽtes pcedũt

Posset tñ dici q ipa per aliquod velle elicitũ imperat actiones potentie inferioris: vel phibet actũ: non aũt põt sic suspẽdere omne velle: qr tũc simul nihil vellet: ⁊ aliquid vellet: sz qcqd sit de suspẽsione oĩs velle: saltẽ põt suspendere omnẽ actũ circa illud obiectũ p aliquod nõ velle eius elicitũ. hoc modo: nõ volo nũc aliquid elicere circa istud obiectũ quousq̃ distinctius ostendatur mihi: ⁊ illud nolle nõ velle esset quidã actus elicitus: quasi reflexus sup velle obiecti: non qd inest: vel infuit: sed q posset inesse: qd ⁊ si in se nõ ostendatur: ostẽdit tñ in sua causa. s. in obiecto ostẽso: qd natũ est esse principiũ act⁹ in aliquo genere pncipij. ¶ Cõtra istã respõsionem probo: q si põt nõ velle põt nolle: qr si non põt nolle: hoc est qr necessario in se habet aliqd cui repugnat illud nolle: sed illud non põt esse nisi actuale velle. Probatio: qr nulla iclinatio habitualis vel aptitudinalis ad volẽdũ repugnat ipsi nolle. Si etiã detur q illud sit nõ nolle: hoc nõ euadit: qr negatio nulli positiuo necessario cõuenit: nisi ppter aliquã positionẽ necessario cõueniẽtẽ illi positiuo: quã sequitur illa negatio: ⁊ tũc illa positio in pposito nõ põt eẽ habitualis vel aptitudinalis inclinatio aliqua: qr illã non seqtur nõ nolle: sicut nec illi repugnat nolle. ergo illud positiuũ necessario cõueniẽs volũtati: ppter quod repugnat sibi nolle: erit actuale velle. ergo si nõ potest nolle: necessario vult. ⁊ ista ratio generaliter ostẽdit: q nulli susceptiuo cõtrarioꝝ ⁊ medioꝝ si habeat media: repugnat aliqua forma illi⁹ generis: siue q impossibile sit eã inesse nisi alia forma illius generis necessario insit eidẽ: vel aliquid aliud: cui virtualr repugnat illa: quã impossibile est inesse. tale aũt positiuũ virtualiter repugnãs ipsi nolle: nõ põt in pposito reperiri aliud: q̃ ipm velle. ¶ Rñdeo: illud repugnãs illi nolle est volũtas: qr ipsa non est capax nisi

hãc rñsionẽ.

Uide 25. distin. 2.

velle ⁊ nolle possibilis: nolle finē est includēs ꝯtradictionē: qꝛ istud nō est obiectum possibile huius actus. Exēplū. videre sonū includit cōtradictionē ex ratione actꝰ ⁊ obiecti. iō repugnat visui: vel visus sibi: et determinat sibi nō videre hoc: qꝛ visus est ita in se vel respectu huius: nec est inconueniēs negare finē posse eē obiectū odij ⁊ beatitudinē fuge. sicut nec miseria pōt esse obiectū ꝯcupiscētie ſm Augu. in enchi. c. 73. Miseri nō solū esse nolumꝰ: sed nequaq̄ velle possumus. ⁊ ponitur dist. 25. secūdi. et hic distin. 10.

Vide i 2. dist. 6. q. 2. et dist. 43. q. 2. et in 4. dis. 49. q. 9.

¶ Ad auctoritatē Augu. dico ꝙ nō intelligit de volitione actuali. vult em̄ ꝙ mimus ille de quo loq̄tur ibi verū dixisset: quid oēs cōcurrētes voluere: si dixisset oībus. beati oēs vultis esse. nō oēs aūt ꝯcurrētes ad illud spectaculū habuerūt tūc actualiter velle beatitudinis: qꝛ nō actualem cognitionē de hoc. Loq̄tur ꝗ de volitione habituali ⁊ aptitudinali: qua videlꝫ ipa volūtas ꝓna est: vt statim inclinet ad actū volēdi beatitudinē: si actualiter offerat sibi ab intellectu. ¶ Silr auctoritas nō est ad ꝓpositū: qꝛ si certū est oēs velle beatitudinē: hoc nō est actu amicitie: volendo scꝫ actu beatifico illud. s. beatificari siue btm̄ esse: sed actu cōcupiscētie volēdo illud bonū sibi: vt sufficiēs sibi bonū: qꝛ nō est certum volūtates inordinatas hr̄e dilectionē ordinatam ꝑmi obiecti in se: sꝫ oēs volūtates siue ordinate siue inordinate habēt volūtatē cōcupiscētie volēdo sibi bonū: actus aūt cōcupiscētie nō pōt eē actꝰ fruitionis: qꝛ oīs cōcupiscēs concupiscit alij: quē amat amore amicitie: ⁊ ita actꝰ ꝯcupiscētie nō est actꝰ fruitionis: sꝫ solus actus amicitie. Si ꝗ loquat Augu. de actu volēdi beatitudinē: nō tn̄ de actu amicitie: sed cōcupiscētie: ⁊ ita nō de fruitiōe. ⁊ ita nō est ad ꝓpositū. ¶ Ad argumētū ꝓ q̄rto articulo eoꝝ cū dr de agere ⁊ de eē: dico ꝙ ille actꝰ nō eēt supnaturalis: sꝫ naturalis: qꝛ actū aliquē pōt volūtas elicere naturaliter circa obiectū q̄litercūq̄ ab intellectu ostēsum: et qꝛ ille actꝰ nō excedit facultatē potentie: iō nec obiectum vt terminat actū illius potētie. ¶ Cū dr scdo ꝙ volūtas eēt btā sine charitate. dico ꝙ nō seq̄tur: qꝛ ſm Augu. de tri. lib. 13. c. 5. vel. 15. Btūs igit nō est nisi q̄ ⁊ hꝫ oīa q̄ vult ⁊ nihil mali vult. ita intelligēda est hec diffinitio ꝙ btūs est q̄ hꝫ q̄cq̄d ordinate pōt velle: nō tn̄ quicq̄d nūc actu vult: tūc em̄ aliquis viator posset esse btūs ꝓ tūc qn̄ de vno tm̄ ordinate habito cogitat. pōt aūt volūtas ordinate velle habere charitatē: qꝛ pōt velle nō tātū hr̄e substātiā actꝰ fruēdi: sed pōt velle hr̄e fruitionē deo acceptā: ergo si nō hꝫ illud nō hꝫ quicq̄d ordinate pōt velle. ¶ Qualr etiā charitas req̄ratur nō tātū ꝓpter gratificationē actus: sꝫ ꝓpter aliquē gradū ꝑfectionis intrinsecū actui. de hoc inferius dist. 17.

Ad principalia

argumēta rn̄det. ¶ Ad primū dico ꝙ aliq̄d est conueniens alicui aptitudinalr vel actualr. conueniēs aptitudinalr est qd̄ cōuenit alicui ex se ⁊ quantū est ex natura rei: ⁊ tale ꝯuenit actualr oī ei in cuiꝰ potestate nō ē ꝙ ei aliq̄d

actualiter cõueniat vel discõueniat. ꝛ iõ q̃cũq; ꝓuenit alicui aptitudinaliꝫ appetitu naturali vel appetitu sensitiuo: ꝓuenit etiã ei actualiꝫ si nõ sit defectꝰ ex parte alteriꝰ extremi vel actꝰ extra. sed in ptãte volũtatis est vt aliquid ei actualiꝫ cõueniat vel nõ cõueniat. nihil em actualiꝫ cõuenit si bi nisi qõ actu placet. ꝓpter hoc nego mínorẽ cũ ór. finis necessario cõuenit volũtati. hoc non est verũ de cõuenientia actuali: sed aptitudinali. ¶ Aliter dico q̃ et si aptitudinaliꝫ sola sufficiat ad dẽlectationẽ: nõ tñ ad fruitionẽ: immo in fruitiõe opz q̃ sit cõueniens actualiꝫ siue aptitudinaliꝫ cõueniat siue nõ. Si ꝑmũ suppositũ in hac rñsiõe est verũ: negãda est ꝓntia: delectatio. ergo fruitio. ¶ Ad scõm dico q̃ alius modus agendi in agere ꝓpue ꝛ mẽtaphorice destruit similitudines quãtũ ad necessitatẽ. Uel alt̃ sicut aliq̃ agẽs ꝓpue necessario mouet aliq̃ contingẽter: sic aliquod agẽs metaphorice mouet necessario: aliq̃ contingẽter. ille em finis: q̃ mouet necessario ẽffi cẽs: puta agẽs naturale: mouet necessario metaphorice: q̃ necessario amaꝫ vel appetit naturaliꝫ. q̃ aũt mouet efficiẽs cõtingẽter: mouet ꝓtingenter metaphorice. hic aũt efficiẽs ꝓtingẽter efficit: et finis ꝓtingenter metaphorice mouet. ¶ Ad tertiũ dico q̃ illud immobile nõ opz eẽ aliquẽ actũ elicitũ. non em plures calefactiones varie ꝛ mobiles ꝓsupponũt aliquã vnã calefactionẽ imobilẽ: ꝛ ꝓsupponũt actũ ꝑmũ: puta cãliditatẽ q̃ sit ꝓncipiũ elicitẽdi oẽs istos actꝰ varios. ita hic: volitiones nõ ꝓsupponũt aliquã volitionẽ vnã immobilẽ: q̃ tũc volũtas volẽs aliq̃d ad finẽ eẽt semp sub duobꝰ actibꝰ: aut saltez sub vno actu referẽte hoc ad illud: ꝛ ꝓpue ꝓsupponũt actũ ꝑmũ: puta volitatẽ: que est ꝓncipium sufficiẽs vel ratio eliciẽdi omnes illas varias volitiones.

Questio. V.

Vltimo circa distinctionẽ istã ꝑmã q̃rit de fruente: cui ꝛ vt subiecto queniat frui tio. Et ꝑmo vtrum deo cõueniat frui? videt q̃ nõ: q̃ fruitio est respectu finis: sed deꝰ nõ habet finẽ: ꝯ nõ cõpetit sibi frui. ¶ Contra. deus amat se: ꝛ non amat se ꝓpter aliud: q̃ tũc vteret se: ergo fruitur se. ꝓna est plana: q̃ vel amat se: aut vtẽdo aut fruẽdo.

Quero secundo. Utrũ viator fruatur? q̃ nõ videtur: q̃ viator tãtũ habet actũ desiderij respectu boni absentis: ꝛ actus desiderij nõ est actus fruitionis. cuius probatio est: quia desiderium est actus cõupiscẽtie. fruitio autem est actus amicitie: ergo ꝛc. ¶ Contra Augu. et habetur in littera: frui est amore inhere alicui rei ꝓpter se: sed sic viator inheret deo. ergo ꝛc.

Queritur tertio. Utrũ peccator fruatur? et videtur q̃ nõ: q̃ non innititur alicui bono immobili: sed mobili. ergo nõ quiescit. et ꝑ cõsequẽs nõ fruitur. añs ostendo

primo de doctrina ꝓpria ꝛ.c.i.

Sic ultimꝰ finis q̃ gẽter mouet uo: cũ nõ aliãgrnãũ sic dr̃ gẽter cãt̃ crãturã.
Que calidũtas ẽ mobilis: ita ipsa uo: bilis: ꝛ una ẽt cã motiꝰ

ditur. qꝛ innitit̃ creature q̃ ē mobilis. qꝛ oīs creatura varietati subiecta est. ¶ Itē q̃ vult alium vti actu suo: nõ fruit̃ eo. sꝫ peccator vult deũ vti actu suo: ergo nõ fruit̃ eo. maior ostẽditur. qꝛ q̃ vult aliũ vti actu suo: iã nõ appreciat illũ vt summũ bonũ: ergo nõ fruit̃ illo. minor ostẽditur qꝛ peccator vult esse actũ suum igitur vult ip̃m esse a deo: cũ nihil possit esse: nisi a deo. ⁊ si hoc igit̃ vult deũ vti illo: qꝛ deus vtitur oī eo: qd̃ est ab eo. ¶ Contra Au. 83. qõnũ. q. 30. Omnis itaq; humana peruersio est qd̃ vitiuꝫ vocatur fruendis vti velle atq; vtẽdis frui. ergo possibile ē peccatorem frui vtendis.

Queritur q̃rto vtrũ bruta fruãtur? Et videt̃ q̃ sic. p augu. vbi pri⁹. 83. qõnũ q. 30. frui qualibet corporali voluptate nõ absurde estimant̃ et bestie. ¶ Cõtra frui ē alicui rei amore inherere ꝓpter se: sꝫ bruta nõ hñt amorẽ: qꝛ nõ voluntatẽ: nec inherẽt alicui rei ꝑꝑ se: sꝫ propter bonum eorum: ergo ⁊c.

Quinto q̃ritur vtrum oīa fruant̃? Qd̃ sic: qꝛ oīa bonũ appetũt amore naturali. primo ethi. ⁊ aliqd̃ bonũ: ⁊ nõ propter alid̃. ¶ Cõtra fruimur cognoscẽtes: sed nõ oīa cognoscũt ergo ⁊c.

In ꝓhe. 10. tri. ca. 10.

8. phi. ⁊. 2. ce. ⁊ alibi sepe apud phos.

Ad solutionẽ istarum qõnũ p̃mitto q̃ddã exẽplũ q̃uo. vꝫ corpora diuersimode quietãtur. vltimus em̃ termin⁹ quietis grauiũ corporũ est centruꝫ. huic aũt cẽtro tanq̃ termino vltimo adheret aliqd̃ corpus graue per se ⁊ primo quia terra: q̃ nõ ꝑ naturã alteri⁹ corporis adheret alicui a quo participet grauitatez ⁊ istã adhesionẽ. Aliquod autez corp⁹ adheret cẽtro imobilit̃ ⁊ ꝑ se: sꝫ nõ primo: qꝛ adheret ꝑ grauitatẽ: ⁊ adhesionẽ participataꝫ a terra per se tñ adheret. qꝛ ꝑ formã intrinsecã. ⁊ firmiter. qꝛ ē quasi intrinsecuꝫ terre: q̃ primo quiescit. vt pote lapides ⁊ metalla in visceribꝰ terre ⁊ talia. lꝫ nõ primo. tñ ꝑfecte quiescũt. qꝛ perfecte cõiuncta sunt cẽtro mediãte primo q̃escente cui sunt quasi perfecte vnita. ¶ Aliquod corpus tertio modo adheret cẽtro mediãte terra cui vnit̃: sꝫ mobiliter ⁊ nõ firmiter: vt graue aliquod existẽs in superficie terre ⁊ tale lꝫ vere quiescat ad aliquod tp̃s: nõ tñ ita determinatur ad quietẽ: sicut corp⁹ quiescens secũdo mõ. Quarto modo potest aliqd̃ corp⁹ adherere vniformiter corpori ꝓximo: ⁊ respectu illi⁹ q̃escere: ⁊ tñ nõ q̃escere respectu vniuersi: si illud cui ꝓximo adheret non vniformiter adhereat cẽtro. verbi gratia. de hoīe iacẽte in nãui: ⁊ sñ potestate corporis esset seipsum quietare illd̃ corp⁹ graue: qd̃ seipsum finaliter quietaret in aliquo tali mobili. non autem in cẽtro: nec mediate: nec imediate: iordinãte se quietaret: qꝛ ⁊ si quãtũ est ex se q̃etaret se propter suã firmã adhesionẽ tali corpori mobili: tñ nõ adheret illi cuiꝰm naturã suam adherere deberet: vt quietaret̃. ¶ Ad ꝓpositũ applicãdo. corporis põderi correspõdet volũtas in spiritualibus: qꝛ sicut corpus

pōdere: sic anim⁹ ⁊ volūtas amore ferr̄: q̄cūq; ferr̄ vt ait Au. 11. de ciui. c. 28. Centrū ergo qd̄ ex natura sui est vltimate quietatiuū est finis vltim⁹ s̄m veritatē: huic cētro voluntas diuina primo ⁊ p se: q̄ nō participatiōe alicui⁹ alterius a se: īmobiliter ⁊ necessario adheret: q̄ ipsa volūtas non per habitū: nec per actū differētē a se: nec in virtute alicui⁹ cause superioris perfectissime amat illud summū bonū ⁊ necessario. Vñ ait ille sapiēs: q̄ de⁹ ē spera intellectualis cui⁹ cētrū vbiq; est ⁊ circūferētia nusquam.

¶ In scdo gradu ē volūtas creata beata: q̄ nō primo sed participando a deo per se tñ q̄ per formā suā intrinsecā adheret firmiter huic bono: ⁊ hoc q̄ facta est quasi intrinseca volūtati primo quiescēti q̄ in ei⁹ bñplacito semper manens. ¶ In tertio gradu est voluntas iusti viatoris: q̄ l3 īmitat̄ diuine volūtati ⁊ mediāte illo summo bono in quo quiescit ipa volūtas tñ nō firmiter adheret illi bono vel bñplacito isti⁹ volūtat̄. vñ nūc adheret illi: nūc auertit̄ ab illo bono. sed hoc est q̄ddā dissīle in corporib⁹ tertij mēbri. q̄ ibi manēte forma qua corp⁹ q̄escit: pōt ipsuz nō q̄escere. hic op3 formā qua q̄escit destrui simul cū auersiōe voluntatis a cētro suo. ¶ In quarto gradu ē peccās mortal̄r q̄ licet quātū est ex parte act⁹ volūtatis se quietātis vehemēter īhereat alicui alij a deo: ita q̄ nec mediāte illo: nec imediate inheret deo: tñ ex pte obi nō pōt simpl̄r q̄etari: īmo sicut quiescēs respectu nauis: ⁊ nō respectu cētri nō quiescit simpl̄r: q̄ non q̄escit respectu vltimi quietātis in vniuerso. ita volūtas quietās se q̄tuz pōt in aliquo obiecto alio a deo. nō simpl̄r quietatur. q̄ non respectu huius. qd̄ vltimate ⁊ pctissime est in vniuerso quietatiuum volūtatis. Qd̄ ēt p t3. q̄ ibi volūtas nūq̄ satiat̄. quātūcūq; firmiter se īmergat in illd̄. ꝓpter se amando illud.

Ex his ad ꝓpositas qōnes dico q̄ frui nihil dicit nisi actū inherēdi obiecto ꝓpter se: quē cōcomitatur delectatiōis q̄etatio: siue q̄ ē ipa q̄etatio: hoc est act⁹ vltimate terminās potētiā inquātū potētia seipsā q̄etat actu suo. ita q̄ d̄ rōne fruitiōis si dicit actū nō videt̄ esse: q̄ ipsa quietet potētiā quātū ē ex pte obiecti: s3 q̄tū ē ex pte potētie obiecto pp se īherētis ¶ Vl̄ dicit delectationē vl̄ actū inherēdi ꝓpter se obiecto quē concomitatur ⁊c.

¶ Dico ergo q̄ volūtas diuina fruit̄ simpl̄r: ⁊ necessario ⁊ per se prio. Voluntas aūt creata beata fruit̄ simpl̄r. ⁊ ꝑpetuo. ⁊ p se. sed nō primo. Volūtas v̄o viatoris iusti fruit̄ simpl̄r: ⁊ p se s3 nō immobiliter neq; primo. Volūtas aūt peccātis mortal̄r fruit̄ simpl̄r q̄ quātū est ex parte volūtatis quietātis seipaz q̄etaret. ⁊ se quietat in obiecto: qd̄ ꝓpter se amat: s3 nō simpl̄r q̄etat̄: quātū est ex pte obiecti: nec frui illd̄ requirit. sed q̄ obiectū non est de se quietatiuū: sicut potētia actu suo se q̄etat in ipso: ideo ē fruitio inordinata. ¶ Sed tūc ē dubitatio quo obiecto peccās mortaliter fruit̄: an. s. actu suo an obiecto sui actus? ¶ Respondeo q̄ cōiter fruit̄ seipo q̄ obiectū act⁹

ratio nō soluit: qꝛ ipedibilia nō simplr necio agūt: sꝫ tm̄ necitate ꝯditionata. s. si nō ipediant: ⁊ in illis ē maior ꝟa: ⁊ iō i maiori non accipit ꝙ q̄cq̄d necio agit: necessario remouet ꝓhibens: si pōt: sed q̄cq̄d nō ipedit: necessario agit ⁊c. vbi specificat i maiori de necitate ꝯditionata. ¶ Si aūt alr dicat: ꝙ maior est ꝟa de illis: q̄ similē necitatē hn̄t respectu ꝑncipalr itēti: ⁊ respectu illoꝝ: q̄ sunt necia ad illd: cuiusmodi sunt agētia mere naturalia: q̄ in toto ꝓcessu vsq̄ ad vltimū intētū agūt mere necessitate naturali. voluntas autē alio mō respicit finē: i q̄ bonitas ois est: qꝛ necio: ⁊ alio mō entia citra finē: i q̄bꝰ est defectꝰ boni: qꝛ illa respicit ꝯtingēter. ¶ Cōtra istā rn̄sionē arguit sic. ipossibile ē aliquod extremū respicere alid extremū q̄cūq̄ necitate q̄n tāta necessitate respiciat q̄dcūq̄ mediū necio req̄situ iter illa extrema: alioq̄n necessariū depēderet necessario a nō necio. ꝗ q̄ necessitate volūtas tēdit in finē ea necessitate tēdit in ostēsionē finis: sine q̄ ipossibile ē ipsam tēdere i finē. ¶ Si tertio respōdeat ad minorē: ꝙ nō cōsideratio finis nō ꝓp̄e ꝓhibet volūtatē fruēdo pōt alr argui: ⁊ cōcludi ꝙ volūtas tenebit intellectū i cōsideratiōe finis sic: q̄cq̄d necessario q̄escit i aliq̄ sibi p̄sente: necio tenet illd sibi p̄sens: si pōt. volūtas ꝑ te necessario q̄escit i fine sibi pn̄te. ꝗ necessario tenet illū semel p̄sentatū: vt sic sit semꝑ sibi pn̄s. ꝓbatio maioris inductiue. si graue necessario q̄escit in cētro: necio se facit pn̄s cētro: si pōt: ⁊ centrū sibi: et necessario tꝫ illā p̄sentiā quātū pōt. Istud apparet in appetitu sensitiuo: si necio. s. q̄escit in appetibili sibi pn̄te: necio quantū pōt tꝫ sensuꝫ i isto appetibili: vt sit sibi pn̄s ad delectādū. ꝓbat etiā maior rōne: qꝛ ꝙ aliq̄d necessario q̄escat i aliq̄ sibi pn̄te ē ꝓpter ꝯueniētiā ꝑfectā huiꝰ ad illud: ⁊ ꝓpter eādē ꝯueniētiā vr̄ necessario appetere sibi cōiūgi: quātū pōt. hec aūt ꝯiūctio fit in pn̄tia huiꝰ ad illd. ¶ Probat aliter: qꝛ qd necessario q̄escit i pn̄te: necessario quātū ē ex se mouet ad absens: vel saltē aptū natū ē: lꝫ ipediat ꝑ aliq̄d: igit sicut ex illa necessitate actualr mouere t: si nō ipediret: ita si est superius mouēs: mouet q̄cūq̄ inferiora: ꝑ q̄ pōt soluere ipedimenta: tale mobile iferiꝰ volūtate ē hic itellectꝰ mobilis ad ꝯsiderationeꝫ finis. ¶ Aliter rn̄det ab aliis: ⁊ ꝓbabilius dicēdo: ꝙ maior p̄me rōnis ꝟitatē hꝫ de agēte necessario ꝓp̄e ipedito cuiusmodi est agēs: qd ꝓhibet agere ꝓpter alid vincēs eiꝰ ꝟtutē actiuā. in ꝓposito aūt nō sic est: sꝫ ē quoddā alid agēs: cuiꝰ actio necessario ē p̄uia actiōi volūtatis: et iō illiꝰ actiōis p̄uie cessatio a ꝯsiderādo: large loquēdo dr impedire voluntatē a volēdo: ⁊ loquēdo de tali ipedimēto. negat maior: lꝫ em̄ agēs p̄supponens actiōi sue actionē alteriꝰ: possit illd alterū mouere ad agēdū: ⁊ illo p̄uio agēte: ipsuꝫ necessario agat necessitate ꝯditionata: siue ꝯcomitātie: nō tn̄ necessario mouet illud p̄uiū ad agēdū: qꝛ nō simplr necio agit: sicut illud qd dr ꝓprie ipeditū: simplr necessario ageret: quātū ē de se: sꝫ

istud agit tm̄ de nec̄itate cōdi-
tionata.s.posita actiōe agentis
p̄uij:sic̄ pz in exēplo. lz em̄ posi
to actu potētie ꝯtingēter agēt
necessario generet habit⁹ neces
sitate ꝯcomitātie:tn̄ potētia cō-
tingēter agēs nō necessario po
nit actū. ¶ Contra istud arguit
sic.necessitas agēdi nō inest ni-
si ꝑ aliq̄d itrinsecū p̄ncipio acti
uo p̄ncipali: sz actio illa preuia
nō ē aliq̄d itrinsecū actiuo p̄nci
pali.s.voluntati. ꝗ illa circūscri
pta ē nec̄itas agēdi: ⁊ ita abso-
luta:⁊ tūc reducit rō vt pri⁹. Si
est simplr nec̄itas ad agendū:ꝗ
ad faciēdū illd sine q̄ nō p̄t age
re:si tn̄ illud sit i ptāte ei⁹:sicut
est hic.ꝗ ⁊c. ¶ Confirmat istud
sic.si hic nō ē necessitas actiōis
ad actionē:qꝛ vna nō est rō acti
ua respectu alteri⁹. ꝗ hec neces
sitas est ꝓpter iclinationē potē
tie ad actionē:ꝗ ⁊ ad media re-
quisita erit nec̄io iclinata:qꝛ nō
est necessaria cōnexio iter extre
ma: nisi ēt sit nec̄ia cōnexio me
dioꝝ oim nec̄io req̄sitoꝝ ad cō-
nexionē extremoꝝ. ¶ Rn̄det ad
ista argumēta ⁊ ad argumentū
principale sic.hec est necessitas
ꝯditionata.s.alio p̄supposito:et
cōcedit ꝙ hec nec̄itas est ꝑ in-
trinsecū p̄ncipali agēti: ⁊ ꝙ hec
necessitas ē ad media: sicut ex-
tremoꝝ iter se sz totū est ꝯditio
natū.s.p̄supposita ostēsiōe obie
cti. ¶ Cōtra agēs ipedibile nō
simplr nec̄io agit:sz ꝯditionali-
ter.s.si nō sit ipeditū: ⁊ tn̄ neces
sario remouet ipedimētū: si p̄t:
ꝗ ita est i ꝓposito:⁊ sic nō valet
rn̄sio p̄ma de ꝓprio ipedito:vo
lūtas em̄ nō est ꝓprie ipedita ꝑ
nō itelligere. ¶ Cōfirmat ratio
vbicūqꝫ ē nec̄ia ꝯnexio extremo
rū:ēt ē nec̄ia ꝯnexio oim medio
rū nec̄io req̄sitoꝝ ad vnionē ex-
tremoꝝ.alioq̄n necessariū depē
deret a ꝯtingēte. sed si volūtas
nec̄io fruit fine oñso: erit nec̄ia
ꝯnexio extremoꝝ iter se ⁊ ex nā
ip̄oꝝ extremoꝝ.igr̄ ⁊ oiz medio
rū:sed vnū mediū nec̄io req̄sitū
ad vnionē istoꝝ extremoꝝ ē oñ
sio finis:igr̄ ⁊c. ¶ Probatio mi-
noris.si sit nec̄ia ꝯnexio volūta
tis ad finē:ē sic̄ p̄ncipalr agētis
ad ip̄m obiectū circa qd agit.sz
vt supra dictū ē nec̄itas ad agē
dū nō p̄t eē i p̄ncipali agēte nisi
per illd q̄ formalr agit.volūtas
aūt seip̄a agit: ꝗ i ip̄amet ē ipsa
nec̄itas ad agēdum. Circa obie
ctū pz ꝗ p̄ma minor. ¶ Probat
minor ꝓ sili sic. Agēs p̄ncipale
p̄ncipalr nullo nec̄io agit nisi q̄
p̄ncipalr agit. alioq̄n illo nec̄io
ageret q̄ ipossibile ē ip̄m agere:
nō aūt p̄ncipalr agit:nisi illo ꝙ
est sibi rō formal agēdi. ¶ Hec
cōfirmatio vr̄ excludere quādā
rn̄sionē q̄ daret ad rōnē p̄ncipa
lē de nec̄itate simplr ⁊ ꝯditiona
ta. nā illa ꝓbat ꝙ si volūtas ēt
fine oñso fruitur nec̄io ꝙ hoc ē
ꝑꝑ ꝓp̄as rōes istoꝝ extremorū
q̄ ex se hn̄t ꝯnexionē necessariā.
ꝗ illa nō dependet ab aliq̄ alio
ab extremis:⁊ ita ē absoluta:et
si extremoꝝ inter se: ꝗ oim me-
dioꝝ in suo ordine erit cōnexio
nec̄ia. ¶ Rn̄det ꝙ minor p̄ma ē
falsa nisi intelligat de nec̄itate
ꝯditionata:hoc est ꝙ supposita
itellectiōe nec̄itas fruēdi sequa
tur:q̄ ē nec̄itas s̄m q̄d:qꝛ depē-
dēs ab illa oñsiōe illa iquā ē ex
nā extremoꝝ:qd ē breuiter dice
re extremoꝝ est nec̄ia ꝯnexio si
oñsio p̄cedat. Sz illa minor ꝓ-
bat de nec̄itate absoluta ex na

tura extremoꝝ. ¶ Jō ad ꝓbationē illi⁹ rñdeo: ad minorē dico q̄ i agēte ꝑncipali simplr necessario agēte: nihil ē ꝙ necessario agit nec ēt requisitū ad nēcio agere: nisi tm illud ꝙ ꝑncipalr agit: q̄ i simplr nēcio agēte tota rō necessitatis ē i ipo ꝑ illud sm qđ est agēs. sz i agēte ꝑncipalr necessario sm qđ siue ꝙditionalr: nō ē illud sufficiēs rō nēcio agēdi qđ ē rō agēdi: sz requrit aliud ꝙ depēdet ista necessitas: q̄ nō est a sola rōne agētis. negat igitur minor scōa: q̄ nō ꝑ illud solū ꝙ agēs ꝑncipalr agit: ꝑ hoc ē necessitas cōditionata i agēdo: sed ꝑ illud cū alio ꝑsupposito. ¶ Ad ꝓbationē scōe minoris dico q̄ in hoc qđ ē necessario agere duo icludunt: ⁊ respectu agere ē dare vnū ꝙ. s. rōnē formalē agēdi i ꝑncipali agēte: respectu aūt necessitatis nō ē illa sola rō sed cū hoc aliud ꝓsuppositū. ¶ Ad formā ḡ dico q̄ nō est cōcedēdū q̄ aliq̄d sit ꝙ necessario formalr agit: sz ad necessitatē il lā requrit: ⁊ illud ꝙ agit: et illud aliud ꝑsuppositū ꝙ nō agit: sed q̄ i ꝓposito a ꝙ depēdet necessitas: ab eo depēdet ⁊ actio: et ꝙ agit: co-agit aliq̄ mō agēdi necessario vel cōtingēter. ad ꝓbationē scōe minoris aliter dicipōt q̄ illud ꝙ est actiuū: nō ē illud ꝙ ipsum nēcio agit nisi alio ꝑsuppositō: ⁊ tūc ē ꝙ necessario agit alio ꝑsupposito. ¶ Contra illā rñsionē arguit sic. in primo instāti nature est actio ꝑuia. in scōo est actio ꝑncipalis agētis. Quero tūc in illo scōo instanti qualr principale agēs agit: Si ꝓtingēter: hr ꝓpositū. si necessario: cū tūc precise ꝑ ꝓpriā formā agat: ⁊ q̄ ꝑncipalr: ⁊ q̄ ipm primū nullo mō libero ē rō agēdi. sequtur tūc q̄ forma sua sit tunc nēcia rō agēdi. sz hoc nō est nisi ex determinatiōe forme ad obiectū: ⁊ actionē in obiectū. ḡ extrema ex natura sua hñt necessariā ꝓportionē. igit ⁊ ad media nēcia. ¶ Jtē nihil facit ad agere illō qđ ponit sub cōditiōe: q̄ nec ab illo depēdet agere. ḡ nec ad nēcio agere. ḡ si ista necessitas ē ex ista ꝙditiōe: erit eā simpliciter. ¶ Rñdet ad ꝑmū illoꝝ q̄ i scōo signo nature ꝑncipale agēs agit nēcio nō simplr: sz sz qđ. s. alio ꝑsupposito. ¶ Cōtra. qđ qñ agēs necessario agit. simpliciter nēcio agit: q̄ ꝓtingēter et necessario determinat agere ꝑ tūc qñ cā agit. generās, enim necessario generat: sz ꝓsupponat alterationē quātū ē ex sua forma actiua. ⁊ tūc vltra sic. simpliciter nēcio quātū ē ex sua forma determinat ad oē medīū necessariū: ⁊ i illō necessario tēdit quātū pōt et qñ pōt necessario. ḡ vult intellectionē eē sibi ꝑsentialr vt obiectū cognitū. ¶ Ꝓ ꝓclusiōe negatiua ꝑmi articuli arguitur sic. Oīne agēs necessario de necessitate agit sm vltimū suc potētie: q̄ sicut nō est in ptāte eius actio: ita nec intētio ei⁹: ḡ nec modus agēdi. s. intēse vel nō intēse agere: ergo voluntas de necessitate volet finē intēsissime et quātū potest. cuius oppositum experimur.

¶ Cōcedit ꝓclusio qñ est equalis appḥēsio ⁊ nihil retrahēs.

¶ Jtē potētia libera ꝑ ꝑticipationē nō magis tēdit in obiectū perfectū ḡ i aliū obiectū: ḡ nec potētia libera ꝑ eēntiā: nō aut

Yo libera ꝑmit a) ē uo bas ꝑticipationem
so sūt alie po ꝑto actus subsit ipso
uolūtatis:

est dria iter finē volitū ꝛ aliavo
lita: nisi ex parte pfectiōis obi.
añs pz qz visus ꝙ est potētia li
bera p participationē quaten⁹
actus eius subest impiovolūta
tis non necessario magis videt
pulcherrimū: ꝯ min⁹ pulchrū:
iō ab vtroq; equalr auertitur ꝛ
vtrūq; eque cōtingēter videt.
¶Ad istā rōnē rndet.qr maior
ē fa ꝺ potētia cognitiua libera
p ticipationē.qz tal nō magis
tēdit in obm pfectū ꝯ in aliud.
sed nō est fa de appetitiua ten
dēre in obiectū apphensuz a
sua cognitia.magis em necessa
rio pulcherrimū visuz delectat
appetitū visiuū ꝯ min⁹pulchz
ꝛ si ille appetit⁹ aliq actu elici
to posset se in illud visuz ferre
magz nēcio ferret ꝯ i min⁹ pul
chrū visum. ¶Itē ad pncipale.
q̄cūq; potētia circa obm pfectis
simū pñtatuz nēcio opar nēcio
circa idē ꝛtinuat opationē quā
tū pōt:sed volūtas circa finē vl
timū necessario opar q̄ est obm
pfectissimum. ꝯ necessario cōti
nuat⁹ opatōez quātū pōt cuius
ꝛrū exprimur qz volūtas auer
tit intellm a ꝛsideratōe finis vl
timi sicut aliorū.maior pbar. ꝛ
ꝓmo sic.eadē est rō nēcio opan
di ꝛ necessario ꝛtinuādi opatio
nē si simplr:simplr.si qñ pōt:qñ
pōt. ¶Scōo sic.i appetitu sensi
tiuo hoc videm⁹.ꝛ in intellu.in
volūrate aūt vr ꝓfissima:qz ipsa
nō cessat ex se agere circa aliqd
obz nisi vertēdo se ad aliō vel
pfecti⁹ vel magis ꝙueniēs vr ad
qd magis determinar vel indi
nar ꝙ ipedit illā opari simul cir
ca aliud.ꝙ finis vltim⁹ est obm
pfectissimū ꝛ cōueniētissimū ad
ipm solū necessitat ad ipm solū
iclinat ꝛ in ipso marie delectat
ꝛ volitio ei⁹ stat cū volitiōe cu
iuscūq; alteri⁹. ꝯ ꝛc. ¶Itē dcād
nēcio agit posita aliq actōe pre
uia necessario ōterminat se ad
illā si pōt. sed voluntas posita
actiōe intellꝰ pua circa vltimū
finē nēcio tēdit in illum ꝯ nēcio
determinat intellm sicut ad ei⁹
apphēsionē. ¶Uis hui⁹rōnis ē
qz eadē est necessitas ad mediū
ꝛ ad extremū.a. ¶Quicād non
impeditū nēcio agit necessario
tollit ipedimētū si pt.b. ¶Quic
ād nēcio agit posita aliqua pre
uia actiōe:nēcio determinat se
ad illā puā.si pōt.c. ¶Agens
pncipale q̄cūq; posito i scōario
nēcio agens ex pncipio actiuo
pncipali necessitat.d. ¶Quic
ād circa obm psens nēcio agit:
nēcio determiat se ad ei⁹ pñtiā
si pōt.e. ¶Si potētia pncipal
nēcio opar circa obm pñs:in ip
sa potētia ē rō ꝯtū ē ex se si pt:
vel q̄ncūq; pōt:nēcio agēdi cir
ca illud.f. ¶Quicūq; appetit⁹
necessario tēdit obm cognituz
necessario se determinat ad co
gnitionē ei⁹:si pōt.g. ¶Quicū
q; appetitus in solū obiectum
summū ꝛ pfectissimū apphēsuz
necessario tēdit:necessario ōter
minat se ad ei⁹app:chēsionē: si
pōt.h. ¶Quecūq; potēna cir
ca obiectū pfectissimū sibi pñta
tū:ꝛ nō circa aliud nēcio opar:
nēcio circa idē cōtinuat opatio
nē quātū pōt.i. ¶Quecūq; po
tētia circa obm pñs necessario
ꝺeſcit:ad illud abñs nēcio mo
uet:quātū ē de se. cā em vtriuſ
q; eadē ē.k. ¶Si extremi ē sim
plr necessitas:vr ꝯtū ē de se ad
extremū:sīlis erit ei⁹ necessitas
ad q̄cūq; mediū simplr necīū.

'Sub
tilissi
ma di
ctoꝝ
resolo
i nota
bilib⁹
ppōni
bus.

Jsh. 3. henri. 25. mo. ponebat nec. duplicē ꝺrā: una ut saluarent ꝺctōnes aplis obstinatoq; uo⁹. 2° ut saluarēt ins bis certā bñtudinē: qz sm⁹ stos vr si uolūtas sit libera circa finez: q possit dubitare: utrū sēp eligat actuz circa finz: an sit liberū: ꝛ ista dubietas vr certitudine

¶Ex.c.fctā maior sequit̄.a. sequit̄.b.⁊.d.⁊.f.qualr̄ pōt eē maior ad ꝯcl'onē negatiuā p̄mi articuli.¶Ex.i.seq̄tur.e.¶g.ifert intelligere ⁊ velle iā posita necessario ꝯtinuari pria ex.b.scda ex.h.inferūt. nō posita necessario eē ponēda. ¶h.iter istas verior appet qr vlr vr̄ eadem rō nec̄io agēdi vl' operādi:⁊ necessario ꝯtinuandi. Si simplr̄:simpliciter.Si qñ potest:qñ potest ¶g.apparet qr in appetitu sensitiuo i sensu ⁊ intellu hoc videmus.tñ i volūtate verissima vr̄ qr ipsa nō cessat ex se agere circa aliqd̄ obm nisi cōuertēdo se ad aliud vel magis ꝯueniēs vl' pfectiꝰ vel ad qd̄ magis iclinat̄ vel determinat̄:qd̄ ipedit opari simul.Sz vltimꝰ finis ē obm pfectissimū ꝯueniētissimū ad ipsuz solū necessitat̄ ad ip̄z maxie iclinat̄:in ipso maxie q̄etat̄:⁊ in ipso maxie delectat̄.Uolitio illius stat cū volitiōe cuiuslibet alteriꝰ.¶Pro ꝯcl'one negatiua p̄mi articuli dr̄ ad rōnez:q̄ ē de necessario ꝯtinuādo velle:q̄tū pōt volūtas.Cōcedit̄ ꝯcl'o: ⁊ dr̄ ꝙ nūq̄ cessat nisi intell's:saltez pus natura cessat ꝯsiderare finē. ¶Et si arguat̄ ꝙ voluntas cōtinuabit nec̄io vel tenebit illud itelligere quātū pōt imperādo dr̄ ꝙ ñ sequit̄: qr nō nec̄io vult illā itellectionē sicut vult finē.¶Et iō p̄t alr̄ argui:ꝙ saltē volūtas nūq̄ auertet intellz ab hac intellectōe vel ꝯsideratiōe:qr volūtas nec̄io ꝯtinuās: ⁊ ex se etiā in illud tēdens non destruit illud iperādo:a q̄ depēdet. ¶Dr̄ ꝙ dū stat ꝯsideratio finis:stat eius velle:sed cū offertur aliud ꝯfuse. eiꝰ cōsideratio imperat̄ a volūtate:⁊ sic indirecte ⁊ auertit intellm a ꝯsideratione finis. ⁊ pro tunc pro quo auertit̄:cessat prius natura cōsideratio:⁊ posterius natura volitio.¶Cōtra primā rñsionē: q̄ est necessitas extremi ad extremū:eadē est ad medium.¶Ad hoc dr̄: vt supra ꝙ non est similis habitudo volūtatis ad intellectū qualis est ad finē. ¶Contra scdaz rñsionē arguit̄:qr nihil aliud ē pfectius : nec ad qd̄ eque vel magis necessario inclinet̄:q̄ ad istud ⁊ ēt tunc vltima volitio perfectior: ⁊ necessaria: ⁊ pfectioris:⁊ ꝯueniētioris obiecti magis ipedit volitionē obiecti minꝰ tal' q̄ ecōuerso. ¶Itē si obm est necessario volituz. ꝯ eiꝰ velle est determinatiꝰ volendū q̄ qd̄cūq̄ aliud velle. igit̄ ⁊ eius itelligere. vtraq̄ ꝯñtia pbatur qr volūtas vult velle pp obiectum:⁊ itelligere pp velle. ¶Itē ad qd̄ obiectū volūtas est pronior: ad eiꝰ intelligere magis ipellit. ¶Iō dr̄ ꝙ volūtas nunq̄ auertit intellectū: sed tātū phātasma occurrēs : qd̄ non est in ptāte volūtatis.⁊ iō dr̄ ꝙ bñ volūtas cōtinuat quātū p̄t: sed nō p̄t: qñ occurrit alid̄ phātasma:qd̄ nō subest sibi:nec eiꝰ motio. ¶Cōfirmat̄. intell's separatꝰ semp stabit in consideratione finis vltimi ⁊ volitione:lz sit qñq̄ alteriꝰ obiecti: qr bene stāt simul. ¶Cōtra.experimur ꝙ ita libere volūtas auertit intellectū a cōsideratiōe finis ad aliud obiectū sicut de alijs obiectis.¶Itē cū vltimus finis sit obiectū maxie motiuū ⁊ perfectiuū intell's sempistaret in cōsideratione eius.si ergo nō stet

hoc vñ ppter imperiū voluntatis auertentis. ¶Dicit(q bene in hoc) q si finis esset obiectum in se mouens: vel ēt in propria specie: qō verū esset: quia maxime moueret: nūc autē ſm aliquos mouet tm̄ in alio: qō magis natū est mouere ad se in se: ꝙ ad alterū. Uel ſm te multa phātasmata simul mouēt ad cōceptū descriptionis eius ex cōmunibus. iō min⁹ mouet ꝙ alia obiecta pp duo. primū q difficile ē stare in ꝓsideratiōe vtis transcēdētis: phantasma em̄ mouet magis ad ſpēz ſpālissimā. iō dicit Aug. 8. de tri. cū cepis cogitare q̄d ſitas ſtatim obuiēt ſe phātasmata. Scōm est q difficilius est simul vti illis multis cōib⁹ ad descriptionē ꝙ singulis separati. ¶Cōtra illā rnſionē arguit: q saltē intell⁹ separatus semp ꝓsideraret. ſilr ista rnſio nō vz ſm hen. q̄ ponit q possum⁹ hꝫe ppriū conceptū de deo. ¶Itez p ꝓclone negatiua pmi articuli arguit sic. dānat⁹ apprehēdit finē vltimū si nec io velit eū: aut igit amore amicitie aut ꝓcupiſcētie. nō scōo mō. q apꝫhendit eū: vt impoſe sibi nec pmo mō q talis fruitio est summe recta. ¶Itez si diligere necessario ponit posita intellectione practica: q tm̄ est ibi summa rō recta. q meriti de. ꝓgruo: q ois alius actus volūtatis ꝙ acceptabilis: sicut q laudabilis nō nisi virtute eius. igit cū mento quocūq; staret: q volūtas necessario sequeret intellectionē practicā qō est ℥ Anſ. ó cōceptu vir. c. 4. ¶Itē i necessitato ad agēdū ex se siue quātuz pōt agere: nō pōt esse aliquis hīr⁹. sic em̄ posset inesse lapidi q̄ simpliciter necessitat ad descēdere quātuz est ex se. ꝙ in voluntate respectu finis nullus pōt eē habitus nec acq̄sit⁹ nec ēt supnaturalis. ¶Cōfirmat de acq̄sito q̄ ille ñ generaret nisi ex actu. sed tūc qñ agit ē necessitata ad agēdū in sensu diuisiōis. ¶Cō cedit ꝙclo de habitu acq̄sito. ſz hoc nō ꝙcedat cū phō q̄ sapiētia est habit⁹ supremi⁹. pbat ēt de habitu supernaturali q̄ ad quē actū necessitat respectu ei⁹ nō est capax alicuius habitus. ¶Dicit q nō necessitat nūc ad dilectionez finis in particulari nec etiā clare visi in patria: nisi pus eleuet. primū improbat in ſcōo articulo. secūdū in tertio. ¶Contra rōnē positā instatur q si rō valeret nō ponerēt habit⁹ in intellectu. ¶Dico q nō dz poni habitus inclinās ſz bñ requirit habitus ostēdēs: q̄ habitus non pōt poni in voluntate nisi vt tm̄ inclinās. ideo rō bona est de voluntate nō de intellectu. Teneo igit q pōt voluntas nō velle finē vltimū quocūq; mō apprehēſuz obscure: siue clare: in vñ siue in ꝑticulari. ¶Cōtra scōm articulū quē cōcedo esse verū: videt q rōnes pmi articuli destruāt scōm articulū. nā illa rō de fine: q in fine vltio non est defectus alicuius boni nec aliqua malitia: vr eque efficaciter cōcludere de fine in particulari apprehēſo: sicut de fine in vñ apprehēſo: vel efficacius: q i fine vltimo in particulari apprehēdit tota rō finis invli: q ita nullus defectus boni: nulla etiā malitia: imovr q in solo illo ostēdit posse eē perfectio finis invli.

Ca. 2. vel. 3.

Vide d. 49. q. 1. a. 1.

Vt in doctrina

¶ Sil'r illa rō scda pro pmo mē-
bro de participatione plus ꝯclu
dit de fine in pticulari appphen-
so. nā bona creata ⁊ si sint bona
p participationē verius sunt bo
na p participationē vltimi finis
in particulari: q̄ p participatio-
nē eius in vlt. nō em̄ participant
illū in vlt: nisi qr participant ipz
in particulari: cū participās ha-
beat participatū pro cā vel mē-
sura a qua dependet essentialr.
⁊ dependentia entis realis: non
est: nisi ad ens reale: ⁊ ita ad ali-
qd singulare.† ¶ Cōtra tertiū ar
ticulū qn̄ principiū elicitiuū nō
necessario elicit: hn̄s principiū il
lud: nō necessario agit sed pnci-
piū elicitiuū eodē mō se hn̄s: qd
prius eliciebat cōtingēter actū.
mō nō elicit necessario. ergo nec
agēs hn̄s illud principiū neces-
sario aget. volūtas aūt hn̄s ean
dē charitatez prius: quā mō hz:
prius cōtingēter eliciebat illum
actū fruēdi. mō ergo nō necessa-
rio elicit actū illū: cū nulla sit fa
cta mutatio ex parte ei⁹. hoc pz
in raptu Pauli: si pri⁹ habuit eā
dē: vel equalē charitatē cum ea:
quā habuit i raptu illo: nulla es
set mutatio ex ptevolūtatis: nec
pncipij elicitiui. nulla g necessi
tas eliciēdi tūc mag' q̄ nūc ne
p cōsequens necessitas agendi.

Addi-
tio.

¶ Itē cū saltē potuit esse eq̄lis
charitas ante raptū ⁊ in raptu
ergo equalis libertas.

Negatiua istius ar-
ticuli ter
tij pōt sic confirmari. necessitas
agēdi nō pōt eē nisi p aliqd in-
trinsecuz pncipio actiuo: p hoc
aūt q intell's nūc videt obz: ni
hil nouū est intrinsecū pncipio
actiuo i fruitiōe. g nec noua ne-
cessitas agēdi. maior pbat. alio
qn necessitas agēdi nō eēt p rō
nez pncipij actiui: ⁊ ita p nihil:
vel p extrinsecū: ⁊ si p extrinse-
cū: p illud eēt agere: qr p qd est
necessitas agēdi: p illud est age
re. minor pz: qr si visio (fm euz)
nullā hz rōnē pncipij actiui re-
spectu fruitiōis: nec intell's: nec
aliqd in intell'u. ¶ Si. ēt (fz aliā
viā) visio hz aliquā rōnē princi
pij actiui: nō tn̄ principalis: sed
scdarij. ⁊ tūc accipiat maior de-
terminata. sic necessitas agēdi
nō est nisi p aliqd intrinsecū pn
cipio actiuo pncipali. nā secun
dariū nō dat necessitatē princi-
pali: sicut nec determinat ipm
ad agēdū: sed ecōuerso pncipa
le agēs ex se fm modū sui vtit
secūdario: ita q si nihil in pnci
pali excludat contingētiā tota
actio erit ꝯtigēs. minor est pla
na: qr p visionē nihil ē intrinse-
cū pncipali actiuo. g ⁊c. ¶ Itē a
priori sic. oīs potētia vna sicut
hz vnū pmū obiectuz: sic vnum
modū rspectu pmi obiecti. g eū
dē respectu cuiuslibet in quo p
se includit eius primū obiectū.
¶ Dr̄ ad istud: q volūtas habz
aliquē modū vnuz: qui est p se:
sz modi posteriores sunt varij:
q cōueniūt potētie in agēdo re
spectu spālium obiectoꝝ: tales
sunt necessario ⁊ ꝯtingenter sz
p se modus ei⁹ est libere. ¶ Cō
tra naturalr ⁊ cōtingēter nō in
ferūt libere: sicut inferiora suū
superi⁹. g nō sunt modi specia-
les cōtenti sub pmo mō qui est
libere. ¶ Dr̄ q sic vt cōparant
ad volūtatē: lz simplr loquēdo
se habeant necessario: ⁊ libere:
sicut extendentia ⁊ excessa.
¶ Itē aut finis mouet ad actuz

istuz:aut potētia mouet.si finis. pz ꝙ nō ē necessitas:qꝛ ille finis ad nullū actū creatū necessario mouet. Si volūtas. ⁊ illa nō hz dr̄iā ex ꝑte obi: nisi approximationē maiorē vel minorē: tunc arguo sic.diuersa approxiatio passi ad agēs nō cāt necessitatē:sed tm̄ intēsiorē actionē : sicut pz de calido respectu calefactibilium plꝰ ⁊ minꝰ approximatoꝝ.diuersa āt pn̄tia obi cogniti:puta visi ⁊ nō visi nō vr̄ eē:nisi q̄dā approximatio diuersa eius ad volūtatē circa qd̄ dz eē actꝰ volūtatis: ꝯ istd̄ nō diuersificat necessitatē ⁊ nō necessitatē:sed tm̄ facit intēsiorē ⁊ minus intensum actū.

¶Itē qd̄ dicit in isto articulo ꝙ ipoꝛe est oino actū visionis esse sine fruitione in tali agēte. hoc nō vr̄ veꝝ: qꝛ quecūqꝫ nature distincte absolute sic se hn̄t ꝙ ꝑor essentialr̄ nō depēdet a posteriori:tale p̄t eē sine posteriori absqꝫ ꝯdictōe.actꝰ aūt isti.s.visio ⁊ fruitio sunt due nature absolute. ꝯ sine ꝯdictiōe visio:qꝛ est prior naturalr̄: pōt eē sine fruitiōe: q̄ est posterior.¶Rn̄det ꝙ maior ē vera de illis absolutis:quoꝝ neutrū depēdet ab altero:nec ambo a tertio.in ꝓposito aūt ambo depēdēt a tertio vt ab obiecto causante ⁊ mouēte. ¶Cōtra:si non depēdēt a tertio necessario causante ābo:nec ēt necessario causante vtrūqꝫ:vel vnum:lz causet alteꝝ.adhuc maior erit vera:qꝛ sine ꝯdictione poterit esse prior sine posteriore.Uel sic arguitur. Quicq̄d est ꝑus eēntialr̄ alio:potest fieri ab illo agēte a quo nō ābo ꝓducunt̄ necessario.nec necessario posterius: ⁊ si ꝑus. Ista aūt nō depēdēt a tertio necessario simplr̄ causante ambo:patet nec necessario cānte posterius:si causet ꝑus. Quia q̄cq̄d absolutū pōt nō necessario cāre imediate:pōt nō necessario causare per cām mediā:etiā causataz:qꝛ illa causa media causata nō necessitat ipsum ad causandū effectuz illius cause medie absolutuz.vt pz de sole.igit̄ si non causat imediate necessario absolutū posterius non causat necessario illud posita cā priore:si qua sit causa.

¶Nā hoc quod dico absolutū Excludit hanc instantiā.Deus pōt non causare albū:⁊ ita non causare simile.ergo pōt causare albū⁊ albū non causando simile. Et istam pōt non causare corpus. ergo corpus sine figura: si figura tantū dicit multos respectus linearum terminantiū supficiē vel superficierū terminātium corpus:sicut sanitas dicit multas proportiones.

¶Cōtra quartū articulū qui dicit:ꝙ volūtas non eleuata ꝑ habitū supnaturalē nō pōt frui fine vltimo clare viso.arguo sic:illud quo aliq̄d pōt simplr̄ agere est potentia. ergo si volūtas circa finē visum nullū pōt habere actū ex naturalibus suis:habēs autē charitatē pōt: charitas ergo vel erit simplr̄ potentia volitiua circa obiectū illud: vl̄ pars potentie volitiue:quorum vtrūqꝫ est falsum.¶Itē si obiectū volibile:minus sufficiēter approximatū volūtati: sufficiēter potest terminare actū volūtatis.multo magis:si illd̄ ē sufficiēter approximatū siue ꝑfectius p̄sentatuz volūtati.ꝯ si aliqd̄ bonū sub rōne obscura apprehensum pōt eē volitum a voluntate nō eleua-

ta ꝙ habitū supnaturalez. multo magis idē obiectū clarius visuz pōt esse aliquo mō actu volituz a tali volūtate. ¶ Concedo igitur cōclusiones istarū rationū.

Quantū igit ad primū articulū dico ꝙ voluntas sicut non necessario fruit his que sunt ad finem: sic nec fine obscure apprehensoz in vli. ¶ Quātū ad scōm articuluz cōcedo cum prima opi. ꝙ nō necessario fruit fine apprehenso in particulari ⁊ obscure: nec quātū ad conclusionē argui contra illā sed qz rationes posite in primo articulo cōcludunt cōtra secunduz: si valēt: quas tamē nō reputo valere: nec simplr ꝓcludere ꝟz intentis cis in ꝑmo art. nō video: quo soluet easdē in scōo articu. ¶ Quantū ad tertū articulū dō fine clare viso. dico ꝙ voluntas elevata nō necessario fruit quātū est ex parte sua. ¶ Quātū ad ꝫrtū dico ꝙ volūtas nō elevata supnaturalr pōt frui illo fine.

Ad argumēta pro opinio. dico ad primū ꝙ illud simile cōcluderet multa falsa si esset vr simulitudo: qz concluderet: ꝙ sicut assentim⁹ necessario conclusiōi ꝓpter ꝓncipia sic necessario assentirem⁹ illis q̄ sunt ad finem. ꝓp finē: qō est falsum. tō dico ꝙ. sile ē quo ad duo. ſ. quo ad ordinē istoz ⁊ illoz inter se. ⁊ ēt quo ad ordinē illoz cōparādo ad potētias ordinate tēdētes in illa: ⁊ intelligo sic ꝙ sicut est ordo inter illa vera: sic ⁊ inter illa bona: ⁊ si cut illa vera sunt sic ordinate cognita: ita ⁊ illa bona sunt sic ordinate volita? sed nō est sile quātū ad ordinē necessitatis in vno: ⁊ in alio cōparando ad potētias absolute. nō em opz ꝙ voluntas seruet illū ordinez in actib⁹ suis: qualē nata sunt volibilia hr̄e ex natura sua: nec est assensus silis hicinde: qz necessitas ē i intellu ex euidētia obiecti nec̄io causante istū assensuz in intellu: nō aūt bōitas aliq̄ obiecti causat nec̄io assensuz volūtatis: sed voluntas libere assentit cuilibz bono: ⁊ ita libere assentit maiori bono sicut minori. ¶ Ad scōm cū dr de participatiōe: dico ꝙ maior est falsa qz nihil volūtas nec̄io vult ⁊ tō non opz ꝙ necessario velit illud rone cuius oia alia vult: si q̄d esset tale. minor ēt est falsa q. ſ. virtute ⁊ participatiōe vltimi finis vult q̄cq̄d vult: qz virtute ⁊ participatione alicui⁹ volūtatē velle aliqua: pōt itelligi dupl r. vel virtute seu ptipatiōe eius: vt efficiētis siue ptinētis virtualr: vel virtute seu ptipatiōe ei⁹ vt primi obiecti: ꝓpter ꝙ volituz vult alia. Si ꝑmo mō intelligat non est ad ꝓpositu minor assumpta cū maiori: qz illud cuius virtute vel participatiōe vt efficiētis: est aliq̄d volitū: nō opz eē volitum: sicut illud q̄ est efficiēs alicui⁹ visi nō opz esse visum. nō em opz ꝙ primo videā deum oculo corporali: si videā colorē: que est q̄dam participatio dei: vt cāe efficiētis. Si intelligat scōo mō: de participatione: vt primi obiecti, volitī: tūc minor est falsa. nō em virtute dei voliti volo q̄cūq; volitum: qz tunc ois actus voluntatis esset actualis vsus referēdo illud ad ꝑmū obiectū volitum. ¶ Cū ꝓbas. funt participatiōe bona. dico ꝙ equocatio ē ō ꝑticipatiōe. ſ. effectiue: ⁊ sic vera est

vel formaliter: et non est verū.
¶Ad tertiū dr̄ vno mō q̄ ly non sit ibi aliq̄s defect⁹ alicui⁹ boni: vel aliq̄ malitia. ⁊ ideo nō posset fortevolūtas nolle illud: q̄ obie ctū act⁹ nolēdi est malū: vel defe actiuū: pōt tn̄ illud bonū pfectuz nō velle: q̄ in ptāte volūtatis est nō tn̄ sic: vel sic velle: ly velle: vl nō velle quia libertas ei⁹ est ad agēdū: vel nō agendū; si em̄ pōt alias potētias impedādo moue re ad agēdū: nō tn̄ sic: ⁊ sic: ly ad determinate agēdū: vel nō agen dū: nō videt q̄ minor sit libertas sui respectu sui: quātū ad actus determinationē: ⁊ hoc posset oñdi p illud Aug. 1. retractationū. vt. 8. ℞ primū arti. vbi vult q̄ nihil est tn̄ in ptāte volūtat; quā tū est ipsa volūtas: q̄ nō intelli gīt nisi quātū ad actū eliciendū. Ideo dico q̄ libertas est sui re spectu sui sic: quātū ad actus de terminationē. ¶Aliter dr̄ q̄ non est pbātū: q̄n volūtas possit bo nū nolle in quo nulla inuenitur rō mali: vel defectus boni: sicut nō est probatū q̄n possit velle il lud in quo nō inueniť aliqua rō boni: ⁊ hoc vel pr⁹ in re: vel ī ap phēsiōe: cū illō terminet actū vo lēdi. De hoc forte alīs erit sīmo.

dire 6.q.2. Franc. 47. Ric. 4. dis. 46. q. 1. ar. 3. ad 4.

dis. 43 2.ª dī. 6.q.2.

In ali quib⁹ origi nalib⁹ obie ctiō et rnsio sequē tes p̄ cedūt

Posset tn̄ dici q̄ ipa per aliquod velle eli citū imperat actiones potentie inferiorius: vel pbibet actū: non aūt pōt sic suspēdere omne vel le: q̄ tūc simul nihil vellet: ⁊ alī quid vellet: ly q̄dd sit de suspē sione ois velle: faltē pōt suspen dere omnē actū circa illud obie ctū p aliquod nō velle eius eli citū. hoc modo: nō volo nūc ali quid elicere circa istud obiectū quousq̄ distinctius ostendatur mihi: ⁊ illud nolle nō velle esset quidā actus elicitus: quasi re flexus sup velle obiectū: non q̄ inest: vel infuit: sed q̄ posset in esse: q̄ ⁊ si in se nō ostendatur: ostēdit tn̄ in sua causa. s. in obie cto ostēso: q̄ natū est esse prin cipiū act⁹ in aliquo genere pn̄ cipiū. ¶Cōtra istā respōsionem probo: q̄ si pōt nō velle pōt nol le: q̄ si non pōt nolle: hoc est q̄ necessario in se habet aliq̄d cui repugnat illud nolle: sed illud non pōt esse nisi actuale velle. probatio: q̄ nulla idinatio ha bitualis vel aptitudinalis ad volēdū repugnat ipsi nolle. Si etiā detur q̄ illud sit nō nolle: hoc nō euadit: q̄ negatio nulli positiuo necessario cōuenit: nisi ꝑpter aliquā positionē necessa rio cōueniētē illi positiuo: quā sequitur illa negatio: ⁊ tūc illa positio in ꝑposito nō pōt eē ha bitualis vel aptitudinalis incli natio aliqua: q̄ illā non seq̄tur nō nolle: sicut nec illi repugnat nolle. ergo illud positiuū necess sario cōueniēs volūtati: ꝑpter quod repugnat sibi nolle: erit actuale velle. ergo si nō potest nolle: necessario vult. ⁊ ista ra tio generaliter ostēdit: q̄ nulli susceptiuo cōtrariorū ⁊ mediorū si habeat media: repugnat ali qua forma illi⁹ generis: siue q̄ impossibile sit eā inesse nisi alia forma illius generis necessario insit eidē: vel aliquid aliud: cui virtualr repugnat illa: quā im possibile est inesse. tale aūt positiuū virtualiter repugnās ipsi nolle: nō pōt in ꝑposito reperi rī aliud: cū ipm velle. ¶Rñdeo: illud repugnās illi nolle est vo lūtas: q̄ ipsa non est capax nisi

hāc rn̄ sionē.

Vide 25. dis stin. 2.

Sco. sup primo sen. §

velle ⁊ nolle possibilis: nolle finē est includēs ꝯtradictionē: qꝛ istud nō est obiectum possibile huius actus. Exēplū. videre sonū includit cōtradictionē ex ratione actꝰ ⁊ obiecti. iō repugnat visui: vel visus sibi: et determinat sibi nō videre hoc: qꝛ visus est ita in se vel respectu huius: nec est inconueniēs negare finē posse eē obiectū odij ⁊ beatitudinē fuge. sicut nec miseria pōt esse obiectū ꝯcupiscētie ſm Augu. in enchi. c. 73. Miseri nō solū esse nolumꝰ: sed nequaq̄ velle possumus. ⁊ ponitur dist. 25. secūdi. et hic distin. 10.

Uide i 2. dist. 6. q. 2. et dist. 43. q. 2. et in 4. dis. 49. q. 9.

¶ Ad auctoritatē Augu. dico ꝙ nō intelligit de volitione actuali. vult em̄ ꝙ mimus ille de quo loq̄tur ibi verū dixisset: quid oēs cōcurrētes voluere: si dixisset oībus. beati oēs vultis esse. nō oēs aūt ꝯcurrētes ad illud spectaculū habuerūt tūc actualiter velle beatitudinis: qꝛ nō actualem cognitionē de hoc. Loq̄tur ꝗ de volitione habituali ⁊ aptitudinali: qua videlꝫ ip̄a volūtas ꝓna est: vt statim inclinet ad actū volēdi beatitudinē: si actualiter offerat sibi ab intellectu. ¶ Silr auctoritas nō est ad ꝓpositū: qꝛ si certū est oēs velle beatitudinē: hoc nō est actu amicitie: volendo scꝫ actu beatifico illud. s. beatificari siue btm̄ esse: sed actu cōcupiscētie volēdo illud bonū sibi: vt sufficiēs sibi bonū: qꝛ nō est certum volūtates inordinatas hr̄e dilectionē ordinatam p̄mi obiecti in se: sꝫ oēs volūtates siue ordinate siue inordinate habēt volūtatē cōcupiscētie volēdo sibi bonū: actus aūt cōcupiscētie nō pōt eē actꝰ fruitionis: qꝛ oīs cōcupiscēs concupiscit alij: quē amat amore amicitie: ⁊ ita actꝰ ꝯcupiscētie nō est actꝰ fruitionis: sꝫ solus actus amicitie. Si ꝗ loquat Augu. de actu volēdi beatitudinē: nō tn̄ de actu amicitie: sed cōcupiscētie: ⁊ ita nō de fruitiōe. ⁊ ita nō est ad ꝓpositū. ¶ Ad argumētū ꝓ q̄rto articulo eoꝝ cū dr̄ de agere ⁊ de eē: dico ꝙ ille actꝰ nō eēt supnaturalis: sꝫ naturalis: qꝛ actū aliquē pōt volūtas elicere naturaliter circa obiectū q̄litercūq̄ ab intellectu ostēsum: et qꝛ ille actꝰ nō excedit facultatē potentie: iō nec obiectum vt terminat actū illius potētie. ¶ Cū dr̄ scdo ꝙ volūtas eēt btā sine charitate. dico ꝙ nō seq̄tur: qꝛ ſm Augu. de tri. lib. 13. c. 5. vel. 15. Btūs igit nō est nisi q̄ ⁊ hꝫ oīa q̄ vult ⁊ nihil mali vult. ita intelligēda est hec diffinitio ꝙ btūs est q̄ hꝫ q̄cq̄d ordinate pōt velle: nō tn̄ quicq̄d nūc actu vult: tūc em̄ aliquis viator posset esse btūs ꝓ tūc qn̄ de vno tm̄ ordinate habito cogitat. pōt aūt volūtas ordinate velle habere charitatē: qꝛ pōt velle nō tātū hr̄e substātiā actꝰ fruēdi: sed pōt velle hr̄e fruitionē deo acceptā: ergo si nō hꝫ illud nō hꝫ quicq̄d ordinate pōt velle. ¶ Qualr etiā charitas req̄ratur nō tātū ꝓpter gratificationē actus: sꝫ ꝓpter aliquē gradū ꝑfectionis intrinsecū actui. de hoc inferius dist. 17.

Ad principalia

argumēta rn̄det. ¶ Ad primū dico ꝙ aliq̄d est conueniens alicui aptitudinalr vel actualr. conueniēs aptitudinalr est qd̄ cōuenit alicui ex se ⁊ quantū est ex natura rei: ⁊ tale ꝯuenit actualr oī ei in cuiꝰ potestate nō ē ꝙ ei aliq̄d

actualiter cõueniat vel discõueniat. ⁊ iõ q̃cq̃d ꝓuenit alicui aptitudinalr appetitu naturali vel appetitu sensitiuo: ꝓuenit etiã ei actualr si nõ sit defect⁹ ex parte alteri⁹ extremi vel act⁹ extra. sed in ptãte volũtatis est vt aliquid ei actualr cõueniat vel nõ cõueniat. nihil em̃ actualr cõuenit sibi nisi qõ actu placet. ꝓpter hoc nego minorẽ cũ 9z. finis necessario cõuenit volũtati. hoc non est verũ de cõuenientia actuali: sed aptitudinali. ¶ Aliter dico q⁹ et si aptitudinalis sola sufficiat ad delectationẽ: nõ tñ ad fruitionẽ: immo in fruitiõe opz q⁹ sit cõueniens actualr siue aptitudinalr cõueniat siue nõ. Si ꝑmũ suppositũ in hac rñsiõe est verũ: negãda est ꝓntia: delectatio. ergo fruitio. ¶ Ad scõm dico q⁹ alius modus agendi in agere ꝓpue ⁊ metaphorice destruit similitudinez quãtũ ad necessitatẽ. Uel alr sicut aliqõ agẽs ꝓpue necessario mouet aliqõ contingẽter: sic aliquod agẽs metaphorice mouet necessario: aliqõ contingẽter. ille em̃ finis: q̃ mouet necessario effi cies: puta agẽs naturale: mouet necessario metaphorice: q⁹ necessario amaꝛ vel appetit naturalr. q̃ aũt mouet⁹ efficiẽs cõtingẽter: mouet ꝓtingenter metaphorice. hic autẽ efficiẽs ꝓtingẽter efficit: et finis ꝓtingenter metaphorice mouet. ¶ Ad tertiũ dico q⁹ illud immobile nõ opz eẽ aliquẽ actũ elicitũ. non em̃ plures calefactiones varie ⁊ mobiles ꝑsupponũt aliquãvnã calefactionẽ imobilẽ: ꝫ ꝑsupponũt actũ ꝑmũ: puta cãlidit̃ãtẽ q̃ sit ꝓncipiũ eliciẽdi⁹ oẽs⁹ istos act⁹ varios. ita hic: volitiones nõ ꝑsupponũt aliquã volitionẽ vnã immobilẽ: q⁹ tũc volũtas volẽs aliq̃d ad finẽ eẽt semp sub duob⁹ actib⁹: aut saltez sub vno actu referẽte hoc ad illud: ꝫ ꝓ supponũt actũ ꝑmũ: puta volũtatẽ: que est ꝓncipium sufficiẽs vel ratio eliciẽdi omnes illas varias volitiones.

Questio. V.

Ultimo circa distinctionẽ istã ꝑmã q̃rit de fruẽnte: cui scz vt subiecto ꝓueniat fruitio. Et ꝑmo vtrum deo cõueniat frui: videt q⁹ nõ: q⁹ fruitio est respectu finis: sed de⁹ nõ habet finẽ: ꝯ nõ cõpetit sibi frui. ¶ Contra. deus amat se: ⁊ non amat se ꝓpter aliud: q⁹ tũc vteret se: ergo fruitur se. ꝓña est plana: q⁹ sl amat se: aut vtẽdo aut fruẽdo.

Secundo. Utrũ viator fruatur? q⁹ nõ videtur: q⁹ viator tãtũ habet actũ desiderij respectu boni absentis: ꝫ actus desiderij nõ est actus fruitionis. cuius probatio est: quia desiderium est actus cõupiscẽtie. fruitio autem est actus amicitie: ergo ꝛc. ¶ Contra Augu. et habetur in littera: frui est amore inhere alicui rei ꝓpter se: sed sic viator inheret deo. ergo ꝛc.

Tertio. Utrũ peccator fruatur? et videtur q⁹ nõ: q⁹ non inmittur alicui bono immobili: sed mobili. ergo nõ quiescit. et ꝑ cõsequẽs nõ fruitur. añs ostendit̃ ꝛc.

primo de doctrina ꝛpiana. c. 1.

ditur. q: innitit creature q̄ ē mobilis . q: ois creatura vanetati subiecta est. ¶ Itē q vult aliū vti actu suo: nō fruit eo. ſz peccator vult deūvti actu suo: ergo nō fruit eo. maior ostēditur. q: q vult aliū vti actu suo: iā nō appreciat illū vt summū bonū: ergo nō fruit illo. minor ostēditur q: peccator vult esse actū suum igitur vult ipm esse a deo: cū nihil possit esse: nisi a deo. ⁊ si hoc igit vult deūvti illo: q: deus vtitur ei: qđ est ab eo. ¶ Contra Au. 83. qōnū. q. 30. Omnis iniqua humana peruersio est qđ vitiuz vocatur fruendis vti velle atq; vtēdis frui. ergo possibile ē peccatorem fruivtendis.

Queritur q̄r to vtrū bruta fruāt? Et videt q: sic. p augu. vbi pr̄. 83. qōnū q. 30. frui qualibet corporali vo luptate nō absurde estimant et bestie. ¶ Cōtra frui ē alicui rei amore inhērere ꝓpter se: ſz bruta nō hñt amorē: q: nō volunta tē: nec inhērēt alicui rei pp se: ſz ꝓpter bonum eorum: ergo ⁊c.

In p̄he. 10. tri. ca. 10.

Quinto q̄ritur vtrum oia fruant? Qđ sic: q: oia bonū appetūt amore naturali. primo ethi. ⁊ aliqđ bonū: ⁊ nō ꝓpter aliū. ¶ Cōtra fruimur cognoscētes: sed nō oia cognoscūt ergo ⁊c.

8. phi. t. 2. cc. ⁊ alibi sepe apud phos.

Ad solutionē istarum qōnū p̄mitto q̄ddā exēplū quo. vz corpora diuersimode quietātur. vltimus eōrū terminꝰ quietis grauiū corporū est centruz. huic

aūt cētro tanq̄ termino vltimo adheret aliqđ corpus graue per se ⁊ primo, quia terra: q̄ nō p̄ naturā alteri⁹ corporis adheret alicui a quo participet grauitatez ritā adhesionē. Aliquod autez corpꝰ adheret cētro imobilit ⁊ per se: ſz nō primo: q: adheret p gravitatē: ⁊ adhesionē participata a terra per se tn̄ adheret. q: p formā intrinsecā. ⁊ firmiter. q: ē quāsi intrinsecuz terre: q̄ primo quiescit. vt pote lapides ⁊ metalla in viscerib⁹ terre ⁊ talia. ſz nō primo. tn̄ pfecte quiescūt. q: perfecte cōiuncta sunt cētro mediāte primo descente cui sunt quasi perfecte vnita. ¶ Aliquod corpus tertio modo adheret cētro mediāte terra cui vnit: ſz mobiliter ⁊ nō firmiter: vt graue aliquod existēs in superficie terre tale ſz vere quiescat ad aliquod tp̄s: nō tn̄ ita determinatur ad quietē: sicut corpꝰ quiescens secūdo mō. Quarto modo potest aliqđ corpꝰ adherere vniformiter corpori primo: ⁊ respectu illi⁹ descere: atn̄ nō descere respectu vniuersi: si illud cui primo adheret non vniformiter adhereat cētro. verbi gratia. de hoc iacēte in nāu: ⁊ sit potestate cor⁹ possesset seipsum quietare: illo corpꝰ graue: qđ seipsum finaliter quietaret in aliquo tali mobili. non autem in cētro: nec mediate: nec imediate: iordinate se quietaret: qz ⁊ si quātū est ex se detaret se ꝓpter suā firmā adhesionē tali corpori mobili: tn̄nō adheret illi cuiſm naturā suam adherere deberet: vt quietaret.

¶ Ad ꝓpositū applicādo. corporis pōderi correspōdet volūtas in spiritualibus: qz sicut corpus

Probat nā bruta ſſerībile: nō nō ſſert negatiue: ſz dūa quēr pōt nō poſſe ſſerri: ⁊ potens ſſerre ſi nō ſſert: ergo nō ſſert. ⁊ p̄ q̄ ſſerre: ergo tat ⁊ de ſſerībili: ſz nō vult ſſerri: ſz aphat vt ſumus bonū: vt ſſert priuatiue ſz nō ꝓpter nō cognitā a deo ſſerībi.

pōdere: sic anim⁹ ⁊ volūtas amore ferr̄: q̄cūq; ferr̄ vt ait Au. 11. de ciui. c. 28. Centrū ergo qd̄ ex natura sui est vltimate quietatiuū est finis vltim⁹ s̄m veritatē: huic cētro voluntas diuina primo ⁊ p se: qr nō participatiōe alicui⁹ alterius a se: īmobiliter ⁊ necessario adheret: qr ipsa volūtas non per habitū: nec per actū differētē a se: nec in virtute alicui⁹ cause superioris perfectissime amat illud summū bonū ⁊ necessario. Vñ ait ille sapiēs: q̄ de⁹ ē spera intellectualis cui⁹ cētrū vbiq; est ⁊ circūferētia nusquam.

¶ In scd̄o gradu ē volūtas creata beata: q̄ nō primo sed participando a deo per se tñ qr per formā suā intrinsecā adheret firmiter huic bono: ⁊ hoc qr facta est quasi intrinseca volūtati primo quiescēti qr in ei⁹ bñplacito semper manens. ¶ In tertio gradu est voluntas iusti viatoris: q̄ lz īmitat̄ diuine volūtati ⁊ mediāte illo summo bono in quo quiescit ipa volūtas tñ nō firmiter adheret illi bono vel bñplacito isti⁹ volūtat̄. vñ nūc adheret illi: nūc auertit̄ ab illo bono. sed hoc est q̄ddā dissīle in corporib⁹ tertij mēbri. qr ibi manēte forma qua corp⁹ q̄escit: pōt ipsuz nō q̄escere. hic opz formā qua q̄escit destrui simul cū auersiōe voluntatis a cētro suo. ¶ In quarto gradu ē peccās mortal̄r q̄ licet quātū est ex parte act⁹ volūtatis se quietātis vehemēter īhereat alicui alij a deo: ita q̄ nec mediāte illo: nec imediate inheret deo: tñ ex pte obi nō pōt simpl̄r q̄etari: īmo sicut quiescēs respectu nauis: ⁊ nō respectu cētri nō quiescit simpl̄r: qr non q̄escit respectu vltimi quietātis in vniuerso. ita volūtas quietās se q̄tuz pōt in aliquo obiecto alio a deo. nō simpl̄r quietatur. qr non respectu huius. qd̄ vltimate ⁊ pctissime est in vniuerso quietatiuum volūtatis. Qd̄ ēt ptz. qr ibi volūtas nūq̄ satiat̄. quātūcūq; firmiter se īmergat in illd̄. ppter se amando illud.

Ex his ad ppositas qōnes dico q̄ frui nihil dicit nisi actū inherēdi obiecto ppter se: quē cōcomitatur delectatiōis q̄etatio: siue q̄ ē ipa q̄etatio: hoc est act⁹ vltimate terminās potētiā inquātū potētia seipsā q̄etat actu suo. ita q̄ d̄ rōne fruitiōis si dicit actū nō videt̄ esse: q̄ ipsa quietet potētiā quātū ē ex pte obiecti: sz q̄tū ē ex pte potētie obiecto pp se īherētis ¶ Vl̄ dicit delectationē vl̄ actū inherēdi ppter se obiecto quē concomitatur ⁊c.

¶ Dico ergo q̄ volūtas diuina fruit̄ simpl̄r: ⁊ necessario ⁊ per se prīo. Voluntas aūt creata beata fruit̄ simpl̄r. ⁊ ppetuo. ⁊ p se. sed nō primo. Volūtas v̄o viatoris iusti fruit̄ simpl̄r: ⁊ p se sz nō immobiliter neq; primo. Volūtas aūt peccātis mortal̄r fruit̄ simpl̄r qr quātū est ex parte volūtatis quietātis seipaz q̄etaret. ⁊ se quietat in obiecto: qd̄ ppter se amat: sz nō simpl̄r q̄etat̄: quātū est ex pte obiecti: nec frui illd̄ requirit. sed qr obiectū non est de se quietatiuū: sicut potētia actu suo se q̄etat in ipso: ideo ē fruitio inordinata. ¶ Sed tūc ē dubitatio quo obiecto peccās mortaliter fruit̄: an. s. actu suo an obiecto sui actus? ¶ Respondeo q̄ cōiter fruit̄ seipo qr obiectū act⁹

sui amat amore cõcupiscẽtie ꝛp ꝯñs aliq̃d aliđ amat amore amicitie qꝛ oẽm amorẽ cõcupiscẽtie p̃cedit amor amicitie. illđ autez aliđ ẽ ip̃emet cui vt amato amore amicitie appetit illđ obiectũ vñ nõ fruit̃ obiecto sui, actus nec ꝑ ꝯñsip̃o actu sup quẽ nõ opz p̃mo reflecti: hec ẽ sñia Aug. đ ci. dei. lib. 14. c. 28. ꝛ sup geñ. li. 11. ꝛ c. 22. vel lib. 2. c. 8. ꝙ duas ciuitates fecerũt duo amores: ciuitatem diaboli amor sui vsq̃ ad contemptum dei. ciuitatem dei amor dei vsq̃ ad ꝯsũptũ sui. ꝯ. p̃ria radix ibi ẽ ꝙ peccãs fruit̃ se.

Ad qõnẽ penultimã dici põt ꝙ appetit⁹ sensitiu⁹ lz aliq̃lr alicui ĩhereat ꝑꝑ se. i. nõ ꝑꝑ alterũ negatiue qꝛ nõ ẽ ei⁹ referre ad aliđ nõ tñ ꝯrie qꝛ nõ app̃ciat̃ ođz vt nõ referibile ad aliđ. iõ abusiue đr frui ꝑꝑ nõ relationẽ nõ tñ ꝓp̃e qꝛ nõ irreferibilr ĩheret. Silr nec amore ĩheret qꝛ ei⁹ ꝓp̃e non est amare. Silr nec ꝓp̃e inheret qꝛ nõ se applicat ođo sz q̃si ĩfigit̃ vi ođi qꝛ nõ ducit se. sz ducit̃ sz dama. li. 2. c. 24. ¶ Et ĩ seq̃ndo dictã ꝑabolã đ q̃etatiõe corporuz possz dici ꝙ appetit⁹ sensitiuus assil̃at̃ ferro q̃si adamãti ĩfixo vi adamãt̃ attracto. ꝛ sic nec ĩ cẽtro mediate nec ĩmediate q̃etat̃ nec in aliq̃ alio vi illa q̃ eẽt q̃etatiua in cẽtro vl̃ ĩtrinseca q̃etatiua in aliq̃ q̃si ĩ cẽtro sz tm̃ q̃si vi extrinseci q̃etãtis ita hec vis ođi q̃etat nõ aũt illa ĩtrinseca q̃etatiua in cẽtro vl̃ q̃si ĩ cẽtro q̃ ẽ sola libertas q̃ appetitui sẽsitio nõ ꝯuẽit.

Ex his pz ad vlti. qõnez qꝛ si ab appetitu sensitiuo neget̃ frui ꝓp̃e q̃ tñ magis ꝯuenit cũ volũtate cui⁹ ꝓp̃e est frui q̃ appetit⁹ nãlis: qꝛ act⁹ appetit⁹ sensitiui seq̃tur actũ cognoscẽdi: sic̃ act⁹ volũtatis actuz intelligẽdi: nõ sic aũt act⁹ appetit⁹ naturalis si q̃s sit act⁹ eius seq̃tur ꝙ hñti solũ appetitũ naturalẽ non conuenit frui ꝓp̃rie immo nec sic abusiue sicut cõpetit appetitui sensitiuo.

Ad argumẽta ad illud p̃rie qõnis dico sicut dictuz est. q. j. hui⁹ distinctionis. art. 4. Qđ rõ finis nõ est ꝓp̃rie rõ fruibilis sz rõ illi⁹ boni absoluti. cui cõuenit rõ finis. lz igitur de⁹ nõ sit finis sui. tñ respectu volũtatis sue est illđ ođm absolutũ cui nata est cõpetere rõ finis qꝛ est summũ bonũ: nõ tñ põt sibi cõpetere rõ finis respectu sui: sicut nec respectu sui est finis: sed respectu oĩm finibibiliũ: q̃lia sunt bona ordinabilia ad aliđ. ¶ Si obijciat̃ q̃uo ꝯ de⁹ đr agere ꝑꝑ finẽ ꝛ ẽt ꝙ supiorus agẽtis ẽ supior finis? ¶ Respõdeo respectu nulli⁹ ẽ cã finalis aliq̃: nisi respectu cui⁹ ẽ cã efficiẽs: qꝛ cãlitas cãe finalis ẽ mouere efficiẽs ad agẽdũ. dei igit̃ ĩeffectibilis nihil ẽ cã finalis: sz illđ p̃mũ dictũ vulgatũ dz ĩtelligi. ꝙ agit ꝑꝑ finẽ effect⁹: nõ ꝑꝑ finẽ sui: qꝛ nõ ẽ agens sui. ¶ Silr scđz dictũ dz intelligi de fine effect⁹: qꝛ agẽs supius ordinat: nõ se. sz effectũ suũ ad finẽ vniuersaliorẽ vl̃ supiorẽ ꝛ ita ille finis superior ẽ agẽtis: nõ vt finis ei⁹: sz ad quẽ ordinat illud quod agit.

Ad argumẽtũ secũde. q. dico ꝙ p̃ter actũ desiderij q̃ ẽ respectu nõ habiti: q̃ viator iust⁹ appetit deũ actu cõcupiscẽ

tie: hz iust⁹ aliũ actũ amicitie volẽdo deo in se bñ eẽ: ⁊ hic actus amicitie ẽ fruitio. nõ aũt ille q̃ ẽ desiderij: ⁊ iste scd̃s ꝓpe est charitatis. nõ aũt ꝑmus. q̃ ẽ desiderij: sicut dicetur libro tertio.

dl.27. et.28. **Ad primũ** argu. tertie q. põt exponi maior qꝛ inherẽs mobili non q̃escit simplr: lz inquãtũ ẽ ex ꝑte sui sic q̃etet se in illo: ⁊ ita ꝯcedẽda ẽ hec ꝯclo. ꝙ peccãs mortalr nõ simplr q̃etat. lz quãtũ est ex ꝑte ipsi⁹ sic actu suo se q̃etare volẽtis vltimate se q̃etet ĩmobili. ¶ Si addat ꝙ nihil fruitur nisi simplr q̃etet in illo negãdũ ẽ: sz opz addere: nisi simplr q̃etetur quãtũ ẽ ex ꝑte ipsi⁹ act⁹: q̃. s. inheret obo: ⁊ etiã quãtũ ẽ ex ꝑte obi ĩ fruitiõe ordinata. Nec hic dz ĩtelligi q̃etatio summa: quia oẽz q̃etationẽ vio sequit maior patrie sz ꝑꝑ actũ irreferibilẽ ita acceptãtẽ obm. ¶ Ad scd̃m põt maior negari. qꝛ lz amore ordiato null⁹ fruat aliq̃: nisi q̃ nõ vult aliquẽ vti sz frui tñ amore inordinato bñ põt q̃s frui: q̃ nõ vult aliũ frui: sz tm̃ vti: vt illd̃ nullo mõ amare: sicut pz de zelotipia inordinata. ¶ Ad ꝓbationẽ maioris põt dici: ꝙ lz fruẽs appciet fruibile tãq̃ summũ bonũ. nõ tñ vult illd̃ ab oib⁹ sic appciari: qñ inordinate sic fruit. nõ igit seq̃tur: vult istd̃ eẽ summũ bonũ: vl amat illd̃ q̃si summũ bonũ ergo vult alios sic amare illd̃. ¶ Aliter põt rñderi negãdo minorem ¶ Ad ꝓbationẽ cũ d̃r: vult fruibile eẽ. ꝗ vult illd̃ eẽ a deo non sequit. Nec sequit ẽt vult illd̃ eẽ a deo: ꝗ vult deũ vti illo. ⁊ cã defect⁹ vtriusq̃ ꝯñtie ẽ: qꝛ non opz volẽtẽ añs velle ꝯñs. qñ ꝯñs nõ includitur per se in antecedente. sed tantũ sequitur per locuz extrinsecũ ita est in proposito.

Ad auctoritatez Aug. ad q̃rtã qõnẽ pz ꝙ exponẽda ẽ auctoritas ei⁹ de fruitione abusiua siue extẽdẽdo nomẽ fruitiõis: qꝛ appetit⁹ sensitiu⁹ nõ refert: intelligẽdo negatiue nõ cõtrarie: qꝛ nõ inheret obo tãq̃ irreferibili: qꝛ lz irreferibili a se. hoc ẽ rõe ĩpotẽtie nãlis in ipso: nõ rõe bonitatis obiecti vere: vl in acceptatiõe potẽtie. De d̃ria istorũ nõ referri negatiue. contrarie: ⁊ ꝑuatie. dicet. 2. li. di. 41.

Ad argumẽtũ qõnis vltie pz ꝙ lz appetit⁹ naturalis alicui inhereat ꝑꝑ se negatiue: nõ tñ ꝯrie: vt in plurib⁹. ⁊ si qñq̃ ꝯrie: nõ tñ amore inheret. sz nec ẽt ꝓprie inheret: sz ab ipso dãte naturã q̃si infigitur illi obo non quidẽ per actũ elicitũ aliũ a nã. sicut ẽ in appetitu ẽt sensitiuo. sz ꝑ inclinationẽ habitualẽ nature. vñ (sic ꝑdictũ ẽ) min⁹ ꝯuenit sibi frui q̃ appetitui sensitio q̃ per actũ elicitũ q̃si obiecto iã cognito inheret: lz nõ libere: appetitus aũt nãlis sine oĩ cognitione perpetuo iclinat. ¶ Ex dictis de frui ⁊ spãliter in. q. 3. hui⁹ distinctiõis patere põt de vti. qui est act⁹ quidam voluntatis ĩperfectior ad frui sic ad ad actũ perfectiorẽ eiusdẽ potẽtie ordinat⁹.

Distin. .II.

Circa istaz scd̃am di. in q̃ magr agit d̃ eẽntia d̃i ⁊ ei⁹ vnitate et personaꝝ

pluralitate q̃runt septẽ. Nã circa p̃mã partẽ q̃runt tria. duo de ei⁹ essentia: ⁊ vnũ de ei⁹ vnitate.

Primo queritur. Utrũ in entib⁹ sit aliq̃d actu existẽs ifinitũ: ꝙ nõ sic arguit: si vnũ ꝯriũ eẽt i natura actu ifinitũ: nihil sibi ꝯriũ eẽt in natura. ꝗ si aliq̃d bonũ sit actu infinitũ: nihil mali eẽt i vniuerso. ¶ Rñdet ꝙ maior est v̄ra de ꝯrijs formalr: nullũ malũ ꝯriat deo formalr. ¶ Cõtra. siue formalr siue v̄tualiter ꝯriet (si est infinitũ) nihil patit ꝯriũ sui effect⁹: qꝛ ꝓpter ifinitã virtutẽ destruet oẽ incõpossibile suo effectui. ꝗ maior ẽ ita v̄ra de ꝯrio virtualr: sicut formalr. et est exẽplũ: si sol eẽt infinite calidus virtualr: nihil relinq̃ret frigidũ i vniuerso: sicut nec si esset infinite calidus formalr. ¶ Itez corp⁹ ifinitũ nullũ aliđ corp⁹ secũ cõpatit. ꝗ nec ens ifinitũ aliđ ens cũ eo. Probatio ꝯsequentie. Tũ qꝛ sicut repugnat dimẽsio dimẽsioni: ita vr̄ actualitas actualitati repugnare. Tũ qꝛ sic̃ si eẽt aliđ corp⁹ ab ifinito: faceret cũ illo aliq̃d maius infinito: ita si eẽt ens aliđ ab ifinito: faceret aliq̃d mai⁹ ifinito. ¶ Preterea qđ ita ẽ hic: ꝙ nõ alibi est finitũ respectu vbi: ⁊ qđ ita est nũc: ꝙ nõ alias ẽ finitũ respectu qñ ⁊ ita de alijs. et qđ ita agit hoc ꝙ nõ aliud est finitũ ſm actionẽ: ꝗ qđ ẽ ita hoc aliq̃d ꝙ nõ est aliđ: est finitũ ſm entitatẽ. de⁹ aũt est summe hoc: qꝛ ex se est q̃dã singularitas. ergo nõ est infinit⁹. ¶ Itẽ. 8. phys. Virt⁹ ifinita si eẽt: moueret in nõ tpe. nulla virt⁹ põt mouere in nõ tpe: ꝗ ⁊c. ¶ Contra ibidẽ phs. 8. phys. ꝓbat p̃mũ mouẽs eẽ potẽtie infinite: qꝛ mouet motu ifinito: sz hec ꝯclo nõ põt itelligi tm̃ de infinitate duratiõis: qꝛ ꝓpter infinitatẽ potẽtie ꝓbat ꝙ nõ possit esse in magnitudine. nõ repugnat aũt magnitudini (ſm eũ) ꝙ in ea sit potẽtia ifinita ſm durationem sicut ponit in celo. ¶ Itẽ ps. magn⁹ dñs ⁊ lau. ni. et magnitudinis eius nõ est finis. ¶ Item Dam̃. c. 4. Est pelagus infinita continens.

T. cõ. 78. et ylti.

Questio II.

Secũdo quero an aliquod infinitũ eẽ: siue an deũ eẽ sit ꝑ se notũ: ꝙ sic ꝓbo. Dam̃. li. 1. c. 1. ⁊ 3. ei⁹: qđ ẽ deũ eẽ: cognitio oib⁹ ẽ naturalr iserta: sz illud est ꝑ se notũ: cui⁹ notitia oib⁹ inserta ẽ: sicut ptz ex. 2. meta. ꝙ prima p̃ncipia (q̃ sunt quasi ianua) sunt ꝑ se nota: ꝗ ⁊c. ¶ Preterea illđ q̃ nihil mai⁹ cogitari põt eẽ: est ꝑ se notũ: de⁹ aũt est hui⁹ ſm Anſ. ꝓsol: scđo. illud aũt non est aliq̃d finitũ: ꝗ ifinitũ. p̃ma ꝓbat: quia oppositũ p̃dicati repugnat subiecto: si em̃ nõ est i re: nõ est q̃ mai⁹ cogitari nõ põt: qꝛ si eẽt in re maius eẽt: q̃ si nõ eẽt in re: sz tm̃ in itellectu. ¶ Itẽ veritatẽ eẽ est ꝑ se notũ: de⁹ aũt est veritas. ꝗ deũ eẽ est ꝑ se notũ. Probatio maioris: qꝛ seq̃tur ex suo opposito. si em̃ nulla veritas est: ꝗ verũ est nullã veritatẽ eẽ. ꝗ v̄itas est. ¶ Itẽ ꝓpositiões habẽtes necessitatẽ ſm q̃d ex terminis habẽtibus entitatẽ ſm q̃d: sunt ꝑ se note. sicut p̃ma p̃ncipia q̃ sunt ꝑ se nota ex terminis habẽtib⁹ eẽ in intellectu. ꝗ multo magis erit il

T. cõ. 1. ⁊ 4.

Jo. 3. 14. et 18. Apoc. 15.

T. cõ. 79.

la per se nota q̄ hz necessitatē ex terminis simplr necessarijs: qualis ē ista. de⁹ est. Assumptū pz: qr necessitas ꝓmoz ꝓncipioz ꝛ veritas ꝛ nosc̄ibilitas eoz nō est ꝓpter existētiā terminoz in re: sed tm̄ ꝓpter cōnexionē extremoꝝ: vt sunt in intellectu concipiente.

¶Contra. per se notū nō pōt ab aliquo negari: sed dixit insipiēs in corde suo non est deus.

¶Itē Aui. j. meta. Deū eē nō ē ꝑ se notū: nec desperatū cognosci.

Quonia fm phm. 2. meta. absurdū est simul q̄rere sciētiā ꝛ modū sciendi. ista ꝓmo rndeo ad scām qōnē que q̄rit de mō cognoscendi istā de⁹ est. Et quātū ad istā ꝓmo assignō rōnē ꝓpositiōis p se note. Et dico q̄ cū dr ꝓpositio p se nota: hz p se: nō excludit quālibet causam: qr nō excludit terminos ꝓpositiōis. nulla em̄ ꝓpositio p se nota est exclusiua notitie terminoz: qr ꝓncipia prima cognoscimus iquātū terminos cognoscimus: sz excludit q̄cūq; cā ꝛ rō: q̄ est extra p se cōceptū terminoꝝ ꝓpositiōis p se note. ¶Dicit igitur ꝓpositio p se nota q̄ ex terminis ꝓprijs q̄ sunt aliq̄d eius: vt vt sunt ei⁹: hz veritatē cuidentē. Et nō ꝓpter aliq̄d aliud: q̄ sit extra terminos ꝓprios hz cuidētiā: sz ex se tm̄: vt oē totū est maius sua ꝑte. ¶Ulteri⁹ q̄ sunt illi termini ꝓprij: ex q̄b⁹ dz esse cuidēs: dico q̄ q̄ ad hoc: ali⁹ terminus est diffinitio: ali⁹ diffinitū. et hoc siue accipiātur termini ꝓpositionis ꝓ vocib⁹ significatib⁹: siue ꝓ cōceptibus significatis: q̄ ꝓpbo ex. j. Poste. qr q̄ q̄d est alterius extremi est mediū in demōstratiōe. ꝑ alt̄ra ꝓmissaꝝ nō dif-

fert a ꝯclusiōe: nisi sic diffinitū a diffinitiōe: et tm̄ ꝓmissa ē ꝓncipiū ꝑ se notū. cōclusio aūt nō est ꝑ se nota: sz demōstrata. q̄ quātū ad rōnē ꝓpositiōis p se note ali⁹ ter min⁹ est diffinitio a diffinito: qr si sī cēt idē cōcept⁹ diffinitionis et diffiniti: in demōstratione potissima eēt petitio ꝓncipij. ¶Itē tūc eēnt ibi duo termini tm̄: q̄d ē falsum. ¶Hoc ꝓbat̄ sc̄do sic ꝑ Aristo. j. phy. qr noīa ꝓ⁹ sistūt ad diffinitionē hoc q̄d totū ad ꝑtes. i. qr nomē est pri⁹ notū diffinitiōē. Ex hoc arguit: impossibile est eū dē cōceptū eē ꝓriorē ꝛ posteriorē habere ꝛ non habere de eadē re. Sz idē pōt pri⁹ cōcipi fm nomē: ꝙ fm diffinitionē. nomē aūt ꝓ⁹ sequitur ꝓportat q̄d diffinitio distincte: qr diffinitio diuidit i singularia. ꝙ cōcept⁹ q̄ditatis put importat ꝑ nomē cōfuse est pri⁹ not⁹ naturalr ꝙ cōcept⁹ ei⁹ vt importat distincte ꝑ diffinitionē: ꝛ ita alī⁹ cōceptus ꝛ aliud extremū. ¶Ex duobus declaratis ifero ꝓpositū sic. cū ꝓpositio sit p se nota q̄ ex ꝓprijs terminis hz cuidētē veritatē: ꝛ alī termini sunt cōcept⁹ q̄dditatis: distincte: vt importat ꝑ diffinitionē. ꝛ cōcept⁹ q̄ditatis: cōfuse: vt importat ꝑ nomē. sequitur q⁹ ꝓpositio non est ꝑ se nota q̄ditate cōfuse accepta: q̄ nō est nota: nisi eadē distincte cōcipiat ꝑ diffinitionē. Hoc etiā eadē cōclusio ꝓbat̄: qr als̄ q̄libet ꝓpositio necessaria que est vera per se primo modo: vt hō est aīal et corpus ꝑ subst̄antiā: eēt ꝑ se nota: q̄d tm̄ nō ē verū: nā si rō vtriusq; extremi assignat ex rōnib⁹ extremoꝝ distincte ꝓceptis apparet manifeste q⁹ vnū extremū includit aliud. ¶Sīlr alīs q̄libet ꝓpositio

la per se nota q̄ hz necessitatē ex terminis simplr necessarijs: qualis ē ista. de⁹ est. Assumptū pz: qr necessitas ꝓmoz ꝓncipioz ꝛ veritas ꝛ nosc̄ibilitas eoz nō est ꝓpter existētiā terminoz in re: sed tm̄ ꝓpter cōnexionē extremoꝝ: vt sunt in intellectu concipiente.

¶Contra. per se notū nō pōt ab aliquo negari: sed dixit insipiēs in corde suo non est deus.

¶Itē Aui. j. meta. Deū eē nō ē ꝑ se notū: nec desperatū cognosci.

Quonia fm phm. 2. meta. absurdū est simul q̄rere sciētiā ꝛ modū sciendi. ista ꝓmo rndeo ad scām qōnē que q̄rit de mō cognoscendi istā de⁹ est. Et quātū ad istā ꝓmo assignō rōnē ꝓpositiōis p se note. Et dico q̄ cū dr ꝓpositio p se nota: hz p se: nō excludit quālibet causam: qr nō excludit terminos ꝓpositiōis. nulla em̄ ꝓpositio p se nota est exclusiua notitie terminoz: qr ꝓncipia prima cognoscimus iquātū terminos cognoscimus: sz excludit q̄cūq; cā ꝛ rō: q̄ est extra p se cōceptū terminoꝝ ꝓpositiōis p se note. ¶Dicit igitur ꝓpositio p se nota q̄ ex terminis ꝓprijs q̄ sunt aliq̄d eius: vt vt sunt ei⁹: hz veritatē cuidentē. Et nō ꝓpter aliq̄d aliud: q̄ sit extra terminos ꝓprios hz cuidētiā: sz ex se tm̄: vt oē totū est maius sua ꝑte. ¶Ulteri⁹ q̄ sunt illi termini ꝓprij: ex q̄b⁹ dz esse cuidēs: dico q̄ q̄ ad hoc: ali⁹ terminus est diffinitio: ali⁹ diffinitū. et hoc siue accipiātur termini ꝓpositionis ꝓ vocib⁹ significatib⁹: siue ꝓ cōceptibus significatis: q̄ ꝓpbo ex. j. Poste. qr q̄ q̄d est alterius extremi est mediū in demōstratiōe. ꝑ alt̄ra ꝓmissaꝝ nō dif-

fert a ꝯclusiōe: nisi sic diffinitū a diffinitiōe: et tm̄ ꝓmissa ē ꝓncipiū ꝑ se notū. cōclusio aūt nō est ꝑ se nota: sz demōstrata. q̄ quātū ad rōnē ꝓpositiōis p se note ali⁹ ter min⁹ est diffinitio a diffinito: qr si sī cēt idē cōcept⁹ diffinitionis et diffiniti: in demōstratione potissima eēt petitio ꝓncipij. ¶Itē tūc eēnt ibi duo termini tm̄: q̄d ē falsum. ¶Hoc ꝓbat̄ sc̄do sic ꝑ Aristo. j. phy. qr noīa ꝓ⁹ sistūt ad diffinitionē hoc q̄d totū ad ꝑtes. i. qr nomē est pri⁹ notū diffinitiōē. Ex hoc arguit: impossibile est eū dē cōceptū eē ꝓriorē ꝛ posteriorē habere ꝛ non habere de eadē re. Sz idē pōt pri⁹ cōcipi fm nomē: ꝙ fm diffinitionē. nomē aūt ꝓ⁹ sequitur ꝓportat q̄d diffinitio distincte: qr diffinitio diuidit i singularia. ꝙ cōcept⁹ q̄ditatis put importat ꝑ nomē cōfuse est pri⁹ not⁹ naturalr ꝙ cōcept⁹ ei⁹ vt importat distincte ꝑ diffinitionē: ꝛ ita alī⁹ cōceptus ꝛ aliud extremū. ¶Ex duobus declaratis ifero ꝓpositū sic. cū ꝓpositio sit p se nota q̄ ex ꝓprijs terminis hz cuidētē veritatē: ꝛ alī termini sunt cōcept⁹ q̄ditatis: distincte: vt importat ꝑ diffinitionē. ꝛ cōcept⁹ q̄ditatis: cōfuse: vt importat ꝑ nomē. sequitur q⁹ ꝓpositio non est ꝑ se nota q̄ditate cōfuse accepta: q̄ nō est nota: nisi eadē distincte cōcipiat ꝑ diffinitionē. Hoc etiā eadē cōclusio ꝓbat̄: qr als̄ q̄libet ꝓpositio necessaria que est vera per se primo modo: vt hō est aīal et corpus ꝑ subst̄antiā: eēt ꝑ se nota: q̄d tm̄ nō ē verū: nā si rō vtriusq; extremi assignat ex rōnib⁹ extremoꝝ distincte ꝓceptis apparet manifeste q⁹ vnū extremū includit aliud. ¶Sīlr alīs q̄libet ꝓpositio

tio eēt ꝑ se nota in sciētijs specialibus: quā metaphysicus posset hr̄e ꝑ se notā ex diffinitiōib⁹ extremoꝝ: qđ nō ē verū: qꝛ geometer nō vtit̄ aliq̄b⁹ p̄ncipijs tāq̄ ꝑ se notis: nisi q̄ hn̄t euidētē veritatē ex terminis ꝯfuse cognitis: puta ꝯcipiēdo lineā ꝯfuse euidēs ē: ꝙ linea est lōgitudo sine latitudine: nō cōcipiēdo adhuc distincte: ad qđ gen⁹ ꝑtineat linea: sicut ꝯsiderat metaphysic⁹. Alias aūt ꝓpositiones q̄s metaphysic⁹ posset cognoscere: puta ꝙ linea est species quātitatis cōtinue distincta ꝯ̄ supficiē ⁊ corp⁹: ⁊ hui⁹: tales ꝓpositiones nō hꝫ geometer ꝓ ꝑ se notis. ¶ Patet hoc tertio: qꝛ bn̄ stat demōstratio alicuius p̄dicati de diffinito: cū hoc ꝙ illud p̄dicatū sit ꝑ se notū de diffinitione: sicut hr̄e tres est demōstrabile de triangulo: cū tn̄ notū sit ꝑ se de ei⁹ diffinitiōe: ꝙ oīs figura plana ⁊c. ¶ Est igit̄ oīs ⁊ sola illa ꝓpositio ꝑ se nota: q̄ ex terminis sic cōceptis: vt sunt ei⁹ termini: nata est habere euidentez veritatem complexionis.

Tho. j. par. sum. q 2. ar. j. in solutiōe p̄ncipali.

¶ Ex hoc ptꝫ ꝙ nō est distinguere inter ꝓpositionē eē ꝑ se notā: et ꝑ se noscibilē: qꝛ idē sunt. nam propositio nō đꝛ ꝑ se nota: qꝛ ab aliquo intellectu actualr cognoscat̄ ꝑ se: tūc em̄ si nullus intellectus actu cognosceret: nulla ꝓpositio eēt ꝑ se nota: sꝫ đꝛ ꝑ se nota: qꝛ quātū est de natura terminoꝝ nata est hr̄e euidētē veritatē cōtētā in terminis: etiā in quocūq̄ intellectu concipiēte terminos. si igit̄ aliq̄s intellect⁹ nō cōcipiat terminos: ⁊ ita nō ꝯcipiat propositionē non minus est ꝑ se nota: quātū est de se: ⁊ sic loquimur de propositione ꝑ se nota.

¶ Ex his etiā ptꝫ ꝙ nulla est distinctio de ꝑ se nota in se ⁊ in nobis: qꝛ q̄cūq̄ est in se ⁊ ꝑ se nota cuicūq̄ intellectui est ꝑ se nota: lꝫ nō actu cognita: tn̄ quantū est ex terminis est euidenter nota: si termini cōcipiātur. Sicut ptꝫ de syllogismo ꝑfecto q̄ nullus indiget vt appareat necessari⁹. ¶ Itē ꝓpter idē nō valet illa distinctio ꝙ aliq̄d est ꝑ se notū sapiētibus: vel insipiētibus: qꝛ hoc totū ꝑtinet ad cōceptionem terminoꝝ: q̄ presupponit̄ ad intellectū ꝓpositiōis ꝑ se note. ¶ Licet sic distinguat Boe. in hebdomadibus cōmunē ꝯceptionē. Sꝫ vel nō ē idē ꝓpositio ꝑ se nota et cōis animi cōceptio: vel ipse intelligit de cōcepta nō de cōceptibili vel ratione terminorum distincte.

Tho. vbi. s. j. p̄ori. c. j. Tho. vbi. s. et. j. 2. q. 94. arti. 2. ⁊ Alexā. de ales. j. p. q. 3.

¶ Nec illa distinctio valet: ꝙ aliqui sunt ꝑ se note p̄mi ordinis: alique secūdi: qꝛ quecūq̄ sunt ꝑ se note ꝓpositionis cōceptis terminis proprijs: sic: vt sunt termini earum: habent euidentem veritatem in ordine suo.

Guill. var. libro. j. dist. 2. q. 8.

Ex his ad questionē dico: ꝙ ꝓpositio illa est ꝑ se nota: q̄ ꝯtingit ista extrema eē ⁊ essentiā diuinā: vt est hec: siue deū ⁊ eē sibi ꝓpriū. quomō de⁹ videt illā essentiā et esse sub ꝓprijssima rōne: q̄ est in deo hoc eē: quo mō nūc a nobis nec esse intelligit̄: nec essentia: sꝫ ab ip̄o deo: ⁊ a beatis. Quia illa ꝓpositio ex terminis suis hꝫ euidētē veritatē: intātū ꝙ illa ꝓpositio non est ꝑ se scđo modo: quasi predicatū sit extra rōnē subiecti: sed est ꝑ se primo mō ⁊ immediata: et ex terminis euidēs: qꝛ est immediatissima: ad quā resoluunt̄ oēs ꝓpositiones enūciantes ali-

Speculare verba h̄ subtilissima di-

quid de deo q̃litercũq; cõcepto. ¶ Est igit̃ ista deꝰ est: vel hec eẽntia est: ꝑ se nota: qꝛ ista extrema nata sunt facere euidẽtiã de ista ꝯpl̃one cuilibet apprehẽdẽti ꝑfecte extrema istiꝰ cõpl̃onis: quia eẽ nulli ꝑfectiꝰ conuenit: q̃ huic eẽntie. sic ꝯ intelligẽdo ꝑ nomen dei aliq̃d: qđ nos nõ perfecte cognoscimꝰ nec cõcipimus: vt hanc essentiã diuinã: sic hec ẽ ꝑ se nota: deꝰ est. ¶ Sꝫ si querit̃ an esse insit alicui cõceptui quẽ nos cõcipimꝰ de deo. ita ꝙ sit ꝓpositio ꝑ se nota in q̃ enunciat̃ esse đ tali cõceptu. puta in tali ꝓpositione: cuiꝰ extrema pñt a nobis cõcipi? põt em̃ in intellectu nr̃o eẽ aliq̃s ꝯceptꝰ de deo dictꝰ. nõ cõis sibi ꝛ creature: vt necio ens vel ens infinitũ vel sũmũ bonũ ꝛ de tali ꝯceptu possumꝰ p̃dicare esse eo mõ q̃ a nobis cõcipit̃. puta necessariũ eẽ. ¶ Dico ꝙ nulla talis est ꝑ se nota ꝑꝑ tria. Prio. qꝛ q̃libet talis cõclusio est demõstrabilis ẽt ꝑꝑ q̃d. ꝓbatio. q̃cq̃d primo ꝛ imediate ꝯuenit alicui de quolibet: qđ in eo siue sibi supiori siue inferiori. vel de passione. põt demõstrari ꝑꝑ q̃d ꝑ illđ: cui prio ꝯuenit tãq̃ ꝑ mediũ. Exẽpluꝫ. si triãgulus p̃mo hꝫ tres angulos eq̃les duobꝰ rectis. de q̃libet ꝯtẽto in triãgulo põt demõstrari ꝙ hẽat tres ãgulos demõstratiõe ꝑꝑ q̃d. ꝑ mediũ qđ est triãgulus puta ꝙ aliq̃ figura hꝫ tres ꝛc. đ q̃libet ẽt specie trianguli: ꝙ hẽat tres lꝫ non p̃mo: esse autẽ primo cõuenit huic essentie vt hec quo mõ essentia videt̃ a beatis. ergo de quolibet: qđ est in hac essentia qđ põt a nobis cõcipi siue sit quasi superius siue quasi passio põt demõstrari esse ꝑ hãc essentiã: sicut ꝑ mediũ demõstratione ꝓpter quid sicut ꝑ hãc triangulus hꝫ tres demõstrat̃ ꝙ aliqua figura hꝫ tres. Et per ꝯñs nõ est ꝑ se nota ex terminis: qꝛ tũc non demonstraret̃ ꝑꝑ q̃d. ¶ Scđo sic ꝓpositio ꝑ se nota cuilibet intellectui ex termis cognitis est euidẽs: sꝫ hec ꝓpositio. ens infinitũ est nõ est nota: siue euidẽs nr̃o intellectui ex termis: ꝓbatio: tales em̃ termios priꝰ cõcipimꝰ: q̃ eaꝫ credamꝰ vel ꝑ đmõstrationẽ sciamus. ꝛ in isto priori nõ est nobis euidẽs. nõ em̃ certitudinal̃r eaꝫ tenemꝰ ex terminis: nisi ꝑ fidẽ vel demonstrationẽ. ¶ Tertio: qꝛ nihil ẽ ꝑ se notũ de ꝯceptu nõ simpl̃r simplici nisi sit ꝑ se notũ ꝑtes illiꝰ ꝯceptꝰ vniri. nullꝰ ãt ꝯceptꝰ quẽ hẽmꝰ de deo ꝓpriꝰ sibi ꝛ ñ cõueniẽs creatur̃ ẽ simpl̃r simplex vel saltẽ nullus quẽ nos distincte ꝑcipimꝰ eẽ ꝓpriũ deo: est simpl̃r simplex. ꝯ nihil ẽ ꝑ se notũ de tali cõceptu: nisi ꝑ se notuꝫ sit ꝑtes illiꝰ cõceptꝰ vniri. sꝫ hoc nõ est ꝑ se notũ qꝛ vnio illaꝝ partiũ demonstratur per duas rationes. ¶ Hec minor pẽdet ex op. đ vniuocatõe ꝯceptꝰ cõis deo ꝛ creature q̃ opi. mutata minor talis sumet̃ hic: multi cõceptꝰ in quibus ꝯcipimus deũ nõ sunt simpliciter simplices: ꝛ cõcludit̃ cõclusio ꝑticularis nõ vl̃is: sic pꝫ ꝑ duas prias rões. ¶ Minor ẽt al̃r põt sumi nullꝰ ꝯceptꝰ nr̃ ꝓpriꝰ deo: vel quẽ ꝯcipimꝰ eẽ propriũ deo: ẽ simpl̃r simplex. qꝛ lꝫ ꝯceptus entis factꝰ ꝑ creaturã sit simpl̃r simplex ꝛ ꝓprius deo ꝟm aliã op̃. nõ tñ est conceptus ꝓprius perceptus qꝛ ꝟm hẽ. in sum. artic. 22. q. 2. videtur ꝙ in isto cõceptu ꝓpter similitudinẽ

Addicio.

Clariꝰ vid. 8. dis. huius. q. 3.

ꝫ simplicitatē: ꝫ ꝓpinquitatem nō dilig̃imus deū ab alijs intelligē: nō distinguim⁹ ꝓceptibiliter qz ls sit cōceꝓ⁹ distinctus non tñ ꝓcipiꝫ a nobis vt distinctus. ergo mihi est ꝓ se notum de tali ꝓceptu nisi ꝓ se notū sit partes illius cōceptus vniri: sꝫ hoc nō est per se notuꝫ. qz vnio illarū partium demōstrat vt supra dcīm est ꝓ duas rationes.

t.c.34

¶ Dato: mālfesta ē ꝓ phz. ſ. meta.c. de falso. qz rō in se falsa ē ō falsa. ꝑ nulla rō est de aliq̄ vera: nisi sit in se vera. ꝑ ad hoc q⁹ cognoscaꝫ aliq̄d cē verū de aliq̄ rōne: vel ipsaꝫ cē veram de aliq̄ op̄z cognoscere ipsaꝫ esse veraꝫ in se. nō est aūt rō in se vera nisi ptes illi⁹ rōnis sint vnite: ꝫ sicut op̄z scire quātū ad ꝑdicationes quiditatiuas: q⁹ ptes illi⁹ rōnis possint vniri quiditatiue: puta q⁹ altera ꝑhat alteraꝫ formaliꝫ. ita quātū ad veritatē ꝓpositionis enunciantis esse op̄z cognoscere ptes rōnis subiecti vel predicati vniri actualiꝫ. Exēplū quēadmodū ista hō irrōnal̄ ē aial: nō est ꝓ se nota: loquēdo de ꝑdicatiōe quiditatiua: qz subiectū i se icludit falsuꝫ: ꝫ ita ē ꝓpositio icludēs i se ꝑdictoria. ita ista. hō alb⁹ est. nō est ꝓ se nota: nisi ꝓ se notū sit hoiem ꝫ albū actu cōiungi: qz si nō cōiungunt actu: hec est vera nihil est hō albus ꝫ ꝓ nīs sua cōuersa est vera. nullus hō albus est aliq̄d ergo sua ꝑdictoria falsa. hō alb⁹ est aliq̄d. ꝓbatio minoris. quēcūq; conceptuꝫ cōcipim⁹ siue boni siue veri si nō ꝑhitur per aliq̄d: vt non sit concept⁹ simpliciter simplex: vt dicēdo: summū bonū: vel infinitū bonuꝫ: vel increatū: vel imēſuꝫ: ꝫ sic ō alijs nullus talis est ꝓpri⁹ deo. voco aūt ꝓceptū simplr simplicē: q̄ nō est resolubilis in aliqs cōceptus simplices: quorū quilibet possit actu simplici distincte cognosci.

D

¶ Et ita rōne vltia pz rñsio ad quasdā instātias cū arguit hec est ꝓ se nota. necesse cē est. ꝓbatio. qz oppositum ꝑdicati repugnat subiecto. si em̄ nō est: nō est necesse cē. hec etiā est ꝓ se nota de⁹ est qz ſm cōem expositionez quā ponit Dam⁹ lib. j. c. 12. deus ꝑ ab opatiōe actuali fouere vel ardere vel cōsiderare. ergo ſm cōes acceptionē idē est deus est. sicut operās actu est: que vī per se nota: qz vt prius oppositū predicati repugnat subiecto. ſ. q⁹ sit actu operās: ꝫ q⁹ nō sit. ¶ Dicit q⁹ hec ꝓpositio operās actu est. pōt predicare cē tertiū adiacēs vel scōm. ꝫ ita ꝑdicari cē: vt nūc: vel esse habitualē. primo mō nō est ꝓ se nota. scōo mō est ꝓ se nota. Sz hoc nō est logice dcm̄. qz ſm ꝓhm̄ scō⁹ periarme. esse non ꝑdicat tertiū: nisi qñ tertiū adiacet sibi tanq̄ ꝑdicatū: qñ aūt nullū adiacet sibi tertiū ꝑdicat cē: ꝓ primū q⁹ est ꝑdicari scōm adiacēs: hic nihil adiacet sibi. igit predicat ꝓprie q⁹ in se est. ꝫ ita ꝑdicat esse scōm. ¶ Jō aliter rñdeo ad instātias. q⁹ nulla istarū propositionū est per se nota. necesse esse est. vel operans actu est. qz non est ꝓ se notū partes: q̄ sunt i subiecto vniri actualiꝫ. Cū dī oppositū ꝑdicati repugnat subiecto: dico q⁹ nō sequit ex hoc propositionē esse ꝓ se notā nisi illa repugnātia sit cuidēs ꝫ ēt cū hoc sit cuidēs vtrūq; extremū hr̄e cōceptū simplr simplicez vel cōcept⁹ partiū vniri si nō: sit cōcept⁹ simpliciter simplex: vt dicēdo: summū bonū: vel infinitū bonuꝫ: vel increatū: vel imēſuꝫ: ꝫ sic ō alijs

12. metaph. c. 39. ꝫ i. de. cō. athea.

Guil. var. li. j. di. 2.

Jurta pūncipium.

Y quis oppones ergo nos exercet. nā fouet nos ut ēt. ꝫ ardenter amat. ꝫ credimus nos deo ꝫ preco ido Ecclesie ē. nō ista. adhuc ꝓbās ē. ubi ubi ter nos amat est

pliciter simplex. ¶ Cōtra istud. si oppositū predicati repugnat subiecto vt si non aīal repugnat hoi. sequit̄ ꝙ si hō est: aīal est. ꝗ ꝯn̄tia est bona ponēdo subiectū in aliquo an̄te ꝛ predicatū i aliq̄ ꝯn̄te iferēdo ꝯn̄s ex tali an̄te puta. a. est necesse eē. ergo. a. est. qꝛ oppositū ꝯn̄tis repugnat an̄ti. sꝫ ōis ꝯn̄tia necessaria tꝫ virtute alicuius cathegorice necessarie ꝛ vere: illa aūt cathegorica est q̄ vnit extrema. rōne quoꝝ tꝫ cōsequētia. ergo talis ꝓpositio ē necessaria: puta illa: necesse esse est vel operās actu est. ¶ Rn̄deo q̄n in antecedēte includunt̄ duo opposita ꝛ infert̄ ꝯn̄s nō infert̄ rōne alicuius totius extremi. qꝛ totum extremū nullū vnum conceptum facit. sed tantū ratione alterius partis extremi puta seq̄tur homo irrōnalis est. ergo animal est rō cōsequētie non est hō irrōnalis qꝛ nullū vnū ꝯceptū facit. sꝫ hō in antecedēte ifert aīal in consequēte. ꝛ iō cathegorica ꝑ se vera dꝫ formari ex illis extremis: que erit ista hō est aīal. Ita in ꝓposito: si ꝓpositio hēat extremū nō simplr̄ simplex cuius partes nō sunt ꝑ se note vniri. ꝛ aliquid infert̄ rōne talis extremi: nō simplr̄ simplicis infert̄ ratione alterius partis: que includit illud qd̄ infert̄ in cōsequēte. ꝛ iō tenet in virtute cathegorice coniungentis illa duo: alterā. s. partē extremi antecedētis: ꝛ alteraꝫ partē cōsequētis. ita est hic: ēsse est. nō aūt necesse esse est. ¶ Per idē pꝫ ad aliud. si nō est actu nō est operās. ergo ꝑ oppositum. si est operās ē ens actu. ¶ Rn̄deo in subiecto icludunt̄ plura: quorū alterū est precise rō cōsequentie. non autē totū: ꝛ ideo non est ꝓpositio necessaria vniēdo totuꝫ extremuꝫ antecedentis cū extremo consequentis.

Ad argumēta principalia.

¶ Ad primū. s. ad Dam. pōt exponi de potētia cōgnitiua naturalr̄ nobis data: ꝑ quā statim ex creaturis possum⁹ cognoscere deū esse: saltem in rōnibus gēneralibus. ꝛ ibi subdit qualr̄ cognoscit̄ ex creaturis. Uel de cognitione dei sub rōnib⁹ cōib⁹ cōuenientib⁹ sibi ꝛ creaturis: q̄ cognita perfecti⁹ ꝛ eminētius sunt in deo: q̄ꝫ in aliis. Qd̄ aūt nō loq̄tur de cognitiōe actuali ꝛ distincta dei: pꝫ ꝑ hoc qd̄ dicit ibi. Nemo nouit eū: nisi quātū ipse reuelauit. ¶ Ad scdm dico. ꝙ Ansel. nō dicit illā ꝓpositionē esse ꝑ se notā: qd̄ apparet: qꝛ non pōt inferri ex deductione eius ꝙ ista ꝓpositio sit vera nisi ad minus ꝑ duos syllogismos quoꝝ alter iste est. Omni nō ente ens ē maius. sūmo nihil est maius. ꝗ nullū summū est non ens. ex obliq̄s in scdo scdē. Alter vero syllogismus est iste: qd̄ nō est nō ens est ens. summū nō est non ens. ꝗ est ens. qūo autē ratio eius valeat. dicet̄ in sequēti questione articulo. 6. qd̄ fiet ad infinitatē probādā. ¶ Ad probationē maioris dico ꝙ maior non est per se nota. Cū ꝓbatur: qꝛ oppositum p̄dicati repugnat subiecto. dico ꝙ nō est per se euidēs oppositū p̄dicati repugnare subiecto: nec ꝑ se euidēs est subiectū habere cōceptū simplr̄ simplicē vel ꝙ partes illius vniant̄ in effectu ꝛ ambo ista requirunt̄ ad hoc ꝙ ꝓpositio ista esset per se nota.

¶ Ad tertiū dico. q̄ veritatez in cōmuni esse: est per se notū. ergo deum esse nō sequit: sed est fallacia consequentis.

¶ Aliter pōt negari maior. Cuz ꝓbatur si nulla veritas est. ergo nullā veritatē esse. est verū. cōsequentia nō valet: qz veritas aut accipitur pro fundamento veritatis i re aut pro veritate i actu intellectus cōponentis aut diuidētis. si aūt nulla veritas est. nec verū est aliquaz veritatē esse: qz nec veritatē rei: qz nulla res est. nec veritatē intellectus cōponētis: ⁊ diuidētis: qz nullus est: bene tñ sequit. si nulla veritas est. ergo nō est verū aliquā veritatem esse: qz nulla est. sed non sequitur vltra. ergo verum est aliquā veritatē nō esse. est enim fallacia cōsequētis a negatiua habēte duas causas veritatis ad affirmatiuaz: que est vna illarum.

¶ Ad vltimū dico. q̄ ꝓpositiōes nō dicuntur per se note: qz extrema hñt maiorē necessitatē in se: vel maiorē entitatem in re extra intellectū. sz qz extrema vt sunt extrema talis propositionis ostēdunt euidenter cōplexionē esse ꝯformē rationibus terminorum ⁊ habitudini eorū: ⁊ hoc qualecūq̄ esse termini habeāt siue in re siue in intellectu. euidentia eniz huius cōformitatis est euidētia veritatis in propositione: qđ est ꝓpositionē esse per se notaz. nūc autē ista. ens infinituz est: in intellectu nostro nō nata est habere euidētiam ex terminis: sed bene ista. omne totū est maius sua parte: vel aliqua cōsimilis i quocūq̄ intellectu concipiēte terminos nata est habere talē euidentiam ex terminis: qz ex terminis est euidens: q̄ ista cōplexio ē cōformis habitudini ⁊ rationib⁹ terminoꝝ. qualecūq̄ eē termini habeāt: ⁊ iō lz minor sit necessitas terminoꝝ: nō sequit: q̄ sit minor euidentia propositionum.

Ad primam qōnem sic ꝓcedo: qz de ente infinito nō potest demōstrari esse demonstratione ꝓpter q̄d quātū ad nos. lz ex natura terminoꝝ ꝓpositio esset demōstrabilis ꝓpter q̄d: sed quātū ad nos ꝓpositio est demōstrabilis demōstratiōe: qz: ex creaturis: ꝓprietates aūt infiniti entis relatiue ad creaturas imediatius se habēt ad illa: que sunt media in demonstratione qz: q̄ proprietates absolute. ita q̄ de proprietatibus relatiuis imediatius potest concludi esse per illa q̄ sunt media in tali demōstratione: q̄ de ꝓprietatibus absolutis. nam imediate ex eē vnius relatiui sequit esse sui correlatiui. ideo primo declarabo esse de proprietatibus relatiuis entis infiniti. Et scđo ex his declarabo eē de ente infinito qz iste ꝓprietates relatiue soli enti ifinito ꝯueniūt: ⁊ ita erūt duo articuli ꝑncipales.

Ordo singula. ꝓcedendi.

Quantū ad primū articulum dico. q̄ ꝓprietates relatiue ifiniti entis ad creaturas: aut sunt proprietates causalitatis: aut eminētie. Causalitatis duplicis: aut efficiētis aut finis. qđ addit de causa exemplari: non est aliud genus cause ab efficiente: qz tūc essent 5. genera causarum: vnde causa exemplaris est quoddaz efficiēs quia agens per intellectum distinctum contra agens per naturam. de quo alias.

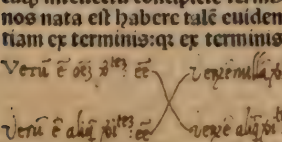

¶ In ꝓmo ergo articulo ꝓncipali tria ꝓncipaliꝫ ostendã. ℣ Primo vꝫ. qꝫ aliqđ est in effectu itereꝫntia: qđ est simpliꝫ primũ fm efficientiã. ⁊ aliquid est simpliꝫ primum fm rationem finis. ⁊ aliqđ est simpliciter primuꝫ fm eminẽtiã. ℣ Secũdo principaliter ostẽdam: qꝫ illud quod est primũ fm vnam rationem primitatis idez est primuꝫ fm alias primitates. ℣ Tertio ostẽdam qꝫ ista triplex primitas vni soli nature conuenit: ita qꝫ non pluribus naturis differentibus specie vel quiditatiue. ⁊ ita in ꝓmo articulo erunt tres articuli minus principales.

¶ Primus articulus istoꝝ includit tres cõclusiones ꝓncipales ꝫ triplicẽ primitatẽ. quelibet autẽ istarũ triũ cõclusionũ hꝫ tres ex quibus dependet. ℣ Prima est qꝫ est aliquod primũ sic. ℣ Secũda qꝫ illud est incausabile. ℣ Tertia qꝫ illud actu existit in entibus.

¶ Itaqꝫ in primo articulo sunt nouẽ conclusiones: sed tres principales. aplicabis quilibet 2ª ꝙ q̃libet

¶ Prima cõclusio istarũ est ista. ⁊ qꝫ aliqđ effectiuuꝫ sit primũ simpliciter: ita scilicet qꝫ non sit effectibile: nec effectiuũ virtute alterius a se: qđ probo sic. aliqđ ens est effectibile: aut igitur a se aut a nullo: aut ab aliquo alio nõ a nullo: qꝫ nullius est causa illud quod nihil est: nec a se. qꝫ nulla res est que seipsaꝫ faciat vel gignat. Aug. 1. de tri. c. 1. ℣ ab alio effectiuo: illud aliud sit. a. si. a. ẽ ꝓmũ hoc mõ expositio. habeo ꝓpositũ. si nõ ẽ primũ. ergo est posteriꝰ effectiuuꝫ: qꝫ effectibile ab alio vel virtute alterius effectiuum: si eſſ neget negatio: ponit affirmatio. deſt illud alterꝫ qđ sit ꝓmuꝫ ⁊ sit. b. de quo arguit sicut de. a. argutũ est. ⁊ ita aut ꝓcedet in infinitũ. quoꝫ qõlibet respectu priorꝭ erit scõm. aut stabit in aliq̃ nõ hñte ꝓrius. infinitas aũt ẽ impoſis in ascẽdẽdo. 1. post. 8. phy. 2. ⁊. 12. met. ⁊ alibi. ℣ ꝓmitas est necessaria: qꝫ nõ hñs ꝓus nullo ꝓte se est posterius. nã circulũ in causis ee est icõueniẽs. ℣ Cõtra istã rõnẽ instat duplicit. prio qꝫ fm ꝓhantes infinitas est polis in ascẽdẽdo: sicut ponũt exẽplũ de gnationibꝰ infinitis: vbi nullũ est primũ: sed qđlibet scdꝫ. ⁊ tñ hoc ab eis sine circulo ponit. ¶ Scdo vꝫ qꝫ illa rõ ꝓcedat ex ꝓtingẽtibꝰ: ⁊ ita nõ sit demõstratio. añs. pbat. qꝫ ꝓmisse assumũt eẽ ℣ aliq̃ cãto. oẽ aũt tale ꝓtingẽter ẽ. ℣ Ad ꝓmã istãtiaz excludẽdã dico: qꝫ phi nõ posuerũt ifinitatẽ polez in causis ẽntialr ordinatis ℣ tãtũmodo in accẽtalr ordiatis. sicut ꝑz ꝑ Auice. 6. met. c. 5. vbi loquit de infinitate idiuiduoꝝ in spẽ. ¶ Et ad ꝓ positũ melius ostẽdendũ. est sciẽdũ: que sunt cãe ẽntialr ordinate: ⁊ q̃ accẽtalr ordinate. Ubi notandũ qꝫ aliud est loq̃ de causis ꝑ se: ⁊ ꝑ accẽs. ⁊ aliud est loqui de causis essentialr: siue accidẽtalr ordinatis. nã in ꝓrio tñ ẽ cõparatio vniꝰ ad vnũ cãe. vꝫ ad cãtũ: ⁊ est cã ꝑ se: q̃ fm naturã ꝓriã. ⁊ nõ ꝫ aliqđ sibi accẽs causat: ⁊ cã ꝑ accẽs econuerso. Jn secũdo est cõparatio duarũ causarũ inter se: inquãtũ ab eis est aliq̃d causatũ. ℣ Et differũt cãe per se siue essentialr ordinate a causis ꝑ accẽs: siue accidẽtalr ordinatis in trib⁹. ¶ Prima differentia est qꝫ in causis ꝑ se ordinatis causa ſcõa: inquãtũ causat: depẽ

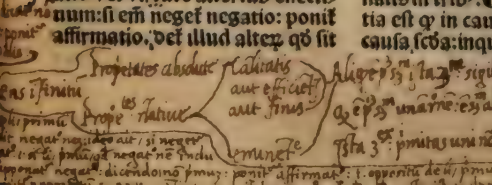

det a ꝑma. i causis vero p accñs nō: ly in esse vel i aliquo alio de pēdeat. ℣ Scōa cit ꝙ in causis p se ⁊ essentialr ordinatis est cālitas alteriꝰ rōnis: ⁊ alteriꝰ ordinis qz supiof est pfectior. in accidētal liter aūt ordinatis nō. hec sequit ex ꝑma. nā nulla cā a cā eiusdez rōnis depēdet essentialr in causando: qz in causatione alicuius sufficit vnuz vnius rōnis. ℣ Tertia est. ꝙ oēs cause p se ⁊ essentialiter ordiate simul necessario requirunt ad causandu: alioqn aliqua per se causalitas deesset effectui. in accidētaliter autē ordinatis nō sic est: qz nō requirit simultas earum causando.

Cōmētator. 8. phȳsico. c. 46.

℣ Ex trib⁹ differētijs causaruz tres rōnes eliciunt: ex ꝑia vniuersitas cāruz depēdet in causando. ℣ ab aliquo qō non aliqd illiꝰ vniuersitatis. Ex scōa infinitū superioz erit in infinitū pfectioz. Ex tertia ifinita simul actu. Addit quarta que probat posse qō nō icludit impfectionē ostēdere: esse. ℣ Qō si negaꝝ ordo essentialis: qz accñtalis sufficit ad sensuz. ℣ Cōtra probo ꝙ causaꝝ ab aliquo. natura pduin hac addi- tōe ponit subtilissime se- quētiū resolutio ꝓbatonum.

cibilis i vno suppposito est pduc tibilis in ꝙlibet: q rōne igit nūc in isto ⁊ ꝑ⁹ in illo: ꝛ in illo: nūc la aūt succes sio ꝑtinuaꝝ nisi virtute alicuiꝰ ꝑmanētis. Illud ꝓ nihil est sic successiui: ℣ ꝑter idiuiduū in spē generās: erit aliō supius agēs. ℣ Ex isto ifero: ꝙ illud est ꝑmū eminēs: qz cā equoca actualioꝛ ⁊ idepēdēs: ⁊ a q̄ alia depēdēt. ⁊ ꝑm⁹ finis qz aliqs ē finis ꝑm⁹ pp quē p se agēs agit. 2. phȳ. aliqō aliud effectorū a se: qz minus bonū. Sitr nihil aliud dirigit: maxie natura-

T. cō. 49. ⁊ inde.

liter nec rōne. ℣ Quarto ꝑmū ꝓ exēplar qz p se agens. Uel igit ꝓp finē cognitū: vel inquātū dirigit a cognoscēte: cognoscit ātsensibilia qz ordinat i ea in finē. ⁊ vult ꝓpter finē. ℣ Solutio. q. 2. ē nō eē duo eminētia. ℣ Itez ꝗt coordinatiōes tot semp cēntialia hic ⁊ ide: ⁊ tñ alia spē: qz nec vn⁹ rōnis hic ⁊ ibi: nec ꝫ ali qō ꝑmū vbi sūt duo ꝑia totalia. ℣ Ex his ostēdit ꝓpositū. s. ꝙ in finitas essentialr ordinatoꝝ est iposibilis. silr scōa ifinitas accidētalr ordinatoꝝ est iposibilis. nisi ponaꝝ stat⁹ in essentialr ordinatis. ergo oīmodo ē iposibilis infinitas in essentialr ordinatis. Tertio si ēt negeꝝ ordo cēntialis: adhuc infinitas est iposibilis. ℣ oī modo est aliqd simplr ꝑmuz effectiuū. ℣ Istaꝝ triū ꝓpositionū assumptarū ꝓpter breuitatez ꝑma dicaꝝ. a. secūda. b. tertia. c. ℣ Probatio istaꝝ ꝑimo. a. s. ꝙ infinitas cēntialr ordinatoꝝ est impossibil. Tū qz vniuersitas cātorū cēntialr ordinatoꝝ est cāta. ℣ ab aliqua cā: que nō est aliqd illius vniuersitatis: qz tūc esset cā sui. tota em vniuersitas depēdētū depēdet. ⁊ a nullo illius vniuersitatis. Tū secūdo qz cāe infinite essent simul i actu essentialr ordinate ex tertia ꝓpōne: sed ꝓpōnullus ꝑpus ponit. Tū tertio qz ꝑpus ē: qō ē ꝓpinquiꝰ. ex. 5. met. ℣ vbi nullū ꝑmū nihil essentialr ꝑius. Tū ꝓpto qz superior cā est pfectioꝛ i causando: ex scōa ꝓpōne ℣ in infinitū supioꝛ est in infinitū pfectioꝛ: ⁊ ita infinite perfectionis in cāndo. ⁊ p ꝓpōnō causans in virtute alteriꝰ: qz quelibet talis in virtute alteriꝰ cāns est imperfecte cāns: qz est depēdēs ab

alia

alia in causando. Tū quitō qr effectuum null3 imꝑfectionē ponit necessario. ꝯ pōt esse i aliquo sine imꝑfectiōe. ꝫ si i nullo est effectuitas sine dependētia ad aliqd ꝓs: i nullo est sine imꝑfectione. ergo effectuitas idependens potest inesse alicui nature: ꝛ illa est simplr ꝓma. ergo effectuitas simplr ꝓma est possibilis. et hoc sufficit: qr iferꝛ hoc ꝛcludēt: qr tale efficāc ꝓmuz: si est possibile est i re. ꝛ sic ꝓz. a. quinq; rōnib⁹.

¶ B. pbat sic. ſ. q. ifinitas i accidētali ordiatꝰ sit ipossibilis. nisi ponat statꝰ cētualiter ordiatꝰ: qr ifinitas accidētal': si ponit hoc nō est simul. ptz. ꝫ successiue tātuz: vt a ltez post alteruz. ita qō si ſcōm fluat aliquo modo a pte non th dependet ab ipso in causando. pōt. n. causare ipso non existente: sicut filꝰ ita gnat ꝓre mortuꝰ: sicut ipo viuo: talis ifinitas successiōis ē impossibilis. nisi ꝓtinuet vel ꝓpetuet ab aliq. natura ifinite durāte: a q tota successio: qōlibet ex dependeat: nr̄la em̄ diffinitas ꝓpetuat: nisi i virtute alicuꝰ ꝓmanētis: qō nihil ē illi⁹ successionis: qr oia successiua sunt causdē rōnis: sed est aliqd ꝓs essentialr: qr qōlibet successionis dependet ab ipo: ꝛ hoc aliqo ordie: ꝫ a cā prima: q ē aliqd illi⁹ successiōis. patet ergo. b.

¶ Probat ēt. c. q. ſ. si neget ordo cētualis: adhuc infinitas est impossibilis. pbatio. qr cū ex ꝓma rōne h̄ adducta. ſ. q a nihilo non pōt cē aliqd. ſequit qr aliq̄ natura sit effectiua. si neget ordo cētualis actuoꝝ igit illa in nullius alteri⁹ virtute cāt: ꝛ ipsa in aliq singulari ponat causata. th i aliquo erit non causata: qō est ꝓpositū de natura. si enim utrqo libet ponat causata: statim ipliꝫ catur cōtradictio negādo ordinē essentialē: qr nulla natura potest poni in quolibet causata. ita qr sit ordo accidentalis sub ipsa sine ordine cētuali ad aliā naturā: sicut patet ex. b.

¶ Ad ſcām instantiam supra q̄ dicit qr ratio ꝓcedit ex cōtingētibus: ꝛ ita non est demonstratio.

¶ Rndeo qꝛ posset sic argui. aliq̄ natura ē effecta: qr aliqō subiectū est mutatū: ꝛ ita terminꝰ mutationis icipit eē in subiecto: ꝛ ita ille terminꝰ vel ꝓpositū ꝓducit: siue efficāt. ergo aliqō est efficāc: per naturā correlatiuoꝝ: ꝛ tūc ꝓmissa eēt ſm veritatē cōtingens. sed manifestat̄ nō sic arguit ꝓbando ꝓmā. cōclusionē: ꝫ hoc mō aliqua natura est effectibilis. ꝯ aliqō est effectiua. añcedēs ꝓbat: qr aliqō subiectū est mutabile. ꝛ aliqō entiū est possibile: accipiēdo possibile vt dicit ꝑ necessariū: ꝛ sic ꝓcedendo ē ex necessarijs. ꝛ tūc ꝓbatio ꝓme ꝓclusionis ꝓcedit: vel cōcludit de esse quidditatiuo siue de esse possibili. nō aūt ō ex stentia actuali: ꝫ de quo nūc oī dū possibilitas. vltra in tertia cō clusione actualis existēt⁹ oñdet.

¶ Scōa cōclusio de ꝓmo effectuo est ista. qꝛ sim plr ꝓmū effectuū est incausabile. hoc ꝓbat. qr est ineffectibile: ꝛ idependēs effectuū: ꝛ hec ꝓz ꝓmo: qr si sit virtute alteri⁹ causatiuū: vel ab alio effectibile. ergo vel ꝓcedet i infinitū. vel erit circul⁹: vel status in aliquo effectibili ꝛ idep̄dēte effectuo: illō dico ꝓmū. ꝛ aliter ꝓz: qō nō est ꝓmū: ex datis tribus

¶ Et vltrꝰ cōcludit: si illō ꝓmū est ineffectibile. ergo erit in

causabile:q; nō finibile:nec mate
riabile:nec formabile:.pbaī ꝓma
ꝓna. vz q; si est ineffectibile.g nō
est finibile:q; cā finalis nō causat
nisi q; metaphorice mouet ipm
efficiens ad efficiendū:nam non
alio mō dependet ab ipso ēntia
luer entitas finita: vt a ꝓiore:ni
hil aūt est cā per se:nisi vt ab ipo
tanq; a ꝓiore essentialr depēdet
cārū:due aūt alie cōsequēte. vz
q; si est ineffectibile.ergo imma
teriabile:q; nō formabile. .pbaī
simul:q; cuius nō est causa extrinseca:eius non est cā intrinseca.

¶ Q; causalitas cāe extrinsece
dicit perfectionē sine imperfectio
ne.causalitas autem cause iūtrin
sece,necessario requirit imperfectio
nē annexam: q; causa intrinseca
est pars causari ergo ratio cause
extrinsece est naturaliter ꝑior ra
tione cause intrinsece.negato er
go ꝓiore negat posteriꝰ. ¶ Alie
.pbaī eedem cōsequētie. Quia
cause intrinsece sunt causate ab
extrinseca vel sm esse caruz: vel
inquantum causant ꝓpositū:vel
vtroq; mō:q; cause intrinsece nō
se ipsis finē agēte causant cōpo
sitū:vel ꝓstituūt. er dictis igit se
cūda cōclusio .pnostis satis ptz.

¶ Tertia cōclusio de primo effe
ctiuo est ista.primū effectiuū est
in actu existens: r aliqua natura
existēs actu sic est effectiua. .pba
tio.cuius rōni repugnat simplr eē
ab alio illō si pōt esse:pōt eē a se.
sz rōni primi effectiui repugnat
simplicit esse ab alio:sicut ptz er
scda cōclusione:r ipm pōt esse:si
cut ptz er primā vbi posita ē rō
ad.a.q vr minꝰ cōcludere: tamē
hoc cōcludit. Alie aūt .pbationes
ipsio.g.pñt tractari de existētia
quā ponit hec tertia cōcio.r sūt

ꝓ existens actu.pu. sor. pla:

iste .pbationes er ꝓtigerūb:tn ma
nifestiꝰ.q; si accipiant de natura: r ꝺditate:r possitate sunt er ne
cessarijs:vt supra dictū ē. Ergo
effectiuū simplr ꝑmū pōt eē a se
q; est a se.q; qđ nō ē a se:nō pōt eē
a se:q; tūc nō ens ꝓduceret aliq̄d
adesse:q; ē ipossibile. r adhuc id eē
cāret se.r ita nō erit incābile ei
no. ¶ Istud vltimū.s.de existen
tia primi effectiui alr declarat q;
incōuenies est vniuerso deesse su
premū gradū possibilē i eēndo.

¶ Iurta tres ꝓclusiones oñsas de
primo effectiuo nota qđā corre
larių qđ quasi cōtinet tres ꝓclu
siones .pbatas qđ ē istū.s.q; ꝑmus
effectiuū hoc mō nō tantū ē ꝑior
aliis:sed aliq̄d eē ꝑior eo icludit
ꝺdictionē sic: inquantū primum
existit. .pbaī vt ꝑcedens . nam in
rōne illimitate includit incau
sabile:vt ꝓbatur er scda.g si pōt
esse:q; nō ꝺdicit entitati vt ꝓba
tur er prima sequitur q; pōt esse
a se.r ita est a se.

Iurta tres ꝓclones

ꝓpias de
ca effectiua ꝓpono tres silr cō
clusiones de causa finali.

¶ Prīa ꝓclo ē.aliq̄d finitiuū est
simplr ꝑmū:hoc ē nō ē ad aliū or
diabile:nec i ꝟtute alterius natū
finire alia.r .pbaī qm rōnibus silr
bꝰ illis:q; ponebāt ad primā ꝓclu
sionē de primo effectiuo.

¶ Scda ꝓclo ē hec.ꝑmū finitiuū
est icābile. .pbaī. q; est ifinibile:
alias nō eēt ꝑmū:r vltra.g ineffe
ctibile .hec ꝓna .pbaī: q; oē ꝑ se
agēs agit ꝓp finē.er scd ꝓpꝫ .vbi
er vlt hoc .pbaī natura de q; mi
nus vr:sz de agēte a .ꝓposito:sz
cui nō ē aliq̄d ꝑ se efficies:illud
nō ē effectibile:q; i nlo gñe pōt
p accidēs eē ꝑmū:sicut ptz i .ꝓpo

ꝺ q; nō ē ase i q; ē nō ens q; ens: ē nō ens q; ꝑmū p; ē nō ens ase q; ase: p; nō ens q; ens rsic si tale nō ase aliq̄d ꝓduceret. tūc nō ens ꝓduceret ens: q; ē ipossē q; aliquid q; nō ē ase: simulr ē ase r ꝓsse ē ase q; nō differt ibi ē r ꝓsse.

ϒ nulla ē ꝺfinit. ducr ens ifinitū ut ens adse

2. phi. t.co. 66.

sito:spāliter de cāis agētib⁹ p ac cidēs:q̄ sunt casus ⁊ fortūa:q̄ fm intētionē phi scd̄o phy.t.cō. 66.

+2.67. reducunt ad causas necessario p se agēs:vt ponēs.s.ad naturā:⁊ intellectū:vel ꝓ positū:cui⁹ ergo nullū ē p se agēs.cui⁹ nullū erit agēs.ꝙ cui⁹ nō est finis:cui⁹ nō est aliq̄ ꝓ se agens.ꝙ ipm est ineffectibile: ⁊ tūc vltra vt supra ꝓ suz ē decā prima effectua.

¶ Tertia ꝯclusio ē. q̄ pmū finituū est actū existēs:ita licu⁹ naturę necessario actu existēti ꝯuenit ista pmitas. ꝓbat sicut tertia cōclusio ō prio effectuo i pria via.

¶ Corelariū sequit q̄ pmū finituū est ita pmū q̄ impossibile ē aliquid eē eo prio.⁊ ꝓbat vt corelariū in via prio:de efficiēte.

Cōclusionibus

trib⁹ ō vrroꝝ ordie cālitatis extrinsece tā positis ꝙ pono tres similes de ordine eminentie.

¶ Pria ꝯclō ē ista. aliqua natura est finitēs ē simplr pria fm pfectionē:hoc ps:q̄ i ordie cētiali fm Arī. forme se hñt sicut nūeri. 8.met. i hoc ordie stat:qō ꝓbat illus ḡnis rōnib⁹:q̄ de statu in effectuis sunt superis adducte.

¶ Scda cōclusio est ista. suprema natura ē incausabilis. ꝓbat. q̄ ē ifinibilis .nā finibile excellit a fine i bonitate:⁊ ꝙ ꝑfs i perfectiōe ⁊ vltra istē ē ineffectibil':⁊ vltra ergo incābilis.ꝙ itie vltie ꝙbate sūt i.ij.ꝯclō.de prio effectio

¶ Itē q̄ suprema natura sit ineffectibilis.ꝓbat.nam oē effectibile hz aliquā causam essentialr ordinatam:sicut ptz ex probatione ipsius.b.in cōclusione prima de pmo effectuo.causa aūt cētialr ordinata excellit effectum,istē si

+ qs sep prupponit cas ꝑe .Inuest n. the sauri tuiaque ē p dcōs:prupponit ꝙ ralis exierit domūj alio fine tali ther ne q̄ ese dīgā ꝓ intēdebat.

Et sic numeris dat unū sol numerus ꝑfectus:ita una nā ꝑfectissima ē.ꝙ quis aut nō esse numer⁹ ꝑfect⁹ dico q̄ ter

essēt effectibilis:nō esset supma.

¶ Tertia conclusio.suprema natura est aliquid actu existens.probatur ex precedentibus : vt ter- ꝯclusio tia de effectuo.

¶ Corelariū aliquā cē naturā eminentior:ē vel superior:ē ipa ꝓ ma includit cōtradictionē:quod probatur vt corelarium de efficiente ⁊ fine.

¶ Nota ꝙ cessum huiꝰ qstiōis:ꝙ ralis est. prima cōclusio est q̄ aliq̄ ꝓmū effectuum est:quę ꝓmo probāt confuse:secundo distincte per tres probationes quarū prima quinq̄ modis ꝓbat:⁊ cōtra eam duę instantię excludunt. Secūda ꝯclusio est: q̄ illud ꝓmū ē incābile. Tertia cōclusio:q̄ ē ꝓmū actu ens in de tres cōcl'ones sīles de fine ꝓmo ide tres sīles de ꝓmo eminēte:ide,ꝓmū efficiēs:ē duob⁹ alīs modis ꝓmū . scde cōcl'ones:in de sic.ꝓmū ē vna natura:q̄drupliꝛ oñdit .s.necesse eē:q̄ sūmū: q̄ finis vltim⁹:q̄ termin⁹ depēdētie. Inde scd̄o articulo ꝓncipali prio ꝓbant ꝓcābnia. Et sunt tres cōcl'ones ide ꝓmū intelligēs ⁊ volēs est:tres rationes ide itelligere est ide ē cētie primi:ide nullū itelligere ē sibi ac cidēs ḡtuor rōnes.ide ꝓbatur ꝓncipale intētū.s.infinitas. ꝓprio efficiētia pertractādo rōnem Ar.8.phi.⁊.12.met. Scd̄o p cognitionē actualē infinitoꝝ:⁊ iuxta hoc rō ituitia effectu. tuo p rōnē finis.ḡrto p rōnē eminētie. t.c.41.

Quantum

ad secundū articulum dico qō ista triplex primitas: que est sparsim probata est de ista quiditate competit eidem quiditati qō ostenditur duabus ternariis docemur hoc ḥ ꝙ rar de um:q̄ aūt numer⁹ sit ꝑfectior est q̄.s. hī ist ꝑfectē pars s binarij:⁊ ē q̄ ē ꝑm⁹ numer⁹ impar: Ulterius q̄ ꝓpīqr ꝓme ꝓpīt. Si dicas binar⁹ est ꝓpīqr:ꝯcedo: Sed nō hī ꝑfectē nu-

Sic in origiali collectio resolutissima qōnis.

J. Scudel. Jamij e eminētie.

conclusiōibus sequētib⁹. ¶ Prima est ista q̄ primū efficiens est ultimus finis. ¶ Scđa est q̄ primum efficiēs est primū eminentia ita q̄ iste articul⁹ hꝫ duas cōclusiōes. ¶ Pria pbat̄ sic: q: omne per se efficiēs agit pp̄ finem: ꝛ prius efficiēs agit pp̄ finē priorē. ergo primū efficiēs agit pp̄ ultimū finē sed pp̄ nihil aliud a se principaliter ꝛ ultimate agit: q: nihil aliud a se pōt eē finis eius. ergo agit ppter se sicut pp̄ ultimum finē. ergo primū efficiens est ultimus finis. ¶ Secūdā ꝯclusio hui⁹ articuli pbat̄ sic. primū efficiēs nō est vniuocū respectu illaꝝ naturarum effectarū sed equiuocū ergo eminentius ꝛ nobili⁹ eis. ergo primū efficiens est eminentissimū.

2. phi. t.c.49 t.c.26.

Quantum ad tertiū articulū dico q̄ nō tātū ista triplex primitas sic inest eidem nature q̄ cui vna inest isunt alie: sꝫ ēt ē ibi talis idētitas q̄ primū efficiēs ē tantum vnū ɓm quiditatē ꝛ naturā. ¶ Ad qđ ostendēdū ostēdo. Primo quandā conclusionem pambulam. Secundo principale. ¶ Preambula est q̄ efficiēs qđ ē primū triplici primitate ostensa est ex se necesse eē. pbatio q: est penit⁹ incāusabile nā ꝯtradictionē includit aliqd eē prius eo in genere cause efficientis vel finis: ꝛ per ꝯsequēs in genere cuiuscūq̄ cāe ergo est oīno incausabile. ¶ Ex hoc arguo sic. nihil pōt nō eē nisi cui aliquid incōpossibile positiue vel priuatiue potest inesse: sꝫ ei qđ est a se ꝛ penitus incausabile nō pōt aliquid inesse qđ sit ei incompossibile positiue vel priuatiue: ergo ꝛc. maior patꝫ q: nullū ens pōt destrui nisi p incōpossibile sibi positiue vel priuatiue: minor pbat̄ q: illud incōpossibile aut pōt eē a se aut ab alio. si a se. ergo ē a se. ergo duo incōpossibilia sunt simul vel neutrū erit q: vtrūq̄ destruit esse alterius. si ab alio: ꝯ nulla cā pōt destruere aliqđ ens pp̄ repugnātiā sui effect⁹ ad illđ nisi suo effectui det pfecti⁹ ꝛ intēsius eē q̄ sit eē alterius destructibilis: nullius autē entis ab alio ē nobilius esse a sua cā q̄ sit esse entis a se q: oē causatū hꝫ eē depēdēs: sꝫ qđ ē ex se hꝫ eē indepēdēs. ¶ Ex hoc vltra ad ppositū pbat̄ vnitas nature prime qđ est principale intētū i isto tertio articulo. ꝛ ad hoc adduco tres rōnes. Prima ē talis: q: si due nature sint necesse eē: aliqbus rōnibus ppriis realibus distinguūtur: ꝛ dicātur. a. ꝛ b. iste rōnes aut sunt rōnes formalr necessario essendi aut nō. si sic. ꝛ pter hec: illa duo: p illud in quo cōueniuūt: sunt formaliter necessaria: ergo vtrūq̄ duabus ratiōibus formalib⁹ erit necesse eē: qđ ē impoſſe: q: cū neutra illārū rationū p se icludat aliā: vtralibet illaꝝ circūscripta eēt necesse eē p alterā: ꝛ ita eēt aliqd necesse eē p illud: quo circūscripto nō minus eēt necesse eē: si vero p illas rōnes: qbus formalr distinguunt̄ neutrū formalr sit necesse eē. ergo ille rōes nō sunt formalr rōnes necessario essendi. ꝛ ita seqt̄ q̄ neutrū includit̄ i necesse eē: q: necesse eē nihil icludit qđ nō sit necesse eē: vel rō necessario essendi: q: q̄cūq̄ entitas: q̄ nō ē de se necesse eē: est possibilis sed nihil possibile icludit̄ i necesse eē ergo ꝛc. ¶ Scđo pbat̄ idē: q: due nature eminētissime nō pnt eē i vniuerso ergo nec duo prima effectiua. pba

Quiditas ibi ponit̄ p ētit: ꝛ capit abstractū pcreto: qditas n ē mag abstracta bent vide: franc̄ īgsta: di: 5: q: ult:
Qn res semel hʒ eē ī ophi be
[illegible] sit aliq positiuū: sibi r pugnat sic frigiditas calid[itati]: cecitas visui:

sic q̄ nō pt [illegible] nymiditatē [illegible]
nisi generet [illegible] qiore [illegible] q̄ sit illa
frigiditas: q: ab eq̄lit nō puenit actio:
ꝯsia i ꝯcludit si hnt 2as q[ui]d[ditat]es distinctas
[illegible]: tn i dinsula nō ē necess[i]tas: [illegible]
sitas: sꝫ [illegible] vna sola [illegible] vna [illegible]
sit p̄ 3e. [illegible] distincte nō ꝯcludit sꝫ ꝯcludit

Marginalia: P · 5 fol. 51 co. 4 · q: ca equiuoca: [illegible] nobilior max: eq[u]iuoca ē max equiuoca · [illegible] q.3.F · vnus deus · s: q: sit unus · Q · q: oē ē [illegible] · q: destruet a mutuo · .i. fol. 60 · ista r[ati]o[n]e: p[ro]b[atur] q. 3 [illegible] · i uno col. · hec negat · vide ocha[m] · 7. q. 13 · vide [illegible] ira s: [illegible] q.4

T.c. 10. no ānus q: spēs se hñt sicut numeri cr.8.meta.7 per pñs si due nō pñt cē ui codē ordine: multo magis nec due possunt cē primę: vel due eminentissime.

12.me t.c. vi. ¶ Hoc ptz tertio p rōnē de rōne finis: q: duo fines vltimi si cēnt haberēt duas coordinationes entiū ad se: nulla q ista entia ad illa nullū ordinē hērēt: q: nec ad finē quoz: nā q ordinarentē ad vnū finē vltimum: nō pñt ordinari ad alīū: q: eorum dē cāti duas cē cās totales: vt pfectas i eodē ordine cimpossibile: tūc eni cēt aliqđ aliquo ordine p se cā: quo non posito nihil minus cēt id pfecte cā tū: ordinata ḡ ad vnū finē nullo mō ordinanē ad alīū: nec p pñs ad illa q ordinanē ad alīū: nta ex his: illis ñ fieret vnū vniuersum.

¶ Hoc cē ḡrto pfirmat in cōi: q: nulla duo pñt cē terminātia totalr depēdētiā alicui⁹ emisdē: q: tūc illō terminaret depēdētiaz q subtracto nō minus terminaret illa dependēta: 7 ita nō cēt depēdēta ad illud: sed ad efficiēs 7 cmunēs: 7 ad finē depēdēt alia essentialr ḡ nulle due nature pñt cē primo terminātes alia entia fm istā triplicē depēdētiā pōse. cē ḡ aliqua vna nā terminās entia fz istā triplicē depēdētiā. 7 ita hñs istam triplicē primitatē ergo 7c.

Ostenso cē de pprietatib⁹ relatiuis pmi entis. Ulterius ad ostēdēdū infinitatē illi⁹ pmi ac p ꝓsequēs esse de ente infinito procedo sic.

¶ Cuz triplica primitate ostēsa: 3 que erit triplex medīū ad ostendēdū infinitatē suppositō quod dārōne ad .32. distī. qō erit quartum medium 7 est illud.

¶ Primo ostēdo q pmū efficiēs

ochā q.1.2ª q.2

Scō autē sit intelligēs 7 volens arguo sic. Primū agēs est p se agens: q: omnī cā per accidēs prior est aliqua cā p se. 2. phy. sed agens per se agit pp finē. cr. 2. phy. vbi hoc phs vult de nā: de q nullus videtur. ergo pmus agēs agit ppter finē. ¶ Et ex hoc arguit duplicitēr primo sic. oē agēs naturale pōse: consideratū est ne cessitate 7 eque ageret sicut si cēt inde pēdēter agēs: si ergo nō agit: nisi pp finē hoc ē q: dependet ab agēte amāte finē. tale aūt a quo dependet tota natura i agēdo nō vī cē nisi pmū efficiēs ergo 7c.

¶ Scō principaliter arguit sic. si pmus agens agit pp finez aut a finis ille mouet pmū efficiēs: vt amatus actu volūtat⁹ aut vt tū naturaliter amat⁹: si amatus actu voluntatis habet proposi tūm si tantus amat⁹ naturaliter hoc est falsum q: nō amat naturalr aliū finē a se vt grauc cētrū 7 materia formā: tūc eni cēt aliq mō ad finē: q: inclinatus ad illū. si aut tantū amat naturalr finē qui est ipse: hoc nihil ē: nisi ipsuz q cē ipz hoc.n. non vī saluare rōnē cāūse in ipso. ¶ Itē argmt: ḡli cō firmādo rōnē iā factā. pmū efficiēs dirigit effectū suū ad finē. ḡ vel naturalr dirigit vel cognoscēdo 7 amādo illū finēnō naturalr nō cognoscēs nihil dirigit: nisi in virtute cognoscētis. sapiētis eni est pma ordinatio pro meta. ꝫ p

mum efficiens in nullius virtute dirigit sicut nec causat. tunc enim nō esset primum. ergo ꝛc.

¶ Itē tertio arguit sic. aliqd causat cōtingēter: ergo pma causa cōtigēter causat. ergo volēs causat: probatio pme cōsequētie. qlibet causa scda causat: inquātū mouetur a pma. ergo si pma necessario mouet: qlibet alia necessario mouet: ꝛ qlibz necessario causat. ergo si aliq scda cā ꝯtingēter mouet: ꝛ prima ꝯtingēter mouebit: qz non causat scda cā: nisi in virtute pme cause inquātū mouet ab ipa. probatio scde cōsequētie. nullū ē pncipiū operādi cōtingēter nisi volūtas: vel aliqd cōcomitās volūtatē: qz quodlibz aliō agit ex necessitate nature: ꝛ ita nō ꝯtingēter. ergo. ¶ Cōtra istā rōnē instat ꝛ pmo cōtra pmā cōsequētiā arguit sic: qz nrz velle posset adhuc aliqd cōtingēter causare. ꝛ ita nō reqrit q pma cā illō cōtingēter causet.

2. ꝛ. 8. phy. 2. d gen. 12. me. ꝛ in de bona fortuna.

¶ Itē phs añs ꝯcessit. s. q aliqd cōtigēter causat. ꝛ negauit ꝯñs intelligēdo de velle dei. s. q pma cā cōtigēter causet: posuit enim nō pp cōtingēter deū velle: ꝯtingētiā inferioribus: sz ex motu: q necessario causat inquātū vniformis: sz difformitas seqtur in ptibus eius: ꝛ ita cōtingētia. ¶ Cōtra scdam ꝯñtiā si causat ꝯtingēter. ergo volēs ista ꝯñtia nō videt tenere: qz aliq naturalr mota possunt impediri. ꝛ ita oppositū ꝯtingēter: ꝛ violēter potest euenire. ¶ Ad pmū dicēdū ē q deus est pmū mouēs vel efficiēs respectu voluntatis nostre: idē sequit de ipa qd de alijs: qz siue immediate necessario moueat eā siue aliō imediate ꝛ illō necessario motū necessario mouet volūtatez qz mouet ex hoc q mouet: sequit tādē q primū volūtati necessario moueat volūtatē etiā si illud proximuz sit ipsamet voluntas ꝛ erit volēs necessario. ꝛ ita necessario volet. ꝛ sequitur vlterius impossibile q necessario causat quodlibet causatū ꝛ nō est aliqd contingens. ¶ Ad scdm dico q nō voco hic cōtingēter causatū quodcūqz nō necessariū vel nō sempiternuz. sed cuius oppositum posset fieri qñ illō fit. iō dixi aliquid cōtingenter causatur: ꝛ nō dixi aliquid est cōtingens. Nunc dico q phs nō pōt negare cōsequēs saluādo antecedens: p motum: qz si iste totus motus necessario est a cā sua: qlibz ps eius necessario causat: qñ cātur: ꝛ ineuitabiliter: ita q oppositū nō posset tūc: nec aliter causari: ꝛ vlterius qd causat p quancūqz ptē motus necessario causat: ꝛ ineuitabilr. vl igit nihil fit ꝯtingēter. i. euitabilr causat: vel pmū sic causat imediate: qd posset ēt nō causare. ¶ Ad tertiuz dico q si aliq cā pōt ipedire istā hoc nō pōt nisi in virtute superioris cause: ꝛ ista superior in virtute supioris: ꝛ sic vsqz ad pmā causaz: q si imediatā causaz sibi necessario mouet vsqz ad istā erit necessitas. ergo necessario impedit: ꝛ per consequens nō potest alia causa nunc causare.

¶ Sic ergo vr triplici via ostēsuz q primū agēs est itelligens ꝛ volēs quarū. ¶ Prima est q natura agit pp finē: ꝛ nō nisi: qz depēdēs ꝛ directa a cognoscēte finē. ¶ Secūda est q ipz pmū agēs agit pp finez. ¶ Tertia q aliquis effectus cōtingenter fit: quando causatur.

¶ Nūc vlterius quo ad cōclusiōes pambulas ad ifinitatē pbo scdo q eius intellectio ꝛ volitio nō est aliud ab essentia eius: ꝛ pmo de vo

resolutio rōnum.

litiõe suũpsi⁹: vt obiecti sic. causalitas ⁊ causatio cause finalis ẽ simpliciter ꝓma ꝟ3 Aui. 6. meta. dicẽtes ꝙ si de ẽ ẽliber cã eẽt sciẽtia illa q̃ esset de cã finali esset nobilissima. Ipa enĩ quãtum ad causalitatẽ ꝓcedit causam efficientem: ꝙ mouet cã ad agẽdũ: ⁊ tõ causalitas ꝓmi finis ⁊ eius causatio est penit⁹ incausabilis ꝟm quãlibz causationez in ẽliber gñe causę: causalitas aũt ꝓmi finis ẽ mouere efficiens ꝓmũ: sicut ãnatũ ab ipo: qõ est idẽ: ꝙ ꝓmũ efficiens amare ꝓmũ finẽ. ꝙ nihil aliõ est obiectũ amari q̃ voluntatẽ amare obiectũ. ergo ꝓmum efficiens amare ꝓmũ finez est penit⁹ incausabile. ⁊ ita ex ꝛ ipcesse esse: ⁊ ita erit idẽ nature ꝓme: ⁊ q̃si ꝙuertit̃ ratio ex opposito cõclusiõis. ꝙ si ꝓmũ amare est aliud a natura ꝓma. ergo est cãbile: ꝙ ꝓns effectibile. ⁊ ab aliq̃ ꝓ se efficiẽte amãte finẽ: ergo ꝓmũ amare se esset causatũ ab aliq̃ amore finis ꝓte isto causato: qđ est ipossibile. Hoc ostẽdit Ari. 12. meta. de itelligere ꝓmi. Primo ꝙ aliter ꝓmũ, nõ erit optima substãtia: ꝙ ꝓ itelligere ẽ honorabile. Scõo ꝙ alias eẽt la boriosa eius cõtinuatio: ꝙ si nõ esset idẽ illi erit ꝑ potẽtia ⁊ tradictiõis ad illũd. ad illã aũt potẽtiã sequit labor ꝟm ipm. Iste rõnes philosophi pñt declarari. P⁹ prima sic. cũ ois entis in actu ꝓmo. perfectio vltima sit in actu sẽo: quo coniungit optimũ: marie si sit actiuũ. ⁊ nõ tm̃ actiuũ. omne aũt intellectuale est actiuũ: ⁊ ꝓma natura ẽ intellectualis: ex ꝓmissa. sequit ꝙ vltima eius ꝓfectio sit in actu secundo: ergo si ille actꝰ nõ sit eius substãtia: substãtia eius nõ erit optima ꝙ aliq̃ ẽ suũ optimũ. P⁹ Scda

aliq̃ cõtingens nõ cãt q̃ nullꝰ ꝓ[illegible] nõ cãt. Theo. ꝓdiuit ꝓos effectꝰ ꝓm ꝑ ẽ ꝓ ingesser cãt salte ꝓ[illegible] ꝓ cause ꝙ plus cãt. Nõ ꝓ effectꝰ ꝓ[illegible] cans aũt nra. hẽ ꝓ[illegible] ꝓ cause tue mẽ. ꝟ effectꝰ nr̃s ꝓ[illegible]

ratio põt declarari sic. potẽtia solũmõ receptiua est potentia ꝓtra dictiõis. cũ ergo hec nõ sit hmõi. ergo ꝛc. ꝟ fm Arist. nec ista est rõ demõstratiua. sed tm̃ ꝓbabilis. 9. met. t. c. 17.

¶ Aliter ostẽdit ꝓpositũ ex idẽti tate potẽtie ⁊ obiecti in sefic. potẽtia obiectũ sunt idez ergo actꝰ ẽ eis idẽ. ꝟ3 ꝙsequentia nõ valz. In stãtia. angelꝰ intelligit se: ⁊ amat se: ⁊ tm̃ actꝰ angeli amãdi ⁊ intelligendi se nõ sunt idez subst̃tie eiꝰ Tho. 1 pti. q. 14. ar. 4. ⁊ 1. scti. di. 35. q. 1. ꝛ

¶ Hec ꝯclusio sc̃da ꝟ3: ꝙ essentia dei cadez sit ꝙ volitio sui ipsiꝰ sola est cõsequentia. Nã sequitur ꝓ primo ꝙ voluntas est idez ꝓme nature: ꝙ velle nõ est nisi voluntatis ergo illa voluntas cui⁹ est velle in cãbile. est incausabilis. ergo ꝛc. si militer velle intelligit q̃si posterio volutate. si igit velle est idẽ illi nature: multo magis voluntas. P⁹ Secũdo sequit: ꝙ itelligere se est idẽ illi nature: ꝙ nihil amat: nisi cogitũ: q̃si amare se est ex se necesse eẽ: sequit ꝙ itelligere se ẽ ex se necesse esse. ⁊ sic intellectio est q̃si ꝓpinꝺ illi nature: ꝟ velle. P⁹ Tertio sequit ꝙ itellectꝰ ẽ idẽ illi nature: sicut ꝓia devolutate ⁊ velle argutũ ẽ. P⁹ Quarto sequit ꝙ ipa rõ itelligẽdi se sit idez sibi ꝙ necesse est rõnem intelligendi esse ex se necesse esse. si intelligere sit necesse esse ratio enim intelligendi se quasi ꝓintelligitur ipsi intelligere. Sanct. quę 67 ꝑ 1 intelligendi

¶ Ostẽso de itelligere se volle se ꝙ sint idẽ essentie ꝓmi ostendo ꝓ positũ q̃ſtli. ſ. de oi intelligere ⁊ velle ipsius respectu alioꝝ ꝙ sint essentie ꝓmi idẽ. ⁊ sit cõclusio ista certa ad infinitatem ꝓeambula. Nullũ itelligere põt esse accẽs ꝓme nature: ꝓbatio: de ista natura ꝓ io ostẽsum est ꝙ ipsa est ꝓmuz

d. c. 51.

effectuū. ergo cr se hz vñ possit
qōcūqz causabile cāre circūscripto quocūqz alio saltē virtia cā
illi scābilis: sz circūscripta cognitione illius nō hz vñ possit illud
causabile causare. ¶ cognitio cu
iuscūqz alterius nō est aliud a na
tura sua. ꝓbatio vltimi assumpti
qz nihil pōt causare nisi cr amore vltimi finis velit illō: qz nō pōt
aliꝰ eē p se agēs qz nec ageret p
pter finēm pi aūt velle aliquꝰ ꝓpter finē pintelligit intelligere illud. ḡ ante primū signū in quo intelligit causans siue volēs. a. necessario pintelligit intelligēs. a. & ita sine hoc non potest p se efficere & ita de alijs.

In oī
tali cē
vacat.

¶ Scōo ꝓbat idē. qz oēs intellectiones eiusdē intellectꝰ hñt
sil'em habitudinē ad itellectum
fm idēntatē cēntialē vt accidē
talē. sicut pz de oi itellectu cātō
& eius intellectionibꝰ qz videnī p
fectiones eiusdem gñis. cō si aliq3
hñt receptiuū & oēs. & si aliqua
est accidēs: & ḡlibet: sed aliqua
nō pōt eē accidēs in ꝓio: ex pre
cedēte ꝙclusiōe: qz nō itellectio
sui ipius. ḡ nulla & sibi accidens.

¶ Tertio sic. itelligere si pōt eē
accidēs recipereť i intellectu: vt
in subiecto. ḡ & in illo intelligere
qō est idē intellectui: & ita pfectiō intelligere erit in potēna re
ceptiua respectu impfectionis:
quod est absurdum.

¶ Quarto sic. idē itelligere pōt
esse plurū obiectoꝝ ordinatoꝝ:
ergo quāto pfectiꝰ: tāto plurū.
ergo pfectissimū: quo ipossibile
est pfectiꝰ itelligi: erit idē oīm intelligibiliū. intelligere ꝑmi sic ē
pfectissimū. ḡ idē est oīm intelligibiliū: & illō qō est sui est idē si
hz cr ꝓpositione ꝓcēdēte. ergo & intelligere oīm est idem sibi.

¶ Quito posset sic argui. iste intellectꝰ nō ē nisi qōdā intelligere Alterā,
sed iste intellectꝰ est idē oīm ita de ale
qz nō pōt esse aliꝰ alicuꝰ alterꝰ rādus
obiectꝰ. ergo nec intelligere aliꝰ li. 1. di. 2
ergo idē est intelligere oīm. So 35. q. 2
phisma est a accidēs cr idēntate soluen
aliquꝰ inter se absolute: cōclu do ar
dere idēntatē respectu tertij: re gumē
spectu ei⁹ extrane. uī: vt ptz a si tū. 2 cau
mul. intelligere est idē: qr velle: si
ergo intelligere ipm est aliquis ipm velle erit eius dē nō sequt: sz
primō sequt: qr velle est aliquid:
qō est eiusdē: qz intelligere est ali
qd eiusdez ita qō diuisim inferpōt: nō cōiunctim ꝓpter accidēs.

¶ Itē intellectꝰ ꝑmi hz vñ actū
adequatū sibi & cōcternū qz intel
ligere se ḍ actus est ibidē ibi. igit
nō pōt habere aliū: sed ꝑa non
valet. Exēplum de trō qui simul
videt deū: & alia. etiam si videat
deū sz vltimū capacitatus sue: si
cut de aia rpi ponit: adhuc pōt
videre aliū. ¶ Itē argui. intelle
ctus iste hz in se per idēntatē per
fectionē maximā itelligēdi. ergo
et oēm aliū. Rādet. nō sequitur: qz
alia ḍ muno: est puma: pōt eē cau
sabilis: et ideo differre ab incau
sabili maxima aūt nō potest.

¶ Quarta cōclusio principalis
pambula de intellectu & volūtate dei ad infinitatez ꝓbandā sit
ista. intellectꝰ ꝑmi itelligit semp:
& distincto actu: & necessario qō
cūqz intelligibile. ꝓz naturali
ter ḍ illud sit in se. Prima pars
ꝓbat. s. qz possit intelligere qō
cūqz intelligibile sic. hoc est
pfectionis in intellectu posse distē
te & actu cognoscere qōcūqz in
telligibile: imo hoc posse ē necessariū ad intellectꝰ rōnē: qz oīs intel

× nō gois ifelix nr ꝓbo tibi ens ifelix vacat
nullus: nō ifelix. alius qz ifelix alius. et ex
nō. illis hr ꝓbo ens vale finitus: 33 finitus

Rad. nego illa nec hr pfectionē ultimā ex ꝓ
bat ut xp. Nulli de tre sūmē g illi ergo nulla
intellectio ḍ tre. sit oīs intellectionē cuiusdā
gr. qz cū cōst. sui sit pfectior q̄ alterius pōt
dicere q. pfectior alia & ecclia videt ipsum

lectꝰ ē totꝰ cuius cōmunissime sū
pit: vt declarabit i distictiōe ꝓxa.
milla ꝫūt itellectionē pōt habere
Itellectꝰ pmi nō eādē sibi ex pria
pclusiōe: ergo cumlibet itelligi-
bil': hz itelligere actuale distictū
et hoc idē sibi: ꝫta spz necessario.

¶ Scda ps. vz de ꝓtate: pba
tur sic: qz ḡcēd est idē primo est
necesse eē: sicut patuit prius: ꝫ eē
aliozꝫ itelligibiliū nōē necesse eē:
necesse ālt eē ex se ē priꝰ natura
oi nō necessario. ¶ Alit pbatur:
qꝫ eē cuiuslibet alterius a se depē-
det ab ipo: sicut a cā: ꝫ vt cā ē alt
cuius cābilis: necessario icluditur
cognitio eius ex pte cāe. ḡ illa co-
gnitio illius priꝰ ē naturalit ipo eē
cognitꝰ. ¶ Utraq; ēt pars pclu-
siōis pbat aliter: qꝫ artifex distī
cte cognoscat oia agēda anteqꝫ
fiāt: alit nō pfecte operaret: qꝫ co-
gnitio ē mēsura: tuta quā opat:
ḡ deꝰ oim pducibiliū a se habet
notitiā distictā actualē: vel sal
tē habitualē priorem eis.

¶ Cōtra istā istatur de arte: quia
ars vniuersalis sufficit ad vniuer
salia vel singularia ꝓducenda.
ergo ꝛc.

¶ Pōt dici qꝫ hoc est ꝓpter im-
perfectionē cognitionis artificis
creati. vide in theorematibꝰ pro
positionē .3. ꝛ sup. 7. meta. q. 15.

Ostensis igitur his ꝑ
ambulis ar-
guo infinitatem quattuoꝛ viis.
Pꝛimo per viam efficiētie: vbi
pbatur ꝓpositum dupliciter.
primo quia ipm est primū efficiēs
oim. Pꝛ Secūdo qꝫ est sic efficiēs
puta distincte cognoscēs oia fa-
cibilia. Pꝛ Tertio ostēditur infi
nitas ꝑ viā finis. Pꝛ Quarto per
viam eminētie. ¶ Pꝛima viā ex
parte effectus tāgit phs. 8. phi.
7.12. meta. et arguit sic. primū mo
uet motu infinito. ḡ hz potētiā in
finitā: hec rō colorat quantū ad
aīas sic: qꝫ eā cōcludit ꝓpositū: si
possit mouere ꝑ infinitum: sicut si
moueret ꝑ infinitū: qꝫ eā opz ipm
ēē in actu: ꝫ illō posse pz de primo
quātū ē ex se: hz ergo primū nō mo
ueat motū infinito: sicut Arist. pba
batꝫ si accipiatur aīa cedēs illō
re: habeat antecedēs verū: ꝛ eque
sufficiens ad inferendū ꝓpositū.
Pꝛ sequētia pbat sic. qꝫ si ex se: nō
ꝛtute alteriꝰ moueret motu infinito
ergo nō ab alio accipit sic move
re: ꝫ in virtute sua actiua hz to-
tū effectū suū simul. qꝫ indepen-
dēter. ꝫ qō simul hz in virtute su
infinitū effectū est infinitū. ergo.

¶ Aliter pbatur ꝓma Pꝛ sequētia
sic. primū mouēs simul hz in vir-
tute sua oēs effectꝰ possibiles ꝓ
duci ꝓ motū: ꝫ illi sunt infiniti: ꝫ
potest motꝰ esse infinitus. ergo si
mouet in infinitū est infinitum.

¶ Cōtra istas declarationes rō
nis Arist. istat ḡcēd sit de ante
cedēte. ꝓña ꝓma nō videt bene
pbari. non ꝓmo mō: qꝫ duratio
maioꝛ nihil pfectionis addit: naz
albedo: que vno anno manet: nō
est pfectioꝛ: ḡ si tātū vno die ma
neret: ergo motꝰ quātecūqꝫ du-
rationis nō est pfectioꝛ: ḡ motus
vnꝰ diei. ꝫ ex hoc q agens ha
bet in virtute sua actiua sufficiēt mo
uere motu infinito: nō pcluditur
maioꝛ pfectio hic: ḡ ibi: nisi qō
agens diutius mouet: ꝛ ex se: ꝛ ita
esset ostendendum: qꝫ eternitas
agētis cōcluderet eis infinitātē.
alias ex infinitate motꝰ nō pos-
set cōcludi eius infinitas.

¶ Tūc ad fōmā illiuꝰ argumēti.
vltima ꝓpositio illiꝰ colorationis

78. ꝛ
vltra
t.c. 41.
ꝛ. 42.

f. Aris-
stoteꝫ.

j. ethi.
c. 7.

negat nisi de infinitate duratio-
nis. ¶ Inquiratur ergo quo rō
phi predicta ꝺcludit si via effi
ciente est potior alijs ꝓ.ē. vbi
cōparātur: q; ip'a infert alias: si
per illā non concluditur in ini-
tas: qđo per alias concluditur.
¶ Secunda declaratio ꝓne etiā
improbatur: quia nō maior: pfe-
ctio intensiua cōcluditur ex hoc:
q; agens cuiusdē speciei quotcūq;
plura potest producere successi-
ue ꝑdiu manet: q; si tm̄ vnum
vel duo ꝓducerent: q; qđ potest in
tēpore vno in vnum tale: pōt ca-
dē virtute in mille talia: si i mil-
le tēporibus manear: nō est autē
possibilis apud ꝓhos infinitas:
nisi numeralis effectuū producī
bilū: per motū. ſ. generabiliū et
corruptibiliū: q; in speciebꝰ finī
tatē ponebāt. ergo nō magis se-
quitur infinitas intēsiua in agē-
te ex hoc: q; pōt in infinita nume
ro successiue: ꝙ ex hoc q; in duo
tantū posset: q; est possibilis infi
nitas numeralis ꝓ phos. ¶ Si-
quis aūt alius ꝓbet infinitatē spe
ciei possibilem: pbāndo aliquos
motus celestes cē incōmēsurabi
les: et ita nūq; posse redire advni
formitatē ēt si i infinitū duraret:
q; infinite cōiūctiōes spē cārēt
infinita ghabilia specie de hoc:
dcđ sit i se: nihil tn̄ ad intēsionē
phi: q; infinitatē speciei negaret.
¶ Ultia ꝓbabilitas q; occurrit
ꝓsequēda Aristo. declaranda est
ista: dcđ ꝓt i aliqua mīta simul
ista ꝓfecte: sicut in qōlibet eorum
seorsum: quorū quodlibet in cā
rēdit aliquā perfectionē sibi ꝓ-
priā. illud cōcludit esse ꝓfectius
ex pluralitate talū: ex hoc q; pōt
in plura: et per cōsequēs infinitū.
si simul potest in infinita: et vlte-
rius: et si natura effectꝰ nō pmit-
tat simultatē coꝝ: tn̄ cā quantuz
est ex se posset simul in infinita: ad
huc sequit q; sit infinitū ex infini
ta pluralitate talū: et ita vt dē mo
agēte cē ꝓcedēdū: q; si posset
cāre infinita simul: q; eēt virtus
eis infinita: et ꝓsequēs si simul
hēret virtutē causandi infinita:
ita q; qnātū est ex se posset simul
ꝓducere: ly nā effectꝰ nō pmittat
adhuc sequit infinitas virtutis eius
dē: hoc ꝓntia vltia ꝙ baſ: q; simul
potēs cāre albū: et nigrū: nō ē mi
nus pfectū: si nō pōt ea simul cā-
re: q; ista nō sunt simī cābilia: q;
hoc nō similitas ē ex repugnātia
eoꝝ: et non ex defectu agentis: q;
agēs simul hz virtutē respectu am
borū: si illa ex se eēnt cōpossibi-
lia. Sit igit ista maior: q; cunq;
agēs hz virtutē: q; quātuz ē de se
posset i infinita simul: ly nichō pos
sibilitas effectuū impediat ista si-
mul pōt: tale agēs ē infinite virtu
tis: ꝓmū ergo maior: ꝺ dē-
clarata iā: q; pluralitas talii cō-
cludit maior: ē pfectionē i cā: que
quātū ē ex se pōt simul i illa ergo
infinitas illoꝝ in q; pōt: quātū est
ex se: simul: cōcludit infinitā eius
virtutē. minor: ꝓbaſ sic. si ꝓmū ha
beret oēz causalitatē ois cāe pos
sibilis formaliter: et simul: ly nō pos
sent cābilia simul poni in eē: eēt
infinitū: q; simul quātum ē ex se:
posset infinita ꝓducere: et posse
simul plura cōcludit magis: et po-
tētiā intēsiue. ergo si hz pfectius
ꝙ si hēret omnē cālitatē formali
ter magis sequtur infinitas intēsi-
ua: ſ. hz oēz cālitatē cuiuscunq;
rei: fm totū qđ ē in ipā: et hoc cui
nēnus: ꝙ si eēt i ipso formaliter. ꝙ
est infinite potētie intēsiue. ¶ Ad
aūt obiectiōnē ꝓprie dictā fm in
tēdo ꝙ ē dispositio ꝓpria virtuti
ꝙ ē quarta causa. ad ꝓducēdū ꝓ-
prias: nihil ꝓhibet ꝓ ꝙ fm̄ ꝙ sit po
tētie ſimpſe. Alia ē theologica q; dicit
quā cūq; ꝓpositionē sine ꝓtradictione
ꝓdūcere: et ꝓ ipsū sine cā. ꝓducere
et particulas huius. ꝙ ꝓpositionis: cuius
ē virtus nec multi ēt dñi ſimul.

tentionē theologoꝝ tātūmō creditā esse: z nō naturali rōne cuidā videreť posse pbari: sicut dicetur distin. 42. pbāť tñ infinita potentia: que simul quātum ē ex se hz emmenter omnē causalitatē qua simul posset in infinita: si simul essent factibilia. ¶ Si obijcitur: pmū nō posse er se simul in infinita q hz hēat eminētiꝰ oēm causalitatem cause scē: ꝯ sit in cā scda tñ nō pōt er se in effectus omniū causarū secūdaꝝ: q non est probatū: q sit totalis cā infinitorum: quia per illū modū eminēter habēdi nō pz q possit esse cā totalis: z prorima oium effectuū sine causis scōis: z ita ñ hz minor. s. q pmū er se simul potest in infinita. ¶ Hoc nihil obstat: q si cā pma haberet simlr: vnde cēt totalis causa: hoc est vnde cēt formaliter causa: sicut est pma: nihil perfectius esset: ꝯ nūc sit: qñ hz vnde sit prima causa tantuz. tum etiā q ille secunde cause nō requirūtur ppter pfectionē addām in cāusando: q tūc remotio a pma causa cēt perfectiꝰ: q pfectiorem reqreret causā. hz si requntur cause secūde cū pma fm ꝓpos: hoc est ppter impfectionē effectus: vt prima cum alia cā imperfecta possit cāre impfectum: qō fm ipsos nō potest imediate cāusāre. tū etiaz: q tote pfectiones causarū secūdarū eminētius sunt in primo ꝯ si ipe formaliter sibi inēnt: si possent: nec ēē ꝓbatur: q cā secunda prorta prime totā perfectionē causatuā habz a sola prima. ergo totā pfectiōz illā eminētius habet pma causa ꝯ causa scda habens formaliter ipsam. cōsequētia pz: pma respectu illi⁹ cause secūde est totaliter cā z equiuoca. similr arguit de tertia cā respectu scde: vel respectu prime. si respectu pme hz ppositū si respectu secunde sequit secūdā eminēter z tuere totalē pfectionē: que ē formaliter. i tertia: sed secūda habet a pma: q sic cōtinet perfectionē tertie ex posten sis. ergo pma eminētius hz continere eminēter perfectionē tertie: ꝯ scda hēat. z sic de omnibꝰ causis vsq; ad vltimā cōcluditur prima hēre eminēter totalē perfectionē causatuā oiuz: z pfectiꝰ ꝯ si hēret causalitatē oium formaliter: si cēt possibile: z sic vr dicto mō posse ꝛcludere rō Aristo. de potētia infinita que fuit. 8. in principio huiꝰ vie posita que accipitur ex. 8. phyꝰsico. z. 12. metati. c. 41.

¶ Iurta dictā probationez qua ex infinitate effectuum in quos simul pōt ipsuz pmū quātū est ex se: ꝛcluditur infinitas virtutis primi: vel virtutē eiꝰ cē infinitā: pōt accipi sitis de infinitate causarū secūdaꝝ sic: q si pmuz hꝫet in ē formalr cālitates oēs scdas: cuz cālitate pma cēt infinite virtutis aliquo mō: q quātū ē ex se posset in infinita. ergo multomagis ē infinita: si hz illaꝫ cālitates secundas eminētius ꝯ formalr.

¶ Sz ad istas duas pbationes cōsequētie Arist. potest respōderi. Ad primā concedo: q vbi q̄ libet plurū requrit aliquā perfectionē ꝓpriā formaliter vr virtualiter i causa: potēs i plura ē perfectiꝰ: ꝯ potens in paucioraꝫ q; ad minꝰ plures pfectiões formales: que forēt ꝓpriē illis pluribus: habēturvirtualiter i talu: z q̄ plures pfectiões virtualiter habz: est perfectius simplr z

Addi-tio.

Z

Z

qd infinitas est infinitũ. Sz si si ne simul: sive successive posset cã in plura: quoꝝ nõ quodlibet reqreret ꝓpriã pfectionẽ formalẽ: vel virtualẽ i illa cã: nõ ibi ex pluralitate possz cõcludi maior pfectio: sic diceret phs in ꝓposito: qꝛ ifinita: i q̃ põt ꝑnũ: quãtũ est ex se: tñ poneret infinita numeraliter finita aũt ꝓz specificas differẽtias: ⁊ naturas. nunc aũt sola distinctio nature specifice in effectu reqrit aliquã pfectionez formalẽ vel virtualẽ i cã nõ aũt distinctio numeralis. ¶ Per id ad secũdã ꝓbationẽ: qꝛ cause secũde nõ sunt infinite spẽ ꝓz Arĩ. iõ hñs ꝟtutẽ oĩuz illaꝝ nõ ꝯcludit eẽ ifinitũ intẽsive. ¶ Cõtra primũ: potẽtius ẽ qd põt in plura simul: ꝗ̃ qd in pauciora: ẽt si sint eiusdẽ speciei: ergo qd simul ꝑt ex se in ifinita: ẽ ifinite potẽtie. ¶ Cõtra scdz: si oẽs cãlitates secũde eẽnt formalr i pma eẽt i ca aliqua infinitas ꝟtualr saltẽ extẽsiua: ergo si sunt eminẽti⁹ i ea: erit ibi aliq̃ infinitas: sz nõ extẽsiua: qꝛ hoc tollit̃ p eminẽtiã: ꝓp quã sunt unitive sine distinctiõe ergo tũc eẽt alia ifinitas ꝗ̃ extẽsiua ⁊ ita infinitas intẽsiua. ¶ Ad primũ opz negare añcedẽs: ⁊ ꝙ simultas nihil facit ad maioritatẽ potẽtie sicut si circa hũc ignẽ eẽnt sphere ifinita corpora in debita approximatiõe in oĩa simul ageret: sicut modo agit in infinitas ptes vni⁹ corpis spherice circũdãtis. ¶ Ad scdz ꝯcluderet ꝙ sol eẽt infinit⁹: imo quecũqꝫ cã ꝑpetua: q̃ põt i infinita individua successive. iõ argumẽtatio lz vr̃ ꝓbabilis: necessario ẽ sophistica. Respõdeo ergo sic: ꝙ ista ꝓpositio: cui innitit̃ rõ ẽ falsa: q̃cũqꝫ ponerẽt i se ifinitatẽ extẽsiuã: ip̃a vbi habent̃ eminẽti⁹: ꝯ ponũt aliquã infinitatẽ intẽsiuã falsa ẽ rõ: qꝛ eminẽtius possunt haberi i cã equivoca. Nec ista põt ꝓbari ꝑ istã qꝛ vbi sunt sine oi infinitate non sunt eminenter respectu suoꝝ infinitorũ hec enim ẽ falsa: qꝛ eminẽtia facit unitatẽ. ⁊ iõ nõ tollit infinitatẽ numeralẽ extẽsiuam que fuit nec tamẽ i causa ponit infinitatem intẽsiuaz formalẽ: qꝛ finita formalis sufficiẽter cõtinet eminenter infinita materialiter et extensive.

¶ Iuxta istam viã efficiẽtie arguit̃ ꝙ pmũ habeat potẽtiaz infinitam: quia creativã. naz inter creatiõis extrema infinita ẽ distãtia. Sz hoc antecedẽs ponit̃ tãtũ creditũ: vt nõ eẽ q̃si duratiõe ꝑcedit eẽ: vt tñ quasi nã ꝓm viã Avi. non eẽ ꝑcedit eẽ. añs ostẽditur qꝛ saltẽ pma natura post deũ ẽ ab ipso ⁊ nõ a se nec accipit eẽ aliq̃ sui ꝑsupposito ergo illud creat̃ sz sic accipiẽdo prius natura taz nõ eẽ ꝗ̃ eẽ non sunt ibi extrema mutatiõis quã causet illa virtus nec illõ effici reqrit mutari. ¶ Sz q̃cq̃d sit de ante. ꝯña non ꝓbat̃: qꝛ qñ iter extrema nulla ẽ distãtia media: sz ipsa dicũtur ꝑcase distare rõe extremoꝝ iter se tãta ẽ distãtia ꝗ̃tũ ẽ maius extremũ. Exẽplũ de⁹ distat in infinitũ a creatura ẽt suprema possibili: si qua daret̃: nõ ꝓp aliquã distãtiã mediã inter extrema: sz ꝓp infinitatẽ vni⁹ extremi: ita ꝯdictoria nõ distãt p aliqua media: qa ꝯtradictoria sunt immediata: ita ꝙ quãtũcũqꝫ parũ recedit aliqd ab vno extremo stati ẽ sub altero. sz distãt ꝓp ista extrema inter

Quo. q̃libeto. 4. q. vltima. ⁊ Ric. d Media villa. i. 2. di. j. arti. 4. q. 4.

se.tāta ē igit ista distātia: ḡtū ē illud extremū:qđ ē pfectū:illō ē finitū.ergo. ¶ Cōfirmat: q̄ posse totaliter sup̄ terminū positiuū huius distāne ē posse sup̄a distātiam:siue sup̄ transitū a b vno extremo in aliud extremū ergo ex posse sup̄ istū transitū non sequitur infinitas nisi sequat̄ ex posse totaliter sup̄ terminū ei⁹ positiuū:talis terminꝰ est finitꝰ.ergo.

¶ Qđ aūt dr cōmuniter:ꝑdictoria distare in infinitū pōt sic intelligi.i.indeterminate: q̄ sicut nulla ē ita pua distāna q̄ nō sufficiat ad ꝑdictoria.ita nulla ē ita magna ēt si ēet maior maxia possibili dn ad illa ꝑdictoria se extendāt:ē igit coꝝ distātia infinita.i. indeterminata ad quācūq; magnā ꝛ quam:vel pārū.er tali autē infinitate distantie nō sequit̄ conse quēs de infinita potētia intensiua:sicut nec sequit̄ ad minimā distātiā:in qua saluat̄ sic iiifinita distātia.qđ enim nō sequitur ad antecedens:non sequitur ad consequens.

Ostenso ꝓposito per viā p̄me efficiēe p rōnes philosophi: q̄ illa p̄ma efficiēna infert infinitatem. Sequit̄ scda via ex hoc q̄ ē intelligēs distincte oia factibilia: vel intelligibilia vbi arguo sic.intelligibilia sunt infinita: ꝛ hoc actu in intellectu oia intelligētē. ḡ itel lectus illa simul actu intelligēs ēt infinitus.talis est intellectꝰ diuinus vt ꝑ.ꝓbatū est in ꝑcluſiōibus de intelligere:primo. ¶ Thuinus cuthy memoratus ꝓbo añcedēs ꝛ ꝛsequēnam añcedens sic.quecunq; sunt infinita in potētia ita q̄ accipiēdo alterū post alterum nullū p̄sit hēre finē illa oia si simul sunt ī actu:sunt infinita actu: intelligibilia sunt infinita in potētia respectu itellectus creati.ergo sunt ibi actu infinita intellecta.huius sylloginis maiorē sic.probo licet satis eadem videat̄ q̄: oia talia acceptibilia:q̄ sunt sūt ī finita:aut sūt actu finita aut sūt actu infinita:si finita ergo accipiēdo alterū post alterum tandem possunt oia ēe accepta actu: ergo si nō possunt oia actu ēe accepta:si actu simul sunt:sunt actu infinita.cōsequētia p̄mi ēt hy matis sic probo:qđ vbicūq; plura nō requirit vel concludit maiorē perfectionē:q̄ pauciora:ibi infinitas numeralis ꝑcludit infinitā pfectionē. Exemplū posse ferre.10.maiorē perfectionez requirit̄ ad posse ferre.5.nō posse ferre infinita ꝑcludit infinitā virtutē motiuā.ergo in ꝓposito cuz intelligere.a.sit aliqua perfectio:ꝛ intelligere.b. sit alia pfectio nūcꝫ idē intelligere erit ipsius.a.ꝛ.b.eque distincte: vt dno intelligere ēent nisi pfectiones duoꝝ intelligere i illovino eminēter ineludāntur.ꝛ sic de tribus:ꝛ sic vltra de infinitis.

¶ Cōsimiliter ēt de ipsa rōne intelligēdi arguet̄: sicut de intellectu ꝛ actu argutū ē:q̄ maior: pfecto ꝑcludit in rōne intelligēdi er pluralitate illoꝝ quoꝝ ē rō intelligēdi distincte:q̄ opz q̄ ꝑcludat eminēter pfectiones oiuz ꝓpriaꝝ rōnū intelligēdi:quaꝝ q̄lz ꝛ ꝓpriā rōne aliquā pfectionez pōt.ḡ infinitatē ꝑcludit ista.

¶ Scdo ista via de intelligere p̄mi ꝓpositū sic ostēdo:q̄ p̄ma

a.q.h.d.o.exist.alt.
ise. sut. ut. ipsia.
sit. sibi. q.r.h.cuerit.
cent. dna. rsicl.
sut. ibi. dn. ē alt.

ꝛ aut. sut. ifinita.
nō pnt. simul accipi
intelligibilia sut. ifi
nita. q. intelligēs.

ꝛe di.3.q.x. ar
quēdo. ḡ. henri.
ro. sm. dr. ibi.
ista opinio.

ī centia dna.
sut. licet.

A d

cui ſz vltimū ſue cālitatis cā ſcda aliqd pfectiōis addit i cāndo nō vr̄ ſola poſſe ſine ſcda. ita pfectū effectū cauſare: ſicut ipa cū ſcda qr cālitas ſola prime cāe diminuta eſt reſpectu cālitatis ambarū ergo ſi illud qd natū ē eē a cā ſecūda ⁊ pria ſimul ſit multo pfectiꝰ a ſola pria: cā ſcda nihil pfectiōis addit prie: ſz oē finitū oi finito additū addit aliquā pfectionē. g tal. ſ. cā ē infinita. Ad ppoſitū notitia cuiuſcūqz obiecti nata ē gigni ab ipo ſicut a cā pria: ⁊ maxie illa q̄ ē viſio ſiue itellectio intuitiua. g ſi illa alicui itellectui ineſt ſine actiōe q̄cūqz talis obiecti: ſz tm̄mō ex vtute alteriꝰ obiecti poris qd natū ē eē cā ſupior reſpectu talis cognitiōis ſeqt q illud obiectū ſuperiꝰ ē infinitū i cognoſcibilitate: qr iferiꝰ nihil ſibi addit i cognoſcibilitate: tale obiectū ſupiꝰ ē natura pria. qr ex ſola pn̄tia eiꝰ apd intellectū pmi nullo alio obiecto cōcānte ē notitia cuiuſcūqz obiecti i itellu eiꝰ ſicut pbat ſupra i ꝯcluſiōibꝰ de itelligere pmi igit nullū alid intelligibile aliqd ſibi addit i cognoſcibilitate. ergo ē infinitū: ſic g ⁊ in entitate: qr vnūquodqz ſicut ad eſſe ſe hz ſic ad cognoſcibilitatē. ex ſecundo meta.

T.c.4

Tertia via ex pte finis arguit ſic. volūtas nr̄a oi finito aliquid maiꝰ pōt appetere ⁊ amare: ſicut itellectꝰ itelligere: ⁊ qd plꝰ ē: vr̄ inclinatio natural ad ſūme amādū bonū infinitū nā ide arguit iclinatio natural ad aliqd i volūtate: qr ex ſe ſine habitu prōpte: ⁊ delectabilr vult illd volūtas libera: ita vr̄ q expimur de actu amandi bonū infinitū. imo nō vr̄ volūtas in alio pfecte qetari: ⁊ quō illud nō naturalr odiret: ſi eēt oppoſitū ſui obiecti: ſicut naturalr odit nō eē ſm Aug. de lib. ar. c. 2. vr̄ ei q ſi infinitū repugnaret bono qd nullomō volūtas qetaret i bono ſub rōne infiniti: nec i illd faciliter tēderet: ſicut nec i repugnās ſuo obiecto. ¶ Cōfirmatur iſta rō inſequēti via p ſimile de intellectu.

Bb

Quarta via ex parte eminentiſſime arguo ſic. eminētiſſimo i cōplre ē aliqd eē pfectiꝰ. ſicut pns patuit. finito aūt nō ē icōpoſſibile aliqd eē pfectiꝰ q̄re ⁊c. minor pbat. qr infinitas nō repugnat enti: oi finito maiꝰ ē infinitū. q̄re ⁊c. ¶ Aliter arguit: ⁊ ē idē. cui non repugnat infinitas itēſiue: illd nō eſt ſumme pfectū niſi ſit infinitū: qr ſi ē finitū pōt excedi. ſi infinitas ſibi nō repugnat. enti aūt nō repugnat infinitas. g pfectiſſimum ens ē infinitū. minor huiꝰ ꝯn̄tie: q̄ ēt i p̄cedēti argumēto accipit nō videt a pore poſſe pbari vel oñdi: qr ſicut ꝯdictoria ex rōnibus ppriis ꝯdicūt. nec pōt p aliqd manifeſtiꝰ hoc pbari: ita non repugnātia ex rōnibꝰ ppriis non repugnāt: nec vr̄ poſſe oñdi: niſi explicādo rōnes ipoꝝ. ens aūt p nihil notiꝰ explicat. infinitū itelligimꝰ p finitū: ⁊ hoc vulgarit ſic expono. infinitū eſt qd aliqd finitū datū ſm nullam habitudinem finitā preciſe excedit: ſz vltra oēz habitudinē aſſignabilem excedit adhuc. Sic tamen propoſitum ſuadetur: ſicut quodlibet ponēdum eſt poſſibile: cuius non apparet impoſſibilitas. ita et compoſſibile cuius non apparet incompoſſibilitas. hic nulla appaparet incompoſſibilitas: quia de

ratione entis non est finitas: nec apparet ex rone entis: q̄ sit passio cōuertibilis cū ente. alt̄ ēt eni stor reqrit ad repugnātiā p̄dictā. passiões vero pmi entis ⁊ cōuertibiles. satis videtur sibi note inesse. ¶ Itē sic suadet. infinitus suo nō repugnat ꝑtitari. i. in accipiēdo ptē post ptē. ergo nec infinitū suo modo repugnat entitari. i. in pfectione simul essendo ¶ Itē si quātitas ⁊ tutis ē simpliciter pfectior: q̄ quātitas molis quare erit possibilis infinitas in mole ⁊ non in virtute: ꝫ si potis: est ⁊ actu: sicut pz ex tertia cōclusione vbi supra de pmitate effectuum. ¶ Itē quare intellect⁹ cuius obiectū ē ens: nullā inuciat repugnātiā intelligēdo aliq̄ infinitū immo vr pfectissimū intelligibile. miruz est si nulli intellectui talis p̄dictio patens fiat circa eius pmum obiectū: cum discordia i sono ita facilter offendat auditus. i. n. est disconueniēs statim percipitur: ⁊ offendit: cur nullo intellectus ab intelligibili infinito naturaliter refugit sicut a nō cōueniente immo suum obiectum primum destruente?

¶ Summū cogitabile est: summū cogitabile ē infinitū. ergo infinitū ē maior. pbat. Sūmū cogitabile ꝑt cogitari ⁊ re esse: ⁊ nō pōt cogitari cē ab alio q̄ a se ergo intelligēdū: q̄ oi eo: q̄ tm̄ ē in intellectu: pōt cogitari maius: q̄ est in re nō de codē ꝫ q̄ tūtuz cogitabile ē possibile: tm̄ oi possibili ē maius aliquid necessariū ex se: aliter sic. Sūmuz cogitabile ē intuibile non in alio. ergo in se. ¶ Per illā pt colorari illa rō Anſel. de summo cogitabili. p solacion Secūdo. ⁊ intelligenda est cuius de

scriptio sic. deꝰ est quo cogitato sine contradictione maius cogitari non potest sine cōtradictiōe ⁊ q̄ addendum sit sine cōtradictione pz nam in cuius cogitatione includit contradictio: illū dꝰ non cogitabile: quia tunc sunt duo cogitabilia oppolita nullo modo: faciendo vnum cogitabile: q̄ neutrū determinat alterum. ¶ Sūmū cogitabile p̄dictū sine contradictione esse in re. p. obat. primo de esse ꝺdicitiuo: q̄ i tali cogitabili summo summe quiescit intellectus. ergo in summo est ratio primi obiecti intellectus. cuius: ⁊ hoc in summo. ⁊ arguitur vltrā q̄ illud sit. loquēdo de esse existentie: q̄ summe cogitabile non est tm̄ in intellectu cogitante: quia tunc posset esse q̄ est cogitabile pot'. ⁊ nō posset esse: quia repugnat rōni eꝰ cē ab alia cā: sicut patuit prius in secunda p̄clusione d̄ primo effectuo. maio igit cogitabile ē: q̄ ē in re: q̄ q̄ ē tm̄ i intellectu. ꝫ nō ē aūt hoc ſie intelligēdū: q̄ idem si cogitetur: p hoc sit manus cogitabile si existat. sed omni q̄ est in intellectu tm̄: maiꝰ est aliq̄ cogitabile: q̄ est i re: vel quod existit. Vl aliter colo: ad sic. maiꝰ cogitabile ē q̄ existit ideſt pfectius cognoscibile: q̄ visibile: siue intelligibile in tellectiōe intuitiu. Q̄d aūt nō existit nec ⁊ sentiē i nobili ōi: cui nihil addit: nō est intellectualiter visibile. visibile aūt est perfectꝰ cognoscibile nō visibile ꝫ tm̄ intelligibili abstractiue. ergo pfectissimuz cognoscibile existit: de differētia intellectionis intuitiue ⁊ abstractiue: ⁊ quomodo intuitiua est perfectior tangetur di. 3. ⁊ alias quando locum habebit.

q. 3. ⁊ 4. ⁊ vi de i. 2. di. 3. q. v. 5. ⁊ i. 3 di. 14. q. 3. ⁊ di. 3. q. 6.

Tho. 1 pte sū me. q. 7. ar. 1 ticō.

Ultimo oñdit ꝓpositū ex negatiōe cāe itrisecq: forma finit ꝑ materiā ꝯ q̄ nō ē nata eē i materia ē infinita. Hec rō mihi valet. quia sm ipos angelꝰ est imaterialis. ꝯ in natura erit infinitꝰ. Nec ꝑnt dicere q̄ esse angeli finiret eis essentiā: q: sz eos ēē est accidēs essentie: z posteriꝰ naturaliter: z sic i ꝑmo signo nature eētia sz sc: vt pot videt ēē intēsiue infinita. z ꝑ ꝑns in ꝛcundo signo nature no erit finibilis per esse. ¶ Breuiter rādeo ad argumēta q̄ qō videt ēē ipz intrinsecū sibi gradū siue pfectionis in q̄ est finitū: si ē finitū: vel infinitū: si est infinitū. si ergo sit finitum: non per aliꝺ eus finiat. Et cū arguitur: si forma finitur ad materiā. ꝯ si nō est ad illā: nō finit. fallācia ē cōsequētis: cor. ꝓ finit ad cor. ꝑ: ꝯ si nō est ad cor. ꝑ est ifinitū virtuū celū. ergo erit infinitū. Sophisma ē terty phyſicoꝝ: q: sicut ꝓz cor. ꝑ in se finit q̄ finiat ꝑ aliud cor. pus: ita forma finita in se ꝓz finitur quia est talis natura i entib⁹ que finiſ̄ finiatur ꝑ materiā. naim ſecūda finitas ꝓesupponit ꝑmam: z non causat ea3. ergo in primo signo nature est essentia angeli finita. ergo non finibilis p ēē. ergo in ſecūdo signo nō finit ꝑ eē. ¶ Breuiter dico vnaꝫ ꝓpositionē q̄ ꝯcunq̄ essentia absolute finita in se est finita vt ꝓe intelligitur omni comparationi siu ad aliam essentiam.

Ex predictis ꝓz solutio q̄nis. nā ex ꝑmo articlo hꝫ q̄ aliq̄ ens est simplr ꝑmū triplici ꝓmutate. s. efficientie fiue: z eminētie: vita simptrq̄ cōpoſe aliq̄d

eē p: z: z in hoc ꝓbatū ē esse de deo quantū ad ꝓprietates respectuas dei ad creaturā: vel unqā dicotū terminat respectus z depēdētias creaturarū ad ipm. ¶ Et sc cūdo articulo habet quadruplici via q̄ illō ꝑmū est infinitum ꝑ mo vz. q: ꝑmū efficiēs. ꝑ Secūdo q̄ ꝑmū cognoscēs ꝑia cognoscibilia: z ꝑpt secundam viā ꝑmittebātur conclusiones q̄tuor: de intellegere ꝑmi. ꝑ Tertio q̄ finis vltimꝰ. ꝑ Quarto quia eminentissimum.

¶ Iurta ꝑmā viā excluſa est q̄ dā via inutilis de creatiōe. ꝑ Iurta ſcdam tangit alia via de ꝑfectiōe ꝑmi obiecti in intelligibilitate. ꝑ Iurta quartam exponit ratio Auſel. ꝓſologiō. 2. q̄ stat in hac ꝓpositione quo mas cogitari nō potest: illud ē. ꝑ Ultio excluditur via inutilis ex imaterialitate inferēs infinitatē. itaq̄ ſūge cōclusiones duoꝝ articuloꝝ ꝑncipaliū sic. aliq̄d eius triplr ꝑmū ientibꝰ existit i actu. ſtō tripliciter ꝑmū in entibꝰ ē infinitū. ergo aliq̄d infinitū eius actu existit: z in hoc ꝓbatū ē eē de deo quātū ad illud absolutū: qđ ē ꝑmum pfectione oim a nobis cōcepti dili de deo. sicut dicēt tertia dist. z ꝑ ꝑns ꝓbatū est eē deū quantū ad conceptum pfectiſſimum conceptibilem vel possibilem a nobis haberi de deo.

Ad ꝑmū argumētuꝫ huiꝰ ꝙstionis principale dico q̄ causa infinita actiua ex necessitate nature non ꝓpart sibi aliq̄d ꝑfū siue sit ei cōtrariū formaliter. s. sm aliquod quod conuenit sibi essentialiter siue virtualiter sc. sm rōnē effectꝰ sui. quem virtualiter includit vtroq̄ cm

Reſolutio dicotū notas tabulę epilogatio inita ꝙstionem. Ad ſecundū. Ad primū. Ad ſecundū.

vtroq; em̄ mō impediret quodlibet incōpossibile suo effectui sicut argutū est prius. deus autez est libere ⁊ volūtarie agēs respectu omniū que sunt extra ipsum ⁊ ideo compatitur malū. ¶ Contra. Nunqd philosophi ponētes deū agere ex necessitate nature nō ponebāt esse aliqd malum in vniuerso? ¶ Respōdeo sicut patuit ꝓbādo deū esse agēs per cognitionē. nō potuerūt saluare aliquod malū posse fieri contingenter in vniuerso: sed tantū ꝙ vnꝰ ordo causaruz produceret aliqd qd esset receptiuum alicuius perfectionis. alius autez ordo de necessitate ꝓduceret oppositū illiꝰ ꝑfectiōis. ita ꝙ illa perfectio nō posset tunc induci ꝯcurrentibus omnibus causis: lz absolute productū ab aliquibus: ꝯsideratuz ſm rōnē sue speciei esset receptiuum illius ꝑfectionis: cuius oppositū necessario euenit. qd aūt phi pñt dicere de libero arbitrio nostro: et malitia moris: dicēdū est alias. ¶ Ad scdm dico ꝙ consequentia nō vz. Ad ꝓbationem ꝯsequētie. dico ꝙ non est similis incōpossibilitas dimēsionū in replēdo locū: et essentiarū insimul essendo. nō em̄ vna entitas sic replet totā naturā entitatis: quincuz ista alia entitas possit stare. hoc aūt nō dz intelligi de repletione locali. sz quasi mēsuratiōe essentiali. sz vna dimensio replet eundē locū ſm vltimū capacitatis sue. ⁊ iō aliꝰ nō pōt esse cū eo replēs locū: sz bñ posset eē cū eo aliud corpꝰ nō replēs locū: ita ꝙ vna entitas simul pōt eē cū alia sicut posset respectu loci cū corpore replēte locū aliꝰ corpꝰ esse nō replēs locū. ¶ Similiter alia ꝯsequētia nō vz: qꝛ corpꝰ infinitū si esset cū alio: fieret totū maius vtroq; rōne dimēsionū. qꝛ dimēsiones alteriꝰ corpis eēnt alie a dimensiōibus corpis infiniti: ⁊ eiusdē rōnis cū eis: ⁊ ideo totuz maius esset ꝓpter diuersitatem dimensionū: et totū nō maius qꝛ dimensio infinita nō pōt excedi. hic aūt tota quātitas infinite ꝑfectionis nullā recipit additionē in rōne talis quātitatis ex coexistentia alicuiꝰ finiti ſm talē quātitatē. ¶ Ad tertiū argumentuz dico cōsequētia nō vz: nisi illd qd demōstrat in antecedente: a quo alia separantur: sit finitū. Exemplū si esset aliqd vbi infinitū per impossibile: ⁊ corpus infinitū repleret illud vbi nō sequeret hoc corpus est hic: ita ꝙ nō alibi: ergo est finitū ſm vbi. qꝛ li hic: nō demōstrat nisi infinitum. ita ſm phm: si motus esset infinitus: et tps infinitū. nō sequit. iste motꝰ est in hoc tpe. ⁊ non in alio. ergo est finitus ſm tps. Ita ad ꝓpositū opz ꝓbare illud qd demōstratur ꝑ hoc esse finitū. qd si assumatur petit ꝯclusio i ꝓmissa. ¶ Ad vltimū dico ꝙ phs infert moueri in non tpe ex hoc antecedēte: ꝙ potētia infinita est in magnitudine: ⁊ intelligit in ꝯsequēte moueri ꝓprie vt distinguitur cōtra mutationē. ⁊ hoc mō ꝯsequēs includit ꝯdictiōez: et etiā añcedēs ſm eū. Qualiter aūt teneat hec ꝯsequētia sic declaro. si est infinita potentia: ⁊ agit ex necessitate nature. ḡ agit i nō tpe: qꝛ si agat in tpe: sit illud tps. a. ⁊ accipiat alia virtus finita: q̄ agat in tpe finito: ⁊ sit illud tps. b. augmētet aūt virtus finita ſm ꝓportionez illā que est. b. ad. a. puta si. a. est

ꝓbatione cōsequentie principalis forma ta.

Vide 4. phi. t. c. 73. 8. phy si. t. cō. 79. et ad finē. vij. phy si.

centuplū vel millecuplū ad. b. accipiatur virtus que sit centupla: vel millecupla ad illam virtutez finitam datam. igitur illa virtus sic augmentata mouebit in. a. tēpore. et ita illa ⁊ infinita mouebunt in eq̄li tpe: qd̄ est impossibile. si vt⁹ ifinita mouet ſm vltimū potētie sue ⁊ necessario. ¶ Ex hoc igit̄ q̄ virt⁹ illa est ifinita sequit̄ q̄ si agat ex necessitate nature: agit in nō tpe. ex hoc aūt qd̄ ponit̄ in antecedēte: q̄ est i magnitudine sequit̄ q̄ si agat circa corp⁹ q̄ ꝓprie moueat illd̄ corp⁹: q̄ vtutē in magnitude vocat philosophus virtutē extēsaz ꝑ accidēs. talis aūt si ageret circa corp⁹ hz partes illi⁹ corporis: diuersimode distātes respectu ei⁹: puta vnā partez corporis ꝓpinquiorem ⁊ aliā remotiorē. hz etiā resistētiaz aliquā in corpore circa qd̄ agit q̄ due cause. s. resistētia ⁊ diuersa approximatio partiū mobilis ad ipz mouens faciūt successionē esse in motu ⁊ corp⁹ ꝓprie moueri. ergo ex hoc q̄ in antecedēte illo ponit̄ virt⁹ in magnitudine sequit̄ q̄ ꝓprie mouebit: ⁊ ita iungēdo ista duo simul q̄ est ifinitū ⁊ in magnitudine: sequit̄ q̄ ꝓprie mouebit: ⁊ i nō tpe: q̄ est ꝯdictio. Sed istud nō sequit̄ de virtute infinita q̄ nō est in magnitudine. ipsa em̄ lz in nō tēpore agat: si necessario agat: q̄ hoc sequit̄ ad infinitatē tamē nō ꝓprie mouebit: q̄ nō habebit in passo illas duas ratiōes successiōis. nō igit̄ vult philosophus q̄ ifinita potētia ꝓprie moueat in nō tpe: sicut argumētū p̄tēdit: sed q̄ ifinita potētia in magnitudine ꝓprie moueat i nō tēpore: q̄ sunt ꝯtradictoria. ⁊ ex hoc sequit̄: q̄ antecedēs includit contradictoria. s. q̄ virt⁹ ifinita sit in magnitudine. ¶ Sz tūc ē dubitatio. cū potentiā motiuam primi ponat ifinitā: ⁊ naturaliter agētē videt̄ seq̄ q̄ necessario ageret in nō tempore: lz nō moueat in non tēpore: imo tūc nihil mouebit ꝓprie loquēdo. ⁊ q̄ hoc sequat̄ pz. q̄ istud pri⁹ ꝓbatū fuit per rationē potentie ifinite necessario agētis. ¶ Respōdet Cōmētator. 12. met. q̄ p̄ter primū mouēs: qd̄ est infinite potentie requirit̄ mouēs cōiunctū potētie finite. ita q̄ ex primo mouēte sit ifinitas motus ⁊ ex secūdo. sit successio: q̄si aliter nō posset esse successio: nisi ꝯcurreret illd̄ mouens finitū: q̄ si solum infinitū ageret: ageret in nō tpe. ¶ Istud iprobabit̄ di. 8. q. vl. vbi in hoc arguet̄ ꝯtra philosophos qui ponūt primū agere ex necessitate qd̄libet qd̄ imediate agit. sed christianus nō est argumētū difficile qui dicūt deū ꝯtingenter agere. ipsi em̄ possunt faciliter respōdere: q̄ si vt⁹ infinita necessario agens agat ſz vltimū sui: ⁊ ita nō in tpe q̄cq̄d imediate agit. nō tamen vt⁹ ifinita ꝯtingenter ⁊ libere agēs: sicut eni i potestate ei⁹ est agere: ⁊ nō agere. ita i potestate ei⁹ est agere i tpe ⁊ agere in nō tpe. ⁊ ita facile est saluare primū ens mouere corp⁹ i tpe: lz sit ifinite potentie: q̄ nō necessario agit ſm vltimum potentie sue q̄ntū. s. posset agere: nec i tā breui tpe: in quo breuiori non posset agere.

Questio. III

Queritur an sit tantum vnus deus? Et q̄ non arguit̄. prima ad Cor. Circa vnitatē dei q̄rit̄ tm̄ vnum

vtrū sit viu. Si quidez sunt dñi multi et dij multi. ¶ Item sic. deus est. ꝯ dij sunt: pbat ꝓsequentia. qz singulare ⁊ plurale idez significāt: ⁊ differāt m modo significandi. ergo includunt idez ꝑdicatū pro positionali acceptū. ꝯsicut singulare includit singulare: ita plurale includit plurale. ¶ Preterea scdo. qz sicut deus est q̄ maius cogitari non pōt. ita dij sunt q̄bus maiora ercogitari nō possunt. illa aūt quib⁹ maiora cogitari nō pñt sunt in effectu: qz vr q si non essent in effectu: maiora pñt eis cogitari. ¶ Preterea oīe eus p ptiparionem reducit ad aliqd tale p essentiā: ⁊ multitudua: in q̄ cūq; spē creata sunt entia p ptiparionez: aliquin nō eēnt mi'ta ꝯ reducūt ad aliqd tale p eēntiā ꝯ ē aliqs hō p eēntiā: ⁊ aliquis bos p eēntiā: ⁊ ꝯ eēntiā nō p ptiparionem est deꝰ. ꝯ ⁊c. ¶ Preterea pta bōa sunt melioꝛa pauciorib⁹ bōis. ⁊ q̄cūq; melioꝛa sunt ponēda in vniuerso. ꝯ ⁊c. ¶ Itē qcd si est: est necesse esse: illd simpliciter est necesse esse: ⁊ alꝰ deꝰ: si est: est necesse esse. ꝯ ⁊ c. maioꝛ pbaī: Da oppositū predicati: nō est necesse esse simplr: sequit oppositum subiecti. ſ. qꝰ si est: est possibile eē: ⁊ ita nō necesse eē. rñdeo dz inferri oppositum subiecti sic. nō est necesse eē si est. vt negeī habitudo: nō aūt ꝓns. affirmādo cōsequentiam.

Contra Deuter. 6. Audi israel dominus deꝰ tuus vn⁹ est. Et Esaie. 3. Extra me non est deus.

¶ Arguit ad hoc ꝑ philosophū 12. me. Si duo. alt haberet materiā. Et ibidē i fine. nō bonus plurali. i principio eſtvno. ꝯ prin

cepꝰ. Et Damasce. c. 5. ponit ꝛes rōne. iste deꝰ erat illo. ⁊ ille differt ab isto. scda neutervtrq; ⁊ tia male regerēt: ⁊ hec ꝓcedat cum scda philosophi. Itez magister. Alter superfluerret. Itē vnitas ē principium qualitatū ⁊ oīs multitudinis: ꝓpositione. 20. Proculus. Itē quō quentrēt sī mul genere. vel spē: vtroq; mō sequit ꝓpositio. Et hec cōcordat cum ratione philosophi. ¶ Jn ista qstione ponendo hūc tonce ptū dei. Necesse esse a se: vel ideꝑdēs sm eē: vel ens increatum: vel primuz motūs imobile potest tractari opinio ari. de itellēgētijs: si sic sunt dij. De quo habet di. 8. q. 5. De q̄rto ꝓcepti affirmatiuo non demōstrat. si sm Ari. viu⁹ mouet motu diurno: ⁊ alꝰ zodiacū: ⁊ vtq; a se. Sz hoc solui ꝓnēdo hūc ꝓceptuz vel descriptionē dei. Ens ifinite itellectualitatis ⁊ volūtatis: bonitatis ⁊ potētie. Ens necessariū a se. Un añ istā qstionē: pbata sunt hec oia de deo. ſ. Aliqd ens esse primū oīno triplici primitateoīa qstione ꝓcedēte. ⁊ illd esse necesse esse. ⁊ ifinitū. Et idē de itellectu. ⁊ volūtate. ⁊ potētia ibi dem sic hic non petitur.

49. in fi. 12. meta. 12. me. t. c. 49

In ista qstione ꝓclusio est certa. sed dñt aliq; q̄ hec ꝓclusio nō est demonstrabilis ſ tātū accepta p fidē. ad hoc hȳ auctoritas rabi Moy ſi lib. 3 ca. 6. q̄ vnitas dei accepta est a lege. ¶ Hoc etiā arguit p rōnē q; si p rōnē naturalē posset cognosci deū esse vnicū. ergo posset naturaliter cognosci deum esse esse singulare. ergo posset cognosci naturaliſ singularitas dī: ⁊ essentia dei: vt singularis. quod

Guliel. var. li. 1 distin. 2. q. 1.

hāc negat ꝑ

falsum ē: ⁊ cõtra predicta in questione de subiecto theologie.

¶ Uidet tamē ꝙ ista vnitas possit ratiõe naturali ostēdi: ⁊ hoc sumēdo viā. ¶ Primo ex ifinito itellectu. ¶ Secūdo ex ifinita volūtate. ¶ Tertio ex ifinita bonitate. ¶ Quarto ex ratiõe ifinite potentie. ¶ Quito ex ratiõe ifiniti absolute. ¶ Sexto ex ratiõe necesse eē. ¶ Septimo ex ratiõe oī potētie. ¶ Prima via ex parte intellectꝰ ifiniti arguit prio sic. Intellectꝰ ifinitꝰ cognoscat qđcūq; intelligibile pfectissime: quātū ē intelligibile in se: qꝛ totū ēs. Nā itellectꝰ finitꝰ hoc potest. licet nō perfectissime: nec simul. ḡ si sint duo dij sint. a. ⁊ b. a. ḡ cognoscet b. pfectissime quantū. s. b. est cognoscibile. sꝫ hoc est ipossibile pbatio: qꝛ aut cognoscit. b. p essentiā. b. aut nō. si nō. ⁊ b. ē cognoscibile p essentiā. ḡ. a. nō cognoscit. b. pfectissime: quātū. s. b. ē cognoscibile. nihil. n. cognoscibile p eēntiā pfectissime cognoscit nisi cognoscat p essentiā suā: vl' p aliqd pfectiꝰ includēs essentiā suam: q̄ ipsa sit i se: eēntia autē. b. i nullo pfectius includit q̄ in. b. qꝛ tunc b. nō esset deꝰ. Si autez cognosceret. b. p essentiā ipsiꝰ. b. ergo actꝰ ipsiꝰ. a. ē posterior naturalr essentia ipsiꝰ. b. ⁊ ita. a. nō est deꝰ. Qđ actꝰ ipsiꝰ. a. sit posterior ipso. b. pbo. qꝛ oīs actus cognoscendi qui nō est idē obiecto: ē posterior obiecto. neq; n. prior: neq; sil' natura: ē actꝰ cū obiecto alio ab actu: qꝛ tūc actꝰ posset itelligi sine obiecto sicut ecōuerso. ¶ Si dicas ꝙ. a. itelligit. b. p eēntiā ipsiꝰ. a. q̄ simillima ē ipi. b. aut ꝙ. a. itelligi b. i ratiõe speciei ꝯmunis ipsi. a. ⁊ ipsi. b. ¶ Cõtra. Neutra respõsio saluat. ꝙ. a. itelligat. b. pfectissime ⁊ p ꝯñs nō ē deꝰ: qꝛ cognitio alicuiꝰ i simili tātū: siue i vniuersali nō est cognitio pfectissima: ⁊ intuitiua ipiꝰ rei in se. ⁊ ita nō cognoscit. b. ituitiue ⁊ pfectissime: qđ est ppositū. Scđo ex pte itellectꝰ arguit sic. actꝰ aliqs nō pōt hēre sil' duo obiecta adeq̄ta. a. ē obiectū adeq̄tū sue itellectiōi ⁊ b. eēt adeq̄tū eidē si posset itelligere sil' pfecte. a. ⁊ b. ḡ ipoꝛe ē: ꝙ a itelligat vnica itellectiõe sil' pfecte. a. ⁊ b. Si aūt. a. hꝫ duas itellectiōes realr distictas. ergo nō est deꝰ. Maior pꝫ. qꝛ alioqn actꝰ adeq̄ret alicui obiecto: q̄ subtracto nō minꝰ q̄etaretur potētia: ⁊ adequaretur: et ita frustra esset tale obiectum.

¶ Quātū ad secundam viam arguit sic. Uolūtas infinita ē recta ergo diligit qđlibꝫ diligibile: quātū est diligibile. si igit. b. est alius deus est diligibilis in infinitū: cū sit bonū infinitū: ⁊ infinite a volūtate potēte sic diligere: ergo volūtas. a. diligit. b. ifinite: sꝫ hoc est ipossibile qꝛ. a. naturaliter plꝰ diligit se: q̄ .b. pbatio. qđlibet em̄ naturaliter plus diligit esse suū: q̄ esse alterius: cuiꝰ nihil est: vt pars vel effectꝰ. a. autē nihil est ipsius. b. nec vt pars: nec vt effectus. ergo plus diligit. a. se naturaliter: q̄ ipm. b. sꝫ volūtas libera qñ est recta ꝯformat volūtati naturali: alioqn volūtas naturalis nō eēt semp recta. ḡ. a. si hꝫ volūtatē liberā rectam actu elicito plꝰ diligit se: q̄. b. ḡ nō. b. infinite.

¶ Secūdo sic. de volūtate. Aut a. fruit. b. aut vtit. si vtit eo. ergo a. hꝫ voluntatē inordinatam. si fruitur. b. ⁊ fruitur. a. ergo. a. est beatus in duobꝰ obiectis: quoꝝ

neutrū dependet ab alio: qz sicut
a. est beatus in se: sic z m. b. sz cō
sequēs est impossibile: qz nihil po
test esse beatū actu in duob⁹ obie
ctis beatificantib⁹ totalib⁹: pba
tio: qz vtrolibet eoꝝ destructo nu
hilomin⁹ esset beat⁹. ergo in neu
tro est beat⁹. Videtur etiā ratiōa
bile: q dēs tū i vno obiecto a de
ō no possit i obiecto alio dētari

¶ De tertia viā. ō rōne infiniti
bom arguo sic. volūtas ordinata
potest appetere mai⁹ bonū z ma
gis amare mai⁹ bonū. sed plura
bona infinita: si sint possibilia: pl⁹
bonitatis icludūt: qz vnū infinitū
ergo volūtas ordinate posset pl⁹
amare plura bona infinita: qz vnū
z p cōsequēs in nullo vno bono
infinito dētaret: sed hoc est con
tra rationē bom. q sit infinitū: et
nō dētatiuū cuiuslibet volūtatis

¶ Quantū ad quartaz viā. s. de
infinita potēna arguo sic. nō pos
sunt esse due cause totales cuiusdē
effectꝰ in eodē ordine cause: sed
infinita potēna ē causa totalis re
spectu cuiuslibet effectꝰ i ratione
prime cause. g nulla alia potēna
potest esse causa i ratiōe cause pri
me respectu alicuꝰ effectꝰ. et ita
nulla alia est causa infinita i potē
tia. prima propositionē probo: qz
tūc aliquid esset causa alicuius: a
quo illud nō dependeret. pbatio
a nullo aliq̄d dependet essentialiter: quo nō existente nihilomin⁹
esset: qz si. c. hz duas causas tota
les. a. z. b. z in eodē ordine cause
vtrolibet eoꝝ nō existente nihilo
min⁹ esset ipm. c. ab altero eoꝝ: qz
quia nō existente. a. nihilominus
erit. c. ab ipso. b. z nō existente. b.
nihilominus erit ipsuz. c. quia ab
ipso. a. vide. 3ª folio. 8. col. 3ª

¶ Iurta idem arguit de virtute

Magnū ē iqueniens ponere tāto plura bona formaliter distincta: sm tale tēnū ē distinctū in cuiuslibet ēntē z dispone retur:

cuiuscūqz primi in hūcūqz puncta te p̄dicta nihil eiꝰ excessum excedit a duob⁹ primo ipz excedētib⁹ z nihil finituz essentialiter ordinat ad duos primos fines. cēt enī a liq̄d ad finē: quo nō existēte nihilominus esset finitū: vt p⁹ argu tū est. z esset aliq̄d excessū cēntualiter ab aliq̄: quo nō existēte nihilominus haberet essēiale excedēs quo mensurareturꝰ essentialiter: z a quo acciperet suam perfectionez essentialiter: quod ē impossibile ergo impossibile est aliquos fini tu duos fines primos vel alicuius excessi duo puma eminentia esse.

¶ De ḡnta via dico q infinituz absolute nō p̄t excedi. arguo sic. Quecūqz pfectio pōt numerari i diuersis plus pfectiōis hz i pluribus qz in vno. sicut dicit. 8. de tri. c. 5. infinitū in pluribꝰ oīno numerari non pōt. Cōmutatur ēntēsio in intēsionē quot inquātū discretum incontinuum.

¶ De sexta via primo arguo sic. Species plurificabilis in individuis nō determinat se ad certum numerū indiuiduoꝝ: sz quātū ē de se tū est ei se cōpatitur infinitatē in diuiduoꝝ: sicut ptz in spēb⁹ oīb⁹ corruptibilib⁹. ergo si rō necesse esse sit plurificabilis in idiuiduis nō determinat se ad certū numerū: sed cōpatit infinitatem quantū ei se est: sz si possent ee infinita necesse ee: sunt infinita necesse ee. cōsequens est falsum. ergo antecedēs ex quo sequitur.

¶ Secundo arguo sic iurta istā viā si sunt plā necesse ee aliqbꝰ pfectionib⁹ realib⁹ distinguuntur sint pfectiones istę. a. z. b. tūc sic aut ista duo distincta per. a. z. b. sunt formaliter necesse ee p. a. et

b. aut nō. si nō ergo. a. nō est fō-
malus rō necessario essendi nec
b. g p cōsequus nec includēs. a. ē
necesse eē. pbatio: q: includit ali
quā entitatē: q non est necessitas
formal'r essendi: nec necessaria er
se. Si aūt illa sint formal'r neces
se eē p. a. r. b. r ꝑter hec vtrūq; est
necesse q illō: an q ꝓuenit vnū cuz
alio. g vtrūq; hz in se duas rōnes
quarū vtraq; formal'r est necesse
eē hz hoc ē ipossibile: q: neutra il
larū icluditur alterā. vtralibz igit̄ il
larum circumscripta eēt tale ne
cesse esse p reliquā. r ita esset ali-
qđ formal'r necesse eē p rōnē alī
quā q circūscripta nihilominus
esset necesse esse: qō est impoſe.

¶ De septima. s. de oipotētia vi
delē q illa nō sit p rationē natura-
lē demōstrabilis. q: omnipotē
tia: (vt aliās patebit) nō pōt con
cludi rōne naturali: vt catholica
credūt oipotētiā: nec ꝓcludit er
rōne infinite potētie: tñ ex omni
potētia credita arguit sic. ꝓpoſi-
tū. si. a. est omnipotēs. ergo pōt
facere circa qōcunq; aliud ipz es
se vt nō esse. r ita posset destruere
b. r ita fieret. b. nullipotēs. ergo
b. nō est deus. P Ista rō non va-
let. q: b. nō est obiectū omnipotē
tie ꝓpriꝰ. a. q: omnipotēs. pro
obiecto respicit possibile. b. aūt
ponebatur impossibile. sicut. a.

¶ Ideo ēt oipotētia credita ar-
guit aliter sic declarādo rōnem
Ric. 2. de tri. c. vl. Omnipotēs si-
cut suo velle pōt. pducere omne
poſe. ita suo nolle pōt ipedire vt
destruere eē poſe: si tā hz eē. a. g
oia possibilia pōt suo velle in eē
pducere: nō autem est necesse q
b. velit oia illa esse hz pōt nolle il
la esse. q. a. vult: q: voluntas. b. se
habet cōtingenter ad illa q vult
a. sicut voluntas. q. ad illa que. b.
vult si. est deus. si aūt. b. nolit il-
la eē. g nullū eoz est. igit̄ si sint
duo oipotētes: vterq; illoz face
ret alterū nullipotētē. nō destruē
do illū: hz faciēdo vel ꝓhibēdo p
suū nolle esse voluto: um ab alio.

¶ Qō si dicas somnādo q: con
cordāt in voluntate sua quāuis
de hoc nulla sit necessitas: hz ās
fecerūt pacta. P Adhuc probo. q:
neuter eoz erit oipotēs. nā si. a.
est oipotēs pōt ꝓducere suo vel
le qōcunq; aliō poſe voluīō a se.
ex hoc sequitur q: b. nullū eoz po
test producere suo velle. r ita nō
est oipotēs. Qō hoc sequat ptz
ex ārta via: q: impoſe ē duascau
sas esse totales vnꝰ effectꝰ: q: ex
q causatꝰ ē ab vna ipossibile est
q sit ab alia. ¶ Argumēta qdaz
alioz ad ꝓclusionem ꝓdictaz no
cludo hic adducere qbꝰnon opz in
quirere: q: sunt solubilia. req; forsaz
ꝓcludēta vnū esse angelū in vna
specie si angelꝰ est simpliciter in
sentia sua: aut si ꝓcludūt: nō tñ
ex naturalr nobis notis: nec opz
illa adducere vt soluēda: q: non
sunt cōtra ꝓclusionē quā teneo.

Ad illa que sunt p alia
opinione respon-
deo ad auctoritatē Rabi Moy
si. r deo q populus iudaicꝰ fuit
rudis r primus ad idolatriā: ideo
indiguit istrui p leges de. vnitate
dei: hz p rōnem naturalem pote-
rat demōstrari. Ita etiā acceptū
est a lege q deꝰ sit. Exodi. 3. Ego
sum q sum. Et aplꝰ ad Hebr. dicit 11. c.
q opz accedētē ad deū credere:
q: est: tñ nō negat deū esse: esse
demōstrabile. g pari rōne negā-
dū nō est posse demōstrari deum
esse vnū: hz acceptū sit a lege. Illa
ēt q possunt demōstrari vtile est

Ad q Pau. log. ibi. d. deo: q opz acce-
dentē credē. q. ē p fidē. naz

poitat tradi p viā auctoritatis ꝛ
ppter ingn̄a ḡnā ꝯmutatis in
mārendo veritatē: ꝛ ppter impo
tēnā intellectꝰ: ꝛ ppter erroꝛes
mārentiū p demōstrationē: q; ve
ritatib⁹ suis multa falsa ꝓmiscēt:
Ca. 41 vt dicit Aug. 18. de ciu. dei. ꝛ iō
q; simplices sequētes tales demō
strationes bñ possent dubitare cui
cēt assentēdū. iō tuta est via: ꝛ faci
lis ꝛ ꝯis auctoritas certa q̄ nō
potest fallere: nec falli sū ea uera.

¶ Ad secundā rōnē de singu'a
ri dico q; aliꝰ est singularitatē cē
cēptā: vt obiectū vel ptez ob
iecti. aliꝰ est singularitatē esse p
se modus concipiendi siue sub
quo ꝛcipit obiectum. Exemplus
cū dico. pluralē est singulare: ob
iectū ꝛceptū est pluralitas: ꝛ mo
dꝰ ꝛcipiēdi. i. modꝰ sub q̄ ꝛcipit
est singularitas. ita intentionibus
logicis cuz dico singulare est uni
uersale qꝰ ꝛcipit est singularitas
sed modꝰ ꝛcipiendi: sub quo ꝛci
pitur est universalitas: q; qꝰ ꝛci
pit vt ꝛcipit: hz indifferentiā ad
plura. Ita dico in ꝓposito q; cēn
tia diuina pōt cōcipi: vt singula
re. ita q; singularitas sit cōcepta
vel, vt obiectū vel vt ps obiecti.
nec tñ sequitur q; cēntia possit co
gnosci vt singularis. ita q; singu
laritas sit modꝰ capiēdi. cogno
scere. n. sic aliq̄d vt singulare: est
cognoscere illꝰ: vt hoc. sicut albū
vt vt hoc ꝛ hoc mō (vt ꝑdictū ē)
nō cognoscit essentia diuina sub
rone singularis. ꝛ ideo in argu
mento est fallacia figure dictois
cōmutando rem in modum.

Ad rōnes principales

Ad primaz dico. q; apostolus loquit de idolis et iō de dijs nūcupatiue. ꝛ sub dit ibi. Nobis aūt vn⁹ est deꝰ: qꝰ
oēs dij gētium demonia.

¶ Ad scdam dico. q; cōsequētia nō vz: q; nūcius nō est talis modus significādi grāmaticaliter quales alij modi grāmaticales q̄ ꝓ
esse dicūt modū ꝛcipiēdi rē absq;
aliquo reali cōrespondenti tali
modo cōcipiēdi: nec dñt aliq̄d in
re a quo moueri possit intellectꝰ
ad talē modū accipiendū. ꝛ⁹ nu
merus vere includit rem subsīa
tam vnde sequit. hoies currūt. er
go plures hoies currūt. sed non
est sic de aliis cōsignificatiuis no
minis vel verbi q; non sequit deꝰ
est gñis masculini. ergo deus est
masculus: q; ad masculinitatem
sufficit aliq̄d in rē a quo iste mo
dus cōcipiēdi possit accipi puta
actiuitas. Dico igr q; illud subie
ctū dij cōceptū sub modo pluraꝛ
li includit cōtradictionē: q; mo
dus cōcipiēdi repugnat ei: qđ cō
capit sub modō: cū igit. pbat cō
sequētia: q; idē includit singula
re: et plurale. dico q; singulare in
cludit illud sub modo cōcipiēdi
cōtentum ipsi cōcepto: ꝛ plura
le includit illud sub mō incōpoꝛ
sibili illi cōcepto: ꝛ ideo singula
re includit rōnem: qūasi in se ve
ram: prout includit conceptum:
et modum concipiendi. plurale
autez prout includit illa included
rationem: quasi in se falsam. et iō
non sequit q; plurale sit verū de
plurali: sicut singulare de singu
lari. q; de eo cuius ratio est in se
falsa: nihil est verum.

¶ Per idē patet ad aliā ꝓbatio
né: quo maius cogitari nō potest
q; nō sunt dij cogitabiles sine ꝛ
dictiōe: q; modꝰ repugnat rei cō
cepte. ꝛ iō maioꝛ est glosanda: ſi
cut prius in. q. ꝑcedenti. Ad ver
tatem aūt ꝓpositionis requirit

q ratio subiecti sit in se vera nō includat contradictionē sicut dictum est in questione secūda huius distinctionis.

D ¶ Ad tertū dico. q maior; propositio non est prima: ꝛ reducat ad istā omne imperfectuz reducitur ad perfectū: ꝛ q oē ens per participationē est imperfectū ꝛ tantū illud ens est pfectū qō est ens p essentiā. ideo sequit ꝓpositio illa maior de participatiōe: hec autem maior ꝛ de imperfecto sic ꝛ intelligi. aliqd est impfectū fm pfectionē simpliciter: q nō necessario hz imperfectionē concomitātē: q nō includit in se limitationē vt hoc bonū: hoc verū: hoc ens. ꝛ huiꝰ imperfectum reducit ad pfectū cuiusdē rōnis. s. bonuz ens: verū: q impotāt perfectionē simpliciter. aliquid aūt est imperfectum fm pfectionem nō simplr hz fm perfectionem q de rōne sui includit limitationē. ideo necessario hz imperfectionē amittam vt hic homo ꝛ hic asinus. qō igitur imperfectū ē primo modo reducit ad pfectū simpliciter fm pfectionē illi⁹ rōnis: q aliquid fm illā rōnez pōt esse simpliciter perfectū. Quod aūt est imperfectuz secundo mō nō reducitur ad aliquid perfectū simpliciter fm perfectionem cuiusdē rōnis. s. ad rationem specificā: q enim istam imperfectionē includit. ideo fm illam nō pōt esse aliquid perfectū simpliciter ꝓpter limitationē. hz reducit ad aliqd pfectū simplr eq̄uocū eminēter includēs illā perfectionē. ideo bonū imperfectū reducitur ad pfectū bonū: sed sic lapis qui est imperfectus: non reducit ad lapidē perfectū simpliciter: hz ad summū ens: ꝛ ad summū bonū: q includit virtualiter illam perfectionem.

¶ Advltimū dr. q plura bona finita sunt meliora pauciora: vbi bonis finitis: non autē plura bona infinita. ¶ Sz h nō videt̄ re spōdere ad argumētū: q quecūq; sī essent meliora: videt̄ poneda in cuiꝰ eē. marie in ente sup: remo qō ē necesse esse: q ibi q̄cūq; posset eē bonū ē: ꝛ necesse ē ibi eē: hz plura bona infinita sī eēnt essent meliora: videt igit q plura bona infinita sunt ponēda in natura summi boni. ¶ Ad istō respōdeo. q cū dr in maiori illa: q̄cūq; sī eēnt: eēnt meliora: sunt ponenda ibi dico q ꝓt p li: fi: iplicat positio possibilū ꝓ positio icōpossibilium. si ꝓio mō dico q maior ē fa: ꝛ minor: falsa: q iplicatio illa in minori nō ē possibilū: hz icōpossibilū: si aūt li: fi: iplicet positionē icōpossibiliū: minor ē fa: ꝛ maior falsa: q̄ em non eēnt melio: a: nisi er positiōe icōpossibilū nō eēnt meliora: nec ēt sunt bona sicut illud: qō nō ē nisi ex positione icōpossibilū: omnino nō est: sicut nec illud est: a quo illud non dependet.

Boñ. di. pñti q. 1. et. vvv.

dist. q. 2. solue do. 3. arti.

Questio .IIII.

Circa tertiā pte huius di. in qua magister agit de pluralitate psonarū ꝛ pductiōe earū q runt. 4. p: primū ē vtrū cū vnitate diuine essentie simplr stet pluralitas psonaruz. Arguit q non sic q: quecūq; vni ꝛ eidē simpliciter sunt simplr eadē: inter se sunt eadē simplr. ꝛ addit: simpliciter: ad excludēdū idētitatē fm dd: q: sī sunt eadē eidē nōsimplr: hz hz qd:

vel si: e idē simplr: sunt eadē solū fm ād nō opz illa cē simpliciter eadē: sz psone diuine sunt simplr: ⁊ oino idē cēntia diuinea in se: ⁊ oino ē simplr eadē. ergo ⁊c. maio: ptz. q p eā tz ois forma sz logistica fm phcm: q forma de se ē eiusdē: q in pmissis notauit extrema in medio cōungit: ⁊ cr hoc solū cōcludit idēitas extremoꝝ inter se in cōclusiōe: tū q opposita pdicant destruit sōiectus: q si nō sunt eadē oino inter se nō sunt simplr eadē alicui eidē simplr: minor: p hanc: q cēntia diuina pp sūmā simplicitatē ē dcād hz. sz ma. gr fm di. 2. ⁊ tz Aug. li. 11. de ciui. dei. c. 10. Sed r alia ps minoris pz q ipa ē in se oino simplex ⁊ indistabilr. g ⁊c. ¶ Scdo sic cēntiale ⁊ accidētale distinctū totū ēs. dcād ergo ē in aliq āt ē idē sibi cēntiale: ⁊ accidētale r: sz qō distinguit psonas nō ē accidētale cēntie: q nihil sibi accidit. g ē sibi idē cēntialr: sz qō cēntialr ē idē cēntie: multiplicato illo multiplicat essentia. g si sunt plures psone: sunt plures essentie.

7.top. c.3.t.1 electo. c.4.t. 1.phy. si.t.c. 17.et. 4.meta.t. c. 3.t.1. prop. iplicite hr ⁊ cōtr allegatur.

¶ Tertio nihil est ponēdū in entibus ⁊ maxime in summo bono quo nō posito nihil perfectiōis deficit in vniuerso. sz aliqua psona diuina nō cēnte in diuina cēntia: nihil pfectiōis deesset in vniuerso. g pluralitas talium nō ē ponēda in deo. pbatio minoris: si secūda psona nō cēt: dcād pfectiōs eēt in ea: cēt in psona alia. et ita nihil pfectiōis deesset in vniuerso: si ipa nō cēt: q dcād pfectiōis simplr ē in vna: ē in alio: g subtracta vna ⁊ manēte alia nihil pfectiōis tollit ab vniuerso.

¶ Dices q nō sub oi mō dcād pfectiōis ē in vna ē in alia. ¶ Cōtra iste modꝰ hndi vel cēndi aut ē pfectio aut nō: si sic: erit in deo ⁊ p ons psona pria nō erit simplr pfecta: q nō habebit illū modū. si nō. ergo stat argumētū: q nō manēte scda psona manet tota eius pfectio in psona prima. g nihil pfectiōis deperdit ab vniuerso ām ota psona secūda. ¶ Item quarto si sunt plura necesse eē aliq quoꝝ formalr distinguunt: sunt a. ⁊. b. sz q plura sunt necesse eē. iclusit cō tradictionē q: aut rones qbꝰ distinguunt sunt necesse esse. ⁊ necessitates cēndi ⁊ tūc erūt duo necesse eē. q ēt cōcessum fuit in necesse eē: et p ons p necesse eē nō distinguunt. si ät ille rones sunt pones. g illa q istis distinguūt nō sunt necesse eē.

¶ Ad oppositū illō est possibile qō nō includit cōtradictionē. sed nō includit cōtradictionē q sit vna essentia in tribus psonis q cōtradictio ē fm idē. hic aūt non ē cōtradictio fm idē q hic essentias essentie ⁊ trinitas personarū relatiuarum. ergo ⁊c.

Questio. V.

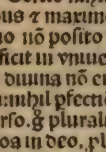

Arta hoc ꝯ vtrū sint tm tres psone i cēntia diuina ⁊ Et arguo q non.

Aliuꝰ oꝝ dicē haruꝰ qōnuꝰ tenuit i repotatiōibus vi dez pō dera.

¶ Pro sic Relationes oppositę sunt equalis dignitatis. g si relatio primi ꝓducēt tm cōstituit vnā psonā: cor respōdebit sibi alia relatio tm cōstituēs psonā ꝓducta. ⁊ ista tm erit vna p̄ona ꝓducta. ¶ Preterea duabꝰ relationibus ꝓductoꝝ cor respōdēt duę ꝓducētiū: ⁊ eque distinguntur ista extrema inter se sicut illa inter se. ergo si iste due relationes cōstituunt duas personas: ⁊ alie due

cōstituēt alias duas: t ita erunt quattuor personę diuine.

¶ Preterea potēcia finita durās in infinitū pōt hꝫre effectꝰ infinitos sicut pz de sole f̄m viā phi scdo ō gñatiōe ꝫ potēcia infinita pōt habere infinita ꝓducta sit': ꝫña pbat: qꝫ potēcia finita sit' nō pōt in tot: in ꝫt succedūc: hoc est pp finitatē pp quā ꝓ nūc adequat sibi iste effectꝰ: ꝫ potēcia infinita in ꝫt pōt succedere siue in tot pōt sit'.

¶ Oppositū oñdit Matth. vlti. In nōie pr̄is t filij t spūs scī. t pma Joā. dnto. Tres sunt q̄ testimoniū ꝛc. t Augustinꝰ de fide ad Petrū. c. 2. t ponit in littera.

T.c. 56. et circa fīt.

Questio. VI.

Circa ꝓductiones ꝓnaz diuina z. ꝓ declaratur plurali tas ip̄sar. Querūtur duo. Primum vtrū in diuinis possit cē aliq̄ ꝓductio intrinseca: vel vtrū cēcia diuina possit stare in aliq̄ t ipm cē ꝓducēs: arguo q̄ nō. ¶ Pro sic nullū ꝓductū ē ex se necessariū: ꝫ dcd subsistēs in essentia diuina ex se necessariū. ꝫ ꝛc. ꝓbatio maioꝛ: ꝑ diuersas. P Prīa qꝫ nihil sit' est ex se necessariū: t ab alio: ꝫ qđ est ꝓductū: si ē necessariū: est necessariū ab alio: ꝫ non a se. maioꝛ: ē huius syllogismi. ꝓbatio qꝫ si est necessarius ex se ꝫ ē necessariū arcūscripto oi alio. si autē est necessariū ab alio: nō est necessariū illo arcūscripto. P Scdo ꝓbat prīa maioꝛ: qꝫ oē ꝓductus pot̄ fuit ꝓduci aliōn ipot̄ produci cēt ꝓductū. ꝫ oē ꝓductū aliquā possibilitate ē educibile. t ois possibilitas repugnat necessario ex se. ꝫ ꝛc. P Tertio sic. terminus ꝓducto est aliq̄ nō posterior ꝓducēte qꝫ nō pōt intelligi ꝓductio sine aliq̄ ordine priori t posteriori in illo priori in q̄ ꝓducēs intelligit nō intelligit ꝓductū qꝫ tūc nō cēt prior. ꝫ intelligit in illo priori ꝓductū nō ee: t i signo posteriori intelligit cē. ꝫ mutatio. P Quarto pbat: qꝫ cēntia diuina circūscripta ꝓductiōe nō hz illō ꝓductū hz em illō ꝓductū ꝓ ductionez. ꝫ illaz sit cēntia diuina de nō hñte illud habens illud: et ita mutatio. P Quinto qꝫ generatio videt esse essentialr mutatio sicut spēs essentialr includit gen. ꝓductio aūt ad esse ꝓ modū nature est gñatio: igit̄ ille nō potest intelligi sine mutatione.

¶ Secūdo ad principale sic. si est ꝓductū. ꝫ depēdet: ꝛequens est falsuz. ꝫ antecedēs. pbatio cōsequētie: qꝫ si nullo mō depedet ꝓductū a ꝓducēte. ꝫ vtrūz ex eq haberet naturā ex hoc vltra nō magis ꝓcederet ꝓductū ad sui productionē: t esse ex ꝓducēs ꝑ haberet suā naturā ꝗs econuerso qō est ꝑ naturā ꝓductionis.

¶ Tertio principalr sic: qꝫ alie mutationes q̄ nō ponunt de rōne sui tantā imperfectionē quātaz ponit generatio: nō possunt esse in diuinis. ergo nec generatio. cōsequētia ptz. q̄ remouetur a deo qcd est imperfectionis. pbatio antecedētis. qꝫ latio t alteratio f̄m Arist. 8. phys. nō ponunt tantaz imperfectionē quantā ponit generatio. qꝫ multa entia pfecta possunt alterari: vel localiter ferri: q̄ non possunt generari: ꝫ non conceditur in deo loci mutatio: vel alteratio. ꝫ nec generatio.

Ubi ꝓbatur motuz ceu esse localē

¶ Ad oppositū est Augustinꝰ. 5. de

trinita. capi. 14. pater est principiũ totius diuinitatis: non nisi p productionem. ergo &c.

Questio. VII.

Arta hoc ḡro i spũ uterũ sint ibi tñ due pductõesitrisece? ¶ Qõ nõ arguo sic: q; vnõ nãe vr esse vn⁹ mod⁹ ꝓmunicãdi. fz Auer. 8. phys. ꝓmento. 46. qõ ꝓbat p rationes suas ibidem.

¶ Pria q. ſ. alter⁹ mãe ẽ altera forma. aliqñ nõ erit forma. pp⁹ia hõ mãe. t ũc ḡdiz gnãret ex ḡiz. t tũc veltera mãe vir cẽt ociose t superflue: fz mãe corrũdentes diuersis agẽtibus: t pductibꝰ sunt alter⁹ t alter⁹ rõis: qõ pz i gnatiõe p. propagatiõez t putrefactiõez: q; ppagatus generat ex semie. aliud nõ: fz ex alio corpe putrefacto.

¶ Scõo arguit ex oppositõ iferẽ do. q; eadẽ spẽs tũc erit a nãta ca su ex q; iferi q; hõ posset. gnari a semine alium. ex identitate materijs. probat aũt primũ ꝓns qẽ icõuenies: q; qõ fit a casu est oppositũ ei qõ fit a nã. t ẽ ptrea scõo nulla spẽs est a casu q; q; cuenũt a casu sunt mõstruosa. hoc totũ est mãifestũ p se. fz si nã hẽret diuersos modos cõcãdi: tũc fz vnũ modũ cõcãdi posset aliq; spẽs erẽ a nã: t fm. aliũ modũ cõcãdi posset esse a casu.

¶ Preterea arguit sic. ex cõmẽto illo. gnabile hoc si gnãt equocet nõ ex semie. aut ḡ de necessitate: aut vt in plib⁹. aut vt raro. sed ne cessitate equocegnãt. igit nũqz semie: qõ est falsũ. Si ãt vt in plib⁹ equoce de putrefactione gnãt ḡ nãliter q; qcũqz vt in pluribꝰ accidunt nãliter accidũt. ergo nãliter gnãt equocez t viter⁹ sequit: q; vt raro ꝓpagẽt ex semie: qõ falsum est: si aũt vt raro generãt equiuocez: sed que raro eueniũt casu eueniunt et casualiter: t que casualia sunt: monstruosa sunt. t q; sunt huius: nõ sunt eiusdẽ speciei t hoc et illud ergo natura nõ est cõcabilis nisi vno modo. Ulti. 4 de gñatõe aiãlium.

¶ Itẽ arguit ꝓ oppositõe cõmẽtatoris: q; diuersoꝝ motuuꝫ spẽ sunt diuersi termini spẽ. 5. phy. ḡ si cõcatiões vel ꝓductiões sunt alterius rõis. ergo t termini. T.c.31 t inde t spãliter. t.c. 48. t. J

¶ Qẽ nõ tñ sint due ꝓbo. q; phs 2. phy. distinguit nãm intellectũ tãꝝ diuersa principia actiua: vtriusq; aũt rõ vere inuenit in deo: q; neutrũ includit imperfectõez. t ad itra: q; neutrũ ẽ ꝓductiuũ ad ex. ḡ ꝑter ꝓductiõez volũtatis erũt due alie ꝓductiones ad intra. T.c.49.

¶ Hoc ẽt confirmat p phm. 9. metaphy. c. 2. vbi vr exposse dicere q; potẽtia rõnalis vz adoppositã: q; scia est oppositoꝝ. fz si intellect⁹ ex natura sui est indeterminatꝰ ad opposita t natura ẽ determinata ad vnũ ḡ intellectus hẽbit aliaz rõnem principij ꝗs natura. T.c.3.

¶ Preterea potẽtia volũtatꝫ ẽ libera. ḡ ꝓducto ei⁹ est libera. ḡ nõ determinat⁹ ad vnũ. fz ex libertate sua põt esse ad oppositã: fz tñ creatura est possibilis cẽ: et nõ cẽ: nõ psona diuina. ḡ volũtas est tñ principiũ producẽdi creaturã: non personam diuinam.

¶ Adoppositũ si nõ sunt tñ due psone ꝓducte. ḡ erũt plures psone ꝗs tres vel pauciores ꝗs tres: qõ est falsum: ille ḡ accidẽtes q; ostendũt tantũ tres esse psonas in diuinis: ostendũt q; sunt tãtũ due psone producte.

Quia sicut dicit pluralitas declaratur ex

f.in ti= tu.q.3.

pductiõe tõ p:to ñdeo ad qõnẽ de .pductiõe q̃ est tertia in ordie

Et dico q̃ in diuinis ẽ: & põt eẽ .p ductio: qõ.pbo sic: q̃cũq; ex rõne

fiiã formali ẽ pricipiũ .pductiuũ

sufficiẽs: illo in q̃uocũq; est a se &

sine imperfectiõe: in eo est prima

pũ .pductiuũ istud totũ. f. intelle

ctꝰ habẽs obiectũ actu itelligibi= le sibi ꝓsens ex rõne sua forma=

li est pricipiũ .pductiuũ noune ge nte q̃ in quocũq; est istꝫ. f. intel=

lectꝰ habẽs obiectũ actu intelligi bile sibi ꝓsẽs: ibi erit pricipiũ .p=

ductiuũ notitie gentẽ. & hoc ꝑm .ppõitionẽ sue ꝑfectiõis: ſz in deo

est illo ſz verꝫ rõne ſui. ergo vere est ibi .pducto notitie gente.

¶ Aliter põt argui: melius sic. Quicqd de rõne sua formali est

pricipiũ .pducẽdi illo i quocũq; est a se: in eo est pricipiũ pduc=

te .pducẽdi: ſz memoria pfecta sine q̃ idẽ est explicãdo: intelle

ctꝰ ihõsobiectũ intelligibile sibi ꝓsẽs: er rõne sua formali ẽ prima

pũ .pductiuũ notitie gentis. Er ptz q̃ memoria talꝫ ẽ in aliã pso

na diuina: a se: q̃ a liãest in .p duc

cta ergo illa pſona poterit ꝑ tale pricipiũ pfectũ pfecte .pducere

¶ Vel sic põt argui: oẽ ꝓpositi tũ habẽs a se quodcũq; sufficiẽs

pricipiũ .pducẽdi: põt .pducere productũ adequatũ: illi pricipio:

aliqd ꝓpositus diuinus hz a se pricipiũ sufficiẽs .pducẽdi qđ

est memoria pfecta. igit &c. ma

io:& minor declarauit ꝓsequẽter.

¶ Ulterꝰ cõsequẽter arguo. nulla .pductio pfecta per memoriã

perfectã põt esse pfecta: nisi sit notitie adequate illi mẽorie: si=

ue illi intellectui respectu talis obiecti. Memorie aũt sive intel=

lectui persone diuine: cum sit in

finita nulla notitia adequaẽ re=

spectu diuine essentie infinite: vt

intelligibilis: nisi infinita: q̃ intel

lectus ille est cõprehẽsiuus illi⁹

obiecti infiniti igit aliqua pſona

diuina ꝑ memoriã potest .pduce

re notitiã infinitã. ſz illa erit in

natura diuina: q̃ nihil aliud est

infinitũ. ergo in diuinis ꝑ memo

riã potest esse .pductio ad intra

ſz si põt esse igit. tũ q̃ ibi oẽ ꝓpo

sibile ẽ necessariũ tũ q̃ illi pricipiũ .pductiuũ ꝑmodũ nature. igit

necessario agit cõsequentia ptz

Quia nõ potest impediri: nec ab

aliquo alio depẽdet in agendo.

Omne eñ agens ex necessitate

nature necessario agit nisi impe

diat: vel ab alio depẽdeat in agẽ

do. Maio: primi ſyllogismi ap

paret: q̃ ꝑ principio .pductiuo

rꝫ se nõ cõuenit: qđ in illo sit .p

ductiuũ nõ põt esse nisi ꝓpter al

terũ duoꝝ: vel ꝓpter ipfectio

nẽ eius in illo: vel q̃: vt in illo ac=

ceptũ est per .pductionẽ adequa taz illi pricipio. Sicut est de po

tẽtia generatiua si sit in filio: vel

spiratiua: si sit in spiritu sancto.

Utrumq; aũt istorum excludit: per hoc quod dicitur in maiori:

a se: q̃ nihil habet a se principiũ .pductiuũ: nisi habeat illo sine

impfectione: etiã nõ cõmunica=

tũ ꝑ .pductionẽ adeq̃tã cõpeten

tẽ tali pricipio. Maio: scdi ſy=

logismi q̃ fuit minor primi ſyllo

gismi. pbat: q̃ oi memorie crea=

te hoc competit. non autẽ vnde

creata: sive imperfecta: q̃ impf=

fectio nunq; est ratio producẽn

di sue ꝓmunicãdi esse: q̃ hoc cõ

petit ex ꝑfectiõe nõ ex ꝑfectiõe cõ

clusa absolute illata. f. q̃ meõria

ipria ꝑsona diuina est pricipiũ

communicãdi sibi concludit pro

Assignatio cãc singularꝫ quatꝝ hñs pricipium agendi nõ agit

Q. q̃ ista rõnẽ can cella= mus doctor in lib. suo loco cu ius ma nu sua scripsit ex illaz q̃ sequi tur ſz aliter põt ar gui et melius &c. Sz instando ar guit cõtra illã quã cãcella=

mit.

Q. Thomas probauit ſpm. ſ. ex ratis nõ: q̃ gloxx memoria ẽ ꝑfectior, talꝫ & ꝑbũ ẽ ꝑfectius:

positum quia non est principiuz productiuū: nisi p modū nature Talis autē pductio nō est: nisi ad intra. Alio modo ꝯcludit magis propositum: qr est principiū productiuū notitie genite. igitur ad intra. Et tūc dz maior sic accipi. Quicquid de ratiōe sua formali est principiū productiuum alicuiꝰ ſm rationē eius formalem in quocūqz illud est a se: illd est principiuz productiuuz talis.

¶ Tertio modo maxie ꝯcludit ꝓpositum maior scdi syllogismi qr declarat sic. Sicut nō est pfecta memoria respectu alicuiꝰ intelligibilis: nisi illd obiectū sit p̄sens in ratione actꝰ intelligibilis quātuz potest esse presens. vt intelligibile illi. Ita nō est perfecta proles talis memorie: nisi sit actualis notitia tāta illiꝰ obiecti quanta potest cōpetere tali intellectui respectu talis obiecti. Et illa in voco adequatam intellectui respectu talis obiecti. igit in quocunqz est istd. quod est intellectus habens obiectū actu intelligibile sibi presens. Ibi est ꝓductiuū notitie genite: sz in deo est istud ſm veraz rationem sui. igitur illi conuenit productiuuz notitie genite.

¶ Secundꝰ articulꝰ: tādē oportet rationes ad istam questionē soluendā nō esse demonstrationes. Itaqz prime minor est immanifesta ſm rationē naturalē. cū probat. Respōdeo q esse principiuz producēdi cōuenit memorie. non vnde memoria prout memoria hz vnitatem analogie ad finitā ⁊ infinitam. Sed memorie finite tantū: nō tamen q finitas sit ratio formalis ꝓducēdi: sz natura illa quā specifice circū loquimur p memoriā finitā. Cōcedo ergo q imperfectio nō est ratio ꝓducēdi. sed pfectio. non tñ cōmunis finite ⁊ infiniti: sed pfectio talis: quā necessario ꝯcomitat impfectio aliqua. Ratio est: qr habere habitudinē naturaliter cāe ꝓductiue ſz rōnē naturalē ꝯpetit soli tali impfecto qr impfectū nō ꝓducibile immediate naturalr: nisi ab impfecto ⁊ nō pz qn tale ꝓducibile sit impfectuz Itaqz pria instātia cōtra glosaz minoris est ꝯcedēda: qr nō iō nō actiuū qr nō receptiuū. ¶ Sed ad scdaz instātiā de agēte liberali. Rñdeo hoc pricipiū ꝓductiuū nō pz qn necessario sit impfectū: ⁊ pfectibile a ꝓducto: lz pfectibilitas illa nō rō agēdi. ¶ Ad tertiā instātiā vz. d ꝓducto ⁊ iproducto. Rñdeo nō opz pfectā memoriā eē pricipiū ꝓducēdi. Ad q̄rtā de agere ⁊ facere. Ad maiorē nō vz rñsio p glosam. qd itelligit de principio ꝓducēdi in quocūqz vniuoce non analogice. qr ratio est ꝯ hoc nā vbi est analogice magis est pricipiū ꝓducēdi. Exēplum de calore in sole respectu caloris in igne.

¶ Idē p̄t argui de volūtate: qr volūtas hñs obiectū actu cognitū sibi p̄sentātū ex rōne sua ē ꝓductiua amoris pfecti ꝓducti. ¶ Cōtra istā rōnē isto vt magis declaret. ⁊ maiorē q̄dē rationis ꝯcedo: sz ad minorē diceret q illd totū non est ex se pricipiū ꝓductiuuz: sz tm̄ qñ intellectꝰ p̄t habere extra se notitiā ꝓductā. hoc aūt est: qñ p̄t habere notitiā aliā a se q̄ pficiat: intellectꝰ autez diuinꝰ non pōt hr̄e notitiā distinctā a se: q̄ pficiat et iō non videt q ibi dbeat poni pricipiū ꝓductiuū. ¶ Et ꝯfirmat ista

sub rōne amabilis

rñsio. P 2dio qz notitia gẽita tru
stra poneret. P Scõo qz impoſ'e
cã pom. ¶ P primũ pbaf. in nobis
est necessaria notitia gentra. q: p
eã intellect' pficit d̃ sine ea esset
impfect' intellect' aũt infinit' lz
habeat obiectum sibi pñs tñ non
formal'r pficit p notiã gentã: lz
per notiã ingentã eãdem sibi
real'qua ẽt formaliter intelligit.
¶ Scõm. s. ipoſitãte. pbo dupl'r.
2dio qz pductiuũ' pducẽs pñs
productus adequatũ non potest
aliud pducere. ergo cuz totũ illo'
intellect' pñs obiectiz actual'r si
bi pñs habeat in intellectu p̃mo
notiã ingentã sibi adequataz
equali. pducẽtẽ ex se: q̃ aliquo mõ
p̃m rationez itelligendi posterior
est tali pñta obiecti. vñ tm nulla
frutez vltiorẽ habeat ad pduc
cẽdã notiã distincta aliã ab ista.
¶ Scõo pbat: qz intellect' est po
tẽtia actiua nõ factiuart de. 9. me
taphy'sice. igit si pt pducere. pduc
ctũ: pt. pducere in se illũ z non ẽt
se. alioqn non haberet rationem
actiui: vt distinguit 5 rationez fa
ctiui: iste igit intellect' q̃ non põt
pducere notiã in se nõ põt pdu
re aliquã notiã: vtvñ. ¶ Istas
rões excludẽdo p̃firmo rõnez. z
ad excludẽdũ rñsionẽ ad muno
rez in se: dico q̃ itellect' nr respe
ctu gentẽ notitie hz potẽtiã recep
tiuã: z ista potẽtialitas est ipse
ctiõis: qz est potẽtialitas passiua
nihil aũt facit hoc p se ad rõnem
principij pductiui: qz nulla impfe
ctio formal'r est de rõne principij
pductiui: z marie qõ principiũ p
ductiuũ põt in se ecpfectiũ. iz ctiã
intellectus noster rationem prin
cipij productiui respectu notitie
gentẽ. et hoc est ex perfectione
eius quatenus actus primus, vir

t.c.16.

tualiter continet illuz actuz scõz.
primum istoz. s. recipere intelle
ctionem ptz: q̃ conuenit intelle
ctui possibili. De secundo nõ est
ita certũ an queniat poñ vt agen
ti. de hoc alias inquiret. nunc au
tem hoc indistincte acceptum de
intellectu: q̃ est principium produ
ctiuum notitie gentẽ satis puto
verum. z declarabit di. 3. parte. 3.
q. 2. z intellectus sic est in deo q̃
hz intellectuz fm omnez rationez
intellectus: que non ponit imper
fectionez tunc dr igitur sic. q̃cunq;
in aliquo concurrunt duo p acci
dens. s. ratio agendi z patiendi:
vbi illud qõ est ratio agendi est p
se. si separet a ratione patiendi: et
ponat p se. nihil minus est ratio
agendi. quod ptz ex scõo physico
rum. t.c. 3. z. 86. de medico sanãte
se. si separet mediatia ab infirmi
tate: nihil minus erit ratio sanãdi.
igit si separent pdicta duo intelle
ctu a bimucẽ remanẽte eo: qõ erat
p se rõ principij pductiui: adhuc
erit ratio producẽdi. qñcũq; nõ
sit ibi potentialitas passiua rece
ptiua. Exemplũ huius pz. q: si in
intellectu nr̃o esset scrptura. sub
stãtialis notitia. si fm q̃ dã in
telligunt Augustinus de notitia
pdita. 14. de tri. tũc lz intellect' nõ
possit habere notiã gentã: qua
cognoscat se formaliter. tñ in alio
intellectu puta ãgelico: vel hũa
no beato i patria posset gignere no
tiã sui in rõne obiecti q: sic gi
gnere opent sibi: vñ est in actu. lz
non sit receptiua: z etiã si posset
habere aliqõ obiectum actu intel
gibile sibi pñs. posset aliquã no
tiã gignere in passo approxima
to: si quod tale sit: aut p se stãs:
si haberet virtutẽ gignendi aliqd
p se stãs. ergo ab intellectu diui

Ind. li. q. 15. et repet. tatio nũ. dis. 35. et in q. colle ctionũ q. 7. circ. 2. dic. Hẽ. & li. 9. q. 5. Varro li. 1. di. 3. q. 1. c. 7. 2. c. 12.

Reſo lutio

subtilis simaex vera entiū abstractiue.

quia erit principiū pductiuū sine receptiue

nō circūscripta rōne receptiui nō tiue: si remaneat rō pductiui nō tiue: z hoc p se stāns: poterit talis notitia signi: z non recipiat in intellectu q est principiū signendi.

¶ Et hoc pz q glosa illi⁹ mūnoris: in se nulla est. Ad confirmationē illi⁹ glose: p frustra: dico q i oi re die agentiuz: papiuebi principiuz actuuz de se non est imp rectum: est stat⁹ ad aliq̄d principiuz actuū simplr pfectuz q. s. agens agit cū plenitudie pfectionis. z ōz agens cū liberalitate fz Aug. 6. meta. c. vlti. Nullū ät agēs agit liberal⁹ pp hoc: q cū actione sua expectat pfi. ficit. n. in actib⁹ hūanis libera li est ille q agit non expectās redditiones: ita sit⁹ agens ōz liberale eo q nullomodo pficiat a pducto nec vel pducto. Et hoc arguit sic in oi gne principiū pductiuū non includentis imperfectionez: possibile est stare ad aliq̄d primuz simplr pfectuz: fz intellect⁹ est tale principium z voluntas sit⁹. ergo in isto gne potest stari ad aliquod simplr pfectuz: fz nihil est simplr pfectum agens quod non agit liberaliter sm pdictum modum. Ergo hic est aliquod agens liberaliter modo pdicto. z p consequens in gne principiū pductiuū est aliquod principium tale quod nullomodo pficiat p suā pductionez. talis est intellect⁹ hūs obiectū sic sibi ipsens z nullus alius est: nisi ille q non recipit: nec pficit p intellectionez quā gignit: siue q in virtute eius gignit: ergo non opz intellectuz oēz pducere notitiā: vt ea pficiat: sed opz esse aliquem priorem pducē tem non perfectibilem p pductū Et cum dicitur tunc erit frustra non sequitur. nam erit summum bonum: sed non est pductum⁹ prio

ducente: vt pducēs pficiatur: sed ex plenitudine perfectionis producentis.

¶ Cuz ät arguit⁹ post de impossibilitate dico ad oppositū: q z si aliq̄d obiectuz ipsius memorie pñs habeat ibi aliquā notitiā actualez. pñs ipsi: si pductā: non tñ hz no titiā actualez adeqtā in pñe. pductā: nulli ät principio pductiuo ex se tollit aliq̄d pducere. vt est i quiō: nisi intelligat illud principiuz pducere: vel pduxisse aliq̄ pductione adeqta virtute talis principij pductiui. rideo ipse tucūq̄ memoria: vt in pñe habeat ipsi: pductuz adhuc pt pducere. pductū: z verū est: q cū huiusmodi pductū adeqtuz nō potest aliud pducere. ¶ Cū arguit vlter⁹ de actiuo z factiuo. dico q ista differentie sunt accidētales potentie pductiue. s. actiua vel factiua: vnuer⁹ aliter enī oīs potentia ex se pductiua alicui receptibilis i aliq̄an q̄libz receptiuo ppōrionato z appetitorio pducit vel pt pducere illud pducibile: q si pducibile non sit natum in aliq̄ recipi: potentia pductiua vel pducat illud: z non in aliq̄ fz p se subsistens: si tñ sit potentia pductiua sufficiens ad pducendū nullo alio pñsupposito. ita est: ut pposito q pñs hz notitiā actualem: non agendo. i. non pducendo aliq̄d in se: nec faciendo. id est pducendo aliq̄d distinctuz essentialiter extra se: sed quia productum in nullo natum est recipi: et intellect⁹ est principiū pductiuū sufficiens: q: ifinitū. nō pducit notitiā genitā i se subsistentem: q est psona. ¶ Et ita responsiones ad instantias sunt declarationes primę rationis z p consequens ei⁹ oppositi principalis.

hoc ma xievez est sm theologos nō autem phos. vt ptz. 12. meta. sm Aristo.

Nō ois pō pductiua ē factiua nec factiua actiua: ita q z̄ immediate deitas potētia. Sed ar media: quę nō ē actiua nec factiua. quia illi⁹ diuin⁹ produc tiuū phs. quod nec ritū ipse produxerit nec ēt ille distinguit ab eo. Illa ētia. ē eq̄ q̄ spiratiua. relatiū deitatis. q̄ ar̄ actiuū. q̄ dat aliquid nec ē actiuū nec factiuū.

Vel ē pductiua receptiue. vel nō. si nō ē receptiue. Sed ē

Vel dividunt ista. q̄ pducit aliq̄d. nec aliq̄d

Vel nō est natū de producere. i aliq̄ creature: cui⁹ modi. ē potētia uegetatiua. que est quarte sole. nō ap̄t illis quarteri. sed nihilomin⁹ q̄ducit. ipse subsistens.

¶ Justāna ḡre intellect⁹ meus ꝫ a ḡnīō pōt in te cāre spēm intel ligibilē saltē in pria. Alia forte re pōsio ad instātiam q vbi ḡgnit in eodē itellectu ꝫ cēntiaz hoc sufficit sine idētitate suppo sīti ad actionē distinctā ꝫ factio nē erēplū. Si itellectio in nobis cēt ꝑsubstātialis vt supra.

¶ Scdo principaliter ad pclusio nē principalē arguo sic. Obiectū vt est in mēoria, pduat scīam vt est in itelligētia: vel est rō pduc di scīaz: vt est in itelligētia: q aūt obiectū hēat cē vtrobiꝫ ꝫ qd: vel ab eis differēs: hoc est iperfe ctiōis: q si mēoria cēt pfecta in telligētia pfecta obiectū cēt sim pliciter vtrobiꝫ idēvtriq; ergo abla ai impfectōe relcruādo illō qō est pfectiōis simpliciter. obiectuz idē simpliciter memoriæ et rō ḡgnē di aliqd i itelligētia: cui ē simpliciter idē qō ē ꝑpositū. ¶ Preterea ter tio sic: in quibet cōiūctōe extis: q nō est ex rōne sua impfecta: necessitas ē simpliciter pfectiōis. igit in ... se impfectionem.

¶ Rñsio: q nō est impfecta: nec dicit respectū ad iperfectū q: ne cessitas in tali respectuo reqrit necessitatē in iperfecto. ad qō ē. Probano antecedentis: q sicut necessariū est condimo perfectio nis in entē inēsti. ita etiam est pfectiōis in quolibet diuiden te eis qō non est ex se necessario iperfectū siue limitatū. sicut enuz qñ ens diuidit ꝑ opposita alteri diuidētiū est perfectionis in ēte alterum perfectionis ita in quo libet: quod est pfectionis cuius libet diuisiōis alterū mēbrū est pole qō est impfectiōis: alterū est necessariū qō est pfectiōis: sic

actualitas in necessitate: pduces aūt mīstū tale nō includit iper fectionē. ḡ nō est pduces pfectū in rōne pducētis: nisi sit necessa rio pducēs: pduces aūt primuz non pōt esse necessario pducens aliō a se. z ad extra: sicut ꝛ di stinctiōe. 8. q. vltō. ḡ ad intra.

¶ Sīr arguit de pductiōe na turali: q: pductio naturalis ē pri ma pductio. ḡ ꝑcent prio pducē ti. nō aūt ꝑcent prio pducēs ad extra: vt patebit alias. ergo ad itra

¶ Negat antecedēs: vt naturaz lis distiguit ꝓtra artificialē siue natura ꝫ ppositū nec sic cōcedi tur a phs. Sz vt naturalis cōcu nitat intellectualē, z voluntaz rā sic ponit ad extra per eos.

¶ Preterea quarto sic relatiōes oppolite de scdo mō relatiōis ꝫ pnt cōpetere eidē, nature limita te. sicut eidē volūtati cōpetit rō motiui z mobilis qñ volūtas mo uet se. sz relationes pducētis ꝓpto ducti: ꝫ magis repugnēt ꝫ relationes mouētis z moti: tñ sunt relationes eiusdē modi: ꝫ ꝑhm. 5. me ta. c. de ad aliqd. ibi cm ꝑ erēplū ponit calefactiuū z calefactibile ꝑ primū ꝑatrē z filiū: siue genitū z cū q genuit ꝑ secūdus. ergo re lationes pducētis z pducti sunt cōpossibiles in eadē natura ma xime il limitata.

¶ Cōfirmatur rō. q: sicut volun tas ē quodāmō illimitata ḡtem fundat relationes oppositas: ex hoc sīr virtualiter cōtinet illō ad quod formaliter hñdū est in potētia: ita multomagis essentia simpliciter illi mitata ꝑt simpliciter fundare relatio nes oppositas eiusdē modi ꝫ ma gis repugnātes: quales sunt relationes producētis z producti pleni excedit infinitas diuine ēssen

Di. 8. q. vltā z di. 30 huius et alibi se pe.

tie illimitationē qualēcūq; cuiusc
cūq; entis creati ꝯ repugnantia
ꝝrūcūq; relonū scōi modi excedat repugnātiā quarūcūq; aliarū relationū cuiusdē modi.

¶ Cōfirmat etiā rō. qz oīs relatiue oppositus equaliter includūt cōtradictionē ergo si aliqua secundi modi nō includūt cōtradictionem. igitur nec alia.

¶ Arguit aūt qdā doctor sic. pria psona ꝑstituit relatiōez ad scōaz tnō nisi ꝑ per relōē origis. ꝑ opz ponere i diuinis diuersa suppositā quoz vnū sit ab alio. pria ꝑsona ꝑ sino. ꝑbat: qz pria psona ē relatiua ad scōam. z si nō cōstitueret ꝑ illā relatiōez ꝑ accideret sibi relō illa qz adueniret illi psone ꝑstitute: qō ē icōueniēs. scdo arguit sic virtz sūme actiua sūme se diffundit: ꝯ ñ diffūderet se sūme: nisi ꝑ duceret aliqō sūmū: qz nō tit nisi cōicādo alicui sūmā naturā ꝛc.

¶ Arguūt alij ꝑ rōnē bonitatis: qz bonū ē ō se cōicatiuū. ꝑ summe bonū summe cōicatiuū: nō nisi ad ita qz inhil aliō pōt cē sūmū bonū. Sit ꝛ arguit de rōne pfectionis: qz pfectū ē qō pōt ꝓducere sibi sile. i. metha. z. 4. metheororum. ꝑ primū agēs qō ē pfectissimū pōt ꝓducere sibi sile: ꝯ pfectū ē qō pōt ꝓducere sibi sile vniuoce: ꝯ equiuoce: qz ꝓductio equiuoca ē imperfecta ergo ꝛc.

¶ Iste rōnes nō ꝺclarāt ꝓpositū ꝑ manifestiꝰ neqz fideli neqz infideli.

P Pria qñ accipit qz pria psona cōstituit ꝑ relōnē: si vult ꝑsuadere infideli accipit mun⁹ notū ꝓ cognito. ppositō. mun⁹ cñ notū cēt tali. infideli ꝑ se subsistēs ꝑstitui per relōnē ꝯ ꝓductionē i diuis cē. si vult ꝑsuadere fideli: adhuc ꝓ

cēdit ex mīs notis: qz qz ꝓductio sit i diuinis ē cuidēs cū sit articulus fidei: nō aūt ē ita cuidēs hoc ē articulū fidei qz pria psona cō stituat ꝑ relōnē. Et cū ꝑbat: qz nō aliter illa relō aduenirēt psone nisi cōstitute. z ita illa relō cēt accidēs. ꝑbatio non ꝓ valere: qz silr mō posset argui de spiratiōe actiua: de qua oēs tenent: qz nō cōstruit psonā. nec tñ ē accīs. qz perfecte ē eadem fundamento quod est essentia in persona.

¶ Et cū arguit vltra qz distinctio nō ē ibi nisi ꝑ relōnes originis. hoc nō ē ita manifesta statz ex fide sicut cōclusio quā intēdit ostendere: nec etiā est necessaria ad ꝓpositū i cōi: qz z si aliē cēt ibi distinctio: posset tñ saluari ouigo.

¶ Et cū scdo arguit ꝑ sūme actū nō ē summe diffusiuū sui. ¶ Rñdeo qz verē quātū possibile est aliqd diffūdi. Sz oportet ꝑbare qz possibile cēt aliqd diffundi siue cōicari i vnitate nature.

¶ Per idē ad tertiū de rōne bōi: qz oporteret ꝓbare qz cōicatio eiusdē rei vel nature cēt possibilr qz ad ipossibile icludens ꝛdictionē nō est potētia: nec cōicatio bonitatis. ¶ Sil r ad quartū pfectū est natū ꝓducere summū sibi simile. verē est ita summū sibi sile sicut pōt ꝓduci. opz igit ꝑbare qz summe sile vniuoce. i. in vnitate nature: esset ꝓducibile.

Tenendo

igit quatuor rationes primas z precipue duas primas ꝓ conclusione affirmatiua. q. rñdeo ad argumēta in oppositū

¶ Ad primū negādo maiorē: cū ꝑbat primo per necessariū ex se: et ex alio dico qd si idem genus cause importet per hec duo: ex se

Sco. sup primo sen.

et ex alio:verū est q̄ nihil sic est necessariū ex se:z ex alio.si autē aliud genus cause importet: puta p illud:ex se:cā formalis. et p illud ab alio:cā effectiua vel pductiua nō est incōueniēs idē cē necessarium ex se vno mō.z ab alio alio mō.cū .pbat maior .p. sylogismi dico:q̄ necessariū ex se formaliter nō p̄t nō esse circumscripto quocūq; alio: cui⁹ circūscriptio nō includit incōpossibilitatez ponēdo illō cē:ḥ p̄ se necessariuz formaliter sequit posse nō cē circūscripto quocūq; aliō p incōpossibile.sicut ex vno icōpossibili sequit aliud incōpossibile:ita de filio. ¶ Sed dubiū ē tūc q̄ sit differētia inter necessitatē filij ḥz theologos. et creature necessariō .pducte fm phos.

¶ Rndeo phi ponentes creaturas necessario .pduci ḥnt dicere: q̄ ipse haberēt entitatē qua formaliter essent necessarie.ḥz in illa entitate dependerēt a causa necessario .pducēte.filius autē habet entitatem formaliter necessariā: et eādem cū producēte.creatura igit̄ si esset ex se necessaria:nō posset nō esse circūscripto oī alio cuius circūscriptio non implicat cōtradictionē.tamen circumscripta causa alia ab se per incōpossibile: posset nō esse. filius autem non posset non esse circumscripto quocunq; alio fm entitatem a producto quia non potest non esse:nisi circumscripta persona producente que non est aliud ḥz entitatem a .pducto vnde si pater creaturam naturaliter produceret:et necessario produceret eaz formaliter necessariam: tamen non esset tunc ne cessaria tanta necessitate: quanta est nunc filius necessarius. Stat ergo de filio q̄ sit a se formaliter necessarius:z tñ ab alio .pducēte:cū quo ḥz eandem entitatem necessariam.

¶ Ad secūdā principaliter dicendum quod possibile logicū differt a possibili reali sicut pz p philosophū. 5. meth. capitul. de potētia.possibile logicū ē modo cōpositiōis formate ab intellectu. illo quidē cui⁹ termini nō includūt contradictionē:z ita hoc modo possibilis est hec .ppositio. deus posse produci. et deū esse deū. ḥz possibile reale est: quod accipit ab aliqua potentia in re sicut a potentia inhērente alicui:vel terminata ad illud sicut ad terminū. filius autem non est possibilis possibilitate reali nec possibilitate ihērēte alicui:nec terminata ad ipsuz:quia possibilitas: sine actua:siue passiua est ad aliud i natura:sicut patet per diffinitionē potentie actiue et passiue. 5. 7. 9. methaphisi. q̄ est principiū trāsmutādi aliud vel ab alio inquātū aliud:tamē filius est terminus potēte .pductiue:que abstrahit a rone potēte effective : z si illa potētia dicat simplr potentia terminū illo potēte potest dici simpliciter possibile:sed possibilitas illa nō repugnat formaliter necessario.ḥz possibilitas : de q̄ phi loquunt de potētia actiua z passiua .ppe:repugnat necessitati ex se

¶ Ad tertiā .pbationē cū dr ibi ē ordo.ergo intelligitur .pma psona non intellecta scōa. ¶ Rndeo q̄ nō necessario .pma intellecta intelligit scōa persona cū .pma intellecta persona:si illa .pma psona est absolute:nō sequit ex hoc q̄ si .pma psona itelligit cē:scōa psona itelligat nō cē. sicut nō sequit illo modo

Doctrina singularis z aristotelica resolo de itelligētia rū dependēdentia z .p ductione ō q̄ vide auero im. 7. etheoricet. cō. 3. q.

qd est in hoie intelligit nō intellecto rōnali. igit itelligit nō esse rōnale. ¶ Cū āt ifers mutationē ex termis oppositis accipis: ac si itelligeret pductū nō eē: qñ pducēs est qd falsuz est: abstractionē n. sine mēdacio: q est non cōsiderādo illd a quo fit abstractio: cōmutas in abstractionē mendacē: q est considerādo illud nō esse a quo fit abstractio.

2. phisi. t. c. 18

¶ Ad quartā pbationē dico: q illa psona nō esset in eēntia sine pductione. hz. n. essentiā p productionē: nō sequit. ergo essentia de se nō hz psonā: ergo essentia d nō habēte fit hñs: sed sequit: ergo essentia de rōne sua nō hz illā: vel nō icludit illā psonā: qd ptz si psona est relatiua: pbatio: qr tūc est aliqd excepto relatio sm Augu. 7. de tri. c. 1. vel. 6. qr relo nō ē de rōne absoluti. ipsa aūt in quaz essentia hz illā pductionē: siue p pductionē hz psonā: in qua sbsistit: q tñ psona vel pductio nō est de rōne essentie: nō aūt sequit mutatio ex hoc qr aliqd inest alicui qd nō ē de rōne eius: sz mutatio requirit: q aliqd insit alicui: cui prius fuit oppositū q nō hēt i pposito.

De hoc vide clarius. 1. di. 2. q. 2.

¶ Ad quintā pbationē dico: qd in generatione in creaturis ocurrūt due rōnes. s. q ipsa est mutatio ⁊ q est pductio: vt est mutatio est forma subiecti mutati: ⁊ vt est pductio: ē termini pducti vt via. Iste rōnes nō icludūt se eēntialiter: ēt i creaturis: diuersa em respiciunt pmo. g sine ꝯdictione pōt itelligi rō pductionis sine rōne mutationis: ⁊ ita gñatio trāsfert ad diuina sub ratione productionis. licet non sub ratione mutationis.

Abstractio notabil.

¶ Ad secūdū pncipale dico, qd non sequitur. est ab alio. ergo dependens. Cum probat. concedo q eque independenter est natura in producēte ⁊ pducto. Cum arguit ex independentia q nō ē pexigētia: nego ꝯñā: qr dpēdētia sequit entitatē formalē dependētis ab illo a quo depēdet. qñ igit hz eandē entitatē nō est ibi depēdētia: pōt tñ ibi esse pexigentia si vnū suppositū habeat illd ab altero.

¶ Ad vltimū dico q mutatiōes alie a gñatiōe ex rōne sua formali sunt iperfectiores generatiōe: qr termini earū inducti sunt imperfectiores: ⁊ ideo ex rōne terminoꝝ iductorū impfectorū habēt maiores impfectiones q termini gñationis: tñ alie mutationes quātū ad illud qd presupponūt: non requirūt tantā impfectionē in subiecto: quātā reqrit gñatio. ⁊ hoc vt est mutatio: qr gñatio requirit in subiecto entitatē in potētia: ⁊ hoc ad eē simpliciter. alie mutationes non. ¶ Ad ppositū applicando dico q generatio nō trāsfert ad diuina sm illud: qd p supponit generatio puta subiectū mutabile: qd est impfectiōis quia vt est mutatio non est in diuinis sz trāsfertur ad diuina inquantū generatio est productio sub ratione qua est pductio termini: qr terminus eius est pfectior terminis aliarum mutationū. et sic bñ pōt p generationē accipi essentia tāq terminus pfectissimus in diuinis. lz nō possit p aliquam aliā mutationē accipi aliqs alius terminus aliaꝝ mutationū: qr hoc ꝯcluderet ꝯpositionē ⁊ ipfectionē: qr terminus cuiuslibet alterius mutationis esset accidēs cōponibile cum subiecto.

Ad q̃stionẽ quartaz de nũero ꝓductionũ: ptz veritas q̃ sũt tantũ due ꝓductiones. Sed hoc declaratur ab aliquib⁹ sic. actus notionales fundantur sup actus essentiales immanẽtes: sed tãtuz sunt duo actus essentiales manẽtes itra: ꝙ sũt itelligere ⁊ velle: ꝙ tm̃ sunt duo act⁹ notionales fundati sup cosdẽ essentiales ꝙ sunt ꝓductiu ad intra. ¶ Cõfirmãtrõ q: act⁹ notiõales fundati sup act⁹ essentiales equant eis. ⁊ io nõ pñt plurificari act⁹ notiõales fundati sup cũdẽ actũ cẽntiales.

Et mod⁹ ponũ iste ⁊ colligit ex multis dictis opinãtis splm i pluribꝰ locis q̃ tã intellect⁹ q̃ volũtas i quocũq; hñt cẽ ꝓpter sepatione illoz a materia: postq̃ habuerint cẽ i actu suo ꝓio simplicas itelligẽtie aut volitiones sunt supra se quersiuũ ⁊ sup act⁹ eoꝝ simplices: ⁊ sup obiecta eoꝝ per act⁹ quersiuos itelligẽdi ⁊ volendi. Intellꝰ.n. ñ solũ intelligit verũ simplicẽ itelligẽtia q̃ ẽt itelligẽtia quersiua: itelligẽdo se itelligere ⁊ quertẽdo se sup obiectũ itellectũ: ⁊ sup actũ simplicẽ intelligẽdi et sup se intelligẽtẽ ꝑ actũ suũ quersiuũ: q̃ intellect⁹ nonũa scda q̃ ẽ in verbo nõ soluz scit ⁊ intelligit rẽ: ꝙ sic scit ⁊ itelligit eã: vt sciat se scire: ⁊ itelligere eã. similit⁹ volitas nõ solũ vult bonũ simplicẽ volitiõe: ꝙ ẽt volitiõe quersiua: volendo se velle: cõuertendo se sup obiectũ volitũ: ⁊ sup actũ volẽdi simplicẽ: ⁊ sup se volẽtẽ ꝑ actũ suũ quersiuũ: ꝙ ista cõuersio ptz vno modõ modõ cõuenit itellectui: ⁊ volũtati: ⁊ ptz alio et alio mõ: q̃. n. ambe se cõuertũt: vt sũt nude: pure: ⁊ sole potẽtie. hoc vno

henri. qu. 6. q. 1. ⁊ qu. 2. q. 6. ⁊ istum ma articu. 54.

B.

quersiua

v Intelli ꝑ intelligere obj. 2ª quare se sup actus q̃ sunt se sup obj: q̃ quare se sup se. — //rius reflexus

Nonũa 2ª. i. nonã hsta pacẽ reposuimus: q

Ẽ ꝓpho. i. quæ est ipꝰ pbus: ⁊ nõ magis ꝙ

reodẽ mõ cõuenit eis: quãtũ est ex pte ipãp se cõuertentiũ. ambe em̃ se solas cõuertũt sua vi actiua: q̃ cõuenit eis cõuenit: ꝙ alio ⁊ alio mõ: quãtũ ẽ ex pte obiectoꝝ ad q̃s se cõuertũt. intellect⁹ ei postq̃ ẽ cõuersus ad illa: ad q̃ cõuersꝰ ẽ: se hz vt potentiale qõdã: ⁊ puruz potẽtiale: ⁊ hoc qz intellect⁹ nudꝰ ⁊ purus nat⁹ ẽ recipe ab illis quꝰ prius passiuũ a suo ꝓprio actio naturali. qõ qdẽ actuũ ẽ idẽ itellectus ifoꝛmat⁹ nonãa simplica) i formatiõez nonũe gẽtie ꝛ declarantie. Volũtas aũt postq̃ ẽ quersa ad illa ad q̃ quersa ẽ se hz vt actuũ qõdã: hoc vt volũtas nuda ⁊ pura nata exprimere de illis (sicut ꝓprium actuũ ꝛ ꝓprio passiuo cuiusmodi ẽ cadẽ volũtas iformata amoꝛe simplica) amoꝛe quẽdã icẽtiuũ: q̃ est spũsctus i diuinis q̃ hz cẽ a ꝓducẽte ꝑ ꝑm: nõ ꝓ iformatione eis de quo est quasi subiectũ: nec ꝓ aliquã ipressiõem factã eidẽ ꝑm modũ: quo ꝛbũ fiue filꝰ ꝓcedit a ꝑre ꝓ quãdã q̃si informatione: siue impressionem factã intellectui paterno conterso: vt sit: sicut notiua declaratia de nonũa simplici: ꝙ p quandaz q̃si excussionẽ vel expulsionẽ: aut ꝓgressum: aut magis ꝓpie loquẽdo: ꝓ quãdã expressionẽ ꝓductiua de eo de q̃ subiectiue ꝓducit.

P Ex pte q̃ itellect⁹ causat actus dicẽdi a nonũa simplica in intellectu nudo cõuerso supra se ⁊ supra nonũa sua simplicẽ: ita q⁹ intellect⁹ informat⁹ nonũa simplica ẽ ꝓncipiũ actuũ: ⁊ cuiuscunq; actus notionalis itellect⁹. ipe aũt nudꝰ intellect⁹ cõuersus non ẽ nisi quasi ꝓncipiũ passiuũ: de q̃ q̃si de materiali ꝓductiue verbũ quasi ꝓ impssionẽ. Ex parte aũt volũ-

Q nonãa. sicut dr actus ifelligẽdi. Formatiõ dr a formare filiꝰ positiue. Et dr ꝙbũ ⁊ no nãa ꝛdamus q̃ manifestius illud:

Juxta illã intellectio ⁊ mortuus rei ad actũ. ꝓ impressionez: Dolet aũt ad rem ꝙ expressionez.

tatis causat actꝰ notionalis ab ipsa voluntate nuda cõuersa supra se: et super amorem suũ simplicẽ: ꝛ sup ipam voluntatẽ informatam amore simplici: ita q̃ volũtas nuda puersa ẽ principiũ actuũ ꝛ, elicitiuũ actꝰ notiõalis volũtatis: ipsa ẽ volũtas informata amore simplici est principiũ: ãsi passiuũ. de quo quasi de materia li. pduciť spũsctũs ſm quandaz expꝛessionẽ. ℙ Et hinc appet dicta intellectꝰ: vt intellectꝰ: ꝛ intellectus: vt natura: qꝛ intellectꝰ vt i pꝛe existẽs i actu itelligẽdi suam essentiã: quẽ actum ipsa essentia opatur in ipso intellectu suo vt ẽ ãsi in potẽtia ad notitiã essentialẽ ſm rationẽ itelligẽdi: secundꝰ est secunditate naturali ad pduc̃dũ de seipo sibi silꝛe: ad qõ ẽ ãsi in potẽtia: p hoc qõ est actu sub illa notitia essentiali: itellectꝰ. n. vt est quedã notitia cẽtialis ꝟz actum: est natura et principium actuum quo pater de eodem intellectu: vt est intellectus purus: et tantum intellectus: vt de puro passiuo: formar notitiam que est verbũ: que ſm rem est eadem notitia cũ illa de qua formãtur: differẽs solũ ab ea inquantũ procedit ab ea, vt manifestatiua ꝛ declaratiua ipꝰ. Et per oẽm cũdez modũ debemꝰ intelligere verbũ formari in nobis. cognitũ em̃ primo sui simplicẽ notitiã ipsimut i ꝓllectu nostro repꝛesentãdo se illi: vt pure passiuo. ꝛ sub illa rõne qua ẽ intellectꝰ. Intellectꝰ ãt sic pfectꝰ simplici notitia p obiectũ cognitũ: qõ i se cõtinet exꝑssiue: factꝰ est secũdus et principium actuum: vt natura imꝑimẽs in seipm̃: vt intellectꝰ tantũ ꝛ principiũ passiuũ ad formandum in se notitiã declaratiuam de notitia simplici: ꝛ ſm hoc qñ ꝺz ꝟbũ formari per intellectũ ꝛ q̃ intellectꝰ sit informatiõe eiꝰ actuꝰ: hoc intelligit ꝺe intellectu actu informato simplici notitia. p hãc em̃: vt pꝛationẽ formalẽ agẽdi: intellectꝰ est principium actuũ. ꝛ necessario pꝛior est rõ eiꝰ: vt intellectꝰ est passiuꝰ respectu notitie simplicis quã recipit ab obiecto ex rõ eius ſm quã est natura: ꝛ actiuꝰ p notitiã simplicẽ inherentem. ꝛ ideo ordine ratiõis pꝛiꝰ ꝟz esse: vt est intellectꝰ: ex vt ẽ natura ꝛ fundat actus notionalis: quẽ agit: vt natura sup actũ essentialẽ: quẽ patitur: vt intellectꝰ. ſ. sup notitiam simplicem obiectu: quam recipit: vt est nudus.

¶ Modus ponit ille ꝛ colligit ex multis dictis illi⁹ doctoris sp̃ sim i pluribꝰ locis. Formať em̃ verbũ ſm eũ sic in nobis: quod cognitũ primo sui simplicẽ notitiã ipsimut intellectui nr̃o repꝛesentando se illi: vt pure passiuo ꝛ sub illa rõne: qua ẽ itellectus. Intellectꝰ aũt sic pfectꝰ simplici notitia p obiectũ cognitũ: qõ in se cõtinet exꝑssiue factus est secũdus ꝛ principiũ actuuꝫ: vt natura imꝑimẽs in seipm̃ vt ẽ intellectꝰ tantũ: ꝛ principiũ passiuũ ad formãdũ in se notitiã declaratiuã de notitia simplici. Et ſm hoc qñ ꝺz verbũ formari per intellectũ: et q̃ intellectus sit informatione eiꝰ actuꝰ. hoc intelligit ꝺe itellectu actu informato simplici notitia. per hanc enim: vt p rationem formalem agendi: intellectus est principiũ actuũ: et necessario pꝛior est ratio eius vt intellectus est passiuꝰ. ſ. respectu notitie simplicis: quã

Ad maiorem expꝛessionez opinionis hen. ponit hec addito a doc. lz videaťcadez fere pꝛiori.

recipit ab obiecto: q̃ ratio eius
ſm quam eſt natura: ⁊ actiuus
ꝑ notitiã ſimplicem inherentẽ.
Et ideo ordine rationis ꝑius hz
eẽ: vt ẽ intellectꝰ q̃ vt ẽ natura:
⁊ fundat actꝰ notionalis quem
agit: vt nã ſup actum eẽntialez
quẽ patit: vt intellectꝰ. ſ. ſup no
titiã ſimplicẽ obi: quam recipit
vt ẽ nudꝰ. ¶ Qualr aũt intell's
vt nã ſit ꝑncipiũ actiuũ reſpectu
intellectꝰ vt puri ⁊ nudi ad ꝓdu
cẽdũ declarat ſic. Qr taz intell's
q̃ volũtas i quocũq̃ hñt eſſe ꝑꝑ
ſeꝑationẽ illiꝰ a mã poſtq̃ ha=
buerint eẽ in actu ſuo ꝑmo ſim=
plicis intelligẽtie: aut volitiõis
ſunt. ſ. ſe ꝯuerſiui ⁊ ſup actus
eoꝝ ſimplices ⁊ ſup obiecta eo
rũ ꝑ actꝰ ꝯuerſiuos intelligẽdi
⁊ volẽdi. Intellectꝰ eni non ſo=
lum intelligit verũ ſimplici itel
ligentia ſz etiã intelligẽtia con
uerſiua intelligẽdo ſe intellige
re. Et ꝯuertẽdo ſe ſuper obiectũ
intellectũ ⁊ ſup actum ſimplicẽ
intelligendi: ⁊ ſuper ſe intelligẽ
tem ꝑ actum ſuum ꝯuerſiuum.
Quia intellectꝰ notitia illa ſcda
que eſt in ꝟbo nõ ſolũ ſcit ⁊ in=
telligit rem: ſed ſic ſcit ⁊ intelli=
git eaz: vt ſciat ſe ſcire ⁊ itellige
re eã. ſimiliter volũtas nõ ſoluz
vult bonũ ſimplici volitiõe ſz ẽt
volitione conuerſiua: volẽdo ſe
velle: ꝯuertẽdo ſe ſup obiectuz
volitum: ⁊ ſup actũ volẽdi ſim
plicẽ: ⁊ ſup volẽtẽ ꝑ actũ ſuum
cõuerſiuum. Sed iſta ꝯuerſio ꝑ
tim vno ⁊ eodẽ mõ ꝯuenit itelle
ctui: ⁊ volũtati: ⁊ ꝑti alio ⁊ alio
mõ. q̃ enim ambe ſe cõuertunt
vt ſunt nude pure: ⁊ ſole poten=
tie hoc vno ⁊ eodez mõ cõuenit
eis quãtũ ẽ ex ꝑte ipſaꝝ ſe ꝯuer
tẽtiũ. Ambe eni ſe ſolas ꝯuertũt
ſua vi actiua: q̃ equalr eis ꝯue=
nit ſz alio ⁊ alio mõ quãtũ ẽ ex
ꝑte obiectoꝝ ad q̃ ſe ꝯuertũt. In
tellectꝰ eniz poſtq̃ ẽ conuerſus
ad illa ad que ꝯuerſus eſt ſe hz
vt potẽtiale quoddaz ⁊ purum
potentiale. ⁊ hoc qr itellectꝰ nu
dus ⁊ purus natꝰ ẽ recipere ab
illis ſicut ꝓpriũ paſſiuũ a ſuo ꝓ
prio actiuo naturali. Qd̃ q̃dem
actiuũ ẽ idẽ intellectꝰ infor ma=
tus notitia ſimplici ĩformatiõe
notitie genite. Uoluntas autez
poſtq̃ ẽ cõuerſa ad illa ad que
cõuerſa eſt: ſe hz vt actiuũ quod
dã ⁊ hoc vt volũtas nuda: ⁊ pu
ra nata ẽ exꝑmere de illis ſicut
ꝓpriũ actiuũ de ſuo ꝓprio paſ
ſiuo q̃ eſt eadẽ volũtas ĩforma
ta amore ſimplici nata ẽ expri=
mere amorẽ quẽdã icẽtiuũ. Ap
plicãdo ad propoſitũ i diuinis.
Intell's vt i pr̃e exñs in actu in
telligẽdi ſuã eẽntiam: quẽ actũ
i pſa eẽntia operat i ipſo itellu
ſuo vt ẽ quaſi in potẽtia ad no=
titiã eẽntialẽ ſz rõnẽ itelligẽdi:
fecũdus eſt fecunditate nãli ad
producendũ de ſeipſo ſibi ſimile
ad qd̃ eſt: quaſi in potẽtia ꝑ hoc
q̃ ẽ actu ſub illa notitia eẽntia=
li. Intellectꝰ. n. vt ẽ q̃dã notitia
eẽntialis ſz actũ ẽ nã: ⁊ ꝑncipiũ
actiuũ quo pr̃ de eodẽ intell'u vt
ẽ intellectꝰ purꝰ: ⁊ tm̃ itellectus
vt de ꝑncipio paſſiuo format no
titiã q̃ ẽ ꝟbũ q̃ ſz rẽ ẽ eadẽ noti
tia cũ illa: de qua format diffe=
rẽs ſolũ ab ea inquãtuz ꝓcedit
ab ea vt mãifeſtatiua ⁊ declara
tiua ipius. Ex ꝑte ꝯ itellectꝰ cau
ſat actꝰ dicẽdi a notitia ſimplici
in itellectu nudo ꝯuerſo. ſ. ſe. ⁊
ſupra notitiã ſuã ſimplicez. Ita
q̃ intellectꝰ ĩformatꝰ notitia ſim
plici eſt ꝑncipiũ actiuũ ⁊ eliciti=

num actus notionalis intellectus. Ipse aūt nudꝰ intellectꝰ cōuersus nō est nisi quasi p̄ncipiū passiuū de quo quasi de materiali producit verbū quasi p impressionē. Ex pte aūt volūtatis causat actus notionalis ab ipsa volūtate nuda ꝯuersa supra se: ⁊ supra amorē suū simplicē. Et supra ipsam voluntatē informatam amore simplici. Ita q volūtas nuda ꝯuersa ē p̄ncipiū actiuum: ⁊ elicitiuum actus notionalis voluntatis. Ipsa vero volūtas informata amore simplici ē p̄ncipiū quasi passiuū de quo quasi de materiali ꝓducit spiritus sanctus nō p informationē eius de quo ē quasi subiectiue: neq; p aliā impressionē factā eidē s̄m modū: quo verbū siue filius procedit a patre p quādaz quasi ifo:mationē: siue impressionē factā intellectui p̄no cōuerso: vt sit sicut notitia declaratiua: de notitia simplici: sz per quādā quasi excussionez vl expulsionē: aut ꝓgressuz: aut magis proprie loquendo per quandā expressionez producti ab eo: de quo subiectiue producitur. Sic itaq; patet modus: quo s̄z istam opinionē fundat actꝰ notionalis super actum essentialē ⁊ quomodo diuersimode in intellectu ⁊ voluntate.

Ista opinio ponit tres articulos quos nō credo eē v̄os. ¶ Primus ē: q qñ itellectus: vt nudꝰ cōuersus. s̄. intellectū formatū notitia simplici: format ab eo notitia genita. ¶ Hoc iprobo sic. ¶ Quattuor pōit, articulos p̄mus ē q v̄buz diuinū generat p impressionē. ¶ Secūdus est q ēt p impressionē in intellectū vt cōuersum supra se. ¶ Tertiꝰ est q notitia essentialis ē rō formalis gignēdi notitiā d̄claratiuā. ¶ Quartus est: q generat per impressionē in intellectu vt nudū. Improbationē primi articuli dimitto vsq; ad di. 5. vbi proprie habet locū. ¶ Cōtra s̄m articulū arguo tripliciter. Primo q in intellectū sic cōuersuz non imprimat v̄bū. Scdo q non sit necessaria talis cōuersio ad gignitionē v̄bi. Tertio q nulla sit talis cōuersio. Primū arguo sic. Intell's ⁊c. Intell's nō ꝯuertitur nisi vt ē i aliquo supposito: q: cōuersio ponit actio. ⁊ actiōes sunt suppositoꝝ. Tūc q̄ro cuiꝰ suppositi vel cuiꝰ psone ē: vt ꝯuertit super intellectū formatū: q: si vt cōuertit ē psone filij. ⁊ p̄cedit p te ista cōuersio generationez v̄bi. g̃ ante generationē v̄bi sunt due psone: qd ē hereticū. Si aūt: vt cōuertit sup intellectū formatū: est ipsius p̄ris. tūc arguo sic. cuiꝰ est: vt conuertitur eius est vt notitia genita format: vt ꝓbabo. igitur intellectus: vt ē p̄ris: format notitia genita. g̃ notitia genita ē ipsius psone patris: q: cuiꝰ persone est intellectus: vt format eiusdē ē notitia: qua format. Assumptū probandū probo sic. cuiꝰ est: vt cōuertitur super itellectū formatū eius ē vt habet intellectū formatū ꝓ obiecto actu p̄sente. g̃. eius est vt ab illo obiecto format. ꝓbatio huiꝰ cōsequētie. passiuū ꝓportionatū dispositū ⁊ approximatū actiuo sufficiēti ꝓportionato natū est imediate pfici ab illo actiuo. p philosophū. 9. meta. c. 4. Quoniā autez possibile ⁊c. Tūc eni ē aliqd i potētia ꝓxima

Sic in originali ⁊ melius litterā continuabis

In' ꝓhemio metaphy.

2

t. c. 10. et. 12.

quando nihil opz addi subtrahi vel minui ad hoc q̄ actus insit. Intellectus autem nudus vt cōuersus ⁊ habens intellectuz formatū: vt obiectū presens est passiuum dispositū proportionatū ⁊ approximatū intellectui informato vt obiecto sufficiēter actiuo. ergo intellectus nudus vt cōuersus nulla facta variatiōe circa ipsuz esse subsistētie vel cuiuscūq̄ entitatis vt sic format̄ notitia genita. ⁊ sic ꝓbat̄ prima ꝯn̄a.

¶ Hic posset poni vna respōsio q̄ intellectꝰ nudus videlz de quo format̄ notitia genita cōicatur filio per actum producēdi notitiā genitam per hoc q̄ de seipso actualiter format̄ illa notitia: siue ex hoc q̄ ē quasi materia iformata notitia genita hz eē in ꝑsona genita. ¶ Sz ꝯ istā rn̄sionem sunt duo argumēta prima q̄ ponentur distinctiōe. 5. q. vltima cōtra opi. de q̄si materia: q̄ ibi specialiter improbabitur.

¶ Secundū arguo sic. Intellectus patris habēs obiectū sibi presens est naturale principiuz nō solū opatiuū respectu intellectiōis patris: sed etiā productiuuz respectu notitie genite. igit̄ circumscripta illa reflexiōe esset principium productiuum.

¶ Tertiū probo sic: si per ꝯuersionez nihil intelligit̄ eē in itellectu: qd̄ non intelligeret̄ ibi eē nō intellecta conuersiōe. igit̄ cōuersio nihil est ibi. Si aūt aliq̄d intelligit̄ eē in itellectu qd̄ sine ipsa non intelligeret̄: ēro quid nō presentia obiecti: nō ꝑfectio potentie nō tandem determinatio potētie: ad actū: vel exercitiū actꝰ sicut aliq̄ ponūt volūtatē in nobis ꝯuertere itelligētiā ad memoriam: patet q̄ volūtas nō conuertit ad gignitionē verbi diuini. ¶ Itez conuersio ista non est actio: que est operatio: q̄a non intellectio: nec volitio: nec est actio ꝓductiua alicuiꝰ.

¶ Secundus articulus est: q̄ intellectus iformatꝰ notitia actuali essentiali est principium actiuum ⁊ elicitiuū notitie genite.

¶ Hoc improbo sic. verbum nō gignitur ab intelligētia: sz a memoria sz Augu. 15. de trini. c. 7. vel. 15. ergo licet i patre ꝯcurrāt memoria: intelligentia: ⁊ voluntas: pater non gignet verbuz formaliter intelligentia: vt quo sed memoria: vt autez habet notitiā actualem quasi elicitaz: ⁊ vt actū scd̄m est in actu intelligentie: cuius est omne intelligere actuale ergo: vt sic: non gignet verbum: sed vt est in actu memorie: idest vt habet obiectum intelligibile p̄sens intellectui suo: in hoc enim intelligitur actus primus: quasi precedens actum secundum qui est actu intelligere.

¶ Secundo sic. ꝓductio magis ꝯuenit actui primo: vt principio ꝓductiuo: q̄ actui scd̄o: q̄ opationes perfecte de rōne sui sunt fines: ⁊ nō sunt gratia alioꝝ finiū ergo intellectio vt ē opatio p̄ris non est ratio formalis ꝓductiua alicuiꝰ termini: sz tātū actus primus: cuiꝰ virtute elicit̄ illa opatio: erit principium productiuū.

¶ Tertio sic. si itellectio patris actualis est rō formalis ꝓducendi v̄bū: adhuc obiectū: vt p̄sens intellectui patris: vt habēti rōnē memorie: erit principiū prius ꝓductiuum notitie genite: q̄ i nobis appet: q̄ illd̄ est natū imediatius gignere: q̄ actꝰ itelligēdi. er

9. met. t. c. 16.

go aliquod verbuz prius erit genitum a patre vt a memoria: q̄ vt ab ipsa intelligentia noscente.

¶ Confirmatur qr p te essentia q̄ si opatur actū intelligēdi essentialē in intellectu paterno. Ipsa igit̄ vt p̄sens intellectui ē sufficiēs principiū quo respectu itellectiōis actualis. Sz q̄ nō sit q̄ si principiū quo respectu eius: vt in patre hoc ē qr illa intellectio patris ē iproducibilis igit̄ respectu notitie actualis ꝓducibilis est ipsa simplr principiū quo ⁊ ita ip̄z verbū nō ꝓducet̄ p notitiā actualē vl̄ itellectionē actualē patris vt p rōnē formalē productiuam sed per ipsam memoriaz. ¶ Preterea oīs intellectio cū eius eē sit in fieri hz principiuz vel quasi principiū cuius eē nō sit in fieri qr al's eēt ꝓcessus in infinitū. Alicuius igit̄ intellectiōis prime puta A. obiecti necesse ē principiū vel quasi principiū esse tantū memoriaz. Ita q̄ nō hoc totum intellectus intelligens. Alias ista nō esset prima intellectio. Sz omnes intellectiōes. A. ⁊ in intellectu eiusdez rationis sunt eiusdem rationis quicquid autem est perfectum principiuz primi in specie potest esse principiū cuiuscūqz ⁊ imediate. igit̄ memoria pfecta potest imediatum principium vel quasi principium omnis intellectiōis. A. igitur memoria patris pōt esse principium immediatum verbi igit̄ necessario est. ¶ Cōtra igit̄ nō sic: sic se hz memoria filij ad intelligētiā filij sicut memoria p̄ris ad itelligētiā p̄ris. ¶ Preterea verbū ē illius imediatius v̄bū declaratiuū a quo immediatius exprimit̄ ꝗ si rō elicitiua verbi sit actualis notitia vt in itellectu p̄ris formato sequit̄ q̄ verbū sit imediatius verbū intellectiōis p̄ris: q̄ eēntie patris: qd̄ videt̄ incōueniens: qr tūc eēt aliud prius verbū: qd̄ eēt declaratiuuz essentie p̄ris imediate. Vel oporteret dicere q̄ illa essentia nō posset declarari imediate p aliquod verbū: qd̄ vr̄ incōueniēs. Cuz s̄m Augu. 15. de trini. notitia formata ab ea re: quam memoria cōtinemus ē verbū: primū obiectū memorie diuine est eēntia vt eēntia. c. 10. et 14.

¶ Preterea si actualis itellectio p̄ris eēt genita vel ꝓducta: ꝓduceret̄ virtute essentie: nō vt iā cognita: sz vt prior oīcōgnitiōe hoc patet. tū s̄m veritatē: qr alias eēt ꝓcessus in infinitum in actibus intelligēdi: qr. semp erit dare actū intellectus añ actū itelligēdi. tū s̄m istum qui supra dixit: q̄ in patre actū itelligēdi essentiā opat̄ ipsa essentia in intellectu ipsius.

¶ Ex hoc arguo sic. actualis notitia essentie nō pōt eē formaliter alterius rōnis p hoc: q̄ ē ab alio cōmunicata: ⁊ nō ab alio sic cōmunicata qr tunc deitas eēt formalr alterius rōnis in psonis: q̄a illā vna hz a se: ⁊ nō alia. ergo ⁊ actualis notitia eēntie ē eiusdez rōnis in patre ⁊ filio: qd̄ igit̄ natū ē eē principiū quo respectu vnius si eēt principiabile idē erit principiū respectu alterius si principiat̄.

¶ Tertius articulus ē q̄ ꝯuersio intellectus nudi sup se formatū ē necessaria ad hoc: vt itellectus nudus formet̄ ab intellectu formato. ¶ Hoc nō video: qr intellectus patris habēs obiectū sibi p̄sens ē naturale principiū nō solū opatiuū respectu itellectiōis p̄ris sz ēt productiuū respectu no

titie genite. adhuc ergo circūscripta illa reflexione esset p̄ncipiuz productiuum.

¶ De quarto articulo ptz manifeste q̄ i hoc videt̄ sibi ipsi ꝯdicere sic opinās qd̄ ꝓbat̄ sic. Qr qd̄ de intellectu vt nudo formet̄ verbū ⁊ tñ non ipriuat̄ intellectui vt habēti notitiam eēntalē nō vident̄ simul stare qr sub qua rōne est ꝓximū. de quo ⁊ in quo. Sz pri⁹ dixit q̄ est quasi in potentia ad verbū ꝑ hoc q̄ est in actu sub notitia essentiali.

¶ Scd̄s etiā articul⁹ est falsus i nobis. tū qr notitia cōfusa nō potest esse p̄ncipiū elicitiuū notitie distincte: sicut nec imꝑfectū pōt esse p̄ncipiū elicitiuū ꝓductionis alicui⁹ ꝑfecti. tum qr illa notitia actualis ꝯfusa eēt simul cū notitia actuali distincta. ⁊ ita duo act⁹ eliciti simul vl̄ act⁹ ꝯfusus qñ nō eēt: gñaret actū distinctū. tum qr oīs actus intelligēdi secūd⁹ ē genitus a memoria vt memoria est in actu p̄mo ꝓportionali sibi. puta ꝑfect⁹ a ꝑfecto: ꝑfect⁹ ab imꝑfecto. sicut distinct. iij. patebit.

q. 7. et iñ. idez di. 27. c. 26.

¶ Terti⁹ articul⁹ ēt est falsus in nobis qr verbū ꝑfectissimū erit i patria sz Aug. 15. de tri. ⁊ tñ nō erit illd̄ verbū genitū ꝑ actuz reflexū siue cōuersiuū sup actū primū vt iste dicit vt ꝑ illd̄ sciat q̄s se scire vel intelligere. Qd̄ autez nō erit notitia reflexa ꝓbat̄ quia verbū ꝑfectissimū creatū nō habet ꝓ obiecto suo p̄mo aliquod creatum sz increatum.

Dico tunc ad q̄stionē qd̄ tātum sunt ibi due ꝓductiones distincte s̄m rationes formales ꝓductionum. et hoc quia sunt tantū duo principia productiua habentia formales rationes producēdi distinctas: hui⁹ causalis probo antecedens ⁊ consequentiam: antecedens sic. Omnis pluralitas reducitur ad vnitatē vel ad paucitatē tantā ad quantā reduci pōt. ergo pluralitas p̄ncipiorū actiuorū vel productiuorū reducet̄ ad vnitatē vel ad tantā paucitatem: ad quātā potest reduci: sed non pōt reduci ad aliqd̄ p̄ncipiū vnū ꝓductiuū aliud ab istis. probatio: qr principia ꝓductiua que sunt natura ⁊ voluntas habent oppositos modos p̄ncipiandi: qr alterū inclinat̄ ex se ad agenduz naturalr: alterū libere: ⁊ in potestate sua hz producere: ita q̄ ad hoc ex se naturaliter nō inclinatur. si aūt reduceretur ad aliqd̄ vnū p̄ncipiū ꝓductiuū: illd̄ haberet determinate alterū modū p̄ncipiādi alteri⁹ istoꝝ p̄ncipioruz: vel em̄ eēt ꝓductiuū ex se determinate: ⁊ tunc ꝑ modum nature vel nō ex se determinate: sz libere: ⁊ ita ꝑ modū volūtatis. Ergo nō p̄nt reduci ad aliqd̄ vnū principiū quasi tertiū ab istis. q̄. s. in ꝓducēdo neutri⁹ istorū habeat rationē: nec vnum istoꝝ reducit̄ ad alterū qr tunc alterū s̄m totū gen⁹ suum esset imꝑfectū. qd̄ falsum est: qr cuz ex eadē ꝑfectione cōueniat vtriq̄ esse p̄ncipiū opatiuū: ⁊ ꝓductiuū: ⁊ neutrū sit ex se imperfectum inquantū est operatiuum: qr tūc non esset formaliter in deo. ergo nec inquantum est ꝓductū est imꝑfectum. ergo nō p̄nt reduci ad paucitatē maiorem q̄ ad dualitatē p̄ncipij. s. productiui ꝑ modum nature: et p̄ncipij ꝓductiui ꝑ modū voluntatis: hec autē duo principia s̄m rōnes suas principiandi dñt po-

ni in primo: qz in ipso ē oīs ratio principij qđ nō reducit ad aliud principiū prius. igit sunt tm̄ duo pncipia productiua alterius rōnis in primo productiuo. hec aūt sunt productiua ad intra: pbatio. Memoria pfecta est productiua ad intra p modū nature ex solutiōe p̄cedente: qz intellectus pfectus sicut inquātū est potentia opatiua natus est intelligere obiectū: quātū est ipsum noscibile: ita inquantū est potēta productiua nr̄ie generis: natus est cē pncipiū tante nobilitatis: quātā pōt cē obiecti. Intellectus autē in primo etiā vt est principium productiuū ē sm̄ pficiter pfectus. Qđ pz: qz nō reducit ad aliud pncipiū prius: et cē impfectū reducit ad pfectum prius se. Hoc etiā obiectū primum intellectus est infinitū intelligibile ergo intellectus vt est principium productiuū: natus ē esse pncipiū productiuū infinitū.

¶ Sūr arguit de voluntate respectu amoris obiecti infiniti.

¶ Aliter arguit et redit quasi in idē sic: qz quodlibet principiū productiuum: qđ non reducitur ad aliqđ principiū prius: natū ē habere productionē sibi adequatā. igit principiū productiuū: qđ est volūtas: natū est habere productū sibi adequatū: et pncipiū productiuū qđ est natura natū est hēre sibi productū adequatū. hec pncipia productiua sunt infinita igit producta eis adequata nō possunt cē nisi infinita. Omnipotēta autē in prio nō pōt habere obiectū possibile infinitū qz tūc creatura posset cē infinita. nihil aūt infinitū est formaliter nisi deus: ex qō nec illa p̄cedenti vtrum deus sit infinitus. ergo ista pncipia sunt productiua aliqua in natura dīuina. ¶ Ulterius sequit si nō sunt ibi nisi duo pncipia productiua alterius rōnis. ergo tātū sunt due productiones numero. pbatio huius et cōsequētie pme. Qz vtrūq principiū productiuū habet productionem sibi adequatā: et coeternā. ergo stante illa non potest habere aliam.

¶ Memorandū qz tota mā di. 13. versat circa antecedēs huius causalis. Jō altercatio circa antecedēs differat vsq illuc vel hic tota tāgatur. sedz melius fiet si hic moueā qōnem. an productiones p̄cise distinguunt p̄z distinctione principiorū formaliū producēdi. ¶ Solutio huius qōnis dependet ex his an entia vel entia sit pncipiū formale cōmunicandi essentiā. ¶ Jtē an idez principiū formale producēdi possit esse respectu distinctarū productionū. ¶ Jtē tertio quales sit distinctio pncipiorū producēdi: qđ pertinet ad qōnes de distinctione attributorū. ¶ Nota, pro solutōne huius qōnis sit hec propositio. Quicqđ rōnis cuiusli existēs ad plura eiusdem rōnis se extēdit non determinat se: ad quot talia se extendit. Probat. in habitudine nature cōis ad suppositā: et causē: et effectū ex hoc sequit qđ nec natura diuina inquātū cōis: determinat sibi numerum suppositorū: nec inquātus pncipium producēdi si est tale pncipium: determinabit sibi numerū pncipiatorū igit si est certus numerus psonarū erit: qz pncipium productiuū distinguit. Sic soluit ad duo pma dubia. tertiū reqrit pbationē per adeqtionē vnice productionis pn̄ cipio vnius rōnis. Quomodo ipsa

Ordo doctrinalis in ista ad dist̄one pomēt̄ alio rum.

Diffusius vide i. 2. q. de his.

productiōe est dupler principiū quo. Quomō cēntia sola nō ē sufficiēs quo cōcādi se. Quomodo aliqd quasi posterius pōt ee principiū quo cōcādi quasi prius imperfectione. Quo nō ē eque essentia in qōlibet quasi radix oium: sed filius est prima notitia ⁊ spiritus sanct⁹ primus amor ⁊ qsi concomitatur essentia dist. 13.

Objcitur ¶ Istā ductionē sic. nā ex se est principiū determinatū ad agendum. in diuinis aūt intellectus vnde intellectus: nō tātū vr ee principiū determinatiz ad agēdum: sed ēt natura vt ē quodāmō prior intellectu: qsi radix ⁊ fundamētum sicut cēntia quelibet vr ee fundamentū potētie ḡ nō tm intellect⁹ sz ēt ipsa cēntia dz poni habere rōnē principiū illo qō ē nā vndistinguit ꝫ volūtatē.

¶ Scdo dubiū ē de istis actibꝰ ductiuis quo sint istoꝝ principioꝝ ductiuoꝝ: quoꝝ sunt actꝰ essentiales cū eni actꝰ distinguat potētias. 2. de aia. vr q istis potētijs: qbꝰ cōuenūt actꝰ cēntiales: nō cōpetāt actꝰ notionales: siue productiui. ¶ Tertio. pbatio illa non vr valere q adducit ad ostēdēdū dualitatē in principijs productiuis nō posse reduci ad vnitatē. nā principiare nec̄io: ⁊ principiare contingēter: sunt oppositi modi principiandi ⁊ diuersi: ⁊ tm hec dualitas reducit ad vnitatē. ⁊ ꝛcedo q illō vnū hz determinate alterū istoꝝ duoꝝ modoꝝ illū. s. q ē pfectior ⁊ prior. ita dicerē in ꝓposito q ad principiū qō est nā: q illō est prius in rōne ⁊ principiādi: reducit voluntas sz habeat oppositū modū principiādi.

¶ Quarto. Cōtra vltimā ꝓpositionēs ꝓdicte deductiōis arguo. Quero eni vr. pbat illa ꝓpositō q dicit q ⁊state vno actu adequato potētie: ipsa nō pōt simul hre alius: si intelligat adequatū sz ertē sionē petit principiū: si sz intēsionē vr falsus. nā sz visio vbi adequet potētie intellectiue aie christi: nō pōt nosci ēt actu elicito aliud intelligibile a se. pz ēt q deus nouit se notitia adequata intellectu suo sz intēsionez ⁊ tm nouit alia a se. si igit ita ē de actu adequato potētie opatiue q ꝓpanit alii: multo magis vr de potētia productiua: q⁹ ea⁹ productiuel productio nō ē in potētia productiua sicut opatio ē in potētia opatiua.

¶ Quinto sic. principiū nō ē principiū inquantū principiatū sz intelligitur positum in ee: sz inquātū est prius principiato vt aūt est prius principiato: nō alteret se hz principiatū ponit in ee ⁊ sic isto nō posito posset ee principiū alterius pari rone vr q isto posito simul pt ee principiū alterius: q isto posito principiū inquātū principiū hoc ē intēctū prius principiato: nullo mō alt⁹ se hz. ¶ Soluno istaꝝ duaꝝ rōnū vltimaꝝ ⁊ declaratio rōnis illi⁹ ꝫ quā fiunt ꝓbatio cōclusionis ad quā illa rō adducit vz q sunt tm due productiones dimittant vsq ad dist. 7. q. illa an possent ee plures filij in diuinis.

¶ Ad pmū rndeo q hoc totū intellect⁹ hns obiectū actu intelligibile sibi pns hz rōnē memorie perfecte, ⁊ actu primo. s. ē immediatiuꝫ principiū a cui scit ⁊ notitie genite In hoc aūt principio qō ē memoria ꝛcurrūt duo q ꝓstituūt vnum principiū totale. vz cēntia in rōne obiecti. ⁊ intellect⁹ vr potētia: quorū vtrūq; p se ē qsi ptiale respe-

Que re. s. re positionis q. illā ⁊ in q libeto q. 2. ⁊ in collatiōibus. ⁊ alibi.

ctu ꝓductiōis adequate huic to
tali ꝓncipio. ¶ Cū igit argui q
rō nature nō tm̄ ꝑpenit itellectui
ſz essentie. ¶ R̄ndeo q totale ꝑn
cipiū includēs nām vt obiectum
t intellectū vt potētiā hñtē obm
sibi ꝓſens. est ꝓncipiū ꝓductiuū:
qō est natura t ꝓncipiū ꝛpletiuum
ꝓducēdn p modū nature. Si.n.
ēentia vt obm nō haberet rōnez
principij in ꝓductiōe verbi: qua
re magis diceret verbū ēentie q̄m
lapidis ſi ex ſola infinitate itelle
ctus vt principij ꝓductiui posset
ꝓduci verbū infinitum quocūq;
alio obiecto ꝓſente.

¶ Ad ſcōz dubiū dico q memo
ria in patre ē ꝓncipiū opatiuum
patris: quo ſcz vt actu ꝑmo pa
ter formal̄r itelligit vti actu ſcō.
eſt ēt eadē memoria patri ꝓnci
piū ꝓductiuū quo ꝑ existēs in
actu ꝑmo ꝓducit: vt in actu ſcō
no aliā genitā: t act̄ ꝑmo ꝓor est
ꝑoritate originis actu ſcō. non
fundat igit act̄ ꝓductiuus ſuper
actū ēntialēſi ꝓſiſtit i actu ſcō
vz qui est opatio quaſi ſup rōnē
formalē elicitā illū actū ſcōz: ſz
quo dāmodo ꝑcipit illū actū q
actus ꝑmus: q est opatiuus t ꝓ
ductiuus est rō ꝓficiēdi ſuppoſitū
in actu ſcō: q̄ ē operatio ſuppo
ſiti: in quo est quodā ordiñe ꝓus
anteq̄ intelligat ꝓduci illud qō
ꝓducitur: operans enim t ꝓduc
ēs p id̄ ꝓncipiū prius est ope
rans q̄m ꝓducēs. Exemplū ſi lu
cere poneretur aliqua operatio
in luminoſo: t illuminare pone
ret ꝓductio luminis a luminoſo: lux in luminoſo cēt ꝓncipiū q̄
t respectu opatiōis q̄ ē lucere: t v
respectu ꝓductiōis q̄ ē illumina
re. nec th̄ lucere qō ē opatio cēt
rō formalis illuminationis q̄ est

ꝓductio: ſz cēt ibi ordo quaſi ef
fectuū ordinatoꝝ ad eandē cām
cōz amboꝝ a qua immediatius
ꝓcedit vn̄ effect⁹ q̄m alius. Ita i
ꝓpoſito ad eūdē actū ꝓmū: qui
ē memoria patris ordinē quēdā
intelligunt. hñre intelligere qō est
opatio patris t dicere qō ē ꝓduc
cere ꝑtis respectu nostre gentē
nō talē tm̄ ordinem: q̄ intelligere
ꝑtis sit cā vel ꝓncipiū elicitiuum
dicere ꝛbi. ſz q̄ immediatus intelli
gere sit q̄ſi ꝓductiua memoria pa
tris: q̄m dicere: vel q̄m ꝛbū ſit ꝓdu
ctū ab eodē. nō igit ē ibi talis or
do: q̄lez ponit opinio ꝓbabilis rōne
obiecti ꝓſupposīti: vel rōne ꝓncī
pij formal̄ agēdi. ſz tm̄ ordo ꝓor
quaſi ꝓducti ad ꝓductū respectu
eiusdez ꝓncipij cōis ad q̄ſi ꝓduc
tū t ad ꝓductū. ¶ Et tūc ad illū
ſcōm ō aia ō distinctiōe potētiaꝝ
p act⁹ ꝓt dici q q̄ſi ꝓducere: ꝓ
ducere ſūt act⁹ eiusdē rōnis. ſi.n.
illū qō ſi ꝓducit: ſz q̄ſi ꝓducit cēt
realr distinctū a ꝓducēte cēt t
ꝓductū. igit q nō ſine ꝓductiōe
inſit tm̄ virtute principij qō esset
ꝓductiuū eius ſi posset distin
gui t ꝑtāto dicat q̄ſi ꝓductum
nō variat formaliter actū ab illo
quo ꝓduceret: ſi cēt ꝓducibile.

¶ Alia rnſio cēt de itellectu agē
te: t possibili. ſz nō trāseo: q nō
dicit adhuc cū intellectui ꝓuenit
ꝓducere notitiā vt ꝓncipio par
tiali. hoc dicēt infra. ſed nūc de
intellectu indistincte loquēdo.

¶ Ad tertiū dico q q̄ſi duo ꝓn
cipia habent modos oppoſitos
ꝓncipiādi quoꝝ neuter ipoꝝ tat
aliquā impfectionē neuter redu
cit ad altertū vt ad ꝓus natura. ſz
possz ibi cē aliqua positiua quaſi
originis. nūc aūt neutr istoꝝ ꝓn
cipioꝝ includit aliquā imperte

Spiritus
Verbum
Memoria
Origines
Imago
Intellige q ꝑt ꝓ ē intellige q ꝓducē ꝑpitare
na nō ut ꝓ ſz ſiph. 192 ſic ꝑ ꝓducere. q
cēt q̄ſtitutus.

q̄ ſpūs emanat
ne emanat
henricus de hasſia
quasi
Vide clariꝰ volue
nē. ſ. di. 6 q. 13.
ſ. 1
agēs ꝓductiua nō ſ
di. 3. q. 1 poſſibil
7. vt. act cēt
9. t q. 1 a
li. q. 15
t in. q.
colla
tionu
t li. de cā de
aia
ſpūſct⁹
alibi.
P
X

ctionē nõ magis inquantũ ꝓductiuũ ꝫ inquãtũ opatiuũ. nec ẽ vnũ ad alterũ reducẽ: vt ad ꝓ̃s natura: nec ãbo ad tertiũ ꝓpter idẽ q̃ neutrũ est impfectũ: ⁊ etiã q̃ illud tertiũ cẽt pncipiũ fm rõnẽ alterius istoꝝ: q̃ inter ista nõ est medium in pncipiãdo: ⁊ ita si ãbo reducerent ad tertiũ vnũ reducẽ ad aliud et idẽ ad ſeipz.

In aliqbꝰ originalibꝰ iste q̃ttuꝰ instans ſtie ponunt ſuprà ibi. tertius articulus cõtra hẽ arguẽdo.

Contra ista instat. ⁊ pmo sic. intelligẽtia est in patre ſub ꝓpria rõne intelligẽtie ⁊ ꝓpria pfectio intelligẽtie: vt intelligẽtia est ẏbuz. ẽ verbuz est in intelligentia patris vt patris est qõ est negatum.

¶ Preterea Aug. 15. de tri. ca. 13. verbũ est visiõ de visiõe. ẽ actualis notitia est rõ gignẽdi verbuz.

¶ Preterea nõ vꝫ dria inter memoriã et intelligẽtiã in patre. ergo nõ vꝫ aliud esse imp; obare patrẽ: vt intelligẽtiã esse pncipium verbi: ⁊ patrẽ vt memoriã: idem igitur app; obas et imp; obas.

¶ Quarta instãtia est quare pater ista actu ꝓducit notitiã genitã et nõ illo nõ videt rõ. cũ vtergꝫ sit actus eiusdẽ actus ꝓmi.

¶ Ad ꝓmũ dico q̃ pater formal'r est memoria intelligẽtia. ⁊ volũtas. Aug. 15. & tri. c. 7. siue. 15. de quis. In illa trinitate ds̃ audeat dicere patrẽ: nec ſeipm: nec filiũ: nec ſpm̃ ſctm̃ intelligere: nisi p filiũ: vel diligere nisi per ſpm̃ ſctm̃. per ſe aũt meminiſſe tãtũmõ vel ſui: vel filij: vel ſpũſſancti. ſequit̃ quis hec in illa trinitate vel opinari: vel affirmare ꝓsumat. ſi cm̃ ſolus ibi filꝰ intelligat: vt intelligentia ſit: ⁊ ſibi: ⁊ patri: ⁊ ſpiritui ſancto: ad illã abſurditatem redit̃ur: q̃ pater nõ ſit ſapiens de ſe: ſed de filio. hec ille. ¶ Intelligit igitur q̃ pater formal'r est memoria ſibi: intelligẽtia ſibi: ⁊ voluntas ſibi. ⁊ in hoc est diſſimilitudo inter ꝓsonas ⁊ partes imaginis in nobis: fm ipm. cũ igitur dicit: ꝓprius actꝰ intelligẽtie, est verbũ. nego. imo de rõne verbi ẽ q̃ ſit notitia genita. Dices. ſufficit q̃ ſit notitia declaratiua. nego. intelligẽdo p declaratiuũ relationẽ rõnis: vt est intelligibilis ad intellectũ: taliſcĩ relatio est notitie declaratiue actualis ꝓis qua pater formal'r intelligit: ad notitiã habitualẽ ꝓis: vt est memoria. ita q̃ obiectũ ꝓſens intellectui ꝓis declarat eque ꝓfecte ꝓ notitiã actualẽ ſicut ꝓ notitiã actualẽ q̃ ẽ filius. ⁊ñ notitia actual' ꝓis nõ ẽ habũ q̃ nihil põt eẽ formaliter i ꝓe: niſi nõ genitũ.

¶ Cũ vero dicit ſcõ: q̃ est notitia de notitia. Rñdeo q̃ ipſemet Augu. exponit ſe. 15. de tri. c. 11. ſi millima ẽ viſio cogitatiõis viſioni ſcie: ⁊ eodẽ. c. 12. ſiue. 32. & paulo. Tũc. n. est verbũ ſimillimum rei note. de qua gignit: ⁊ imago eius: qñ de viſiõe ſcie viſio cogitatiõis cõstruit̃. iſte cõſtructiões ſunt intrãſitiue. nã ſicut viſio cogitatiõis nihil aliud est: ꝫ cogitatio. ita viſio ſcie nihil aliõ est: ꝫ ſcia. Idẽ est igit̃ dicere deviſione ſcie naſci viſionẽ cogitatiõis: qõ de ſcia naſci cogitatiõez. ſcia aũt ẽ forma hitualis ꝓficiẽs memoriã fm cũdẽ. 15. d tri. c. 15. ſiue. 38. vbi dicit. ſi põt eẽt alia ſcia ſempiterna: ſempiterna nõ põt eẽ ciuſdẽ ſcie cogitatio: illõ ſempiternũ fm eũ ptinet ad memoriam non ſempiternũ ad intelligentiam. nihil igitur aliud vult dicere viſionem de viſione notitiã de notitia

i. gnit ase
mmoniaz
Intelligẽtias
tudus
ẽs
ꝓpria erit
pterna nõ
minat
actualis

V Exhis patẽt q̃ nõ ſunt ſpes ymaginũ ꝓponendas ſibi ſũmã ſũe ſpẽ ymaginũ: ſed ſũmã ſũe ſpẽ ymaginũ ſũe ſpẽ ymaginũ

nisi actũ scõm qui est visio vel cogitatio: in intelligentia nasci de actu pmo: qui est i memoria que est visio habitualis vel scientia fm eum.

¶ Ad tertiã instantiã cũ dicitur de differẽtia memorie ⁊ intelligẽtie. dico q illi aduersarij nõ ponunt dẽiam realẽ inter intellectũ ⁊ voluntatẽ patris: ⁊ tñ habent cõcedere tantã differẽtiã: q alterum põt esse pncipiũ elicitiuum alicuius pductionis: cuius alterũ nõ põt esse pncipiũ elicitiuũ formale: filius enim producit formaliter per modũ nature. sed nõ producitur formaliter per modũ volũtatis. igitur ly non differant realiter memoria et intelligentia patris. est tamẽ tanta differentia inter illa: q alterũ posset poni pncipiũ elicitiuũ alicuius pductionis: cuius reliquũ nõ ponat pncipium elicitiuum formale. talis differentia pz fm Aug. 15. de tri. cap. 8. ⁊ vbi prius. talis est enim q ſ pater esset memor: taliter noscens. non autem intelligens non esset pfectus fm phm. 12. metaphysice. non obstante illa identitate memorie ad intelligentiam siue recordationis ad intellectionem.

¶ Ad quartã instantiã dico: q hec est immediata contingens: calor calefacit. et ista immediata necessaria. calor est calefactibile: quia inter extrema neutrius istorum inuenitur aliqd mediũ. ita dico q ista est per se operatio inquantũ operatio est non pductiua q operatiões: vt operationes: sunt fines ⁊ perfectiões operantis. pductio autẽ: vt pductio est: nõ est pfectio. pducẽtis: ſz hz terminũ. pdugũ extra essentiam pducẽtis: vel saltẽ nõ includitur formaliter in psona pducentis. Quare igitur actus scõs quo pater intelligit vel opatur formaliter non pducit. ¶ Rñdeo q illũ intelligere ex rõne sua est opari patris: et nõ est pducere. pductione autẽ siue dictione pducit. sicut aliqd calefactione calefacit formaliter cui nõ est alia causa prior. Qõ autẽ dicis idem esse pncipiũ istoꝝ duoꝝ actuũ nõ alterando modo de intellectu agente ⁊ possibili: põt ꝓcedi: q ex plenitudine pfectionis potest cõpetere alicui: q operet ⁊ producat aliqd aliud a se. magis tñ hoc patebit qñ dicẽ q dicere nõ est aliquis actus intellectus: sed aliquis actus formaliter est tamẽ aliqs actus intellegendi formaliter est productus: sed aliquis alius actus formaliter naturaliter pcedens: vel subsequens põt esse pductiuus: qualis est actus dicendi.

Ad primũ

argumentũ pncipale dicto q Auer. i cõmento. 46. 8. phycoꝝ. cuius ter. incipit. vtruz autẽ vnũqdqꝫ: nõ loqtur exposite: nisi de homine. ⁊ quo ad hoc contradicit Auicẽ. sicut ipse dicit ibidẽ imposuit autem Aui. q posuerit q homo potuerit generari equinocce. ⁊ tunc conclusio Auer. vera est. nihil cñ generabile vniuoce põt gñari equinoce: nisi sit ita impfectũ: q cũ equinoca sit vniuoca ſ ⁊ vniuoca sufficiat ad gñationẽ eius. ⁊ ideo impfecta entia possunt generari equinocce: ⁊ vniuoce perfecta autem non. tamen rationes Auer. videntur concludere nõ tãtum de homine sed de qua cunqꝫ specie ita naturaliũ generabiliũ ⁊ [illegible]

Quere Auicẽ, 15. de animalibus ⁊ 17. de diluuio ad hoc.

R

si hoc intēdat cōclusio eiꝰ est falsa: ꝛ rōnes nō ꝯcludūt. ¶ Quod cōclusio sua sit falsa patet ꝑ Augustī. 3. de trīn. c. 4. ꝛ. 9. ꝛ rō augustī. ibidē est. q; generatuꝫ per putrefactionē propagat alia ut erū ꝓpagantia: propagāta autē sūt vnuoca generatis a se: ergo propagata et generata ꝑ putrefactionē sunt vnuoca. q; si negat Auerro. assumptū de apib; ꝛ de cōsimilib; animalib; non potest negare de plātis: quia equinoce genitē: hoc est nō ex semine, postea ꝓducūt vnuoce semen ex quo generantur plante alie eiusdē speciei. ¶ Cōtradicit etiam ei Aug. i epistola ad deo grās. Ubi dicit multa genera animaliū sine parētib; ex terra ꝓcreant: q; tamē pariunt coeūdo ipa etiam sibi similia nec ꝓpter diuersitatem naturalitatis intersit aliud ad naturā eorū que ꝓcreata sunt ex terra: et eorū q; ex illis coeūtib; orta sūt: simulterein viuunt ꝛ moriuntur ꝙuis dissīlr nata sunt. Et Amb. de incarnatione ꝙbi in fi. ¶ Sz ꝛ ipemet ꝓdicit sibūpsi i aliꝭ locis de hac cōclusione. nā de generatiōe accītuum equoca ptz ꝑ ipm scdo de ce. ꝛ mūn. cōmē. 42. vbi cōcedit q; i accīdentib; nō sp ē gnatio ab vnuoco: ꝛ pōit explū ꝺ calore. pz em q; calor gnat equoce ex motu ꝛ ꝙcursu radiorū: ꝛ etiā a calore vnuoce. ¶ Insubstātijs ēt pz q; ignis gnat equoce ꝛ vnuoce. q; equoce ptz. 3. ꝺ ce. ꝛ mū. ꝛ Auer. cōmē. 56. ex ignis a lapide non ē de capitulo trāslationis sz ꝺ capitulo alterationis. hoc ē nō gnat ꝑ lationē sz ꝑ alterationē. gnatur etiā per motū localē. ex. 12. meta. cōmē. 18. ꝛ ꝑmo metheoꝝ. ū de gnatiōe umpssionū ignitaꝝ. ¶ Itē ptz ꝺ aliꝭb; q; multa gnant equoce. 12. meta. cōmē. 18. Uespe videnī fieri de coꝛpibus equoꝝ mortuoꝝ et apes ꝺ coꝛpib; vaccaꝝ. ¶ Qō suā. aūt oia ꝓdicta gnata equoce sint eiusdez spēi cū gnatus vnuoce. ꝓbatur q; habēt operationes easdē ꝛ circa easdē obiecta. ꝛ ab eisdē conseruant: ꝛ ab eisdē corrūpunt: eosdem em hnt motꝰ siue quantum ad sursum: siue quātū ad deorsum: siue quātum ad motū progressiuū. ꝛ eadem organa motꝰ progressiui. ex vnitate aut motus concludit. Arist. ſ. de ce. ꝛ mū. vnitatē nature. ꝛ Cōmentator ibidez ꝓmen. 8. Motꝰ vnꝰ nō ꝓuenit nisi ex vnitate nature: habēt etiā hec ꝛ illa mēbra eiusdez spēi. ꝛ mēbra leōis nō differūt a membris cerui nisi q; alia differt ab alia. ꝑmo de alia. ꝛ gnaliter q; cūq; media pñt cōcludere vnitatē specifica: siue sumpta ex accītib; siue sumpta exꝯpib; concludūt ꝓpositum: de vnuocatione generatoꝝ sic ꝛ sic. in vnitate specifica. ¶ Cōtradiat etiā sibi magister sū. 7. meta. vbi vult q; sicut aliqua eadem fiunt ab arte ꝛ a casu. quando ꝓncipiū est sīle in materia illi quod esset ꝓncipiū motus factōis si idē fieret ab arte ita vult: q; quedam naturalia fiunt a natura: ꝛ a casu ꝛ quedā nō. et ibidem Auer. ꝛ incipit ter. Ergo sicut dictum est. vult ibi q; illa possunt gnari sine semine equoce: in quoꝝ materia potest induci virtute celestis aliqua virtus similis virtuti seminis i propagatis. patet igitur multiplicat oppositū cōclōnis Auer. si gnaliter ꝛ vnuersaliter itelligaī. Rōnes ēt. siue non concludunt.

Ad primam

Do. ctrina ſōlus. ſuna.

T. c. 8.

Cō. 53.

T. c. 22. 23. 7. 31.

Cō. 31.

¶ Ad primam rñdeo q materia fm phm. 1. phyſicoꝝ. 7. 5. meta. ẽ ex qua fit res cũ inſit, addit cũ in. ſit ad dñam oppoſiti ex q̃ tranſmutato 7 corrupto fit res nõ autez meſt fieri facte. ſi ergo accipit q forma eiuſdẽ rõnis: materie eiuſdẽ rõnis: ꝓprie loquendo de mã: q̃ eſt ps rei inexiſtẽs. cõcedo ꝫ ſi accipiat materiã ꝓ oppoſito ex q̃ corrupto gñaꝫ oppoſitũ negoꝫ. ignis enĩ eiuſdẽ ſpẽi gñaꝫ ſiue ex tẽrra corrupta: ſiue ex aere corrupto: in ꝓpagatis aũt 7 putrefactis ẽ materia eiuſdẽ rõnis primo mõ: ꝫ nõ ſecundo modo.

¶ Ad ſcõm dico. q non ꝺr aliq̃d fieri raro vel vt in plurib⁹: q̃ ipm in ſe cõtingat frequẽter vel raro. frequẽter⁹ enĩ lapis cadẽs frangit caput: cꝫ luna eclipſet: ꝫ iſta differẽtia ꝺz intelligi ꝓ cõparatiõez alicui⁹ effect⁹ ad ſuã cauſaz. 7 ꝺr ille effectus euenire⁹ i maiori ptẽ qui ꝫ cãm determinatã ad ſuũz euentũ: q̃ vt in plurib⁹. ꝺduat effectũ. Raro ꝺr euenire: qñ nõ ꝫ certam cãm determinatã ad ſuũ euẽtũ: ꝫ tantũ ꝑuenit ex aliqua cauſa ordinata ad alium effectũ: ipedita: tñ ab illo effectu ad quẽ ordinat: 7 tñ ex tali impeditione ꝓuenit iſtud raro: accipit etiaz raro vel vt in plurib⁹. ꝑdiſtinguit inter oppoſita ꝗductoria non ꝓ out inter diſparata diſiungit.

¶ Cum igit arguit: gñabile hoc ſi gñatur equiuocoꝝ vel nõ ex ſemine. aut igit ex neceſſitate: aut in plurib⁹ vel raro. ex neceſſitate cõcedo q nõ aut g̃.i maiori ptẽ vel raro. cõcedo q in maiori ptẽ ꝓpa rãdo ad cãm determinatã 7 etiã vt ẽ diſiũctio iter ꝺdictoria cõparãdo: ſ. effectũ equiuocũ ad cãm equiuocã ſub diſiunctiõe ad ꝺdictoria: ꝫ rari⁹ euẽniat hoc q̃ generet nõ ex ſemine cꝫ q̃ generet ex ſemie vt vꝝ ꝓparant adinuicẽ duo diſparata? ¶ Qđ aũt primo mõ euenĩat vt in plurib⁹ ꝑbatur eni ꝓ ſe eſt ſol cã ordinata ad generandũ nõ ex ſemine. ſicut ꝓ pagans ẽ cauſa ordinata ad generandum illud ex ſemine.

¶ Si inſtãt hic q ſi ſcõ mõ raro euenit: g̃ a caſu nõ ſequit: 7 ſi ita arguit vlterius de caſualitate prout caſualia dicunt illa q̃ euenĩut tantũ ex cã alt⁹ effect⁹ impedita: 7 tñ vt dicat caſualia ſunt monſtruoſa 7 non ꝓfecta in aliqua ſpẽ: q: ꝓprie loquẽdo caſualia nõ euenĩut ab aliq̃ cã ordinata ꝫ cã ordinata ad ꝑductionẽ alt⁹ impedita producit caſuale.

¶ Cũ arguit tertio de motu ter mio. Rñdeo q̃ iſta ꝓpõ motuuz differẽtiũ ſpẽ ſunt termini ſpẽ diſcrẽtes: nõ ẽ inediata ꝫ depẽdet ex aliꝭ duab⁹. P ꝓta ẽ. motuum differẽtiũ ſpẽi ſũt fluxꝰ differẽtes ſpẽi vel forme ꝫ ꝗa ſũt fluxꝰ differũt ſpẽ. P Scõa ẽ. forma fluẽs vt forma fm quã ẽ fluxꝰ ẽ cuiuſdẽ rõnis cũ forma terminãte. vbi aũt ẽ altera iſtarũ duaꝝ eſt falſa: ꝓpoſitio aſſumpta ẽ falſa. ita ẽ i ꝓpoſito q̃ forma ꝺducta ꝓ ꝑductione cuiuſmodi ẽ cẽntia: nõ ẽ eiuſdẽ rõnis cũ forma q̃ ẽ fluẽs vt fm quã ẽ fluxꝰ. cuiuſmodi ẽ ꝑductio

¶ Qđ aũt ſit falſa qñ alter⁹ illorũ ẽ falſuz ꝓz: qꝛ idẽ vbi põt acqri per motũ circularẽ 7 rectũ q etiã motus ſunt alteri⁹ ſpẽi 7 incõparabiles fm phm. 7. phyſi. hoc autem eſt qꝛ forma q̃ eſt terminus fluxus nõ ꝫ diſtinctionẽ ſpecifi- cam ſicut illa forma q̃ eſt fluens vel ꝫ quã ẽ fluxꝰ. Qualitercũq; ſit de exẽplo forſan opz vbi expo-

Sco, ſup ꝓmo ſen.

T.c. 82. T. có. 2. 4. 5

Hec- tellige ꝓ noti- tia phi 2. phy- ſico. de caſua- libus get for- tuitis effecti- bus. t. c. 48 fuide

T.c. + 21.

nere phm ⁊ tenere q̄ vbi fluēs ꝑz circulū ⁊ lineam rectam sint eiusdem rōnis inquantuz vbi fluens. lz rectuz ⁊ circulare: que accidūt linee siue magnitudini sup quaz mouent nō sint eiusdē rōnis: ⁊ iō quo ad illa sit motus incomparabilis nō aūt q̄ ad vbi ⁊ vbi fluēs per se: ⁊ ideo nec quo ad motus per se saltem illud ad qd̄ hoc exēplum adducitur verum ē q̄ forma fluente exn̄te alterius rationis a forma terminante: non opz ex distinctiōe motuū distinctionē ꝯcludere terminoruz. in ꝓposito aūt ꝓductio est alterius rōnis ab eēntia terminātē vt a termio formali accepto per eā: qz ꝓductio est relatio essentia ad se. ⁊ iō pluralitas ꝓductionū nō ꝯcludit distinctionem formalē terminoruz ipsarum. ¶ Sz adhuc vr̄ remanere difficultas istorum argumentoꝝ. Auer. lz enim eadem natura possit cōicari vniuoce ⁊ equiuoce non tn̄ ab aliquo eiusdem speciei sed ab indiuiduo vnius speciei: tm̄ vniuoce communicatur equiuoce autē a causa supiore. natura aūt diuina non cōmunicat̄ ab aliq̄ causa superiore. sz tm̄ ab aliquo in eadē natura. ergo videtur q̄ natura illa nō habeat communicationē nisi vniꝰ rōis. ¶ Rn̄deo natura creata nō potest communicari nisi communicatione vniꝰ rationis a supposito illius nature. ⁊ rō est: qz effectus non excedit cām: effectus aūt communicatus tali supposito est natura. ꝗ opz q̄ principium communicandi sit natura: quia nihil ꝑfectius ipsa natura est in tali supposito communicante. nec aliq̄d eque perfectuz nature. natura autem ē ꝑncipiū cōicatiuum vnius rōis. ergo supposito agēti virtute naturē cōpetit cōmunicatio tm̄ vnius rōnis. Oppositū est in proposito: qz suppositum istius nature pōt habere principia alterius rōnis i ꝓducēdo quoꝝ vtrūq̄ sit eque ꝑfectū cū natura: ⁊ iō vtrunq̄ p̄t eē ꝑncipiū cōicādi nāz: ⁊ ita hic potest eē duplex cōicatio ab illis suppositis: que sunt huius nature.

¶ Si instet̄ hic q̄ duplex est ꝑncipiū operādi i nobis. s. itellectꝰ ⁊ volūtas eque perfectū ipsi nature: quia idē forme ꝑm vnā opinionē de potentijs anime. Respōdeo. Ulterior ratio ē eius qd̄ suppōit̄ hic de duplici ꝑncipio cōicādi naturā in diuinis nō aūt i creaturis. ⁊ pōt eē talis. Lz in nobis sit duplex principiū operatiuū voluntas ⁊ intellectꝰ ⁊ ambo sint ꝑfecta: ⁊ possint hr̄e ꝑfectas opatiōes sibi adequatas in rōne opatiōis: nō tn̄ hn̄t opatiōes adequatas sibi inesse: hoc ē lz ꝑ itellectū nostrū possumꝰ habere itellectionē ita ꝑfectā sicut aliqua pōt nature nostre ꝯpetere: nō tn̄ itellectio ista erit ꝑfectū ens vt natura: qz intellectio adequata itellectui vt potentie: vel obiecto in ratione operationis nō est adequata intellectui vel obiecto inesse. Intellectus igitur ⁊ voluntas in creatura: ⁊ si sint ꝑncipia ꝓducēdi opationes adequatas sibi i rōne opationis: non tn̄ inesse: ⁊ per ꝯn̄s multomagis nec realr̄ adequatas nature cuiꝰ sunt itellectꝰ ⁊ volūtas. Ita pōt argui de q̄bus cūq̄ ꝑncipijs ꝓductiuis in creaturis quoꝝ distinctio stat i eodē supposito alicuius nature. in diuinis autem qz principium operatiuuz non tantum equatur nature in ratione principij operatiui

Instātia subtilis.

Cā notabilis cōicationis nature.

2. sen. di. 16.

* Intelligit hic doc. ꝑ opatōnes ꝓductiones: ⁊ ꝑ principia ꝓductiua itellꝰ ⁊ uolumtatez

sz ēt i eēndo opatio ēt equat̄ p̄n-
cipio opatiuo ⁊ hoc in eēndo. ⁊
p ꝯñs equat̄ nature. sil̄r ergo q̄
p̄ncipiū ꝓductiuū equat̄ nature
in eēndo: ⁊ iō per ip̄m pōt cōicari
terminus formalis ꝓductionis
adequat⁹ sibi ⁊ nature in eēndo.

Ad argumēta que pro-
bēt ꝙ non sunt tm̄ i deo duo prin-
cipia ꝓductiua. Cū p̄mo arguit̄
de natura ⁊ itellectu ꝙ sunt duo
p̄ncipia ꝓductiua disticta p ph̄z
secūdo physicoꝝ. Rñdeo ꝙ ph̄s
parū locutus ē de volūtate vt di-
stiguit̄ ꝯ itellectū: sed cōiter i rō-
ne p̄ncipij actiue cōiūxit itellectū
ad volūtatē. ⁊ iō in scdo physico-
rū: vbi distiguit ista p̄ncipia acti-
ua in naturā ⁊ itellectū. nō dz in-
telligi vt itellect⁹ distinguit̄ ꝯ vo-
lūtatē vt patebit statiz. sic eni cō-
currit cū volūtate cōstituēdo idē
principiū respectu artificialium.
Hoc patebit rñdēdo ad instātiā
ph̄i de. 9. met. Ad quā dico ꝙ in-
tellect⁹ cōparat̄ ad suā naturā: ⁊
ad suā ꝓpriā opationē cui⁹ ē p̄n-
cipiū elicitiuū ⁊ ꝓductiuū aliquo
mō. ⁊ cōparatur ad operationes
aliarū potētiarum respectu qua-
rum ē potentia directiua vel re-
gulatiua. Si p̄mo mō accipiat̄:
dico ꝙ ē mere nā ⁊ in eliciēdo ⁊
in ꝓducēdo. quēcūq; eni actū in-
telligēdi ꝓducit cū obiecto p̄nte
in memoria mere naturaliter ꝓ-
ducit: ⁊ quācūq; opationē opat̄
mere naturaliter opat̄. voluntas
aūt respectu opatiōis ꝓprie vt p-
ductiua hēt oppositū modū ꝓdu-
cēdi. ⁊ hoc satz appet p philoso-
phū. 9. meta. c. 4. vbi tractat q̄ñō
potētia rōnalis ⁊ irrationalis re-
ducunt̄ ad actū ⁊ arguit ꝙ potē-
tia rōnalis q̄ ex se est ad opposita,
non potest ex se exire in actū. tūc
enim simul exiret in opposita: q̄
simul ē oppositoꝝ. ⁊ ex hoc ꝯclu-
dit ꝙ p̄ter illā potētiā rōnalē opz
ponere aliā potentiā rōnalez de-
terminatiuā p quā determinet̄: ⁊
illa determiata nō p̄t exire i actū.
⁊ ex hoc sequit̄ ꝙ intellectus si ē
oppositorū: sic est oppositoꝝ per
modum nature: ꝙ q̄ntū ē de se ne-
cessario ē oppositoꝝ: nec p̄t se de-
terminare ad alteꝝ illoꝝ sz req̄-
rit alteꝝ determinās qd̄ libere p̄t
exire in alteꝝ oppositoꝝ. hoc est
appetitus: s̄m eūdē vel p̄ h̄rsis.
Exēpluz. sol hz virtutē ꝓducēdi
opposita. s. liquefactionē: ⁊ coa-
gulationē. vnde si essent duo pas-
sa approxiata quoꝝ alteꝝ eēt li-
quefactibile: ⁊ alterum coagula-
bile: sol de necessitate nature ha-
beret elicere illos duos actus in
illis. ⁊ si idē eēt approximatū: qd̄
simul natū esset recipere opposi-
ta ista. sol de necessitate simul ꝓ-
duceret opposita vel neutruz. est
ergo potētia solis mere natura-
lis lz oppositoꝝ: q̄ ē illoꝝ mere-
re se ita ꝙ non p̄t determinare se
ad alteꝝ tm̄. talis potētia ē itelle-
ctus: vt intellectus ē p̄cise respe-
ctu oppositorum intellectoruz: ⁊
nō ē ibi aliqua determinatio ad
alterū tātū illorū: ⁊ non ad reli-
quum nisi quatenus volūtas cō-
currit. Philosophꝰ aūt cōiter loq̄-
tur de itellectu s̄z ꝙ cū volūtate
ꝯstituit vnū p̄ncipiū respectu ar-
tificialiū ⁊ nō vt ē nāliter eliciti-
uus sue opatiōis: ⁊ iō est qd̄ aliqñ
ꝯ naturā distiguit itellectū: aliqñ
artē aliqñ ꝓpositū: idē intelligēs
p oia. ¶ Cū vltimo dr̄ de volūta-
te ꝙ est p̄ncipiū respectu creatu-
rarū dico ꝙ p p̄us naturaliter vo-
luntas dei est p̄ncipiū ꝓductiuū

Tc. cō 49.

T. c. 10.

alicui⁹ pducti sibi adequati ꝙ sit
deꝰ hoc pductiuū nō adequat i. adeq̄uz
vide p infinito est infinitū: ita creatura ē
ma. di= secūdarilū volitum: ⁊ productum
stin. 2. a volūtate dei.

q.1. **Ad secūdā** qōnē cūq̄ri
tur ḋ trini
tate psonaꝝ in diuinis. ¶ Rndeo
q̄ sunt tres psone in essentia
diuina. Quod ꝓbatur sic. Sunt
tres due ꝓducte: ⁊ tres vna impro-
ducta. ergo tres sunt psone
¶ Circa ꝓmam ꝓpositionem ꝓ
bo ꝓmo q̄ sunt due ꝓducte. secḋo
qḋ nō plures. Ad ꝓbandū q̄ sunt
due psone ꝓducte. ꝓmo ꝓbo
q̄ est aliqua psona ꝓducta actu
intellect⁹ ⁊ hoc sic. Intellect⁹ ⁊ est
pfecta memoria. i. habens obie-
ctum actu intelligibile sibi ꝑsens
per aliquez actū sui est ꝓductiu⁹
termini adequati. scilicet infiniti,
ex ꝓcedenti qōne: nihil aūt sciꝑm
ꝓducit. ꝓio de tri. ergo qḋ ꝓdu
citur a actu intellect⁹ aliquo modo
distinguit a ꝓducente. essentialr
nō distinguit: q̄ essentia diuina ⁊
Ca.1. q̄cūq̄ essentialis pfectio ꝺeinseca
sibi est idistīguibilis ex. q. de ui
tate dei. igit̄ distinguitur psonalr
ꝓductū a ꝓducēte. ergo est aliq̄
psona ꝓducta actu intellect⁹. Cō
silr arguit de ꝓducto actu volū
tatis. ¶ Qḋ aūt psona producta
5 actu ist⁹ illo sit alia a alia. ꝓbo.
q̄ nō pōt eadē psona ꝓduci dua-
bꝰ ꝓductiōibꝰ totalibꝰ sufficienti
bꝰ. hec aūt ꝓductio alia est ab il
la. ex ḋctōe ꝓcedenti. ergo hac ex
illa nō ꝓducitur eadez psona. Si
duc. ꝓbatio maioris: si idez ꝓdu
ceretur duabus ꝓductiōibꝰ tota
libus vtrāq̄ acciperet esse suffi-
cienter. sed si sufficienter accipe-
ret esse a ꝓducēte hac ꝓductiōe
haberet suū esse pfecte nulla alia

productiōe posita igit̄ nō pōt ac-
cipe esse ꝑ aliā ꝓductionē. q̄ tūc
nō esset sine illa. ¶ Ulteri⁹. q̄ nō
possunt esse plures psone produ-
cte ꝙ iste due ꝓbo sic. nō pōt esse
plures productiones ad intra qō
aliquaꝝ suadebatur in qōne ꝓce
dēti: ḋfferat vsq̄ ad dist. 7. fina
liter declarandū. Hoc igit̄ sit cer-
tum nunc. q̄ tantum sunt due ꝓ
ductiōes ad intra. nulla aūt istaꝝ
pōt terminari nisi ad vnā psonaꝝ
q̄ psona ꝓducta est termin⁹ ade
quatus illi productioni. ergo ⁊c.
¶ Nūc restat ꝓbare q̄ vnia tm̄ sit
nō ꝓducta. vbi dicit vn⁹ doctor q̄
illud ostendit sicut ostēditur vni-
tas deiꝰ hoc ēt ꝓbat ꝑ Hyllariū, c
5. de synodis. Ubivult q̄ q̄ dicit
duos insascibiles ꝓfitet duos deos
¶ Itē artic⁹. 55. q. 2. vbi arguit
ad oppositū inascibilitates ēent
eiusdē ratiōis: ⁊ plures ꝓprieta
tes eiusdē ratiōis in eadē natura
singulari. s. deitate quod est im-
possibile siue fuerint absolute si-
ue relatiue patet in creaturis.
¶ Itē psona impoducta est pri
mum principium. ergo non plu-
ra prima principia.
¶ Itē in solutiōe facit arg. Ric.
5. tri. c. 4. ꝓma nō ab alia ēporēs
ꝙ ēntiā q̄ hzi se oē posse. ¶ Ad
pmū negatiōes eiusdē rōnis sunt
tot i ist⁹ ḋt sunt positiua eiusdē.
Inascibilitas ē negatio. alr re-
latiōes plures in eodē. z. li. di. 3.
¶ Ad scḋz nunc tres psone sunt
vnū ꝓncipiū ol zalio z. ¶ Adter
tiū oēposse ē respectu cumscūq̄
possibilis. nec ꝓt ista. rō colorans
sicut colorat de oipotēcia. q. de
vnitate dei pz q̄re h. ⁊c. ¶ Pre-
terea arguit sic. plura suppositi
ta absoluta nō pñt cē in hac nā.
q̄ nā nō ē i pluribꝰ suppositis ab

q. nō gdudr ipossīle cē duas ista. sic vr cē
ipossīle cē duo ꝓducta. Et nō sit amꝫ
cē ligniū.

solutus sine diuisiōe nature. erūt igit plura suppositā relatiua. aut igit relatiōe mutua inter se: aut ad alia: ꝫ si plura cēnt suppositā nō. pducta nō distinguerētur relatiue ad alia suppositā: qz nō relatiōe ad alia suppositā. pducentia. qz nulla sūt ex hypothesi: nec ad. pducta: qz ad illa haberēt relationes cādē sicut mō pr̄ z filius. hūt cādē relationem spirationis actiue ad spūmsctm. ergo relatione inter se distinguerētur: z hoc relatiōe originis qō est. ppositum.

¶ Cōtra. iste. pbatiōes nō vident sufficiētes. pma nō: qz vnitas dei pbatur ex hoc q̄ diuina ifinitas nō diuidit in plures essentias. nō sūt ita manifestū est q̄ rō ingenitiuel innascibilis nō sit in plurib⁹ suppositis. tuz qz rō innascibilis nō dicit aliquā pfectionē simpl̄r: ex qua pfectiōe simpl̄r possit cōcludi vnitas innascibilis: sicut ex pfectiōe infinita. pcludit vnitas dei sine cēntie. Sil̄r auctoritas Hyl lary quā adducit. dicit q̄ ita ē. nō tm̄ pbat esse ita. tcū accipit in rōne sua q̄ plures. ps̄one absolute nō possunt cē in eadē natura: qualis est hoc nomē. pclusiōes. eā em̄ ponere plures ps̄onas igenitas: nō diceret eas fore: maliter ꝑstituī aliqbus relatiōibus. ergo accipe ꝺtra eā: q̄ nō possunt esse plures ps̄one absolute: vr̄ nō accipere manifestū. cōclusiōe. Cūvltra ꝺr q̄ nō distinguūtur relationib⁹ inter se: qz hoc nō esset nisi p relatiōes originis. hāc cōsequētiā opz. pbare. tcesso em̄ illo q̄ nō sit distinctio nisi p relationes originis cito haberet. ppositū

¶ Aliter psuadeo. pclusionē inter tā sic: ꝺcād pōt cē in plurib⁹ suppositis. z nō determinat ad certū numerū suppositoꝝ. p aliud a se:

In pi. di. 28 q. 3. Sī diuina essentia determinat ad p̄s̄ sum ipsā vel ps̄onam.

ꝫtū est de se pōt cē in ifinitis: tū cē necesse esse: est in ifinitis: qz ꝺcād qz i eter pōt ibi esse: est: ꝫ igenitū sī pōt esse nisi act⁹ in plurib⁹ suppositis nō determinat ab aliq̄ in ꝗ suppositis sit. qz nisi determinari ab alio ad cē i suppo sitū vel in suppositis cōtra rōnē. 3. phy. ingeniti. igit de rone sua pōt cē i in finitis. z sī pōt esse: est. qz esse igenitū est ex se necesse cē. Cōsequēs ē impossibile. ergo illō ex q̄ sequit.

¶ Scdo sic. nūq̄ pluralitas ponēda est sine necessitate. nulla āt necessitas nec ad se: nec ad ex cogit plures esse cē inascibiles. ꝫ est tm̄ vn⁹

¶ Tertio qz essentia vna actu exist̄s nōv̄r se ỹmediate habēt plures modos essendi. oppositū sequitur: si plura cēnt suppositā igenita: nō āt sedtur mō. qz cēnta diuina nō hz plures mōs essendi ỹmediate sine pductiōe: ꝫ tm̄ vnū modū essendi sine pductione ad alios duos mediantibus pductiōib⁹.

Ad argumēta

palia. ¶ Ad pmū cuz arguitur eque nobiles sunt. ꝫ tot. fallacia est figure dictiōis ꝓmutādo quale in quot. Et ratio defect⁹ consequentie est ista. non enim est pro pter nobilitatē vel ignobilitatem relationis: vel rōnis ꝑncipij: vel ꝑncipiati: qz multiplicet vel nō multiplicet: ꝫ de rōe ꝑncipij ẽ vnitās: ꝫ in ꝑncipiatis posset esse pluralitas qz semp est reductio ad vnitatē: tcō stante equali nobilitate pōt esse multiplicatio: vel distinctio in relationib⁹ pductoꝝ. ꝫ nō in relatiōibus. pducētiū a se

¶ Alia est rīsio q̄ ꝫ ibi quelibet relatiōnis rōnis sit de se hec: tm̄ a pluribus relatiōib⁹ pductiui pōt forsan abstrahi vnū cōmune: puta productiuū. z ita a pluribus relā

tiōib⁹ pducti pōt abstrahi vnū cō mune: puta pductū. ⁊ si igitur est vna relatio in cōmuni si est cōmune abstrahibile: q̄ dicatur in cōmuni relatio psone pducentis. sunt tamen due relationes pducētib⁹ sic ⁊ sic. sicut due correspondentes eis producti sic ⁊ sic.

¶ Ad secūdā rationem cōcedo: q relatiōibus ex pte pducentiū vel pductiui corespōdēt relationes ex parte pductoꝝ ⁊ tot. sꝫ nō seq̄tur si relatiōes pducti distinguūt sic: vt sint in distinctis suppositis: ergo ⁊ relatiōes pducentis. cui⁹ rō assignatur. q: relatiōes producti possunt distingui pter distinctas ratiōes pducendi q̄ sunt in pducēte. lꝫ sit idem suppositū pducēs. sicut pductio artificialis ⁊ naturalis distinguūtur p pncipia pductiua. s. p artē. ⁊ naturā lꝫ ista ꝯcurrāt in eodē supposito: relatiōes aūt pducti nō possunt ita concurrere in eodeꝫ supposito et vna persona. sed sunt distincte psonaliter: q: productum est p se subsistens: ⁊ suppositum.

Db

¶ Alia ratio pꝫ ex supiori rōne in solutiōe questiōis. q: nō pōt ideꝫ pduci duabus productionib⁹ totalibus lꝫ idem possit producere duabus pductionibus totalibus et ideo relationes producti non plurificantur in eodem licet relationes producentis possint plurificari.

¶ Ad tertiū. potētia finita nō pt habere simul duos terminos adequatos in pduci: licꝫ possit habere vnum in produci: ⁊ aliū in pducto esse. potētia auteꝫ infinita hꝫ terminū suū intra se semp in pduci. ⁊ iste est adequatus. et ideo non potest habere plures terminos.

Ad primā questioneꝫ dico. q simul stant vnitas essentie. ⁊ pluralitas psonaꝝ q̄ appet ex solutiōe questionis precedētis: quia simul est ibi pluralitas cum ista vnitate.

Cc

¶ Ad hoc autē aliq̄liter declarādū notādū ē. q sicut repugnātia repugnāt ex suis ppriis rōib⁹: ita nō repugnātia siue ꝯpossibilitas ē ex ppriis rōnibus cōpossibiliū. Ad videndū aūt istā compossibilitatē videnda est ratio extremoꝝ s. nature ⁊ suppositi. Ubi notādū q natura nō se hꝫ ad suppositū sicut vniuersale ad singulare: q: in accidentibus inuenitur singularitas sine rōne suppositi: in substātia ēt: nostra eñi natura athoma assumpta est a vbo fꝫ Dam. Non tñ suppositū nostre nature: necꝫ se hꝫ natura ad suppositum sicut quo ad quod. nam cuicūꝫ quo correspondet propriū qd vel q̄s. ⁊ ita sicut natura est quo: ita hꝫ ppriū qd vel q̄s: qd nō ꝯhit ad suppositū: ⁊ sicut suppositū ē qd vel q̄s: ita hꝫ suū quo ppriū: quo subsistit. ⁊ tñ suppositum concomitāter de necessitate est singulare. et ēt nō pōt esse quo respectu alteri⁹ q: est subsistēs nō potēs esse āct⁹ alicui⁹ subsistentis. consistit ergo ratio suppositi in duplici incommunicabilitate.

li. 3. ca. 11.

Doctrina subtilissima ex itētiōe phi.

¶ Ubi sciēdū q cōmunicabile dr aliquid vel p identitatē: ita q illd cui cōmunicatur sit ipm: vel p informationē ita q illd cui cōmunicat sit ipo nō ipꝫ. pmo mō vniuersale cōmunicat singulari. et scdo modo forma materie. natura igitur quecunꝫ ⁊ quantum est ex se: ⁊ de rōne nature est cōmunicabilis vtroꝫ mō. vꝫ pluribus suppositis quoꝝ quodlibet sit ipsuꝫ ⁊ ēt

Dd

vt quo tanꝫ forma qua singula revel suppositū sit cns q̃dratine vel habēs naturā. Suppositum aūt est incommunicabile duplici incōmunicabilitate sibi oppōsita

¶ Ex hiscclarat ppositū. ꝛ primo sic. nā q̃cunꝫ est cōicabilis pluribꝫ p idētitatē. igitur natura diuina ē cōicabilis. hoc ēt ptz ex q̃one ꝓposita. nō est aūt diuisibilis ex q̃stione de vnitate dei. igitur communicabilis sine diuisione.

¶ Hoc etiā arguitur sic. natura diuina ꝛ q̃cūd ineſt naturē vt natura est: est perfectio simplr. omnis pfectio simpliciter est cōicabilis pluribus ergo ꝛc. minor ē probo. pfectio simpliciter est que melius est ipm esse: ꝫ nō ipsuꝫ. Anſ. mono. c. 15. qō sic intelligitur. q pfectio simpliciter est melꝫ quocunꝫ sibi icōpossibili inquolibet suppōsito absolute considerato. hoc est non determinādo in qua natura sit illud subsistēs. Sed si natura diuina determinaret se ad subsistentiā incommunicabilē: ipa in nullo esset melior quocunꝫ sibi incōpossibili: nisi i illa subsistētia: ad quaꝫ se determinaret. q cuilibet alii subsistētie esset incōpossibilis igit nō esset perfectio simpliciter

¶ Item perfectio simpliciter est quantuꝫ est ex se quolibet sibi incompossibili melior cuilibet suppōsito absolute sumpto ꝫ rōnē suppōsiti naturā diuinā non est sic melior hypothesi igitur. ꝛc.

¶ Minorem probo. ipsa ex se determinat sibi vnicā subsistentiam igitur ipsa in se est incōmunicabilis cuilibet alteri subsistētie: ēt precise accepte vt est subsistentia altera non considerando. ſ. q sit in altera natura: ꝛ vltra. igitur ipsa ex se nō est melior alteri: vt est altera subsistētia. ℙ probat̄ prima ꝓsequētia: q sicut ex se determinat sibi vnicum ita repugnat sibi quodlibet alterū incompossibile illi: ex hypotesi natura diuina determinat sic nō trīs subsistētiā quasit vna natura: q cū hoc staret trinitas: sed subsistētiam hanc vnicaꝫ: ꝛ vt hanc in ratione subsistentie. non cōsiderādo trīs: q i hac natura. ℙ Sc̄a ꝓntia ꝓbat̄: q sicut est icōpossibile huicꝫ ita non est melius huic: ꝫ quod cunꝫ sibi incompossibile.

¶ Hoc ēt arguit ex pte rōnis suppositi: q cm̄ suppositū ō rōne sui ē icōicabile simplr. ↄ rō suppositi nō est pfectio simplr mō ꝓdicto: nō opꝫ illā rōnē includere quālibꝫ rōnē entis p idētitatē. ꝛ ita ōt stare alia rō distincta suppositi. si ātem ponit stare duę rōnes distincte suppositi. igit ꝛ duo suppōsita distincta ēt sine diuisione nature. ergo. ꝛc.

¶ Hoc ꝓpositū quarto sic declarat ex infinitate: q est additio naturę hoc sic. forma que est aliquo mō illimitata in pficiēdo materiā sine sui distinctiōe ꝛ exterminatiōe qualicunꝫ pōt pficere plures ptes materie. Exemplū alia intellectiua. q nō est limitata ad pficiēdū hāc ptē corporis organici sine sui diuisiōe ꝛ exterminatiōe qualicunꝫ vt ꝓ se: vel ꝓ accidēs pōt pficere aliā partē corporis organici. ista enim ꝓprietas. vz q forma nō distinguat: ꝛ tm pficiat plures ptes corporis vel materie nō ꝓcerit ale rōne impfectiōis q ipa ponit forma pfectissima inter oēs formas naturales: oēs aūt alie forme impfectio: ēt carēt isto gradu in pficiēdo. oēs enim limitant̄ ad pficiēdū: nec pficiūt plures ptes materie sine exterminatiōe pactis: ex hoc arguo sic, si talis vnitas sit cū

pluralitate: ⁊ nõ ex ipfectõe illi⁹ qõ ẽ vnũ. igr subtracto ot eo qõ ẽ ipfectiõis ex vtraq; pte põt ſtare pfecta vnitas cũ pfalitate: ſed q; alia pficiat maſiã hoc ẽ ipfectionis ſ ea. q; ẽt illa pfa pfecta ſint ptes euſdẽ tot⁹ hoc ẽt ẽ ipfectus. Si igr tollat ab alia hoc qõ ẽ pficere materiã: ⁊ a pluribꝰ illi diſtinctus hoc qõ eſt ẽ ptes vnius tot⁹ remanebit forma hꝰ pfectã vnitatẽ: ſz non infoꝛmãs materiã ſed dãs totale eẽ: ⁊ hoc pluribꝰ diſtinctis q; nõ erũt ptes vnius tot⁹: ſz erũt p ſe ſubſiſtentes: et tũc erit vna natura dans totale eſſe pluribꝰ ſuppoſitis diſtinctis. ergo eſſentia diuina que ẽ penitus illimitata a qua auferꝛ quicq; ẽ iperfectionis: põt dare totale eẽ pluribꝰ ſuppoſitis diſtinctis.

Spẽculatio ſõtiliſſima pluribꝰ applicãda.

Sed hic reſtat vlterioꝛ difficultas nõ n. vr intelligibile q; eſſentia non pluificet ⁊ ſuppoſita ſint plura: niſi aliqua diſtinctio ponat̃ iter rõ nẽ cẽntie: ⁊ rõnes ſuppoſiti. ⁊ iõ ad ſaluãdũ iſtã cõpoſſibilitatẽ p dictã opz videre de illa diſtinctione. Et dico ſine aſſertione ⁊ pũdicio ſiue melioꝛis: q; rõ qua foꝛmaliter ſuppoſitũ eſt incõicabile ⁊ rõ cẽntie: vt cẽntia hñt aliã diſtinctionẽ p̃cedẽtẽ oẽz actũ itell⁹ creati ⁊ increati. Et pho ſic. pmũ ſuppoſitũ hz reall⁹ entitatẽ cõicabilẽ. alioq̃n ñ poſſet eã cõicaſ. hz ẽt reall⁹ ẽntatẽ icõicabilẽ alioq̃n nõ ẽẽt poſitiue ⁊ l entitate reali ſuppoſiti. Et intelligo ſic reall⁹: q; nullo mõ p actũ intellect⁹ cõſiderãt̃: imo q; tal⁹ ẽntas ẽẽt ibi: ſi nullꝰ itellẽs cõſideraret. ⁊ ſic cẽ ibi ſi nullꝰ itellect⁹ cõſideraret dico eẽ añ oẽm actũ itellect⁹. nõ ẽ aliq; aliq̃ entitas añ oẽm actũ itellectus Ita q; nõ p actũ intellectus ſic eſt illa entitas cõicabilis: Et alia entitas ſic eſt p ſe incõicabilis ita. ſ. q; ſibi ꝺdicat cõicari añ actũ intellect⁹: ⁊ hinc eſt q; nõ ẽ aliq̃ diſtinctio inter hãc entitatẽ: ⁊ illã. ergo ⁊c.

Riſſio aduerſarioꝝ

¶ Si dicas q; añ oẽm actũ intellectus patris non eſt aliq̃ diſtinctio ſz eſt entitas omnino vnis: ⁊ euſdẽ rationis. ¶ Contra. igit entitatẽ iſtã vnius rationis totã cõicat pf. ⁊ ita nullã entitatẽ poſſimuã in ſe habet pater: quã non cõicat filio. ergo communicat ei paternitatem ſicut eſſentiam.

dure ceruicẽ. Cõſutatio efficaciſſima

Sc̃do arguit̃ ſic. diſtinctio vna in intellectu ẽ penes diuerſum modũ ꝯcipiẽdi idẽ obiectũ formale. ⁊ hoc ſiue ꝯcipiendo grãmatice vt hõ: ⁊ hois: ſiue logice: vt hõ: ⁊ hũanitas. Alia maioꝛ diſtinctio eſt in intellectu concipiẽdo duo hꝰ modis actibus duo obiecta formalia. ⁊ hoc ſiue illis coꝛreſpõdeãt diuerſe reſ: vt intelligẽdo hoiez: ⁊ aſinum: ſiue vna reſ extra vt ſuis itelligẽdo colorẽ: ⁊ diſgregatiuũ. ¶ Et hoc arguo ſic. pater intelligẽs ſe in illo pmo ſigno oꝛigis hꝰ opis aut itelligit cẽntiã ⁊. a. ꝓprietatem: vt diuerſa obiecta formalia aut poſſe: vt idẽ obiectũ ſ̃ alio ⁊ alio mõ concipiẽdu: ſecundo mõ non. q; tũc non eſſet maioꝛ differẽtia inter deũ ⁊ relationẽ ꝯ cõcipiẽdo deũ ⁊ deitatẽ: ⁊ ita non cõciperet. a. ꝓprietatẽ magis ꝙ deitatẽ cõicabilem ꝯ deitatẽ incõmunicabilẽ: nam homo eſt incõmunicabilis ſi humanitas eſt cõmunicabilis: nec ecõuerſo. Ita in ꝓpoſito. ſimiliter tũc non magis eẽt ꝑ tellect⁹ pr̃is in cẽntia diuina beatus ꝙ in. a. q̃ de ꝓprietas patris: nec magis ſ. a. ꝙ ſ ꝓprietate filij

Thomã

Intermixtum

ꝛ ita in duob⁹ obiectis vt i ꝓprie tanb⁹ ꝑns ꝛ filij primo eẽt btūs.

¶ Et si deꝫ primo modo q̄ ꝑnus intell⁹s hẽat eẽntiã ꝛ.ā.tãꝫ duo obiecta formalia. tūc arguo sic. i tell⁹s ille nihil itelligit nisi intuitive q̄ vt patebit di. 3. q. 3. ois intellectio abstractiua ꝛ nõ intuitiua ẽ alią mõ impfecta. cognitio autẽ intuitiua ẽ obivt obiectū ẽ pñs in existẽtia actuali. ꝛ hoc i se vel in alio emineter ꝓtinẽte totã entitatẽ ipi⁹. ꝫ q̄ cognoscũtur intuitiue: vt obiecta formalia distincta: vel vnū eminẽter ꝓtinet i alio vt vtrūq; fm ꝓpriã existẽtiã terminat actū vt est eiꝰ: nihil aũt intrinsecū ꝑsone diuine ꝓprie contineꝫ in alią eminẽter: q̄ tūc esset ens p participationẽ illi⁹ cõtinentis igit quecūq; intrinseca sunt diuersa obiecta formalia intuibilia ꝫ ꝓpriã cristẽtiã actualẽ emināt i tuitionẽ vt obiecta ꝛ ita habent aliquã distinctionẽ: ante actū intelligendi. ¶ Si dicas q̄ eẽntia de se faciat vnū ꝏceptū in intellectu ꝑns: ꝫ circa illã põt itell⁹s pateꝰ facere diuersas rõnes ꝛ ꝑ tes ꝏ nõ distinguunt eẽntia ꝛ a. i tell⁹ ꝑno ꝛ nõ ꝑnõ modo.

¶ Cõtra. q̄cũq; intellect⁹ cãt sine actiõe obiecti circa obiectū ꝑfecte hoc ẽ intuite ꝓprie intellect⁹. ꝫ hoc loquẽdo de obiecto vt hꝫ eẽ cognitū in intellectu ꝑfecte: ꝛ de intellectu: vt ꝓsideraꝫ ẽ illud ẽ ꝑfecte relatio rõnis: nũc aũt illa rõ quam facit eẽntia de se: ptz q̄ ẽ absoluta: aliter nõ brificaret intellectū patris. ꝫ ꝓter istã rõnẽ absolutã nulla ẽ alia in re añ actū intellectus alias haberet ꝓpositū. nll⁹ ẽt ẽ alia per te in intell⁹ ꝑns nisi per actū intellect⁹ negociãtis ꝛ non p ipsiõnẽ factã ab obiecto: q̄ nõ impmit p te nisi vnū ꝏceptū. ꝫ q̄ libet rõ alia a rõne absolute essentie erit ꝑfecte rel'o rõnis. ergo proprietas ꝑns: q̄ est incõicabili⁹ erit relatio rõnis q̄ est mcõueniens.

¶ Scõo opz videre q̄lis sit ista dr̄ia q̄ ponit ꝓcedere oẽm actum intellect⁹. ¶ Dico. q̄ tã in rebus q̄ in intellectu dr̄ia maior manifesta est. ꝛ ex illa frequẽter concludit differẽtia minor: q̄ ẽ imanifesta: sicut ex differẽtia creaturarū concludit differentia ideaꝝ in intellectu diuino: sicut ptz per Aug. 83. qõnū. q. 46. in re aũt manifesta ẽ distinctio rez. ꝛ hoc duplex. suppositoꝝ: ũ. ſ. ꝛ naturaꝝ. in intell'u manifesta ẽ differẽtia duplex modoꝝ. ſ. cõcipiẽdi: ꝛ obiectoꝝ formaliũ. ¶ Et hinc concludit dr̄ia ꝟ intẽta q̄ est imanifesta: et numerũ: q̄ minima est distinctio in suo oꝛdie. i. int oẽs: q̄ ꝓcedunt intellectionẽ: cõcludit aũt ex dr̄ia reali sic. distinctio diuinoꝝ suppositoꝝ: ũ ẽ realis. cũ igit nõ possit idẽ: eodẽ formaliter cõuenire realiter: ꝛ differre realr: ꝓcludit aliq̄ dr̄ia essentie: ut q̄ suppositа cõueniũt: ab illis rationib⁹ q̄bus suppositа distinguũt. Sitr ex dr̄ia actũ intellect⁹ eoꝝ q̄ cognoscũt intuitiue. ¶ Sz nũqd hec distinctio diceꝫ realis? ¶ Rideo nõn est ꝓprie realis actualis intellegẽdo sicut cõiter dr̄ realis actualis illa q̄ est dr̄ia rerũ ꝛ in actu: q̄ in vna ꝑsona non ẽ aliqua differentia rerum ꝓpter simplicitatem diuinam ct sicut non ẽ realis actualis: ita non est realis potentialis: quia nihil est ibi in potentia.

Hanc ſraz põderabꝫ pp̃ notitiã in tuitiuã dei respectu rerũ oiz creabiliũ ab eterno añ ipaꝝ rũ cristẽtiã.

Ad rone

Ad oppa

Ad 2am

Ad 3am

Ad 4am

Ad 5am

Ad 6am

Ad 7am

Ad 8am

Ad 9am

Ad 10am

Ad 11am

Ad 12am

Ad 13am

Ad 14am

Ad 15am

Ad 16am

Ad 17am

Ad 18am

Ad 19am

Ad 20am

Ad 21am

Ad 22am

Ad 23am

Ad 24am

Ad 25am

Ad 26am

Ad 27am

Ad 28am

Ad 29am

Ad 30am

Ad 31am

Ad 32am

Ad 33am

Ad 34am

Ad 35am

Ad 36am

Ad 37am

Ad 38am

Ad 39am

Ad 40am

Ad 41am

Ad 42am

Ad 43am

Ad 44am

Ad 45am

Ad 46am

Ad 47am

Ad 48am

Ad 49am

Ad 50am

Ad 51am

Ad 52am

Ad 53am

Ad 54am

Ad 55am

Ad 56am

Ad 57am

Ad 58am

Ad 59am

Ad 60am

Ad 61am

Ad 62am

Ad 63am

Ad 64am

Ad 65am

Ad 66am

Ad 67am

Ad 68am

Ad 69am

Ad 70am

Ad 71am

Ad 72am

Ad 73am

Ad 74am

Ad 75am

Ad 76am

Ad 77am

Ad 78am

Ad 79am

Ad 80am

Ad 81am

Ad 82am

Ad 83am

Ad 84am

Ad 85am

Ad 86am

Ad 87am

Ad 88am

Ad 89am

Ad 90am

Ad 91am

Ad 92am

Ad 93am

Ad 94am

Ad 95am

Ad 96am

Ad 97am

Ad 98am

Ad 99am

Ad 100am

tentia quod nō est in actu potest aūt vocari differentia rationis sicut dicit doctor quidā non quod rō accipiat̄ pro differentia formata ab itellectu: sed vt rō accipit̄ pro quiditate: s3 ꝙ quiditas est obiectum intellectus: vel alio mō pōt vocari dr̄ia virtualis q̄ illud qd̄ h3 talem distinctionē in se nō h3 rem ⁊ rem s3 est vna res habens virtualiter siue eminenter q̄si dn̄as realitates: q̄ vtriq̄ realitati: vt est in illa re: cōpetit illud proprium qd̄ inest tali realitati: ac si ipsa esset res distincta ita em̄ hec realitas distinguit ⁊ illa nō distinguit sicut si ista esset vna res: ⁊ illa alia. ¶ Vel vt proprijssime dicatur sicut possumus inuenire multos gradus in vnitate. In primo minima vnitas est vnitas aggregationis. In secūdo gradu est vnitas ordinis que aliquid addit supra vnitatē aggregatiōis. In tertio est vnitas ꝑ accidēs: vbi vltra ordinē ē informatio l3 accidētalis vni⁹ ab altero eoꝝ q̄ sunt sic vnū. In quarto est vnitas ꝑ se ꝯpositi ex p̄ncipijs essentialib⁹ per se actu ⁊ ꝑ se potētia. In quinto est vnitas simplicitatis que est vere identitas. q̄c quid em̄ est ibi est realiter idem cuilibet et non tantu3 est vnū illi vnitate vnionis: sicut l alijs modis. ita adhuc vltra omnes ē idētitas formal̄. Voco aūt idētitatē formalē vbi illd̄: qd̄ dicit̄ sic idem includit illd̄ cui sic ē idē in rōne sua formali. et ꝑ ꝯn̄s ꝑ se primo mō: in ꝓposito aūt essentia nō includit in ratione sua formali ꝓprietatē suppositi nec ecōuerso. ⁊ iō pōt cōcedi ꝙ ante omnē actū intellectus est realitas essentie q̄ est cōicabilis: ⁊ realitas suppositi q̄ suppositū est incōicabile: et ante actū intellect⁹ hec realitas formal̄r nō ē illa: vel nō est eadē formalit̄ illi: sicut pri⁹ expositu3 est q̄d ē formalit̄ esse idē. ¶ Nunquid igit̄ debet cōcedi aliqua distinctio? ꝑ R̄ndeo meli⁹ ē vti ista negatiua: hoc non ē formalit̄ idē quā hoc ē sic: ⁊ sic distictū. ¶ S3 nōne sequit̄. a. ⁊. b. non sunt idē formaliter. ergo sunt formaliter distincta. ꝑ R̄ndeo. ꝙ nō op3 seq̄ q̄ formalitas l añcedente negat̄ ⁊ l cōsequēte affirmat̄. ¶ Breuit̄ igit̄ dico omittendo illa v̄ba de distictiōe rationis: ⁊ de distictione v̄tuali: nō q̄ sint male dicta: s3 q̄ nō op3 eis vti: dico ꝙ in essentia diuina añ actū intellect⁹ ē entitas. a. ⁊ ē entitas. b. ⁊ hec nō est formaliter illa. ita ꝙ intellect⁹ paterni⁹ cōsiderās. a. ⁊ considerans b. h3 ex natura rei: vñ ista compositio sit vera. a. nō est formaliter b. non aūt precise ex aliquo actu itell's circa. a. ⁊. b. ¶ Ista differētia manifestat̄ per exempla. primo si ponat̄ albedo species simplex non habēs in se duas naturas: ē tñ in albedine aliq̄d realit̄ vnde h3 rationē coloris: ⁊ aliq̄d vnde habet rationē differentie. ⁊ hec realitas formaliter non est illa realitas nec econuerso formaliter. immo vna est extra realitatem alterius formaliter loquendo sicut si essent due res: l3 modo per identitatem iste due realitates sint vna res. Hoc exēplū licz aliqualiter sit simile ad propositū quantum ad hoc. s. ꝙ idētitas realis non necessario concludit idētitatē formalē cuiuslibet qd̄ ē in subiecto eodem ad qd̄libet qd̄ est in ip̄o: non tñ est omnino sil'e q̄ aliqua cōpositio est in albedi-

Var. li. 1. di. 3. q. 2. Boñ. li. 1. di. v. q. 1.

Mh

Mh

ne licet nō rei ⁊ rei.tamē talis q̄ lus non concedit in deo pp non idētitatē formalem.vbi aūt non idētitas formalis aliquo:ū in eo dē requirat aliquā cōpositionē. ⁊ potētialitatē: et vbi non dicet dist.8.q.de attributis:⁊ in q̄stione illa.an deus sit in genere.

¶ Posset ēt poni exēplū de toto quātitatiuo subtrahendo illa q̄ sunt imperfectiōis:⁊ ponēdo illa q̄ sunt perfectionis: sed in pluribꝫ eēt dissimile quā sit:ideo omittat. ¶ Ista aūt distinctio siue nō formalis idētitas q̄ ꝓbata ē ꝓp̄ per duas vel tres rationes. pōt etiā ꝓbari per duas:vel tres auctoritates Aug.7.de tri.c.1.vſq.6. Dis essentia que relatiue dicitur est aliqd excepto relatiuo.⁊.c.3. si pr̄ nō est aliquid ad se nō ē oīno qui relatiue dicatur ad aliqd Est igitur ēntia in re ad se ⁊ nō ad aliqd:⁊ i re pater inquātū pater relatiue dicit:non est aūt formaliter eadē entitas ad se ⁊ nō ad se igit ⁊c. ¶ Itē in eodē.c.2.vel 12.nō eo verbū quo sapientia:q; verbū nō ad se dicit:sed tantū relatiue ad eū: cuius verbū dicitur. sicut filiꝫ ad patrē.sapiētia vero eo quo ēntia. Intelligit g̃ Aug. q; sicut pater non eo quo est pater: est sapiētia ⁊ ēntia.ita non eodē est pater ⁊ deꝰ. Et ex hoc cōcludit.c.14.de minoribꝰ:q̄p̄ non q; pater non est filiꝰ:⁊ filius nō est pater:aut ille ingenitꝰ. ille aūt genitꝰ ideo nō est vna essentia:q; his nominibꝰ relatiua eorū oñdunt.vterq; aūt simul vna sapientia:⁊ vna ēntia.est igit fm ipm talis nō idētitas relationis ad absolutū in diuinis q; si vnū erit quo respectu alicuiꝰ:alterius nō erit quo respectu eiusdē:eē ät quo cōuenit alicui fm eiꝰ rōnem formalē.ergo vnū eorum nō est de ratione formali alterius extra eam.et per ꝑns non est idem formaliter alteri q; sic supra exposita est ratio eius:quod est non esse formaliter ita.

¶ Idē ibidē.c.8.⁊.31. Iā ſbſtātia nō erit substātia:q; relatiuū erit.⁊ sequit absurdū ē:vt ſbſtātia relatiue dicat.deduc igit et ecōuerso est absurdū. hic pōt introduci illud dictū doctoris illiꝰ in diuis de duplici p̄dicatōne formali videlicet:⁊ per identitatē q̄ bñ exponit ista via. Bona. vbi .3.

¶ Et tñ ex hoc nō sequit simpliciter diuersitas vl nō idētitas realis ēntie:⁊ relatiōis:nō em illud ꝙ pater est pater:est aliud ab essentia:sed idē fm Aug.11.lib.de ciuitate dei.c.10ᵒ Ideo simpler dicit deꝰ.qm q̄ hꝫ hoc est. excepto q; relatiue quecūq; ꝑsona ad alteram dicit nec est ipa. sicut pr̄ hꝫ filiū: ⁊ nō est filius sed q̄cūq hꝫ pater in se:ad q̄ p cōsequēs non dicit relatiue:illud ē ipeverā idē titate licet non formali. ēnt̄ ꝑsonas sūt idē ēnt̄ nc

Ad primū argumen tū principale:dico q; maior sic est intelligenda:quecūq; aliqua idētitate sunt eadem alicui:illa tali idētitate inter se sic sunt eadem: q; non pōt concludi aliqua idētitas extremoꝝ inter se:nisi fm illam idētitatē:qua sunt eadē medio:⁊ mediū in se sic sit idē.⁊ ꝓ hanc ꝓpositionē sic intellectā tenet obs forma syllogistica.omissa ei alia cōditiōe:vel vnitate medij ise: vel extremoꝝ ad mediū:nō ē syllogismꝰ:ſz paralogismꝰ accidētis. cū accipit in minoꝝ:q; quicqd est i essentia diuina est idē illi ēntie. hñ formaliter. ꝙp̄ da.13.q.1. ad 2. nū. ⁊ fm̄ Scotū li.2.dist.1.q.4. ad 3. nō.

alias sic: ēnt aūt ut q̄ querit alicuꝰ cui nō queritꝰ ꝙ ei⁹ nē formale ⁊ unū eius nō q; ēnt sic q̄ ꝑ alias ⁊ nō ē q̄ ꝑ ⁊ suppositus:⁊ ꝑnalitas.

alias. 5. ꝙ ſbſtalitate

hñ formaliter ꝙ ꝑ minorē

non est verū: intelligēdo de idē-
titate formali: z ideo non pōt cō
cludi formalis identitas extre-
morum inter se, quādiu aūt stat
formalis distinctio relationum
suppositi: stat formalis distinc-
tio suppositorū. ¶ Et si dicas
q̄ saltē ex idēritate reali eorum
ad cēntiā pcludā idēritatē realē
coz inter se. dico q̄ cēntia nō hz
idēntitatē talē vnicā. s. subsistēn-
tie: prout psone vel psonalia vt
extrema vniunt in essentia: z iō
non pōt cōcludi idēritas subsi-
stētis vel subsistētie p rōnē idēti-
tatis coz in cēntia: vt i medio.

¶ Per hoc patet ad talia sophis
mata hic dē: est pater filiꝰ ē hic
deus: ergo filius est pr̄ qō cōfir-
mat: q̄ medio existente hoc ali-
quid necesse est extrema ꝓiungi.

¶ Respondeo q̄ sicut in creatu
ris cōe se hz vt quale quid singu-
lare vel hoc aliq̄d. ita hec cēntia cō
munis personis hz rōnez qualis
cuius: z psona hz rōnē huius ali-
cuius: mediū ergo hic quale q̄d:
z nō hoc aliq̄d. cōcludit aūt idēti
tas extremoz in conclusiōe: ac si
mediū fuisset hoc aliq̄d. ¶ Simi
liter ibi videtur cē fallacia accidē
tis: z ꝑtis: q̄ li deꝰ accipit i ꝓmi
sis ꝑ alio: z alio suppositō. z sit
fallacia ē figure dictiōis cōmutā
do quale quid in hoc aliquid.

¶ Alia respōsio vbi vnitas mediꝰ
ē illimitata respectu vnitatis ex
tremoz. Ere ꝓlixa vnitatis: z quā-
titatis limitatē: q̄ sunt simul: hz vbi
z q̄n cum illimitato sic vel sic: nō
pñ sunt sic simul inter se. Aliud ex
emplū familiarius de alia itellectiua
z de hac pte carnis z illa: hec pñ-
sio euadit: q̄n idē illimitatū ē cū
quo vel in quo: non q̄n hoc ē hoc
nisi deficiat medio vnitas realis

in se. Sic dicit responsio logica
que hic intra habetur.

¶ Qō si arguas. deitas est pr̄ fi
lius est deitas ꝯ z c. ¶ Rideo. hz
deitas non supponat ꝑ alio sup-
posito in maiori z in minori: tñ
est ibi fallacia figure dictiōis cō
mutādo quale qd i hoc aliquid:
nihil aūt aliud est sic cōmutare:
q̄ ex vi illationis interpretari il-
lud habere rōnez huius alicui:
qō hz rationē qualis cuius ita sic
inferēs suppositus de supposito
interpretat mediū commune esse
idem ꝼm rationem existentie vel
subsistentie qō falsum est. ¶ Qō
si saltem arguas. extrema realiter
esse idem inter se q: etiā in medio
sunt idez. Concedo q̄ pōt inferri
idēritas essentialis non formalis
vel suppositua. z iō non dz infer
ri: q̄ filius est pater: q: ibi denoꝰ
tatur ex vi illationis: z sermonis
idēritas formalis vt hypostatica
ꝛz sic dz inferri. filiꝰ est idē cū eo;
qō est pr̄. vt filiꝰ ē id: qō est pater.

¶ Quod si adhuc confirmet illa
maior: argumenti principalis per
hoc: q̄ negare eā vt destruere ꝓ-
nūp̄ pncipiū ponēdo. s. affirmatio
nē z negatiōez cē veras de eodē.

¶ Respondeo de aliquo habēte
verā idēritatē: ꝛz non tñ vnicam
realitatē formalē: necesse ē idē rō
ne vnius realitatis vere ꝑdicari
formaliter ꝺ illa realitate: z de alia
realitate formali formaliter nō ꝑ
dicari: sicut albedo rōe alicui⁹ rea-
litatis: quā hz i se: quenit cū nigre
dine. z rōe alteri⁹ nō realiter cōue-
nit: ꝛz differt: nec affirmatio z ne-
gatio de eodē rōe eiusdē realita-
tis formaliter dñr: ita ꝙ pr̄ rōe cēntie
ē idē ꝺ differtiue filio: z rōe ꝓprieta
tis ñ ē idē formaliter: nec hypostatice
ce filio: nec dñr affirmatio z negā

tio de eodem respectu eiusdem.

¶ Et ꝫ dare affirmatio ⁊ negatio eiusdē idētitatis de eodē nō tñ rone eiusdē ꝑdicati: puta si dicat ꝙ pr nō ē idē ꝑditatiue ꝫ filio rōe ꝓprietatis: ꝫ rōe ēentie.

¶ Si ꝫ hoc arguas. ꝙ affirmatio differt ab affirmatione ciusdē vniuocatio dr de alia: vel stat cū alia: ꝙ neutrū ē verꝫ de affirmatiōe ꝑdicēte illi negatōi. ꝙ si dētas stat cū nō paternitate: puta i alia psoua. f. filij ipsa deitas differt a pnitate: ꝙ nūq stat i eodē cū nō paternitate. ¶ Rndeo maior possꝫ negdi de nō idētitate formali: vel de nō adequata: ꝙ vnū illoꝝ nō determinat ad altez: ⁊ ꝙ stat cū eis oppositio: vt sub alijs ꝑdis: de nō idētitate quertibili ⁊ ꝓpria: ꝫ si maior accipiat distinctionē realē: simplr negāda ē sicut ꝓz i albedine: accipiēdo ꝓpriā realitatē: vñ sumit gēns: illi er se nō repugnat dria opposita. f. nigredinis: th realitatiū sumit dria specifica albedinis: dria nigredinis repugnat: er ista rnsio dz itelligi quātū ad secdā ptem maioris: ꝙ dicit ꝙ altera affirmatio stat cū negatōe: ꝫ ꝓria ps maioris: ꝙ accipit negationē de affirmatiue dici: posset illa maior ꝑcedi: ꝙ ad illā ptē. si intelligat dici necessario: ⁊ vlr: ⁊ ꝑ rōnez ꝓpriā huius: de quo dr: ꝙ ꝙn ꝑdictio illa de qua ē sermo: ē realiō siue rei, ad nō rē. nō aūt rōnis ad nō rōnez: nā tūc nō sequit nisi dictio rōnis affirmatiōis ab affirmatione. Applicādo ꝑmā ptē maioris vt vera ē: ad ꝓpositū: sequit ꝙ filius realr distinguit a pfe: nō aūt ꝑm ꝙ de⁹ vel deitas: ꝙ de deo nō dr nō ꝑ necessario ⁊ vlr: nec ꝑ rōnez subiecti: ꝫ ꝑm aliquos dicat ꝑticularit rōne suppositi illi⁹ subiecti. ¶ Qō si arguas: illud ꝙ ꝑ distinguit a filio: sit. a. a. inquātū a. aut est idē essentie: aut aliud. si aliud hoc ē inconueniēs. si inquātū. a. est idē: igit ꝙ ꝑ ons essentia distinguit. ¶ Rndeo ⁊ dico. ꝙ nec verꝫ ē a. inquātū. a. est idē ēentie: nec a. inquātū. a. ē aliud ab ēentia: et hoc itelligēdo illud: ꝙ sequit rē duplicationē: inquātū: accipi ꝫ rōne suā formalē ⁊ cū hoc, ēt esse rōne formalē inhērētie ꝑdicati: sicut distinxi superi⁹ in talib⁹ sermonib⁹ in qōne de vnitate obiecti frūibilis: hoc etiā ꝓz i exēplo: hō ens: ⁊ nō hō sunt oppositā immediata: ⁊ tñ formalr de aliquo cū reduplicatiōe neutrū. sicut albū: nec inquantū albus est hō: nec inquantū albū est non homo

¶ Et si dicas idem ⁊ aliud circa eus sunt immediate opposita.

¶ Dico ꝙ nō sequit sunt imedia te opposita. g altez ꝑdicat de ꝙ libet cū iquātuz: ita ꝙ rō subiecti sit formalis rō inhērētie alterius ꝑdictōis: ꝫ sufficit ꝙ altez ꝑdictorioꝝ, re insit cuilibz subiecto lz nō ꝑ se rōne subiecti. Si aut ē accipiat u: iquātū ꝓlo mō: vt tm notet. a. accipi ꝑm suā rōnem formalē. dico ꝙ a. ḡcurꝫ mō fōmalr acceptū est idē ēentie: lz nō sit formalr idē ēentie: ꝫ tūc nō sequit a. formalr acceptū ē idē ēentie. a. formalr distinguit: g ēentia distinguit: ꝫ ē fallacia figure dictōis: ꝙ mutādo h aliqd i ꝗle qd.

¶ Si adhuc instes: ꝙ a. inquātū a. est ens vel res ḡro ḡ res: vel qō ens. si essentia hr ꝓpositū: si res nō ēentia. g alia res. ¶ Rndeo. cōcedo ꝙ ē ens. ⁊ res. ⁊ hoc vtro ḡ mō accipiēdo u: inquātū: ḡ si

Dist. 8. ar. 3. solutio doctrinalis excludendo quasdam sophisticas instantias.

dī. 1. q. 2. 2. solue. 3. prin. 3. q. principale.

10. met. th. 1. c. 12.

Dēnota re duplicatōis vide specifica subtilissime determinata. 3. q. 4. c. 5. ꝑ totam determinat. de essentia ꝓpositi. in ēentia.

aliqđ ꝑdicatuꝫ ꝑ se ꝓmo mō ineſt alicui: uerit ſibi codē mō ꝑ ſe: ſi ue illud ſubiectū ſit res diſtincta a quocūq; qđ eſt extra rōnes ciuſue ꝓtineat ꝑ idēntatē i aliquo: qđ eſt extra rōnes eius: cōtinētia eīm talis nō tollit rōnes formalē: nec ea q̄ inſunt primo mō per ſe. ¶ Sz cū queris: qđ ens. Dico q ens qđ ē. a. ſicut ſi ſuba ē ꝑ ſe ens ſi ḡras qđ ens deſcēdēdo ſub ēte eſt ꝑ ſe ſuba nō aliud. ¶ Ultra ſi ḡras eſt ne ꝑ ſe cēntia: dicuꝫ ē q nō. ¶ Si infers ḡ eſt alia res: falſa cia eſt ꝓntis. nō eſt ꝑ ſe hec res ⁊ eſt ꝑ ſe res. ḡ eſt alia res: q̄ in añcedēte negat ꝑ ſe idēntitas: ⁊ in ꝓnte identitas ſumꝑr ſumpta: ⁊ ita deſtruit añs. ¶ Si obijcitur eſt ꝑ ſe res ⁊ nō ꝑ ſe cēntia. ḡ per ſe alia res. ⁊ vltra: ḡ alia res. ꝓbatur ꝓma ꝙſequētia. naz circa ens idē ⁊ aliud ſunt imediate oppoſita. ḡ ſi eſt ꝑ ſe res: eſt ꝑ ſe res ea dē eſſentie: ⁊ ita ꝑ ſe cēntia: vel ꝑ ſe alia res. ſcōa ꝙſequentia ꝓbat qz ꝑ ſe nō eſt determinatio diſtra eſt ꝑ ſe res. ¶ Preterea ꝓbat ꝓria cōſequētia: ⁊ eſt ad principale. ſi eīm eſt ꝑ ſe res: aut ꝑ ſe res q̄ eſt eſſentia. aut ꝑ ſe res: q̄ nō eſt eſſentia. ſi eſt ꝑ ſe res: q̄ eſt eſſentia. ergo eſt per ſe cēntia. ſi eſt ꝑ ſe res: q̄ nō eſt eſſentia: ergo eſt ꝑ ſe res alia ab cēntia. ¶ Preterea tertio. cēntia eſt ꝑ ſe res: ⁊ ꝓprietas eſt ꝑ ſe res. ⁊ non ſunt ꝑ ſe eadē res: ḡ ſunt ꝑ ſe due res: ⁊ ita vtrūq; eſt ꝑ ſe res alia ab altera. ¶ Ad ꝓmū. licz poſſet cōcluſio ꝓmi arguimēti diſtinguꝫ q ibi cēt alietas ꝓpietatis vel ꝓpietas alietatis: ⁊ primo mō negaret ꝙ per ſe negationē inclusam in alietate: ſcōo mō affirmaret: q; ꝓcederet vim negationis: ⁊ per ꝓns primo mō ꝙclusio

ꝓme cōſequētie ꝙcederetur: ſed tūc ſcōa cōſequētia peccaret fm ꝓns a deſtructiōe antecedētis: ſe. cūdo mō prima cōſequētia peccaret fm cōſequēs. Tamē qz nō vī bene logice dictuꝫ: q negatio: ſi qua includat in alietate: poſſet aliqđ attingere ꝑter terminū reſpectus ⁊ formā in q̄ vel fm quā notat eſſe alietas: nec vī bñ logice dictū: q li ꝑ ſe qđ dicit modū inherēndi: ⁊ ꝓns determinat eādem poſitionē poſſit negari per negationē aliquā in ꝓdicato. ¶ Ideo pōt dici aliter q in cōſequēte prime conſequētie tm̄ pōt haberi de vi ſermonis vnius ſenſus. ſ. q hoc ꝓdicatū eſſe rē aliā ab eſſentia per ſe inſit ꝓprietati: iſte ſenſus eſt falſus: q; ſic bñ ſequit falſum illud qđ inferēt in ſcōa ꝙſequētia. nō ſimꝑr nego primā cōſequētiā cū due ꝓpoſitiones in antecedēte ſint vere ⁊ ꝓns falſum. ¶ Ad ꝓbationē cōſequētie dico. q idez ⁊ diuerſum nō ſunt imediata circa qōcūq; ꝓdicatū: vt per ſe dictum de ſubiecto: immo nec ꝓdictoria ſic ſunt imediata: nec eniz homo per ſe eſt albo: nec ꝑ ſe eſt nō albo tm̄ inter ꝓdictoria abſolute ſumpta vī abſolute dicta de quocūq; non eſt mediū ita ſi ꝓprietas eſt res. eſt res eadē vel alia: verū eſt q eadē: ſz tūc nō valet conſequētia: q ſit per ſe eadem vel alia. ¶ Ad ſcōm. antecedēs pōt diſtinguī fm cōpoſitionē ⁊ diuiſionē. in ſenſu cōpoſitiōis neutrū dādū eſt. ſicut em nō eſt dandū q ſit ꝑ ſe eſſentia: vel ꝑ ſe nō eſſentia: ita nec alterū medīū illis diſiūctiue cū accipit in ſenſu cōpoſitionis: nec ex hoc negant ambo ꝓtractoria: q; ſi acciptas de icōpletis hīī q neutrū illoꝝ dr ꝑ ſe de ſub-

Contradictoria ſūt duplici ḟa: quedā ḟa ꝓpria: ut hō albus. hō nō albus. A ḟa aplera grādiciū. n. ꝙplexione cū copula uni ne

iecto: hoc cōcedo. Si vis hr̄e cōtradictoria cōplexa. dico q̄ erūt ista: aut ꝓprietas est ꝑ se res: q̄ ē essentia: aut nō est ꝑ se res que ē eēntia: ⁊ hec negatiua ē v̄a sz nō infert: ḡ est ꝑ se res: q̄ nō est essentia: sicut nō sequit: hō nō est ꝑ se albus: igit ꝑ se est nō albꝰ. In sensu diuisiōis dāda est affirmatiua pars disiūctiue. s. ꝓprietas ē per se res: q̄ est essentia: sz non sequit vltra: ḡ est ꝑ se essentia: qꝛ ex idētitate reali infert idētitas formalis: nā antecedēs in sensu diuisionis tm̄ notat idētitatē realē ꝑ li: q̄ est. ¶ Aliter pōt distingui añs predictū vt ꝑ implicationē illā: q̄ est: intelligat inherētia formalis vel tm̄ idētica. primo mō neutra pars ē dāda: qꝛ neutrū oppositorum ꝑ se inest illi rei: q̄ ꝑ se dr̄ de ꝓprietate: scdo mō ē dāda ꝑs affirmatiua sz nō sequit vlteriꝰ propositum ꝓpter positionez ꝯñtis.

¶ Hec scda distinctio nō hr̄ ex vi sermonis: qꝛ illa cōpositio implicata nō determinat per aliq̄d qd̄ notet eā dicere formalē inherentiā: sz tm̄ idēticā. ¶ Prima distinctio hr̄ ex vi sermonis: ⁊ lz li: q̄ est: nō notet in sensu cōpositiōis formalē inherentiā: tñ ex vnitate extremi vbi est quasi specificatiua ⁊ determinatiua ꝯstructio hz essentiā denotari ꝑ se iesse subiecto

Additio aliorū.

¶ Ad tertiū ptz. Dicit q̄ nec ꝑ se sunt eedē res: nec ꝑ se due res sed bñ amoto illo sincathegorez mate. s. li per se: affirmatiua est vera. s. sunt eadem res.

¶ Ad scdm principale. dico q̄ accidētale: aut accipit ꝓ extraneo: aut accipit ꝓ eo: qd̄ quasi ꝑficit aliq̄d accidētaliter. quod ꝑ existit in se perfectū. si secūdo modo dico, q̄ nō oē ens omni enti in quo est: est essentiale vel accidentale: est em̄ mediuz inter essentiale et accidentale: vt cōtrahēs sicut differentia cōtrahit genus: q̄ nec est essentiale: nec accidētale accipiēdo hoc modo: ⁊ sic in diuinis nihil est accidētale: sz ꝑter essentiā est aliq̄d nō essentiale. Si autem accipit accidētale prio mō quicquid nō est de ratione eiꝰ formali sz extraneū: lz non ꝓprie sic dicatur accidētale: sic differētia esset accidētalis respectu gñis: ⁊ hoc modo accipit phs accidentale ꝓ extraneo in fallacia accidētis: sic pōt dici accidētale alicui quicq̄d est ei extraneum: vt illud cōparatur ad aliquod tertiū: ⁊ isto modo non est inconueniens distinctiua personarū accidere eēntie: qꝛ sunt extra rationem eius.

primo elencorum.

¶ Ad tertiū dico. q̄ si in maiori per illud: si intelligatur conditio possibilis: maior est vera: ⁊ minor falsa: nulla em̄ positione possibili posita pōt deesse scda persona in diuinis: quin summū bonū et summa ꝑfectio deesset: si ipsa deesset. Et si probes q̄ si illa deesset. summa perfectio eēt in pr̄e.

¶ Dico q̄ si illa deesset summa ꝑfectio deesset: ⁊ si illa deesset: ⁊ pr̄ nō deesset: summa ꝑfectio adesset: ⁊ ita ipsaz deesse: ⁊ patrē eē includit ꝯdictionē. Si aūt in maiori per li: si: ponat positio incōpossibilis. Dico q̄ maior ē falsa. illud em̄ ponendū est in summo bono: qd̄ non pōt poni nō esse sine positione incompossibilis.

¶ Ad vltimum dico: q̄ illa ratio de necesse esse debet sic intelligi quicquid est ex se necesse esse habet ex se esse actualissimum: ita q̄ per nihil qualecumq̄ aliud a se expectat aliquam actualitatem

eēndi ⁊ ideo ex se ē indiuisibile. qꝛ si posset diuidi: tūc ab illis per q̄ diuideretur expectaret aliquam actualitatē eēndi: q̄ꝫ hr̄et i ill' diuisis. ⁊ oporteret illa distiguētia necesse eē. q' eēnt formal'r necessitates eēndi: qꝛ eēnt vltime actualitates: ⁊ necessitates i illis diuersis necesse eē: sine q̄bꝰ illa nō hēret actualissimā entitatē: qꝛ diuisibile nō hꝫ actualissimā entitatē siue existētiaꝫ actualissimā: añq̄ꝫ intelligat̄ in aliquibꝰ illorū in q̄ diuidit̄. ¶ Et per hoc tenet illa ratio superiꝰ posita in questione de vnitate d̄i ex ratiōe necesse eē que tacta fuit q̄stione p̄ma huiꝰ scd̄e dist. q̄ necesse eē nō diuidit̄ in plura. qꝛ. a. ⁊. b. si nō essent formalit̄ necessitates eēndi añq̄ꝫ ēt intelligerent̄ in aliq̄ illoꝝ: in q̄bꝰ necesse eē diuidit̄: cū sint vltime actualitates: sine q̄bꝰ illa actualitas cōis non eēt necesse eē. req̄reret aliq̄ mō aliq̄d aliud a se: p q̄d eēt. Sꝫ hoc nō concludit d̄ diuersis p̄sonis in eadē entitate necessaria: nā illa entitas ex se necessaria nō expectat aliquā actualitateꝫ ab ip̄is distinguētibꝰ p̄sonas: qꝛ nō diuidit̄ p illa distinguētia p̄sonas. ⁊ ita distinguētia p̄sonas nō sunt q̄si vltime actualitates q̄bꝰ talia entia existūt. ¶ Cū ḡ arguit̄. a. ⁊. b. intelligēdo hic: per ipsa duas ꝓprietates personales aut sunt formal'r necessitates eēndi aut nō. ¶ Cōcedi p̄t q̄ nō sūt formal'r necessitates eēndi: nec sequit̄. igit̄ sunt possibiles: qꝛ p idētitatē sūt illa vna necessitas eēndi: sꝫ si. a. ⁊. b. eēnt i diuersis oporteret dicere q̄. a. ⁊. b. eēnt formaliter necessitates: vl' entitates possibiles: qꝛ nō possent eē eedē alicui entitati ex se necessarie, illa ei entitas cōis cui eēnt eedē eēt q̄si potētialis ad existēdū vt p̄intelligit̄ añ illā rationē ꝯhentē vel diuidentē. ¶ Cōtra hoc. ipsi. a. inquātū. a. aut repugnat posse deficere: aut nō. si sic. a. ergo inquātū. a. est necessariū. ⁊ ita cui inest formal'r ē ei ratio necessario eēndi. si nō. igit̄ p nihil aliud pōt ip̄i a. p̄cise inquātū. a. repugnare. igr̄ p nihil tollit̄: quin ipsi. a. p̄cise inquantū. a. sit cōpossibile deficere ergo semp p̄cise sumptū ē possibile deficere: ḡ repugnat necessario ex se. ¶ Quere solutionē ad hanc obiectionem.

¶ Rn̄det̄ q̄d nec repugnat nec nō repugnat cū li: inquātū: sꝫ sine li: inquātū dico q̄ nō sūt possibiles ip̄e relatiōes: sꝫ sūt necesse eē: ⁊ hoc p idētitatē: sꝫ nō formal'r nec nō formal'r sunt possibiles. Relatiōes ei diuie abstrahūt a necesse eē ⁊ possibili. ¶ Vel alit̄ posset dici q̄ vnicū ē nece eē radicale: ⁊ a se: de quo supra q. p̄dicta fuit s̄mo. plura āt sūt necesse eē formal'r ex se: licꝫ ab alio: qꝛ q̄dlibꝫ reale ad itra: ⁊ sic pluribꝰ cōuenit formalꝫ necessitas eēndi: q̄ꝫ formalis infinitas vide. q. 7. ⁊. 8. q̄libeti. ⁊. 8. disti. huiꝰ p̄mi ⁊ alibi sepe i doctrina huiꝰ bn̄ pōderādo: qꝛ singularꝫ difficultas. F. di. 9. p̄mo ꝯfla. q. 3. ꝯdictiōe. 10. ⁊. 42. di. eiusdē. q. 4. arti. 1. p̄te. 3. tenet exp̄sse ꝓp̄etates positiuas ⁊ si nō formal'r īsinitas sic tn̄ eē nece eē: cū quo vr̄ sentire doc. iste in tract. d̄ primo p̄ncipio. c. 4. vide bn̄ ibi et ea q̄ notaui ad hec. sꝫ p alia via vr̄ facere illd̄ q̄d hꝫ. 18. di. huiꝰ ⁊ alibi q̄. s. necessitas ē cōditio existētie. Cū igit̄ in diuinis non plurificat̄ existētia: quare plurificaretur

Additio aliorum.

Nota q̄ oē ulē i creaturis capit eē actualꝰ ⁊ p̄fectiꝰ i suis i ferioribꝰ q̄ in se: ⁊ q̄n loq̄ hr̄a d̄ diuisione: loq̄ d̄ diuisione ulis cōis i suas partes subiectiuas:

ficaret necessitas? pōdera ordinē illoꝝ modoꝝ in diuinis: ⁊ cogita bñ masticādo ꝓ ⁊ ꝯ. nō abre docto: omisit instātē solutionem: lz posuit: vacat sup argumēto in originali correcto. Mi.

Dist. III. Qō. I.

Circa primaz partē. 3. dist. in q̄ magister agit de cognoscibilitate dei queruntur. 5.

¶ Primo quero vtruz deus sit naturaliter cognoscibilis ab intellectu viatoris?

t.c.30. ¶ Arguo ꝙ nō philoso. 3. de aia.
⁊.39. Phātasmata se hñt ad intellectū sicut sensibilia ad sensuz: igr̄ intellectꝰ nihil intelligit nisi cuiꝰ phātasma pōt ꝑ sensus apprehēdere deus aūt non hz phātasma. ꝯ ⁊c.

¶ Item scdo metap. Sicut se hz
t.cō.1. oculus noctue ad lucem solis: sic intellectus noster ad ea que sunt manifestissima nature: sed ibi est impossibilitas. ergo et hic.

t.c.35. ¶ Item primo physicoꝝ infini-
t.c.11. tuz inquantū infinitū est ignotū.
⁊.12. ⁊.2. metaphy. infinita nō contingit cognoscere: ergo nec infinitū qꝛ eadē videtur esse ꝓportio intellectus ad infinitū ⁊ ad infinita: qꝛ equalis excessus: vel nō minor. qꝛ vtrobiq̄ est infinitas.

Vide ¶ Item Grego. sup Ezechielez.
li.j.homel.8. Quātuncūq̄ mens nr̄a in contēplatione dei ꝓfecerit: nō ad illud quod ipse est: sed ad illud qd̄ sub
t.cō.2. ipso est: attingit. ¶ Cōtra. 6. metaph. metaphysica est theologia de deo. ꝯ ⁊c. ¶ Similiter in actu eius. s. in cōsideratiōe actuali substantiarū separatarū ponit Ari.
c.10. feliciratē humanā. 10. ethicoꝝ.

Questio. II.

Iuxta hoc q̄ro secundo vtrū deus sit primuz cognitū a nobis nāliter pro statu isto?

¶ Et arguitur ꝙ sic. vnūquodq̄ t.c.4.
sicut se hz ad esse: sic ad cognitionem. 2. meta. sed deus est primuz ens: ergo primum cognitum.

¶ Itē nihil ꝑfecte cognoscit nisi deo ꝑfecte cognito. ꝯ nihil simplr̄ cognoscit nisi deo simplr̄ cognito cōsequentia apparet: qꝛ in his q̄ sunt per se sicut maximū ad maximū: sic simplr̄ ad simpliciter ⁊ econuerso ex. 2. thopi.

¶ Itē ꝑfectissimꝰ actus potētie ca.29.
est circa obiectū simplr̄ primū: ꝑfectissimus aūt actꝰ. s. speculatio in qua ꝯsistit felicitas ē circa deū 10. ethi. ergo deus est simplr̄ primum obiectum cognoscibile. c.10.

¶ Cōtra oīs nr̄a cognitio orit a sensu. 1. meta. ⁊. 2. poste. i fi. ꝯ deꝰ In ꝓhe.
q̄ est a sensibꝰ remotissimꝰ: nō est primo cognitꝰ ab intellectu nr̄o.

In prima qōne nō est distinguendu ꝙ deꝰ possit cognosci negātiue nō affirmatiue: qꝛ negatio nō cognoscit nisi ꝑ affirmationē. 2. peryar. i fi. ⁊. 4. meta. pz ēt ꝙ nullas negatiōes cognoscimꝰ de deo nisi ꝑ affirmatiōes ꝑ q̄s remouemus icōpossibilia aliq̄ ab illis affirmatiōibꝰ: sicut nō remouemus ꝯpositionē: nisi qꝛ attribuimꝰ simplicitatē vel aliq̄d aliud: negationes etiā tm̄ nō summe amamus.

Tho. 5. ꝑte sū. q. 3. arti. 3. ⁊ Dio. de āg. hiera. T. cō. 2. ⁊. 16

¶ Cōfirmat ēt qꝛ aut negatio cōcipit p̄cise: aut vt dicta de aliq̄ si p̄cise ꝯcipit negatio: vt nō lapis: h̄ eque ꝯuenit nihilo sicut deo: qꝛ pura negatio dr̄ de ente: ⁊ non

ente. igit in hoc nō intelligit de⁹ magis ꝙ nihil vel chymera. Si nō intelligit: nō lapis: de aliquo tūs ꝙro ille ꝓceptus subtractus: de q̄ intelligit ista negatio esse vera: aut ē ꝓceptus affirmatiu⁹ aut negatiu⁹. Si est affirmatiuus hꝫ ꝓpositū. Si negatiu⁹ ꝙro vt prius: aut negatio cōcipit ꝑse: aut vt dicta de aliquo. Si ꝓmo mō hoc eque ꝙcuit nihilo sicut deo. Si vt dicta de aliquo: tūc sicut ꝓus. Et ꝙtūcūq; ꝓcederet in negatio nib⁹: vel nō intelligeret deus magis ꝙ nihil: vel stabit in aliquo cōceptu affirmatiuo q̄ ē primus.

Dam. ſ. sentē tiarum sic dicit. Sic in origina li doc. Te. c. 28.

¶ Nec ē distinguēdū de cognitione si ē: vel q̄ ē: qz i ꝓposito ꝙro cōceptū simplicē de quo cognoscat esse: ꝑ actū intellectus ꝓponētis vel diuidētis: nunq; cū cognosco de aliquo si est: nisi habeam aliquē conceptū illius extremi de q̄ cognosco esse: vel de isto q̄rit hic.

¶ Notādū ē hic q̄ q̄d: qō ōr: ꝓnomē est q̄d rei vel est includēs sic est qz. 4. meta. Ratio: cuius nomē est signū: est diffinitio tm̄ eē quid nois est cōius ꝙ eē q̄d rei: qz plurib⁹ cōuenit hec rō signū cari nolle ꝙ esse: vbi tm̄ cōungūtur. idē sunt sicut nō ois color: ē albedo: tm̄ ille color q̄ ē albedo: est idē albedini. Ereplū tm̄ nō ē oino sīle: qz color: sumit ab aliq̄ partiali ꝓtestōe nō sic hic: sz totum q̄d hz relationē ad nomen: vt ad signū. q̄ totū hz relationē ad rē: vt q̄ditas ad suppositum. Sz prius cognosco de eodē q̄d relationē primā ꝙ secundā. Nec est in hoc solū ordo cognitionū istarū de eodē cōceptu simplici: cōcipiēdo prius rōnez vnam ꝙ aliā: sz in hoc q̄ cōceptus vnius⁹ simplex est quodāmodo alius: puta in multis diffinibilibus: qz primus est cōfusus: secūdus distinctus: nā primus vel nō exprimit ptes conceptus: vel si explicat: nō tm̄ distincte: sz sine cōpossibilitate: vel incōpossibilitate secūdus explicat z cognoscit cōpossibilitatē: vhn hoc rōnem⁹ se esse verā: z hoc q̄d sic exprimit est q̄d rei possibilis. ¶ Nota secūdo q⁹ de subiecto prime scientie simul ꝓcognoscit q̄d ōr pernomē: z si est: z q̄d est: qz nulla scientia de suo subiecto querit: si est vel q̄d est. ꝙ vel vtro non est queribile vel tm̄ in scientia prioꝝ. ꝓma nulla est prior: igit de eius subiecto primo nullo mō est querere si est vel q̄d est: igit est cōceptus simplr simpler: ergo ens qz ens per se pōt dubitari de cō possibilitate partiū conceptus: ꝓbatur etiā q⁹ nō deus: qz nulla ratio simplr simpler hꝫ de deo: que distinguat ipm̄ ab alijs entibus: igit de quocūq; tali ē q̄si est: z demus: q⁹ ratio in se non sit falsa. ꝙ deus sm̄ nullus cōceptū viatoꝝ possibilē est primus subiectū metaph. ¶ Itē q̄quid ꝓbat de ipso cōtinet virtualiter ꝓio in rōe entis: qz istud passio simplr cōuertibilis includit primo in subiecto sic ēt z diffūcta: igit in subiecto ꝓio includit primo: qz aliqua ꝓs diffūcte alicui enti cōueniat: igit ens ꝓio virtualiter includit hāc aliqd ens est primus: igit si est: z q̄d est, de ista rōne: ens primū includit primo in ente: ꝙ z q̄cqd ꝛcludit primo de ente ꝓ rōnem huius totiꝝ: vel ꝓ rōnez entis: igit metaph. est theologia finalr z principaliter: quia sicut est principalius de substātia ꝙ de accīte. 7. me-

hoc dī ligēter cōsidera.

ta. Ita vlterior analogia prin-
palis ē de deo q; semp prior die
pfectiōis includit i rōne prī sub
iecti particulariē pars passiōis
dissuncte q̄ est pfectio: simplr.
¶ Cōtra nulla cognitio simplr
pfectio: includit virtualiter in
mino pfecta: sed ecōuerso ergo
nulla cognitio possibilis viato
ris de deo naturalē ē pfectio: cō
ceptu entis. igr in illa specula
tione erit felicitas. ¶ Si hec rō
cōcludit q̄ illō qd rōnes ad pri
mā ptē supponūt: ō ceptu non
simplici. negat. fz hē. imo. pprie
cōceptº de deo est simplex p mo
tionē effectº: fz tunc ens non est
cōe sed analogiz. Et tunc prima
scientia de ente erit ō primo ad
qō omnia attribuuntur.

Vho. s. pte sū. q. 3. ar. 4. ¶ Nec opz distiguere de sī ē: vt est qō de veritate proponis: vt vt est q̄ de eē dei: q; si pōt eē iūstio de veritate ppositiōis in qua eē tanq̄ p̄dicatū q̄ritur de subiecto ad concipiendū veritatē illi⁹ qō nis opz p̄cōcipere terminos illi⁹ qōnis z de ⁹ceptu simplici illius subiecti: si est possibilis naturaliter nūc est qō. ¶ Nec valet distigue re de cōceptu naturali: z supna turali. q; q̄rit de naturali. ¶ Nec valet distinguere de naturali lo quēdo de natura absolute: vel ō natura p statu isto. q; querit pcise de cognitione pro statu isto.

¶ Nec valet distinguere de cognitione dei in creatura vel i se: q; si cognitio habeat p creatura ita q; cognitio discursiua incipiat a creatura. quero in quo termino sistitur ista cognitio. Si i deo in se habeo ppositū: q; illū conceptū dei in se quero. Si nō sistat in deo in se sed in creatura: tūc idez erit terminus: z pncipiū discursus erit ita nulla notitia habet de deo

¶ Est igit mēs qōnis ista. Utrū aliquē cōceptū simplicē possit in tellectus viatoris naturaliter habere: in quo conceptu simplici concipiatur deus.

Ad hoc

dicit q̄dā doctor hē. sic. q; lo quēdo ō sūma cognitione alicuius distingui pōt ex pte obiecti p se: vel p accidēs. Jn pticulari vel i vniuersali. Rēsp. liter p accīs non cognoscit deus. q; q̄cūd de ipso cognoscit ē ipse deus: tn cognoscendo aliqd attributū eius cognoscimus q̄si p accīs q̄d est vñ de attributis dicit Dā. li. 1. c. 4. q; non natura dicūt dei: fz q̄ circa naturā. ¶ Jn vlī ēt: puta in generali attributo cognoscitur: non quidē in vlī fm predicationem: q̄d dicat de ipso: i quo nullū est vlē: q; quidditas illa est de se singularis. Sed in vlī: q̄d si bi analogicē cōuenit ē z creatu re: tn quasi vnū a nobis cōcipit ppter proximitatē conceptuū fz sint diuersi conceptus. ¶ Jn pticulari non cognoscit ex creaturis: q; creatura est peregrina sibi tudo eius: quia tantum ei cōfor mis est quo ad aliqua attributa q̄ nō sunt illa natura i particulari. igr cū nihil ducat in cognitionē alterius nisi sub ratione similitudinis. sequitur q; deus nō cognoscitur i pticulari ex creaturis. ¶ Itē i vlī trip⁹ cognoscit: generalissime q̄ualibus. generaliter. ¶ Q̄ualibet me hz tres gradus cognoscendi cūm quod cūq; eius vt hoc ens est indistinctissime ⁹cipit deus. q; cōcipitur ens quasi pars cōceptus et ē primus gradus. Amouēdo autē hoc z ⁹cipiēdo ens est secūdus grad⁹. Jam enim ens: vt conceptus non vt pars cōceptus cō-

capitur cōmune analogum deo⁊ creature. Quod ſi diſtinguat ꝑ ce ptus entis(qui deo conuenit:puta conapiendo ens indeterminatū negatiue.i. non determinabile a cōceptu entis:qui conuenit creature analogice:qō eſt ens indeterminatū ꝓpriatiue.tā eſt tertiꝰ gradus. Primo modo ideterminatū abſtrahit:vt forma ab oi materia vt ipſe ſubſiſtēs⁊ ipartipabilis Sc̄ō mō. ideterminatū ēnuersale abſtractū apticularibꝰ. qdnō eſt actu partipatū in illis. Poſt iſtos tres gradꝰ capiēdi generaliſſime cōcipit deꝰ: generaliꝰ concipiēdo qō cuiꝰ attributū nō ſimꝑ⁊ ſicut ꝓiꝰ.ſz cū peminētia ſumma. Beneraliter aūt ꝛcipit ꝛcipiēdo qō cuiꝰ attributū eſſe idē ſuo ꝓmo ꝓpio attributo.ſ.eiꝰ eſſe ꝓpter ſimplicitatē:nec per ſpēm ꝓpriā cognoſcat deꝰ:q nihil eſt eo ſimpliciꝰ ſz ad modū eſtimatiue. ſicut.n. eſtimatiua in brutis ſub ſtētiōibꝰ ſenſati ſubſtādiādo cognoſcit intētiōes nō ſenſatas vt nociuū ꝓ ſicut:ſic intellectꝰ ſub ſpecie creature:q nō repſentat niſi creaturā:ex ſuo acumine ſubſodit ad cognoſcēdū ea q̄ ſunt⁊ dicunt de deo ꝓ ſpēm alienā ex creaturis.⁊ hoc oībus tribus modis ꝑdictis.

Quere hē. 4. ſanctus q. quoli. 7. et 9.

Quo ad ſecūdā

tiōne nr̄az ꝑcapit determinato. q̄ ens⁊ res ꝓria impreſſione imꝓmunt in alia nr̄a ſm Aui. ſ. meta. c. 5. ergo indeterminatū negatiue oino ꝓmū eſt obiectū noſtro intellectui. ¶ Rationaliter aūt eſt deꝰ poſterioꝰ creatura obiectū cognitū ſm tres gradꝰ. ꝓio generaliſſime:deinde generaliꝰ:vltimo generaliter q̄ primo cōcipitur hoc bonum:deinde bonū vl̄e abſtractū ſecūda abſtractione. puta qō eſt indeterminatū ꝓpriatiue. deinde bonū ꝓria abſtractiōe abſtractū qō. ſ. eſt indeterminatū negatiue:q⁊ria rōcinatiue deductiōis. ꝓius opz cognoſci illō a quo fit abſtractio ꝛ abſtractū. Exponit primū membrū. ſ. naturaliter quō eſt ſic cognitū ꝓmo q⁊ deꝰ:vt ē ſic ꝓmū cognitū nō diſtinguit ab alijs ꝓpter ſimplicitatē. Et q⁊ nō eſt ꝓ mū cognitū: niſi tm̄ quo ad duos ꝓmos modos grad⁹ generaliſſime ꝛcipiēdi quoꝝ neuter pertinet ad aliquam rationem determinantem illud attributum deo

Imagi natioſi mulis pictu re.

¶ Qualiter aūt poſſet eſſe ꝓmus cognitū:nō diſtinguī ab alijs per intellectū cognoſcētē exēplificat ſicut oculꝰ ꝓmo videt lucē ignō diſtincte diſcernat de ipa ꝓpꝛ ſubtilitatē:ſic diſcernit ꝙ color⁹ ꝑ lucē.

Reſpōdeo

quibuſdā contradictā poſitioni ꝑdicte. rationes enim mee poſitionis oſtendeūt oppoſitū illiꝰ poſitionis. ¶ Dico primo q⁊ non tm̄ haberi poteſt conceptꝰ naturaliter in quo quaſi per accidens conc̄ipitur deus puta in aliquo attributo:ſz etiam aliquis conceptꝰ in quo per ſe quidditatiue conc̄ipiatur deus:probo.q⁊ concipiendo ſapiētem ꝛcipitur propꝛietas

Quo ad ſecūdū. ſi quēſtionē ſm iſtā opinionem diſtinguēdū eſt de modo ꝛcipiendi naturaliter⁊ rōnaliter ꝓ⁊ modo deꝰ eſt ꝓmū obiectū intelligibile a nobis ex creaturis q⁊ naturalis cognitio ꝓcedit ab indeterminato ad determinatū. Indeterminatum negatiue eſt magis indeterminatum ꝛ ꝓpriatiue:indeterminatū ergo ꝓcipitur illi⁊ illō indeterminatū ꝓ⁊ quę tm̄ ſm cogni

scom eū: vel ōsi ꝓprietas in actu secūdo pficiēs naturam. ergo intelligēdo sapietez opz ꝓintelligere aliqd quasi subiectū: cui intelligo illud quasi ꝓprietatē ineſſe. ⁊ ita ań conceꝑ olim passionū vel quasi passionū opz inquirere conceptū aliquē quidditatiuū cui intelligātur ista attribui. ⁊ ille ꝛceptus alius erit q̄ditatiue de deo. q̄ in nullo alio potest esse stat⁹.

Secundo nō asseredo q̄ nō cō sonat opinioni cōmuni: pōt dici q̄ nō tm̄ in ꝛceptu analogo ꝛceptui creature ꝛcipit de⁹: q. ſ. ſit ol no alꝰ ab illo: q̄ de creatura dicitur: ſz in cōceptu aliquo vniuoco ſibi⁊ creature. ¶ Et ne fiat ꝓtētio de nomine vniuocatiōis: cōceptū vniuocū dico: qui ita est vnus: q̄ eius vnitas ſufficit ad ꝓtradictionem affirmādo ⁊ negādo ipſum de eodez. Sufficit ēt ꝓ medio ſyllogiſtico: vt extrema vnita in medio ſicvno ſine fallacia equiuocatiōis ꝛcludātur iter ſe vnū. ¶ Et vniuocatione ſic intellectam probo tripliciter. Primo ſic. ois intellect⁹ certꝰ de vno cōceptu ⁊ dubiꝰ de diuerſis habet ꝛceptū de quo est certus aliū a cōceptibꝰ de quibus est dubius ſubiectū includit pdicatū. ſed intellect⁹ viatoris pōt eſſe certꝰ de deo: q̄ ſit ens dubitando de ente finito vel infinito creato vel increato: ergo cōceptus de deo eſt aliꝰ a ꝛceptu iſto vel illo: ⁊ ita neuter ex ſe: ſed vtroꝝ illoꝝ includitur ergo vnus ocus. probatio maioris: q̄ nullus idem cōceptꝰ eſt certꝰ ⁊ dubius igitur vel alius: q̄ eſt ꝓpositū: vel nullus: ⁊ tunc non erit certitudo de aliquo ꝛceptu. ꝓbo minorē. q̄libz ꝓpoſitum fuit eſſe ꝑmū ꝓncipiū eſſe ens putavnus de igne: aliꝰ de aqua certꝰ erat q̄ erat ens: nō aūt fuit certꝰ q̄ eſſet ens creatū vel increatū. ꝑmū vel nō ꝑmū. Nec enī erat certus q̄ erat ens ꝑmū: q: tūc fuiſſet certꝰ de falſo: ⁊ falſum nō est ſcibile. Nec q̄ erat ens non primus q̄ tunc non poſuiſſet oppoſitum.

¶ Cōfirmatur ēt rō. nam aliqs ſi poſt dēs philoſophos diſcoꝛdare ꝓt eē t. cō. ſ. certus de quocūq; eoꝝ: q̄libz poſuit ꝑmū ꝓncipiū eſſe ens. ⁊ tm̄ ꝓpter ꝓtrarietatē opinionū eoꝝ potuit ſimul dubitare vtrū ſit hoc ēns vel illꝰ tali dubitāti ſi fieret demōſtratio ꝛcludēs vel deſtruens aliquē ꝛceptum inferiorē: puta q̄ ignis non erat ens ꝑmū: ſed⁹ aliquod ens poſterius primo ente: nō deſtrueretur ille cōceptus. primus ibi certus: quē habuit de ente: ſed ſaluaretur in illo ꝛceptu particulari ꝓbato de igne. Et ꝓ hoc al⁹ ſum probatur illa ꝓpoſitio ſuppoſita ta in vltima ꝛſequētia rationis: q̄ fuit: q̄ illę conceptus certus qui eſt ex ſe neuter dubioꝝ: inutroq; illoꝝ ſaluatur.

¶ Q̄ ſi nō cures de auctoꝛitate iſta accepta ex diuerſitate opinionū philoſophāntū ſz dicas q̄ libz hz duos ꝛcept⁹ in ītellectu ſuo ꝓpinquos q̄ ꝓp. ꝓpinquitatē analogie vident eſſe vnꝰ conceptus.

¶ Contra hoc vī eſſe rō q̄: ex iſta cōcluſiōe videret deſtructa ois via ꝓbādi vnitatē alicui⁹ ꝛcept⁹ vniuocā. Si enī dicis hoiem habere vnū ꝛceptū ad ſoꝛ. ⁊ plato. negabitur: ⁊ dicē q̄ ſunt duo. ſz videtur vnꝰ ꝓpter magnā ſimilitudinez.

¶ Preterea illi duo ꝛcept⁹ ſunt ſz ſimpliciter ſimplices. igit nō ītelligibiles niſi diſtincte ⁊ totaliter igitur ſi nūc nō videtur duo nec

Vide hoc ꝛ i ſingulis iter in algaze ſeu metaphyſ. ſua.

Dubia circa ꝓcedentia.

Vniuocū ꝓprie dicit⁹ eē unctas alicui⁹ ꝑ intentionis abſtractionis ꝑfecti. a quibꝰ ex nāre ꝛmuniſ ꝛtia q̄dā ꝛ tentiōne. rsic tra ꝛcedentia nō reꝑ gnāt vniuocata: item aūt ꝑ equa ꝛtes gdā vniuo

Ira q ff. ſ. ſa ꝓpiqtate q̄ ſuā in iij un ꝛceptus ſ. videt eē ſoꝛ ⁊ une. Sed hoc nō ſuf ſ. ſuf nōtere. n ā ſ. aubue ꝛceptis.

post. ¶ Itē aut ꝯcipiūtur: vt omnino disparati. ⁊ tūc mirum quomodo vidētur vnus. aut vt comparati scd̄m analogiā vel similitudinē vel dissimilitudinem ⁊ tūc aliqualiter vel simul: vel p̄us cōcipiūtur vt distincti. igit̄ nō vidētur vnus. ¶ Item ponēdo illos duos cōceptus ponūtur duo obiecta formalia cognita: qūo ergo duo obiecta formalia cognita ⁊ vt nō distincta? ¶ Preterea si intellectꝰ intelligeret singularia sub ꝓpriis rōnibus: quāuis ꝯceptus duoꝝ eiusdē speciei essent simillimi nō est dubiū: q̄nlz sint multo similiores q̄ isti duo in ꝓposito: qꝛ isti duo differūt specie adhuc intellectꝰ bn̄ distingueret iter tales ꝯceptꝰ singulariū. Hec ēt rn̄sio ip̄robat̄. di. 8. q. 3. ⁊ alia respōsio que negat maiorem.

Idē ponit̄. 8. di. huiꝰ q. 3. cōtra hē.

¶ Scd̄o principaliter arguo sic. Nullꝰ cōceptꝰ realis cātur in intellectu viatoris naturaliter nisi ab his q̄ sunt naturalr̄ motiua intellectꝰ nr̄i: sz illa sunt phātasma vel obiectū relucēs in phātasmate: ⁊ itellectꝰ agēs: ꝯ nullꝰ cōceptꝰ simplex fit mō naturalr̄ i itellectu nr̄o: nisi q̄ p̄t fieri v̄tute istoꝝ: sed cōceptꝰ: q̄ nō esset vniuocꝰ alicui obiecto relucēti in phātasmate: sz oīno aliꝰ ⁊ p̄or ad quē iste hr̄et analogiā nō posset fieri v̄tute intellectꝰ agētis ⁊ phantasmatis: vt ꝓbabo. ergo talis cōceptꝰ alius analogꝰ q̄ ponit̄ naturalr̄ in intellectu viatoris nūquā erit ⁊ ita nō poterit naturaliter haberi aliquis cōceptꝰ de deo qd̄ est falsum ꝓbatio assumpti obiectū qd̄cūq; siue relucēs in phātasmate siue in specie intelligibili cū intellectu agēti vl̄ possibili cooperāte sz vltimū sue v̄tutis facit in itellectu sicut effectum sibi adequatum: conceptum suū ꝓprium ⁊ conceptū omniū essentialiter vel virtualiter inclusoꝝ in eo. sed ille aliꝰ cōceptꝰ q̄ ponit̄ analogus nō est essentialiter vel virtualiter iclusus in isto nec estiste: ergo ille nō fiet ab aliquo tali mouente. Et formetur sic rō obiectū qd̄cunq; siue relucēs in phātasmate siue in specie intelligibili cum intellectu agēte vel possibili cooperāte s̄m vltimū virtutis sue: facit sicut effectū sibi adeq̄tū: suū ꝯceptū ꝓpriū ⁊ quiditatiuū. Ille em̄ est proles adequata sibi in esse cognoscibili: sicut ꝓles similis in natura esset sibi adeq̄ta in eē naturali. igr̄ in cuiuscūq; alteriꝰ cognitionē p̄t. illa est imꝑfectior sua ⁊ ꝑ ꝯn̄s non per se attribuitur ad illum.

¶ Et cōfirmat̄ rō: qꝛ p̄ter ꝯceptū suum ꝓprium adequatū: ⁊ inclusa in ipso: altero p̄dictoꝝ duoꝝ modoꝝ: nihil potest cognosci ex isto obiecto: nisi ꝑ discursum. sed discursus presupponit cognitionē istiꝰ simplicis ad qd̄ discurrit̄.

¶ Formetur ergo breuiter rō sic Nullū obiectū facit ꝯceptū simplicē ⁊ ꝓpriū sui in aliq̄ intellectu ⁊ cōceptū simplicē ⁊ ꝓpriū alteriꝰ obiecti: nisi ꝯtineat illud aliḋ obiectū essentialr̄ vel virtualr̄. obiectū aūt creatū nō ꝯtinet increatū essentialr̄ vel virtualiter ergo ⁊c.

¶ Scd̄a pars minoris. s. q̄ obiectū creatū nō ꝯtineat v̄tualr̄ increatū ⁊ hoc sub ea rōne: sub qua sibi attribuit̄: vt posteriꝰ: eēntialr̄ attribuit̄ p̄ori essentialr̄. ꝓbat̄: qꝛ est cōtra rōnē posterioris essentialiter ꝯtinere v̄tualr̄ suū priꝰ. ⁊ ēt patet q̄ nō ꝯtinet essentialr̄ increatū s̄m aliq̄d oīno sibi ꝓpriū: ⁊ nō commune. ergo non facit conce-

ptum simplicem et proprium enti increato.

¶ Tertio arguo sic. Cōceptꝰ ꝓ prius alicuiꝰ subiecti est sufficiēs rō cognoscēdiđ illo subiecto oīa ꝯceptibilia q̄ sibi necessario isunt nullū aūt ꝯceptū habemꝰ de deo ꝑ quē sufficiēter possimꝰ cognoscere oīa ꝯceptibilia: q̄ sibi necessario isunt: pz de trinitate ⁊ alijs creditis necessarijs igr̄ ⁊ c. maior ꝓbat̄. qꝛ immediatā quālibet cognoscimus inquātum terminos cognoscimus igitur: pz maior de omni illo conceptibili: qđ immediate iest ꝯceptu subiecti: quod si insit mediate fiet idē argumētū sicut de medio cōparato ad idē subiectū. ⁊ vbicūq; stabit̄: hr̄ ꝓpositū de imediatis. ⁊ vltra ꝑ illas imediatas scient̄ mediate.

¶ Quarto pōt sic argui. aut aliq̄ ꝑfectio simplr̄ hz rōnē cōez deo ⁊ creature: ⁊ hr̄ ꝓpositū: aut nō: sz tm̄ ꝓpriā creature: ⁊ tūc rō ꝑfectiōis simpliciter nō cōuenit formaliter deo. qd est incōueniens. Aut hz rōnē oīno ꝓpriā deo: et tūc sequit̄ ꝙ nihil attribuēduz ē deo: qđ ē ꝑfectio simplr̄. Nā hoc nihil aliđ est dicere: nisi ꝙ qꝛ rō eiꝰ: vt cōuenit deo. dicit ꝑfectionē simplr̄. iō ipm̄ ponit̄ i deo. Et ita peribit doctrina Anſ. mono. 15. vbi vult ꝙ ꝑtermissis relatiōibꝰ: in oībꝰ alijs q̄cquid meliꝰ est simplr̄ ipm̄: q̄ nō ipm̄ attribuēdum est deo: sicut quodcūq; nō tale est amouendum ab ipso primo. ergo ſm ipsum aliq̄d cognoscitur esse tale: ⁊ secūdo attribuitur deo. ergo non est tale precise vt est in deo. ¶ Hoc ēt ꝯfirmat̄ qꝛ tunc illa perfectio simplr̄ non esset in creatura. consequentia pz. qꝛ nullus talis perfectionis. Conceptus aliq̄s ꝯuenit creature: nisi ꝯceptꝰ analogicus ex hypotesi talis ſm se: qꝛ analogicꝰ: est imperfectus: ⁊ in nullo est rō eius melior nō ipo: qꝛ alias secūdum illam rationem analogicā poneretur in deo.

¶ Tertio sic. Oīs inq̄sitio metaphysica de deo ꝓcedit sic. s. ꝯsiderādo formalē rōnē alicuiꝰ: ⁊ auferēdo ab illa rōne formali imꝑfectionē quā hz i creaturis: ⁊ reseruādo illā rōnē formalē: ⁊ attribuēdo sibi oīno summā ꝑfectionē: et sic attribuēdo illđ deo. Exēpluz de formali rōne sapiētie: vel intellectꝰ: vel volūtatis. ꝯsiderat̄ em̄ ꝑmo in se. ⁊ ſz se. ⁊ ex hoc ꝙ rō istorū nō includit formaliter imꝑfectionē aliquā: nec limitationē remoueātur ab ipa imꝑfectiōes: q̄ cōcomitātur eā creaturis: ⁊ reseruata eadē rōne sapiētie ⁊ volūtatis attribuunt̄ ista deo ꝑfectissime. ergo oīs inquisitio de deo supponit intellectū habere ꝯceptum eundem vniuo cum quem accipit ex creaturis.

¶ Qđ si dicas nō. sz alia ē formalis rō eorꝝ q̄ cōueniūt deo. Ex hoc sequit̄ icōueniēs. s. ꝙ ex nulla rōne ꝓpria eorꝝ: ꝓut sunt in creaturis ꝑt ꝯcludi aliq̄d de deo: qꝛ oīno alia ⁊ alia rō ē istorꝝ ⁊ illorꝝ: immo nō magis ꝯcluderet̄ ꝙ deꝰ est sapiēs formalr̄ ex rōne sapiētie quā appr̄hēdimꝰ ex creaturis: q̄ ꝙ deꝰ est formalr̄ lapis. pōt em̄ cōceptꝰ aliq̄s alius a ꝯceptu lapidis creati formari: ad quem conceptuz lapidis: vt est idea in deo: hz lapis iste attributionem. ⁊ ita formaliter dicetur deus est lapis: ſm istū cōceptū analogicū. sicut sapiens ſz illū ꝯceptū analogicū. Qualis aūt sit vniuocatio entis: ⁊ ad quā

dist. pñti 43.

ta et ad que dicetur magis infe-
riꝰ i.q. de pmo obiecto intellectꝰ

Ad istud etiā sūt alia media. di. 8. q. 3. contra primā opi. Arguitur etiā aliter ad hoc sic. perfectior creatura pōt mouere ad pfectiorē conceptū de deo. igit cū aliq̄ visio dei: puta infima: nō tātū differat ab aliqua itellectiōe abstractiua data ipsiꝰ: quātū sup̄ma creatura distat ab ifima: vr̄ seq̄ ꝙ si infima pōt mouere ad aliquā abstractiuā: ꝙ sup̄ma vl̄ alia citra eā poterit mouere ad intuitiuā: quod est impossibile. ¶ Qd̄ si dicas tot gradꝰ esse in intellectiōe abstractiua de deo: quot sunt spēs create: lz extreme itellectiōes nō tantū distent quātū extreme spēs: qd̄ bñ ē possibile: qr̄ q̄libet gradꝰ i itellectionibꝰ minꝰ distat a sibi ꝓximo: q̄ spēs creata mouēs ad istū distet a spē mouēte ad aliū. ¶ Cōtra dr̄ia itellectionū abstractiuarū nō ē tm̄ numeralis: qr̄ ille cāntur a cāis alteriꝰ speciei. ⁊ p proprias rōnes earū nō inquātū includūt aliq̄d cōe. sicut dicit via de vniuocatiōe. ergo sequit̄ ꝙ inter infimā intellectionē abstractiuā ⁊ ifimā intuitiuā sint plures spēs medie: q̄ int̄ ifimā spēz entiū ⁊ sup̄mā vel tot. Qd̄ si ē i cōueniēs. ⁊ p ꝯñs añs. ꝯ pauciores sunt spēs itellectiōis abstractiue q̄ entiū. ergo icipiēdo ab infima hinc inde restat aliq̄ entitas supior illa q̄ cāt supremā abstractiuā: igit̄ ista supior cābit intuitiuā de deo. ¶ Itē q̄re ponerent̄ tot spēs itellectionū de eodē obiecto. si nulla mouet ad ꝓpriū? ¶ Itē ad cōcl'onē pncipalē vr̄ eē ꝙ oīs multitudo reducit̄ ad vnū ergo ita in cōceptibꝰ. ¶ Cōtra istas rōnes obijcit̄. ꝯ pmā instat̄ de toto disiuncto. Cuiꝰ responsio ponit̄. dist. 8. et debiliꝰ ipr̄obat̄ quā alie. ¶ Ad scd̄am vt format̄ breuit̄: negat̄ maior: qr̄ pp cōnexionē effectꝰ pōt aliquē cōceptū facere de cā lz nō ita pfectū: sicut causa d̄ se cōcedit̄ em̄ ꝙ cōclusio facit notitiā de pncipio demōstratiōe qr̄: sz illa nō est pfectissima notitia pncipij: sz illa q̄ cognoscit̄ ex terminis pfecte cognitis quare ei nō sil'r in conceptibus simplicibus effectus simpliciter apprehensus causabit aliquā notitiā habitualē simplicem de causa. ¶ Ad ꝓbationē maioris. dico ꝙ lz nō possit effectꝰ in cām eq̄uocā existētē: sic nec in aliquid eiusdē rōnis cū cā: pōt tm̄ in notitiā aliquā eiꝰ q̄ est impfectior non solū ipsa in se cā: sz ēt effectu eq̄uoco cāe: sicut pfecto cōceptu eiꝰ. Sz accipiat̄ maior sic nullū obiectū pōt in ꝯceptū alicuius. nisi ꝯtineat illud obiectū virtualiter vel eēntialiter. hec vr̄ manifesta p rōnē cāe ⁊ effectꝰ equiuoci: ⁊ lz attribuat̄ fm aliquos actio intellectui nō curo quōcunq̄ obiectū req̄rit̄. sic nō pōt in cōceptū pfectiorē ꝯceptu sibi adequato. talis est proprꝰ quiditatiuꝰ. ergo ⁊c. ꝓbat̄ minor. qr̄ effectuū eq̄uocorum eiusdē cāe ille est pfectior: qui ē similior cāe. talis est ꝓles itellectualis siue verbū pfectū huiꝰ obiecti. maior ꝓbat̄ qr̄ tūc pfectio itelligentie excederet totā virtutē memorie. ¶ Ut dictū ē absolute vr̄ cōcedēdū ꝙ nullꝰ d̄ deo pōt fieri i nobis cōceptꝰ per actionē obi creati: q̄ sit pfectior

cõceptu pfecto ꝓpter illꝰ obiectũ. nec ꝓ ꝯñs ad quẽ attribuat illꝰ ꝓpter illꝰ obiecti mouentꝫ: imo ille cõceptꝰ de deo ẽ impfectior: ꝟbo huiꝰ: q effectꝰ equocus dissimilior: cãe. opz ergo ab opi. hac recedere. ¶ Si ponat ꝯceptũ lapidis attribui ad cõceptũ: quẽ cãt de deo lapis ꝑcise saluari põt. q obiectũ ꝯceptũ attribuit ad obiectũ. nõ tñ cõceptus ad cõceptũ. ⁊ hoc ẽ bñ possibile: q de obiecto pfectioꝝ hꝫ conceptꝰ impfectio: ꝯ̃ de obiecto ipfectiore. ¶ Sz quõ ẽ rõnabile i eodẽ itellectu cõceptũ ꝓpriũ de deo esse simplr impfectio: ẽ cõceptu lapidis vel albi: q necessario sequit ad hãc opinionẽ. Et quõ erit beatitudo nostra naturalis in cognitione dei. 10. etꝫ. ¶ Sz vt ꝯ vnuocatione entis esse eadẽ difficultas q̃ ois cõceptꝰ de deo erit minꝰ pfectꝰ cõceptu ꝓprio pfecto albi: q ois talis cõtinet i albedine vt cõceptꝰ cõis in spãli. ⁊ cõis ẽ simplr minꝰ pfectꝰ ꝯ̃ spãlis: q potẽtialis ⁊ pars respectu cõceptus spãlis: quõ ergo fm istam ꝛñsionẽ erit btitudo i cognitione naturali dei. ¶ Rñdeo qliber cõceptꝰ simplr simpler: fm viã vnuocatiõis ẽ ipfectio: positiue ꝯ̃ ꝟbũ albi. hoc ẽ nõ tantã pfectionẽ ponit: tñ ẽ pfectio: p missiue: q abstrahit a limitatione: ⁊ ita ẽ cõceptibile sõ ifinitate ⁊ tũc ille cõceptꝰ simpler ꝯdem ñ tñ simplr simpler. i. cuius ifinitũ erit pfectio: ꝟbo albi: ⁊ ille ẽ ꝓpriꝰ deo: nõ aũt ille ꝑ cõis abstractꝰ ab albedie. vñ via vnuocatiõis tz q ois cõceptꝰ ꝓpriꝰ deo ẽ pfectior verbo cuiuscũq̃ creatu: sed alia non sic. ¶ Sz instat ꝯ hãc ꝛñsionẽ dupliciter: ꝓmo arguo q difficultas remanet ꝯ viã vnuocatiõis: q er duobꝰ cõceptibꝰ quoꝝ vterq̃ ẽ ipfectior ꝟbo albi ñ vt fieri ꝯceptꝰ pfectior illo ꝟbo. ꝯceptꝰ entꝫ vt ꝯceditꝫ ẽ ipfectio ꝯ̃ albi vt lapidis ⁊ ꝯceptꝰ ifiniti sit r. pbatio: q ifinitũ ꝯcipit a nob ꝑ finitũ: vt ꝑ lineã: vt aliq̃ tale obiectũ motiues ad ꝯceptũ passiõis sue. igr ꝯceptꝰ ifiniti ẽ ipfectior cõceptu linee. ¶ Cõfirmat rõ: q ꝯceptꝰ icludẽs affirmationẽ ⁊ negationẽ nõ ẽ pfectior ꝓp negationẽ: aut saltẽ nõ ẽ pfectior ꝯ̃ ꝯcipiẽdo affirmationẽ illius negatiõis. hoc ens ifinitum nõ ẽ aliqs ꝯceptꝰ alicuius positum: nisi entis. ꝯ̃ ifinitas nõ facit conceptũ pfectũ aut saltẽ nõ erit pfectior ꝯceptꝰ ẽtis ifiniti ꝯ̃ finiti. Jnstãtia.

¶ Scõo istat rñdẽdo sic ꝓ ꝑmẽ. q ly ꝯceptꝰ simplr simpler sit ipfectior ꝟbo creature vt arguit tñ multi tales ponũt cõiũgi ⁊ vnũ determiabit aliũ. ⁊ ille ꝯceptꝰ totꝰ erit pfectior: nec ẽ hic maior difficultas ꝯ̃ ibi: nisi i duobꝰ ꝓpriorib q̃ h̃ q̃libz ꝯceptꝰ siue determinãs siue determinabilis ponit ꝓpriꝰ deo. ibi vnꝰ cõis ⁊ alius ꝓpriꝰ. Scõo q hic aliqs cõceptꝰ ꝓpriꝰ dr cõcedit impfectior: verbo creature. ibi nullꝰ: istud aũt primũ non est incõueniẽs: quia passio bñ determinat subiectum vt hõ risibilis ⁊ tamẽ vtrũq̃ est eque cõmune. secũdũ opz ꝺ̃o concedere ꝓpter istã secũdã rationẽ loquẽdo de cõceptu. i. de actu cõcipiẽdi: nõ aũt de obiecto cõcepto. ¶ Quo ad istas instãtias. videt satis cõgrue rñderi: q vtrũq̃ opi. conceptum non simpliciter simplicem ponit per

sectionē verbo illi⁹ qđ mouet ad perfectū. Sz instantie arguēdo facte videt esse ꝺ vtrāq; opiñ. q; quōcūq; cōiūgātur qlibz istoꝝ ꝺceptuū ip⁹ mīt a creatura mouēte. igr ē ipfectio: ꝺbo illi⁹ creature. Aggregatio aūt imꝑfectoꝝ quō facit cōceptū pfectionē intēsiue. ¶ Cōfirmatio ēt bñ instat ꝺ illud de infinito. nō g ꝓp illā rōnē diminuit opi. q; ē cōis difficultas vtriq; ē eq. si analogia cōceptuū exponit ō cōceptis. forte instātie bñ ꝓbāt. qđ act⁹ circa deū nō ē pfectissimus intēsiue: nec hoc requiri: vt sit ibi bitudo naturaliꝫ. sz q; cōiungat obo pfectissimo ꝗtūcūq; sit pfect⁹ siue ipfect⁹. vt ōz. 11. ō alaliꝫ bo paꝛ. nosse ō imaterialib⁹ excedit notitiā alioꝝ. forte. n. intēsiue amari pōt creatū aliqđ ꝗ deus. nec tñ illd amatū nūc bitificat sicut deꝰ. de hoc ḡro lib. di. 49. quō bitificamur i obo. ¶ Zsto ō ente infinito vez ēet si infinitū eēt ꝓcise mod⁹ sub q̄ obiectū ꝓmū cōciperet. r nō paꝛs conceptuis vel mod⁹ sic q; cōcept⁹ in se. sicut distinguit in qōne de vnitate dei de singularitate. vt cōcipitur. r vt mod⁹ ꝓcise sub q̄ concipi potest: quēadmodū ēt certus grad⁹ intēsionis ꝓcise modus sub q̄ vꝫ hec albedo. sic aūt nō stelligim⁹ ens infinitū. sed vt includēs duos concept⁹. iz alter ō terminet alterū. r forte ille ꝓpatuus finiti nihil ponit. quāuis det itelligere positiuū. Zta. q; si habem⁹ cōceptū positiuū ō necessario magis pfecte positiue intelligit deꝰ ḣ ens simplr necessariū. sz nec forte ꝓ necessariuz: nec eternū cōcipimus nisi negationem imꝑfectionis: puta potentie alr se habēdi vel fluxibilis seu ꝓncipij seu finis. eternū dicit qđ dā infinitū. q; in duratione nunime ptecto: est ifinitas ꝗ in quātitate pfectionis: sicut infinita magnitudo si esset pfectio: esset in finito tempore.

ꝓto ō ꝓbꝫ sialiū c. 5.

Tertio dico q; nō cogscitur de⁹ nāliter a via toze i ꝑticulari r ꝓpue hoc ē sub rōne huius ēntie: vt ḣ r in se. sz rō illa posita ad hoc in ꝓcedēti opi. nō cōcludit. ¶ Cū em arguit. qđ nō cognoscit de deo aliqđ nisi p silitudie vniuocatōis: aut imitatiōis. si ꝓto mō. igr nihil cognoscit de deo: q; sm opi. illā in nullo hz deus silitudinē vniuocatōis cū creatura per quā t eberet a nobis cognosci: si sc̄o mō ēt creature nō tm unitā tur illā ēntiā sub rōne gñalis aut tributi: sz ēt hāc ēntiā: vt ē hec ēntia siuerenuda: r vt in se ē creatstēs. ergo sm eū pp talē silitudinē posset creatura ee ꝓncipiū cognoscēdi ēntiā diuinā i se r i particulari. ¶ Est igr alia rō ipossibilitatis cognitionis huiꝰ cōclonis: q; deꝰ (vt hec ēntia i se) nō cogscit nāliter a nob: q; ꝓ rōne talis cogscibil⁹ ē obm volūtarū: r nō nāliter nisi respcū sui itellect⁹ tm: r iō a nullo itellū cāto ꝓt ꝓ rōne hui⁹ ēntie (vt hec nāliter cogsci: nec alia ēntia nāliter cogscibil⁹ a nob oñdit sufficienter hāc ēntiā. vt hec: nec p silitudinē vniuocationis: nec imitatiōis. Vniuocatio ei nō ē nisi in gñalib⁹ rationib⁹. imitatio ēt deficit: q; ipfecta est: q; creatura re imperfecte eum imitantur. ¶ Vtrū aūt sit alia rō huiꝰ ipossibilitatis. s. ꝓp. rationē ꝓmi obij. vt alij ponūt illud esse quidditatē rei materialis. de hoc in. q. de pri

mo obiecto intellectus.

Quarto dico q̄ ad multos cōceptꝰ pꝓprios de deo possumus puenire q̄ nō ꝓueniūt creaturis: cuiusmodi sunt cōceptꝰ oiz pfectionū simplicit in sūmo. ⁊ pfectissimus cōceptꝰ: in quo ꝯsi in quadā descriptiōe pfectissime cognoscimꝰ deū ē cōcipiēdo oēs pfectiones simplr ⁊ in summo. tamē cōceptꝰ pfectioꝝ ⁊ simplicioꝝ: nobis possibilis est conceptꝰ entis simplicit infiniti. Iste cm̄ est simplicioꝝ ꝯceptꝰ entis boni. vel entis veri: vel aliquoꝝ similium: q̄ infinitū non est quasi attributum vel passio entis. siue eius de quo dicitur: sz dicit modū intrinsecū illiꝰ entitatis: ita q̄ cum dico ens infinitū: non habeo conceptū quasi p accidēs ex subiecto ⁊ passiōe: sed cōceptū p se subiecti in certo gradu pfectiōis. s. infinitatis: sicut albedo intēsa nō dicit cōceptū p accidēs sicut albedo visibil imo intēsio dicit gradū intrinsecū albedinis i se. ⁊ ita ptz simplicitas huiꝰ cōceptꝰ. s. ens infinitum.

¶ Perfectio aūt istius ꝯceptus multiplr̄ ꝓbat: tū q̄ iste cōceptꝰ inter oēs a nobis conceptibiles virtualiter plura includit: sicut ei ens includit virtualr̄ bonum ⁊ verum in se. ita ens infinitum includit verū infinitū: ⁊ bonū infinitū ⁊ oēm pfectionē simplr̄ sub rōne infiniti. tū q̄ demōstratiōe q̄: vlimo concludit ēē de ente infinito vel ēē infinitū ꝯe aliquo ente: sicut apparet ex. q. i. 2. di. illa autē sunt pfectiora q̄ltimo cognoscūtur demonstratiōe q̄: ex creaturis q̄ propter eorum remotionem a creaturis difficillimū ē ea ex creaturis cognoscere. ¶ Si autē dicis de summo bono: vel de summo ente: q̄ illud dicit modū intrinsecū cuz entis: ⁊ includit virtualiter alios cōceptꝰ. ¶ Respōdeo q̄ si summū intelligaī cōparatiue: sic dicit respectū ad extra: sed infinitū dicit cōceptū ad se. Si aūt intelligaī absolute summū: hoc est: q̄ ex natura rei nō possit excedi perfectio illa expressius concipiēdo in rōne infiniti entis. nō em̄ summū bonum indicat in se: vtrū sit finitū vel infinitū. ¶ Ex hoc apparet ꝓbatio illius: q̄d dr̄ in p̄cedēti opi. q̄ pfectissimū q̄d possum⁹ cognoscere de deo ē cognoscere attributa reducēdo illa in esse diuinū. ꝓpter simplicitatē diuinā. cognitio em̄ ēē diuini sb̄ rōne ifiniti ē pfectior cognitiōe eiꝰ sub rōne simplicitatis: q̄ simplicitas cōicat creaturis. ifinitas aūt nō fm̄ modū quo cōuenit deo.

Quito dico q̄ ista: q̄ cognoscūt de deo cognoscūtur p spēs creaturaꝝ: q̄ siue vlius ⁊ min⁹ vle cognoscāt p eam dē spēm min⁹ vlis: siue vtrūq; habeat speciē intelligibilē sibi pꝓpriā saltē illud q̄d ꝓ ipsum pertinet vel cāre speciē min⁹ vlis in intellectu pōt ēt cāre speciē cuiuscūq; vlioris: ⁊ ita creature q̄ ipsum ꝓprias species in intellectu possunt ēt ipsum ꝓ spēs trāscēdentiū q̄ cōiter cōueniūt eis ⁊ deo. Et tūc intellectꝰ ꝓprias virtute pōtest multis spēb⁹ simul ad cōcipiēdū illa simul quoz sunt iste spēs puta spē boni spē sūmi spē actus ad concipiendū summum bonū ⁊ actualissimū q̄d apparet sic p locū a nuno: i. imaginatiua enim pōt vti spēb⁹ diuersorum sensibiliū ad imaginandum compositū ex illis diuersis sicut apparet

Ens dr̄ p modos Thrisees. 4. 5. finitus ⁊ infinitus: actus ⁊ potēcia. omnes ⁊ nullus. pens. ⁊ ale ⁊ finis: quere. mm. Ioh. di. q. ⁊ Victa. q. da. glo. di. p. q. ⁊ Prisione ad primū principale.

Modus Thrisei? ē aduenies alicui. hoc autem nō est forma ei? eius: ⁊ nō sequit opesitē ens ē ens infinitum: Quia ens infinitum nō est aliq̄s

imaginādo montē aureū. ¶ Et hoc apparet improbatio illi⁹ qō dicāt in pcedenti opi. de illa suffo sione q⁹ suffodendo/ nunq̄ illud qō non subest suffossioni mouent per suffossionē. nō aūt subest cōceptui creature aliqs conceptus vel spēs repūtans aliqd ꝓprium deo q⁹ sit⁹ oino alterius rōnis ab eo qō cōcipit creature: vt pbatū est p secundā rōnez in scdo articulo. ꝯ per suffossionē nullus talis cōceptus inuenīt. Et qō adducāt simile de estimatiua: dico q⁹ vide tur adduci falsum ad cōfirmatio nē alterius falsi: q⁹ si maneret ouis in ꝓpria natura: in eodē affectu naturali ad agnū: mutaret tamē ouis: vt esset filius lupo p nuraci lum in oibus accidētibus sensibilibus puta colore: figura: sono: motu: et huius: agnus fugeret ouē sic mu tatā: sicut fugeret lupum: et tñ in oue sic mutata nō esset intētio no ciua: sz ꝓficua: et cōuenientis: et ita estiatiua agni non suffoderet ad inueniendū intētionē ꝓuenientis sub speciebus sensibilibus: sz precipitaret se ita moueret fm appetitū sensitiuū: sicut accidentia sensibilia mouerent. ¶ Si dicas: q⁹ intētio ibi conuenientis nō multiplicat: q⁹ non sunt talia accidētia conue nientia tali intentioni: et intentio conuenientis nō multiplicat sine accidentibus sibi conuenientibus. Hoc nihil est: q⁹ si agnus hic fugeret lupum ꝓpter ꝓceptionem nocui conceptā ab estimatiua. et illa non multiplicat cum accidē tibus istis sensibilibus: q⁹ non est cum eis talis intētio stāte isto casu. ꝯ aut hic non est suffossio agni ad intentionē nocui: q̄ nulla est que si hic non fugeret per suffossionem: ergo nec alias.

Ad argumenta

principalia illius. q. 1. d. 45. q. 1. ad arg. 1. et 2. d. 2. q. 2.

¶ Ad primū dico q⁹ illa ꝓparatio phi⁹ dz intelligi quātū ad primā motionē intellectus ab obiecto: ibi em phātasmata cū intellectu agēte hñt vicē primi obiecti mouētis: sz nō dz intelligi quātū ad oēm actū sequentē motionē primā: pōt em intellectus abstrahere obiectū inclusum in aliquo primo mouēte: et ꝓsiderare illud abstractū nō ꝓsiderādo istud a quo abstrahit: et cōsiderādo illud sic abstractū cōsiderare cōe sensibili et insensibili: et i illo cōsiderat insensibile i vi: sicut et sensibile. Et potest cōsiderare istud abstractus et aliud abstractū cū q̄ fit. ꝓpriū alterius. s. insensibili: sz sensus nō erit abstractus: et ideo in oi actu taz primo q̄z scdo requirit aliqd obiectus primū mouens: quo non se habz phantasma ad intellectum.

¶ Ad scōm dico q⁹ Cōmentator exponit illud sic⁹ phi⁹ de difficili: et non de impossibili: et rō sua est: q⁹ tūc natura fecisset ociose illas substātias abstractas intelligibiles: et non possibiles intelligi ab aliquo intellectu.

¶ Sz ista rō eius nō valet: tū q⁹ nō est finis illarū substātiarū: inquantū intelligibiles sunt: vt intelligātur ab intellectu nr̄o: et ideo si hoc nō ꝓueniret eis: non ꝓp hoc essent fruſtra intelligibiles: tuz q⁹ nō sequit: nō sunt intelligibiles ab intellectu nr̄o. ꝯ a nullo: pñt em intelligi a seipsis: et ideo ē fallacia cōsequētis. Uñ licz multiplr posset exponi auctoritas phi⁹: dico tamē q⁹ oculus noctue nō hz cognitionē: nisi intuitiuā et naturalē: et quātū ad istas duas cōditiones pōt ex-

Ad 2 arg. 1 metaph. C. 1.

Confutatio cōmentatoris.

poni auctoritas phi de impossibili: q sicut impossibile est illi oculo naturalr & intuitiue cõsiderare obiectum illud: sic intellectus nostro est impossibile naturalr & intuitiue cognoscere deum.

¶ Ad tertiũ dico q infinitũ potẽtiale & ignotũ: q vniuocatiue est cognoscibile: inquãtũ est i actu: nõ tñ ita est ignotũ q repugnat sibi intelligi ab intellectu infinito: sz nõ pot infinitũ cognosci ab alio intellectu cognoscẽte ipm sz modum sue infinitatis. Modus enim sue infinitatis ẽ accipiẽdo alterũ post alterũ. & intellectus q cognoscet hoc mõ alterũ post alterum cognosceret semp aliqd finitũ: et nũquã infinitũ: intellectꝰ tñ infinitus pot cognoscere totũ illud simul: nõ partẽ post ptẽ. ¶ Et cũ arguit de. 2. metaꝭ de infinitis et infinito. Dico q nõ est sic: q cognitio obiectorũ infinitorũ numeraliter cõcluderet infinitatẽ potẽtie cognoscẽtis: sicut patuit i. q. 1. 2. dist. ar. 2. ad infinitatẽ. vz. q: ibi pluralitas ex pte obiecti ꝛcludit maiorẽ infinitatẽ virtutis in intellectu sz intellectio alicuius infiniti intensiue non cõcludit infinitatem actus: q nõ opz actũ habere talẽ modũ qualẽ hz obiectũ: q actus sub rõne finiti pot ee ad obiectum sub rõne infiniti: nisi eet actus cõprehẽsiuus. & cõcedo q talẽ actũ circa obiectum infinitũ non habemus. nec est possibile.

¶ Ad 6ũ: ego. dico: q nõ hz intelligi q ꝓplario sistat sub deo in aliã creaturã: q hoc eet frui vtendis: qd eet suma puersio sz Aug. 83. q. q. 30. sz cõceptus illis eẽntie sub rõne entis est imfectior ꝛcceptu illiusmet eẽntie: vt hec essentia ẽ: & q imfectior est. iõ ẽ infe

Infinitũ extensiue differt a finito intensiue: a finitũ extensiue seq̃ maz nẽ potentiale: ratio lod phs. Infinitũ intensiue se habet ad finitũ intensiue sicut forma totius speciei deo: ~

rior: i intelligibilitate: cõplario aũt de lege cõi stat in tali ꝛceptu cõi: & iõ stat i aliq cõceptu: q ẽ minoris intelligibilitatis quã deus i se. vt hec eẽntia: & iõ dz intelligi ad aliqd qd ẽ sub deo hoc ẽ ad aliqd in rõne intelligibilis cuius intelligibilitas ẽ inferior intelligibilitate dei i seve hec eẽntia singularis.

Ad argumenta

ꝓpria opi. cũ arguit q deus nõ pot intelligi in aliquo cõceptu vni cõ vniuoco sibi & creaturis: q ẽ singularitas quedã. ℙ Rñdeo. ꝑticularitas nõ ralet. Socrates ei iquãtũ socrates est singularis: & tñ a sorte plura pñt abstrahi pdicata: & iõ singularitas alicuius non impedit: quin ab eo qd singulare est: possit abstrahi aliqs cõceptus cõis: & sz de quid ẽ ibi in re sit singulare ex se inexistẽdo: ita q nihil ꝓhat aliud ibi ad singularitatẽ: tñ illud idez pot concipi vt hoc in re. vel quodãmodo indistincte: & ita vt singulare vel vt cõe. Qd dicit de cognitione p accidens non opz improbare. q. quasi per accidẽs cognoscitur in attributo: sz nõ precise sic. sicut supra probatum est.

Ad secundã

qõnem dico q tripler est ordo intelligibiliũ in ꝓposito. Unus est ordo originis vel fm generationẽ. Alius est ordo perfectionis. Tertius ẽ ordo adequatiõis vel causalitatis precise. De duabus primis primitatibus habetur. 9. metaphy. c. 7. que sunt priora fm generationẽ sunt posteriora fm substantiam. De tertia autẽ primitate hñ primo posteriora. in diffinitione vniuersalis: q primo dicit ibi ꝑfectionem & adequationem.

Loquēdo igit̄ de prio ordie. l. ordine actuali. P̄ Scdo de cognitione habituali. P̄ Tertio de ✠tuali.

¶ Quātū ad primū ꝓmitto duo quoꝝ primū ē: q̄ aliꝰ ē cōceptus simplr simplex: ⁊ aliꝰ est ꝯceptus simplex q̄ non est simplr simplex. Cōceptū simplr simplicē voco q̄ nō est resolubilis in plures cōceptus vt cōceptus entis vel vltime dr̄ie. Cōceptꝰ simplex ꝫ nō tñ simplr simplex ē quicūq; pōt cōcipi ab intellectu actu simplicis itelligētie: ꝫ possit resolui in ꝑtes conceptus secundū cōceptibiles sicut est conceptus diffinitꝰ vel spēi.

¶ Scdo ꝓmitto q̄ aliud ē ꝓprie intelligere ⁊ aliud cōfuse intelligere. Cōfuse cñ idē est q̄ indistinctē. ⁊ sicut ē duplex indistinguibilitas ad ꝓpositū. s. rōnis ⁊ essentialis in ꝑtes essentiales; ⁊ totius vniuersalis in ꝑtes subiectiuas: ita ⁊ē duplex distinctio duplicis totius ꝑdicti ad suas ꝑtes. Confusum igit̄ intelligit: q̄n intelligit aliq̄d indistinctū altero ꝑdictoꝝ modoꝝ. Sꝫ cōfuse ꝺ: aliq̄d cōcipit: q̄n cōcipit: sicut exprimit̄ p nomē: distincte vero q̄n concipitur: sicut exprimit̄ per diffinitionem.

¶ His ꝓintellectis ꝓpio pono ordinē originis in cognitione eorum actuali: q̄ cōcipiunt cōfuse: ⁊ quo ad hoc dico: q̄ primū actualr cognitū cōfuse ē spēs specialissima: cuius singulare efficaciꝰ ⁊ fortiꝰ primo mouet sensus: siue sit audibile: siue visibile: siue tāgibile: qōcūq; cñ indiuiduū fortiꝰ mouet sensus ⁊ꝰ spēs ꝓprio cognita ē cognitione ꝓlata. Et hoc supposito ꝺctor in q̄ singulare sit i debita ꝓportione ꝓpīs sensui: vñ si ponas aliquē casum i quo sensus nō ꝓprio sentit nām specificā ibi nō statuꝫ ꝑs si est rubeꝰ vel viridis coloꝰ ⁊ ꝑ ꝓpīs intellectꝰ ꝑ illā sensationem nō statuꝫ appⁱ chēdet. nāmꝫ specificā ꝑp indebitā ꝓportionē singularis ad sensuꝫ. Uel ꝑp impfectionē ✠tutis: quā excedit hec visibilitas nature talis: vt nature: vel ꝑp defectū in medio luminis: vel huiꝰ: vel ꝑp minuaꝫ distantiā. ¶ Ꝑp hoc ꝑs ad hāc instāna duo oculi in eadē distātia ad rubeū: vnus statim ꝑcipit rubꝰ: ē: alius cōfuse: igit̄ i ꝓportione debita nō statuꝫ sentitur nā specifica. P̄ Rñdeo debita vni ſi ē debita alteri ꝑp ipꝰportionē in illo passo. ¶ Cōtra. ſi vſq; ad a. gignat spēs rubꝰis: ⁊ vltra. a. spēm coloris vel ꝓfuse repñtanꝫ tez: sint isti oculi vltra. a. neuterꝫ videbit rubꝰ: ē distincte. P̄ Rñdeo q̄cūq; ſit de medio. siue vbiq; spēs ꝓpria siue vltra aliquā distātiā spēs ꝓfusa saltē i oculo minꝰ disposito. ceteris ꝓbus ꝓfusior saltē vltra determinatā distātiā nō possit sub ꝓpria rōne intelligi: de quo alīs. Loquor cñ nō de illis q̄ certū ē posse intelligi ſꝫ oēm opⁱ. ⁊ ꝓbo cōclusionē ꝓpositā sic. Cā nālis agit̄ ad effectuꝫ suū ſm vltimū potētie sue. q̄n nō est ipedita. igit̄ ad effectū ꝑfectissimū q̄ ꝓprio pōt ꝓducere ꝑmo agit: oīa aūt cōcurrēna ad istum actuꝫ primū intellectꝰ sunt cause mere nāles: q; ꝑcedūt oēm actuꝫ voluntatis: ⁊ nō sunt impedite: vt ꝑs. g̃ ꝓprio ꝓducūt ꝑfectissimū cōceptū in quē pñt: ille aūt nō ē nisi cōceptꝰ spēi spālissime. Si cñ ali quis aliꝰ eēt: puta ꝯceptꝰ alicuius sanctoris ille eēt ꝑfectissimꝰ: in quē q̄n ista posset: ⁊ cū cōceptus illius q̄n re-

Doctor in q̄ singulare sit i debita ꝓportione ꝓpīs sensui: vñ si ponas aliquē casum i quo sensus nō ꝓprio sentit nām specificā ibi nō statuꝫ ꝑs si est rubeꝰ vel viridis coloꝰ ⁊ ꝑ ꝓpīs intellectꝰ ꝑ illā sensationem nō statuꝫ appⁱ chēdet. nāmꝫ specificā ꝑp indebitā ꝓportionē singularis ad sensuꝫ. Uel ꝑp impfectionē ✠tutis: quā excedit hec visibilitas nature talis: vt nature: vel ꝑp defectū in medio luminis: vel huiꝰ: vel ꝑp minuaꝫ distantiā. ¶ Ꝑp hoc ꝑs ad hāc instāna duo oculi in eadē distātia ad rubeū: vnus statim ꝑcipit rubꝰ: ē: alius cōfuse: igit̄ i ꝓportione debita nō statuꝫ sentitur nā specifica. P̄ Rñdeo debita vni ſi ē debita alteri ꝑp ipꝰportionē in illo passo. ¶ Cōtra. ſi vſq; ad a. gignat spēs rubꝰis: ⁊ vltra. a. spēm coloris vel ꝓfuse repñtanꝫ tez: sint isti oculi vltra. a. neuterꝫ videbit rubꝰ: ē distincte. P̄ Rñdeo q̄cūq; ſit de medio. siue vbiq; spēs ꝓpria siue vltra aliquā distātiā spēs ꝓfusa saltē i oculo minꝰ disposito. ceteris ꝓbus ꝓfusior saltē vltra determinatā distātiā nō possit sub ꝓpria rōne intelligi: de quo alīs. Loquor cñ nō de illis q̄ certū ē posse intelligi ſꝫ oēm opⁱ. ⁊ ꝓbo cōclusionē ꝓpositā sic. Cā nālis agit̄ ad effectuꝫ suū ſm vltimū potētie sue. q̄n nō est ipedita. igit̄ ad effectū ꝑfectissimū q̄ ꝓprio pōt ꝓducere ꝑmo agit: oīa aūt cōcurrēna ad istum actuꝫ primū intellectꝰ sunt cause mere nāles: q; ꝑcedūt oēm actuꝫ voluntatis: ⁊ nō sunt impedite: vt ꝑs. g̃ ꝓprio ꝓducūt ꝑfectissimū cōceptū in quē pñt: ille aūt nō ē nisi cōceptꝰ spēi spālissime. Si cñ ali quis aliꝰ eēt: puta ꝯceptꝰ alicuius sanctoris ille eēt ꝑfectissimꝰ: in quē q̄n ista posset: ⁊ cū cōceptus illius q̄n re-

li suo hanc ita⁹ litteram correxit.

Argumētū

fiecto= cõioris sit impfectio: ꝑceptu spẽi re co= spãlissime: sicut ꝓ ẽ impfectio= nant ꝫ toto. seqretur q illa nõ possent i doc. q cõceptũ illo spẽi: ⁊ ita nũq causa non in sa rẽt ꝑceptũ illũ. Ordo i gnatio nis. telli= nib⁹ndet hic ꝑ impfectũ vt me gũt ef= diuz: alioquin ꝓio causaret abz ficaciã obiecto ꝑcep⁹ diffinitus: q inz rõnis. illũ ꝑt obiectũ: vt nũq causabit quare nõ ꝑmo causat cõceptus diffinitus ⁊ qd pfectionis acq= rirtur alicui cause illi cõcep⁹ ꝓ discursum diuidendo. ℙ Rndeo cõcep⁹ diffinitus est cõceptus explicatiꝰ pluriũ partialiuz: nõ opz vtrũq; ꝑintelligi: saltẽ natuz ra: ⁊ in nobis tpe: q nobis vnus conceptus nobis ex partialib⁹.

¶ Scdo sic. Qz ꝫz Auic. 1. meta. c. 3. metaphysica ẽ vltima in ordi ne doctrine. ꝫ principia oim alia rum sciẽtiaꝝ ꝑnt ꝑcipi: ⁊ termini illarũ añ principia metaphysice: ꝫz hoc nõ cẽt: si oporteret ꝓio cõ cipi actualr conceꝑ⁹ cõioris: ꝫz cõceꝑ⁹ spẽi spãlissimaꝝ: tũc cm oporteret cns⁹ huiꝰ ꝓio ꝑcipi: ⁊ im magis sequiꝫ metaphisicã cẽ ꝑmã in ordine doctrine. ꝫ ꝛc.

¶ Tertio qz si oporteret ꝑcõcipere ꝑcep⁹ vlioresañ ꝑceptũ tal spẽi: tũc suppositio casu de singu lari actualr mouẽte sensuz. ⁊ itel lectu etiãte soluto oporteret po nere magnũ tps anteqz ꝑciperet spẽs illi singlaris ꝓio sensati: qz ꝓio oporteret intelligere oia ꝑdi cata cõia dicta i qd de illa spẽ ꝫz nõ est oꝛdinẽ. ¶ Et hoc apparet cã ꝗre in ori= intellec⁹ intelligit ꝓio vnũ intel ginali ligibile qz aliud: ⁊ ꝫs spẽs plurium doc. sint ibi ꝑnes: hoc cm nõ est a vo lũtate: cũ tunc nõ habeat intelle ctus actũ intelligẽdi: ꝫz huius cã est: q singulare vnius fortiꝫ mo uet qz singulare alterius: hoc di

ctum est de cognitione confusa.

¶ Scdo dico de cognitõe actua li distincte cõceptoꝝ. ⁊ dico q est ecõuersa: qz ꝑmũ sic cõceptuz ẽ cõiũctũ: ⁊ q sunt ꝓpinquora sibi sunt ꝓxima: ⁊ q sunt remotiora po steriora sunt. Hoc sic ꝓbo: qz ex scdo dimisso nihil ꝑcipit distincte: nisi qñ ꝑcipiunt ola: q includunt in rõne eoꝝ ẽntiali: Eius includit qdita tiuus inferioꝝ: ⁊ nullus ꝑcep⁹ inferioꝝ distincte cõcipit: nisi ꝑce pto entc. ens aũt nõ ꝑt ꝑcipi nisi distincte: qz hz ꝑceptũ simplr sim plicẽ. ꝫ ꝑt concipi distincte sine aliꝭ: ⁊ aliꝭ nõ sine eo distincte ꝑce pto: ꝫ ens ẽ ꝑmus cõceꝑ⁹ distinc cte ꝑceptibil ex hoc sequit: q ea q sunt sibi ꝓpinquiora sunt ꝓxa qz cognoscere distincte hĩ ꝓ diffi nitionẽ: q inquirit ꝓ viã diuisio nis incipiẽdo ab ente vsqz ad ꝑce ptuz diffinit: in diuisiõe aũt ꝓio occurrũt ꝑceptus cõiores: deide ꝫna ⁊ dr̃ie: in quibus concipitur distincte conceptus inferioꝝ.

¶ Scdo ꝓbo idẽ: q metaphysi ca Auic. vbi ꝓio est ꝑma ꝫz ordi nẽ sciẽdi distincte: qz ipa hz certi ficare ꝑncipia aliarũ sciẽtiarũ. ⁊ eius cognoscibilia sunt ꝑmo di stincte cognoscibilia: nec in hoc ꝫdicat sibi aui. qui ponit cã in or dine doctrine vltimã: ⁊ ꝑmã in sciendo distincte: qz sicut patuit ex qõne illa de ꝓpositõe ꝑ se no ta ꝑncipia aliaꝝ scientiaꝝ sunt ꝑ se nota ex cõceptu ꝓiuso termi noꝝ: ꝫ ex metaphysica scita: posꝫa ẽ possibilitas intẽdi qdi tatẽ terminoꝝ distincte ⁊ hoc nõ termini sciẽtiaꝝ spãliũ nõ ꝑcipiũ tur: nec ꝑncipia earũ intelliguntꝫ ante metaphysicã: sic cm multa possũt patere metaphysico geo=

Ordo distincte cognit. ꝫ supra confuse

9. me= ta p. in fine.

Vt in= qt ars= sti. 2. post. te. cõ. 17.

dist. 2. q. 2.

pro his videaue. d̄ met. cō. primo.

metre: q̄ nō erāt nota pri⁹ geometre ex cōceptu ꝯfuso. Exēplū geometer iquātū geometer nō vtit̄ ꝓ ꝑncipijs ꝑ se notis: nisi ill̄: q̄ statim sunt euidētia ex cōfuso cōceptu terminoꝝ q̄lis occurrit prio ex sensibilib⁹: puta linea ē lōgitudo ⁊c. nō curās ad qd̄ gen⁹ ꝑtineat lica: puta vtrū sit suba: vl̄ q̄ntitas. sz mō cognita geometria ⁊ alijs sciētijs spālib⁹: seq̄tur metaphysica de ꝯceptib⁹ cōib⁹ ex q̄b⁹ pōt fieri reditio ꝑ viā diuisionis ad inq̄rēdū q̄ditates terminoꝝ ī sciētijs spālib⁹: ⁊ tūc ex illis q̄ditatib⁹ sic cognit̄ distictiꝰ cog̊scūt ꝑncipia spāliū sciaꝝ q̄ꝫ ꝑ⁹ cognoscebāt. Cog̊scūt ēt multa ꝑncipia q̄ nō erāt prius nota ex terminis cōfuse cognitis. ⁊ hoc mō patet quō metaphysica ē prima: ⁊ quō nō ꝑma. ¶ Sz cōparādo totū ordinē cōfuse cōcipiēdi ad totū ordinē distincte cōcipiēdi q̄s ꝑor ē? Dico q̄ tot⁹ ordo cōfuse cōcipiēdi ꝑor ē. ⁊ iō ꝑmū in illo ordie est simplr̄ primū. ⁊ hoc ꝓbat̄ ex auctoritate p̄dicta Auic. de ordine metaphysice ad al's scias spāles.

Et per ꝯñs totū eēntiale notiꝰ erit q̄ꝫ totum vl̄e vt inq̄t auer. ꝑmo phy. cō. 3. ꝯ thomistas q̄ est mag̊ cōfusū t. cō. 3. t. cō. 5.

Cōtra istd̄ obijcit̄ q̄ prio physicoꝝ d̄r q̄ cōfusa. i. mag̊ vl̄ia sūt ꝑ⁹ nota nob̄: qd̄ ꝓbat: q̄ pueri ꝑmo appellāt oēs hoies pres ⁊ oēs feminas matres. postea discernūt vnūq̄dq̄ꝫ ergo pri⁹ cognoscūt patrē sub rōne hois q̄ꝫ sub rōne h⁹ hois hoc est actualit̄ cōcipi cōcept⁹ ꝑores seu cōiores. ¶ Hoc idez probat Aiu. d̄ eo qd̄ videt̄ a remotis: q̄ ꝑius cognoscit̄ aliq̄d sub rōne corporis: q̄ꝫ aialis ⁊ prius sub rōne aialis q̄ꝫ hois: ⁊ prius hois q̄ꝫ huius hois. ¶ Hoc ēt videt̄ q̄ ī arguēdo: via cōpositiua ē añ resolutiuā: ergo ita est in itelligibilibus simplicib⁹. ¶ Ad ꝑmū dico. q̄ sicut duplex cōfusū. s. totū vl̄e ⁊ totū eēntiale. ita vtrūq̄ꝫ ī suo ordine ē primū. sz simplr̄ ꝑmū ē illud qd̄ ē ꝑmū in ordie cōfuse cognoscēdi: q̄ ꝓcessus nālis ab imꝑfecto. ad ꝑfectū ē ꝑ mediū. Cōfuse aūt cognoscere ē q̄si mediū ī ter ignorare ⁊ distincte cognoscere: ⁊ iō cōfuse cognoscere ē añ qd̄ cūq̄ꝫ distincte intelligere. Et qd̄ dicit de puero: cōcedo q̄ spēs ꝑintelligit̄ añ singulare: q̄ dixi qd̄ spēs ē ꝑmū itelligibile: sz rō non cōcludit de gñe sz de spē. ꝑius em̄ naturalr̄ actualr̄ cōcipit̄ albedo q̄ꝫ color ī ordine cognitiōis confuse: q̄ color sub rōne coloris nō cognoscit̄: nisi sub maiori abstractiōe: q̄ꝫ sit abstractio albedis ab hac albedie ⁊ illa. abstractio aūt maior ē difficilior: q̄ est a minus sensibilib⁹. ¶ Ad Auicē. dico q̄ qñ obiectū non est debite approximatū non mouet ad cognoscēdū se sub ꝑfectissima rōne: sz sub alia imꝑfecta: ⁊ tūc intellectus sequēs sensuz tal̄ obiecti opz: q̄ sit talis obiecti vniuersalis cui⁹ sensus erat sub rōne singularis: sz qñ obiectū est in debita ꝓportiōe: vt possit mouere sensuz sub rōne sua ꝓpria ⁊ ꝑfecta: tūc itellect⁹ sequēs sensuz talē hz notitiā tal̄ nature: ꝑ⁹ sb̄ rōne specifica cōfuse: q̄ꝫ sub rōne gñis cōfuse.

¶ Nō q̄ rō realis ipfectior a q̄ sumit̄ gen⁹ sit rō mouendi: qñ plus distat: ⁊ ꝑfectior: aqua sumitur dr̄ia: sit rō mouendi quādo min⁹ distat imo rō actiua efficacior: ē rō agēdi a distātiori. Sz forma specifica est ipfectior rō assimilādi a magna dstātia ⁊ est rō ꝑfectior assimilādi a distātia ꝓportiōata. igr̄ color nullam sui

Nō q̄ utrūq̄ totū dr̄ cōfusū: vl̄e q̄ꝫ q̄ fundit sub se multa. Essentiale uero q̄ꝫ cōfundit in se multa. s. ꝑ cōtinētiā ⁊ formalē īclusiōez. nō q̄ abstractio mag̊ idis fit a mag̊ oppositis ⁊ repugnantib⁹ ac cōtrariis. s. a spēb⁹ hntib⁹ vel dr̄ias oppositas. Sz min⁹ idē abstrahit̄ a min⁹ oppositis q̄ꝫ sol̄ ad distinctis numero: ⁊ ideo abstractio spēi ē facillima.

laz sui gignit spēm non sequit̄. Sed tm̄ nō hic. Sz tūc hec albedo vel hec nigredo. ¶ Sz tunc qō eēt de spē intelligibili vniuersalioris ⁊ minus vl'is? Dici pōt q̄ vtraq̄ gignit̄ ab eodē phantasmate: aliter nullius: vt v̄tualr̄ cōtenti in inferiori se: est gignitiuū spēi intelligibilis: qr̄ p se est intelligibile sic: nō spēi sensibilis: qr̄ nec sic est sensibile: qr̄ sensus ē existētis: vt existēs. ¶ Cōtra p te sensus nō est singularis sz nature in singulari. ¶ Itez si ponat̄ ꝓpria spēs sensibilis: ⁊ ꝓpriū phātasma albedinis: ⁊ aliō ꝓpriū coloris: sz nō pōt poni ꝓpriū quātitatis: nec entis: qr̄ hec sub ista indifferētia excedūt genus sensibiliū nec pñt vt huius: relucere in phātasmate: ⁊ tamē ipsoꝝ causant̄ ꝓprie spēs intelligibiles: non igit̄ a diuersis phātasmatibus: nec ab ipsismet: vt distinctis ibi v̄tualr̄ existētibus: qr̄ sub istis rōnibus nō sunt ibi repñtatiue: nec alr̄ q̄ repñtatiue pz. ¶ Cōcedit̄ illud q̄ vtraq̄ gignit̄ ab eodē phātasmate: vt p̄us. ¶ Ad tertiū dico. q̄ vtrobiq̄ ꝓcedit̄ ab includēte ad inclusum: ita in simplicibus sicut in cōplexis: sed in simplicibus includēs est inferius: in cōplexis v̄o includēs est primum respectu conclusionis.

Subtilissima solutio.

Quantū ad notitiā habitualem siue virtualez: prio expono quid intelligo p terminos. Habitualē notitiā voco qñ obiectū sic est pñs intellectui in rōne intelligibilis actu. vt intellectus statim possit hr̄e actū elicitū circa illud obiectū. Uoco virtualē: qñ aliq̄d intelligit̄ in aliquo: vt pars intellecti p̄mi. nō aūt vt primū intellectum siue vt totale terminās intellectionē: sicut cū intelligit̄ hō intelligit̄ aial in hoīe: vt pars intellecti: nō vt intellectū p̄mū. siue totale terminās itellectionē: hoc satis ꝓprie vocat̄ intellectū virtualiter: qr̄ ē satis ꝓximū intellecto in actu: nō em̄ possz eē actualius intellectū: nisi esset ꝓpria intellectiōe intellectuz: q̄ esset ipsius primi vt termini totalis. ¶ Quātuz ad istā notitiā habitualē vel virtualē dico q̄ cōiora sunt prius nota via originis vel gñationis: qd̄ probat̄: qr̄ sicut diuerse forme perficiētes idē pfectibile ordine quodā nate sunt mediatius ⁊ imediatius informare illud: vel pficere: ita si eadē forma ꝯtineat in se virtualr̄ pfectionē illaꝝ formaꝝ ordinataꝝ: quasi cōsimili ordine nature pficiet illud pfectibile: sicut si forma corpis substātie ⁊c. essent alie forme in aliquo p prius informaret forma substātie: ⁊ deinde forma corporis ⁊c. ita si vna forma includat v̄tualr̄ oēs illas: ipsa q̄si prius pficiet materiā sub rōne substātie: q̄ sub rōne corporis: et semp in illa via gñationis imperfectius erit prius: qr̄ ꝓcedit̄ a potētia ad actuz. ḡ sicut ꝯceptus plures cōiores. ⁊ minus cōes: habituales vel v̄tuales nati sunt pficere intellectuz via gñationis vel originis: ita q̄ impfectior ē semp prius: ita si vnus cōceptus v̄tualr̄ includat oēs istos p̄ius pficiet sub rōne ꝯceptus p̄oris ⁊ vniuersalioris q̄ sub rōne ꝯceptus pticularis. ¶ Cōtra quare nō sit̄r in actuali cognitiōe? Rñdeo h̄ ordinata sz naturā simul duratiōe nō sic ibi: sz successiue. ⁊ potētius fortius mouētis impedit alia tunc mouere ibi: non sic hic.

Ane. 7. meta. cō. 17 mā primo recipit formas vniuersales ⁊ sic deinceps.

Sco. sup primo sen. n

hoc de ordine originis siue generationis.

Nūc de ordine

perfectiōis distinguo q̄ pfectius intelligibile a nobis pōt intelligi dupl'r: aut simpl'r: aut s̄m proportionē. Exēplū. visio aquile de sole est simpl'r perfectior respectu solis: q̄ visio nostra: vz. respectu cādele: ⁊ tñ visio nostra pfectior est ꝓportionaliter. hoc est plus hz ipse de rōne visionis s̄m ꝓportionem ad visibilitatē cādele q̄ visio aquile habeat de rōne visionis respectu visibilitatis solis. Ista distinctio habet a philosopho. 11. de aialibus. vbi vult q̄ lz de imaterialibus habeamꝰ minimā cognitionē: qd̄ est intelligendum ꝓportionaliter: tñ illa ē desiderabilior cognitiōe magna: q̄ pōt haberi de materialibus q̄ est magna in cōparatione ad illa cognoscibilia. Loquēdo g̃ de ordine perfectionis simpl'r: dico q̄ pfectissimuz cognoscibile a nobis etiā natural'r est deus: vñ in hoc etiā ponit phs felicitatē naturalez. 10. ethi. ⁊ post ipm spēs spālissima pfectior in vniuerso: ⁊ deinde spēs ꝓxima illi: ⁊ sic vsq̄ ad vltimā spem ⁊ post oēs spēs specialissimas genus ꝓximū abstrahibile a spē pfectissima: ⁊ sic semper resoluēdo: ⁊ rō oim istoꝝ est: q̄ attingere actualius obiectum est intellectio pfectior simpl'r: q̄ hz equalē perfectionē ex pte intellectus cū quacūq̄ alia intellectione vel nō minorē: ⁊ hz perfectionē multo maiorē ex parte obiecti: q̄ duo. s. perfectio potētie: ⁊ perfectio obiecti sunt causa perfectissime cognitiōis siue intellectiōis. ¶ Si autez loquamur de notitia perfectiore s̄m ꝓportionem ad cognoscibile: dico q̄ pfectiora sensibilia ⁊ sensus efficacius mouētia sunt pfectiꝰ cognoscibilia s̄m ꝓportionē: q̄ intellectus noster plus attingit ad illa s̄m gradus cognoscibilitatis eorum: ⁊ q̄ sunt remotiora ab illis: sunt minus cognoscibilia s̄z ꝓportionez sue cognoscibilitatis. De tertia primitate. s. adequationis: dicet in sequenti questione.

Ad argumenta

huius questionis.

¶ Ad primū dico q̄ ꝯñtia nō valet. s. est primū ens: g̃ est primum cognitū a nobis. lz sequat: igit ē primū cognoscibile quātū est de se: ⁊ ita dz intelligi ꝟitas de qua loquit phs. 2. metaphy. sicut res se hz ad entitatē: ita ad veritatez ꝓ euidētia rei in se siue ꝓ intelligibilitate rei ex parte sui: nō opz aūt q̄ res sicut se hz ad entitatē sic se habeat ad cognosci: nisi intelligat cognosci ab illo intellectu q̄ respicit itelligibilia oia s̄m gradū propriū cognoscibilitatis eoꝝ qualia nō est nr̄ intellectus: sz maxime cognoscit sensibilia.

¶ Ad scdm dico. q̄ ꝯñtia nō valet nisi in causis p̄cisis qd̄ ptz in exēplo. si eclipsis ē cognoscibilis ex duplici cā: ꝑ duas potētias. s. per sensum ⁊ intellectū hñtez demōstrationē nūq̄ cognoscit pfectissime: nisi cognito p̄ncipio demōstrationis pfectissime: non tñ sequit: g̃ nunq̄ cognoscit nisi cognito principio demōstrationis. hz em̄ aliā causaz: qua cognoscit pōt: q̄ ista non est p̄cise cā: tamē per aliā non pōt ita perfecte cognosci sicut ꝑ istaz: q̄ ista causa scz demōstratio: qua pōt cogno-

S

T

U

l. de partibus aialiū. c. 5.

Ca. 10.

sci ab intellectu ē pfectior cā cognitiōis sue ꝙ alia: qua pōt cōgnosci p sensum. ita ē in ꝓposito: qlibet creatura ꝑter cām cognitionis sue: q ē cēntia diuina: hz aliā causam illius cognitionis. s. cēntiā ꝓpriam. que nata est gignere notitiā sui. nūqz tñ per motionē suā ita pfecte cognoscit res: sicut p cēntiam diuinā. non igit sequtur ab effectu ad cām arguēdo. si pfectissime: pfectissime. q si simplit simplr: q illud qō pfectissime sūptū pōt eē cā pfecta perfectissime in genere: sumptū tñ simplr non est cā precisa effectus in genere.

¶ Ad tertiū dico. q maior ē vera loquēdo de ꝑmitate pfectionis: hz nō ō ꝑmitate adeqtionis. Exēplū. nūqz ē visio circa aliqd sub ratione coloris ꝑcise: ita qō nō sub ratione huius vel illius coloris: puta albi vel nigri: nisi illō videat a remotis vl ꝑfecte: visio aūt alicuius sub rōne coloris ꝑcise nō est pfectissima hz imperfectissima. cū ōr perfectissima opatio potētie ē circa ꝑmū obiectū eius: verū est nō primū adequatione: hz primū pfectione qō. vcz est pfectissimū contento. sub ꝓmo obiecto adequato. et iō dicit ꝓpa. 10. etħ. q ꝓcietatio pfectissima ē in opatiōe circa optimū oīm eorū q sunt sub potētia. hoc ē circa optimū ꝓtētū sub obiecto adeqto illius potentie. ꝓbat igit ista ratio q deus est primū cognitum: hoc ē: pfectissimū: quod cōcedo. sed non primū adequatū de quo in sequenti. q.

Quod aūt dicit

ista opi. recitata: et hoc ꝗtū ad scōam. q. de indeterminato negatiue et ꝑmitiue, si intelligat ō ꝑmitate origīnis cōtradicti in primo membro scōe q̄stionis. et cū arguit. q indeterminatū negatiue est magis indeterminatū ꝗ̄ ideterminatū ꝑtie: nego de ideterminatiōe ad ꝓpositū loquēdo. q̄lis. s. ē in primo itellecto: q indeterminatū negatiue est singulare: et tale nō ē magis ideterminatū ꝗ̄ ideterminatū ꝑtie. Indeterminatio aūt negatiua. s. repugnātia ad determiari. et si sit aliq̄ mō maior ꝗ̄ ideterminatio ꝑtiatiua: nō tñ tale ideterminatiūm ꝑtis occurrit itellectui: q tale nō est cōfusum obiectū sed distictū cognoscibile sicut primus dictū ē.

¶ Quod arguit etiā in scōo mēbro. q notitia rationali deus sit vltimū cognitū: q primus cognoscitur illud a quo fit abstractio ꝗ̄ abstractum. hoc nō est verum nisi ponendo abstractionē quendā discursiuā a notiori ad aliud: ita q illud a quo fit abstractio ē primo cognitū: et aliud cognitū per ipsum: et si ita intelligat abstractionē tali: cognitio ꝑ abstractionē nō ē ꝑma cognitio abstracti. si eīm ita cognoscat deus per creaturā opz aliquē ꝓceptū prehabere de deo: ad quē discurrit: q discursus ꝑsupponit aliquem cōceptū de termino ad quē est: vel igit ꝓpositio quam accipit est falsa. vel si sit vera concludit deū esse primū cognitū aūꝗ̄ cognoscat rationabiliter: qō forte cōcederet. Quod etiā addit q deus: vt est primū cognitū a nobis naturaliter: non distinguit ab aliis q nō cōcipitur i aliquo i quo distinguatur a creatura. In hoc videt ꝑdicere sibi ꝓpli: ꝑdicit eīm q est primū cognitū ab itellectu naturaliter vt est indeterminatū ne-

gatiue: ꝛ dicit q̄ in hoc ꝓcepit di
stinguitur a creatura: quia ille nō
conuenit creature.

Questio. III.

Exta illō
qd tactū ē tertio arti
culo secūde qōnis de
obiecto adeqto intel
ctus ꝛ ꝓcisō querit. vtrū deꝰ sit
obiectū naturale pmū. hoc ē ade
quatū respectu itellectꝰ viatoris.

¶ Arguit q̄ sic q; ex p̄cedēti qō
ne deꝰ ē pmū. hoc ēprectissimū in
ter oia cognoscibilia. pmū ät in q̄
cūq; gñe ē cā ēndi alȳs illo gñe
ex scdo meta. sicut pmū caludū est
cā caloris in oibꝰ al ipso igit deus
est causa cognoscēdi oiaz aliorū.
igitur est pmū obiectū intellectꝰ.

¶ Scdo sic. Unūqq; ꝙ sicut se hz
ad ēe: sic se hz ad cognitionē. sed
nihil ē cnsp ꝓticipationē: nisi ab
ente imparticipato. igit non co-
gnoscitur nisi p̄ius cognito ente
imparticipato.

¶ Hoc ꝓfirmat p Aug. 8. de trini.
c. 3. de magis vel. 8. de puis. Nō
dicerem aliq̄d esse melius alio:
cūvere iudicarem nisi esset impos
sa nobis non o ipsis boni. Videt
aūt ibidē loqui de bono indeter
minato negatiue de quo. in eodez
c. dicit vide ipsum bonū si potes ꝛ
deū vtiq; videbis: qō nōvī verū ni
si de bono indeterminato negati
ue. quod. s. non est determinabile
quale est primum bonum.

¶ Cōtra. pmū obiectū primitate
adequationis recipit p̄dicatiōez
omnium contentoꝝ sub eo. deꝰ
autem non. ergo ꝛc.

In ista q̄stione
est vna opinio. q̄dicit obiectū itel
lectꝰ nr̄i ē q̄ditas rei materialis.
rō ponit ad hoc. q; potētia ꝓpor
tionat obiecto. triplex aūt ē potē
tia cognitiua. Quedā oīno sepa
ta a mā: ꝛ in essendo: ꝛ operādo
vt intellectꝰ separ. Alia cōiūcta
materie. ꝛ in essendo. ꝛ in opando
vt potētia organica q̄ fiat mate
rialis. ꝛ nō operatur nisi mediāte or
gano a q̄ in operādo nō separatur
sicut nec in essendo. Alia est cōiū-
cta materie in essendo: sed nōvnt
organo materiali in operādo: vt
intellectus nr̄. Istis cōrespōdet
obiecta ꝓportionata. nā potētie
omnino iseparate. vt prime cōre
spondere dz q̄ditas omnino se-
parata a materia. Secūde singu
lare o in materiale. Tertie ergo
cōrespōdet q̄ditas rei materia-
lis. q̄ si sit in materia tñ cognosci
tur nonvt in materia singulari.

Contra Isto nō pōt sus-
tinēri a theolo
go. q; intellectꝰ existēs sine q̄ditate
A immaterialis. sicut pz fz fidē de alia
beata: potētia aūt manēs eadem
nō pōt habere actū. circa aliq̄d q̄
nō ꝙnc: sub suo pmo obiecto.

¶ Quod si dicas elcuabitur per
lumē glorie ad hoc q; cognoscat
illas substantias immateriales.

¶ Cōtra. obiectū pmū habitꝰ cō
tinetur sub pmo obiecto potētie:
vel saltē nō excedit q; si habitus
respicit aliq̄d obiectū: quod non
cōtinetur sub pmo obiecto potē-
tie: sed excedit: tūc ille habitus nō
esset habitus illius potentie: fz fa
ceret cā non esse illam potentiā.
sed aliā. ¶ Cōfirmatur ratio: q̄
cum potētia in pmo signo nature
in quo est potētia. habeat tale ob
iectū: pmū p nihil posterius na-
tura presupponēr ationem potē

Tit. 4

Vide Tho. 1 pte. q. 77. ar. 2 ad 4 q. 78. ad hec.

Tho. ꝙ pte. sū. q. 12. ar. 4. ꝙō 85. ar. 1

tie potest fieri aliud primū obiectū eius omnis aūt habitus magis naturaliter ꝓsupponit potētiā. ¶ Si dicas ꝙ hec etiā opi. poneretur a philosopho. puta si poneret. ꝙ intellectus noster propter sui vnionem cōiunctionē eius cū virtute phātastica in supposito cognoscente hz ordinē immediatū ad phātasiā sicut phātasia hz ordinē immediatū ad sensum cōem. & ꝛ cō sicut phātasia non mouet ab aliq̄ nisi qđ est obiectuz sensus cōioz alio modo idē obiectū cognoscat. ita diceret. ꝙ intellectꝰ noster nō tm̄ ꝓpter statū aliquē: sed ex natura potētie nō posset aliqđ intelligere nisi abstrahibile a phantasmate.

¶ Contra hoc arguit triplr. ꝓmo sic ꝙ: desiderū naturale est in intellectu cognoscēte effectū ad cognoscendum cām. & ꝛ in cognoscente cām inmuersali est desiderū naturale ad cognoscēdum illam in ꝓticulari& distincte desideriuz aūt naturale nō est ad ipossibile ex natura desiderātis. ꝙ: tūc esset frustra. ꝙ nō ē ipossibile intellectui ex ꝓte intellectꝰ cognoscere substā tiā imaterialē in ꝓticulari. ex ꝙ cognoscit materiale. qđ est effectus eius. & ita ꝓmū obiectū intellectꝰ & ꝛ non excludit illud immateriale.

¶ Scđo sic. Nulla potētia ꝓt cognoscere obz aliqđ sub rōne cōi ri ꝙ sit rō sui ꝓmi obiecti. qđ ꝑz ꝑ mo ꝓ rōnē: ꝙ: tūc illa rō ꝓmi obiecti non esset adequata. Etiā ꝑz ꝑ exēplū. Visus nō cognoscit aliqđ sub rōne cōioris ꝙ sit rō coloris vel lucis nec imaginatio aliqđ sub rōne cōioris ꝙ sit rō imaginabilis qđ est ꝓmū obiectū eius: ꝙ intellectꝰ cognoscit aliquid sub rōne cōioris ꝙ sit rō ētis materialis ꝙ: cognoscit aliqđ sub rōne entis& cōi. alioqn metaphisica nulla eēt scia intellectu nr̄o. ¶ Preterea tertio & ꝛ dicit ui idē ꝙ: si cū scdo. Quicqđ secognoscit apotētia cognitiua vel est eius obiectū ꝓmū vel ꝓximē sub illo obiecto. ens aūt vt est ꝓmum sensibile: ꝓ se intelligit ab intellectu nr̄o alias metaphysica nō esset magis scia trāscendēs ꝙ physica. ergo nō pōt aliqđ esse ꝓmum obiectū intellectꝰ nr̄i. qđ sit ꝓticularius ente: ꝙ: tūc ens in se nullo modo intelligeret a nobis vt igit ꝙ falsuz supponitur in dicta opinione de obiecto primo ꝓ loquendo de potētia ex natura potētie. ¶ Ex hoc apparet. ꝙ: si per viā illius opini. soluatur prima q̄stio dicēdo ꝙ quiditas sensibilis est ꝓmum obiectuz intellectus & ideo non intelligitur deus vel ens immateriale solutio inuitis falso fundamento.

Uide. 2.ō aia t.c.150, & ꝛ.161.

Contra diuisionē gl. tastica

Contra

Cōgruētia ēt illa q̄ adducit ꝓ illa opi. nulla est. Potētia cuius obiectū nō opz assimilari in mō essendi: se hñt cuius vt motuuz mobilem ita se hñt vt dissimilia: ꝙ: actus & potentia sunt tm̄ ꝓportionata. ꝙ: ista ꝓportio requirit dissimilitudinē ꝓportionatoz. sicut cōiter dr in oi ꝓportiōe sicut ꝑz de mā& forma. ꝓte & toto. cā& cāto. & ceteris ꝓportiōabilibꝰ igit ex mō essendi talis potētie nō pōt ꝑcludi silitudo essendi in obiecto. ¶ Cōtra hoc obijcit. ꝙ: ly agēs factuū possit cē dissimile obiecto qđ ē ibi passum tm̄ organi cognitiua opatiōe opz assimilari obiecto circa qđ opat: ꝙ: nō est passuz. ly magis agens& assimilās. oēs em̄ antiq̄ ꝑcordāt in hoc. ꝙ cognitio fit ꝓ assimilationē nec Ari. in hoc eis ꝓtradixit

f.cc.t.c 32. & ꝛ cc. te. cō. 50. & ꝛ.59. & ꝛ 3.ō aia t.c.60. & ꝛ.2.me t.1.

igr hic reqrit. nō tm̄ ppositio sz si
f.ō alia multitudo. ¶ Rn. aliō ē loq ō mō
q.2.q.3 essendi ipi⁹ potētie in se. q aliō est
q.f. de loq de ipa inq̄trū ē sub actu scō⁹
gnatio vel disp̄one prima ad actū scz:
ne i sili q̄ ē aliō amp potētie. ¶ Huc āt q⁹ po
habeā. tētia cognoscēs assimilat cognito. vel. ē p actū suū cognoscēdi: q̄
ē q̄dā obiecti: vl̄ subiecti. vl̄ sp̄ez dū
ponēte ō primo ad cognoscē dū:
hz ex hoc ꝓcludere ipz intellectū in
se hr̄e nāliē modū eēndi si ez mō
eēndi obiecti: vl̄ ecōuerso: ē facē
fallacia accidēs. q figure dictiōis
sic nō seq̄t. es assimilat Cesari: q⁹
p figurā inducta. igr es in se hz si
nulē modū eēndi mō eēndi cesar⁹
vl̄ mag⁹ ad ppositū. oculo⁹ videsp
spez obi assimilat obo ḡvisus hz
silez modū eēndi: mō eēndi obi. q
tavlteri⁹: sic q̄dā visibilia hñt ma
tenā q̄ ē eā corruptiōis ꝓ dictio
nem vt mirra q̄dā carēt tali mā vt
corpa celestia. ita erit q̄dā sus i
mā tali. q̄dā sine mā tali. vt q̄ē dā
organū tale q̄ē dā nō tale vel ad
huc mag⁹ ad ppositū. idea in mē
te diuia. q̄ ē silitudo obi ē imālis
igr q lapis cui⁹ ē idea ē imālis. igr
pp illā ꝓ gruēnā nōvī ꝓ gruū arta
re itellectū ex natura potētie ad
obiectū sensibile: vt nō excedat se
+ sum: nisi tm̄ in modo cognoscēdi

mutudo modū eēndi
essendi modū eēndi

Alia ē opinio

hē. q. 11. 15. q. 9. q. 11. 13. q. 9.

que pōit deū. q̄ ē esse p̄mū obz itellect⁹. cui⁹ rōnes fundamētales sunt ille q̄ ad ducte sunt ad p̄mā ptē q̄stiōis ar guēdo ad p̄ncipale. q ꝓpter easdē ponit deū esse p̄mū obiectū volū tatis: q hz rōnē volēdi oia alia. si cut addurit auctoritatē Aū. 8. de trī. c. 6. de magis vel. 17. de ꝑmis cut ergo aliū diligim⁹ etc. q seqūtur nisi formā: vbi videm⁹ q̄d sit iust⁹ animo⁹ diligerem⁹ nullo mō eū di

+ q sp̄s ⁊ q̄ sit obiectū mā: vt̄elli abstractū a mā. q. 11. ⁊ 12. ⁊ aliqui ⁊ māli.

ligeremus quē ex ista diligimus.

Cōtra istā opinionez

arguit sic. D Auberg.

p̄mū obiectū naturale alicui⁹ potētie hz naturalē ordinē ad illā potētia. de unsnō hz naturalē or dinē ad intellectū nr̄m sub rōne motiui nisi forte sub rōne alicui⁹ generalis attributi: sicut ponit illa opinio. ergo nō est obiectū p̄ mū nisi sub rōne illi⁹ attributi. vl̄ scōz illā opinionē: quā ꝑ us tenui q̄ de⁹ nō intelligitur nisi sub ratione entis: non habebit naturalē ordinē: nisi sub tali ꝓceptu vniuersali. sz ꝑticulare q̄ nō intelligit nisi i aliq̄ cōi nō ē p̄mū obm intellect⁹ sz magis illō cōe ergo etc. sic nō

¶ Preterea certū est q̄ deus nō hz p̄mitatē adequatōis. ꝓpter cō munitatē: ita q̄ dicatur de oi obiecto p se intelligibili a nobis ergo si aliquā hz p̄mitatē adequationis: hoc erit ꝓpter virtualitatē: q. d. virtualiter ꝓtinet oia in se p se intelligibilia: sed ꝓpter hoc nō erit obiectū p̄mū adequatū intellectui nr̄o. q alia entia mouēt intellectū nr̄m ꝓpria virtute: ita q̄ essentia diuina nō mouet intellectū nostrum p̄mo ad sc̄. scō⁹ ad oia alia cognoscibilia cognoscēda. sicut aūt p̄dictū est in q̄one de subiecto theologie essentia di q. 3. una tō est p̄mū obiectū intellect⁹ diuini: q ipa sola mouet intellectū diuinū. ⁊ ad cognoscēdū se et oia alia cognoscibilia ab ipo intellectu. ꝑ eas dē rōnes, ꝓbatur q̄ nō pōt poni p̄mū obiectū intellect⁹ nr̄i substātia in cōi ꝓ attributionē oim accidētiū ad substātiā: q accidētia hñt ꝓpriā virtutē motiuā intellect⁹. ergo substātia non mouet ad se. ⁊ ad oia alia cognoscibilia.

ipsogo i 2 Scoto thero: iquedo g hentiu

Ad ꝗstionē igr

Rēdeo qđ nullū pōt poni ꝑ mū obiectū intellectꝰ nr̄i natura le ꝓpter adequationem talē virtualē propter rationē tactam cōtra primitatez obiecti virtualis in deo vel in substātia: vel igr nullū ponetur ꝑmū obiectū: vel opz ponere primum adequatū ꝓpter communitatē in ipō: qđ si ens ponat equoco creato vncreato substātie z accidēti cum omnia ista sint ꝑ se intelligibilia a nobis: nullāv̄ posse poni obiectū intellectꝰ nostri: nec ꝓpter virtualitatem nec ꝓpter communitatez sed potiēdo illā positionem: quā ponit in ꝑma questiōe huius distinctionis de vnivocatiōe entis: pōt aliquomodo saluari aliquod esse ꝑmum obiectū intellectus nr̄i. Ad qđ intelligendum primo declaro qualis sit vnivocatio entis: z ad q̄ est z secūdo ex hoc ad ꝓpositum.

¶ Quantum ad ꝑmum dico qđ ens nō est vniuocū dictuz in quid de omnibus per se intelligibilibꝰ quia non est de differentijs vltimis nec ꝓpꝓijs passionibꝰ entis Nam differētia vltima dicitur: q̄ non habet differētiam q̄ nō soluitur in ꝓceptū quiditatiuū z qualitatiuum determinabilē z determinātem: sed est tm̄ conceptꝰ eius qualitatiuus sicut vltimum genꝰ tm̄ ꝓceptū quiditatiuū. ¶ Primum. vcz. de differentijs vltimis non dupliciter ꝓbo ꝓio sic. Si differētie icludāt ens vnivocē dem̄ de cōmē. eis: z nō sunt oino idez. ergo sunt diuersa aliqđ idē entia. talia sunt ꝓpꝓie differētia ex .5. z .10. metaphyz sice. g̃ differētie illevltie ꝓpꝓie crūt differētes ergo alijs differētijs differūt. q̄ si ille alie includāt ens qđditatiue arguit de eis sicut de ꝓioribꝰ: z ita erit ꝓcessus in infinitū in differētijs: vel stabitur ad aliqs oino nō includētes ens qđditatiue: qđ est ꝓpositū: q̄ ille soleruntvltime. ¶ Scōo sic. sicut ens compositum componitur ex actu z potentia in re. ita cōceptus cōpositus ꝑ se vnus componitur ex ꝓceptu potētiali z actuali: siue ex cōceptu determinabili z determināte. sicut igitur resolutio entium ꝓpositorum stat vltimo ad simpliciter simplicia. s. ad actuz vltimum z potentiā vltimam que sunt ꝑmo diuersa. ita q̄ nihil vnius includit aliquid alterius: alioq̄n hoc nō esset primo actus nec illō primo esset potentia. quod cū nō includit aliquid potentialitatis: nō ꝑmo est actus. ita opz in conceptibus omnem conceptuz nō simpliciter simplicē z tamē per se vnū resolui in conceptum determinabilem: z determinantē: ita q̄ ista resolutio stet ad conceptus simpliciter simplices scilicet ad conceptum determinabilem tm̄: ita q̄ nihil determinās includat. z ad cōceptū determinātem tm̄ q̄. s. nō includit aliquē cōceptū determinabilē: ille cōceptꝰ tm̄ determinabilis est ꝓceptus entis: z determinans tantum est conceptus vltime differentie. ergo isti erūt ꝑmo diuersi: ita q̄ vnum nihil includit alterius.

¶ Secūdū. s. ꝓpositum de passionibus entis. ꝓbo duplicit. ꝑmo sic. passio ꝑ se secūdo mō ꝓdicat de subiecto. ꝑmo posteriozū. ergo subiectū ponit̄ l diffinitiōe passiōis sic additū ex eodē ꝓio. z ex .7. metaphisice. cōsigr i rōe sue passiōis cadit: vt additū. hz enim passiōes ꝓpriasvt prz per phiło-

T.c.5. sophū quarto metaphy. c.3. vbi vult qō sicut linea inquantuz linea hz propias passiones z numerus inquantum numerus: ita sunt aliq passiones entis inquantū ens. Sz si ens cadit in rōne eaz vt additū ergo nō est per se priomodo ratione q̄ditatiua earuz.

Effica cissima rō ꝯ aduersa noscer tertuphi. t.c.35.

¶ Hoc etiā ꝓfirmatur per philosophū primo posteriorū. c. de statu principiorū. vbi vult q̄ ꝑdicationes p se non conuertunt: ita q̄ si ꝑdicatū dicatur de subiecto p se: non econuerso dicetur subiectū, de ꝑdicato per se: sed per accidēs. ergo si ista ē p se scdo mō ens est vnū: hec vnū ē ens. non ē p se scdo modo. sed quasi p accidens: sicut ista ꝓpositio est per accidens: risibile est homo.

¶ Scdo sic. ens sufficienter diuiditur tāquā in illa que includūt quiditatiue ipm in ens increatuz z in. 10. ña. z i partes ēntiales 10. generū. Quicād sit ō istis saltē nō videt hꝫ plura diuersa ēntia q̄ditatiue quinsint in istis. igr si vnū vel verū includat quiditatiue ens: vel ent aliqō decē genera vel continebitur sub aliquo istorū: sed non est aliquid. 10. genera patet nec ex se est ens increatum q̄ pueniat entib⁹ creatis. igit ēet species in aliquo genere: vel ꝑncipiū essentiale alicuius gñis: sed hoc est falsuz: q̄ omnis pars ēntialis in quocūq gñe: z ois species cuiuscūq gñis includit limitatione et ita quodcunq̄ transcēdens esset de se finitum: et per ꝓns repugnaret ens infinito: nec posset dici de ipso formaliter qō ē falsum: q̄ oia transcendēcia dicunt perfectiones simplr: z conueniunt deo in summo.

¶ Tertio arguit pōt: z i hoc etiā ꝓfirmat pria rō ad cōclonē istaz q̄: si vnū includit ens q̄ditatiue: nō includit ꝑcise ens: q̄ idē tunc esset passio suuipsius. g includit ens et aliqd aliō sit illud. a. aut igit illō. a. includit ens: aut nō. si sic: vnū bis includeret ens: z ēet p cessus i infinitum: vel vbicūq̄ stabit: illō vltimū qō est de rōne vnius: z nō includit ens vocet. a. vnū ergo rōne entis inclusi nō ē passio z p ꝓns illō aliō iclusuz: qō ē a. est primo passio: z est tale q̄ nō includit ens q̄ditatiue: z ita q̄cūq̄ est primo passio entis: ex hoc: nō includit ens quiditatiue.

Quantū ad scm artis ciuilū principalem dico q̄ ex istis ꝗtuor ratiōibus sequit cum nihil possit esse cōmunius ente: z ens non possit cē cōe vniuocum dictum in quid de oibus per se intelligibilibus: q̄ non de differētijs vltimis: nec de passionib⁹ suis: sequit q̄ nihil est primū obiectū intellect⁹ nostri ꝓpter cōitatez in quid ipi⁹ ad omne per se intelligibile: z tñ hoc non obstante dico q̄ ens est primū obiectū intellectus nostri: q̄ in ipso conuenit dupler ꝓmitas. s. cōmunitatis z virtualitatis. Nā omne per se intelligibile aut includit essentialiter rationē entis: vel contractur ꝑticulariē vel ēntialiter i includēte ēntialiē rōnē entis. Dia enim genera: z species: z individua: z omnes ptes ēntiales generū: z ens increatū includūt ens quiditatiue. oēs differentie vltime includunt in aliquib⁹ istor⁹ essentialiter vel quiditatiue. oēs passiones entis includunt in ente z in suis inferiorib⁹ ꝑticulariter. igit illa quib⁹ ens non est vniuocū in quid: includuntur

in illis quibus ens ē sic vniuocū ⁊ ita ptz ꝙ ens habet primitatez cōitatis ad prima intelligibilia hoc ē ad cōceptꝰ q̄ditatiuos generū: specierū: indiuiduorū: ⁊ partiū essentialium oīm istoꝝ ⁊ entis increati. ⁊ hz primitatē v̄tualitatis ad intelligibilia iclusa in primis itelligibilibꝰ. hoc ē ad cōceptꝰ qualitatiuos differentiaꝝ vltimarum: ⁊ passionū ꝓpriarū.

¶ Qd̄ aūt supposui cōmunitatē entis in quid ad oēs conceptus quiditatiuos p̄dictos. hoc ꝓbat̄ de omnibꝰ illis duabus rōnibus positis in prima q̄stione huiꝰ distinctionis ad ꝓbandū cōitatem entis ad ens creatū ⁊ ens increatum: qd̄ vt pateat ꝑtracto duas aliqualiter. Primā sic. d̄ quocūq̄ n. p̄dictorū conceptuum q̄ditatiuorū contingit intellectū certum esse ip̄m esse ens: dubitādo de differētijs contrahentibꝰ ens ad talē cōceptū: vtrū sit tale ens vl̄ nō ⁊ ita cōceptꝰ entis: vt cōuenit illi cōceptui: est alius ab illis ꝯceptibus iferioribus: de quibꝰ intellectus est dubiꝰ: ⁊ iclusus i vtroq̄ inferiori ꝯceptu. nā differētie ille ꝯhentes presupponunt eundez conceptum entis communem quē contrahunt.

¶ Scd̄am rationē pertracto sic. sicut est argutum ꝙ deus non ē a nobis cognoscibilis naturalr̄: nisi ens sit vniuocū creato ⁊ increato. ita pōt argui de substātia ⁊ accidēte. cū em̄ substantia non imutet immediate intellectū nr̄z ad aliquā intellectionē sui: sz tantū accidens sensibile. sequit̄ qd̄ nullū conceptū quiditatiuū habere poterimꝰ de ea: nisi sit aliq̄s talis qui possit abstrahi a conceptu accidētis: sed nullus talis q̄ditatiuus abstrahibilis ē a cōceptu accidentis nisi cōceptꝰ entis ergo ⁊c. Hoc aūt qd̄ suppositum est in ratione ista de substātia ꝙ nō immutat intellectū nr̄m imediate ad actū circa se. probat̄ sic: qr q̄cq̄d p̄sentia sua immutat intellectū: absentia illius pōt naturaliter cognosci ab itellectu. Qn̄ nō imutat̄: sicut appet. 2. de aia. ꝙ visus est tenebre perceptiuꝰ: qn̄. s. lux non est p̄sens. ⁊ ideo tūc visus nō imutatur. igitur si itellectus naturalr̄ immutatur a substantia immediate ad actū circa ip̄am sequeret̄: ꝙ qn̄ substantia nō esset p̄sens: posset naturaliter cognosci nō esse p̄sens ⁊ ita naturaliter posset cognosci i hostia altaris consecrata non esse substātiā panis: qd̄ ē manifeste falsum nullꝰ igit̄ cōceptus quiditatiuus habetur naturalr̄ de substantia imediate cātus a substantia. sed tātū causatus vel abstractꝰ p̄mo de accidente: ⁊ illud non est nisi conceptus entis.

¶ Rn̄deo. ꝓbatio iprobat cognitionē substātie intuitiuam qr de illa est maior vera: nō de abstractiua: q̄ nō deficit ꝑꝑ absentiā realē obiecti: nec igit̄ absentiā ꝑcipit̄. ¶ Itē ꝙ accipit̄ de sensu dubiū ē: quō sensus cū nō retineat speciem in absentia obiecti: nec recipiat speciē tenebre poterit tenebrā cognoscere.

¶ Cōtra prio cognitio abstractiua necessario p̄supponit aliqn̄ hr̄e realē p̄ntiā illius: a quo ipsa derelinquit̄ vel speciē que est eiꝰ p̄ncipiū. q̄ ātvidit eucharistiā nūq̄ realē p̄ntiam obiecti causati mediate intellectiōis abstractiue habuit. Aliꝰ qui vidit alium panē habuit igitur p̄mus

nō habebit cognitionez abstra-
ctiuaz panis. Scōs habebit. qō
statiz ℨ experiētiā est. q: vterq;
pōt similē actū intelligēdi panē
expiri l se si pterire negēt: esto
ille pmo postea vidit aliū panē.
igr poterit postea l cognitionez
abstractiuā panis: l quā pus nō
potuit oppositū experiri iste in
se. Sil'r el se hz nūc pus. ¶ Jtē
q pōt obiectū absens cognosce
re abstractiue: pōt illud pñs in
exīa sua cognoscere intuitiue:
igit si substantia cognoscit ab-
stractiue igit pñs intuitiue. ⁊ tūc
absentia. Ad instātiam de sen u
dicit q: tenebra cognoscit argu
tiue nō a visu. Sz sic a potētia
arguēte: oclis respicit: ⁊ nō est
ceca: nec tñ videt. igr tenebra ē:
ptz: aliā triū ꝓmissaz ꝓtermissa
nō seqtur cōclo: nulla triū ꝓpo
sitionū ē nota visui: vt cognoscē
ti ibaz. vl cōiunctionē: vl diuisio
nē extremoz: q: nec tertia de ḡ
pl vl: q: nō cognoscit actū suū
qñ inest: nec ꝓpationē: qñ actus
nō inest. exponit Arī. Visus est
tenebra: ꝓpter quā: q: ꝓpatio sui
obiecti est cā nō imutationis vi
sus: ⁊ sic pcipit tenebra nō visu
hz ab aliq potētia vtente ꝓmu-
tione act' in visu ꝓ ō ꝑsentia.

¶ Per idē cōcludit ēt ꝓpositū ℟
pribꝫ ēntialibꝫ ipsi' sōe. si. n. mā
ñ imutat intellectū ad actū circa
ipaz. nec forma sbalis. ḡo qs cō
cept' simpler l itell'u hr de mate
ria: vl forma. si dicas q aliqs cō
cept' relatiu': puta ptis: vl cōce
ptus p accns: puta alicui' ꝓprie
tatis materie: vel formē: ḡo qs ē
ꝓcept' q̄ditatiu': cui iste p accns
vl relatiu' attribuit. ⁊ si nulli q̄-
ditatiu' hr nihil erit cui attribuit
iste ꝓcept' p accns. nulli aūt q̄di-
tatiuus pōt hri nisi impressus vel
abstract' ab illo: qō mouet itell'm
puta ab accidēte: ⁊ ille erit cōce
ptus ent: ⁊ ita nihil cognosceret
de pribꝫ ēntialibꝫ sōe: nisi ens
sit cōe vniuocū eis ⁊ accidētibꝫ.

¶ Jste rōnes nō cōcludūt vniuo
cationē ent: l q̄d ad dr̄ias vltias
et passiōes. De ꝓma oñdit. q: Iz
intellect' sit certus de aliquo tali
q' sit ens dubitādo vtruz sit hoc
vel illud: tamen non est cert' q'
sit ens quiditatiue: sed quasi pre
dicationem per accidens. ⁊ denominatiue

¶ Uel al'r melius. Quilibꝫ tal'
ꝓcept' ē simpl'r simpler. ⁊ iō non t. c. iv.
pōt hz aliq̄d ꝓcipi: ⁊ ꝑm aliquid
ignorari. sicut ptz ꝑ phz. 9. meta.
i fi. de ꝓceptibꝫ simpl'r simplicibꝫ
q' nō ē circa eos ō ceptio: sicut ē
circa q̄ditatē ꝓpriorz: q̄ nō ē in
telligēdū: ās intells simpler for-
mal'r decipiāt circa itellectiones
q̄ditatis q: i itellectiōe simplici
nō ē vez vel falsuz: hz circa q̄dita
tē ꝓpositā pōt itells simpler vir-
tual'r ō cipi. si el ista rō ē i se falsa
tūc icluderet virtual'r ꝓpōnē fal-
sā q̄ā ē simpl'r simpler nō iclu
dit virtual'r: nec formal'r ꝛ pōnez
falsaz: ⁊ iō circa ipm nō est dece
ptio. Uel em total'r attingit vel
nō attigit: ⁊ tūc total'r ignorat.
de nullo igr simpl'r simplici ꝓce
ptu pōt ee certitudo hz aliq̄d ei:
⁊ dubitatio ꝑm aliud.

¶ Per hoc etiā ptz ad scōam rō
nē suprapositā: q: tale simplicit
simpler ignotū est olno: nisi ꝑm
se totū concipiatur.

¶ Tertio ēt mō pōt rideri ad ꝓ
mā rōnē. q' ille ꝓcept' de q̄ ē cer
titudo ē ali' ab ill': de q̄b' ē dubi-
o. ⁊ si ille ꝓcept' certꝫ saluat l
alterutro illoz dubioz vere est
vniuocꝫ: ⁊ cū alterutro illoz ꝓce

Quidditiue hr hūc ꝓceptū d hōie: al' nat' nasci sensibile: Talis ꝓceptus ꝓtinet virtualr hāc ꝓpō nē falsā: hō ē al' rnale i ꝓsimile.

⁊ Est ꝓma. Ther univocū ꝑticulā ⁊ univocē ꝑticulari ens dō ē univocū ꝑticulā: ⁊ nō ꝑticulā dō univocē

pit: sz nō op3: q̄ isit vtriq; illoz i
dd. sz vt sic vel ē vniuoc eis: vt ō
terminabil ad determinātes vel
vt denominabilis ad denominā-
tes. vnde b: euiter ens est vniuo-
cum omnibus: sed conceptibus
nō simpliciter simplicibus est vni
uocum in quid dictum de eis: sz
simpliciter simplicibus est vnius
cus: vt determinabilis: vel vt de-
nominabilis: nō autem vt dictū
est de eis in qd: q; hoc icludit cō
tradictionē. ¶ Et his apparet q̄
mō in ente concurrat dupler p̄
mitas. s. p̄mitas cōitatis i qd ad
oēs ꝺceptꝰ nō simplr simplices:
q̄ p̄mitas virtualitatis in se: vel i
suis inferioribꝰ ad oēs cōceptus
in se simpliciter simplices: et qō
ista dupler p̄mitas cōcurrens
sufficiat ad hoc q; ipm sit p̄mū
obiectum intellectus: licet neu-
tram habeat p: ecise ad omnia p
se intelligibilia. hoc declaro per
exemplum: quia si visus esset per
se cognoscitiuus ois coloris: et
omnium passionum: z differen-
tiarum coloris in cōmun: z om
nū specierum: z indiuiduoz: et
tñ color non includeretur quid
tatiue in differētijs: z passionꝫ
coloris: adhuc visus haberet idē
obiectū p̄mū: qō modo hz: q; di-
scurrendo p oia: nihil aliud esset
sibi adequatū. igit tunc non iclu
deretur p̄mū obiectum in oibꝰ
per se obiectis quidtatiue: sed
quodlibet per se obiectū: vel iclu
deret ipm essentialiter: vel inclu
deret aliquo essentialit vl vir
tualiter includēte ipz: z ita i ipo
cōcurret dupler p̄mitas. s. cōitā-
tis ex parte sui. z p̄mitas ✠tutis
in se: vel in suis inferioribꝰ: z ista
dupler p̄mitas sufficiet ad ra-
tionē p̄mi obiecti talis potētie.

Cōtra ista vniuocatiōz
ētis arguit mltiplr

¶ Primo p ph̄z. tertio metaphy sice. q; sm ipm ibi ens nō ē genꝰ q; tūc sm ipm ibidē: dīa nō ēt ens. si aūt esset cōmune dictū in quid de pluribus specie differētibus videretur esse genus. t.c.10.

¶ Idē ēt i ḡro metaphysice in principio. vbi vult q; ens dr de entibꝰ: sicut sanū de sanis: z q; metaphysica ēt vna scia: nō q; oia illa de qbꝰ metaph. est: dicant sm vnū: sz ad vnū. i. non vniuoce. sz analogice. g̃ subiectū metaphysice nō est vniuocū sed analogū. t.c.2.

¶ Idē. 7. metaphy. dicit q; accidētia nō sunt ēntia: sicut logica dicūt nō ens cē ens: z nō scibile ec scibile: z sicut v as dr: salubre. in oibꝰ istis exēplis nō ē vniuocatio eius quod dicit de pluribus. t.c.15.

¶ Itē Porphyr: si qs oia entia vocet equoce inquit nūcupabit. Cap. 6 specia.

¶ Itē primo physicoz. p̄ncipiū est cōtra Parmenidem et Melissum. q; ens multiplicit dr: z arguit q; si oia sint vnuz ens. ergo oia sunt vel hoc vnū ens vel illud: qō non sequeret: si ens esset vniuocū. sicut nō sequit. ois homo est vnus homo. ergo iste vn homo vel ille est vnus homo. t.c.13.

¶ Itē p rōnē. si ens eēt vniuocū ad. 10. gña. ergo descēderet i ista p aliās dīas. sint igr duc tales dīe. a. z. b. aut igr iste includunt ens qditatiue: z tūc i ꝺceptu cuiuslibz gñis gñalissimi icludit nugatio. aut ista non sunt entia: et tūc nō ens erit de cōceptu entis.

¶ Ad p̄mū argumētū tertij metaphy. ēpus nō opz dicere: q; argumēta illa cōcludāt: q; phs intendit ibi arguere ad oppositas partes questionum: quas dr ispu-

nō dimittse

s.3. meta. tat: sicut ipsemet p̃mittit in ꝓhemio: duo aũt opposita nõ pñt cõcludi: nisi alterꝝ argumentũ sit sophisticũ: vñ Cõmentator eiꝰ dicit in p̃mo argumẽto ad primã qõnem ibi disputatã esse fallaciam ꝯñtis: si ꝯ̃ria pertinẽt ad eandeꝫ scientiã: ꝫ non ꝯ̃ria nõ pertinent ad eandẽ scientiã: q̃uis ẽt istud argumentũ specialr nõ opꝫ tenere: ꝙ cõcludat. infert em̃ ibidem: quare si vnum est genus: aut ens: nulla dr̃ia: neq; vnũ: neq; ens erit. Quero aut intẽdit inferre: ꝙ non per se primo mõ erit dr̃ia ens vel vnũ. ⁊ sic cõclusio nõ est inconueniẽs de vno: aut intendit inferre negatiuã absolute ⁊ tũc nõ vꝫ ꝯñtia. Non em̃ si rõnale est dr̃ia respectu aĩalis. sequit ꝙ rõnale nõ est aĩal: sꝫ ꝙ nõ est ꝑ se primo mõ aĩal. Tñ tenẽdo ꝙ argumẽtũ valeat cõcludit oppositũ magis q̃ꝫ ꝓpositum. Remouet em̃ ab ente rõneꝫ gñis nõ ꝑꝑ equiuocationẽ imo si esset equiuocũ ad. 10. gña esset. 10. gña: qꝛ idẽ cõceptꝰ (quocũq; noĩe significet) hꝫ eandẽ rõnem gñis: sꝫ remouet rõneꝫ gñis ab ente ꝑꝑ nimiã cõitatem: qꝛ vꝫ predicat per se primo mõ de differentia aliqua: ⁊ per hoc põt concludi: ꝙ ens non sit genus.

Cõ.3.

Hic pꝫ error argumentũ ꝯ̃ doc. qꝛ non intelligũt argumẽ. phi qꝛ ens nõ est genus qꝛ de aliqua differẽtia per se

¶ Ad videndũ aũt qñio hoc sit veruꝫ: cũ tñ p̃dictũ sit ꝙ ens nõ predicat ꝑ se primo mõ de differentiis vltimis: distinguo de dr̃iis: ꝙ aliq̃ põt sumi a ꝑte essentiali vltima: q̃ est res ⁊ natura alia ab illo a q̃uo sumit cõceptus gñis sicut si ponat formaꝝ pluralitas: ⁊ genus dicat sumi a ꝑte eẽntiali p̃ori: ⁊ dr̃ia specifica a forma vltima: tunc sicut ens dr̃ in q̃d de illa ꝑte eẽntiali a q̃ sumit dr̃ia talis specifica: ita dr̃ in q̃d de tali dr̃ia in abstracto: ita ꝙ sicut hec ẽ in q̃d aĩa intellectiua ẽ ens: accipiẽdo eũdẽ cõceptũ entis: s̃m quẽ dr̃ de hoĩe: vel de albedine: ita hec ẽ in q̃d rõnalitas ẽ ens. si rõnalitas sit talis dr̃ia: sꝫ nulla talis dr̃ia ẽ vltima: qꝛ ĩ tali ꝯtinent plures realitates aliquo mõ distincte tali distinctiõe: vel nõ idẽtitate q̃lem dixi in. q. 1. de trinitate. 2. di. eẽ inter eẽntiã ⁊ ꝓprietatẽ ꝑsonalem: vel maiori: sicut alꝰ explanabit: ⁊ tũc talis nã põt ꝯcipi s̃ꝫ aliq̃d: hoc ẽ s̃m aliquã realitatẽ ⁊ ꝑfectionẽ: ⁊ s̃m aliquã ignorari: ⁊ iõ talis nature ꝯceptꝰ nõ est simplr simplex: sꝫ vltia realitas seu ꝑfectio realitatis nature: a q̃ sumit vltima dr̃ia est oĩno simplr simplex: ista realitas nõ includit ens q̃ditatiue: sꝫ hꝫ cõceptum simplr simplicẽ: vñ si talis realitas sit a hec nõ ẽ in q̃d. a. est ens: sꝫ est q̃si ꝑ accidẽs: ⁊ hoc siue. a. dicat illã realitatẽ seu dr̃iam in abstracto sumptã a tali realitate. Dixi igit priꝰ. ꝙ nulla dr̃ia simplr vltima includit ens q̃ditatiue: qꝛ est simplr simplex: sed aliq̃ dr̃ia sumpta a ꝑte eẽntiali: q̃ pars ẽ vna in re: alia natura a q̃ sumit genus: illa dr̃ia nõ ẽ simplr simplex ⁊ icludit ens in q̃d: ⁊ ex hoc ꝙ talis dr̃ia ẽ ens in q̃d: sequit ꝙ ens nõ est genus ꝓpter nimiã cõitatem entis. Nullũ em̃ genus dr̃ de aliq̃ dr̃ia inferiori in q̃d: nec de illa: q̃ sumitur a forma: nec de illa: q̃ sumit ab vltima realitate forme. sicut patebit dis. 8. ꝙ semꝑ illud a q̃ sumit ꝯceptus gñis: s̃m se ẽ potentiale ad illã realitateꝫ: a q̃ sumit cõceptus dr̃ie: siue ad illã formã si dr̃ia sumat a forma. ¶ Et si arguas ꝯ̃ istud. ꝙ si rõnale includit ens q̃ditatiue: ⁊ q̃libet dr̃ia cõsi-

ꝑter genus ãt de nulla.

O Dehis vide. 8 di. q. 3. clariꝰ.

Instã-tia sub tilissi-ma.

milis: q. s. sumit a pte essentiali nõ ab vltima realitate eius: g ad dẽdo talẽ dr̃iaz generi erit nuga-tio: eo q ens bis dicet. ¶ Dico q qñ duo interiora ad tertiuz sic se hñt: q vnuz denoiat alterũ: illud cõe pticulariter denoiat scipm sine nugatiõe: sicut albedo: q est interior ad ens denoiat aial: qđ est interius etiã ad ens: sine nugatiõe z tõ sicut est denoiatiua ista: aial est albũ: ita ens: qđ est superius ad albuz põt denoiare aial: sine ens pticulariter sumptũ, p aiali. puta si illud ens denoiatiuũ cẽt ens tale: hoc esset vera: aliqđ ens ẽ ens tale. sicut cñ ibi cõcedo denoiationẽ accidẽtalẽ sine nugatione: nec tñ idẽ oino denoiat scipm eo dez mõ cõceptũ: ita hic aial rõnale est sine nugatiõe: nã in aiali in cludit ens qditatiue: z in rõnali denoiatiue: z sicut rõnalitas est ens qditatiue: ita rõnale denoiatur ab ente: igit hic esset nugatio aial rõnalitas. no aũt hic aial rõnale. sicut esset hic aial albedo: nõ aũt est nugatio hic: aial albũ.

Ens

¶ Ad aliud qđ dr̃ de. 4. meta. di co q phs. 10. meta. 2cedit ordinẽ essentialẽ inter spẽs eiusdẽ gñis: qz ibi vult q in quolibet gñe est vnũ primũ: qđ est mẽsura aliorũ mẽsurata aũt hñt essentialẽ ordinẽ ad mẽsurã. z tñ nõ obstãte ar tributiõe: qlibet cõcederet vnum esse cõceptũ gñis. alis genus non predicaret in qđ de pluribꝫ differẽtijs spẽ. si cñ gen⁹ nõ haberet cõceptũ alũ a cõceptibus spẽrũz: nullus cõceptus diceret de pluribus in qđ: sed tñ quilibet de seipso. z tũc nihil pdicaret vt gen⁹ de specie: sed vtrũq de eodem.

T. c. 2. z in de.

Q

V hoc habit S. thos

t. c. 31.

¶ Cõsimiliter phs dicit in. 7. phys. q in gñe latẽt equiuocationes ꝓpter quas nõ põt fieri cõparatio sm genus. ¶ Nõ cñ est equoca tio quãtũ ad logicũ q põt diuersos cõcceptus sz quãtũ ad realem phm ẽ equiuocatio: qz nõ est ibi vnitas nature. ita igit oẽs auctoritates q̃ sunt in metaphysica et physica: q ẽnt de hac mã possẽt exponi pp diuersitatẽ realẽ illoꝝ in quibꝫ est attributio: cũ qua tñ stat vnitas cõceptꝰ abstrahibilis ab eis. sicut patit in crẽplo. cõcedo tñ q totũ illud. qđ accidẽs est attributionẽ cẽntialẽ hz ad substantiã: z tñ ab hoc z ab illo põt conceptus vnus cõis abstrahi.

¶ Ad illa q̃ dicunt de. 7. meta. dico q lra vltimi. §. de illa materia sõiunt oẽs auctoritates phi phabitas q̃ incipit. Pala aũt illud z. ibi cñ dicit phs q p. 10 z sim plr diffinitio: z qđ qđ erat eẽ sub stantiarũ est: z nõ solũ sed aliorꝝ sitr cñ nõ tñ p. 10: z. pbat hoc ibi qz rõ significãs idẽ jõi est diffinitio: si illud cui est rõ est p se vnũ. vnũ ꝙo dr̃ sicut z ens: z intellige p se ens. ens aũt hoc quidez hoc aliqđ aliud quãtitatẽ: aliud qualitatẽ significat: qđ verũ est de ente p se. qz ens p se in. 5. li. diuisit i decẽ gña: igit qđlibet illoꝝ ẽ vnũ per se: z ita rõ istoꝝ ẽ diffinitio: z hoc cõcludit ibi: quapropter erit hois albi rõ: z diffinitio. alio ꝙo mõ albi: z subsistãtie: q subsistãtie per se z primo. albi sitr: z p se sed nõ primo albi hois sm qđ: z per accidẽs: vñ z in illo capto tractat principaliter de tali ente p accidẽs cuiusmodi est hõ albus: q ei nõ sit diffinitio. Cuz igit: vel qđ vel diffinitionẽ habere qõcuqꝫ istoꝝ sitr dr̃ de accidẽte: sicut de substãtia: sz nõ eque p. 10. z nõ obstãte q; dine põt bene esse vnius ocatio,

Johãnes caro: i. q̃ incarnatus erat

R

t. c. 16.

v. s. Sbay

4. mẽta. t. c. 28. t. c. 14.

Nã in 4.me. Arist. dicẽdo equiuoce inquit c. t.c. 2. Arist. de quo ibi loquit: nõ inue oppo= nitur aũt vbi hoc dixerit in logi= stũ di ca in metaphysica aũt dicit q̃ iã citphs allegatũ est & expositũ. si q̃s autẽ q̃ ens vellet ptractare auctoritatẽ por non dẽ phys; quo rõ eius ex auctoritate equo= te Arist. valet ad ppositum sum ce sed posset exponi ſz nolo immorari. analo Ad illud q̃d arguit de primo gice. phys; si. dico q̃d ad opi. illã parme Q: lo= nidis & Melissi destruẽdã prin quitur cipiũ est accipere q̃ ens dr multi poſus pliciter nõ e. univoce: ſz multipliciter de eã= hoc ẽ de multis ad inquirendum uocã= de quo illoz intelligãt: sicut si di tiõe li= ceret oia esse vnũ animal. Ꝺ eos nutata cẽt distinguere aial: & querere: de q̃ eo= quo aialu intelligunt: aut oia esse oppo= vnum hoiem: aut vnum equum. situs si Cũ dr q̃ argumentũ phi nõva in entẽ let Ꝺ eos si ens esset vniuocum. dareꝰ Rndeo q̃ ꝑnia ista (desecẽdẽ tũc ſb= do sub ꝑdicato stãte cõiuncte tm) stãtia nomen formaliter: sed est fallacia fi nõ ecꝰ sure dictionis: & fallacia ꝑnis: genus tñ si ipsi intellexerunt: sicut phs S imponit eis: q̃ oia sunt vnũ non loquẽdo de vno ꝓprie: ſz de aliq vno determinato: bene sequitur ad antecedẽs sic intellectũ: q̃ oia sunt hoc vnum: vel illud vnum.

Hic assignat 4.q.u aliqb= antiqs

Dubitatio

de ente restat viterior dubitatio: vtruz posset poni aliq̃d aliud trãs cendẽs primũ obiectuz intellectꝰ libꝰ: ſz nr̃i: q̃ vr̃ habere equalẽ cõitatez h̃ sup= cuz ente: & videt q̃ sic. & hoc vno pura= mõ: q̃ verũ sit obiectũ adequatũ tio ma & primuz intellectus nostri hic: & gnaplz non ens: q̃d tripliciter probatur. Ergo. Ꝓdo sic. distincte potẽtie hñt de ro= distincta obiecta formalia. ex. 2. de aia. ſz intellectus & voluntas mã. q̃: sunt distincte potẽtie: & habent 4.q.10 distincta obiecta formalia: q̃d nõ t.c. 33. videt posse sustineri: si ens ponatur 7.38. tur primũ obiectũ intellectꝰ. Sz si verum ponat: bene pñt assignari distincta obiecta formalia.

Scõo sic. ens est cõe de se ad sensibile & intelligibile: obiectuz aũt ꝓprũ alicuꝰ potẽtie est obiectuz eius sub aliqua ꝓpria rõne: & ad hoc q̃ ens sit ꝓprũ obiectũ intellectus: opz q̃ determinet & contrahat ad ens intelligibile p aliquid. & q̃d excludat ens sensibile: sed tale ꝗhens videt esse rum: q̃d dicit de se rationẽ manifestatiui vel intelligibilis.

Itẽ tertio sic. obiectũ nõ est ꝓ prũ alicuꝰ potẽtie: nisi ſz q̃ ẽ ꝓ prũ motiuũ illꝰ potẽtie: nõ mouet aũt aliq̃d potẽtiã: nisi ſz q̃ hz aliquã habitudinẽ ad eã: ens autẽ sim q̃ absolutũ: & non hñs aliquã habitudinẽ ad intellectũ: nõ est primũ & immediatũ obiectum: illud aũt q̃d ſz q̃ ens formaliter hz habitudinẽ ad intellectũ: est ver= tas: q̃ ſz Anſ. de vitate: veritas ẽ rectitudo sola mẽte pceptibil'. Ca. ri

Sed contra

istã cõ clusio nez de veritate arguo sic. primũ obiectũ hoc ẽ adequatũ: vel adequatur fm cõitatẽ: vel fm vtutẽ vel fm istã duplicẽ primitatẽ cõcurrentez: vez aũt nullo istoz modoz adequat intellectui. ens autẽ adequat: vt patuit. q̃ &c. ꝓbatio prime ptis minoris. vez nõ dr inquid de oibus p se intelligibilibus: q̃ nõ dr in q̃d de ente nec de aliquo p se iferiori ad ens. Scõa pars minoris ꝓbat cũ tertia q̃ inferioza ad verũ ſz includant ipm essentialr: nõ tñ includũt oia alia

intelligibilia virtualr vel eēntia liter qꝛ hoc veruꝫ qđ est in lapide nō includit essentialr vel ꝟtualr lapidē: sꝫ ecōuerso illud ens qđ ē lapis includit veritatē: ⁊ ita de q̄buscūqꝫ aliis entibꝰ ⁊ eoꝝ veritatibus. ¶ Itē veꝝ ē passio entis ⁊ cuiuslibet inferioris ad ens: ꝯ intelligēdo ens ⁊ qđcūqꝫ inferiꝰ ad ens p̄cise sub rōne veri nō intelligitur nisi ꝑ accidēs: ⁊ nō ꝟꝫ rōneꝫ q̄ditatiuā: sꝫ cognitio cuiuscūqꝫ ꝟm rōneꝫ q̄ditatiuā est p̄ria ⁊ perfectior cognitio de eo. ex. 7. met. c. j. ꝯ nulla cognitio de aliq̄ p̄cise sub rōne veri est prima cognitio obiecti: ⁊ ita nec veritas ē prima rō precise cognoscendi obiectuꝫ.

t. c. 4. ⁊ inde.

¶ Cōfirmat rō ex. 2. priorū. cum sciētia mule vt mula: stat ignorātia huiꝰ mule: vt hec. sicut ꝯ cōparādo obiectū ad habitū inferius extraneat̄ a suo superiori: de quo superiori ē primo ille habitꝰ: ita multo magis extraneabit̄ subiectum sue passioni cōparādo siue ad habitum siue ad potentiam.

Ca. 2.

¶ Itē obiectū habitꝰ nāliter nō p̄cedit obiectū potētie: sꝫ primuꝫ obiectū metaphysice q̄ est habitꝰ intellectꝰ ē ens: qđ ē priꝰ naturalr vero. ⁊ nō verū qđ ē passio entis est subiectū metaphysice: ꝯ ⁊c.

Ad rationes

in oppositū rn̄deo ducēdo illas ad oppositū: primā sic: qꝛ sicut volūtas nō pōt hr̄e actū circa ignotū: ita nō pōt hr̄e actū circa obiectum sub rōne formali aliqua obiecti: q̄ rō est penitus ignota: ꝯ oīs rō ꝟm quā aliq̄d obijcitur voluntati est cognoscibilis ab intellectu: ⁊ ita non pōt esse prima ratio obiecti intellectus illa q̄ distinguit̄ ꝯ rōnem volibilis: si qua sit talis.

¶ Itē intellectus ponit dr̄iaꝫ inter bonū ⁊ verū. ⁊ etiā ꝯueniētiā. ꝯ ⁊c. Hoc etiā ꝓbat̄: qꝛ de q̄buscūqꝫ passiōibus entis hr̄ eque distincta notitia: ita de bono sub rōne boni: sicut de vero sub rōne veri: qꝛ ꝟm Auic. 6. meta. c. vltio. Si aliq̄ sciētia esset de oībus causis: illa esset nobilissima: q̄ eēt de cā finali: cuius rō ꝟm multos est bonitas: nō ꝯ omnia obijciūtur intellectui sub ratione veri.

2. de anima. T. c. 146.

¶ Si bonū ponit̄ p̄mū obiectū volūtatis qūo veritas efficacissima rō est ꝑ se volibilis: cū ipsa nō habeat bonū ꝓ p̄rio predicabili nec virtuali respectu sui nec etiā eius inferius cōtinens ip̄m essentialiter vel virtualiter.

¶ Ad illud ꝯ qđ accipit̄ in argumēto de distinctiōe obꝰoꝝ. ¶ Rn̄deo ꝙ potētie disparate triplr se hn̄t adiuicē. aut sūt oīno dispate ⁊ ꝯdistincte: vel subordiate: ⁊ tūc vel in eodem gn̄e sicut cognitiua supior ⁊ iferior: vel i alio gn̄e potētiaꝝ sic cognitiua ad suā appetitiuā. ¶ Prio mō potētie dispate hn̄t oīno obiecta dispata: qꝛ nulla eaꝝ ex q̄ sunt dispate ē ꝑ se opatiua circa obm circa qđ alia: tales sunt sensus exteriores iter se: vt visus auditꝰ ⁊c. ¶ Scđo mō potētie dispate hn̄t oba p̄ria subordiata ita ꝙ sicut potētia supior p̄t hr̄e ꝑ se actū circa qđcūqꝫ circa qđ p̄t potētia iferior: ita obm p̄mū potētie supioris ꝯtinet sub se p̄muꝫ obiectū potētie iferioris: alioq̄n nō esset illud obiectū adequatuꝫ potētie supiori. vn̄ p̄mū obiectuꝫ visus ꝟm suā cōitatē ꝯtinet̄. vt inferius sub primo obiecto sensus cōis. ¶ Tertio mō. potētie sic se hn̄t. ꝙ si appetitiua adequaret̄ cognitiue in operādo circa que-

cūq; obiecta: idē eēt obm pmuz vtriusq; : z sub eadē rōne formali
er pte obiecti. si āt appetitia ha-
beat actū circa aliq; coz scibilia
z circa aliq nō: tūc obm appeti-
tiue erit ūens ad obiectū cogni-
tiue. Ad ppositū: itellis z volun
tas cadūt sub tertio mēbro: et si
volūtas ponat habere actū circa
oē itelligibile. ponet idē eē obie-
ctū tā volūtatis q; itellis: z sō rō
ne eadē formali. si vo nō: sz q; vo
lūtas tātū habeat actū circa itelligi
bilia q; sunt finis vl entia ad finē
z nō circa mere speculabilia. tūc
ponet obiectū volūtatis aliq; mō
pticulare respectu obiecti itellis.
sz sp stabit q; ens est obm itellis.

¶ Scōdz rōnē ēt duco ad oppo
situ: q; obiectū ppotionatū potē
tie sup̄ioꝛ: ē eē ad obiectū ppor
tionatū potētie iferioꝛi ex pdicta
distinctiōe: z ita ens fm q; abstra
hens a sēsibili ē sēsibili ē vere p
priū obz itellis: q; itellis tāq; po-
tētia supioꝛ. pōt hz actū tā cir
ca sensibile q; circa isensibile. vñ
ista abstractio q; videt eē nō ap-
propriatio: ē sufficiēter appropria
tio respectu potētie supioꝛis. Et ē
circa vtrūq; obiectum p se.

Qualē ē itellis: z sz sub ente sic i
cōi ptineat sensibile. nō tñ ipz i
cōi ē sensibile: hoc ē obiectū sen
sus: sz tñ itelligibile adeq̄tū in
tellectui: q; nō opz relatiuū pro
priū iferioris eē ppriū superio-
ris: tale dicit hoc q; ē sēsibile qđ
zuenit q̄ltan alicui: z oi z soli:
sz itelligibile. Et si cōueniat ali
cui entitas q; nō sensibile. nō tñ
oi z soli: imo nulli soli: nisi enti
in cōi: nō vt ē hoc aliqđ: vt qō-
dā itelligibile singulare: sz vt ē
cōe ad oē itelligibile: z hoc fm
modū aliquē cōitatis pdictū ꝛc.

¶ Per hoc rndeo ad rōnem. q;
cōmunitas entis ad sensibile et
insensibile ē ratio appropriādi
ipsum potētie operatiue.

¶ Tertiā deduco ad oppōsitū:
q; rōnē obiecti dico eē illā formā
fz quā obm ē motiuū potētie: si
cut rō actiuitatis agēdi dr eē illa for-
ma fz quā agēs agit. tale aūt rō obiecti nō pōt eē respectu ad potētiā. z isto mō loquit phs. 2. d. alia t. c. 66 vbi assignās pmū obiectū visus dicit: q; illud cuius ē visus vt obz ē visibile nō p se pmo mō: sed sēcō mō: ita q; ipz ponit in rōne visibilis. si aūt formale rō obi potentie eēt respectu ad talē potētiā: tūc quicq; obm pmū visus eēt visibile p se primo mō. qđ tunc ipa visibilitas eēt rō formalis obi: z tūc facile eēt assignare pria obia: q; obm pmū cuiuscūq; potētie eēt correlatiuū ad talē potētiā. puta visus visibile: audit⁹ audibile: quō phs nō assignauit pma obia potētiaꝝ: ꝛc. sz sicut aliq; absoluta: puta visū colore: audit⁹ sonū ꝛc. vñ si vera dicat formalē respectū obi ad intellectū: de q; alias sequit̄ opposi-tū ppositi. ex hoc em̄ sequit̄ qđ metꝛ rō illa nō sit rō formalis obi: sed aliq; alia ab ea: ptz igr ex dictis quibus-nihil pt poni ita quenienter pmū obm intell⁹: sicut ens. neq; aliqđ ꝛtuale primū: neq; aliqđ aliū trāscendens: q; de q̄libet alio trāscendente ꝓbatur per eadez me-dia: p que ꝓbatū est de vero.

Sed restat

vnuz dubiū: si ens fz rōnē suā cōissimā sit pmū obz intellect⁹ quare nō potest qđcūq; ptētū sub ente naturaliter mouere intellectū: sicut fuit argutū i pri-ma rōne ad pmā qōnē i ploso: z tūc videt q; de natura rei posset quodlibet quodlibile dici cognosci sm̄ne que de re. z nō ipz. sz illa dat intelligi nat̄ formalis que dr pmo mo:

Arguit̄ sic. qđ opponit̄ tam⁹: illud aūt quo homo q̄s ens sit virtuosus formaliter ad illd ē ptās: ꝛc.

q. 3cc-
dēti et
q.1. p-
logi.

cognosci a nobis: z subſtātie oēs
i materiales: qō negatū ē. imo ne-
gatū ē de oibus ſubſtātijs z de oi-
bus ſubſtātiaꝝ pribus eſſentialib⁹
bus: q; dictuꝫ ē q; nō 3cipiunt in
aliq̄ 3ceptu q̄ditatiuo niſi in 3ce-
ptu entis. ¶ Rñdeo. obiectū pri
mū potētie aſſignat illud qō ade
quat potētie in rōne potētie: non
aūt qō adequat potētiem in aliq̄
ſtatu: quēadmodū p̄mū obiectū
viſus nō ponit illud qō adequat
viſui exiſtēti in medio illumiato
lumine cādele p̄ciſe: ſz qō natū ē
adequari viſui ex ſe quātū eſt ex
nā ſui: nūc gūrvt. pbatū ē prius ꝫ
primā opinionē ad qōnē de prio
obiecto intellectꝰ hoc ē adequa-
to q̄ ponit quiditatē rei materia-
lis eē primū obiectū: nihil p̄ ade
quari intellectui nr̄o ex natura po
tētie in rōne p̄mi obiecti niſi cōſi-
ſimuz tñ. p ſtatu iſto ei. adequat
in rōne motiui q̄ditas rei ſenſibi-
lis: z iō p̄o ſtatu iſto nō naturaliꝰ
intelliget alia q̄ nō ꝓtinent ſub il
lo prio motuo. ¶ Si ḡitur q̄ eſt
rō iſtius ſtatus. ¶ Rñdeo ſtatus
nō vī eē niſi ſtabilis ꝓmanētia le
gibus diuine ſapiētie firmata: ſta
bilitū eſt aūt illis legib⁹ ſapiētie
q; intellectꝰ nr̄ nō intelligat. p ſta
tu iſto niſi illa quoꝝ ſpēs reluceāt
in p̄hātaſmate: z hoc ſiue pp pe-
naz originalis peccati: ſiue pp na
turale 3cordiā potentiarū aīe in
operādo. ſm q; videm⁹ q; poten
tia ſupior operaī circa idē: circa
qō inferior: ſi vtraq; habeat opa
tionē p̄fectā: z de facto ita eſt in
nobis: q; qōcūq; vīe intelligimus
eꝝ ſingulare actu p̄hātaſianur:
iſta tñ 3cordia q̄ ē de facto. p ſta
tu iſto nō ē ex nā nr̄i intellectus:
vñ intell⁹ ē: nec ēt vñ in corpe. eſt
huic enī in corpe glioſo neceſſario
ꝓhret ſimilē 3cordiā: qō falſuz eſt:
vndecūq; igī ſit iſte ſtatꝰ: ſiue ex
mera volūtate dei: ſiue ex mera
iuſtitia punitiua: ſiue ex infirmita
te: qua cām Auguſt. innuit. 15. de
tri. c. vlti. q̄ cā inq̄t cur ipſam lucē
acie fixa videre ñ poſſis: niſi vtiq;
infirmitas: z q; cā tibi fecit: niſi
vtiq; iniq̄tas: ſiue iqua hec ſit to
ta cā: ſiue aliq̄ alia ſaltē nō ē p̄i-
mū obm intell⁹: vñ potēcia ē q̄-
ditas rei mālis: ſz ē aliq̄d cōe ad
oia itelligibilia: ſz p̄mū obm ade
quatū ſibi i mouēdo. p ſtatu iſto
ſit q̄ditas rei ſenſibilis. ¶ Et ſi
dicas dato q; eīs cōe ſit ei obm
adequatū. p ſtatu iſto: nō tñ mo
ueret ſbe ſepate. p ſtatu iſto: niſi
in maiori lūmine ꝙ ſit lumē nāle
intell⁹ agētis. ¶ Iſta rō nulla vī
tū q; ſi tale lumē reqrit: nō eſt rō
ex pte intell⁹ nr̄i: vñ talis poten-
tia: q̄re mō non poſſit hr̄e tale lu
mē. eſt eīm de ſe receptiua talis lu
minis: alioq̄n manens idē numq̄
poſſz illō idē recipe: tū q; qñ aliq̄
duo agēcia 3currūt ad aliquē ef-
fectū quāto vnū illoꝝ plus pōt
ſupplere vicē alteri⁹ tanto minoꝝ
pfectio requirit in alio. qñq; aūt
nulla: ſi illō ſupplet totā vicē ei⁹:
ſz ad imutatione intell⁹ poſſibilis
3currit obm z lux: ḡ quāto obm
ꝑfectio: z magꝭ ꝑt ſupplere vicē
lumis: tāto ſufficit min⁹ lumē: ſal
tem nō reqrit maio: ſz p̄mū intelli
gibile ē maxie lux: ḡ maxime pōt
ſupplere vicē lumis obiecti intel
ligibilis: ḡ quantū ē ex pte ſua ſi
cōtineat ſub p̄mo obiecto adeq̄-
to intellectui nr̄o. p ſtatu iſto: nō
eſt defectus ex pte luminis: quin
poſſit mouere intellectum nr̄m.

vide ſ. tho:

De
hoc vi
de cla
rū. 14
q. 4.

Doc-
trina
ſingu-
laris.

Ad argumenta

principalia iſtius qōnis: dico ad

primũ q nõ semp pfectissimũ est cã respectu impfectoꝝ. ꝑparãdo impfecta ad qõcũq; tertiũ: sicut pfectũ albũ nõ ẽ cã visibilitatis oĩb⁹ visibilib⁹. aut si ẽ cã: nõ tñ p̃cisa ⁊ adeãta. ⁊ si marie motiuũ ñ tñ p̃cisuꝫ: ⁊ adeãtũ. primũ aũt obz intellⁱs de q̃ loq̃mur ĩ ista qõne dz esse primũ: ⁊ adequatũ potentie.

¶ Ad secũdã rõnez dico q si recte arguit dz inferri q nullũ ens participatũ põt cognosci: nisi sit ens ab ente ip̃artipato: ⁊ nõ dz inferri: q nõ põt cognosci nisi p rõnẽ entis imparticipati cognitũ. tũc em sunt ẽrtiꝝ termini. q. po nit in ꝓclusiõe cẽ cognitũ p ens imparticipatũ: q̃ terminꝰ nõ fuit in ꝓpõne scdã. ⁊ rõ realis istius defectus assignati ĩ forma arguẽdi dicta ẽ p⁹ius in rñdẽdo ad ꝓmum argumẽtũ scdẽ qõnis huiꝰ dist. q. ⁊ si cognoscibilitas sequat̃ ꝓportionaliter entitatẽ: nõ tñ ita ẽ de cognosci: nisi ꝓparãdo ad ullũ intellectũ: q cognoscit q̃libet ẽz gradus sue cognoscibilitat̃: ita dico hic: qõ si entitas pticipata ꝓcludat de necessitate cognoscibilitatem participatã: ⁊ ita pticipatũ habeat cognoscibilitatẽ p cognoscibile imparticipatũ nõ tñ ẽz cognosci p cognoscibile imparticipatũ: vt cognitũ: ẽz vt cãm dante sibi. eẽ: ⁊ hoc tactũ est in argumẽto quodã de frui. q. 4. primo di. 2. primi. ¶ Ad illud. 8. de trini. dico q loquit ibi de notitia boni in cõi q̃ naturaliter impressa ẽ. hoc ẽ de facilitate. et si impiinut ĩ intellectu a singulari. ⁊ ꝓpter hoc: q in q̃libet intẽtiõez vniuersales facilꝰ occurrũt. ꝓmo. hoc ꝓbo per ipm qui eodẽ lib. ca. 4. de magnis. vel. 18. de puis dicit. Habemus em regulꝝ infiniti hũane nature notitiã fm quã statiz q̃ quid tale aspicimus hoiez eẽ cognoscam⁹ vel hois formã: ⁊ sicut fm istã notitiã hois: quã dicit in fixã nobis regulꝝ: hoc ẽ faciliter a sensibilib⁹ abstractã iudicam⁹ de quocũq; vtrũ sit hõ vel nõ: ita etiã p idẽ possemus iudicare eiusdẽ in hũanitate: si illa esset in occurrẽtib⁹: sicut iudicamus de occurrẽtib⁹ hoc eẽ melꝰ alio: qõ apparet de notitia impssa albedinis: ꝓ quã nõ tñ iudicam⁹ occurrẽs eẽ albũ: ẽz hoc eẽ albꝰ altero: ita dico ẽ q illud bonuz de quo loquit. c. 3. cui⁹ notitia impssa ẽ naturaliter intellectui ẽ bonũ ĩ cõi: ⁊ ꝓ illud iudicam⁹ de occurrẽtibus hoc illo eẽ melꝰ. Et q loquat̃ de bono ideterminato puta tunc: ⁊ nõ de bono indeterminato negatiue in q̃ bono indeterminato intelligit̃ des: vt per hoc q ibi enumerat̃ multi ꝓticulariꝫ bonis. dicit bonũ hoc: bonuz illud: tolle hoc. ⁊ tolle illud: ⁊ vide ipm bonũ si potes. hoc est tolle illa ẽ hãta rõnez boni ad creaturas: ⁊ vide rõnem boni in cõi: ⁊ in hoc vi debes deũ sicut in cõcepto cõi: in quo põt naturaliter a nobis videri: ⁊ nõ in ꝓticulari: vt hec essentia.

¶ Cõsiꝫ intelligendũ ẽ illud qõ dimittit. c. 2. vel. 3. vbi dicit. Cũ audis des ẽ veritas: noli ẽrere qd ẽ veritas: statim obuiãt se phãtasmata. hoc intelligo sic. qñ ꝓceptꝰ vlis abstrahit a singulari: ẽto ẽ vniuersalis: tãto difficilius põt intellⁱs diu sistere in tali ꝓcepto: qz vt ꝓdictũ est: qñcũq; intelligimus vle: phãtasiamur ei⁹ singulare: ⁊ illud vle diuti⁹ ⁊ facilius possum⁹ intelligere q ẽ similꝰ sti singulari reluceti in phantasmate: ⁊ q vniuersalissima sunt remotiora ab ipso singulari. ideo diffi

Secũdo quod ẽ frui. q. 4. primo di.

Speculatio notabil.

cilis ē stare in cōceptu illoꝝ vniuersalissimorū. ¶ Concipiēdo ꝯ deū i cōceptu vlissimo: noli q̄rere qd hoc ē noli descēdere in aliquē cōceptū ꝑticularē: i quo ille vlior saluat̄ q̄ particularior ꝓpinq̄or est phātasmati. descēdēdo ei ad talē: q̄ magis relucet in phātasmate occurrēti statim amittit̄ illa serenitas ꝟitatis: vl̄ sinceritas ꝟitatis: i qua itelligebat̄ deꝰ: qꝛ stati itelligit̄ ꝟitas ꝯcta: q̄ nō cōuenit deo: cui cōueniebat ꝟitas i cōi cōcepta non contracta.

Vid. 1. dist. 3. qō. 3. ad has obiectiōes.

¶ Cōtra. c. 4. vel. 10. si poterꝫ ꝑ se ꝑspicere bonū ꝑspexerꝫ deū ꝛ si amore iheseris: cōtinuo btificaberis: btitudo non ē in bono vl̄i: siue ideterminato ꝑnatiue. ¶ Item. c. 6. vel. 10. vel. 26. vñ iusti eē potuerūt: nisi iherēdo ipi forme quā ituent̄: vt ide formētur. formari autē forma iustitie non est ab vniuersali intellecto ¶ Per idē etiā dico ad illd̄. 8. de tri. c. 3. de bono ꝛ voluntate. pudeat cū alia nō ament̄: nisi qꝛ bona sunt: eis iherēdo nō amare bonū ipm vñ bona sunt. vñ rō bene ꝓbat: ꝙ ipm summū bonū magis est amādū: q̄ꝫ bona ꝑticipata. non tñ ꝓbat ꝙ sit primū amatū primitate adequationis: qꝛ et si ipm sit ratio bonitatis i aliꝫ ꝛ ideo ratio amabilitatis eorū: nō tñ ipm: vt amatū ē ratio aliorum amatorū. pōt em̄ aliqd aliō amari: nō ipo amato: sicut in fruēdo vtēdis ptꝫ. ꝛ vtēdo fruendis. Et ista intētio Aug. colligit̄ ex. c. 6. vel. 16. 9. tri. vbi tractās de dilectiōe alicuiꝰ: q̄ credit̄ esse iustꝰ: si post inueniatur nō esse iustus: statim inquit amor ille: quo in eū ferebar: offensus et quasi repercussus: atq̄ ab indigno homine ablatus in ea forma ꝑmanet: ex qua eum talem credēs amauerā: hoc est. si t ilexi iustitiā: ꝛ ipꝫ quia credidi in ipso esse iustitiā: si inueniam eum iniustum resilit volūtas ab eo. sed adhuc stat dilectio ipsiꝰ iustitie: vt obi. Istud intelligēdū nō est de iustitia aliq̄ particulari: sꝫ de cōi rōne iustitie q̄ amat̄ ꝓpter se: ꝛ quodcūq̄ in quo est ista ꝓpter illam.

Ca. 1.

Cōtra volūtas nō ē vl̄iū tū qꝛ tēdit in rē: vt in se: tuꝫ qꝛ tā amor amicitie q̄ꝫ amor ꝯcupiscētie ē alicuiꝰ sꝫ existētiā realē ꝑñtē vel possibilem ¶ Rñdeo ꝑmis ꝑncipiis ꝑcticꝫ in itell̄u corrñdet in voluntate aliq̄ volitio: q̄ ē ꝑncipiū bonitatꝫ moralsic̄ illa ꝑncipia sūt ꝑncipia ꝟitatis practice i intell̄u. ptꝫ ēt ꝙ q̄cūq̄ rō boni vl̄ appetibil̄ ꝑt itelligi i vl̄i. ꝛ si sic oñdat̄ volūtati: nō video q̄re volūtas nō possit hr̄e actū circa ꝓpriū obꝫ sibi oñsum. ¶ Tertio appetitia singularꝫ vt singl̄aris tm̄ nō hꝫ cognitiuā vl̄iuꝫ ꝓpriā sibi. ¶ Ad illā metaphorā: ꝙ dilectio ē motꝰ aie ad res dico ꝙ verum ē cālit̄: qꝛ volūtas iperat cōiūgi rei desiderate in se nō aūt formal̄r: nisi qꝛ volūtas ē actiua respectu sui actꝰ: sꝫ nō circa rē sub maiori rōne existētē q̄ꝫ apꝑhēdat̄: ab itell̄u: imo desideriū ꝛ itellectio abstractia sūt rei sꝫ rōnē eq̄ exñtꝫ sicut et nō existētis ex parte obiecti: ita visio et fruitio ꝑñtis: sꝫ desiderium mouet effectiue ad rem que est in fieri: nō sic intellectio abstractiua. Ad scd̄m dico ꝙ hō in vl̄i oñsus amat̄ amore amicitie: ꝛ ꝑꝑ illud amat̄ hic hō sicut ēt iustitia i vniuersali concupiscit̄: ꝛ ita hec iusti ttia huic.

Dilect̄ ꝓximi

¶ Ita ēt ꝑ expositio illi⁹ auctis 8. de tri. c. 6. vel. 27. cur ergo aliū diligum⁹ ꝛc. / In illa auctē: forma vbi videbum⁹: qd sit iust⁹ a iust⁹: dz intelligi iustitia ipa in cōi. sīē forma hois i cōi ē illa vbi siue ꝑ quā videm⁹ qd reārīt ad esse hois: vl ad cē hoiez: ꝛ pp quā formā iudicam⁹ illōqd occurrit esse vel nō esse hoiez fz ipz in eodē. c. 4. vī. 10. nisi ergo hāc formā iustitie in cōi diligerem⁹ ñ diligerem⁹ ullū: quē credim⁹ esse iustū quē ex ista forma diligim⁹: sicut si nōdiligas formā hois in cōi: nūq occurrēs pp formā hominis dilectā diligens. Est igī hec iustitia indeterminata ꝑ atiue: fm quā de mēte iusta iudicam⁹: ꝛ pp quā dilecta diligim⁹ mētē quā credim⁹ iustā esse. Et dū nō sum⁹ iust⁹ minus diligim⁹ iustitiā in cōmune q̄ opz qz diligim⁹ quadā volitōe simplici: q̄ nō sufficit ad esse iustū: fz opz cā diligere volitōez amore efficaci qua vez volēs eam diligit in se eam obseruans tanq̄ vtē siue regulam.

Questio. IIII.

VLtimo quātū ad materiā istā de cognoscibilitate. Quero vtrū aliq̄ veritas certa ꝛ sin cera possit nāliter cognosci ab intellectu ratoris absq̄ lucis increate spāli illustratiōe? Et arguo q nō. Au. 9. de trini. c. 8. Sed intuemur inq̄t inuiolabilē veritatez ex qua perfecte q̄quantum possumus diffinimus non qualis sit vnusquisq̄ mens hominū. sed qualis esse sempiternis rōnib⁹ debeat. ꝛ ibidez. Aliꝰ oino regulis supra mētē nr̄am incommutabil⁹ manētib⁹ vel approbare apd nos metip sos: vel improbare iudicimur: cū aliq̄d recte approbamus vel improbam⁹. ꝛ ibidē artēq̄ ita fabriliter pulchrā talā figuram. sup acie mētis simplici intelligentia capiētes. ꝛ eode li. c. 7. in illa igī eterna ꝛ tate: ex qua ꝓpalia facta sunt oia fm quā sum⁹ ꝛc. aspicim⁹: atq̄ inde ꝓcepta recte vere notiā tanq̄ verbū apd nos habem⁹. ¶ Itē lib. 12. c. 2. ꝛ. 3. sed sublimiora rōnis est iudicare de istis: co: palib⁹ fz rōnes incorporales ꝛ sempiternas. ¶ Itē codez li. c. 14. nō aūt solū reū sensibiliū in locis positaꝝ sine spacijs locis lib⁹ manēt intelligi biles incorporales rōnes ꝛc. Et q̄ intelligat ibi de rōnib⁹ eternis vere in deo: nō de pmis principijs: vbi hoc q̄ ibidē dixit: q̄ paucoꝝ est ad illas peruenire. si aūt intelligeret de primis principijs: non est paucoꝝ ad illa peruenire. sed multoꝝ: qz omnib⁹ sunt nota. ¶ Itē li. 14. ca. 15 loquēs de iusto q recte mitra laudat⁹ virtuperat⁹ ab hominib⁹ hominū aut q̄b⁹ ca tādē regulis iudicant ꝛ sine subdit. vbi ergo scripte sunt. nisi in libro illo lucis illi: q̄ veritas dicit. liber ille lucis est intellect⁹ diuin⁹. igī vult q̄ i illa luce intuisū videat: q̄ sunt iuste agēda. Et q̄p aliād imp: essiuz ab illa videt: qz ibidē dicit. vñ ois lex iusta describit: ꝛin cor hominis opatur iustitiā: nō migrādo: sed tāq̄ ipzimēdo trāsfert. sicut imago ex ānulo in cerā trāsit: ꝛannulū nō reliqt. igī i illa luce videm⁹ a qua imp: imur in cor hois iustitia. illa aūt est lux increata. ¶ Itē 2. cōfessionū. si ambo videm⁹ vez nec tu in me nec ego i te fz ambo in ea. q̄ supra mētē est incōmuta

mitte

ꝓ: sop sto. t. 25. 2. 2 me. t. cō. 1.

cō. 5. et

bili ꝛitate. ¶ Multe ãt alie ſunt auctoritates Au. in multis locis ad pbãdũ hãc pclonẽ. ¶ In oppoſitũ ad Roma. j. inuiſibilia dei a creatura mundi p ea: que facta ſunt intellecta cõſpiciũtur: ſz iſte rõnes eterne ſunt inuiſibilia dei ergo cognoſcũtur ex creaturis. ergo ante viſionem iſtarum habet certa cognitio creaturarum.

In iſta qõne eſtopi. vna talis: q̃ inter iiiẽ tiões gñales eſt p ſe oꝛdo nãlis. ꝛ de duab9 q̃ ſiunt ad ꝓpoſitũ loq̃mur. ſ. de intẽtiõe entis ꝛ verl. intẽtio ꝓma eſt entis: qõ ꝓbãt p illõ9 cauſſis ꝓpoſitiõe ãrta: ꝓma rez creatã est eſſe in ꝓmento ꝓme ꝓpõnis: eſſe eſt vehemẽtioris ãd hereſie? ¶ Etiã ꝓbãt rõne q̃ entitas eſt abſoluta. ꝛitas dicit reſpectũ ad exẽplar. ex hoc ſeq̃t q̃ ens poſſit cognoſci ſubrõe ẽntatis: ſz nõ ſub rõne ꝛitatis. ¶ Hec ẽt cõcluſio ꝓbãt ex pte intellect9: q̃ ẽs põt capi ſimplici itelligẽtia. q̃uc cõcipit illõ: qõ verũ eſt: ſz rõ veritatis nõ cõcipit niſi intelligentia cõponẽte vel diuidẽte. Cõpoſitionẽ añt diuiſionẽ ꝓcedit ſimplex intelligẽtia. Si igr in qõne ꝓpoſita ãrat de nomine entis ſiue ẽs? qõ eſt verũ. dr q̃ intellect9 ex puris nãlib9 põt ſic cognoſcere vez qõ ꝓbãt: q̃ icõueniẽs eſt nãm eſſe ex ptẽ ꝓpꝛie opatiõis ſm Damaſ. ch9 e magis eſt icõueniẽs in natura pfectionis ſm phz in. 2. de ce. ꝛmũ. de ſtellis. q̃ magnũ icõueniẽs eſſet ſtellas hꝫ virtutẽ ꝓgreſſiuã: ꝛnõ hꝫe inſtrã nãlia ad ꝓgrediẽdũ. igr eũ ꝓpꝛia opatio itellect9 ſit itelligere verũ vr icõueniẽs: q̃ nã nõ ꝓceſſit itellectui illa: q̃ ſufficiũt ad ipãc opationẽ. ¶ Sz ſi loquamur de cognitiõe ꝛitatis: rñdeꝛ q̃ ſicut eſt duplex exẽplar creatum ꝛ increatũ ſz Platonẽ i thimeo. Exẽplar creatũ eſt ſpẽs vniuerſalis cauſata a re. Exẽplar increatũ eſt idea in mẽte diuina. ita eſt duplex ꝓformitas ad exẽplar: ꝛ duplex ꝛitas vna cõformitas ad exẽplar creatũ: iſto modo poſuit Ariſto. veritates rez cognoſci p cõformitatẽ earũ ad ſpẽm intelligibilẽ. ꝛita vr Aug. ponere. 9. de tri. c. 6. vbi vult q̃ rerũ notitiã ſpecialẽr gñalẽ ex ſenſibilib9 collectã habemꝰ ſcõm quã de quocũq̃ occurrente veritatem iudicamꝰ: q̃ ipſum ſit talevel tale. Sed q̃ per tale exẽplar acquiſitum in nobis habetur omnino certa ꝛ infallibilis notitia veritatis de re. hoc dr eſſe oino impoſſibile. ꝛ ꝓbãt triplici rõne ſm iſtos. Pꝛima rõ ſumit ex parte rei: de qua exẽplar eſt extra ctũ. Pscõa eſt ex parte ſubiecti in quo eſt. Tertia ex parte exemplaris in ſe.

¶ Pꝛima ratio eſt talis. obiectũ illud a quo abſtrahit creplar eſt mutabile. ergo nõ põt eſſe cauſa alicuꝰ immutabilis: ſz certa notitia alicuꝰ ꝛitatis de aliquo habetur de eo ſub ratione immutabilis. ergo nõ habetur p tale exẽplar. Hec dr rõ eſſe Aug. 83. q. q. 9. vbi vult q̃ a ſenſibilibus nõ eſt expectãda ſincera ꝛitas: q̃ ſenſibilia ſine intermiſſione mutantr.

¶ Scõa rõ talis eſt. aia de ſe eſt mutabilis ꝓpter ſua erꝛores. ergo p nihil mutabilꝰ ea poteſt rectificari ne erret. ſz tale exemplar in ea eſt mutabilius q̃ ſit ipſa anima. ergo illud exemplar non perfecte regulat aiam ne erret. Hec dr rõ Aug. de vera religione lex omnium artium ꝛc.

Myr. in ſũ. arũ. 1. q. 2. i. ens

v. ens ſubp. Tertio: ꝛ recepius

a. ens

t. c. 50. ꝛ. 59.

ꝛ. ilgeſt uerum

¶ Tertia rō notiā vitatis certā ⁊ falsitatis nullo hz nisi habeatur posset discernere certū a veritate: qz si nō pt discernere verū a falso vel veritati: pt dubitare se falli. Sz p exēplar pdictū creatū nō pt discernere verū a falso. &c. pbatio mi nozis talis spēs pt repūtare se tāqz se: vel alio mō se tāqz obiectū: siē est i somnijs. si repūtat se tāqz obiectū falsitatis. si se tāqz se. vitatis igr p talē spēz nō hr sufficiēs distinctiuuz: qñ repūtat se: vt se. ⁊ qñ se vt obūz: ⁊ ita nec sufficiēs distinctiuū vi a falso. ¶ Ex istis cōcludit qz certū sciaz ⁊ falsitatis vitatē si cōtigat: hoiez cognoscere hoc nō ptigit ei aspiciēdo ad exēplar a re psensuz acceptū: quātūcūqz sit de putatūz vte fctū. hz requirit qz aspiciat ad exēplar increatū. ¶ Et tūc modo ponit iste: deo nōvt cōgnituz hz rōnē exēplaris: ad qō aspiciēdo sincera vitas ē. ē enī cognitū i gñali attributo. sz ē rō cognoscēdi: vt nudū exēplār. ⁊ pprīa rō essentie create. aliter ātposset esse rō cognoscēdi. ⁊ nō cognitū. Ponit exēplū. qz sic radi⁹ solis diuiatur qñqz ōsi obliqto aspectu a suo fonte: qñqz directo. ⁊ ei⁹ qō vī i radio primo mō deriuato hz sol sit rō videdi nō tñ: vt in se est visus: ei⁹ aūt qō videt scdo mō in radio sol est. ita rō cognoscēdi qz ēt est cognit⁹. Ita igit lux increata angelicū intellectū quasi directo aspectu illustrat. ⁊ tūc vt visa est ratio videdi alia in ipa. intellectū āt nhz p staturie ōsi obliquato aspectu illustrat tō est intellectui nro rō videdi nō visa. ¶ Ponit āt qualr hztriplicē rōnē respectu act⁹ videdi. s. lucis. acuētis. speciei imutātis: ⁊ caracteris siue exēplaris. ꝑ figurāns. ⁊ ex hoc ꝛcludit ꝓtio. qz regrit spālis illuīatia: qz sicut illa ēntia nōvī a nobis naturalr i se. ita ēt: vt illa ēntia est exēplar respectu alicui⁹ creature nō vī naturaliter sm Aug. deviděcto deū. in ei⁹ em ptāte est videri si vult vī: si nōvult nō vī. ¶ Ultio addit. qz perfecta notitia veritatis est. quādo due spēs exēplares cōcurrunt in mēte. vna inherens. s. causata. alia illāpsa. s. nō causata in mente lucēdo. de istis aūt duabus speciebus rei ꝑfectaūna ratiōe ad intelligēdū rem cuius est mēs cōcipit verbum perfecte veritatis.

Contra

istā opinionez. Ostēdo primo. qz iste rōnes nō sunt rōnes fundamētales alicui⁹ opinionis vere: nec sm intētionem Augustini. sed ꝑ opinione academicorum. ꝑ Secūdo ostendo: quomodo illa opinio academicoruz: que videtur concludi per istas rōnes falsa sit. ꝑ Tertio rndeo ad illas rōnes. q̄ tenuissimus cōcludūt. ꝑ Quarto arguo cōtra cōclusionē istius opinionis. ꝑ Quito soluo qōnē. ꝑ Sexto ostēdēdo q̄mō iste rōnes (q̄tenus sunt Augustini) concludunt aliā intentionez Augustini. non autem illam ad quam hic inducuntur.

Primo

iste rōnes videnť cōcludere impossibilitatem certe cognitiōis naturalis. prima. quia si obiectū continue mutatur nō pōt haberi aliqua certitudo de ipo sub rōne immutabilis: imo nec in quocūqz lumine posset certitudo haberi: qz certitudo nō est: qñ obiectū alio mō cognoscit q̄z se hz. q̄ nō ē certitudo cognoscēdo mutabile: vt imutabile. pz ēt q̄ a nīs huius rōnis s. q̄ sensibilia cōtinue mutantur:

Imaginatio vē. mlt⁹ apparēs.

Efficacissima cōfutatio.

× Verum q̄ sicem. nō habet nisi aspiciendo ad exemplar increatum.

falsus est. Hec enī est opinio que imponit Heracluto. 4. metaphysice. ℙ Similr si ꝓpter mutabilitatē exēplaris qđ est in alia nostra non posset esse certitudo: cū dcđ ponatur in alia subiectiue sit mutabile: etiā ipse actꝰ intelligendi erit mutabilis. ⁊ ita sequitur q̄ ꝓ nihil in alia rectificatur anima: ne erret. ℙ Sequeretur ēt q̄ ipse actꝰ intelligendi cū sit mutabilis: ipa anima. in qua est: nunq̄ erit vera neq; veritatez continebit quod est falsum. ℙ Similiter fm opinionē istā species causata inherens cō currit cum specie illa illabente: ꝫ quando aliquid concurrit: quod repugnat certitudini: nō pōt certitudo haberi. sicut enī ex altera de necessario: ⁊ altera de contingēti. ita ex certo⁹ incerto cō currētibꝰ ad aliquā cognitionez nō sequitur ꝟclusio certa. ¶ Idē ēt ꝫ de tertia rōne. q: si spēs illa abstracta a re ꝟcurrat ad oēz cognitionē: nō pōt iudicari: q̄n illa res presentat se: tanq̄ se: ⁊ quādo se tanq̄ obiectū. ergo quantūcunq; aliud concurrat: non pōt haberi certitudo: ꝓ quā decernat verū a verisimili. ℙ Iste igr rōnes videntur cōcludere oēm incertitudinē. ⁊ ita sequitur opinio academicorū. ¶ Qđ āt ista ꝟclusio nō sit ꝟa mētem Aug. ꝓbo. Aug. 2. soluloquiorū. Spectamia disciplinaruꝫ dsq; filissima cē nulla dubitatiōe cōcedit. ⁊ Boetius de hebdomadibus. Cōis animi ꝟceptio est quā quisq; ꝓbat auditā. ⁊ ꝓhus. 2. metaphysice. Prima ꝓncipia sunt oibus nota sicut ianua in domo. q: ianua neminez latet: ꝫ interiora domus lateāt. ℙ Et his tribꝰ auctoritatibꝰ arguit sic, Qđ ꝟcunit omnibus alicuꝰ speciei: sequitur naturā specificā. igitur cū quisq; habeat certitudinē infallibilē de ꝓncipijs ꝓmis. ⁊ vlteriꝰ cuilibz est naturaliter cuidens forma syllogismi ꝓfecti sicut ꝓz ex diffinitione syllogismi ꝓfecti ꝑmi ꝓ.ior. scia ät ꝟclonis nō dependet nisi ex cuidētia ꝓncipior⁹ ⁊ cuidētia syllogistice illatiōis. igr cuilibet naturaliter scita ꝑt esse quecūq; ꝟclo demōstrabilis ex ꝑmissis p se notis. ℙ Sc̄do apparet q̄ Au. ēt cō cedit certitudinē eoz q̄ cognoscūtur p experiētiā sensuū. vñ dicit. 15. de trini. c. 12. Absit a nobis vt ea q̄ didicimus p sensus corpis: vera esse dubitemus: p eos quippe didicim⁹ celū terrā: ⁊ ea q̄ i eis nota sunt in nobis: quantū ille q̄ nos ipa cōdidit innotescere nobis voluit. si igr nō dubitam⁹ de veritate eoz nō fallimur vt pz. ergo certi sum⁹ de cognitis ꝑ quā fīs. nā certitudo habet q̄n excludit dubitatiōz deceptio. ¶ Tertio ēt pz q̄ Aug. cōcedit ibidē certitudinē de actibꝰ nr̄is. 15. li. c. eo dē vel. 31. siue dormiat siue vigilet vuit: q: ēt dormire in somnijs vera visio ēt est. ℙ Qđ si dicas viuere nō cē actū secūdū. ꝫ ꝑmū sequitur ibidē: si aliq̄s dicat scio me viuere falli nō pōt etiā quoticūscunq; reflectēdo supra ꝑmū scitū ibidem. si dsipiam dicat volo esse beatus quomodo nō impudēter respondetur fortē falleris. ⁊ si dicat scio me hoc velle. ⁊ hoc me scire scio. iā his duobus ꝟcertiuz potest addere q̄ hec duo sciat. et quartum q̄ hec duo se scire sciat. ⁊ similiter in infinitum numeruz pergere. Et ibidem. si quisquam dicat errare nolo. nomine siue erret siue non erret cuz errare nolo

t.c.22.

ꝓlo⁹o rū. c.21

ꝓncipia.

T.c.f.

Cap.f.

le verū erit? Et alia inqt reperiū tur que ꝯ a chademicos valent q̄ nihil sciri ab hoīe posse cōten dūt. Et sequitur ibidem: sunt īde libri tres nostri primo nr̄e ꝯuersionis tempore scripti: quos qui poterit ⁊ voluerit legere lectosq̄ intellexerit. nihil eum profecto que ab eis contra perceptionem veritatis argumenta multa inuē ta sunt: permouebunt. Item eodem. 14. c. 15. illa que sciūtur: vt nunq̄ etiaz excidere possint: q̄m presentia sunt et ad naturā ip̄i⁹ anime pertinent cuiusmodi est illud: q̄ nos viuere scim⁹. Et sic patet p̄mū scilicet quomodo rationes ille non cōcludūt falsum est et contra Augustinum.

¶ Nota igr̄: q̄ttuor sunt conditiones de q̄b⁹ est nobis necessaria certitudo. s. de scibilib⁹ simpliciter: de scibilib⁹ p̄ experientiā: de actib⁹ nr̄is: ⁊ de cognitis: vt nūc a nob̄ p̄ sensus. Exēplū de primo. triangul⁹ hz tres ⁊c. Exēplū de scd̄o. luna eclipsat̄. Exēplū de tertio. vigilo. Exemplū de q̄rto. illud ē albū: p̄mum ⁊ tertiū tātū egent sensu vt occasione: q̄ simpliciter ē certitudo Si oēs sensus errarent. scd̄z et quartū tenent p̄ illud. s. q̄d frequēter euenit a non libero: hz illud pro causa naturali. ex hoc sequitur p̄positū: tam in secundo q̄z in quarto: aliq̄n additur p̄ pō necessaria. Itaq̄ auctoritates Augustini dimittas vsq̄ ad articulū scd̄m q̄ ē ad rē: vel q̄ est solutio. p̄mū est manifestum tertiū ē p̄ se notū: al's non iudicaretur q̄d esset p̄ se notuz: secūdum et quartum habēt īfinitas per se notas: quibus inde iūgūtur alie ex pluribus sensibus.

Sic i antiq̄ origiali.

Quātū ad secūdū articulū vt in nullis cognoscibilibus locū habeat error achademicorū: videndū est qualiter de tribus cognoscibilibus predictis scz de principijs per se notis ⁊ de cōclusionib⁹. ¶ Scd̄o de cognitis p̄ experiētiā. ¶ Tertio de actib⁹ nr̄is possit naturaliter hēri certitudo infallibilis.

¶ Quātū ad certitudinē d̄ p̄ncipijs dico sic. q̄ termini p̄ncipioꝝ p̄ se notorū talē hn̄t idētitatē: vt alter not⁹ euidēter necessario alterū includat. ⁊ iō intell's cōponēs illos terminos: ex quo app̄hēdit eos: hz apud se necessariā cām cōformitatis illius act⁹ cōponēdi ad ip̄os terminos: quorū est cōpositio. ⁊ etiā cām euidētē illi⁹ ꝯformitatis. Et iō necessario ptz sibi ꝯformitas illa cui⁹ cām necessariā ⁊ euidētē app̄hēdit ī terminis. igr̄ nō pōt eē ī intellectu apprehēsio terminoꝝ et ꝯpositio eoꝝ: quin stet ꝯformitas illi⁹ ꝯpositionis ad termios sicut nō pōt stare albedo: ⁊ albedo: quin stet silitudo. hec aūt cōformitas ꝯpositiōis ad termios est veritas ꝯpositiōis. ergo non pōt stare cōpositio taliū terminorū quin sit vera. ⁊ ita nō pōt stare p̄ceptio illi⁹ cōpositiōis. ⁊ perceptio terminorū quin stet p̄ceptio ꝯformitatis cōpositiōis ad terminos. ⁊ ita p̄ceptio v̄itatis: q̄ p̄ria p̄cepta euidēter icludūt p̄ceptionē illi⁹ v̄itatis. ¶ Cōfirmat̄ rō ista p̄ sil'e p̄ ph̄m. 4. metaphy. vbi vult q̄ oppositū primi principij. s. hui⁹: impol'e ē idē eē ⁊ nō esse. nō pōt venire in intell'u alicui⁹: q̄ tūc eēnt opiniones ꝯrie simul in mēte: q̄d vtiq̄ veꝝ ē de opinionib⁹ ꝯrijs. i. repugnātib⁹

formal'r: qz opinio opinās cē de aliq̄ z opinio opinās nō cē de eo dē sunt formaliter repugnantes ita arguā in ꝓposito repugnantiā aliquā intellectionū iii mēte: ꝫ nō formalē. si enim stat in intellectu notitia totīo z partis: z cōpositio eoz. cū ista icludāt (sicut cā necessaria) cōformitatē cōpositionis ad terminos si stat in intellectu hec opinio. q ista cōpositio sit falsa. stabūt notitie repugnātes nō formaliter: ꝫ notitia vna habit cum alia: z tñ vna erit cā necessaria oppositē notitie ad illā qō ē impossibile sicut cū ipossibile ē albū z nigrū stare simul qz sūt ꝺria formal'r. ita ipossibile est simul stare albū: z illō qō ē p̄ cisa cā nigredinis ita necessaria q nō pōt cē sine ea absq; ꝺdictione. P habita cuidētia vel certitudine de pncipijs primis. ptz quā habeō de cōclombō illatis ex eis pp cuidētiā forme syllogistici p fecti: cū certitudo cōclonis tātūmō dep̄deat ex certitudie pricipioꝝ: z ex euidentia illationis.

¶ Sz nūqd ista notitia pncipiorū z cōclonū nō errabit itellē si sensus decipiant oēs circa terminos. ¶ Rndeo. q ꝑtū ad istam notitiā itellē nō ꝫ sensus p cā: ꝫ tñ p occasiōe qz itellē nō pt hre notitiā simplicē: nisi acceptā sensibilla tñ accepta potest simplicia ꝛtute sua cōponere: z ex rōne talū simplicū fit ꝓplexio euidēter vera itellē ꝛtute ꝓpria z termino: ū assentiet illi ꝓplexioni: non ꝛtute sensus a q̄ accipit terminos certeri⁹. Exēplū. si rō totīo z rō maioꝝtatis accipiant a sensu: z intellē cōponat istā. Dē totū est maius sua parte: intellē virtute sui z vtorū terminorū assentiet indubitanter isti complexioni z nō tñ qz vidit terminos cōiūctos in re sicut assentit isti. Socrates est albus qz vidit terminos in re vnit: immo dico q̄ si oēs sensus essent falsi a quib⁹ accipiunt tales termini vel q̄ ꝓ est ad deceptionē. aliq̄ sensus essent falsi z aliq̄ sensus veri. itellectus circa talia pncipia nō deciperet qz semp haberet apō se terminos q̄ cēnt cā veritatis: vt pote. si aliquis ceco nato cēnt impsse miraculose in somnijs species albedinis z nigredinis: z ille remanerēt post in vigilia: intellē abstrahens ab eis ꝓponeret istam. albū nō est nigrū. z circa istā non deciperet intellect⁹. ꝫ termini accipiātur a sensu errante qz ratio formalis terminorū ad quā deuentum est: est necessaria cā veritatis huius negatiue.

De secūdis

cogscibl. lib⁹. ſ. de cognitis ꝓ experientiā dico q ꝫ experiētia nō habeat de oib⁹ singularib⁹: ꝫ de pluribus nec q̄ sp ꝫ q̄ plures. tñ experti ſfallibiliter nouit q ita ē z q̄ semp z in oib⁹ et hoc per istā ꝓpositionē q̄scē tem in anima quicquid euenit vt in pluribus ab aliqua causa nō libera ē effect⁹ naturalē ille cāe. tā ꝓpositio nota est intellectui ꝫ accepisset terminos eius a sensu errāte q̄ a causa non libera non pōt ꝓducere vt i pluribus effectū ad cui⁹ oppositū ordinat vl ad quē ex forma sua nō ordinat: sed cā naturalis ordinat ad ꝓducēdū oppositū effect⁹ casuāl vl nō ad istū ꝓducendū. ergo mhil est cā casu alis respectu effect⁹ frequēter ꝓducti ab eo. z ita si non est libera: ē naturalē. q aūt iste etiam sit falsa. z tali ꝓpositione cū careat ē

2. phy si. t. co. 48.

fect⁹ euenit a tali cā pducēte vt i pluribꝰ hoc acceptū ē p experientiā qꝛ ueniēdo nūc talē naturā cū tali accidēte nūc cū tali: inuētū ē ꝙ quātūcūꝗ eēt diuersitas accidētiū taliū sꝑ istā naturā seq̄bat tal' effectꝰ ḡ nō p aliqđ accñs p accñs illꝰ nature: ſꝫ p naturaꝫ ipam i se cōsequit talis effectus. ¶ Sꝫ vlteriꝰ notādū ꝙ qñꝗ accipit experiētia de cōcl'one puta ꝙ luna frequēter eclipsat ꝛ tūc supposita cōcl'one qꝛ ita ē inq̄rit cām talis cōcl'onis p viā diuisiōis et qñꝗ deuenit ex ꝯcl'one expta ad pncipia nota ex termis ꝛ tunc ex tali pncipio noto ex termis pōt cōcl'o pꝛiꝰ tm̄ p expiētiā nota: certiꝰ cogſciꝗ i pꝛio gñe cognitōis: qꝛ vt deducta ex pncipio p se noto: sicut illud ē p se notū: ꝙ opacū iterpositū iter luminosū veꝫ ꝛ pspicuū. ipedit lumis multiplicationē ad tale pspicuū ꝛ si inuētū fuerit per diuisionē. ꝙ terra ē tale corpꝰ iterpositū inter solē ꝛ lunā scit certissime demōstratione pp q̇d ꝛ nō tātū p experiētiā sicut sciebat illa cōcl'o an̄ inuentionē pncipij. Qñꝗ aūt ē experientia de pncipio: ita ꝙ nō ꝯtingit āpliꝰ p viā diuisiōis vlterius inuenire pncipiū notū ex terminis. ſꝫ stat in aliquo vero vt in pluribꝰ: cuiꝰ extrema exptū est frequēter vniri. puta ꝙ herba talis spēi ē calida: nec inuenit aliqđ mediū aliđ prius p qđ demonstret passio de subiecto pp q̇d: ſꝫ stat i isto: sicut in pmo noto pp experiētiā: tunc ſꝫ icertitudo ꝛ fallibilitas remoueant p illā ꝓpōnē: effectus vt i pluribꝰ alicuiꝰ cāe non libere est naturalis effectꝰ eius: tm̄ iste ē vltimus gradus cognitiōis sciētifice et forte ibi nō hr̄ necessaria cognitio actualis vniōis extremorū: sed aptitudinalis: si em̄ passio esset res alia absoluta a subiecto posset sine cōtradictione separari a subiecto: ꝛ expertꝰ non haberet cognitionē qꝛ ita ē: sed qꝛ aptū natū est ita esse.

De tertijs cognoscibilibꝰ. s. đ actibꝰ nr̄is. Dico ꝙ est certitudo de mltis coꝝ sicut de pncipijs p se notis: vt pꝫ. 4. metaph. vbi dicit phs de rationibꝰ dicentiū omnia apparentia eē vera: ꝙ iste rōnes querūt: vtrū nūc dormiamꝰ an vigilemus ponūt aūt idem oēs dubitationes tales: oim em̄ rōnem hi dignificant. ꝛ subdit rōnē querunt: quorū nō ē rō: demōstrationis em̄ principij nō est demōstratio. igr̄ p ipm ibidē nos vigilare est per se notū sicut pncipiū demōstratiōis. ¶ Nec obstat ꝙ est cōtingēs: qꝛ (sicut dictū fuit al's) ordo est i cōtingētibꝰ: ꝙ aliq̄ est pma ꝛ imediata. alioquin vl' eēt ꝓcessus in infinitū in cōtingentibꝰ. vl' aliqđ cōtingēs sequeret ex cā necessaria: quoꝝ vtrūꝗ ē impossibile. Et sicut est certitudo đ vigilare sicut de per se noto. ita ēt de multis alijs actibꝰ: q̇ sunt i potestate nostra; vt de me intelligere. de me audire. ꝛ sic de alijs qui sunt actus pfecti. ſꝫ em̄ nō sit certitudo ꝙ videam albuꝫ extra positū: vel in tali subiecto: vl' in tali distātia: qꝛ pōt fieri illusio in medio: vel i organo: ꝛ mltꝭ alijs vijs. tm̄ certitudo est: ꝙ video ēt si illusio fiat i organo: q̄ illusio i organo maxia illusio videt esse. puta qñ actus sit in organo ipso nō ab obiecto pn̄te: q̄lis natꝰ est fieri ab obo p̄sente. ꝛ ita si potētia haberet actū suū posita tali

Margin notes: Ut idt ari. 2. poste. t. cō. pmo. — t. c. 26. — 4. metaph. — s. q. 3. p lo. ꝛ. 4 meta. q. 2. ꝛ i quoli. q. 7. ꝛ di. 8. ad finē ꝛ alibi sepe.

illusione vl passiõe: ꝛ vere e ẽt illud ibi: qđ visto ỽ: siue sit actio: siue passio: siue vtrũq. Si ãt illusio fieret nõ i organo ppie: ꝯ i aliꝗ ꝓio: qđ vꝰ organuꝫ: sicut si nõ fieret illusio i ꝓcursu neruoꝝ ꝯ in tõ ocl'o: fieret impressio species: ẽ lis nata ẽ fieri ab obiecto. adhuc visus videret: q; talꝫ spẽs vel qđ natũ ẽ videri i ea videret: q; hꝫet sufficiẽtẽ distãtiã respectu organi visus qđ ẽ in cõcursu istoꝝ neruoꝝ: sicut ptz p Augu. 11. de tri. c. 2. q; reliqe visoꝝ remanẽtes i ocl'o oculis clausis vidẽt et p phm de sensu ꝛ sensato. qđ ignis qui generat ex elevatione ocũli violẽta: ꝛ multiplicat vlsꝫ ad palpebrã clausam vꝰ. iste sunt vere visiões: ꝯ nõ perfectissime q; hic sũt sufficiẽtes distãtie speciei ad organũ principale visus. Ca. 2. vl' palpebre

¶ Sz quõ hꝫ certitudo cognitiõ: q; subsunt actibus sensus puta q; aliqđ extra est albũ vel caliduz: quale apparet. ¶ Respõdeo aut circa tale cognitũ opposita apparẽt diuersis sensib⁹. aut nõ. ꝯ ocs sensus cognoscẽtes illõ hñt idẽ iudiciũ de eo. Si sc̃o modo: tũc certitudo hꝫ de vitate talis cogniti p sensus. ꝛ p illã ppositiõz ꝓcedentẽ quod euenit vt i plurib⁹ ab aliquo ẽ effect⁹ naturalis ei⁹: si nõ sit cã libera: ergo cũ ab isto ꝓsente euenit vt in pluribꝰ talis imutatio sensus. sed q; immutatio vl spẽs genita sit effect⁹ naturalis talis cãe: ꝛ ita tale extra erit album vel calidũ: vel tale quale natũ est repꝛesentari per spẽm genitam ab ipso vt in pluribꝰ. Si aũt diuersi sensus hñt diuersa iudicia de aliquo viso extra: puta visus dicat baculũ esse fractũ: cuiꝰ pars est in aq̃ ꝛ pars in aere ꝛ tacꝰ põt experiri ꝫ visus ẽt semp dicit solẽ ee quãtitatis minoris ꝯ est ꝛ omne visũ remotis esse minus ꝯ sit: in talibus est certitudo: quid verũ sit: et ꝺs sensus errat ꝓ ꝓpositionez quiescentẽ in anima certiorẽ of iudicio sensus: ꝛ p actus pluriuꝫ sensuũ concurrentes: ita q; semp aliqua ꝓpositio rectificat intellectũ de actib⁹ sensus ꝺs sit ver⁹ ꝛ ꝺs fallat in qua ꝓpositiõe intellectus non depẽdet a sensu sicut a cã: sed sicut ab occasione. Ereplũ. intellectus hꝫ hãc ꝓpositionẽ quiescẽtẽ. Mullũ durius frangiꝫ ad tactũ alicuꝰ mollis si bi cedentis. hec est ita per se nota ex terminis q; ẽt si ecñt accepti a sensib⁹ errãtibus: nõ põt itellꝫ dubitare de illa ꝓpositõe: imo oppositũ includit ꝯ dictionẽ. sed q; baculus sit durior aqua: ꝛ q; aq̃ sibi cedit: hoc dicit vtrq; sensus taz visus: ꝯ tactus. sequitur igiꝫ q; baculus nõ est fractus: sicut sensus visus iudicat ipz fractũ. ꝛ ita quis sensus errat: ꝛ ꝺs nõ circa fracturã baculi. intellꝫ iudicat p certius oi actu sensus. Sitr ex alia parte q; idem quantũ applicatũ quanto omnino est equale sibi. hoc est notũ intellectui quãtũcũq; notitia termioꝝ accipiat a sensu errante: ꝫ qđẽ quãtũ possit applicari viso ꝓpinquo ꝛ remoto. hoc dicit tã visus ꝯ tact⁹. ergo quãtũ visuz siue ꝓpe siue a remotis est equale. igr visus dicẽs hoc ẽe minus errat. Hec ocl'o ꝛcludit ex ꝓncipijs per se notis: ꝛ exactib⁹ duoꝝ sensuũ cognoscẽtiũ: vt i plurib⁹ ita esse. ꝛ ita vbicũq; rõ iudicat sensum errare: hoc iudicat nõ p aliquaz notitiã ꝓprie acquisitam a sensi-

bus vt a cā: sz p aliquā notitiam occasionatā a sensu: in q̄ nō fallitur etiā si oēs sensus fallantur: ⁊ per aliquā aliam notitiā acquisitam a sensu: vel a sensibus: vt in pluribus q̄ sciuntur esse vera per propositionem sepe allegatā. s. q̄ euenit vt in pluribus ⁊c.

Additio subtilissima plibus applicanda.

¶ Nota ḡ q̄ notitia p̄ncipij est imutabilis a v̄itate in falsitatez nō aliter: qz simplr̄ est corruptibilis: sic spēs intelligibilis ē delebilis vt phātasma sz imutabilis a vera repñtatiōe in falsam. Silr̄ obiectū lz sit corruptibile tñ est immutabile a vera entitate in falsam: ⁊ iō est cōfirmatiuū notitie sibi seu causatiuū notitie v̄itatis sue in essendo: qz entitas vera imutabilis in falsaz v̄tualiter ꝯtinet notitiā verā immutabilr̄ cōformē entitati sue.

¶ Nota etiā verz̄ s̄m aug. necessariū vel imutabile est supra mētem. Intellige in rōne veritatis euidētis: qz hāc de se causat immediate. nō aūt s̄m eiꝰ euidētiā subest mēti: vt possit sibi apparere vera vel falsa: sicut verum ꝓbabile mēti subest: vt ipsa possit facere illud apparere verum vel falsum querēdo rōnes hinc inde p quas ꝓbetur: ⁊ improbetur. Sic intelligendū est q̄ mēs nō iudicat de vero imutabili: sz de alijs: qz dictādo q̄ hoc sit veruz: hec est actus iudicādi ⁊ ē in potestate mētis respectu ꝓbabilis: non aūt respectu necessarij: nec tñ minus perfecte asserit de necessario: q̄ ip̄m sit verū: ⁊ hec assertio apud aristotelē pōt dici iudiciū. Sic pz qūo de cōclusione necessaria mēs iudicat: qz nō est statim euidēs ex se. Ideo nō determinat euidentiā suiipsius mēti: pōt etiā mēs rōnes sophisticas adducere ꝯ eaz: per quas dissentiat: nō sic ꝯ primū notum 4. metaphysice pōt in mēte venire. Sz August. vult in tm̄ esse in ptāte iudicātis: qd̄ non necessario determinetur ab alio.

Ut inquit ari. p. io 10. et p̄mo. po. t. cō. 27

Hic habes q̄liter dialecticus interrogat: nō aūt demonstrator t. c. 8.

Quantū ad tertiū articuluz: ex istis rñdenduz est ad illas tres rōnes.

¶ Ad primā: ad illud de mutatione obiecti: antecedēs ē falsuz: nec est opi. Augu. sz Heracliti et discipuli sui Crathili: qui nolebant loqui: sz mouere digituz: vt dicit̄. 4. metaphysice. Et etiā cōsequētia nō vz: dato q̄ ancedens esset verū: qz adhuc s̄m Ari. posset hr̄i certa cognitio de hoc q̄ oīa continue mouent̄. Nō sequit̄ etiā: si obiectuz ē mutabile: ḡ qd̄ gignitur ab eo nō est repñtatiuū alicuius sub rōne imutabilis: qz mutabilitas in obiecto non est rō gignēdi: sz natura ipsius obiecti qd̄ est mutabile: gēnitū igitur ab ipso repñtat naturaz p se: igit̄ si natura vñ natura habeat aliquā immutabilē habitudinē ad aliḋ: illud aliud p suuz exēplar: ⁊ illa natura p suuz exēplar repñtant̄: vt imutabiliter vnita: ⁊ ita p duo exēplaria genita a duobus mutabilibus: nō inquantū mutabilia: sz inquantū nature: pōt haberi notitia imutabil̄ vniōis eoꝝ.

t. c. 22.

¶ Cōtra q̄uis obiectū nō iquātū mutabile gignat si tñ ē mutabile: qūo eiꝰ ad aliq̄d ē habitudo imutabil̄? ¶ Rñdeo habitudo ē imutabilis sic: qz iter extrema nō pōt eē hitudo opposita: nec p̄t nō eē ista habitudo positis extremis: sz p destructionez extremi vel extremoꝝ destruit̄.

¶ Cōtra qūo ē ꝓpositio affir-

matiua neꝯaria si idēitas extrez mox põt destrui? ¶ Rñdeo qñ res nõ ē: nõ ē idēitas ciꝰ realis: ꝫ tũc si ē i intellectu ē idēitas: vt ē obm intellectꝰ ⁊ necessariaꝫ ꝫ qđ qz i tali eē extrema nõ pñt eē sine idēitate: tñ illa ꝑt nõ eē sicut extrema pñt nó ee intellecta. igr ꝓpõ ē necessaria intellꝰ nõ ꝫ qđ: qz inmutabilis i falsaꝫ ꝫ simplr necessaria nõ: nisi in intellu diuino. Sicut nec extrema hñt idēitatē simplr necessario iꝫ aliq̄ eē nisi in illo esse intellecto. ꝫ ꝫ ēt q̄ q̄ repñtatiuũ in se mutabile põt repñtari aliq̄d sub rõne immutabilis: q: essentia dei sub rõne inmutabilis repñtat intellectui creato ꝑ aliq̄d oino mutabile: sine illud sit spēs sine actus.

ſm opinionē tēꝫ 24. hoc põt repñtare aliq̄d sub rõne infiniti.

¶ Ad hoc ꝫ ꝑ site: q: finitũ põt repñ

¶ Ad scdaꝫ dico q̄ i aīa põt intelligi dupler mutabilitas: vna ab affirmatiõe i negatiõnē ⁊ ecõuerso: puta ab ignorãtia ad sciaz: vl a nõ intellectiõe ad intellectionē: alia q̄si a ꝫro in ꝫrũ: puta a rectitudine ad decepti onē: ⁊ ecõuerso. aia aũt (q̄ ad q̄ũq̄ obiecta) ē mutabilis ꝑma mutabilitate: ⁊ ꝑ nihil formale i ea exñs tollit ab ea talis mutabilitas. ꝫ nõ ē mutabilis secũda mutabilitate: nisi circa ista ꝓplexa q̄ nõ hñt cuidētiaz ex termis. Circa illa ꝯo q̄ sunt ex termis cuidētia mutari nõ põt scda mutabilitate: q ipsi termini ap̄hēsi sunt cā necessaria ꝓximatis cõpositiõis ad ipsos termios igit si aia est mutabilis a rectitudine in errorē absolute nõ sequit q̄ per nihil aliud a se põt rectificari: q: saltē rectificari põt ꝑ illa obiecta: circa q̄ non põt intellectꝰ errare apprehēsis terminis.

ꝑ. dſt. 11. 5. q. 16.

nõ ꝓpꝛ ꝫ spaciuꝫ ꝛtellegẽdi ipsũ deuꝫ: qz ꝛtinuat ipse deuꝫ q; ē ei⁹ ãmſtudo:

¶ Ad tertiã si aliquã appentiaz hꝛet: magis ꝓcluderetꝫ opinionē illã: q̄ negat spēm intelligilē: q: illa spēs q̄ põt repñtare se tã ꝛ̄ obiectũ in somnis ē phãtaſma non spēs intelligibil. igr si intellectus solo phãtaſmate vtat: ꝑ qõ obiectũ ē sibi pñs: ⁊ nõ alia spēs intelligibil: nõ vꝛ q̄ ꝑ aliq̄d in q̄ obiectuꝫ sibi relucet posset discerniere veꝝ a ꝟſũ: ꝫ ponẽdo spēz intelligibilẽ i intellectu nõ ꝫ rõ: q: intellectꝰ nõ põt vti illa ꝑ se vt ꝓ obiecto: q: non ꝛtingit vti illa in dormiẽdo. ¶ Si obꝯcias q̄ phãtaſma põt repñtare se vt obiectũ igit intellectꝰ ꝑp illũ errorẽ ꝟtutꝫ phãtaſtice põt errare: vel saltẽ ligari ne ꝓsit oparі: vt ꝫ in somnis ⁊ freneticis. ¶ Põt dici q̄ si ligetur q̄ñ ē talis error: i ꝟtute phãtaſtica nõ tñ errat intellectꝰ: q: tũc ñ ꝫ aliquẽ actũ. ¶ Sz q̄ũo sciet intellꝰ vel erit intellꝰ certus: q̄ñ nõ errat ꝟtus phãtaſtica: quã tñ nõ errare reqrit ad hoc: vt intellꝰ nõ erret. ¶ Rñdeo ista ꝟtas deꝯcit i intellectu: q̄ potẽtia nõ errat circa obiectũ ꝓpꝛionatũ nisi in dispoſita sit ⁊ notũ: ē intellectui ꝟtutẽ phãtaſticã nõ eē indispoſitã in vigilia tali indispoſitione: q̄ facit phãtaſma repñtare se tãꝛ̄ obiectũ: q: ꝑ se notũ ē intellectui q̄ intelligẽs vigilat: ⁊ ità q̄ virꝰ phãtaſtica nõ ē ligata in vigilia sicut i somnis. ¶ Sz adhuc instatur ꝓ ista certitudiẽ dictam de actibꝰ hoc mõ: vꝛ mihi q̄ videaz vel audiã: vbi tñ nõ video vel audio. ergo de hoc nõ est certitudo.

¶ Rñdeo q̄ aliud ē ꝓ negantez aliquã ꝓpoſitionẽ oñdere eã eē verã. Aliud ē aliqm admittẽti eã oñdere quõ sit vera. Exẽpliz. 4. metaphꝛ. vbi ꝓ negãtes primuꝫ

t.c.9.

principium.nō inducit phs illud inconuenies q̄ opiniões ꝓtinul essent in alia:q̄ hoc ipsi cōcederent sicut ꝓmissam: ſz inducit eis alia incōuenientia manifesta eis:ſz nō in se:ſz recipientibus principium principiū ostendit: qūo sit notum primū principiū:q̄ ita notum est:qō oppositū eius nō posſit cuenire in mēte.qō probat:q̄ tūc possent op.ꝑtinul messe: talis cōclusio ē magis ibi incōueniēs:q̄s hypotesis:ita hic si ꝓtendis mecū nullā ꝓpositionē esse p se notā:nolo disputare tecū. Cōstat em̄ q̄ tu es ꝓternus:q̄ non es pluasus.sicut pz in actib⁹ tuis qūo obijcit phs. 4. metaphysice. somniās em̄ de aliquo quasi de primo obtinēdo.t posteā cuigilans nō psequit illud sicut pseq̄retur:si ita eēt primus vigilādo ad illud ꝙsequendū:stasit admittas aliquā ꝓpositionē esse per se notā:opz q̄ possit cognosci: t circa quodcūq; pōt potentia indisposita errare:sicut pz i somnijs. isſ ad hoc qō aliqua cognoscantur esse p se nota opz q̄ possit cognosci: qñ potētia est disposita: t qñ nō:t p ꝙs pōt haberi notitia de actibus nris:q̄ potētia est ita disposita: q̄ illa sunt p se nota:q̄ apparent sibi per se nota.

t.c.10. 18. et 24.

¶ Dico tūc ad formaz illius cauillationis:q̄ sicut apparet somniāti se videre:ita posset sibi apparere oppositū vnius principij per se noti speculabilis:t tñ non sequit quin illud principiuz sit p se notū:ita non sequit quin illud sit per se notū audiēti q̄ audiat: q̄ circa vtrūq; pōt potentia indisposita errare:non autē potentia disposita:t qñ sit disposita et qñ non:hoc est p se notū:alias non posset cognosci aliquā aliaz esse per se notā:q̄ nō posſz cognosci que esset p se nota vtrū illa cui intellis sic disposite vt sic assentiret.

Circa quartuz articulū ꝛ cōclusionez op.arguo sic. Quero q̄d intelligit p veritatem certā t sinceram: aut veritatem infallibilē absq̄. s. dubitatione t deceptiōe:t est probatuz prius t declaratū in scōo t tertio articulis:q̄ illa pōt haberi ex puris naturalibus:aut intelligit de veritate: q̄ est passio entis:t tunc cuz ens possit naturaliter cognosci:ergo t verū cum sit passio eis t si verū ergo t veritas p abstractionem:q̄ cunq; forma pōt intelligi:vt in subiecto:pōt etiā intelligi:vt in abstracto in se: et in abstracto a subiecto. Aut tertio intelligit p veritatē conformitatem ad exēplar:t si ad creatū:pz propositum.si aūt ad exēplar increatum:cōformitas ad illud nō pōt intelligi.nisi illo exēplari cognito:q̄ relatio non esset cognoscabilis nisi cognito extremo:ergo falsum est: qō ponitur in op. s. exemplar eternū esse rationem cognoscendi:non cognitum.

¶ Preterea scōo sic. Intellectus simplex q̄ō intelligit cōfuse: pōt cognoscere diffinitiue inq̄rendo diffinitionē illi⁹ cognuti p viā divisionis hec cognitio diffinitiua vī perfectissima etiā ad intellectus simplicē. ex tali cognitione pfectissima terminoz pōt intellis pfectissime cognoscere principiū t ex pncipio cōclusionē. t in hoc cōpleri vī notitia intellectualis: ita q̄ nō vī cognitio sit az necessaria hīi vltra veritates ꝓdictas. 7. metaphysicorum. t.c. 4.

¶ Itē tertio.aut lux eterna causat aliquid prius naturaliter actu: Qz est scientia

perfecta. j. poste. t.c.5. aut nõ. si sic: aut ḡ in obiecto: aut in intellectu: nõ in obiecto: qꝛ obiectũ inquantũ hꝫ esse in intellectu: nõ hꝫ esse reale: sꝫ intẽtionale. igit̃ nõ est capax alicuius accidẽtis realis. Si in intellectu. igit̃ lux increata nõ imutat ad cognoscenduꝫ sincerã veritatẽ: nisi mediãte effectu suo: ⁊ ita eque ꝑfecte vr̃ opi. cõis ponere notitiã in lumine increato sicut ista opinio qꝛ põit eã videri in intellectu agẽte: q̃ est effectus lucis increate: et perfectior q̃ꝫ esset illud lumẽ accidẽtale causatũ. Si aũt nihil causat añ actũ: aut ḡ sola lux causat actũ: aut lux cũ intellectu ⁊ obiecto. Si sola lux. ḡ intellectꝰ agẽs nullã hꝫ opationẽ in cognitione sincere ꝟitatis: qd̃ vr̃ incõueniẽs qꝛ ista operatio ẽ nobilissima intellectus nr̃i: ḡ intellectus agẽs: qui est nobilissimus in aĩa: cõcurret aliquo mõ ad istam actionẽ.

Uide tho. 1. parte sũ. q. 44. arti. 5.

¶ Itẽ actus intelligẽdi non magis determinat̃ eẽ vnius hoĩs q̃ꝫ alterius ⁊ sic superflueret intell's agẽs qd̃ nõ est dicendũ cuꝫ eius sit: omnia facere sicut possibilis omnia fieri tertio de anima.

Similiter etiã ꝟm phm. 3. de aĩa: intellectꝰ agẽs correspõdet in rõne actiui possibili in rõne passiui ḡ quicq̃d recipit possibilis ad illud aliquo mõ se hꝫ actiue intellectus agẽs. Hoc etiã incõueniẽs qd̃ illatũ est ꝯcludit̃ ex op. predicta ꝑ aliã viã qꝛ (ꝟm sic opinãtẽ) agens vtẽs instrumento non põt habere actionẽ excedẽtẽ actionẽ instrumẽti. igr̃ cũ ꝟtus intellectꝰ agẽtis nõ possit i cognitionẽ sincere veritatis: lux eterna vtẽs intellectu agẽte nõ poterit i cognitionẽ vel in actionẽ istius cognitionis sincere veritatis: ita ꝙ intellectus agens habeat ibi rõnez instrumẽti. ¶ Si dicas ꝙ lux increata cũ intellectu ⁊ obiecto causet istam veritatẽ sincerã: hec est cõis opinio: q̃ ponit lucẽ eternã: sicut cãm remotã: causare omnẽ certã cognitionẽ vel veritatẽ: vel igit̃ erit ista opinio incõueniens vel non discordat a cõmuni opi.

t.c.17. ⁊.18.

Henr. in summa ar. 1.

Ad questionem

igit̃ dico ꝙ ꝓpter verba Augu. opꝫ cõcedere ꝙ veritates infallibiles vidẽtur in regulis eternis.

¶ Ubi primo nota ꝙ põt li. In. accipi obiectiue. ⁊ hoc quadrupliciter. ¶ Uel sicut in obiecto ꝓximo. ¶ Uel sicut in cõtinẽte obiectũ ꝓximũ. ¶ Uel sicut in eo virtute cuius obiectũ proximũ mouet. ¶ Uel sicut obiecto remoto.

¶ Ad intellectũ p̃mi dico ꝙ oĩa intelligibilia actu intell's diuini hñt esse intelligibile: ⁊ in eis oẽs ꝟitates de se relucẽt: ita ꝙ intellectꝰ intelligẽs ea: ⁊ ꝟtute eoꝝ intelligẽs necessarias ꝟitates d̃ eis videt i eis sicut in obiectis istas ꝟitates necessarias: illa aũt iquãtuꝫ sunt oba scd̃aria intell's diuini: sunt ꝟitates: qꝛ cõformes suo exẽplari itellectui. s. diuino ⁊ sunt lux: qꝛ manifestatiue: ⁊ sunt imutabiles ibi ⁊ necãrie: sꝫ eterne sũt ꝟm q̃d: qꝛ eternitas ẽ ꝯditio exñtis: ⁊ illa nõ hñt exñtiã nisi ꝟꝫ q̃d sic ḡ prio possumꝰ dici: videre ea in luce eterna hoc ẽ in obiecto secũdario intell's diuini: qd̃ est veritas vel lux eterna: mõ exposito.

¶ Secũdus modus pꝫ simil'r: qꝛ intellectus diuinus cõtinet istas veritates: quasi liber. sicut dicit illa auctoritas Augustini de trinitate. 14. ca. 15. quod iste regule scripte sunt in libro lucis eter-

ne.i.in intellectu diuino :quātuz ꝓtinet ꝟitates istas.z lz ille liber nō videat:videnē tñ ille ꝺductates vel ꝟitates: q̄ sunt scripte in illo lib:o.z eatenꝰ posset dici intellis nr videre veritates in luce eterna: hoc ē in illo lib:o:sicut i ꝓmēte obm:z hoc fm scoz modū.vl ēt in illis veritatib:q̄ sunt lux eterna:fm qd sicut i obiectz videm⁹.z hoc fm ꝑmū modum z alter istoꝝ modo:ū videt esse de intellu Aug.12.de tri.c.14.qō quadrati co:pis manet ico:ribus z imutabilis ꝛc.nō autē manet tal':nisi vt ē obiectū secūdariū itellectꝰ diuini. ¶ Contra tñ ꝑmū modū est dubiū.si enim nō videm⁹ istas ꝟitates: vt i intellectu diuino:q: nō videm⁹ intellectū diuinū quō dicemurvidere in luce icreata:ex hoc q videmus i talu luce eterna fm qd: q̄ hz cē in luce icreata sicut i itellu cognoscēte. ¶ Huic rēspōdet tertū mēbrū.q: ila:vt sunt obm secūdarū itellis diuini: nō habent esse nisi fm qd.operatio aūt vere realis nō ꝓcedit ꝑse alicui entis fm qd ꝟtute sui. hz si aliq̄ mō cōpetit sibi:hoc opz cē ꝟture alicuꝰ cui cōpetit cē simplr. igr istz obiectꝰ secūdarius nō ꝓcedit mouere intellectū ꝑse. nisi i ꝟture cē intellectꝰ diuini.qō ē esse simpliciter.z p qō ista habēt esse hz qd. sic igit in luce eterna:hz qd sicut in obo primo videm⁹. sed in luce increata videmus fm tertium modū.sicut.s.in cā prima.cuius virtute obiectū ꝓmū mouet.

¶ Iurta hoc ertiā posset dici:q: quantū ad tertiū modū videm⁹ in luce eterna sicut in cā prima obiecta in se. nā intellectꝰ diuinꝰ ꝓducit ista actu suo in cē intelligibili.z actu suo dat hīc obiecto esse tale.z illi tale:z per ꝑs dat eis talē rationē obiecti: p quā rōnē primo mouēt intellectū ad cognitionē talē certā. Et q ꝑpie posset dici intellectū nr̄m videre in luce eterna: q: lux est cā obi. apparet p simile:q: ꝓpie dicimur intelligere in lumine intellis agentis:cū tñ illud lumē non sit nisi cā actua.s.vel faciens obiectum in actu:vel virtute cuius obiectū mouet.vel vtrūq . ista igit duplex cālitas intellectꝰ diuini: q̄ est vera lux increata.vez q: producit obiecta secūdaria i cē itelligibili:z qō ē illud ꝟture cuiꝰ obiecta scōaria ēt ꝓducta mouent actualit itellectū:pōt q̄si itegrare vnū tertiū mēbrū de cā ꝑpter quā dicamur vere videre i luce eterna. ¶ Et si obȝcias ꝑ istos duos modos itegrātes tertiū mēbrū de cā:q: tūc magis videt:q: diceremur videre in deo volente vel i deo:vt volūtas ē:q̄ in deo vt lux ē:q: voluntas diuina ē ꝓncipiū imediatū cuiuslibet actꝰ ad extra. ¶ R ideo.intellectus diuinus inquātū aliquo mō prior est actu volūtatis diuine ꝓducit ista obiecta in cē intelligibili.et ita respectu istoꝝ videt esse cā mere naturalis:q: deꝰ non est cā libera respectu aliculus. nisi qō ꝑ. supponit āte se aliquo modo voluntatē seu actū voluntatis:z sicut itellis:vt prior actu volūtatis ꝓducit obiecta in esse intelligibili:ita vt por cā videt coopari illi itelligibilib⁹ ad eoz effectū naturalē.vt.s.apꝓhēsaz ꝓposita causent apꝓhensiōis conformitatē ad se.videt igit q ꝺdictionē icludat aliquē ꝓpositionē formare z ꝓpositionē nō cē ꝓformem

Subtilissima ystāria

Dubitatio notabili

R

Q

De his vid j.di.35 ꝑ mē.

No. q̄ intelligis.

mem in terminis: licz possibile sit illos terminos non ꝯcipere: qꝛ lz deus volūtarie coagat ad hoc ꝙ intell's terminos cōponat vel nō tñ cū cōposuerit: vt illa cōpositio sit ꝯformis terminis hocvr̄ necessario seq̄ rōnē terminoꝝ: quā hñt ex intell'u dei causante illos terminos i esse intelligibili. ¶ Et ex isto apparet q̄liter nō est necessaria spālis illustratio ad vidēdū i regulis eternis: qꝛ Aug. nō ponit in eis videri nisi ꝟa q̄ sunt necessaria ex vi terminoꝝ ⁊ i talibus est maxia necessitas tā cause remote q̄ꝫ ꝓxie respectu effectꝰ: puta taz intell's diuini ad obiecta mouentia: q̄ꝫ illoꝝ obiectoꝝ ad ꝟitatez cōplexiōis de eis: ⁊ lz etiā non sit tāta necessitas ad ꝑceptionē illiꝰ veritatꝫ: ꝙ oppositū includat ꝯdictionē: tñ necessitas est ex ꝑte cause ꝓxime coassistēte sibi cā remota: qꝛ termini appꝫhensi ⁊ ꝯpositi nati sunt naturaliter causare euidetiā cōformitatis ꝯpositiōis ad terminos. etiā si ponat̄ ꝙ deꝰ coagat terminis ad istū effectum influētia gñali: nō tñ necessitate naturali. Sz siue sit influētia gñalis: siue (qd̄ plus est) necessitas naturalis influēdi terminis ad hūc effectū: pz ꝙ nō req̄rit̄ illustratio specialis. Assumptū de intētione Augu. ptz ꝑ ip̄m. 4. de trini. c. 15. vbi loquimur de ph̄is infidelibꝰ: nōnulli eoꝝ potuerūt aciē mētis vltra oēm creaturā trāsmittere: ⁊ lucē incōmutabilis ꝟitatꝫ quātulacūq̄ ex ꝑte attingere: ꝙ christianos multos ex fide interim sola vigētes nōdū potuisse deridēt. igr̄ vult ꝙ christiani credita non vidēt in regulis eternis: sz ph̄i vidēt in illis necessaria multa. idez 9. de trini. 6. c. nō qualis sit vniuscuiusq̄ hoīs mēs ⁊c. q. d. contingētia nō vident̄ ibi: sz necessaria: ⁊ in eodem. 4. lib. c. 16. arguit ꝯ istos ph̄os. nūquid qꝛ ꝟissime disputant: ⁊ documētis certissimis persuadēt eternis rōnibus oīa tēporalia fieri. ꝓpterea potuerunt in ipsis rōnibus perspicere vel ex ipsis colligere quot sunt aīaliuz gña q̄ semina singuloꝝ i exordijs ⁊c. nōne ista oīa nō ꝑ illā incōmutabilē sapientiā: sz ꝑ locoꝝ ac tēporū historiā q̄sierunt: ⁊ ab alijs experta atq̄ ꝯscripta crediderūt ergo intelligit ꝙ ꝑ regulas eternas nō cognoscunt̄ illa ꝯtingentia q̄ tm̄ per sensus cognoscunt̄: vel ꝑ historias credunt̄: ⁊ tñ specialis illustratio magis req̄rit̄ in credēdis cōtingentibus q̄ꝫ in cognoscendis necessarijs: immo ibi maxie remouet̄ illustratio spālis ⁊ sufficit sola gñalis. ¶ Contra. quid igit̄ dicit Augu. 12. de trini. c. 14. qd̄ paucoꝝ est ꝑuenire mētis acie ad rōnes intelligibiles. ⁊ 83. q. q. 46. nō nisi pure aīe ad illas pertingūt. ¶ Rñdeo ista puritas nō dz intelligi a vitijs: quia 14. de tri. c. 15. vult qd̄ iniustū videt i regulis eternis: q̄d i his sentiendū sit. ⁊. 4. lib. c. preallegato vult qd̄ ph̄i viderūt ꝟitatē i regulis eternis sine fide: ⁊ qōne eadez vult ꝙ nullus pōt eē sapiēs sine cognitione idearū: eo modo quo Platonē forsan ꝯcederet esse sapiētez. Sz ista puritas dz itelligi eleuādo intellectū ad ꝯsiderādū veritates vt relucēt in se: non tm̄ vt relucēt in phātasmate. ¶ Ubi cōsiderādū ꝙ res sensibilis extra causat phātasma cōfusum: ⁊ vnū ꝑ accidēs in ꝟtute phātastica repñtans. s. rem f̄m quātitatē: figuram: colorē ⁊ alia accidētia sensi-

bilia. ⁊ sicut phātasma repsentat tm̄ confuse ⁊ p accidēs: ita multi percipiūt tm̄ ens p accidēs: veritates aūt pure p̄cise sunt tales ex ꝓpria rōne terminoꝝ: inquantū illi termini abstrahunt ab oibus per accidēs cōiunctis cū eis. Nō em̄ hec ꝓpositio. Omne totū est maius sua pte. prio vera ē: vt totum ē in lapide vel ligno: sz vt totuz abstrahit ab oibus quibꝰ cōiungit per accidēs: ⁊ iō intellꝰ q̄ nunq̄ intelligit totalitatē nisi in ꝯceptu p accidēs: puta in totalitate lapidis vel ligni: nūq̄ intelligit sincerā veritatē huiꝰ p̄ncipij: qꝛ nunq̄ intelligit p̄cisam rōnez termini: p quā ē veritas. paucoꝝ igit est pertingere ad rōnes eternas: qꝛ paucoꝝ ē hr̄e intellectiones p se: ⁊ multoꝝ est habere ꝯceptus tales p accidēs: sz isti nō dicunt distingui ab alijs. p spālem illustrationē: sz p meliora naturalia: qꝛ hn̄t intellectū magꝫ abstrahentē: ⁊ pspicacioꝛē: vel pp maiorez inquisitionē: p quā eque ingeniosus puenit ad cognoscenduz illas q̄ditates: q̄s alius nō inquirēs nō cognouit. Et isto mō intelligit illud Aug. de vidēte in mōte ⁊ vidēte inferiꝰ aerē nebulosuz: ⁊ superiꝰ aerē sincerū. 9. de tri. c. 6. qui em̄ tm̄ intelligit se p ꝯceptus per accidēs: ipse est quasi i valle positus circūdatus aere nebuloso: sz q̄ separat quiditates intelligēdo precise eas ꝯceptu per se: q̄ tn̄ relucēt in phātasmate cū multis alijs accidētibus adiunctis: ipse hz phātasma inferiꝰ. s. aerez nebulosuz: ⁊ ipse est in monte inquantū cognoscit illā veritatē: ⁊ videt verū supra: vel istā veritatē superiorē i virtute intellꝰ increati: q̄ est lux eterna. ¶ Et isto vltimo mō pōt cōcedi ꝙ cognoscunt veritates sincere in luce eterna: sicut in obiecto remoto cognito: qꝛ lux increata ē primū principiū entiū speculabiliū: ⁊ vltimꝰ finis rerū practicaꝝ. ⁊ iō ab ipsa sumūtur p̄ncipia tā speculabilia q̄ practica: ⁊ iō cognitio oim tam speculabiliū q̄ practicabiliū p principia sumpta a luce eterna: vt cognita est pfectior ⁊ purior cognitiōe sumpta p principia i genere proprio: sicut dictū est in qōne de theologie subiecto: ⁊ est eminentior alia quacūq̄. Et hoc mō cognitio oim ptinet ad theologuz. Cognoscere em̄ triāgulū habere tres: vt ē quedā pticipatio dei: ⁊ hn̄s talem ordinē in vniuerso: ꝙ quasi exprimit pfectionē dei: hoc est nobiliori mō cognoscere triāgulum habere tres: q̄ p rationē triāguli: ⁊ ita cognoscere ꝙ tēperate viuēdū sit ꝓpter beatitudinem vltimā cōsequendā: q̄ est attingēdo dei essentiā in se: est pfectius cognoscere istud cognoscibile practicū q̄ p principiū aliqd̄ in gn̄e moris: puta p hoc: ꝙ honeste viuendū sit: ⁊ isto mō loq̄tur Augu. de luce increata vt cognita. 15. de tri. c. 27. vbi seipsuz alloquens ait. Nēpe ḡ multa, ꝟa vidisti eaq̄ discreuisti ab illa luce: q̄ tibi lucēte vidisti: attolle oculos ad ipsam lucez: ⁊ eos in eam fige: si potes. Sic em̄ videbis q̄d distet natiuitas ꝟbi dei a ꝓcessione doni dei: ⁊ paulo post. Hec et alia silr̄ certa oculis tuis interioribus lux ista mōstrauit: q̄ igitur est causa: cur acie fixa ipsam videre nō possis? nisi vtiq̄ infirmitas ⁊c. ¶ Ex dictis ptz ad omnes auctoritates Augu. in oppositum et s̄m aliquem dictorum modo

rum videndi: exponi possunt auctoritates August. que occurrūt de ista materia.

De sexto articulo

videndū est quō ille tres rationes facte ꝑ prima opinione aliq̄d veri cōcludūt inquantū accipiunt ab Aug. lz nō ꝯcludāt illā ꝯcl'onē falsam ad quā iducunt.

¶ Ubi sciēdū est q̄ a sensibilib⁹ sicut a cā per se ⁊ principali non est expectāda sincera veritas: q̄ notitia sensus ē circa aliq̄d ꝑ accidēs: vt dictū fuit: lz act⁹ sensuū aliqui sint certi ⁊ veri: sz virtute intell's agētis: qui ē participatio lucis increate: illustrantis super phātasmata cognoscit quiditas rei: ⁊ ex hoc habet sincera ꝟitas: et per hoc soluitur primū argumentū Henrici. ⁊ ſm intētionem Augusti. non plus concludit.

¶ Ad scd̄am rōnē Hērici dico q̄ aīa mutabilis est ab vno actu disparato ad aliū ſm diuersitatē obiectorū ꝓpter suā illimitationē ⁊ imaterialitatē: q̄ ē in respū cuiuslibet entis. silr ab actu in non actū: q̄ nō semꝑ est in actu. sz respectu ꝑmorū principioꝝ: quorū veritas nota ē ex terminis: ⁊ cōclusionū euidēter deductarū ex terminis nō ē mutabil' ita a ꝯrio in ꝯriū. s. a vero in falsuz. Regl'e n. in lumīe intell's agētis intellectū rectificāt: ⁊ ipa spēs itelligibilis terminoꝝ: lz i cēndo sit mutabilis. i repsentādo tñ i lumine intell's agētis imutabiliter repsentat: ⁊ ꝑ dūas spēs itelligibiles cog̃scūt t̄mini ꝑmi ꝑncipij. ⁊ ita illa vnio ē vera: ⁊ certa euident

¶ Ad tertiū dicendū q̄ ꝯcludit ꝯ eū: q̄ nō ponit nisi spēm sensibilē: vel phātasmata: nō aūt ꝯcludit de specie itelligibili repsentāte q̄ditatē. ¶ Dicēdū aūt q̄ si potētie sensitiue nō sunt ipedite species sensibil' ꝟaciter representāt rē: sed in somno potētie sensuum exteriorū sunt ligate. ideo ꝟtus imaginatiua ꝯseruās spēs sensibiles ſm diuersitatē fluxꝰ humorū capitis apphēdit eas tāq̄ res quarū sunt silitudines. q̄ vim rerū habēt ſm phm de motib⁹ aīaliū: nō pl⁹ ꝯcludit tertia ratio.

Questio. V.

Circa scd̄az ptē huiꝰ dist. 3. in qua magr agit d̄ cognoscibilitate dei per vestigium quero vtrū in omni creatura sit vestigiū trinitatis? Qd̄ nō: q̄ per vestigiū pōt inuestigari naturaliter illud cuius est vestigium. ergo per creaturā posset naturaliter inuestigari trinitas. qd̄ ē falsuz: quia hoc excedit naturalē rōnē.

Uide 4. de aīalib⁹

¶ Itē si i nā intellectuali ē imago trinitatis. igit nō vestigiū: cōsequētia ptz: q̄ ista hñt oppositas ⁊ distictas rōnes repsentādi igit non cōueniunt eidem.

¶ Itē natura intellectualis: q̄ nobilior est: habet aliā rationem repsentādi q̄ alie nature inferiores: vt rōnem imaginis: sed citra naturā intellectualē sunt nature mlte hñtes ordinē i ꝑfectione sicut sūt aīata supra inaīata: ⁊ mixta supra simplicia: ꝯ in eis erit alia rō repsentādi: ita q̄ rō iuestigij nō erit cōmunis omnib⁹.

¶ Cōtra. 6. de tri. c. vlt. Opz igit vt ⁊ creatorē ꝑ ea que facta sunt intellecta cōspiciētes intelligam⁹ trinitatē: cui⁹ in creatura: quo dictum est: apparet vestigium.

6. top. 9.2. Hē alenshay

Ista qōne tria sūt vi
deda. P Prio q: sm phm o estrās
ferētes sm aliquā silitudinē trās
ferūt. Uidēdū est de rōne vestigii
co: palub: vñ trāsl atū est nomē
eiv ad ppositū. P Scō videdū ē
q̄sit rōvestigij hz quā trāsfert ad
ppositū: ra q̄ ?sistat a reſpectu cu
ius in deo sit rōvestigij i creatura
P Tertio videdū ē in q̄b: fundat
reſpectv vestigij siue creature ad
deū siue ecōuerſo. cuiv dr vestigiū

Do. in origia li posu itvacat suphoc tertio mēbro Tho. i 1. scrip. dist. 13. ar. 2. qi 1. pte. q 45. ar. 7.

Quātū ad pmū dr: q vesti
giū est impressio
derelicta ex trāsitu alicuiv supra
cuiv: vel plenū: tm impfecte repr
sentās: ra nō ipfecte: q vestigiū rep
sentat aliq̄d ?fusc: ?sub rōne spēi
imago pfecte: q: sub rōne indui
dui: sicut pvestigiū distinguit equa
a bouc: ra cognoscit q trāsiēs est
equ: nō bos nō aūt distinguit hic
equ ab illo. sz imago distinguit
sub rōne idiuidui: q: imago iouis
nō repr̄tat cesarē. C Quantū ad
scōz articulū dr: q creatura hz ad
deū triplicē relationē sicut ad tri
plicē causaz. r hoc fz tresmodos
relatiuoz. q̄s ponit phs. 5. meta
physice. P Quātū ad pmū modū
referī ad deū relatiōe fundata si
pvnū. s. rel'one silitudinis: ra hoc
quātū creatura est crēplata: r re
ferī ad deū: inquātū est cā crēpla
ris. P Quātū ad scōz modū. s. po
tētie referī creatura ad deum: vt
pductū ad pducentē. P Quātū ad
tiū modū. s. modū mēsure referī
ad deū: vt ordinata ad ipz sicut ad
cām finalē. Ista igr tres reſpectus i
tegrāt rōnē vestigij. q: vno nō suf
ficit sine alijs: vt colligit ab Aug.
83. q. q. 74. De duob: ouis ꝛc.
habetur hic igr: in quo ?sistit rō
vestigij in creatura. C Sz reſpe
ctu cuius est ex pte dei. C Rñ deo
reſpectu appropriatoz trib: pso
nis diuinis. nā creatura p pnū re
ſpectū. s. silitudinis repr̄tat artē
crēplantē: q̄ appropriat filio. per
scōm repr̄tat potentiā. p ductōis:
q̄ appropriatur pri. p tertiū repre
sentat bonitatē finientis: que ap
propriatur spiritui sancto.

C Contra illō qō dr in primo mē
bro: si tm esset vnū ad aliud: ita q non
eēt aliō possibile in vniuerso: ad
huc ei vestigiū nō esset eius imago
q: adhuc nō esset ei vestigiū silī
tudo toti: sz pns: imago ēt toti
silitudo: ra tm tūc nō repr̄taret ipz
cōiuse. i. sm aliquā rōnē ?iunct
sibi aliis. C Dicēt q sic: sic mō
sol est vniuersale: licz ipossibile
sit esse plures soles: r scientia q̄ est
de sole ē ō ipo silis rōnē vniuersa
lis nō de hoc sole: r ita spēs intelli
gibilis repr̄sentat vniuersale nō
autem hoc. licet vniuersale non
posset eē nisi in hoc. C Cōtra si
reſpectu alicuiv inquātū est hoc:
vestigiū nō ē imago: habeat ppo
situm. r hoc posito q p quācūq̄ pz
tētiā ab hoc nihil abstrahi possit
sz hoc posito adhuc posset repr̄
sentare totū hoc: vt hoc aut ptē
huiv vt huiv. C Ite si ptesaialiū
diuersoz specie q̄ imprimūt in
molle cedēs cēnt simules in quā
titate: r figura: vestigiū nō duce
ret i cognitionē sub rōne specie:
sz tm sub rōne generis. Sitr si in
eadem specie essent partes dissi
miles in quātitate r figura: vesti
giū duceret in cognitionē idiuiduiz
vt hoc sz nō totū vt repr̄sentati
totaliter ergo accidentalis dif
ferentia est specie vel nō spēs.

Quātū ad hoc igitur di
co q vestigiuz est
similitudo illius partis animalis

a qua ip:imitur in aliq̄d sibi cedēs: sz similitudo impressa partis non est similitudo totius: qz neqz ſm rationē totius in se: nec etiaz qua totū imediate cognoscitur: sz arguitiue tm̄: ex hoc q̄ cognoscit illd̄ repr̄esentatū esse aliq̄d illd̄: et iō si illd̄ suppositū sit. falsum: puta q̄ illd̄ ip:imēs ē separatū a toto vt si pes amputat⁹ a corpe imp̄meret vestigiū: erraret: q̄ circa totū: cui⁹ nata est esse talis ps impressiua vestigij: ptz ēt q̄ si totum corp⁹ esset ita impressuz pulueri: sicut mō pes est impressus: illa impressio derelicta vere esset imago ⁊ silitudo toti⁹: sicut mō vestigiū est silitudo ptis. Hoc ēt ad ꝓpositū applicādo nō vr̄ q̄ p̄ma differētia posita inter vestigiū ⁊ imaginē sit vera: qz nulla creatura rep̄sentat deū nisi ſm ꝯceptus cōmunes. ⁊ nō ſm ꝯcept⁹ spāles. s. speciei specialissime. g̃nō ē differētia creature ad creaturā i rep̄setādo deū in rōne cōmuni ⁊ nō cōmuni.

B

¶ Qd̄ ēt dicitur in scdo membro q̄ vestigiū ꝯsistit in illis trib⁹ relationib⁹ nō vr̄ verū: qz lz rō vestigij dicāt respectū: quēadmodū similitudo: realr tm̄ nō ē respect⁹ tm̄ sicut non dr̄ similitudo esse in respectu precise: sed in aliquo absoluto: in qua fundetur relatio similitudinis, ita videtur etiam ratio vestigij non esse in respectu p̄cise. sz in aliquo in q̄ fundat respectus. ⁊ hoc ꝓbatur sic: qz vestigiū est silitudo vestigiati: ex q̄uo cognito cognoscit illd̄. ergo vestigiū pōt pri⁹ cognosci naturaliter illo cui⁹ est vestigiū: sz relatio nō pōt pri⁹ cognosci termino naturalr.

formalr fundamētalr

vestigio

¶ Itē qd̄ dr̄ q̄ illi tres respect⁹ ꝑtinēt ad illos tres modos relatiuorū. hoc vr̄ falsum, qz ph̄us. 5. metaphysice ponēs differētiā duoꝝ modoꝝ: ad tertiū vult q̄ in duob⁹ p̄mis mōis fit mutua relatio. i tertio aūt nō: sed tm̄ vnū dr̄ ad aliud qz aliq̄d est ei⁹: omnis aūt relatio creature ad deū est non mutua: sz tantū dr̄ deus ad creaturā: quia creatura ad ipsuz. ergo omnis respectus creature ad deum est ſm tertium modum.

t. c. 20.

scibilis ad sciēz

scibile ē terminus sciē

¶ Quod āt adducit de p̄mo mō de silitudine nō valet qz illa similitudo: q̄ est exēplati ad exēplar nō est de p̄mo mō: qz nō est similitudo vniuocatiōis sed imitatiōis imo ꝑtinet ad tertiū modū. sicut manifeste pz ꝑ ph̄m qui in tertio mō ponit relationē sciētie ad scibile. ⁊ vniuersalr mēsurati ad mēsurā. Exēplar aūt habz relatiōez mensure respectu mensurati vel exemplati. ergo ⁊c.

C

vbi .8.

Quātū ergo ad scd̄m articuluz cōcedo q̄ omnis respect⁹ creature ad deū ꝑtinet ad illum tertiū modū relatiuoꝝ nec in solis respectibus cōsistit vestigiū. sed in aliq̄bus absolutis. ⁊ forte in aliq̄ respectu: sicut in tertia sui ꝑte ſm q̄ assignat Au. partes vestigij. 6. de trini. c. 10. vbi dicit d̄ creaturis. Hec igr̄ ola q̄ arte diuina facta sunt: ⁊ vnitatē quādam in se ostendūt: ⁊ speciē: ⁊ ordinē: vnitas autē est ꝑfectio absoluta. sicut patet ꝑ exēpla sua ibi. Unuz aliq̄d est sicut sunt nature corporꝝ; ingeniaq̄ animaꝝ ⁊c. species etiam seu forma absolutū aliquid est sicut patet ꝑ exēpla sua ibidē: sicut sunt qualitates corporū: ⁊ doctrine aiaꝝ. Ordo āt aliquē respectū dicit: sz nō ad finem vltimum sz ad opationē. vn̄ dicit: aliquē ordinē tenet: sicut sunt pōdera: ⁊ collocatiōes corporū ⁊ amo-

D

q̄ nō dicit mutuā relationem

ordine

quer d̄ q̄nq̄ unitatib⁹ di. 2. hui q. 2. ad hrās

Thh in fine q̄is

aug.

pōdus nr̄us ē amor: amor ferorq̄uq̄ feror

actuū nr̄oꝝ ad deus

res aut delectatiõesalat. ꝗrerc. ¶ Hec tria sic sumpta repsentãt sub rõne simlitudinis tria correspõdẽtia eis in deo: q; vnitas repsentat summã vnitatẽ pmi pncipij a q̃ est origo: zquo ad hoc ait. In illa trinitate summa origo est rerũ oĩm. Spes in creatura repsentat summã pulchritudinez in deo. vñ z subdit. z summa pulchritudo. Ordo siue opatio i creatura repsentat opationẽ pfectissimã in deo ꝙ ad hoc subdit. z btitudo est summa dilectatio. ¶ Post sunt z alia multa in creaturis assignari: qvelut simlia repsentãt in diuinis aliq̃ appropata psonis puta rnũ vez bonũ. Vnũ increatura repsentat vnitatẽ appropriatã pri. Veritatẽ appropriatã filio. Bonũ: bõitatẽ appropatã spũi sctõ. Et iste oẽs pfectiões subẽ sũt absolute: z repsentãt absolutas dei pfectiones psonis appropriatas. ¶ Aliter multiplicit assignat vestigiũ siue in illis: q̃ rõnem simlitudinis repsentãt aliqua appropriata personis: siue p rationez ꝓportionalitas. Dico aũt ꝓportionaliter repsentare: qñ ratio illius repsentantis nõ est formaliter in deo: sed aliquid ꝓportionale illi rationi: sicut de ila assignatõe. Modꝰ: spẽs: z ordo cũ qua videt esse cadẽ illa assignatio. Sapiẽtie. 11. In numero: ponderc: z mensura. Et Augustin⁹ super Gen. li. 4. Mensura omnĩ rei modum pfigit. Numer⁹ oi rei speciẽ pbet. z pondus ad quietẽ ac stabilitatẽ trahit. Et post fateamur ergo dictuz esse omnia in mẽsura: numero: z pondere disposita tanquam dictum esset: ita disposita vt haberẽt propias mẽsuras suas: z ꝓprios numeros: z ꝓprii põdus: que in eis ꝓsistũt cuiuscꝫ generis mutabilitate mutarẽtur augmẽtis ꝙ diminutiõibus: multitudine z paucitate. leuitate: z grauitatẽ. ¶ Modus accipit ꝓ limitatiõe: z ꝓ eodem accipitur mẽsura in illa assignatiõe Sapiẽtie. 11. Põdus aũt accipit ibi ꝓ ordine: enumerus ꝓ specie. Numerus siue species: z pondus siue ordo: exponant sicut in ꝓxima assignatiõe. Sed mẽsura: q̃ est idem q̃ modus: nõ repsentat aliquid sub rõne simlitudinis: sed sub ratiõe ꝓportionabilitatis: q; limitatio ꝓducti repsentat potentiaz illimitatã ꝓducentis. z sic patet quibꝰ in creatura cõsistit vestigiũ z respectu quoz in diuinis: q; respectu appropriatoz psonis diuinis. ¶ Sz qũo accipit rõ vestigij in diuinis q̃ sit simlitudo ptis: cũ in diuinis nõ sit pars? ¶ Respondeo vt trinitas est quasi quoddã totũ numerale saltem in cõceptu intellectꝰ nri. psona est ibi quasi pars huius totius. ita etiã appropriatũ persone. inquantũ appropriatũ. est ibi quasi pars eiusdez q; accipitur ꝓ illo. cui appropriatur. nec tantum hoc. sed etiaz appropriabile. lz non acceptum. vt appropriatũ. adhuc est ibi quasi pars eiusdẽ. quia eius ratio vt est vt cõcipitur cõplete saluatur in vna psona. zper consequẽs ratio eius nõ ponit trinitatẽ. sed ponit concomitãter vnitatẽ alicuius psone. in qua sit. licet igr creatura cõmuniter nõ repsentet nec per sonam vt psona. que est in intellectu nr̃o quasi pars trinitatis. nec appropriatũ. vt appropriatũ. nõ em sic cognoscitur appropriatũ nisi cognoscaz illud cui appropriatur: repsentat tñ appropriabile. Potẽtia appat pri quia potẽs ꝙ illis me nõ appropriare: ꝓhoc nõ sequit ꝙ sit appabile nisi do dicat appabile:

le in quo saluatur quasi rō partis modo p̄dicto respectu trinitatis.

Hen. q̄li. 3. q. 9. ⁊ q̄li. 5. q. 2. ⁊ q̄l. 4. q. 7. ⁊ 8. ⁊ q̄li. 2. q. 3.

Quātū ad tertiuz articulum dicitur scd̄m Boetiū de hebdomadibus q̄ diuersum est esse. ⁊ id quod est. q̄ illud quo aliquid est. dicitur ratitudo eius. Quo autem ipsuz est quod est. vel aliquid, dicitur aliquitas eius.

¶ Hoc intellecto: dicit̄ qd̄ respectꝰ vestigialis in creatura nō fundat̄ in ratitudine rei: sz in aliquitate tm̄: ⁊ est formaliter ratitudo eius. ¶ Modus ponitur iste s̄m Auicennā quinto metaphysice. Humanitas est tm̄ hūanitas. ergo ratio humanitatis non est res rata. ergo oportet q̄ aliquo aliō extra rationem formalem humanitatis sit ens ratum.

Ca. 1. 2

¶ Arguitur ēt q̄ illud quo formaliter est ratitudo eiꝰ sit respectꝰ vestigialis. ⁊ hoc prio sic. Quicquid includit̄ p se in itellectu alicuius inquātū tale. est illud: quo ipsum formaliter est tale: sed respectus vestigialis includitur in ratiōe cuiuslibet entis rati. ergo ⁊c. p̄batio minoris: q̄ quoddaz ens est: qd̄ est ipsum esse: sicut deus: quoddam quod nō est ipsuz esse: sed cui contingit esse: sicut omne aliud extra a deo qd̄ non est de se esse: sed tantum est ens cui cōtingit esse ex hoc arguitur sic. Quodcunq̄ ens quod non est de se esse sed tm̄ cui cōtingit esse. nō est ens ratū nisi participādo ipsum esse. vel inquātū participat ipsuz esse sed omne aliud a deo est cui contingit esse: ⁊ non est ipsum esse. ergo non est ratum nisi inquātum participat esse. ergo illa participatiōe formaliter est ratū. ¶ Secūdo sic. nihil aliō a deo pōt p̄fecte cognosci sine cognitiōe oīm causaꝝ intrinsecarū ⁊ extrinsecarū p̄mo physicoruz. sed si essentia alicuius, talis esset absoluta: ⁊ non includeret essentialiter respectū ad causam extrinsecaz posset p̄fecte cognosci sine cognitiōe cause extrinsece. ergo oportet quod includat talē respectū. ¶ Adducit̄ ad hoc Augusti. 8. de trinitate capitulo. 3. vel. 8. Uidebis bonū oīs boni ⁊c. ¶ Itē Boetiꝰ de hebdomadibꝰ. Si paulisp̄ p intellectuz amoueas ip̄m primū bonū. tūc lz sint bona: nō tn̄ in eo q̄ sunt erūt bona. ergo aufert̄ rō boni ab eis ablato per intellectū primo bono ⁊ p cōsequēs bonitas formaliter in eis dicit respectū quia participationem summi boni.

¶ Si arguit̄ cōtra istā opinionē p Auerroiz. 11. metaphysice q̄ relatio hz debilissimū eē. ergo non ē nec p̄t esse formaliter ratitudo entis formalr̄ rati. ¶ Dr̄ q̄ duplex ē relatio: q̄dā accidētalis ⁊ quedaz substātialis. ⁊ accipitur ista distinctio relationis a Simplicio sup̄ predicamēta vbi vult q̄ esse in nō cōstituit aliqua p̄dicamēta: sicut esse ad p eo q̄ aliq̄ respectꝰ sunt essentiales: siue substātiales. aliq̄ nō. Dicūt igr̄ qd̄ dictū. Cōmētatoris verū est de relatiōe accidētali nō de substātiali. ¶ Si aūt obijcitur q̄ omnis relatio presupponit fundamētū in esse rato igr̄ nō est ip̄a ratitudo fūdamēti. ¶ Dicitur q̄ verū est de relatiōe aduenīente fundamento. non autem de constituente fundamentum. ⁊ huiusmodi est ista ⁊c.

Cō. 19. sup. 12 aristo.

Cōtra ista (vt itelligātur v̄ba illa) distiguo tria s̄m opinionē illiꝰ doctoris in cuiꝰ dictis vr̄ funda-

ri ista opi. ¶ Qr ſm ipm res dr vno mō a reor reris. qd ē opinari et sic ē cōis ſm ipm figmētis et non figmētis. ¶ Scdo mō res dicit a ratitudine loco istoꝝ ꝟborū accipio verba planiora. pro re dicta a reor reris accipio realitatē opinabilem: que cōis est ſm ipsum figmento: ⁊ non figmēto. pro re aūt dicta a ratitudine accipio ſm intentionē suā realitatē quiditatiuā qr ponit rē quiditatiuam esse ratā per hoc ꝙ est exēplata: quod nō cōuenit figmētis. ¶ Ultra ista nō restat nisi realitatē existētie actual. Habemus ergo tria ꝑ ordinē: realitatē opinabilē: q̄ditatiuam ⁊ existentie.

Cōfutatio resolutissima

¶ Quero tūc q̄d itelligit ꝑ aliq̄tatē. Si realitatē opinabilē cū illa sit cōis alicui et nihilo illa de se nihil est. igit si ratitudo fundet in aliquitate sic sumpta sicut quiditas vel essentia i supposito fundat in nihilo. ⁊ quod fundat in nihilo: nihil est: qr qd nihil est ad se: nihil est ad alid. 7. de tri. c. 3. Ergo ratitudo nihil est. igit tota res composita ex ratitudie ⁊ aliq̄tate erunt duo nihil a. Si aliq̄tas dicat realitas quiditatiua. Quero ergo q̄d itelligit per ratitudinē: aut realitatē q̄ditatiuā. aut realitatē existentie. Si quiditatiuā. igit dicere ratitudinē fundari i aliq̄tate ē dicere realitatē q̄ditatiuā fundari in realitate q̄ditatiua: qd nihil ē. Si realitatē existētie: Cōtra igit illi realitati existētie p̄supponit ratitudo: qr res ſm istā opinionē hz vere eē ratū an eē exn̄tie: ⁊ ita non pōt eē pria ratitudo eiꝰ eē existētie. Si dicas qd aliq̄tas q̄ est realitas opinabilis ē q̄d cōe alicui ⁊ nihilo. Sz alia est aliq̄tas: q̄ ē ꝓpria figmentis. et alia q̄ ē ꝓpria rei possibili eē: q̄ non cōpetit figmētis: ex qua cōponit res habēs aliquitatē: ⁊ ex ipso eē sicut ex ratitudine sua. Cōtra hoc ē dicere ꝙ duplex ē aliq̄tas. alia alicuiꝰ ⁊ nihili. alia ꝟo alicuiꝰ tm̄ sicut si diceret: duplex ē albedo: alia albi ⁊ nigri: et alia albi tm̄. Et p̄terea de illa aliq̄tate ꝓpria entitati possibili q̄ro: aut illa est respectꝰ tātū: ⁊ fundat in aliq̄tate cōi: qr illa sola p̄cedit eā. ⁊ tūc fundabit i nihilo: vt dictū est: et tūc erit nihil. aut illa aliquitas ꝓpria ē absolutū: ⁊ per eā distiguitur res habēs eā a figmētis ꝑ te: igit ista est prima ratitudo rei ⁊ absoluta: ⁊ ita respectꝰ nō erit p̄ma ratitudo rei. ¶ Preterea secūdo sic. Hūanitas aut hz de se cōceptū: cui nō repugnat aliq̄d subesse in effectu. aut cui repugnat de se aliquid subesse ieffectu: aut cui de se aliq̄d subest i effectu: nō tertio mō ſm oēm opinionem qr hoc est ꝓpriū soli deo. ¶ Si det qd de se repugnet sibi aliq̄d subesse illi ꝯceptui. igit per illum respectū aduenientē non pōt ei cōpetere. ꝙ aliq̄d possit sibi subeē: qr quod repugnat alicui ex ꝑte sui nō pōt ei nō repugnare stante natura eiꝰ, ⁊ ita non fit sibi nō repugnās ꝑ aliquē respectū aduenientem, ergo conceptꝰ humanitatis est talis cui de se non repugnat aliq̄d subesse in effectu sz talis est cōceptꝰ entis rati. ſm opi. istiꝰ magistri: qr conceptui figmenti repugnat aliquid subesse in effectu.

de hoc vide diffnsius 36. di huiꝰ.

¶ Preterea phs. 4. metaph. ex opiniōe dicētiū oia apparētia eē vera ifert istd impossibile: ꝙ oia erūt ad aliq̄d. qd nō itelligit tm̄

t. c. 26 et. 27.

denoiatiue: qꝛ sic oia eē ad aliq̄d verū ē: saltē oia alia a deo: ꝯ intē dit iferre ꝑ maxio incōuenienti oia eē essentialiter ad aliq̄d. hec aūt opi. ponit oia esse eēntialiter ad aliq̄d. ergo ista opinio videt̄ pōere qd̄ apud ph̄m ē magis incōueniēs q̄ꝫ oia apparētia eē vera: qꝛ hec cōcl'o oia eē ad aliquid apd̄ ph̄m est magis incōueniens q̄ꝫ ista oia apparētia sunt vera.

¶ Rñdet̄ ꝙ ph̄s dicit ꝙ oia erūt ad aliq̄d. s. ad opinionē ⁊ sensuꝫ.

¶ Cōtra in argumēto ducēte ad impossibile: cōclusio dꝫ eque vel magis eē impossibilis q̄ꝫ p̄missa: ista cōclusio illata: quatenꝰ sic illata nō differt a p̄missa: q̄ ponit oia esse vera ꝓpter apparentiaꝫ eoꝝ sensui vel opinioni nisi i hoc ꝙ infert oia esse ad aliq̄d ergo si in aliquo hꝫ maiorē impossibilitatē q̄ꝫ premissa: est ista impossibilitas oia sunt ad aliq̄d simpl'r.

prio poste. t. cō. 42.

¶ Quarto sic. Hūanitas iquantū hūanitas. aut hꝫ tm̄ q̄d nois: aut hꝫ quid rei qd̄ repugnat figmētis si p̄mo mō. igit̄ de hūanitate inquantuꝫ humanitas non plus est scia q̄ꝫ de chimera. ⁊ per cōsequēs methaphysica q̄ ē de q̄ditatibꝰ non magis est scia q̄ꝫ si eēt de figmētis nō itelligibilibꝰ ꝓpter ꝯdictionē inclusam i eis. Si ꝟo humanitas inquantū humanitas habet quid rei qd̄ repugnat figmentis ergo humanitas vnde humanitas est quid ratum.

Quia entiuꝫ ⁊ non entiū ē q̄d nominis. 2. poste. t. cō. 10.

¶ Rñdet̄ ꝙ humanitas vñ hūanitas hꝫ aliquā diffinitionē sꝫ illa nō idicat ens ratū qꝛ figmēta p̄ñt h̄re genꝰ ⁊ dr̄ias ⁊ ita diffinitionē. sꝫ ad habēdū rōnē ꝯpletaꝫ entis rati: opꝫ addere respectum ad ens iparticipatū. ¶ Istd̄ non rñdet ad argumētū: quin metaphysica nulla sit scia. Sil'r qd̄ dicit de figmētis: ꝙ figmēta habēt genꝰ ⁊ differētiā falsum est: qꝛ oē tale hꝫ rationē in se falsam ⁊ includētē ꝯdictionē: qꝛ vna pars repugnat alteri. sed tales ꝑtes nūq̄ꝫ sunt genus ⁊ dr̄ia: qꝛ dr̄ia ē ꝑ se determinatiua gñis ⁊ per consequens nō repugnat ei.

Porꝰ ca. de dr̄ia ⁊ ar. 2. poste. t. cō. 18. ⁊ 7. met. t. cō. 43. et. j.

Scd̄o cōtra

opinionē arguit̄ ex dictis eiꝰ primo sic. Qd̄ libet ens est formaliter actiuum sua ratitudine. qd̄ ꝓbat̄: qꝛ ratitudine est formaliter in actu. Sꝫ nihil ꝟm ip̄m est formaliter actiuū relatiōe nō ē p̄ncipiū agēdi. ꝯ ratitudo non est relatio.

¶ Itē ꝟm ip̄m nulla creatura inquantū rata differt specie ab illo esse qd̄ est deus. sed ip̄m eē qd̄ est deꝰ ꝟm omnē opinionē est absolutū. quō igitur illud quod ē formaliter relatio non differt specie ab eo: qd̄ est absolutū. ¶ Itē ꝟm ip̄m ens rōnis ꝑticipat ens ratū: nō tñ formaliter est res rata. ergo participatio talis nō ē formaliter ipsa ratitudo q̄re ⁊c.

Quantū ad istū

articulum dico ꝙ nullus respectus est ratitudo: sine quo aliq̄d est firmū ens vel verum ens vel certū ens i quacūq̄ entitate. qꝛ omnis respectus aliq̄d habet in quo fudatur quod ꝟm se non est ad aliud: ⁊ in illo priori in quo est essential'r ens ad se: si non est essentialiter ens certum aut ens firmū: non erit capax alicuiꝰ respectus: ꝑ quē fiat ens ratum: qꝛ ens nō ratū si fiat ratū aut fiet ratū ex se qd̄ includit ꝯdictionē: qꝛ q̄cq̄d est ex se aliquale ē necessario tale. aut ab aliquo causante

nec ratū z si hoc p̄ nat̄aliꝝ absolutū aliqō pōt terminare illaz causationē ꝯ respect⁹ qz formaliꝝ rō cuiuslibet termini primi ꝓducti nō est necessario respect⁹.

Ad rōnes ꝓ op. oppo sita quantū ad istū tertiū articulū. Ad illud Auic. de hūanitate: dico q̄ p hoc q̄ dicit q̄ eānitas ē tm̄ eānitas: li tm̄: non excludit illa q̄ sunt de p se rōne equinitatis: cuiusmodi ē entitas rata sz excludit illa: que sunt p se passiones entis: vt vnum act⁹ ⁊c. sicut ptz ibi p ꝝm suaz.

¶ Ad scōm tā maior: ē falsa ꝯ minor: maior: q̄ ai al ineſt per se hoi: z eēntialiter inꝯtū hō: non tm̄ a talitas ē qua formaliter hō ē hō. Sed si addaꝫ in maior: q̄cūq̄ p se includit in intellu alicuⁱ⁹ tā ꝯ vtumq̄ ⁊ eo vera ē: z sic minor est falsa: cū ꝓbaꝫ p aliū p syllogismū creatura ē cui ꝓtigit eēre. dico q̄ maior illius ꝓsyllogismi falsa est si p li: inquātū intelligaꝫ reduplicari aliqđ p se ꝓio mō. vel si accipiaꝫ in maior: partica pādo gerūduū. z ꝓ out exponit̄ per q: nā si p li: q: itelligaꝫ cālitas ꝓtinēs ad primū modū p se: maior ē falsa eodē mō. q: per se ꝓimo mō participato ipsa non est: quo ens ē formaliter atū: si aūt itelligatur p li inꝯtū cālitas ꝓtinēs ad scōm modū p se: quaꝫ est i subiecto respectu ꝓprie passionis. sic cōcedo q̄ tale ens inquātū tale ens: puta lapis inquātū lapis ꝓtinet eē nō ē tm̄ ꝓpria vera ecōuersio. s. q̄ inquātū ꝓtinet ē ens. Ereꝑlū, ꝫ ē falsa: ꝓprie loquēdo: hō inquātū risibilis est hō ēt intelligēdo p se secūdo modo: z multo magis per se primo mō. tm̄ hec est vera: homo inquātū hō ē risibilis scōo modo sic in ꝓpositio. ista non est concedēda lapis inquantū participat eē est ens. sumēdo inquātū vtsupra dictū est scōo mō. tamē pōt cōcedi aliquo mō illa ꝓia q̄ lapis inquātū lapis ꝓticipat ipm̄ eē ita q̄ lapis positus in entitate rata de necessitate. z p se scōo mō: hz respectū participatiōis sine qua ipm̄ eē includit ꝯdictionē: sicut subiectū esse sine ꝓpria passione vel fundamentū relatiōis esse sine relatiōe posito termino illi⁹ relatiōis. Tunc itelligo sic q̄ in ꝓio instāti nature ē ens q̄ est ipm̄ esse. i. de⁹ in scōo: lapis ē ens ratū absolutū: q̄ nec intelligitur tūc vt participās nec vt nō ꝓticipās. i. tertio ē ipa ꝓticipatio: respect⁹ q̄dā ꝓns ad ipm̄ lapidez. ¶

¶ Ad argumentū de ꝓio physicoꝝ de causis dico q̄ aliud ē relatione esse ꝓio: ē cognitione cāti cogniti p cām z aliud ipam icludi in cognitione cāti. li em̄ ꝓius lapis habeat respectū ad deum ꝯ lapis cognoscak. tiō nō cognoscitur ꝑfecte: nisi cognito deo. tm̄ lapis cognoscit: nō cognitio respectu ad deū z ex hoc seqtur q̄ ille respect⁹ nō est de eēntia lapidis: q: nihil ꝑfecte coꝝscitur. nisi cognitio eo q̄ ē de essentia sua. ¶ Ad Aug. dico z cōcedo q̄ q̄ cūq̄ aliud bonū est per participationē bonū: sz nō vult auctoritas per quod participatio sit ō essentia illius boni. ¶ Ad Boetiū dicēdū est q̄ auctoritas concludit oppositū. quia ibi ponit subtractionē primi boni per itellectū: z hoc posito: loquendo de creaturis. dicit q̄ loquēdo de eē eaꝝ: sz sint z bōa sint: nō tm̄ inꝯtū sunt: bōa sunt: sic igit ipse sub

Speculatio notabilis quā nō penetrat aduersarioꝝ acies i stellis. Li

trahēs ſm intellectū p̄mū bonū: loq̄tur de creaturis ſz eē creaturarū: ſz ſi eē creaturaꝝ eēt reſpectus ad ſuminū bonū nō ſolū eēt ꝯdictio ſubtrahere primū bonū ⁊ loqui de eſſe creaturarū ſed ēt nō eſſet intelligibile qꝛ nō eſt intelligibile ponere reſpectū ſubtrahēdo terminū reſpectꝰ. igr̄ intelligit q̄ eē creaturarū ſit abſolutū ſz bōitas apd̄ eū dicit quēdā fluxū a p̄mo bono ⁊ verū ē q̄ iſte terminꝰ fluxꝰ dicit reſpectuz ⁊ iō nō pōt cōpetere rei abſolute. ſi ḡ res ſm eſſe ſuū non eſſent a p̄rio bono nō eſſent bone inq̄tū ſūt qꝛ inq̄tū ſunt nō fluerēt a p̄rio bono eſſent tn̄ bone p accidēs ſi ſm eſſe, alid̄ fluerēt a p̄rio bono ſicut lapis ſi nō eſſet ſm ſe a volūtate p̄mi boni ſed tantū ſm duriciē: inquātū durꝰ eēt bonꝰ qꝛ a volūtate p̄mi boni eēt inquantū durꝰ lz nō inq̄tū lapis vel inq̄tū ens. ptz igr̄ q̄ accipit bonū ꝓ reſpectu fluxꝰ a p̄rio bono: ⁊ hoc etiā mō bonitas i aliis entibꝰ a deo nō ē niſi qꝛ ſunt a volūtate p̄mi boni. ſz iſta nō ē pfectio abſoluta ⁊ intrinſeca creature ⁊ iō bonitas ſm aliā rōnē abſolutā nō dicit reſpectum ad creatorē: lz bonitas vt accipit ibi dicat.

20 **Ad primū** argumētuz p̄ncipale dico q̄ p veſtigiū diſtincte iueſtigatur illd̄ cuiꝰ ē imago. ſ. ps totius ſz totū nō iueſtigatur niſi indiſtincte ⁊ arguitiue ſicut totū cognoſcitur ex parte. Ita in ꝓpoſito p creaturā inueſtigat̄ appropriatū nō tamē inquātū appropriatū ſz ip̄z qd̄ ē appropriabile cuicūq̄ pſone ſz nō ꝓpria pſonarū et iō trinitas. cuiꝰ ꝯceptꝰ ē in itellu q̄ſi cotal̄ iueſtigat̄ quaſi per ſimilitudinē partis.

¶ Ad ſcd̄z dico q̄ q̄libet eēntia creata. inquātū tal̄ eēntia creata eſt ſz determinatū exēplar ⁊ iō q̄libet repñtat deū ſub rōne veſtigij. natura āt itellectual̄ inq̄tuz hz i ſe eēntiā vnā ⁊ opatiōes mltas iter q̄s ē ordo originis repñtat trinitatē rōne oīm iſtoꝝ concurrētiū i tali natura. ita q̄ natura itellectualis nō eodē mō ē veſtigiū ⁊ imago. ſicut patebit magis i queſtione de imagine. N

¶ Ad vltimū dico q̄ nō ē i eēntijs creaturaꝝ pp ordinē ip̄aꝝ alia rō repñtādi q̄ꝫ rō veſtigij ſz qꝛ i aliq̄ natura ꝯcurrūt multa repñtātia vnitatē ⁊ trinitatē. iō illa natura tal̄ hz rōnē imagis ſicut natura itellectual̄. tal̄ āt ꝯuerſus ñ eſt i aliq̄ natura iferiori. natura itellectuali. ⁊ iō oēs nature alie iferiores hñt p̄ciſe rōnē veſtigij. O

Queſtio. VI.

Circa tertiā ptez diſtictiōis i q̄ magr̄ agit de imagine. Quero p̄rio de memoria vtꝝ i pte itellectia ꝓprie ſumpta ſit memoria ꝓprie. i. itellectus habēs ſpeciē intelligibilē p̄orē naturalr̄ actu itelligendi.

¶ Et vr̄ q̄ nō qꝛ oīs ſpēs ipreſſa ab obo repñtat illud ſub illa rōne q̄ iprimit̄ ab eo: ⁊ ſi iprimit̄ ab alio adhuc repñtat ſb̄ eadē rōne: ſub q̄ repñtaret ſi iprimeret̄ ab obo: alioq̄n nō eēt ꝟa ſpēs eiꝰ: ſz ſpēs qñ iprimit̄ ab obo iprimit̄ ab eo: vt ſingulare ē qꝛ actio eſt ſingularis. ergo ſpēs ipreſſa a q̄cūq̄ nō p̄t repñtare vle: q̄le repñtat̄ itellectui. ḡ nulla ſpēs ipreſſa rep̄ſentat itelligibile ſub ratione intelligibilis vt vniuerſalis. ſ. met. i ꝓhemio.

¶ Scdo sic presentia obiecti est causa presentie spēi ⁊ nō ecōtra. non em̄: q: spēs est in oculo: ideo obiectū est presens. sz ecōuerso: ḡ prima repñtatio obiecti nō est per speciem: ḡ superflue ponitur species ꝓpter presentiā obiecti.

¶ Tertio sic. q̄libet spēs: si esset in intellectu: eēt forma naturalr agēs ad intellectionē: sed multe pñt esse in intellectu simul: si vna ponit: ḡ oēs ille naturalr agerēt ad intellectiōes sibi correspōdentes: ḡ simul essent plures intellectiōes i intellectu correspōdētes illis pluribꝰ speciebus: si em̄ aliq̄ illaꝝ ageret naturalr: ⁊ tñ nō eēt intellectio ꝟz eā sequeret ꝙ nūq̄ possit eē intellectio ꝟm eaz: q: cā naturalr agēs qñ agit: agit ꝟz vltimū potētie sue: sz si tūc nō p̄t hr̄e effectuz nūq̄ habebit: pluralitas aūt ista specieꝝ q̄ sequit ex hypotesi improbat p illā rōnez Algazelis. 4. metaph. q: sicut vnū corpus nō pōt simul figurari diuersis figuris: ita nō vr̄ idē intellectꝰ posse figurari simul diuersis obiectis. qd tñ sequeret ponēdo simul plures spēs intelligibiles.

Prio. ce. t. c. 116.

¶ Quarto sic: q: tūc vr̄ seq̄ ꝙ intellectus nō patiet ab intelligibili inquātū intelligibile: sz tm̄ patiet passiōe reali recipiēdo quandam formā q̄ erit sicut perfectio eius realis: recipit em̄ spēm illaz vt subiectū recipit accidēs reale: ⁊ ita nō patit intell's inquantum intell's ab intelligibili inquantū intelligibile: ⁊ ex hoc sequit ꝙ intelligere nō erit motꝰ rei ad aīaz. imo oīs intellectio erit actio eiꝰ absoluta. sicut forma stans non habens aliquē terminum extra.

¶ Itē posset cōseruari spēs illa sine actu ⁊ ita nō necessaria ꝯuersio ad phātasmata. ¶ Itē volūtas hz obm sufficiēter: sibi pñs vt circa illd possit agere lz nihil recipiat in se ab obo: igr̄ ita pōt esse in ꝓposito inquantū obiectuz est terminatiuū actꝰ. ¶ Cōfirmatur sicut est presens voluntati: q: i intellectu. quare nō ita de intellectu ⁊ phantasmate.

¶ Ad oppositū. Intellectꝰ qñq̄ est i potētia ꝓpinqua ⁊ accidētali ad intelligēdū: q̄ priꝰ fuit in potētia eēntiali ⁊ remota: istud aūt nō est in intellu: nisi p aliquā mutatiōez nō obiecti. pz q: i obiecto tm̄ est relatio rōnis. ḡ ipsius intellectus. igr̄ ista mutatio que fit ad talē potentiā ꝓpinquā. vr̄ esse ad aliquā formā: p quā obiectuz intelligibile est pñs intellectui: q̄ forma erit prior naturalr actu intelligēdi: q: prior ē natura potētia ꝓpinqua q̄ quis ē potēs itelligere q̄ sit actus intelligēdi: illa aūt forma per quā obiectū est sic presens: vocat spēs. ḡ in intellectu est ponere speciē intelligibilem.

¶ Aliter deducit argumētū p̄cedēs sic. q: alr se hz intell's qñ ē in potētia eēntiali añ addiscere. ⁊ alr qñ se hz in potētia accidētali añ intelligere. obiectū āt se nō hz alr. sed eodē mō. intellectus igr̄ se hz alr p hoc ꝙ est mutatus: sz oīs mutatio terminat ad aliquā formā ergo aliq̄ forma precedit actū intellectionis. istam non voco nisi speciem.

In ista q̄stione

negat oīs spēs intelligibilis p̄cedēs naturalr actū intelligēdi pp rōnes positas ad primā partem qōnis. ¶ Modus aūt ponēdi ē iste. habita impssiōe spēi sensibilis in organuz sensus: ⁊ toto illo

Mēr. q̄li. 4. q. 78. et 21. ⁊ q̄li. 5. q. 14.

processu vsq; ad virtutē phātasti
caz intell's agēs abstrahit ab ipo
obiecto in phātasmate: ⁊ imutat
intellectū possibilē ad simplicem
apprehēsionē essentie: ita tñ ꝙ in
tell's possibilis nullā spēm impr̄s-
sam recipit a phātasmate. nec est
odm pñs intellectui: nisi qr spēs
pñs ē in imaginatiōe: ⁊ hoc ꝓbat̄
ex ista deductiōe. sensus em̄ reci-
pit spēz aliā ab actu vel qr or-
ganum ē eiusdē rōnis cū medio: vel
qr spēs illa recepta est dispositio
ꝓpinq̄ ad actū sentiēdi recipien-
dū neutrū istoꝝ ꝯcurrit i intell'u.
est em̄ intell's virtus nō organica
et de se summe disposita ad actū
intelligēdi: igr̄ intell's nullā spēz
t.cō.6. recipit priorē actu. ¶ Hec dr̄ eē in
tentio Arist. 3. de aia. vbi cōmen-
dat antiquos dicētes animā esse
locū specierū nō totā: sz intellecti
uam: hec autē distinctio Arist. nō
vr̄ eē bona intelligēdo ꝙ alie ꝑ-
tes non hñt spēs: sunt em̄ spēs in
parte sensitiua: sz qr alie ꝑtes nō
habēt spēs vt loca: sz vt subiecta
hñt accidētia: intell's aūt hz eas:
vt locus: qr vt formā exp̄ssam nō
t.c. 11. impressaz. ¶ Hoc etiā accipit̄ ex
t.39. eo qd dr̄. tertio de aia. qd specula
t.c.30. mur qd qd est in phātasmatibus
t.39. ⁊ ꝙ phātasmata ita se hñt ad in-
tellectū: sicut sensibilia ad sensuz
⁊ ꝙ nihil intelligimꝰ sine phātas
mate: ⁊ plura similia dicit ph̄us.
¶ Ex his ꝯcludit ꝙ nullaz ponit
spēm intelligibilē: qr si ipsa pone
retur: intell's nō specularet̄ qd qd
est in phātasmatibꝰ: sz in spē itel
ligibili silr nō oporteret itellectū
cōuerti ad phātasmata: sz suffice
ret spēs itelligibilis: in q̄ haberet
obiectuz pñs ad qd conuerteret̄.
¶ Si arguit̄ ꝯ hoc qr ꝑ ph̄m ibi-
t.c.38. dem necesse ē ꝙ aut res sint i aia
aut spēs earū. ⁊ res nō sunt ergo
spēs. ¶ Dicit ꝙ ex ꝑte intell's est
spēs impressa: que est habitus vel
actus vel spēs expressa: q̄ est spēs
in phātasmate: vel qditas: q̄ qui-
ditas relucēs in phantasmate est
spēs respectu singularis. Nō em̄
hic lapis est in aia: sz qditas q̄ est
spēs respectu huiꝰ lapidis. ¶ Hec
etiā ponit̄ intētio Aug. q̄ vult ꝙ
verbū gignit̄ nō ex spē intelligibi
li: sz ex habitu. dicit em̄. 15. de tri-
ni. c. 10. ⁊. 24. ꝙ ex ipsa scia: quaz
memoria tenemus: nascit̄ verbū.
⁊ ex eodē lib. c. 11. ⁊. 18. Gignitur
verbū de sciētia: q̄ manet in aio.
Itē ad qd aliqd ꝑ se ⁊ primo ē in
potentia ꝑ se. illud ⁊ nō aliud re-
cipit ab agēte ꝓportionabile: sz
virtus apprehēsiua ꝑ se soluz est
in potentia ad cognitionē. Aug.
11. de trini. c. 2. ipsa forma q̄ visui Goffr.
imprimit̄: visio vocat̄. ¶ Idē po quoli.
nit doctor quidā negando spēm 9.q.19
intelligibilē: ⁊ pertractat illā rō- et q̄li.
nem de organo q̄ tacta est in posi 13.q.3.
tiōe ista. ¶ Ponit etiā aliam rō-
nem talē: qr quecūq; potētia ē in
potētia prio ordinata ad aliquē
actū. prio ꝑficit̄ s̄m talē actuz ab
agēte ꝓportionato pñte. sz potē
tia apprehēsiua est potētia p̄mo
ordinata ad hūc actū. s. apprehē
sionem: ḡ ab agēte ꝓportionato
prio potētia perficit̄ s̄z actū istū
qui est apprehēdere: ⁊ per ꝯñs in
tellectꝰ ab obiecto ꝓportionato
recipit cognitionē ⁊ nō speciem.

Contra istā opinionem Tertio de
arguo sic: siue aia. t.
intelligat̄ singulare: siue nō: non ⁊.cō. 8
est cura ad ꝓpositū: certū est em̄
ꝙ vl'e pōt ab intellectu intelligi:
et magis ponit̄ a philosophis ꝙ
intellectus est potētia distincta a
potentia sensitiua ꝓpter intelle-

ctionē vniuersalis. ⁊ ꝓpter cōpositionē ⁊ diuisionē: ⁊ ꝓpter syllogizationē: q̄ꝫ ꝓpter cognitionez singularꝫ: si posset intelligere singulare. ¶ Ex hoc igit̄ manifesto q̄ intell's pōt intelligere vniuersale: accipio hāc ꝓpositionē. Intellectꝰ pōt habere obiectū actu vniuersale ꝑfecte sibi p̄sens in rōne obiecti prius naturalr̄ q̄ꝫ actu intelligat. Ex hoc sequit̄ ꝓpositum q̄ in illo priori hꝫ obiectum sibi p̄ns in specie intelligibili: et ita hꝫ spēm intelligibilē priorem actu. Antecedēs assumptū videt̄ satis manifestū: qꝛ obiectū in rōne obiecti ē prius naturalr̄ actu. igr̄ vniuersalitas q̄ est ꝓpria ꝯditio obiecti inquātū obiectū p̄cedit actū itelligēdi: ⁊ sub illa rōne opꝫ obm̄ eē p̄ns: qꝛ p̄ntia obiecti p̄cedit naturalr̄ actū intelligēdi.

¶ Consequentiā ꝓbo. ¶ Primo ex parte vniuersalitatis obiecti. ¶ Scdo ex parte presentie. ¶ Ex parte vniuersalitatis obiecti: arguo sex viꝫ. ¶ Quarū due prime sumunt̄ ex parte phātasmatis representātis. ¶ Et due ex parte intellectus agētis. ¶ Et due ex ꝑte cōmunioris ⁊ minus cōmunis.

¶ Primo arguo sic. spēs ex hoc q̄ talis spēs hꝫ talē rōnez rep̄sentandi: ⁊ hoc respectu obiecti sub tali rōne representabilis: ḡ eadez spēs manēs nō hꝫ duas rōnes rep̄sentatiuas: nec ē respectu duarum rōnuꝫ representabiliū. sꝫ rep̄ntare obiectū sub rōne vniuersalis ⁊ singularis requirit duplicē rōnem representatiuā: ⁊ est respectu duplicis rōnis representabilis formaliter: igr̄ idē manēs idē nō representat sic ⁊ sic. ḡ phātasma qd̄ de se representat obiectuꝫ sub rōne singularis nō pōt ipsum rep̄ntare sub rōne vniuersalis.

¶ Vel pōt sic formari rō. eadez spēs ⁊ eiusdē rōnis nō est per se rep̄ntatiua obiecti sub oppositis rōnibus rep̄ntabilis. rō singularis ⁊ rō vniuersalis sunt opposite rōnes in cognoscibili ⁊ representabili. ḡ nulla eadez spēs ⁊ vnius rōnis pōt esse rep̄ntatiua alicuius obiecti sub rōne vniuersalis ⁊ singularis. Species i phātasmate rep̄ntat singulare sub rōne singularis. ḡ nō potest representare sub rōne vniuersalis idez obiectū. maior ꝓbatur: qꝛ species sub illa rōne representat obiectū: qua mēsurat̄ ab obiecto: sꝫ idem non pōt mēsurari duabus mēsuris oppositis: nec ecōuerso. tūc em̄ idē bis diceret̄ s̄m ph̄m. 5. metaphysice. ḡ eadē spēs nō pōt rep̄ntare duo obiecta opposita: nec idē sub diuersis rōnibꝰ obiectiuis oppositis.

¶ Respōdetur q̄ spēs eadē sub alio ⁊ alio lumine rep̄ntat obm̄ sub alia ⁊ alia rōne: sicut nocte lucētia in lumine diei rep̄sentant se sub rōne coloratoꝝ: in lumie aūt noctis sub rōne lucentiū. Sic in ꝓposito ꝑ lumē intells ⁊ phātasie eadē spē pōt rep̄ntare opposita in obiecto. ¶ Cōtra rep̄ntatiuuꝫ p̄us naturalr̄ ē aliq̄d in se q̄ꝫ in tali lumine vel tali rep̄ntet: qꝛ em̄ est talis spēs. iō ꝯgruit sibi lumē: in quo rep̄ntet vnū ⁊ nō aliud alioquin possꝫ poni q̄ eadē spēs rep̄ntaret colorē ⁊ sonuꝫ qꝛ spēs illa: vt in aere tremulo rep̄ntaret sonū: q̄ s̄m q̄ cōcurrit mediū extrinsecū medio cōnaturali ꝯiungitur organo auditus: vt in aere illuminato ⁊ ꝑspicuo: ⁊ s̄m q̄ est ꝯueniēs organo visus: rep̄ntaret colorē: ⁊ ita nō posset ostēdi aliq̄

A

B

t.c.20

distinctio repñtatiuoꝝ. i illo igit̄ priori opꝫ intelligere vnitatē spēi in se: quā ꝯsequit̄ vnitas repñtatiōis ⁊ obiecti repñtabilis ꝑ ipsaꝫ inquantū per ipsaꝫ repñtat̄: ⁊ ita aliq̄d qd̄ est idē in isto p̄ori nō p̄t hr̄e diuersam rōnē representādi: nec pōt representare idē sub alia ⁊ alia ratione representabilis.

¶ Uel forma sic rōnē. lumē non repñtat: qꝛ lumē i medio ē eiusdē rōnis siue videā albū siue videā nigrū: q̄d ḡ distinguit essentialr̄ repñtatiuū a repñtatiuo? altera ē tñ spēs ⁊ repñtatiuum albi ⁊ nigri: ⁊ ꝑ ꝯñs distinctio luminis nō causat distinctā rōneꝫ repñtādi vel repñtati: sꝫ manēte eadeꝫ nā repñtatiui sꝑ repñtat idem repñtabile: ⁊ eiusdē rōnis: nō est ḡ eadē sub diuersis rōnibus. ¶ Cōfirmat̄ rō. qꝛ repñtatiuū i lumine ꝑfectiori nō repñtat aliud: sꝫ repñtat idē: clarius tñ vt ptꝫ in lumine solis q̄ꝫ lune. ḡ lꝫ spēs in organo phātastico i lumine intell's agētis clarius repñtet singulare: vt intell's possit melius illud intelligere q̄ꝫ i lumie ꝓprio. s. phātasmate: nūq̄ꝫ tñ repñtabit obm vl'e sub rōne vl'i ꝑ qd̄cūq̄ꝫ lumē. Exēplū eoꝝ de nocte lucētibus nō vꝫ: sꝫ concludit oppositū. Nā quero an eodē repñtatiuo repñtat illa diuersimode de die: ⁊ de nocte: an alio et alio repñtatiuo: nō eodē: qꝛ illa tūc repñtarēt̄ de die sicut de nocte: qꝛ repñtatiuū prius ē aliq̄d in se: q̄ꝫ in tali vel tali lumine repñtet. si i alio ⁊ alio repñtatiuo rep̄sentant̄ diuersa in nocte lucentia habetur ꝓpositum siue idem sit lumen siue diuersum.

¶ Cōfirmat̄: qꝛ lumē nō rep̄sentatur formalr̄ nec ē rō formalis representatiui: sꝫ tm̄ est illud in quo aliq̄d rep̄sentatur: videt̄ ḡ q̄ q̄ꝫto lumē est ꝑfectius tanto in ipso p̄cisiꝰ ⁊ distinctiꝰ relucet illud q̄ representatiuū repñtat. Nec exēplum valet ad ꝓpositū: immo est ad oppositū. qꝛ vel due qualitates sunt i tali corpore: vt lux ⁊ color: quarū altera multiplicat se in lumine maiori pñte alia in minori: qñ nihil aliud efficaciꝰ mouens mouet: vel vtraq̄ꝫ multiplicat se simul in luce maiori: sed efficacius mouēs tm̄ ꝑcipitur: et minus efficaciter mouēs nō ꝑcipitur: sicut stelle de die multiplicant radios suos: sꝫ nō vident̄: qꝛ aliud luminosius efficaciꝰ mouet visuꝫ. Uel si vna est q̄litas sensibilis in tali corpore: ipsa ꝟtualr̄ cōtinet duo repñtatiua: color enim quodāmodo ꝯtinet lucē: cum sit lux i corpore terminato: ⁊ nō i alio ⁊ alio lumie' causat diuersa repñtatiua: aliud. s. in maiore: ⁊ aliud i minore: ⁊ ita semꝑ stat: q̄ nō sit ideꝫ repñtatiuū obi sub diuersa rōne rep̄sentabilis: quantūcūq̄ꝫ aliud lumē. ⁊ alid̄ ꝯcurrat. ¶ Si rñdeat̄ q̄ idē s̄m eandē qualitatem pōt esse simile diuersis: sicut vnū albū s̄m eandē albedineꝫ est sil'e diuersis albis. Hoc nihil est ad ꝓpositū. qꝛ in relatiōibus ordinis essentialis nō pōt esse alia: ⁊ alia depēdentia in aliq̄ ad duo in eodē ordine: vt puta eiusdem mēsurati ad duas mēsuras in eodē ordine: nec eiusdeꝫ ꝑticipantꝫ ad duo ꝑticipata: nec eiusdē effectus ad duas causas totales i eodem ordine: sicut ꝓbatū ē in qōne de vnitate dei: ḡ in ista relatione vbi nō est tantūmodo sil'itudo sꝫ imitatio ⁊ exemplatio passiua: impossibile est idem absolutū re

Desensu ⁊ sensato.

C

ferri ad diuersa: ꝛ ita nō pōt esse eadē species in ratione repñtati in diuersoꝝ sub rōne diuersoꝝ.

¶ Scōo ad istud primū mēbrū arguo sic. qz repñtatiuū ꝟz totā virtutē suā repñsentās oēm: aliqō sub vna rōne: nō pōt simul repre sentare: idē vel aliō sub alia rone obiecti: ꝟz phātasma i eodē istan ti: q̄ intelligit vle sm totā virtutē suā repñsentat obiectū: vt singula re: virtuti phātastice: qz tunc est actual imaginatio illiꝰ oꝝ in singulari: ꝛ ptz qz sm totā ꝟtutem phātasmatꝫ: qz alias ꝟtus phantastica nō posset hꝝe p phātasma ita pfectū actuz circa oēm: sicut obiectūmatū ē rei. [illegible] pt repñsenta re obz sub alia rone repñsentabil.

¶ Itē qre nō pt i imaginatiua eē actio respectu oꝝ actu vtis: ſ si pt esse ibi spēs respectu talis obiecti: cū actus sit q̄dam spēs.

3. de aia. t. c. 18.

¶ Er alio mēbro arguit sic. Intellect agēs ē potētia mere actiua sm phoꝝ: qz est illud: quo est oia facere sicut possibilis est: quo est oia fieri. ꝛ ꝟz phz est sicut ars

3. de ai a. t. c. 18.

ad materiam. i. ita comparatur ad intellectum possibilem sicut ara ad materiam: omnis autem actio realis habet aliquem terminū realem ꝛ vnū ille autē terminus realis non est in phantasmate. qz intellectus agens nihil cāt i phātasmatibꝰ. Qz illō receptū ē ꝛ cētellig. ꝛ ita intells agēs

Ut dꝫt Auer. 3. de aia. c. 19.

nō trāsferret oēm ab oꝝ dine i oꝝ dinē nec illō esset magis ꝓportio natū intellectui possibili q̄ phātasma. Ergo est in intellectu possibili: qz nihil recipit i itellu agē te. illō autē primū causatū nō pōt poni actꝰ intelligēdi: qz primus terminꝰ actiōis intells agēs ē vle in actu: vle autē i actu ꝓcedit actū intelligēdi: sicut ꝓdictum ē in antecedēte: qz obiectū sub rōne obiecti ꝓcedit actum.

¶ Nō arguit ꝟ q̄ phātasma intellu a gēte nō possit cāre intellectionē. Sz nō intētione vtis nisi priusspecie: ꝛ illa sola est actu vle. ꝛ actu vle ꝓcedit natura intellectionē sui. ꝛ vniuersale est primus terminus eius. D

¶ Et cōfirmat rō qz intellectus agētis est facere de nō vñ vle: vt de itellecto in potētia intellectū i actu: sicut dicunt auctoritates phi ꝛ Cōmētatoris. vñ Cōmētator tertio de aia dicit q̄ si cētie rerū cēnt vles: sicut posuit Plato: nō idigerem sm ipm intellu agēte: cū aūt vle inquātū vle nihil sit in exiſtētia. ſz tātū sit i aliquo: vt repñtāte ipm obiectum sub tali rone. Ista verba nullū intellectū hñt: nisi qz itells agens facit aliqd repñsentatiuū vtis de eo: qđ fuit repñsentatiuū singularis: quōcūq; illō de: itelligat materialit vel ꝟtualiter: hoc realiē est facere repñsentatiuū sub rōne vtis: qz actio realis nō terminat nisi ad repñsentatiuū oꝝ sub rōne vtis: ergo talis actio intells agētis terminat ad formā aliquā realē i exiſtētia: q̄ formaliter repñsentat vle inquātū vniuersale: qz aliē nō posset terminari actio eiꝰ ad vle sub rone vniuersalis.

Cō. 18.

Dicē qz terminꝰ actiōis itells agentis ē obiectū vle sub rone vniuersalis lucēs i phātasmate

¶ Cōtra. vle oꝝ sub rone vtis lucēs in phātasmate nō habet nisi cē diminutū: qz cē repñsentatū i imagine: sed in aliqō cē habet: hoc ē i quātū i aliquo: vt in repñsentate ipm sub illa rone vtis

ita. ſ. qz

ita.s. q' intell's agēs sicut dcm̄ ē facit aliqd̄ repñtatiuū vl'is de eo qd̄ fuit repñtatiuū singulis: cuz termin⁹ actiōis realis nō sit ob'z hñs eē diminutū. vt eē cognituz vel repñtatū: sz quid reale seq̄tur q' talis actio intell's agētis terminat̄ ad formā realē in existentia: qua formal'r repñtatur vl'e vt vl'e: ⁊ quā formā realē cōcomitat̄ terminus intentionalis vt obiectum vniuersale s̄m esse representatū quod hz in specie.

¶ Itē scd̄o s̄z istā viā sic. Intellect⁹ agēs i rōne actiui nō excedit possibilē i rōne passiui. ḡ q̄cquid causat̄ ab intell'u agente: recipit̄ i possibili: ḡ prim⁹ terminus actiōis intell's agēt̄ recipit̄ i possibili. ⁊ ita cū p̄ma actio intell's agētis sit ad vl'e in actu: illud vl'e vel illud q̄ ip̄m hz eē tale: recipiet̄ i intellectu possibili.

¶ Hic d'r q' actiōe intell's agēt̄ solūmō remouet̄ ꝓhibēs: sequestrādo q̄ditatē a singularitate: nō i. essendo: sz in imutādo: nec agit i phātasma: nec in intell'm possibilē: sz ꝯtingit phantasma v̄tual'r. hoc sic exponit̄ i phātasmate ē q̄d: ⁊ hoc in lumie ꝯcreato possibili ip̄z aūt q̄d: ē motiuū possibil' sic illumiatū. h: nō. Exēplū. si sol illumiaret albū ⁊ dulce albū mouet mediū illuminatū: dulce sibi ꝯiūctū: nō: ḡ lumē abstrahit colorē a dulcedine ⁊ seq̄strat: quātū ad imutare: ⁊ remouet ꝓhibēs ñ imutatiuū. ¶ Cōtra. aut q̄d i phātasmate hz sufficiētē v̄tutē actiuā imutādi possibilē ad itellectionē vl'is: ⁊ seq̄tur q' vl'e nō ē termin⁹ actiōis intell's agentis: aut nō: ⁊ requirit̄ aliud agēs ꝓprie agēs eo mō q̄ ipsi q̄d: deest v̄tus actiua ꝓprie

de hac opi. vide infra. q. 7. h⁹ distin.

¶ Itē hoc ꝯiūctū q̄d nō ꝓhibet sicut nec q̄d eē: ita nec eē: motiuum intell's. ¶ Itez remouens ꝓhibēs hz actionē preuiā actioni illi⁹: a q̄ ꝓhibet̄? Da illā hic: ⁊ in q̄d: ⁊ ad quē terminū terminatur. Sz hoc soluit̄ ꝑ illud: hoc sic exponit̄: q: arguit cōtra proprie remouens: non ꝯtra disponens passum ad recipiendum.

¶ Scd̄z tertiā viā arguit̄ prio sic Habit⁹ min⁹ vl'is ⁊ mag̃ vl'is sūt distincti habit⁹ ꝓprij: alioq̄n metaphysica vt metaphysica nō eēt habit⁹ distinct⁹ intell's: q: esset de vniuersalissimo ob'o ad oīa alia obiecta: habitu aūt vl'iori ꝯtigit vti nō vtēdo aliq̄ alio habitu minus vl'i. ḡ ꝯtingit hr̄e actuz circa vl'ius eo mō: q̄ respicit̄ ab habitu illo vl'iori nō hñdo actū circa minus vl'e: sz nō hr̄ act⁹ intelligēdi circa vl'ius: nisi ip̄m sub tali rōne sit pñs intellectui sub rōne pñtis sz nō hr̄ act⁹ intelligēdi: circa ip̄z in rōne pñtis: nisi sub rōne vl'is. ḡ vl'ius pōt eē pñs itellectui absq̄ pñtia alicui⁹ minus vl'is. sz si p̄cise intelligeret̄ obiectū in phātasmate nunq̄ esset maius vl'e pñs nisi in min⁹ vl'i. q: nūq̄ nisi in singulari phātasiabili. ḡ ē pñs i spē intelligibili exñte in intellectu.

¶ Itē vltimo q̄ ad hāc viā arguo sic. vl'ius nūq̄ app̄hendit̄ quātū ad suā indifferētiā totā: qñ app̄hendit̄ i suo inferiori: tota em̄ indifferētia vl'ioris est s̄m q' ip̄m vt cōceptū: est idē cuilibet inferiori nunq̄ aūt cōmunius: vt ꝯceptuz tm̄ i inferiori aliquo: est idē cuilibet inferiori suo. sz p̄cise illi: in q̄ cōcipit̄. ḡ q̄dcunq̄ vniuersale cōceptū in singulari: vel cōmunius in minus cōi nō concipit̄ s̄m totā suā indifferentiā: pōt aūt intell's

concipere illud ꝑm totam suā in differentiā: ꝗ nō ꝯcipit ꝑcise cōmunius in minus cōi: vel vniuersale in singulari: ⁊ ita non ꝑcise concipit vt̄e in phātasmate: phātasma em̄ nō est ꝓprie: nisi ipsi⁹ singularis: ⁊ hoc inquantū ē singulare spēi specialissime: ⁊ hoc si phantasma sit sibi impressum ab aliquo debite propinquato.

¶ De scdo mēbro. s. pñtia obiecti ꝓbat̄ illa ꝯña prima. prio sic: aut intell's pōt habere obm sibi pñs in rōne obiecti intelligibilis absq; hoc: ꝙ sit pñs alicui potentie inferiori: aut nō: si nō. igr̄ non pōt hr̄e aliquā operationez sibi ꝓpriā sine potētijs inferioribus qꝛ si non pōt hr̄e obiectū suū sibi pñs sine eis non pōt hr̄e opationez sine eis. igr̄ nec eē sine eis ꝯz argumentū phi in ꝓhemio lib. de aia. Unde non ꝯtingeret intellectū separi a corpore sicut ꝑpetuū a corruptibili: nisi posset hr̄e opationē ꝓpriā nō depēdentez a ꝑte sensitiua. si aūt pōt hr̄e obm pñs absq; eius pñtia potētie inferiori ꝗ hz. hec ꝯñtia ꝓbat̄: qꝛ agētia talis pñtie obiecti. s. phantasma et intell's agens sunt sufficiēter appropinquata intellectui possibili ⁊ agunt ꝑ modū nature: ⁊ ita causant necessario in illo ꝑsentiam cui⁹ est receptiuus. mō obiectum nō est pñs intellectui possibili in cognitiōe abstractiua añ actū elicitū nisi ꝑ aliqd repñtatiuum: qd voco spēm: ⁊ sic habeo ꝓpositū.

t.c.12. ⁊.13.2. de aia t.c.21.

¶ Scdo sic. alie potētie cognitiue hñt obm pñs eis non solū pñtialitate scdaria. s. qꝛ illa sunt pñtia alijs potētijs inferioribꝰ: sz ꝓpria pñtialitate: sicut sensus cōis hz colorē sibi pñtez: nō tm̄ inquātū est pñs visui: sz qꝛ hz spēz eius pñtez in organo sensus cōis: ꝗ cū hoc sit ꝑfectiōis i potētia cognitiua. s. posse hr̄e obm sibi pñs sub rōne qua est obiectū talis potentie: sequit̄ ꝙ intell's non tm̄ pōt hr̄e obiectū sibi pñs qꝛ ꝑsens est virtuti phātastice: sz ꝓpria pñtialitate inquantū. s. relucet intellectui ꝑ aliqd qd est in intellectu.

¶ Itē potētia nō potēs hr̄e actū nisi circa obiectū sibi ꝑsens si nō pōt habere illud pñs: nisi ꝑ aliquā aliā potentiā: cui ꝯiungitur ꝯtingenter: depēdet in opatione sua a tali potētia sibi ꝯtingēter coniūcta: ⁊ ita est imꝑfecta: intellectus certū est ꝙ non pōt habere opationē nisi circa obiectū sibi pñs. ⁊ ꝑ te nō pōt habere obiectū pñs sibi nisi in virtute phātastica virtus autē phātastica ꝯtingēter cōiungit̄ intellectui inquantū potentia est. igitur intellect⁹ in operatione sua depēdet ab illa potētia: cui ꝯtingenter ꝯiungit̄: ⁊ ita hec positio ponit in ea iꝑfectiōez potētie cognitiue: nulla aūt imꝑfectio est ponēda in aliq̄ natura: nisi necessitas appeat in tali nā: ꝗ imperfectio talis non ē ponenda in intell'u. ¶ Si obijcias pluralitas non est ponēda: nisi vbi ē necessitas. hic aūt nō est necessitas: cū ita bñ possit poni intellectū hr̄e actū sine spē: sicut cū spē. ꝗ non est ponenda talis species.

F

8.phy. t.c.56. ⁊.2.de gene. t.c.59.

1.phy. t.com. 35. et. 50.

¶ Rñdeo. necessitas est qñ ꝑfectio nature hoc requirit: licz aūt hoc suppositū qd ē hō: possit hr̄e obiectū sibi ꝑsens in phātasmate qꝛ hō est: tñ natura intellectualis hois: vt intellectualis est: nō hz obiectū sufficienter sibi ꝑsens si non hz ipm nisi in presentia mēdicata a virtute phātastica: hoc igitur multum vilificat naturam

intellectiuā vt itellectiua ē q: re
mouet ab ea illd qd ē pfectiōis i
potētia cognitiua ⁊ inuenit i po
tentia sensitiua vt in vtute phā=
tastica. ponit igr hec pluralitas
pp necessitatē q: pp pfectiōez na
ture persectioris saluandā maio
rē q̄ sit nature impfectioris vel
saltem equalem.

G **Ad q̄stionē** ergo di=
co q̄ ē ne
cesse ponere in intellectu spēm i
telligibilē p̄orē naturalr actu in
telligēdi pp rōnes iā positas ex
pte obiecti inquātū vl'e ⁊ inquā
tū pñs intellectui q̄ due ꝯditio=
nes: vl'itas. s. ⁊ pñtia p̄cedūt natu
ralr itellectionē. Hec ēt vr itētio
t.c.37 Arist. q. 3. d aia volens q aia sit q̄
dāmō oia: quasi pbādo exponit
se. q est p sensus sensibilia. ⁊ p in
Hen. ⁊ tellectū vl' sciam scibilia: qd aliq
Goff. exponūt q nō loqt vniformit h ⁊
ibi. q: de sensu loquit quantū ad
speciē ipressaz: de itellu aūt quā
tū ad habitū scie. ¶ Sz hec expo
1. d aia sitio nō videt eē ad itētionē phi:
t.c.25. q: sicut antiq posuerūt aiam eē
⁊ inde. oia realit: vt oia cognosceret: sic
phs ponit eā esse oia nō realiter
sz p quādā sil'itudinē. Si aūt p
sensus esset sensibilia ppt sil'itu
dines ipressas: ⁊ p itellectū esset
intelligibile: aut hoc esset ppter
sciam: q̄ est in intell'u: ⁊ ita nō es
set scibilia ppt sil'itudinē: q: scia
de se nō est sil'itudo intelligibilis
circūscripta oi alia specie obie=
ctū repñtāte: aut p p aliqd phan
tasma repñtās odm intelligibile
⁊ tūc nō esset aia in intelligibilia
oia p intellectū: sz aia p phātas=
ma: nihil em esset ibi repñtans in
telligibile nisi phātasma tātū sz
t.c.32. positiōez istā. ¶ Itē Ari. 8. phy.
ponit q acq̄sita scia reducit in=
tellect⁹ de potētia essentiali ad
accidentalez. quero q̄d intelli=
gat per sciam. nō habitū sequē
tem actū: q: qñ itellect⁹ egit nō
fuit in potenia essentiali. māifes
stū est igr q formā p̄cedētē actū
ḡ spēm intelligibilē: pbatio. tū
q: phātasma nō reducit intell'z
de potētia essentiali ad poten=
tiā accidētalē: q: ois illa scia: q̄
dr habit⁹ q̄ditatis primi obiecti
esset in phātasia. ergo ibi esset
ois habit⁹ de eodē: q: sz phz. 9.
meta. idē habitus intell's ⁊ scia
¶ Exp̄ssi⁹ tñ est ad istud intētio
Aug. Qd deduco sic. Nihil ei suf
ficient natū est gignere notitiaz
actualē: nisi ip̄m habeat odm p⁹ H
naturalr q̄ actū: pñs sibi in se vl'
in aliq repñtante ip̄m. Sz negā=
do spēm intelligibilē. tota pars
intellectiua nō hz ante actū intel
ligendi: obiectum sibi pñs in se:
nec in aliquo repñtante: ergo ne
gādo spēm intelligibilez: nihil in
intellectiua parte erit sufficient
natū gignere actū intelligēdi. Et
ita nihil in pte itellectiua erit suf
ficienter memoria respectu taliū
intellectionū vel gignitionū: qd
negat Aug. 12. de tri. c. 14. ⁊. 15.
¶ Si respōdeas q memoria ē i
pte intellectiua pprie sumpta p
hoc q intell's fact⁹ est i actu prio
intelligēdi: ⁊ sic ē actiu⁹ respectu
scdi act⁹ itelligēdi: ita q hñs no
titiā p̄mā ꝯfusam actiu⁹ ē respe
ctu notitie scde disticte. ¶ Cōtra
hoc est ꝯ opi. istam ⁊ ꝯtra Aug.
Contra opi. q: ponit q vl'e vt in
phātasmate: ē ibi q̄si in memoria
vt aūt mouēs ad actum intelligē
di est ibi p̄sens: quasi in itelligen
tia ḡ p istā opi. null⁹ actus intel
ligēdi est memorie: sz itelligētie.
Est etiā hoc cōtra Aug. vt ap=

paret de tri. 15. c. 21. Memorie in
qt tribuẽtes oẽ qđ scimꝰ ⁊ si nõ in
de cogitemꝰ. Intelligentie vero
ꝓprio mõ quodã tribuẽtes cogi
tatiõis informatiõez. ⁊ li. eodẽ. 15.
⁊. 7. Nihil intellimꝰ nisi ꝑ intelli
gẽtiam. ¶ Similr arguit rõne: qꝛ
actus ille: q̃ memoria est in actu ꝑ
mo: aut ẽ idẽ cũ illo actu itelligẽ
tie: ⁊ tũc idẽ erit rõ gignẽdi se: aut
erit alius: ⁊ tũc vel erit simul cum
actu intelligentie: ⁊ tunc duo actꝰ
erũt simul. aut nõ: ⁊ tũc memoria
formaliter gignet: qñ non erit: est
em̃ memoria formalr ꝑ te ꝑ illud
qđ non est: qñ gignit actus scđs.
¶ Si ẽt dicas ꝙ mẽoria est mẽo
ria ꝑ habitũ sciẽtialẽ. Hoc nõ stat
cũ opi. qꝛ dicit ꝙꝑ habitũ nõ ẽ ob
iectũ p̃sens nisi i phãtasmate. ⁊ iõ
habentẽ habitũ opꝫ recurrere ad
phãtasma: ad hoc. vt actu intelli=
gat. ergo nõ ẽ obiectũ p̃sens ꝑ ha=
bitũ sciẽtialẽ p̃cise: sꝫ ꝑ phãtasma
qđ nõ ẽ i ꝑte itellectiua. ⁊ hoc ma
gis patebit rñdẽdo ad auctorita
tes Au. ponẽtis sciẽtiã in memo
ria: ⁊ nõ speciẽ impressam in intel
lectu: sicut arguit ex verbis eius.
¶ Et cõfirmatur hoc: qꝛ habitꝰ
scientie per quẽ reducitur intel=
lectus de potentia essentiali ad
t. c. 25. accidentalẽ respectu actuum de
⁊. 55. quibus loquitur phs. secũdo de
t. c. 32. anima. ⁊. 8. physicorũ. precedit
actum intelligẽdi: sꝫ sciẽtia que
est habitus: sequitur actus: qꝛ
ex eis generatur. vñ illa sciẽtia ꝑ
ma est spẽs qdã: ⁊ habitꝰ: qꝛ na=
ta radicari ⁊ firmari in itellectu:
nõ tñ omnis habitꝰ est species.
Et ꝑm istos nõ videt aliquis ha
bitus ponẽdus in intellectu: sed
tñ in virtute phãtastica: qꝛ scđꝫ
quẽcunqꝫ modum est obiectum
in aliqua potentia: ꝑm eundem
modum sunt omnia: que virtua
liter continẽtur in obiecto. Igit
si obiectum vniuersale non sit ꝑ
suum representatiuum in intel=
lectu: sed in virtute phantastica
omnia explicanda ⁊ explicabilia
de illo obiecto erunt ibidez. ⁊ ita
non erit nisi habitus phantasti=
cus maxime si phãtasmata ordi
nata ꝯcurrent. Et erit explicãs
omnes veritates scibiles de illo
obiecto. ⁊ omnis scientia erit ibi
fundamentaliter ⁊ perfectio eiꝰ
non erit perfectio intellectꝰ qđ
est contra phm. ⁊ cũ illa species
phantastica virtualiter cõtineat
actũ intellectus: sequit ꝙ actus
ille erit phãtasia. ¶ Ad. q. ergo
dico ꝙ opꝫ ponere in intellectu
vt habet rationẽ memorie spe=
ciẽ intelligibilẽ representãtẽ vni
uersale priorem actu intelligen
di naturaliter. ⁊ huiꝰ necessitas
est duplex vna ex ꝯditiõe ꝑ se ob
iecti: que est vlitas que vt ꝑ se ra
tio obiecti semper p̃cedit actuꝫ
qđ nõ esset nisi esset species im=
pressa in intellectu. alia est condi
tio: ⁊ dignitas potentie superio=
ris: ne ipsa vilificetur. quomodo
aũt vilificaretur dictum est in p̃
cedẽti. q. ¶ Ad euidẽtiã ergo. q.
sciẽdũ ꝙ memorie. vno mõ vt est
cõseruatiua specierꝫ p̃teritoruꝫ:
vt p̃terita sunt. ⁊ isto mõ loquit
phs in de mẽoria ⁊ reminiscẽtia
alio mõ vt est ꝯseruatiua specierꝫ
repñtãtiũ obiecta in se: siue sint
realiter: siue nõ: ⁊ hoc mõ loquẽ
do de mẽoria: dico ꝙ opꝫ poner
spẽꝫ in itellectu vt hꝫ rõnẽ memo
rie. tũ ꝑꝑ vlitatẽ. tũ ꝑꝑ dignitatẽ
potẽtie. tertio mõ accipit ꝓut hꝫ
aliqđ p̃ncipiũ eliciẽdi aliquã no
titiã actualẽ: qđ tñ non manet si
ne actu scđo qũ oposuit Aui. spe

No. ꝙ
i repor
tationi
bꝰ p̃mi
alr diẽ
in cor=
pe qõ=
nis. diẽ
em̃ sic.
Addi=
tõ alio
rum.

ē in intellectu nostro: ⁊ de ista dicet in questiõe sequenti. hec q̃ supra phaum vt esse in tertio phi. t.c.37. 3. de anima. vbi dicit q̃ alia est q̃ dãmodo oia intelligibilia p intellectũ sicut sensibilia p sensum q̃ non põt intelligi p habitum: q; nõ est similitudo representativa obiecti: q; sequit actum aliq̃ habit⁹ omnis. ¶ Et ꝓfirmatur hoc. q; habit⁹ scientie p quas reducit intellect⁹ de potẽtia essentiali ad potẽtiã accidẽtalẽ respectu actuũ: de quo loquit phs. 2. t.c. 25. ⁊.55. de aia. ⁊. 8. phi sicut ũ. necessario p̃cedit actũ intellectũ. scientia ãt que habit⁹ est sequit actũ: eo q̃ generatur ex actib⁹. vñ ista scientia: que reducit intellectũ de potẽtia essentiali ad potẽtiam accidẽtalem est spẽs: quevere est habit⁹: q; nata radicari ⁊ firmari in intellectu: sed tñ nõ omnis habit⁹ est species. q; habit⁹ actualit⁹ radicat⁹ ⁊ firmat⁹ nõ est species q̃ p̃cedit actũ nata radicari ⁊ firmari: q; ista postea firmatur per actum. ¶ Itẽ fm istos nõ videt aliquis habit⁹ ponendus in intellectu nostro: sed tãtuz in virtute phãtastica. q; fm quẽcunq; modũ essendi est obiectũ in aliqua potẽtia. fm eundem modũ essendi sunt oia que continent in ipso obiecto virtualiter. igitur si obiectũ non sit per suuz representatiuum in intellectu: sed in virtute phãtastica omnia explicãda et explicabilia de illo obiecto erũt ibidem. ⁊ ita non erit nisi habit⁹ phãtastic⁹. p̃cipue si phãtasma ta o:dinate cõcurrãt explicans oẽs veritates scibiles de illo obiecto. ⁊ omnis sciẽtia erit in phãtasia⁊ p̃fectio eius ⁊ nõ erit perfectio intellect⁹ cõtra phm. ⁊ sic cũ ista spẽs i phãtasia virtute sua cõtineat actũ itellect⁹. ergo act⁹ ille erit i phãtasia. ¶ Itẽ Au. 13. de tri. c. 4. ⁊. 15. c. 3. inuestigat trinitatẽ. vbi dicit q̃ ipossibile ẽ accipe imaginẽ trinitatis ex aia nra vel in mẽte: nisi p hoc: q; aliq̃d ẽ in memoria ex q̃ exprimit aliõ tũc arguo sic. si i mẽte ẽ aliq̃d exprimẽs ꝛbũ opz q; hoc sit p aliq̃d itrinsecũ siue extrinsecũ. sz nõ ẽ exprimẽs ꝛbũ nisi memoria habẽs oẽm mẽti p̃sens intra se. alias nõ erit exprimẽs. & cũ oẽs nõ sit p̃sens in memoria q̃ditatiue ⁊ realit⁹ necvt ẽ i phãtasmate: uel ẽ aliquo rep̃sp spẽs intelligibile

Ad argumẽta in oppositũ p̃ncipalia p̃mo appet q; illud argumẽtũ p̃mũ nõ cogit: q; si valeret ꝛcluderet cõtra oẽz opi. q; nullo mõ possit itelligi vniuersale q̃cq̃d eñ sit illõ p q̃õ vniuersale. repsentat: sitr repsentabit: sicut si esset impressus ab obiecto sz si ipsimeret ab obiecto impressit meret a singulari q; act⁹ ẽ singularis sicut argumẽtũ dicit. 3õ respõdeo q; alia põt esse ratio agẽdi: ⁊ alia rõ agentis singularitas est ꝛditio agentis nõ ratio agẽdi sz rõ agẽdi est ipsa forma existẽs i singulari: sz quã singulare agit. Cũ ergo accipit q; q̃cũq; species signit ab aliquo repsentat ipm fm illã rationẽ sz quã signit ab eo: si intelligat de rõne signẽtis: falsa est: si de rõne signendi: cõcedi põt: ⁊ tũc cõsequit q; repsentat eũ sub rõne singularis: sz sub rõne nature: q; ratio nature est ratio signẽdi. ¶ Sz ista respõsio nõ vr sufficere: q; ita videret q; spẽs in sensu repsentaret vt̃ re nõ singulare: q; ratio signẽdi speciem in

sensu nõ est singularitas sz ratio
nature. ¶ Jõ generalr respõdeo
q̃ qñ spẽs gignitur ab aliquo: si=
cut a totali cã: rep̃sentat ip̃m sub
illa rõne: sub q̃ gignit̃: loquendo
de rõne gignẽdi: ⁊ ẽt representat
ip̃m ꝯcomitãter sub rõne gignen
tis: aut saltẽ nõ sub rõne opposi=
ta rõni gignẽtis. ⁊ iõ spẽs in sensu
nõ rep̃sentat obiectũ sub rõne vni
uersalis: q̃ est ꝯditio opposita rõ
ni gignẽtis singularis: sz in ꝓpo=
sito obiectũ nõ est cã totalis gi=
gnẽs respectu speciei itelligibilis
qꝛ cũ ip̃o agit itellectꝰ agẽs sicut
ꝑtialis cã: ⁊ iõ genitũ ab istis dua
bus causis põt representare obie
ctum sub opposita ratione singu
laritatis: que est ratio gignẽtis.
¶ Ad scd̃m de p̃sentia ista: dico
qd̃ ob̃m respectu potẽtie hz p̃mo
p̃sentiã realẽ. s. approximationẽ
talẽ: vt possit gignere spẽm talem
in intellectu: q̃ est forma itellectꝰ.
Scd̃o ꝑ istã spẽm genitam: q̃ est
imago gignẽtis: est obiectũ p̃sens
sub rõne cognoscibilis siue repre
sentati. p̃ma p̃sentia p̃cedit natu
raliter scd̃am: qꝛ p̃cedit naturalr
ipressionẽ speciei: ꝑ quã ẽ formalr
k scd̃a p̃sentia: qñ igr̃ accipit̃ q̃ spe
cies in itellectu nõ est cã p̃sentie
ob̃i. dico q̃ falsum est de p̃sentia
sub rõne cognoscibilis saltẽ in co
gnitiõe abstractiua: de qua mõ lo
quimur: ⁊ cũ ꝓbat̃ qꝛ p̃us est ob̃z
p̃sens q̃ spẽs ibi: hoc est verꝝ de p̃
sentia reali qua agẽs ẽ p̃ñs passo
⁊ intelligo sic qd̃ in p̃mo signo na
ture est obiectũ in se vel in phãtas
mate p̃sens itellectui agẽti. In se
cundo signo nature: in q̃ illa sunt
p̃sentia itellectui possibili: vt agẽ
tia passo: gignit̃ species in intelle
ctu possibili ⁊ tũc in tertio per spe
ciem est obiectũ presens sub ratio
ne cognoscibilis.
¶ Ad tertiũ Aug. 6. de tri. ponit Idẽ. 1
memoriã eẽ multoꝝ simul cogni tri. c. 5
toꝝ habitualr sic̃ pz ibi de perito 6. ⁊. 7
multaꝝ disciplinaꝝ. ꝯ opz ꝑz oẽz et. 14
op. ponere multa cognita in me= tri. c. 6
moria habitualr: ⁊ illa vt sunt ibi:
sunt aliq̃ mõ cã notitie genite: ꝑz
Au. ⁊ nõ nisi cã naturaliter qua=
tenꝰ p̃cedũt actũ volũtatis: igr̃ si
argumẽtũ vz ꝑm oẽm opi. cõclu=
deret actualẽ cognitionem simul
plurimũ. ¶ Jõ rñdeo sicut dictũ
est de p̃mo cognito scd̃a. q. huius
tertie di. qꝛ cuiuscũq̃ spẽi singu=
lare fortiꝰ p̃mo mouet sensum: eiꝰ
phãtasma efficaciꝰ imprimit̃: ⁊ p̃
mo mouet itellectũ: ⁊ quo ad istũ 2
primũ actũ nõ est in potestate nõ
stra q̃n intelligamꝰ ꝑm Aug. 3. de
libero arbi. Nõ ẽ in ꝑtãte nr̃a q̃n
visis tãgamur. Sz isto actu posi=
to in ꝑtãte nr̃a est cognitio actua
lis cuilibz habitualr noti. de hoc
dist. 6. dicet̃. Cũ igr̃ dicit. aut põt
mouere ista spẽs ad itellectiõem
aut nõ. dico q̃ põt. sz si alia spẽs
fortiꝰ mouet. ista impedit̃ ne mõ
moueat. p̃t ãt postea ꝑ iperiũ vo=
lũtatis iperãtis mouere ad cogni
tionẽ istiꝰ: ⁊ cuiuslibet alteriꝰ obie
cti habitualr cogniti. ¶ Ad Alga
zelẽ dico q̃ silitudo nihil valet: qꝛ
hic tollit̃ illd̃ qd̃ ẽ ibi rõ ipossibili
tatis. qd̃ ꝓbat̃ ꝑ Arist. ⁊ Cõmẽta
torẽ. 7. metaphy. vbi volũt q̃ rõ= t. c. 23
nes oppositoꝝ nõ sunt opposite
in itellectu. ¶ Ad q̃rtũ dico q̃ nõ
tm̃ itellectꝰ patit̃ ab ob̃o reali im
p̃mẽte talẽ speciẽ realẽ: sz ab illo
obiecto: vt in spẽ itelligibili: pati
tur passiõe itẽtiõis: ⁊ illa passio ẽ
receptio itellectiõis: q̃ est ab itel=
ligibili iquãtũ itelligibile est relu
cẽs in spẽ itelligibili. ⁊ istd̃ pati ẽ
intelligere: sicut patebit in q̃stiõe

prima. ¶ Cūvltra ꝺ ducis ꝙ tūc intellectio nō eſt motꝰ rei ad aiam mā: nō ſequit̄ qꝛ ipſeſſio ſpēi eſt q̄ꝺā motꝰ rei ad aiaz: quatenꝰ res hz eſſe in illa ſpē: intellectio ēt ſe quēs ſpēm impꝛeſſaz eſt motꝰ rei ad animā: quatenꝰ p̄ itellectionē obiectū hz eē in aia actualiter cogniti uz: qꝺ p̄ius tantum habuit eſſe habitualiter cognitum ꝛc.

Ad rōnes alteriꝰ opinionis. Cuz p̄mo arguit̄ in p̄ma opi. ꝙ recipe ſpēz quenit̄ ſēſui p̄ciſe: qꝛ potētia ē oꝛganica: ꝺico ꝙ hoc ē falſū: qꝛ illō nō eſt p̄cipa cā: ſz p̄cipa cā ciuſcūq; potētie habēꝺi ſpēm p̄ſen tē repꝛeſentātē obiectū ſuū ē: qꝛ ipa eſt cognitiua: ꝛ natura dedit ſibi: vt poſſit habere obiectū p̄ut̄ naliter ſibi p̄ſēs cognoſcat. Sz potētie oꝛganice dedit: vt obz ſit p̄ſens nō in potētia ipa ſz in oꝛgano. hoc ē i pte coꝛpis quā perficit potētia oꝛganica: ꝛ illa p̄ntia ſufficit: qꝛ totū ꝓpoſitū ex pte coꝛpis ſic mixta ꝛ ex potentia hz ſpēm. ꝛ hmoꝺi tot ſufficiēter obm eſt p̄ns: qñ ſpēs eſt in illa pte coꝛpis. Cuz igr̄ intellectui nihil pfectiōis auferat̄ inquātū potētie cognitiua eſt: ex hoc ꝙ nō eſt oꝛganice: imo magis addit̄ ſibi pfectio ſeq̄tur ꝙ ſibi poſſit eſſe obm p̄ns añ actuz ſicut alijs potētijs. ſed illa p̄ſentia nō erit p aliq̄ꝺ ipꝛeſſum oꝛgano: qꝛ nō hz oꝛganū. g erit p aliq̄ꝺ ipꝛeſſum illi potētie. tale autē ipꝛeſſuz repꝛeſentās p̄cedēs in potētia itellectiua actū itelligēꝺi voco ſpēm itelligibilē. Breuiter igr̄ ꝺico ꝙ ſenſus hz obiectū p̄ſens i illa pte coꝛpis q̄ ꝺe oꝛganiſ illius ſenſus: ſz intellectꝰ tā illā p̄ſentiā poꝛē actu: q̄z ipm actū hz rōne ciuſꝺē receptiui. ꝛ ideo falſuz accipitur: ꝙ ſpēs talis nō ē niſi p̄ciſe pp oꝛganū. Natura eñ cauſat talē p tē talis coꝛpis: ſic mixtā: vt ſit pfectibil̄. a tali potētia alic: ꝛ p̄ gruat opatiōi ei⁹: qꝛ mā eſt pp formā: ꝛ nō ecōuerſo. er. 2. phyſi. ꝛ Cōmē- t. c. 123. tato: p̄mo de aia. Mēbria leonis Cō. 53. nō differūt a mēbris cerui niſi qꝛ aia differt ab aia: nō igr̄ forma ē pp mām: ſz ecōuerſo. ꝛ iō talis ꝙ facta ē talis ſpeciei receptiua: vt p talē ſpēm ſit obm p̄ns tot̄ ꝓpoſito: qꝺ ē totū oꝛganū. vñ p̄ma cā p̄ntie obiecti in ſpē nō eſt talis ꝺiſpoſitio coꝛpis. ſz p̄ cā eſt: vt potētia apꝓhēſiua habeat obz actu cognoſcibile ſibi p̄ns: vel in ſcipa vel i aliā: qꝺ eſt ꝓpꝰ ipſius oꝛgani in tali opatiōe. P Ad aliud ꝺe p̄ho 3. ꝺe aia q̄ intellectꝰ eſt locꝰ ſpe- M cieꝝ: p̄ōt exponi q̄ intellectꝰ ꝺicit̄ locus ſpeciez: qꝛ ſaluās: ſicut ꝺr: q̄ ipſius loci eſt ſeruare locatū. ꝛ oꝛgana ſenſitiue potētie nō ſūt locꝰ ca: qꝛ nō ita ſaluāt̄ ſpēs receptas 4. phy ſi. ꝛ in eis: ſpēs q̄ppe itelligibiles nō vi- poꝛphi deñt̄ deleri: ſic ſpēs ſenſibiles: qꝛ rij y ſa- ſpēs ſenſibilis ita ē in oꝛgano: q̄ gogio. pōt coꝛrupi p̄ oꝛrariū formaliꝛ; vel p ꝺiſpoſitionē in ſuſceptiuo ciſcō ueniētē tali potētie: ſic p̄z p p̄hm ꝺe memoria ꝛ remiſcētia. Senes ꝛ Cap. ſ. iuuenes. i. pueri ſunt maleremini ſcitiui pp abūꝺātiā hūoꝝ numā: ꝛēt pp ꝺiſpoſitionē: ꝛ leſionē oꝛgani. iſto vtroq; mō nō eſt ſpēs in telligibilis in itellectu: vt p ſe ꝺeleat̄ p aliq̄ cōtrariū ad ipam ſeu p ꝺiſpoſitionem receptiuā: alie viō cla multe cōgruentie poſſent aſſigna ꝛi ri circa illud vocabulū locꝰ circa 4. diſt. qꝺ nō opz multū imoꝛari. P Qꝺ ad 45. ꝺe ꝺicit ꝺe p̄ho: ꝙ ſpeculamur qꝺ qꝺ hoc. eſt in phātaſmatib⁹ ꝛc. p oib⁹ ta libꝰ auctoꝛitatibus. ꝺico ꝙ talis eſt cōnexio iſtarū potentiarū ſez

phātasie ⁊ intell's ꝑ statu isto: ꝙ nihil intelligimꝰ i vl'i: nisi cuiꝰ singulare phātasiamur. nec ē alia cōuersio ad phātasmata: nisi ꝙ intelligēs vl'e imaginat̄ singulare eiꝰ. nec intell's videt qđ q̄d est in phātasmatibꝰ: sicut in rōne vidēdi: sz itelligēs qđ quid ē relucēs in specie intelligibili. videt illud i suo singulari visio ꝑ ꝟtutē phātasticā i phātasmate. ¶ Qđ adducit̄ de Aug. ꝙ nō ponit spēm itelligibilē in memoria sz sciētiā. Rñdēdo dico ꝙ vbi ponit sciam statiz ponit aliq̄d: qđ icludit spēz itelligibilē: lz nō vtat̄ isto vocabulo qr. 15. de tri. c. 10. cū p̄misisset ex ip̄a scia: quā memoria tenemus gignit̄ ꝟbū. Subdit: ꝙ formata cogitatio ab ea re: quā scimus: ꝟbū ē. ⁊ idē đ tri. 15. c. 11. Cū p̄misisset. simillima ē visio cogitatiōis visioni scie. subdit: qñ ḡ ꝙ ē in notitia: hoc ē in verbo. tūc est verū ꝟbū. ⁊ eodē. c. 12. Tūc em̄ ē ꝟbū simillimū rei note de qua gignit̄ ⁊ imago eiꝰ. qñ de visiōe sciētie visio cogitatōis exorit̄. subdit nec interest: qñ id dedicerit ꝙ: ꝙ scit loq̄tur. sil'r. c. 22. Qñ ad memoriā meā aciē cogitatiōis mee aduerto ac si in corde meo dico: ꝙ scio ⁊c.

¶ Itē. 15. de tri. 27. Qñ loq̄tur de luce in q̄ vidētur vera ip̄a inquit: ostēdit ꝟbū verū eē in te: quādo de scia tua gignit̄. i. quādo qđ scimꝰ dicimus. hec ille. Ex istis oībꝰ appet ꝙ illud qđ Aug. tribuit memorie rōne scie: vt gignēti: exponit se semp de obo pñte i memoria. nō ē aūt obiectū p̄sens i memoria: vt memoria itellectiua ē: ꝑ sciam: vt ē habitꝰ distictus a spē. ḡ opz ꝙ illā p̄sentiā eē itelligat ꝑ spēm itelligibilē ⁊ sub illa rōne sub q̄ distinguit̄ ab habitu scie ꝓprie sumpte. ⁊ hoc mō etiā dz accipi illud ꝟbū phi tertio de aīa qui cū p̄misisset ꝙ aīa est quodāmō oīa. subdit ꝙ ꝑ sensum est sensibilia ⁊ ꝑ sciam scibilia: scia q̄ppe ibi tā apud phm: q̄ꝫ apud Aug. in locis p̄dictis accipit̄ ꝓ ipsa p̄sentia habituali obi in memoria itellectiua: q̄ p̄sentia habitualis ē virtal'r scia: qr in obiecto sic p̄sente ꝯcipitur ꝟtual'r tota scia de tali obiecto. ¶ Hec spēs est illa scia que reducit itellectū de potētia essentiali ad accidētalē s̄m Arist. 8. physicorū. ⁊ scđo de aīa. Nō aūt illa: q̄ ꝓprie dicit̄ scia: que est habilitas q̄daz derelicta ab actibꝰ: nam āte istā ad p̄mū actū considerādi requiritur: ꝙ sit iam reductus intellectꝰ de potētia essentiali ad accidentalē: alioq̄n nō opareť tūc magis q̄ꝫ priꝰ: vnde i cognitiōe: species in qua relucet q̄ditas dicit̄ scia: nō tātū ꝟtual'r qr totā continet: sed formaliter pōt dici habitꝰ cognitiuꝰ: qr ē q̄litas māsiua in intellu disponēs ip̄m ad actū.

t. c. 37.
t. c. 32.
t. c. 25.
⁊. 55.

¶ Et ex hoc habetur argumētū ꝓ specie intelligibili: qr nō videtur quomō aliqua scientia tota dici possit vna ratione p̄mi obiecti: nisi q̄tenꝰ illa scia ꝯtinet̄ virtualiter in illo primo obiecto intelligibili. nō em̄ tota illa scia đr vna ab obiecto: quatenꝰ relucet i phātasmate: qr illa nō eēt vnitas alicuiꝰ habitꝰ intellectualis: sz alicuiꝰ imaginabilis.

O

¶ Quod arguit̄ post in scđa op. ꝙ potētia que est ad aliquē actū ordinata actuatur prio ꝑ illum actū. Dico ꝙ q̄libet potentia apprehēsiua: vt app̄hēsiua est: est i potētia ad app̄hēdere prio p̄mi-

tate pfectionis: lz nō prio pmita te gñationis: ⁊ quandoqꝫ pmo pmitate gñatiōis: quādo. s. obm in se est p̄sens tali potentie: vt actu cognoscibile ab ea: tūc em̄ non opz ante actū in potētia ali qd aliud fieri: in quo ip̄z obiectū sit p̄sens: sz primū qd fit ab eo est actꝰ: quādo aūt obiectū nō est natū in se esse p̄sens sub rōne actu cognoscibilis a tali potētia: tunc q̄libet potētia app̄hēsiua est in potētia ad app̄hensionē ⁊ ad illd in quo cognoscibile erit p̄sens: ⁊ priꝰ ordine originis est in potentia ad habendū istam p̄sentiā q̄ꝫ ad habēdū actū: ⁊ ita est i ꝓposito: sensibilia em̄ nō sunt nata in se esse p̄sentia intellectui sub rōne actu intelligibiliū. sz tm̄ i spē intelligibili pñt sic, eē p̄sentia: et hoc quātū ad itellectionē abstractiuā: de qua est sermo i ꝓposito ⁊ ideo potētia app̄hēsiua respectu taliū est i potentia ad duplicē actum ⁊ ab agente approximato priꝰ ordine originis recipiet p̄orē actū q̄ꝫ posteriorē nec tñ itelligo ita istos actꝰ esse ordinatos: qd p̄or sit ratio recipiendi respectu posterioris sicut. s. supficies ē rō recipiendi albedinē. tūc em̄ intellectꝰ respectu nulliꝰ intelligibil recipe posset actū secūdū qui est intellectio: nisi priꝰ haberet actū primū vt speciez eiusdez obiecti: sz intelligo q̄ intellectꝰ de se est rō immediata recipiēdi vtrūqꝫ actū. Ipsi actꝰ tñ iter se sunt ordinati quando obiectū nō est natū esse p̄sens in se: qꝛ tūc opz priꝰ naturalr esse illū actū quo obiectū est p̄sens vt intelligibile: q̄ꝫ illuz qui elicitur circa obiectum intelligibile vt p̄sens.

¶ Si instet cōtra istā solutionē q: nūq̄ꝫ pluralitas est ponenda nisi pp necessitatē p̄mo physicorū. h aūt nō vr̄ necessitas. qꝛ obm vr̄ sufficienter p̄sens i phātasmate: ergo nō est ponēda ista spēs i intellectu. ¶ Rñdeo q̄ necessitas est semp dignificare naturaz nobilē quādo non appet aliquid manifeste repugnans: sz magna vilificatio nature itellectiue: vt itellectiua est: vr̄ esse q̄ nō possit hr̄e obiectū suū sibi pñs i se absq̄ mēdicata pñtia a potētijs iferioribꝰ cū qbꝰ ꝯtigēter ꝯiūgit i rōne potētie: ⁊ tamē q̄ potētie alie inferiores possint hr̄e obiectū sibi presens vt in se. ⁊ si intell's possit hr̄e obiectū sibi p̄sens in potētia inferiori: nō tñ summa p̄sentialitate possibili p̄cedere actū intelligēdi: ⁊ sicut alijs potētijs cognitiuis: ita multo magis isti potentie dz ꝯcedi obiectū esse summe p̄sens: quantū pōt esse p̄sens: ante actū cognoscendi. ⁊ hoc nō saluat nisi in spē intelligibili monēt ponit pfectio summa possibilis potētie cognitiue: nisi ponatur eam posse conseruare spēm itelligibilez p̄ter actum. ⁊ ita hr̄e obiectum suuz p̄sens conseruatum sine actu: qꝛ hoc ꝯcedit sensitiue ⁊ pfectiōis est in cognitiua q̄ nō dependeat ab aliquo incognitione sua: sz q̄ possit hr̄e obiectū presens sine dependentia ad aliā potentiam.

Scdo q̄ro Utrū memoria intellectiua sit cōuersatiua spēi itelligibilis cessante actu intelligendi: vr̄ q̄ non: qꝛ si ꝯseruaret vna pari rōne ⁊ aliā speciē alteriꝰ obi ⁊ sic multas simul. ꝯñs ē falsuz q̄ ⁊ añs. ꝓbatio falsitatis ꝯsequētis qꝛ spēs nō est nisi q̄dā

He' due. q. sequētes ponunt cōit tā q̄ꝫ additiones ex

stractionem speciei a singulari.
¶ Itē pte.4.c.1.dicit ꝙ thesaurus itell'ꝰ ē memoria qđ nihil ē dictu.nisi spēs ibi ꝯseruarēt ⁊.5 metaph.dicit ꝙ spēs i itellectu respectu itell'ꝰ ē singl'aris: sꝫ respectu obi ē vl'is. ¶ Qui ꝯ vellet saluare Aui.diceret vt vr̄ eē eiꝰ intētio:ꝙ duplex ē spēs i intellectu.vna q̄ abstrahit a sensibilibꝰ ⁊ hec manet actu itell'ꝰ trāseūte.alia q̄ hr̄ ex ifluxu itelligētie ad quā ꝯuertit:⁊ hec nō manet actu itell'ꝰ nō manēte. nec ē necesse ꝙ maneat illa qꝛ sp itelligētia illa natural'r ifluit spēs i itellectū ad se ꝯuersum p modū q̄ alicui dicūt itellectū separatū intelligere sꝫ p ifluxū spēꝝ a đo nō ab itelligētia. ¶ Cōtra illaꝫ opi.q̄ diceret ꝙ nō manēt spēs sicut iponit Aui.arguo sic.intellectꝰ hn̄s habitū sciētie: ⁊ nō cōsiderās actu.ē i potētia accidētali.ex scđo de aia. sꝫ supposita hypotesi nō ꝯsiderās actu ē in potētia eēntiali respectu illiꝰ ⁊ vocat potētia essentialis:qn̄ ad hoc ꝙ exeat i actu necessario p̄exigit ꝙ acq̄rat aliquā formā p quam exeat in actum.

Tho. vbi s.

t.c.25. et.55.

¶ Scđo sic. nihil p̄cedēs actionē magꝫ req̄rit actionē coexn̄tē q̄ꝫ p̄ncipiū illiꝰ actōis ex q̄ ē p̄us actiōe sicut ⁊ p̄ncipiū agēdi sed p̄ncipiū agēdi nō necessario req̄rit coexn̄tiā actiōis:qꝛ oīa p̄ncipia naturaliū pn̄t ipediri ab actiōibꝰ suis vt pp indispositiōeꝫ subiecti instrumēti:vel organi ⁊ tn̄ stabūt p̄ncipia ergo cū spēs sit natural'r prior actione itelligendi vt ptꝫ ex p̄dictꝫ n̄ coexigit exn̄tiā actiōis ⁊ sic trāseūte:vl' n̄ exn̄te actu intellectionis manebit species intelligibilis.

¶ Tertio sic.p̄ꝰ nā pōt eē sine posteriori:nisi i p̄ori sit necitas respū posteriorꝫ.vt ē i sđiecto respectu ꝓprij accidētis.sꝫ spēs ē p̄or actu itelligēdi ⁊ nō facit necessitatē respū actꝰ itelligēdi: tūqꝛ itellectio ē volūtaria p ꝑticipattonē:qꝛ itelligimꝰ: cū volumꝰ.tertio de aia.tn̄ qꝛ nō obstāte: ꝙ itell'ꝰ hēat spēꝫ itelligibilē:p̄t ipediri ab actiōe:sic dcm̄ ē ꝯ ⁊c.

t.c.co.

¶ Quarto sic.qđ ē pfectiōis i inferiori ē eminētiꝰ i supiori eiusdē rōnis ⁊ gn̄is.sꝫ trāseūte actu imaginatōis siue sensitie ꝑtis retinere spēs ē pfectiōis:ꝯ eminētiꝰ hoc erit i pte itellectia.ē.n.intellectia eiusdē gn̄is cū sensitia: ꝓ tāto:qꝛ cognitiua sicut sensitiua eminētior.tn̄ minor ꝓbat nā in quolibet pfectiōis ē quanto minꝰ idiget aliq̄ extrinseco i sua opatiōe sꝫ ceteris paribꝰ retinēdo species sensus minꝰ indiget extrinsecis i opatiōe sua ꝯ hoc ē pfectiōis in eo.ꝓbat ēt ex alio qꝛ oē illud qđ arguit indepēdētiā ē pfectiōis:sꝫ hēre spēm: et nō intueri:vel actu intelligere. arguit ꝙ intell'ꝰ nō depēdet ab actu intelligēdi ꝯ ⁊c. ¶ Aliq̄d adducūt vnā rōnē ad ꝓpositū q̄ magis ꝯgruētia ē q̄ꝫ rō.⁊ ē tal' vniuscuiusq̄ ꝑmanētia attēdit penes nobilitatē:vel ex pte nobilitatꝫ illiꝰ qđ recipit siue recipiētis.nā oē qđ recipit:recipit p modū rei recipiētis:non p modū rei recepte.cū igit spēs sit res nobilis et recipiatur in intellectu qui est incorruptibilis.ergo ipsa manebit actu non manente. ¶ Rn̄deo nō valet nā actꝰ est res nobilior q̄ꝫ spes ⁊ recipit in itellectu.ergo manet i itellectu seipo nō manēte non sequitur.

Boet. temistiꝰ et aueroꝰ is tertio de aia. cō.5.

Ad questionem

R igr̄ dicendū: q manēt spēs i memoria actu intelligēdi nō manēte: cuiꝰ rō ē: qꝛ vt hr̄ tertio de aia intellectus inquātuꝫ intell's pōt esse sapiēs de se: sed de se nullo mō esset sapiēs de aliq̄ obiecto nisi q̄tū eēt sibi pñs in rōne cognoscibilis: sꝫ hoc nō contingit nisi p spēm intelligibilē. ergo.

Vide. t. com. 18. t. 37. et. 38. ꝛ alibi sepe.

¶ Sꝫ tūc restat vna difficultas cū ex q̄ hꝫ spēꝫ in q̄ relucet obm quare i actu intelligēdi opꝫ itellectū ꝯuerti ad phātasmata: et q oporteat cōuerti dicit phs. 3. de aia. dicit em̄ q q̄cquid itelligimꝰ necesse ē simul phātasmata speculari: hoc etiā oñdit̄ experiētia al's leso organo phātasie posset eē intell's in actu recto intelligēdi: ex quo spēs habuisset cuius contrarium videmus.

t. cō. 12 30. et 39.

Tho. vbi. s.

¶ Ad hoc rñdēt q̄dā qd̄ p tāto opꝫ fieri cōuersionē ad phātasmata: qꝛ ꝓpriuꝫ obiectū intell's cōiuncti est q̄ditas rei materialis. q̄ non ē nisi in hoc singulari: vel in illo: iō nō cognoscit̄ perfecte nisi existēs in hoc vel in illo pticulari vel singulari, singularium aūt est phātasma: ꝛ iō opꝫ q ad hoc q intell's itelligat obꝫ suum: qd̄ cōuertat se ad phātasma vt speculetur naturā vniuersalem existentē in particulari.

¶ Sꝫ h̄ rñsio nulla ē: qꝛ aut cogūit prio singl'are vel vl'e: nō singulare: qꝛ tm̄ cogūit singl'are p reflexionē hꝫ eos. si vl'e: tc̄ arguo sic. nūq̄ hꝫ totā suā indifferētiā p̄t vl'e cogsci in iferiori nec tāq̄ in obo nec tanq̄ in repñtatiuo.

¶ Preterea dato q veꝝ eēt q q̄ditas rei mālis esset ꝓpriū obm intell's ꝯiuncti qd̄ tñ falsuꝫ ē vt supra est ostensum: tñ rō sua nō est vera: nā ꝑm suam rōnē angelus cū cognoscat pfecte q̄ditatē rei mālis opꝫ q ipsam aspiciat in phātasmate quod est falsum.

di. pñti. q. 3. ꝛ. 4.

¶ Preterea spēs āgeli siue q̄ditas āgelica nō minꝰ existit i supposito sue spēi q̄ q̄ditas rei mālis i idiuiduo eiꝰ: si g̃ āgelꝰ ñ abstrahit nullo mō itelligit q̄ditatē sue spēi sub rōne vl'is. Lꝫ g̃ q̄ditas nō existat nisi i supposito vel singulari: p̄t tñ itelligi ab intell'u nō itelligēdo q existat i eo ꝛ sic falsuꝫ ē: qd̄ assūit. s. q ñ possit itelligi q̄ditas nisi vt exñs in singl'ari itelligat̄: nō ei ē de rōne q̄ditatꝭ vt q̄ditas ē q i singulari existat lꝫ ñ nisi i eo existat real'r.

S

¶ Ideo dicēdū q duplex ē necessitas ꝯuersiōis itell's ad phātasmata. vna ē ꝯformitas actionū potētie itellectiue ꝛ phātasie qꝛ q̄cq̄d itelligimꝰ i vl'i illud idē phātasiamur i suo singulari ꝛ sil' necessario ex q̄ accidit q ipedita opatiōe phātasie impedit̄ intell's sicut sil' opatio sensus cōis ꝛ pticularis ꝛ ipedita opatione sensus pticularꝭ ipedit̄ opatio sensus cōis. ¶ Quo aūt ad cām scd̄aꝫ vel necessitatē ē itelligēdū q spēs itelligibilis abstrahit̄ a phātasmate vt actu p ip̄ꝫ phātasiatur obm pticulare phātasia: añq̄ igr̄ intell's hēat spēꝫ: necessario opꝫ ip̄ꝫ cōuerti ad phātasmata sicut ꝓpriū passiuū ꝯuertitur ad suū ꝓpriū actiuū a q̄ sil' ꝛ ab intell'u agēte recipit spēꝫ intelligibilē ꝛ si eā hꝫ recipit intēsionē actꝰ: qꝛ clarius videt obm. stāte em̄ volūtate ad hoc: ꝛ phātasia nō fatigata quāto ipsa est magis i actu ordinato intell's intensiuus videt obm suū ꝓpriū.

T ¶Sz dices. si actꝰ ẽ itẽſiorꝙ̃ ſto plꝰphãtaſia ẽ i actu. ꝯ vꝝ q ñ hẽãt terminũ. cuiꝰ falſitas pz in pria. ¶Dicẽdũ q ꝯtalr i his q̃ ſuſcipiũt magꝭ ⁊ minꝰ: ſicut i habitibꝰ nõ ql̃bet actus auget habitũ vel ſaltẽ ille actꝰ q̃ ñ ꝓtualr ⁊ ꝓtinet ipm generatũ vñ aquãca lidã nõ facit calidiorẽ modicus ignis vel modicꝰ calorꝭ: puta tepidũ: ſz calorẽ itẽſiorꝭ puta calorꝭ q̃ ꝓtute ẽ talis. ſi ãt forme tales hñt terminũ nõ amplꝰ illi actꝰ intrẽdũt habitũ: ita ẽ i ꝓpoſito.

¶Ad argumẽtũ ꝓmũ dicẽdũ q̃ ſunt ibi plꝭes ſit. ꝑ Ad ꝓbationẽz dicẽdũ q̃ ꝑm phm. 7. meta. ⁊ cõmẽtatorẽ. ea q̃ oppoſitionẽ hñt i re ñ hñt oppõnẽ i mẽte: nã ſpẽs ſitionꝭ ſimul ſunt in aia. cũ tñ ꝯz ria ſimul eẽ nõ poſſunt in eodẽz ſubiectoꝭ: ꝓht tñ aliqualr eẽ idẽ i eẽ cognito. nã vnũ ẽ rõ cognoſcẽdi alterũ: ſicut rectuz ẽ iudex ſui ⁊ obliqui ꝓmo de anima. t.c.23.

¶Ad ſcõm dz q̃ illa ſpẽs dr ẽ habitꝰ: nõ tñ ciuſdẽ rõnis cũ illo q̃ ꝓ actus acq̃rit: nã ex actibꝰ nõ acquirit niſi habilitas ad actꝰ cõſimiles nũq̃ tñ ꝓ illã habilitatẽ ſit obiectũ in itellectu pñs: ꝓ habitũ aũt q̃ eſt ſpecies ſit p̃ſens. t.c.23.

a.1. tertio quero

Queritur vtrũ in intellu nõ ſit actualis notitia genita vel ꝓducta: ⁊ Arguo q̃ nõ. actiõis nõ ẽ actio. vt terminꝰ nec vt ſubiectꝰ nec paſſiõis ẽ paſſio. ſ. phyſico. ſz notitia actual ẽ actio vel paſſio. ꝗ ipa nõ ẽ genita vel ꝓducta q̃ ꝯ eẽt alia paſſiõe vel actiõe: ⁊ ita eẽt terminꝰ actiõis vel paſſionis: minꝰ ẽ ꝓbo ꝓio ſic. notitia ẽ actus ſcõs ſz ois actus ſcõs ẽ actio vel paſſio. ꝗ. ꝑ Scõo ſic. nullũ enitũ ꝓſiſtit ꝑcſe i fieri et ſucceſſiõe niſi ſit actio vl̃ paſſio. notitia nõ eſt ꝓmanentiuz. ꝗ ⁊c. ꝑ Tertio ſic phs. 9. metaph. diſtinguit actiones in ũmanentẽ ⁊ trãſeuntẽ: ſz notitia ẽ opatio ũmanẽs: ꝗ ẽ actio q̃ cõtinet ſubvna ſpẽ actionis. ſ. ũmanẽtis. t.c.16.

¶Scõo ſic ad ꝓncipale. Aug. 4. ſup Gen. c. 8. dicit. q̃ aer ꝑ te lumine non ẽ factus lucidus: ſz fit q̃ ſi factus eſſet lucidus ⁊ nõ fieret abſq̃ corꝓre luminoſo maneret lucidꝰ. ex his habeo q̃ illud q̃ dõ factũ eſt intrãte ⁊ de ſe manet ſz inane notitia nõ manet. ꝗ nõ eſt facta nec ẽ genita.

¶Tertio ſic. phs. 6. metaph. ꝓbat q̃ forma nõ ẽ ꝗnatio: ſz tm̃ ꝓpoſitꝰ: ſz notitia nõ dicit cõpoſitum ſed tm̃ formam. ergo ⁊c. t.c.22 27. et 32.

¶Cõtra Aug. 9. de tri. ca. 12. ⁊ 13. Liq̃do tenẽdũ ẽ q̃ oĩs res quã cũq̃ cognoſcim⁹ cũ generat i nobis notitiã ſui: ad vtroq̃ ei notitia paritꝰ. ⁊ a cogſcẽte ⁊ a cognito ⁊ aliquãtulũ infra. ꝓnum mẽtis antecedit appetitꝰ q̃dã ⁊ id q̃ nõ noſſe volumus q̃rẽdo ⁊ inuẽndo naſcit ꝑ les notitia ipa.

Hic ſunt tres b:neues qõnes. ꝓma cuiuſmodi entitas ſit intellectio ⁊ voluto et hmõi operationes immanentes.

¶Ubi itelligẽdũ ẽ q̃ vt ex diuiſiõe ent̃ ꝓz: nõ ſunt ſẽ: q̃ itellectio adeſt et abeſt ꝓter ſubiecti corꝛuptionẽ: nec q̃ntitas: q̃ nõ ẽ niſi i corꝓibꝰ vel in ꝓbꝰ realr diſtinctis vt nũcrus: nec ſunt habitus: nec poſitio: nec q̃n: nec vbi: q̃ h̃ dicũt habitudinẽ: ad corꝓa vt ſunt paſſiões corꝓoꝝ aliũ: nec aliq̃d aliorꝝ vt actio: vel paſſio: aut relatio. ꝗ ẽlitas. q̃ ãt dico de itellectiõe h̃ idẽ dico de volũ

tione: vi sione: auditiōe. ⁊ sic de aliys opationibus imanētibus.

¶ Et p̄tio ꝓbo. q̄ nō sit relatio: nec actio: nec passio. q̄ opatio imanēs ē vltia p̄fectō nature absolute opantis: ſz nulla relatio actōv̄ passio ē hmōi. ꝑ ⁊c. tñ bñ p̄t ipo⁹tare relationē: mino⁹ ꝓz q̄. ſ. vltia pfectio nature ñ sit relatio. relatio ei pfectionē nō importat iquātū huiꝰ: ⁊ q̄ vltia pfectio cēt relatio repugnātiā includit: nec ē actio: q̄ actio nō p̄ficit a gētē: ſz passuz. ¶ Preterea. Actiōes ē aliq̄bus terminꝰ realis: ḣ aūt p̄ter intellectionē nō ē aliq̄bus terminus: nec ē passio q̄ iaz nō eēt vltima pfectio: q̄re ⁊c.

¶ Scō ꝓbo ſp̄aliter de q̄libet p̄tio q̄ intellectio nō sit relatio ſic Aug. 7. de tri. c. 1. ois cēntia q̄ relatiue ꝺr: ē aliq̄d excepto eo q̄ꝺ relatiue ꝺr ⁊c. Sz itellectio ſubsist relatiōi: q̄ ꝺr relatiue ad oīm: ſicut ei scia refert ad scibile: vt mēſuratū ad mēſurā. ſ. meta. ita ⁊ itellectio: ꝑ ſz rē ⁊ absolutū ſuū ſiue positiuū ſuū nō est relatio. Qꝺ aūt nō sit actio vl passio ꝓbo sic. actio ⁊ passio ſūt alicuꝰ termini accipiēt̄ eē ꝓ ipſas ſz opatiōes imanētes sūt vltimi termini q̄ꝺ nihil accipit eē: nonalia nec oīm: nec ei oīm accipit eē ꝑ ipſas. ¶ Qꝺ si dicas. q̄ cū p̄ actꝰ habit⁹ gñant: habit⁹ eē termi nus dictarū opationū: ⁊ sic sunt actio vel passio. ¶ Dicē dū: q̄ dicta rō nō magis ē ad oppositū: nā qꝺ nō ē forma actiua: ñ ē p̄n cipiū formale inducēdi aliquaz formā: ſz p opatiōes imanētes educit hit⁹: q̄ ē aliq̄ forma. ꝑ opatiōes imanētes ñ ſt relatio actō vl passio. actꝰ ꝑ q̄s tualiꝰ p̄tinēt habitū ipm generāt⁹ intēdunt.

2.9. 20.

Nota qꝺ plures later.

¶ Ad argumētū tñ (ſz sit ad oppositū) dicēdū: q̄ actio illa q̄ ꝓtio p̄tie ē ad terminuz nō p̄t intelligi ſine termino: ſz opatiōes hꝰ p̄tie intelligi ſine habitu ⁊ eē: vt ꝓz in hñtib⁹ habitū intensiſſimū: vt in btia: ꝑ ꝓp̄tie nō ꝺr terminꝰ q̄ſi intrinſecꝰ: ſz q̄ſi ꝓns ⁊ accidētalis. Cū ꝑ hmōi opatiōes aliq̄d sint. ⁊ ꝓbatū ē q̄ nō sunt ſuba nec relatio: nec actō: aut passio: nec ꝙ quātitas vl aliq̄d extrinſecꝰ adueniētū: relinquit̄ q̄ sint in gñe q̄lutatis. ⁊ ſtat q̄ non sunt i tertia vel q̄rta ſpē: q̄ talia ſolū sunt corpalia: nec in ſcōa: q̄ illa sunt nāliꝰ potētia vel ipotētia. Sūt ꝑ i ꝓia in q̄ credo ē ois pfectio ſubstātie ſpūalis: q̄ nō est deus: vel q̄ nō est de eius ſubstātia. ꝑ qualitates. de his vide.

Secūda

qō est. an ad huiꝰ opatiōes sit aliqua p se mutatio? ⁊ est dicē dum ꝺr: euiter q̄ sic: qꝺ ꝓz. nā fm ꝓhm. 6. phyſicoꝝ. mutari est aliter se hꝝ nunc q̄ꝝ ꝓtio: ſz intell's actu intelligēs se hꝫ aliter nūc q̄ꝝ ꝓtius. ergo vere est mutatio ꝑ se: ergo ꝓp̄tie mutatio ad huiuſmo di operationes terminatur. 13. ⁊. 15 q. 4. t. c. 32. ⁊. 73. ✠

Tertia

qō est. an huiuſmodi opationū sit ꝓdu ctio vel gñatio: vbi intelligendū q̄ fm ꝓhm. 7. metaphy. forma p se nō generat: ſz cōpoſitū tam in gñatione ſubstātiali q̄ꝝ fm q̄d. ⁊ ſua rō est: q̄ oē qꝺ fit: fit ex materia ⁊ aliq̄ ex eo: qꝺ ē ꝑs ipſius qꝺ fit. cū igr̄ mā nō sit ꝑs nisi ꝓpoſiti gñatio p se ſolius erit cōpoſiti. t. c. 12. 27. ⁊. 33.

¶ Preterea. gñatio cū sit via de nō eē ad eſſe: illiꝰ ꝑ se est gñatio: cuiꝰ per se ē eſſe. ꝓpoſiti aūt ſiue ſuppoſiti ꝑ se est eē. ꝑ ⁊c. Scōz ꝑ intētionē ꝓhi. qꝺ p se generat est diuiſibile in duo. ſ. in materiaz et

formā. Et ideo dixerūt quidaz ꝙ forma accidētalis hz suū potētiale ex q̄ fit: ⁊ suū formale tāq̄ itrinseca sui gñis: qd̄ si vr̄ qr accidētia nō hñt materiā: ex qua: sz in qua: nec ē ad intētionē phi: qr ipse intelligit ꝙ cōpositū in gñatione ꝑ accidēs ꝑ se generat̄ cōpositū dico ex subiecto ⁊ accidēte: sicut sua exēpla oñdunt. ⁊ rō sua ē: qd̄ gñatur: ex eo generat̄: qd̄ p̄existebat. ḡ dicendū ꝙ ⁊ si notitia possit eē terminus mutatiōis: nō tñ generat̄ nec ꝓducit̄: sz ꝑ se intellectus noscēs vel potius homo noscens qr actiōes sūt suppositoꝝ q̄re ⁊c.

8. met. t. c. 12.

7. ⁊ 12

¶ Cōtra hoc arguo ꝙ intell's noscēs non ꝑ se generatur: qr non ē ens ꝑ se: sz per accidēs. ergo non est per se terminus gñationis.

¶ Itez notitia est ꝑ se terminus productionis: qr mutationis: sz omne tale ꝓducitur. ḡ notitia ꝓducitur ⁊ generatur.

¶ Ad p̄mū dicēdū: ꝙ ens s̄m q̄d ⁊ ꝑ accidens est simplr̄ ꝑ accidēs ⁊ s̄m q̄d sicut hō mortuus est hō s̄m q̄d simplr̄ aūt d̄r hō mortuus Generatio ḡ simplr̄ est in substātia: s̄m q̄d vero in accidētib⁹ primo de gñatione: generatio ḡ entis ꝑ accidēs ⁊ s̄m quid est gñatio simplr̄ ꝑ accidens ⁊ s̄m quid.

t. c. 11. ⁊ circiter. idē 5. physic. t. c. 7.

¶ Ad scd̄m dicendū ꝙ est terminus alterationis ⁊ mutatiōis. terminus aūt alteratiōis est forma: ⁊ silr̄ mutationis: nō tñ ꝓductionis. vbi intelligēdū ꝙ mutatio ē ꝑ se mutabilis. alteratio alterabilis: ⁊ motus mobilis. illud aūt d̄r ꝓprie alterari ⁊ mutari: qd̄ de nō tali sit tale: puta de nō albo albū de nō noscēte noscēs. forma ergo qua sit tale ꝓprie ē termin⁹ mutationis: nō tñ mutat̄: sz tm̄ mutabile mutat̄. ꝓductio aūtē ꝓprie est solius termini: cui ꝑ ꝓductionez acquirit̄ esse: cū ḡ forma q̄ est mutationis terminus nō habeat esse ꝓprie: sz sit illud quo ꝯpositū hz esse: iō ipsa non d̄r ꝓduci nec eēt terminus ꝓductionis: sz tm̄ ꝯpositum siue illud cōpositū sit ens per se siue ꝑ accidēs ⁊ hmōi d̄ria pz. qr de termino mutationis. vel de forma nō d̄r ꝙ mutet̄ vel alteret̄: sz est termin⁹ mutationis tm̄ de termino aūt generationis ⁊ ꝓductionis d̄r ꝙ ē generatus ⁊ ꝓductus: siue generat̄ ⁊ ꝓducit̄.

¶ Ex his correlarie pōt cōcludi ꝙ intelligere ⁊ velle i deo nō sunt actus ꝓductiui: nec ꝑ ꝯñs principia actuū notionaliū: q̄ sunt gñare ⁊ spirare. intelligere em̄ ⁊ velle in deo act⁹ operatiui sunt: q̄bus ipse beatus: q̄si perficit̄: non aūt sunt ꝓductiui. ex q̄ pz ꝙ nec notitia simplex nec amor simplex sūt rōnes ꝓductiue sine quib⁹ ꝑsone nō ꝓducunt̄ vt quidā dicit. ⁊ superi⁹ ē improbatū. vñ intelligere ⁊ velle i nobis nō sunt actiōes vel passiones. vt dictū est. dicere aūt siue itellectionē ꝓducere ⁊ spirare seu amorē elicere sunt actiōes in nobis ⁊ de gñe actionis vel q̄si de genere actionis. quare ⁊c.

Henr. vbi supra di. 2. pte. 2. quotatur.

Ad argumenta

principalia. ¶ Ad primū dicēdū ꝙ maior est v̄a: sz minor ē falsa.

¶ Ad euidentiā aūt eius ⁊ argumentoꝝ quib⁹ ipsa minor ꝓbat̄. Intelligendū ꝙ actio ꝓprie sumpta tres hz ꝓprietates. ¶ Una ē ꝙ est in ꝯtinuo fieri. eque em̄ dependet ab agēte in scd̄o ⁊ vltimo instāti: ⁊ in p̄mo: imo in quolibet q̄ntum durat. ¶ Scd̄a ꝓprietas ē ꝙ est circa aliquid receptiuū in q̄ est vt in subiecto: nā actio non est

l agēte: sz i passo. ¶ Tertia ꝓprie tas est: ꝙ ē circa aliquē terminū ad que terminent: q̄ eē accipit ꝑ eā. idez itellige de passiōe. opa= tiōes ergo imanentes assimilant actiōi ⁊ passiōi i ꝑma ꝯditione ⁊ scda. nō aūt i tertia q̄ est ꝯpletia. ¶ Ad argumētū ḡ primū quo pre dicta minor ꝓbat: ꝯcedo ꝙ ē actꝰ secūdꝰ. nego tñ ꝙ oīs actꝰ secūdꝰ sit actio vl passio imo est q̄litas. ¶ Ad scdz dicēdū: ꝙ assimilat in scda ꝯditiōe: vñ lumē ⁊ si fit etiā ꝯtinue nō tñ est actio: sz actiōis terminꝰ. ¶ Ad tertiū dicēdū: ꝙ di uisio actiōis q̄dā est imanēs: q̄dā trāsiens vno mō est equoci siue vocis i sua significata. Alio mō vniuoci siue gñis i suas spēs. si ei accipiat actio transiēs ⁊ opatio imanēs q̄ est itelligere: velle: vide re ⁊ huiꝰ significata sunt vniꝰ vo cis tantū. s. actiōis: ⁊ nulliꝰ vniuo ci. si aūt dicat actio q̄daz est trā= siens q̄dā imanēs: vt elicitio itel lectiōis q̄ imanet: sicut ⁊ ipsa in tellectio: tūc ē diuisio vniuoci in suas species.

¶ Ad scdz ꝑncipale dicēdū: ꝙ nō intēdit Aug. negare lumē eē vt fieri ab agēte ⁊ factū eē simul sz nō ꝑmanet sine p̄sentia agen= tis: sicut nec creatura rōnalis cō seruat in gr̄a sine diuina p̄sentia nam ad hoc ipse eam inducit.

¶ Ad tertium patet ꝑ p̄dicta in tertia questione: quare ⁊c.

Questio. VII.

a. l. q̄rto q̄ro.

SEcūdo q̄ro d̄ no titia genita: que sit cā gignens vel rō gi gnēdi eā? ¶ Et q̄ro vtru ꝑs itellectiua ꝓprie sumpta vlt aliq̄d eiꝰ: sit cā totalis gignēs notitiā actualē vel rō gignēdi?

¶ Et arguit ꝙ nō. qr scdo d̄ aīa ꝓbat phs sensuz eē passiuū: nō a= ctiuū: ꝑ hoc ꝙ si eēt actiuꝰ sꝑ age ret: sicut si ꝯbustile eēt ꝯbustiuū sꝑ ꝯbureret ita arguit i ꝓposito si ꝑs itellectia eēt actia respectu itellectiōis: sꝑ itelligeret ⁊ ita si ne obo. qd ē falsuz. ¶ Cōfirmat rō ex scdo de aīa. sensibilis ⁊ sen sus est vnꝰ actꝰ. puta sonatio: ⁊ auditio ē idē actꝰ ḡ a sili motio actiua obiecti. ⁊ motio passiua intellectꝰ: q̄ est itellectio ē idez actus. ergo itellectio est ab obo.

t. c. 52.

t. c. 138 et ide.

t. c. 18.

¶ Scdo sic. tertio de aīa. Intell's possibilis ē q̄ ē oīa fieri: sicut itel lectꝰ agēs ē quo ē oīa facere. ḡ i tellectꝰ possibil saltē: nō erit cā actia respū cognitiōis. sicut po= tētia passiua ñ ē actia respū actꝰ

¶ Tertio sic. Actiōes distingūt penes distictionē ꝑncipioꝝ acti= uoꝝ: si igr̄ itell's q̄ ē i distictꝰ sit ꝑncipiū actiuū oīs itellectionis tūc oēs itellectiōes eēnt eiusdez spēi ⁊ si oēs itellectiōes. ḡ ⁊ oēs hitꝰ ⁊ ita ꝯñter oēs scie eēnt eius dē spēi. ¶ Ad oppositū Aui. 9. metaphy. Immaterialitas ē rō i tellectiui sicut itelligibil. igr̄ in= tell's siue ꝑs itellectia ex imate= rialitate sua se sola ē actia respe= ctu itellectiōis sicut receptiua.

cō. 3. et inde.

¶ Itē si obz vl aliq̄d eiꝰ esset rō formal agēdi. ḡ i tellectiōes obo rū diuersoꝝ spē eēnt diuerse spē qd ē falsū. ꝯña ꝓbat. qr actꝰ diffe rūt spē: q̄ sūt a cāis diuersis spē. falsitas ꝯñtis ꝓbat: qr tūc de q̄li bet spālissima eēt ꝓpria scia: ⁊ ita de pluribꝰ spēbꝰ spālissimis non posset eē vna scia. ¶ Probat ētz idē ꝑ. phz ꝑmo eth. vbi vlt ꝙ i= telligere ē ꝓpria opatio hoīs: sm ꝙ homo: vnus aūt spēi est operatio

2. d aīa t. cō. 33

Ca. 9.

operatiõna fm speciem.

hẽ.q.
li.4.q.
7.t p̃
positi
nus.

In ista gõne ẽ vna opi=
mo q̃ attribuit tota activitatẽ re
spcũ itellectiõis ipsi aie. Et ponit
tur Aug.q dicit.12.sup Gen.ca.
28.q qz imago corpis ẽ i spũ:q ẽ
pstãtior corpe:iõ ẽ pstantior: ima
go corpis in spũ: ẽ ipm corp̃ in
sua suba:t sequit:nec sane putã-
dũ ẽ facere aliqõ corp̃i spũ:tãẽ
spũs corpi tanquã materie vice
subdat.oi em mõ pstãtior est res
q̃ facit illa re de q̃ facit: nec vllo
mo pstãtiꝰ ẽ corp̃ spũ: imo spũs
corporc. cuius ẽ incipiat imago
corpis cẽ in spũ:tñ cãdẽ imaginẽ
nõ corp̃ in spũ:fz spũs i seipso fa
cit celeritate mirabili: et sequit.
Cui⁹ imago morꝝ oculis visum
fuerit i spũ videtus sine vllo pũcti
tẽpore:alis interpositione formak.
P Itẽ.10.de tri.c.5. Aia quoluntz
rapit imagines corporꝝ factas in
semetipsa t de semetipsa:dat eñ
eis formãdis q̃ddã subẽ sue:ser-
uat aũt aliq̃d quo libere de taliũ
imaginũ spẽ iudicet:h̃ est mẽs.i.
rõnalis itelligẽtia q̃ seruak:vt iu
dicet.nã illas aie ptes q̃ informã
tur corporꝝ similitudinibꝰ et cũ be
stijs cões nos h̃re sentimus:igit
ipsa aia i se formatimagines ipo
rũ cognitorꝝ:vt dicit ista auctas:
t explisius pallegata. ¶ Pro ista
opi.arguit p rones sic. effectꝰ nõ
excedit cãm in pfectiõe:meliꝰ est
aũt oẽ viuũ nõviuẽte fm aug.de
ciui.q̃ opatio vitalis nõ pt ẽ nisi
a pncipio agẽdi vitaliv viuo:iste
opatiões cognoscẽdi sunt opera
tiões vitales:q̃ sunt ab ipsa aia si
cut a rõne gignẽdi. ¶ Scõo sic.
Quãto forma ẽ pfectior:tãto est
actualior::t p ẽns actuior: quia
actiuũ eẽ ꝙuenit alicui inquãtũ ẽ
i actu:fz aia itellectiua inf oẽs for
mas ẽ actualissima.q̃ marie actu
a.igit se hz in rõne actiu.t se so
la scipaz mouet i opatiõe sua:cũ
ẽt h̃ possint forme imperfectiores:
sicut pz de formis elemẽtorꝝ:t q̃-
rũdaz mixtorꝝ. ¶ Tertio sic.phs t.c.25.
scõo phꝝsicorꝝ.t.6.ethicorꝝ.t.9. Ca.5.
metaphꝝ. distinguit inf actionẽ t t.c.16.
factionẽ:vult q̃ actio pp̃rie dcã
manet in agẽte. sicut exẽplificat
ibi de speculatõe. itellectio igit p
prie ẽ opatio manẽs i agẽte.ma-
net ãt i pte itellectiua.vbi ỏt phs
9.meta.q̃ erit ab ea vt ab agẽte.
¶ Quarto t est q̃si idẽ. Actio p̃ vbi.5.
prie dcã:vt distinguit ꝺ factionẽ
deuoiat agẽs:itelligere aũt denõ
minat hoiez fm ptẽ intellectiuã:
q̃ est actiue a pte intellectiua.vel
ab hoie fm partem intellectiuã.

Cõtra istã opi. q nõ
sit intẽtio
Aug.appet.9.de tri.c.vl.t.30.de
puis. Liqdo tenẽdũ ẽ q oĩs res:
quã cognoscim⁹:ꝙgenerat i nob
notitiã sui:abvtroꝝ eñ parit no
titia a cogscẽte.s.t cognito. Idez
2.de tri.c.2.vel.5. Ex visibili t vi-
dẽte gignit visio. Itẽ.15.de tri.c.
10.t.24.vt p̃dcm ẽ. Formata q̃p
pe cogitatio ab ipa re:quã scim⁹
vbũ ẽ.g itẽdit attribuere aliquã
causalitatẽ obo. ¶ Hoc ẽt argui
tur rõne sic. Quia tm̃ sunt q̃ttuo
gña causaꝝ p se:sicut apparet ex
2.phꝝsicorꝝ.t.5.meta.q̃ illis exñ t.c.28.
tibus in se pfectis:t nõ impeditis t.cõ.2.
t sufficiẽter appꝛoximatz:sequet
effectus ex illis:si sint cause natu
rales:vel potent saltẽ esse si sint
cause libere agẽtes:t qz forma hz A
esse aliq̃ mõ p ꝙductionẽ:t finis
sequit ꝑductionẽ rei i esse.aut si
ꝑcedit:hoc ẽ inquãtũ mouet effi-
ciẽs ad agendũ. Jõ qñ due cause

prio:es ipsa re.s. efficiens ⁊ materia sunt in se pfecte:⁊ approxima te:⁊ nō ipedite sequit effect⁹:vel saltē pōt sed:g̃ si alia est totalis cā actiua notitie gentie: et ipsa est materia dispōsita siue subiectuz receptiuū vel susceptiuū respectu eiusdē:⁊ ipsa est semp actu pñs: cum sit cā naturalis:semper erit actualis intellectio i ea: cui⁹ ipsa est cā:⁊ cui⁹ ipsa est cā de se: vel saltē aliqua in quā potissime ipa pōt. Sō ei pt pom impfectio alicui⁹ cause i se retēta pria hȳ potesti:necnō approximatio:nec impeditio:qz nihil vī tunc impediens.

¶ Instātia de causis accidētis cōparatis ad substātiā excludit qz substātia est materia in q̄. defnitione etiā p impedimētū:que re vbi de virtutibus si actiue.

Fugere āt ad cāz siue q̄ñ:q̄ reqrit̄ ad hoc vt notitia gignat:hoc ē dicere:q̄ oēs p se cause nō sunt sufficientes cause.ȝ reqrit aliqd aliud:a q̄ res causanda dependet essentialit̄.g̃ nō crūt tm̄ quattuor cause siue q̄ttuor gña causarū ȝ plura:vel aliqd dependebit essentialit̄ ab aliquo:qō non est cā eiꝰ.

¶ Item oēs cause p̄ter q̄ttuor dicte sunt accidentales rei: igit̄ nō simplit̄ resdependet ab eis:nec in esse:nec in fieri:añs dicit expresse Cōmentator.2.phȳsi.cōmen.30.⁊.31. ¶ Item pbat q̄ nō sunt nisi quattuor cause cuiusli bet rei:vt aliqua ista.2.phȳsi. cōmēto.69.⁊.68.⁊.70.per demonstrationem sufficientiam.

¶ Per hoc etiā ip:obanť diuersi modi ponēdi tenētū istā opi.siue eī ponat obm necessariuz in rōne cause sine qua nō:vel in rōne termini:vel in rōne excitātis: si nō det sibi aliq̄ p se causalitas: cū ipse p se cause sint pfecte in se ⁊ approximate:⁊ oē impedimentum remotū quo mō saluabit̄ q̄ ipz necessario requirat:nisi ponēdo quinq; genera causarum?

¶ Spāl'r ēt illō de excitatōe nō vī valere.qro ei qd sit excitare:si aliqd cāre i intelliua potētia.g̃ obz aliqd causat añ̄ intelliua de se agat.g̃ itell'iua n̄ ē tota cā pma respcū cuiuslibz i se cāti ȝ ēt obz.Si excitare n̄ sit aliqd cāre i potētia itell'iua nō alr se hz i se post excitationē q̄ añ:zita n̄ magis excitat nūc q̄ p⁹.Hec tm̄ rō ꝓcluderet silr mōvtvī ℨ actionē volūtat̄.Uñ ad ipsaz ñdeti pt q̄ qñ aliq̄ forme hñt ēē tale o:dinē.ita q̄ vna recipit mediā te altera in eodē siue sit nā siue potētia:⁊ h siue ab eodē agēte siue ab alio. Dato ēt q̄ neutra sit rō recipiēdi altera:nūq̄ scōa pt induci ab agēte i suo receptiuo nisi pria sit p⁹ia idneta.Ereplū devolitiōe ⁊ delectatiōe ponēdo illa cē diuersa realr: nūq̄ scōa recipit:nisi p⁹pria recipiat cū tm̄ scōa hēat cāz actuā nālē ꝓcedētez ēt añ̄ sit voluto:⁊ inhmōi ordinatz negat maio:.silr de spē itelligibili ad itellectiōez ponēdo spēz itelligibilē nō esse cāz effectuā nec receptiuā itellectiōis. Silr de lumine si nō sit actiuū neq; receptiuū respectu spēi coloris. ¶ Aliter dr q̄ qñ cūq; aliquā formā recipi in suo potentiali de necessitate ꝓcurrit aliā formā recipi i suo receptiuo falsa ē illa maio. agēs pfectus approriatū passo ⁊ nō impeditus pt agere. Intelligēdo de potētia pria. Et hoc siue receptiuū forme posteriorȝ. Ereplū, voli

Resolutio notabilis.

tio ⁊ delectatio ī volūtate: siue sint eadē realr. Exeplū. ī aīa intellectio ⁊ volitio ponēdo totaliť volūtatē actiuā respcū velle: siue ī eodē supposito recipiāť: nō ī vna nā nec potētia. Exēplū ď phātasmate ⁊ itellectōe. si negeť spēs itelligibil: ⁊ actio tota deť itellui: siue ī alio ⁊ alio supposito r̄cipiať forma ꝑor ⁊ posterior. Exēplū. lumē ī aere ⁊ ī aq̄ a sole. Nec hic saluať ꝓpō: qď forma ꝑor sit actia respū posteriorꝫ: vl rō recipiēdi: sicut lumē ī medio respū spēi coloris: qꝛ si in talibꝰ isteť nihil valꝫ istātia: qꝛ ibi actiuū ꝓximū deficeret vl passiuū ꝓximū. In q̄ttuor aūt istātijs positis neutra ꝯditio accidit. Nā nec volitio ē cā actia delectatiōis. sꝫ oďm: nec receptiua: sꝫ volūtas sic ī alijs. ſꝫ illas opi. ¶ Nec ē dicēdū: ꝙ maior illa ē v̄a: nisi ab eodē sint duo effectꝰ necessarij ſꝫ ordinē ꝓducibiles: qꝛ ēt nō ē vera: si necessario ē ordo iter formas a diuersis agētibꝰ iducibiles. sicut ptꝫ istātijs positis. Ulr ꝗ quecūq̄ forma adhoc vt r̄cipiať ī suo passiuo: req̄rit aliā priꝰ recipi in q̄cūq̄. Nūq̄ actiuū forme scďe ē ī potētia accidētali ad agēdū ī receptiuū illiꝰ: nisi forma ꝑor iā sit iducta. ꝗ p̄t dici ꝙ ꝓ instāti: ꝓ quo ē cābil depēdet ab alijs: qꝛ nō ē cābil nisi naturalr post aliā: q̄ p̄exigiť. Igr̄ forma posterior q̄ ad fieri depēdet eēntialr ab alio q̄ a suis ꝑ se cāis ī fieri: q̄ sūt agēs ⁊ mā. Cōcedi pōt igr̄ hec ꝯclo. ꝙ priꝰ eēntialr nō tm̄ ꝯuenit eē vt effectꝰ sit: sꝫ ēt posteriꝰ. pꝫ ī tractatu de prio ꝑncipio. Tn̄ nō ꝓbabilr negať illa maior nisi ostendať ꝑoritas alteriꝰ forme velut actie respcū secūde: vel vt rationis recipiēdi: vel vt effectꝰ ꝓpinq̄oris cāe cōi: vel cāe necario prius causanti. Goff.

C

Ca. 1.

Alia est opinio

q̄ totalr nē ī alio extremo q̄ dicit. sicut colligiť ex diuerſ locꝫ sic opinatis ꝙ aīa itellectia vt itellectiua ē: nihil hꝫ actiuitatꝫ vl cālitatꝫ respū itellectōis. Nō ei hꝫ talē cālitatē itell's possibil: siue iformatus spē itelligibili: quā ip̄i negāt: siue nudꝰ. qꝛ ſꝫ eos: nihil idē p̄t agere ī seip̄ꝫ: qď ꝓbāt: qꝛ cū agēs sit tale ī actu: q̄le passuꝫ ē ī potētia: vt appet. 3. phy. ⁊ prio ď gn̄atiōe: seq̄ť tūc ꝙ idē eēt ī potētia ⁊ ī actu. qď prio videť eē oppositū ꝑmu ꝑncipij metaph noti ꝑ rōnē actꝰ ⁊ potētie: ⁊ tūc ēt idē eēt efficiēs ⁊ materia. qď videť eē ꝯ phm. 2. phy. maťia ⁊ efficiēs n̄ coincidūt. tūc ēt idē referreť ad se relone reali. qď videť ipossibile. ſ meta. ꝑꝑ oppositionē taliū relonū. tādē ad hec deducūt: ꝙ poneret qďlibet in se agere ⁊ mouere se: vtpote ꝙ aer ad p̄ntiā solis illuminaret se: ⁊ nō sol: ⁊ lignū ad p̄ntiā ignis calefaceret se: ⁊ non ignis: nec eēt rō: q̄re nō eēt aliq̄d naturalr sic cātiuū cuiuscūq̄ noui ī se: qꝛ n̄ eēt vn̄ ꝓhibereť q̄n qďlibꝫ eēt cātiuū cuiuscūq̄ noui in se. ¶ Ex istis ꝓpositionibꝰ dicūt ꝙ agēs ⁊ patiēs distincta sūt subiecto: ⁊ ꝓ cōfirmatione dicūt ꝙ quecūq̄ difficultates accidūt in aliq̄ maťia: n̄ sūt ꝑꝑ eas negāda ista ꝑncipia: qꝛ tūc tolliť oīs inq̄sitio veritatis ꝑ talia ꝑncipia negata: qua enim rōne neganť ī vna materia: ⁊ ī alia. ¶ Propter idē dicūt ꝙ itell's agēs nō potest aliq̄d cāre effectiue in intellectu

Goff. q̄li. 7. q. 17. ⁊ q̄li. 8. q. 2. ⁊ q̄li. 9. q. 19. ⁊ quoli. 13. q. 2.

t. c. 17.

t. c. 138.

t. c. 70

t. c. 17. ⁊ . 20.

possibili: qꝛ nō distinguitur ab eo subiecto sed quasi formalr ipꝫ lumine suo ꝑfundēdo: vel ꝑficiēdo huiꝰ illustrationē facit: sicut cuꝫ ꝓducitur aliqd̄ corpꝰ luminosuꝫ in q̄ sunt iste due ꝑfectiōes. s. dya phaneitas ⁊ ipa lux: dr̄ ꝙ lux hoc corpꝰ ꝑspicuū facit luminosuꝫ nō trāsmutādo ipꝫ a potētia p̄cedēte actū ad talē actū: sꝫ totū simul factū est sꝫ rōnē cāe efficiētis ab agēte extriseco ꝓducēte corpꝰ tale ad eē tale: sꝫ iō dr̄ lux facere illd̄ corpꝰ luminosuꝫ. qꝛ est formalr ꝑficiēs illd̄ corpꝰ. ita est in ꝓposito: intellectꝰ agēs: in rōne cāe efficiētis: nihil agit in itellectū possibileꝫ. sꝫ q̄ creauit animā ꝑ modū cause efficiētis: ipe in ea hāc illustrationē fecit: istas potētias simlr i eadē sub̄a ꝓducēdo. ¶ Sitr ponūt ꝙ itellectꝰ agēs nullā opationē hꝫ respectu itellectiōis: nisi q̄tenꝰ hꝫ actionē circa ob̄m itelligibile: q̄tenꝰ. s. agit ad hoc: vt illd̄ habeat rōnē mouētis ⁊ obiecti i actu ergo ad ipaꝫ itellectionē p̄ter ista duo itellectꝰ agēs nullā actionē imediate habebit. ¶ Quid igr̄ cābit effectiue itellectionē. ꝑ Rn̄dēt ꝙ ob̄m idē sꝫ reꝫ efficit itellectioneꝫ ⁊ volitioneꝫ. ⁊ hoc iquātū relucet phātasmate illustrato ab i itellectu agente: nō effectiue: sꝫ quasi formalr ꝯcurrente respectu itelligibilis. ¶ Qualr aūt sit possibile phātasma mouere itellectū possibileꝫ: cū tn̄ ꝟtꝰ phātastica ⁊ itellectꝰ possibilis sint in eadeꝫ sb̄a aīe ⁊ phātasma nō distiguit̄ subiecto ab itellectu possibili? ¶ Dicūt ꝙ aīa pōt ꝯsiderari duplr: vel sm̄ essentiā: vel sm̄ potētias. Prio mō est totū in q̄libꝫ ꝑte corpis: nec est p̄ncipiū alicuius opatiōis. Scd̄o mō aliq̄ potentia determinat sibi aliquā ꝑtē corpis: vt organica: aliqua nō: vt intellectiua: qꝛ ipa sub rōne talis potentie nō est in ista ꝑte corpis nec in illa: qꝛ i nulla est qꝛ ꝑ se nec in toto nec in aliq̄ ꝑte: sicut nec opatiōes q̄ ꝑ eā exercentur. sicut ergo potentia: q̄ esset in alia ꝑte corporis q̄ꝫ est phātasia: posset imutari ab eo qd̄ est in phātasia. ita potētia q̄ nō est determinata ad ꝑtem: in qua est phātasia sꝫ est extra illā. sic ꝙ nō est ibi plꝰ q̄ꝫ in pede: poterit imutari ab eo qd̄ est in phātasia. ita est in ꝓposito. qꝛ ille potentie non sunt alligate: ⁊ immerse materie sicut alie

Cōtra istā opinionē.

Intellectꝰ agens sꝫ eū nihil causat: ꝙ sit formalr in phātasmate. sꝫ solū fit remotio ꝓhibentiū ꝑ quēdā ꝯtactū spūaleꝫ huiꝰ lucis ad phātasmata q̄ remotiōe facta virtute itellꝰs agentis fit iformatio itellꝰs possibilis. ¶ Et ex hoc sequit̄: ꝙ nihil ꝙ est in itellectiua ꝑte vt itelliua cōp̄hendit itellectū agenteꝫ ⁊ possibileꝫ: habebit aliquā rōnē actiui siue vt agentis siue vt rōnis agēdi respectu cuiuscūqꝫ itellectiōis et ita tm̄ phantasma effectiue se hꝫ ad itellectionē. vel si sit ibi efficiētia aliq̄ ꝑ quam effectiue fiat irradiatio: vel illustratio sup̄ phātasmata illa efficientia erit p̄cise ipiꝰ dei q̄ creauit tale lumen in itellectu possibili. vel ergo deꝰ agit immediate ad intellectiōeꝫ quācūqꝫ vel tm̄ phātasma erit cā oīꝫ actionū itellectiue partis tā itellectionū q̄ꝫ volitionū. Nihil ḡ aliud a deo se hꝫ actiue respectu intellectiōis cuiuscūqꝫ nisi phātasma solū. hoc videt̄ valde icōueniens qꝛ vilificat valde naturā aīe. nullā em̄ videt̄ ꝑfectionē phātasma

cāre posse in itellectu. q̄ excedit nobilitatez ei⁹ qꝛ effect⁹ equiuocus nō pōt excedere cām suā: sz deficit. igr̄ nihil causatuz p̄cise a phātasmate: sicut a tota cā actiua: sicut ponit ista opinio de intellectiōe: pōt esse pfecti⁹ phātasmate: sz necar o impfecti⁹: ⁊ ita nulla opatio siue intellectio erit in homine perfectior phantasmate. quod est absurdum.

¶ Iuxta scdaz rōnez cōtra Goffredū. vr̄ cōtra ip̄m qūo animal phātassat̄ absqꝫ sensatione exteriori? qd em̄ ibi mouet organuz ad actū? Nihil certe vr̄ ibi distinctū subiecto: nisi ponat memoriā sensitiuam in alio organo a phantasia: ⁊ illā mouere phātasiam ad imaginandum.

¶ Itē scdo ex ista opinione seq̄tur ꝙ angel⁹ in quo nō pōt poni talis distictio in subiecto: nullā itellectionē posset habere nouam quātūcūqꝫ habeat oba multa p̄sentia habitualr̄. imo nullā pōt habere effectiue: nisi a deo: qꝛ opposito posito: itell's mouebit̄ a se: vel agēs ⁊ patiēs erūt indisticta subiecto. hoc videt̄ ip̄e ꝯcedere: qꝛ ponit: ꝙ angelū posse habere nouā intellectionē: est mere creditum.

¶ Hec respōsio nō videt̄ christiani sed puri phi pagani cū angel⁹ multa noua sciat ⁊ sit beatus in operatione sua. ¶ Hec etiā non euadit. Nullū em̄ creditū repugnat ꝯclusioni sequenti ex veris principijs. Ex isto aūt principio necessario Agens ⁊ patiēs sunt distincta subiecto: sequit̄ ꝙ intellect⁹ nō pōt habere ex se aliquā intellectionem actiue. ergo si oppositū hui⁹ cōclusiōis est creditū: p̄ncipiū illud: ex q̄ sequit̄ ista cōclusio est falsuz. hoc magis pz de velle. ꝯstat ei ꝙ p̄mū velle malū angel⁹ imediate nō habuit a deo: pz igr̄ ꝙ ibi agēs fuit idisticti subiecto a passo. ¶ Tertio sequit̄ ꝙ nō opz ponere aliquez habitū i itellectu qꝛ ad ordinate itelligēdū req̄rit̄ ⁊ sufficit: sz istā opi. ꝙ phātasmata ordiate occurrāt q̄ occurrētia ordiate mouēt itellectū: sz ꝙ ip̄a ordinate occurrāt nō pōt fieri p habitū in itellectu: qꝛ nihil in passo dat mouenti ordiate mouere aut saltē p habitā in phātasia possunt ordinate occurrere absqꝫ oi habitu in itellectu. ꝯ ⁊c. ¶ Cōfirmat̄ qꝛ iō (sz istos) negat̄ habit⁹ in volūtate: qꝛ ip̄a faciliter mouetur ꝯformiter intellectui. ꝯ a simili cum mouetur itellect⁹ a phātasmatib⁹ eo mō q̄ occurrūt sufficit habit⁹ in phātasia ad hoc ꝙ ordinate occurrāt. hec tria argumēta pondero. Fiunt talia argumenta contra eos primo sic.

¶ Tertio si phantasma causat omnez itellectionē effectiue: ⁊ cā naturalis nō agit nisi s̄m naturā illā qua est actu. phātasma nunqꝫ causabit aliquā intellectionē in itellectu: nisi ꝯformē phātasmati. ⁊ ita nūqꝫ cābit ꝯpositionē falsaz repugnātē rōni terminoꝝ; quoꝝ phātasmata sunt in ꝟtute phātastica: aut si quodā mō p̄t: sicut rn̄ dent ꝙ p vnū oppositū cognituz pōt suū oppositum cognosci: hoc nō est nisi p vnā ꝯpositionē veraz pōt cognoscere oppositā esse falsam. Sz nunqꝫ idez phātasma cābit aliquā itellectiōez falsaz tāqꝫ verā: vel ecōuerso. ¶ Et si dicas ꝙ phātasma false repꝛesentat obiectū. iō causat itellectionē falsaz in itellectu. Sequit̄ ꝙ idem phātasma manēs idē nūqꝫ pōt causa

E No. ꝙ doctor fecit tres rationes speciales hic q̄s pondera uit et al's. 6. cōmunes ad iunxit q̄rū p̄-

ma ici-
pit ibi
tertio
hēdere. nūc vr̄ verā nūc vt falsam.
si phā-
tasma
z c. z fz
hoc va
rie ꝓpu
tabis
argu-
menta.

re assensum oppositū: z ita nō po
terit itellīs cāde ꝑplexionē appre
Ꝯ Jtē qñ ē: q itellectio fm phm
est actio manēs itra. Ꝯ Ñdēt q
intelligere fm modū significādi
grāmaticalē significat actiue: z i
telligipassiue: th fz rē: itelligere ē
passio: z qō itelligit ē agēs. Jntel
ligere cm nō significat aliqd vt hz
esse in subiecto in se z absolute. fz
ḡsi tēdēs in alterū vt in obm sine
vt in terminū. z q: actiōis est ꝓce
dere ab agēte z tēdere in passuz: tō
tales pfectiōes q̄ in re sunt passio
nes: hoc est manēres ei co: qō deno
minat ab eis per modū actionis
dicunt esse actiōes inmanentes.

t.c. 25. Ꝯ Cōtra phs distinguēs actionē a
t.c. 16. factiōe. 3. phy si. z. 6. ethicoz. c. 5.
z. 9. me. assignat diuersa ꝓncipia
ꝓpria actiōi z factiōi qō nō opor
teret si itelligeret: q illud qō assi
gnat ee actionē esset passio: q tūc
nō oporteret assignare sibi ꝓncī
piū actiuū ꝓpriū: nō em oporte
ret p: udētia esse actuā. sicut ars
est habit⁹ factiu⁹: si actio nihil es
set: nisi quedaz forma recepta in
alio vt in eo quod dicitur agens.

Ꝯ Jtē habit⁹ nō ponit ꝑfse adpa
tiendū z marie in passiuo sumune
dispositō ad formā: nō em opz il
lud facilitari ad recipiendū: qđin
se esshumme dispositū ad recipiē
dū. fz intellectus est summe dispo
sit⁹ ad quācūq; intellectiones z: q:
nihil hz cōtrariū. ergo nō opz po
nere aliquem habitū in itellectu:
si ꝑfse esset passiue respectu itel
lectionis. ꝓbat ꝓria ꝓpositio: q:
habit⁹ est quo vtimur cū volum⁹:
z habit⁹ habēt pficit: z op⁹ ei⁹ bo
Ca. 5. nū reddit. ex. 2. ethicoz. ola ista at
tribuūt aliqua actiuit at habitui.

Ꝯ Jtez qūo itellect⁹ disc urret syl
logizādo vel argumētādo si phā=
tasma causat oēz itellectionē. Nō
civr̄ itelligibile quo phātasmata
decurrētia causant oēs discursus

Ꝯ Cōfirmat: q: itellect⁹ ꝓferens
a. ad. b. fz talē habitudinē q̄us ē
ipoz ex natura rei nō causat rela
tiōes rōnis. puta q̄n ꝑarat ear
differētia: vt ꝓtraria: vt totū z p
tē: z hmōi. ergo sola illa collatio
ne causat relatio rōnis. q̄ nec in
esse nec in cognosci cōsequit ex
trema ex natura coz. ergo extre
ma nō sunt cā illi⁹ act⁹ collatiui

Ꝯ Jtē quomō causabunt intēti
ones logice vel relatiōes rōnis: si ei
phātasma causat omnē itellectio
nē: q̄cūq; cāta ab eo erit realis: q:
illa ꝙ: esse realis itentio q̄ causat
imediate a revel a spē represntāte
rem in se. ergo nulla itellectio cā=
bit intentiones logicas vel relatio
nes rōnis: q: intellect⁹ nullo actu
suo poterit ꝓferre obiectū ad aliō
q̄ collatio causat relationē rōnis
vel intentionē scōam in obiecto.

Ꝯ Jtē qūo reflectet itellect⁹ supꝫ
actū suū: z hoc qūo erit in ptāte
potēie reflectētis: Si em phātas
ma causans aliquā itellectionē:
hz naturaliter causare reflexionem
supꝫ istā actionem pari rōne z reflexionē reflexiōis: z sic in ifinitū vt
dicit Au. 15. de trini. Si aūt nō hz
causare reflexionez fz tm actū ab Ca. 12
solutū z postea occurrat aliō phā
tasma: nō videtur posse assignari:
quomodo posset esse aliqua reflexio super aliquem actum.

Ꝯ Jtē quo illū nō vilificat animā
qō ocm actionē suā naturalē: q ē
pfectio naturalis: tā pfecti entis
effectiue causet phātasma: z nullā
em pfectionē vr̄ posse causare phā
tasma in itellectu: q excedat nobi
litatē ei⁹: q: effect⁹ eq̄uoc⁹ nō ꝑt

excedere causam eq̃uocã: ꝫ defi
cit. igr nihil ꝓcise causatũ a phã
tasmate: sicut a tota cã actiua ꝓt
esse ꝓfectꝰ phãtasmate: sed im
ꝑfectꝰ eo: ꝛ ita nulla ꝑfectio erit
in homine maio: ipso phãtasma
te: quod est absurdissimuꝫ ꝛc.

¶ Zstaꝫ. 6. rõnũ factaꝫ ꝫ opi
nionẽ Thome ꝛ Goffredi. ꝓmaꝫ
nõ cogit ꝫ eos. q̃rit eñ difficulta
tẽ cõez oi opiniõ: siue eñ phã
tasma ꝓĩ cã actia intellectiõis
siue spẽs itelligibil̃ siue itellꝰ
cũ qõ cũ: istoꝝ sit ꝓncipiũ natu
raliꝫ agẽdi nõ libere: semp eq̃ ꝓt
ri: quo oppositaꝓñt cãri itelle
ctuꝫ nũc opinio ꝛa vel scia de
alĩ: nũc opinio falsa vel error: ꝫ
eodẽ. Scõa nõ cogit: qꝛ ꝓuden
tia ꝓĩ ꝓncipiũ actiuũ ꝓp actũ
aliũ q̃ ẽ actio adquã suꝫ ꝓpriꝫ
tẽdit ꝛt regula ad regulatuꝫ: si
cut ꝓpria actꝰ artis extẽdit ad
ꝫ totũ aliũ q̃ est factio: ꝫ tñ neuter ha
bit ꝫ sit ꝓpꝛie ꝓncipiũ actiuũ re
spectu sui actꝰ. ¶ Zte illo secũdi
ethicoꝝ. habit⁹ est q̃ hñtes ꝓficit
ꝺz itelligi nõ effectiue: qꝛ nõ sic
bonuꝫ reddit: ꝫ tñ inclinatiue.

¶ Quartũ coincidit cũ tertio põ
derato. ſ. q̃uo habit⁹ discurrit: ꝛt
phãtasmata ordiate in discursu
occurrãt nisi ponaꝫ ille habit⁹ in
ꝛtute phãtastica: non est in itel
lectu: quod fortꝫ concederet.

¶ Sertuꝫ ꝓo q̃rit q̃uo in ptãte
nã est quã intellectionẽ habea
mꝰ post alterã: ꝛ ꝓ q̃d cognoscit
actꝰ sup quẽ reflectimꝰ. ꝓmũ q̃
dẽ est ꝓpꝛie volũtatẽ. scõm est ꝓ ve
stigiũ derelictꝰ ab actu illo. igiꝫ
illo derelicto põt haberi actꝰ re
flexꝰ ꝓ illud elicitiue volũtate im
perãte. ꝛpõt nõ haberi volũtate
impante aliã itellectionẽ. ¶ Aliꝫ
ſer põt dici q̃ cognoscit ꝓ phã
tasma: q̃ ꝓmo ostẽdit obm̃ scõ
causatuꝫ ab obiecto. Tñ nõ erit
necesse ipm̃ causare itellectionẽ
itellectiõis: nisi q̃n volũtas ipaꝫ.

¶ Quitũ vr põderãdũ: si nulla
cõpatio est rel⁹ rõnis quã extre
ma nata sunt cãre in intellu. Si
cñ ista ꝓpõ est ꝛa: tũc ꝫ itelle
ctiões simpliciũ ꝓpatoꝝ causam
tur ab illis: nõ tñ ꝓpatio illa: q̃ ẽ
i actu collatio q̃ cãtur i extremo
relatio rõnis. ¶ Posset dici q̃ ali
q̃ hitudo ꝓsequt extrema i rem illa
i cognitõe ꝓsequt extrema cogni
ta: puta q̃litas ista ẽ realis. alia
nõ ꝓsequt extrema i re: nec necesꝫ
sario i cognitõe: ꝓñt tñ ipa extre
ma cãre actũ collatiuũ elicitiue
q̃ volũtas ipa: cãto aũt actu col
latioꝫ talẽ respectũ q̃ nõ ꝓsequt
extrema i re: cãtur relatio rõnis

Tertia opi. ponit q̃ intelligi

bilevt simplr̃ pñs itellectui: nõ ꝓ
spẽz itelligibilẽ: ꝫ ꝓ phãtasmavt
illustrat ab itellectu agẽte: ẽi itel
lectu possibili. vt in memoria. vt
aũt imitat ad actũ itelligẽdi ẽ in
co: vt i itelligẽtia cuiꝰ notitia ter
minat in ipꝫ obꝫ. Et q̃tũ ad ista
duo itellectꝰ est passiuꝰ. vꝫ iquã
tũ est mẽoria ipñs obꝫ simplr̃ pñs
tiquãtũ itelligẽtia est ab obo sic
pñte mota ad ꝓmũ actũ itelligen
di. Sꝫ itellectꝰ factꝰ in actu ꝓmo
nali acumine suo põt suffodere ꝛ
discurrere in vno quoꝝ q̃d sit ꝓpo
nẽdo: diuidẽdo drias cõueniẽtes
cũ diuiso ꝛ rõcinãdo: ꝛ sic mꝰrere
q̃d respectu itellectꝰ simplicis: et
ꝓp q̃d: respectu ꝓplexi: vt respcũ
ꝓcõnisscibilis. Et i isto discursu
itellectꝰ: i q̃tũ discurrit ẽ actuꝰ: i
q̃tũ tñ capit ẽ passiuꝰ. ¶ Zte idẽ
istã positionem de passiõe respcũ
notitie prime simplicisꝛ coufuse.

Jn alĩ q̃b⁹ ori ginaliꝫ b⁹. ponit vꝫ cat sup tot a li tera p̃ cedẽti te. ſ. alꝫ opinio nis. Sz pugna tõisci ſ totũ legaꝛ diligẽter.

Hẽ. q̃li bc. ſ. q. 14.

Hẽ. q̃l. 3. q. ſ.

⁊ actiōe respectu notitie distincte
iuestigate: vr̄ retractare ⁊ corri=
gere alibi: vbi inq̄rēs de p̄ncipio
actio actionū vitaliū. s. sensatio=
nis ⁊ itellectiōis. pōit qd̄ illd̄ p̄n
cipiū ē aliq̄d i ip̄o aīato ⁊ nō so=
lū obm ex̄: sicut ⁊ i sensu ponit q̄
spēs imp̄ssa i orgāo tm̄ iclinat ⁊
iclinādo excitat potētiā ⁊ q̄si euo
cat ip̄az ad ꝓpriā opationē. Ita
phātasma i v̄tute phātastica in=
clinat itell'm: ita q̄ intell's iclina
tꝰ fit i vltia dispositiōe ad elicien
dū itellectiōez tāq̄ suā ꝓp̄ā opa
tionē. Et ꝓ ista opiniōe adducit
ibi vnā rōnē ꝓ istꝫ actōibꝰ: q̄ sint
vitales: q̄ nl'la actio trāscēdit p
fectiōez agētꝫ. ⁊ aliā de actione
manēte i agēte: ⁊ iste sunt ꝓp̄e a
ctiōes ⁊ d̄ noiant ꝓprie ip̄z agēs
sicut lucere se hz ad ip̄m lucens:
nō illumiare. ¶ Ad hoc ꝯcordat
rō Augustini. q̄ aīa format in se
imagines cognitorū: q̄ tres rōnes
adducte fuerūt priꝰ ꝓ pria opi.

Cōtra neutra istaꝝ opio
nū: nec retractata
nec r̄tractāda: vr̄ eē v̄a. Nō retra
ctata: q̄ aut itell's factꝰ i actu ꝑz
notitiā p̄mā ꝯfusaz ē actiuꝰ v̄tu
te sui respectu intellectiōis scd̄e:
aut v̄tute illiꝰ notitie p̄me cōfu=
se. Si v̄tute sui: nō vr̄ rōnabile
q̄ aliq̄ cā possit eē actiua respū
p̄fectiorꝫ i aliq̄ spē: ⁊ nl'lo mō pos
sit eē cā actiua respectū ip̄fectio
ris eiusdē rōnis. Intellectio autē
cōfusa ⁊ distincta albi videnꝫ eē i
tellectiōes eiusdē rōnis: q̄ eius=
dē obi. ḡ vr̄ incōueniēs q̄ intell's
de se possit eē cātiuꝰ respū scd̄e i
tellectiōis: q̄ est p̄fectior: ⁊ nō re=
spectu p̄me. ¶ Si aūt dicas q̄ re
spectu scd̄e ē actiuꝰ v̄tute actꝰ p̄
mi. ¶ Cōtra. actꝰ ip̄fectior nō p̄t
eē rōformal' cāndi actū p̄fectiorē
q̄ tūc ñ esset vñ posset ꝓbari deū
eē p̄fectissimū ens: si effectꝰ pos=
set excedere cāz suā totalē i p̄fe=
ctiōe. cognitio aūt distincta ē no=
bilior cognitiōe cōfusa. ergo illa
cōfusa nō est formal' rō eliciēdi
vl' cāndi illā distinctā. ¶ Opinio
etiā retractās ñ videt̄ esse v̄a: q̄
q̄ro q̄d intelligit̄ per inclinatiōez
aut aliqua forma q̄ sit in intell'u
p̄ quā inclinetur: aut nihil. Si ni
hil nō magis inclinat̄ nūc q̄ priꝰ
inclinabat̄. Si aliqua forma. aut
actꝰ intelligendi. ⁊ tunc opposi=
tū opinio. eoꝝ: quia obiectū cau
sabit actuz aut aliquid priꝰ actu
intelligēdi vt spēs: quā ip̄i negāt
¶ Itez cāis eēntialr̄ ordinatis i
ferior nō inclinat supiorē: sz ecō=
nerso. respectu aūt intellectiōis
ps itellectiua est cā superior q̄
spēs alicuiꝰ obi: vt patebit in se=
quenti q̄stione. ergo obiectū nō i
clinat intellectū. ¶ R̄ndeo nō ē
habitꝰ: nec actꝰ: nec spēs: sz qd̄
dā quartū. ¶ Cōtra. q̄uis hoc
statim videat̄ incōueniēs: tñ ar
guit̄ sic. sit illd̄ quartū. a. tūc sic.
Aut sine illo. a. est in intellectu
tota v̄tꝰ actiua respectu intelle
ctionis huiꝰ. aut nō. Si sic: ḡ si=
ne illo p̄t intell's in hanc intelle
ctionē: ⁊ ita in determinationē
oēm req̄sitā: q̄ hec: vt hic est de
terminatissima. ⁊ ita. a. ꝑꝑ nihil
erit necessariū. Si nō. ergo dat
a. virtutē actiuā vel totā vl' par
tialē ip̄i itell'ui. ⁊ ita actio ñ erit
ab itra: vt a totali p̄ncipio actio

Quinta opinio
ponit q̄ spēs obiecti in intell'u vl' tho. in
ip̄m obiectū in se p̄ñs est gignēs j. p̄te
vel est rō gignēdi notitiā actua= sum.
lē in intell'u. Et ipse intell's tan= q. 85.
tūmodo se hz tanq̄ materiale vl' arti. 2.

Cō. 18 t.cō.8. 2.ō ala ter.c.2 ex̄ssiū habeť. t.c. 32. t.cō.5.

informatū illa spē:vel p oīm sup plēs vicez speciei. ¶ Ad hoc ar guit sic. Cōmērator tertio ō aia cōmento.5. Intellis se hz ad for mas vles sicut mā prima ad for mas indiuiduales. Et alibi aia nā est infimū in gñe intelligibi lū:sicut materia in gñe entium. Et tertio de aia.c.8.phys. Intel lectꝰ añ habitū est in potētia eēn tiali sicut materia añ formā. Et tertio de aia. Intellis nihil est co rū q̄ sunt añ intelligere. P Et om nibus istis concludit. potētiā in tellectiuā respectu intelligibilis esse pure potentialez: sed qō est pure potentiale non pōt esse p̄n cipiū actiuū alicuius actus:nisi in formatū aliqua forma:et tūc p̄n cipiū formale erit forma. ¶ Arguit vlterius q̄ ipa forma: q̄ est p̄ncipiū agendi:sit silitudo obie cti:qz sicut factio ē formal̄ p for mā:q̄ faciens assimilat̄ facto:ita actio vt esse formal̄ p illā formā ō agens assimilat̄ obiecto. et ita silitudo erit formal̄ rō agendi. ¶ Ad hoc etiā adducit q̄ agens indeterminatū nō pōt in actionē determinatā:vel arca obiectū de terminatū,nisi determinet:intel lectꝰ de se est indeterminatꝰ ad oē intelligibile:et ad oēm intelle ctionē.ergo ad hoc q̄ intelligat aliq̄d:requirit determinatio ali qua:illa non est nisi p speciem in telligibilem.igit illa spēs intelli gibilis requiritur:vt p̄incipium determinatiuum.

Egi dius q̄li. 3.q.12. et. 13.

Sexta opio q̄ redit in idem

ēt notitia actual̄ ē rō obi vt spēs obi i memoria.ita sequit q̄ ad p positū:q̄ rō formal̄ gignēdi no titiā actualē est iēm oīm vt aliq̄ spēs in ꝟtute obi. Et hoc ita q̄ q̄ oīm est in se pñs ab eo egre dit vt gñal̄ spēs q̄ est intellectio: cū aūt nō est in se pñs: sz p spēm in memoria:tūc per illā spēm vel ꝟtute illi⁹ speciei gignet alia spe cies:q̄ est intellectio. ¶ Pro ista opione quatꝰ dicit spēm intel ligibilez esse notitiā actualē ad ducit Aug.12.ō tri.c.2.vel.4.vbi inquit:illa tñ informatio sensus q̄ visio dicitur: a solo imp:imit̄ co:po:e:qō videt qō aūt imp̄mi tur vel gignit a solo co:pe ē spe cies.ergo illa species est visio sz Augu. P hoc idem secūdo pba tur per phm.2.de anima. q vult q̄ idem sit sonatio et auditio: q̄ idem est actiui et passiui et p phm 3.phys. sed sonatio in actu cāt spēm soni in aure. ergo illa spēs causata est idem cum auditione et ita species intelligibilis et intellectio idem sunt. tc. cō. 138. t.c.18.

Cōclusio istaꝝ duaꝝ opi.vltimaꝝ

imp:obat p quedā argumēta fa cta ꝫ opionē secūdā. P Nā effe ctus equiuocꝰ non pōt excedere in perfectione cām equocā.sz de ficit necessario ab ea. Intellectio esset effectꝰ equocꝰ speciei intelli gibilis:si ab ea sola cāret: et ita simpliciter esset imperfectio: spē intelligibili:qō nō ē verū. ¶ Ista rō q̄ fuit p̄ma ꝫ scōam opionē ꝫ min⁹ est cuidens ꝫ istas:q̄ spēs intelligibilis est nobilior phan tasmate. ¶ Scōa ēt rō et tertia ꝫ scōaz opionē nō sūt ꝫ istas. Alie ser rōnes q̄s nō pōderant pñt ḥ fieri. Nā p̄ma hītur. ꝛc.

Silr habitꝰ nō vr̄ necessariꝰ sicut argutū est ibi in q̄nta rōne. Silr quō fieret discursus. Silr quō reflexio? quō cārent relatōes rōnis siue intētiōes logice. Quō ꝯplexio falsa cui assentiret? tāq̄ vere si sola spēs intelligibil' genita a phātasmate eēt rō formal' oīs intellectiōis. Silr tūc spēs eēt magis potētia intellectiua q̄ itellectus. ⁊ ita ip̄a separata hr̄et eūdē actū sicut calor separatꝰ calefaceret. ¶ Silr tūc intelligere nō videret ꝓpria perfectio ip̄iꝰ itell's qꝛ nihil vr̄ essentialr ordinari ad illā operationē: ad cuiꝰ p̄ncipiū se hz in potētia ꝯdictionis: sicut ad accidēs ꝑ accn̄s: sicut calefieri nō videt ꝓpria perfectio ligni: ex q̄ lignū se hz ad calorē: sic ad accn̄s per accidēs. sz ita se hr̄et itell's: ſm istā opinionē ad spēm intelligibilē: q̄ esset p̄ncipiū itellectionis. igr̄ ⁊c. ¶ Silr tā in sensu q̄ in intellu posito eodē repn̄tāte: maior attētio vl' conatꝰ facit actū perfectiorē. Idē em̄ habēs eādē spēm intelligibilez vel phātasma. ꝑfectiꝰ intelligit illd ad cuiꝰ itellectionē magis conat ⁊ minꝰ: qn̄ minus. Ita ēt in sensu eodē obo pn̄te ⁊ in eodē lumine: ⁊ in eadē distantia ꝑfectiꝰ videt aliq̄d per maiorē attētionē i videdo. Ptz ēt ex hoc ꝙ magis qn̄q̄ ledit visus ꝑꝑ maiorē attētionē imo ceteris paribꝰ vnꝰ ocl's magis attētꝰ posset multū offēdi in visiōe alicuiꝰ. i q̄ minꝰ alius offendit: sicut ptz ꝑ experiētiaz. Ptz ēt ſm Aug. scdo de tri. ca. 2. ꝙ in attento multum remanent spēs post visionē: que nō remanēt in oculo non attendētis.

¶ Ad ista tria media potest responderi.

¶ Ad p̄mū ꝙ potētia itellectiua est q̄ intelligimꝰ. intelligimꝰ aūt ea inquātū ip̄a hz formalr itellectionē. spēs aūt nō est nata hr̄e eā: nec eē rō habēdi illā. Qd adducitur ꝙ ēt separata haberet actū: si intelligat hr̄e subiectiue: ptz ꝙ nō valz. si effectiue. Rn̄deo nō hz passiuz i qd agat p̄cipue si nō ē nata eē p̄ncipiū agēdi i alid: qꝛ nō ē factionis p̄ncipiū: sz tm̄ actiōis imanētis i eodē subiecto cū ip̄a. ¶ Ad scdm̄ p̄t dici ꝙ maior illa scz nihil vr̄ eēntialr ordinari ⁊c. Falsa est i his: q̄ nō pn̄t ex se cōseq̄ finē ad quē ordinātur: sz tm̄ actione extrinseci dātis sibi aliqd accn̄s ꝑ quod operat ⁊ attingat finem suū: sic est hic. ¶ Ad tertiū illa attentio voluntatis est qua vehementius applicante se ad obiectū: potētia cognitiua iferior vehemētius patitur ab illo obiecto. ⁊ iō ꝑfectiꝰ cognoscit: lz nō agat ad illū secūdū actum.

¶ Sed ꝯ secūdā opinionē arguitur spālr ꝙ ipsa sit falsa tā in sensu q̄ in intellectu. In sensu qꝛ si spēs ista q̄ est visio sit eiusdē rōnis cū illa que est in medio. illa i medio erit formalr visio. ꝯ mediū formalr hn̄s eam erit formaliter videns. Si aūt preter hāc spēm in visu: que ponit visio sit alia alteriꝰ ratiōis ab ea. ⁊ eiusdē rōnis cū illa q̄ est in medio habet propositū. s. ꝙ lz illd qd ē visio dicat spēs: tn̄ ē aliq̄d alid p̄us eo i oculo ⁊ alteriꝰ rōnis ⁊ illud vt cōiter dr ē spēs. Et ita spēs ꝓprie dicta differret ab actiōe. ¶ Si dicas ꝙ spēs in medio differt a spē i ocl'o ꝑꝑ diuersa recipiētia: hoc nihil ē qꝛ sicut albedo ē eiusdē rōnis i lapide ⁊ eq̄. ⁊ iō vtrūq̄ est formalr

albū ſm eādē rōnē albi. ita ſi illa
q̄litas q̄ dr ſpēs ſit eiuſdē rōnis
in oculo ⁊ i medio. ſi illa de ſe ſit
viſio formalr: viſio formalr erit i
vtroq̄. ⁊ i quocūq̄ eſt formalr vi
ſio: illud formalr ē videns. Princi
pale etiā ꝓpoſitū ptz: qr in oclo
ceco manēte tñ ſic mixto: vt pri⁹
cātur ſpecies. Silr in oculo dor=
mientis. alias nō excitaret ab ex
cellēti ſenſibili pñte. Nō ēt aliter
aliq̄s excitaret a ſono excellenti
niſi ſpēs eſſet in aure. tñ in iſtis
non eſt viſio. Ita ēt i oculo bene
diſpoſito recipit aliqua ſpēs eiuſ
dem rōnis cū illa: que eſt i medio
ex hoc q̄ ip̄m organū eſt ſilis diſ
poſitiōis cū medio ꝓpter perſpi
cuitatem vtriuſq̄. ⁊ dyaphanei=
t.c. 12. tatem. ex ſecūdo de anima: ⁊ iſta
⁊ inde. nō erit formalr viſio ſz prior vi=
ſione. ¶ Quod etiam hoc de itel
tellectu ſit falſuz. ptz coniūgēdo
aliq̄ dicta ſic opinātis: poſuit ei
nullā eſſe aliā ſpeciem ab eſſen=
tia diuina i viſiōe btā. ⁊ btitudi=
nē eſſentialiter cōſiſtere in ſola
viſione. Coniūge iſtud dictum:
qd viſio formalr eſt ſpecies: ⁊ ſeq̄
tur quod beatitudo noſtra erit
formalr eſſentia diuina. ꝓbatio.
beatitudo formaliter eſt viſio ſm
eos viſio formaliter eſt ſpecies
ſm eos. ſpecies eſt formalr eſſen
tia diuina. ergo eſſentia diuina ē
formalr btitudo nr̄a. Sz hec con
cluſio eſt incōueniēs: aut negēt
iſtā p̄miſſaz q̄ viſio ē ſpēs aut po
nāt q̄ eēntia diuia hz aliā ſpēm
a ſe: aut beatitudinem eſſentiali
ter: in alio q̄ in actu viſionis.
¶ Si dicat vbi eſt ſpēs itelligi
bilis alia ab obiecto: illa ē itelle
ctio. ſz vbi non eſt alia ſpēs ab
obiecto. ibi intellectio nō eſt ob
ctū i btitudine: igr̄ negarēt ſpēm
aliā ab obiecto ⁊ actu: ſz nō ne
gat eſſe alia ab obiecto. ¶ Con
tra nullis obi ē alia ſpēs intelli
gibil nisi ſola itellectio. ſz iſtos
igr̄ cui⁹ obiecti eſt intellectio.
alia ab ip̄o. ei⁹ ē ſpēs itelligibil
igr̄ ita dz ꝯcedi ſpēs i viſiōe di:
ſicut i itellectiōe cuiuſcūq̄ alte
ri⁹ obi. ¶ Nota q̄ itellectionis
ad obm inquātū eſt motiuū in=
tellect⁹: ſiue magis ꝓprie iquā
tū eſt cauſatiuū intellectionis:
eſt relatio ptinēs ad ſecūdū mo
dū relatiuorū ſicut filij ad pr̄ez
vel coloris geniti ad gignentez
Relatio ēt intellect⁹ ad obm vt
mobilis ad motiuū pertinet ad
ſcdm modū ſicut relatio calefa
ctibilis ad calefactiuuz. ſz pret
iſtas relones ſcdi modi eſt alia
relo itellectiōis ad obm: vt ter=
minati ad terminans: nō eñ tm̄
intellectio ē ab obiecto: vt a cā
efficiēte totali vel partiali ſz ē
ad ip̄m vt ad terminās: ſiue vt
circa qd ip̄a eſt dr̄ia iſtar relo
nū ptz qr vtraq̄ ē ſine alia. pria
ſine ſcda i calore genito: ſcda ſi
ne pria i itellectōe lapidis: ſi fie
ret imediate a deo i me. pria nō
eſt idētica: qr idē abſolutū poſ=
ſet fieri ab alia cā. ſcda vr̄ idēti=
ca: qr null⁹ act⁹ nat⁹ eē circa ob
iectū poſſet eē idē: ⁊ nō tminari
ad idē obz. ſcda nō ē ad aliquā
cāz. qr poſitz oib⁹ cāis: pret hoc
requirit in tali actu aliqd tmi=
nās. ptz etiā diuidēdo: nō ē for=
ma nec efficiens ptz non finis
qr obiectū vt eſt pmū circa qd ē
actus non eſt propter q̄ amatū
elicitur act⁹ nec eſt materia cir=
ca ſiue in ſiue ex qua. ¶ Scda
pōt poni tertij modi: nō qr ſit re
latio mēſurati ſz qr ſilis illi qr
nō mutua. Act⁹ ei reqrit eē cir=

Docu
mētū
ſingla
re.

de hoc
vide.
13.q.4

3.

ca qđ sit nõ ecõuerso nec sola relatio mẽsurati est tertij modi: sz oĩs similis. s. nõ mutua q̃lis est terminati ad terminãs mõ p̃dicto: tñ ⁊ hic ꝯcurrit inter eadem absoluta relatio mensurati ad mensurã: sz põt poni formaliter alia ab ista relatione terminati.

¶ Cõtra scđm ⁊ quartũ qũo est alicui idẽtica relatio ad nõ cãm nisi depẽdeat essentialr a nõ cã: ⁊ ita q̃ttuor cause nõ sufficient ad esse rei. ¶ Itẽ obiectũ põt nõ esse: actu existẽte: qũo tũc identica relatio: vel etiã realis: cũ terminus nõ sit? He due rõnes videntur ꝯcludere ꝙ intellectio est ita forma absoluta sicut albedo: pz em̃ ꝙ ipsa est causabilis a deo imediate. ꝯ ab ipso solo depẽdet essentialr: qñ etiaz oẽm causat: nõ dependet idẽtice qꝛ posset eadez aliũde causari: frequẽter ẽt est circa non ens. Et si dicas: est ens in spẽ: q̃ sic sit forma absoluta: vel ꝓcedemus in infinitũ: ⁊ ipsa nõ est obiectũ terminãs sz illud cuiꝰ est: qũo ꝯ phs. 7. physicoꝝ. ⁊ alia dicta de habitibus.

Quid de relatiuis.

7. c. 15 ⁊ inde.

¶ Itẽ dr̃ia illarũ relationũ ponitur: qꝛ intellꝰ qñq̃ terminat̃ intelligẽdo ad aliq̃d: a quo non mouet̃ puta deus ad creaturã: vel ad relatiões intrinsecas vel attributa: cũ tñ sola essentia moueat ad intellectionẽ: alioq̃n qđ esset eius oẽm primũ. ¶ Cõtra. Tũc intellectio dei haberet relationẽ realem ad creaturã vel ad aliud obiectũ. ¶ Item scđo: q̃re magis vnũ motiuũ q̃ terminãs requirit̃ ad vnitatẽ actꝰ? ¶ Ad primũ istoꝝ duoꝝ quare nõ põt aliq̃ relatio tertij modi esse rõnis tm̃: sicut ⁊ illa secũdi qua essentia diuina dr̃ mouere ad itellectionẽ eiꝰ ⁊ ecõuerso sic: qꝛ nõ sit dr̃ia modoꝝ Aristotelis penes esse rei ⁊ rõnis: sz penes mutuum ⁊ nõ mutuũ: qꝛ si mutuuz penes quãtũ ⁊ q̃le: substantiale vel accidentale in actu prio vel scđo ita ꝙ q̃libet modus possit esse qñq̃ realis qñq̃ rationis.

Ad questionem

Rñdeo ⁊ dico ꝙ itellectio actualr est aliq̃d in nobis: nõ perpetuũ: sz hñs esse post nõ esse sicut experimur. Istius ꝯ opz ponere aliquã cãm actiuã: ⁊ aliquo mõ in nobꝫ alioq̃n nõ esset in ptãte nr̃a intelligere cũ volumus. qđ est ꝯ phm scđo de aĩa. Apparet etiaz hic ꝙ opz ꝯcurrere aĩam ⁊ obiectũ pñs et hoc in specie intelligibili sicut dictũ est in p̃cedenti qõne: qꝛ alio mõ non est pñs vt actu intelligibile: loquendo de sensibili obiecto ⁊ materiali. Dico ergo tũc ꝙ istius intellectiõis nõ est totalis cã actiua obiectũ nec in se nec in sua spẽ sicut apparet ꝑ rõnes ꝯ secundã: quintã ⁊ sextã opiniões Et etiã qꝛ tũc non posset saluari imago in mẽte vt mẽs est qꝛ nihil ipsius mẽtis hr̃et rõnẽ parentis. Nec tota cã intellectiõis est anima intellectiua vel aliquid eius formaliter ꝓpter ratiões factas contra primam opinionem.

k

t. c. 55. ⁊ 60.

¶ Que ratio explicat rõnez philosophi in scđo de aĩa: de qua tangitur arguendo ad principale ad primaz partem. adduntur etiam alie ꝓbabilitates ad hoc prima quia tunc actus ⁊c.

Et etiã qꝛ tunc actus nõ esset silitudo obiecti nec distingueret̃ eẽntialiter ꝓpter distinctionẽ obiecti qꝛ essentialis distinctio nõ est ab eo qđ nõ est cã: nec eẽt simplr

perfectior intellectio pfectioris intelligibilis posito equali conatu hincinde ex parte intell's. pbatio qr posita cā totali efficacius operāte sequit perfectior actio. ⁊ ita si aīa esset cā totalis vbicūq; ipsa ex parte sui pfectius ageret ex maiori conatu perfectiorē intellectionē pduceret: ⁊ ita intellectio dei nō esset pfectior intellectiōe musce. qd est ꝯ phm. 10. c. 1. ethi. ponentē felicitatē in speculatiōe obiecti pfectissimi. vr etiā q tūc esset infinita actiuitas i intellectu inquātū est actiu⁹ respectu oim intellectionū: qr ad vnaz intellectionē vnius rōnis requiritur aliq pfectio in cā illius intellectionis: ⁊ ad aliā intellectionē alterius rōnis requirit tanta pfectio vel maior: g hns hāc ⁊ illā est perfecti⁹ q hns illā tm ⁊ ita hns infinitas tales vt totalis cā est infinitū in pfectione. ¶ Silr nō videretur qūo aliq tota scientia cōtinerēt virtualr in obiecto si sola aīa intellectiua haberet causalitatem respectu actus ⁊ habitus. ¶ Ex istis soluit qō sic. Si g nec aīa sola nec obiectū solū sit causa totalis intellectiōis actualis ⁊ ista sola vident requiri ad intellectionē sequit q ista duo sunt vna cā integra respectu notitie genite. ¶ Et ista est sentētia aug. 9. de tri. c. vlti. Sicut allegatū fuit arguendo contra primā opinionē. Liquido tenendum est ⁊c.

Cōsilr vr posse argui de ptiali cālitate respectu infinitorum quere in collatiōe pisieñ.

Istarū 5. probabilitatum tertia ⁊ qrta pñt pōderari

2

¶ Qualiter aūt hoc sit intelligēdum distinguo de plurib⁹ causis cōcurrentibus ad eundē effectū. ¶ Quedā em ex equo cōcurrunt sicut aliq duo trahētes aliqd idē corpus. ¶ Quedā ꝛo nō ex equo sz habentes ordinē essentialem ⁊ hoc dupliciter. ¶ Vel sic q superior moueat inferiorē: ita qd inferior nō agat: nisi quia mouetur a superiore: ⁊ tunc inferior hz a superiore virtutez illā qua mouet. Qñq; non sed formā ab alio: ⁊ az causa superiori solā motiōez virtualem ad pducendū effectū. ¶ Qñq; aūt superior non mouēt inferiorē nec dat ei virtutez. qua mouet: sz supior de se hz virtutē perfectiorē agendi. ⁊ inferior hz impfectiorē virtutē agendi: ⁊ nec tñ recipit virtutē istā impfectiorē a superiori q est pfectioris virtutis. Exemplū primi mēbri huius scde diuisiōis: de potētia motiua que ē in manu: ⁊ baculo: et pila. Exemplū scdi mēbri: si mr ponat virtutē actiuā hre in gñatione plis: illa ⁊ potētia actiua pris cōcurrūt: vt due cause partiales: ordinate qdē: qr altera pfectio: reliqua nō tñ impfectior recipit suaz causalitatē a cā pfectiore: nec tota illa cālitas est eminēter in cā pfectiori: sz aliqd addit cā impfectior intm q effectus pōt esse pfectior a cā pfectiori ⁊ impfectiori simul q a cā sola pfectiore. immo non pōt plus esse a pfectiori tm q ab imperfectiori tantum.

¶ Ad ppositū. obiectū intelligibile pñs in se vel in spē intelligibili: ⁊ pars intellectiua nō ꝯcurrūt vt cause ex equo ad intellectiōez qr tūc alterū haberet causalitatē talē impfectā ⁊ reliquū suppleret eā. ⁊ si alterū esset pfectuz: posset habere in se vno exñte totā causalitatē amboꝝ: sicut si ꝟtus motiua vni⁹ eēt pfecta suppleret virtutē alteri⁹: ⁊ tūc spēs esset q̄si qdaz grad⁹ intellectualitatis supplēs gradū intellectualitatis deficientē intellectui: ⁊ nunc si fieret pfectior intell's fm gradū talem

posset sine spē ⁊ sine obiecto hr̄e actū intelligēdi quod est falsuz.
¶ Concurrūt ḡ ista duo vt hn̄tia
M ordinē essentialē nō tn̄ prio mō: qꝛ nec intell's dat obiecto vl' spēi rōnē sue casualitatꝫ. Nō em̄ obꝫ natū ē in se vel in spē sui facere intellectionē ꝑ aliq̄d qd̄ recipit ab intellectu sꝫ ex natura sua nec intell's recipit suā causalitatem ab obiecto vel spē obi. sicut ꝓbatuz est ꝯ q̄ntā ⁊ sextā opi. in ista qōne Sūt igr̄ cause essentialr̄ ordiate vltimo mō. s. ꝙ vna est simplr̄ ꝑfectior altera. ita tn̄ ꝙ vtraqꝫ in sua ꝑtiali cālitate ē ꝑfecta nō dependēs ab alia. ¶ Si arguit̄ ꝯ istud ꝙ i causis talibꝰ eēntialr̄ ordinatis neutra ē ꝑfectio alteriꝰ. ḡ spēs intelligibilis nō erit forma ipsiꝰ intell's. ¶ Silr̄ ad idē: si fit perfectio intell's: ⁊ totū hoc sit rō agēdi. ḡ vna oꝑatio vtpote itellectio nō hēbit vnā formalē rōnē agēdi sꝫ erit ab ente ꝑ accn̄s: q̄le ē hoc totū. intell's hn̄s spēm. qd̄ ē incōueniēs: qꝛ q̄cq̄d nō ē ꝑ se ens: nō ꝑ se ē, rō formalis agēdi. ¶ Rn̄deo ad primā accidit spēi: inquātū est cā ꝑtialis respectu actus intelligēdi cū intellu vt cuz alia cā ꝑtiali: ꝙ ipsa ꝑficiat intell'm qꝛ ⁊ si ꝑficiat eū nō dat̄ tn̄ intellui aliquā actualitatē ꝑtinētē ad casualitatē intell's. ¶ Exēpluz. potētia motiua in manu pōt vti cultello inquātū acutus ē ad diuidendū aliqd̄ corpꝰ. ista acuties, si eēt in manu vt i subiecto. posset manus vti ea ad eādē oꝑationē: ⁊ tn̄ accideret manui inquātū i ea ē potētia motiua: ꝙ i ea acuties eēt ⁊ ecōuerso: qꝛ acuties nullā perfectionē daret manui ꝑtinentez ad potentiā motiuā: qd̄ apparet: qꝛ eque ꝑfecta est potentia motiua sine tali acutie: ⁊ ita eodē mō vtit̄ ea qn̄ est in alio ꝯiūcto manui: vt cultello: sicut vteret̄ ea si esset in manu. Ita in ꝓposito. si spēs posset eē inexn̄s intellectui absqꝫ inherētia ꝑ modū forme si isto mō inexn̄s esset sufficiēter ꝯiūcta intellectui: possent iste due cause ꝑtiales intell's ⁊ spēs ꝯiuncte sibi inuicē in eādē oꝑationez: in quā mō pn̄t. qn̄ spēs informat intell'z qd̄ etiā appet ponēdo aliqd̄ itelligibile pn̄s sine spē: illud ei obꝫ est cā ꝑtialis ⁊ nō informat intellectū q̄ est altera cā ꝑtialis: sꝫ iste due cause ꝑtiales approximate: absqꝫ informatiōe alteriꝰ ab altera ꝑ solā approximationē debitam causant vnū effectum cōem.
¶ Per idē ptz ad scd̄m. qꝛ in vno quoqꝫ ordine cause opꝫ ponere respectū vniꝰ effectꝰ vnā ꝑ se cām ⁊ vnā ꝑ se rōnem causandi: ita intell's in suo ordine cālitatis ē vnꝰ ⁊ hꝫ vnā formalē rōnez causandi ⁊ spēs vel obm in suo ordine causandi est vna cā: ⁊ hꝫ vnā rōnem causandi: sꝫ nō opꝫ talē cām ꝓut cōplectit̄ oēs cās ꝑtiales hr̄e vnā rōnē causandi nisi vnitate ordis: qꝛ si cū vnitate ordinis cōcurrat vnitas ꝑ accn̄s hoc accidit: sꝫ vnitas ordinis est ꝑ se. Exēplū. sol in suo ordine causandi hꝫ vnā rōnē causandi respectu ꝓlis ⁊ pr̄ in suo ordine causandi est vna cā vnius rōnis: sꝫ cā totalis q̄ cōplectit̄ patrem ⁊ solē nō hꝫ aliquā vnā rōnem formalē causandi sicut nō ē vna cā: nisi vnitate ordinis. ⁊ si cōtingat cās sic ordinatas ꝑter vnitatē ordinis hr̄e vnitatem ꝑ accidēs inquātū. s. vna accidit alteri: hoc nō ꝯuenit eis ꝑ se inquantū cause sic ordinate. ¶ Hoc scd̄m si ponit̄ nō sine cā ponitur forte

impossibile ē accñs qđ est ꝑnci-
piū imanētis ⁊ nō trāseūtis esse
sufficiēter ꝯiunctū passo: nisi sit
in illo subiectiue. Qualr dr acci-
dēs. Nōne eēntia diuina i intel-
lectu bti ē ꝑncipiū intuitionis q̄
nō imanet illi essentie nec alicui
cuiꝰ ip̄a sit forma? sicut charitas
in pr̄ia ē ꝑncipiū intuitionis sui
tñ nō est i intellu intuēte. igr̄ in
tellectio ē actio imanēs accipiē-
do actionē ꝑ opatiōe. ¶ Cōtra.
si nō est aliq̄ actio imanēs ⁊ aliq̄
trāsiēs. ¶ Rñdeo. tūc ē diuisio
vocis in significata alr actio de
gñe actiōis manet alteri cāe. s.
itellui ⁊ respectu eiꝰ est imanēs
nō āt respectu reliq̄. s. obiecti ⁊c.

Ad argumenta

opinionū ꝑ ordinē rñdeo. Et ad
arg. prie opi. dico prio ad aucto-
ritates aug. ꝙ imago q̄ ponit ab
eo esse in spū. opꝫ ꝙ intelligat eē
in aia vel in aliq̄ aie vt in subiecto
⁊ nō p̄cise i corpore sic mixto alr
nō ꝯcluderet, illā imaginē eē no-
biliorē oi corpore sicut dicit ipse
12. sup Geñ. qđ aūt est in aia vel
in aliquo aie vt in subiecto: nō est
illa spēs q̄ cōiter dr spēs: sꝫ illa re
cipit in ꝑte organi q̄ est corpꝰ sic
mixtū: sꝫ illud qđ recipit i aia vel
potētia aie: est actꝰ cognoscēdi: ḡ
ꝑ imaginē itelligit ipse talē actū.
Ista glo. arguit ex dicto eiꝰ. 11. de
tri. c. 2. ⁊. 5. vbi vult ꝙ informatio
sensus: q̄ fit a solo corpe: visio dr.
illa aūt informatio ē ꝓpria spēs
q̄ recipit in ꝑte organi. s. in corpe
sic mixto. Hoc pꝫ ex hoc qđ dicit
ꝙ gignitur a solo corpore. qđ vr̄.
Sicut ḡ illud qđ est ꝓprie imago
dr visio. ita ecōuerso visio p̄t dici
imago ⁊ multo veriꝰ: qr visio (sm
veritatē) est quedā q̄litas ⁊ talis
qualitas est quedā sil'itudo obie
cti: ⁊ forte ꝑfectior q̄ꝫ illa silitu-
do prior: q̄ dr vsitate spēs. ¶ Hoc
intellecto faciliter ptꝫ ad aucto-
ritates eiꝰ: ꝯcedo em̄ ꝙ istā ima-
ginē: q̄ est sensatio: nō causat cor
pus in spū: vt totalis cā. sed aia:
causat in se mira celeritate. nō tñ
vt tota cā: sꝫ ipsa ⁊ obm. vñ dicit
ibidē. 12. sup Genesim ꝙ mox vt
visum fuerit ⁊c. Innuēs ꝙ ꝓp̄ntia
obiecti reqrit in rōne visibilis: vt
aia faciat in se visionē: ⁊ nō requi
ritur nisi vt aliq̄ mō cā partialis:
sicut ipsemet exp̄mit. 11. de tri. c.
2. ⁊. 3. qđ a vidēte ⁊ visibili gignit
visio. ¶ Istā ꝯclusionē sic intelle
ctā ꝓbat rō sua i auctoritate p̄al
legata: qr illa ꝓpositio. s. ꝙ agēs
est p̄stantiꝰ patiēte nō est imedia
ta: sꝫ depēdet ex istis tribꝰ. s. agēs
est p̄stantiꝰ effectu: ⁊ effectꝰ agen
tis ē actꝰ ⁊ forma patiētis. ⁊ actꝰ
est nobilior potētia. ḡ agēs indu
cens hmōi formā est nobilius pa
tiēte. Ubi igr̄ iste ꝓpositiōes sūt
vere ibi ꝓpositio Aug. quā acci-
pit est v̄a. Ista aūt ꝙ agēs est pre
stantius effectu nō est v̄a: nisi de
cā equiuoca totali. Pōt em̄ aliq̄
esse cā partialiter agēs ad aliquē
effectū nobiliorē se: sicut elemen
tum in virtute corporꝝ celestium
pōt agere ad generationeꝫ mixti
qđ est nobiliꝰ ipso elemēto agēte
vt partiali cā. Per istud patet ad
secundā auctoritatē Aug. 10. de
tri. c. 5. Format em̄ aia in se ima-
ginem: hoc est sensationē ⁊ de se.
hoc est ipsa est in potētia natura
li ad sensationē: ⁊ nō in potentia
neutra: sicut superficies ad albe
dinem est in potētia neutra: ⁊ nō
nāli: ⁊ istā naturalitatē ofidit: cū
dr: de se. Et loquit ibi tm̄ de sen-
satiōibꝰ: vt apparet: qr dicit ibi-

dẽ ꝙ illas partes anime q̃ corpo
rũ sil'itudinib⁹ informant̃ habe=
mus ꝯmunes cũ bestijs: hoc verꝝ
est de illis q̃ informant̃ imagini=
b⁹. hoc ẽ sensationib⁹: extẽdẽdo
nomẽ imaginis ad sensationem.
¶ Ad rõnem primã ꝓ illa opio
ne dico ꝙ cõcludit ꝓ me: qꝛ co=
gnitio: cũ sit operatio vital': non
est a non viuo: sicut a totali cã: p̃t
tñ non viuũ esse cã partial' ali=
cuius viui vel effectus vitalis. si
cut sol nõ viu⁹ est cã partial' cuꝫ
patre ad generandũ filiũ viuũ: ⁊
multo magis in ꝓposito est pos=
sibile: qꝛ hic cã principalior est vi
ua sicut patebit in sequẽti qõne.
¶ Cũ arguit̃ post de forma ꝑfe
cta: hoc ꝯcludit: ꝙ aliquã actiui
tatẽ habeat respectu ꝓprie opa=
tionis. Sꝫ qꝛ vr̃ ꝯcludere tota=
lem cãlitatem in ea respectu sue
ꝓprie operationis. ¶ Rñdeo ꝙ
ista forma ex ꝑfectione sua ordi
nat̃ ad habẽdũ aliquã operatio
nẽ circa totũ ens. vt dr̃ tertia .q.
hui⁹ di. qꝛ ꝟo non est simpliciter
ꝑfecta: qꝛ nõ est infinita. iõ non
põt in se habere totũ ens: ex eius
ergo ꝑfectione cũ sua iperfectio
ne ꝯcludit̃: ꝙ aliquã actiuitatẽ
habeat non tñ sufficientẽ: qꝛ non
posset hr̃e totalẽ causalitatẽ co=
gnitionis respectu toti⁹ entis: ni
si hr̃et in se totũ ens: ⁊ ideo dico
ꝙ forme iperfectiores bñ p̃nt eẽ
cause totales respectu suaꝝ ope
rationũ: qꝛ opationes eaꝝ sunt
limitate ad res: respectu quaruꝫ
habere totalẽ actiuitatẽ nõ con
cludit aliquã ꝑfectionẽ actiuam
nisi limitatã. Sꝫ in ista forma ꝑ=
fecta: q̃ ordinat̃ ad totũ ens: nõ
põt poni totalis cãlitas respectu
cognitionis toti⁹ entis tũc ei po
neret̃ in ea virt⁹ actiua illimita=
ta. Si tñ põt poni cãlitas ꝑtial'
in ea: ⁊ partialis in obiecto: vt sic
ip̃a possit coopari ꝑfectiõi sue cir
ca qd̃cũq̃ obiectũ: ⁊ obiectũ etiã
qd̃cũq̃ cooperari sibi magnum
obiectũ ad magnã ꝑfectionẽ ei⁹
⁊ paruũ ad paruã. ¶ Alia duo
argumenta de actione vt distin=
guit̃ ꝯ factionem: ⁊ ꝙ actio de=
nominat agens. ꝯcedo. pono em̃
actũ intelligẽdi vere manere in
agente: non tantũ in supposito
agẽte. ita ꝙ nõ trãseat extra sup
positũ: sꝫ nec trãsit extra partem Q
intellectiuã i sensitiuã: nec extra
intellectiuã in appetitiuã. nec ex
tra principiũ ei⁹ actiuũ in aliam
potentiã. sꝫ manet in parte itelle
ctiua q̃ est cã partialis ei⁹. Nõ au
tẽ opꝫ actionẽ ꝓprie dictã mane
re in sua cã totali. sed sufficit ꝙ
maneat in sua cã partiali.

Ad argumenta

ꝓ scd̃a opinione qnãuis posset
ibi tangi. vtrum ista causalitas q̃
attribuit̃ parti intellectiue con=
ueniat ꝓprie intellectui agẽti vl'
possibili: tñ illam difficultatem
dimitto vsq̃ alias.
¶ Cũ ꝓbat̃ ꝙ possibilis non põt
habere illã cãlitatẽ: qꝛ nihil idẽ
agit in se. ¶ Rñdeo ꝙ illa ꝓpo
sitio nõ ẽ vera nisi de aliquo agẽ
te vniuoco nec ista ꝓbatio eius:
ꝙ tũc idẽ. eẽt in actu ⁊ in poten=
tia ꝯcludit: nisi quãdo agẽs agit
vniuoce hoc est inducit in passuꝫ
formã eiusdẽ rõnis cũ illa ꝑ quã
agit. Si. n. aliquid sic ageret in
se sequeret̃ ꝙ simul hr̃et formaꝫ R
eiusdeꝫ rõnis ad quã moueret̃. ⁊
dũ moueret̃ ad illã careret illa.
igr̃ sil' hr̃et illã ⁊ non hẽret: saltẽ
hoc sequit̃ de duab⁹ formis eius
dẽ spẽi vl' de eadẽ. In agentibus
autem

Uide ꝯmẽ. 3. de aia. c. 18. Quere i q̃li. q. 15. ⁊ in collationib⁹. ꝑi. sicut q. j.

aūt equoce.i.in illis agētibus:q̄ nō agūt p formā eiusdē rōnis cū illa ad quā agūt: ꝓpositio illa:ꝙ nihil mouet se:nō hz necessitatez nec ꝓbatio eius:ꝙ aliq̄d sit i potētia ⁊ in actu respectu eiusdē aliq̄d ꝯcludit:nō em̄ ibi agēs ē tale formalr in actu:q̄le passuz est formalr in potētia:sz agēs virtualr est tale i actu q̄le formalr est i potentia patiēs:⁊ꝙ idē sit virtualr tale i actu ⁊ formalr tale in potentia:nulla est ꝯdictio. Ista glo.de agētib⁹ vniuocis ⁊ equocis necessaria ē:qz ph̄s posuit motū nō tm̄ in gn̄e q̄litatis sz quātitatis ⁊ vbi. In quātitate aūt ⁊ vbi nullum est agēs vniuocū:qz in gn̄e quātitatis:⁊ vbi nulla ē forma:q̄ sit ꝑncipiū inducēdi silez formā:imo (vt gn̄alr dicat) q̄cūq̄ motus est ad formā nō actiuā:nō est ab agēte vniuoco:qz ex q̄ forma talis terminās nō est actiua:nulla eiusdē rōnis est ꝑncipiū agēdi. Sūt igit apud ph̄m multi motus ab agente nō vniuoco:sz equiuoco:⁊ ibi agēs est ꝟtualr tale i actu q̄le patiēs formalr in potētia. ¶ Si arguas ḡ in oib⁹ possz idē eē i actu ꝟtuali:⁊ i potētia ad actū formalem:⁊ sic qd̄libet pōt mouere se. ¶ Rn̄deo ꝙ i ista illatiōe est non cā vt cā:nā ex gn̄ali rōne act⁹ virtualis:⁊ potētie ad actū formalē nulla est repugnātia:qz si ex ista rōne eēt repugnātia:tūc ⁊ in q̄libet eēt repugnātia:tn̄ in aliq̄ cuz actu ꝟtuali ꝯcurrit aliq̄d aliō ꝑꝑ qd̄ repugnat sibi qn̄q̄ eē i potentia vel actu formalr tale. Exēplū eē calidū ꝟtualr i actu ⁊ formalr in potētia de se nō includūt ꝯdictionē vel repugnātiā:⁊ iō i nullo subiecto includūt repugnātiā ꝙ ꝑꝑ hoc nō possint eē sil:nec alterū esse ibi qz alterꝝ. Tn̄ sol q̄ est calidus virtualr nō p̄t eē calidus formalr:tn̄ hoc nō est ꝓpter repugnantiā istoꝝ. ꝓbo qz saturn⁹ est frigidus virtualr:⁊ tn̄ nō p̄t esse calidus formalr. ḡ actus ꝟtualis nō erat i eo cā repugnātie:sz aliq̄d aliud qd̄ est cōe Soli ⁊ saturno:puta qd̄ ista sunt corpa incorruptibilia:⁊ caliditas ē qualitas corporis corruptibilis. ¶ Sed si obijcias ꝙ talia principia metaphysica:ex q̄ sunt gn̄alia non dn̄t negari ꝑꝑ aliq̄s difficultates speciales. ¶ Rn̄deo ꝙ nulla sunt ꝑncipia metaphysica q̄ hn̄t multa singularia falsa: intelligēdo aūt ꝙ nihil ē in actu ꝟtualr ⁊ i potētia ad actū formalē:⁊ꝙ ista repugnantia accipiat ex ꝑte vel rōne actus ⁊ potētie:nō est ꝑncipium metaphysicuz:qz multa singularia satꝫ patēter sunt falsa:ex q̄ pz ꝙ illud nō est ꝑncipiū metaphysicū: sz ꝙ nihil est i actu formali ⁊ in potētia respectu eiusdē act⁹ formalis verū est ꝙ sic nihil est in actu ⁊ in potētia. ¶ Et si oino cōtendas ꝙ etiā loquendo de actu ꝟtuali ⁊ potētia ad formalē actū sit ꝑncipium metaphysicū. Qūo alij erāt ita ceci:⁊ iste sol⁹ vidēs: vt rōnez cōium terminoꝝ metaphysicoꝝ nō possent ꝯcipere ⁊ ex eis app̄hēdere veritatē talis cōplexi qd̄ ipse ponit ꝑncipiū metaphysicū: qd̄ nō tm̄ ab alijs nō ponit ꝑncipiū imo in multꝫ falsuz ⁊ nūq̄ necessariū i rōne terminoꝝ. ¶ Cū arguit scd̄o ex scd̄o physicorū de cā materiali ⁊ efficiēte ꝙ nō coincidūt. verū est de materia q̄ est in potētia pura:sz nō de materia ꝑm q̄d:q̄lis est subiectū respectu accidētis. Necesse est em̄ aliq̄d idē qn̄q̄ esse materiā ⁊ effi-

5. physi.te.c.9.⁊ se.

Doctrina singularis.

Hic pz error aduersarioꝝ qui militare credūt ꝯ doc.

Vide 1.ce.t.c.21.

t.c.70

S

ciēs respectu eiusdē: qd̄ apparet: qr̄ al's passio nō predicaret̄ per se scd̄o mō de subiecto: qr̄ si p̄dicet̄ per se scd̄o mō de eo ē ei⁹ cā materialis: sicut materia ē in accidētibus: qr̄ ponit̄ i diffinitiōe ei⁹ vt additū: si etiā est p̄dicatio per se igr̄ ⁊ necessaria s̄m qd̄ est sola cā mālis respectu alicui⁹: non hz necessitatē respectu ei⁹: ḡ opz p̄ter causalitatē materie ponere i subiecto causalitatē efficiētis ad saluāduz necessitatē. ¶ Qd̄ arguit̄ postea de relatiōib⁹ realib⁹ oppositis. Dico q̄ aliq̄ relatiōes opposite sunt incōpossibiles i eadē natura ⁊ in eodē supposito. aliq̄ in eodē supposito: sz nō in eadē natura. aliq̄ nec in eadē natura: nec in eodē supposito: vñ ex rōne relationū realiū in cōi: non pōt concludi repugnātia earū in eodem. ¶ Exēpla p̄dictoꝝ cā ⁊ causaꝝ in eadē natura siue supposito repugnāt: qr̄ si nō. tūc idē depēderet a se: ꝓducens ⁊ ꝓductum nō repugnāt in eadem natura. qr̄ natura pōt cōicari sine diuisiōe sui: q̄lis est natura diuina: repugnāt tñ in eodē supposito: mouēs aūt ⁊ motum: nec in eadē natura: nec i eodē supposito repugnāt: qr̄ hic nō ponit̄ depēdētia essentialis: q̄lez ponūt relatiōes cause ⁊ causati: nec ꝑ idē ponit̄ q̄ idē sit añq̄ sit: qd̄ ponere vr̄ rō ꝓducti ⁊ ꝓducētis. sz tm̄ ponit̄ hic: q̄ idē dependet a se: quātū ad actū accidentalez: sicut motū a mouēte depēdet quātū ad actū accidentalē quem recipit ab eo. Incōpossibilitatez igr̄ aliquarū relationū opz reducere ad aliquā incōpossibilitatez priorē. ⁊ vbi ista prior nō inuenit̄ ibi nec illa incōpossibilitas relationū oppositaꝝ ꝯcludet̄. ¶ Hoc etiam amplius declarat̄: qr̄ sicut iste relatiōes ꝓducētis ⁊ ꝓducti que sunt repugnātes in eodē supposito p̄nt fundari in eadē natura illimitata: sicut in eēntia diuina. ita iste relatiōes mouentis et moti q̄ multo minorē habēt repugnātiā: fundari p̄nt in eadē natura aliq̄liter illimitata. Quicq̄d āt est in potētia ad aliquē actū formaliter: ⁊ cū hec hz eandē actualitatē virtualr̄: sicut cū idē mouet se: est aliqualr̄ illimitatuz: ponit̄ em̄ nō tm̄ capax illius ꝑfectionis sz vt causans eā: ibi igr̄ ꝑꝑ illimitationē aliqualē bñ ꝯpatiunt̄ se iste relatiōes opposite. ¶ Cōtra oīa relatiua sunt eodē mō opposita: ḡ eodē modo incōpassibilia. ¶ Ad achillē eoꝝ q̄ qd̄libet moueret se. Dico q̄ sicut argutū ē ꝯ primā opinionē i excludēdo cāz sine qua nō: q̄ nihil ē cā totalis: ⁊ ꝑfecta ⁊ naturalis effectiua alicui⁹: quin ip̄m approximatū totali receptiuo ⁊ nō impeditū causet illud: lignū aūt semꝑ est approximatū sibi ꝑsi: ⁊ sufficiēter: ⁊ nō p̄t poni aliqd̄ ꝑpetuū impedimētū: qñ ignis non est p̄ns sibi: qr̄ si ponat̄ hoc impediēs: amoueat̄ illd̄ ⁊ nō erit impeditū. si aliud amoueat̄ illud: ⁊ sic discurrēdo ꝑ singula habebit sibi p̄ns lignū: ⁊ nullo mō impeditū: igr̄ si ip̄m eēt cā actiua totalis respectu caloris: ⁊ ip̄m est etiā totalis cā receptiua. igr̄ semꝑ eēt calidū: nō aūt semꝑ est calidū: ḡ cū nō possit poni nō causalitas totalis ꝑꝑ impedimētum: nec ꝑꝑ nō approximatiōez: nec ꝑꝑ receptiuū concludet̄ q̄ in ligno nō est cālitas actiua totalis: qd̄ est ꝓpositū: sic igr̄ nō oīa mouebunt se vt cause totales: qr̄ nulle tales nature: q̄ non habent

9. meta. t. c. 17.

T

u

semp actū: sunt cause naturales totales illiꝰ actꝰ. ¶ Sz dices saltē dicā lignū esse cām partialem vt pñte igne coagat ad calefactionē sui: i rōne effectiui vl' actiui partialis. Nec ista cauillatio vcz: qꝛ cāe due partiales nō ponūtur respectu eiusdē effectꝰ: qñ altera p̄cise hz totū effectū i v̄tute sua vniuoce vl' equoce: ꝓbo. si ei altera hr̄et i v̄tute sua totū effectū: sequit̄ ꝙ totū pōt ꝓducere: igr̄ alia cā ꝑtialis nihil pōt ꝓducere: vel idē bis ꝓduceret̄: ignis āt q̄ ex p̄cedēti argumēto: cōclusus fuit hr̄e actiuitatē respcū calefacere i ligno: hz i se v̄tualr̄ totū calorē ligni: ḡ lignū h̄ nullā hz cālitatē ꝑtialē. ¶ Ad ꝓpositū igr̄: qꝛ aia nō sp̄ ē i actu respcū cuiuscūqꝫ itellectiōis: cū tñ ip̄a sit receptiua respcū cuiuscūqꝫ itellectiōis: ⁊ ip̄a sit sibi ꝑpi approxiata: ⁊ nō semp impedit̄ concludit̄ ip̄az nō eē cāz actiuā totalē: sed aliq̄d aliꝺ req̄rit̄: illꝺ āt aliꝺ. cōcludit̄ eē obm: qꝛ eo pñte seqnit̄ effectꝰ: eo nō pñte nō p̄t hr̄i effectus. Cōcludit̄ ḡ prio cālitas aliq̄lis i obiecto: nec totalis: qꝛ obz ꝑp sui ip̄fectionē nō p̄t hr̄e i virtute sua totalr̄ itellectionē ꝑp suam ꝑfectionē. ⁊ iō ꝯcludit̄: ꝙ cū obiecto req̄rit̄ aliq̄ alia cā actia partialis nō aūt alia ab itellectia qꝛ ipsa cōcurrēte cū obiecto seq̄t̄ itellectio. sic ḡ ꝯcludit̄ h̄ duas eē cās ꝑtiales actiuas: ⁊ i alijs multis: nō qꝛ nihil mouet se: nec totalit̄: nec ꝑtialr̄. Istꝺ ēt (qꝺ hr̄ pro Achille) nō vr̄ multū efficax argumētū: hoc ei vr̄ eē cautela q̄dā diuretēdo a parte opponēt̄ ad ꝑtē respōdentis: qꝛ ꝓpter defectū argumētorū induūt tales: formā rñdētiū vt rñdētes faciāt argumēta ad ꝓbādū vnū necessariū. s. ꝙ lignū nō calefaciat se. ¶ Ad rñsionē Achillis vr̄ seq̄ ꝙ lignū nō calefaciet se nisi pñte alio: sine quo nō: sicut per se volūtas nō volificat se: nisi pñte obiecto ꝑ cognitionē. ¶ Si aūt dicas ꝙ semp calefacit alterū: qꝛ hz v̄tutē calefaciēdi. ¶ Rñdet̄ ꝙ priꝰ calefaciet se q̄ꝫ aliud. ⁊ hoc primū nō est nisi pñte cā sine qua nō. vel forte nūq̄ꝫ calefacit aliꝺ. sicut nec volūtas volificat aliā volūtatē. Nā concesso ꝙ aliqua actio de gñe actiōis sit imanēs dicet̄ ꝙ q̄libet. vel qualiter nō? ¶ Aliter ꝯ achillē. ꝙ pñtibꝰ diuersis lignis: ignibꝰ silr̄ dispositis oīa calefaciūt. pñte aūt eodē obiecto diuersis volūtatibꝰ nō oēs silr̄ volificant̄. 12. tri. cap̄. 6. Aug. igr̄ hic agit ignis: ⁊ nō ibi obiectū. qꝛ tūc eq̄ ageret in oēs volūtates. ¶ Cōtra hoc instat̄: qꝛ si volūtates nō silr̄ patiunt̄ presente causa sine qua nō. hoc est: qꝛ agēt libere ꝑ te. lignū presente causa sine qua nō: agit naturalr̄. Ita ꝓbat̄ hic ꝙ ignis sit cā hic alr̄ q̄ꝫ sine qua nō. Sz ꝺr̄ tñ lignū est naturale: volūtas vero nō. ¶ Tertio modo ꝯ achillē ꝙ q̄cq̄d patit̄ ab aliquo patitur. vbi ergo aliquid non potest a se pati: opz ponere ꝙ patiat ab alio ⁊ vbi nō pōt ab alio: opz ponere ꝙ a se. Uolūtas nō pōt pati ab alio: nō loquēdo ꝺ deo tū qꝛ tūc volitio nō eēt in ꝑtāte eiꝰ. tū qꝛ tunc aliq̄ꝺ aliꝺ mouēs eodē mō se hñs ⁊ respectu eiusdem passi posset indifferent̄ in vtrūqꝫ oppositoꝝ: qꝛ volūtas p̄t velle ⁊ nolle eodē mō pñtatuz. Itaqꝫ neccariū ē attribuere volūtati p̄ncipalr̄ motiōez sui ad velle

q̄ ipa sola hz idifferētiā in agē=
do ꝓportionatā tali passo: hz in=
gnū nō hz i agēdo idifferētiā ꝓ
portionatū sibi in rōne passi. c. n. 3
receptiuū q̄litatū diparatar. ⁊
cōrtiarū ēt quar. aliq̄ intensa
facta cor: rūpit ipsum: nec hz pn̄
cipia torminuoca. ptz ēt: q: nihil
vniuoce mouet se. nec vnuz pnci
piūvniuocū: q: quo cēt ita illum
tatū: nisi dicēdo qōlibz posse in
oēs q̄litates susceptibiles in ip
so: ēt corruptiuas sui. inuolūta=
te autem quelibz inquā pōt: est
operatio ci⁹: ⁊ aliqualis pfectio.

Pro tertia ⁊ q̄rta opi=
nōe nō sūt
argumēta adducta ad que opor
teat rndere. ¶ Quivult crederede
actu pmo simplici: ⁊ de scdo distī
ete cognoscēdivel illō dictū q̄rte
opi. q̄ spēs ielmat: credat: nō cre
dentī tamen non sit articul⁹ fidei
nisi per rationem ostendatur.

¶ Iste tñ duc opiniões. s. tertia ⁊
q̄rta q̄ videnť iter se oppositeꝓcor
dant adiuuce⁹ confirmant. rhoc sic
ad agēdum requrit rō formalis
agēdi: rō agētis agēs est suppo=
situ. rō agendi est forma elicitiua
actiōis. Jn pria igr actiōe i itellm
possibilē agēs ē phātasma. hz qō
qd est splēdēs in phātasmate est
rō agēdi in ipm. ⁊ hoc inquātū il=
lud qō qd est stat in lumine intel=
lect⁹ agētis. ⁊ penetrat ab ipo lu=
mine ⁊ ambit ab ipo agente. ⁊ hac
rōne agēdi pmū impressum in in
tellectū possibilē est ichoatio ha=
bitꝰ scientialis q̄ inchoatio non est
spēs intelligibilis nec forma mo=
uēs ad actū itelligēdi q: obiectuz
est in se pñs quatenꝰ relucet in
phātasmate q: phātasma pñs
est intellectui q̄ vbiq̄ est in cor=
pe igit nō requritur aliqua alia spe
cies p quā obiectū sic sit presens
nec aliquid aliud tenens vicē ob=
iectivel repsentās ipm cū ipa un=
pressio ꝑma habeat rōnē ⁊ quo ⁊
qō respectu intellectiōis quo per
ipam est itellectꝰ in potēa. ꝑpin
qua ⁊ accidētali ad actū intelligē
di: sicut p grauitatē est corpus ut
potēia ad vbi: ⁊ etiā est quo: quā
tū ad hoc q̄ manet in itellectu im
pedito ab actuali itellectiōe: est
ēt qō q: sibi prio occurrit sicut fz
Aui. Primū sensatū est spēs nōvt
obiectū terminās: sed vt qō dā q̄si
deducēs nō p collationē: hz p cō=
tinuationē in obiectū Si igr con
cordant ꝑma opinio ⁊ scda quo
ad hoc: q̄ ꝑma negat speciē escā
cecidit iclinationē p̄cedētē actū.
Quo ad hoc āt q̄ ꝑma opinio po
nit i tellectū esse passiuū respectu
primi actus: ⁊ actuum respectu
secūdi actꝰ: ⁊ scda opi. vī ponere
q̄ alia seipa eliciat actū. hoc ꝓcor
dāt sic: q: facta tali impressiōe ꝑ=
ma i tellectū possibilē: tpe itells
occurrit tali passiōi: q: omne pas
suz occurrit agēti inquātū passuz
nititur saluare suuz esse: hoc ēt vult
Aug. 6. Musice. vbi loqtur de il=
lis numeris occurso: ijs ⁊ de alijs:
in isto occursu intellꝰ imbibit il=
lā intellectionē cōfusaz: ⁊ trāsmit
tit ad intima sua: ⁊ tūc recipit eā
a se intimꝰ q̄ possit eā recipe ab
obiecto. illi ēt impressiōi sic inti=
mate occurrit itells scdo: ⁊ in illo
scdo occursu imergit se illi pene
trando illā: ⁊ in hoc est distincta
⁊ perfecta cognitio intellectus.

Quicquid sit de opi=
nionib⁹ il=
lis q̄s iste medꝰ nititꝰ expōere: ar
guitur contra multa hic dicta.

¶ Qō ꝓmponit. s. qō qd est relu
cēs in phātasmate esse rōnē agē=

vbē. q̄l. 4. q. 8. dant

Ibid. S. Bon. in itinere mentis in deū a. de Lich. num.

di formalē phātasmati. ¶ Cōtra qūo aliqd est rō agēdi alicui: in q̄ nō est formalr: aut si quoquomō qd̄ q̄d est ponat̄ in phantasmate: cū istd̄ sit esse ei⁹ ꝭz q̄d: q: ꝭz eē re p̄sentari: ⁊ nō ꝭm aliqd̄ esse existē tie. qūo ip̄m qd̄ q̄d est ꝭm istd̄ esse erit rō formalis agendi aliquam actionē realē: ⁊ ita cū istd̄ phātasma p qd̄ ꝯuenit sibi istd̄ esse nō sit p̄ncipalis cā agēdi ꝭm eos: nec qd̄ q̄d est: ꝭm ꝙ existit in eo est p̄ncipalis rō agendi: qd̄ est cōtra eos.

¶ Preterea p̄ter hec q̄ro q̄d ē qd̄ q̄d est stare in luminine itell's agētis: si nihil alid̄ est nisi intellectū agētē eē in aīa: ⁊ in phātasia eiusdē aīe eē phātasma. ergo ꝑpetuo qñ phātasma ē in v̄tute phātastica sit ista penetratio ⁊ ābitio: ⁊ ita erit in frenetico ⁊ dormiēte: qd̄ negat ille cui⁹ opi. exponit̄. si aliqd̄ aliud ē q̄ illa duo esse simul: ⁊ sit aliq̄ actio noua: det̄ igr̄ ei⁹ termin⁹ nouus: nō erit in phantasmate igr̄ erit in intellectu possibili ergo qd̄ q̄d ē nō agit p aliquā penetrationez: q̄ penetratio p̄cedit actionez qd̄ q̄d est: ꝭz tātūmodo qd̄ q̄d est cū itellectu agente coagit causando aliquā impressionem nouā in itellectu possibili. hoc dicit opi. illa pria. ¶ Si dicesalia opi. ponit speciē intelligibilē ipressaz ista nō ponit spēm talē ꝭz incohationez habit⁹ sciētialis. ¶ Cōtra ista opi. ponit istā impressiōem eē p̄mū: quo intellect⁹ est in potētia accidentali: cū tñ pri⁹ esset in potentia essentiali. ꝭz si p istā impressionē non est obiectū intelligibile pñs nūc magis q̄ pri⁹ nō magis ē nūc in potētia accidētali q̄ pri⁹: si est pñs aliq̄ mō nūc: q̄ mō nō fuit pri⁹ pñs: illd̄ quo nūc est p̄sens est species itelligibilis hoc ēt magis appet ex hoc qd̄ prio ei occurrit anq̄ ostēdēti obiectū pp naturalē cōtinuationē ad ip̄m: hoc non posset esse nisi obiectū reluceret in eo: ⁊ ita haberet rōnem speciei

¶ Silr hoc. qd̄ d̄r incohationez habit⁹ scialis p̄cedere actū: nō est verū q: habit⁹ ꝓprie loquēdo: vt phs loquit̄. 2. ethicoꝝ generat̄ ex aliq̄ actu elicito: ⁊ sicut vltim⁹ gradus habit⁹ gñatur ex vltio actu. ita p̄m⁹ ex prio. ita ꝙ q̄cūq̄ gradus habit⁹ est posterior aliq̄ actu ꝯ illd̄ qd̄ est simplr p̄mū in intellectu possibili nō est aliqd̄ ipsi⁹ habit⁹. Ca. 1. ⁊ sequentibus.

¶ Hoc ꝯfirmat̄ ꝭz opinionē illi⁹ doctoris q̄ exponit̄: q: ponit istaz ichoationē eē essentiā hit⁹ totā. Hē. q̄l. 5. q. 19.

¶ Qd̄ vlteri⁹ d̄r d̄ occursu illo rō occursus nō bñ assignat̄ nec ad intētionē Au. patiēs em̄ occurrens agēti nititur saluare se ⁊ ꝯtra agere agēti corrūpēti se. hic istd̄ agēs agit ad pfectionē ⁊ salutē passi. ergo nō occurrit ei pp illā rōnez vt saluet se. nec ista ē itētio Au. vult ei ꝙ aīa occurrēs passiōi facte ab aere in aure. vehemētiꝰ agitat illū aerē: ⁊ causat magis auditionē q̄ sol⁹ son⁹ cāret. hoc igr̄ occurrere est ei coagere. 2. et. 3. d̄ aīa.

¶ Et tūc rñdeo breuiter ad Aug. impressiōe speciei sensibilis facta in organo vel speciei intelligibilis fcā in itellu aīa p potētiā talem occurrit. i. cū illa spē impressa coagit ad actuz aliquem pfectiorem: q̄ posset illa species de se sola causare.

¶ Et cū vltra addit̄ d̄ illo duplici occursu: prio occurrit passiōi q̄si coagenti post passiōi ibibite. q̄ro q̄d significēt ista v̄ba metaphorica: si significēt ꝙ p ꝭz occursuz cātur aliqd̄ pfecti⁹ q̄ p p̄mū: ⁊ illd̄ itimi⁹ pficit: sic d̄rmā itimi⁹ pfici a forma pfectior q̄ magis actuat eā

ꝫ i ſcō occurſu nō trāſmittit paſ
ſio illa ad intima magis ſꝫ p̄ꝫ. ſz
aia coagēs illi paſſiōi cauſat aliq̄d
pfectiꝫ: quod eſt intimiꝫ in aia q̄ꝫ
illa paſſio p̄ius cauſata.

¶ Opinio eſt q̄ itellꝰ ē p̄ncipiū
intellectiōis quātū ad ſubſtātiā
actꝰ ſz obiectū eſt p̄ncipiū quātūz
ad actꝰ ſpecificationē ſeu modifi
cationē. ¶ Cōtra iſtā nullū eſt
p̄incipium intellectio circūſcri=
pta modificatiōe: ſeu ſpecifica=
tiōe nihil eſt. ergo ꝛc. Maior in=
telligitur ꝺ nihilo q̄ includit ꝺdi
ctionē minoꝛ. p̄baꝫ q: p̄ꝫ nā in
tell'm. p̄ciſe aliq̄d poꝛ cē. ſz itel
lectio ſine hoc q̄ eo dē iſtāti nāe
ſit aliquid obiē cōtradictio alio
quin eſſet forma mere abſoluta.

Ad auctoritatez

pḣi. z. ꝺ aia q̄ intelligere eſt pati q̄
adducit p ānta opi. Hic tn nō de
terminādo dicoꝫ pḣſolocutꝰē cōi
ter ꝺ potētȳs aīe iquātū ſunt q̄ꝺ
formaliꝫ ſum i actu ſcō. puta de
ſenſu iquātū ē q̄ formaliꝫ. ſentim
de itellu iquātū eſt q̄ formaliꝫ itel
ligim: formaliꝫ aūt itelligim itel
lectu iquātū recipit itellectionez:
qꝫ ſi cauſet eā actiue nō tn dico i
telligere itellectu iquātū cauſat
ſz iquātū hz itellectionē vt formā
hr̄e ei q̄litatez eſt eſſe q̄lezita itel
lectū hr̄e itellectionē ſiue recipe:
qꝫ idē eſt: ē ip̄ſe ē itelligētē: nos
igr̄ itelligim intellu: iquātū reci
pit itellectōez. ſi ḣ pḣs loquēs ſic ꝺ
itellu: neceſſe habuit dicere eū ē
paſſiuū: q̄ itelligere eſt qꝺ dā pa
ti: hoc eſt q̄ itellectio iquātū ē qꝺ
dā q̄ formaliꝫ itelligim forma q̄=
dā recepta i itellu nō aūt itelligi
mus ea iquātū eſt qꝺ cauſatū ab
intellu. ſi cātur ab eo. nā ſi ꝺs cā
cāret z eā in itellu nr̄o. ip̄ſi meret:
nō min⁹ ea itelligeremꝰ ſicut dixi
de itelligētia actualiꝫ. Ita dico de
ſcire habitualiꝫ: qꝺ itellꝰ eſt q̄ ſci
mꝰ habitualiꝫ iquātū recipit habitū
nō increātū iſtū cauſat. ſi illū cāt: di
co igr̄ q̄ oēs auctoritates: q̄ ſonāt
paſſibilitatē itellꝰ poſſibilis: ꝑnt
exponi ꝺ eo iquātū eo cognoſci=
mꝰ habitualiꝫ: vt iquātū cognoſci
mus actualiꝫ. ziſto mō ꝓcedo q̄: ē
paſſiuus. ſi ſit actiuꝰ nō tn ſz iſtā
rōnē ſz accidit ei q̄ ſit actiuus ſz
iſtā rōnē: affirmāt ꝫ iſte auctori=
tatesꝺ itellu qꝺ verū eſt. q̄ ſit paſ
ſiuus: nō loq̄tes ꝺ itellu ſub rō
ne actiui: ſz aſſerentes ip̄ſz ir̄e rō
nem receptiui. ſz ip̄m non dicāt
nō eſſe actiuum. locus autem ab
auctoritate non tenet negatiue.

¶ Et p idē rn̄deꝺ adillꝺ ꝺ poten
tia accidētaliz ēntiali: nō ei itel=
lectus eſt i potentia eſſentiali: q:
deficiat ſibi aliq̄ rō cālitatis: quā
tū eſt ex pte ſui: ſed intellectꝰ ē in
potētia eſſentiali: q̄n alia cā ptia
lis nō ē ſibi p̄ns: quā opz eſſe p:e
ſentē ad hoc q̄ ſequatur actio. z
q̄n illa cauſa ptialis eſt approxi=
mata eſt in potentia accidentali
ſiue. propinqua ad agendum.

¶ Sz illa anctitas q̄ dicit q̄ itellꝰ
poſſibilis nihil eſt eoꝝ q̄ ſunt aſi i=
telligere: reqrit aliā expoſitiōem:
quā itātū ptractāt aliq: vt dicant
intell'm poſſibilez eſſe in pura po
tētia in gñe itelligibiliū: ſic mām
p̄mā in gñe corpaliuz q̄ nō eſt in=
tentio pḣi. q: potentia ad accidēs
nūq̄ fundat niſi in ſbā i actu: itel
lectio āt ſiue ſpēs itelligibilis nō
eſt forma ſbālis ſz accidētalis igr̄
qꝺ eſt imediatū receptiuū illi⁹ eſt
aliq̄di actuſ ſbātiali: aut ſaltē qꝺ
eſt mediate receptiuū. z tūc qꝺ i=
mediate recipit erit aliqs actꝰ ac
cidētalis ſicut ſe hz ſuperficies ad

Non q̄ intellectus ſeq̄tur intell. inſtā.

Non q̄ ē in me

Tho. 1 pte ſū. q. 87. ar. 1. et Egi. de roma q̄ li. 1. q. 3 zāli. 2. q. 23. Vide vv. in. 2 q. 1. de

cogni=tione angeli soluendo. j. p̄ncipale.

albedinē. Intell's igr̄ possibilis s3 qd̄ est illd̄ in quo recipitur spēs i telligibilis vl' itellectio: vel illd̄ s3 q̄ spēs recipit̄ in aīa nō erit purū potētiale: s3 erit aliq̄d in actu prio l3 iste respcūs poētrie nō sit aliq̄d in actu cū em̄ loquor de potentia receptiua albedinis nō loquor de potentia: q̄ dicit respectū ad albedinez. ille em̄ respcūs nō est aliq̄d in actu: sicut nec albedo ad quaz est aliquid in actu: s3 illd̄ in quo est ista potentia est aliq̄d i actu vt supficies: q̄ est receptiua albedinis ita. l3 añ itellectionez potētia añ actū: q̄ est respcūs ad itellectionē. nō sit aliq̄d in actu: sicut nec itellectio ad quā est: tñ illd̄ in quo est ista potētia: qd̄ est fundamētū istiꝰ respectꝰ est aliq̄d i actu. ⁊ illd̄ est intellectꝰ possibilis. nō est igit̄ apd̄ ph3: itell's possibilis nihil in actu: sicut isti accipiūt: s3 op3 exponere illā auctoritatez hoc mō. natural'r itelligimꝰ prio illa: q̄ p̄mo occurrūt ex phātasmatibꝰ sicut dictū est in qōne scd̄a huiꝰ distinctiōis. nihil igr̄ possumꝰ potētia ꝓpinqua itelligere añ itellectionē alicuiꝰ imaginabilis. iō nō possumꝰ intelligere intellectū añ intelligere alterius intelligibilis. ergo nec itell's pōt intelligi a nobis añ intelligere alteriꝰ intelligibilis. ergo nō est itelligibilis añ intellectionē alicuiꝰ alteriꝰ. sicut p̄mū añcedēs est verū: sic ⁊ ꝯñs. iō sic intelligēdū est ip̄m nō esse aliq̄d eoꝝ: q̄ sunt añ itelligere. s. itelligibiliū: nō q: añ q̄ꝫ itelligat nihil sit in actu: s3 q: nō est aliq̄d quod possit: potentia ꝓpinq̄ intelligi a nobis: añ itelligere alteriꝰ ꝓpter intellectionez nostram naturalez incipientem a phantasmatibus.

3

¶ Et cū post arguit̄ de illa sil'itudine q̄ sit rō tam faciendi q̄ꝫ agēdi. Dico q̄ in faciente bñ forma est rō faciendi in qua forma faciens assimilat sibi factum: s3 in agente nihil est productum nisi ip̄a actio. actio em̄ est vltimꝰ terminꝰ nec habet alium terminuz. ⁊ iō nō op3 q̄ i agēte rō agendi sit aliq̄d in q̄ assimilet̄ agens alicui alteri ꝓducto. ¶ Sed dices saltem illa est ratio agendi in qua agens assimilat sibi productum scilicet. actionem ipsam.

Aa

9. me. t. c. 16. ⁊ alibi vbi. s̄.

¶ Bñ ꝯcedo q̄ spēs illa q̄ est sil'itudo obiecti: ⁊ ꝑ quā intell's assimilat̄ cognitiōi ꝓducte: ē aliq̄ rō agēdi: s3 nō totalis rō: nec ēt rō ē p̄ncipalis: sicut patebit in sequēti qōne: s3 qñ due cāe ꝯcurrūt sufficit in ꝓpinq̄ore sil'itudo formalis ⁊ in remotiore v̄tual' siue sil'itudo equoca: ⁊ ita intell'us q̄si cā superior equoce ⁊ virtual'r assimilatur cognitiōi ⁊ intellectiōi. spēs autē quasi cā ꝓpinquior q̄si vniuoce ⁊ formal'r assimilat̄ ei. ¶ Cū arguitur post de ideterminatiōe itell's ad diuersos actꝰ ⁊ obiecta. ¶ Rñ deo q̄ alia est ideterminatio materie ꝑꝑ defectū actus. alia est indeterminatio agentis ꝑꝑ illimitationē v̄tutis actiue: sicut sol est i determinatꝰ ad multa generādū p̄mo mō indeterminatū nō agit: nisi determinet̄ ꝑ aliquē actuz: q: alias nō est in actu sufficiēte: s3 in potētia. scd̄o mō indeterminatū nulla forma alia a se determinat̄ s3 ex se determinat̄ ad ꝓducēduz quēcūq̄ꝫ effectū: ad quē ex se ē indeterminatū ⁊ hoc p̄sente passo receptiuo: sicut sol p̄sente passo generat quodlibet generabile ex q̄ ip̄m natuz est generari: ita in proposito ideterminato intellectus non est indeterminatio poten=

Nota hic de indeterm. Intell's

Bb

tialitatis passiue i ordine cālita tis: sz ē indeterminatio actualitatis q̄si illimitate. ⁊ iō nō determinat̄ p formā: q̄ sibi sit rō determinate agēdi: sz tātūmō p p̄ntiā obiecti circa qd determinatū nata ē esse determiata intellectio. ¶ Uel aliter posset dici q̄ sicut cā supior determiat̄ ad agēdū cōcurrēte aliq̄ particularicā iferiori: sicut sol ad generādū hoiem ꝯcurrēte hoie agēte. ⁊ bouē concurrēte boue: nō autē p aliq̄ formā in se receptā. ita intell's q̄ est cā supior ⁊ cā illimitata determinant̄ ad hoc obm: ꝯcurrente cā pticulari det̄miata: puta ad agēdū circa hoc obm cōcurrēte hac spē. nō ei istd determinās determinat effectiue cāz ideterminatā supiorē: neq̄ formal'r: sicut ratio agēdi: sz sic determinat hoc ē virtus actiua supior idet̄miata: p̄t indeterminatū effectū tali virtute inferiori det̄miata ꝯcurrēte.

Ad argumenta

principalia. ¶ Ad p̄mū dico qd argumētū phi. 2. de aīa. bñ ꝯcludit q̄ sensus nō est cā total' respū sensatiōis: qd ꝯcedo: ⁊ ita argutū ē supra ꝯ p̄mā opinionem. qd aīa nō ē cā total' actiua ad itellectionē. ⁊ hoc cōcedo: sz nō ꝯcludit q̄n sit ptial' cā: sz nō sequit̄ ex hoc q̄ sp sit in actu: nisi qñ reliq̄ cā ptial' ꝯcurrit. ¶ Ad scdm non tractādo illā difficultatē: vtrum actiuitas illa cōpetat itell'ui agēti vel possibili: dico q̄ intell's possibilis s̄m q̄ phs loquit̄ de eo: ē illud quo formal'r sum⁹ intelligētes. ⁊ eo mō p̄cise ē quo ē oīa fieri: qr vt dicebat̄ pri⁹ sum⁹ eo formal'r itelligētes: inquātū recipit nō iquātū agit. lz agat qr hoc accidit sibi iquātū ē q̄ itelligim⁹ ¶ Ad tertiū lz ꝯn̄tia n̄ sit nec̄ia: qr sol pōt ee cā multoꝝ differentiū spē pp distinctas v̄tutes i ip̄o q̄ sufficiūt in rōne cāe effectie ad distinguēdū effect⁹: tñ ad ꝓpositū p̄t cōcedi ꝯn̄tia. cōcludit. n. q̄ aīa nō est cā totalis oim intellectionū: quod concessum est.

Ad primū

i oppositū cōcedo qd aīa: qr imaterial' ē: est receptiua cuiuslibet itellectiōis. ip̄a ēt est actiua cuiuscūq̄ itellectiōis obi alteri⁹ a se. vt cā ptial' ⁊ actiua itellectiōis de se: vt totalis cā. qr vt cognoscēs ⁊ cognita s̄z Aug. 9. de tri. c. vlt. sz talē itellectionē nō hēm⁹ p statu isto: sz ex imālitate ei⁹ nō sequit̄: q̄ ip̄a sit total' cā cuiuscūq̄ itellectiōis obi alteri⁹ ab ip̄a. ¶ Ad scdz ꝯcedo ꝯcl'onē q̄ cognitiōes diuersaꝝ spērū ꝓprie. s. v̄tute ip̄aꝝ hīte differūt spē. qd ꝓbo. qr ad idiuidua eiusdē spēi nō reqrit̄ total' cā diuersa spē. vl' aliq̄d i totali cā diuersuz spē ab eo qd ē i totali cā alteri⁹ idiuidui. nūc aūt ad itellectionē albi ⁊ nigri necessario reqrūt̄ aliq̄ diuersa spē: puta albū ⁊ nigrū vel aliq̄ icludētia ip̄a. ḡ ista duo magis differūt q̄ indiuidua vni⁹ spēi. ḡ differūt spē. ¶ Ad iz diuidua eiusdē spēi nō requirit̄ necessario cā alteri⁹ spēi. ꝓbat̄ qr forma ē p̄ncipiū agēdi ⁊ ē formal' termin⁹ actiōis. igr̄ forma vni⁹ rōnis pfecta ē q̄ eiusdē rōnis respcū termi formal' eiusdē rōnis. igr̄ respectu tal' termini nō reqrit̄ alid q̄. ¶ Cū arguis vltra q̄ tunc oēs habit⁹ taliū differēt, spē cōcedo de habitibus qui habētur virtute propria taliū obiectoꝝ. ⁊ ꝓbat̄ hec ꝯcl'o sicut p̄ce

dēs p cās. Et cū dicis qūo tunc eēt vna scia de pluribꝰ spēbꝰ spā lissimis? Rñdeo q̄ vna spēs spā lissima pōt icludere multas alʼs spēs virtualʼr siue passiōes earꝝ si ue p modū cāe: siue per aliū ordi nē essentialē. ⁊ tūc habitꝰ ille qui est formalʼr illiꝰ obiecti primi in cludētis alia ē virtualʼr aliorꝝ ob iectorū. lz nō formalʼr ⁊ prio. est igiť ille habitꝰ vnus ab vnitate p̄mi oḃi virtualʼr cōtinentis oīa q̄ cōtinenť in illo. nō est aūt ꝓpriꝰ cuicūq̄ virtualʼr cōtēto in primo obiecto. sz q̄ essent proprij illʼ es sent disticti. sicut illa sūt disticta.

¶ Hic q̄ri pōt an intellʼs agens sit p̄ncipiū actiuū respectu itel lectiōis ⁊ ibi tāgatur qūo se hz ad memoriā ꝓpter quod poni tur tantū in deo ⁊ patebit quid sit perfecta memoria: sicut Au gu. loq̄tur de ea. Restāt tñ duo alia difficilia hic ⁊ alibi determi nanda. scz de conseruatiōe spēi post actū ꝯ Auic. que difficul tas bñ potest tangi ī vno argu mēto. q. p̄cedente de spē ⁊ aliud difficile ḋ memoria ꝓprie dicta respectu preteritorū potest esse q̄stio per se tam hic q̄ in. 4.

Questio. VIII.

Vero de cōpa tiōe ista rū duarꝝ cārꝝ partia liū que cānt notitiā genitā. Utrū princi palior cā notitie genite sit oḃm in se vel in spē p̄ñs. vel ip̄a ps in tellectiua aīe. ¶ Qd oḃm. probo qr illud est p̄ncipaliꝰ mouēs, qd mouet nō motū: q̄ qd mouet mo tū. sicut appet in oībus cāis eēn tialʼr ordinatis. oḃm aūt mouet nō motū: sic hr̄ a ph̄o. 3. de aīa. in tellʼs āt nō mouet nisi motꝰ ḡ ⁊c.

¶ Itē agēs assimilat sibi effectū q̄tū p̄t. ḡ illud ē p̄ncipaliꝰ agēs qd magis assimilat vl cui magis assimilať effectꝰ. Actꝰ aūt magꝭ assimilať oḃo q̄ intellectui. ḡ.

¶ Itē vnitas scie assignať penes vnitatē oḃi virtualʼr cōtinētis eā nō aūt attribuitur itellʼui tal ꝯti nētia v̄tualʼ respū habitꝰ: ꝯtinere aūt virtualʼr ꝯuenit cāe actie: ḡ p̄ncipalior cā illiꝰ habitꝰ erit ob iectū q̄ intellʼs. ⁊ si cā habitꝰ igr̄ ⁊ actus. ¶ Ad oppositū arguiť sic. q̄to aliq̄d ē actualiꝰ: tāto for maliꝰ ⁊ p̄fectiꝰ: ⁊ tāto actiuiꝰ. er go aīa q̄ est forma actualior. mul tis alijs cāis ꝯcurrētibꝰ erit acti uior ⁊ ita qñ ꝯcurrit cū eis ī agē do erit p̄ncipaliꝰ agens: sz ī intel lectiōe ꝯcurrit cū obiecto. tanq̄ cā partialʼ. igitur in intellectione erit cā p̄ncipalior q̄ obiectum.

¶ Itē enti ꝑz q̄d nō ꝯuenit actꝰ simpliciter. sz qñ hz eē tale ꝑz q̄d p aliud simplʼr ens tūc p̄ncipaliꝰ cōuenit illi enti simplʼr. si illd ali quo mō sit actiuū respcū eiusdē. oḃm aūt a nobis mō nālʼr itellʼm hz eē ꝑz q̄d tm̄ ī itellu nr̄o pp esse simplʼr ipsiꝰ ꝑtis intellectiue. qr oḃm ī ea ē sicut cognitū ī cogno scēte. ḡ illiꝰ actiōis ad quam ista duo ꝯcurrūt nō erit oḃm hñs ta le esse p̄ncipalis cā. sed ps intelle ctiua pp quā obiectū hz tale eē.

Respōdeo q̄ ps itelle ctiua habz p̄ncipaliorē cālitatē respectu co gnitionū mō nobis maturalʼr cō ueniētiū. probo p̄mo. qr qñ cārꝝ ordinatarꝝ altera est ī determiata ad multos effectꝰ. ⁊ quasi illimi tata. altera aūt quasi ꝑm vltimū v̄tutis sue determinata ad certū effcm̄: illa q̄ ē illimitatior ⁊ vl̄ior:

vr̄ eē p̄ncipalior ⁊ p̄fectior. Exē-
plū de sole ⁊ de p̄ticularib⁹ gn̄an
tib⁹. intell'ꝰ aūt hꝫ v̄tutē q̄si illi-
mitatā ⁊ ideterminatā respectu
oīm intellectionū. ob̄a aūt a no
bis natural'r cognita hn̄t v̄tutē
determinatā respectu determina-
taꝝ itellectionū q̄ sunt ab ipsis, ⁊
hoc s̄m vltimū sue v̄tutis sicut
qd̄libet ad itellectionē sui. ꝯ itel
lect⁹ ē cā vl'ior ⁊ p̄ncipalior itelle
ctiōis q̄ꝫ ob̄m ꝓ statu isto. ¶ Se
cūdo qꝛ illa ē p̄ncipalior cā q̄ agē
te alia cā coagit. ⁊ nō ecōuerso.
itell'u aūt nr̄o agēte ad itellectio
nē. ob̄m i se vel i sua spē coagit. ē
n. i ptāte nr̄a itelligere: qꝛ itelligi
m⁹ cū volum⁹. 2. de aīa. Hoc aūt
t.c.55. nō ē pp̄ spēm p̄ncipal'r q̄ ē forma
t.60. natual'r: sꝫ pp̄ itellectū q̄ vti pos-
sum⁹ cū volum⁹. p̄ncipalē āt ac-
tionē itell'ꝰ seq̄t actio spēi q̄ na-
ta ē eē sp̄ vniformis ex p̄te spēi.
Tn̄ aliqd̄ obiectn̄ excedēs multū
facultatē patr̄ itellectiue. puta
ob̄m btificū. vt clare visuꝫ posset
poni. hr̄e totā cālitatē respcū vi-
siōis: aut p̄ncipalior ē q̄ꝫ ps itelle
ctiua. ⁊ hoc pp̄ excellētiā tal' ob̄i
di.49 ⁊ p̄ p̄ defectū p̄tis itellectiue. Sꝫ
⁊ inde de hoc i. 4. li. De obiect̄ aūt que
⁊ i q̄li. mō natural'r cognoscim⁹ p̄ria ps
14. et sol'onis vr̄ esse vera vr̄ em̄ itelli-
15. et gibiliū natural'r a nob̄ itellecto
13. di.3 rū spēs in itellectu esse q̄si instru
mentū ipsi⁹ intellect⁹ non motū
ab intellectu. vt agat q̄si. s. aliq̄d
recipiat ab intellectu: sꝫ quo itel
lect⁹ vtit̄ ad suā actionē. vt puta
qn̄ intell'ꝰ agit. spēs illa tāq̄ꝫ mi
nus principale agens coagit ad
idē vt ad effectū cōmunem.
¶ Cōtra ita possum⁹ vti spē sal-
tē p⁹ p̄mū actū. lꝫ nō an̄. sic nec
itell'u in p̄mo. nisi sicut fortius
phātasma mouet. Dico q̄ n̄ ita
imediate ēt: itell'ꝰ ē magꝫ ide-
terminat⁹: vt on̄dit p̄ria ratio.
Nn̄ ꝓbat̄ q̄ magis sit i ptāte vo
lūtatis vti intell'u q̄ꝫ spē itelligi
bili. vtrūq̄ꝫ. n. ex se est naturale
agēs. ⁊ q̄re nō vtrūq̄ꝫ liberū per
p̄ticipationē? R n̄deo nihil ē p̄ti
cipatiōe p̄rio liberū: nisi qd̄ ē in
eadē essentia cū volūtate. ¶ Cō-
tra potentie organice ⁊ organa
⁊ extriseca ēt sūt p̄ticipatiōe li-
bere. Sil'r i ptāte nr̄a nō ē aliq̄s
actus vegetatiue: hoc mediū ē
obscurū: qꝛ dubiū est que in no-
bis subsunt volūtati: ⁊ que non.

Ad primū argumētuꝫ dico iqd̄. du-
plex ē act⁹ itell'ꝰ respū ob̄oꝝ q̄
nō sūt p̄n̄tia i se: q̄lia sūt illa: que D
mō natural'r itelligim⁹. p̄m⁹ act⁹
est spēs: q̄ ob̄m ē p̄n̄s vt ob̄ꝫ actu
itelligibile. Scd̄s act⁹ ē ip̄a itelle
ctio actual'. ⁊ ad vtrūq̄ꝫ agit itell'ꝰ
nō mot⁹ ab eo qd̄ ē cā p̄tial' secū
ꝯcurrēs ad illā actionē: lꝫ vnū ac
tū itell'ꝰ p̄cedat motio ei⁹ ad aliū
actū. Ad p̄mū āt actū agit itell'ꝰ
agēs cū phātasmate. ⁊ ibi itell'us
agēs i p̄ncipalior cā q̄ꝫ phātas-
ma: ⁊ ābo itegrāt vnā totalē cāꝫ
respcū spēi itelligibil'. Ad scd̄ꝫ āt
actū agit ps itellectia siue itell'ꝰ
agēs. siue possibil' nō curo mō et
spēs itelligibil'. sicut due p̄tiales
cāe. ⁊ ibi agit ps itellectiua n̄ mo
ta a spē. sꝫ p̄ri⁹ mouēs. s. agēs vt
spēs sibi coagat. Cū igr̄ d̄r ob̄m
mouet nō motū. Dico q̄ i vtraq̄ꝫ
motiōe ob̄ꝫ ē mouēs scd̄ariū: lꝫ n̄
sit motū. i. aliq̄d recipiēs i se a p̄n
cipali siue p̄ori mouēte. Cū dicis E
q̄ itell'ꝰ nō mouet nisi mot⁹. Di-
co q̄ nō mouet scd̄a motiōe nisi
mot⁹ p̄ori motiōe. hec igr̄ ē ꝯpa
tiōe duaꝝ motionū itell'ꝰ: n̄ aūt
duaꝝ cāꝝ p̄tialiū ꝯcurrētiū i vna

motiõe. Si aũt ꝯpares cãs partiales ĩvtraq; motiõe. Dico ꝙ intell's vtrobiq; mouet nõ motus a cã ꝑtiali ꝯcurrẽte ĩ eadẽ motiõe ¶ Ad scd̃z argumẽtũ dico ꝙ effectꝰ formal'r magis assimilat̃ cãe ꝓxie iferiori q̃ remote ⁊ ꝑncipali ⁊ ꝑfectiori. sicut appet de filio respcũ pr̃is ⁊ sol'. vñ illd̃ argumẽtũ ẽ ad oppm̃. qꝛ ꝓbat ꝙ actꝰ intelligẽdi sit ab obo: vt a cã ꝓxia: qꝛ magis sibi assimilat̃ formal'r ita ẽt spẽs itelligibil' mag; formalit̃ assimilat̃ phãtasmati q̃ itellectui agẽti. ⁊ tñ minꝰ ꝑncipal'r ẽ a phãtasmate q̃ ab itell'u agente: ¶ Cõtra cũ agẽs itẽdat assil'are sibi passũ. qũo ꝑncipale agẽs nõ mag; assil'at sibi formal'r? ¶ Rñ deo ꝑncipaliꝰ agẽs. cõiter ẽ equo cũ ⁊ eminẽtiꝰ hz ĩ se ꝑfectionẽ effectꝰ q̃ cã vniuoca. ⁊ iõ ñ magis assimilat̃ sibi formal'r: qꝛ hoc eẽt ĩꝑfectiõis ĩ cã sic assimilari effectui. sz assimilat mag;: hoc ẽ dat mag; formã effectui ꝑ quaz sibi assil'at̃ equoce q̃ det agẽs ꝑticulare: ⁊ ista assil'atio actia ẽ ex ꝑfectiõe cãe: lz ñ sit magis assil'atio formal'r. sil'r cã ꝑfectior magis assimilat effectũ ei cui ẽ assimilabil' q̃ imꝑfectior magis ei cãt effectũ q̃lis ẽ cãbil' ⁊ assil'abil'. assil'abilis ãt ẽ effectꝰ formal'r cãe ꝓpi que. iõ ĩpa cã remotior magis assimilat effectie ĩpm effectũ cãe ꝓxime q̃ ĩpam cã ꝓxima sibi. Qd̃ em̃ formal'r filius ẽ silis pr̃i hoc magis ẽ a cã remota assimilante filiũ pr̃i effectiue: q̃ ab ista cã ꝓpinq̃: qꝛ q̃ plus dat formã q̃ assimilat̃. plꝰ dat effectie assil'atões ¶ Ad tertiuz dico ꝙ vnitas scie assignat̃ penes obz: qꝛ illd̃ ẽ penes qd̃ scie distinguntur: non penes itellectũ: qꝛ itell's vnꝰ ẽ respũ oim sciaꝝ. ⁊ hoc mõ distinguendo scias. illa est vna que est vnius subiecti primi q̃tenꝰ obiectũ primũ hz ꝯtinere sciam illam virtualiter. sz hoc nõ ẽ nisi vt cã partialis. preter em̃ hoc intellectus est alia cã partialis ꝯtinẽs illã. Nõ est igr̃ aliud reducere sciaz ad obiectũ ꝑmũ q̃ in altera cã ꝑtiali hñte in suo gñe ordinẽ eẽntialez reducere ad primũ ibi simpl'r: et ab ipso assignare vnitatẽ effectꝰ: inquãtũ effectꝰ ẽ ab eo: sz cũ hoc stat qd̃ multo ꝑfectiꝰ cõtineatur in reliqua causa partiali.

Dubitatio notabilis. F

Et hoc est qd̃ plures latet phos.

Ut iq̃t Ari. 1. post. t. cõ. 43.

G

Questio. IX.

Vltimo circa istam ꝑtẽ di. q̃ro vtrũ ĩ mẽte sit distincte imago trinitatis? Qd̃ nõ arguo. qꝛ imago repñtat illd̃ distincte: cuiꝰ ẽ imago igr̃ mens distincte repñtat trinitatẽ. hoc ẽ falsuz ꝓbatio. ¶ Tũ qꝛ tũc naturali rõne ꝓsset cõcludi trinitas ex mẽte nãl'r nota. ¶ Tũc qꝛ nulla creatura ĩ repñtãdo excedit ꝑfectiõez sue idee: idea ãt mẽtis nõ repñtat deũ inquãtũ trinꝰ: qꝛ idea est dei iq̃tũ ẽ cã: ⁊ ẽ cã inquãtũ vnꝰ. ¶ Item nihil in mente plus repsentat vnã personã q̃ aliã personã. ergo nec tota mens repñtat totã trinitatẽ. ꝓbatio añtis. 15. d̃ tri. c. 7. ⁊. 14. pater ẽ memoria. ĩtelligẽtia. ⁊ voluntas ⁊c. ꝯ pr̃ ita formal'r est intelligẽtia. ⁊ voluntas: sicut memoria. ⁊ filiꝰ simil'r. igit̃ memoria nõ magis distincte repsentat patrẽ q̃ filiũ. ¶ Item tertio. In trinitate due ꝑsone sũt ꝓducte: in imagine aũt nihil est ꝓductũ. vt ꝓbabo. ꝯ nõ ẽ repñtatiua ꝓductiõis. ꝓbatio assumpti

in aīa nō sunt nisi actus p̄mi vel scd̄i. actus p̄mi nō sunt originati a se iuicē: q̄ sunt ꝯcreati ipsi aīe: nec actꝰ scd̄i sunt originati. ꝓbatio: q̄ actōis n̄ ē actio: nec vt subiecti: nec vt termini. 5. phy. q̄ tūc esset ꝓcessus ī infinitū; istorū igr̄ actuū vt terminorū nō ē actio: q̄ sunt formalr̄ actiōes. ꝓbatio. sūt em̄ actus scd̄i ⁊ nō primi: sz si nō essent actiōes essent actus primi. ¶ Itē ex ipsis gn̄at̄ habitꝰ actio, qua generat̄ aliq̄ forma est actio de gn̄e actiōis. igr̄ isti actus scd̄i sunt actiones de genere actiōis.

t. c. 10.

* ¶ Ad oppm̄ Aug. 14. de tri. c. 8. ibi q̄r ēda est imago ⁊ ē inueniēda quo etiā nā nr̄a nihil hz melius.

Hic prīo videdū est q̄d sit rō imagis ī corpalibꝰ: vn̄ trāslatū est vocabuluz ad ꝓpositū. ¶ Scd̄o respectu cuiꝰ in trinitate sit imago. ¶ Tertio in quo in nobis est imago.

A **Quātū** ad primū. sicut dictū est in qōne de vestigio. dico q̄ imago ē repn̄tatiuū totiꝰ: ⁊ in hoc differt a vestigio: qd̄ ē repn̄tatiuū ptꝭ. si ei totū corpꝰ esset imp̄ssuz pulueri. sicut pes ē imp̄ssus. istud derelictū eēt imago totiꝰ. sicut illud ē imago ptis: ⁊ vestigiū totiꝰ: sz ista ꝯformitas exp̄ssiua totiꝰ nō sufficit: sz req̄rit imitatio: q̄ ꝑz Aug. 83. q. q. 24. Quātūcūq̄ duo qua sunt similia vnuz nō est imago alteriꝰ: q̄ nō est natū imitari ip̄z: ⁊ iō req̄ritur q̄ imago nata sit imitari ip̄m cuiꝰ est imago ⁊ exprimere illud.

De scd̄o sciendū: q̄ cum cōceptus vnius persone in intellectu nr̄o sit partialis respectu ꝯceptus trinitatis illa creatura q̄ ducet nos ī cognitionē trinitatꝭ ꝑ modū imaginis repn̄tabit trinitatē quātū ad illū conceptū: quē intellꝰ nr̄ pōt hr̄e de ea. repn̄tabit igr̄ distinctionez triū ꝑsonarū. vnitatē eēntie: ⁊ ordinē originis: q̄ illa distictio realis ī diuinis est ꝑ originē. habebit etiā imitationū eēntialē ad ipsaz trinitatem quam representat. B

De tertio ¶ Prīo videndū ē de illis que sunt manifesta esse in mente. ¶ Scd̄o in q̄bus non ꝯsistit imago. ¶ Tertio in quibus consistit. ¶ Quātū ad p̄mū exp̄imur ī nobis eē actū intellectiōis. ⁊ actū volitiōis: ⁊ istos actꝰ aliq̄ mō eē in ptāte nr̄a qn̄ obm̄ est pn̄s. ḡ opz ī nobis ponere aliquo mō p̄ncipia actiua ad istos actꝰ: ⁊ potentias quibꝰ sumus potētes respcū istorū actuū. Nō p̄t aūt idē (sub eadē rōne formali) esse p̄ncipiū istorū duoꝝ actuū scd̄oꝝ: q̄ isti actꝰ secūdi req̄rūt oppositā rōnē principiādi in suis p̄ncipijs: ḡ opz hr̄e aliquā distinctionē actuū p̄moꝝ ⁊ hoc ꝓportionalr̄ correspōdentem distinctiōi actuū secundorū. ¶ De scd̄o in isto articulo: dico q̄ nec ī actibꝰ primis solū nec in actibꝰ scd̄is solū ē imago. ¶ Qd̄ apparet duplr̄. ¶ Prīo q̄ hi sunt duo tm̄: ⁊ illi duo tm̄: ḡ tm̄ esset imago dualitatis non trinitatꝭ. ¶ Scd̄o: q̄ in primis actibꝰ lz sit ibi cōsubstātialitas: nō tn̄ est ibi distinctio realis rei ⁊ rei nec ordo originis. In actibꝰ scd̄is etiā lz sit distinctio ⁊ origo aliq̄ mō: non tn̄ cōsubstātialitas. ¶ Ex his sequitur tertiū q̄ imago ꝯsistit in actibus primis ⁊ scd̄is simul: ⁊ hoc intelligo. sic aīa hz in se aliquā ꝑfectionē ꝑm quā formalr̄: est actus primus respectu notitie genite: ⁊ hz in se aliā ꝑfectionem ꝑm quā

Vide dist. 13. de potentijs aīe pro hoc et di. 62. C

recipit formalr notitiã genitaz: ⁊ hz in se aliã pfectionẽ fm quã recipit formalr volitionẽ iste tres pfectiões dicunt memoria intelligẽtia ⁊ volũtas vel aia inquãtum hz ipsas. aia igit inquantuz hñs actũ primũ totalẽ respectu intellectiõis. s. aia vel aliqd aie: ⁊ obm sibi pñs in rõne intelligibilis: dr memoria. ⁊ hoc memoria pfecta includẽdo tã intellectũ q̃ illud q̃ obiectũ ẽ sibi pñs ipsa etiã eadẽ aia inquantũ recipit notitiã genitam dr intelligẽtia ⁊ intelligẽtia pfecta: vt ẽ sub illa notitia genita. volũtas etiã dr pfecta inquantuz ẽ sub illo actu pfecto volẽdi. Accipiẽdo igr. ista tria ex pte aie vt sunt sub tribus actib⁹ suis in istis: inquã trib⁹ est cõsubstãtialitas rõne illaꝝ triũ realitatuz que sunt ex pte aie: sz ẽ distictio ⁊ origo rõe istaꝝ actualitatũ receptarũ in aia sz istas realitates i aia.

E

de his vide. 15.q. q̃li.

Sz hic occurrũt duo dubia. ¶ Primũ qr tũc vr esse quaternitas i imagine nã actus pmus respectu volitionis nõ ꝯcurrit cũ aliq̃ triũ in imagine nõ cũ tertia pte pz qr idẽ nõ est principiũ sui nec cũ scda manifestũ ẽ qr actualis notitia nõ ẽ volũtas nõ etiã cũ pria qr memoria dicit ꝓprie pncipiũ ꝓductiuũ notitie genite nõ volitiõis. ꝗ volũtas erit q̃rtũ cũ istis. ¶ Scdz dubiũ: qr nõ vr hic saluari ordo originis sicut ẽ i diuinis. ibi em̃ pria psona originat scdam ⁊ due tertiã. hic pria ps imaginis nr̃e ẽ cã scde: sz nec pria neq scda ẽ cã tertie. ꝗ ⁊c. ¶ Ad pmũ dico. ꝙ imago pôt duplr assignari fm ꝙ eaz duplr assignat Augu. vno mõ. 9. de tri. c. 4. ⁊ deinceps mẽs: notitia ⁊ amor. Alio mõ sicut eã assignat 10. de tri. c. 10. ⁊ deinceps. memoria: itelligẽtia ⁊ volũtas: ⁊ de ista duplici assignatiõe imaginis loquẽs Augu. 15. de tri. c. 2. dicit ꝙ illa q̃ posita ẽ in. 10. est euidẽtior.

F

¶ Dico igr prio ptractãdo pmã assignationẽ. qr p mẽtez possum⁹ intelligere actũ primũ pfectũ respectu vtriusq̃ actus scdi. s. fecũditatẽ ad gignẽdũ ⁊ ad spirãduz ⁊ hoc mõ mẽs hz rõnez pfecte parẽtis: qr includit pfecte vtrãq̃ fecunditatẽ: ⁊ tunc illa alia duo scz amor ⁊ notitia sunt duo ꝓducta ab aia lz ordine quodã. ⁊ tũc nõ erit quaternitas qr in parẽte hñte pfectã rõnez parẽtis concurrit actus pmus duplex. ⁊ isto mõ est in diuinis qr i patre nõ solũ est fecũditas ad generãdũ sz ad spirãdũ: ⁊ hoc a se qr si pr nõ haberet fecũditatẽ a se ad spirãdũ sz haberet eã derelictã sibi ex ꝓductione filij sicut q̃daz dicũt sequit (vt vr) hoc ipossibile: ꝙ pr. nũq̃ hr̃et illã fecũditatẽ. nullã em̃ realitatez siue absolutã siue relatiuã hz pr aliquo mõ. p ꝓductionẽ quaz añ nõ habuit: ⁊ iõ quãcũq̃ realitatẽ nõ hz in prio signo originis. inquantũ. s. p̃intelligit ordine originis filio. illã nũq̃ habebit. igit si illã fecũditatẽ duplicẽ nõ hz a se in isto prio signo originis nũq̃ hẽbit illã. si aũt mẽs accipiat p̃cise: vt act⁹ pmus hñs solũmõ fecũditatez respcũ notitie genite: hoc mõ impfecte assignat imago: qr hoc mõ mẽs nõ hz rõnez parẽtis pfecte. ita dico de alia assignatione ꝙ si memoria accipiat p̃cise ꝓ parẽte respcũ notitie genite ẽ imperfecte parẽs: parẽs aũt pfecte nõ tm̃ hz rõnẽ vñ generet: sz vnde spiret: qr nõ p̃t illud hr̃e ab alio: ⁊ opz illud hr̃e i toto. ⁊ iõ opz vt

Resolutio subtilissima

Hẽ. q̃li. 6. q. 2.

G

habeat in parēte a se. si aūt accipiat memoria pro tota aia: vt hz habitualr in actu prio fecūditatez istā duplicē hoc mō hz pfecte rōnez parētis. Sz lz memoria sit euidētior parēs sicut opz ꝯcedere pp ꝟba Aug. 15. de tri. c. 3. q̄tenus. s. magz exprimit habitudinē gignētz ad genitū q̄z mēs: tñ mēs nr̄a vr̄ pfectiꝰ importare rōnē parētis: si accipiat vt icludit vtrāq̄z fecunditatē. Breuiter ergo quomodocūq̄z assignatur trinitas in imagine: vel sic. nō est quaternitas: quia duplex ꝯcurrit habitudo fecunditatis in parente si est perfecte parens.

¶ Experimur duos actꝰ ⁊ originatos ordine quodā ēē in ptāte nr̄a. g̃ ⁊ eoꝝ principia sunt nobis vel idē vel vnita i eodē: illud erit fecundū duplici fecūditate et a se status ⁊ duo ꝓducta distincta ⁊ quodāmō eadē primo fecūdo p̄cipue accipiēdo potentias sub actibꝰ: ⁊ oñdunt p̄muz suppositū ex se fecundū vtraq̄z fecunditate: ⁊ duo ꝓducta adequata illi scdo distincta ⁊ originata. igit imago. ¶ Cōtra. scda pars non ꝓducit tertiā. Rñdeo hic deficit imago in nobis.

¶ Ad scdm dico: ꝙ nobis in hoc nō pōt esse silitudo imaginis ad prothotipū: notitia em̄ genita in imagine creata accidēs quoddā est: cui nō cōicatur fecūditas illa ad ꝓducendū amorē: qua formaliter est aliqd ꝓductiuū dilectionis. accidens em̄ tale nō est natū esse formalr intelligēs vel volēs: ⁊ ideo memoria gignens notitiā actualē accipiēdo memoriā: vt ē pfecte gignens nō pōt cōicare genito illā pfectā fecūditatez: quā prius habuit: qr nō cōicat sibi eādem naturā: sz ꝓducit eā equiuoce in alia natura: pr̄ aūt generās filiū cōicat ei eandē naturā: ⁊ eādem fecunditatē spirādi amorē: que nō intelligit in gñatione filij hr̄e terminū adequatū: ⁊ iō filiꝰ eandē fecūditatē hñs pōt ꝓducere sicut pr̄. pz igr̄ rō: q̄re non potest ista ꝓductio saluari in ptibꝰ imaginis create sicut i psonis trinitatis: qr nō pōt esse eadē fecunditas in duabꝰ p̄mis ptibus imaginis: pōt esse aūt ⁊ est in duabꝰ psonis respectu tertie. Silr si notitia genita esset alicuiꝰ ꝓductiua aliquo mō hoc nō esset nisi p modū nature: ⁊ nō libere. Est tñ hic aliqs ordo inter scdam ptem imaginis ⁊ tertiā: qr tertia p̄supponit secūdaz naturalr lz non sit ab ea. etiā illud exprimit aug. 15. de tri. c. 27. velut parentē ⁊ ꝓlez tertia volūtate siue dilectiōe iungente quā quidē volūtatem dicit de cognitiōe ꝓcedere: nullꝰ ambigit ⁊ subdit statiz ⁊ exponit qūo intelligat: nemo em̄ vult qd oīno quid vel q̄le sit nesciat: nō tñ esse cognitiōis, imaginē ⁊c. pz igit ꝙ istū ordinez originis p̄cise ponit ꝓpter naturalē ordinē volitiōis ad intellectionē: nō aūt ꝙ intellectio sit cā respectu volitionis: pz igit ꝑm intentionē Aug. ꝙ volūtatem ꝑm ꝙ est tertia pars imaginis accipit ibi ꝓ actu volēdi sicut hic accipit cuz subdit quā voluntatē ꝓcedere ⁊c. qd nō est veꝝ de volūtate vt est potentia: sz si veꝝ sit hoc est de actu volendi.

¶ Ulterius in spāli: cum oīa ista p̄dicta reperiant in intellectu vel in mēte respectu cuiuscūq̄z obiecti: notādū ē ꝙ pfectissima ⁊ vltia rō imaginis est qñ ista ꝯcurrūt in mēte respectu dei vt obi: qr tunc

aia nō hz tm̄ sil'itudinez exp̄ssiuā
k quantū ad p̄dicta ex rōne eoꝝ in
se: sz ea etiā rōne q̄ actus ipsi con
formant̄ obiecto. est em̄ actus ve
re silitudo obiecti sicut dictū ē in
p̄cedēti qōne: ⁊ iō qn̄ isti actus sic
sunt in mēte ꝙ nō tm̄ hn̄t cōsub=
stātialitatē ⁊ sil'itudinē distinctio
nem ⁊ originē: sz etiā hn̄t vlterio
rem assimilationē ad deū ex rōne
obiecti circa qd̄ sunt est ꝑfectior
sil'itudo: minꝰ aūt ꝑfecta qn̄ aia
hz se ꝓ obiecto: qꝛ lz tūc non ha=
beat̄ sil'itudo ab ip̄o deo imedia
te tanq̄ ab ipso obo ꝓxio: habet̄
tn̄ aliqualr̄ inquātū in mēte: vt i
imagine cognoscit̄ deus. Et istā
duplicē trinitatē assignat Aug.
illā q̄ ē respcū dei. 12. de tri. c. 4.
dicēs. In eo solo: qd̄ ad ꝯtēplatio
nē ꝑtinet eternoꝝ: nō solū ē trini
tas: sz etiā imago ē dei. i hoc aūt
qd̄ deriuatū est in actiōe tꝑaliū:
etiā si trinitas possit: nō tn̄ imago
dei inueniri pōt: hoc intelligēduz
est de exp̄ssiua imagine quātū ad
summā exp̄ssionē siue sil'itudinez
De eadē etiā. 15. de tri. 20. vn̄ pōt
sempiterna atq̄ immutabilis natu
ra recoli: cōspici ꝯcupisci ⁊c. ꝓfe
cto reperit. s. q̄squis illius summe
trinitatis imaginē: ad quā remi=
niscēdā: vidēdā: diligēdā totū dz
referri qd̄ viuit. De alia imagine
loquit̄. 14. de tri. c. 8. ⁊. 16. Ecce:
inq̄t mēs meminit sui: itelligit se
diligit se: hoc si cernimꝰ. cernimꝰ
trinitatē nōdū quidē deū: sz iam
imaginē dei. ¶ Ista aūt scd̄a au=
ctoritas vr̄ ꝯdicere prime: nisi in=
telligat̄ mō p̄dicto: ⁊ tūc ptz qūo
respectu oīm obiectoꝝ inferiorū
a mēte nō ponit imaginē in mēte:
qꝛ nullū aliud obiectū est imago
dei. respectu citiꝰ potissime: ⁊ re=
spectu imitatiōis eius: scd̄ario ē
imago in mēte: quātū ad illā sil'i
tudinem: q̄ hr̄ ab obiecto. ¶ Ex
istis apparet correlarie: quare in
ꝑte sensitiua nō est imago: p̄mo
qꝛ ibi nō est ꝯsubstātialitas ope=
rātiū siue totoꝝ illoꝝ sumptorū
cū suis opatiōibꝰ: qꝛ p̄ncipiū sen=
tiēdi nō tm̄ ē aliq̄d aie: sz totū cō
positū ex aia ⁊ parte corporis sic
mixta: qd̄ ē totū organū: sil'r p̄nci
piū appetēdi appetitus sensitiui
nō ē aliq̄d aie tm̄: sz sil'r est ꝯposi=
tuz. Ista aūt duo: quoꝝ sunt iste
opatiōes: nō sunt ꝯsubstātialia:
qꝛ lz iste potētie aie sint i eadē es=
sentia: ⁊ fortasse idē essentie aie:
nō tn̄ totales cause opatiōis: pu=
ta tota ipsa organa: qꝛ partes cor
poris nō sunt cōsubstātiales nec
inter se nec potentijs aie. Sil'r in
ꝑte sensitiua nō ē duplex modus
originādi: qꝛ sicut sensus natura
liter sentit: ita appetitꝰ sensitiuꝰ
naturalr̄ appetit: vn̄ s̄m Jo. da=
ma. li. scd̄o. bruta in suis actioni= Ca. 29
bus non agunt sed aguntur.

¶ Nota ꝙ ꝓxima rō recipiendi
sensationē nō est aliqua entitas
simplex: neq̄. s. aliq̄d aie neq̄ ēt
corpus sic mixtū: sz forma totiꝰ
organi: que d̄r forma: sicut q̄di=
tas est forma suppositi. non aūt
vt forma informans ⁊c.

Ad primū argumētuz principale:
ꝯcedo q̄ q̄libz eēntia creata: iquā
tū hec eēntia ꝓducta s̄z talē ideā
nō repn̄tat deū sub rōne trini: sed
sub rōne vniꝰ: qꝛ n̄ cāsat̄ nec ideat̄
a deo sub rōne trini: sz sub ratiōe
vnius: sz tn̄ aliqua natura ratiōe M
essentie sue: ⁊ multorū cōcurren=
tium in ea: tanq̄ vnū totū aggre
gatū: pōt esse repn̄tatiuū trinita
tis: ⁊ eorū que apprehendunt̄ in
trinitate: tale q̄d ē mens accepta

in se ⁊ cū operibus suis: qz ibi est vnitas: ⁊ distinctio: ⁊ ordo ad gis. tale aūt ctiā quātū ad talē concursuz nihil ē. quod sit iferiꝰ mēte. sicut patuit in pte sensitiua.

¶ Sed cū arguit q si cēt imago posset trinitas cōgnosci p cognitionē mētis. ¶ Rndeo ista ꝯcurrentia i mēte valēt credēti trinitatē ad psecutādū. ⁊ psua dēdū: quōpossit ee nō aūt nō credēti cōcludūt ee. qz tota ista aggregatio plurīū i mēte: i qbꝰ ꝓsistit imago posset ee: ⁊ ē i vna psona. ⁊ tō ex ipa nō pt ꝰmōstratie ꝓcludi ipaz cēt imaginē trinitatis. ō hoc Augu. 15. de tri. c. 24. Qui videt suā mētē: ⁊ i ea trinitatē istaz: nec tñ credit: ea cē imaginē dei: speculū qdē videt sz nō videt p speculū: cū nec ipm qō videt sciat esse speculū: ąliter aūt valeat deductio ad oñdēdū tres psonas ex rōne itellis ⁊ volūtatis i diuinis dictū fuit di. 2. q. de duabꝰ ꝓductionib. ¶ Ad secūdū dico q il lud argumentū videret efficax: si ponerēt prem signere inquātū intelligit sicut ponit vna opi. superiꝰ ip:obata secūda di. q. ꝑ dicta q ponit actualē notitiā patris hre aliq mō rōnē ꝓducētis respectu ꝓcessibilis tūlq ⁊ rōnem formalē ꝓncipij ꝓductiui. sz fm aliā viā quā ibi tenui q pr iquātū hz essentiā ibi pnēt sub rōne actu intelligibil' qd ꝓuenit pri i quātū ē memoria. hoc mō pr gignit: nō aūt inquātū itelligēs: sicut ibi fuit declaratū tūc falsum est añs. q memoria magis repñtat prem ꝙ filiū. nō quo ad hoc q sola memoria sit i pre. ⁊ sola i telligētia sit i filio. sz quo ad hoc q pr gignit filiū inquantū pr hz rōnē mēorie: nō aūt vt pr hz rōnē intelligentie vel volūtatis.

¶ Ad tertiū dico q actus secūdi sunt ꝓducti: cū probas p phm. 5. phyſicoꝝ argumentū est ꝓ me. cū em actio non sit terminus actionis. ⁊ ista vere terminat actionem sicut Aug. dicit. 9. de tri. c. vlt. q notitia gignit vere ⁊ volitio ꝓcedit: vt dicit. 15. de tri. c. 27. ꝙ ista nō sunt actiões de gñe actiōis sz sunt forme absolute de gñe q̄litatis. ¶ Cū ꝓbas q sūt actiões ꝓprie q: sunt actꝰ scdi. ¶ Dico q q̄ dā forme hñt ee firū nō depēdēs ꝛtinue a sua cā quasi i fieri sicut calor in ligno qdā hñt ꝙ si continuā depēdētiā ad suā cām sicut lumē i medio ad solē. ⁊ hoc dicit Aug. 8. sup Gen. ad lras dicēs q aer nō ē factꝰ lucidꝰ sz fit lucidꝰ ꝓpter formē ꝓpter suā indepēdētiā in esse nō hñt rōnē actiōis nec motꝰ secūde ꝓ continuā suam dependētiā magis videnť hre ex se i fieri q̄s i facto ee. Et ita hñt ee q: sp dū sunt eā causant sicut in primo nistāti qñ incipiūt esse ⁊ iō cā cessante cāre ista forme cessant ee. nō tñ ex hoc sequitur q sunt actiões de gñe actionis sz opposituz quia sunt termini talium actionum.

Licet fm vitatē nō sit i eis actio ⁊ passio q: sunt tote simul in esse ⁊ nō ꝓs post ptē acquirit. actio aūt ꝓprie non est ad aliquā formā. nisi cuiꝰ post partē acquirit.

¶ Hoc secūdo modo se hz intellectio q: ipa est in cōtinua dependentia ad pñtiā suę cāe: q: aliter non haberet ee. sicut ptz ꝑ Aug. 11. de tri. c. 3. cū autem cogitantis acies auersa ide fuerit nihil formę q̄ impressa erat in eadē acie remanebit. non enim manet actꝰ intelligētie ablsq tali pñtia cāe quasi cōtinue

Hen. quoli. 6. q. 2.

Ca. 19

quasi cōtinue influētis. Sz istud solū nō ꝯcludit ipsam esse actuz scōm. ita cm̄ poneret lumē in medio esse actus scōs: z iō (cū ista) ē alia ꝯditio vltrio: vz ꝙ iste forme de rōne sui trāseat in aliqd vt in terminū: z hoc sine illud aliud sit intra operās: siue extra: nō curo: nō ē cm̄ intelligibile: ꝙ sit intellectio' z volitio: z ꝙ nō sit aliquus termini: hoc aūt conuenit actiōi, ppte dictum trāseat in aliqd vt i terminū. pp igr istas duas ꝯpōnes ꝯcurrētes in istis formis dnr iste forme cē act⁹ scōi: cuz x're sint forme imanētes. ¶ Ad aliaz pbationē cū ōr ꝙ act⁹ talis ē gnatuus habit⁹. ¶ Rndeo argumētuz est i oppositū: qr actio de gne actiōis nō pt cē ciusdē rōnis nisi termini sint eiusdē rōnis. sicut calefactio ñ ē ciusdē rōis. nisi calor terminās sit ciusdē rōis: g si act⁹ gnaret hitū. vt actio de gne actionis termiata ad habitū vt ad terminū. nō posz cē actio eiusdē rōnis cū altera. nisi illa alia cēt p se gnatiua hit⁹. imo ꝯdictio videret ꝙ cēt act⁹ ciusdē rōis z nō alicuis termini: qr nō pōt cē actio de gne actiōis nisi sit alicuis termini. nūc aūt aliqs act⁹ intellectiōis vel volitiōis pt cē ciusdē rōnis: lz non sit alicuis termini, productiue: g act⁹ iste nō ē gnatiu⁹ vt actio: sz vt forma q̄ formal⁹ gnat iste habit⁹. Tunc g breuiter ꝙ act⁹ ē gnatiu⁹ habitus sicut forma aliq̄ ē cā vt' rō causandi aliā formā. sicut lumen solis i medio ē rō gignēdi ibi calorē: nō ē aut talis act⁹ gignitiu⁹ vt actō: sz tali actōe gignit tā act⁹ ꝯ ppiu⁹ hit⁹ vt termin⁹ tal' actōis: z ad significādū signitionē talē: q̄ est actio de gne actiōis dicim⁹ potentiā elicere actū intelligendi.

Distin. III.

Circa ārtaz distī. quero: vtrum ista sit vera: deus gnauit aliū deū. vr ꝙ sic. deus gnauit deū: aut ꝙ se deū: aut aliū deū: nō se. 1. de tri. g aliū.

¶ Scōo sic. generās distinguit a gnato: sz deus genuit deū. g deus genitus distinguit a deo generāte: z p ꝑns deus genuit aliū deum.

¶ Tertio sic. deus generat aliū: aut igr deū: z sic hr ꝓpositū: aut nō deū: qđ falsuz ē. qr sic genitus non esset deus.

¶ Quarto sic. deus gnauit aliū hntez deitatē: qr aliā psonā subsistentē i deitate. g genuit aliū deū. ꝑns pz p dam. 5. c. a. deus ē dinā hns nāz. hō hūanā.

¶ Cōtra. nō ē alius deus. g nō genuit aliuz deū. añs pz Deute. 7. Audi isr' dns deus tuus vn⁹ est.

Respōdeo ad qōnē ꝙ nō genuit aliū deū: qr cuilibet entitati formali cōrndet adeqte aliqđ ens: vel aliqd ens entitate tali. ista aūt deitas q̄ ē entitas formalis: qr tota ē forma: nō hz sic sibi adeqte corndēs qđ nisi deū qr ipz includit. deitas aūt ē de se hoc: g deus ē de se hoc. illi aūt qđ ē de se hoc repugnat nō idēritas. g z alietas: q̄ includit nō idēritatē. g nō pōt cē alius deus. g deus nō genuit aliuz deū: qr ñ genuit: qđ nō pōt esse: z hoc ꝯtū ad rē. ¶ Quātū ad logi ca dico ꝙ hec tria dnr. a est alis a deo. a. est alius deitate. a. ē alius in deitate. sicut hec tria dnt. sor. est alius ab hoie: sor. ē alius i hūanitate. in ꝓia bi no = tauit. Sicut dictio aliquotes idēritatē ē ifert vt alius. sor. ē alius ab hoie: negat tamen.

Nota q̄ ista. q. nō ē de scripto anglico ec reportatiōibus parisiēsibus dis. pñ ti. z est varietas ifē huiusmōdi pōt tñ satz cō petenē intelligi' ista vr; hic habet

A

Sco. sup primo sen. I.

vl̄iter sor. hr̄e identitatē cū termi no ꝑ negationē importatā in li: alius: qꝛ aliud includit nō identi tatē. igr̄ terminus ibi p̄dicatꝰ ne gatur ꝓ quolibet sui: sꝫ nō negat̄ nisi neget̄ respcū cuiuslibet termi ni: iō terminus alietatis ꝯfundit̄ ꝯfuse ⁊ distributiue. iō sequit̄ sor. est aliꝰ ab hoīe: igr̄ ē alius ab isto hoīe: ⁊ ab isto. ⁊ sic de oībꝰ alijs: sic ēt sequit̄. a. ē alius a deo. igr̄ ē alius a q̄libet ꝑsona diuina. In scd̄a cū d̄r. sor. ē alius hūanitate: hūanitas significat̄ eē formalis rō d̄rie: sic nō ē in prima qꝛ i ipsa: hō significat̄ esse terminus d̄rie: in hac aūt scd̄a notat̄ eē formalis rō d̄rie vl̄iter: sic ꝙ in nullo indi- B uiduo illius nature ꝯuenit: qꝛ est aliud indiuiduū alteriꝰ nature ꝑ illā formā: ꝑ quā hoc differt ab il lo. ¶ Unde no. ꝙ lꝫ rō formalis alietatis stet vl̄iter q̄ꝫtū ad nega tionē inclusaꝫ. vñ sequit̄. sor. ē hu manitate alius a brunello. igr̄ in nullo idiuiduo sunt idē: nec ꝯue niūt i hūanitate: tñ illa rō forma lis d̄rie nō stat vl̄iter quantuꝫ ad illā affirmationē ibi inclusaꝫ: vñ non sequit̄. sor. differt a brunello hūanitate: ḡ d̄rt ab illo hac hūa nitate. s. pla. qꝛ añs est verꝫ ⁊ ꝯñs falsuꝫ: qꝛ i ꝯñte significat̄ ꝙ hūa nitas pla. sit formal̄ rō d̄rie q̄ sor. a brunello differt. In tertia cū d̄r sor. ē aliꝰ in hūanitate. alietas ibi ponit suū determinabile esse cōe vtriq̄ extremo: ⁊ distingui siue di uidi i ipsis extremis: ⁊ iō: hec nō est v̄a. sor. in hūanitate ē alius a brunello. qꝛ nō diuidit̄ hūanitas in eis: nec est cōe eis: sꝫ hec ē v̄a. sor. i aīalitate ē aliꝰ a bru. qꝛ aīal cōe est eis: ⁊ diuidit̄ in eis: vñ in hac tertia ꝓpōne alietas ꝯnotat aliquā ꝯueniētiā extremoꝝ i suo determīabili: ⁊ tñ notat aliquā ñ idētitatē eoꝝ i eod̄ determīabili. ¶ Ad ꝓpositū igr̄. quā istaꝝ triū significat hec locutio. filiꝰ ē alius deus. Dico ꝙ nec p̄mā nec scd̄aꝫ nō primā: qꝛ nō sequit̄ sor. ē alius hō. ḡ est aliꝰ ab hoīe. añs ē verꝫ ⁊ ꝯñs falsuꝫ: nec scd̄aꝫ: qꝛ ⁊ si sor. ē C aliꝰ hō a pla. nō tñ sequit̄. ḡ ē aliꝰ hūanitate a pla. qꝛ hūanitas non est rō formalis d̄rie sor. a pla. sed significat tertiā: vñ bene sequit̄: sor. ē alius hō a pla. ḡ sor. ē alius a pla. in hūanitate ⁊ ecōuerso: et idē est cū d̄r. filius est alius deꝰ a p̄re. ꝙ filius genitus est aliꝰ deus a patre generāte: ita ꝙ li aliꝰ: po nit suuꝫ ꝑ se significatū circa ꝑ se significatū extremoꝝ: ⁊ sui deter minabilis. denotans ipsa inter se esse distincta: ⁊ illud determinabi le esse cōe vtriq̄ extremo alieta tis: ⁊ tñ distingui in eis qd̄ nō cō uenit deo: ⁊ hoc etiā significat̄ in tertia ꝓpositione predicta, ꝓpter qd̄ idē sunt: ex quo sequit̄: cū hec sit falsa filius ē alius deus geni tus: vt nūc declaratū est: erit hec falsa. deus genuit alium deum.

Ad primū argumētuꝫ dico ꝙ hoc añs est verū: deus genuit deū: qꝛ termini in cōcreto p̄nt supponere pro suppositis respectu predica toꝝ: respectu quoꝝ nō extraneā tur supposita liter: ⁊ iō sicut hec ē vera. deus p̄r genuit deū filiū: ita D hec: deus genuit deū: sꝫ ꝯña non valet vñ nō sequit̄: ergo deus ge nuit se deū. aut aliū deū. primuꝫ nō sequit̄: qꝛ nō ē intelligibile: ꝙ idem ꝓducat se: nec scd̄m sequit̄ qꝛ (sicut dictū est) cuꝫ d̄r deus ge nuit aliū deū: alietas notat. suuꝫ determinabile distigui i extremis qd̄ nō significat̄ in añte. vñ sicut

ꝓpositio ē falsa: vbi alietas addi-
tur ꝺtermiabili: qꝺ nō ē cōe suis
extremis. sicut hec ē falsa. sol est
aliꝰmus. Et iō nō seqt̄ si sol gñat
murē: igr̄ se murē: aut aliū murē:
sz aliuz q̄ ē mus. Ita i proposito
illa ꝓpositio ē falsa i qua alietas
addit determiabili. qꝺ nō distin-
guit i extremis. sicut hec ē falsa.
pr̄ i deitate ē aliꝰ a filio. ⁊ iō non
sequit. deꝰ pr̄ genuit deū aut igr̄
se deū: aut aliū deū: sz seqtur: ꝙ
genuit aliū: q̄ est deꝰ: sicut expo-
nit magister in lr̄a. ¶ Qꝺ si ꝓbet
illa ꝯñtia sic se generat deū: aut
igr̄ eūdē deū aut diuersuz deū qꝛ
idē ⁊ diuersuz imediate diuidūt
qꝺlibet ens: ex. 10. metaph. si eū
dē vel diuersuz. igr̄ se deū: vl̄ aliū
deū. Rñdeo pōt cōcedi ꝙ genuit
eūdē deū: qꝛ sicut alietas ponit
suū significatū circa suū determi
nabile denotās ip̄m disponi alie
tate: ⁊ distingui in extremis: qui
bus est cōmune: ita ꝑ oppositu3
idētitas ponit suū significatū cir
ca suū ꝺtermiabile cōe extremis
denotās ip̄z ñ distingui nec diui
di i eis. ⁊ iō hec ē vera. deꝰ pr̄ ge-
nuit eūdē deū: qꝛ filiū q̄ ē idē deꝰ
sz nō seqt̄. ꝯ gēuit se deū: qꝛ ꝓno-
mē reciprocū denotat actū t̄mia
ri ad idē suppositū: a q̄ ꝓcedit il-
le actꝰ. alr̄ nō eēt reciprocū. añs
āt nō ē reciprocū. vñ ꝯñs nō solū
refert eūdē i eēntia deitatis: sed
eñdē irōne suppositi: nō tm̄ ātpo
nit ꝑ añs: sz solū ꝙ genuit eūdē
deū ⁊ iō ē fallacia ꝯñtis ⁊ figure
dictōis. ¶ Ad scꝺz dicēdū ꝙ ista
ista ꝺductō r̄ducēda ē a duos syl
logismos q̄rū ꝑmꝰ ē iste gñans di
stiguit a gēito: deꝰ ē gñans: ꝯ deꝰ
distinguit a genito. Aliꝰ ē iste. ge
nitū est deꝰ. deꝰ distinguit a ꝺo:
in vtroqꝫ syllogismo est fallacia
accidētis. nā in ꝑmo syll'o maior
ē vera ꝑꝑ formalē oppōnē extre-
moꝝ: sic aūt extraneat medium
vtriqꝫ extremo i q̄ extrema sunt a.l.
vnū siue idē. vñ fallacia ē accñtis Uñ vl̄i
nisi maior extremitas dicat ꝺ me ter est
dio sz illā rōnē s̄m quā mediū di fallacia ac-
cat ꝺ extremis vt ptz si sic arguit cidētis
albū distiguit a dulci. lac ē albū nisi ma
ꝯ lac distiguit a dulci. ⁊ eodē mō ior ex-
peccat aliꝰ ꝑalogismꝰ. vñ i vtro- tremi-
qꝫ syllogismo ex distinctiōe for- tas di
mali: q̄ ē iter ista relatiue opposi cat de
ta gñans ⁊ genitū ꝯcludit distin- medio
ctio eēntial'. ⁊ iō nō seqt̄ cōcl'o. s̄m il-
¶ Ad tertiū cū ꝺr deꝰ gēuit aliū illā rō
igr̄ aliū deū vl̄ aliū ñ deū. Dicen nē s̄m
dñ ꝙ neutrū ꝯcederet. ⁊ cū ꝓbat quam
ꝑ rōnē ꝯdictiōis. Dicēdū ꝙ ꝯdi- mediū
ctio ē tā i ꝯplexis q̄ꝫ i icōplexis. ⁊ ⁊ eius
loquēdo de ꝯdictoriis ꝯplexis: oppo-
sꝑ verū ē ꝙ altera est vera ⁊ alte- sitū es
ra falsa. ⁊ sic ē i ꝓposito. hec est sentia
falsa. deꝰ genuit aliū deū. ⁊ hec lit se
vera. deus non genuit aliū deū: hñt ad
q̄ est sua ꝯdictoria: ⁊ nō ista: deꝰ extre-
genuit aliū non deū. ¶ Et si ar- mū sꝺ
guat deꝰ nō genuit aliū deū. er- sum-
go genuit aliū non deū: qꝛ ex ne- ptum.
gatina de predicato finito sequit
affirmatiua de p̄dicato infinito
sicut seqt̄ hō nō est iustꝰ. ergo est
non iustꝰ. ¶ Respōdeo dicendū
ꝙ q̄uis illa regula sit vera: sicut
pōt ꝓbari ꝑ naturā ꝯdictiōis: nū
q̄ꝫ tñ tenet i p̄dicatis ꝯpositis. nō
em̄ sequit lapis nō est lignū al-
bū. ergo lapis est lignū nō albū:
qꝛ affirmat lignū in secūda ꝙ nō
affirmabat in prima. ¶ Et si ar-
guit in ꝯdictoriis incōplexis. di-
co ꝙ lz de quolibet dicat alteꝝ
illoꝝ: nō tñ ꝺr ꝺ quolibet qꝺcūqꝫ
p̄dicatū determinatū ꝑ alterum
illoꝝ: qꝛ nec ip̄m determinabile
ꝺr de quolibet. ⁊ iō licz deus: vel

nō deus dicatur de quolibz: nō tñ aliud siue aliū: sic determinatū ꝑ deū vel ꝑ non deū. ⁊ iō q̄uis deus genuit aliū: nō tñ alium deuz nec alium nō deum: nec est hec cōtradictio: qꝛ nō sequit̄ cū hoc contradictiōis vel illo: ⁊ hoc in sensu ꝯpositiōis: qꝛ nō ex omnibus diuisis seq̄tur cōiunctū. Cōcedo igr̄ ꝙ seq̄tur genuit aliū. ergo deū vel non deū: sz nō sequit̄ genuit alium et deum. ergo genuit aliuz deum ꝓpter variationem alietatis.

¶ Ad quartum dicendum ꝙ nō sequitur. genuit aliū habētē naturā diuinā. ergo genuit aliū deū qꝛ in antecedēte subintelligit̄ substātiuū huiꝰ adiectiui hñs: qđ substātiuū idē significat qđ ꝑsona. ⁊ circa illđ li: aliud ponit suū significatū. in ꝯñte aūt ponit li: alius suū significatū circa significatum dei. ⁊ sic ꝯmutat̄ hoc aliq̄d in q̄le q̄d: ⁊ arguit̄ ab inferiori ad suū superiꝰ cū negatione: quā importat alius. ¶ Ad ꝓbationē ꝑ Dam̄. dico ꝙ descriptio sua ē q̄dā explicatio nominis: nō aūt exp̄ssio ꝑ se significati: qꝛ nomē cōcretū de ꝑ se significato nō iportat hoc: qđ est habēs siue habere: sz tm̄ de mō significādi: in quo distinguit̄ ab abstracto. solū cōcretum em̄ importat ipsam formam: quia album solam qualitatem significat: vnde importat hoc quod est habēs quia concernit suppositū habēs suum significatum: tñ idē significat concretum ⁊ abstractum: licz modus significādi sit alius. ⁊ ideo in huiꝰ ethimologijs ⁊ descriptionibus: nō oportet ꝙ quicquid potest vere coniungi cum descriptionibus ⁊ descriptis.

In presentis. c. đ substātia.

Auer. 5. me. c 14.

Questio. II.

Circa secūdam ꝑtē quarte dis. q̄ro de veritate huius: deꝰ est pr̄ filiꝰ ⁊ spūs sanctus? vr̄ ꝙ nō sit vera qꝛ eius contradictoria vr̄ eē vera nullꝰ deus est pr̄: filiꝰ: ⁊ spūs sctūs: qꝛ q̄libz singularis ē ꝟa qꝛ nec pr̄: nec filiꝰ: nec spūs sctūs.

¶ Preterea cuiuslibz propositionis ꝟe idefinite aliq̄ singularis est ꝟa: sz nullā ē dare verā singularē huius idefinite. igr̄ ip̄a nō est ꝟa.

¶ Cōtra h̄: pr̄: filius: ⁊ spūs sctūs. sunt vnus deus est ꝟa. ergo ⁊ eius cōuertēs antecedens patet ꝑ Au. de tri. multis in locis.

Respōdeo ꝙ ꝓpō ē vera qꝛ terminus subiectus qđ ꝑmo significat: hoc ꝑmo ponit in oratiōe. ⁊ si illi aliđ extremū qđ ꝑdicat̄ sit idē ꝓpositio affirmatiua denotās talē idētitatē ꝟa est deꝰ āt significat nāz diuinā vt ē nata ꝑdicari đ supposito. ⁊ illđ significatū est idē tribꝰ ꝑsonis. igr̄ ꝓpositio hoc significās est ꝟa. ¶ Verū est tñ ꝙ i eiꝰ cōuersa est magis ꝑdicatio formalis: qꝛ ibi itelligit̄ q̄si superiꝰ vel q̄ cōmune ꝑdicari de ꝑ se suis suppositis ꝑdicatio aūt formalior est qñ cōe ꝑdicat̄ de minꝰ cōi: vel q̄si minꝰ communi q̄ꝫ econtra.

¶ Sed nunq̄ꝫ eadem est veritas illius ⁊ huius deitas est pr̄: filiꝰ: ⁊ spūs sctūs. ¶ Rñdeo sicut ꝑdicatio in diuinis distiguit̄ in verā formalr̄: ⁊ verā ꝑ idētitatē hoc ē ꝙ illa sit formalis qñ ꝑdicatū ꝯuenit formalr̄ subiecto. ꝑ idētitatez ꝟo ꝓꝑ ifinitatē diuinā ꝑdicatū ē idē subiecto lz nō formalr̄: ita hec pr̄ filiꝰ: ⁊ spūs sctūs sunt deꝰ: vera est formalr̄. ⁊ hec ꝑ idētitatē: pr̄ filiꝰ spūs sctūs sunt deitas: nō aūt for

malr. ꝗ ꝛ ista deꝰ ē pr̄ ꝛc. hꝫ aliquā ꝟitatē loquēdo de p̄dicatiōe formali q̄ꝫ nō hꝫ ista deitas ē pr̄ ꝛc. ¶ Sꝫ ꝓ q̄ supponit deꝰ intelligēdo istā eē verā q̄si p̄dicatiōe formali. ¶ Rn̄deo vnicuiq̄ q̄ corrn̄det ꝓpriū qd̄ vel q̄s. ꝛ iō deitati vt deitas ē corrn̄det qd̄ vl̄ q̄s: qꝛ illd̄ qd̄ vel q̄s ē prio deitas ens vt deitas ē: ꝛ sic deitas ē d̄ se h̄: ita deꝰ q̄ deꝰ est deitate: est de se hic. ꝛ i isto ꝯceptu nō icludit incōicabilitas nec rō ꝑsone: qꝛ deitas cōicabilis est. ꝛ iō deꝰ vt deitate est deꝰ nō includit aliq̄d incōicabile formalr. Isti termio sic itellecto absq̄ ꝯceptu ꝑsonaꝝ: seu ꝑsonaliū ꝓprietatū: ꝟe pñt ꝯpetere aliq̄ p̄dicata realia. q̄ vꝫ nō ꝯpetunt nature. vt exn̄ti i rōe suppositi. sꝫ exn̄ti ihac nā iquātū exn̄s in ea hoc mō forte ē ista vera deꝰ creat. ꝛ sil̄es itelligēdo subiectū ꝓ hoc deo exn̄te in nā diuia. nō itelligēdo aliqd̄ suppositū vel aliqd̄ icōicabile in illa natura qꝛ icōicabilitas non est rō taliū actuū ꝛ ita p̄t pōi ꝙ ista. deꝰ est pr̄ ꝛ filiꝰ ꝛ spūs sctūs est vera. q̄tenus deꝰ stat ꝓ hoc deo iquātū est ꝑ se ens deitate nō aūt ꝓ aliq̄ supposito ꝓprie dicto in q̄ est natura diuina qꝛ qñ ē ꝟitas ꝓ p̄mis significatis terminoꝝ nō oportet querere veritatē in aliis in q̄bus includuntur ista significata sicut consequēs habet ꝓpriam veritatem non oportet querere veritatem eius precise pro aliquo antecedente. Exēplū huius. color hic singularis existēs nō determinat sibi rōnez suppositi qꝛ rō suppositi ꝓprie nō reperitur in accidētibus. ꝛ licet sit in supposito substātie tamē inquantum intelligitur absq̄ vlla substātia in supposito vt hic color existēs potest esse p̄ncipiū opationis realis. sicut si eadē albedo eēt exn̄s in tribꝰ subpositis vel superficiebus haberet actū realē. s. vnā rōnē disgregādi Et si q̄ras a me de veritate huiꝰ ꝓpositiōis hic color disgregat ꝓ q̄ supponit ibi li color: dico ꝙ supponit ꝓ p̄mo significato suo: puta ꝓ hoc colore existēte nō aūt ꝓ aliq̄ colore iferiori ad hūc colorē puta ꝓ hoc colore in hac supficie vl̄ i illa: qꝛ ista ꝯhētia colorē nō sunt cā ꝟitatis huiꝰ ꝓpositiōis: sꝫ est ꝟa ꝑꝑ p̄ma extrema. multo magis esset hoc verū. si hic color: vt hic: esset ꝑ se exn̄s deitas aūt ē ꝑ se ens. ꝛ iō deꝰ iquātū est deus deitate est ꝑ se ens qꝛ. 7. de trini. Au. dicit. pr̄ eodē est: quo deꝰ est: licet nō eodē sit: ꝛ pr̄ sit. ꝛ iō huic deo nō intelligēdo aliquā rōnem suppositi siue persone: immo rationi huius dei potest attribui. p. ꝛ. fi. ꝛ. s. s.

C

Ca. 4.

D

Ad primū argumētū i oppositū dico ꝙ illa nō est eiꝰ ꝯtradictoria si p̄cise fiat distributio ꝓ ꝑsonis: qꝛ tūc nō negat: qd̄ prio affirmat in affirmatiua. si aūt illa neget p̄dicatū a primo significato dei. s. ab hoc deo falsa est illa: ꝛ hoc est qd̄ visitare d̄r: qd̄ talis vl̄is negatiua nō ꝯtradicit termino hn̄ti suppositionē simplicē: lꝫ cōtradicat termino habēti suppositionē ꝑsonalē. hoc aūt vr̄ ꝓbabile: si illa maxima sophistarū est vera. qñ in aliq̄ dictiōe officiali vel sincathegorica icludunt duo: ad nihil refert vnū: ad qd̄ nō alterū: in hoc āt signo nullꝰ: icludūt duo. s. negatio ꝛ distributio. ꝗ cū distributio p̄cise respiciat supposita talis nature: negatio p̄cise erit ꝓ eisdē et tūc illa negatio vl̄is est vera: sꝫ nō

est contradictoria p̄me: sz ista, deꝰ nō est pr̄. filiꝰ ⁊ .s.s. vbi idē negat̄: qd̄ p̄us affirmabat̄: ⁊ ista est falsa ꝓ eodē subiecto ꝓ q̄ affirmatiua est vera. ¶ Ad euidētiā scd̄i argumēti est sciēdū: ꝙ sicut dictū ē in qōne p̄cedenti cuilibet vnice nature adeq̄te correspōdet vnū singulare: qd̄ singulare vel est icōicabile sicut in creaturis vel cōicabile: sicut in deo. natura autē diuina vnica est oīno iplurificabilis ⁊ innumerabilis. ergo ei adeq̄te corrñdet vnū sigulare ꝙ exp̄ mit̄ noīe dei. qd̄ nāli itelligētiā itelligit̄ añ quācūqꝫ ꝓprietatē ꝑsonalē ⁊ si cōsideret̄ illd̄ singulare vt qd̄dā ēs ad se. cui ꝯueniūt oēs ꝓprietates eēntiales ⁊ ꝑfectiōes añ oēz ꝓprietatē ꝑsonaꝝ: qd̄ q̄dē est ad se ens ⁊ ꝑ se. nullo mō plurificabile vl̄ numerabile lz cōicabile sit i suppositis pluribꝰ: q̄ cōicatio intelligit̄ ꝑ ꝓprietates notionales. ⁊ sicut ē illa vera. deꝰ est pr̄ filiꝰ ⁊ .s.s. ita ista hic deꝰ est pr̄ ⁊ fi. ⁊ .s.s. Exēplū iam tactū est: qꝛ si esset vnꝰ color in tribꝰ suꝑficiebꝰ: ille color: puta albedo disgregaret ⁊ haberet oēs ꝑfectiōes albedini cōpetentes. sz nō vt primo, est in illa vel in illa superficie: sed secūdum se. lz illas haberet existens in illis speciebus: nō tamen primo. sic autem est hic.

Distin. V.

Circa istam quintā distinctionem in q̄ magister agit de generatione incōparatiōe ad essentiam quero duo. primo vtrum essentia diuina generet vel generet̄. Quod sic Augu. 7. de trini. c. 2. ⁊ .12. Idē dici accipiamꝰ: cū d̄r verbū: ac si dicat̄ nata sapientia: vt in vno eorū: eo ꝙ nata est. ⁊ verbum ⁊ filius accipiatur. ⁊ in his oībus noībus nō ostēdatur essentia: que ad se d̄r. ac in altero: qd̄ est sapiētia demonstretur essentia. ac ꝑ hoc ad se d̄r. ergo expresse vult ꝙ sapientia vt est sapiētia ⁊ ad se dicit̄ dicat̄ nata: vt natum est proprium filij.

¶ Secundo sic. Ricar. 6. de tri. c 22. videtur expresse loqui contra magistrum sentētiarū. Multi inquit tēporibꝰ nostris surrexere: q̄ nō audent dicere substantiā genitā: quin potius qd̄ est ꝑiculosius ⁊ cōtra sanctoꝝ auctoritates: audēt negare: ⁊ modis oībus conantur refellere ꝙ substantia gignat substātiā pertinaciter negātes ꝙ oēs scti affirmant. ad illd̄ qd̄ ipsi dicunt auctoritatē iuenire nō possunt ad hoc qd̄ dicimus: auctoritates multas ēt ipsi adducūt: in morē Golie ⁊ c. Et qꝛ magr̄ exponit illas auctoritates quas adducit cōtra se. ideo Ri. subdit ibidē de eo. Bñ dicūt patres ꝙ substātia substātiam gignit: vestra autē expositio ad hoc cōtēdit ꝙ credamus: ꝙ substātia substātiā nō gignat. fidelis expō ⁊ oī acceptiōe digna: qꝛ hoc ꝙ sancti patres clamāt. cōtēdit falsum esse. ⁊ qd̄ nemo sanctorū asserit. cōtēdit verū esse hec ille. Videt̄ deridere magistrū qui cōtra intentionē patrū exponit auctoritates quas adducit cōtra se. ⁊ vr̄ asserere oppositū illiꝰ qd̄ tm̄ magister eē de intētione sanctoꝝ. ¶ Itē ꝑ rōnē essentia cōicatur ergo ꝓducitur. añs pz ꝑ Au. 15. de tri. c. 26. Essentiā p̄stat filio sine initio generatio. ꝓbatio ꝯñe. tum qꝛ cōicare ⁊ cōicari sunt relatiue opposita ⁊ nō dicūt nisi re

scd̄o re gū. c. 21

lationes originis. nõ enim dicunt relationes cõmunes. pz. igr̃ dicũt relatiões originis oppositas. igr̃ idez qđ ꝓducere ⁊ ꝓduci. tũ qꝛ si sint aliq̃ duo correlatiua: si vnum extremũ vnius sit idẽ vni extremo alteriꝰ. ⁊ reliquũ reliquo. ¶ Exemplum. si. a. ⁊. b. essent duo correlatiua. ⁊. c. ⁊. d. correlatiua si. a. ⁊. c. sunt idẽ. b. d. erũt idẽ. ꝓbatio. qꝛ alioq̃n diceret̃ idẽ ad plura correlatiua sicut. a. qđ idẽ est qđ ip̃m c. diceret̃ correlatiue ad. b. ⁊. d. q̃ ꝑ te sunt diuersa. hec est vna cõbinatio relatiuoꝝ ꝓducẽs ⁊ ꝓductũ: ⁊ hec alia cõicãs ⁊ cõicatũ: sz cõicãs est ꝓducẽs idẽ sunt ꝯ ⁊ extrema eis corrñdẽtia sunt eadez.

¶ Itẽ ꝑ argumẽta logica. qñ p̃dicatũ p̃dicat̃ ꝑ se de subiecto põt supponere ꝓ eo. pz de supioribꝰ ⁊ inferioribꝰ. sz essentia p̃dicat̃ ꝑ se de patre: quia pr̃ est essentia. ergo põt supponere ꝓ eo igitur sicut illa est vera pr̃ generat: ita ista videt̃ esse vera eẽntia generat. ꝓut supponit ꝓ patre probatio in noris: qꝛ non per accidẽs qꝛ nec vnũ accidit reliquo: nec ambo tertio. ⁊ isti sunt duo modi vnitatis per accidens quia ponuntur. 5. metaphysi. c. de vno.

¶ Itẽ essentia est pater. ergo essentia generat. añs pz ꝑ ꝯuersionem simplicem ꝓbatio cõsequentie. de quocũq; predicatur subiectum ⁊ propria passio. ⁊ hoc probatur: quia subiectum est mediũ ad demonstrandum propriã passionem suam de eo cui non primo conuenit illa passio. generatio autem videtur propria operatio vel passio patris. ergo consequentia est bona.

T. c. 7

¶ Itẽ essentia est pater filij. ergo essentia generat. ꝓbatio añcedentis ꝑ cõuersionẽ pr̃ filij est eẽntia igr̃ eẽntia est pr̃ filij. ꝓbatio ꝯñtie essentia est pater filij. ergo filius est filius essentie. ꝓbatio istiꝰ consequẽtie: qꝛ in relatiuis est ꝯñtia mutua. si. a. est pater. b. ergo. b. est filiꝰ. a. ergo si essentia ẽ pater alicuius: ille erit filius essentie.

¶ Itẽ vltimo genitũ inquãtũ genitũ est aliq̃d: qꝛ generatio nõ terminat̃ ad nihil: ⁊ iter nihil ⁊ aliq̃d nõ est mediũ sed nihil in diuinis est aliq̃d: nisi sit essentia. ergo filiꝰ inquantum genitus est essentia. ergo essentia generatur.

¶ Contra est magister in littera.

In ista qõne errauit abbas Joachim: vt habet̃ extra đ sum. tri. ⁊ fide ca. c. dãnamꝰ. Dixit em̃ magistrũ Petrũ esse hereticũ: qꝛ dixit rẽ esse in diuinis: q̃ nec ꝓduxit: nec ꝓducit̃ ex hoc em̃ intulit Joachim ꝙ Petrus poneret in quaternitatẽ in diuinis. Posuit em̃ tres res: rẽ generãtẽ rem genitam: rem spiratã: et posuit rẽ nec generãtẽ: nec genitã: nec spiratã: ergo quatuor res. hoc igr̃ incõueniẽs qđ seq̃tur videbat̃ vitãdo posuit. Joachim ꝙ nulla res vna est pr̃ filius ⁊. s. s. sed tãtũ dixit ꝑsonas illas esse vnã rẽ sicut multi fideles dicũtur. vna ecclesia ꝓpter vnã fidẽ ⁊ charitatez. ⁊ istud ꝓbauit per illud saluatoris in Jo. orãtis patrem pro suis fidelibus: vt sint vnum inquit sicut ⁊ nos. intulit igitur Joachim cum fideles non sint vnum vnitate, nature: ergo nec filius est vna res cum patre.

Ca. 7.

Istud secũdũ in opinione Joachim est hereticũ. s. ꝙ pater ⁊ filiꝰ ⁊. s. s. non sint aliqua vna res: quia sicut arguit̃ cap. preallegato. pater gignendo

dedit essentiā suā filio. nullam. n. aliā potuit dare: q̄ filiꝰ eēt deꝰ ⁊ sili rōne ambo eā dederunt spūi sctō: nō aūt erat ista cōicatio patris eēntie: qꝛ essentia ē simplex ⁊ indiuisibilis. ḡ totius eēntie. ergo tota eadē eēntia q̄ est i pr̄e: ē in filio. ⁊ spūsancto: ⁊ ꝑꝑ simplicitatē diuinā q̄libet ꝑsona est illa res: ⁊ tres ꝑsone sunt illa res.

Joh. 7

¶ Qd̄ aūt arguit de euāgelio soluit ibi. Nā saluator intelligit in or̄one sua: q̄ scilꝫ illi fideles sunt vnū vnitate sibi ꝓportionabili. sicut pr̄ ⁊ filiꝰ sunt vnū vnitate sibi ꝓportionabili. hoc ē q̄ sicut pr̄ ⁊ filiꝰ sunt vnū vnitate charitatis: q̄ ē nā eoꝝ: ita fideles sunt vnuꝫ charitate ꝑticipata. ¶ Et ista expositio ꝓbat ibi ꝑ sile dictū saluatoris. Matt. 5. dicētis discipulis suis. Estote ꝑfecti sicut ⁊ pr̄ vr̄ celestis ꝑfectꝰ ē: vbi nō monuit q̄ simꝰ ꝑfecti naturalr̄ ex nobis sicut pr̄ ex se naturalr̄ ē btūs vl̄ ꝑfectꝰ: sꝫ vt eēmꝰ ꝑfecti ꝑfectione nob̄ ꝯpetēte. s. gratie ⁊ virtutū.

Math. 5.

Ex̄ de sū. tri. vbi. i. ḡ

Quātū aūt ad p̄mū arti. in quo Joachim dixit magistrū Petrū esse hereticū ꝯdicit sibi papa. Nos aūt sacro approbāte cōcilio credimus: ⁊ cōfitemur cū Petro. s. q̄ vna sūma res est essentia vel natura diuina: q̄ nec generat nec generat̄: ⁊ tñ nō seq̄tur q̄ sit quaternitas: qꝛ ille tres res: pater fi. ⁊ s. s. sunt illa vna res: q̄ternitas aūt eē non posset nisi eēt q̄rtū realr̄ a tribus distinctū. ¶ Pro ista igr̄ opi. magistri sic sol ēniter approbata adducit̄ talis rō. Rēs generās generat alia rem: ⁊ realiter distinctaꝫ qꝛ nulla res seip̄aꝫ gignit: vt sit. p̄mo de tri. c. 1. eēntia aūt in diuinis est penitus indistincta, ergo nec generās nec genita: qꝛ q̄ rōne generās ⁊ genita. ¶ Ad hoc adducūtur rōnes magistri i lr̄a: qꝛ eēntia referret̄ ad se: et distingueretur a sꝫ. ¶ Tertia rō est qꝛ pater est formalr̄ eo. quo generat: qꝛ pr̄ est formalr̄ ip̄a essentia q̄ est in filio ꝑꝑ indistinctionem ipsiꝰ essentie. ⁊ si ip̄am gñaret: nō esset formalr̄ ipsa eēntia: qꝛ illa eēt disticta realr̄ ab eo et posterior origine. ¶ Adducitur etiam alia rō: qꝛ in creaturis forma nō generat nec gñatur: sed ꝯpositū deitas aūt se hꝫ quasi forma in ꝑsona. ergo ip̄a nō generat nec generat̄. ¶ Ista rō minorē hꝫ euidētiā hic q̄ꝫ i creaturis: qꝛ ibi forma nō est aliq̄d ꝑ se exñs: vt possit eē operās: hic aūt deitas: non cointelligēdo ꝓprietates ꝑsonales: est de se ens in actu. ¶ Tñ cōfirmat̄ rō sic: qꝛ opatio: que est necessario distincti operātis: nō p̄t esse eiꝰ qd̄ hic ē vt forma: qꝛ ipsa est ꝑ se indisticta in tribꝰ. tal̄ aūt opatio est ꝑsonalis q̄ est generare. Hec quātū ad realitatē huius questiōis dicta sint. ¶ Sꝫ loquēdo de logica ratione q̄re nō p̄t hec esse vera. essentia generat. vt essentia supponit ibi pro ꝑsona: sicut ista est vera. deꝰ generat: qꝛ deus supponit ꝓ patre: ⁊ tñ deꝰ non distinguit̄ a se: nec deus est formalr̄ is qui generatur: lꝫ deꝰ generet deū. ¶ Respōdeo quādocūq̄ ē subiectū abstractū vltimata abstractione: ⁊ p̄dicatū ex ratione sua non pōt p̄dicari nisi formaliter: nō pōt ꝓpositio esse vera: nisi fit ꝑ se ꝓ modo: subiectū hoc ē abstractū vltimata abstractiōe: ⁊ p̄dicatū hoc: de rōne sua non est natū p̄dicari nisi formaliter. ergo ꝓpositio nō posset

Uide Alex. de ales 1. pte. qō. 42 mēbro tertio

ar. 1. ⁊. vu. q. pñti. ⁊ fr̄em adam li. 1. di. 33. q. 4 ⁊ alios

1. ph. t. c. 50.

A

esse vera nisi p se prio modo. sic aūt non ē vera hec: qr p̄dicatum nō ē de per se intellectu subiecti oē em̄ qd̄ d̄r ad aliquid est aliq̄d preter relationē. 7. de trini. 2. c. ita q relatio non est intra conceptū absoluti. huiꝰ syllogismi maiorem declaro sic. ¶ Abstractio vltimata est qn̄ formalis ratio alicuiꝰ cōsiderat̄ s̄m se p̄ter quodlibet: qd̄ nō includit̄ p se in illa. ⁊ ideo si ratio alicuiꝰ precisiue accipitur: nihil illi formaliter inerit: nisi quod per se includitur in illa ratione.

In substātijs quāuis in eadē re simplici possint eē p̄fectiōes multe substātiales formalr̄ distincte: ⁊ ibi vna rō formal̄ possit abstrahi ab alia: remanēte adhuc ꝯcretione vtriusq̄ formalitatꝫ ad sua ꝓpria supposita. verbi gr̄a. lꝫ hec sit vera. substātia intellectia ē volitiua. vbi ē p̄dicatio concretiua vniꝰ p̄fectiōis de altera: tn̄ hec negat̄ intell̄s ē volūtas: qr illa significāt p̄fectiōes illas: vt abstractas a se inuicē: ⁊ s̄m ꝓprias formalitates tn̄ adhuc sic abstracta ꝯcernūt ꝓpria supposita: vt hic intell̄s est intell̄s: ⁊ hec volūtas est volūtas. accipēdo tn̄ sb̄am siue simplicē sine cōpositā p̄cise s̄z rōnē suā formalē quiditatiuam: tm̄ est abstractio a supposito ꝓprie nature: qr cōiter non sunt nate cōcernere aliquid alteriꝰ nature. iō ibi ista abstractio est maxīa abstrahēdo em̄ naturā humanā a suppositis: que sunt illiꝰ nature: sicut abstrahit̄ cū concipit̄ humanitas: nō remanet vlteriꝰ abstractio alia. ⁊ iō illud vt sic cōceptū p̄cise: est ipsummet p̄cise: qr cuilibet alij extraneū sicut dicit Auic. 5. met. q eq̄nitas est tantū eq̄nitas ⁊ nihil aliud. Sꝫ in accidentibꝰ quāto plura p̄nt cōcernere: tāto plures p̄nt fieri abstractiones: concernūt quidē accidētia supposita alteriꝰ nature. ⁊ licet ab his abstrahant̄: concernūt tn̄ indiuidua ꝓprie nature: sicut albū concernit lignū: ⁊ lꝫ ad hoc abstrahat̄ albedo: tn̄ adhuc ꝯcernit albedinē hāc ⁊ illā: q̄ sunt indiuidua sua: sed vlteriꝰ est abstractio quiditatis a supposito: qualis dicta est fieri in substātijs: ⁊ illā circūloq̄mur p hoc q dicimꝰ q̄ditas albedinis: ⁊ illa nō ꝯcernit aliqd̄ suppositū: nec eiusdē nature: nec alterius. ¶ In relationibꝰ etiam (que plura concernūt) adhuc plures p̄nt esse abstractiones. cōcernit em̄ relatio suū propriū idiuiduū: fundamentū: ⁊ subiectum: ⁊ licet abstrahat̄ a posteriori: non tn̄ a priori. ¶ Exēplū. hoc concretū: qd̄ est causa: dicitur de igne q̄ causat calorē i ligno: vt de subiecto: sꝫ abstrahēdo a sb̄iecto remanet adhuc cōcretio ad fundamētū. puta si dicat̄ potētia cāndi. calor em̄ est potētia cāndi calorē: nō tn̄ ignis est potentia cāndi illam. Adhuc pōt fieri vlterior abstractio ad ꝓpriū genꝰ: vt puta si dicat̄ causalitas: ⁊ tunc nec ignis nec calor recipit p̄dicationē istiꝰ: tn̄ adhuc hec causalitas est causalitas. Vltima abstractio q̄lis est in substātijs: est per hoc q dicimꝰ: quiditas cālitatꝫ. ⁊ hec de nullo predicatur alio. Ex istis narratis apparet que sit vltima abstractio: quia quiditatis absolutissime sumpte ab oī eo qd̄ est quocūq̄ modo extra rationē quiditatis. Circa alium terminum maioris. s. q predicatuꝫ de quocūq̄ dicit̄ de necessitate forma-

B

C

cap̄. 1. ⁊. 2.

liter p̄dicatur. Notanduz est qd̄ substātiua possunt dupliciter p̄dicari in diuinis, qñq; formaliter qñq; p idētitatē. sz adiectiua: si p̄dicāt d̄ necessitate formal'r p̄dicant: ⁊ hoc qr sunt adiectiua. nā ex hoc q̄ sūt adiectiua significāt formā p modū iformātis. ⁊ iō de nullo dñr vere: nisi ad qd̄ se hñt p modū iformātis: de q̄ vez formal'r dñr. talia sunt nō tm̄ noia adiectiua: sz oia pticipia ⁊ v̄ba. ¶ His itellect': ptz illa maior assūpta. qñ aliq̄d ē abstractū vltiata abstractiōe ita q̄ ē abstractuz ab oi eo: qd̄ ē extra rōnē ei⁹: ⁊ p̄dicatū ei⁹ nō p̄dicat̄ de aliq̄ nisi formal'r: nō ē vnio v̄a taliū extremorū: nisi sit formal' ⁊ p se prio mō: qr istd̄ p̄dicatū p̄cise natū ē p̄dicari formal'r. iō nō p̄t saluari v̄itas p idētitatē tm̄: ⁊ qr subiectū ē sūma abstractiōe abstractū: nō pōt stare p aliquo qualitercūq; alio a se: sz p̄cise p se formal'r. ⁊ ideo oporteret q̄ sua rō p̄cisa formal' eēt idē illi p̄dicato: qd̄ nō posset eē: nisi ista rō p̄cisa icluderet illd̄ p̄dicatū. ptz igr̄ illa maior. ¶ Pz etiā illa minor: q̄ talia sunt ista extrema. eēntia gñat. vel deitas gñat: qr deitas ē abstractū vltiata abstractiōe. gñat aūt ē v̄bū: iō nō p̄t p̄dicari nisi formal'r: ñ sic āt abstrahit̄ vltimata abstractione hoc nomē de⁹: ⁊ iō pōt suppone re p psona: vt cū d̄r. deus creat: deus generat. ¶ Istud tñ qd̄ dictū ē de multiplici abstractiōe q̄d valet: nā hec humanitas est humanitas: hec albedineitas ē albedineitas. Et vniuersal'r nulla pōt esse abstractio quātūcūq; vltima: dū tñ cōcept⁹ abstract⁹ sit cōis: sicut sp opz quin abstratūc dicat̄ de suo singulari ⁊ p se: sz illd̄ singulare nō ē suppositū: qñ abstrahit̄ q̄ditas ab hñte q̄ditatē. Ita in accidētib⁹ nunq̄ abstractū iz p singulari suppositū. Itaq; i accidētib⁹ lz ponatur multiplex abstractio a subiecto remotiori: ⁊ ppiq̄ori: sicut relatio a supposito siue sb̄iecto: ⁊ fūdamēto, ⁊ i sb̄a vnica, s. a supposito: sz nō a singulari: non tñ opz q̄ i aliq̄ abstractiōe abstractū nō p̄dicet̄ de aliq̄: nec aliq̄d de ipso: qr hoc ē impossibile: sz sufficit ad ppositū hoc: qd̄ vltimate abstractū hoc ē ab oi alteri⁹ nature: ⁊ a supposito pprio: nō a singulari: de illo nō p̄dicet̄ aliq̄d formal'r: nisi p̄dicet̄ p se p̄mo mō igr̄ nūq̄ hūanitas ē aialitas. hūanitas. n. nō ē singulare aialitatis: sz hec aialitas: homo autez est quasi quoddā suppositum animalis.

Ad argumenta

in oppositū. ¶ Ad primā auctoritatē Aug. rñdeo q̄ sapiētia licz abstrahat̄ a sapiente: qd̄ ē opās. tñ adhuc significat potētiā opatiuā vel p̄ncipiū opatiuū. ⁊ ideo nō abstrahit̄ summa abstractiōe qr potētia opatiua aliq̄ mō ꝯcernit aliq̄d. ⁊ pp talē ꝯcreationē aliq̄lē: aliqual'r ꝯcedit̄ q̄ sapiētia ē nata: nullo āt mō q̄ eēntia sit nata. Qd̄ aūt Aug. dicit aliqñ: filiū eē eēntiā de eēntia: hoc exponet̄ in se. q. q̄ hoc nō pbat eēntiā eē genitā vel generātē: sz eē illd̄ de q̄ fili⁹ gñet̄. ¶ Vel dicēdū sz q̄ magr̄ dicit. 28. di. q̄ sapiētia stat ibi p supposito siue hypostasi. sic qn d̄r v̄bū vl' fili⁹ i eo v̄o qd̄ dicit nata: itelligit̄ necessario q̄ dicit v̄bū vl' imago. ⁊ sic itelligit̄ q̄ fili⁹ ē eēntia: qr termin⁹ eēntia

Sic in origiali doctoris.

lis stãs ꝑ ꝑsona idicat: ꝙ illud sit i eẽntia. sz qũo sapientia põt stare ꝑ supposito. nõ aũt eẽntia Rõ iã dicta est: qꝛ sapiẽtia nõ ẽ qd abstractũ vltĩa abstractione sicut eẽntia. ¶ Ad dictũ Ricar. si intẽdit reꝑhendere magistruz ibi: sicut ex ꝟbis eiꝰ apparet: cũ doctrina magistri ⁊ ꝑcipue ista: auctẽticeť ꝑ ꝯciliũ gñale in cap̃. ꝑ̃alegato. nego Ric. tenẽdo magistrũ. ⁊ ꝙ dicit: magr̃m adducere multas auctoritates ꝯ̃ se: magister bñ exponit eas: sicut patebit i se. q. nullã aũt hz ꝑ se auctoritatẽ: sz hz illã vl'is eccl'ie capi. ꝑ̃allegato: q̃ maria ẽ: qꝛ dicit Augu. i libello ꝯ̃ epl'am fundamẽti. Euãgelio nõ crederẽ: nisi eccl'ie catholice crederez: q̃ eccl'ia sicut determiauit: q̃ libri habẽdi sũt in canone biblie: ita ẽt determinat q̃ libri habẽdi sunt auctẽtici i libris doctorũ: sicut ptz in canone ⁊ post istã auctoritatẽ canonis ñ iueniť i corpe iuris scriptũ aliqd ita auctẽticũ: sicut scriptũ magistri: ꝑ̃allegato cap̃. ¶ Ad rõnẽ illã de cõicare: dico ꝙ ꝓductio hz ꝓductũ pro termino suo primo. ⁊ dico ħ ꝑmũ terminũ: terminum adeq̃tum. ⁊ hoc mõ dicit phs. 7. meta. ꝙ ꝯpositũ ꝑmo gñať: qꝛ est qd ꝑmo hz eẽ ꝑ ꝓductionẽ: hoc ẽ adeq̃te. i ꝯposito tñ forma ẽ formal' terminꝰ gñatiõis: nõ aũt terminꝰ ꝑ accñs: sicut appet ꝑ phm 2. phy. vbi ꝓbat formã esse naturã: ꝑ hoc ꝙ gñatio ẽ natural': qꝛ ẽ via i naturã. ẽ ãt via i formã. ꝗ ⁊c. q̃ rõ nulla eẽt: si forma eẽt, tm̃ terminꝰ ꝑ accñs gñatiõis: ⁊ i eodẽ ẽt vult ꝙ forma ⁊ finis coincidũt in idẽ: qd nõ est verũ de fine geniti: sz gñatõis. ꝗ terminꝰ formal' gñatiõis vere ẽ ipa forma. ipz igr̃ generãs vnã hz hitudinẽ ad ꝑmũ terminũ: q̃ dr ꝓductꝰ siue genitꝰ ⁊ aliã habitudinẽ hz ad formalẽ terminũ. ⁊ i creaturis vtraqꝫ habitudo ẽ realis: qꝛ vtraqꝫ hitudo hz termios realr distictos: ⁊ realis depẽdẽtia ẽ vtriusqꝫ ꝓducti ad ipm ꝓducẽs: i ꝓposito aũt ꝓducẽs ad ꝑmũ ꝓductũ hz rel'onẽ realẽ: qꝛ distinctionẽ realẽ ⁊ realẽ originẽ. ad terminũ aũt formalẽ i ꝓducto: nõ hz relationẽ realẽ: qꝛ nõ distinctionẽ realẽ: sine q̃ nõ est relatio realis. ꝓducere igr̃ in diuinis dicit rel'onẽ realẽ: cõicare aũt dicit relationẽ originis: ⁊ q̃si rõnis cõcomitantẽ illã realẽ. cũ igr̃ dicitur: ꝙ iste sunt relationes opposite scz cõicare ⁊ cõicari. dico ꝙ sunt relatiões rõnis opposite: ꝑm ꝓprias rõnes suas lz necessario cõcomitẽtur aliq̃s rel'ones reales oppositas. s. ꝓducere ⁊ ꝓduci: sz iste rel'ones: ⁊ ille ñ sunt eorũdẽ relatoꝝ formalr ¶ Exẽplũ huiꝰ de ꝑncipio quo i creaturis: refertur realiter ad ꝓductum: sicut qd: ad idem enim genus cause pertinet ars ⁊ edificator. 5. metaphy. Sed hic: quoqꝛ non est distinctũ: nõ hz relationẽ realẽ ad ꝓductũ disti. 7. Ita nec ecõuerso terminus formalis ad producens.

¶ Per idem ad scdm dico. ꝙ nullũ extremũ vnius correlationis ẽ idem formaliter cum extremo alterius correlationis. cõmunicãs enim et producens: lz cõcurrant in eodẽ supposito: quia natura nõ dr ꝓprie cõicans se sicut dicit cõicata: tñ cõicãs non dicit formaliter eãdẽ relationẽ: quã dicit ꝓducẽs vt ꝓducẽs. cõicari autẽ et ꝓduci: nec eãdẽ dicunt rel'onẽ nec idẽ primo denominant.

Manichei. s.

dist. 15 ca. scriptura s

G

t. c. 26 27. et 32.

t. c. 14

t. c. 70

H

t. cõ. 2

Ad argumenta

logica cũ primo arguit̃ de p̃dicatiõe p se. dico q̃ eẽntia nõ p̃dicat̃ p se prio mõ de pr̃e: neq̃ formalr̃ Cũ ꝓbas: qꝛ nõ p accidẽs: dico q̃ (sicut in creaturis) nõ oĩs p̃dicatio est p se vel p accidẽs: accipiendo accidẽs ꝓprie: vt qñ accidẽs predicat̃ de subiecto: nõ em̃ genꝰ p se predicat̃ de dr̃ia: nec sic per accidẽs: qꝛ neutrũ neutri accidit nec ambo tertio: sꝫ ẽ ibi medium extraneũ siue inferiꝰ ꝯhens aliud qđ inferius põt dici accidẽs superiori. i. extraneũ: sꝫ nõ ꝓprie accidẽs. In diuinis aũt nõ oĩa sunt p se eadẽ. i. formaliter: nec tñ est aliquid idem alicui p accidens proprie: sꝫ aliquid est idem alicui absoluta identitate: absq̃ formali identitate: ⁊ ita est in proposito.

¶ Predicatiões p se sunt formales: de idẽticis nõ tradidit arist. Alr̃ dictuꝫ p se ⁊ formalr̃ stat ꝓ supposito. 5. trini. c. 5. in deo medium inter scđaꝫ subam ⁊ scđm accidẽs. ¶ Cõtra. Pater ẽ q̃ generat: pr̃ est eẽntia. igit̃ ⁊c. Rñdeo variatur predicatio.

¶ Ad aliud dico. q̃ ista eẽntia ẽ pr̃ põt distingui: qꝛ pr̃ p̃t sumi adiectiue vel substãtiue. scđo modo significat psonã cuius ẽ paternitas: ⁊ ꝯcedo eã esse verã p idẽtitatem: qꝛ substãtiuũ põt p̃dicari de aliquo p idẽtitatẽ: prio mõ significat ipsaꝫ ꝓprietatẽ denoĩatiue. ⁊ hoc mõ exponit magr̃ dist. 27. qꝛ idẽ est patrẽ eẽ ⁊ genuisse. hoc mõ ista est falsa. essentia est: pꝫ: qꝛ significat patrẽ formalr̃ p̃dicari de essentia: qñ igr̃ arguis de subiecto ⁊ passiõe. dico q̃ qñ passio p̃t p̃dicari p̃dicatiõe eiusdem rõnis cuꝫ illa: qua p̃dicat̃ subiectũ: vel qñ hꝫ similẽ modũ predicãdi põt ex subiecto inferri passio. qñ non: nõ. hoc subiectũ si sit substãtiuũ põt predicari p identitatẽ. passio aũt si est passio: nõ põt: sꝫ tantuꝫ formaliter quia est adiectiuum.

¶ Ad aliud essentia ẽ pr̃ filij: q̃dã doctor repetit opiniões alioꝝ primã magr̃i Alexãdri. qui distinguit istã: essentia est pr̃ filij: sicut iaꝫ distincta est illa p̃cedẽs. s. eẽntia est pr̃: q̃ pater põt sumi adiectiue vel substãtiue. prio mõ dicit ipsam esse falsam: ⁊ cõsequentiã non valere. scđo modo veram.

Henr. prima parte sũ. q. 20. mẽbro. 3. arti. j. i rñsiõe ad. 5. argumẽtũ.

¶ Aliaꝫ magr̃i p̃positiui. q̃ dicit eã simplr̃ eẽ verã: ad qđ hꝫ duas rõnes. vnã p ꝯuersionẽ: qꝛ si conuertens est vera cõuersa erit silr̃ vera: sꝫ hec est vera: pater filij est essentia: ḡ essentia est pater filij.

¶ Aliã hꝫ rõneꝫ: qꝛ hec ẽ simplr̃ vera: essentia ẽ pr̃: aut igr̃ alicuiꝰ aut nullius: si nullius. ḡ oĩno nõ est pater. si alicuius ⁊ nõ nisi filij. ergo essentia est pater filij.

¶ Cõtra magr̃m alexandrũ arguit sic: ⁊ ꝓbat q̃ li pater tm̃ tenetur adiectiue. qm̃ noĩa q̃ imponũtur a potẽtia actiua ⁊ passiua: vt sunt magr̃ ⁊ discipulus: pr̃ ⁊ filiꝰ edificator ⁊c. sumunt̃ tm̃ i significatiõe adiectiua: ⁊ hoc i respectu quẽ hñt ad aliud qđ respicit potẽtia a q̃ imponunt̃: sꝫ qñcũq̃ aliquid hꝫ rõneꝫ adiacẽtis vel adiectiui ex respectu ad aliud quãto magis ẽ determinatus eiꝰ respectus: tãto magis hꝫ rõneꝫ adiacẽtis vel adiectiui: ⁊ tãto minꝰ q̃to magis est indeterminatꝰ: sicut pꝫ de respectu modi infinitiui: quẽ grãmatici dicũt posse supponere magis q̃ alios: qꝛ illi dicũt finitã inclinationẽ ad suppositũ: ille vero infinitã inclinationẽ ad suppo

situm: infinitiuus aūt ⁊ adiectiuū in neutro gñe potiꝰ substātiuant̄ q̄ꝫ in gñe masculino vel feminino ꝗ cū: li pr̄ filij: habeat finitā ⁊ expressam habitudinē: nō sic aūt cū per se ponit̄: li pr̄: ideo lꝫ posset teneri substātiue dicēdo: essentia est pr̄ nō tñ nisi adiectiue dicēdo essentia est pater filij: ⁊ sic simplr̄ ista ē falsa: essentia est pater filij.

¶ Et si obijciat̄: eēntia ē pr̄: ⁊ nō est pr̄ nisi filij: ꝗ ē pr̄ filij: aut nō ē pr̄. ¶ Rñdeo ꝙ ē fallacia figure dictiōis: qꝛ in ꝑma ꝓpositiōe pr̄ per se supponit ꝓ tota ꝑsona. in scd̄a aūt cū d̄r: ꝙ est pr̄ filij: copulat ꝓprietatē tm̄ circa subiectuꝫ.

¶ Patet etiā ꝙ nō valet argumētuꝫ ꝑmū p̄positiui: pr̄ filij ē essentia. ꝗ essentia ē pr̄ filij ꝑ ꝯuersionez: qꝛ dꝫ sic cōuerti. ꝗ aliq̄d qd̄ ē essentia est pr̄ filij. sicut ista. indiuiduū est hō. nō sic ꝯuertit̄: ꝗ hō est indiuiduū: sed sequit̄. ꝗ aliq̄d quod est homo est indiuiduum.

¶ Silr̄ scd̄a rō nō valet: cum arguit̄: essentia est pr̄. aut igitur alicuius: aut nullius. ¶ Dicēdū ꝙ non sequit̄ ꝑꝑ fallaciā figure dictionis: qꝛ statiꝫ cū addit̄: alicuiꝰ vel nullius alr̄ copulat q̄ꝫ prius supponebat. Et dicendū ē ꝙ nullus est pr̄. i. nō alicuius est pater: ⁊ nō sequit̄ ex hoc ꝙ nō sit pr̄: ꝑꝑ figurā dictiōis: sꝫ sequit̄ tm̄. ꝗ nō cōuenit ei ꝓprietas pr̄nitatis.

¶ Ideo rñdet tertio mō ꝙ hec est simplr̄ falsa: essentia ē ꝓater filij: qꝛ li pater tm̄ tenet̄ adiectiue propter rationē premissam.

¶ Cōtra modū eiꝰ dicēdi arguo sic: qd̄ includit̄ essentialr̄ in cōceptu alicuiꝰ: sicut ꝑs ꝯceptus: nō pōt ab eo excludi sub quocunq̄ mō ꝯcipiat̄. si em̄ sub aliquo mō cōcipiat̄: ⁊ illud excludat̄: tūc ille modus repugnat rōni cōceptꝰ q̄ ꝯcipit̄: cū ꝗ in ꝯceptu relatiui: ex hoc ꝙ ꝯceptꝰ relatiuꝰ: nō vt hoc mō ꝯceptꝰ vel illo necessario includat̄ correlatiuū: vt terminꝰ eiꝰ qꝛ nō pōt eē nec intelligi sine eo sicut nec sine termio: hoc ē em̄ eē eius. ꝗ quocūq̄ mō ꝯcipiat̄: siue adiectiue: siue substātiue sꝑ icluderet̄ correlatiuū. vt t̄minꝰ: ⁊ ita nullo mō p̄t itelligi vt absolutū.

¶ Itē tūc ista eēt icōgrua: pr̄ filij est eēntia: qꝛ adiectiuū nō substātiuatū nō supponit ꝯgrue ꝓ subiecto. Nisi in subiecto sit determinatio. Ibi autē in subiecto determinat̄ pater ꝑ filiū ad quē hꝫ determinatū respectum. ergo ⁊c.

¶ Iō teneo opi. Alexādri distinguendo (sicut ipse distinguit) ꝙ substātiue ē ✝a: adiectiue falsa.

¶ Ad rōnes Prepositiui: dico ꝙ cōuersa est vera substātiue: adiectiue incongrua: qꝛ masculinum non potest substantiuari.

¶ Ad secundā eius rōnē: dico ꝙ essentia ē pr̄: igit̄ alicuiꝰ: ⁊ ꝯcedo ꝙ est filij: sꝫ cū arguit̄ in rōne p̄ncipali: si eēntia est pr̄ filij. ꝗ filius est filius eēntie: nego ꝯñam. cuꝫ ꝓbat̄ ꝑ illā ꝯñam mutuā in relatiuis: dico: ꝙ illa ꝯña mutua tꝫ i illis relatiuis: q̄ sunt primo relatiua. tꝫ etiā in his q̄ referunt̄ ꝑ relatiōes. si tñ dicant̄ formalr̄ relatiōes de eis. sicut si formalr̄ sor. ē pater pla. ecōuerso: formalr̄ pla. est filius sor. In his tñ q̄ nō referunt̄ p̄mo: nec etiā denominātur formalr̄ ab ipsis relatiōibus: sed relatio p̄dicat̄ de altero eoꝝ per idētitatē: nō valet ꝯña. sꝫ est ꝯñs a positiōe ꝯsequētis: qꝛ ibi in cōsequēte plus significat̄ q̄ꝫ in antecedēte. in antecedēte em̄ notat̄ identitas relatiōis ad aliquid de

quo d̄r: sz in ꝯsequente significat̄ illud aliud referri ad illud forma liter: cū em̄ d̄r filius est filius eēn tie: ex vi ꝯstructiōis: significatur essentiā eē ꝓpriuz correlatiuū ei⁹ qd̄ est filius ⁊ ita filiū eē formal̄r filiū eēntie: añs aūt nō significat relationē p̄r̄nitatis formal̄r cōue nire essentie: sz tm̄ ꝑ identitatez.

¶ Ad vltimū dico. cū accipis ge nitū inquantū genitū ē aliq̄d. ne go nisi aliq̄d: vt extēdit se ad ali q̄d: ⁊ tūc mi. ē falsa. ⁊ cū dicis nō est nihil. dico vt sepe p̄dictū est: ꝙ inter ꝯdictoria est mediū cum li: inquātū: ita ꝙ neutrū inest cum: inquantū. sicut nec hō inquātum hō est albus: neq̄ inquātū hō est nō albus: tñ nō sunt duo ꝯdicto ria cōplexa simul falsa. ista enim ꝯdictoria ē vera: hō nō inquātuz hō est albus: ita hic. genitū nō in quantū genitū est aliq̄d: qr rō gi gnitionis nō est formalis rō inhe rentie p̄dicati. ita scz ꝙ li: inquan tuz: dicat rationē formalē geniti: lz genitū in se formaliter sumptū sit per identitatem essentia.

¶ Quid igr̄ dicet̄ de genito inq̄ tuz genitū? pōt ꝯcedi ꝙ genitum inq̄tū genitū est ꝑsona vel subsi stēs: sed nō sequit̄ vlterius. ergo inquātum genitū est aliq̄d: acci piendo aliq̄d pro essentia: ꝓpter non identitatē formalem ratiōis personalis cum essentia.

¶ Utrū eēntia sit cōicās vel cōi cata? ꝙ nō: qr tūc ꝓducta: ꝓbat̄ dupl̄r vt supra. ¶ Cōtra. 13. tri. 26. ⁊ Joānis. 10. pr̄ meus qd̄ de dit mihi. ¶ Solutio de dupl̄r termino prio ⁊ formali. Sil̄e de duplici p̄ncipio prio ⁊ formali. ¶ Ad argumenta ⁊c.

Sic in originali.

Questio. II.

Secūdo q̄ro d̄ scd̄a ꝯte di. vtrū fili⁹ gene ret̄ de sub̄a p̄ris? ꝙ ñ ꝛ. 7. de tri. c. 6. ⁊ 12. Tres ꝑsonas ex eadē eēntia non dicimus: sub̄a aūt vr̄ vniformiter se hr̄e ad quālibet ꝑsonā. ḡ nulla persona est de alterius substātia.

¶ Itē ꝯstructio alicui⁹ cū suo ge nitiuo nō notat maiorē distictio nem cōstructibiliū q̄ p̄positio cū suo casuali qñ addit̄ eidē cōstru ctibili. ḡ nō maior distinctio nota tur hic: filius eēntie p̄ris: q̄ fili⁹ de essentia p̄ris: sz nō concedit̄ ꝙ sit filius essentie patris: quia tūc essentia generaret filium. ergo.

¶ Itē cū d̄r fili⁹ ē de sb̄a p̄ris aut li: de. notat distinctionē: aut nō. si sic: ꝓpō falsa ē: qr eēntia nō disti guit̄ real̄r a filio. si nō igr̄ hec est vera pater ē essentia filij vel de es sentia patris: qd̄ non cōceditur.

¶ Oppositū. 15. de trini. c. 19. Au gu. tractās illud ad Collo. trāstu lit nos in regnum filij charitatis sue: qd̄ dictū est ait filij charitatis sue nihil aliud est q̄ filij substan tie sue. ḡ est de substantia patris. Ca. 1.

¶ Preterea ad h̄ ē auc̄tas Aug. ꝯ Maximinū: ⁊ ponit̄ in lr̄a. nul lo mō verꝝ filium dei cogitatis: si hūc de substātia p̄ris eē negatis.

¶ Itez filius i creaturis nō ē nisi gignat̄ de substātia p̄ris: ideo in inanimatis nō ē p̄r̄nitas nec filia tio: qr gñatū ē de mā aliena sicut ignis generat ignez de mā aeris. ḡ nō ē v̄a filiatio nisi vbi v̄a sub stātia p̄ris vel aliq̄d de sub̄a p̄ris ē materia respectu filij sz filius ī diuinis ē vere filius p̄ris. ḡ de sub stātia patris ē tanq̄ de materia.

In ista qōne d̄r ꝙ sicut in substātia crea Hēr. in sū. art.

54. q. 3. et in q̄li. 8. q. 9. vide eu3 quoli. 6. q. 1. et. vv. hic et ockā.

ta gñabili aliq̄d est potētiale qđ supponit gñationi: vt materia: et aliq̄d inductū ꝑ gñationē: vt forma: ⁊ ex eis ē ꝓductū qđ ē genitu3: ita corrñdēt ꝓportionalr q̄si tria i diuinis cōsilia. ꝑsona q̄ppe est q̄si cōpositū: ⁊ relo q̄si forma ⁊ eēntia q̄si materia. ē igr̄ filiꝰ genitus de sub̄a pr̄is. sicut quasi de mā. Istud ꝓbat̄ ꝑ rōnem Aug. ꝯ Maximinū q̄ ponit̄ in lr̄a. filiꝰ ei nullo mō ē de nihilo: neq̄ negatiue: vt aliq̄s dr̄ loq̄ de nihilo: qñ nō loquit̄: neq̄ affirmando li de nihilo: vt li: de. sit nota materialitatis vel q̄si materialitatis: qꝛ nihil nō p̄t eē materia alicuiꝰ neq̄ affirmādo li. de originalr siue ordinalr. i. pꝰ nihil; q̄s tres modos itelligēdi aliq̄d eē de nihilo pōit Ansel. monologiō. c. 8. si nlo mō filiꝰ ē de nihilo. ꝯ de aliquo. ꝯ cū nō de alio q̄ de substātia patris. ptz ꝙ est de substantia patris.

¶ Et si rñdeat̄ (sicut vr̄ magr̄ rñdere in lr̄a) ꝙ est de substātia patris. i. de patre: qui est substātia.

¶ Arguit̄ ꝙ ista expositio nō sit sufficiēs: qꝛ tm̄ exponit: de. vt notet rōnē p̄ncipij originātis vel efficientis: ⁊ posito ꝙ hoc mō sit de pr̄e: adhuc restat qō. vtrū de aliq̄ vel de nihilo. sicut de materia vel de q̄si mā: ⁊ cū nō sit de nihilo sic qꝛ hoc mō creatura est de nihilo ergo de aliquo: ⁊ stat argumētū.

¶ Ad hoc etiā adducit̄ auctoritas Aug. 7. de tri. c. 3. ⁊. 4. ꝙ filiꝰ est sapientia genita vel nata.

¶ Si arguit̄ ꝯ istā pōnē ꝙ actus purꝰ nō p̄t eē q̄si mā respcū gñatiōis: qꝛ nullo mō ē in potentia.

¶ Preterea ꝑ rōnez magr̄i cū sit vna essentia triū ꝑsonaꝝ generaretur filius de essentia trium.

¶ Rñdent ad primū distinguendo ꝙ aliq̄d est in potētia ad aliq̄d duobus modis: vno mō ad aliq̄d qđ ē absolutū ⁊ differt ab ipso re vel intētiōe ⁊ vadit de potētia ad actū per motū ⁊ ꝑ transmutationē rei vel ratiōis. Alio modo aliq̄d ē in potētia ad aliq̄d qđ est rōnis tm̄ ⁊ differt ab ipso sola rōne nunq̄ vadēs ꝑ transmutationez quācūq̄ de potentia ad actū sed semꝑ naturalr est ꝯiunctum actui. Primo mō in creaturis materia est in potētia ad formā tāq̄ ad differēs re ab ip̄o ⁊ trāsiens de potētia in actū ꝑ realē trāsmutationē. ⁊ silr forma gñis est in potētia ad formā dr̄ie tanq̄ ad aliq̄d differēs rōne vl intētiōe ab ip̄o ⁊ trāsiēs de potētia ad actū ꝑ trāsmutatiōez rōnis. nullo tali mō diuina eēntia ē in potētia ad aliq̄d ⁊ de ista potētia hz v̄itatē mediū i argumēto: qꝛ illa r̄pugnat actui puro. nō sic ē de potētia scđo mō qꝛ. de natura forme diuine inq̄tū est actꝰ purꝰ ē ēt ꝙ sit scđo mō in potētia ad plures respectꝰ. Breuiter igr̄ ꝓductio diuina summe differt a ꝓductiōe naturali qꝛ in ista itur ꝑ trāsmutationē ad ꝑfectionē. ⁊ ibi distat potētia ab actu in ista āt neq̄q̄. Differt ēt ista spāliter a ꝓductiōe naturali q̄ ē gñatio: qꝛ illa ē de imꝑfecto substātialit. ista v̄o ē de ꝑfecta substātia: i quo plus ꝯuenit cū ꝓductōe que est alteratio qꝛ in illa subiectū qđ est in potētia s̄m q̄d est aliq̄d existens in actu: sed differt in hoc qꝛ subiectū i alteratiōe ē in potētia ad aliq̄d reale absolutū realr differēs ab ip̄o. in ꝓductione aūt diuina nequaq̄. ⁊ in hoc diuina ꝓductio ꝯuenit plus cum productiōe speciei ex genere: sed differt: qꝛ in hac productiōe genꝰ ē sicut

subiectũ ⁊ materia: ⁊ ē ĩ potētia ad aliq̄d absolutũ. vt ad differē tiã: q̄ tñ sola intentiõe differt ab ipso. hic aũt subiectũ est in potē tia ad aliq̄d respectiuũ: qđ differt ab ip̄o sola rõne. Et ita licet ista ꝓductio speciei ex gñe sit magis sĩlis diuine q̄ꝫ alia: ĩ multis tñ differt: qꝛ ꝓudctio spēi ex gñe ꝓcedit ab esse incõpleto ad esse ꝯpletũ: assumēdo cõplemēti determinationē ꝑ differentiã: vt ꝟꝫ aliđ ⁊ aliđ reale descēdat in aliã ⁊ aliã speciē: ⁊ erit tantũ genus vnũ cõe ꝟm rõnē. in productione autem diuina subiectum nõ est aliq̄d incõpletũ determinatũ per assumptã ꝓprietatē: ꝫ vnũ ⁊ idē re singulare totalr̄ hꝫ eē ꝑ ꝓductionē ĩ diuersis ꝓpetatibꝰ relatiuisqđ ē cõe nõ ꝟꝫ rõnē: ꝫ ꝟꝫ cõicatiõeꝫ. ¶ Ad scđꝫ đr̄ ꝙ nõ ē de sb̄a inq̄ꝫtũ est triũ: ꝫ vt est patris substãtia. ¶ Huic opi. addit̄ ab alijs: ꝙ essentia diuina đr̄ gñari subiectiue qđ em̄ subijcit̄ gñatio ni p̄t dici subiectiue gñari ꝑ ph̄m 5. physicoꝝ. vbi arguit ꝙ gñatio nõ ē motꝰ. ꝑ hoc argumētũ qđ mouet̄ est: qđ gñat̄ nõ ē. ergo qđ gñat̄ non mouet̄. accipit aũt qđ mouet̄ ꝓ subiecto motꝰ: non pro termino. si em̄ acciperet quod generat̄: pro termino generationis non ꝓ subiecto: argumentũ non valeret: qꝛ dũ motꝰ est. terminus motꝰ nõ est. ergo opꝫ ꝙ accipiat ibi ꝙ gñatur pro eo quod subijcitur gñationi. Idē ꝓbatur ꝑ Cõimētatorē ibidē cõmento. 8. ⁊. 9. ¶ Pro ista opinione adducunt̄ rõnes tales: illđ vere đr̄ gñari sb̄iectiue siue eē subiectũ gñatiõis: quod manet idē sub vtroq̄ termino generationis: essentia aũt diuina manet eadem in patre et filio. ergo ipsa erit vere subiectũ ipsius. ¶ Cõfirmat̄ rõ. qꝛ in eodē est terminꝰ ⁊ trãsmutatio: sicut dispositio ⁊ forma ad quã disponit. ergo cũ in eēntia sit rel'o: q̄ est quasi terminus gñationis: in ipsa etiã erit ipsa generatio. ¶ Preterea omnipotētie actiue corrñdet aliqua potētia passiua ergo fecunditati p̄ris quasi actie correspõdet aliqua potentia q̄si passiue: de q̄ potest producere. ¶ Ultimo arguit̄ sic. si ignis gñaret ignem de substantia sua: adhuc substãtia ignis gñantis ita eēt ĩ potētia ad formã ignis generãdi: sicut mõ ē materia aliena de q̄ gñat̄. sic igr̄ ĩ ꝓposito: essentia patris: de qua p̄r generat erit quasi materia respectu gñatõis.

Quere in sũ. vsq̄ꝫ ibi. Ad secũdũ.

Goff. q̄li. 9. t. c. 8.

s. ce. ꝫ pla. ⁊ 3. di. aia.

Cõtra istã opi. arguo prio sic eēntia ē formal' t̄minꝰ ꝓductõis. igit̄ nõ q̄si materia. ꝓbatio añtis. Jo. 10. P̄r qđ dedit mihi maiꝰ est oĩbus. maius aũt oĩbꝰ non est nisi aliq̄d infinitũ. hoc nõ ē nisi essentia. ḡ illã dedit. ¶ hoc ēt vult Augu. 15. de tri. c. 26. Sicut filio inq̄t p̄stat essentiã, sine initio tēporis: sine vlla mutabilitate nature de p̄re generatio: ita spũisctõ prestat eēntiã sine vllo initio tp̄is: sine vlla mutabilitate nature de vtroq̄ ꝓcessio. nõ ãt cõcedit̄ formã aliquã dari ꝓducto siue cõicari vel p̄stari ꝑ generationē: nisi illa forma cõitata sit formal' terminus talis ꝓductionis. Probatur etiã illud añcedēs ꝑ rõnem. ¶ Primo. qꝛ nulla entitas formaliter ĩfinita simpl'r ꝑfectior termino formali ꝓductiõis hr̄ ꝑ ꝓductionē: eēntia ē formaliter ĩfinita. rel'o aũt non. ergo si rel'o esset formalis terminꝰ ꝓductiõis:

ꝑsona

persona nõ hr̃et essentiã p productionẽ. ¶ Scdo. qr i creaturis natura ẽ terminꝰ formalis gñatõis nõ aũt ꝓprietas indiuidualis vel hypostatica: sicut pz. 2. physico.
t.c. 14 vbi dr̃ q gñatio ẽ nãlis: qr est via in naturã. s. in formã. natura igr̃ siue eẽntia est p se terminꝰ gñationis: ⁊ nõ nisi terminus formalis. ¶ Tertio. qr alꝫ ista gñatio ñ eẽt vniuoca: qr rõ formal' termini eiꝰ nõ eẽt rõ ꝯueniẽtie gñantis cũ genito. ꝯñs ẽ icõueniẽs sicut tãget̃ di. 7. ¶ Silr̃ alꝫ nõ eẽt ista ꝓductio gñatio: sz magꝫ eẽt mutatio ad relonẽ: qr ꝓductio ponit̃ i genere vel i spẽ ex suo termino formali. sicut pz ex. 5. phy. sicut alte
t.c. 4. ⁊ inde. ratio ponit̃ i gñe q̃litatis: qr ibi ẽ forma accñtalis q̃ ẽ formalis: terminus alterationis: ꝑ si formalis terminꝰ huiꝰ ꝓductiõis eẽt relo: ista ꝓductio poneret̃ in gñe relatiõis: ⁊ ñ eẽt gñatio. Probo ꝯñaz ꝑmi enthimematis. ꝑmo qr illud qd̃ ẽ materia i gñatiõe. ẽ i potentia ad terminũ formalez: ⁊ qd̃ est q̃si mã est q̃si potẽtia. eẽntia nec ꝟe: nec q̃si ẽ in potẽtia ad seipsaz ꝑ ⁊c. Silr̃ ꝓbat̃ eadẽ ꝯña: qr vna ꝑsona tm̃ vno mõ hñdi hz eẽntiã saltẽ istis duobꝰ modis nõ hz eã. s. vt terminũ formalẽ ꝓductiõis: ⁊ cũ hoc vt q̃si materiã ⁊ subiectũ gñatiõis. ꝓbõ istiꝰ. qr si hr̃et eaz ex vi ꝓductõis: vt terminũ formalẽ: hr̃et eã circũscripto oi alio mõ ꝑ nõ hz eã vt q̃si mãm subiectam gñatiõi: nõ em̃ hz deitatẽ aliquo mõ q̃ circũscripto hr̃et eã ꝑfecte: ⁊ eẽt verꝰ deꝰ. vr̃ ẽt seq̃ q hr̃et bis eẽntiã: ⁊ p ꝯñs q sit bis deus: qr hr̃e eẽntiã ẽ eẽ deũ: ⁊ q hẽat priꝰ eã naturalr̃: q̃ hẽat eam si rõ q̃si materie p̃cedit aliquo mõ rõnem formalem termini generationis.

¶ Itẽ scdo. eẽntie: vt de ea gñat̃ filiꝰ necesse ẽ assignare aliqd̃ esse qr pricipiare aliqd̃ verꝝ ens i quocũq; gñe ꝑncipij nõ ꝯuenit alicui nisi realr̃ enti. q̃ro qd̃ eẽ cõuenit eẽntie: vt ipsa ẽ de q̃ p impssionẽ gñat̃ filiꝰ: aut p̃cise eẽ ad se eẽ. s. qd̃ ẽ eẽntie vt eẽntia: ⁊ tũc filiꝰ est de eẽntia vt essentia: ⁊ hoc mõ est triũ ꝑsonaꝝ: aut vt ꝯuenit sibi eẽ i aliq̃ subsistẽtia: ⁊ tũc q̃ro i q̃: aut i igenita: ⁊ sic cũ i itellu eiꝰ qd̃ ẽ eẽ d̃ q̃ aliqd̃ ꝓducit̃: icludat̃ hoc qd̃ ẽ eẽ illud i q̃ forma inducit̃: ⁊ in intellu eiꝰ qd̃ ẽ esse i q̃ includat̃ hr̃e illud: qd̃ ẽ in eo: ⁊ p ꝯñs eẽ formaliter p ipm: ꝑ si eẽntia vt ẽ in pr̃e sit de q̃ filiꝰ gñat̃: ⁊ p impssionẽ ꝟz eos. sequit̃ q ipa vt i pr̃e erit illd̃ in q̃ notitia genita impmit̃: ⁊ ita eẽntia vt i pr̃e erit formalr̃ ꝟbuz siue noscẽs notitia genita. qd̃ est icõueniẽs. Si aũt eẽntia vt i alia subsistẽtia a pr̃e ẽ de q̃ gñat̃ filiꝰ. ⁊ inq̃tũ ẽ de q̃. p̃cedit aliq̃ mõ terminũ gñatiõis: ꝑ añ terminũ gñatiõis sunt due subsistẽtie: qd̃ ẽ incõueniẽs. ¶ Si aũt dicas vt ẽ de q̃ gñat̃ filiꝰ nullã hz exñtiã i ꝑsona sicut ⁊ mã inq̃tũ ẽ de q̃ gñat̃ genitũ: nõ hz esse in aliq̃: sz tm̃ hz eẽ in potẽtia i supposito gñando Hoc nihil ẽ: qr (vt dcm̃ est) principiãti realr̃ aliqd̃ ens i q̃cũq; gñe ꝑncipij opz tribuere aliqd̃ reale eẽ: ⁊ iõ materie vt ꝑncipiat ꝯpositũ lz sibi nõ ꝯpetat eẽ ꝯpositi: qd̃ est eius ꝑticipatiue tñ cõuenit sibi eẽ suũ ꝓpriũ: qd̃ esse ẽ ꝑius naturalr̃: q̃ sit pars ꝯpositi: ita igr̃ hic opz eẽntie inq̃tũ ẽ de q̃ gñat̃ filiꝰ dare esse vel in supposito vel esse essentie ꝟm se: ⁊ sic stat argumentũ. ¶ Si dicat̃ alr̃ q inq̃tũ ẽ pr̃is: ẽ illud de q̃ gñatur filius: et tñ p gñationez inq̃tum q̃si actu

informat̃ notitia genita est actu alteri⁹ suppositi: hoc improbatũ est in argumẽto: qꝛ in intellu ei⁹: qd̃ est eẽ de quo ꝑ impressionẽ includit̃ esse in quo: ⁊ ita eẽ formaliter tale ſm impſſuꝫ illud. ¶ Similiter tũc cõicatio eẽntie alteri supposito p̃cederet ſꝫ intellectũ ꝓductionẽ: ita ꝙ cõicatio non fieret ꝑ ꝓductionẽ ſꝫ fieret q̃si ante terminũ ꝓductiõis: sicut illud qd̃ est quasi materia gñationis: p̃intelligit̃ aliquo mõ ipsi termino. Sil'r lꝫ aliq̃d qd̃ non est de se alicui⁹ suppositi in actu ꝑ gñatiõeꝫ fiat actu alicuius suppositi: sicut materia q̃ nõ est alicui⁹ suppositi sit ꝑ gñationẽ aliq̃d suppositi: tñ ꝙ illud qd̃ ẽ vnius suppositi fiat alteri⁹ suppositi p̃cise: ꝑ hoc qd̃ ẽ materia vr̃ ipossibile absq̃ actione q̃ fit ad ip̃ꝫ. ¶ Preterea tertio qñ ad ꝓductionẽ effectus cõcurrunt actiuũ ⁊ passiuũ prior est natural'r respect⁹ actiui ad passiuuꝫ q̃ꝫ vtriusq̃ ad ꝓductũ. probatio hui⁹ qꝛ opꝫ causas diuersas eiusdeꝫ prius natural'r approximari adinuicẽ: q̃ꝫ ꝓducãt effectum: et pꝫ ꝑ exẽplũ de igne calefactiuo ⁊ ligno calefactibili ⁊ calore genito. ¶ Item isti respect⁹ actui ad passiuũ ⁊ eiusdẽ ad ꝓductuꝫ nõ oĩno ex equo ꝯueniũt actiuo: nec ille respectus ad ꝓductũ ẽ prior: ergo ẽ posterior. añcedens huius entimematis q̃ꝫtũ ad vtrãq̃ ꝑteꝫ simul. ꝓbat̃ qꝛ actiuũ agit in passiuuꝫ se solo in rõne cause: nec ꝓducit ꝓductũ nisi alio ꝯcurrente in rõne ꝯcausantis. ¶ Et si oĩno neges p̃oritatẽ respect⁹ ad respectuꝫ. nõ potes negare q̃n necessario ĩ respectus actiui ad passiuuꝫ, nõ posterior respectu vtriusq̃ ad ꝓductũ. Igit̃ si in p̃re est fecũditas actiua ⁊ aliq̃d quasi materia cõcurrẽs ad ꝓductuꝫ: prior est respectus p̃ris vt ꝓductiui ad illud quasi materiã q̃ꝫ sit vtriusq̃ eoꝝ ad filiũ: aut saltꝫ erit necessario cõcomitãs. Et ex hoc vltra cum res nõ preexigat natural'r nec necessario simul req̃rat illud: qd̃ est p̃cise ens rõnis: sequit̃ ꝙ ista relatio q̃ natural'r p̃exigitur q̃si actiui ad passiuũ sit realis: ⁊ ita i p̃re erit relatio realis prior relatione eius ad filiũ vel saltẽ alia ab illa qd̃ vr̃ incõueniẽs. ¶ Iteꝫ quarto ad p̃ncipale: potẽtia p̃ria causatiua effectiua se sola effectiue causat excludẽdo oẽm aliã causam eiusdẽ gñis ⁊ alteri⁹ gñis in rõne cause materialis: ⁊ rõ ẽ qꝛ causalitas cause materialis nõ dicit ꝑfectionẽ simpl'r: et iõ lꝫ reductio fiat ad aliqd̃ primum in illo gñe: illud tñ non est simpl'r primũ: sed totũ illud gen⁹ reducit̃ ad aliqd̃ primũ in alio gñe: qd̃ nõ includit imꝑfectionẽ: puta ad aliq̃d i gñe efficiẽtis. pꝫ etiã hoc añs ꝑ hoc ꝙ potẽtia creatiua ꝑ se sine alio p̃ncipio materiali ꝓducit ꝓductũ: ex hoc infert̃ a sili. ꝙ ꝓductiua potẽtia p̃ria seipsa sola ꝓducit ⁊ sine alio p̃ncipio ꝓductiuo ꝯcurrente et ita sine alio q̃si materia: sil'is em̃ rõ vr̃ de principio productiuo ⁊ creatiuo qꝛ si poneret̃ aliqd̃ p̃ncipiũ q̃si materiale nõ esset inq̃ꝫtũ tale ẽ summe ꝑfectiõis: et ita videret̃ reducẽdũ in rõne p̃ncipij: ad p̃ncipiũ ꝓductiuũ actiue. ¶ Si arguat̃ ꝙ oĩs cãlitaa scd̃e cause reducit̃ ad cõsil'em causalitatẽ in p̃ria cã sicut efficiẽs ad deũ: vt ad primũ efficiẽs: ⁊ finis etiã ad deũ vt ad vltimũ finez: ⁊ forma ad exẽplar siue ideam in deo: ꝗ ita erit de cã materiali.

Sic in ãtiquo origiali.

¶ Rñdeo q̄ nō est simile: qꝛ materia includit imperfectionē. qꝛ semp̄ est ei ānexa priuatio. ꝛ iō p̄ se a nullo ponebat̄ p̄ncipiū. vñ Theologia q̄ est de deo siue naturalis siue sup̄naturalis nō determinat de cā materiali s̄m cōmentatorē primo phy. cō. p̄mo.

¶ Itē. 5. s̄m Augu. cōtra Maximinū li. 3. c. 15. Spūs sctūs nō est de nihilo. s3 ide est vñ p̄cedit. ita igr̄ cōcedit sp̄m sctm̄ nō eē de nihilo. s3 de sb̄a p̄ris ꝛ filij. sicut cōcedit filiū eē de sb̄a p̄ris l ꝛ sili mō rel'o spūs sancti ē in deitate sicut rel'o filij. s3 eēntia nō se h3 respectu rel'onis spūs scti q̄si mā receptiua ei⁹. vt vr̄ s̄m istā opi. qꝛ ponit. v̄bū gñari p̄ ipressionē i illud de q̄ gignit̄. sp̄m sctm̄ aūt q̄si p̄ expressionē vel ex sufflatiōe sui de volūtate formata de q̄ p̄ducit̄. q̄ em̄ producit̄ p̄ expulsionē de aliquo nō h3 illd̄ de quo. p̄ mā in p̄ductiōe sui qꝛ oīs mā cuiuscunq̄ p̄ductiōis ꝛ p̄ducti ē in q̄ recipit̄ forma p̄ducti qd̄ nō ē in expulsione d̄ illo. igr̄ spūs sctūs nō ē de nihilo: nec tñ de aliquo sicut de q̄si materia sue p̄ductiōis. igit̄ p̄pter hoc: qd̄ est filiū nō eē de nihilo. vel rel'onē ei⁹ fundari in eēntia: nō op3 essentiā: vt est de qua filius generat̄: esse quasi materia3 respectu generatiōis filij.

Hē. q. lib. 6. q. 1.

D

¶ Item ad idē: filiū esse de sb̄a p̄ris necessario req̄rit̄ ad hāc generationē: q̄tū ad existentiā realem gñationis: sed ad istā existētiam nō necessario requirit̄ substantiā p̄ris eē quasi materiā. ergo ꝛc. p3 maior p̄ Aug. ꝯtra Maximinū. nullo mō verū dei filiu3 cogitatis si hūc eē de substātia p̄ris negatis. p̄bat̄ minor. nullū ens precise rōnis necessario req̄ritur ad hanc gñationē. vt existentē. substantiā patris esse q̄si materiā p̄cise dicit ens rōnis circa substātiā. alioquin circūscripta negociatione intellect⁹. erit ex se quasi materia. ergo vl' materia real'r vel similitudo realis ad materiā. ¶ Itē nihil ꝯuenit illi eēntie in quo materia distinguit̄ a forma. s3 qd̄l3 ꝯueniens sibi vel est p̄priū forme vel cōmune forme ꝛ materie. ergo i nullo erit ita q̄si mā: sicut q̄si forma. añcedens p3. qꝛ eē idē in gñante et genito nō est p̄priū materie. imo aīa est eadē in corde generante ꝛ parte genita. materia nū q̄ ē eadē in causatis: qꝛ sufficiēter actuat̄ p̄ vnicā formā i p̄pagāte mat'ia gēiti fuit aliq̄d. s3 ñ fuit mat'ia sb̄ forma p̄pagātis ñ em̄ qꝛ eadē est materia gñati et corrupti. ideo est eadē generāt3 et gēiti. ¶ Itē icōpossibilia simplicit̄ ñ p̄t eē act⁹ simpl'r eiusdē bñ tñ p̄t eē idē actus incōpossibiliū sicut aīa p̄tiū organicarū. hoc ē ꝯ relationē3 accidētē eēntia. ¶ Item compositū p̄ hoc cōstituit̄: q̄ potētiale actuat̄ actu ꝯpositi: ꝛ determinat̄ igr̄ eēntia referet̄ ꝛ determiabit̄. ¶ Cōfirmat̄: qꝛ sicut q̄litas nō ē act⁹ alicui⁹ nisi s̄m q̄ actuatū ē quale: ita relatio nulli⁹ ē act⁹: nisi s̄m q̄ aliq̄d ip̄a refert̄ eēntia ñ refertur. ¶ Itē illa rō q̄ ē i tertia dubitatiōe i fine. q̄ suppositñ diceret̄ relatū secundū illud fundamētū: sicut s̄m deitatē p̄r est similis filio. tamē hec relatio nō ē actus fundamēti. vt est formal'r distincte secundum te.

Iō tenēdo cū doctoribus ātiq̄s q̄ om̄es a tp̄e Augustini vsq̄ ad

istū nō sunt ausi in diuinis nomi
nare materiā: nec quasi materiā:
cū tamē oīmes cōcordīter dicant
cū Augustino. q̄ filius gn̄atur de
substātia patris. ℙ Dico p̄mo q̄
filius nō gn̄atur de essentia patris
sicut ō materia vel quasi materia
ℙ Scōo q̄ sine glosa vereꝛ .ppꝛie
filius est de substantia patris.

¶ ℙrimū declarari potest sic. Ge
neratio in creaturis duo dicit. p
ductionē ꝛ mutationē. ꝛ istoꝝ rō
nes formales alie sunt. ꝛ sine ꝓtra
dictiōe separabiles ab inuicē .p
ductio aūt formaliꝛ est ipsius .pdu
t.c.26. cti. qō est cōpositū. 7. metaphysi
vt.3.q. ce. ꝛ accidit sibi q̄ fiat mutatione
p: ece- alicuius partis ꝓpositi. mutatio for
denti. maliꝛ est actus mutabilis. qō ād̄e ō
puatiōe trāsit ad formā. ꝓcomita
tur aūt mutatio .pductionē in crea
turis pp̄ imperfectionē potētie p:o
ductiue: q̄ nō pōt dare esse totale
termino .pductionis ſz aliq̄d eiꝰ
ꝑsuppositū trāsmutat ad aliāptē
ipsiꝰ: ꝛ sic .pducit ꝓpositū. si em̄ ge
nerās creatū eēt pfectū agēs nō
erigeret materiā de q̄: vel in quā
ageret: ſz posset .pducere effectū
p se: ꝛ ex se tunc esset .pductio sine
mutatiōe. igit̄ sine ꝓtradictiōe
possunt separari. realiꝛ separan
tur: cōparādo ad potētiā .pducti
uā pfectā. hoc apparet ēt in crea
tiōe: vbi pp̄ pfectionē potētie .p
ductue ponit̄ ꝑmo totū in esse:
vere est rō .pductiōis: inquātū p
eā terminus .pductus accipit esse
ſz nō est ibi rō mutatiōis: inquātū
mutatio dicit aliq̄d substractum
t.c.32. aliꝛ nūc se hr̄e ēs p:ius ex.6.phy si
.t.73. cor. in creatiōe aūt non est aliq̄d
substractū. ¶ Ad .ppositū: cū in
diuinis nihil imperfectiōis sit po
nendū: ſz totū pfectionis: ꝛ muta
tio (de rōne sui) dicat imperfectio
nē: q: potētialitatē. ꝛ hoc in muta
bili: ꝛ cōcomitāter ēt dicit imꝑfec
tionē potētie actiue in mutāte:
q: talis necessario requirit causaz
cōcausantē ad hoc vt .pducat. cū
igitur nō sit ibi aliqua imꝑfectio
nec qualis est potētie passiue. nec
ēt aliq̄ iperfectio potētie actiue.
ſz summa pfectio. nullo modo po
netur ibi generatio sub ratione
mutationis. nec quasi mutatio=
nis. sed tantum generatio. vt est
p:oductio. inquātum. ſ. aliquid p
eā capit esse: ponetur in diuinis ꝛ
ideo gn̄atiōi vt est in diuinis non
assignabitur materia nec ād̄si ma
teria sed tm̄ terminus ꝛ hoc vel to
talis siue ꝑmus. i. adequatus qui
ꝑmo .pducit in esse vel terminus
formalis secundum quem termi
nus ꝑmus formaliter accipit esse

¶ Scōdo dico q̄ negata omni ma
terialitate ꝛ quasi materialitate
vere tm̄ filius est de substātia pa
tris sicut dicūt auctoritates addu
cte in ſra. vel ꝑ li de nō tm̄ nota
tur efficientia vel oꝛigo. Si enim
tātū efficientia tūc creature essent
de substātia dei nec notar̄ ꝑ illud
de: tm̄ cōsubstātialitas q: tūc pa
ter esset de substātia filij. sed no
tatur simul oꝛiginatio ꝛ cōsubstā
tialitas vt. ſ. in casuali huius pre
positiōis de: denotet̄ cōsubstātia
litas sic q̄ filius hz cāde substātiā
ꝛ quasi formā cū patre de quo est
oꝛiginaliter. ꝛ ꝑ illū quod ꝓstruit
in genitiuo cū isto casuali notet̄
ꝑncipiū oꝛiginās ita q̄ totalis in
tellectus huius sermonis filius est
de substātia patris: est iste: filius
est oꝛiginatus a patre vel cōsubstā
tialis ei. Et isto mō exponit magi
ster auctoritates in littera adu
ctas non precise. sed per consub=
stantialitatem nec per oꝛiginem

precise. sed per vtrumq; sicut cõmuniter apparet de patris substãtia: hoc est de patre qui est eadez substãtia. per primũ originatio. ꝑ secũdũ consubstantialitas habetur. ¶ Et ꝙ ista sit intẽtio Au. in auctoritatib⁹ ei⁹ cõtra. Maximinũ q̃ ponuntur in littera apparet ex fine auctoritatũ. nã in vna auctoritate ponit Aug. Si aliã non inuenis patris agnosce substãtiã ⁊ filiũ cũ patre omousion cõsitere hoc igitur intelligit per filiũ esse de substantia patris filiũ sic esse de substãtia patris vt sit omousiõ cum patre. Item in alia auctoritate dicit. Si, vero de patris substantia: tunc est eadem substantia patris ⁊ filij.

i. vnius eẽntie.

¶ Ad intellectũ ergo hui⁹ affirmatiue qua dr: filis est de substantia pris: sm intellectũ p̃dictuz dico ꝙ intellect⁹ iste vere saluat: ꝙ filis nõ sit de nihilo. vere ẽt saluat ꝙ filius est de substantia patris: sicut requiritur ad filiationem.

¶ Primũ declaro: qr creatura genita nõ est de nihilo: qr aliq̃d ei⁹ preexistit vt mã. igit cũ forma sit aliq̃d cõpositi ⁊ aliq̃d eius ꝑfecti⁹ q̃ sit materia si forma alicuius preexisteret: ⁊ materia de nouo adueniret: ⁊ informaret illa forma p̃existẽte: ipsum ꝓductum nõ esset de nihilo: qr aliq̃d eius preexistisset immo aliq̃d eius ꝑfectius q̃ materia que preexistit cõmuniter igitur si filius nõ diceret esse de nihilo: quia essentia eius secundum ordinẽ origis p̃fuit in pre: ⁊ hoc si illa essentia esset quasi materia generationis filij: multo magis nec filius esset de nihilo. si illa essentia prius origine existens in patre sit quasi forma communicata filio.

No. q̃tũ plures aduersarioꝝ decipiantur nõ ꝑcipiẽtes scoticã disciplinam.

¶ Scdm declaro. s. ꝙ istd de. sufficiat ad rõnẽ filiatiõis: qr in aliatis vbi est paternitas ⁊ filiatio: videam⁹ q̃s sit ille actus ꝑ quẽ generãs dr formalr pr. ille vtiq; ẽ act⁹ decidẽdi semẽ. ⁊ si eẽt ꝑfectũ agẽs ita ꝙ tũc: qñ decidit semẽ: possit imediate decidere prolẽ vere esset pr ⁊ multo ꝑfecti⁹ q̃ mõ sit: vbi requirunt tot mutatiões intermedie: sz nũc in isto actu decidẽdi semẽ: illud qd erat substãtia ei⁹ vel aliquo mõ aliq̃d eius: nõ est materia: sed est quasi termin⁹ formalis ꝓduct⁹ siue cõicatus ꝑ istum actum: sicut esset ples: si imediate decideret a pre. igr ꝙ aliquid substãtie generãtis sit terminus actõis sue: qua est pr: hoc vere saluat ꝓductũ simile in natura esse de substãtia ei⁹: sic ꝙ ip̃z. de. vere sufficit ad rõnẽ patris ⁊ filij. ⁊ ꝙ illud decisum. vt terminus. sit mã sequẽtiũ trãsmutationũ. hoc accidit ip̃i. de. vt ꝯuenit pri. ⁊ filio. igr pr eternus nõ decidẽdo aliq̃d sui sz totã essentiã suã cõicãdo. ⁊ hoc vt formalẽ terminũ illi⁹ ꝓductionis verissime ꝓducat filiũ de se. eo modo quo esse. de. ꝑtinet ad prez ⁊ filiũ ⁊ lz esset ibi essentia de qua sicut de quasi materia. illd. de. nõ faceret ad rõnẽ pris. sicut nec in creaturis. si generãs haberet suũ semẽ pro termino formali ⁊ ꝑ materia sue actiõis. nõ esset pr iquãtũ suũ semẽ eẽt materia subiecta sue gñatiõi vel actiõi. sed inquantum esset terminus illius actiõis quẽadmodũ etiã si pr creatus immediate desideret a se filium vere esset pr. quia illd quod esset de se: vere esset terminus actionis, nullo autem modo materia.

Tertio p̃ncipalr ad solutionẽ difficultas

tis huiꝰ q̄stionis videndū est quo mō relatio ⁊ essentia possunt esse in eadem ꝑsona. quin essentia sit materiale respectu relationis: cum nullo modo relatio sit materiale respectu eiꝰ. Et sunt hic quatuor difficultates.

¶ Prima difficultas qualiter ꝑsona diuina erit vna: nisi hoc sit actus illud vero potentia?

¶ Ad quod dico primo sic. q̄ sicut q̄ditas creata est quo aliquid est ens quiditatiue: ⁊ hoc non est imperfectiōis. cōpetit em̄ quiditati ex rōne q̄ditatis. ¶ Scd̄o ip̄a quiditas puta humanitas: q̄ est imperfecte actualitatis: iō diuisibilis est ꝑ illud. quod cōtrahit ipsam ad indiuiduū: puta ꝑ proprietatē indiuidualē: quecunq̄ sit dicat̄. a. ⁊ recipit ab. a. aliquā actualitatē sicut ⁊ vnitatem siue indiuisibilitatem: quam habet in indiuiduo: ⁊ non hz ex se: ita q̄ illud cōtrahens vt. a. non tm̄ est formaliter in sor. quo sor. formaliter est sor. sz ē aliquo mō formale respectu nature: ⁊ natura ē aliquo mō potentiale respectu eius vnde natura cōtrahitur ⁊ determinat̄ ꝑ ipsum. a. ¶ Tertio hūanitas in sor. est aliq̄s actus: ⁊ p̄cise accipiēdo humanitatē. ⁊. a. distinguēdo cōtra se: humanitas est ꝑfectio: actꝰ q̄ sit ipsum. a. lz. a. sit magis proprius actus ⁊ aliquo modo actus nature inquātū determinat naturā. Applicando hec tria ad diuina: reliquatur illd̄ quod est imꝑfectionis. ¶ Quo ad primū: deitas de se est: q̄ deus est deꝰ: ⁊ qua subsistens siue persona: cuius ꝓprium est. a. est formaliter deus: q̄ esse quo. hoc modo. nō est imperfectiōis in creatura sed cōpetit quiditati vn̄ q̄ditas est. ¶ Quo ad scd̄m est dissimile q̄ deitas ipsa ꝑ proprietatē ꝑsonalē nō determinatur nec cōtrahit̄ nec aliquo modo actuatur q̄ hoc erat imꝑfectiōis ⁊ potētialitatis in natura creata: similiter deitas de se est hec ⁊ ita sicut hz vltimā vnitatē de se ita ⁊ actualitatem. est igit̄ proprietas ꝑsonalis ita propriꝰ actꝰ persone q̄ tn̄ nō est actus ipsius nature diuine aliquo modo perficiens vel informans eā. ¶ Quo ad tertium est aliquo modo simile q̄ relatio ⁊ si sit proprius actus ꝑsone. ⁊ essentia nō sit ꝓpriꝰ actꝰ ꝑsone: sed aliquis cōmunis actus tn̄ essentia est formaliter actus infinitus. relatio aūt nō est actꝰ infinitus ex ratiōe sua formali. ergo relatio licz sit ꝓprius actus ꝑsone nō tn̄ actuat essentiā: cuius cōtrariū est in creaturis vbi. a. qd̄ est in sor. actus actuat aliquo modo naturam que est actus perfectior

¶ Sz quomodo possunt isti duo actus concurrere ad constitutionem vnius si neutrum sit actus alterius? Oportet enim vnum esse in alio: quia si nō igr̄ vtrūq̄ est ꝑ se subsistēs. ⁊ ita nō erūt l eodē ꝑ se subsistēte. Similiter vnitas q̄liter cūq̄ diffinito: um non videt̄ secundum Aristo. esse nisi per rationem actus ⁊ potentie. 8. met. c. 15.

¶ Respōdeo. vnitas cōpositi necessario est ex rōne actus ⁊ potentie sicut assignat Philosophꝰ. 7. ⁊. 8. metaphysice. c. vlti. sed ꝑsona in diuinis nō est cōposita nec quasi cōposita: sz ē simplicit̄ simplex ⁊ ita vere simplex sic ē eēntia ipsa secundum se cōsiderata nullam habens cōpositionē nec quasi compositionez in se. ⁊ tamē formalis ratio essentie diuine nō est formalis rō relationis, nec econue-

t. c. 54. 2 inde. t. cō. 25

sicut dictū est supra distin. 2. q. p̄ma de trini. in solutione questionis. ¶ Qualiter aūt stat q̄ ratio relatiōis in re nō sit formaliter eadem rationi essentie: ⁊ tamē in eodem cōcurrentes non cōstituunt compositum vel compositionem hoc est q̄ ista rō est eadem perfecte illi. ꝓpter eñ infinitatē vnius rationis q̄cquid potest esse cum ea est idez perfecte sibi. perfectio eñ identitatis excludit oēm compositionem ⁊ quasi cōpositionem que identitas est ꝓpter infinitatem ⁊ tamen infinitas nō tollit formaliter rationes quin hec formaliter nō sit illa. Non est igitur ex istis quasi compositum. ⁊ iō nihil est ex eis quasi cōpositum ex actu ⁊ potentia: sed est vnuz simplicissimū ex istis q̄ vna ratio est ꝑfecte immo perfectissime eadem alteri ⁊ tamē nō est formaliter eadē. nō enim sequit̄ sunt perfecte eadez etiam identitate simplicitatis. ergo sunt formaliter eadē sicut tactum est distinctione secūda in q̄stione p̄ealle. ⁊ tāgitur inferiꝰ distinctiōe actaua. q. 4. ⁊ eadem ꝑfecta identitas includit oēm aggregationem quia idem non aggregatur cum seipso.

Et quod addit̄ q̄ vnum oportet esse in alio cōcedo vt relatio est in fundamento suo siue radice sed hoc non est vt actus in potētia. sed vt identice contentum in pelago infinito.

¶ Aliter pōt dici q̄ oēs iste sunt vere. deitas est in patre. paternitas est in patre. p̄r est in deitate siue i natura diuina. paternitas est in deitate: ⁊ tñ nullū inest ibi vt actꝰ in potētia. Nā p̄ma est vera vt natura est i supposito hñte esse q̄ditatiuū ea, q̄ hoc ꝯuenit q̄ditati vñ q̄ditas est sz nō ꝓpter hoc est forma informās suppositū etiā i creaturis. ¶ Scd̄a ē ꝟa vt forma hypostatica est i hypostasi nec informat ip̄am tā eñ q̄ditas q̄ forma hypostatica ēt in creaturis lz sit forma suppositi nō tamē forma informās. sz ibi quasi pars. hic aūt quasi vna rō formalis cōcurrēs cū alia formaliter ad idē simplex. sz hñs in se plures formales rōnes. ¶ Tertia est vera vt suppositū ē i naturā qd̄ pz lz ñ i formās. ¶ Quarta est vera eodē modo in: q̄ qūo totū ē p̄mo in aliquo. eodē mō ꝑs est ꝑ se. sz nō p̄mo in eodē. pz exēplū d̄ eē in loco. igitur si p̄r ē primo in natura vt suppositū nature paternitas ꝑ se erit in eadē natura eodē mō essendi in lz nō p̄mo. Ultra hoc p̄or rñsio dat modū. i. q̄ ē relatiōis in fundamēto q̄ nō reducit̄ ad esse forme in materia nisi vbi fundamētum est limitatum in tantum q̄ non habet perfecte per identitatem in seipsam relationem.

¶ Scd̄a difficultas est qūo relō posset esse distinguēs ꝑsonā ⁊ eēntia nō distinguens quin relatio habeat rationez actus? quia actꝰ est distinguere. 7. metaphy. Dubitatio notabilis. t. c. 49

¶ Rñdeo concedo relationē esse actū ꝑsonalem nō actū quiditatiuum q̄ personal'r distinguit, ⁊ nō quiditatiue. essentia aūt est actus quiditatiuus ⁊ quiditatiue distinguens. actus aūt quiditatiuus est simpl'r perfectꝰ q̄ infinitꝰ. nō sic aūt est actus personalis de se formaliter infinitꝰ. ¶ Et si d̄r q̄ actꝰ distinguens est actꝰ eiꝰ: qd̄ nō distinguit. falsum ē. nisi illd̄ qd̄ ñ distiguit distinguat̄ ꝑ actū distiguētē sicut i creaturis. hūanitas disti-

guit in sor. ⁊ pla. p. a. ⁊ b. ⁊ iō ibi act⁹ distinguēs. ēt indiuidualr est act⁹ ei⁹ qd nō distinguit qr actus ille distiguēs distinguit illā naturā q̄ nō distinguit nō ita hic qr ꝓprietas ꝑsonalis nō distinguit essentiā: nec ꝯhit nec determinat.

¶ Tertia difficultas ē qūo p̄t eē relo nisi reqrat ꝓpriā rōnē fūdamēti: fundamētū eiv̄r eē p̄us relone ⁊ q̄si ꝑfectibile ꝑ eā ñ ecōuerso. relatio em̄ nō v̄r perfici a suo fundamēto: qr tūc p̄supponeret suo fundamēto. ergo cū essentia sit fundamentū istarum relationū videtur eē q̄si materia illarū.

O ¶ Rñdeo q̄ i creaturis ordo generatiōis ⁊ ordo ꝑfectionis sunt
t.c. 15. ꝯrij. sicut ptz. 9. meta. q̄ illa que sunt p̄ora gñatione sūt posteriora ꝑfectione ⁊ rō est: qr creature ꝓcedūt de potētia ad actū. ⁊ iō de imꝑfecto ad ꝑfectū: ⁊ iō prius ꝑuenit via gñationis ad ĩꝑfectū q̄ ad ꝑfectū: sz cūdo ad simplr p̄mū opz q̄ idē sit simplr primū ⁊ origine ⁊ ꝑfectiōe. etiā s̄m ph̄m ibidē. qr tot⁹ ordo originis ⁊ ꝑfectiōis reducit ad aliq̄d primū ꝑfectionis: sicut ad p̄mū originis totalis. In diuinis igit simul dñt intelligi ꝯcurrere ordo gñatiōis ⁊ ordo ꝑfectiōis. sicut igr̄ in creaturis: si concurrerēt isti duo ordines semꝑ vniformiter: nō quereremꝰ primo materiā: que substaret forme. ⁊ scdo formam: sed q̄reremus primo formā: que nata esset dare actum materie ⁊ secūdo quereremꝰ materiā. que nata esset recipere esse per illā formaz vel suppositū qd natū esset subsistere ꝑ illā formā. Ita i diuinis incipiendo a prio signo nature: oīno primo occurrit essentia diuīa: vt est esse per se: ⁊ de se quod nō cōpetit alicui nature create: quia nulla natura creata habet eē pri⁹ naturalr q̄ in supposito. ista aūt eēntia s̄m Aug. 7. de tri. est qua pater est. ⁊ qua fili⁹ est. lz non sit: qua pater est pr̄: ⁊ qua fili⁹ ē fili⁹. Ca. 6.
Isti igit eēntie abstractissime cōsiderate vt priori oib⁹ ꝑsonalib⁹ ꝯuenit esse per se: ⁊ in isto priori occurrit nō vt aliq̄d receptiuum alicui⁹ ꝑfectiōis: sz vt infinita perfectio potēs i scdo signo nature cōicari alicui: nō vt forma informās materiā: sz vt q̄ditas cōicat supposito: tāq̄ formalr exñti per eā. ⁊ ita pullulāt (vt q̄dā dicūt) relatiōes ex ea: ⁊ ꝑsone i ea ⁊ ex ea. nō quasi q̄dā forme dātes eē sibi vel quasi quedā supposita in q̄b⁹ recipiat esse: cū sit simplr ens. sed q̄bus suppositis dat esse: vt quo formalr illa supposita sunt: et q̄ sunt de⁹: ⁊ ita relatio illa pullulās: cū sit ꝑ se subsistēs: ip̄a pullulat nō vt forma eēntie: sz vt nata eē de⁹ ip̄a deitate formalr. lz non vt informāte ip̄az: sz vt exñte eadē sibi ꝑfectissima idētitate. nullo aūt mō ecōuerso relatio est essentie: vt quo formaliter essentia est determinata vel cōtracta vel aliquo mō actuata ꝑ ipsam: quia hec oīa repugnāt infinitati essentie: vt prio occurrit sub rōne act⁹ infiniti. Cōcedo tūc q̄ eēntia est P
fundamentū istarū relationū: sz nō fundamētū quasi potētiale recipiens istas sed fundamētū quasi ꝑ modū forme: in qua iste forme nate sunt subsistere. nō quidē ꝑ informationē sicut similitudo est in albedine sed sicut subsistēs dicit eē in natura sicut sor. dr subsistere in humanitate: qr sor. hūanitate est homo, non em̄ ex rōne fundamēti hēbit rōnē potētie: vl

quasi potētialitatis essentia diui na: sed p̄cise hēbit rōnē forme. vt qua relatio fundata in ea simpli citer est deus. ¶ Exēplū huiꝰ p̄t accipi in creaturis ponēdo ibi q̄da ꝫp impossibile. augmentatio em̄ modo fit ꝑ hoc ꝙ alimentuꝫ adueniēs corpori corrūpit. ⁊ materia eius recipit formā carnis. ⁊ sic informat ab aīa: ponat ꝙ eadem materia manens nata sit recipere aliā partē forme. sicut ponitur in rarefactiōe. tūc materia remanet vna: q̄ prius fuit formata. ⁊ nunc noua forma informat. ipsa tamē formalr est vere mutata: qꝛ de priuatione trāsit ad formaꝫ. ponamus ex alia ꝑte: ꝙ aīa eadē primo ꝑficeret vnā partem corpis: vt cor. postea adueniret alia ꝑs corpis organici ꝑfectibilis ab aīa. ipsa ꝑficeret istā partē aduenientē de nouo: ⁊ tamen nō mutaret: qꝛ nō esset in ea prīo priuatio: ⁊ postmodū forma. priuatio enim est carētia in apto nato recipere. aīa enim prīo nō informās ⁊ postea informās nō est nata aliq̄d recipere: sed dare: ī vtroq̄ igitur istoꝝ exēploꝝ vere esset ꝓductio alicuius ꝓducti. sed in primo mutatio: in scdo nō. ¶ Aptius exemplū videt: si ponamus materiaꝫ cordis aīati posse eādē cōicari diuersis formis. puta manus ⁊ pedis: ⁊ hoc virtute actiua cordis aīati producētis cōposita ista ex materia sua cōmunicata ⁊ ex formis istis. hic vere esset productio totoꝝ habentiū eandē materiam ⁊ esset cū mutatiōe illius materie. Sed si ex alia ꝑte ponamus aīam ꝑꝑ sui illimitationem in rōne actus ⁊ forme posse cōicari multis: ⁊ virtute aīe in corde ipsaꝫ cōicari manui ⁊ pedi productꝫ a corde aīato: hic eēt ꝓductio multoꝝ ꝯsubstantialiū in forma absq̄ mutatiōe illius forme. In vtroq̄ exēplo ponant ꝓducta eē ꝑ se subsistētia: ⁊ nō ꝑtes eiusdē: qꝛ ꝑtē eē ē impfectiōis hoc posito. scdꝰ modꝰ in vtroq̄ exēplo. q̄ est de cōicatiōe forme ipsi ꝓducto ꝑfecte repñtat ꝓductionē in deo. nō primꝰ modꝰ in vtroq̄ exēplo. q̄ est de cōicatiōe materie et adhuc hoc addēdo in positōe. ꝙ aīa in corde ⁊ manu ⁊ pede nō sit forma īformās. qꝛ cōponibilitas includit īperfectionē. sꝫ sit forma totalis. qua ista subsistētia sint ⁊ aīata sint. Ita ītelligit deitas nō cōicari q̄si materia. sꝫ relationibus. si ꝑsone ponāt relatiue: cōicat deitas ꝑ modū forme nō īformātis: sꝫ qua relatio vel relatiuū subsistēs ē deꝰ. nec igit eēntia informat relationē: nec ecōuerso. sꝫ est ꝑfecta idētitas. sꝫ eēntia hꝫ modū forme respectu relonis sicut natura respectu suppositi. in quātū ipsa ē qua relo subsistēs ē deꝰ. ecōuerso aūt nllo mō relo ē actꝰ eēntie. qꝛ sicut dicit Dam̄. relatio nō determinat naturā. sed hypostasim. ita nō ē actꝰ nature sed hypostasis. ¶ Silr qñ relo ī format fundamētū. suppositū dr relatū ꝑ se scdo. mō sꝫ illd fundamentū: sicut sor. est silis sm albedinē vl albedie. Pater aūt nō est pr deitate. sm Augu. 7. de tri. c. 4. ⁊ 6. igit hic nō ē talis modꝰ relatiōis ad fundamētū. q̄lis est in aliis. qꝛ hic fundamētū nō actuatur ꝑ relonē. sꝫ ista est tm̄ actꝰ suppositi vl est suppositū. Dico igit breuiter ꝙ relo ⁊ eēntia ita sunt ī ꝑsona. ꝙ neutra ē forma īformās alteꝝ. sꝫ sunt ꝑfecte idē: lꝫ nō formaliter: vt tamē nō sunt formalr

Exemplū doctrinale.

Ca. 5. vel. 10. lib. 1. ⁊ c. 6. li. 2.

eadem: relo nullo modo perficit essentiã: nec est terminꝰ formalis receptꝰ i eẽntia: sz eẽntia hoc mõ est forma relonis: qꝛ est q̃ relo est et silr qua est deꝰ. eẽntia ẽt est formalis terminꝰ gñationis. sicut in creaturis: nã est formalis terminus gñatiõis. nõ aũt actꝰ indiuidualis. ¶ Cõtra istd obũcit quia terminꝰ formalis gñatiõis cõicat igit p̃supponit illd cui cõicat. eẽntia aũt nõ p̃supponit relonẽ: sed ecõuerso. ergo eẽntia nõ cõicat relõni. Et põt eẽ quarta difficultas qꝛ aliqd ibi cõicat. ⁊ illd erit ibi formal terminꝰ. ⁊ illd p̃supponit illd cui cõicat. eẽntia aũt non põt p̃supponere relonẽ cui cõicetur. ergo ecõuerso: ⁊ ita relo cõicatur eẽntie. ⁊ tũc relo erit terminus formalis productionis. ⁊ essentia quasi materia.

¶ Rñdeo ꝓductio qꝛ est alicuiꝰ termini primi. i. adequati icludẽtis aliqd in rõne formalis termini ipsiꝰ ꝓductiõis ⁊ aliqd in rõne subsistẽtie in tali termino. iõ ꝯtradictio ẽ respectu ꝓductionis hec separi. s. terminũ formalẽ ⁊ rõnez subsistẽtie. iquãtũ. s. ꝓductiõe habent eẽ: lz absolute p̃oritas esset vniꝰ ad alterũ. ẽt quãtũ ad separi sine ꝯdictione. ꝯsiderãdo ipa absolute. nõ inquãtũ ꝓ ꝓductionez hñt eẽ: lz ẽt eẽt ibi prioritas pfectionis: q̃ alterꝝ eẽt altero pfectiꝰ qꝛ natura pfectior ẽ rõne subsistẽtie ẽt in creaturis. ⁊ ex hoc sequit q natura ẽ terminꝰ formalis ꝓductionis: qꝛ nulla entitas simplr pfectior formali termio ꝓductõis põt eẽ p ꝓductionẽ. ¶ Tunc ad formã argumẽti dico q cõicatuz inquantũ ꝓductiõe cõicat. nõ p̃supponit illd cui cõicet: nec econuerso: qꝛ ista cõicatio nõ ẽ alicui iam existẽti: sicut ẽ in alteratione sz est vt alicui: vt sit. iõ nec natura cõicat añ ꝓductionẽ suppositi qꝛ tũc cõicaret nõ ꝓducto: nec etiã ecõuerso suppositũ ẽ añq̃ natura cõicet: lz absolute cõicatuz sit priꝰ rõne ꝓpria suppositi prioritate pfectiõis ⁊ ẽt p̃oritate eẽndi siue inuicẽ in creaturis prie p̃oritati corrñdet hic. qꝛ i deo eẽntia est formalr infinita. relo aũt nõ.

Ad argumenta

ꝓ opi. ¶ Ad primũ Aug. contra Maximinũ. pz quõ filiꝰ nullo mõ est de nihilo: sz est de vere de sda patris. ¶ Sed si q̃ras. posita originatiõe ⁊ cõsubstãtialitate: adhuc q̃rit sicut de materia: vl de q̃si mã de quo est filiꝰ? ¶ Rñdeo q nõ est ibi materia: ⁊ iõ nõ ẽ ibi de aliquo sic. ⁊ cũ dr vltra. igit de nihilo. nõ seqnit: sz sequit. g de nulla mã. ¶ Sz dices: tũc est creatura: dico q falsuz est: qꝛ creatura ẽ post nihil. i. post nõ eẽ sui ⁊ cuiuscũq in ea: nõ ita filiꝰ. nõ tm̃ quia suũ esse est eternũ: sz ẽt qꝛ sicut ẽ scda psona: sic priꝰ origine ẽ suũ esse formale in pria psona. ¶ Ad alid Aug. de tri. 7. c. 4. hoc nihil valet ad ꝓpositũ: sicut in qõne p̃cedente expositũ est. ¶ Qd vero alij arguũt essentiã subiectie gñari ex falso inferunt falsum. ¶ Ad argumẽta eoꝝ. ¶ Ad primũ dico q hic nõ sunt termini aliq corrñdentes gñationi: vt mutatio ẽ: qꝛ nihil ẽ hic: quasi aliquo mõ priꝰ sub priuatione: ⁊ postea sub forma. Gñationis vero termini sunt priuatio ⁊ forma: vt gñatio ẽ mutatio. gñatio aũt vt est ꝓductio tm̃ hz ipz ꝓductũ. ñ aũt gñatio vt sic hz terminũ a quo: nisi loquendo de principio productiuo: ⁊ sic

termini gñationis sunt ꝓducẽs ⁊ ꝓductũ. ⁊ ex hoc nõ sequit: ꝙ aliquid sit quasi subiectũ: sꝫ sequit ex hoc: si gñatio ẽ vniuoca: q aliquid sit cõe gignẽti ⁊ gẽito: ⁊ hoc cõcedo: sed nõ cõe vt materia: sꝫ vt forma vel actus in vtroq̃.

¶ Cũ arguit post de gñatione ⁊ termino. pꝫ rñsio. ꝙ relo nõ est in eẽntia: sicut forma in materia: sꝫ si ꝑsona ẽ ibi relatiua: tũc relatio est in eẽntia: sicut ꝓprietas suppositi ẽ in natura. Esse aũt in aliquo vt suppositũ: vel rõ suppositi in natura: nihil infert de eẽ in: vt forma in materia. licet qñ natura est iperfecta: ꝓprietas indiuidualis aliquo mõ informet naturam: sicut dictũ fuit in tertio articulo solonis in ꝑma difficultate.

Sꝫ obijcitur eo mõ q̃ gñatio ꝑcedit filiũ sꝫ modũ intelligẽdi: in quo est: nõ i eẽntia vt in patre: qꝛ vt in ipso est: non habet ꝑ gñationẽ: nõ vt in filio qꝛ ꝑcedit filiũ aliquo mõ: ⁊ ẽ in aliquo: qꝛ nõ est per se subsistẽs qꝛ tunc esset ꝑsona. nõ prima. igit scda persona precederet filium.

¶ Rñdeo in quo ẽ creatio passio: est eadẽ qõ imo difficilior: qꝛ hic nõ põt dari ꝙ est in essentia duplr. ⁊ tanq̃ in fundamento ⁊ tanq̃ ꝓprietas ꝑsone in natura i qua est illa ꝑsona: ⁊ vtrũq̃ sine potẽtialitate eẽntie: nec scds modus est difficilior: q̃ de relatione: qꝛ gñatio passiua ẽ ꝓprietas eadẽ cũ filiatione tantũ alio mõ grãmaticaliter ꝯcepta.

¶ Cum tertio arguit ꝙ oipotẽtie actiue corrñdet potẽtia passiua ⁊c. ¶ Rñdeo prime potentie actiue nõ correspõdet aliqua potentia passiua. sicut pꝫ de potentia creandi: ⁊ hoc loquendo proprie de potẽtia passiua. vt in quã vel de qua: aliq̃d ꝓprie ꝓducitur potentie tñ actiue corrñdet aliq̃ passiua: quã ipsi vocãt potentiã obiectiuã: q̃ est potẽtia ꝓducibilis. ⁊ h̃ mõ cõcedo: si pater est fecũdus actiue ꝙ filius est ꝓducibilis: sꝫ ex hoc nõ sequit aliqua potentia quasi materie: sicut nec sequit in creatione. ¶ Cũ vltio arguitur de igne. dico ꝙ si ignis generaret de se: ⁊ cõicaret genito suã formã: vt formalẽ terminum gñatiõis: nõ aũt eẽt sba sua i potẽtia ad formã ignis gñandi: sed ipse ignis eẽt ꝑfecte ꝓductiuum tũc nõ requireret aliquã cãm cõcausantẽ. ita est in ꝓposito. ꝑmũ principiũ nec aliud principiũ in eodẽ gñe ꝑncipij: nec in alio reqrit cõcausans secũ ad ꝑncipiãdũ

¶ Cũ arguit ad ꝑncipale ꝑ aug. 7. de trini. c. 6. ¶ Rñdeo ꝙ Augu. subdit ibidẽ: quasi aliđ sit ibi eẽntia ⁊ aliud ꝑsona. Similr cõcedo ꝙ nõ ꝓprie dicit aliquã personam esse de eẽntia absolute. sꝫ addẽdo cũ substãtia aliqua ꝑsonam originantez: bñ dicit ꝙ aliqua ꝑsona origiata est de substãtia illius ꝑsone. ita ꝙ hec filius ẽ de eẽntia diuina. nõ est ita concedenda: sicut hec. filius est de substantia patris: qꝛ per scdaꝫ exprimit cõsubstãtialitas ⁊ origiatio ꝑꝑ genitiuũ cõstructũ cũ casuali et ꝑpositiõis. ꝑ primã aũt nõ notat aliq̃d originãs.

¶ Ad aliđ dicendũ ꝙ lꝫ Aug. dicat filiũ esse filiũ substãtie patris 15. de trini. c. 19. ⁊ doctor q̃dã dicat illã eẽ ꝓpriã. tamẽ videt probabilius. ꝙ quãdocũq̃ relatiuũ cõstruit cũ aliquo in tali habitudine casuali: in qua aliq̃d natum

Bonauẽ. hac dis.

est terminare illā relationē vt correlatiuū: tūc construit cū illo precise: vt cū correlatiuo. Exēplū. pr̄ cōstruit cū suo correlatiuo in habitudine genitiui: sil'e i habitudine datiui: maius in habitudine ablatiui s̄m cōez sermonē: ⁊ iō vr̄ ꝙ cū q̄cunq; ꝯstruit tale relatiuū exp̄sso in tali habitudine casuali: illud notat eē correlatiuū huius relatiui: nō em̄ dicim⁹: iste canis est filius hoīs qr ē filius: ⁊ ē hoīs vt dn̄i: ita ꝙ li: hoīs: cōstruat cuz li: canis: ex vi possessoris vel possessiōis: sz vr̄ significare ꝙ ꝯstruatur cū li: canis: in rōne relatiui vt patris. ita igr̄ ista: filius essentie: vr̄ accipi eēntia: vt correlatiuum eius relatiui: cū quo ꝯstruitur: ⁊ tūc auctas, aug. de tri. 15. c. 19. dz exponi sicut ip̄e exponit. filij charitatis sue. i. filij sui dilecti.

¶ Et tūc ad argumētū istud cuz arguit. ꝙ ad illā ē de essentia. sequit ista ꝙ ē eēntie. nego ꝯn̄am. qr ꝯn̄s notat relationē esse inter filiū ⁊ eēntiā sicut suū correlatiuū: qd̄ nō notat an̄s. sz tm̄ cōsubstātialitatē in eēntia cuz origine notata i illo: qd̄ ꝯstruit cū eēntia

¶ Ad vltimū dico ꝙ de. non tm̄ notat identitatē: sz notat identitatē sui casualis: ⁊ hoc i rōne forme cuz distinctiōe illius qd̄ additur suo casuali vt principij originatis. sicut dictum est prius.

¶ Ad argumēta in oppm̄. ad illud de. 15. de tri. rn̄suz ē. Ad illud ꝯ Maximinū pz etiam ex dictis.

¶ Ad vltimū de filio i creaturis ꝙ est de substantia p̄ris. pz rn̄sio ex dictis in solutione qōnis: quia illud de. qd̄ pertinet ad rationez filiationis nō dicit circūstantiaz cause materialis. sz magis sufficit si illud de. quo est filius sit vt forma cōis patri ⁊ filio. ⁊ sic non est subiectum generationis sz terminus formalis eiusdem.

Distin. VI.

Circa istaz distinctionē sextā: q̄ro vtrū deus pr̄ genuit deū filiū volūtate. Qd̄ sic. Ricar. 6. de trini. c. 17. post alia tractata de ꝓductione ꝑsonaꝝ dicit vltimo. Vult; super his q̄ superius iā diximus, audire verbū abbreuiatū, ingenituz velle hr̄e de se sibi ꝯformem atq; condignū: idē mihi vr̄ ꝙ gignere filiū: ⁊ tā genitū q̄ ingenitū velle hr̄e cōdilectū: idem vr̄ qd̄ ꝓducere spm̄ sanctū. Sed si patrē velle habere conformē est gignere: ergo sicut volūtate vult habere cōformem: ita voluntate genuit.

¶ Ex eadem auctate arguit alr̄ sic. eodē mō ꝯcedit ꝙ velle p̄ris se hz ad gignere. sicut velle vt est p̄ris ⁊ filij se hz ad spirare: nunc aūt spūs sanctus spirat volūtate formalr̄: vt est p̄ris ⁊ filij. ḡ ⁊c.

¶ Itez Aug. ꝯ Maximinū. lib. 3. ca. 1. ⁊ ponit dist. 20. Pater si nō genuit sibi filiū equalē: aut nō voluit aut nō potuit. si nō voluit igr̄ inuidus fuit: ex hoc sic. inuidia nō pertinet nisi ad illa: q̄ volūtate subtrahunt ⁊ volūtate p̄nt cōicari: sicut nō sum inuidus: si non facio te sapientē: qr nō possuz facere sapientiā in aīa tua. igit pater volūtate generat filiū sibi eq̄lem [illegible] s̄m auctoritatē predictaz esset inuidus si non generaret filium equalem.

¶ Item. 5. meta. c. de necessario. t. cō. 6. oē inuoluntariū est triste: sz nihil

est triste in diuinis. ꝯ nihil inuoluntariū. ꝯ filius volūtate ḡnat.

¶ Item verbū est amor. ꝓz. ⁊ est ꝓductus: q; nihil nisi natū ꝑz hꝫ lariū ihz filius. principiū aūt amoris ꝓducti est volūtas. igr ⁊c. Si dicat ꝙ cōcomitāter est amor: q; primo ē notitia ꝓducta. ¶ Contra. q; idez est principiū respectu primi termini formalis: ⁊ cuiuscūq; ꝯcomitātis illum terminū.

¶ Contra. Damas. lib. j. c. 8. Ḡnatio est opus nature. ⁊ magr in lra et est Aug. ad Oros. ꝙreire sciē tiam volūtas nō pōt. ꝯ cuz filius sit sciēta vel sapientia patris nō generatur voluntate.

In ista q̄stione

videntur esse duę difficultates. ꝑ Una q̄uter pater generat filiū volēs. ꝑ Alia quo saluetur ꝙ pater nō generat filium voluntate: vt principio productiuo.

Hē. in ſū. art. 58. q. 2. gof fr. ꝯli. j. q. 4.

¶ Quātū ad primū dr ꝙ nō generat volēs: ꝫ tm̄ necessitate naturali: sicut ignis calefacit: licet actu generādi ꝯsit iā posito. volūtas ꝑris ꝯsi cōplaceat i illo. Hoc arguit sic. Intellectio ꝑris precedit aliquo mō volitionē ꝑris: sed intellectio patris vt ꝑris vt ē gignitio ℞bi vel filij. ꝯ signitio filij vt filij ꝓcedit quā cunq; volitiōez patris: pria. ꝓpositio ē cuidēs ex 15. de trini. c. 27. pbo secūdaz. q; eiusdē potētie nō sunt duo actus q; potētie distinguunt ꝑ act. 2. de alia. gignere aūt filiū siue dicere ℞bū: qō idē est in deo: est potētie intellectiue ⁊ intellegere ſiṁ. ꝯ dicere est formaliter aliqō intelligere: ⁊ nō nisi ꝑris vt patris. ꝯ intellectio ꝑris vt ꝑris est signitio.

1. c. 33.

¶ Ista rō inititur minori falsc. ſ. de idētitate intelligere: ⁊ gignere vel dicere: ter ipsa sequit ꝙclusio falsa. ſ. q; ꝑ nō. ꝓ: ꝛcoles dicit P. primo ꝯ oīdo falsitatē minoris. ꝑ Scōo q; illud ꝙ nō falsum sequat. ꝑ Tertio rndebo ad ꝓbationē minoris falsc. ꝑ Quarto quo debeat vitari illud ꝙsequēs falsuz. ⁊ oppositum teneri: qō est principale in isto articulo.

¶ De primo ꝫ illā opi. de identitate intelligere ⁊ dicere arguo sic Intelligere est ꝑfectio simpliciter. dicere nō. ꝯ non sunt idez formaliter. ꝓbatio prime. pater ḡnū ad intellectū ē formaliter btūs intellectiōe: ⁊ ḡnū ad voluntatē volitione. nō est aūt btūs nisi ꝑfectiōe simpliciter. ꝯ intelligere est perfectio simpliciter. ꝓbatio scōe: q; si dicere esset ꝑfectio simpliciter: tunc filius ⁊ spiritus sanctus non essent simpliciter ꝑfecti: q; nō dicūt accipiēdo hoc nō dicere: qō est exprimere verbum.

C

¶ Scōo sic. q; tunc in creaturis rō actiōis ⁊ rō factionis formaliter distinguunt: q; actio ē vltimus terminus. ductus ꝓ ipsaz factionē: ita in diuinis operatio: ꝯ formaliter pater operat vt distingui a ꝓductione: qua formaliter ꝓducit ⁊ hoc vt q; operatio hz obiectuz quasi ꝓ: ꝛsuppositū: ꝓductio aūt hz terminū ꝓductum per ipsam. ergo intelligere: qō est operatio patris. nō est formaliter dicere: quod est productio filij a patre.

9. me ta. ⁊. 6 ethic.

B

¶ De scōo: qō est cōfirmatio primi. ſ. q; illud ꝙ nō falsum sequat er illa falsa minori: arguo sic. sicut in intellectu nr̄o habente naturaliter primā intellectionē: q; nō est in ꝑte nr̄a: pōt postea volūtas nr̄a cōplacere in illa intellectiōe iam posita: ꝫ ꝓprie loquēdo nō elicimus illā actionē volētes: sed

eā elicitā volum⁹ eē: ita sequeret si formal'r dicere esset intelligere q̄ pr̄ nō gigneret formal'r volēs: licz patri ipsa gignitio quasi aliq̄ modo posterius complaceret.

B ¶ De tertio ad argumētū illud de distinctione potētiaꝝ ꝑ actus dici posset q̄ illud verū ē de actibus adeq̄tis ⁊ al'r nō: q̄ potentia illimitata eadez manens pōt hr̄e plures act⁹. ¶ Aliter dicit q̄daz doctor q̄ intell's vt intell's hz illū actū: q̄ est intelligere: scdo aūt hz istū actū q̄ est dicere: s̄m q̄ iaz factus ē in actu ꝑ itelligere: sz illud est iprobatū dis. 2. vbi argutū ē q̄ ille actus intelligendi p̄mus non est rō formalis gignēdi verbum.

Tho. prima ꝑte sū. q. 34. art. j. Henr. quoli. 6. q. 2.

¶ Aliter rn̄deo sic. q̄ actio i creaturis vno mō accipit ꝓ actiōe de gn̄e actiōis. Alio mō ꝓ actu scdo qui ē q̄litas absoluta. sicut expositū est prius dis. 3. q. vlt. in rn̄sione ad tertiū argumētū p̄ncipale. Unius ḡ potētie tm̄. ē vnus act⁹: loquēdo de hoc actu tm̄ vel illo tm̄. vnius tn̄ potētie pōt bene eē duplex actus: quoruz vnus sit de gn̄e actiōis: alius de gn̄e q̄litatis sicut intell's nr̄ ꝓ actione de gn̄e actiōis hz gignere verbū: hz tamē alium actū de gn̄e qualitatis: scz illam notitiā genitā. Ita in ꝓposito intell's diuinus hz vnū actuz correspondentē intellectiōi nr̄e: que est q̄litas: quo. s. actu intell's patris formal'r intelligit. hz etiā actū correspōdentē actui de gn̄e actionis: quo. s. exprimit verbuz.

D

E

¶ De quarto dico q̄ pr̄ hoc mō gignit filiū volēs: q̄ pater in primo signo originis intelligit formaliter. ⁊ tūc etiaz potest habere actum volendi formaliter.

¶ Ueꝝ est quicq̄d est tūc cognitum gignitio filij nō est p̄cognita sue existētie in re. Rn̄deo essentia est cognita: ḡ ipsa potest esse volita: nō tm̄ in se: sz vt cōicanda. Itaq̄ volēs essentiā cōicare generat filiū: ⁊ ita volēs nō generare vt generare: sed vt est quoddam cōmunicare.

¶ In scdo signo originis gignit filiū: nec tm̄ vult illam genitionē volitiōe sequēte illā genitionez: sz volitiōe habita in primo signo originis: qua volitiōe pr̄ formal'r vult p̄supposita aliquo mō intellectione: qua pater intelligit: nō autē genitione v̄bi. sic ḡ dico qd̄ pater volēs generat nō tm̄ voluntate ꝯn̄te: sed voluntate an̄te.

¶ Qd̄ sic intelligo: q̄ in eēntia est ꝑfecta rō ꝓducēdi pr̄is ⁊ p̄ncipiū operādi: inquātuz essentia formal'r intelligit: hoc est ab ea hz formal'r: quo intelligit: aliter nō esset in essentia ꝑfecta: nō solum aūt est principiū operandi intra: sz oīa pōt extra intelligere siue ꝓducere: q̄ fecūditas paterni intell's nō est exhausta vsq̄ ad terminū ꝓductū. in prio aūt instāti pater hz ꝑfectū intelligere cuiuscūq̄ intelligibilis ⁊ volibilis a se: ḡ in illo. si ergo intelligit generationem filij: ⁊ in scdo signo hz terminū productū: naz ⁊ in primo signo. ⁊ si nulla ꝑsona ꝓcederet ab eo: hz intelligere: ⁊ velle: ⁊ in illo priori intelligit actū dicēdi: qui est q̄si posterior respectu actus intelligēdi ⁊ volēdi: nō igr̄ pater tm̄ cōplacet voluntate in ꝓductione filij sicut dicebat ille: sz volēs p̄cedit actū gn̄ationis filij: q̄ pater q̄cquid intelligit ꝑ essentiam suaz intelligit: ⁊ q̄cquid vult ꝑ essentiam suam vult: vn̄ lz intelligere patris p̄cedat velle: velle tamen

patris p̄cedit dicere: ita q̄ prius pater est p̄fectus in se ⁊ btūs p̄ intelligere ⁊ velle q̄ ista alteri persone cōicet p̄ productionez: qr qd̄ non cōuenit ei in prio instanti: quo est pater: nūq̄ cōuenit: eo q̄ nulla p̄fectio pōt sibi addi: ex productione cuiuscūq̄ p̄sone: qr nulla persona hz nisi qd̄ est sibi cōicatuz ab illo: velle igit̄ sicut intelligere precedit dicere: sic spirare seqtur dicere aliquo mō. s. ordine originis.

Quantū ad scd̄m articuluz. videtur q̄ pater nō producat filiū voluntate: tanq̄ p̄ncipio p̄ductiuo: qr principiū p̄ductiuū vnius rōnis in diuinis nō pōt habere duas p̄ductiones vnius rōnis: nulla em̄ productio ibi est vnius rōnis nisi vnica: qr adequata. ergo cū spūs sanctus producat̄ per modū voluntatis: vt principij productiui: filius non sic producetur.

¶ Sed in isto articulo videt̄ esse difficultas p̄p̄ ꝟba Aug. q̄ vr̄ attribuere genitionē volūtati in nobis: vt principio p̄ductiuo. 9. de trini. cap̄. 7. vel. 10. Uerbū amore concipit̄ ⁊. c. 11. ⁊. 12. notitia placita digneq̄ amata verbū est. et 11. de tri. c. 3. vel. 9. Uolūtasq̄ ip̄a qūo foris corpori obiecto formādum sensum admouebat: formatūq̄ iūgebat: sic aciē recordātis animi ad memoriā cōuertit. ⁊ in eodē lib. c. 4. vel. 11. volūtas vero illa que hac atq̄ illac fert atq̄ refert aciez formandā coniungitq̄ formatā. ⁊ dicit multa consilia. g̃ vult q̄ volūtas habeat rōnez cōuertētis aciē ante genitionē ⁊ retinentis eā in actu. Ita igr̄ videt̄ in trinitate: cuius imago ē in aia q̄ volūtas habeat ibi aliquā rōnez principij respectu p̄ductiōis vel genitiōis: vel rōnem alicuius supioris applicātis principiū p̄ximū ad actū suū sicut in nobis.

¶ Hoc etiam arguit̄ in nobis: qr si genitio nr̄a esset mere naturalis nullo mō esset in potestate voluntatis: ⁊ ita semper haberem⁹ idem verbū de eodez obiecto fortius mouente intellectum.

¶ Quantū ad istuz articulū: et si aliqui distinguāt q̄ li: voluntate pōt teneri aduerbialr̄: vt sit sensus volūtate genuit. i. voluntarie genuit. ⁊ tunc est vera. aut pōt teneri ablatiue: ⁊ tūc notat causaz ⁊ principiuz elicitiuū respectu genitionis. ⁊ tunc est falsa.

Joan. roditō li. 1. di. 6. qō. vnica sequit̄ hāc rn̄sionez.

¶ Quicq̄d sit de ista distinctiōe: non videt̄ dicendū q̄ pater filiuz genuerit volūtate. ita q̄ volūtas sit principium proximū vel remotum: q̄ non proximū probatū est quia principiū vnius rōnis nō est nisi principiū vnius p̄ductionis Quod etiam nō remotū pz: quia sicut volūtas: vt ē principiū operatiuū: aliquo mō posterius operetur q̄ intellꝰ: ita vt est p̄ncipiū p̄ductiuū: aliquo mō posteri⁹ p̄ducit q̄ intellectus. ⁊ ita cā superior neq̄ prior in p̄ductione que est proprie intellectus.

¶ Propter istas tn̄ auctoritates Augu. intelligendū est: qd̄ in nobis nō est tm̄ vnicus actus intelligendi accipiēdo actū de genere qualitatis: neq̄ vnicus actus gignendi: accipiēdo actū pro actione de genere actionis: qr si esset tm̄ vnicus actus iste: ⁊ tantū vnicus ille: ⁊ ille ⁊ iste essent idē. tūc voluntas nr̄a nullā causalitatez haberet in rōne actus intelligendi. qui est de genere qualitatis. neq̄ in rōne actus gignendi. qui

est de gñe actiōis. in diuinis igit̄ cū nō sit in patre nisi vnicꝰ actus intelligēdi: respectu illiꝰ actꝰ volūtas patris nō habebit aliquam rōnē ꝑncipij vel cause. cū etiā nō sit nisi vnicus actus dicēdi: respectu illius volūtas nō habebit rationem principij: qꝛ volūtas sicut opando: ita ⁊ ꝓducēdo vel ꝑncipiando sequit̄ aliquo mō intellectū. actus igit̄ dicēdi ꝑcedit oēm principiationē voluntatis. pōt tñ volūtas vt cōplacēs: non vt ꝑncipiās hr̄e actū respectu illiꝰ genitionis: ex hoc ꝙ volūtas: vt operās in patre nō presupponit genitionē: sed tantūmodo intellectionē illā: qua pater formal̄r intelligit: in nobis aūt vere sunt auctoritates August. ꝙ volūtas mouet aciē ad actū cognoscendi: ⁊ tenet eā in cognitione: qꝛ posito primo actu nostro siue de gñe qualitatꝫ: siue de gñe actionis: possumꝰ habere alios actus posteriores ex imperio volūtatis: in patre autez volūtas non admouet intelligentiam pr̄is: vt formandā a memoria patris: qꝛ in patre non est nisi vnica intellectio formal̄r: que precedit aliquo mō ꝓductionē verbi neqꝫ admouet memoriā ipsi obiecto: vt gignat̄ verbum. ¶ Contra istud arguit̄. ꝙ Aug. nō tm̄ intelligit in nobis sed etiam in deo: qꝛ Aug. nunqꝫ videt̄ assignare actū volēdi volūtati: vt est tertia pars imaginis nisi illū qui est ꝯiungere parentē cū prole. ⁊ hoc modo hꝫ causalitatē aliquam respectu gignitionis prolis. ergo ista pars vt est pars imaginis nihil rep̄sentabit in ꝓtotipo: nisi volūtas diuina hēat aliquo mō sic cōiūgere ¶ Respōdeo ⁊ si frequenter assignet voluntati actum illuz: vt est pars imaginis: tñ aliqñ sibi assignat aliū: vꝫ dilectionē eiusdem obiecti: qd̄ est obiectū memorie ⁊ intelligētie: sicut appet. 15. de tri. c. 20 vl̄. 22. vnde potest inqt̄ sempiterna imutabilisqꝫ natura recoli: cōspici: cōcupisci: q̄ auctoritas posita ē supra di. 3. q. vlti. ibi em̄ expresse ponit trinitatē i memoria: intelligētia ⁊ volūtate vt habēt actū circa obiectū idē. s. veritatez increatā. sil̄r li. 14. c. 8. ponit trinitatē in mente: inquantuz meminit sui: itelligit se et diligit se. vtrūqꝫ etiā actū tangit simul. 15. de trini. c. 3. mēs ⁊ notitia q̄ se nouit ⁊ amor quo se notitiāqꝫ suam diligit: ⁊ bene cōcurrunt isti duo actus in voluntate nostra qꝛ ipsa amās obiectū amat ēt notitiam obiecti eiusdem: ⁊ ex amore obiecti mouet intelligentiā ad itelligēdū illud copulās ipsaz memorie de q̄ ipsa formet̄. ⁊ tenens eā in tali cōiunctione et ꝑ hoc in actuali intellectione vniꝰ obiecti Istorū aūt duorū actuū volūtatis in nobis principalior est ille q̄ est dilectio obiecti qꝛ ille est causa qñqꝫ dilectiōis actus. actus tñ alius. s. dilectio actus ē vl̄ior. qꝛ respectu ēt obiecti mali diligimꝰ actū. cognoscendi: lꝫ nō obiectū. sicut dicit Aug. 9. de tri. Neqꝫ ei vitioꝝ notitia nobis displicet. sꝫ vitia ip̄a nobis displicēt. diffinio intēperantiā: ⁊ hoc est verbū eiꝰ placet mihi diffinire lꝫ nō placeat mihi incōtinētia. volūtas igit̄ in nobis vt est pars imaginis representat volūtatē in deo nō quātum ad istū actū copulandi q̄ est volūtatis nostre. sꝫ quātū ad aliū actū inquātū. s. volūtas nr̄a ē ꝑncipiū ꝓducēdi actū circa idē obiectū qd̄ fuit mēorie ⁊ itelligētie

Ca. 10

nostre

nr̄e: qꝛ volūtas in diuinis est p̄nci
piū ꝓducēdi amorē adeq̄tuꝫ eēn
tie diuine q̄ est obiectū primū me
morie diuine intelligētie ⁊ volūta
tis. ⁊ ille amor ꝓductus est spūs
sctūs cui corrn̄det in nobis dile=
ctio ꝓducta q̄ dilectio frequēter
G ab Aug. vocat volūtas: sꝫ volun=
tas ꝓprie in nobis q̄ ē potētia nō
corrn̄det spūi. s. sꝫ vi spiratiue q̄ ē
in pr̄e ⁊ fi. ⁊ hoc ꝟm illū actū quo
volūtas in nobis ē p̄ncipiū ꝓdu=
cēdi amorē obiecti intellecti non
aūt p̄mo inq̄ꝫtū hꝫ ꝓducere amo
rem notitie genite. nullo aūt mō
inq̄ꝫtū est cā superior notitie ge=
M nite sic quidē vis spiratiua ē prin
cipiū ꝓducendi spm̄ sanctū in di
uinis: q̄ est amor essentie diuine ⁊
etiā amor notitie genite. lꝫ forte
ꝟm aliquē ordinē sꝫ non est vis si
illa spiratiua aliq̄ mō principiuꝫ
ꝓductiuū notitie genite qꝛ ⁊ si pr̄
in prio signo originis sit volēs ⁊
i scdo gignat: tn̄ volūtas pr̄is nō
H hꝫ rōnem p̄ncipij respectu illius
gignitiōis ꝟbi. sic igr̄ pꝫ: qūo pr̄
volēs generat filiū: ⁊ tn̄ nō volun
tate vt principio formali elicitiuo
gn̄atiōis. ¶ Tn̄ q̄ꝫtū ad intentio
Hē. q̄= nem Aug. de dilectiōe copulāte
li. 6. parentē cuꝫ ꝓle: dicit q̄dā doctor
q̄ illa dilectio copulās loquēdo
respectu actus sentiēdi ē inclina
tio facta in potētia ꝑ spēm sensi=
bilez. vn̄ ista q̄nq̄ q̄ ponit ille do
ctor: vꝫ obiectū sensibile spēm in=
clinationē factā: potētiā sentiēdi
⁊ actū sentiēdi ꝓbat ꝑ vnā aucto
ritatē aug. 11. de tri. c. 2. vel. 4. cū
enumerat Aug. q̄dā ad suū ꝓpo
situꝫ faciētia in fine sic. sensuꝫ in=
quiēs detinet oculoꝝ animi intē
tio. ecce ait ille: tertiū qd̄ em̄ deti
net sensuꝫ: nō ē nisi illa excitatio
ꝑ dictā inclinationē. vocat autez
eam Aug. ꝟm eū intētionē animi
causantis: qꝛ per ipsaꝫ fit sensus
animi intētus ad ꝑcipiēdū obm.
¶ Sꝫ istud nō est ibi ad intentio
nē Aug. qꝛ ibidē distiguēs ea ab
inuicē de intentiōe dicit q̄ tertiū
solius aīe est. igr̄ ꝟm eū illa inten
tio q̄ erat tertiū nō ē illa inclina=
tio vel excitatio ꝑ spēm. sil'r illud
tertiū attribuit volūtati illi: de q̄ L. 11.
dicit inferiꝰ q̄ volūtas hac atq̄ c. 4.
illac refert aciē mētis ⁊c. qd̄ nō vr̄
verꝫ de inclinatione: sꝫ tm̄modo
de voluntate ⁊ potentia anime.

Ad argumenta

principalia. ¶ Ad p̄mū cuꝫ dicit
Ricar. hoc mihi vr̄ ⁊c. nō hoc vr̄
Aug. q̄ velle pr̄is sit formal'r gi=
gnere: qꝛ dicit. 5. de trini. c. 14. vel
31. q̄ spūs sanctus ꝓcedit qūo da
tus: non quomodo natus. i. ꝑ mo
duꝫ volūtatis libere: nō ꝑ modū
nature: ⁊ iō opꝫ exponere Ricar.
q̄ ipse intelligat concomitāter.
¶ Ad aliud dico. q̄ inuidia nō so=
lū ē i subtrahēdo illa bona q̄ pn̄t
cōicari actu volūtatis imediate:
sꝫ q̄cūq̄ volēs pōt cōicare: ⁊ non
cōicat. pr̄ aūt volēs: lꝫ nō sicut p̄n
cipio elicitiuo vel ꝓductiuo gene
rat: vt dictū ē. ⁊ iō tꝫ argumentuꝫ
Aug. de inuidia. ¶ Ad tertiū di
co. q̄ nihil ē ibi inuolūtariū: ⁊ iō
gn̄atio filij nō est inuolūtaria. cō
cedo: sed tn̄ nō sequit' vltra. g̃ est
voluntate: vt principio elicitiuo.
multa em̄ facimꝰ: siue voluntate
p̄cedēte siue concomitāte: quoꝝ
principiū imediatū nō ē volūtas.

Distin. VII.

Circa istā dist. se
ptimā: q̄=
ro vtrū potētia generā
di in pr̄e fit aliq̄d ab=
Sco. sup primo sen.

solutum vel ꝓprietas pñs q̄ ꝓprietas pñs probo. Aug. 5. de tri. c. 6. eo pater est: quo est ei filius. ergo eo est pr̄: quo generat. ꝑbatio consequẽtie: q̄ ḡnatione est ei filius: ꝫ paternitate est pr̄. ḡ paternitate generat: vl̄ ꝫ deitate generat. ergo deitate est pater.

R **Respōdeo** Neutra ꝫ ꝫ ꝓtia vꝫ ꝫ q̄ ablatiuus cuꝫ ꝛbo ꝛ significat ꝓncipiū agẽdi: cū adiectiuo nominel ꝛcreto ꝛ significat principium formale ꝛcernẽs: nūc aūt nō opꝫ idẽ est quo formaliꝫ: tale: ꝛ quo elicitiue agit: ꝫ esse taleꝛ agere ꝑtant respectu suppoꝫ siti agẽtis: nec ēt illud additū ēt idẽ: q̄ ablatiuꝰ nō pōt ꝑstrui cū hoc ꝛ illo vnifoꝛmiter: ꝓp fallaciā figure dictiōis. ꝓto mō sibꝫ terminatio oñdit identitatē ꝛce ꝓtis cū hoc ꝛ cū illo: cū sit alius.

¶ Itez p rōnez actus ꝓprius ē a ꝓpria forma a gẽte: ꝫ ḡnare ē ꝓprius actus pñs. ḡ ꝛc. probatio maioꝛis tum q̄ ꝓpria forma dat esse. igiꝫ agere. tū q̄ si forma cōiꝛ effectus cōis q̄ cā ꝛ effectꝰ coꝛrident sibi inuicem: vlis vtꝫ particularis particulari. 2. phyꝫ t. c. 38. T. cō. 2. 10ꝰ. metaꝫ. t. com. 22. cozum. ꝛ 5. metaphꝫ. c. de causa.

¶ Itez mediū est eiusdē ḡnis cū extremis. ꝫ supposita: q̄ sunt extrema sunt relatiua. igiꝫ illō quo suppositum agit qō est medium inter ea: est relatiuum.

¶ Item potẽtia est eiusdez ḡnis cū actu: imo in diuinis sunt idez: ꝫ actus generādi est relatio vel relatiuū. ḡ ꝛ ꝓncipiū erit relatio vel relatiuū. ¶ Cōtra dama. ḡnatio ē opus nature: ꝫ nō est opus nature vt generāt is: q̄ natura nō generat. ḡ ē opus nature: vt ꝓncipij ḡnandi. ¶ Itē Hylarius de tri. li. 5. Ex ꝥtute nature in eādez finem naturā natiuitate subsistit filiꝰ.

¶ Itez magꝫ in lra. Pater nō est potens nisi natura. ꝛ loquitur de potentia generandi. ergo ꝛc.

Hic est opinio talis: q̄ illud quo pr̄ ḡnat ē eẽntia: ꝓp hãcrōnẽ: q̄ ḡnans assimilat sibi genitū in forma q̄ agit. filius aūt assimilat patri in esse ntia: nō in ꝓprietate. ḡ ꝛc. ꝛ declaratur rō: q̄ sicut in creaturis ꝓprietas individualis nō est ratio agẽdi: ꝫ natura i qua individua conueniūt. ita in diuinis ꝓprietas ꝑsonalis q̄ coꝛrídet ꝓprietati individuali in creaturis: non erit ratio agendi vel gignendi. Tho. prima ꝑte. 1. q. 41. arti. 5.

Cōtra istud arguit multi pl̄r. ꝓio sic: ois forma sufficiēter elicitiua alicuius actionis: ꝫ ꝑ se est: per se agit illa actiōe. Exēplū. si calꝰ ē sufficiēs cā calefactiua. calꝰ: ſeparatꝰ caleſa ceret. Albedo ēt ꝑ se ꝫ disgregare. ꝛ tō cū ꝑse ꝫ eē: vt in saꝫ cramẽto altaris: ꝑ se ꝫ disgregare. ḡ si deitas sit potẽtia ḡnatiua: ꝛ ꝫstat q̄ sufficiens sequit q̄ si ꝑ se sit deitas: q̄ ꝑ se generabit: deitas aūt ꝓprius ē in se aliquo mō: ḡ intelligat esse i ꝑsona q̄ deitas: vt deitas est ꝑ se eē: ita q̄ tres ꝑsone ipsa deitate per se sunt: non ecōuerſo. 7. de tri. c. 4. ois creatura ad se subsistit. quā to magis deꝰ. Et infra: hoc ē deo eē: qō subsistere. ḡ in isto ꝓmo si gno nature in q̄ intelligit deitas in se: añq̄ intelligat i ꝑsona: ḡnabit: ꝛ ita deitas sic cōsiderata distinguet a genito. ¶ Si dicat q̄ deitas nō ꝫ ꝑ se eē: nisi in ꝑsona. ꝛ tō non ꝑ se agit: ꝫ persona ꝑ se agit. ¶ Cōtra. argumentū ꝓbat oppositū: q̄ si calꝰ habens ꝑ se

Nota q̄ h̄ argumẽta effi caciaꝫ h̄it ꝫ opin. tho. ꝫ q̄ aliꝫ liter vidẽtur ſnie doctoꝛ. repugnare tō i. ferioꝫ ꝫ ipſius princi pia ſolũtur: ſed ad aliud ꝓpoſitū. c. 5. in fine.

Circa

esse participatū: ꝑ miraculū eēt ꝑ se: posset opari per se illaꝫ operationē: cuiꝰ est ꝑncipiū quo elicitiuū i supposito. ergo ipa diuia essentia q̄ est ꝑ se eē ex se: nō āt ꝑ se ꝑticipat eē: poterit ꝑ se eē agēs illa opatiōe: cuiꝰ ē ꝑncipiū q̄ elicitiuū i supposito: ⁊ ita stat argumētū. ¶ Itē scdo sic. ꝓducētꝫ et forme: q̄ producēs producit: eadē ē relo ad productuꝫ. hoc accipit a phō. 2. phy. ⁊. 5. metaphy. vbi vult ꝙ ad idē genꝰ cāe ⁊ ꝑncipij pertinēt ars ⁊ edificator. ꝗ ad idē genus ꝑncipij pertinent producens ⁊ illd quo producēs producit. ⁊ ita si eēntia sit qua pr̄ generat: habebit eēntia relonem realē ad gēitū. hoc falsuꝫ ē. ꝗ ⁊c.

B

t.c.38. ⁊.50. t.cō.2 ⁊.j.

¶ Itē tertio forma inquātū ē in q̄ assimilant̄ generās ⁊ genitū: ñ hꝫ vnitatē nisi rōnis: sicut accipit a Dama. lib. j. c. 8. ergo nec entitatē nisi rōnis: ergo ꝑm hoc nō ē ꝑncipiū elicitiuū actionis realis.

C

¶ Itē quarto forma nō est principiū agēdi: nisi inquātū agens ē in actu per eā. nō est aūt in actu ꝑ ipam nisi inquātū ē in ipso: nō est āt in ipso nisi vt est hec. ꝗ vt ē hec est principiū. ¶ Itez quinto productio ꝑ priꝰ est distinctiua q̄ꝫ assimilatiua: qd ptꝫ: qꝛ oīs productio ē distinctiua: nō aūt oīs ē assimilatiua. ergo forma q̄ ē ꝑncipiū ꝓductionis: priꝰ est principiū eiꝰ iquātū forma est distinctiua q̄ꝫ iquātū est assimilatiua ipa aūt ē distinctiua inquātū hec. assimilatiua inquātū forma. ꝗ priꝰ ē ꝑncipiū ꝓductiuū inquātū forma. ¶ Itē istat ꝯ probationē argumēti positōis tū quia i augmētatiōe carnis calor ē ꝑncipiū actiuū ꝑm phm scdo de aīa: ⁊ tñ illo gñat caro a iata silis gñati i forma vegetatiua. tū qꝛ brutū generās brutū assimilat̄ ei in spē: ⁊ tñ forma specifica bruti nō est principiū generādi: sꝫ potētia vegetatiua. igr̄ maior videt̄ eē falsa.

2. de aīa tex. c. 2. ⁊ alibi hēt

D

t.c.50.

⁊ circiter.

Aliter dr ꝙ gñationis i diuinis oꝫ dare aliqd ꝑncipiū positiuum quia actio ē positiua. nō sunt āt positiua i diuis ꝑsonis nisi eēntia ⁊ relatio. relo āt nō ꝑt eē ꝑncipiū illiꝰ ꝓductionis: qꝛ relo non ē ꝑncipiū nec terminꝰ motꝰ ex. 5. phy. ergo eēntia: sꝫ essentia ꝑm se ꝯsiderata ē indeterminata ad plures ꝑsonas ⁊ ad actiōes pluriū ꝑsonaꝝ. ꝗ opꝫ: qd ad hoc ꝙ ipsa sit ꝑncipiū determinate actiōis: ꝙ determinet̄. determinat̄ aūt ꝑ relationē. ⁊ iō relo ponit̄ ꝑncipiū: non elicitiuū sꝫ determinatiuū. ¶ Ad hoc ēt adducit̄ ꝯfirmatio ex creaturis: vbi eadē forma dat actū ꝑmū ⁊ scdm. sꝫ determiatur ad hunc ⁊ illā ex diuersis respectibus quad ꝑmū determinatur ex respectu ad subiectū: ⁊ ad scdm ex respectu ad obiectū.

Cōtra idetermiatio ē duplex. Quedā ē potētie passiue: vt indeterminatio materie. ⁊ q̄dā potētie actiue illimitate ad plures effectꝰ. Exēplū sicut sol ē indeterminatꝰ ad producēdū multa aīalia non ꝙ aliquā formā recipiat vt agat: sꝫ qꝛ hꝫ ꝟtutē ꝓductiuā illimitatā alqd aūt ē indeterminatū indetermiatione materie opꝫ ꝙ recipiat aliquā formā ad hoc vt agat. qꝛ ñ ē in actu sufficiente ad agēdū. sꝫ qd ē indeterminatū indetermiatione potētie actiue ē ex se sufficiēter determinatū ad ꝓducēdū quēcūq̄ istoꝝ effectiuū ⁊ hoc si passim dispositū sit approxima

E

F

tũ vbi requirit̃ passum vel ex seip so vbi nõ requirit̃ passum. ꝓbatio si tale actiuũ esset de se determinatũ ad vnũ effectũ: posset de se sufficiẽter ꝓducere illũ. sz si est ideterminatũ ad hoc ⁊ ad illd̃ ex tali illimitatiõe nulla tollit̃ ꝑfectio cãlitatis ei⁹ respectu talis effect⁹ sed tm̃ causalitas addit̃ respectu alteri⁹. igr̃ ita põt ꝓducere istd̃ ⁊ illud sicut si eẽt tm̃ isti⁹ ⁊ ita nõ requirit̃ aliqd̃ determinãs. Ad ꝓpositũ. essentia diuina nõ est ꝑncipiuz indeterminatuz indeterminatiõe materie. igr̃ sine determinatione alteri⁹ q̃si ꝑncipij actiui erit simpliciter determinatũ determinatiõe q̃ requirit̃ ad agẽdum ita ꝙ non requirit̃ aliquid aliud.

¶ Vñ ꝑt sic formari rõ. qd̃ est indeterminatũ ad plura ideterminatiõe potẽtie actiue ex se ẽ sufficiẽs ad qd̃libet illoꝝ ꝓducẽduz nec idiget aliq̃ determinante vel actuãte: sz essentia diuina tm̃ hz ideterminationẽ potẽtie actiue al'seẽt imꝑfecta. g̃ ⁊c. minor pz ex dictis. ¶ Cõfirmat̃ qꝛ talis ideterminatio ꝑncipij actiui lz sit ad disparata nõ tm̃ est ad cõtradictoria sz determinate ad alterã ꝑtẽ ꝯtradictiõis respectu cuilibet istoruz disparatoꝝ. nulla aũt ideterminatio ꝓhibet ex se determinate agere nisi q̃ aliq̃ mõ eẽt ad ꝯdictoria vt ad agere ⁊ non agere. ergo ⁊c.

¶ Hic nota ꝙ indeterminatum determinat̃ seipõ. alioq̃n esset ꝓcessus in infinitũ: qꝛ ⁊ illa q̃b⁹ determinaret̃ ꝑ alia. ⁊ illa alia per alia. ¶ Cõtra. ꝙ ex se determinatur ad vnũ oppositoꝝ est incompossibile alteri. ¶ Itẽ g̃ in q̃libz determinat̃ ad aliud. ¶ Respõdeo de ꝯtradictorijs tz. ¶ Ad scd̃m in quolibet est determinatuz.

¶ Itẽ scd̃o quãdo aliquod ꝑncipiũ actiuuz est ideterminatũ ad aliquos duos effect⁹ nõ ex equo sz sz ordinẽ naturalẽ ex se sufficienter determinatũ est ad primũ illoꝝ. ⁊ posito ꝑmo est determinatũ ad secũdũ: eẽntia aũt diuia nõ est ideterminata ad istas duas ꝓductões ex eq̃ sz ꝑ ꝑus se hz ad generationẽ. igr̃ est ex se sufficiẽter determinata ad vtrũq̃: qꝛ ex se ꝑmo ordine originis ad ꝑmã ⁊ illa posita ẽ determiata ad scd̃az ⁊ ita in nullo signo origis ẽ ideterminata ad vtrãq̃ quasi tũc eliciẽdam.

¶ Itẽ tertio: potẽtia gñandi significat ꝑncipiũ act⁹ eliciẽdi a supposito hñte istd̃ ꝑncipiũ: igit̃ duplicẽ relationẽ ꝯnotat. vnã ꝑncipij ad actũ. aliã ꝯnotat act⁹ ad suppositũ. qd̃ est dicere. cõnotat relationẽ ꝑncipij quo ad actũ et cõnotat relationẽ actus ad ꝑncipiũ qd̃: ⁊ forte tertio cõnotat relationẽ ꝑncipij quo ad ꝑncipiũ. qd̃ siue sint due vl' tres relatiões nulla tm̃ est nisi rõnis ꝑꝑ idistinctionẽ extremoꝝ. ꝑma competit nature ꝑncipiãti vt fundamẽto ꝓximo. Qd̃ g̃ dicit Boeti⁹ ꝙ ad intra est rõ ꝑncipij originalis: veꝝ est respectu ꝑsone originate: sed nõ respcũ originatiõis: sic actus originãdi: nisi sm̃ rõnem tãtum.

¶ Itẽ tertio relatio est rõ ⁊ forma suppositi agẽtis. igr̃ si ẽ determiatiua ꝑncipij q̃: hẽbit duplicẽ rõnẽ principij respectu generationis. vnã iquãtũ est rõ agentis: ⁊ aliaz inquantum est rõ determinatiua principij agendi. ⁊ sic ipsa mediabit inter seipsam ⁊ actionem.

¶ Itẽ q̃rto sic. natura: vt natura ponit̃ ꝑncipiũ elicitiuũ isti⁹ actionis. ipa aũt vt natura: nõ ẽ determinabilis sz Dam̃. li. 3. c. 6. ꝓpric

Idẽ li. 1. c. 10

tates determinãt hypostases nõ naturã vt natura. igr̃ nihil est determiatiuũ p̃ncipijq̃: vt ẽ p̃ncipiũ quo: sed tãtum principij agẽtis.

¶ Itẽ q̃nto relatio ꝑm istũ magistrũ tm̃ rõne differt a fundamẽto ergo nõ põt esse p̃ncipiũ determinatiuũ ad actũ realẽ: aliquo mõ distinctũ ab essentia: qꝛ nihil ꝯcurrit ad rationez alicuius principij respectu actiõis realis: nisi reale.

¶ Itẽ sexto qđ đr đ relatiõe determinatiua in creaturis vr̃ eẽ falsuz qꝛ calor ex se nõ ꝑ aliquẽ respctũz mediũ est fundamẽtũ huiꝰ respectꝰ: potẽtie calefactiue: nõ opz ẽt ꝙ determinatio ad actũ p̃mũ ⁊ secundũ fiat ꝑ respectꝰ: qꝛ eadẽ forma absoluta dat actũ p̃mũ absolutũ ⁊ scđz ⁊ ñ respectiuũ: ⁊ ẽt p̃ncipium agendi est absolutum: et non respectiuum.

Ad qõnẽ igr̃ rñdeo distinguẽdo de potẽtia. ¶ Uno mõ đr potẽtia logica: q̃ dicit modũ ꝯpositiõis fcẽ ab itellꝛu: ⁊ ista notat nõ repugnãtiã extremoꝝ de q̃ dicit phs. 5. meta. c. de potẽtia. Illđ est possibile cuiꝰ ꝯ̃riũ nõ ẽ de necessitate veꝝ ⁊ ⁊ si hoc mõ q̃rat̃ de potẽtia generãdi i diuis: dico ꝙ ip̃a ẽ possibilis ꝯparãdo gñationẽ ad quẽcũq̃ actũ nõ repugnãtẽ gñatiõi. ⁊ tũc possibilitas est p̃ris vl̃ dei ad hoc p̃dicatũ: qđ ẽ gñare: qꝛ isti termini nõ repugnãt. ipossibilitas aũt est ꝙ filius vel spũs sanctus generent: quia isti termini repugnant.

¶ Et si q̃rit̃: q̃d ẽ potẽtia generãdi in diuis isto mõ? ¶ Rñdeo nõ opz dare aliqđ p̃ncipiũ: q̃ aliq̃s sit potẽs gñare. sufficit em̃ sola nõ repugnãtia terminoꝝ: sicut si ante mũdi creationẽ: mũdꝰ nõ solum nõ fuisset: sz ꝑ ipossibile deꝰ ñ fuisset: ⁊ icepissz a se eẽ. ⁊ tũc fuissz potẽs creare mũdũ: si fuissz itell's aliq̃s añ mũdi creationẽ componẽs exẽplũ hãc: mũdꝰ erit: hec fuisset possibilis singulis: qꝛ termini nõ repugnarẽt: nõ tñ ꝑꝑ aliqđ p̃ncipiũ in re possibili nec ꝑꝑactiuũ sibi correspõdẽs nec mõ illa. mũdꝰ erit. fuit. possibilis formal'r loquẽdo de potẽtia dei sz potẽtia q̃ erat nõ repugnantia istoꝝ terminoꝝ: qꝛ isti termini nõ repugnarẽt. lz istã nõ repugnãtiã ꝯcomitaret̃ potẽtia actiua respcũ huiꝰ possibilis. ¶ Alio mõ đr potẽtia diuisa ꝯ̃ actũ ista nõ est in deo Relinquit̃ igr̃ potẽtia realis q̃ đr p̃ncipiũ agẽdi vel patiẽdi: vt ꝓximũ fundamẽtũ relationũ: qꝛ hoc nomẽ potẽtia: nõ est abstractũ vltimata abstractiõe: sz ẽ ꝯcretũ cõcretiõe ad fundamẽtũ. lz nõ ꝯcretiõe ad subiectũ. de qua multiplici abstractiõe in relatiuis: dictũ ẽ supra di. 5. q. 1. ar. 2. Hic aũt tãtũ mõ q̃rit̃ de potẽtia agẽdi: ⁊ tũc distinguit̃ ꝙ hoc nomẽ potẽtia põt sumi: vl̃ ꝓ eo qđ ꝑ se significat: vl̃ ꝓ eo qđ cõnotat: qđ est ꝓximum fundamẽtũ talis relatiõis. ¶ Primo mõ accipiẽdo: dico ꝙ potẽtia significat relonẽ: sic̃ potẽtialitas vel p̃ncipiatio: ⁊ hoc mõ q̃stio nõ hz difficultatẽ: qꝛ potẽtia generãdi in diuinis dicit eẽntial'r relationẽ. ¶ Scđo mõ est difficultas qõnis q̃rẽdo q̃d sit illđ absolutũ: qđ est fundamẽtũ ꝓximũ istius relatiõis. ⁊ tũc loquẽdo semꝑ p̃cise de potẽtia actiua siue ꝓductiua de qua est mõ sermo: distinguo vlteriꝰ de potẽtia denominatiue sumpta: ꝙ aliqñ sumit̃ ꝓ suo fundamẽto p̃cise: aliqñ aũt ꝓ ip̃o cũ oibꝰ alijs: q̃ ꝯcurrũt ad hoc vt possit elicere actũ q̃. s. req̃runt̃ ad rõnez potẽtie ꝓpinque. cuiusmodi sunt

(in creaturis) appropriatio passi
ripedimẽti remoto. P Ista distin
ctio vltima: potẽtie accepte p fun
damẽto passe: vt̃ p ipo cũ alijs ol
t.c.10. bo p̃currẽtibus: accipit a pho. 9.
2 circi= metaphysice. diffinito ãt potẽtie
ter. actiue quã põit. 5.t.9.me. ẽ potẽ
t.c.17. tie actiue primo mõ sumpte. potẽ=
t.c.2. 2 tiã ãt scõo mõ sumptã exprmit ipe
inde. manifeste. 9.met.c.4. Qm̃ inquit
t.c.10. aliqd possibile: 2 qñ 2 quo 2 qcũq;
alia necesse est adesse l diffinitiõe
zsubdit. Tales potẽtias. s. irratio
nales necesse ẽrt possint qñ passi
uũ actiuũ appropinquant hoc q̃
dẽ facere illud vero pati. ¶ Et si
obijcaf 2tra cũ q̃ iste irratiõales
possunt impediri. hoc excludendo
dicit. nullo mãgo exterioꝝ. phibẽ
te adiũgere nihil adhuc opꝫ. po
tẽtiã em̃ hyvt est potẽtia faciẽdi.
est aũt nõ oino sz habẽtiũ aliq̃ mõ
in q̃bus excludunt q̃ exteri⁹ phi
bẽt remouẽt em̃ hoc eorum que
in determinatione opponunt q̃
damvult dicere q̃ quedam perti
nentia ad diffinitionem potentie
actiuevt potẽtie excludunt impe
dimentũ. ergo potẽtia actiua (bi
secũdũ eũ accipitur cũ omnib⁹ cõ
currentibus ad possibilitatem p̃
pinquam agendi.

Loquẽdo tũc 6 po
tẽtia
s. de primo fundamẽto istius re
latiõis precise sumpto dico q̃ po
tẽtia generãdi patris non est re
latio sed aliquid absolutum.

¶ Partem negatiuã. pbo. P primo q̃ omnis relatio videtur eque
naturaliter respicere suũ ꝓpriuz
correlatiuũ. ergo relatio spirãtis
suum ꝓprium correlatiuuz sicut
relatio generãtis suum. non di
stinguuntur autem in diuinis. p
ductiões per modum nature vo
luntatis nisi quia principiuz quo
p⁹ducẽs p⁹ducit aliter 2 alr se
hz ad p⁹ductionẽ 2 p⁹ductũ: q2
hec naturaliter hec libere. ergo non
essent tũc due ꝓductiones forma
liter distincte per modũ nature 2
voluntatis. P Scõo q2 tũc eadem
relatio esset principiũ suũ ꝓpriuszq2
in patre non est nisi vnica relatio
ad filiũ. zilla est per se quo respe
ctu gñatiõis q̃. s. gñatio est eadem
relatio sz alr nominata. ergo 2c.
P Tertio q2 tunc paternitas esset
simplr pfectior filiatione. pbatio
cõsequentie dupliciter. P primo q2
illud quo. p⁹ducẽs p⁹ducit si nõ est
eiusdẽ rõnis cũ. p⁹ducti forma cõ
tinet eã virtualr 2 est pfectior ea.
ergo si paternitas est quo pr̃ agit
mõ eiusdẽ rõnis cũ filiatiõe cõti=
net filiationẽ virtualr 2 est perfe=
ctior ea. P Scõo q2 filiatio nõdat
filio q̃ agat: nihil em̃ nec ad intra
nec ad extra p⁹ducit filius filia=
tione. ergo si pr̃ paternitate a git
formaliter paternitas erit aliq̃d
perfectius filiatione.

¶ Partẽ affirmatiuã solutiõis p
bo. primo sic. quod est pfectionis
in principio productiuo nõ tollit
ab illo rõnem principij ꝓductiui
sed cõmunicare se in idẽtitate
numerali 2 adequata cõicatione
sibi ponit pfectionẽ in ꝓncipio ꝓ
ductiuo. ergo hoc nõ tollit ab ali
qua rõnem principij ꝓductiui. sz
si deus (p impossibile) generaret
aliũ deũ: ille alius tertiũ deitas
poneret ꝓncipiũ ꝓductiuum alte
rius: 2 nõ relatio. 2 tũc deitas non
cõicaret se in identitate numera=
li: nec cõmunicaret se cõicatione
adequata sibi in ratione princi=
pij productiui: quia deitas posset
esse principium alterius cõicatio
nis: puta facte p impossibile a se

cūdo deo. ergo cū modo deitas cō
municet in identitate numerali:
⁊ cōicatione adequata sibi: ita ꝙ
deitate non pōt esse alia cōicatio
numero eiusdē rōnis cum ista se=
quit ꝙ multo magis mō ponetur
absolutū esse ꝑncipiū ꝓductiuū
q̄ tūc poneret. Breuiter si for=
ma cōmunicaret nō eadē nume=
ro: nec adequata ipsa poneretur
ꝑncipiū cōicādi. igr̄ si mō ꝑfectiꝰ
cōicet ipa vel aliq̄d ꝑfectiꝰ erit
ꝑncipiū cōmunicādi illo modo.
¶ Exēpluz istiꝰ est. si calor in igne
cōicaret se eūdē numero ligno et
cōicatiōe adeq̄ta: ita ꝙ iste calor
nō posset esse ꝑncipiū alteriꝰ cale
factiōis: nō negaret calorez ignis
esse ꝑncipiū ꝓductiuū caloris in
ligno: cū mō de facto ponat calor
esse ꝑncipiū illiꝰ. ⁊ hoc cū duplici
imperfectiōe opposita duplici ꝑ=
fectiōi hic supposite: qr nūc est ibi
diuersitas caloris cōicati: ⁊ cōica
tio nō est adeq̄ta: hic aūt eēt idē=
titas caloris: ⁊ cōicatio adeq̄ta: ⁊
tn̄ illa hypotesi posita lignū calo
re nō posset calefacere. nō em̄ se:
qr accipit calorē calefactiōe: q̄ est
ab hoc calore: ⁊ tūc prius haberet
calorē q̄ haberet calorē: nec aliō
qr ista calefactio ligni ponit ade=
quata illi calori in ratione ꝑncipij
actiui. ¶ Ita intelligendū est in ꝓ
posito ꝙ illō qd̄ poneret esse ꝑn=
cipiū alterius cōmunicationis: si
cōmunicatio fieret in diuersitate
numerali: ⁊ nō adequata: illō idē
debet modo poni principium: qn̄
sit communicatio eiusdē: ⁊ ade=
q̄ta ꝑncipio productiuo. ¶ Scdo
ꝓbo idē sic. aliq̄d absolutū est ter
minus formalis generatiōis. ergo
aliquid absolutū est ratio forma=
lis qua agens agit. antecedēs ꝓ
batū est di. 5. q. 2. ꝑma rōne cōtra
ꝑmā opinionē. ꝓbo ꝯsequētiā: qr
impossibile est agēs cōicare termi
nū formalē ꝓductionis: nisi agat
forma equeꝑfecta: si agit vniuoce
vel ꝑfectiori: si equiuoce. in diui=
nis aūt nihil est ꝑfectiꝰ absoluto
qr absolutū est formaliter īfinitū
relatio autem non. ergo ⁊c.

Huic rōni istat ꝙ ꝯse
quētia tm̄
vz, in gn̄atione vniuoca. hec autē
probatur esse equiuoca. ¶ Tū ex
parte ꝑsonaꝝ. ¶ Tū ex ꝓductio=
nibus. ¶ Tum ex ratione differē
tie specifice.

¶ Prima via sic. paternitas ⁊ filia
tio differūt spē. ergo ꝑsone ꝯstitu
te ꝑ eas. antecedēs ꝓbat: qr diffe
rūt ꝑm quiditates: ⁊ talis est diffe
rentia specifica. tum qr sunt puri
actus. differētia autē actꝰ ⁊ forme
est specifica. cōsequētia ꝓbatur.
¶ Primo: qr non maior distictio ē
in principijs q̄ ꝑncipiatis. ¶ Se=
cūdo qr eadē est dr̄ia formaliū cō
stituētiū ⁊ ꝯstitutoꝝ. ¶ Tertio qr
eadē est dr̄ia eoꝝ ꝑm q̄ ꝑcise aliq̄
differūt. ⁊ ipoꝝ differētiū. ¶ Quar
to qr relatiōes sunt idem essentie
diuine sicut persone. igitur pro=
pter istud non negabitur diffe=
rentia specifica personaruz sicut
nec relationum.

¶ Scda via de ꝓductionibus ar
guit sic. si productiones differūt
specie. ergo ⁊ producta. antece=
dens pz: qr in diuinis non est pro
ductio nisi vnica vnius rōnis. ꝯn̄a
probatur. ¶ Tuz qr alr̄ non esset
proportio productionū ad ꝓdu=
cta. ¶ Tum secūdo: qr productio
nes sunt eiusdē rationis cū produ
ctis. ¶ Tum quia potentie alteriꝰ
rōnis requirunt obiecta alterius
rationis. ergo si ꝓducerēt sua ob
iecta producerēt ea alteriꝰ ratio=

nis. ergo sicut itell's ⁊ volūtas ꝑ=
supponūt bonū ⁊ verū formal'r di
stincta. ita ꝓducerēt terminos for
mal'r distinctos vel erūt quib⁹ ter
mini sicut distincti ꝓducuntur.
¶ Tertia via de dr̄ia specifica
arguit sic. dr̄ia. specifica vr̄ eē per
fectior q̄ dr̄ia numeralis. qd̄ ꝓ=
batur qꝛ distinctio specierū ē de
perfectione vniuersi non aūt di=
stinctio indiuiduorū. ergo dr̄ia
specifica sicut perfectior videtur
esse ponenda in diuinis.
¶ Ad ista. siue gn̄atio ponat' eq̄
uoca siue vniuoca rō non īfringi
tur: qꝛ ī eq̄uoca gn̄atiōe opꝫ ꝑn=
cipiū productiuū esse ꝑfectiꝰ for
ma terminātē. nihil aūt in deo est
ꝑfectius absoluto ⁊ spāliter nul
la relatio ꝑfectior. absurdissimū
em̄ videt dicere ꝙ rel'o cōtineat
virtualiter essentiā diuinam.
¶ Conclusio tamē ad quā indu
cunt iste rōnes. s. de gn̄atione eq̄
uoca vr̄ eē falsa qꝛ cū in prio ter=
mino gn̄ationis. s. in ipso produ
cto ꝯcurrāt duo. s. natura ⁊ rel'o
ꝓpria ipsiꝰ producti qua ē hec.
aut gn̄atio dr̄ equiuoca vel vni=
uoca a termino formali gn̄atio=
nis. aut a formali proprio ip̄i sup
posito producto. Si ꝑmo modo
cū natura q̄ est terminꝰ formalis
huiꝰ productionis sit eadē ī pro
ducēte ⁊ producto sequit' vniuo
catio qꝛ ꝑfectissima similitudo.
Si scd̄o mō. ergo nulla gn̄atio ē
vniuoca: qꝛ nullū genitū in sua
forma indiuiduali assimilatur gi
gnenti. ¶ Hoc ēt arguit' alio mō
⁊ est idē quasi qꝛ generatio ⁊ est
distinctiua ⁊ est assimilatiua. per
fectior aūt rō in ea est ꝙ sit assi=
milatiua q̄ distinctiua qd̄ appet
qꝛ sic est a forma sub rōne forme
nō sub rōne qua hec. ⁊ rō forme
est ꝑfectior ī supposito ista dr̄ia
diuiduali. si ei ꝑfectiꝰ ē in gn̄a=
tiōe ip̄am eē assimilatiuā. ꝗ s̄m
hoc gn̄atio dr̄ eē vniuoca vl' eq̄=
uoca. Si ei diceret tal' vel tal' in=
quātū ē distictiua q̄libet eēt eq̄uo
ca qꝛ q̄libet distiguit ⁊ hec ē im=
ꝑfectior rō in gn̄atione qꝛ ꝯuenit
imꝑfectissime gn̄ationi. ergo per
hāc nō distinguit' vniuoca ab eq̄
uoca. Ergo ad propositū cū gn̄a
tio sit assimilatiua q̄tenꝰ eadē na
tura cōicat' distinctiua quatenꝰ ē
geniti distincti a gn̄ante disticto.
sequit' ꝙ penes naturā gignētis ⁊
geniti sit vniuocatio ⁊ nō penes
distinctionē eoꝝ. s. gignētis ⁊ ge=
niti. ¶ Tertio applicat' ad ꝓpo=
situm qꝛ si ille due dr̄ie īdiuidua
les q̄ sunt primo diuerse consti=
tuunt ꝓducta nō primo diuersa
sꝫ inter q̄ est gn̄atio vniuoca ꝑꝑ si
militudinē in natura. si iste dr̄ie ī
diuiduales eēnt spēs alteriꝰ ge=
neris adhuc nō cōstituerēt distin
cta tanta distinctione quāta eēt
earū in suo genere: qꝛ tūc differē
tie indiuiduales cōstituerēt pri=
mo diuersa. Qd̄ aūt cōstituta mō
nō sunt primo diuersa hoc est ꝑꝑ
naturā in qua natura indiuidua
cōueniunt: ita ēt tūc cōuenirēt in
eadē natura lꝫ differētie cōstituē
tes essent species alterius gene=
ris. igit' tūc constituta essent eius=
dem speciei sicut modo.

Ad argumenta

igr̄ in oppositū. ¶ Ad ꝑmū dicē=
dū ꝙ nō est ibi ꝓprie genꝰ nec spe
cies: nec dr̄ia specifica. sꝫ bn̄ ꝯce=
do ꝙ pr̄nitas ⁊ filiatio sunt rel'o=
nes q̄si alteriꝰ spēi ⁊ alteriꝰ rōnis
qꝛ sunt opposite ⁊ fundate supra
vnitatē imediate sicut silitudo vl'
equalitas. magis ēt distinguitur

pr̄nitas a filiatione q̄ꝫ pr̄nitas a pr̄nitate. Sꝫ cū infers. ergo ꝯstituta sunt alteriꝰ rōnis quasi specifice nego ꝯn̄tiā. ¶ Et pp ꝓbationē ꝯn̄tie notādū est ꝙ aliqua dn̄r aliqn̄ magis distingui pp eorū minorē cōuenientiā in aliquo genere. aliqua pp maiorē repugnantiā vel incōpossibilitatē eorum sicut ꝯ̄ria magis dicunt̄ distingui vt albū ⁊ nigrū q̄ꝫ disperata vt hō ⁊ albū sꝫ hoc mō nō ē ꝓprie dictū aliqua magis distingui: plus em̄ ꝓprie distinguunt̄: q̄ minus cōueniunt in aliquo genere: ⁊ ita distincta gn̄e gn̄alissimo plus distinguunt̄ q̄ꝫ ꝯtraria: q̄ sunt eiusdē gn̄is: lꝫ ꝯ̄ria magis repugnēt. vn̄ vl̄r quāta est distinctio. i. repugnātia ꝯstituentiū vel formal̄r distinguētiū: tanta est ⁊ ꝯstitutoꝝ: qꝛ si albedo ⁊ nigredo sunt incōpossibilia ⁊ ꝯstituta per ea sunt incōpossibilia: ⁊ ita est in ꝓposito quāta em̄ ē incōpossibilitas pr̄nitatis: ⁊ filiatiōis: ꝓpter quā pr̄nitas nō est filiatio: tanta est ⁊ pr̄is ⁊ filij: ita qđ pr̄ nō est filius. Sꝫ primo mō accipiēdo: nū q̄ꝫ distinguētia cōueniūt tantum quantū cōueniūt: q̄ p illa distinguunt̄: sicut pꝫ p oīa distinguentia discurrendo. dr̄ie em̄. specifice nō includūt genꝰ in quo conueniāt. spēs aūt distincte p eas iclu dunt genꝰ in quo ꝯueniūt. ⁊ ō ē: qꝛ distinguētia aliq̄d p̄supponūt in ipsis distinctis: qđ ipsa distinguētia nō includūt in suo intell̄u distincta tn̄ p ea includūt illđ iō distincta ꝯueniūt in illo: distiguētia aūt ea nō cōueniunt in illo.

¶ Unde dicit Cōmētator. 1. phy. cōmento. 52. ꝙ aliqua sunt ꝯ̄ria s̄m formā nō aūt s̄ꝫ subiectū. vt singularia q̄ in subiecto ꝯueniūt idem em̄ subiectū substat vtriq̄ꝫ. ¶ Et p hoc pꝫ ad argumēta ⁊ ad ꝓbatiōes cū d̄r de principijs ⁊ p̄ncipiatis. Dico ꝙ maior distictio. i. maior nō ꝯueniētia: hoc ē ī paucioribꝰ ꝯueniētia: pōt eē p̄ncipiorū q̄ꝫ p̄ncipiatoꝝ: sicut dr̄ie specifice: q̄ sunt p̄ncipia spēꝝ: nō ꝯueniunt in gn̄e: in quo ꝯueniūt ipse spēs: ⁊ ita ēt ē de differētijs indiuidualibꝰ ⁊ indiuiduis respectu nature specifice. ¶ Per idē pꝫ ad illđ de formalibꝰ ꝯstitutiuis ⁊ de p̄cise distinctiuis. i. oībꝰ. n. ē falsū ꝙ quāta ē distinctio vel dr̄ia formaliū ꝯstituentiū. tāta sit dr̄ia cōstitutorū. ¶ Sꝫ adhuc pondero argumētū: qꝛ iste rel̄ones ī ꝓposito sunt subsistētes. igr̄ tātā dr̄ia hn̄t inq̄ꝫtū subsistētes: quātā hn̄t in rōnibus ꝓprijs. subsistētes aūt sunt psone. igit̄ tantā dr̄iaꝫ hn̄t psone quantā hn̄t rel̄ones. ¶ Preterea aliq̄ dr̄ia formali differunt psone: ⁊ nō nisi dr̄ia illa: q̄ est relationū: qꝛ nullā aliā hn̄t q̄ꝫ istā: q̄ est relationū. ista aūt: q̄ est rel̄onū est specifica. ergo ista erit specifica vel nulla. ¶ Ad ista rn̄deo ad primū ꝙ lꝫ rel̄ones sint subsistētes tn̄ psone nō tm̄ includunt rel̄ones sꝫ ipsaꝫ naturā in q̄ subsistūt. rel̄ones aūt nō includūt formal̄r ipsaꝫ naturā. in aliquo igit̄ formal̄r ꝯueniūt psone in quo nō ꝯueniūt rel̄ones formal̄r. ⁊ ideo hic nō est tāta distinctio sicut ibi ¶ Ad scđm dico. ꝙ nō sequit̄. istꝫ p̄cise psone distinguunt̄. ⁊ ista distinguunt̄ spē. ꝯ psone distinguūtur spē. sicut nec de differētijs indiuidualibꝰ respectu idiuiduoꝝ Et cū dicis. tunc nulla erit dr̄ia distinctoꝝ: cū nō sit illoꝝ illa q̄ ē distinctoꝝ nec aliq̄ alia p illa. Dico ꝙ p ista pōt eē distictio distin-

ctoꝝ, r aliqua alia ꝑ sit illa distinctio ꝓ vel distinguētiū. r mior si cut p dñas indiuiduales ē aliꝗ distinctio ipoꝝ alia ꝑ ipsarū differētiarū qꝝ dñe sunt ꝓio diuersę. sꝫ distincta nō sunt ꝓio diuersa. sed tātū sunt distincta numero in eadē specie. Ita hic in ꝓposito ꝓ relones distinctas i spē vel quasi ghe quib⁹ tñ inquātū sunt distinctiue: accidit distingui spē: ꝑ alia distingui ꝑsonal'r tātū: in eadē specie siue in eadē natura.

R

¶ Ad secūdā viā de ꝓductionibus: nego ꝓtiā: qꝝ hic ex ꝑfectione ist⁹ nature ꝑ esse aliꝗ ꝓncipia ꝓpria ꝓpria alteri⁹ rōnis: cōicatiua tñ ipi⁹ ēcntie: qꝫ nō ⁊tingut in aliꝗ natura imꝑfecta: r pp distinctionē ist⁹ ꝓncipioꝝ formaliū ꝑ ē ꝑductiōes alteri⁹ rōnis: r tñ ꝓducta vni⁹ rōnis pp vnitatē termini formal'. s. nature q cōicat ꝑ Cū ꝓbat illa ꝓtia ꝓ ꝓpositionē. Dico qꝝ ꝓpositio illa ꝓductiōis ad terminū formalē ē: qꝝ p ipam cōicat tm⁹ formal': sꝫ ñ re ḡrit tal' ꝓ positio: qꝝ ꝓductio sit vni⁹ rōnis: si tm⁹ formal' sit vni⁹ rōnis: qꝝ ꝓductiones ꝑ distingui ꝓ rones suas formales al'r ꝑ ex termis formalib⁹. sicut ꝑ ex ꝓtiꝑ ꝑ ꝓpositionib⁹. ꝑ Exēplū huiꝰ ē: qꝝ quādoqꝫ forma eadē ꝑt acqri mutatiōib⁹ alteri⁹ rōnis: sicut idē vbi ꝓ modū localē sup magnitu

t.c. 21. dinē rectā r circularē: q motꝰ ita

c inde. sunt alteri⁹ rōnis: qꝝ nō ſūt cōpabiles sꝫ phꝫ. 7. phy. ita eēt si eadē sanitas posset induci imediate ab arte r imediate a nā. ꝑ Cū ꝓ bat illa ꝓtia. sco ꝓ hoc qꝝ ꝓductiones ſūt eiusdē rōnis cū productis. Dico qꝝ q ad hoc sunt eiusdē rōnis: qꝝ sicut ꝓductiones ſūt relones: ita ꝓducta sunt relata ua: sꝫ producta sunt subsistētia i aliꝗ vna natura: r ꝓductiones formal'r nō sunt ꝓpositā subsistētia i illa nā. iō ꝓducta ꝑ hꝫ evnitatē aliquā i natura formal'r cōcata eis ꝓ ꝓductiones: ꝓ ñ ꝑ hñt formal'r productiones. ꝑ Cū arguit tertio ō potētiaꝝ distinctiōe ob⁹ rū distinctoꝝ: qꝝ silis ē distinctio ob⁹ ad potētias patuit rñsio dist. 2. pte. 2. q. 4. Utrū ī diuinis sint tātū due productiones ꝛc.

¶ De ētia via. s. ō pfectiōe dñe specifice: dico qꝝ dña specifica ñ ē pfectio idētitate specifica i diuinis: sꝫ i creaturis ē pfectōis. posita eēm limitatiōe creaturarū: ñ pōt eē tota pfectio i creatur' abs ꝓ distinctiōe specifica: sꝫ si in aliꝗ vna natura eēt pfectio ifinita: ibi distinctio specifica nō reqreret ad pfectionē simpl'r: i creaturis igit dña specifica ē pfectio supplēs i pfectionē. in diuinis autem vbi vna natura ē simpl'r pfecta: non opꝫ ponere talē pfectiōez supplētē ipfectionē: qꝝ nīlaꝫ ibi ipfectō que suppleat. ꝑ Exēplū. ghatio i creaturis ē pfectio supplēs imꝑfectionē in corruptibilib⁹: q sine ghatione non possent cōseruari: nec idē numeral'r: nec idē spē. in diuinis nō opꝫ ponere talem pfectionē supplētē iperfectionē aliquā: ō sit ibi nec in aliꝗ eterno.

S

Vt idē Auer. 2. de aīa cō. 34.

Ad formā ārit qōnis: q tia ghandi an sit aliqd absolutū. R ndeo gerūdiuū ꝓstructū cū potētia notat actū: vt egrediēte ab ab qodē suppositō: cui attribuit potētia: silr ē de scia r volūtate: qñ cōstruūt cū gerūdiuo: notāt actū: vt egrediēte: vel potētem egredi ab illo suppositō: cui attribuit scia vel volūtas: pp qꝫ nō

ita cōcederet ista: filius hz sciam vl' volūtatē gñandi: q̄ mō cōcederet illa: filiꝰ scit gñationē pr̄is: vl' vult eā: imo videēt ille negāde sicut iste: filiꝰ scit gñare: ⁊ vult gñare: qꝛ idē vr̄ velle agere: ⁊ hr̄e volūtatē agēdi: sz ñ idē istis vr̄ esse velle actōez: qꝛ h̄ nō icludit eā velle volūtatē: ꝙ alia videt sigare.

Ad argumenta

primo ad principalia.

¶ Primo ad Augu. dico ꝙ intelligit eo: formal'r nō eo: fundamētaliter seu cāliter. ¶ Exēplū: dicimus qꝛ sortes est similis silitudine formal'r: sz dr̄ silis albedine fūdamētal'r seu cālit. ita in proposito pater gñat: gñatione formal'r sz hoc mō nō querimꝰ hic quo generat. sz querimꝰ hic quo gñatio elicit vt principio formali elicitiuo qd̄. s. sit fundamētū proximuz istiꝰ rel'onis. Intēdit igr̄ Aug. ꝙ eo ē pater quo est ei filius. i. illa notione hoc est ꝙ pater nō dr̄ ad se pr̄. sed ad filiū non aūt intelligit ibi quo pr̄ sit pr̄ siue generet: vt principio elicitiuo gñationis sicut patet ibi ex littera sua.

¶ Ad scdm dico. ꝙ duplex pōt intelligi cōicabilitas forme. Una. q̄ est vl'is q̄ est p idētitatē ad multa inferiora: quorū qd̄libet ē ipz: sicut vl'e cōicat singularibꝰ. Alia q̄ est ad multa quorū qd̄libet est ipso: sicut forma cōicat materie: sz nō ē ipsum sicut dictū ēa duplici cōicatiōe forme. di. 2. q. 4. tūc dico ꝙ a forma cōi primo mō est operatio cōis. qꝛ si formā aliquā in vniuersali acceptā ꝯsequatur aliqua opatio in vl'i quēlibet formā singularē sub illa conseqtur opatio singularis eiusdez rōnis: nisi aliqua forma singularis sit imperfecta. si aūt loquamur d̄ secunda cōitate que ē forme respectu participantiū ipsam dico ꝙ nō opz ꝙ forma cōmunis sit p̄ncipium operationis cōmunis: et maxime qñ habet a pluribꝰ suppositis sz ordinē ita ꝙ vni cōicat ab alio ⁊ hoc cōicatione adeqta sicut fuit declaratū in exēplo adducto i p̄ma rōne ad partē affirmatiuā qōnis. ¶ Ad propositū dico ꝙ maior est falsa. opatio ꝓpria est a forma propria loquendo de appropriatiōe scdo mō q̄lis ē appropriatio ista vel saltē ñ alia p̄t itelligi i ꝓposito. ¶ Et cuz probat pria ꝓpositio prio qꝛ propria forma dat esse. ergo dat agere. nego ꝯsequētiā. multe ei sunt forme dātes eē q̄ nō sunt actiue ⁊ ita nullo mō dāt actū secundū: ⁊ talis ē patnitas sicut ⁊ filiatio.

¶ Que aūt sit rō quare quedam forme sunt actiue ⁊ quedā nō difficile ē assignare rōnē cōem quia aliq̄ forme substātiales sunt actiue. aliq̄ aūt forme substātiales ñ sunt actiue. ⁊ alique qualitates ñ sunt actiue ⁊ tñ plus cōueniūt q̄litates ⁊ q̄litates in aliquo ꝯceptu cōi q̄ qualitates ⁊ sdē. Silr̄ aliq̄ forme substātiales ipfectiores sunt actiue sicut elemētares ⁊ pfectiores nō sunt actiue sicut mixtorum sicut forma lapidis et aliorū inanimatoruz. alique etiā mixtorū pfectorū sunt cōicatiue sicut animatorū. alique tñ perfectiores non sunt cōicatiue sui sicut forme corporū celestiū et forme angelice. nō igr̄ videt rō q̄re alique forme in cōmuni sunt actiue ⁊ alique nō sicut in spāli nō videt aliqua rō quare calor ē calefactiuꝰ nisi qꝛ calor est calor ⁊ ita videt ꝙ hec sit imediata color ē

calozis effectiuus. ita etiaz vł q oēs forme de gñe quantitatis: et oēs relatiões: de qbus est mõ sermo nõ sunt actiue. ⁊ de oibus talibus nõ valet. si dãt actũ primũ: ł ⁊ scõm. ℙ Cum ꝓbat scõs ꝓpõtia per phm. 2. phys. 7. 5. meta. dico q loquit de vłi ⁊ particulari loquẽdo primo mõ de cõi: non ãt accipiẽdo scõo mõ. s. put eadem forma numero est cõis participãtibus eã. ista em cõitas nõ est in creaturis: sz cõitas vniuersalis ad participãtia siue cõmunitate vłis primo modo dicta.

¶ Ad tertiũ cũ arguit de medio ⁊ extremis. dico q quoddã ẽ medium ꝓ participationẽ vtriusqz extremi: sicut fuscũ qõ est mediũ inter albũ ⁊ nigrũ qõ ẽ mediũ ex natura rei ⁊ de tali vez est: q est un eodẽ gñe cũ extremis. sicut ꝓbat phs. 10. meta. Aliud ẽ mediũ aliq alio mõ accidẽtaliter sumptũ sicut operatio inter operãs ⁊ terminũ. istud nõ opz esse eiusdẽ gñis cuz extremis. qz qñ aia intelligit se: intellectio eius ẽ q̃litas: ⁊ tñ opans ⁊ obiectũ sunt substãtie. tale ãt mediũ accipit in ꝓposito: vz. ipz quo inter suppositũ generãs ⁊ generatũ. ℙ Uel põt dici q ipz quo nõ est mediũ ꝓprie: sz tz se ex pte alteriꝰ extremi. s. gñantis: ꝓpriuz ãt medium (si qõ detur) põt dici gñatio: ⁊ de illa verũ est: q ẽ eiusdez rõnis cũ extremis: qz ipsa ẽ relatio sicut extrema sunt relatiua.

¶ Ad quartũ de potẽtia ⁊ actu: dico q equiuocat de potẽtia. ꝙa est em maior vt potẽtia ẽ dĩa entis cõdiuidẽs ens ꝑ actum: qz sic ens in cõi nõ tñ diuidit ꝑ actũ ⁊ potentiã: sz ẽt qõlibz genꝰ entis: ⁊ quelibz spẽs indiuiduũ: qz sic eadẽ albedo ẽ i potẽna, ⁊ postea in actu. Et hoc mõ ad idẽ genus ptinẽt actꝰ ⁊ potẽtia. hoc mõ ꝓprie loquẽdo nõ est potẽtia gñandi in diuinis. ꝓprie. s. q̃ opponat actui: qz illa gñatio est simplr in actu ⁊ necessaria: ⁊ iõ nõ est in potẽtia vt potẽtia repugnat actui: sz hic ẽ sermo de potẽtia vt est ꝓncipium: ⁊ hoc mõ ista ꝓpositio est falsa: q̃ dicit q potẽtia est eiusdẽ gñis cuz actu: põt em forma substãtialis esse ꝓncipiũ actiõis de gñe actionis. ⁊ actiõis de genere qualitatis. sicut tactũ ẽ supra. di. 3. q. de notitia genita. q subiectũ est per se causa ꝓprie passionis.

Quia ãt aliqua argumenta ꝓtra primam opinionẽ sunt cõtra me. Respondeo ad illa.

¶ Ad ꝓmũ dico: q illa ꝓpositio maior: hz h̃ maiorẽ ꝓbabilitatez ꝑ in creaturis: qz ista forma sic p se est: q illi conrndet ꝓprium qõ: potẽs agere: puta h̃ deus: q quo dãmõ ꝓcedit relatiões: sic agit. pz qz sic prio intelligit ⁊ vult: igf vł q posset in oēz actionẽ: cuius sñũ quo: est ꝓprium ꝓncipiũ formale. ⁊ ita h̃ deus generat ꝓmo. ⁊ iõ illa maior ꝓncipio elicituo ⁊ falsa est: qñ ꝓncipiũ elicitiuũ: si p se exĩstat nõ põt eẽ ꝓpinquarõ ad operandũ. ℙ Exẽpluz. spẽs si ponat ꝓncipiũ elicituũ opationis vidẽdi in oculo: si p se exĩsteret nõ posset eẽ ꝓncipiũ illius opationis: ⁊ rõ esset. qz nõ posset esse in potẽtia ꝓpinq̃ ad agendũ: qz nõ posset hre passum approximatũ: qz approximatio. vt dictuz est prius: requirit ad rõnez potẽtie ꝓpinque. sicut ãt approximatio requirit in creaturis vel amotio impedimẽtoꝝ. Ita ẽt in ꝓposito q requirit suppositũ ꝙueniẽs

Solnẽ do arg. q. de ta. 2. op.

5. Th.

ad agendū. ꝗ forma q̄ esset princi
pium actiōis in supposito distin=
cto: si esset ꝑ se exñs nec esset sup
positū: nec ꝑncipiū distinctuz: nec
in supposito distincto cōueniēti
gñatiōi. ⁊ ex quo illud suppositū
requirit ad potentiā ꝓpinquam
agēdi: nō poterit talis forma ꝑ se
agere. essentia aūt si ꝑ se existat i
aliquo instāti nature añq̄ intelli
gat eē i supposito vl' ꝑsona: i illo
priori nō ē suppositū agēs i potē
tia ꝓpinqua ad agendū: ista em̄
actio distinctionē req̄rit aliquoꝝ
in ista natura: q̄ nō p̄t eē nisi sup=
positoꝝ. ꝗ suppositum ꝯueniens
huic actiōi ē suppositū distinctū
exñs i ista natura: i nullo tali est
nā: inq̄tū intelligit ꝑ se eē: si ꝑ se
sit aliquo mō añq̄ in ꝑsona: ⁊ iō
nō poterit ꝑ se agere ista actiōe.

Nota ꝙ triplr pōt intelli
gi forma ꝑ se esse.
vno mō ꝙ ꝑ li: per se: excludat in
esse forme ipsi materie: siue for=
me accidentalis: siue essentialis
vel substātialis. alio mō ineē q̄=
ditatis siue nature ipsi supposi=
to: ⁊ hoc actuale. tertio mō apti
tudinale ⁊ potētiale ⁊ vtrūq̄ in
esse. Tertiꝰ modus ponit illud:
qd̄ sic est ꝑ se: esse cōplete suppo
situ. ⁊ iō sic accipere in maiori ē
accipere ꝯdictoria. qꝛ forma: q̄
habēti est ꝑncipiuz quo agit: nō
pōt sic ꝑ se esse. igr̄ intelligit per
se in maiori duobꝰ ꝑmis modis.
⁊ sic ꝓbo maiorē qꝛ ad agere nō
requirit nisi actualitas: ⁊ ꝑ se eē
Primū hr̄ eque i forma inheren
te ⁊ ꝑ se exñte. Scdm hr̄ sufficiē
ter si duobꝰ ꝑmis modis ꝑ se sit.
alioq̄n aia sepata nō eēt agens.
¶ Cōfirmat etiam: qꝛ si natura
assumpta a ꝟbo dimitteret abs=
q̄ oi actiōe positiua circa ipsaz:
ipsa nō esset ꝑ se tertio modo: qꝛ
tūc esset in assumptibilis: vt sic. ⁊
tñ hic hō posset agere oēm actū
quē hz modo ꝟbuz mediāte ista
natura: imo s'm tertiū articuluz
j. q. distin. j. tertij libri. nihil posi
tiuū cōstituit suppositū creatū.
⁊ certuz est ꝙ rō suppositi nihil
dat alicui positiuū ad agendū:
sz nec ordinē ad alia passa: sicut Cō. 28
pz per Auerro. 7. meta. qꝛ idea ⁊ inde.
nō posset mouere corpꝰ: nec ma
teriam propter defectū ordinis.
¶ Cōtra hoc. qꝛ ordo agētis ad
patiens consequit hoc existens:
accidit ꝙ incōmunicabiliter.
¶ Ideo rñderi pōt aliter ꝙ ma
ior ē vera qñ forma ē actiua re=
spectu termini distincti a se: non
aūt respectu termini indistincti:
qꝛ tūc lz possit eē quo suppositū
ꝓducat: nō tñ pōt esse ꝓducēs:
qꝛ nec distinguit a termino sicut
requirit ad hoc vt sit ꝓducens.
non aūt hoc req̄rit ad hoc: vt sit
quo: planius dr̄ ꝙ maior est ꝟa
de actiōe imanēte: ⁊ factione: ⁊
vl'iter ꝓductiōe termini distincti
a forma ꝓductiua: hic terminꝰ
est indistinctus a forma: q̄ ꝓdu
citur. ¶ Cōtra. si deitas vel hic
deus creat. ꝗ agit illa actione q̄
necessario p̄cedit creare. hmōi ē
generare. ꝓbatio ꝯsequētie: pri
mo qꝛ qd̄ est oīno primū: nō req̄
rit aliqd̄ posteriꝰ agere ad hoc:
vt ip̄m possit in actione sibi pro=
pria. hic deus ē aliquo mō priꝰ
prima ꝑsona relatiua. ergo ⁊c.
¶ Hoc argumentū req̄rit ꝙ po
nat ordo qūo hic deus prius est
in personis q̄ possit potētia ꝓ=
pinqua creare: nō propter impo
tentiā huiꝰ dei ad creandū: etiā
si s'm imaginationē gentiliū nō
esset in ꝑsonis: sz ꝓpter maiorē

propinquitatē ꝑsonarū ad essen
tiaz q̄ꝫ creatiōis: ꝑm illā regulā
realē: in q̄buscūq̄ꝫ duobus ꝯpa
ratis ꝑm ordinē ad idē primuz.
potētia ꝓpinqua nō ē ad scd̄m:
nisi prio posito. itaq̄ꝫ ħ deus in
telligit: etiā nō p̄cise vt in perso
nis: qꝛ actio essentialis ē quasi
priꝰ relatiōe: ⁊ ita imediatior oī
no primo. ¶ Scd̄o hic deus ē ꝑ
se existēs illimitatū: ⁊ in illo si
gno nature ē primo in tribꝰ ꝑso
nis: illud tñ hz signa originis: in
tertio signo nature hoc deꝰ hz
potentiam ꝓpinquaz ad extra.
Itaq̄ꝫ negat̄ minor: qꝛ nūq̄ꝫ dei
tas ꝑ se est: ita ꝙ nō ī supposito:
nisi apud intellectū. ¶ Contra.
qd̄ ꝯuenit p̄mo ex se formal̄r ali
cui est aliquo mō prius extra in
tellectum illo: qd̄ nō ꝯuenit sibi
ex se formal̄r. deitas ē oīno pria
qꝛ pelagus: ⁊ illi ꝯuenit ex se for
mal̄r per se esse: nō aūt ex se for
mal̄r est in hoc supposito relati
uo. igr̄ ꝑ prius per se est in illo q̄ꝫ
sit in aliquo. b. probat̄: qꝛ idē est
ꝑ se esse triū ꝑsonarū: si nihil sit
essentie cōe tribꝰ: nisi qd̄ est prio
eēntiale. c. probat̄: qꝛ fundamē
tum aliquo mō p̄cedit relatiōez
saltē non ex rōne sua formali hz
relationē: qꝛ est aliq̄d p̄ter eam.
7. de tri. c. 1. ⁊ 3. probat̄ etiaz: qꝛ
aliter in quolibet hr̄et illā rela
tionē: qꝛ vbiq̄ꝫ hz illud qd̄ cōue
nit sibi ex ratione sua formali.
¶ Ad aliud de qd̄ ⁊ quo: dico ꝙ
illud dictū ph̄i est verꝫ in cā ⁊ cau
sato: qꝛ ibi ē distinctio realis cau
se ⁊ principij quo causat: ab ipso
causato. depēdentia etiā eēntia
lis ē causati ad principiū causati
uum: sicut ⁊ ad cām. ⁊ rō ē ibi: qꝛ
principiū causatiuū nō ē nisi vni
cum ī vno supposito. In ꝓposito
aūt est oppositū: qꝛ suppositū ꝓ
ducēs ē distinctū: quo aūt ꝓdu
cit ē indistinctū. ⁊ iō ꝓductuz nō
real̄r refert̄ ad principiuz q̄ sicut
refert̄ ad principiū qd̄ ꝓducit. Et
ideo in ꝓposito nō ē relatio rea
lis p̄ncipij productiui ad produ
ctū. sz producētis est relatio rea
lis. principij aūt ꝓductiui ē rela
tio rōnis: sicut prius dictū est de
natura cōicāte ⁊ cōicata. di. 5. q. 1.
¶ Ad tertiū dico. ꝙ forma ꝑm ꝙ
ē illud. in q̄ assimilat̄ gñans gña
to: non est tm̄ ens rōnis. sz hz ali
quā vnitatē p̄cedentē oēm actuz
intell̄s: qꝛ nullo actu intell̄s exi
stēte ignis gñaret ignē: ⁊ corrūpe
ret aquā. ⁊ hoc ꝑꝑ sui sil̄itudinez
naturalē ħ: ⁊ ꝯrietatē ibi. hoc aūt
magis patebit in qōne de indiui
duatiōe. ¶ Ad Dama. dico ꝙ in
telligit de cōibilitate alicuiꝰ vniꝰ In. 2.
ꝑm naturā ⁊ ꝑm numerꝫ: sicut eēn disti. 3.
tia diuina est cōis tribꝰ ꝑsonis. sz q. 1.
hoc mō nulla est cōitas realis in
creaturis: ē tñ cōitas alicuiꝰ vniꝰ
vnitate minori q̄ꝫ sit vnitas nume
ralis. ¶ Ad aliud cū d̄r: forma ē
p̄ncipiū agēdi inq̄ꝫtū ē in hoc: cō
cludit ꝓ me: qꝛ illud absolutū qd̄
est p̄ri potētia gñandi: nō est po
tētia generādi filio. ¶ Cū arguit̄
ꝙ gñatio prius est distinctiua q̄ꝫ
assimilatiua. ⁊ ꝙ ex hoc forma sit
priꝰ elicitiua vt hec: q̄ꝫ vt forma.
¶ Rñdeo ꝙ p̄us ꝑm ꝯñam nō sp
est prius ꝑm cālitatez. Exēplū se
quit̄. ignis igr̄ calidus. ⁊ nō econ
uerso. igr̄ calidū est priꝰ ꝑm ꝯñ
tiam. ⁊ tñ ignis ē prius ꝑm causa
litatē ipso calore. ⁊ ita cōcedo: ꝙ
distinguere ē prius in gñatiōe q̄ꝫ
assimilare. i. cōius: qꝛ multa disti
guūt q̄ nō assimilāt: sz distingue
re nō est ꝑfectius in gñatione q̄ꝫ
assimilāt: qꝛ ꝯuenit gñatiōi etiaz.

impfectissime inq̃tũ est a forma vt hec. Assimulare cõuenit sibi in quãtuz est a forma absolute: ⁊ pfectior est rõ forme q̃ rõ singularitatis. ¶ Cõcedo tñ argumẽtuz ꝯ opinionẽ ponẽtez tm̃ distinctionem rõnis: ⁊ non ꝯcludit ꝯ me. sicut patebit in sequẽti dist. Instãtia pma de calore ⁊ vegetatiua nõ valet: qꝛ ibi cõicat vtroq̃ forma: ⁊ forma pncipalis actiua ⁊ imediata. Est em̃ caro genita aiata ⁊ hñs calorẽ genitũ aliqualẽ naturalẽ. vtraq̃ etiã forma est pncipiũ gñationis: lz vnũ mediatum aliud immediatũ. ¶ Sz illa alia instãtia: de gñatiõe bruti difficilior vr̃: si sensitiua nõ hẽat ibi aliquã opationẽ: sz vegetatiua tm̃: ⁊ de hoc in scdo libro. qñ fiet sermo de rõnib⁹ semiabilib⁹ qũo pt esse gñatio vniuoca in aialibus.

Di. 18.

Distin. VIII.

Circa istaz distictionẽ octauã q̃runt. 5. vz q̃ttuor pertinẽtia ad tertiam ptem distin. ⁊ vnũ qd̃ pertinet ad scdam ptem dist. Et pmo q̃ro. Utruz deus sit summe simplex ⁊ perfecte talis? ¶ Qd̃ nõ: qꝛ simplicitas nõ est simplr pfectionis. ergo nõ est ponẽda in deo vt eẽntialis. probo añs. qꝛ si eẽt simplr pfectionis. ꝯ q̃libet res hñs eam esset simplr pfectior nõ hñte. ⁊ ita materia prima eẽt pfectior hoie: imo gñaliter in corruptibilibus ⁊ gñabilibus cõpositiora sunt pfectiora. ¶ Itẽ pfectiõis est forme posse dare esse: lz impfectiõis sit depẽdere a materia. ꝯ si pma rõ separet a scda: qꝛ nõ vr̃ eẽ ꝯdictio in tali separatiõe: põt esse deitas forma dãs eẽ: lz ipa nõ depẽdeat ab ipso cui dat esse. et ita põt ibi poni sine impfectõe ꝯpositio materie ⁊ forme. vel saltẽ ꝯponibilitas dei vt forme. ¶ Itẽ qd̃ vni ẽ nõ suba: nulli ẽ suba ex prio phy si. sz sapiẽtia i nobis ẽ accidẽs. ꝯ in nullo ẽ suba vel nõ accñs: sz in deo ẽ sapiẽtia sm eãdẽ rõnez sm quã ẽ in nobis. igr̃ ẽ ibi accidẽs. ⁊ ita ꝯpositio subiecti ⁊ accñtis. ¶ Contra. 6. de trini. c. 6. vel. 22. deus vere ⁊ summe simplex est.

t. c. 26 ⁊ inde.

Ad qõnẽ rñdeo. ¶ Et pmo pbo simplicitatem diuinã per media quedã pticularia. ¶ Scdo ex medijs cõibus. s. ex infinitate ⁊ necessitate essendi. ¶ Primo mõ pcedendo oñdo. Primo simplicitatẽ oppositã ꝯpositiõi ex ptibus eẽntialibus. ¶ Scdo oppositã compositioni ex partibus quãtitatiuis. ¶ Tertio oppositam cõpositioni ex subiecto ⁊ accidente.

A

¶ Primum sic. cãlitas materie ⁊ forme nõ est simplr pria: necessario em̃ psupponit cãlitatem efficiẽtis priorẽ. ꝯ si primũ esset cõpositũ ex materia ⁊ forma psupponeret cãlitatẽ cause efficiẽtis: nõ aũt hui⁹: qꝛ idẽ nõ efficit se cõiungẽdo materiã suã cuz forma. ꝯ alicuius efficiẽtis prioris. ergo de⁹ nõ eẽt primũ efficiẽs. cui⁹ oppositũ pbatũ est dist. 2. q. 1. pbatio prime ppositiõis. cãlitas materie ⁊ forme icludit iperfectionẽ qꝛ rõnẽ ptis. cãlitas efficiẽtis ⁊ finis nullã impfectionẽ includit: sz pfectionẽ. omne aũt impfectũ reducitur ad pfectũ sicut ad pri⁹ se essentialr. ꝯ cãlitas materie ⁊ forme nõ ẽ simplr pria. ¶ Idez pbo sic. materia de se est i potẽtia ad

B

C

formā ⁊ hec passiua ⁊ ꝯdictionis quātū ē de se. ꝗ nō ē ex se sub forma: sꝫ sit sub forma ꝑ aliquā aliā cāꝫ reducētē ipaꝫ matiā ac actū forme. ista aūt cā reducēs ñ ꝑt tm̄ dici forma iquātū forma: qꝛ sic ñ reducit materiā nisi actuādo formalr ipaꝫ matiā. ꝗ opꝫ ponere aliqd reducēs effectiue ipam materiā ad istā actualitatē. ꝗ si ꝑmuꝫ eēt ꝯpositū ex matia ⁊ forma: eēt aliqd efficiēs ꝑ cuiꝰ efficiētiā eēt materia eiꝰ sub forma: ⁊ ita ipm ñ eēt. ꝑmū efficiēs vt priꝰ. ¶ Tertio sic. oīs entitas vna cāta hꝫ aliquā vnā cām a q̄ ē eiꝰ vnitas: qꝛ nō ꝑt poni vnitas i causato sine vnitate i cā: vnitas igr̄ ꝯpositi cū sit causata reqrit aliquā vnā cāꝫ: a q̄ sit illa entitas cāta. illa cā nō est entitas materie nec forme: qꝛ vtraqꝫ ē entitas diminuta respcū entitatis ꝯpositi. igr̄ ꝑter illas. s. materie ⁊ forme opꝫ ponere aliquā aliā illa erit efficiēs: ⁊ ita redit idem qd ꝑus qꝛ oī ꝯposito ex materia ⁊ forma erit aliquid priꝰ ¶ Scdam vcꝫ carētiā ꝯpositōis quātitatiue vr̄ phs ꝓbare. 8. physi. ⁊. 12. metaphy. qꝛ ꝑmū ē potētie infinite: potētia aūt ifinita ñ est in magnitudie. ⁊ hoc ꝓbat: qꝛ maior potētia ē in maiori magnitudine: ⁊ ita ifinita potētia nō ꝑt eē i magnitudine finita. nulla ē aūt magnitudo ifinita. ergo nec aliq̄ ifinita potētia i magnitudie ¶ Sꝫ istud argumētū videt deficere: qꝛ q̄ poneret potētiā infinitā eē i magnitudine: diceret ipaꝫ eē eiusdē rōnis in q̄libet ꝑte magnitudinis ⁊ i tota magnitudine ⁊ ita i maiori. ⁊ i minori. sicut aīa intellectia est tota ī toto: ⁊ tota i qualibet ꝑte corꝑis: nec maior i maiori: ⁊ minor in minori corꝑe nec maior in toto corꝑe q̄ꝫ in parte ⁊ si aīam istā ꝯsequeret infinita potētia intelligēdi: ipsa potētia eēt in magnitudine finita: et ita in parte sicut in toto: et i parua parte sicut in magna Ita diceret i proposito q̄ potētia infinita i magnitudine finita eēt eiusdē rōnis i toto ⁊ i parte. ¶ Declarādo ꝗ rōnē Ari. dico q̄ ꝯclo sua est ista q̄ potētia infinita nō ē i magnitudine finita extēsa ꝑ accidēs ad extēsionē magnitudis. et hoc ꝓbat rō sua hoc mō. q̄cunqꝫ potētia ē extensa ꝑ accñs ceteris paribꝰ: maior ē ⁊ efficacior i maiori magnitudie: lꝫ nō sit maior. i. formalr itēsior: qꝛ paruꝰ ignis ꝑt plꝰ habere itēsiue de calore q̄ꝫ magnus. si sit multū rarꝰ ⁊ aliꝰ densus. ideo addit i maiori ceteris paribꝰ. ¶ Exēplū d calore i igne q̄ lꝫ sit eq̄l itēsionis i parte ⁊ i toto: tñ maior ignis maioris ē potētie. i. efficatioris ē potētie i toto: q̄ꝫ i ꝑte ⁊ ex hac seqt q̄ oīs tal potētia extēsa ꝑ accñs quādiu ē in magnitudie finita: pōt itelligi crescere i efficatia ꝑ augmētum magnitudis: sꝫ quādiu itelligit posse crescere i efficatia: nō est infinita fm efficatiā. ⁊ ex hoc sequit q̄ oīs tal potētia extēsa ꝑ accñs quādiu ē in magnitudine finita est intēsiue finita ⁊ non infinita: qꝛ infinitas itēsiue nō pōt eē sine infinitate in efficatia: ⁊ ex hoc sequit q̄ potētia infinita in efficatia nō est in magnitudine finita: nec etiā potētia infinita intēsiue ¶ Et tūc vltra cū nō sit aliq̄ magnitudo infinita. ptꝫ q̄ nō ē aliq̄ talis potētia infinita in magnitudine. ¶ Sꝫ quid hoc ad propositū q̄ omnino talis potētia non sit in magnitudine? ¶ Respōdeo

ꝯiūgēdo

Aue. 8. met. cō. 15. ⁊ 12. me. cō. 18.

D

t. c. 78 ⁊ inde t. c. 41 ⁊ inde

E

F

coniũgendo huic illã ꝯclusionez quã prius probauit phs ꝙ.s.tale potẽs est sine materia: sequit ꝓpositũ: qꝛ omni extẽsione aliquid extendit: vel si extẽsio erit aliqd ꝑ se existẽs: aliqd esset forma informãs extensionẽ extensa ꝑ accidẽs. ꝗ si potentia ista infinita ponat in magnitudine: q̃ro quid est illud qđ est extẽsum ipsa magnitudine vel ipsa extẽsione magnitudinis? nõ ipsa potẽtia infinita: sicut ꝓbatũ ẽ: nec ipa ꝑficit ipsaz sicut forma materiã: qꝛ nõ ẽ i materia ex ꝯclusiõe preostẽsa: ꝗ opz ponere materiã extẽsaz ista magnitudine: qua materia ꝑficeret potẽtia infinita sicut materia nostra vel corpꝰ nr̃m extẽdit magnitudine ꝑ se extẽsa: ⁊ ꝑficit ꝑ aiaz intellectiuã nõ extensaz: sz nulla materia est in habẽte talẽ potentiã ex preostesa ꝯclusione a phõ: ex illa igr̃ imaterialitate p̃ostẽsa per phm. ⁊ mõ ostẽsa in ista ꝯclusione habz ista ratio efficaciam.

Vide. 7.q.q̃libe.

¶ Tertia ꝯclusio spãlis probat ex istis. qꝛ em̃ deus nõ est mãlis nec quãtus. iõ nõ ẽ capax accidẽtis alicuiꝰ materialis ꝯuenientis rei materiali. sicut ẽ q̃litas rei materialis. ꝗ tm̃ est capax illoꝝ: que cõueniũt spũalibus: puta intellectionis ⁊ volitiõis ⁊ habituũ illis corrñdẽtiũ: sz talia nõ pñt eẽ accidẽtia illi nature. sicut ꝓbatuz est dis. 2. ꝙ intelligere eiꝰ ⁊ velle sunt sub̃a eius. ⁊ habitus ⁊ potentia.

q.s.

Secũdo probo gñaliter ꝓpositũz.

¶ Primo ex rõne necesse esse: ꝙ si primũ sit cõpositũ sunt cõponẽtia. a. ⁊ b. q̃ro de. a. si sit formalr ex se necesse eẽ: aut nõ. sz possibile esse. Alterũ em̃ horũ opz dare in quacũqꝫ re siue natura: ex qua aliqd cõponit. si est ex se possibile esse. ꝗ necesse eẽ ex se: cõponit ex possibili eẽ: ⁊ ita ñ erit necesse eẽ ex se. si aũt. a. ẽ ex se necesse eẽ. igit est ex se in vltima actualitate: ⁊ ita cũ nullo facit ꝑ se vnum: silr si. a. est ex se necesse esse: cõpositum erit necesse eẽ ꝑ. a. ⁊ pari rõne erit necesse eẽ per. b. ⁊ ita erit bis necesse eẽ: erit etiã cõpositũz necesse esse ꝑ aliqd: quo sublato nihil minꝰ erit necesse eẽ: qđ ipossibile. ¶ Scđo oñdo gñaliter ꝓpositũ ꝑ rõnem infinitatis. ⁊ primo ꝙ deus non sit cõponibilis ꝑ hoc: ꝙ omne cõponibile põt esse pars alicuius totius cõpositi: qđ est ex ipso ⁊ alio componibili: oĩs aũt pars põt excedi. cõtra rõnem aũt infiniti est posse excedi. ꝗ infinitũ nõ est cõponibile: sz deus est infinitus. ꝗ nõ est componibilis.

¶ Et confirmat ratio ⁊ q̃si idem est: qꝛ omne cõponibile caret perfectione illius: cũ quo cõponitur ita ꝙ illud aliud cõponibile non hz in se oẽm perfectionẽ ⁊ omnimodã identitatẽ cuz illo: qꝛ tunc non posset cũ illo cõponi: nullum aũt infinitum caret eo: cum quo põt aliquo mõ eẽ idẽ: imo omne tale hz in se fm perfectã identitatem: qꝛ alias posset intelligi ꝑfectius: puta si haberet illud in se: sicut cõpositum hz: ⁊ istud infinitum nõ hz: cõtra rationẽ aũt infiniti est simplr: ꝙ ip̃m possit intelligi perfectius: vel aliquid perfectius eo. ¶ Et ex hoc sequit vlterius ꝙ sit oĩno incõpositus: qꝛ si sit cõpositus aut ex finitis aut ex infinitis. si ex ĩfinitis: nullũ tale ẽ cõponibile. ex ꝓbatis. si ex finitꝭ ip̃m nõ erit infinituz: qꝛ finita nõ reddũt aliquid infinitũ in perfectione sicut modo loquimur.

Ad primũ argumẽtuz dico: ꝙ simplicitas ẽ simplr̃ ꝑfectiõis ſm ꝙ excludit cõponibilitatẽ vel ꝯpositionẽ ex actu ⁊ potẽtia: vel ex ꝑfectiõe ⁊ imꝑfectiõe sicut dicet̃ i sequenti qõne: non tñ sequit̃ ꝙ oĩs creatura simplex sit ꝑfectior creatura non simplici: qꝛ aliq̃d qđ est simplr̃ ꝑfectõis ꝑt repugnare alicui nature limitate. ⁊ ita illa non eẽt simplr̃ ⁊ ꝑfecte talis natura: si hr̃et illud qđ repugnat sibi: sicut canis nõ eẽt simplr̃ canis ꝑfectꝰ: si eẽt sapiẽs: qꝛ repugnat sibi sapiẽtia. Silr̃ alicui nãe limitate ꝑt repugnare aliq̃ ꝑfectio simplr̃: et aliqua nõ: ⁊ tũc nõ sequit̃ illã naturã nõ eẽ ꝑfectiorẽ: cui ꝯpetit talis ꝑfectio q̃ꝫ cui repugnat: maxime qñ illi cui ista repugnat cõuenit alia ꝑfectio simplr̃ q̃ forte est simplr̃ ꝑfectior illa alia repugnãte. ¶ Exẽplũ. actualitas ẽ ꝑfectio simplr̃: ⁊ simplicitas est ꝑfectio simplr̃. ꝯposito aũt ꝯuenit maior actualitas: lz non maior simplicitas: materie aũt lz cõueniat simplicitas: non tñ tanta actualitas quãta ꝯpetit ꝯposito. simplr̃ aũt actualitas est ꝑfectior simplicitate: ⁊ ita simplr̃ ꝑfectiꝰ ꝑt eẽ illud cui ꝯuenit actualitas sine simplicitate q̃ꝫ illud cui cõuenit simplicitas sine actualitate.

¶ Sz hic videt̃ duo dubia. Unuz quo mõ ꝑfectio simplr̃ erit: q̃ nõ erit ꝑfectio vbicũq̃ꝫ sit? cũ, de rõe simplr̃ ꝑfectiõis sit ꝙ ipm sit simplr̃ meliꝰ q̃ꝫ nõ ipm in vnoquoq̃ꝫ ſm Ansel. mono. 15.

¶ Scđz dubiũ ẽ q̃mõ vna ꝑfectio simplr̃ est ꝑfectior alia absolte?

3 ¶ Ad ꝑmũ dico: qđ illa đscriptio dz sic intelligi ꝙ ꝑfectio simplr̃ ẽ meliꝰ nõ tm̃ suo ꝯdictorio. ita em̃ qđcũq̃ꝫ positiuũ ẽ meliꝰ: ⁊ simplr̃ ꝑfectius sua negatiõe: imo nulla negatio est ꝑfectio aliq̃ formalr̃: sz intelligit̃ sic eẽ meliꝰ ipz q̃ꝫ nõ ipm. i. q̃libet suo incõpossibili: et tũc dz intelligi hoc qđ đr. in quolibet ẽ melius ꝯsiderãdo qđlibet precise inq̃ꝫtũ suppositũ nõ ꝯsiderãdo in qua natura illud suppositum subsistat. ꝯsiderãdo em̃ aliqđ inq̃ꝫtũ subsistit in aliq̃ natura põt aliq̃ ꝑfectio nõ simplr̃ eẽ melior sibi qꝛ incõpossibilis: vt est in tali natura. qꝛ repugnat tali nature. tñ ei inq̃ꝫtũ ꝑcise subsistẽs non repugnat: sz si hoc mõ consideret̃ illã hr̃e: erit simplr̃ ꝑfectius ens q̃ꝫ si hr̃et qđcũq̃ꝫ sibi incõpossibile. ¶ Ad scđm dubiũ dico ꝙ req̃rit declarationẽ q̃s sit ordo perfectionũ simplr̃. ⁊ mõ breuiter supponat̃: ꝙ aliq̃s ordo ꝑfectiõis sit inter eas: ita ꝙ vna ex rõne sui est ꝑfectior alia ꝑcise sumpta: lz qñ q̃libet ẽ in summo. sint tũc oẽs eq̃ ꝑfecte: qꝛ infinite: ⁊ q̃libet tũc est infinita. de hoc al's dicet̃. ¶ Ad scđz ꝑncipale dico: ꝙ dare alicui eẽ formalr̃: necessario ponit limitationẽ: qꝛ sic dãs esse nõ includit ꝑ identitatẽ illud cui dat esse nec põt separi a sic dare esse imperfectio qꝛ nec limitatio nec etiã dependẽtia oĩmoda. lz em̃ separaretur ab eo depẽdentia ad materiã semꝑ tñ manet: depẽdẽtia ad efficiẽs ꝟtute cuiꝰ forma iformat materiã. ¶ Et si instetur de ꝟbo qđ dat eẽ nature humane dico ꝙ hoc nõ est dare esse formalr̃ sicut patebit lib. 3. dist. 1. ¶ Ad tertiuz dico q: sapiẽtia ſm illã rõnez ſm quã est spẽs q̃litatis ⁊ accidẽs in nobis nõ est eiusdẽ rõnis in deo: sicut melius patebit in qõne illa. vtrũ deus sit in genere. dis. ista. 8.

k q. 4. huius di.

L

q. 7. ⁊. 5.

q.2. SEcūdo quero vtrum aliq̄ creatura sit simplex? ¶ Et arguit̄ ꝙ sic. ꝯpositu3 cōponit̄ ex ꝑtib⁹ ⁊ ille nō ex alijs. igr̄ partes ille i se sunt simplices. ¶ Oppositū huius ē. 6. d̄ tri. c. 5. vl̄. 18. ⁊. 19. vbi dicit Aug. ꝙ nulla creatura est in se simplex.

Tho. 1. ꝑte sū. q. 3. ar. 4. ⁊ ar. 2. soluendo tertiū et q̄rtum arg. ⁊ li. 2. ꝯ Ge. c. 49.

Hic d̄r ꝙ q̄libet creatura est ꝯposita ex actu et potētia: qr nulla est pura potētia qr tūc non esset: nec purus act⁹: qr tūc esset deus. ergo q̄lib3 creatura ē ꝯposita ex actu et potētia. ¶ Preterea. q̄libet creatura ē ens ꝑ participationē. ergo ē composita ex participāte ⁊ ꝑticipato. ¶ Contra istā cōcl̄onē arguo sic. qr si i q̄libet sit ꝯpositio ex re ⁊ re: accipio illā rē ꝯponentē ⁊ q̄ro si ē simplex aut ꝯposita. si simplex habet̄ propositū. si cōposita erit processus in infinitu3 in rebus. ¶ Cōcedo igr̄ ꝙ aliqua creatura est simplex hoc ē nō cōposita ex rebus: tn̄ nulla creatura ē ꝑfecte simplex: quin aliq̄ mō sit ꝯposita vel cōponibilis. Et q̄ mō composita declaro sic. qr h3 entitatē cū ꝑuatiōe alicuius gradus entitatis. nulla em̄ creatura h3 entitatē ſm totā perfectionē3 que nata est esse entitatis in se. ⁊ ideo caret aliqua ꝑfectione: que est nata ꝯpetere entitati in se: et ideo priuat̄. sicut talpa d̄r eē ceca qr nata ē habere visum ſm rōnē aīalis. nō ſm rōnē talpe ſ3 phm 5. meta. c. de ꝑuatione. compont̄ igr̄ non ex re ⁊ re positiuis: ſ3 ex re positiua ⁊ priuatiōe. i. ex entitate aliqua quā h3 ⁊ ex carentia alicui⁹ gradus ꝑfectiōis entitat3 cuius ip̄m nō est capax tn̄ ipsum ens est capax: sicut talpa ſm se nō ē nata videre: ſ3 ſm ꝙ aīal nata est videre: nec tn̄ ista cōpositio ex positiuo ⁊ priuatiuo ē in essentia rei. qr priuatio non est de eēntia alicui⁹ positiui. ¶ Ad istā etiā sequitur cōpositio actus ⁊ potētie obiectiue: qnicquid enim est ens: ⁊ caret aliqua perfectiōe entis ē simpliciter possibile ⁊ terminus potentie simplicit̄: cuius terminus nō pōt eē ens infinitū qd̄ est necesse eē. ¶ Est etiam q̄libet creatura cōponibil̄ qd̄ ꝑt3 de accidēte qd̄ est componibile cū subiecto in substātia etiam ꝑt3 tā de forma q̄ꝫ de materia. de sb̄a ēt ꝑ se gn̄abili ⁊ corruptibili ꝑt3 ꝙ ē receptiua accidētis. nulla igr̄ sb̄a eēt nō receptiua nisi ꝓpt̄ ꝑfectionē sui. ſ3 ꝑfectissima intelligētia est receptiua accn̄tis: qr capax ē sue itellectiōis ⁊ volitionis: q̄ nō est sb̄a sua. Probatio. qr tūc esset formaliter beata se ip̄a: cuius oppositū ꝓbatū ē dist. prima. ¶ Tū quia quelibet intelligētia pōt intelligere infinita qr oē intelligibile. ergo si intellectio sua eēt sua essentia. posset hr̄e essentiā infinitā qr hr̄et vnā intellectionē infinitoꝝ. ¶ Tū qr itellectio sua nō dependeret ab aliquo obiecto: nisi a quo depēdet suū esse: ⁊ ita nihil inferi⁹ se: nec etiā se posset intelligere in genere proprio ſ3 tā tū in obiecto superiori mouente: imo nihil posset aliq̄ itelligētia itelligere nisi in deo. ¶ Ad argumētū pricipale Augustini. ꝯcedo qd̄ nulla creatura ē vere simplex qr ꝯposita mō ꝑdicto ex positōe ⁊ ꝑuatiōe: actu ⁊ potētia obiua ⁊ cōponibil̄ alij creature. ¶ Et ꝑ idē ꝑt3 ad argumēta ꝓ opi. ꝑma non enim est actus purus qui

A

Hoc mō sēsit auer. 3. de aīa cō. 14. nullaꝫ intelligentiā eēa liberatā a potētia ꝑter primam. t. c. 27

B

C

Hoc ē theologicū ꝯtra phos. ꝑ phi. t. c. 18. ubi ait ꝙ si ē idisibile. q̄ nō ē q̄le: ſ3 itelliget ē idisibilis: q̄ nō est q̄lis: ⁊ ex q̄nti nō est hās q̄lites ⁊ no[illegible]

caret aliq̄ gradu actualitatis: sicut nō esset lux pura: q̄ caret aliq̄ gradu lucis: ly cū illa luce ipura ñ misceat aliq̄ alia ēntas positiua ſ̄z tñ caret ta pfectio: ns gradꝰ lucis.

¶ Ad scd̄z de ptcipare dico q̄ ꝓ ticipare est idē qđ ptē caperc: ita q̄ duplicē relationē importat: z ptis ad totū: z capitis ad captum. ꝑ Pria est realis nec tñ sumit ibi pars ꝓpie ꝓ eo qđ ē aliq̄d rei. ſ̄z ertēsiue, put oē min⁹ ꝺ: pars maioris. oē aūt finitū tale est simplr minus tali ſ̄ aliq̄ talc est narum esse infinitū: quelibet aūt pfectio simpliciter nata est esse infinita. ergo vbicunq̄ est finita ipsa est minor alia pfectiōe simili z ita pars ertēsiue. ꝑ Scda ꝓ relatio. ſ. capientis ad captū est relatio rōnis sicut inter dans z datum. ¶ Tripliciter tñ pars capit. ꝑ Aut ꝓca pit sic q̄ totum captū est pars capiētis: sicut species participat genus quātū ad partes essentiales generis nō subiectiuas. ꝑ Aut sic q̄ pars capti est pars capientis. ꝑ Aut tertio mō sic q̄ pars capti sit ipm totū capiens. Primis duobus modis relatio capientis z capti pōt ꝓcedi esse realis. tertio mō non. Iste aūt tertius modus est in proposito q: ois pfectio limitata que tñ nō determinat er se ad limitationē: q̄ ē pars capta: est ipa tota limitata. bene aūt ibi distinguit potest suppositum capiens z natura capta: sed non est sic distinctio realis.

Questio. III.

Certio quero. ſ. vtrū cuz simplicitate diuina stet qđ deꝰ sit aliq̄d forma inter dcm ꝺ deo sit i genere? Quod sic. q: deꝰ formalr est ēs. ēs aūt dicit ꝓceptū dictū de deo in qd. z iste cōceptꝰ nō est propriꝰ deo ſ̄z cōis sibi z creaturis: sicut dictū fuit dist. 3. ergo opz ad hoc q̄ fiat ꝓpriꝰ. q̄ deter minet per aliquē cōceptū determinātē. ille determinās se hz ad ꝓceptū ēns. sicut cōceptus qualis ad ꝓceptum qd: z ꝓ ons vt cōceptus dr̄ie ad cōceptū generis. ¶ Preterea Auic. 2. metaphy sice. c. pmo. ens in subiecto: z ens nō in subiecto nō hñt medīū: z vr log ſ̄z q̄ ēsñ i ſbiecto ē rō ſbc: z ēsi ſbiecto ē rō accntis. deꝰ igr cū sit ēs formalr: z nō ēs i subiecto. ḡ est ens formalr nō in subiecto. ergo substātia. substantia autem vt substantia est genus ¶ Preterea. vbi est spēs ibi est genus. ſm Porphy. q: sunt coztcia tiua ſ̄z natura diuina est spēs respectu diuinaꝝ personarum. ſm Dam. c. 5. ergo deus est in genere Ca. de specie.

¶ Itē sapiētia formalr ꝺ: ꝺ deo. z hoc ſm eādē rōnē: ſm quā ꝺ: de nobis: q: ille rōnes q̄ dicte sunt di stū. 3. q. 1. ꝺ vniuocatiōe ētis: ꝺclu dūt ꝺ vniuocatiōe sapiētie. igr ſ̄z illā rōnē ſm quam sapiētia ꝺ: de deo est spēs gñis. z hoc ꝓbat ꝑ dictū auctoꝝ doctoꝝ q̄ dicunt q̄ spēs trāsferr ad diuina: q: dicit perfectionē ly nō genus: q: dicit imperfectionem vt sapiētia transferrur ad diuina. ly non qualitas.

¶ Cōtra est magister in lra. z adducit Aug. z ostendit per cum q̄ remouētur a deo illa predicamēta artis dialectice.

Hic sunt due opi. extre mē. vna negat ſ̄u. art. tiua que dicit q̄ cum simplicitate diuina non stat q̄ aliquis sit cōce ptus cōis vniuocus deo z creature de qua dictum est sup: a di. 3. q. 1. ar. 2. 6.

¶ Ad hoc ponuntur quedam rationes prius non tacte.

¶ Primo est ista. illis q̄ sunt totaliter & immediate sub extremis & tradictiōis: nihil est cōmune. & creatura sunt totalr & immediate sub extremis & tradictiōis. s. deperdere nō deperdere: causatum & non causatū. eē ab alio. nō ab alio. ḡ nihil est eis commune vnius.

¶ Itē secō sic. ad firmatio illius rōnis. Omnis ppr cōis est neuter respectu illoz q̄b est cōis: sed nullo ē ppr neuter respectu cō tradictoriorū: qr ē alter eoz. ḡ &c.

¶ Itē tertio sic. qr primo diuersa i nullo cōueniūt: sed deus est primo diuersus q̄cūq; creatura alioq̄n haberet quo conueniret: & q̄ differret. & ita si eēt simpliciter simpler ergo de in nullo cōuenit cū creatura. & ita nec in aliq̄ cōceptu cōi.

¶ Itē ārto sic. vbi tm̄ est vnitas attributiōis: nō potest esse vnitas vniuocatiōis. sed opz ponere vnitatem attributionis creature ad deum in ratiōe entis. ergo in hoc non est vniuocatio.

¶ Ad hoc etiā adducitur intētio Dionȳ. de diuinis nominib⁹ q̄ ponit tres grad⁹ cognoscēdi deū. s. p eminentiā. p causalitatē. & per abnegationē. & ponit illam cognitionē p abnegationē esse vltimā: qñ remouent a deo oia illa q̄ sunt cōia creaturis ergo nō intelligit ipse q̄ aliq̄s cōceptꝰ q̄ est abstractus a creaturis remanat in deo scōm q̄ fuit communis creature.

¶ Ad hoc etiā est Aug. 8. de tri. c. 4. vel. 10. Cum ita ḡ inquit audis donum hoc & bonū illud que pñt alias dici etiam non bona: si potueris sine illis: que participatione boni bona sunt: perspicere ipm bonū: cuius participatiōe bona sunt. simul em̄ & ipm intelligis cū audis hoc aut illud bonū. si ergo potueris illis detractis pspicere p se bonū pspexeris deum. & si amore adhesseris: statim beatificaberis. hec ille. igr vult dicere q̄ intelligēdo hoc bonū illō bonū. intelligo illō bonū: cuius ptcipatiōe illa sunt bona. hoc ait ē bonū ifinitū. ḡ nō habeo tm̄ ibi ꝛceptū boni in cōi: ꝛ etiam boni p essentiā.

Cōtra ista positionē sunt due rationes que tacte sunt superius di. 3. q. 3.

¶ Una. qr tūc nō posset ꝛceptꝰ ille ppr deo cāri in itellu nr̄o. q̄cūq; em̄ est naturaliter mouēs intellectū nr̄m p statu isto siue intellectus agēs: siue phātasma: siue spēs rei itelligibilis hz p effectu adequato causare in nobis cōceptū illius quiditatis: & oz q̄ cōtinent in tali q̄ditate essentialiter vel virtualiter. ꝛceptꝰ aūt ille ppr deo neutro modo continet in ista q̄ditate nec essentialr: nec virtualr. Q̄ nō essentialiter pz. qr negat vniuocationē. Q̄ nō virtualiter probo. qr pfectius nunq̄ continet in nullus pfecto. ergo nunq̄ habeb̄ in via ꝛceptꝰ ppr deo. q̄ falsum est. ergo conceptus vniuocus deo & creature potest haberi.

¶ Rñsio aliquoz ad hāc rōnē est q̄ ens ratū facit notitiā de se inquātū ens ratū est. hoc est inquātū est relatū ad primū ens. & ita concipere illō sub rōne illa nō est cōcipere illō sub rōne absoluta: sed sub ratione relata ad primū ens relato aūt hz causare in intellectu conceptum correlatiuū: siue relationis correspondentis: & cū nō cōcipiat vt inse subsistēs: relatio corrīdēs: capiet aliquo mō & tute istꝰ fundamētū illius relōnis,

hē. dl. 10. q. 7

¶ Cōtra. istd argumētū vr̄ stare: qr si est dare aliqd adequatū obiecto a nobis naturalr cognoscibili ⁊ itelligibili: q̄ litercūq; sit p̄sens intellectui nr̄o: posset facere ꝯceptū de se: ⁊ de his q̄ includit essentialr vel v̄tualr ⁊ scd̄z iā dicta nullo mō icludit illd absolutū: qd est fundamētū relatiōis in deo. vt ꝓbabo. ergo sequit q̄ nullo mō fiat in nobis ꝯceptꝰ illiꝰ absoluti. ⁊ ita nullū cōceptū alicuius absoluti poterimꝰ de deo hr̄e naturalr: ꝓbatio assumpti qr lz dicta responsio supponat q̄ relo in creaturis prius naturalr cōcipiat q̄ relo sibi corrn̄dēs vel fūdamētū relationis corrn̄dētis. qd credo eē falsuz qr terminꝰ relonis naturalr p̄itelligit relōni: sicut ⁊ fundamētū. lz ēt suppōat q̄ res creata relata nō itelligit a nobis: nisi iquātū relata qd iprobatū ē distictione. 3. q. d vestigio. ⁊ vr̄ esse cōtra Au. 7. de tri. c. 4. vel. 32. oīs res ad se subsistit: quāto magis deꝰ. loquit aūt ibi de subsistētia vt q̄ naturalr est res creata ⁊ naturalr i se subsistit. alioqn nō eēt argumētū. si oīs res ad se subsistit. quāto magis deꝰ: si idē accipiat in p̄missa ⁊ in cōclusiōe. ¶ His iquā omissis q̄ forte ab aduersario negarent. arguo sic. Relo in creaturā lz habeat in virtute sua causare cōceptū relonis sibi correspōdētis tn̄ illa relo correspōdēs sibi nō icludit in se aliquē cōceptū absolutū in quo fundet: qr relo dei ad creaturā q̄ est tm̄ rōnis nō icludit in se: essentiā diuinā vel aliquā ꝑfectionē absolutā in deo. q̄ ꝑfectio realr est ipa essentia quam tn̄ essentiā vel ꝑfectionē absolutaz opz ponere esse fundamētū relatiōis dei ad creaturā: ⁊ ita n̄ possz ꝑ relatiōes istas causari in nobis aliqs cōceptꝰ de ꝑfectiōibus absolutis: nisi relatio altera haberet in se v̄tualr illud absolutū: qd ē ꝓpria ꝑfectio dei qd est ipossibile. ¶ Istud ēt ꝓbat qr s̄m eos essentia diuia nō est nata facere de se nisi cōceptū vnicuz in intellu. ergo nō est natꝰ hr̄i de ea nisi vnicꝰ cōceptus realis. hec ꝯn̄tia ꝓbat. qr oēm cōceptū realē natū haberi de ea quātū ad itelligētiā simplicē ipa nata est facere i itellu. hoc em̄ ꝯpetit obiectis imꝑfectioribꝰ. Ulteriꝰ ifero. ergo qdcūq; obiectū natū est facere de illa essentia aliquē cōceptū realē natū est facere illū vnicū: q̄ natus est hr̄i de ea: qr si nō illū: tūc nullū de ea. sz nulla creatura p̄t illū vnicū causare: qr tūc ex creatura posset cognosci sub rōne: qua est hec essentia singularis. ergo ꝑ nullaz creaturā s̄m illā opinionē pōt haberi aliquis ꝯceptꝰ singularis de essentia diuina. ¶ Hec ꝯn̄tia negat ⁊ ēt p̄ma ꝓpositio ꝓbans eā: qr effectꝰ natꝰ est facere de cā aliquē ꝯceptū imperfectū: quē illd obiectū: si i se moueat nullo mō causabit: sz ꝑfectiorē: qr imperfectionis est in mouēte causare cōceptum ita imperfectuz de obiecto ad quod mouet.

¶ Scda rō tacta in qōne p̄dicta erat de ꝯceptu vno certo: ⁊ duobꝰ dubijs cōmunis q̄ certꝰ est cōmunis illis. ¶ Respondet ibi triplr. ¶ Primo q̄ aliqs cōceptꝰ idē est certꝰ ⁊ dubiꝰ: vt cōceptꝰ sortis ⁊ Plato. dubiꝰ est. ꝯceptꝰ alicuiꝰ hominis est certꝰ: ⁊ tn̄ iste ⁊ ille est idem ¶ Hoc nihil est qr lz cōceptꝰ idez posset diuersificari penes modos grāmaticales ⁊ logicales. grāmaticales: vt penes q̄scūq; modos significādi. logicales vt penes quos

hē. vbi supra: ⁊ articlo. 24 q. 6. et 7.

cũq; modos cõsiderãdi diuersos: sicut penes vniuersale & particulare. vel penes explicite & implicite. explicite sicut diffinitio exp:imit. implicite sicut diffinitũ exp:imit & p istas differẽtias possunt poni nõ tñ certitudo & incertitudo: sed ẽt veritas & falsitas: cõgruitas & incõgruitas: tñ q; idẽ cõcept⁹ eodẽ modo cõceptus: quantũ ad istos modos sit certus & dubius. hoc est idem omnino affirmare & negare. ergo si conceptus de ente est certus. & cõcept⁹ de ente creato & increato est dubi⁹: nõ ẽ hoc pp modos significãdi diuersos grãmaticales: nec penes diuersos modos cõcipiẽdi logicales: vl igr erit simpl⁹ alio ⁹ceptu & alio: qõ est ꝓpositũ: vel cõceptus diuersificat penes modũ cõcipiẽdi particularis & cõmunis. qõ est etiã propositus.

¶ Aliter dr q; sunt duo ⁹ceptus: sunt ꝓpinquitate vidẽtur esse vnus.

¶ Cõtra arguit sic: duo cõcept⁹ simpl⁹ simplices nõ sunt intellus nisi vterq; fuerit distincte ibi: qr talis aut oino ignot: aꝯ aut tota liter attingit. 9. met. c. vlt. igr de illo nõ est intell⁹ certus fz aliq̃d: & incert⁹: vel dubi⁹: vel decept⁹ fz aliõ. Sic igr fomet rõ. si intellus duos hz cõcept⁹. g aliq̃d pz sibi de vtroq; cõceptu. si vident vn⁹ aliq̃d si pz. cõstat: alioqn semp videret vn⁹. g neuter cõcept⁹ est simpl⁹ simpler. gnõ ꝓ modi uersi & abstractissimi. ¶ Preterea intellect⁹ hñs ⁹ceptũ distinctũ ẽt illo distinguere oẽm cognitũ ab alio cõceptu: quẽ hz. fz hic nõ põt distinguere. ergo nõ hz cõceptũ distinctũ. g nec ꝓpriũ. qr cõcept⁹ ꝓpri⁹ est cõcept⁹ alij repugnãs. g concipiẽs ꝓ hoc hz cõceptũ repugnãtẽ alteri ẽt gfa. visus nõ videt aliq̃d repugnãs nigro. qn ꝓ illõ distinguat a nigro. cõcept⁹ ãt voco obiecta formalia: q; duo obiecta sub ꝓprijs rõnib⁹: gr vna est ꝓmo diuersa ab alia: sic cõsiderant intellecta a me: & nõ possunt alr distincte cognoscere: q; hoc igr ꝓprias rõnes nõ itelligo. g nihilr aliq̃d aliõ ꝯmune. ¶ Itẽ breuius arguit sic. intell⁹ qn est cert⁹: aut ẽ cert⁹ de cõceptu simpl⁹ vno: aut fz vno vnitate analogie. si ꝓmo mõ: & nõ de hoc: qr nõ de illo: qr de vtroq; particulari est dubi⁹. ergo est certus de aliquo tertio simpl⁹ vno: qõ est ꝓpositũ. Si scõo modo arguo sic. non põt intell⁹ esse cert⁹ de vno inquãtũ sic vnũ. s. de illo: q; est sic vn⁹ vnitate analogie: nisi sit certus de duob⁹: vt duo sunt. ergo duo illi nõ vident intellectui cẽ vn⁹: qr. s. cõcipiunt: vt distincti cõcept⁹: ꝓbatio ãtia. qr analogia siue attributio icludit essentialr cõparationẽ vn⁹ ad alterũ. cognito aũt cõparatiõis ꝓprium esse necessario distinctam cognitionem comparatorum. ergo &c.

Et ẽ cert⁹ ꝺ vno: hoc ẽ ꝺ illis duob⁹ ꝑsis ⁹ceptis: vel cert⁹ est de illis sub vnitate ⁹ceptis. dubi⁹ est ãt ꝺ illis duob⁹ distincte cõceptis.

¶ Contra quando non possunt aliqui conceptus cõcipi sub vnitate: nisi simul vel ꝓius naturaliter cõcipiant sub distincta cõceptu ꝓpria sibi: q; ꝓsupponũt illi vnitati: nõ põt intellect⁹ esse certus de eis inquãtum habẽt illam vnitatẽ. & dubi⁹ de eis inquantum sunt distincti.

¶ Vl sic. nõ põt intell⁹ esse cert⁹ ꝺ illa vnitate eor: & dubi⁹ de distinctiõe eor: vel sic nõ põt intellect⁹ esse certus de eis sub ratione ali

Hẽ. in sum. ar. 22. q. 1. 2 & 3.

Diuersimode ichoat hec rõ i ꝺ cõcep tibus. cõ. 22.

cuiꝰ vnitatis: et dubiꝰ de eis sub rōne alicuiꝰ distinctionis. Sꝫ intellectus cōcipiēs ens dictum de deo ⁊ creatura: si sint duo conceptus: non pōt habere conceptus istos ſm aliquā vnitatē: nisi priꝰ naturalr̄ habeat eos: vel simul sub rōne distinctorū. ergo nō posset esse certꝰ de eis sub rōne vniꝰ: dubitando de eis sub rōne multoꝝ. probatio maioris: qꝛ si certitudo esset de aliquo ꝯceptu: vel de aliq̄bꝰ cōceptibꝰ dubitādo de a. ⁊ b. vel cū dubitatōe de. a. ⁊ b. ille vnus: vel illi duo cōceptꝰ cōciperent̄ priꝰ naturalr̄ sub ea rōne: sub qua eēt certitudo de illo vel de illis q̄ꝫ ꝯcipiant̄. a. ⁊ b. ꝗ ꝑ oppositū si nō pōt concipi aliq̄d de. a. ⁊ b. nisi sub distinctione sibi propria cōcipiant̄. non pōt itell's eē certus de eis sub rōne alicuiꝰ vnius: ⁊ dubiꝰ sub rōne distictionis. probatio minoris. ens i deo ⁊ ens in creatura. si sunt duo ꝯceptus habētes attributionē non pñt concipi inquātū habent vnitatem attributionis: nisi priꝰ natura vel saltez simul cōcipiatur iste ⁊ ille inquātū distincti. puta iste sub propria rōne: ⁊ ille sub ꝓpria rōne. qꝛ isti sub proprijs rōnibꝰ sunt fundamenta vnitatis ordinis: ⁊ attributionis. ¶ Cōfirmat̄ istud ꝑ argumētū phi. 2. de ala. de sensu cōmuni: quē cōcludit esse cōem ꝑ cognitionez dr̄ie albi ⁊ dulcis: ex cuiꝰ dr̄ie cognitiōe ꝯcludit qd̄ cognoscit extrema. Si ei posset cognoscere ista sub rōne huiꝰ respectꝰ: q̄ est dr̄ia absq̄ hoc. ꝙ ea cognosceret sub ꝓpria rōne. tūc argumētū suū nō valeret. ꝗ silr̄ i ꝓposito nō pñt simul cognosci. a. ⁊ b. sb̄ rōne illiꝰ vnitatis ordis: nisi cognoscat̄. a. sub ꝓpria rōne ⁊ b. sub ꝓpria rōne cū ꝑ te nihil sit eis cōe. ⁊ ita q̄cūq̄ intellectꝰ cōcipit istos duos sub vnitate ordinis concipit eos destincte: vt distinctos in se.

T. c. 146. ⁊ circit.

¶ Tertio mō rñdet̄ ꝙ non ē certitudo de cōceptu aliquo vno et dubitatio duobus: sꝫ est certitudo, de duobꝰ disiūctis: ⁊ dubitatio d̄ duobꝰ: sꝫ ē certitudo d̄ duobus disiūctis: ⁊ dubitatio d̄ altero illoꝝ vt puta certꝰ sum ꝙ hoc ens ē sb̄a vel accñs. dubitādo tñ determiate: vtrū sit hoc ens vt sb̄a vel illud ens quod est accñs.

Joh. Rodi- tō li. 1. di. 11. q. 6. sequit̄ hunc modū dicēdi q̄re antiquiores.

¶ Cōtra. ista certitudo precedit oēz appħēsionē quorūcūq̄ diuidētiū ipm̄ ens. ꝗ p̄cedit certitudinē d̄ toto disiūcto añs ꝓbat̄: qꝛ ñ opꝫ i p̄ma appħēsiōe: q̄ scit̄ hoc esse aliq̄d vel ens: appħēdere a se vel ab alio ꝑ se vel i alio. ⁊ sic de alijs disiūctis. ¶ Cōtra istd̄ ēt est tertiū argumētū supiꝰ dictū. qd̄ erat de inq̄sitiōe intell's: quā habemꝰ de deo ꝑ nālē iuestigatiōez i q̄ illas rōnes creature: q̄ dicunt ꝑfectionē de se: sepamꝰ ab imꝑfectiōe: cū q̄ sunt in creaturis. et eas ſꝫ se acceptas ꝯsideramꝰ: vt idifferētes. ⁊ eis attribuimꝰ ꝑfectionē summā, ⁊ sic acceptas i sūmo attribuimꝰ eas creatori. vt ꝓprias sibi. ⁊ ita arguit Aug. 25. d̄ tri. c. 4. vl̄. 6. Ac ꝑ hoc: qm̄ rebus creatis creatorē suū sine dubitatiōe p̄ponimꝰ: opꝫ eū ⁊ summe viuere ⁊ cūcta sentire atq̄ intelligere: hoc ꝓbat ipe ex hoc ꝙ dixit añ capitulo eodē. ꝙ viuētia ñ viuētibꝰ sensu p̄dita nō sentiētibꝰ itelligētia nō itelligētibꝰ: imortalia mortalibꝰ: bona malis: icorrupti bilia corruptibilibus, imutabilia mutabilibꝰ: inuisibilia visibilibꝰ: incorpalia corpalibꝰ; beata mise

s. di. 3. q. 1.

Idem 11. ci. c. 16. vid̄ 12 me. t. cō. 51. ⁊ circiter.

ris p̄ferēda iudicam⁹. Qd̄ argumētū ñ vr̄ valere: si talia: vt repiū tur i creaturis: nō eēnt eiusdē rōis cū ill': q̄ talia i sūmo attribuūt d̄o

¶ Cōsilia argumenta frequēter hñr a doctorib⁹ ⁊ a sctis. ita em̄ formal'r ponit i deo itell's ⁊ volūtas ⁊ nō tm̄ absolute: sz cū infinitate. ita ⁊ potentia: sapiētia: ⁊ liberū arbitriū ponit i deo. ⁊ Ans. de libero arbitrio. c. 1. rep̄hēdit illā diffinitionē de libero arbitrio: q̄ ē q̄ ē ptās peccādi: qr sz eū tūc sz hoc ñ eēt i deo liberū arbitriū: qd̄ ē falsuz q̄ ip:obatio nulla eēt: si sm aliā rōnē oino diceret liberū arbitrium de deo ⁊ creatura.

s. supradicto in opione. Hēri.

¶ Hec ē ēt via Diony. qr qñ i tertio gradu puenit ad istā cognitionē p remotionē. q̄ro an p̄cise cognoscat ibi illa negatio: ⁊ tūc nō pl⁹ cognoscit de⁹ q̄ chymera: qr illa negatio ē cōis enti ⁊ nō enti. aut etiā ibi cognoscit aliq̄d positiuū cui attribuit illa negatio. et tūc de illo positiuo q̄ro qūo cōcept⁹ ei⁹ hr̄ i intellectu. si ei nō hr̄ in itellu p viā cālitatis ⁊ eminentie aliq̄s cōcept⁹ pri⁹ cātus i itellectu: nihil oino positiuū cognoscet cui attribuat ista negatio. ¶ Cōfirmat ēt ista rō. qr nō dicim⁹ deū formal'r lapidē: sz formal'r sapiētē: ⁊ tñ si p̄cise ꝯsideret attributio ꝯcept⁹ ad ꝯceptū: ita pōt formaliter lapis attribui ad aliquid in deo: vt ad ideā suā: sicut sapiētia

Respōdetur De⁹ ñ d̄r sapiens qr est in ip̄o idea sapiētie sz qr ē in ip̄o pfectio simpl'r tal': sz alteri⁹ rōnis a sapiētia creata

¶ Cōtra. illi⁹ sapiētie ē sapiētia creata nr̄a q̄dā pticipatio: sil'r ⁊ idee. idē aut nō pticipat eēntialiter nisi vnicā pfectionē. P Itez rel'o ideati ad ideā ē mēsurati ad mēsurā. vnicū mēsuratū nō nisi ad vnā mēsurā refert. idea aūt ē mēsura ei⁹. g̃ sapiētia qua deus d̄r sapiēs: cum sit mēsura eiusdē: nō distinguit ab idea.

¶ Rñdeo. idea est mēsura propria ⁊ pticipatū ꝓpriū: vl' magis rel'o mēsure ⁊ pticipati. sapiētia nō sic sz ē magis fundamētū relatiōis mēsure ⁊ pticipati ⁊ cōe nō ꝓpriū: qr ita participat vna creatura illā pfectionē: sicut alia

¶ Et si dicas q̄ d̄ deo ꝯcludim⁹ aliq̄d p rōnē effectus: vbi sufficit tātū ꝓportio ⁊ nō similitudo.

¶ Hoc nō rñdet: sz ꝯfirmat argumētū: qr ꝯsiderādo deū sub rōne cāe ex creaturis bñ cognoscit ꝓportional'r: sz hoc mō nō cognoscit aliq̄ pfectio de deo: q̄ ē i creatura formaliter: sz cālit. s. q̄ deus sit cā tal' pfectiōis. attributa aūt sunt pfectiōes simpl'r dicte d̄ deo formal'r. g̃ talia cognoscūt de d̄o nō solū p viā ꝓportiōis: sz ēt per viā similitudinis. ita q̄ opz ponere aliquem conceptū cōem in talibus deo ⁊ creature qualis nō est cōis in prima via cognoscendo deū per viā causalitatis.

¶ Ad istd̄ ē auctoritas phi. 2. metaph. q̄ arguit p̄ncipia sempiternorū eē verissima. et ꝓbat hoc p istā maiorē: qr vnūquodq̄ ē maxime tale: p qd̄ alijs inest vniuocatio ⁊ exēplificatur de igne. ⁊ ex hoc ꝯcludit q̄ sempiternorū p̄ncipia necesse ē eē verissima. ista ꝯñtia nō vz: nisi virtute isti⁹ minoris. qd̄ p̄ncipia illa sempit'na sunt cā vniuoca veritatis i alijs si. n. accipit i minor: q̄ illa p̄ncipis sūt p̄ncipia eq̄uoca vl' analoga erūt q̄ttuor termini i syllogismo phi. qd̄ non est verisimile. t. cō. 4

¶ Rñdeo. Uerũ ẽ si deberet reduci i vnũ syllogismũ: sz ñ sic reducet: sed prio arguet p locuz a minori sic. illud ẽ maxie tale ꝓpter qđ vniuocatio est. ꝗ multo magis est eminẽter tale in pfectione simplr: p qđ est effectꝰ equocꝰ: sz principia sempiternorũ sunt huiusmodi. ergo ꝛc.

Ad argumenta

opi. opposite. ¶ Ad ꝑmũ aut itelligit i minori ꝙ illa sub extremis ꝯdictiõis totalr: hoc est ꝙ ꝑcise sunt illa extrema ꝯdictiõis. et sic minor est falsa. deꝰ em̃ ñ ẽ ꝑcise. hoc. s. non ab alio qꝛ ista negatio đr de chymera: nec creatura est ꝑcise ista negatio. s. nõ necesse eẽ qꝛ hoc ẽt ꝯuenit chymere: sz taz deꝰ q̃ creatura ẽ aliq̃d cui cõuenit alterũ extremũ ꝯdictiõis. accipe tũc maiorẽ ꝙ quecũq̃ sunt talia: q̃bꝰ cõueniũt extrema ꝯdictionis: ip̃a nõ vniuocant in aliquo. ista maior ẽ falsa. nã oĩa p se diuidẽtia aliqđ cõe sũt talia: ꝙ de ip̃is dñr extrema ꝯdictiõis: et tñ vniuocãtur i ip̃o diuiso. ita i ꝓposito pñt ista fm se tota recipere ꝑdicationem ꝯdictionis: ꝛ tñ possunt habere aliquid substratũ illis extremis illius ꝯtradictionis: quod est cõmune ambobus.

E ¶ Ad cõfirmationẽ de neutro: dico ꝙ ꝯceptꝰ cõis duobus ẽ neut formalr: ꝛ ita cõcedo cõclonẽ qđ cõceptꝰ entis nõ ẽ formalr cõceptus creati nec increati. si autez itelligat ꝙ iste cõceptꝰ est ita neuter: ꝙ neutrũ ꝯdictoriũ dicat de eo. falsum est. ita est in rõnali ꝛ irrationali ꝙ cõceptꝰ aĩalis neut est formalr: ꝛ tñ illud qđ cõcipit: nõ est neutrũ: sed vere est alterũ istoꝝ. alteꝝ em̃ ꝯdictorioꝝ đr de q̃libet ꝛ tñ nõ opz quẽlibet cõceptũ eẽ formalr alterũ ꝯceptũ ꝯdictorioꝝ. ¶ Ad scđm patebit i. 2. ar. ꝙ deꝰ ꝛ creatura nõ sunt prio diuersa i ꝯceptibꝰ tñ sunt prio diuersa i realitate: qꝛ i nulla realitate cõueniũt ꝛ qũo eẽ possit cõceptꝰ cõis sine ꝯueniẽtia i revl i realitate i sequẽti dicet. ¶ Ad aliđ đ attributiõe dico ꝙ attributio sola ñ ponit vnitatẽ vniuocatiõis. qꝛ vnitas attributõis minor ẽ vnitate vniuocatiõis ꝛ minor vnitas nõ cõcludit maiorẽ. tñ minor vnitas ꝑt stare cũ maiore vnitate sicut q̃ sunt vnũ gñe sunt vnũ spẽ. lz vnitas gñis sit minor q̃ vnitas spẽi. ita hic cõcedo ꝙ vnitas attributiõis nõ ponit vnitatez vniuocatiõis. põt tñ stare cũ ea lz hec formalr nõ sit illa. Exẽpluz. spẽs eiusdẽ gñis hñt eẽntialẽ ordinez siue attributionẽ ad ꝑmũ illiꝰ generis ex. 10. meta. ꝛ tñ cũ hoc stat vnitas vniuocationis rõnis gñis i ip̃is spẽbus. ita ꝛ multo magis opz eẽ i ꝓposito ꝙ in rõne entis i qua ẽ vnitas attributiõis attributa habeãt vnitatẽ vniuocationis: qꝛ nunq̃ aliqua cõparant vt mẽsurata ad mẽsurã vel excessa ad excedẽs nisi in aliquo vno cõueniãt. sicut em̃ ꝯparatio simpliciter est in simpliciter vniuoco. 7 physi. ita oĩs cõparatio est in aliqualiter vniuoco. qñ em̃ đr hoc est pfectiꝰ illo. si q̃rat q̃d pfectiꝰ? opz ibi assignare aliq̃d cõe vtriq̃ ita ꝙ oĩs cõparatiui determinabile: cõe est vtriq̃ extremo cõparatiõis. nõ em̃ homo ẽ perfectior hõ q̃ asinus: sz perfectius aĩal: ꝛ ita si aliqua cõparant in entitate: in q̃ ẽ attributio vnius ad altera: hoc pfectiꝰ est illo: q̃d pfectiꝰ? ens pfectius. ergo opz entitatẽ eẽ

Soluẽdo 1. ꝑncipale.

t. c. 2. ꝛ inde.

t. c. 24 ꝛ inde

aliquo mō cōem vtriq; extremo ita ēt posset argui de numero vl' de distinctione: qr oīa numerata vel discreta hñt aliq̄d cōe. sicut vult Aug:7.d trini.c.4.vl'.26.si tres psone cōe est eis illd: qd est psona:ita q determiabile termini numeralis semp est cōe omnibus numeratis fm August.

¶ Et si istet q nō est ꝓprie nūerus dei ⁊ creature. Arguo de diuerso vl' distincto vel de alio sic: deꝰ ⁊ creatura sūt diuersa vl' distincta. vl' deꝰ ē aliꝰ vel alid a creatura i oibus istis dtermiabile distinctōis: siue exp̄ssuz singulr siue pluralr opz eē cōe vtriq; extremo: ptz i exēplis: qr hō non ē alius hō ab asino: sz alid aial. ꝓbat idē rōne: qr i relonibus eq patie extrema sūt eiusdē rōnis alietas ē tal' relo. g in q̄buscūq; aliis ē alietas vniꝰ rōis mutua. ⁊ p ꝯñs dtermiabile alietatz erit vniꝰ rōnis. huic ñ initarz: qr ꝯcluderet q fūdamētū sit eiusdē rōnis vñ nuno: ē ꝯ articulū d alio

¶ Et cū arguit d Diony. pz ꝑus i.3.articulo q intētio Diony. est ad oppositū: qr in terto gradu ñ istat i sola negatione: sed in aliq̄ positiuo conceptu a creatura accepto: cui attribuit illa negatio.

¶ Ad Augu. Rñdeo q illud bonum. cuius participatiōe alia bona sunt: qd intelligitur intelligēdo hoc bonū vel illud: vel potest poni vl'e ad oīa bona. ⁊ tūc eius ꝑticipatione sunt alia bona: sicut spēs ꝑticipāt genus: vel aliqd inferius ꝑticipat superius: vl' p̄t intelligi bonū p eēntiā: cuiꝰ: vt cāe ꝑticipatione alia bona sunt. ⁊ tūc verū ē q intelligēdo illud bonuz itelligo bonū p eēntiā i vl'i sicut i telligendo hoc ens intelligo ens vt partē ꝯceptus ⁊ i ente itelligo qd cūq; ens i vl'i. Et cū subdit. si potes illd p se nosse. dico q si: p se: si refert nō ad actū cognoscēdi: sz ad odm. puta q cognoscat illud bonū qd cognosco in vl'i cū ista determiatione p se. s. q ꝯciperē bonū cū tali determiatione q sit bonū non depēdēs: ⁊ bonū p eēntiā intelligo deū non tantū in ꝯceptu cōi. sz in conceptu proprio. Et tūc p hoc q dr p se: ꝯhit bonū qd erat cōe: ⁊ fit ꝓpriū deo ⁊ isti inherēdo p fruitionē ē btitudo: loquēdo de beatitudie vie: qr iste ꝯceptus ē pfectissimꝰ: quē possumus habere i via concipiēdo deū naturalr. Et ista apparet eē intētio Aug.8.de tri.c.3.vl'.7. vbi dr. Noli q̄rere q̄d sit veritas. statim em̄ se opponūt caligines imaginum corporaliū: ⁊ nubila phātasmatū: ⁊ pturbāt serenitatē: q̄ primo ictu diluxit tibi: cū dicerē veritas. qd non eēt veruz: si oīno esset aliꝰ conceptꝰ entis vl' boni in deo a ꝯceptu illorū i creatura. tūc em̄ bene esset querēduz q̄d ṽitas: qr tunc esset veritas q̄rēda: q̄ est ꝓpria deo: nec obijcerēt se illi phantasmata pturbantia ꝯceptū veritatis: vt ē propria deo: qr iste ꝯceptꝰ non hz phantasmata sibi corrñdētia. pturbāt em̄ ꝯceptā veritatis vt conuenit deo: loquendo de veritate in cōi: sicut alias expositum est. ¶ Si autem aliqui proteruiant vnum esse conceptum entis. ⁊ tamē nullum esse vniuocuz isti ⁊ illi. Istud non est ad intentionē istius questionis qr quantūcunq; illud: qd ꝯcipit sit fm attributionez vel ordinem in diuersis. si tñ de se ꝯceptus vnus ē: ita q non hz aliā rōnē: fm quā dicitur de hoc ⁊ d illo

di.3.q.3.

ille ꝯceptus ē vniuocus. ¶ Si ēt alio mō ꝓteruiat aliq̄s ꝙ conceptus denoiatiuus nō ē vniuocus qꝛ rō subiecti nō est rō predicati.

¶ Hec vr̄ instātia puerilis: quia vno mō p̄dicatū denoiatiuuꝫ est mediū inter p̄dicatuꝫ vniuocū ⁊ equiuocū. Alio mō vniuocū ⁊ equiuocuꝫ sunt imediata apud logicuꝫ. ¶ Primū verꝝ est: accipiēdo p̄dicatū vniuocū ⁊ qd̄ vniuoce p̄dicatur. hoc est. s. ꝙ rō eius sit rō subiecti. ⁊ isto mō denoiatiuū nō est vniuocū. ¶ Scd̄m etiā verū ē intelligēdo de vnitate rōnis eius qd̄ predicat̄, sic vniuocuꝫ ē: cuius rō est in se vna: siue illa rō sit ratio subiecti. siue denoiet subiectū siue ꝑ accidēs dicat̄ de subiecto, equiuocū aūt cuius ratio ē alia: qūocūq̄ illa rō se habeat ad subiectū. Exēpluꝫ. aīal ē vniuocū nō tm̄ vt d̄r de speciebꝰ suis: sꝫ vt determinat̄ ꝑ differētias: qꝛ hꝫ vnū conceptū determinabilē ꝑ eas: et tm̄ non d̄r de differentijs vniuoce: hoc est in q̄d. ita ꝙ rō eius sit rō differentiarū: qūo vniuoce d̄r de speciebꝰ. Ista ēt altercatio nihil est ad ꝓpositū: qꝛ si ens dicat̄ s̄m vnū ꝯceptuꝫ sui de deo ⁊ creatura: opꝫ dicere ꝙ rō entis sit ratio subiecti. dicet̄ em̄ de vtroq̄ in q̄d ⁊ ita erit vniuocū vtroq̄ modo.

P

3. met. 8. c. 10.

Albertus de saxonia. Robertus olchotli. 1. q. 5. q̄re antiquiores.

Alia est opinio affirmatiua in alio extremo: que ponit deū in gn̄e ⁊ hn̄t ꝓ se auctoritatē Dama. in elr̄ario. c. 8. substātia ⁊c. Itē Boetij i libello suo de tri. vbi vr̄ dicere ꝙ duo genera manēt in diuinis: hoc nō pōt intelligi tm̄ s̄ꝫ modū aliquē similē predicādi: qꝛ. 15. de trini. c. 5. dicit Aug. sic. Si dicaꝫ eternus: imortalis: icorruptibilis: imutabilis: viuus: sapiēs: potens: speciosus: iustus: bonus: btūs: spūs. horum oīm nouissimū: qd̄ posui q̄si tm̄ videtur significare substantiā. cetera v̄o huius substātie q̄litates.

¶ Item idē. 5. de tri. c. 8. vel. 22. vr̄ dicere ꝙ actio ꝓprijssime cōueniat deo. ꝗ nō tm̄ manēt modi p̄dicādi sil̄es duobꝰ istis gn̄ibus. ⁊ ita vr̄ ꝙ oporteat itelligere boe. de illis duobꝰ gn̄ibus in se: ꝙ maneāt. ¶ Tertio ad hoc vr̄ auctoritas Auer. 10. meta. cō. 7. ⁊ incipit ter. Dicunt̄ aūt equal̄r ens et vnū. vbi ph̄s dicit aliquā esse vnā primā substātiā q̄ sit mēsura aliarū. Cōmētator vult ꝙ ille sit p̄mꝰ motor. ꝗ sicut i alijs gn̄ibus p̄mū est aliq̄d illiꝰ gn̄is. ita p̄mus motor est aliq̄d de genere substātie.

¶ Ad hoc rō p̄ria ponit̄ talis: qꝛ pōt ꝯcipi sub̄a creata ⁊ substātia increata. ⁊ neuter ꝯceptus ē simpl̄r simplex. ꝗ resoluēdo remanebit ratio substātie indifferens ad vtrūq̄ ꝯhēs. ⁊ sic indifferēter accepta vr̄ eē rō gn̄is. ¶ Scd̄a rō ē. qꝛ multa entia simplicia ponunt̄ in gn̄e sicut angeli s̄m ponentes eos esse imateriales: accidentia etiā s̄m ponētes ea esse simplicia ꝗ simplicitas dei nō excludit ab eo rationem generis.

Teneo opinionē meam mediā. ꝙ cū simplicitate dei stat ꝙ aliq̄s sit cōceptus cōis sibi ⁊ creature. non tm̄ cōis vt gn̄is. ¶ P̄ria pars ꝓbata est arguendo ꝯ primā opinionē. ¶ Secūdā ꝑtem ꝓbo ꝑ Aug. 7. de tri. c. 5. vel. 32. Manifestuꝫ est deū abusiue substātiā vocari. rō sua ibi ē. qꝛ substantia d̄r qd̄ substat accidētibꝰ. absurdū v̄o est ꝙ deus alicui accn̄ti subest. hec rō sic tꝫ. Nō em̄ intelligit ꝙ rō sub-

F

stātie sit substare accidētib⁹. sz vt substātia est genus: qr p̄misit ibi qd absurdū est q substātia relatiue dicat. Sz substātia vt ē genus ē limitata sicut statim postea ꝓbabit. oīs aūt substātia limitata capax ē accidētis. ḡ suba q̄cunq̄ q̄ ē in gn̄e pōt substare alicui accidēti. deus nō. ḡ ꝛc. ¶ Itē arguit Aui. 8. meta. c. 4. q deꝰ nō est in gn̄e. qr genus est pars. deus autē simplex ē nō hn̄s ꝑtem ꝛ partē. ḡ deus nō est in gn̄e. Iste due ꝓbatiōes sunt simul ꝑ auctoritatē ꝛ ꝑ rōnez. ¶ Nūc ondo ꝓpositum duobus medijs. Et declarant ex his q̄ sunt ꝓpria deo. ¶ Prio ex rōne infinitatis. ¶ Scdo ex rōne necesse esse. ¶ Ex prio arguo duplr. ¶ Prio sic. ꝯceptus hn̄s indifferētiā ad aliq̄. ad q̄ non pōt ꝯceptus gn̄is eē indifferēs: nō pōt eē cōceptus gn̄is. Sz q̄cq̄d dr cōiter de deo ꝛ creatura ē indifferēs ad finitū ꝛ infinitū loquēdo de essentialib⁹ vel saltē ad finitū. ꝛ nō finitū loquēdo de q̄buscunq̄. qr relatio diuina nec ē finita nec infinita. nullū aūt genus pōt eē indifferēs ad finitū. ḡ ꝛc. ¶ Pria ꝑs minoris pz. qr q̄cq̄d ē in deo ꝑfectio eēntialis est formalr infinituz: in creatura ꝟo finitū. ¶ Scdaz ꝑtez minoris ꝓbo. qr genus sumit ab aliq̄ realitate q̄ sm se est potētialis ad realitatez: a q̄ accipit dr̄ia: sz nullū infinitū est potētiale ad aliq̄d. vt pz ex dictis in qōne p̄cedēti. Assumptū hoc ꝓz auctoritate Arist. 8. meta. c. 5. opz terminū idest diffinitionē esse orōnē lōgā qr significat aliq̄d de aliquo. ita q opz illud esse materiā: ꝛ illud formā. ¶ Apparet etiā ꝑ rōnez: qr si illa realitas a q̄ accipit genꝰ esset vere tota q̄ditas rei: solū genus cōplete diffiniret. genus etiā ꝛ dr̄ia nō diffinirēt: qr rō ex eis nō indicaret p̄mo idez diffinito. vna queq̄ em̄ res ē semel ipsa. Et iō illa ratio q̄ bis exprimeret eaz nō indicaret primo idē diffinito vel quiditati illius rei. ¶ Hāc rōnez aliqualr ꝑtractādo intelligo sic. q in aliqbus creaturis genus et dr̄ia accipiunt ab alia ꝛ alia re: sicut ponendo plures formas in hoīe aīal accipit a se sensitiua. ꝛ rationale ab intellectiua. Et tūc illa res a qua accipit genus ꝟe ē potētialis ꝛ ꝑfectibil ab illa re: a qua accipitur dr̄ia. Aliqn̄ ibi non sunt res sicut in accidētibus. saltem in vna re ē aliqua. prima est realitas a q̄ sumit genus: et alia realitas a qua sumit dr̄ia. dicat prima. a. scda. b. a. sm se est potētiale ad. b. ita q p̄cise intelligēdo a. ꝛ p̄cise intelligēdo. b. a. vt intelligit in prio instāti nature in quo precise est. ip̄m est ꝑfectibile ꝑ. b. sicut si esset res alia. Sz q nō ꝑficitur realr ꝑ. b. hoc est ꝑꝑ idētitatez. a. ꝛ. b. ad aliq̄d totū cui realr primo sunt eadē. qd quidez totū primo ꝓducit: ꝛ i ipso toto ambe iste realitates ꝓducunt. si tn̄ altera istaꝝ siue altera ꝓduceret: vere esset potētialis ad eā ꝛ ꝟe esset imꝑfecta sine alia. Ista aūt ꝯpositio realitatū potētialis ꝛ actualis minima est: q̄ sufficit ad rōnez gn̄is ꝛ dr̄ie. Et ista nō stat cū hoc qd q̄libet realitas i aliquo sit infinita. Realitas em̄ si esset de se infinita: q̄tūcūq̄ p̄cise sumpta: nō esset in potētia ad aliquā realitatē. igit cū in deo quecūq̄ realitas essentialis sit formalr infinita: nulla est a qua formalr possit accipi rō gn̄is. ¶ Scdo ex eodez medio sic. Cōceptus spēi non est

G
H
I
t.c.9.
k

tñ conceptus realitatis ꝛ modi intrinseci eiusdē realitatis: q; tūc a'bedo posset eē genus: ꝛ grad⁹ intrinseci albedinis possent esse dīe specifice: illa aūt p q cōe aliq̄ ℨhitur ad deū ꝛ creaturā sunt finitū ꝛ infinitū: q̄ dicūt grad⁹ intrinsecos ipsis. ℨ ista ℨhentia nō pñt esse vere dīe: nec cū ℨcto cōstituūt ita cōpositū cōceptū: sicut opz cōceptū spēi esse cōpositum: imo ℨceptus ex tali ℨcto ꝛ ℨhēte est simplicior ℨ possit eē cōceptꝰ spēi. ¶ Ex istis medijs de infinitate hz euidentiā rō Aug. supius tacta de subsistare accidēti. ¶ Habet etiā euidentiā rō Auicē. 8. meta. de ptialitate gñis supra tacta q; nūq̄ est genus sine aliq̄ ptiali realitate in specie: q̄ non pōt esse in ℨe simplici. ¶ Arguo tertio ex scō medio. s. ex rōne necesse eē. Et ē argumētuz Aui. 8. met. c. 4. Si necesse esse hz genus. ℨ intentio gñis vel erit ex se necesse eē vel nō. Si prio modo tūc nō cessabit quousq̄ sit ibi dña. Hoc intelligo sic. q; genus tūc includeret differentiā: q; sine illa nō est in actu vltimo: ꝛ necesse ex se est in actu vltio. Si aūt genus includat differentiā tūc nō est genus. Si dēs scōm mēbū sequit̄ q̄ō necesse eē: esset ꝑstitutū ex eo q̄ nō ē necesse esse. ¶ Sz hec rō ꝓbat q̄ō necesse esse nihil cōe hz cuz alio: q; illa intētio cōis est nō necesse eē vñ rñdeo: intētio intellecta non includit necessitatē nec possibilitatē: sz ē indifferēs: illud aūt inꝛ re q̄ō coꝛrñdet intētioni in hoc est necesse eē: i illo ℨo possibile.

¶ Hoc ipꝛobat si intētioni gñisꝛ coꝛrñdet ꝓpria realitas: ꝛ nō sicꝛ alij intētiōi cōi: sicut dicēt infra qñ rñdebit ad dubiū adductuz ℨ solutionē ꝑmi argumēti principalis. ¶ Quo autē ad illud q̄ō additur in q̄ōne de quo cūq; formal'r dicto de deo: dico q; nihil tale est in gñe ꝓpter idē: q; nihil ō: de deo formal'r: q̄ō ē limitatū: quicq̄d aūt est alicuius gñis q̄ō cūq; sit illius gñis est necessario limitatū. ¶ Sz tunc est dubiū q̄lia sunt illa ꝑdicata: q̄ dicunt de deo formal'r: vt sapiēs bonus ꝛc.

¶ Rñdeo. q; ens prius diuiditur in infinitū ꝛ finitū ℨ in decē gña: q; alterū istoꝝ. s. ens finituz ē cōe ad decē genera. ℨ quecūq; cōueniūt enti vt indifferēs ad finitū ꝛ infinitū. vel vt est ꝓpriū enti infinito ℨueniūt sibi: non vt determinat ad genus: sz vt prius. ꝛ ꝑ ℨns vt est trāscendēs: ꝛ extra oē genꝰ quecūq; sunt cōia deo: ꝛ creaturę sunt talia q̄ ℨueniūt enti: vt est indifferēs ad finitū ꝛ infinituz: vt eñ ℨueniūt deo sunt infinita: vt creature sunt finita. ℨ illa ꝑ ꝓpus cōueniūt enti ℨ ens diuidatur in decē gña: ꝛ ꝑ ℨns q̄cūq; tale est trāscendēs. ¶ Sed tūc est aliud dubiū quō ponit sapiētia trāscendens? cū non sit cōis oibus entibus: ꝛ trāscendentia videnꝛ cōia oibus. ¶ Rñdeo sicut de rōne generis generalissimi nō ē in se hñe plures sub se spēs: sz nō hñe aliō supueniens genus. sicut hoc ꝑdicamentū qñ: q; nō hz supueniens genus ē generalissimū: sz paucas hēat spēs aut nullas. ita trāscendēs q̄cūq; nullū hz genus sub quo cōtineaꝛ. Sed q; ipm sit cōe ad multa inferiora hoc accidit: hoc pz ex alio: q; ens non tñ hz passiones cōuertibiles simplices sicut vnū verū bonū ꝛc. Sz hz alię quas passiōes vbi opposita distinguūtur ℨ se: sicut necesse esse vel

possibile: actus vel potētia ꝛ huiꝰ Sicut aūt passiones ꝯuertibiles sunt trāscendētes: qꝛ cōsequūtur ens nō inq̄ꝫtū determinat ad aliqd̄ genus: ita ꝛ passiōes disiūcte sunt trāscendētes ꝛ vtrūq̄ membrū illius disiūcti est trāscendēs: qꝛ neutrū determinat suuꝫ determinabile ad certū genus. ꝛ vnde vnū mēbrum illius disiūcti ē speciale: formalr̄ non ꝯueniens nisi vni enti. sicut necesse ē in ista diuisione. necesse vel possibile: et silr̄ infinitū in ista diuisiōe finitū vel infinitū ꝛc. Ita etiaꝫ pōt sapiētia esse trāscendens ꝛ qd̄cunq̄ aliud qd̄ est cōe ꝛ deo ꝛ creature: lꝫ aliqd̄ tale dicat̄ de solo deo. ꝛ de nulla creatura. aliqd̄ autez de deo ꝛ creatura aliq̄. Non opꝫ ḡ trāscendens: vt transcēdens dici de quocūq̄ ente: nisi sit cōuertibile cum primo trāscendente. s. cum ente.

Th. 1. parte sum. q. 3. ar. 5. in sol. principali. vide vv. q. presenti.

Alij probāt Quarto mō deuꝫ nō esse in genere: qꝛ cōtinet in se perfectiones omnium generum. ¶ Sed istud argumentū non valet: qꝛ ꝯtinens aliqd̄ ꝯtinet illud per modū sui. Substantia em̄: q̄ mō est genꝰ generalissimū: vt accipit̄ ꝓ oibus speciebus inferioribus: cōtinet virtualr̄ oia accidentia. ita ꝙ si deus sola indiuidua substātiaꝝ causaret: illa haberēt in se virtutē vn̄ causarēt oia accidētia. Et tn̄ nō ꝓpter hoc negant̄ substātie create esse in gn̄e: qꝛ ꝯtinent virtualr̄ accidētia ꝑ moduꝫ sui. nō per modū accidentiū: igit̄ ex hoc solo: ꝙ deus cōtinet perfectiones oium generū: non sequit̄ ip̄m nō esse in gn̄e. Quia sic continere nō excludit finitatē: illa em̄ cōtinere virtualr̄ nō est eē infinitū. Sꝫ ex absoluta infinitate dei hoc sequit̄: sicut prius dictuꝫ est.

P

¶ Sed ꝯ hoc instat̄ ꝙ infinitas simplr̄ nō cōcludit ꝓpositū: quia ph̄s. 6. thopicoꝝ increpat diffinitionē linee recte. hanc. s. linea recta est cuius mediū nō erit extrema. Per hoc ꝙ si infinita linea eēt recta esse posset: nō aūt h̄ret tunc mediū nec extrema: nō est aūt aliqua diffinitio increpāda: qꝛ non cōuenit illi: qd̄ impossibile ē esse i gn̄e. ḡ nō ē ipossibile lineā infinitaꝫ esse in gn̄e. Et ꝑ ꝯn̄s infinitas nō necessario excludit̄ a genere.

¶ Rn̄deo p̄mo ad intētionē Aristo. ꝙ linea recta est quoddā totuꝫ ꝑ accidēs. Et si hoc totū diffiniatur assignabat̄ vna diffinitio corrn̄dens linee. ꝛ alia corrn̄dens recte. illud qd̄ corrn̄debit recto loco diffinitionis: nō ꝯdicet formalr̄ infinito: qꝛ rectū non ꝯdicit formalr̄ infinito: ꝛ cuicūq̄ repugnat formalr̄ diffinitio eidē repugnat ꝛ diffinitū. Qd̄ aūt in diffinitione illa: quā increpat ph̄s assignat̄ tanq̄ diffinitio recti est hoc h̄re medium intra extrema. istud formalr̄ repugnat infinito. ḡ opꝫ ꝙ si diffinitio ista eēt bona ꝙ rectū formalr̄ repugnaret infinito. Sꝫ hoc ē falsum lꝫ virtualr̄ repugnet infinito: q̄tenus subiectum suū. s. linea formalr̄ repugnat infinito. nō ḡ intēdit dicere ph̄s ꝙ linea infinita pōt esse in gn̄e: sꝫ ꝙ rōni recti nō repugnat formalr̄ infinitas. Et iō illa diffinitio: cui repugnat formalr̄ infinitas: nō est recti inq̄ꝫtum rectū. Nō em̄ increpasset istā. Linea recta est lōgitudo sine latitudine cuius extrema sunt duo pūcta eque ꝓtensa: qꝛ h̄ eēt aliqd̄ repugnās infinitati: sꝫ illud assignaret̄ tanq̄ ratio linee non tanq̄ rō recti: ꝛ tūc bene assi

Q

gnaret. qꝛ cũ ipi linee repugnet i
finitas: bñ assignaret diffinitio si
bi corrñdẽs cui repugnat ifinitas
Sꝫ alia est difficultas ad rẽ. vtꝝ
linea ifinita possit eẽ in gñe q̃ti=
tatis. ⁊ si sic. ñ vident valere due
rõnes sumpte ex ifinitate. ¶ Rñ=
deo nũq̃ ad summũ i inferiori se
quit summũ i superiori: nisi illud
inferius sit nobilissimũ cõtẽtum
sub illo superiori. Sicut nõ seqt
pfectissimꝰ asinus. ergo pfectissi
mũ aial: sꝫ gr̃a materie sequit p=
fectissimꝰ homo. ergo pfectissimũ
aial: qꝛ hõ ẽ pfectissimũ aialiuꝫ.
igr̃ ñ sequit optimũ siue pfectissi
mũ ens ad pfectissimũ aliqd eoꝝ
q̃ ꝯtinent sub [illegible] nisi illd sit sim
plicit pfectiss[illegible] ente: quãti
tas aũt nõ ẽ ta[illegible] aliqd alicu=
ius gñis: qꝛ qd libet ẽ limitatũ: im
mo nihil ẽ tale: nisi qd ẽ pfectio
simplr: qd ex se pt eẽ ifinitũ: ⁊ iõ
nõ seqt. pfectissima quantitas. g̃
pfectissimũ ens: nec ẽt seqt d aliq̃
re alicuiꝰ gñis. sꝫ tñ sequit. pfectis
sima ꝟitas vl bonitas: g̃ pfectis=
simũ ens. Ita ergo cũ ifinitũ ens
nõ tm̃ dicat pfectionẽ sũmã: sꝫ ẽt
nõ possibilẽ excedi: ñ sequit ifini
tũ ens: nisi p̃ci se ad ifinitũ tale:
qd ẽ pfectissimũ: in q̃ ẽ rõ entis.
qd. s. dicit pfectionẽ simplr. Et iõ
lꝫ eẽt quãtitas ifinita in rõne quã
titatis. cũ tñ quãtitas nõ sit per=
fectio simplr: nõ sequit ꝙ sit infi
nitũ ens: qꝛ nõ seqt ꝙ sit ens: qd
nõ pt excedi i perfectione. eẽt igr̃
infinita linea in gñe quantitatis
qꝛ eẽt limitatũ ens simplicit ⁊ ex
cessum simplria pfectiori ente: sꝫ
infinitũ ens simpliciter nõ potest
esse in gñe. Et ratio est. qꝛ prima
infinitas nõ tollit oẽm potentia
litatẽ: quã reqrit rõ gñis: sed tã=
tũ ponit infinitatẽ fm qd alicuiꝰ
imperfecte entitatis: in q̃: vt illa
est: bñ põt esse ꝯpositio i quocũq̃
gradu illa ponat: sꝫ scda necessa
rio tollit oẽm potẽtialitatẽ: sicut
prius declaratum est.

¶ Cõtra ista obijcit: qꝛ tũc ponũ
tur ꝯdictoria: cõcedẽdo cõceptũ
cõem dictũ in quid de deo ⁊ crea
tura: ⁊ negãdo deũ eẽ i gñe. Om
nis em̃ cõceptꝰ dictus i qd: si est
ꝯceptꝰ cõis vel est conceptꝰ gene
ris: vel diffinitiõis: alioquin erũt
plura predicata q̃ docuit Arist.
in primo thopicorum. ¶ Ad istd
dico. ꝙ nõ sunt ꝯdictoria: qd ptꝫ
auctoritatibꝰ Aug. 7. de trini. c.
vbi priꝰ. vbi negat deũ eẽ substã=
tiã: ⁊ tñ cõcedit ꝙ ꝓprie ⁊ vere ẽ
eẽntia. sed si eẽt conceptꝰ aliqs
eq̃uocꝰ eẽntie: vt conuenit deo et
creature. ita posset eẽ ꝯceptꝰ eq̃=
uocus sbe: ⁊ posset dici sba sicut
eẽntia. ¶ Silr Aui. 8. metaphy.
c. 4. vbi negat deũ eẽ in gñe: ꝯce
dit ipm ibi eẽ sbam. i. ens non in
alio. Et ꝙ accipiat ens nõ eq̃uo=
ce ab illo ꝯceptu, sꝫ quẽ dꝛ d crea
tura vr̃ p ipm pmo metaphy. vbi
dicit ꝙ ens i se nõ hꝫ pncipium q̃
pp scia non inqret pncipia entis
absolute: sꝫ alicuiꝰ entis. Si aũt
ens haberet aliũ ꝯceptũ in deo ⁊
creatura. bñ entis eẽt pncipiũ sꝫ
se: qꝛ entis fm vnũ ꝯceptum eẽt
ipsum ens pncipiũ fm alium con
ceptũ. ¶ Cũ aũt arguis si ẽ dictũ
in qd. igit est genus vl diffinitio. t. c. 9.
¶ Rñdeo Arist. 8. methaph. do=
cet quale p̃dicatũ dictũ in qd sit
diffinitio. inducit em̃ ibi ꝯ ideas
Platonis dicta antistenicoꝝ. q̃s
in hoc approbat dicentes termi=
num esse rationẽ longaꝫ. Et post
subdit quare substãtie est: cuius
cõtingit eẽ terminũ ⁊ rationẽ pu
ta cõposite: siue sensibilis fuerit
sue

vbi cõpugnat Augustinus suessanus exponẽdo tex. c. 15. p. phis. q. 2ª

ſiue intellectualis. primoꝝ autē ex quibꝰ hoc nō eſt ſupple diffinitio. Et ſubdit rōnē. Siq̄dez aliq̄d de aliq̄ ſignificat rō diffinitiua: hoc dz intelligi ꝟtualr nō formaliter: ſicut al's dictū ē. Et ſubdit. opz hoc q̄dez eē vt materiā: illud ꝟo vt formā. Ex quovr̄ ibi arguere ꝙ idea ſi poneret: nō eēt diffinibilis: ⁊ ſi rō ſua aliquo mō valeret pp ſimplicitatem idee: multo magis negaret ipſe diffinitiōez a deo: cuiꝰ ē ſumma ſimplicitas: ſequit igr̄ ex auctoritate eiꝰ ꝙ nihil ē dcm̄ in q̄d de deo vt diffinitio. Ex eodem ſequit ꝙ nihil oīno dr̄ de deo in q̄d vt genꝰ. q̄cq̄d em̄ hz genꝰ p̄t hr̄e dr̄iam ⁊ diffinitionē: qr. 7. meta. c. 23. aut genꝰ nihil eſt p̄ter ſpēs. aut ſi ē: eſt q̄dez vt materia. ⁊ tūc cuiꝰ ē genꝰ opz ip̄z ponere poſſe hr̄e dr̄iaz tāq̄ formā: ſi igr̄ aliq̄d eſt dictuz de deo in q̄d arguēdo ex auctoritate Ariſt. cōſtructiue nō deſtructiue: ſequit ꝙ illud nō ſit genꝰ nec diffinitio: ſz cū infers: ē genꝰ vel diffinitio: qr Ariſt. nō dixit eſſe alia p̄dicata in quid dicta. ꝗ nō ſunt alia. arguis ab auctoritate deſtructiue: ⁊ ē fallacia conſequētis. ¶ Sed dices tūc Ariſt. nō tradidit ſufficienter omnia predicata in quid dicta.

¶ Rn̄deo. phs in. 1. ethi. diſtinxit p̄dicta pp diſtinctionē ꝓblematū: qr diuerſa ꝓblemata habēt diuerſuz modū terminādi ex diuerſitate p̄dicatoꝝ. non ꝗ enumerat ibi oīa p̄dicata: qr nō dr̄iaz ſpecificā: lz dr̄iaz gn̄alez collocauerit ſub gn̄e: ⁊ tn̄ dr̄ia ſpecifica hz ꝓpriā rōnez p̄dicati. Species etiā hz ꝓpriā rōnez p̄dicati, aliā a diffinitiōe: alioq̄n male poneret porphyrius q̄nq̄ vl'ia. Nō igr̄ inſufficiēter diſtinxit ibi Ariſt. p̄dicata: qr diſtinxit oīa de quibꝰ ꝓblemata querēda requirūt ſpālez artez terminādi: quā ibi intēdebat tradere: trāſcendētia aūt nō ſunt talia p̄dicata: qr nō ſunt de eis ſpālia ꝓblemata. ꝓblema em̄ p̄ſupponit aliq̄d certū: ⁊ q̄rit dubiū ex 7. meta. c. vlti. Ens aūt. ⁊ res imprimunt in aīa p̄ma imp̄ſſiōe ſm Aui. 1. meta. c. 5. ⁊ iō de cōceptibꝰ illis cōmuniſſimis nō ſunt ꝓblemata p ſe terminabilia. Non igit oportuit ea numerari inter predicata ꝓblematum. ¶ Sz nūquid Ariſt. iſta predicata gn̄alia nuſq̄ docuit? ¶ Rn̄deo ex. 8. meta. docuit nihil dici de deo vt genus ex auctoritate p̄allegata. Et tn̄ docuit vniuoce dici de deo ⁊ creatura veritatē. 2. meta. ſicut. s̄. allegatū eſt p̄ncipia ſempiternoꝝ eē veriſſima. ⁊ in hoc docuit entitatez vniuoce: dici de deo ⁊ creatura: qr ſubdit ibi. 2. metap. ꝙ ſicut vnūquodq̄ ſe hz ad eſſe ſic adveritatē: pz etiā ſm eū ꝙ ſi ens dicatur de deo: ꝙ hoc erit in q̄d. ꝗ in iſtis docuit implicite aliq̄d p̄dicatum trāſcendēs dici in q̄d. ⁊ nō eē genus nec diffinitionē: ⁊ aliq̄ predicata trāſcendētia dici in q̄le: vt verū: ⁊ nō eſſe ꝓpria: nec tn̄ accidētia: ſm ꝙ iſta vl'ia cōpetūt ſpeciebus aliquoꝝ generū: qr nihil q̄d ē alicuius gn̄is ꝯuenit deo aliquo mō. ¶ Docuit etiā idez aliq̄ mō quarto thopicoꝝ in fine: ſi ſequit aliq̄d ſemp: ⁊ nō ꝯuertitur: difficile ē ſeparare ꝙ nō ſit genꝰ. ⁊ ſubdit. pōt vti eo vt gn̄e: q̄d ſp ē ꝯn̄s: cū nō ꝯuertat: q̄ſi dicat: hoc expedit opponēti. ⁊ ſubdit deide. alio aūt ꝓtendēte nō in oībꝰ obedire. quaſi dicat: hoc expedit rn̄dēti non ꝯcedere omne ꝯn̄s non cōuertibile eſſe p̄dicatū vt genus

S

t. c. 43. Idem ſenſit Auer. 7. me. cō. 43. ⁊ p̄mo met. c. 17. genus eē formā vl'em i potentia ad formā ſpālez ſ. dr̄iaz vt. ꝗ. d̄clarauit do. in hac qōne.

de his vid̄ diffuſiꝰ. i 12. qō. vl'ium doc.

ſ. in p̄nci. q. ꝯ h. t. cō. 4

T

Et si nõ loqueret de predicato dicto in quid: nõ haberet apparentiam illud qd ipse docet opponẽtem vti tali vt gñe. g innuit ibi q aliqd est cõe p̃dicatum dictuz in quid qd nõ est genus. ¶ Et qd loquitur de p̃dicatione in quid. videtur p exẽpla sua tranquillitas est quies. predicatio em̃ in abstractis nõ est predicatio in quali. vl denominatiua. ergo ꝛc.

Ad argumenta

pro secunda opinione.

¶ Ad Dama. Rñdeo licz multa ꝟba dicat in diuersis locis: q̃ videnť dicere deũ eẽ in gñe. vnũ tñ verbũ qd dicit in elemẽtario. c. 8. soluit oĩa. ibi em̃ dicit sic. Substãtia q̃ ꝯtinet supsubstantialr in creatã deitatẽ. cognoscibiliter ãt ꝛ ꝯtentiue oẽm creaturã gñalissimuz ẽ genus: nõ igiť dicit substãtiam q̃ est generalissimũ cõtinere cõtentiue deitatẽ: sicut continet creaturã: sz supsubstãtialr. hoc ẽ accipiẽdo illud qd est pfectionis in substantia: q̃ est genus. ꝛ relinquẽdo illud qd est impfectionis: qũo dicit Aui. 9. meta. deum esse ens p se. ¶ Ad Boetium dico q nusq̃ inueniť dicere i libello illo q duo genera manẽt in diuinis: nec breuiter gña nec dr̃ie generꝝ: nec etiã modi eoꝝ: nec rõnes eorum manẽt ibi: qꝛ sicut gña ꝛ ea q̃ i eis sunt limitata sunt ita ꝛ modi ꝛ rõnes eoꝝ loquẽdo de rõnibus prime intẽtionis: q̃ fundanť in istis: qꝛ in limitato nõ p̃t aliqd fundari: nisi limitatũ. dicit tamẽ Boetius i libello suo de tri. c. 6. q enumeratis p̃dicamẽtis hec si qs in diuinã p̃dicationẽ ꝯuertit. oĩa mutanť q̃ mutari p̃nt: ad aliqd ꝟo oĩno nõ mutať ibi. Et infra: essentia cõtinet vnitatẽ: relatio multiplicat trinitatem. Et ex istis accipiť q innuat substãtiã ꝛ relationẽ manere i diuinis. Sed exp̃sse dicit ibi: q nec substãtia q̃ est genus: nec aliqd eiꝰ manet ibi dicit em̃ cũ dicimus deꝰ. substantiã significare videmur: sz eã q̃ sit vltra substantiã. quo mõ Dama. substantiã dixit supsubstantialr. Intẽdit g q duo modi p̃dicandi sunt in diuinis. s. predicati relatiui ꝛ eẽntialis. quos modos Aug. magis exprimit. 5. de tri. ca. 6. vel 10. ad se ꝛ ad aliud: ꝛ oĩa p̃dicata formalr dicta de deo sub altero istoꝝ mẽbroꝝ ꝯtinentur. Sz sub prĩo mẽbro ꝯtinenť multa p̃dicata q̃ hñt similẽ modũ predicandi qualitati ꝛ quãtitati: nõ aũt sola illa: q̃ habẽt similẽ modũ p̃dicandi illis q̃ sunt de p̃dicamento substãtie. sub scdo aũt mẽbro ꝯtinẽtur oĩa q̃ hñt similẽ modũ p̃dicãdi q̃buscũq̃ relatiuis: siue sint relatiua ꝓprie siue nõ. ¶ Sed q̃re oĩa essentialia dicanť p̃cise predicari s̃m substantiã: ꝛ ꝯ ea distinguanť p̃dicata dicta ad aliqd: cũ tñ illa predicata dicta ad aliquid trãseant p identitatẽ i substãtiaz sicut ꝛ alia. Ratio assignabiť i sequẽti qõne de attributis. dubitatiõe scda ꝯ solutionẽ principalẽ.

¶ Ad Auer. dico q nõ vr̃ habere intentionẽ magistri sui Aristo. qꝛ Aristo. in. c. 3. illiꝰ decimi querit: an in substãtijs sit aliquid vnuz: qd sit mensura alioꝝ. an hoc ip̃m vnũ? Et ꝓbat ex intentiõe cõtra Platonẽ q nõ sit ipsum vnũ: sed aliquid cui cõuenit ipsum vnum sicut est de oĩbus alijs generibꝰ: loquẽdo de vno ꝛ de oĩbus alijs mensuratis in illis generibus. Et cõcludit in fine: quare siquidem

Ca. 12

Ca. 6.

Clariꝰ vide in fine. q. sequẽtis ad hoc.

X t. cõ. 7.

in passionibus: ⁊ ꝯlitatib⁹: ⁊ quātitatib⁹ ipsum vnū aliquid vnuꝫ: sed non hoc ipsius substātie: sed in substātijs necesse est sit se habere: similiter em se hz in omnibus. Super quā litera ponit Cōmētator. ibā pallegata. Sz si primus motor poneret mēsura ipius gnis substātie: hoc ipm vnū poneret mēsura: qz primus motor. propter simplicitatē suā multo verius esset hoc ipm vnū ꝺ idea Platonis. ¶ Quid igr est mēsura prima illius gnis? ¶ Rndeo aliqua substātia illius gnis prima: cui cōuenit vnitas. non est aūt primus motor mēsura intrinseca illius generis. sicut nec alioꝝ: quatenꝰ tm etiā ē mēsura extrinseca oim. aliq̄ modo est imediatius mēsura substātiarū: que sunt pfectiora entia: ꝯ accītiū q̄ sunt remota ab ipa nullo tm generis est mēsura intrinseca.

¶ Ad primā rationez dico q̄ sic substātiam abstrahas a creata ⁊ increata: nō accipis ibi substātia vt ē cōceptꝰ generis generalissimi: qz increata repugnat ei⁹ hoc mō: qz substātia hoc modo icludit limitationē. Sz accipit ibi substātia p ente in se ⁊ nō ente i alio cuius cōceptꝰ prior est ⁊ cōtor conceptu substantie vt est genus: sicut patuit per Auic. vbi supra.

¶ Ad aliam rationem concedo q̄ compositio rei ⁊ rei nō requiritur in ente in genere: sed requiritur compositio realitatis ⁊ realitatis. quarū altera precise sumpta in primo signo nature est in potentia ad alterā ⁊ pfectibilis p alterā. talis aūt cōpositio nō potest esse realitatis infinite ad realitatē infinitā. ois aūt realitas in deo est infinita formaliter: sicut supra declaratum est. ergo ꝛc.

Ad primū argumētuꝫ principale cōcedo q̄ iste conceptꝰ dictꝰ de deo ⁊ de creatura i qd sibile p aliquos conceptꝰ dicētes ēle Ihentes. Sed ipse conceptꝰ dictꝰ in qd nō ē cōceptꝰ generis: nec illi conceptꝰ dicētes quale sunt conceptꝰ differentie: qz iste conceptus quiditatis est cōis ad finitū ⁊ infinitū: que cōmunitas nō pōt esse in cōceptu gnis. Jsti etiā conceptꝰ Ihentes dicūt modum intrinsecū ipius cōtracti. ⁊ nō aliquā realitatē perficiētē illā. differētie aūt nō dicūt modū intrinsecū realitatis alicuius gnis: qz in quocūq̄ gradu intellectus aialitas: nō pp hoc iuenit rōnalitas vel irrōnalitas ē modꝰ intrinsecꝰ aialitatis: sz adhuc intelligit aialitas i tali gradu vt perfectibilis a rōnalitate. vl irrōnalitate. ¶ Sz h ē vnū dubiū. quō pt conceptꝰ cōis deo ⁊ creature realiter accipi nisi aliquā realitate eius sīl gnis? ⁊ tūc vr q̄ sit potētialr ad illā realitatē: a q̄ accipit conceptꝰ distinguēs tātꝫ dne: sic primus argutū ē de conceptu gnis ⁊ dne. ⁊ tūc stat argumētū superi⁹ factū p primā opi. q̄ si esset aliqua realitas distincta, vr q̄ res sit cōpositꝫ: qz hz aliqd. quo conueniat: ⁊ quo differat.

¶ Rndeo. q̄ quando intelligit aliqua realitas cū modo intrinseco suo: ille conceptus non est ita simpliciter simplex: quin posit concipi illa realitas absq̄ modo illo: sed tunc est conceptꝰ imperfectꝰ. il lis rei. potest etiā cōcipi sub illo mō: ⁊ tūc est cōceptus pfectus illi⁹ rei. Exemplum: si eēt albedo sub decimo gradu intēsionis. quātūcūq̄ esset simplex. oino in re posset tm cōcipi sub ratione

albedinis tante: ⁊ tūc ꝓfecte cōciperet ꝯceptu adequato illi vel posset ꝯcipi precise sub rōne albedinis: ⁊ tūc cōciperet cōceptu imꝓfecto ⁊ deficiēte a perfectiōe rei. cōceptꝰ aūt iperfectꝰ posset esse cōmunis illi albedini tali ij. ⁊ conceptus ꝓfectꝰ propriusesset. Requirit igr distinctio inter illō a quo accipitur cōceptus cōmunis: ⁊ illud à q accipit cōceptꝰ ꝓpriꝰ: nō vt distinctio realitatis ⁊ realitas: sed vt distinctio realitatis ⁊ realitas: modi

doctrina art. ⁊ auer.

propriꝰ intrinseci eiusdē. que distinctio sufficit ad habēdū ꝓfectū ⁊ cōceptū vel imperfectum de eodē vbi supra.

quoꝝ imperfectus sit cōis: ⁊ ꝓfectus sit ꝓpriꝰ: ꝛ cōceptus generaliꝰ dr̄ requirūt distinctio nō realitatū: nō tm eiusdē realitatis ꝓfecte ⁊ iperfecte ꝯcepte. ℙ ꝛ ſtō pōt sic declarari. si ponam⁹ aliquē intellectum ꝓfecte moueri a colore ad intelligēdū realitatē coloris et realitatē differentie: quantūcūq habeat ꝓfectū cōceptū adequatū ꝓme realitati: nō tm ꝛ in hoc ꝯceptū realitatis: a quo accipit differētia: nec ecōuerſo: ꝛ ꝛ ibi duo obiecta, formalia: q̄ nata sunt terminare cōceptꝰ ꝓprios distinctos. Si aūt tm esset distinctio i re sicut realitatis: ⁊ huiusmodi intrinseci: nō posset intellectꝰ hr̄e ꝓpriū conceptū illius realitatis: nō hr̄e cōceptū alterius modi itrinseci rei saltez vt modi: sub q̄ciperet: ꝛ ille modus nō cōciperet: sicut de singu-

di. 2. q. 3.

laritate cōcepta: ⁊ nō sub q̄ dr̄ cōcipi: vt ꝓ alibi. S ꝛ in illo ꝓfecto

3

cōceptu haberet vnū obiectū adequatū illi. i. rē sub mō. ¶ Et si dicas saltem conceptus communis est id determinatus ⁊ potentialis ad specialē cōceptum: vt realitas ad realitatē: vel saltē nō erit infinitꝰ: q̄ nullum infinitum est potentiale ad aliqd. ℙ Cōcedo. q̄ cōceptꝰ ille cōis deo ⁊ creaturę est finitus hoc est non est de se infinitus positiue. ita q̄ de se includat infinitatem: q̄ si esset infinitus nō eēt cōis de se finito ⁊ infinito: nec est de se finitus positiue: ita q̄ de se includat finitatē: q̄ tūc non competeret infinito. ꝛ ꝛ est de se indifferēs ad finitū ⁊ infinitū: ⁊ tō est finitus negatiue. i. nō ponēs infinitatem ⁊ tali finitate est determinabilis per aliquem conceptum.

Cōtra Conceptꝰ ille nō est infinitus actus: ꝛ ꝛ est obiectū formale: si ē determinabile. igr formaliter finitū ⁊ potētiale. igr nō est cōis rei infinite. ¶ Ultima ꝓmissa negāda. q̄ res infinita iperfecte itelligit in obiecto formali finito: ꝓ quāto illud obiectū in finitum natū esset facere in intellectu tale obiectū formale: si duntaxat moueret sicut ⁊ obiectū creatū diminute mouēs natū est facere idē. tō ꝛ est cōtrariꝙ quasi similitudo cōis ⁊ imperfecta. ¶ Cōtra. res infinita nō est aliqd finitū. deus est illud obiectū si illud p̄dicat̄ vnde de deo. sicut hō est aial. ¶ Similiter deꝰ nō est aliqd potentiale ¶ Respondeo q̄ uis cōpositio apud intellectū sit cōceptū tm̄ est ꝓ re extra sicut signa accipiant ꝓ significatis. ⁊ sicut plures cōceptus possunt esse signa eiusdē rei. ꝛ vnū cōmune alio ꝓ ꝓtū: ita ꝓpositio illoꝝ cōceptuū est signū idētitatis significatoꝝ ꝓ ipos cōcepte: q̄ ergo significatū ꝓ ꝓceptū finitū vt ꝓ signū cōē id ipm: q̄ significat ꝓ ꝓceptū deꝰ. tō hec vera: deus est ens: ꝓponēdo ꝓceptū finitū apud intelle

Ad

ctũ ꝯceptui dei: sz nõ est ꝓ finito significato: sz ꝓ infinito cõiter signato. Tũc ad istã ꝓpositionez deus est hoc obiectũ ens. ¶ Respõdeo deus est illd: qd ꝑ hoc signũ ens: vt ꝑ signũ cõe: signat. ⁊ iõ apd itellectũ hec ꝯpositio est vera. deus est ens. q̃ ꝯpositio est signũ illius idẽtitatis. Cũ dicis: deus nõ est aliqd finitũ. verꝝ est loquẽdo de identitate in re q̃. s. est significata ⁊ significatoꝝ. loquendo aũt de esse: vt est ꝯpositio apud itellectũ ꝙ de deo in cõpositione nihil põt p̃dicari: qd ẽ apd itellectũ signũ finitũ falsum est. Exẽplũ huiꝰ hõ est animal. animal apd itellectũ: vt ẽ ibi obiectũ formale: est ens diminutũ. ¶ Contra. nullũ ens diminutuz est verꝝ de sorte existẽte in re. igr̃ hec est falsa. sortes existẽs ẽ animal. ¶ Respõdeo ꝯpositio semper sit ꝯceptuũ: ⁊ est signũ ⁊ signatoꝝ sed est ꝓ obiectis materialibus q̃ significant ꝑ ꝯceptus ⁊ ꝓ idẽtitate: q̃ signat ꝑ ꝯpositionez ita ꝙ si idẽtitas est signatorũ. i. obiectorum materialiuz compositio est vera conceptuum: qui sunt formalia obiecta.

¶ Sz si arguas. ergo realitasa q̃ accipit ẽ finita nõ sequit. non eñ accipit ab aliq̃ realitate vt ꝯceptꝰ adequatꝰ realitati siue vt ꝑfectꝰ cõceptꝰ illi realitati adeq̃tꝰ: sz vt diminutus vel imꝑfectus itãtũ ẽt ꝙ si illa realitasa q̃ accipit videretur ꝑfecte ⁊ ĩtuitiue: ĩtuẽs ibi non hr̃et distincta obiecta formalia. s. realitatẽ ⁊ modũ sz idẽ obiectum formale tñ itelligẽs itellectiõe abstractiua ꝑꝑ itellectiõis illiꝰ imꝑfectionẽ: p̃tvnum habere ꝓ obiecto formali: lz non habeat alterũ. ¶ Istd ẽt p̃tvlterius declarari: si cuiuslibet vl'is ponit eẽ ꝓpriũ idiuiduũ: puta in re ꝓpriũ idiuiduũ animalis: ꝓpriũ indiuiduũ hominis ⁊c. tũc nõ tm̃ cõceptus generis est potẽtialis ad ꝯceptũ differentie. sed proprium indiuiduum generis est potentiale ad ꝓpriuz indiuiduũ dr̃ie: si autẽ accipiamꝰ ꝓpriũ indiuiduũ huius cõceptus ens: qd indiuiduũ est in deo: ⁊ ꝓprium indiuiduũ huius qd est infinitum: idẽ indiuiduũ est nec est potentiale ad seip̃m. ¶ Sz saltez queres: quare ẽtitas nõ hz ꝓpriũ indiuiduũ in re qd sit in potentia ad indiuiduũ determinãtis: vt p̃mo intelligat hoc ens q̃ infinitũ ¶ Respõdeo ꝙ qñ aliqd est de se esse: ⁊ nõ tm̃ capax illius esse: tũc etiã est de se habens quãlibet cõditionem necessario requisitã ad esse. ens aũt vt cõuenit deo. s. ens ꝑ essentiã est ipsum esse infinitũ: ⁊ nõ aliqd cui tm̃ ꝯuenit ip̃m esse ⁊ iõ ex se est hoc ⁊ ex se infinituz vt quasi ꝑ prius itelligat aliquo mõ infinitas esse modus entitatis per essentiam q̃ ip̃m intelligatur esse hoc. ⁊ iõ nõ opz querere: qũo hoc ens sit infinitum: quasi prius conueniat sibi singularitas: q̃ infinitas: ⁊ ita ẽ vl'iter in his: q̃ possunt eẽ entia ꝑ essentiã non ꝑ ꝑticipationẽ. tale p̃mo determinat ex se: vt sit tale ꝑ essentiã. ⁊ vt sit infinitũ tale: ⁊ vt sit hoc d se. ¶ Et si arguis. indiuiduũ icludit idiuiduũ. ergo cõe icludit cõe. ḡ si hoc ens icludit infinitatẽ hãc. ⁊ ens in cõi icludet ĩfinitatẽ in cõmuni. ¶ Respondeo. ꝯñtia nõ valet qꝛ idiuiduuz icludit ꝑfectionem aliquã: quã nõ icludit cõe: ⁊ ꝑ illã ꝑfectionẽ potest formal'r icludere ĩfinitũ ⁊ tamẽ commune ex ratiõe cõceptus cõmunis non includit illum

vt ꝯceptum iclusum. sz est aliquo modo determinabile per ipsum.
¶ Ad Auic. 2. metaphysice. pz p ip̄m. 8. metaphysice. vt dictū est.
¶ Ad Dam̄. 5. c. pz p mgr̄m dist. 19. qr ponit ibi spēm ꝓ aliq̄ silitudine spēi ad idiuidua. ē tn̄ maior dissilitudo sz Aug. ⁊ iō Aug. d̄ tri. negat ibi spēm sicut ⁊ genus. Uñ illa diffinitio Porphyrij. spēs dr̄ q̄ p̄dicat̄ de plib⁹ in q̄d. dz itelligi ꝙ in illis plib⁹ plurificet̄ spēs sz naturā. In psonis aūt diuis nō plurificat̄ natura diuina. Spēs ēt sz se hz realitatē corrn̄dētē sibi potētialē ad ꝓpriā realitatē idiuidui essentia diuina nullo mō est potētialis ad relonem sicut dictum fuit supra distinctione. 5. q. 2.
¶ Ad vltimū de sapientia. dico ꝙ nō ē spēs gn̄is: vt trāsfert̄ ad diuina: nec sm̄ illā rōnē trāsfert̄: sz sz rōnē sapiētie: vt ē trāscēdes qūo aūt tale pōt esse trāscēdēs dcm̄ est superi⁹ i sol. p̄ncipali ar. 3. ¶ Dubiū tn̄ est de hac sapiētia: q̄ est in nobis vtrū sit idiuiduum sapiētie trāscēdētis vel qualitatis an alteri⁹ tm̄: ꝙ nō vtriusqz vr̄ qr nihil idē cōtinet̄, sub diuersis p̄dicatis dictis i q̄d d̄ eo nō subalternis. sapiētia autē transcendens ⁊ qualitas non subalterna sunt. ergo ⁊c.
¶ Item sapiētia transcendēs est passio entis. ergo ens nō dr̄ de ea in q̄d: nec econuerso. ex dist. 3. igr̄ nec aliq̄d: in quo icludit̄ sapiētia trāscēdēs: icludit ens in quid: qr tūc illud esset ens p accn̄s. iclude ret em̄ essentialiter rationē subiecti ⁊ passiōis q̄ non faciūt aliquid vnum p se: sed tantum per accn̄s.
¶ Si hec argumēta valēt vnū vr̄ dādū. s. ꝙ sapiētia in nobis vel sit tm̄ indiuiduū sapiētia trāscēdentis: vel tm̄ generis qualitatis. Nō videtur dādum secūdum: qr tunc non esset in nobis perfectio simpliciter: quod videtur cōtra Aug. 15. de tri. c. 4. Oīs circa nos creatura clamat ⁊c. Si primuz detur. ergo nō oīs habitus formaliter est in genere qualitatis: sed oēs sunt transcendētes qui importāt perfectionem simpliciter.

libr. 7. c. 4. Dd

E

Ff q. 3.

Questio. IIII.

Quarto quero vtrū cū simplicitate dei possit stare aliq̄ mō distinctio pfectionū essentialiū p̄cedēs aliq̄ mō oēz actū intellectus? Arguo ꝙ nō Au. 5. de tri. c. 5. Non sicut in creatura sapiētia ⁊ iustitia sunt due qualitates ita in deo: sz q̄ iustitia ip̄a est ⁊ bōitas. Ex hoc arguo. p̄dicatio in abstractis nō ē vera nisi sit p se p̄mo mō. ergo ista. sapiētia est veritas est p se primo modo. Et ita nullo mō est distinctio inter subiectū ⁊ p̄dicatū. sed subiectū p se includit p̄dicatū. quia hoc ptinet p se p̄mo modo. ergo ⁊c. ¶ Contra Dam̄. li. 1. c. 4. si iustū. si bonuz: si q̄d tale dixeris nō naturam dicis dei: sed q̄ circa naturā. dicis autē aliquid qd̄ precedit oēm actū itellectus. ergo añ opus ⁊ actum itellectus est aliquid in deo quod nō est formaliter natura.

7. met. t. c. 43.

In ista qōne sunt multe opiniōes q̄s nō oēs itēdo recitare sed due sunt tenētes ꝯclusionē negatiuā: q̄ tn̄ inter se differūt vel cōtradicūt. quarū vtraqz ponit ꝙ cū simplicitate dei nō stat distinctio attributoꝝ aliqua nisi tm̄ rōnis. ¶ Sed p̄ma ponit ꝙ nec illa pōt haberi: nisi p respectum ad extra.

PScōa ponit istā distinctiōem rō
nis posse hēri absq; respcū ad eē.
Tho.j p.ti.scri pti. di. 2. ¶ Pria initiū isti rōni: qñcūq; in
vno extremo ē dña rōnis: cui co
respōdet in alio extremo dña rea
lis distinctio vel differētia rōnis su
mitur p ꝓparatiōem ad distincta
realiē. Ereplū de distinctōe fz rō
nē dextriz sinistri in collūna: q̄ su
A mitur p respectū ad distinctionē
realem eorum in atali. sitr de disti
ctiōe ratiōis in pūcto vt ē pncipiū
z finis q̄ distinctio sumiē p respe
ctū ad lineas realiē diuersas. Sz
attributa diuina hñt in creaturis
aliqua re distincta sibi correndētia
vt bonitas bonitatē. sapiētia sa
piētiā. z alia q̄ ve dicūtur attribu
ta: per que excludūtur quedam ꝑ
prietates diuine: vt sempiterni
tas z eternitas: que ꝓprie non
hereu natalj quere alios ā tiqozes z spāli ter hē. dl. 5. q. j. z. 3. sunt attributa. ergo etc.
¶ Adherētes huic rōni tenēt q̄
sic distinguūtur attributa p respe
ctū ad itellectū nr̄m itātū q̄ illis
correndētib⁹ in creaturis circūscri
ptis nō nisi vnic⁹ ꝓcept⁹ z simpler
posset formari de eētia diuina. q̄
vnico nolle exprimeret. nā aliano
mina si ponerētur: aut eēnt noia
synonima: q̄ idē rez rōne eēt eis
correndēs: aut vana. q̄ nihil eis cor
respōderet. ¶ Modus eoz ponē
di est talis. oibus rōnib⁹ attribu
toz: q̄. s. dicūt pfectionē in deo et
in creaturis: correndet in deo vni
tas essentie nō fm esse q̄ absolu
te habet: vt dictū est. fz fm respe
ctū quē habet ad creaturaz nō in
genere cause efficētis. sic eēn nul
lū sumē attributū: vt sapiēna: q̄
sapiēnam facit nec ēt ad remouē
duz aliquid a deo: quos duos mo
dos videē dicere Aui. z Rabi moy
ses. Sed iquātum essentia diuina
comparaē ad creaturas, fm rōnē
cause formalis integritatem ois p
fectiōis in se ꝓtinēs: q̄ dispersē et
imperfecte est in creaturis: z per
hoc est essentia illa ab omnibus
diuersimode imitabilis.
¶ Ultra. ista opi. dicit q̄ pluralj
tas pfectionū attributaliū: vt ē in
essentia diuina: est quasi in potē
tia. vt aūt est in ꝓcepto itellectus
est quasi in actu. Ereplū ō vniuer
sali in rezin itellectu. fz diuersimo
de habēteesse ista plura in diuer
sis itellectib⁹. In diuino q̄dē z bea
to creato: ex plenitudie pfectiōis
illius essentie simplicis ipa ꝓcipi
tur fm diuersas rōnes: rez hoc ꝑ
uenit multitudo ꝓceptū: fz actū
in itelligētia: fz ab intellectu lumi
ne naturali itelligēte ꝓcipiūtur a
posteriori: iquātū ex pfectiōibus
realiter diuersis in creaturis for
mat ꝓcepti ones z pfectiōes corn
dētes in deo ꝓpositionales. nulli
tñ itellectus sine respectu ad illa
ꝓpositionalia eas actu itelligit: si
ue ab illis ꝓpositionalib⁹ itelligat
eas vt tertij itellect⁹. siue nō fz ex
essentia vt ꝑm⁹ itellect⁹. z secūdus
limitate autem perfectiōes iquā
tum actu in itelligētia sunt. dicū
tur ratiōes. vñ hic ratio ꝓceptio goffre. quo. 7. q. j. pfectionis determinate ex respe
ctu ad determinatam sibi in crea
tura correndētez. ¶ Alij declarāt
istā positionē sic: q̄ sicut itellect⁹
diuin⁹ apprehendēs suā essentiam
fz rēvnā z simplicē. virtualiter tñ
oīm perfectiōes quātumcūq; li
mitatas z determinatas absq; li
mitatiōe z defectu ꝓtinētē: ꝓp qđ
est imitabilis a quibuscūq; reb⁹
quascūq; pfectiōes limitatas im
portātib⁹ itelligēdo illam ēentiā
vt vnā fm rē. itelligit tñ illā aliq;
modo multiplicem secūdū ratio
nem vel intelligit in vna re multa

ſm rōnē: inquātū apprehēdit eā
ſub alia rōne imitabilē a leone ⁊
ſub alia rōne ab aſino: ⁊ hoc in-
quātū aſinꝰ ⁊ leo ſm diuerſas p
fectiōes diuerſoꝝ graduū ipam
pfectionē diuinā ſūt pticipātes ⁊
imitātes vl' apti imitari. Ita itel
lectꝰ diuinꝰ ſuā eēntiā ſm rē ſim-
plicē ꝟtute tñ oiz entiū pfectōes
ſimplices ⁊ abſolutas abſqꝫ limi
tatiōe ⁊ defectu ꝯtinētē appꝫhē-
dēs: vt pp eminētiā ſue pfectio-
nis eiſdē pfectionibꝰ eminētiuſē
pfecta: intelligit illā eēntiam vt
vnū ſm rē ⁊ multiplici pfectione
ſm rōnē differente perfectā. Et
ſi non apprehēderet ꝙ creatura
diuerſis pfectionibus realit' dif-
ferētibus pficeret' inquātū ē bo
na ⁊ ſapiēs ſiue ꝙ iſte diuerſe p
fectiones important' in creatura
nō appꝫhēderet ſe ſb alia rōne p-
fectū ſapiētia. ⁊ ſub alia rōne pfe
ctū bōitate. Nec appꝫhēderet dif-
ferētiā rōis iter ſuā ſapiētiā ⁊ ſuā
bonitatē: niſi appꝫhēderet dr̄iam
ſm rē ſapiētie ⁊ bonitatꝫ i creatu
ra. alioqn ab vno eodē mō ſe hñ-
te ſꝫ rē ⁊ ſm cōceptū ſumeret' vni
tas ⁊ pluralitas. Cuz igr̄ eēntia
diuina: vt in ſe ꝯſideret'. nō ſit ni
ſi aliqd idiſtictū oino ſimplex re
⁊ rōe: nō pōt dici ꝙ abſqꝫ ꝯpara-
tiōe eiꝰ ad aliq̄: i qbꝰ inuenit'. di-
uerſitas rei uel rōnis: talis diſti-
ctio eē poſſit: qꝛ cū apprehēdit' il
lud qd ē oino ſimplex ⁊ vnicū ſb
rōne: q̄ ſibi ꝯpetit ſm ſe ⁊ abſqꝫ
hitudie ad aliqd: i q̄ ſit aliq̄ diſti
ctio: ſicut appꝫhēſuz: non eſt niſi
vnū ſm rē. ita nō pōt appꝫhēdi ni
ſi ſm vnā ſimplicē rōnē. Nec ēt il
la. ſ. itelligibile ⁊ itelligēs pt cir-
ca eēntiā ſuā appꝫhēdere vt dr̄ia
quedā ex cōparatione eoꝝ adin-
uicē. vel vt mutuo ſe reſpicientia
niſi iā in ſua dr̄ia exiſtere ſuppo
nant': ſiue quādā dr̄iam importā
tia. Que em̄ apprehendunt': vt
quedā dr̄ia mutuo ſe reſpicien-
tia: ⁊ q̄ ēt opatiōe intell's. vt dr̄ia
adinuicē cōparant' iam i ſua dif-
ferētia exiſtere ſupponunt'. Que
aūt ex opatiōe rōnis vel intell's
hñt: ꝙ ſint q̄dā entia ſm rōnem ⁊
adinuicē rōne dr̄ia: nō pñt dici cō
ſtitui i tali ſuo eē: ⁊ hr̄e dr̄iaz hāc
ſm rōnē ex cōpatione eoꝝ iter ſe
p opationē rōnis vel intell's imo
iſta ſcd̄a operatio pmam neceſſa
rio p̄ſupponit. ita ꝙ pmo p opa
tionē vnā rōnis: in tali eē diſtin-
cto conſtituūt'. ⁊ ſcd̄o p aliā opa-
tionē itell's: ſic diſticta adinuicē
ꝯparant'. ſicut em̄ cū res vere ab
ſolute cōparant': adinuicē ſuppo
nūt' habere eē diſtinctū ſm rē: ſic
ēt cū res rōnis adinuicē compa-
rant': p̄ſupponūtur habere diſtin
ctū eſſe ſm rōnē. igr̄ ſi intell's di-
uinus appꝫhēdit eſſentiā ſuā: vt
differentē ſm rōnē ab attributis
⁊ ēt appꝫhēdat ipſa attributa vt
dr̄ia ſm rōnē. ⁊ ſub hac dr̄ia iſta
adinuicem cōparat: in ipa ſm ſe
actualr̄ ſunt illa: vt ſic dr̄ia. ⁊ ſub
ſua actuali diſtictiōe: quā ſic ha
bēt: vt ipſa ſic diſtincta cōcipiat
⁊ adinuicē ꝯparet: hoc aūt nō vr̄
cōueniēs. ¶ Ratio iſta cōfirmat'
quecūqꝫ ei differūt aut hñt dr̄iaz
ſm ſe: vel ex ſeipis formalr̄ p illd
qd ſunt ſm ſeipſa: abſqꝫ cōpara-
tiōe ad aliq̄ realr̄ dr̄ia. ⁊ iſta dif-
ferūt ſm rē. aut hñt pluralitatez
ſiue dr̄iam ex cōparatiōe ad aliq̄
realr̄ dr̄ia. ⁊ iſta differunt rōne. et
hoc ptz i creaturis. Nā ſuppoſi-
ta vnitate forme ſpecifice ſm rē:
in illa diſtinguit intell's rationē
generis ⁊ dr̄ie: que dicuntur non
diuerſe res: ſed diuerſe rationes.

Sz hec diuersitas non posset accipi in illa re vna ⁊ simplici: nisi p intellectū cōpareť ad aliq̄ realiť differentia: ⁊ ſm quendā ordinē illi vnice rei conueniētia. vnū et idē etiā non haberet diuersas rōnes veri ⁊ boni: nisi intelligere ⁊ velle illud vnū ⁊ idē subiecto: essent alicubi actus realr diuersi: ⁊ adinuicē ordinati. Hoc ēt ptz in deo: qz circūscripta ꝯparatiōe oī moda ad diuersas eēntias creaturarū: realē diuersitatē importātiū: essentia diuina nō apprehenderet ab intellectu diuino sub rōne diuersarū idearū vel formarū sola rōne differentiū: sed sub vna rōne simplici omnino indisticta.

Vide Cō. ibi origialiť qz doctr. minute recitat pcā eiꝰ

¶ Et hec est intētio Cōmētatoris. 2. metaphy. cōmēto. 39. vbi loquēs de materia hac dicit ꝙ vita sapiētia ⁊c. dñr ꝓprie de deo: qz deꝰ dr ꝓprie ⁊ vere viuēs ⁊ sapiēs ⁊c. talia aūt ⁊ consilia: q̄ significanť p modū dispositionis ⁊ dispositi in rebus imaterialibus reducunť ad vnū i esse: ⁊ ad duo in cōsideratiōe. intellectꝰ em̄ natus est diuidere adunata in esse. sed in rebus cōpositis cū disponit cōpositum per formam: aut cū disponit habentē formā: p formā: itelligit vtraq̄ adunata aliq̄ mō: ⁊ dr̄ia aliquo modo. cū autē fuerit cōsiderata dispositio ⁊ dispositū in rebꝰ imaterialibꝰ tunc reducunť ad vnam intentionem oībꝰ modis: ⁊ nullus modus erit quo p̄dicatū distinguať a subiecto extra itell'm. s. in eē rei sz nullā dr̄iaz intelligit intell's interea in essendo: nisi ſm acceptionem s. qz idē accepit dispositū ⁊ dispositionem vt duo: quoꝝ ꝓportio est adinuicē sicut ꝓportio predicati ad subiectū. intellectus ieniz potest intelligere idem his duobus modis ſm similitudinem ad propositionem cathegoricam in rebus compositis: sicut intelligit multa per similitudinem.

Contra istam positionē primo arguitur sic. ¶ Quicquid est pfectionis simplr in creaturis principalius est in deo ex se: ⁊ non ex respectu aliq̄ ad extra attributū ē simplr pfectiōis i creatura: ita ꝙ simplr est melius ip̄m q̄ꝫ non ip̄m. ergo ⁊c. ꝓbatio maioris. pfectū semp est independens ab imperfecto: sicut imperfectū dependēs a pfecto. attributalis aūt pfectio i deo ē pfecte: i creatura im pfecte. Similiter nō esset infinite perfectionis simplr: nisi esset continēs oēz pfectiōez simplr sine respectu ad extra. Minor declarať sic: qz em̄ qdlibz creatū in eē q̄ditatiuo est limitatū: ⁊ q̄libet pfectio eius sibi eēntialr. ⁊ ideo a nulla tali sumiť attributū. pari em̄ rōne a q̄libet eēntia creata assumereť attributū: sz ab illo qd ē pfectio accñalis creature siue i bñ eē eiꝰ sumiť attributū qd dicit pfectionē simplr in subiecta substātia: qz lz vt natura q̄dā habeat gradū limitatū: tñ vt perficiēs aliud in bñ esse eius: nullā limitationē importat ⁊ sic attributū. sic etiā in deo non notat pfectionē primam: sed quasi accidentalem in bene esse. vñ August. 15. de tri. c. 5. Si dicimꝰ sapiens: speciosus: potens: spiritus: horum quod nouissimuz posuit: videť significare substātiā: cetera v̄o huius sb̄e qualitates.

¶ Itez scd̄o sic illa nō distinguūtur per respectum ad extra: quorū quodlibet continet essentiam diuinā ſm oēm rationē pfectio-

nis idealē: sed quodlibet attributū continet essentiam diuinā ſm oēm rationē perfectiōis idealis. ergo ꝛc. minor ꝓbat. qꝛ rō idealis correspōdet perfectioni creature inquātū ea ꝑficit in eē q̄ditatiuo: ꝛ per ꝯñs sub ratione illa: qua essentia illa est limitata. vade ꝛ ſm diuersos gradus limitatiōis creaturarū distinguūtur idee non aūt inquātū ista essentia est ꝑfecta simplr: qꝛ sic corrñdet oīb⁹ vnū attributū ī deo vt bonitas: aut ꝑfectio simplr. Et ex hoc appet ꝓbatio minoris: qꝛ ei q̄dlibꝫ attributū ē ꝑfectio simplr ex declaratione minoris probationis prime sequitur ꝙ quolibꝫ est imitabile ab omni gradu limitato. probatio maioris. tuꝫ quia continens omnem ideam equaliter vr̄ respicere omne ideatum ꝛ ita per respectū ad nullū potest distigui ab alio qꝛ silr respicit q̄dlibet. vñ sapiētia attributum non magis respicit sapiētiā ideatā q̄ꝫ colorē ideatū qꝛ vtrumq̄ꝫ eque ē limitatum nec ab vno magis sumit attributū q̄ꝫ ab alio.

C vide 36. di huius. ad hoc

¶ Itē tertio sic. distictio attributoꝝ fundamētū est respectu distictionis emanationū personaliū qꝛ filius ꝓcedit naturalr nascendo. tāq̄ꝫ verbū cōceptū in intellu spūs sanctus ꝓcedit libere spirādo tanq̄ꝫ amor conceptus in volūtate ꝛ nō vt verbū quod ñ pōt esse nisi esset aliqua distictio itellectus ꝛ volūtatis ad intra ſꝫ ꝓductio personarū ad nihil extra necessario comparat. ergo ꝛc.

D

¶ Itē q̄rto sic. deus itelligit eēntiā suā inquātū vera: non inquātū bona: ꝛ vult eam inquantū bona: non inquātū vera. ab eterno ēt itellexit se itelligere essentiam et velle eam. silr sine respectu ad extra: qꝛ iste actus cōsequit ī materialitatē naturalē. ergo sine tali respectu icludit eēntia sua rōnē veri ꝛ boni. ꝛ silr rōnē intelligētis ꝛ intellecti: volentis ꝛ voliti formalr distinctas. ergo ꝛc.

¶ Itē quinto sic. beatitudo diuina ꝯsistit ī eius actib⁹ ꝑfectis intellꝰs ꝛ volūtatis: ſꝫ oīa attributa diuina sese mutuo respiciūt ī ꝑficiēdo actus illos: vt patebit btitudo aūt dei a nullo respectu dependet ad extra. ergo ꝛc.

s. qōne sequēte.

¶ Cōtra rōnē ei⁹ maior ē falsa. ꝑ Tūc qꝛ ita distiguit eēntia diuina rōne ab attributo: sicut vnū attributū ab alio: nūq̄d sequit. ergo eēntia vt essentia nō est ibi: nisi ex respectu ad extra. ꝑ Tū: qꝛ bonū ꝛ verū in creatura distiguūtur. distinctiōe rōnis. a q̄b⁹ igr̄ re distinctis sumit hec distictio: a nullis: ſꝫ a vero ꝛ bono in deo: q̄ rōne differunt. ꝑ Tum tertio. qꝛ vbi est mera distinctio rōnis: nō requirit respect⁹ ad aliq̄d extra: sicut ē in diffinitione ꝛ diffinito. ꝛ talis ē distinctio in attributis: q̄lia sunt obiecta intelligētie diuine dr̄ia rōne: lꝫ sint vni⁹ act⁹ intelligēdi ī deo. Qñ em̄ requirit respectus ad extra: tunc distictio partim est ab itellu: partim aliūde. ꝛ hoc vel a diuersis circūstantib⁹ extra diuersimode. vt ptꝫ in exēplis adductis de colūna ꝛ pūcto. vel ab eodē diuersimode circūstāte: vt ī scd̄a istātia ptꝫ ꝯ maiorē. Itē ꝯ minorē illius rōnis arguit sic. cū oīa attributa ꝑtineāt ad intellectū ꝛ volūtatē que sunt ꝑncipia emanationū: ad ꝑsonas distictas realr p̄t reduci distictio attributoꝝ: ita ꝙ illa q̄ ꝑtinēt ad itellectū: habēt respectū ad gigni

tionē verbi. q̄ aūt ad voluntatem
hn̄t respectū ad spirationē: vt si-
cut intell's creature natural' non
distiguit hec ⁊ illa nisi ex respcū
ad aliquo i creaturis: ad quas re
flectit oēm suū intellectū. sic itel
lectus diuin⁹ ⁊ beatus ex respcū
ad personas: ad quas dirigit oēz
suum intellectum.

Cap. 19. ¶ Arguit' al'r: pria ꝓpō: vnū in
re ē multa i intell'u. 12. meta. In
tellect⁹ nat⁹ est diuidere q̄ sunt
vnita i re: rō est. cā vna pōt hr̄e
multos effect⁹ eq̄uocos: q̄ null⁹
adeq̄t vtrtutē cāe: ꝯceptio siue i
tellectio ē effect⁹ eq̄uoc⁹ respcū
obi. ¶ Scdo ꝓpositio due in-
tellectiōes hn̄t duo oba forma
lia. s. i eē cognito: lz habeāt idē
obiectū materiale in re: vel hn̄t
idē obiectū sub alia ⁊ alia rōne:
⁊ tūc ē dr̄ia rōnis tm̄. nō autem
obiectorū formaliū. Ex istis sic.
suppositis ex di. 3. Qd creatura
pōt aliquē cōceptū ꝓpriū di ab
solutū cāre i itell'u nostro: vel p
sone erit vnic⁹ tm̄ rōne differēs:
siue sit cōpatio intell's fm rōnes
logicas: siue ad extra: vel ē ꝯ ab
solutū cōceptū aliud ⁊ aliq̄d vbi
tm̄ rel'o rōnis: vel erūt multi cō
cept⁹ habētes plura obiecta for
malia: q̄ sint diminute idē obie
ctū in esse cognito. Q̄ rel'ones
eius vt excedēs. Primo mō fa-
cile est saluare distinctionē attri
butorū in oi intellu ēt diuino: q̄
ois pōt idē absolutū sub alia et
alia rōne intelligere ad extra pz
⁊ nō min⁹ ad intra ad personas:
siq̄dē essentia itelligit' a deo dif-
ferre rōne a psona. Sz tunc sciē
do oia attributa de deo nō ē scia
real': q̄ idē obiectū formale de
se nō scit'. sz est ꝓbatio p̄me vbi
euidēter ē sub rōne: si hz rōnem
secūdā de se non est pp rōnē sb
qua intelligit': q̄ aliquo mō disti
guit ip̄m a se: absolute itelligen
do: vel sub alia rōne. Scdo mō
pn̄t poni plures ꝯcept⁹ absoluti
Sed hoc vr̄ difficile ista distigui
in intellu btō: q̄ non est nisi vni
cū: vt existens intuitum ab illo.
¶ Itē vnū obiectū p se hz i in-
tellectu: cui est p̄sens in se: vnū
cōceptū adequatū sic fm v̄ita-
tē illius intell's. alioquin nō p̄t
se ostēdere illi sicut est intelligi-
bile. ¶ Cōtra oēm cōceptū ha-
beri possibilē de ista istd pōt cā-
re: ⁊ si aliud: puta effect⁹ ei⁹ pōt
cāre imp̄fecte. Nō pōt cāre p̄fe
cte. ¶ Itē al's aliq̄d nūc cogno
scent' de deo: q̄ i patria nō vide
ret'. ¶ Itē theologie nulli itel
lectui erit scia: nō nr̄o pp fidem
nō beato pp vnicum cōceptum.
Theologia est cognitio de deo
eoꝝ: q̄ sibi in esse solū itellectui
diuino est natural'r notū. igr̄ eo
rū: que huic eēntie vt hec ē: p se
insunt: cui⁹ sunt ꝓprietates p-
sonales: act⁹ notiōales: attribu
ta sub rōnib⁹ q̄ hic sunt. ¶ Si tn̄
tenet' distictio realis aliq̄ vel ob
iectorū formaliū. Et tertio aliq̄
respect⁹ aptitudinales ad crea
turā: vt creatiu⁹ ⁊ resuscitatiu⁹:
remissiuus peccatorū: retributi
uus. ¶ Cōtra p̄mū nihil ibi iest
p se: vt vr̄ rōne eēntie q̄ tūc cōe
tribus. ¶ Cōtra scdm qual'r me
taphysic⁹: cognoscit istā. ¶ Cō
tra tertiū sunt respect⁹ rōnis in
potētia. ¶ Cōtra primā ꝓposi
tionē oim Angel⁹ natural'r no-
uit eam vt hāc: lz non videt hāc
vt hāc. ergo potuit hr̄e theolo
giam. ¶ Itē q̄libet cōceptus de
ea est proprius illi: q̄ nō cōmu-
nis. quere de ea vt est hic.

De hoc. 2 sen. di. 1. q. 9.

Hen. q̄ li. 5. q. 1. ⁊ q̄li. 13. q. 1. Cō. 39

Alia est positio que dicit q̄ eēntia diuina absolute ꝯsiderata inq̄ntum natura aliq̄ vel essentia nullā hz distinctionē rōnis: nisi quasi in potētia. Commētator. 12. meta. Multiplicitas rōnuz in deo nō ē nisi i intellectu tm̄: nō in re. ꝯsiderata aūt non in se: sz inq̄ntū v̄itas. ꝓut. s. hz eē in intelligētia pōt dupl'r accipi: aut inq̄ntum mouet intellectū: quasi simplici intelligētia: et sic adhuc cōcipit̄ ꝑ rōnem sue simplicitatē: nec hz aliquā pluralitatē: nisi q̄si in potētia: aut inq̄ntū intell's post istā apprehēsionē negociat̄ circa ipsam pluralitatē attributoꝝ: q̄si reducendo ipsam de potentia ad actuz. Prio mō intell's naturalis ad ipsam nō pertingit: sz cōcipit ipsaz ꝑticulatim in attributis cōceptis ex creaturis ꝑz istā opinionez. Scdo mō. intell's beatus q̄si prima actiōe intelligēdi capit eā Tertio mō. quasi intell's idē cōponēs ⁊ diuidens: ⁊ intell's diuinus vnico ⁊ simplici ītuitu distinguit rōnes ꝯtentas in eēntia q̄ ex sua ꝑfectione summa oēs perfectiones simpl'r sola rōne: vel opatione intell's distinctas continet.

¶ Iste rōnes attributoꝝ: q̄s intell's de simplici eēntia ꝑm diuersos ꝯceptus format. nō sunt nisi respectꝰ fundati in eēntia: qꝛ ꝯceptus pluriū absolutoꝝ intra eaz impedit simplicitas ⁊ sunt conceptus pl'es: ne ꝯceptꝰ sint synonimi: ⁊ in eēntia: ne sint vani. sz nō sunt respectꝰ ad extra vt ꝓbatuz est. sz ad intra: sic ḡ oīa attributa diuina ꝑtinēt ad intellectū vel volūtatē: q̄ ad intellectū mutuo ad intra se respiciūt. silr̄ q̄ ad volūtatē mutuo se respiciūt inq̄ntū hec ⁊ illa cadūt sub app̄hēsiōe intell's q̄ intell's prio simplici ītelligētia cōcipit essentiā: vt eēntia ē: deinde negociādo circa eā ꝯcipit: vz. eaz vt intellecta ē: ⁊ vt intelligēs ⁊ vt rō intelligēdi. Ita q̄ eēntia inq̄ntū eēntia respicit alia vt in q̄ sunt fundata. vt v̄o ē ꝯcepta ⁊ mouēs intellectū ad ītelligēdū. dr̄ v̄itas cuiꝰ ꝓpria rō ē vt respiciat essentiā vt eēntia ē sicut illud cuiꝰ ē declaratiua. ⁊ ītellectū vt cui hz declarare. ⁊ actū intelligēdi vt q̄ hz declarare ⁊ sapiētiaz vt habitū q̄ intell's habilis ē vt sibi declaratio fiat. Ipsa v̄o eēntia vt ꝑ actū ītelligēdi ē ꝯceptiua suiip̄iꝰ: ē ītell's ⁊ respicit veꝝ: vt ꝑ qd̄ manifestat̄ eēntia: q̄ ꝯcipit̄. silr̄ de actu: ⁊ sic etiā de ꝑtinentibꝰ ad volūtatē. A summa ḡ vnitate eēntie: ordiate ꝑm modū ꝯcipiēdi; prio ꝯcipiuntur diuerse rōnes attributoꝝ: ⁊ inter illa adhuc ē ordo: ꝑm quē mediatiꝰ vel imediatiꝰ ordinant̄ ad emanatiōes: deinde cōcipiuntur emanatiōes: ⁊ ibi ē statꝰ ad intra: deinde sequunt̄ oēs respectus ad extra: q̄ sunt ꝑ accidēs. sicut autē distinctio relationū realiū ad sua corr̄ndētia sic relationū rōnaliuz ad sua corr̄ndētia: ⁊ totū ad intra ꝑz illud argumētū qd̄ fuit ꝓ ꝑte.

Contra istā opinionez arguit̄ ꝑ rōnes illas q̄s adduxi ꝯ p̄mā opinionē.

¶ Prio ꝑ tertiā: qꝛ ꝑm eos distinctio ꝑfectionū attributaliū ē fundamētū respcū distinctiōis emanationū: sz distictio emanationū est realis: pz. nulla aūt distinctio realis p̄exigit necessario distictionez q̄ tm̄ est rōnis. sicut nec aliq̄d qd̄ ē pure reale p̄exigit aliud qd̄ ē mere ens rōnis. ḡ distinctio attributoꝝ nō ē tm̄ rōnis: sz aliquo

mō ex natura rei. Assumptū ꝓbatur: qz ens reale qō distinguit ꝫ ens rōnis ē illud qō ex se hz ee circūscripto oi opere intellꝰ vt intellectus ē: quicqd aūt dependet ab ente rōnis vel necessario ꝑrigit illud nō pōt hre suū esse circūscripto omni opere intellꝰ. vt intellectus ē. g nihil qō ꝑrigit ens rōnis est vere ens reale. ¶ Cōfirmatur ista ratio: qz qō ē posteri9 naturalr nō pōt esse pfectius ente priori naturalr. hz ens reale est pfectius ens ꝫ ens qō est tm rōnis: ⁊ distinctio emanationū ē realis ⁊ posterior: g nō fundatur nisi in ente reali ⁊ distincto: sed p te fundat in distinctiōe attributo ruz: igr distinctio attributoꝝ nō est tm rōnis. ¶ Hec ratio hz suffi ciat ꝫ opinantē: tm opz cā confirmare, ꝑpter cōclusionē in se. Dicitur ad eā q attributa non sunt fundamenta emanationū distinz. et in ctarū: imo eēntia sola cū relatio sum. nibus ꝓncipiat diuersas emanaar. 37. tiōes: tm intellꝰ postea pōt considerare ipsaz essentiā vt cum relaq. 7. tiōibus ꝓncipiat hāc ⁊ illā. ⁊ tūc pōt cōsiderare rōnez nature ⁊ volūtatis: ⁊ tm nō ꝑcedūt ex natura rei. ¶ Cōtra. in illo instanti originis in quo generaī filius. ergo an principiū productiuū ei9 alio mō se hz ad ipm ꝫ principiū productiuū spūs. s. se hz ad ipm. aut nō alio mō. si non alio mō. g nō magis est filius. filius nec imago patris ex vi pductionis suę: ꝫ spūs sctūs. si sic: igr in illis signis originis ante oēm actū intellꝰ habeī aliqua distinctio ⁊ nō idēitas formalis. ¶ Nec hz attribuere istaz distinctionē relationib9 qz ois relatio eque naturalr respicit suuz correlatiuū: g essentia: vt sub rōne spiratiui: eque naturalr respicit suū spiratū: sicut sub rōne generatiui respicit generatiuel genitum: non igr posset ibi saluari alius ⁊ alius modus ꝓcedi naturalr. s. ⁊ libere ꝓp relationes: hz tantū. si illud absolutū quo ꝓducens ꝓducit: sit alterius ratiōis. ¶ Hic etiā arguit ꝫ ista positio nem: ⁊ ex alia rōne coz de obiectis veri ⁊ boni: qz si ab eterno deꝰ ex sui imaterialitate intelligit et vult se: ⁊ hoc sub rōne boni ⁊ veri g ibi ē distinctio veri ⁊ boni rōnū formaliū in obiectis añ oēz actū circa talia obiecta. ¶ Hoc etiaz confirmat ꝑ argumentū coīū de btitudine: q cōuenit deo ex natura rei añ oēz actū intellꝰ negociatiui: qz actus negociādi nō ē formalr beatificus. illa aūt btitudo vt ōz: requirit ꝓpriam rōnez obiecti: ⁊ potētie: ⁊ operationis. g ⁊c.

Henr. q. vbi. g. 15

Ista tamē positio ex ponit sic: q possumus loqui de rōne: quaz obiectū facit i intellectu de se vel de illa: quā intellꝰ pōt facere circa obiectū negociādo: si loqmur de prima: illa ē vnica: sicut ⁊ vnica est in re. ⁊ hoc dicit in se opi. q vt est intellecta ꝑ actū intelligentie simplicis hz oīno rōnem indistincti. si secōo mō. sic intellꝰ pōt formare circa illā vnā rōnez obiecti multas rōnes distinctas ꝓcedo hoc ad illud. ⁊ hoc sibi dicit illa opi. q obiectū: vt ē in intellectu negotiante: hz distinctas rōnes quasi formatas circa ipsum. ¶ Addit tm ista expositio. q opinio in se non vr dicere: q illa vna ratio in se est formalr bonitas et veritas: ⁊ qlibet pfectio simplr: ⁊ q illa vna rō q sit in intellectu ꝫ tute obiecti est etiam rō formalr

Henr. vbi. g. soluendo argumēta ꝫ tuz ꝓn cipale.

bonitatis ⁊ veritatis ⁊c. opinio tñ in se vr̄ dicere: q̄ ista dicūt diuersos respectus fundatos i cēntia.
¶ Quia igit̄ diuersimode pōt intelligi dicta opinio p̄ter argumēta iam facta appono alias rōnes
3 speciales. ¶ Et prio oñdo q̄ formal'r ꝟitas ⁊ bonitas sint in re: ⁊ quelibet pfectio simpl'r añ omne opus intell's. Quia q̄libet perfectio simpl'r est formal'r in ente pfecto ex natura rei veritas formaliter est pfectio simpl'r ⁊ bonitas sil'r. ergo ⁊c. maior pz. Tuz quia aliter nō esset deus simpl'r perfectū: q: nō esset: quo maius excogitari nō posset. cogitaret̄ em̄ maiꝰ si esset sic: ⁊ nō sic perfectū. Tum q: aliter pfectio simpl'r in nullo esset pfecte: nō em̄ est aliqua perfectio in creatura pfecte: q: ibi ē finite: nec in deo est pfecte si non sit in ipso: vt existēs. sed tm̄ vt q̄d cognitū: q: esse cognitū est esse diminutū: vt distinguit̄ ꝯ existens. Tum tertio q: tūc pfectio simpl'r in aliquo esset formal'r p participationē: ⁊ nō formal'r i eo: a quo participaret eā: imo pfectio talis in participante nō esset p participationez illius pfectiōis in cā: q: nihil ē a quo sit pticipatio existētis: nisi existens: q̄ oīa vident̄ absurda. Minor apparet: q: al'r Ansel. nō poneret talia eē in deo: q: ꝟz cū mono. 15. nihil tale ponēdū est i deo: q̄d nō ē meliꝰ ip̄m: q̄ nō ip̄m: ac p hoc pfectio simpl'r. Patet etiā eadē minor: q: quodlibet
k tale pōt esse formaliter infinituz: infinitas repugnat cuicunq̄: q̄d nō est perfectio simpl'r. ergo ⁊c.
¶ Sic arguitur intellectus ꝟm suā rōnem ꝓpriā ⁊ formalē. s. vt distinguit̄ a volūtate est pfectio simpl'r. Similiter q̄dlibet aliud attributū: sz intellectus ꝟm propriā rōnem formalē est i deo ex natura rei vt existēs est. Intellectus aūt nō includit p se aliquā relationē. igit̄ ⁊c. Probat̄ prima ꝓpositio. q: ꝟm Anꝰ. q̄dlibet q̄d est melius ip̄m q̄ nō ipsuz ē ponendū ibi: aliter em̄ nō erit ibi: nisi vnica pfectio simpl'r. s. diuinitas: nisi intell's erit res formaliter: q: si nō: vr̄ inq̄tū includit diuinitatē vnica esse pfectio simpliciter videtur comparata.
¶ Scd̄o sic. Idea dat intelligere perfectionē illam: q̄ est essentia: lz formal'r relatio eius nō sit simpliciter pfectio: ita nec attributi pte: nec valet de alio ⁊ alio genere causare: q: idea necessario infinito q̄d ē pfectio simpl'r dicit eminētiaz respectu ideati.
¶ Tertio q: illa pfectio simpl'r eēt possibilis attributi: quia nō erit perfectio scd̄a in bene eē: q: nihil ē perfectio simpliciter nisi pfectio illa p̄ma i deo. ¶ Quarto q: pōt esse infinitas. ¶ Quinto q: ꝟm rōnem cōmunez deo et creaturis habet̄ pfectio simpl'r.
¶ Scd̄a propositio ꝓbatur per cognitionē intuitiuā cuiuslibet vt obiecti intuiti in primo obiecto. ¶ Itez est ibi ex natura rei.
¶ Tertio q: ē principiuz realis ꝓductionis. ¶ Itez si nō est ibi ex natura rei: nō est ibi per actū intellectus increati: nisi sit ꝓcessus in infinitū. ¶ Itez sciētia de illis nō erit realis: q: nō sciretur de deo nisi habitudo alteriꝰ ad ip̄m vel ecōuerso. ¶ Itez nō denoiarēt ip̄m: vel nō denoiarent p eminētiā. ꝗ deus sic est lapis: q̄d est ꝯ Aug. 15. de tri. ¶ Tertia ꝓpositio ꝓbat̄ ex prima: q: nulla relatio est pfectio simpl'r:

ptz de diuina. igr nec includitur imperfectione simplr: hec ꝓña pz. Quia perfectio simplr nihil includit: cui repugnat ratio pfectionis simplr: qz tūc ipz erit in quolibet melius: z aliqd inclusuz in eo: nō erit in quolibet melius: tum qz pfectio simplr est pz se vna: relatio nō facit p se vnū cum absoluto. ¶ Itē tertia probatur ex scōa: nā ex scōa sequit: qz nō potest cōcludi aliqua relatio rōnis imperfecta simplr: qz tunc nō esset in se ex natura rei. relatio aūt realis nulla ponitur cōis tribus ꝓpōnis. Ex his sequitur qz qōlibz attributū: vt distributū ab alio ē in deo vt existēs est: zvt ad sc: z ad hāc ꝓclusionē illatā: sunt alique rōnes pfectez ad tres alias. q̄ patēt hic infra.

¶ Ulteriꝰ ꝓbo qō tales pfectiones ex natura rei añ opus intellectus nō habēt identitatē formalez: qz intellꝰ actu suo nō pōt causare nisi relationez rōnis. Ex hoc s. qz ē ẋtus collatiua potēs cōferre hoc vt cognitū ad illud. Quero igit vtrū ẋtas dicat ꝓpōnē illā perfectionē q̄ est in re formaliter aut ꝓpōnē illaz relationē factā ab intellectu: aut vtrūq̄. si ꝓpōnē relationē rōnis. g̃ non est pfectio simplr: qz nulla relatio rōnis pōt ee infinita. si em relatio realis. vt pr nitas nō ē formalr infinita: quāto magz illa relatio rōnis. Si ambo cū illa nō sint vnū nisi per accidens qz relatio rōnis cū entereali nūq̄ facit vnū p se: qō patet: qz multo minꝰ facit vnū cū ente reali ens rōnis: q̄ passio cū subiecto passio em ꝓsequit subiectū ex rōne subiecti. nullum aūt ens rōnis cōsequit ens reale ex rōne sui: separa igr ista duo: q̄ ꝓcurrūt i isto ente p accidēs: z sequit tūc qz veritas semp dicat ꝓpōnē illā perfectionez in re: z bonitas silr: z tūc vltra cuz nulla sit distinctio in re siue fm opi. siue fm expositionē opi. q̄ dicerēt eandē perfectionē vt pfectio in re est. vt ꝑbatuz ē: z sine omni distinctiōe rei z rōnis: sequit qz bonitas z ẋtas sint formaliter synonima. qō ipsi negāt.

¶ Preterea. intellectꝰ intuitiuus nullaz hz distinctionē in obiecto nisi fm qō exns est: qz sicut nō cognoscit aliqō obiectuz: nisi fm qz exns: ita nō cognoscit aliq̄ distincta formalr in obiecto: nisi vt existens. Cuz igr intellꝰ diuinus nō cognoscat essentiā suā nisi intuitiua intellectiōe: q̄cūq̄ distinctio ponaf ibi i obiecto: siue sit distinctꝰ obiectorꝰ formaliuz: siue vt rōnum causatarū p actū intellꝰ: sequit qz ista distinctio erit in obiecto: vt actu existens est: z ita si ista ē obiectorꝰ formaliū distinctorum: in obiecto erūt ista formalr distincta: z habet tūc ꝓpositū: qz distinctio talis obiectorꝰ formalium ꝓcedit actū intellꝰ. si aūt sit rōnuz causatarū per actū intelligendi. igit intellꝰ diuinus causabit aliquā intentionē in cētia vt relationē rōnis: vt existēs est. qō est absurdū. ¶ Item arguitur ꝫ illam expositionē: qz si de aliquo obiecto tm̄ natus ē haberi vnus conceptus realis: nihil facit aliquem conceptū realē illius obiecti: nisi faciat illū vnū. de essentia aūt diuina fm eos tm̄ natus est haberi vnus cōceptus realis: qz illa tm̄ nata est facere vnū conceptū realē. nata est aūt facere oēz realem: qui de ipsa haberi potest aliquin esset imperfectius intelligibile q̄ sit aliquod intelligibi-

le creatũ: qđ quidẽ est cãtiuũ oĩs ꝯceptus realis possibilis haberi de eo. igit̃ nihil faciet in intell'u aliquẽ ꝯceptũ de deo: nisi faciat illũ vnicũ: ⁊ ita cum creatura nõ possit causare in intell'u illũ conceptũ: qꝛ ille concept⁹ est essentie vt est hec in se sub ꝓpria rõne. se q̃tur ꝙ ꝑ nullã actionẽ creature possit haberi aliquis ꝯceptus naturalis de deo in ista vita.

¶ Preterea. ꝯ conclusionẽ in se: qꝛ si ista qualitercũq; distiguant̃ ratione: nõ distinguant̃ ex natura rei sine actu intell's vel volũtatis. Ex hoc arguo. distinctio p̃cedẽs rationẽ primi distinctiui nõ est ꝑ tale distinctiuũ: sꝫ distictio nature ⁊ intell's: vel volitiõis ⁊ intellectionis p̃cedit intellectionẽ ⁊ volitionẽ: q̃ est primũ distictiuũ eorũ: que distiguũtur s̃m rationẽ. ergo illa distictio nature ⁊ itellectionis: vel volitionis ⁊ itellectionis nõ erit ꝑ intellectũ. assumptũ patet. si em̃ nulla distictio eorũ precederet: non magis ista distiguerent̃ ista itellectione q̃ꝫ natura vel volitione. quicq̃d aũt distiguit̃ intellectione: vt est oĩno indistincta a natura. etiam distiguitur natura.

¶ Et si d̃r quasi cõtẽnendo istud argumẽtũ forte ad cautelaꝫ ꝑꝑ defectũ responsionis. ꝙ si ꝑ ipossibile esset sola itellectio ꝑ se: ip̃a distigueret: nõ ãt nã vel volũtas

¶ Hec rñsio non sufficit: qꝛ quãtũcũq; aliqua per ipossibile separent̃. si eis separatis aliq̃d cõpetat vni ⁊ nõ alteri. hoc nõ põt eẽ: nisi ꝑ aliquã distinctionẽ formalẽ rationis isti⁹ a ratione illius. si igit̃ istis separatis cõpeteret distictio intellectioni: ⁊ non nature: aliqua est distictio huius ⁊ illi⁹: etiã qñ nõ sunt separata. Separa em̃ ꝑ impol'e albũ ab albo: ñ poteris hr̃e. qđ albũ sit cã alicuius. quin albũ sit cã eiusdẽ. qꝛ nulla ẽ distinctio inter albũ ⁊ albũ. vnde nunq̃ꝫ esset hec fallacia accidentis. ista intellectione distinguunt̃ ista intellectio ẽ natura ꝯ natura distiguunt̃: nisi rõ intellectionis extranearetur rationi nature: inquãtũ cõparant̃ ad tertiũ. ꝯ illa extraneatio p̃uenit aliquã distictionẽ rõnis ab illa: inquãtũ cõparant̃ ad tertiũ. ⁊ ista p̃uenit distictionẽ rationũ iter se. ¶ Oĩs opinio in qõne ista preter istam vr̃ euacuare quasi oẽs difficultates p̃mi libri circa productiones ⁊ ꝑsonas: sicut tãgit̃ dist. 13.

Ad questionem

rñdeo ⁊ dico ꝙ iter ꝑfectões eẽntiales ñ ẽ tm̃dr̃ia rõnis: hoc ẽ diuersoꝝ modoꝝ ꝯcipiẽdi idẽ obꝫ formale. tal'. n. distictio ẽ iter sapiẽs ⁊ sapiẽtiaꝫ: ⁊ vtiq; maior int̃ sapiaꝫ ⁊ ꝟitatẽ. nec ẽ ibi tm̃ distictio obꝫoꝝ formaliũ i itell'u. qꝛ vt argutũ ẽ pri⁹. illa nũq̃ꝫ ẽ i cognitiõe ituitiua. nisi sit i obꝫo ituitiue cognito. ¶ Ista ẽt duo mẽbra ꝓbant̃ ꝑ rõnes fcãs ꝯ p̃cedẽtẽ opi.

¶ Est ꝯ ibi distictio tertia precedẽs intell'm oĩ mõ. Et ẽ ista ꝙ sapiẽtia ẽ i re ex natura rei: ⁊ bonitas ẽ i re ex natura rei. sapientia aũt i re formaliter nõ ẽ bonitas. i re qđ ꝓbat̃ qꝛ si ifinita sapia eẽt formal'r ifinita bonitas. ⁊ sapia i cõi eẽt formaliter bonitas i cõi. ifinitas ei ñ destruit formal'r rõnẽ illi⁹ cui addit̃: qꝛ i quocũq; gradu itelligat̃ eẽ aliq̃ ꝑfectio q tñ grad⁹ ẽ grad⁹ illi⁹ ꝑfectionis nõ tollit̃ rõ formalis isti⁹ ꝑfectiõis ꝓpter istũ gradũ. ⁊ ita si non includit

cludit formalr vt in cōi nec vt infinitū in infinitū. Qd aūt nō icludat formalr vt in cōi hoc declaro qr includere formalr ē includere aliqd in rōne sua eēntiali ita q si diffinitio includentis assignaret: inclusuz eēt diffinitio vel ps diffinitiōis. Sicut aūt diffinitio veritatis in cōi nō hz sapientiā in se: ita nec infinita infinitā. Est igit aliq nō idētitas formalis sapiētie et bonitatis: in qtum earū essent distincte diffinitiōes: si essent diffinibiles. diffinitio aūt non tm indicat rōnez causatā ab intellectu: sz qditatē rei: g nō est idētitas formalis ex pte rei. Et intelligo sic. q intellus cōponens istā sapientiā nō est bonitas formaliter: nō causat actu suo collatiuo veritatē istius cōpositionis: sz in obiecto inuenit extrema: ex quorū cōpositione fit actus verus. Et istud argumentū de nō formali idētitate: dixerūt antiqui doctores ponētes in diuinis aliquā esse pdicationē veraz per identitatē: q tn nō esset formalis ita cōcedo p identitatē veritatez esse bonitatē in re: nō tn formaliter veritatem esse bonitatem.

¶ Scdm regulā Ansel. i mono. 15. iō necesse ē vt sit qcquid oino melius ē ipsuz qz nō ipm: nulla relatio rōnis ē huius. nihil est em oino idē re et re circūscriptz relatiōibus rōnis. igr nihil aliud ē illa regla sua. s. ans. nisi q deus ē deus.

¶ Cōtra. c. 16. si qrit qd sit illius natura qd verius rndet qz iustitia. igr qdlibet dr in qd. cōceptus qditatiuus pfectus est tm vnicus: vel saltē nō ē distinctio formalis in re inter q et qd. Itē. c. 17. Sūma ipsa natura ē vera vno mō et vna cōsideratiōe qcqd ē eēntialr

¶ Ad pmū dico q est qd p idētitatez et nō formalr. pbatio glo. c. 17. Dicit: iustitia idez significat q alia vel oia simul vel singula. hoc nō intelligit idem formalr et primo significare: qr tunc eēnt synonima. igr cōnotare vel idez realiter nō formalr. ¶ Ad scdm subdit exēplum de hoie q non vno mō nec vna consideratione dr hec tria corpus rōnale. hō. qre ponit duas rōnes: qr sm aliqd aliud ē corpus. sm aliud est rōnale. alia rō: singuluz horū nō est totū hoc: qd est hō. p oppositum istis duobus modis dr deus vno mō: et vna consideratione.

¶ Ista etiā opi. cōfirmat auctoritate Damas. 4. c. pallegata. et. c. 9. vbi ipe vult q inter oia noia de deo dicta pprijssimū est: q est: qr esse dicit quoddā pelagus infinite substātie. cetera aūt vt dixit. c. 4. sunt illa que circūstant naturaz.

¶ Nota p dcō dama. q pelagus pfectionū vno mō pt intelligi p cōtinēte actu et formalr in se oēs pfectiōes sub pprijs rōnibus formalibus: sic nihil vnū formalr est pelagus: qr cōdictio ē vnicā rōnez formalē cōtinere actu tot res. g etc. sz hoc mō nihil ē pelagus: nisi vnū idētice qd ē deus sapiēs: bonus btūs etc. hoc mō non accipit Dama. pelagus. Alio mō pōt intelligi aliqd vnū formalr cōtinēs oēz pfectionē mō eminētiori q possibile est oēs in vno cōtineri. Iste aūt ē q nō tm cōtineant in eodē idētice ppter infinitatē formalē cōtinētz: sic em qlibet cōtinet oēs sz vltra q cōtineant virtualr: qsi in cā: et adhuc i aliq vt pma cā a se cōtinēte. et vlissima: qr oēs cōtinēte hoc mō hec eēntia ē pelagus qr in qcūqz multitudine cōtingit stare. ad aliqd oino pmū in hac

nihil ē pmū nisi hec ēntia. ideo ꝫ ipsa nō ē tm formaliꝫ infinita: ꝫ ꝟtualiꝫ ꝟtutes aliaꝫ: nec tm aliꝫ: sicut forte intellꝰ ꝟtinet sapiētiā: zitelligere: z volūtas charitatē ꝫ diligere: ꝫ oēs: nec ab alio vel ꝟtute alteriꝰ ꝟtinēs: ꝫ a se: itaq; hꝫ infinitatē formaliꝫ pmariā tā. ſ. a se q̄ respcū oīuꝫ causalē: z ꝟtualiꝫ ꝑtēnā: nō pelagus ita continēs oēs sicut pñt emūiēter i vno aliq̄ formaliꝫ ꝑtinere. oia flumia irāt mare: z vñ exeūt reuertunt. Est igꝫ ista magis p se. deveſt sapiēs. q̄ ista. sapiēs ē bonꝰ. Alie hñt infinitatē formalē. z sic cālez vel ꝟtualē ppꝫ ordinē. ppinquioꝛē ad ēntiā: z remotioꝛē saluādū: ꝫ nō respcū oīm hñt talē: nec respcū aliq̄: uꝫ hñt a se: ꝫ ab ēntia. Hec oia patēt i exēplo de ente z passiōibus eiꝰ. si ponant eedē: vt necesse ē: si vitet infinitas. ¶ Cōtra. ꝟsima ꝟitas ponēda ē i deo: formalis ē veriꝰ ꝫ idētica tm. ¶ Rñ deo illa ponit: ꝫ ñ cuiuscūq; ad qōcūq;. si sic accipiat. maiꝰ est falſa de ꝑsona z ꝑsona. z glosanda: eē veriꝰ: q̄ ē possibilē: nūc ātꝫ nō ē possibilis formalis idētitas cuiuscūq; ad qōcūq;: ꝫ tm cālis. Ex hoc medio arguit ex opposito: qꝛ oiꝰ vnitas simplr ꝑfectōis ē ibi ponēda: talis ē idētica sine formali: q̄ ē simplex z illimitata formalis ātꝫ nō pōt illimitatiōez. ꝑ Istud nō vr: nisi eēt aliq̄ distinctio ex pte rei: nō em ē pelagꝰ infinite subſtātie pp hoc: q̄ multe relatiōes rōnis pñt circa ipꝫ causari. ita em pñt p actū intellꝰ circa qōlibet causari. ¶ Cōfirmat per Aug. 8. de tri. c. 2. vbi. pbat q̄ nō sunt aliquid manꝰ duoꝝ ꝑsone ꝫ yna: q̄ nō aliq̄d veriꝰ: q̄ ꝑna. esset

Eccle-siaſti-ces. ꝫ.

ista: si tm eēt distinctio rōnis iter sapiētiā: veritatē: z magnitudinē nō videret aliud argumētū: q̄ si ꝓbaret sapiētia. ꝫ sapiēs: vel ecōuerso. ꝑ Ad q̄d etiā doc. q̄ tenent oppositā opi. iplēt tot q̄ternos ondendo vnū attributū ex alio: si nō est inter ea: nisi dria relationū rōnis tm̄ nō: ita em ꝓtectevidere tur deꝰ cognosci: q̄ tū ad oēm cognitionē realē: vel cōceptū realē vt cognoſcit sub attributo vno si cut si cognoſcat sub rōne oim attributoꝝ: q̄ cognitio pluriū relationū rōnis nō facit ad ꝓfectiorē cognitionē realē hñdam de aliq̄. ꝑ Silr iurta auctoꝛitatē Dama. ꝓdictā ad q̄d assignāt ipſi oꝛdinē attributoꝝ: q̄si essentia sit fundamētū. q̄dā sunt. ppinquoꝛa ēntie: q̄dā. ppinquoꝛa emanationibꝰ si tm̄ sunt relatiōes rōnis: q̄s etiā oꝛdo p cōparationē ad emanationes. ꝑ Silr Aug. ꝫ Ar. nisi potes deū ꝓdicēre cōcedere simpliciter: z tm̄ eē sapientē: bonū: z nūerat ibi multas tales ꝓfectiōes quā to magꝭ vnus deꝰ ꝑt eē simplex: z tm̄ trinitas. ita q̄ tres ꝑsone non sunt ptes vnīꝰ dei. arguit em̄ ibi q̄ siꝛi codē sine ꝓpositionez ptialitate pñt esse multe ꝓfectiōes sim plr: g̃ multo magꝭ pñt eē tres ꝑsone i deitate sine ꝓpositionez ptialitate. Q̄ ar gumētū eēt istud: si attributa tm̄ differēt p relationes rōnis z ꝑsone distinguerent realr. si em̄ sequit si relationes rōnis nō faciūt cōpositionē i aliq̄. g̃ nec relationes reales. ꝑ Idē etiā Aug. 15. de tri. c. 3. dicit oia ista eē eālia. nihil em̄ ē ꝓprie sibūpſi eāle. nihil aūt est dicere: q̄ aliq̄d sub vna relone rōnis sit sibi eāle sub alia relone rōnis. Hil. etiā. 12. de tri. c. 5. allo quēs deū patrē, ait sic, ꝓfecti dei

q̄ z verbū tuū: z sapiētia: z vitas absoluta gñatio ē: q̄ ihisceternaz ꝓprietatū noiboz naz̄ē. ōr igit qō iste ꝓprietates sunt eterne: z in his naz est filiꝰ de pre: quasi pr̄ habēs ista cōicet ea filio. si āt essent tm̄ distincta rōne: nō viderent pus eē i pre origine q̄z ꝓduceret filiꝰ? q̄d ē eim ibi ꝓductū in esse rōnis p actū itellꝰ: vr̄ eē ꝓductū a tota trinitate z ita nō eēt i pre: vt p̄cedēs origie filiū. q̄si nectio p̄cedēs origie. ¶ Ista āt n̄ idēticas formal stat cū simplicitate ōi: q̄z hāc dr̄iaz necce ē ponere iter eēntiā z ꝓprietatē. sic supra di. 2. q. vlt. ohsum ē. z tm̄ pp hoc n̄ ponit ꝓpositio i psona. nīr ista distinctio formalis ponit iter duas ꝓprietates: in patre iascibilitatē. f. pa ternitatē: que fz Aug. 5. de tri. c. 6. nō sunt eadē ꝓprietas: q̄ nō ē eo pr̄: quo igenitꝰ. ergo si i vna p sona pn̄t eē due ꝓprietates sine cōpositiōe: multo magis vr̄ saltē cōpter pn̄t eē plures pfectiones essentiales in deo: nō formalr̄ eedē sine cōpositiōe: q̄ille ꝓprietates in patre nō sunt formaliter infinite: essentiales aūt pfectiones sunt infinite formaliter, ergo quelibet eadem cuilibet.

Cōtra istam solutionem sunt tria dubia.

¶ Primo em̄ vr̄ q̄ nō saluet̄ simplicitas diuina: q̄ ex quo ponit essentia quasi fundamētū: z ista quasi circūstātia eēntiā: vr̄q̄ ista se habent vt actus z forme respectu eēntie diuine. ¶ Scōm dubiū. q̄ Aug. 7. de tri. c. 6. vbi negat idēticatē deitatis z pn̄talꝭ. nō eo inquiēs pr̄: quo deus: sicut nec eo verbū: quo sapiētia. ita cō cedit idēticatē magnitudis: z bonitatis: z pfectionū eēntialiū: q̄ dicit q̄ eo magis: q̄ des. & sicut ibi idēticatē negat. ita cōcedit h̄. nō aūt negat ibi nisi idēticatē formalē. ergo illā concedit hic.

¶ Tertiū q̄ sicut nō eēt bonitas realr̄ infinita: nisi esset realr̄ eadē sapiētie: ita vr̄ q̄ rō bonitatis nō sit infinita formalr̄: nisi sit formaliter eadē rōni sapiētie. & pp eādē rōnē: pp quā potnis realem identitatē inter ista deberes ponere idēticatē formalē rōnis ad rōnē. ¶ Ad ista. Ad primū rñdeo q̄ forma i creaturis nz aliq̄d imperfectionis. f. q̄ ē forma informās aliq̄d. z pars cōpositi. aliq̄d ēt hz q̄ nō ē imperfectōis: fz psequit eū sm̄ suā rōnē eēntialē siue forma lē. f. q̄ ipsa sit quo aliq̄d est tale. Exēplū: sapiētia in nobis ē accidēs: hoc est imperfectōis. fz q̄ ipa sit quo aliq̄d est sapiēs hoc nō ē imperfectōis: sed eēntialis rōnis sapiētie. In diuinis aūt nihil ē forma f̄m illā duplicē rōnē imperfectionis: q̄ nec informās. nec ps. ē tamē ibi sapiētia inquātū ē. quo illud in quo ipsa est. est sapiens. z hoc nō, per aliquā cōpositionē sapientie ad aliq̄d quasi subiectū: nec q̄ sapiētia illa sit ps alicuiꝰ cōpositi. sed per verā idēticatē: qua sapiētia ꝓpter sui infinitatē pfectā pfecte est idem cuilibz. cū quo nata ē esse. ¶ Sed obycies qūo est aliq̄d formalr̄ sapiēs sapiētia. si sapiētia nō ē forma eiꝰ?

¶ Respōdeo corpus est animatū quasi denominatiue. q̄ ala est forma eiꝰ. hō ōr animatus nō denominatiue: fz eēntialiter. q̄ ala est pars eiꝰ z aliq̄d eiꝰ. nō igit requirit aliquid esse formā informāte aliq̄d. vt ipm̄ sit tale p ipz. q̄ forma nō est forma informās totū. qō tm̄ dicit formaliter tale

p ipam si isꝫ ꝙ ori idẽtitate esset aliqua forma idẽ alicui ꝙ sit idẽtitas ei⁹ ad iformatũ vel ad totũ: cui⁹ est ps: sufficeret illa idẽtitas ad hoc: q illõ tali forma essꝫ tale ita est in ꝓposito. ¶ Et tũc si q-rasvtrũ ab isto actu posset eẽ aliqua abstractio forme? Dico q nõ est ibi abstractio forme vt iformã tis: vel vt ptis ab informato vel a toto. ſz ẽ ibi abstractio forme: inquantum p eam aliquid est tale precise acceptuz non consideran do identitatem eius ad illud: qõ est tale per ipsam.

¶ Ad secũdũ dubiũ qõ videt ha bere difficultatẽ ex ꝙbus Au. dico q duplicitervl triplr eodẽ de⁹ est sapiẽs ꝛ magn⁹: ꝛtn nõ sic eodẽ est deus ꝛ pater. Uno mõ: q sapiẽtia ꝛ magnitudo sunt ꝓfectiões eius dẽ ratiõis: hoc est quidditatiue: q quicqd ꝓficit istis ꝓfectiõibus ꝓficit: nõ vt ratiõibus suppositi: ſz vt ratiõib⁹ ꝙditatiuis: nõ sic autẽ paternitas ꝛ deitas sunt eius dẽ ra tionis. Sunt etiã alio modo eiusdem ratiõis sapiẽtia ꝛ bonitas: q perfectiões simpliciter. nõ sic aũt paternitas ꝛ deitas. ℙ Scõo mõ: q magnitudo est eadẽ deitati in quolibet paternitas nõ: sed tm̃in vno ſsupposito. ℙ Tertio mõ quia bonitas ꝛ magnitudo ꝛc. huiusmodi sunt eadẽ quasi idẽtitate mutua. q vtrũq ẽ formaliter ifinitũ: ꝓpter quã ifinitatẽ vtrũq est idẽ alteri ſz ꝓpnitas ꝛ deitas nõ sunt eadẽ sic mutuo: q vnũ eoꝝ nõ est formaliter ifinitũ. ſz tm̃ deitas est formaliter ifinita. ꝛ ꝓpter istã ifinitatem paternitas est sibi idẽ: nõ econuerso sic. ¶ Ad formã ergo cõcedo q eo modo eodẽ est bon⁹ ꝙ sapiẽs: quomodo nõ eodẽ ẽ de⁹ ꝙ pr̃: q eodẽ ẽ bon⁹ ꝛ sapiẽs, eodẽ ſ. in quolibꝫ ſsupposito: ꝛ eodẽ q̃st idẽtitate mutua. nõ sunt aũt sic eo dẽ in qlibꝫ paternitas ꝛ deitas eo dẽ simlr idest ꝓfectiõe eiusdẽ rõ nis ẽ bon⁹ ꝛ sapiẽs. q ꝙditatiue est bon⁹ ꝙ sapiẽs. nõ sic eodẽ ẽ de⁹ ꝙ pr̃: q nõ est vtrũq quo ibi essentialis ꝓfectio illi⁹ cui⁹ est: q ꝙditas paternitatis maneat ibi tm̃ illa quiditas nõ est rõ quiditatiua ſsimpliciter ſsuppositi alicuius ſsed ratio personalis eiusdem. Nõ est i ougi nali.

¶ Ad tertiũ ꝛcedo: q rõ sapiẽtie est infinita. ꝛtrõ bonitatis. ꝛ tõ hec rõ est illa q idẽtitatẽ: q: oppositũ nõ stat cũ ifinitate alteri⁹ extremi tm̃ hec rõ nõ est formaliter illa: nõ em̃ sequitur. est vere idẽ alteri. ergo formaliter idem eidem: est em̃ vera idẽtitas. a. ꝛ. b. absq̃ hoc q a. ſcludat formaltr rõnẽ ipsius. b.

Ad argumẽtũ ꝓncipale

qõ sumit de auctoritate Aug. 15. de tri. R espõdeo q i creaturis nõ est aliq̃ vera ꝓdicatio in abstracto q idẽtitatẽ: q nõ sit formaliter: ꝛtõ nũq̃ fuit tradita logica in creaturis de predicatione alia formaliter vera ꝛ alia per identitatem.

¶ Cõtra entitas est vnitas vl ꝙlitas q̃ sunt passiões absolute ẽtis ꝛcedẽ sibi. ℙ In diuinis aũt ẽ vera ꝓdicatio q idẽtitatẽ in abstracto: ꝛtm̃ nõ est formalis. Ratio huius differẽtie est ista: vt puto: q ꝛcipiẽdo abstractiũ vltima abstractione ꝛcipit ꝙditas absq̃ habitudine ad quodcũq qõ est extra propriã rõnẽ ꝙditatis. sic igr̃ ꝛcipiendo extrema nulla est veritas vnitẽ do ea: nisi ꝓpter ꝙditatem vnitẽ extremi sit eadẽ ꝙditati alteri⁹ extremi. hoc aũt nõ cõtingit in creaturis. q ibi abstrahẽdo illas realitates: q̃ sunt in eodẽ puta realita

tē generis: ꝛ differētie. ꝛ ꝓsiderādo cas ꝑcisissime: vtraq; ē finita: ꝛ neutra ē ꝑfecte eadē alteri. nō ei sunt mō eadē inter se: nisi ꝓpter tertiū cui sunt eadē. ꝛiō si abstrahātur a tertio: nō remanet cā idētitatis eoꝝ. ꝛiō nec cā veritatis ꝑ posititiōis vnētis extrema illa. hec igr̄ est falsa a talitas est rōnalitas ꝛ ecōuerso: ꝛ hoc q̄cunq; ꝑdicatione q; nō tm̄ extrema nō sunt formaliꝫ eadē: ꝫ nec ꝑe eadē. q̄ditas em̄ hec ꝑcise est potētialis ad q̄ditatē illā: ꝛ nō ē eadē illi: nisi ꝓpter idētitatē ad tertiū a q̄ abstrahit̄tur. ergo abstractio illa tollit cāz veritatis affirmatiue vnientis ea. Oppositū est in deo. q; abstrahēdo sapiētiā a q̄cūq; qō ē extra rōnē sapiētie: ꝛ bonitatē: silr̄ abstrahēdo a quocūq; qō ē extra eiꝰ rōnē formaliꝫ remanet vtraq; q̄ditas ꝑcise sumpta formaliꝫ infinita. ꝛ ex quo infinitas est rō idētitatis eoꝝ facta tali abstractiōe ꝑfissima remanet rō idētitatis extremorū nō em̄. hec erāt eadē ꝑcise ꝓpter idētitatē coꝝ ad tertiū a quo abstrahūtur ꝫ ꝓp infinitatē formalē vtrusq;. Et q; ista sit rō ꝑdicatiōis ꝑ idētitatē signū est ex hoc q; nō ꝓcedit ista. paternitas in diuinis ē spiratio actiua: neq; vt ꝑa formaliꝫ: neq; vt ꝑa ꝑ idētitatem: neq; paternitas ē inascibilitas: ꝛ ecōuerso: sicut ista ꝓcedit paternitas est deitas: ꝛ ecōuerso. ꝛ rōvꝫ q; abstrahēdo paternitatē ⁊ inascibilitatem ab essentia: siue a supposito neutrum est formaliter infinitum. ꝛ ideo neutrum in sua rōne sic abstractū icludit rationem idētitatis eius ad alterū. ꝛ iō neutrū sic abstractū de altero vere ꝑdicat: sed sic abstrahēdo deitatē ⁊ paternitatem quātūcunq; remanet adhuc alter extremus formaliter infinitū: que infinitas est rō sufficiēs identitatis extremoꝝ. ꝛ ideo remanet ratio idētitatis eorū: ꝛ ꝓ isrō veritatis cōpositiōis affirmatiue. In ista aūt deitas est bonitas remanet infinitas: nō tm̄ in vno extremo: ꝫ in vtroq; iō est hic veritas ꝓp idētitatē inclusam virtualiter in vtroq; extremo.

¶ Et istoꝝ rnsione ad dictū Aug. ꝓ adductū in scōa dubitatiōe ꝓz illō qō supponebat ꝓz in. q. de gñe in rnsione ad argumēta scōe opi. qūo. ſ. manēāt tm̄ duo modi ꝑdicādi in diuinis: q; ꝛ si ꝑ idētitatē relatiōes trāseāt in essentiā sive substātiā tm̄ nō ita sicut ꝑdicata essentialia. q; omnia essentialia magis dicūt ꝑfectiones simpliciter quiditatiuas. ratio aut̄ ꝑsonalis nō dicit ꝑfectionem q̄ditatiuaz. ꝛ ideo omnia essentialia magis reducuntur ad vnum modum ꝑdicādi inter se: cꝫ personalia reducātur ad vnuz modū ꝑdicādi cū eis. Et ſm hoc possunt dici duo modi predicādi manere in diuinis: nō tātuz ꝓpter modos cōcipiēdi ipsa predicata: sed aliquo modo ꝓpter realitatez eorum que predicantur.

Questio. V.

QE imutabilitate deinde qua tractat magister in secunda parte dist. quamuis videtur posse concludi ex simplicitate dei de qua questituz est supra. ¶ Quero vtrum solus deꝰ sit immutabilis: ꝛ q; nō quia si est immutabilis. ergo immutabiliter se hz ad illud: ad qō imediate se hz. ergo illō aliud est immu-

tabile. ꝓbatio prime ꝯñe. qꝛ immutabile: quod est ex se primum agēs nō potest diuersimode se habere ad effectum suum: qꝛ si qñqꝫ agat quādoqꝫ nō vr̄ esse ex mutatione sui. nō em̄ hoc potest poni ꝑꝑ nouā approximationē passi: vel amotionē passi: vel amotionē impedimētoꝝ: qꝛ actio ꝑmi agētis nō requirit ista: probatio scd̄e ꝯñe. ad quodcūqꝫ necessariū necessario se hꝫ illud est necessariū. ¶ Oppo. Aug. 7. de tri. c. 6. Omnis creatura mutabilis. solꝰ deꝰ immutabilis. ¶ Et ad Thi. vlti. Solus deꝰ hꝫ immortalitatē. qd̄ Aug. exponēs de tri. lib. 1. ca. 1. dicit ꝙ vera immortalitas immutabilitas est.

Huius exclusiue

de q̄ q̄rit̄ ꝑs affirmatiua probat̄ a philosopho. 7. physicoꝝ ꝑ hoc ꝙ oē qd̄ mouet̄: mouet̄ ab alio. qd̄ ꝓbat̄: qꝛ q̄escēte parte q̄escit totū. ⁊ nō est ꝓcedere in ifinitū in motis ab alio: qꝛ tūc posset fieri ex eis vnū ifinitū mobile: qd̄ mouere ret̄ tꝑe finito: qd̄ est iprobatū. 6. physicoꝝ. ⁊ prius di. 2. q. 1. in respōsiōe ad vltimū argumētū. opꝫ igr̄ stare ad aliqd̄ mouēs: qd̄ non mouetur ab alio: ⁊ per consequēs omnino non mouetur.

t. c. 1. et inde.

t. c. 62. ⁊ circiter.

¶ Probat̄ ēt ab eo. 8. physicoꝝ illa cōclusio ꝑ diuisionē mouētiū ⁊ motoꝝ naturaliter vel violēter. ⁊ qd̄ vltimo opꝫ stare ad aliquod mouēs: quod nō mouetur ex se ꝑ se ⁊ primo. ⁊ vlterius etiā oportet stare ad aliquid simpliciter immobile. Sed processus isti q̄ sunt principales in duobus li. s. 7. ⁊ 8. physicorum. indigent maiori expositiōe: ad hoc vt rōnes ille ostēdantur valere ⁊ si forte valeant: tñ diminute concludunt: sicut alias ostēdetur. forte non plus concludunt nisi ꝙ primuꝫ nō mouet̄: vt corpus vel vt virtus in corpore: sicut anima mouet̄ per accidēs in corpore moto. Ideo nō insistēdo mō circa declarationē illaꝝ rōnū ostēdo breuiter istā ꝑtē esse veraꝫ ex simplicitate dei: qꝛ si deus est ꝑfecte simplex vt probatū est ex infinitate. ideo nō potest mutari ad aliquā formā: q̄ in ip̄o recipiat̄: qꝛ etiā est necesse esse: vt ꝓbatū ē ex ꝑmutate efficiētie. di. 2. q. 1. iō non pōt mutari ab esse in nō esse: vel nō esse in esse: q̄ mutatio d̄r versio a Dama. Omni igitur immutatione siue substantiali siue accidentali dicitur deus simpliciter immutabilis.

t. c. 31. ⁊ inde.

Diffusius videi di. 2. q. 10. de motu āgelorum.

A

Sꝫ pars

negatiua illiꝰ exclusiue. s. ꝙ nihil aliud a deo habeat immutabilitatē hꝫ maiorem difficultatē. ¶ Circa istā ꝑtē ph̄i a theologis discordāt. ⁊ ecōuerso. Ad qd̄ ꝯsiderādū ꝑmo opꝫ videre q̄ fuerit ītētio ph̄oꝝ. ¶ Et q̄ motiua ꝓ eis. ¶ Et q̄ sunt rōnes ꝯ eos. ¶ Quātū ad ꝑmū spāliter d̄ itētiōe Ari. ⁊ Aui. d̄r ꝙ decē modis ꝑt aliq̄d se hr̄e ad eē: sꝫ ad ꝓpositū sufficiāt tres modi. ꝑt em̄ aliq̄d aliud a deo puta itelligētia alia a ꝑma triplr̄ poni eē. ¶ Uno mō ꝙ ex se formalit̄ sit necesse eē: sꝫ ab alio cāliter ¶ Secūdo mō ꝙ ex se formalr̄ sit necesse: sꝫ ab alio d̄pēdēter sic ꝙ ꝑꝑ ordinē eēntialē ꝯtradictio eēt scd̄m eē sine ꝑmo ⁊ nō ecōuerso. ⁊ silr̄ tertiū sine scd̄o sꝫ nō ecōuerso ⁊ est ordo iter ꝑfectiꝰ ⁊ minꝰ ꝑfectū non inter cām ⁊ causatū. ¶ Tertio mō aliq̄d hꝫ eē ex se formalr̄ possibile necessario aūt ab alio est qꝛ illd̄ aliud nec̄io causat. ¶ Istoruꝫ

B

Hē. q̄l. 8. q. 9.

triũ modoꝝ ꝑmꝰ modꝰ icludit cõ tradictionẽ vt dz. ꝯõ illũ ñ posuit phꝰ: qz nõvꝫ ꝓsimile cõtradictoria posuisse. ꝙ icludat ꝯtradictionẽ ꝑz. qõ est cãliter ab alio ẽ ex se nõ est cns: ꝯ de se ẽ possibile alr impossibile cãrẽ. Sz qõ est necesse esse nullo mõ est possibile. ꝙ icõuenies ẽ dicere Ari. hũc modũ posuisse de substãtijs sepatis pp cõtradictionẽ iclusam. ¶ Qõ ẽt negauerit tertiũ modũ ꝓbaꝫ. qz ẽt icludit cõtradictionẽ. ¶ Cõfirmatur ẽt hoc: qz ꝑmẽtator. 12. metaphysice. in. q. Joannis grãmatici vult ꝙ motꝰ cũ sit de se possibilis ꝑt ab alio ꝑpetuari qz hz esse ab alio. subst̃tia aũt poss̃ bilis nõ ꝑt ꝑpetuari. ergo subst̃tia ꝑpetua nõ est necessaria ab alio. ¶ Jtẽ vt dicit ꝑmẽtator ꝑtio ce. ꝯmũ. sup il lud. ipossibile ẽ vt nõ ꝙnabile cadat sub corruptiõe erponẽs illud dicit ꝙ si inueniret aliqõ ꝙnabile eternũ: possibile eẽt vt natura possibilis transmutaretur in necessariam. ¶ Ulteriꝰ imponit phꝰ qõ voluit ibi ꝑimo ce. ꝯmũ. ꝙ ẽlibet subst̃tia hz suũ eẽ ex natura sua hic semp hec qñq: ita ꝙ hec necessario semp est: hec nec tio qñq nõ est. nec alr possẽ cẽ: nisi vna natura mutaret in aliã vel ꝙ duemature ꝯtrarie sunt simul in eodẽ vt in eodẽ lib. 1. de ce. ꝯmũ. ꝯ. 12. me. deducit Ari. ꝯ ꝑmẽtator. ¶ Jtẽ ex istis. ſ. ꝑtio ce. ꝯmũ. ꝯ. 12. met. ostẽdet ꝙ negauit ꝑmũ modũ supra qz esse subst̃tie ſparate vel necessarie attribuit̃ nature eius intrinsece: ꝯ ita nihil perpetuũ ponit causatũ: nisi motum in celo: ꝯ mediãte illo individua ꝙnabilia ꝯ corruptibilia fieri: que non sunt necessaria: licet species eoꝝ sint necessarie. Et ex ꝙ posuit aliquez ordinẽ rerũ cõcludit ꝙ hoc est ꝑm scõm mẽbꝝ: vel ꝑm modũ scõm: ſz in incorruptibilibꝰ dixit ſpẽs necessario eẽ in vno idiuiduo. ſz in corruptibilibꝰ ſpẽs dixit necessario esse in pluribꝰ individuis ꝯ diuersis: ita ꝙ ſpẽs ſe sunt necessario incorruptibiles. tamẽ per accidens corruptibiles sicut elemẽta ꝑm se tota ponit incorruptibilia: sed secũdũ partes corruptibilia.

Cõtra istã opi. ꝙ ipse arguit ꝑmo ꝙ nõ negauerit ꝑmũ modũ: hoc, vt ex itẽtione eius scõ metaphysice sempiternoꝝ principia verissima esse necesse est: quia alijs sunt cã ꝑfectus. vnũquodq; aũt sic se habet ad esse sicut adveritatẽ. ꝑz ẽt ꝑm ipꝫ ꝙ oẽ sempiternũ est necessariũ ex ꝑmo ce. ꝯmũ. ꝯ. 9. meta. c. penul. ¶ Jtẽ. ſ. meta phꝰ sice nihil ꝓhibet quotũdã ne cessarioꝝ esse alteras causas. c. de necessario. si tñ de rõne causati esset possibilitas repugnãs ne cessitati: sicut arguit decã opi. ꝺdictio eẽt alicuꝰ necessariũ esse aliquã cãm. ¶ Jtẽ. 12. met. ꝺcludit vnitatẽ vniuersi ex vnitate finis. ꝙ oẽ aliud ab isto fine est ad ipm. vt ad finẽ: ſz cuiuscũq; est cã finalis: eꝰ est cã efficiẽs. ꝙ ꝛc. ꝓbatio vltime ꝓpositiõis: finis nõ est cã nisi inq̃tũ mouet efficiẽs ad dãdũ eẽ mouet inq̃ vt amatũ ꝛ desideratũ hoc ꝑz ex rõne finis. ſ. me. c. 2. pp quẽ finẽ agẽs agit ꝛ pp quẽ. ſ. finẽ amatũ agẽs dat eẽ alij ad ipsum ordinãdo. ¶ Jtẽ cõmẽ. 12. met. cõcedit ꝙ est it ĩ. cãꝛcãtũ sicut ꝛcte ctũ ẽ cã ꝛtellectiõis. ꝛ Ari. dicit ꝙ mouet sicut amatũ ꝛ desideratum balneũ vt in mẽte mouet ſm commentatoꝛes effectiue. ¶ Jtem sal tem obiectum ꝛctum adꝛelligẽ-

cõ. 141

cõ. 138.

Ter. c. 198.

Ibi. ſ.

ꝑtio ce li te. ca 98.

Auer. 2. ḋaia c. 34.

T. c. 4

t. c. 138 t. c. 17. T. c. 6.

t. c. 52.

Idem sensit auer. i de substãtia. 02. c. 2. t. cõ. 2. ꝯ. 3. cõ. 36.

t. c. 36.

Ibidē tertio de ala ter.cō. 15.9. me.c. 4.

re mouet effectiue. ꝫ ꝛ ad eē. qz i ponit ꝓho· ꝙ posuit vnāquanꝙ ſbarū iſtaꝝ eſſe ſiuū intelligere.

¶ Itē Aui. exꝓſſe ponit neceſſa riū ab alio cāliter. ergo ſi ñ i hoc vidit ȝdictionē. ḡre dz negari ab Ariſt. pp ȝdictionē: quā tu ponis

¶ Itē ꝓmē. de ſba oꝛbis. c.3. coꝛ pus celeſte ñ indiget virtute mo nēte i loco tm̄. ſz ēt ꝟtute largiē te i ſe ꝛ i ſua ſba ꝑ manētiā eter nā: ꝛ ſequit poſt de opi. Ariſt. di rūt qdā ipm̄ ñ diceret cām agē tē celū: ſz cām mouentē tm̄. ꝛ illō fuit valde abſurdū eis. ¶ Rñdet ab eis. ꝙ q ponūt fundamēta fal ſa ex rōnib⁹ veriſilibus ꝓtingit: ꝙ poſtmodū ȝdicant eiſdē ex rōn⁹ veris. ¶ Cōtra. oſtenditi Ari. negare ꝓmū modū qz vꝫ icludere ȝdictionē: ꝛ nūc cōcedis ipm̄ ſibūpſi ȝdicere. ſz rōnabiliꝫ vꝫ ſi bi ñ imponere ȝdictoꝛia. ſz ꝙ di cat cōſequēter ad añs falſuz con cedēdo ꝓns falſum. ¶ Itē ꝙ nō poſuerūt ſz modū quē imponis ei: vꝫ ꝓp irrationabilitatē illius modi. ꝓbo. nihil depēdet ab alio in eēndo: a quo nō hz eē: ꝛ ita nec in ꝓmanēdo ab alio: a quo nō hz ꝓmanētiā: qz ab eodē hz eē: ꝛ ꝓ manētiā. ¶ nec ē ſil'e de figuris et numeris: qz ibi ꝓꝛioꝛ: ſz nō ſit cā effectiua poſterioꝛis. ē tm̄ cā mate rialis: ſicut pars q̄ ē potētia i to to. i. ꝓpoſito aūt nō ꝓt poni cāli tas niſi efficiētie: ꝛ finis ſm Ari. ꝙ Qđ ēt iponit Ariſt. ō neceſſita te ſpērū i coꝛruptibilib⁹ i diuerſis indiuiduis nō ē verū: niſi qz intel

2. de gñatio ne in fine.

lexit neceſſitatē moꝛ celi eē: ita ꝓductionē indiuiduoꝝ: qñ eſſet talis vel talis appꝛoximatio agē tis ad paſſium. neceſſitas. n. ē con ditio criſtētie: nō igit ꝓuenit ſpe cieī: niſi in indiuiduis: nec ē ſimi le de elemento ſm totū ꝛ ſz par tē: nam elemētū totū eſt ſingulare ꝓ ſe exiſtēs: ꝛ principalis pars vniuerſi. ꝙ Qđ ēt imponit ſibi qđ nulla ſubſtātia eſt ab alio effecti ue. vꝫ manifeſte falſum de gñabi lib⁹. gñatio eīm eſt ad ſubſtātiaz ergo ipſa gñatione ſubſtātia ac cipit eſſe: q̄ ꝓiꝰ nō fuit. ꝛ ita ei⁹: qđ ꝓduciat eſt cā efficiens nihil enim ſeipm̄ ꝓducit ad eē. ꝙ Itez ſi coꝛruptibile ex cā iriſecta qñq̄ neceſſario non fit: vt ſibi impoꝛ tur. ergo a ſe coꝛrūpetur ſine coꝛ rūpēte exteriꝰ. ꝙ Imponit etiā Aui. tertiꝰ modus ꝛ ꝓbaꝫ ex. 6. meta. vbi dicit ꝙ cauſatū ōtum er ſe ineſt ei: vt nō ſit ōtū ꝛo ad ſuā cām ē ei: vt ſit. qđ aūt ē ei ex ſe apud intellectū ꝓiꝰ ē nō dura tiōe eo. quod ē ei ex alio. Et hoc apō ſapiētes vocāt creatio dare ſ. eē rei poſt ñ eē abſolute. ¶ Cō tra ipz arguit. qz iſte modꝰ i clu dit ȝdictionē: qz ſi ꝑ poſſibile pōi tur nō eē: ſequit nō tm̄ falſuz ſz ēt ipoſſibile ſm ipm̄. ſ. cām neceſſa riā ñ neceſſario cāre ꝛ dare eſſe.

Ca. ſ. C

ſcz ab hen.

D

De intētiōe iſtoꝝ ꝓhoꝝ

Ariſt. ꝛ Auic. neſcio. ſz nolo eis i ponere abſurdioꝛa q̄ ipſi dicāt: vel q̄ ex dictis eoꝝ neceſſario ſe quāt: et ex dictis eoꝝ volo ra tionabiliozez intellectū accipere quem poſſum. ¶ Rñdeo igitur ꝙ Ariſt. ſimul ꝛ Auic. poſuerunt deū neceſſario ſe hꝫe ad alia ex tra ſe: ꝛ ex hoc ſequit ꝙ qđlibet aliꝰ neceſſario ſe hz ad ipm̄ qđ q̄ ſi imediate ꝓparāt ad ipm̄: vel ñ ſed mediāte motu: qz cū vniformitate i toto ponit diffoꝛmitatē i ꝑtib⁹ mobilis. ꝛ mediate motu gñabilia ꝛ coꝛruptibilia diffoꝛmit cōpanꝫ ad ipz. ¶ Tenēdo il

lud falsum fundamẽtũ Aristo. ſ.
t.c.6. t.cõ.4 ponẽdo ipm cẽ cãm neceſſariã. ñ
vr ꝺdicere ſibi ponẽdo cãtuꝫ ne
ceſſariũ: vt vult. ſ. meta. c. ó neceſ
ſario q quozũdã neceſſariozũ eſt
alĩa cã. z. 8. phy. z. 2. meta. ſem
piterno: ũ pncipia ſp eẽ veriſſima
neceſſe ẽ vr argutũ ẽ. z ita põr ñ
tm �means fꝫ modũ: ſꝫ ẽt primum modũ.

8.phy. T.c. 78. **Arguo** ſic. ponit pnumꝫ
mouẽs eẽ iuſimi
te p otẽtie. infinita potẽtia ñ põt
imediate mouere oꝛbẽ: qꝛ nec in
tpe: nec i nũc. ergo ponit q põciſe
vt vr auer. 12. me. cõ. 4. q celũ mouet a duplici moto re. mouet mediate: illo põt intelligi
triplicit. ſꝫ nullo triũ modoꝝ eſt
poſſibil; ſi q ꝓducat i eẽ mo
uẽs. primũ: qꝛ alia duo ibi ipoſ
bant. igr intẽdit talẽ ꝓductio
nẽ ponere. Iſto ẽt ꝓbat: qꝛ Ari.
ponit oẽs itelligẽtias imediate
ꝓduci a primo ꝺ Aui. 9. met. c.
4. qꝛ oẽs motũ infinitũ cãt ifiniſ
ta potẽtia. z hoc imediate. nꝫ la
ãt alia a prima ẽ ifinite potẽtie:
qꝛ q̃libet ẽ ꝑfecta alicuꝰ oꝛbi. g fi
nita. g quicũq; motꝰ ẽ a pmo me
diate mouẽte: z a ꝓpria itelligẽ
7.me. cõ.31. 2.de gnatione alaliũ 2.3. tia motrice imediate mouẽte g
prima ꝓduxit illã motricẽ pri
mã: z ſic intelligit illud: intellꝫ
ꝓducit ab extrinſeco. 16. de alia
libꝰ. qꝛ ꝫ nõ poneret primũ age
re ſine ſecũdis cãis. tm materia
diſpoſita ad effectũ primi ꝓnec
pũ primũ neceſſario fm ipm in
formatã materiã: ita q illa infoꝛ
matio ẽ vnica nõ due: ſicut ponẽ
do creationẽ ẽ infuſionẽ. ſic ſcõ
bona ó foꝛtuna óꝛ q cãta ſepa
ta hoicm ſic diſpoſitũ imediate
mouet ad ſibi ꝓportionalẽ. ¶ Auic.
aũt vr ſtati ꝺdicere ſibi ꝑ ponẽ
do illo eẽ poſſibile: qꝛ tũc neceſſa
riũ nõ neceſſario ꝓpareꝛ ad il
lud. Sꝫ arguit ꝑ Aui. ſi ẽ ab alio
ꝑ in ꝓceptu ꝺditatio eis nõ cadit
eẽ. ꝑ ẽ de ſe ñ poſſibile eẽ z ñ eẽ: ſi
cut hũanitas nõ ẽ de ſe vna nec
plures. Cõcedit de iſto mõ poſſi
bilitatis: q. ſ. poſſibilitas ñ ẽ niſi
q ordie nature hoc ẽ capax hui
z ñ ẽ illo q̃ditatiue. Et ex hoc ptz
rñſio ad argumẽtũ factũ ꝺ Aui.
q igr ꝺicat ſibi: qꝛ non ſeq̃t tale
poſſibile poſſe nõ eẽ: nec ꝑ poni
nõ eẽ: ſicut nec ens ñ eẽ vnũ. Et
ſic Ari. ꝓcederet poſſibile. q ẽ ne
ceſſariũ ab alio: ſꝫ poſſibile poteſ t.c.138
tia añ actũ ipꝛobat. ꝓio cc. z mũ.
¶ Sꝫ qũo pmũ modũ dicũt am
bo. Aui. 9. me. c. 4. z Ari. Et an
Ari. itelligat ó vna tm itelligen
tia ꝓducta dubiũ ẽ: tm nullũ aliõ
imediate ponit a ꝓio niſi itelli
gẽtiã quã niſi eẽt mouẽs: nõ ꝑ
ducreꝛ oino: qꝛ fm nullũ triũ
modoꝝ: q̃ habenꝫ ibi. ¶ Itaq;
cõcoꝛdãt Ari. z Aui. i ꝺſequẽtib
ex vno ꝓncipio falſo: in quo cõ
coꝛdãt: q deꝰ neceſſario ſe hꝫ ad
q̃libet: q̃ ẽ eẽ ſc: ad q̃ imedia
te: vel imediate imutabili ꝑat.
¶ Ad illa q̃ adducebanꝫ ꝑus ad
ꝓbãdũ q Ari. negaret ꝓmũ mo
dũ. ¶ Ad ꝓmũ q̃ nttr ꝓbare ꝺ
dictionẽ foꝛte diceret Ari. poſſi
bile oẽue ñ repugnaret neceſſa
rio ſi ꝓducẽs neceſſario ꝓducit
nõ ci reqrit q realr poſſet eẽ non
tale: ꝫ q ordie nature ꝓintelligit
nõ tale. ¶ Hoc ꝓbat ꝑ ꝓfirma
tionẽ argumẽti q̃ adducebatur
ab henrico q̃ eſt de eſſentia diui
na q̃ſ de potẽtia ſubiectiua fm
ipm gnat filiũ. certũ eſt em q iſta
potẽtialitas q̃ſ ſubiectiua ñ ꝓ
hibet neceſſitatẽ: nec q̃ſ potẽtia
oẽiua filij. quia gnans neceſſario
gnat. ¶ Ad illo q̃ adducebat ó
ꝓio cc. z mũ. q vna natura mu
tareꝛ in aliã. poteſt ꝺici q ſubſtã

vide. 2 ſen. di. ꝓria. q. ꝓria. In ſũma. ar. 54. q. 3.

tia habet esse permanēs: ⁊ ideo
G non datur sibi semp̄ nouū ⁊ no=
uū esse. ergo a causa necessario
causante s̄m eum dat̄ sibi natu=
ra necessaria formaliter: et sic si
posset non esse: mutaretur eius
natura.
t.c. 41 ¶ Per idē ptz ad illud. 12. meta.
de motu. qꝛ cū sit de se possibilis
nō solū pōt p̄p hoc ab alio p̄pe=
tuari qꝛ ab alio est: sed qꝛ cū hoc
semp̄ hz eē nouum. ⁊ ita nō ē for
ma q̄ est necessario se hn̄s. lz ne=
cessario semp̄ sit qꝛ mobile totū
necessario vniformit̄ se hz ad dās
esse vniformit̄ necessario s̄z istos
Et hec hitudo necessario vnifor
mis mobilis ad mouēs ē cā mo=
tū necessario fieri lz motus nūq̄
hēat eē formalr̄ necessariū. Est ēt
hic necessitas ineuitabilitatis si=
ne necessitate imutabilitat̄ i mo
tu sz ex necessitate imutabilitat̄
in cāis ip̄i⁹ mot⁹. Ita q̄ vtraq̄ au
ctoritas p̄ hoc soluit̄. Sz p̄manēs
si ē necessariū simul hz eē quo est
formalr̄ necessariū ⁊ ita si sit cor=
ruptibile ꝯdictio erit nō sic mo=
tus. ¶ Uel argumētū Ari. ꝯ Pla
vbi s. to. p̄mo ce. ⁊ mun. p̄cedit ex sup
positiōe necessarij agētis et tunc
sic deduco. si celū pōt p̄petuari ⁊
ab agēte necessario. ḡ necessario
p̄petuabit̄. huic aūt necessario re
pugnat act⁹ iste corrūpet̄: ḡ ⁊ po
tētia ad illū actum qꝛ cuicūq̄ ne
cessario repugnat actus eidē ne=
cessario repugnat potētia ad il=
lū actū lz nō cuicūq̄ contingēti
H ḡ nō stat potētia ad corruptionē
De nisi stet potētia ad opposita si=
hoc. mul: ⁊ p̄ hoc tz illa ꝯn̄tia de possi
39. di. bili posito in esse. nam ex positio
huiꝰ. ne possibilis inesse non sequit̄ im
possibilitas nec noua compossi=
bilitas alicui necessario.

Quātū ad scd̄m p̄ncipa=
le p̄ ista cōclusio
ne: q̄ dicta est eē intētio amboruz
Ari. ⁊ Auic. arguo sic. in oi dr̄ia
entis necessitas ē p̄fectior ꝯtigē=
tia. p̄batio. qꝛ necessitas est p̄fe=
ctio i ēte i se. ḡ in oi dr̄ia entis. ḡ
in illa dr̄ia entis: q̄ est cā: necessi
tas ē p̄fectior ꝯtingētia p̄fectissi
ma. igr̄ cā necessario cāt. ¶ Rn̄=
det̄ q̄ necessitas est p̄fectior cōdi
tio: vbi est possibilis. ē aūt incō=
possibilis rōni cāe vt cā: qꝛ sic lo
quimur. ⁊ nō de eo: qd̄ est causa.
¶ Cōtra hoc. in multis diuisio=
nib⁹ entis alterū diuidēs est p̄fe
ctū alterū imp̄fectū: ⁊ extrema il
la: q̄ sunt p̄fecta in diuersis diui=
sionib⁹ aut necessario cōcomitā
tur: aut cōpatiūtur se. Exēplum.
si diuidat̄ ens p̄ finitū ⁊ infinitū
p̄ necessariū ⁊ possibile: p̄ poten=
tiā ⁊ actū: actus necessitas: infi=
nitas: aut necessario se ꝯcomitā
tur: aut ꝯpatiūt̄ se. ergo cū in diui
sione entis p̄ cām ⁊ cātū: cā sit p̄
fectiꝰ extremū: cōcomitabit̄ cum
eo qd̄cūq̄ p̄fectiꝰ diuidēs ens:
aut poterit stare cū eo: ⁊ p̄ ꝯn̄s ne
cessitas. ¶ Preterea. si p̄mū cau
sans naturalr̄ cāret: cāret neces=
sario: ⁊ tūc daret necessitatē suo
cāto. sz nulla p̄fectio tollit̄ a cāto
p̄p modū cāndi ip̄i⁹ cāntis eq̄ per
fectū. causare aūt volūtarie nō ē
modus cāndi minus perfect⁹: q̄ꝫ
causare naturalr̄. ergo p̄p hoc:
qd̄ est causare volūtarie: nō tolli
tur necessario aliq̄ p̄fectio effe=
ctui. ergo eā cāns volūtarie pōt
dare necessitatē effectui. ¶ Cōfir
mat̄ rō: qꝛ si cāret naturalr̄. possz
p̄ducere plures dr̄ias ent̄. s. pos
sibile ⁊ necessariū. si ḡ cāns vo=
lūtarie nō posset cāre: nisi tm̄ ens
ꝯtingēs: videret̄ esse cā imp̄fecta;

qr tūc causalitas eius non se extēderet ad tot effectꝰ: ad quot se extēderet: si naturaliꝝ causaret.

¶ Itē aliqua cā necessario cāt: ḡ prima cā necessario causat suuz causatū. añs vī manifestū ꝓpter multas cās naturales: q̄ necessaria nō cānt suos effectus. ꝓsequentiā ꝓbo. qr in cēntialiꝝ ordinatis posteriꝰ nō pōt hīe necessitatem nisi prius habeat eē necessariuz. cōcretiones aūt causatoꝝ ad suas cās sunt cēntialiꝝ ordinate. ergo nulla talis cōnexio est necessaria nisi illa que est primi causati ad suam causam sit necessaria.

Hē.q. li.5. q.4. **Cōtra istā** conclusionē in qua cōiter cōcordāt phi. q ꝑma cā necessario q nāliꝝ cāt ꝑmū cātū. Arguit sic. ꝑmū a gēs nullo mō ꝓficitur aliq̄ a lio a se. agēs naturale aliquo mō ꝓficit sua ꝓductiōe vī ꝓducto alio a se. ḡ ꝛc. minor ostēdit. qr agēs naturale agit pp finē. 2. phy. ſz nihil vī agere pp finē q̄ nullo mō ꝓficiat. ¶ Sed ad istū ꝑmo rndet Sm cōmentū Aui. 6. meta. c. vltī. q agens ꝓfectum agit ex liberalitate. hoc est nō expectās ꝓfectionē a ꝓducto: sicut exposita est intēta liberalitas. di. 2. q. de ꝓductionib⁹. Negādū i gr vī qđ assumit. s. q agēs naturale ꝓficit eo: qđ ꝓducit: qr hoc nō ē nisi i agētib⁹ naturalib⁹ ꝓfectis. ꝛ cū adducit q agēs naturale agit pp finē: nō opz ſz ꝓhos agēs ꝑmū naturale agere ꝓpter aliū ḡ. ꝓpter se: ſz pp scipm: vt ꝓpter finē: nec opz ipm ꝓfici illo fine. ſz cē naturaliter illū finem.

¶ Alia ēt rnsio hī ab aui. q sicut aḡ ex seipso est frigida. ꝓsequit aūt eā: q ifrigidet aliū a se. ita ꝑmū agēs si ponat nāle agens Sm eos: ex scipo ex ipsa ꝓfectiū: ſz ꝓfectionē ei⁹ ꝓsequet. ꝓducere ꝓfectiōez in alio. ita tñ q illa ꝓductio ꝓfectiōis i alio nō sit finis ei⁹: sicut nec finis aḡ ē ifrigidare. ¶ Rō. rnsiōis reducit ꝫ istas rnsiōes. q si aḡ n posset stare i frigiditate sua absq̄ hoc: q aliq̄d faceret ex ipsa ꝓfaceret: n eēt summe ꝓfecta i frigiditate: qr aliquo mō depēderet ab alio i frigiditate sua. ita igr hic ō ꝑma cā i entitate sua respectu entitatꝫ ꝑmi cāti. ¶ Sz ista reductio nō multū cogit: qr si aqua posset ꝓducere frigiditatē per se stantē: diceret Aui. q quātūcūq̄ non posset eē in se frigida absq̄ hoc: q frige faceret: nō eēt ꝓp hoc dependentia in frigiditate sua ſz ꝓfectio cōpletiua frigiditatis: ex q̄ necessario ꝓduceret: vel frigꝰ in alio: vī frigꝰ p se stās. ꝛ ita poneret de ꝑmo ēte respectū ꝓductōis i alīs.

¶ Ultio vī q ista rō posset sic declarari. oē agēs nāle aut actione sua ꝓficit in se: aut i suo sili aut i toto: aut p suā ꝓductionē natura ei⁹ accipit eē in alio: hoc ei apparet inductiue i oīb⁹. intell⁹ cm agēs naturaliꝝ ꝓficit sua actione. ignis naturaliꝝ agēs ꝓficit i sil'. ꝛ natura sua ꝫ eē in alio in q̄ posset illa natura eē: ēt igne generāte. corrupto: et ita vī necessitas ḡnatiōis in corruptibilib⁹ Sm illud secūdi de ala. generatio ē ꝑpetua vt saluet eē diuinū: sol generat vermē: ſz nō ꝓficiat i se nec natura sua acciꝑiat eē in alio. tñ ꝓficit in suo toto: inquātū ē pars vniuersi: cuius vniuersi aliq̄ ꝑpōducit: ꝛ ꝓfectio totiꝰ vī eē aliquo mō ꝓfectio partis. deꝰ ꝑ naturaliꝝ producēdo filiū ſz nō ꝓficiat in se: nec in toto: cui⁹ sit pars qr nullius est pars: tamē sua na-

R

vt hī di. 1. huius q.5.

t.c. 34

tura accipit eē in alio suppositō: vel aliud suppositū accipit eē natura. ꝓz igr inducitur ista maior: diuisim: liez difficile sit assignare pp qd istꝰ maiorꝭ. Sz si deꝰ naturaliꝝ ꝓduceret creaturā: nulluz istoꝝ ꝓtingeret. nec em̄ pficeret i se ex tali ꝓductiōe: nec in sūm: nec in totū: nec natura sua acciperet eē in ꝓducto. ꝯ nec creatura naturaliꝝ ꝓducit. ¶ Scōo rō appoꝝ nit Ꝺ phos: qꝝ potēcia respiciens aliqꝰ obiectū p se z eēntialr non necessariō respicit illa: q̄ non hñt ordinē essentialē: sz accidētalē ad illud primū. volūtas diuina respicit prio bonitatē diuinā: ad quaz creature nhñt ordinē ꝓtingētez nō necessariuz: qꝝ nō sunt necessarie ad ꝓsequendū istaz bonitatē: nec augent eā. ꝯvolūtas diuina istas creaturas nō necessario respicit. ¶ Qꝝ volēs finē nō pp hoc necessario vult aliud eē cuiꝰ eē nō est necessariū ad ꝓsequēdū illuz finē in se. Creature aūt non sunt necessarie ad ꝓsequēdā illā bonitatē. iō ꝛc. Uerū qꝝ quodlibet aliud a deo hz ordinē essentialē ad ipm: lz nō ecōuerso: vꝝ qꝝ maior dz sic accipi. potēcia necessario respiciēs aliqꝰ oīm̄ pmū ad nullū aliud necessario se hz: nisi illud pmū obiectū sit rō necessario tēdendi in illud aliud. tūc sit minor: bonitas diuina nō est rō necessaria volūtati tēdendi volitiōe effectiua in aliqꝰ aliud oīm̄ bonū: qꝝ nec ē aliud necessariuz ad ꝓsequēdū ipsaz: nec ēt augetꝫ ipsaz: siue cū ipsa plus q̄etat volūtatē. Sz illud equaliꝝ ꝓbat de volūtate cōplacētie sicut efficaci. silr ꝓcludit ꝓfirmatio de syllogismo practico: cui initeris: igit vel nega necessitatē vtriusq; volitiōis creature: vel ꝯre aliō mez diū spāle: qꝝ nec sunt necessariez ad ꝓsequēdū illā bonitatez: nec augēt eā: ꝯvolūtas diuina nō necessario illas creaturas respicit.

¶ Sz ista rō lz sit i se aliqualiter apparēs: tñ vr Ꝺdicere aliqbus dictis arguētis: qꝝ ponit qꝯvolūtas diuina vt respicit res i eē q̄ditatiuo: necessario vult: q̄d vult: ut res i eē q̄ditatiuo nō magiꝝhñt necessariū ordinē ad bonitatē diuinā: ꝯ res i eē existētie. ¶ Uꝝ ēt rō hꝫe aliā instātiā: qꝝ sicut volūtas diuina hz essentiā suā. p prio obōita z intellꝫ diuinꝰ: ꝯ z intellꝫ diuinus accidētaliꝝ respiceret: q̄d aliud ab eēntia diuina respiceret p obō: z ita videret seq̄ qꝝ deꝰ nō necessario sciret aliud intelligibile a se sicut nō necessario vult aliud volibile a se. ¶ Primā instātiaz: qꝝ nō ē Ꝺ ꝓbatē: lz Ꝺ opinantē cōcedo. ¶ Scōam excludēdo ꝓfirmo rōnē: qꝝ volūtas q̄ determinat ad finē: non determinat ad aliqd eoꝝ: q̄ sunt ad finē: nisi q̄tenus p syllogismū practicū Ꝺcludit er fine necessitas illiꝰ entis ad finē. s. vel necessitas eiꝰ in eē: vel hēri ad hoc qꝝ finis sit: vel hēat vel acqrat: vel necessitas eiꝰ in diligi ad hoc vt finis diligat vel hēat. hoc videmꝰ in oīb volūtatibꝰ q̄ sunt ipsiꝰ finis: qꝝ nō opz pp finez cas determinatas eē respcū alicuius entis ad finē: si tale ens nō Ꝺcludat p syllogismū practicū esse ne cessariū aliq istoꝝ modoꝝ ad finē. ꝯ cū intellꝫ diuinus nō cognoscat aliud a se eē necessariū ad finez vltimū quōcuq;: volūtas illa ex hoc qꝝ ē necessario finis ñ opz qꝝ sit necessaria alterius a fine.

¶ Oō instat de intellꝫu nō est. sil'e qꝝ intellectū eē necessario respe-

Hen. q. li. 3. q. 4.

ctu alicui⁹ obiecti nō ponit illd eē aliqd i entitate reali aliud a prio obiecto qr esse cognitū ab intellu diuino nō ponit illud eē in se: sz i intellu pñtialr nō sic eē volitū: imo ponit tūc vel ꝯñter illud hre aliud eē a volūtate: ⁊ hoc loquēdo de volitione efficaci: qr qd sic volitū ē a deo: aliqñ ē in effectu: nō ē igr intellus diuin⁹ ita se hñs ad intelligibilia alia a se: sicut volūtas ad alia volibilia: qr ille intellus pōt eē necessario omniū intelligibiliū: quaten⁹ sunt sibi pñtia: nec p hoc ponit aliqd aliud a deo formalr necessariū i eē reali. volūtas aūt nō posset eē necessario aliquorū aliorū volibiliū nisi illa alia essent aliqñ necessaria in aliq esse reali alio ab esse diuino.

Igitur potest necessario cōplacere in ostēso: nō volēdo illud esse: sicut intellus necessario intelligit illud nō intelligēdo tñ illud esse: ꝯcedo ꝙ simile est vtrobiqz: ⁊ tūc cū minor ꝓbat. s. ꝙ nō requirit ad consequendū finē: nec argumētum eq cōcluderet ꝯ velle ꝯplacētie: sicut ꝯ velle efficax. iō ꝯ ipsum vr bona instātia: ꝙ necessario velle cōcludit rem in eē quiditatiuo: cū ꝓbatio sua de ordine eēntiali eque cōcluderet ibi: itaqz formet rō vt hic supra. ⁊ minor ꝓbat p illud de syllogismo practico: q ꝓbatio ꝯcludit de velle efficaci: pz. sz nō de velle cōplacētie ꝓbatio. qr cōcludit volūtatē perfecte amantē ipsam bonitatē cōplacere in quolibet ostenso ꝑticipāte illā. sicut i intellu obiectū primū est necessario cā tendēdi in scdm: qr manifestat ipsum: vt quandam participationē eius.

Istis rōnibus cuiusdaz doctoris aliqualiter sic fortificatis addo alias rationes.

¶ Et arguo prio sic. Ens absolutū qd ē ex se necessariū pfecte: qz tū pt cogitari aliqd eē necessariū nō pt nō eē qcūqz alio a se nō existēte. de⁹ est summe necessariū sz illuz intellectū p acceptū. g quocūqz alio a se nō existēte: non pp hoc sequit ipm nō eē. Sz si necessariā hret habitudinē ad primū causatū: illo causato nō exñte: nō esset. g nō hz ad illud necessariaz habitudinē. maiorē ꝓbo. quia ex minus ipossibili nō sequit impossibili⁹: sicut nec ex min⁹ falso seqtur falsius. Et hoc ꝓbo. qr si falsius hēat duplicē rōnē falsitatis: ⁊ min⁹ falsuz tm vnicā: circūscribamus a falsiori illā rōnē falsitatis: in q excedit min⁹ falsuz: stāte alia ⁊ a min⁹ falso illā quā hz: tūc falsius erit falsuz: ⁊ min⁹ falsum nō erit falsuz: qr circūscripta ē ratio falsitatis min⁹ falsi. g hoc posito falsi⁹ erit falsuz: ⁊ min⁹ falsuz erit verū. ⁊ tūc ex vo sequit falsuz. Ex hoc etiā pz tūc ꝙ ex min⁹ ipossibili nō sequit ipossibili⁹. Sz tale necessariū qle descriptū ē: est magis necessariū qz qdcūqz aliud necessariū ab eo: etiā sm oēm opi. philosophorū. g ex nō esse cuiuslibet alteri⁹: qd ē minus ipossibile: nō sequit nō eē isti⁹: qd ē ipossibili⁹. Probo aliud assumptū. s. ꝙ si necessariū hret hitudinē ⁊c. qr hñs necessariā habitudinez ad aliqd nō ē illa habitudine nō exñte. nō exñte aūt extremo nō existit illa habitudo: nō exñte igit extremo habitudis nō existit fundamētū.

¶ Cōtra istā rōnez instat: qr principiū destruit destructa ꝯclusiōe

ex primo prior: ⁊ tñ principiū ex se vr̄ eē formalr̄ necessariū: cōclusio aūt nō ē necessaria: nisi ex p̄ncipio. g̃ ⁊c. ¶ Hec instātia nulla ē: qr stat ꝓbatio maioris ꝙ ex minus ipossibili nō sequit̄ ipossibilius: sz nec ē sile ad ꝓpositum: qr cōclusio nō ē nisi q̄dā v̄itas ꝑtialis p̄ncipij qd̄ hz q̄si totalē veritatē. sicut singulare ē q̄dā v̄itas ꝑtialis respectu vl̄is. In entib⁹ aūt ens causatū nō ē q̄dā entitas q̄si ꝑtialis cause: sz est oīno alia entitas depēdēs ab entitate cause: ⁊ si g̃ aliqua ꝯclusiōe destructa destruat̄ p̄ncipium: nō tñ ita erit de entitate i cā ⁊ causato. ¶ Ad hoc aūt: vt istud de p̄ncipio ⁊ ꝯclusiōe intelligat̄ meli⁹: pñt poni exēpla p̄ria ꝯclusio geometrie: ꝙ ille linee triāguli sic ꝯstituti sūt eq̄les nō vr̄ eē: nisi q̄ddā ꝑticulare isti⁹ vl̄is. oēs linee ducte a cētro vsq̄ ad circūferētiā sunt eq̄les: ⁊ ita i multis alijs: ꝯclusio nō vr̄ eē: nisi ꝑticulare vel vni⁹ vl̄is vel multorū ex q̄bus simul infert̄ sicut si iūgamus isti istā vl̄em. q̄cūq̄ vni ⁊ eidē sunt eq̄lia inter se sunt eq̄lia ⁊ lz p̄dicatū primo cōueniat subiecto ipsius vl̄is. i. adeq̄te non tñ cōuenit p̄rio tali primitate subiecto minus vl̄is nec ꝑꝑ istā p̄mitatem in p̄ncipio: ⁊ nō primitatē in cōclusione ē talis cālitas in p̄ncipio respectu cōclusionis q̄lis ē in entitatibus vnius entis respectu alteri⁹ ita ꝙ illa causalitas i p̄rincipio ponat veritatē aliā formalr̄ a v̄itate ꝯclusiōis sicut in entib⁹ entitas cause est formalr̄ alia ab entitate causati. primitas aūt p̄dicatiōis est ꝑꝑ primitatē terminorū. ⁊ termini spāles lz nō sint adequati illis p̄dicatis. tñ attributio p̄dicati illis terminis specialibus particulariter sumptis includit̄ i attributiōe eiusdē p̄dicati terminis cōibus vl̄r sumptis. includit̄ inquā: sicut aliq̄d illius v̄itatis.

Q

Euclides li. 1.

1. p̄ria petitio primi geome.

primo poste. t. cō. 12

R

Cōtra Igit̄ nulla v̄itas ē cōplexa necessaria alia a veritatib⁹ primor̄ principior̄: qd̄ vr̄ incōueniēs. ¶ Itē est ꝯ te qui supra adducis ꝯclusionē hr̄e veritatez necessariam causatā contra Hen. pro Aristo. ¶ Scd̄o arguo sic. aliq̄d fit ꝯtingēter in entib⁹. g̃ p̄ria cā cōtingēter causat. añs concedūt ph̄i. ꝯñtiaz ꝓbo sic. si p̄ria cā necessario se hz ad cām ꝓximaz sit illa. b. b. igr̄ necessario mouet̄ a p̄ria cā. b. aūt eodē mō: quo mouet̄ a p̄ma cā: mouet ꝓximā sibi. igit̄. b. necessario causat mouēdo. c. ⁊. c. mouēdo. d. ⁊ sic in oībus causis ꝓcedēdo: nihil ꝯtingēter erit. si p̄ria cā necessario causat. Ista rō ꝑtractata ē. di. 2. q. 1. de infinitate dei: ꝓbādo deū esse formalr̄ infinitū: et iō non opz hic ampli⁹ immorari. ¶ Rñdeo añs ē verꝝ p̄cise de illo qd̄ depēdet ex volūtate nr̄a q̄ꝫtū ad fieri: nihil em̄ aliud p̄t dici cōtingenter fieri ab actib⁹ nr̄is. ¶ Sed de actibus nr̄is est eadē difficultas eis ⁊ tibi an. s. voluntas nr̄a mota a p̄mo necessario moueat nisi ꝙ tu potes saluare ꝯtingētiā in eius motiōe a p̄rio Illi aūt non pñt vt hic arguit̄. ¶ Preterea ⁊ redit in idez. aliqd̄ malū fit in vniuerso. g̃ de⁹ nō necessario causat. añs cōcedūt ph̄i. ¶ Ista rō ⁊ due sequētes nō valent ꝯ ph̄os. sz valēt nobis infra i materia de futurꝫ cōtingētib⁹. Si em̄ est oīpotens. igr̄ non vult necessario aliqd̄ possibile. ꝓbat̄ consequētia ꝑ istas tres rōnes. ¶ Ista rō ⁊ sequēs de mobilita

dis. 39. huius.

Vide supra infra. D

te in nō tpe soluunt ex quodam extra in p.io articulo: qō sic incipit. Arguo sic. vbi cōuincit esse mētio Aristo. q nō possit eē p. prima cā: nisi in tpe: z moty. z aliorum ōr remota: p quāto dz esse a cā prima p.io mouēti. vtraq; igit male. pcedit ꝯ pm q̄si immediate possit aliq̄d pter intelligētiā: quā pducit vnā vel oēs. ¶ Cōcedo ij eminēter. requirit aūt potētia cause scōe formalr: vt cā prima: q ipsa vt eminēter tm̄ nata ē esse in cā remota. Cuz accipit nō requirit cōcausa. Dico q pfectio aliq̄ formalr imperfectior eminēter requirit: ita q eadē eminēter habita nō pt eē rō prima pducēdi: nec tm̄ p se imperfectio in prima ē rō agēdi: ij talis pfectio: q tm̄ ē imperfectio: ē rō sic agēdi. f. p.io q̄ ē imperfective agere: alia pfectio eminētior est rō agēdi f moto q̄ ē pfectiv agere. ¶ P̄ probo ꝓnam. q agens necessario pducit effectū suū in suscepturo: q̄tū pōt pduci in eo. effectus primus est bonitas z perfectio. q si necessario agit pducit bonitatez in quoliber: q̄tū ipm suscepiuū pōt recipere: ij hns bonitatē tantam: quāte ipm est capax: nullaz hz malitiā. q z c. ¶ Et si istud argumentū posset euadi de malo i natura: sicut tactū est dist. 2. q. p. allegata: tm̄ de malo ptingenter facto: q̄. f. est vituperabile: nō vī possibilis euasio: quin si aliq̄s talē malū cueniat q̄. f. sit vituperabile: ac ex hoc sequat: q cōtingēter cueniat. causa prima nō necessario causat: sicut ostēdit ista rō deductio. ¶ Itez. omnis cā necessario agēs agit fm vltimū potentie sue: q sicut nō est i potestate sua agere z nō agere: ita nec intense et remisse agere. q̄ si prima causa necessario causat: causat q̄quid pōt causare. pōt aūt causare ex se omne causabile. vt p bo. ergo causat oē causabile: q nulla causa scōa aliquid causat. Itam secundā psequentiā p bo. q causa p.io: prius naturalr respicit causatū q̄ posterio: ex prima p. positione de causis. q in illo prio ri si totaliter causat totū illud q̄ in scōo signo deberet causari a cā scōa in scōo signo in quo deberet causa scōa causare: nulla est posibilis actio cause secūde: q iam p̄intelligit totus effectus causatus a cā prima. Assumptū i argumēto q possit causare oē causabile: probo. q hz potentiā cuiuscūq; cause scōe. torā etiā: q est in causa scōa: q̄tuz ad q̄libet pfectionis: q̄ est in quacūq; cā scōa sicut deductū ē in q̄ne prime allegata de infinitate in via prima sumpta de efficiētia. nō requirit aūt cum cā efficiēte aliqua impfectio: ij tm̄ perfectio: q causare effectiue est pfectionis simplr. q primū hns in se causalitatē oēm cause scōe q̄tuz ad q̄libet: q̄ ē perfectiōis: pōt immediate, causare ex se oē causabile: sicut z cum cā scōa. Et si ꝓnā vltimū. q. f. cause scōe priuent actionibus suis: nō habeat pro incōueniēti. ducto ad maius incōueniens q causabit: z oia. z vnū solū: ita q omnia erūt tm̄ vnū: q sicut causabit oia causabilia propter hoc q causat oia: q pōt causare. ita etiā in qua cunq; causatione causabit q̄tum pōt causare. z ita perfectissimū: z ita oia illa erunt illud vnū causatum: z tunc omnia erunt vnum. ¶ Itē primitas adequatiōis includit totū ordinē multoz̄um: ad

Cōtra de pfectione filio respcū s. s.

Sēm theo. n̄ tm̄ philosophos. vt inq̄t aue. 9. meta. cō. 7.

s. ce. t. c. 116.

q̄ cā se extēdit: sicut alibi dicis de primitate triū psonarū ad essentiā: ⁊ alia persone p̄me ad eādē. Ita hic: ⁊ tūc est i potētia ꝓpinqua ad scd̄m: qn̄ primū positū est. ⁊ tātum agit scd̄m quātū pōt ip̄m agere. ¶ Per idē mediū ex necessitate causandi: ⁊ vltimata causatiōe: sequit̄ ꝙ mouebit i nō tēpore: aut saltē mutabit celū in nō tpe: ita ꝙ celū nō ꝓprie mouebit̄. ¶ Nec valet illa rn̄sio tactā supra. q. p̄allegata d̄ ifinitate qꝛ ista virtꝰ ifinita hꝫ oēm perfectionē cause efficiētis in se: quam ip̄a hꝫ cū cā secūda proxima. et ideo sequit̄ ꝙ imediate pōt cāre oēm illū effectū in celo ꝑ se: quez pōt cāre cū itelligētia. ergo ⁊ cāt si necessario agit q̄cq̄d pōt. ⁊ vltra si causat illd̄ imediate. ḡ mutat ⁊ i nō tpe: qꝛ potētia infinita agēs s̄m vltimū potētie sue n̄ p̄t agere i tpe. si aūt aliq̄s motꝰ celi pōt eē in nō tpe ab isto mouente: igr̄ ē ⁊ si hoc. ḡ nulla ē gn̄atio et corruptio i inferioribꝰ: q̄ sunt ꝯ phos. igr̄ illa ex quibꝰ sequūt̄ ista sunt falsa s̄m phos. ¶ Item cā scd̄a nō tollit a pria ꝓpriuꝫ modū causandi eiꝰ. Rn̄deo ꝓpriꝰ modus cāndi eiꝰ ē mediāte cā scd̄a causare: ⁊ nō imediate.

¶ Posset dici aliter ad primū i cōueniēs. s. ꝙ p̄mū trāsferret celū i instāti. ꝙ hoc nō sequit̄: qꝛ corpꝰ non ē susceptiuū trāslationis instātanee. iō virtꝰ q̄cūq̄ nō pōt in hoc. ⁊ p̄cipue ptꝫ hoc in circulatiōe: qꝛ si in nūc circulat̄ q̄libet pars lati: erit in eodē instāti i eodē situ: in quo fuit priꝰ alioquin si pars nō redeat oīno ad situ eūdē ⁊ postea qn̄ cōplebit̄ circulatio ꝑueniet: igr̄ circulatur in tēpore. sequit̄ ḡ ꝙ si in nūc circulet̄. ꝙ in illo nūc quelibet pars sit in eodē situ. ⁊ quātū ad totū. ⁊ quātū ad ꝑtes. igr̄ circulare in nūc ē nō circulare nec oīno mutare. ¶ Hec scd̄a rōbn̄ ꝓbat: ꝙ n̄ ponēdo mouēs cōiūctū: ip̄m p̄mū ēt si sit potētie i finite nō poterit sperā circulare in nūc: sꝫ nec i tpe ꝑꝑ ꝓbationē. Ari. qꝛ tūc finita potētia trāsferret in eq̄li tpe. ¶ Ex q̄bꝰ seq̄t̄: ꝙ infinita potētia nō pōt oīni imediate sperā circulare. ⁊ tn̄ videmꝰ eā circulari. hec igr̄ ē necessitas Auer. ponēdi mouēs ꝯiūctū i. imediatū ⁊ finitū. sine q̄ p̄mū nihil trāsfert sperice. qꝛ nō p̄t: nisi mediate agere ꝑꝑ sui ꝑfectionē. ⁊ iperfectionē effectꝰ: iter q̄ necessario req̄rit̄ cā ꝓria mediāns. ¶ Cōtra istd̄ q̄ro q̄d ē primū mouere mediate: aut ei qꝛ ꝓducit cāꝫ ꝓximā mouētē: cui dādo eē dedit ꝟtutē finitā mouētē aut si scd̄m ē a se: primum dat ei ꝟtutē ⁊ ifluētiā aliquā q̄ mouet aut tertio. qꝛ primū ⁊ scd̄m eundē effectū causat ordine quodā absq̄ hoc ꝙ cā scd̄a aliq̄d recipiat a pria. si tertiū sequit̄ ꝙ finita potētia sine aliqua cā scd̄a mouebit i eq̄li tpe cū ifinita: mouēte tn̄ cā scd̄a. Si scd̄ꝫ: seq̄t̄ ꝙ illd̄ ifluxū sit aliud a nā scd̄e cāe igr̄ si negat̄ primū hr̄e motū ꝓ ꝓximo effectu. est ꝯ tertiū. et in nulla intelligētia ē actio cōtra scd̄m. ⁊ si dicat̄ primū eē de mēte Ari. ⁊ ꝙ ip̄m exponit Aui. 9. meta. de ordine intelligētiaꝝ. ⁊ tūc infinitas motꝰ reducat̄ in p̄mū. qꝛ ēt infinitas duratiōis secūde cāe est a pria semꝑ cānte. sicut filiꝰ semꝑ gignitur. primū aūt ex se ē duratiōis infinite. sꝫ successio reducatur in virtutem finitam

Qꝛ in eternis nō dr̄t posse ab esse tertio phy. t. c. 32.

8. ph̄ T. c. 79.

cō. 41. 12. me.

Dubitatio notabilis.

Ca. 4.

finitā mouētis ꝓximi: ita ꝙ nō ob aliud est ibi ꝑmū mouēs: nisi qꝛ dās esse mouēti: sic bñ saluat primū efficiēs ⁊ vltimus finis: qꝛ amatus ꝑꝑ se a scdo mouēte: sꝫ nō primū mouens: nisi remotuꝫ ⁊ dans esse mouenti proximo.

Ad questionem

quantū ad exponentē negatiuaꝫ istius exclusiue. Rñdeo ꝯcedēdo cōclusiones istaꝝ rōnuꝫ: quaꝝ lꝫ forte aliq̄ non ꝯuincerēt phos qn possent rñdere: sunt tñ ꝓbabiliores illis q̄ adducunt ꝓ phis: ⁊ forte aliq̄ necessarie. Dico tñ quātuꝫ ad istā ꝑteꝫ: ꝙ nihil aliud a deo ē imutabile: loquēdo de mutatiōe q̄ est versio: qꝛ nihil aliud ē formaliter necessariū: qd̄libet etiā aliud ē mutabile subiectiue: nisi ꝑꝑ imperfectionē negatiuā: puta vltimū accidēs: qd̄ nulli⁹ ꝑfectionis est capax ꝑꝑ sui imꝑfectioneꝫ: vt puta si sit aliq̄ relatio nō ē mutabilis subiectiue: qꝛ nō ꝑt eē subiectū alicui⁹. hoc ē qꝛ est imꝑfectuꝫ negatiue. i. nō capax alicui⁹ ꝑfectiōis. sꝫ nihil aliud a deo ꝑꝑ perfectionē sui ē imutabile: qꝛ si aliquid ē tale: hoc maxie esset ꝑma intelligētia: sꝫ illa ē mutabilis ab intellectiōe ad itellectionē. ꝓbatio. pōt em̄ hr̄e itellectionē cuiuscūq̄ intelligibil': qꝛ hoc ꝑt intell's nr̄ hr̄e. nō aūt vnicā oim. qꝛ tunc illa esset infinita. ex dis. 2. q. 1. nec infinitas simul oim intelligibiliū qꝛ tūc intell's hñs eas in actu sil' distincte: videret esse infinitus. ḡ post itellectionē vni⁹ intelligibilis hr̄e pōt alterius intelligibilis intellectionem. ḡ est mutabilis.

Clari⁹ vide i. 2. sen. di. 3. q. 11. de hoc.

Ad argumenta

pro opi. philosophoꝝ posita.

¶ Ad illud qd̄ arguit de mutatiōe ꝑmi. si nō necessario se hꝫ ad ꝓximū sibi. Rñdeo ꝙ voluntate antiq̄ pōt fieri nouus effect⁹ sine mutatiōe volūtatis: sicut ego volitiōe mea eadē ꝯtinuata: q̄ volo aliq̄d iā fieri: faciā illud tūc ꝓ qñ volo illud facere. ita de⁹ i eternitate voluit aliq̄d aliud a se esse ꝓ aliq̄ tꝑe: ⁊ tūc illd̄ creauit ꝓ qñ voluit illud eē. ¶ Et si obijcias ſm auer. 8. physi. ꝙ saltē expectabit tp̄s. si nō statim ponat effectū in esse: qñ vult illū esse. ¶ Et preter hoc ſm eūdē alibi: indeterminatū cōtingētia ad vtrūlibet talē indeterminationē ponit: ꝙ sic ideterminatū nō pōt ex se exire in actuꝫ vt vr̄. ḡ si in deo erit talis ꝯtingētia ad causandū nō vr̄ posse ex se determinari ad causandū. ¶ Ad primū rñdeo. existēs i tꝑe ⁊ volēs aut vult efficacissima volitiōe nō respiciendo tp̄s: ꝓ quo vult illud esse: aut vult illud esse ꝓ aliq̄ tꝑe certo. si primo mō statiꝫ poneret volitū in eē: si volūtas sua sit ꝑfecte potēs. si scdo mō posito ꝙ volūtas eius esset simplr potēs: nō statim poneret rē in esse: sꝫ ꝓ tūc: qñ vult illud esse. expectaret igit tp̄s: qꝛ est ens in tꝑe: sꝫ applicando ad deū auferende sunt imꝑfectiōes. si em̄ volūtas ei⁹ potēs est: tñ volūtas eius nō hꝫ esse in tꝑe: vt expectet tp̄s ꝓ quo ꝓducat volitū: qd̄ vtiq̄ non vult necessario tūc esse: qñ vult: sꝫ vult esse ꝓ tꝑe determinato: qd̄ tñ non expectat qꝛ opatio volūtatis eius nō est in tꝑe. ¶ Et cuꝫ dicis scdo de indeterminatiōe cause ꝯtingēter causantis. dictū est al's de duplici indeterminatiōe. s. potētie passiue ⁊ potētie actiue illimitate. de⁹ nō est indeterminatus pria indeter-

Cō. 8. ⁊ inde. Idem cō. 6. ⁊ 15.

Vide. 7. dis. supra.

minatione ad causandū: sz scda: et hoc nō tm̄ ad plura disparata ad quoruz qdlibet esset naturaliter determinatꝰ: sicut sol se hz ad multos effectus suos i quos pōt: sz indeterminatus ad ꝯdictoria: ad quoꝝ vtrūlibet poterat ex libertate sua determinari: ⁊ voluntas nr̄a ē indeterminata hoc mō indeterminatiōe ꝟtutꝫ actiue ad vtrūlibet ꝯdictorioꝝ: ⁊ ex se pōt determinari ad hoc vel ad illud.

t.c. 9.1 Ut inqtaue. 12.me. c.53. ꝙ cū fuerit ita involūtarijs non est q̄rēda alia cā

¶ Et si q̄ras. q̄re igr̄ volūtas diuina magis determinat̄ ad vnū ꝯdictorioꝝ q̄ ad alterū? ¶ Rn̄deo. indisciplinati ē querere oīm causas ⁊ demōstrationē sm̄ phm̄.4. meta. p̄ncipij em̄ demōstrationis nō est demōstratio. imediatū aūt principiū est volūtatē velle hoc: ita ꝙ nō est aliqua cā media iter ista: sicut imediatū est: calorē esse calefactiuū: lz hic sit naturalitas ibi aūt libertas. ⁊ iō huiꝰ q̄re voluntas voluit hoc. nulla ē causa? nisi qꝛ volūtas est voluntas. sicut huiꝰ: q̄re calor ē calefactiuꝰ: nulla est cā: nisi qꝛ calor est calor qꝛ nulla ē p̄or cā. ¶ Et si dicas q̄uo hic pōt esse imediatio cū sit cōtingētia ad vtrūlibet. dictū est al's i q̄one de subiecto theologie. ꝙ in cōtingentibꝰ est aliq̄d primuz: qd̄ est imediatū: ⁊ tm̄ cōtingēs qꝛ nō stat̄ ad necessariū: nō em̄ ex necessario sequit̄ ꝯtingēs: ⁊ iō hic opz stare ad istam: voluntas dei vult hoc: q̄ est ꝯtingēs. ⁊ tm̄ imediata: qꝛ nulla alia cā prior est rōne volūtatis: q̄re ipsa sit huiꝰ ⁊ nō alterius. ¶ Per hoc apparet ad illd̄ qd̄ Auic. adducit ꝙ actio sua ē in eo p essentiā: ⁊ nō est in eo accidē talis. verū est: qꝛ suū velle est sua essentia: tm̄ ꝯtingēter trāsit supra hoc obiectū: vel illud: sicut infra de futuris cōtingentibus dicet̄.

In p̄lo.q.3.

Prio prioꝝ. c.14.

dis.39.

¶ Per idē apparet ad argumentum p̄ncipale: qꝛ cum necessitate dei stat ꝙ illud ad qd̄ imediate se hz sit mutabile: qꝛ immediate ab imutabili est mutabile siue mutatiōe imutabilis: qꝛ ꝯtingēs habitudo ē imutabilis ad proximū sibi: ⁊ iō extremū illius habitudinis est contingens ⁊ mutabile: lz fundamentum sit immutabile.

Ad argumenta

posita pro philosophis.

¶ Ad primuz de illis diuidētibꝰ ens. dico ꝙ necessariū ē ꝯditio. p̄fectior in oī entitate q̄ possibile: cui ꝯditio nec̄itatis ē ꝯpossibilis nō ē aūt p̄fectio i illa entitate cui nō est cōpossibilis: qꝛ ꝯdictio nō ponit aliquā p̄fectionē: ⁊ hoc nō ē ex rōne sui: sz ex rōne illiꝰ entis cui repugnat. ⁊ ita dico ꝙ necessitas repugnat oī respectui ad posteriꝰ qꝛ ex quo oē posteriꝰ ē non necessariū primū nō p̄t hr̄e necessariā habitudinē ad aliqd̄ eorū.

¶ Et cū dicis ꝙ oīa diuidētia p̄fectiora ꝯcomitant̄ se. dico ꝙ hoc est verū de diuidentibꝰ q̄ dicūt p̄fectionē simplr̄ ⁊ ad se vt actus ⁊ infinitas ⁊ hmōi. Nō aūt de illis que dicūt respectuz ad aliq̄d posterius qꝛ hr̄e necessariā habitudinē ad aliq̄d tale nō est p̄fectionis qꝛ nō stat cuz p̄fecta necessitate illius qd̄ dr̄ hr̄e talē habitudinem. ¶ Hoc confirmat̄ qꝛ talis habitudo nō est formalr̄ infinita cum tm̄ infinitas sit nobiliꝰ extremū in diuisiōe entis. ¶ Ad aliud cum dr̄. si naturalr̄ cāret necessario cāret ⁊ tūc daret necessitatem producto ⁊c. dico ꝙ tūc sequit̄ ꝙ necessario cāret sicut ex aūte includēte incōpossibilia sequit̄ ꝯse

Nota q̄ hoc ē theologicū ꝯtra phos tñ negaret Auer. 7.me. cō.31.

quēs includens incōpossibilia. in añcedente em̄ repugnat huic qđ est cāre modus ille q̄ est naturalit̄: q: cāre dicit ꝓductionē diuersi in eē. ⁊ ita ꝯtingenter. naturalr̄ dicit moduz cāndi necessariuz: ⁊ ita respcū necessarij: ⁊ iō seq̄t̄ ꝯñs icludens simul duo opposita: rōne cātiōis: ⁊ modi cāndi: hoc mō pria ꝓpō est vera: ⁊ cū addis. nl̄la ꝑfectio tollit̄ a cāto ꝑꝑ moduz ꝑfectiorē cāndi ipius cāe: cōcedo nec modus cādi voluntarie tollit aliquā ꝑfectionē a cābili: sed tollit a cābili necessitatem: q̄ est in se ꝑfectio: sz incōpossibilis cābili: ⁊ dat ꝑfectionē cāto cōpossibilem sibi: sicut volūtarie i cātione dicit moduz ꝯpossibilē cātiōi.

¶ Per hoc appet ad ꝯfirmationē de pluribꝰ differētijs entꝫ ꝓducibilibꝰ dico q̄ ens cābile ñ pōt habere dr̄ias istas necessariuz: ⁊ possibile eē. sz oē ens cābile ē tm̄ possibile. ⁊ iō nō est ipfectiōis in cā nō posse cāre istas dr̄ias: q: ad impossibile nulla est potentia.

¶ Silr̄. si ꝑ ipossibile naturalr̄ cāret. ⁊ iō necessario nō produceret plures dr̄ias entis: q: tm̄ ꝓduceret necessaria nō contingentia.

¶ Ad vltimū dico q̄ nulla ē cōnexio cāti ⁊ cāe scđe simplr̄ necessaria nec aliqua cā secūda causat necessario simplr̄: sz s̄m tm̄ q̄d. ꝑma ꝑs appet. q: q̄libet dependet ab habitudine ꝑme cāe ad causatū. Silr̄ nulla cā scđa causat. nisi prima cā cānte cātuz eiꝰ: ⁊ hoc prius naturalr̄ q̄ ipsa cā ꝓrima causat. prima aūt nō causat: nisi ꝯtingenter. ergo secūda simpliciter cōtingenter causat: q: dependet ab ipsa cātione primi: q̄ simplicit̄ ꝯtingēs est. scđa pars. s. de necessitate s̄m quid ptz: q: multe

Bb

cāe naturales: quātum est ex ꝑte eaꝝ: nō pñt non cāre effectꝰ: ⁊ iō necessitas est s̄m q̄d: quātū. s. ē ex ꝑte eaꝝ: ⁊ nō simplr̄ sicut ignis: quātū ex ꝑte sui: nō pōt non calefacere. tñ pōt absolute nō calefacere: deo non cooꝑante: sicut ꝑfecte appuit de tribꝰ puerꝫ i camio.

Distin. IX.

Circa distinctionē nonā q̄rit̄ vnū. s. vtruz gñatio filij sit eterna in diuis Qđ non: q: vbi idem est esse ⁊ duratio si aliquid est principiū esse et durationis: sed pater est principium esse filij: quia principium diuinitatis s̄m Augu. 4. de trini. ca. 17. vel. 54. ergo est principiū durationis filij. a.l.

¶ Preterea Augu. 15. de trini. c. 15. vel. 40. Imperfectionis est in verbo nostro: quod est formabile anteq̄ formetur. ergo imperfectionis videtur in verbo: quod ē formari. hoc igitur non competit vebo diuino. 20. ⁊ 21.

¶ Preterea si gñatio filij est eterna. g̊ filiꝰ semper gñat̄. g̊ filiꝰ nūq̄ genitus est, ⁊ ita nunq̄ est filius he due ꝯñe probātur per Augu. 83. q. q. 37. Qui semper nascitur nūq̄ natus est. ergo si filius semper nascit̄: nunq̄ natus est. vltra qđ nūq̄ natum est nunq̄ ē filius igitur si filius semper nascitur. ergo nūq̄ est filius.

¶ Oppositu Ambro. j. de trini. c. 6. ⁊ ponitur in littera. Si pater prius erat deus: ⁊ postea genuit generationis accessione mutatꝰ est: auertat deus hanc amentiaz semper igit̄ habuit filiuz. ¶ Silr̄ auctoritas Hyl. in littera. inter gignere et gigni nullum est me- 7. tri.

dium.s.duratiõis.si igr̃ propriuz est patri semp̃ genuisse:proprium est filio: ꝙ semper genitus est.

Ad qõnẽ dico ꝙ sic:qꝛ generatio nõ est ibi sub rõne mutatiõis sicut dictũ est di.5.q.2.ideo nõ hz terminos corrñdẽtes termis gñatiõis mutatiõis.s.esse post nõ eẽ:pp̃ q̃s terminos repugnat gñatiõi mutatiõi eternitas:qꝛ nõ possunt simul esse sz alterꝝ añ alterꝝ.ꝗ nõ eternitas:sz tm̃ ẽ ibi gñatio.ꝓductio in eẽ sub̃e p̃ modũ nature. ¶ Ex hoc ostẽdo ꝙ sit eterna:qꝛ agẽs oino sufficiẽs:hoc ẽ a nullo depẽdẽs:ꝛ ꝓducẽs p̃ modũ nature:hz ꝓductionẽ sibi coeuã.ꝛẽt ꝓductũ p̃fectũ: si nõ agit p̃ motũ:sz pr̃ generans ꝓducit p̃ modũ nature:ꝛest agẽs oino sufficiẽs:a nullo depẽdẽs igr̃ hz gñatiõez sibi coeuã igr̃ ꝛ genitũ:qꝛ nõ ꝓducit p̃ motũ.maior appet:qꝛ ꝙ ꝓducẽs p̃cederet suã ꝓductionẽ hoc ñ possz eẽ: vt vr̃:nisi qꝛ vel in ptãte eiꝰ eẽt agere ꝛ nõ agere:vel qꝛ si ex se determiaret ad agẽdũ:tñ posset ipediri pp̃ defectũ alicuiꝰ a quo depẽdet in agendo.hec oia excludunt p̃ ea q̃ posita sunt in maiore.s.eẽ agens sufficiẽs ꝛ ꝓducere naturalr̃.si em̃ istis positis p̃cederet ꝓductũ:hoc esset qꝛ ꝓducẽs ꝓduceret p̃ motũ.igit̃ istis a motis ꝛ motu:nõ tm̃ ꝓductio est sibi coeua ꝓducẽti: sed ẽt productum.minor apparet quãtũ ad oẽs conditiones: qꝛ generãs naturalr̃ generat.ꝛest ꝓducẽs oino p̃mũ.igit̃ a nullo alio depẽdet in ꝓducẽdo:ꝛ naturam suã nullo modo communicat p̃ motum:quia non potest esse motus in natura illa.

¶ Per istã rõnẽ tz illd̃ exemplum Au.6.de tri.c.1.d̃ magnis:vt.2.de p̃uis.de igne ꝛ splẽdore:ꝙ si ignis eẽt eternꝰ hẽret splẽdorẽ sibi coeuũ. Istd̃ exẽplũ d̃claro sic.qñcũqꝫ cõcurrũt in aliquo rõ cõioris ꝛ minꝰ cõis.q̃cq̃d in illo sequit̃ p̃ se rõnẽ cõioris:sequit̃ etiã eã:vbi inuenit̃ absqꝫ rõne minus cõis.hoc apparet in oibus cõmunibꝰ habẽtibus proprias passiões ꝛ eoꝝ inferioribꝰ.igit̃ si in creatura ꝯcurrat rõ causantis naturalr̃ ꝛ rõ ꝓducẽtis naturalr̃:quicquid sequit̃ creaturã rõne huius cõioris: qd̃ est ꝓducere naturalr̃: sequit̃ ẽt eã vbi inuenit̃ sine causatiõe naturalr̃. sed ꝙ ignis habeat splẽdorez sibi coeuũ:hoc nõ sequit̃ ip̃m p̃cise p̃ hoc:ꝙ est causans naturalr̃:sz ex hoc ꝙ est ꝓducẽs naturalr̃:qꝛ si p̃ ipole nõ causaret illũ:sz ꝓduceret:ita ꝙ splẽdor eẽt eiusdẽ nature cũ igne:adhuc nõ minꝰ seq̃ret̃ coeuitas.igr̃ vbi ẽ vere rõ ꝓducentis naturalr̃ sine rõne causantis naturalr̃.sicut ẽ in diuinis.ibi ve sequit̃ ꝓducẽs hr̃e ꝓductũ naturalr̃ sibi coeuũ. ¶ Ista solutio ẽt cõfirmat̃ accipiẽdo illd̃:qd̃ reperitur p̃fectiõis sparsim in gñatiõibꝰ diuersaꝝ creaturaꝝ ꝛ relinquẽdo ea:q̃ sunt imp̃fectiõis.in gñatiõibꝰ em̃ successiuoꝝ hoc ẽ p̃fectiõis in eis:ꝙ dũ fiũt sunt.imp̃fectiõis ẽ in eis.ꝙ nõ manẽt:sz hñt eẽ tm̃ i fluxu p̃tis post p̃tẽ. In gñatiõe p̃manẽtiũ hoc ẽ p̃fectiõis ꝙ manẽt ꝛ imp̃fectiõis:ꝙ nõ sunt dũ fiũt:qꝛ hoc ponit imp̃fectionẽ in faciẽte. qꝛ nõ est p̃fectũ faciẽs silr̃ in facto qd̃ necessario hz eẽ post nõ eẽ.i in diuisibilibꝰ successiuoꝝ hoc est p̃fectiõis:ꝙ dũ fiũt sunt:ꝛ tota simul sunt.sz imp̃fectiõis:ꝙ raptim trãseunt. Aggregando igitur perfectiões:habebit̃ genituz.qd̃ simul generabitur:ꝛ erit:ꝛ p̃manenter

Doctrina singularis p̃ipatetica ex 4.physi.ꝛ.5.ꝛ 6.

erit: hoc est genitū generari: ⁊ perfecte esse in nunc: perfecte stante: quod est nunc eternitatis: hoc est propositum.

¶ Ad p̄mū argumētū dico q̄ p̄ncipiū d̄r multiplr̄: sicut apparet. 5 meta. c. 1. ⁊ si accipiat̄ eodē mō bñ pōt ꝯcedi: q̄ si sit p̄ncipiū alicui⁹ q̄ sit p̄ncipiū illi⁹: qd̄ est idē ip̄i. sz p̄ncipiū nō ꝯsueuit cōstrui cū hoc qd̄ est duratiōis: ꝑ p̄ncipio originis: sed tm̄ ꝑ principio: qd̄ sit quasi termin⁹ illius duratiōis: a quo sicut instās: d̄r p̄ncipiū tp̄is. ⁊ siue hoc sit ex vsu sermonis: vel ex virtute sermonis. non cōcederet̄ ista pater est p̄ncipiū duratiōis filij sine determinatione. sed bñ cōcederet̄ ista pr̄ ē p̄ncipiū originatiuū eternitatis filij. ¶ Quādo igit̄ arguis ꝑ idētitatē esse ⁊ durationis: quia quicq̄d est p̄ncipiū vnius ⁊ alteri⁹ cōcedo: si p̄ncipiū vniformiter accipit̄ respectu esse ⁊ duratiōis. sz li p̄ncipiū nō ꝯstruit̄ cū li: duratiōis. in rōne talis p̄ncipij. in rōne q̄lis p̄ncipij. li: p̄ncipiū ꝯstruitur cū li: esse: q̄ respectu eē ē p̄ncipiū originatiuū. Et iō nō sequit̄ sz ē fallacia equocatiōis. vel āphy. sz ad hoc vt ꝯñā teneat opz determinare p̄ncipiū in ꝯñte ꝑ hoc. qd̄ ē originās vel origiale sic pr̄ ē p̄ncipium originale durationis filij. quod concedo. vt dictum est.

¶ Ad scd̄m dico q̄ verbū nr̄m est dupl̄r in fieri. Uno mō est in fieri, qd̄ est ꝓpria gignitio ip̄ius verbi. Alio mō ē in fieri. qd̄ ē ꝓpria inq̄sitio p̄cedēs illā gignitiōez illius v̄bi: quā iq̄sitionē Au. vocat cogitationē volubilē. q̄ verbū nr̄m sit in fieri hoc scd̄o modo. hoc ē imꝑfectionis. ⁊ ex ꝑte v̄bi. q̄ ponit nouitatē. ⁊ ex ꝑte itellect⁹ nr̄i. q̄ ponit ip̄fectā cālitatē. ⁊ hoc mō verbū diuinū nō ē in fieri. ⁊ iō ꝯcedit Au. v̄bū nr̄m cogitatione formari. ita q̄ pri⁹ sit formabile q̄ formatū i illa inq̄sitiōe p̄ma. sz q̄ verbū nr̄m sit in fieri. q̄tū ad gignitionē. non est imꝑfectiōis imo est necessariū ad ꝑ se rationē verbi: ⁊ erit etiā in patria ⁊ ita non est imꝑfectionis in verbo eterno semper esse in fieri. i. gigni absq̄ omni inquisitione preuia.

¶ Ad tertiū dico q̄ Au. vr̄ negare filiū semꝑ nasci. in q̄ōne p̄allegata. cū tñ Origenes dicat oppositū: sicut allegat magr̄ in lr̄a sup̄ illd̄ Hier. 11. Inuēta est. Gregori⁹ tñ moraliū. 29. sup̄ illud Job. 38. Sciebas qñ nasciturus. vr̄ dicere aliq̄ q̄b⁹ p̄nt ista dicta ꝯcordari: nō possum⁹ inq̄t dicere: semꝑ nascit̄: ne imꝑfectū aliq̄d videat̄. ne inq̄t aliq̄d videat̄ imꝑfectū: nō dixit: imꝑfectio ē: si dicat̄ semꝑ nasci. sz vr̄ significari imꝑfectionē. hoc ē iste sermo. semꝑ nascit̄ non significat gñationē eē ita ꝑfectā. sicut sermo iste significat eādē eē ꝑfectā: sꝑ ē nat⁹. ista ei semꝑ ē nat⁹. magis exp̄mit veritatē q̄ ista. semꝑ nascit̄. lz vtraq̄ sit v̄a. ¶ Ad cui⁹ itellectū sciēdū ē q̄ v̄ba cuiuscūq̄ tp̄is dicunt̄ d̄ deo v̄e. siue significēt act⁹ ꝑsonales. siue eēntiales. sicut pz ꝑ Au. sup̄ Joā. homil̄. 99. sup̄ illud Joā. 16. nō em̄ loquet̄ a semetip̄o sz q̄cūq̄ audiet loquet̄. audiet inq̄t Au. d̄ spiritu: qd̄ vtiq̄ audiuit ⁊ audit. q̄ spm̄. s. audire ē a pr̄e filioq̄ ꝓcedere. ⁊ ꝑ ꝯñs qd̄ audiet audiuit. ⁊ audit sicut qd̄ scit: sciuit: ⁊ sciet, igr̄ vult ip̄e dicere. q̄ verba oim tēpoꝝ vere dicunt̄ de deo ⁊ illd̄ apparet ꝑ illud: qd̄ adducit magister in lr̄a di. 8. c. 2. ¶ Sz q̄d significāt ista v̄ba diuersoꝝ tēporū: cū dicunt̄ de deo? ¶ Respon-

t. cō. 1.

C

D

Uide. 27. et 28. di. huius ad hoc

c. 1. ⁊. 13

deo magis ꝓprie ꝑñt dici ꝓsignificaꝫ nūc eternitatꝫ ꝫ differētias tpis. nō tñ illōnūc absolute. qz nō est variatio: tūc diuersoꝝ modoꝝ tpis significādi: ꝫ inquātū coexistit pnūo tpis: vt cū ōr deꝰ genuit cōsignificaꝫ nūc eternitatis: vt sic sit sensus. deꝰ hz actū gnatiōis in nūc eternitatis: inquātū illō nūc coexistebat ꝑterito. deꝰ gnat: hoc est hz actum in nūc eternitatis: in quātū nūc eternitat coexistit ꝑsenti. ⁊ er hoc pz q cū illud nūc vere coexistat cuilibet differēcie temporis vere dicim deo de differentias oim tēpoꝝ. Expressius etiā fm beatū Gregoriū significat diuine gnatiōis veritas p hūc sermonem semp natꝰ est: ꝫ ꝑ istū sermonez. semp nascit. qz p li nat significat natiuitas. vt pfecta. ꝫ cū li. semp significatur: vt pfecta cū oi parte tēporis coexistere: ita non tñ significaꝫ oi parti tēporis coexistere sicut significaꝫ p istam semp gnāt. ꝫ significaꝫ ēt omni pti tpis coexistere sub rōne perfecta: ⁊ in hoc videtur expressissime significari veritas huius processionis.

Distin. X.

Circa istam distinctionem decimam quero vtrum salicet spiritꝰ sanctus producatur per modum voluntatis: ꝙ nō: da natura est vis insita rebus ex similibus similia producens: secūdum illā communē descriptionē nature. spiritus sanctꝰ est similis producenti. igitur producitur per naturam: ita non per voluntatem.

¶ Ite Auer. 8. phȳsicoꝝ cō. 46. vult qdam nature ē triplex modꝰ cōicādi. igr si diuina natura cōmunicatur per modū nature: nō cōmunicaꝫ p actū vel modum volūtatis.

¶ Propter ea volūtas est potētia actiua in creaturis: nō igr factiua ⁊ ita a simili in deo volūtas: si est potētia operatiua nōn esse potētia productiua ꝑ ratiōnē. qz sicut in creaturis se hñt actiua ⁊ factiua ita in deo productiua ⁊ opatiua. sicut em in creaturis actiua hz actū imanētē ⁊ obiectū ꝑsuppositū: factiua hz obiectum productiuū: actū trāseuntē. ita in diuinis actꝰ opatiue imanet: actus productiue nō immanet. operatiua etiam presupponit obiectum: productiua autē non presupponit terminum.

¶ Ité nihil producit a voluntatis nisi ꝑcognitū cr. 15. d tri. c. 27 ergo si spūs sctūs sic producaꝫ erit ꝑcognitꝰ anteꝫ producat: ⁊tunc a patre filio cognosceretꝫ cognitione nō intuitiua: qz cognitio q̄ est eis in quātū cognoscit anteꝫ producat nōn ē cognitio intuitiua nō ē rei: nisi vt ē in se pñs creatꝝ. ⁊ ⁊c. icōueniēs ātē ē spūs sctūs a patre filio cognosci ñ intuitiue: qz cognitio nō intuitiua est imperfecta

¶ Cōtra Au. 5. de tri. c. 14. vel. 32. spūs. s. erit a patre filio nō qūo natꝰ sed quomō datꝰ exire p modū dativi doni ꝙuenit producto p modū voluntatis: cuius est ex liberalitate sua dare vel donare.

Ad qōnē dico qz sic. qz i deo est voluntas sic apparuit di. 2. ⁊ ter. qōne 9. 4. de attributis di. 8. pz ēt ex hoc qz deꝰ ex natura sua est beatꝰ. bti tudo nō esset nisi volūtate vel actu volūtatis. est ēt in eo volūtas sub rōne ꝓncipij productiui: qz ꝓncipia productiua ex se nō dicūt imperfectionē reducūt ad aliqd vnū perfectū: vel ad aliq̄ pfecta in tāta pau

citate ad quātā reduci pñt: ñ pñt aūt oīa reduci ad vnicū p̄ncipiū ꝓductiuū vel actiuū: qꝛ illd̄ vnicum hr̄et modū d̄terminatū agēdi alterius istoꝝ. s. nature vel volūtatis: qꝛ iter modos istos ꝓducēdi nō ē aliq̄s modꝰ mediꝰ. igr̄ nō pñt hic reduci ad maiorē paucitatē q̄ ad dualitatē. s. p̄ncipij ꝓductiui per modū nature: ⁊ ꝑ modū volūtatis ⁊ cū illa: ad q̄ tanq̄ ad ꝑfecta stat tota reductio p̄ncipioꝝ: sint simpliciter ꝑfecta ambo ista p̄ncipia sub rōne propria sua ponentur in deo: vt est primum producens.

¶ Et ex his vltra ꝓbo ꝯclusionez p̄ncipalē in q̄cūq̄ ē p̄ncipiū aliqd̄ qd̄ ex rōe sua ē p̄ncipiū ꝓductiuū illd̄ erit i eo p̄ncipiū ꝓducēdi: si ē in eo sine ip̄fectiōe: ⁊ ñ itelligat̄ p̄ habere aliqd̄ ꝓductū sibi simplr̄ adeq̄tū. In deo aūt vt ꝓbatū est ē formalr̄ volūtas ex natura rei: et hoc sub rōne p̄ncipij ꝓductiui liberi respectu amoris. ⁊ pz ꝙ ē ibi sine imꝑfectiōe. igr̄ erit in deo p̄ncipiū ꝓducēdi amorē: ⁊ hoc fz ꝓportionē perfectiōis sue in cōparatiōe ad obiectuz presentatū ita ꝙ sicut volūtas creata est principiū producendi amorē creatū tātuz: quāto amore ip̄a potest amare obiectum: qui dicit̄ amor adequatus. ita illa volūtas est principiū ꝓducēdi tm̄ amorē quāto ipsa nata est amare obiectū ifinitū. nata est aūt amare ob̄m infinitū ifinito amore. ergo nata est eē p̄ncipiū ꝓducēdi amorē infinitū. nihil ē āt ifinitū nisi sit ip̄a essentia diuina ergo ille amor est essentia diuina. ille aūt amor ꝓductꝰ nō ē natꝰ eē formaliter inherēs: qꝛ nihil ē tale in diuinis. igr̄ ē ꝑ se subsistens: ⁊ nō est idē subsistēs cū ꝓducēte: qꝛ nihil ꝓducit se, primo de tri. c. 1. igr̄ est ꝑsonalr̄ distinctū hanc personā dico spiritū sanctū quia filius non sic producitur vt patet distinctione. 6. sed per actū nature siue intellectus.

Dist. 8 q. 4.

¶ Omne p̄ncipiū ꝑfectuz alicui supposito ꝑfecte habēti ip̄m pōt esse p̄ncipiū ꝓducēdi: vel sic oī principio productiuo ꝑfecto aliquod suppositū perfecte habēs ip̄m potest producere terminuz adequatuz in cōparatiōe ad obiectū p̄sentatū volūtas ꝑfecta habēs obiectū ꝑfectū vel p̄mū actu sibi p̄sentatū est principiū productiuū perfectū amoris tāti: quāto tale obiectū est diligēdū a tali volūtate. Sz volūtas est in ꝑsona diuina igitur aliqua persona diuina pōt sibi ꝓducere adequatū amorē: hoc sufficit hic: vñ nihil de p̄mis. Sz in di. 2. ꝙ si spiret: requiritur illd̄ ad prius. vel hec mi. primi syllogismi nō asserit nec negat de obiecto secundo sed quod certum est. s. de primo dubio. omnia sic hic soluunt̄ Nā ex mi. infertur. ꝙ voluntas infinita habens obiectū infinitū p̄sens est principiū ꝓductiuū amoris ifiniti. qꝛ tanto obiectū infinitū est diligēdū. hoc certuz est: q̄cq̄d sit de obiecto secundario. quia illa toto conatu diligit illud. si recta est vel aliter potest diligere tanto amore. hoc dicit minor igitur diligit hoc sequitur ex illo quod habet prius de voluntate actus respectu istius obiecti. qꝛ in necessario qd̄ pōt eē. ē. quare p̄mum soluit̄ dubiū. Alio mō est p̄ncipiū cōicādi naturaz scd̄m soluit̄ addēdo ad minorez volūtas infinita perfecta respectu obiecti presentis necessario diligendi ab ipsa est necessarium

Corroboratio probationis.

3. phy. 32.

principiū ꝓducēdi amo: ꝛ tm̄ ꝯto obm tale ē ab ipsa diligēdū. igit volūtas respectu obiecti infiniti phīs: ē minor hec. ꝛ necessario ꝛ infinitū ꝛ i hoc cōicatione nē nature: ꝛ in hoc ispirationem persone diuine ꝛc.

Hic tamē sunt tria dubia. ℙ Primo quō volūtas pōt esse pncipiū cōcādi naturā? cū ita nō sit i creaturis. ℙ Secō quō volūtas possꝫ cē pricipiū necessario ꝓducēdi: ꝛ q̄ necessitas reqrit̄ i ista ꝓductiōe. ℙ Tertio si ꝓductio sit necessaria: quō nō est ꝑ modū nature: ꝫ distincta cōtra illam ꝛ libera?

ꝑē. in ſū. ar. 6. q. j.

Quātū ad primū dubiuꝫ dr̄ q̄ natura dr̄ in diuis q̄druplicit̄. ℙ Uno mō appellat̄ natura ipa cētia diuina: i qua tres ꝓsone diuie ꝓsiſtūt ꝛ dr̄ natura sic pure essentialiter. ℙ Secō mō dr̄ natura pncipiū actiuū nāle: ꝛ natura sic dicta est vis ꝓductiua siſtis ex siſti: ꝛ sic potētia generādi actiua i ꝑē ē nā: ꝛsic est cētiale ℈tū ad notionale: q̄ ē ipa natura diuia dicta primo mō. natura em̄ q̄ est ipa essentia diuia: vt ē sub ꝓpriet̄ ꝑna determiata ad actū gnandi ē potētia gnandi actue i solo ꝑē existēs. Et istos duos modos nāe tāgit ꝓb̄il. ℣. de trini. c. 17. dicēs de filio: q̄ ex vtute nā natiuitate subsiſtit. ℙ Tertio mō vr nā q̄libꝫ naturaliter exīs in natura primo dicta q̄. ſ. vis ꝛ si sit libera: tm̄ hoc mō pōt dici natura. ꝛ sic volūtas i deo vr natura: q̄. ſ. ē naturalis potētia exīs in natura diuina naturaliter. ℙ Quarto mō vr natura icōmutabilis necessitas circa aliquē actū. vt natura isto q̄rto mō dicta: nō sit nisi cōdito ꝛ modus circa actū elicitū. ¶ Ex dictis ad ꝓpositū vr q̄ natura tertio mō ē pricipiū spirādi: q̄ volūtas est vis elicitiua spiratiōis: vt est libera liberaliter agēs. q̄rto natura ꝯcurrit cū volūtate. primo mō cōcurrit nō elicitiue subiectiue tm̄ ſcdo mō nō ꝯcurrit oīno ſz vltra tertiū declarat ibidē ad q̄rtū articulū. ¶ Ex his ad ꝓpositū, vr q̄ nec intellect⁹ nec volūtas rōne qua sunt simpliciter intellect⁹ ꝛ volūtas: sūt pricipia elicitia actuū notionaliū: ꝓ quos ꝓducit̄ simile in forma naturali ipsi ꝓducenti: q̄ tūc in quocūq; cēnt: cēnt pricipia ꝓductiua vel elicitiua actuū similiū ꝙb⁹ ꝓduceret̄ sit̄e i forma: qđ falsum ē i creaturis. sūt em̄ solūmō ibi pricipia elicitia actuū naturaliū: vt sunt i natura diuina notionaliū: ꝛ vt sic ꝑ illā habēt i se naturalitatē quādā ad ꝓductiones notionales. Ex hoc em̄ dixi musin qōne q̄dā de emanatiōib⁹ in gnali: q̄ intellectus ꝛ volūtas vt sunt simpliciter intellect⁹ ꝛ voluntas mō. ſ. intellectuali ꝛ volūtano agētes: tm̄ sunt pricipia elicitiua actuū cētialiū q̄ sunt intelligere ꝛ velle: ꝫ hoc sit passiue ex pte intellect⁹ ꝛ actiue ex pte voluntatis: vt aūt sint natura ꝛ pricipia actiua nāliter elicitia act⁹ sunt pricipia actiua elicitiua actuū notionaliū q̄ sūt gnare ꝛ spirare. et hoc necessitate nāli ta. ſ. q̄ ipossibile ē deū ꝑ pricipia q̄ sūt natura in ipso: hmōi actus non elicere.

¶ Cōtra illud de natura primo mō di. 7. ℣ Jtē nō determinatur natura per intellectū ſz ecōuerſo: q̄ naturaliter rōnē pricipiādi cōis multis quo Cōtra illud de volūtate dupliciter qđ est assiſtētia. ¶ Jtē in

De his vide infra in ꝓpugnatōe hē.

cõcurrẽdo pᵘ̃ẽ pricipaliꝫ mõ cõ
comitãs. ¶ Ad cuiꝰ ꝺclaratiõẽz
sciẽdũ q̃ hmõi nãlitatez habent
a natura ꝺiuina: in q̃ sum intelle
ctus ⁊ volũtas. sz alr ⁊ alr. qm̃ i
tellectꝰ ꝺiuinus hz ipam coinci=
ꝺẽdo in rõne nature: que ẽ ratio
pᵘ̃cipalis elicitia actꝰ notionalis
⁊ hoc iurta scõm modũ nature ꝑ
ꝺictũ: vt o3no naturalitas stat sit
pᵘ̃a: ⁊ rõ intell'is sit concomitãs
vel quasi cõcomitãs pp qꝺ nõ n
si mõ nature et naturali impetu
actũ suũ notionalẽ eliciat vt ma
gis pp: ic ꝺicaᷓ pᵗ̃ gnare natura
lis intellectuali q̃ nãli itellꝰ vt itell's
potius intelligaᷓ quasi ꝺetermi=
nare naturã: q̃ econuerso. ⁊ fm
hoc rõ qua ꝓductũ natura eliciẽ
te ꝺr filius est pᵘ̃a. ⁊ rõ qua ꝺr
verbũ ẽ respectu illi: quasi scõa.
Volũtas ãt hz naturalitatẽ ipaz
non vt colcidendo in rationẽ na
ture scõ mõ ꝺicte: sz habẽdo an
neram sibi quãdã vim nature ꝑ
mo mõ ꝺicte. ex hoc q̃ fundaᷓ in
illa. vt naturalitas ista in volũta
te nullo mõ sit ꝑuenies eiꝰ liber
tatẽ: nec elicitiua actus eiꝰ notio
nalis penes scõm modũ nature:
hoc em̃ eᷓt o3no ꝑ ipsam liberta
tẽ: sz potiꝰ vt sit ꝓsecutiua ⁊ an=
nexa libertati. ⁊ hoc nõ vt aliqꝺ
quo: volũtas suũ actũ notionalẽ
eliciat principiative sz vt aliqꝺ q̃
assistẽte volũtati volũtas ipsa ex
viquã hz ex eo q̃ est volũtas et
libera pᵒt elicere actũ suũ notio
nalẽ quẽ sine illo assistente om=
nino elicere non posset.

M. ẽvt supra.

Quantũ ad secundum dubium ꝺr q̃ tripler est actio voluntatis.
P̃ prima q̃ ẽ elicita a volũtate vt
est volũtas simplr abslq; oi natu
ralitate ⁊ necessitate: vt est illa q̃
ꝓcedit a libertatis arbitrio siue
in deo siue i creatura intellectua
li. ⁊ in nobis tẽdit solũmõ in bo=
nũ amatũ qꝺ est circa summũ bo
nũ. P̃ Secũda que est elicita a
voluntate vt est simpliciter volũ
tas: ⁊ hoc cum sola naturalitate
necessitatis imutabilis annexa il
li actioni: vt ẽ illa que pᵒcedit a
libertatis arbitrio ⁊ tẽdit in sum
mũ bonũ amatũ ⁊ aperte visum.
P̃ Tertia q̃ est elicita a volũtate:
nõ vt ẽ volũtas simplr: sz vt ẽ na
tura naturalitate sibi annexa ꝺi
cto mõ tertio vt ẽ illa: q̃ ꝓcedit a
volũtatis libertate i solo deo: et
tẽdit nõ solũ i bonũ summũ ama
tũ ⁊ visuz: sz ẽt in ipm amoꝛẽ ꝓce
ꝺẽtẽ quo inecẽtiue amaᷓ: sz ꝺiuer
simode tẽꝺat i vtrũq; : ⁊ hoc fm
aliã ⁊ aliã necessitatẽ imutabili=
tatis annexã ipi actioni inẽstũ. el
actio ordinaᷓ in amatuz summũ
ab ipsa sola volũtate rõne qua ẽ
libera: ꝓcedit necessitas imuta=
bilitatis in actiõe eiꝰ scõa: et in
actiõe eiꝰ tertia: iquãtũ ꝙo actio
ordinaᷓ i amoꝛẽ ꝓductũ tẽꝺẽtez
in amatũ terminatiuũ volũtatis
sic ab illa naturalitate annexa vo
luntati ꝓcedit necessitas imu=
tabilitatis circa solũ actũ notio=
nalem elicitũ a volũtate vel po=
tius ab ipsa libertate vo lũtatis
vt ei talis naturalitas ẽ annexa.

Cõtra ꝺicta primo quãtũ ad hoc q̃ ponit ꝺe illa assistẽtia
nature ipi volũtati: vt volũtas vi
illiꝰ assistẽtie possit cõicare natu=
rã. Quero qꝺ ẽ ista assistẽtia ⁊ vr
q̃ nõ sit necessaria ad istã cõica=
tionẽ: qr hito supposito perfecto
agẽte ⁊ ꝓueniẽte actiõi ⁊ ꝓncipio
q̃ agẽꝺi pfecto: nõ videᷓ eẽ aliqꝺ
aliõ necessariũ ad agẽꝺũ sz q te

sola volūtas ē ꝓncipiū quo respectu actꝰ notionalꝫ ꝫ ꝑstat q̄ suppositū agens est ꝑfectū ꝫ cōueniēs actioni. igr nō videt illa coassistētia esse necessaria ad talem actionē. ¶ Preterea q̄n aliq̄ sic se hñt q̄ fm ꝓius ꝫ posteriꝰ concurrūt ad aliquā actionē: illō q̄ est ꝓiꝰ: ꝓncipaliꝰ ꝓcurrit ad illā actionē: sz cēntia q̄ ē natura: put accipiūt naturā ꝓio mō: i q̄ tres ꝑsone diuine ꝓsistūt: est ꝓiuꝰ volūtate. igr si natura isto mō ꝓcurrat ad actionē vt assistēs volūtati: necessario erit ꝓncipaliꝰ i ista ꝓductiōe. igr ꝑ dictionē icludit: q̄cō currat vt assistēs cōcomitās volūtatē: ꝫ nō ꝓueniēs vt ipsi dicūt. ¶ Preterea q̄ ponit vnica necessitas i volūtate. s. libertatis: ꝫ dupler in spiratiōe. s. libertatꝭ et naturalitatis vī cē ꝑsōm: ꝫ ꝓtra veritatē: q̄ ipe ponit actꝰ notionales fundari sup cēntiales vī cēntialibꝰ: ꝫ oēs concedūt cōiter q̄ actꝰ cēntiales aliquo mō ꝓcedūt actꝰ notionales. ¶ō vī autē q̄ in fundato posset cē aliqua necessitas formalr maiꝰ q̄ in eo: in q̄ fundat. vī q̄ duplex necessitas sit i fundato ꝫ vnica in fundamēto. pbo. q̄: tūc ꝑ ipossibile vel incōpossibile separata vna necessitate ab altera: adhuc remanebit illō fundatuz necessariū. nō ät remanebit illō i q̄ fūdat necessariū q̄ ñ hūit nisi illā vnicā necessitatē q̄ circūscribit a fūdamēto. igit posz illa positōe posita necēitas cē i fūdato: ꝫ nō i illo i quo fūdatur. Ex hoc ad ꝓpositūq̄ si actꝰ spirādi hz necēitatē ex libertate volūtatꝭ: ꝫ ꝑter hoc ex illa nālitate annexa volūtati ꝫ actꝰ dilectionis simplicꝫ ñ hz nisi tm̄ ꝑmā necessitatē. ℊ circūscripta tm̄ ꝓia necessitate circūscriberet ꝫ tota illa necessitas. q̄ erat i fūdamēto: ꝫ adhuc tm̄ remāebit alia necēitas i ꝓductiōe illa. s. q̄ ē ex nālitate. ¶ Preterea vī q̄ tota ista nālitas nō ꝓsequat actū volūtatꝭ: q̄ ista ꝓpetit volūtati ꝑ ipz ex hoc q̄ fūdat i cēntia diuia. igr cū ꝓiꝰ sit rō cēntie diuie rōne volūtatꝭ: q̄cq̄d ꝓsequit rōnē cēntie diuie: vī volūtatē rōne cēntie: cōsequit eā ꝑ ꝑ ipz illō q̄ sequt volūtatē: vt volūtas ē. ꝫ ita vī q̄ naturalitas illa ꝓcedebat aliq̄ mō ipa libertatē: ꝫ ꝑ ꝑs impediet ipam libertatē: ¶ Preterea ꝑ opinantē q̄ argumētū cēt illō: q̄ ipe facit si itell's ꝫ volūtas cēnt ꝓncipiū cōicādi natura vī tales potētie: igr i creaturis cēnt tales potētie ꝓncipia cōicādi naturā si oino cēt alia rō formal intell's ꝫ volūtatis i deo et in creaturis. ¶ Et sīr que est necessitas distinguēdi inter volūtatē: quā ponit ꝓncipiū eliciendi actū. ꝫ naturā quā ponit coasistere volūtati elicēti? si tm̄ est iter ista distinctio rōnis sicut vī alibi sentire de distinctione attributoꝝ in diuinis.

Ad primum solutionis secundi dubij in fine hꝫ. quoli. 6. q. ſ.

Hen. quoli. 5. q. ſ.

ut patuit. 8. di. ſ. q. 4.

Aliter dico q̄ voluntas pōt cē ꝓncipiū cōicādi naturā: ꝫ nō volūtas: vt cōiter sumpta ad creatā ꝫ increatā. sz volūtas vī infinita ē. est. n. infinitas ꝓpꝫius modꝰ volūtatis diuie sicut ꝫ cuiuscūq̄ alterꝰ ꝑfectiōis cēntialis. hoc pz ex rōne posita ꝓius ad solutionē qōnis: q̄. volūtas ē ꝓncipiū amoris sibi adeq̄ti: hoc ē tāti amoris quāto ipa nata ē amare oīm. nata est aūt amare oīm infinitū infinito amore. igr ꝫ ē ꝓductiua infinituti amoris: q̄cq̄d est infinitū formaliter est cēntia diuina. ℊ ipa vo

D

lūtas est pricipiū cōicādi eēntiaz diuinā amori ꝓducto. ¶ Et si q̄ras a me de cōsistētia nature aliquo mō: dico ꝙ nō opz volūtati vt est pricipiū cōicādi naturā aliq̄ mō spāli assistēdi ponere naturā coassistere. sic. n. natura posset eē pricipiū cōicādi naturā: ⁊ nō volūtas. nisi poneret aliq̄ ꝑfectō minor volūtatis q̄ nature. nl̄la ē aūt talis iperfectio: qꝛ simpl̄r ita est ꝑfecta volūtas infinita: sicut natura infinita.

Cōtra istd̄ arguitur tripl̄r qd̄ non ꝯpetit alicui siue qd̄ repugnat alicuiꝰ rōnē absolutā: nec sibi ꝯpetit si ē ifinitū. Alia rō q̄si ꝓbatio illiꝰ ꝓpositiōis. infinitū nō dat v̄tuti actiue rōnē alteriꝰ v̄tutis actiue: sz dat sibi intēsionē ⁊ i se ⁊ i actiōe sua iūgat̄ minor: rōni volūtatis vt tale principiū actiuū nō ꝯuenit siue repugnat sibi cōicare naturā. ḡ ⁊c.

¶ Itē tertio vñ volūtas hz infinitatē: si ex se: igr̄ vbiq̄: qd̄ est falsuz: sicut i creatura. si ab eēntia. ḡ volūtas infinita est vt hñs assistētiā nāe siue eēntie qd̄ dicit alia opi. ¶ Itē arguo sic infinitas ē de se eiusdē rōnis i itell̄u ⁊ voluntate. ḡ nō ē formalis rō distinctaꝝ ꝓductionū: q̄ hñt distigui ex pricipijs formalibꝰ. ¶ Ad pmū si ꝓ medio accipiat̄ repugnātia. maior ē v̄a. ⁊ minor falsa. nā ista rō volūtatꝭ trāscēdēs q̄ abstrahit a finita ⁊ i finita nō ē rō repugnātie sz limitatio supueniēs illi: si accipit̄ ꝓ medio ñ cōueniētia dico ꝙ pncipio actio ifinito ñ ꝯpetit actio nisi ifinita tal̄: q̄lis trāscēdēs cōpetit trāscēdēti. nūc aūt volūtati trāscēdēti ꝯuēit trāscēdēt̄ sic vell: sic ⁊ ꝓducere velle. igr̄ ifinite volūtati ꝯpetit ꝓducere ifinitū velle: nō ꝑ se. sz cōcomitāt̄ ifinitū velle ē d̄itas finitū āt velle āgeli nō ē eē āgeli.

¶ Ad minorē dico ꝙ cōicare naturā ñ ē actio trāscēdens volūtatis i cōi: sz ꝓducere velle sibi ꝓportionatū ⁊ obo. iō ifinita volūtas ifinitū ꝓducit ⁊ ex ꝯñti nāz.

¶ Ad alid̄ ptz di. 8. a q̄ qꝛ ab eēntia fundamētalit̄ ⁊ ex se formaliter. itaq̄ cōcedo eēntiā reqri vt fundamētū ēt vt realr̄ idē: sz illd̄ i suo signo nature i quo ē formaliter ifinitū est pncipiū quo p̄cisuz cū obo sicut operādi sic ꝓducendi. ¶ Ad tertiū dico ꝙ duo i actu. s. libertas ⁊ ifinitas q̄ ē modus itrisecꝰ termini hñt duo alia corrñdētia i termio quo siue pncipio quo. q̄re i vltia coll̄. parif. vñ nō dico ifinitatē eē formalez rōnē respcū spirādi: sz volūtatē infinitā: nec i hoc duo pncipia formalia: qꝛ ifinitū ē modus itrinsecus. ¶ Alr̄ p̄t dici ꝙ volūtas vñ volūtas om̄ino simplex hoc est nō ꝯponibil̄ nature cuiꝰ ē potentia nec actu suo. nā ex hoc seq̄t̄ ꝙ est ꝓductia actꝰ qꝛ ꝯpetit sibi vt est volūtas. ⁊ vltra actꝰ ē idē nature ⁊ hoc vnū simpl̄r oino. ḡ cōicatia nature ¶ Ad scd̄z dubiū d̄ necessitate pz ꝑ idē qꝛ pncipiū ꝓductiuū p̄t dare ꝓducto oēz ꝑfectionē q̄ sibi nō repugnat. volūtas infinita ē pricipiū ꝓducendi ꝑfectū. igr̄ pōt dare ꝓducto suo ꝑfectionē sibi ꝯpetētē ñ āt repugnat sibi necessitas. imo ꝯuenit necessario sibi: qꝛ nullū ifinitum pōt eē possibile ñ necessariū. igr̄ istud principiū qd̄ est volūtas infinita erit sufficiēs principiū dādi necessitatē huic ꝓducto. igit̄ dat̄ qꝛ nulli qd̄ nō est neccarium

q. 4.

Uid̄ d̄ his in additione i fra. H.

pōt dari necessitas ex se ⁊ vltra si est ꝑncipiū quo dat̄ necessitas ꝓducto igr̄ ⁊ ꝓductiōi. ꝓductū em̄ capit esse ꝓductiōe non pōt aūt aliq̄d capere esse necessariuz per productionem nō necessariam.

¶ Cōtra. Dilectio creature ē infinita i volūtate diuina ⁊ tn̄ cōtingēs. Et hoc hr̄ h̄ statiz primū ꝓbo ⁊c. ¶ Rn̄deo vt ibi nō vr̄ ⁊ hoc ex̄ illa dilectio ē necessaria sz nō necessario transit sup obiectū secūdariū a quo nō depēdet sz necessario si primū a quo q̄si depēdet est etiā realr̄ infinitum ex volūtate ⁊ obiecto prio. ¶ Cōtra. saltē vt trāsit sup ob̄m scd̄m ē ꝯtingēs. igr̄ sic nō erit infinita vl̄ ex opposito ꝯn̄tis. ¶ Rn̄deo nō necessario ē hui⁹ nec infinite est hui⁹ vt modus habitudis nō vtrobiq̄ vt modus actus finitatis habitudinē oppositā. Cōtra vt trāsit ē ꝯtingēs. negat̄ qr̄ isti actui sub alio mō vel habitudie inest necessitas licz habitudo sit cōtingens. Sed si hoc intelligit̄ in antecedente ꝯn̄ter dicatur.

¶ Istud argumentū q̄si a posteriori vr̄ cōcludere necessitatē productionis ex necessitate ꝓducti. ¶ Sz q̄rit̄ rō a priori: siue cā. q̄d sit ꝑ qd̄ volūtas ista dat necessitatē isti ꝓductiōi? ¶ Rn̄deo ꝙ nec volūtas infinita ex se sola dat necessitatē amori ꝓducto. ꝯparādo ipsaz ad qd̄cūq̄ obiectū: nec solū ob̄m amatū. qd̄ ē finis: cōparatū ad quācūq̄ volūtatē dat necessitatē actui volendi vel ꝓductioni amoris. ¶ Primū ꝓbo. qr̄ voluntas nō ē ꝑncipiū necessariū ꝓducēdi aliquē amorē alicui⁹ ob̄i: nisi sit necessariū principiū amandi illud ob̄m. volūtas āt infinita nō est necessariū ꝑncipiū amādi ob̄z finitū: qr̄ tūc deus necessario amaret quālibet creaturā: immo ⁊ oē amabile. ꝯ nec est necessariū ꝑncipiuz ꝓducendi amorē suū cōparādo illud ad qd̄cunq̄ obiectuz.

Cōtra Idez est ꝑncipiū ꝓducēdi ⁊ necessario ꝓducēdi. igr̄ si infinitas volūtatis vel magꝭ volūtas infinita nō est ex se necessariū ꝑncipiū ꝓducendi. igr̄ nec absolute producendi nec cōicādi naturaz: qr̄ ipsa nō p̄t cōicari nisi necessario igit̄ ⁊ in solutiōe qōnis ⁊ in solutione primi dubij: ita opz exprimere de ob̄o sicut h̄ in solutiōe scd̄i dubij. ¶ Cōfirmat̄. qr̄ volūtas etiā infinita nō est principiū ꝓducēdi amorē obiecti infiniti: alioq̄n vel erūt multi spūs sctūs vel vnus erit amor ꝓductiuus oīs creature qd̄ negas: qr̄ tūc necessario amarent̄. Concedo ꝯ ꝙ rō ad ꝑncipalē solutionez hic: ⁊ silis de ꝟbo q̄tū ad intellectū: ⁊ oīa illa q̄ ponunt̄. s. di. 2. q. 6. nō concludūt nisi accipiēdo cuz volūtate h̄ ⁊ cū intellu: ibi principiū cōproductiuū. s. ob̄m: sine q̄ non ꝓducit: sicut nec operat̄. ¶ Silr̄ dicat̄ ad illud: ꝙ voluntas nō est ꝑncipiū ꝓducēdi: nisi vt hn̄s sibi ob̄m pn̄s: qd̄ est sibi cōprincipiū ꝓducēdi: ⁊ nō p̄t eē principiū hn̄s qd̄cūq̄ ob̄m: sed p̄cise vt hn̄s ob̄m ꝑmū sibi pn̄s: ⁊ cū illo: ⁊ hoc vel qr̄ an̄ pn̄tiam obiecti scd̄i hz ꝓductionē adeq̄taz: qr̄ cū prio obiecto: vltra aūt adequatā nō p̄t in aliā. vel scd̄o qr̄ ꝑncipiū infinitū nō req̄rit aliqd̄ finitū cū cōproduçēs ob̄m secūdariū ē finitū. vel tertio qr̄ ꝑncipiū necessario ꝓductiuū nō hz cōproductiuū illud ad qd̄ nō hz habitudinē necessariā. volūtas

Additio doctrinalis ⁊ copiosa subtiliū dubiorū.

dei nō necessario respicit obz se
cūdariū. vel q̄rto qz in istis gn̄a
le suppositū vnū est: ꝙ volūtas ē
principiū ꝓducēdi necessario re
quirēs obm cōproductiuū sicut
intell's. vn̄ dcm̄ ē di. 2. ꝙ memo=
ria ꝑfecta: q̄ ē ꝑncipiū ꝯpletū di
cēdi est intell's hn̄s obm actu in
telligibile sibi pn̄s. ita voluntas
ꝑfecta ē volūtas hn̄s obz diligi
bile sibi pn̄s: vel actu pn̄tatuz ꝑ
intelligētiā. Scdz qd dr de dr̄ia
primi obi ꝙ ipz ē cōproductiuū
hoc dubiū est tā de intell'u q̄ de
volūtate. nec aliq̄ cā q̄ assignat
vr̄ sufficere. pr̄ia: nō. qz aut itelli
git adeq̄ta extēsiue: ⁊ petit ꝑn.
aut itēsiue: ⁊ falsa ē ista. vltra āt
⁊c. sicut pz i opatiōe: qz vltra sic
adequatā opationē q̄ ē circa pri
mū obm: pōt in opationē circa
scdm. nec scda vz: qz volo ꝙ obz
scdz nō sit cōproductiuū: sz ꝑnci
piū sit cōproductiuū: nō tm̄ noti
tie sui q̄ ē sibi pn̄s formal'r. sz ob
iecti scdi: qd ē i ipsa pn̄s v̄tual'r.
3 ita ꝙ sicut memoria diuina cōti
net ꝑcise obm primū formal'r: ⁊
scdm nō ē in memoria: nisi v̄tua
liter: qz in prio. ⁊ tn̄ memoria est
rō itelligētie opādi circa vtrūq̄
ita est rō ꝓducēdi notitiā decla
ratiuā vtriusq̄: nō q̄dez ꝓcedē=
tem de vtroq̄ sz de infinito tm̄:
tn̄ declarātē vtrūq̄ obm. s. obm
qd ē pn̄s formal'r qd hz i se scdz
virtual'r: ita de spiratiōe. ¶ Itē
hec volūtas in pr̄ia ꝓductiōe nō
req̄rit cōproductiuuū nisi infini
tuz: vn̄ ꝓbat impfectio ei⁹: si in
scda ꝓductiōe req̄reret ꝯprodu
ctiuū finitū. Rn̄deo lz qn̄ coagit
creature: nūq̄ illā necessario re=
quirit: sz eēt tūc impfecta princi
piatio: sz pr̄ia sic instat ꝙ solum
primū obm est ꝯproductiuū du
plicis v̄bi vel amoris. scda non
ꝓbat: qz sic vt voluntas operat
circa obiectū ad qd cōtingenter
se hz: tn̄ respectu illi⁹ opinionis
q̄si est principiū solūmō primuz
obiectū: qd cōtingenter respicit
scdm: q̄re nō pōt ita esse in ꝓdu
ctiōe. ¶ Itē de v̄bo nō ꝯcludit.
¶ Itē cōplacētia est necessaria.
¶ Nota in quocūq̄ ē principiū
ꝓductiuū ⁊ nō impendibile nec
depēdens aliūde pōt illo ꝓdu=
cere terminū: nisi termino repu
gnet ab ipso ꝓduci. ¶ Itē in q̄=
cūq̄ est ꝑncipiū ꝓductiuū prius
q̄ terminus producat: ⁊ non re
pugnat termino ꝓduci: ab ipso
est ꝓducibilis. ⁊ sil'r nō pōt ab
ipso produci. si nō ē in ipso pri⁹
q̄ terminus ꝓducat. vtraq̄ ista
ruz maior vr̄ imediata: quarum
prima ē: in quocūq̄ est ꝑncipiū
ꝓductiuū ꝑfectū prius q̄ termi
nus ꝓducat. illud pōt tali ꝑnci
pio terminuz producere: maior
scda in quocūq̄ nō est ꝑncipiuz
prius q̄ terminus producat. il=
lud nō pōt producere terminū.
Si sil'. iō v̄bū nō dicit se. Si po=
sterius: iō spūs sctūs nō generat
vtraq̄ inq̄ istaruz vr̄ esse maior
imediata. vtraq̄ etiā minor vr̄
imediata. vltra sit pr̄ia cōclusio
ꝓ ma. minor ē talis: memoria ꝑ
fecta est ꝑfectū ꝑncipiū ꝓducti
uum notitie declaratiue obi taz
relucētis formal'r i memoria: q̄
virtual'r in illo obo formali. igr̄
hn̄s memoriā ꝑfectā ꝑt ꝓduce=
re notitiā siue hui⁹: siue illius. si
pri⁹ hēat q̄ alteri⁹ notitiā sic ꝓ
ductā sil'r syllogizo de volūtate
ꝑfecta ⁊ dilectiōe. terti⁹ syllogis
mus: qz duo ꝑmi cōputant pro
vno: ⁊ duo scdi ꝓ vno. fiat sic. sit
ꝯcl'o ꝓ maiori: sit minor h̄: tota

trinitas hz memoriã pfectã pri⁹ q̃ notitia declaratiua creature
disti. j. sit producta: ex pria. q. scdi. qr in prio instãti nature cõpleť tota origo simplr psonarũ: ⁊ notitia creature i scdo instãti nature. g̃ tota trinitas pducit notitiã declaratiuã obiecti scdarij. cõsilr de volũtate ⁊ amore: ꝯñs vr̃ falsum. qr vel pducit in q̃libet psona: ⁊ tũc i pr̃e erit pductũ aliq̃d vel indeterminat̃ pductis: quorũ pductionib⁹ ꝯspirat istas pductiões. puta notitiã creature i filio: ⁊ dilectionẽ in spũ sctõ. ẽt filiꝰ pduceret aliq̃d i se: ⁊. s. s. aliq̃d i se itaq̃ vitãdo cõcl'onẽ illatã: aliq̃ triũ minoꝝ negãda ẽ. si pria neget de pri⁹ natura. qr illa stat in eodẽ gradu originis. vbi tñ nõ ẽ pductio vel gloseť q̃ v̄ba est: si pri⁹ q̃ termin⁹ p̃mus pducibilis pducať. sit principiũ pductiuũ in isto: nõ si pri⁹ q̃ scds ⁊ rõ est: qr secũdus termin⁹ est i eodẽ gradu originis cũ primo. vtraq̃ rñsio vr̃ eadẽ. saltẽ ꝯceditur v̄bũ eẽ creature notitiã declaratiuã. ⁊ spm̃ scm̃ eẽ dilectionẽ creature. lz nõ a trinitate produci: ꝯ dist. 18. de dono. ⁊. 27. de v̄bo. si neget scda minor de obo scdario: tunc difficultas redit h̃ tacta. s̃. ¶ Si dicať vt supra tũc opz alr dicere de volũtate q̃ de memoria: qr volũtati p intelligẽtiã repñtať actualr obz scdariũ. ¶ Rñdeo nõ hz ex se rõnez diligibilis sicut p̃mũ obm. tertia minor non hz vim nisi de pri⁹: sicut pria minor: pz em̃ q̃ nõ est v̄ba de prius origine. de natura ãt ẽ dubiũ: si tm̃ est dr̃ia rõnis inter pductionẽ v̄bi declarantẽ primũ obm ⁊ declarãtẽ scdz: qr dr̃ia rõnis ñ ẽ p ordie nature sufficiẽs.

k ⁊ eẽ subtilissima speculatio doc. solertiaz requirens.

¶ Nota q̃ illud qd dr ibi supra s. in q̃cũq̃ est p̃ncipiũ pductiuũ ⁊c. Si accipiť pri⁹ duratione: pz minor falsa. si natura: dubiũ ẽ ⁊ ad aliud ppositu. si origine nõ facit difficultatẽ ad propositu. Qd minor scdi syllogismi nõ est nisi de p̃ori natura: pz. Sz accipiẽdo minorẽ primã tm̃ de p̃ori origine vr̃ petere: qr minor ẽ eadez cũ cõcl'one. ¶ Istud de pri⁹ nõ cogit h̃: sicut dictũ ẽ. s̃. vz. di. 5. de filio. ¶ Nota p trib⁹ syllogismis superi⁹ positis: qr lz minor p̃mi neget de p̃ori alio q̃ originis i diuinis. ⁊ p hoc vr̃ excludi oĩs via arguendi de q̃s ⁊ q̃: qr pri⁹ origine ẽ idẽ cuz ꝯcl'one tũc p̃dicta. adhuc tñ restat difficultas de p̃ncipio pductiuo: q̃ tãgitur supra. vz de obiecto scdario: qr vel maior cui oĩno inniteris i q̃õne de productiõib⁹: erit falsa vel difficile est: q̃ nõ extẽdať ad scdariũ obm. ꝯcesso v̄bo q̃ nõ extendať ad illud: perit illa. q. prie di. 2. de creatura in eẽ intelligibili q̃ sit a tota trinitate: qr a q̃ ẽ pductiue notitia creature: ab ipso ẽ creata: vt intellecta: perit de rel'one obi secũdarij ad scire. 35. de ideis: ⁊ perit de rõne v̄bi ⁊ spũs scti ad creaturas. di. 18. vel 27. primi. perit q̃. s. s. nõ sit necessario amor creature: ⁊ opz dicere q̃ sit necessario cõplacẽtie lz nõ volitio existẽdi: ⁊ tũc perit illud. s. di. 8. ꝯ phos de necessitate creature. ⁊ redit illud Hẽ. ibi de ꝯplacẽtia. stat em̃ argumẽtũ p̃mũ. q. 1. 2. nõ vz idẽ de respectu primi obi: q̃ spũs scũs nõ ita libere amat creaturã: vt pr̃: qr ex pductiõe ẽ amor: nec v̄bũ v̄tute memorie: vt i ip̃o intelliget: sz vt in pr̃e. ¶ Ad ista. prio ad maio-

rez. p̄ncipiū qđ ex rōne sui natū
2 ē exire pri⁹ i actū realr ꝓducēdi
in subsistētia reali: ꝯcludit suuz
cōproductiuū eē pri⁹ origine. i.
sine q̄ nō ali⁹. ⁊ ex hoc ꝯcludit q̄
ab ipso ē alius: ita de spū scō: qđ
est a pr̄e ⁊ filio di. 11. silr ꝓductū
qđ natū ē i reali subsistētia pri⁹
ꝓduci alio: ē sine q̄ nō ē aliđ. igr̄
a q̄ aliud: sic tres ꝑsone ad crea=
turas in eē ex̄. Cōcedo igr̄ q̄ na
tura accepta in subsistētia reali
vt hz oia qualēcūqz ordinē i ipa
hn̄tia: est realr ꝓductiua ꝑsone
scđe sil accepte: sz oia in ipsa: tn̄
i vtraqz ē distinguere q̄d primū
ē in ipsa q̄. s. ꝑsona diuina ē: ⁊ q̄d
q̄si aduētitiū ꝑsone: q̄si iā. ꝯstitu
te: q̄le est oē cōparās ad obz ꝑm
b: ꝯcedo ⁊. c. silr nisi q̄ iuxta p̄di
cta in. a. tres i esse simplr ꝑsone
diuine p̄cedūt ordine nature: et
intellectionez creature: ⁊ ꝑ ꝯn̄s
creaturā in eē itelligibili. hoc q̄
dē an̄s ē verꝝ ibi di. 1. 2. sz negat
ꝯn̄s. igr̄ creature ꝓducunt a tri
nitate i eē intellecto. rō negatio
nis est ista: qr sicut opatio circa
obm scđm nō p̄t esse alia realr a
q̄cūqz. hoc ē realr vel subsistent
ab opatiōe circa obm primū: ita
nec ꝓductio circa istud: a ꝓdu=
ctiōe circa illud: ḡ nō pōt eē alte
rius sic vel sic realr ꝓducti: ḡ so
lus pr̄ dicit ꝟbū creature sicut ⁊
ꝟbū essentie sue. ¶ Cōfirmat qr
sicut hoc principiuz opatiuū hz
vnā opationē adequatā sibi: nō
tm̄ intēsiue: sz extēsiue hoc ē cir
ca oia q̄ virtualr sunt in ipsa: ita
inq̄ntū est productiuū hz vnā ꝓ=
ductionē adequatā vtroqz mō:
qr neutrū repugnat vni ꝓducto.
¶ Cōfirmat etiā qr notitia siue
vt opatio: siue vt ꝓductiua: nō
pōt esse nisi eiusdē termini p̄mi
alioq̄n nō nisi vt scđarioꝝ. ḡ nl'a
pōt esse productiua q̄ sit imedia
ta alicui⁹ obiecti primi vt termi
ni. silr ꝯcedēdo. b. nō perit. c. qr
productio obi scđi in eē cognito
nō est terminus realis sicut nec
terminus accipit esse reale. ḡ est
productio diminuta: sicut ꝓdu
ctū ē ens diminutū: talis produ
ctio p̄t eē: q̄ nō est ꝓductio sz q̄si
productio hui⁹ est cognitio. ḡ pr̄
i se ꝑ cognitionē. in. q̄ est ꝟtualr
obm scđm q̄si producit i se obm
illud dū actu cognoscit: ⁊ cōicās
cognitionē cōicat se: vt q̄si pro=
ducentē idē obiectū: qr posteri⁹
est persona cui cōicat. ḡ trinitas
quasi producit obiectū ⁊ ita ꝓ=
ducit in esse cognito: qr i illo ꝓ=
duci est q̄si produci: lz solus pr̄
realr producat in filio ex vi gn̄a
tionis: ⁊ pr̄ ⁊ filius in spm̄ sctm̄
cōicāt cognitionē hui⁹ obiecti: q̄
cognitio in oībus q̄si cōicata est
productio: deinde productio di
minuta. ¶ Alr plani⁹ cognitio
nē esse obi scđi est ip̄m ꝓducere
in eē cognito: sicut ipsam eē obi
primi est eē eius q̄si producētis
cognitionē: qr primū obz q̄si p̄=
supponit: ⁊ scđm q̄si producit ꝑ
hoc in actu: qr cognitio est ei⁹. ḡ
realr cōicans cognitionē: vt obi
scđarij realr cōicat illā: vt ꝓdu=
centē obm scđariū productione
q̄ ibi p̄t esse: q̄ nō ē nisi diminuta
siue pr̄: siue trinitas ꝓducat ob
iectū i eē cognito: nō perit. disti.
35. qr idea est obm scđariū: siue
productū sic vel sic: vel nō pro=
ductū: sz q̄si. ¶ Et si aliq̄s dicat
ideā: sic nō referri realr ad scire
dei: qr idea sic nihil ē: pari rōne
nec ecōuerso scir̄ hz aliquā relo
nē rōis ad obm scđz: qr oino ni=
hil: qr sicut nec fundat: ita nec

Vide dis. 36. huius

in hoc Fran. in conflatu.

di.42. Ꝯdicit doct.

terminat aliquā relonē. Nō pe-
rit.c.qꝛ vndecūqꝫ producit vel
quasi ꝓducit obm scdm: psona
diuina pfectū esse hꝫ ꝯparādo
intellm ⁊ volūtatatē ad obm p̄
mū: tn̄ ꝯcedo q̄ verbū q̄si ex ꝓ-
ductione scdaria ē notitia crea
ture ꝓducta realr. sicut pat q̄si
scdario ē notitia eiꝰ iproducta:
⁊ita necessario filiꝰ sicut pr̄ ē no
titia eiꝰ: sꝫ ista relo nec cū i gn̄a-
tione ꝯstituit pr̄em nec cū gn̄a
tione filiū de hoc.f.vel pōt dici
de ꝯplacētia inquātū illd oñsuꝫ
oñdit hr̄e bōitatē pticipatā a p̄
mo. vl alr sic psona pr̄is necessa
rio hꝫ opationē volūtatꝫ q̄ opa
tio est alicuiꝰ obi necessario ali
cuiꝰ ꝯtingent ita ꝓducit q̄si opa
tionē subsistētē q̄ necessario ꝓ
ducta ē alicuiꝰ necessario alicu
ius ꝯtingent ⁊ sicut n̄ sequit vo
litio creature ē eadē psone pr̄is
igr̄ pr̄ necessario hꝫ volitionem
creature sꝫ tm̄mō seqt. ḡ hꝫ vo
litionē necessario q̄ ē creature:
ita n̄ seqt pr̄ necessario spirat vo
litionē creature i sensu cōi: lꝫ ne
cessario spiret volitionē q̄ ē crea
ture. ¶ Scdm ꝓbatū est de frui.
di.1.q̄ volūtas ex rōne volūtatꝫ
in cōi nō necessario tendit i finē.
¶ Et si respondeas q̄ voluntas
pōt ꝯsiderari vt volūtas vl vt na
tura ꝯparādo ad finē: vl ad ea q̄
sunt ad finē: vt ꝯpat ad ea q̄ sunt
ad finē ē volūtas: vt aūt cōparat
ad finē ē natura: ⁊ sic est mera ne
cessitas. ¶ Istd iprobat ex aucto
ritate ⁊ rōne. Rōne qꝛ nō sūt eius
dē potētie actiue oppositi modi
agēdi: ⁊ marie isti naturalr ⁊ libe
re q̄ p̄mo distinguūt potētiā acti
uā: qꝛ li volūtas ꝯparat ad finez
p modū nature: ⁊ ad entia ad fi-
nē p modū libertatis: ipsa n̄ erit
potētia actiua vna respectu isto
rū: ⁊ tūc nulla potētia erit q̄ eli-
gat ens ad finē pp finē. nlla em̄
potētia eligit hoc pp illd nisi ve
lit vtrūqꝫ extremū: sicut nulla po
tētia cognitia ꝯclonē pp p̄ncipiū
nisi eadē cognoscat p̄ncipia ⁊ cō
clusiones sicut arguit phs. 2. de
aia. d sensu cōi. Auctoritas ē Au
gu. i ench.c.73. ⁊ ponit a magro
li.2.di.25.c.5. neqꝫ ei culpāda ē
volūtas aut volūtas n̄ ē aut libe
ra dicēda nō ē q̄ bti sic esse volu-
mus vt eē miseri nō solū nolimꝰ
sꝫ neq̄qꝫ velle possimꝰ. vult igr̄ di
cere q̄ volūtas illa qua volumꝰ
btitudinē ē libera. sꝫ nullū finem
magis necessario respicit volūtas
q̄ꝫ btitudinē i cōi. igr̄ nullū finez
necessario respicit. ¶ Itē ista rō
poneret spm̄.s. spirari nō libere
sꝫ p modū nature qꝛ eiꝰ p̄ncipiuꝫ
eēt volūtas nō vt libera sꝫ vt na-
tura. ¶ Itaqꝫ dico qd necessitas
huiꝰ productionis amoris adeq̄-
ti sicut ⁊ necessitas dilectiōis q̄
formalr hn̄s volūtatē diligit ē ex
ifinitate volūtatis ⁊ ex infinitate
bonitatis obi qꝛ neutrū sine alte
ro sufficit ad necessitatē. Ista āt
duo sufficiūt hoc mō qꝛ volūtas
ifinita n̄ pt n̄ eē recta. nec pt n̄ eē
i actu recto qꝛ tūc eēt potētialis
igit necessario est in actu recto.
Nō aūt oē velle ē p̄cise rectū qꝛ ē
ab illa volūtate recta solū q̄si ni
hil sit volēdū ex se: sꝫ tm̄ qꝛ ē vo-
litū ab illa volūtate recta. essen-
tia.n. diuina q̄ est p̄mū obm illiꝰ
volūtatis ē ex se volēda. Igr̄ vo-
lūtas illa de necessitate ē in actu
recte volēdi illd obiectū qd ē ex
se recte volēdū. ⁊ sicut ex necessi
tate ē p̄ncipiū volēdi ita ex necessi
tate ē p̄ncipiū ꝓducēdi amorē illiꝰ
¶ Et tūc dico q̄ nec sola volūtas
infinita

T. c. 146.

N

infinita p̄cise ñ deteriando ob̄m cuius sit nec solū bonū itinitū ñ de
O termiando quā volūtatē respiciat vt ē ob̄m est totalis cā necessario diligēdi nec etiā necessario ꝓducendi amorē adequatuz: sz infinita volūtas hñs tale ob̄m qd̄ ē ex se recte amandū ꝑfecte pñs ē rō necessario tā volēdi illud bonuz q̄ spirādi amorē illius boni. ⁊ talis volūtas hñs tale obiectū pñs est principiū cōicandi naturā diuinā qr principiū producēdi amorem infinitū productū. talis eniz amor ꝓductus proportionat taz potētie q̄ obiecto. Nō est aūt ita qñ volūtas infinita respicit bonū amabile finitū: qr lz ibi actus sit infinitus q̄tū est ex ꝑte voluntatis diuine: nō tñ est infinitus q̄tū est ex ꝑte obiecti. ¶ Sed vtrū voluntas infinita sit p̄ncipiū infinituz: non tm̄ amādi bonū infinitū sz finitū ⁊ producēdi amorē talis boni: ⁊ hoc vel eadē ꝓductiōe ꝑz rem: q̄ producit spūs sctūs: alia tñ ꝑm rōnez: vel oīno alia vel nulla: de hoc al's: qr similē hz difficultatē cū ꝓductione ꝟbi. vtrū intellectus diuinus sit principiū ꝓducēdi ꝟbuz eēntie diuine: vel ꝟbū alicuius alterius itelligibil'? ⁊ tūc vel ꝓductiōe eadē ꝑz rē cū ꝓdūctōe verbi diuini. alia tñ ꝑm rōnez: vel alia tam ꝑm rem q̄ ꝑm rationez.

Infra di. 27. ⁊ in q̄l. q. 14. ⁊ 15. sz in supradicta additione subtiliter est discussuz de hoc.

P

Ad tertiū dubiuz d̄r q̄ nā agit ꝑ impssionē: sicut intell's: nō volūtas.

Nō videtur q̄ volūtatez eē rectā sit coassumendū cū hoc qd̄ est ipsaz esse infinitā: q̄si aliud ex equo: qr tūc voluntas infinita nō eēt sufficiēs quo cōicādi naturā etiā hñs ob̄m pñs: sz volūtas infinita recta. ¶ Itē si rectitudo illa sit cōformitas ad rōnem rectā. ꝗ relatio erit p̄ncipiū productioctiōis spūs scti. saltē vt voluntas recta: sicut recta ē rō volendi. Iō sic volūtas infinita oīno nihil addēdo. ibi obiecto pñte necessario est in actu volēdi: ita q̄ ad nulluz actū volēdi est in potētia ꝯdictionis: qr tūc cōponibilis: ⁊ ipsa pro obiecto adequato hz infinitū volibile. ꝗ necessario actu vult illud ⁊ ita de productiōe vltra: sicut de necessaria operatione. ¶ Scdo probat ex rōne potētie: q̄ pōt hr̄e obiectū adequās capacitatē eius. igit vt infinitū: ⁊ nō vt cōtentum sub illo obiecto: qr tūc ab aliquo finito depēderet in operādo ⁊ ita vilesceret. ¶ Tertio probat ex rōne actus: qr volitio infinita nō depēdet a finito. ꝗ finitum nō est primū ob̄m eius: q̄cunq̄ volitio ibi possibilis ē infinita. ¶ Restat tertium dubiū vbi d̄r q̄ natura agit ꝑ impssionē sicut intell's: volūtas aūt nō. ¶ Cōtra hoc falsuz est ⁊ improbatū di. 2. ⁊. 5. ¶ Itē nō ad propositū: qr q̄rit de distinctione principij actiui in mō agēdi siue eliciēdi actionē siue i aliq̄d agat siue nō. ¶ Alia rñsio verbū ē formal'r notitia memorie volūtas eliciēs dat obiecto primū donū: qr amorē ⁊ in hoc se: nec ex ista rōe ē donū. vñ nec aliud sile obiecto pñtato: iō amor nō gignit: nec est imago. s. s. ita sicut filius: hoc q̄dem bñ verū est de imagine: sz nō saluat: quomō hec p̄ncipia elicere pñt diuersimode: quāuis ponat aliqua distinctio in terminis cōparatis ad pricipia in assimilari tm̄. ¶ Tertia via q̄ est necessitas vt actus tendit in ob̄m: nō tñ vt elicit a potētia: vel al'r. sicut in actu: q̄si iam vt elicito firmatur:

Sicut probat ari. 12. met. t. c. 51. d̄ intellectu.

Hē. vt supra.

nõ tñ vt quasi ꝑor actu elicit illũ. ¶ Cõtra ista arguit. ꝗ ex ꝑte ꝑncipij: vt q̃si ꝑcedit actũ: est necessitas ad eliciendũ: nec volũtas repugnat necessario: qꝛ volũtas ꝑfecta põt hr̃e cõditionẽ ꝑfecti ꝑncipij productiui. ¶ Itẽ ecõuerso necessitas non tollit libertatẽ: ꝑꝑ nũc dictũ. ¶ Itẽ necessario agere est ꝯditio modi operãdi. ꝗ nõ repugnat alteri diuidẽti principiũ actiuũ. sicut nec modus illi: cuiꝰ ẽ modus. Sicut ꝗ duplex ẽ principiũ. ita duplex ẽ necessitas conueniẽs: nec ẽ alia rõ distinctiõis nisi qꝛ hoc ẽ hoc. ꝗ ñ oĩs necessitas ẽ naturalis stricte accipiẽdo naturale qũo voluntas nõ est natura.

Ad argumenta

principalia. ¶ Ad primũ dico: ꝙ illa diffinitio nature ꝑbat ꝙ spũs sanctus nõ producit: vt silis ex vi ꝓductionis sue: ⁊ verũ est ꝙ nõ ẽ imago pr̃is: sicut filius: q̃ ex vi ꝓductionis sue ꝓcedit: vt silis pr̃i. ¶ Ad scdm rñsum est al's diffuse di. 2. q. 4. in illa qõne q̃ querebat vtrũ possent plures esse ꝓductiones in diuinis. ¶ Ad tertiũ dicenduꝫ ẽ sicut dictũ est dist. 2. q. de ꝓductiõibꝰ. ꝙ dr̃ie accidẽtales potẽtie. s. actiuũ ⁊ factiuum nõ sunt dr̃ie ꝓductiue potentie. gñaliter em̃ tali principio producit illud: cuius est tale ꝑncipiũ ꝓductiuũ. vel in eo in quo est: si natũ ẽ illud recipe: vel in alio: vel ĩ nullo si in nullo. qꝛ nihil natũ ẽ recipe: illud tunc ꝓducit ꝑ se subsistẽs si potẽtia ꝓductiua sit ꝑfecta respcũ subsistẽtis: ita est in ꝓposito volũtas: qua producẽs ꝓducit nec agit producendo in supposito: in quo est. nec facit ꝓducẽdo ĩ alio. sed producit terminũ ꝑ se stantẽ: vt ꝑsonam q̃ in nullo recipit subiectiue. ¶ Aliter est rñsuꝫ dist. 6. vbi dictum ẽ ꝙ productio nõ est intellectio formal'r: ⁊ qũo tũc intellectus põt esse principium: nõ tm̃ intelligendi. sed etiã dicendi. ¶ Ad vltimũ dicenduꝫ est: ꝙ necesse est ad actum amãdi: siue ad actũ amoris amatũ esse ꝑcognitum. hoc dicit beatus Aug. 15. de trini. c. 27. sed nõ opꝫ ipsam dilectionẽ esse precognitã. puta si offertur mihi aliqd̃ bonũ honestũ: nõ opꝫ ꝙ anteq̃ possem hr̃e illuꝫ actum amãdi circa illud ꝙ precognoscã illum actũ. Ita in proposito opꝫ essentiã diuinam: cuius amor spirat esse precognitã pr̃i ⁊ filio ad hoc vt spirent: sꝫ non opꝫ in isto instãti originis concedere spiritũ sctm̃: q̃ est amor spiratus esse ꝑcognitum patri ⁊ filio: lꝫ in instãti eternitatis sit tota trinitas nota cuilibꝫ ꝑsone in trinitate: qꝛ distinguendo inter instãtia originis non distinguit inter durationem ⁊ durationẽ: sed tantũ a quo quis sit. ¶ Aliter posset dici ꝙ in illo priori signo originis añq̃ intelligatur spũs sanctus spirari pr̃ ⁊ filius cognoscunt spirituꝫ sanctum: vt intuitiue: lꝫ nõ vt existentem in se: qꝛ cognoscũt essentiam diuinã q̃ est rõ cognoscendi intuitiue, qd̃cũq̃ obiectũ intelligibile sicut trinitas cognouit creaturaꝫ etiaꝫ intuitiue anteq̃ producat: qꝛ essentia sua: quã intuet: est rõ ꝑfectissime cognoscendi oĩa alia et ꝑ consequẽs est rõ cognoscẽdi intuitiue qd̃libet cognoscibile: lꝫ nullum existeret in se.

s. q. 4. 2. ꝑtis 2. dist. In solutiõe 3. q. 2. partis 2. dist.

Q

R

S

Hic dicẽdũ ẽ ⁊c. Distin. XI.

a. l. 7. idē hȝ. c. 10.

Jrca distictiōnē videamus. Quero duo. P̄ Puo vtrū spūsan⁹ctus ꝓcedat a pre et filio? Qō nō. Dam̄. li. 1. c. 8. A patre procedēt: et in filio quiescentē spm̄ sanctū dicimus. P̄ Itē. c. 11. Spiritū sanctū dicimus ex pre ex filio nō dicim⁹. Itē idē i epla de trisagio ad iordanū archimādritā i fi. P̄: et verbū: et spūs sanctus. et subdit: ex pre quidem filij aūt et nō ex filio sed spūs oris dei ¶ Itē p rōnē grecorū nihil tenēduz ē vt articulus fidei nisi qō cōtinet in euāgelio qō cōplete continet fidē aut saltē i scriptura noui testamēti. ȝ nō videt exp̄ssum in nouo testamēto q̄ spūs sctūs ꝓcedat a filio. ꝗ ⁊c. ¶ Item dilectio in nobis nō procedit a verbo q̄ notitia nō hȝ cālitatē respectu volitiōis. igr̄ filr nec i ꝓthotipo. ¶ Itē voluntas ponitur tertia pars imaginis. 15. de tri. c. vlti. igr̄ nō est principiū producēdi nec producū. ¶ Rñdeo dilectio vocat voluntas sed volūtas potēs tia ptinet ad parentē hȝ nō constituit parētē ſz quasi aduenit sicut scīa fecunditas in patre. B

¶ Itē spiratio passiua ē propria vni psone in diuinis. igr̄ ⁊ actiua pbatio ꝓprie. vtraq̄ cm̄ vr̄ eque pfecta: ⁊ eque incōmunicabilis. ¶ Cōtra. is symboloniceno. ex pre filioq̄ ꝓcedit. P̄ Et Athanasius dēt i symbolo. spūs scūs a pre ⁊ filio.

In ista q̄stione

dicuntur greci discordare a latinis vt videnī auctoritates Dam̄. sonare. sed de ista discordia dicit Lincoñ. in notula quadā sup̄ fine epl̄e de trisagio. q̄ smia grecorū est q̄ spūs. s. est spiritus filij: ſz nō procedēs a filio ſz a solo pre. p filiū tn̄ ⁊ vr̄ hec smia cōtraria nre q̄ dicim⁹. s. a patre ⁊ filio ꝓcedēt. ¶ Sz forte si duo sapientes vn⁹ grec⁹ ⁊ alter latin⁹ vter q̄ verus amator veritatis: ⁊ nō ꝓprie dictionis. vñ. ꝓpria est. de hac visa cōtrarietate disquirerēt pater retrtriq̄ tandem ipam cōtrarietatē non eē veraciter realē: sicut est vocalis. alioq̄n vel ipi greci: vel nos latini sum⁹ vere heretici. Sz quis audet hunc auctor⁹ z Johez s. Dam̄. ⁊ btōs. s. Basiliū. Greg. theolog⁹. Etc. Nazanzenū. Cyrillū ⁊ similes patres grecos arguere hereticos? Quis iterum argueret hereticos btm̄ Hie. Aug. ⁊ Amb. Hil. ⁊ cōsil'es latinos. verisīle igr̄ est: q̄ non subest dictus verbis Xrys cōtrarios. uz sctōrum smia discors. s. multipl'r em̄ bz. sicut hoc hum⁹: sic hoc et illo vel ab illo: qua multiplicitate forte itelleta ⁊ distincta. pateret cōtrarios verborum non discors sententia. Quicquid sit de eis et quo eccle sia catholica declarauit hoc esse tenēdum: sicut de sba fide: sicut ptz extra de sum. tri. ⁊ fide cath̄. c. firmiter. tenendū est: q̄ spūsan ctus procedat ab vtroq̄. ¶ Ad hoc ē rō talis. hñs principiū pfectum productiuuz. pius q̄z itelligat habere productum: pōt illo principio producere: qñ. s. principium est ita perfectum: q̄ nō depēdet a passiuo nec pōt p aliqd impedirī: sed filius hz volūtatē: q̄ē principiū. productiuū amoz̄ adequati: ⁊ hz cā: vt p̄intelligit. pducto actu volūtatis. ergo p̄t ea. p. ducere: igr̄ ⁊ ea. pduxit. pbo mio rē. gnatio ⁊ spiratio hñt aliquez ordinē inf̄ se: nta q̄ aliā mō gene- B

ratio est prius spiratiōe. in illo p̄o
ri cōicat genito oīs pfectio diui=
na: q̄ sibi nō repugnat: ⁊ ita volun
tas ergo hz tunc volūtatē vt prio
rē ꝓducto p actū volūtatis: qr ad
huc nō intelligit ꝓductio aliqua
facta p modū vel actū volūtatis.
¶ Assumptū ēt de ordine istaꝝ ꝓ
ductionū: lz videat esse manifestū
ex ordine potentiaꝝ. probat tn̄ p
C hoc. ꝙ qn̄ duo actus primi hn̄t or
dinē i aliq̄: si vterq; sit pfecte acti
uus. habebūt ēt ꝯsimile ordinē in
eliciēdo suos actꝰ addidi aūt pfe
cte actiuꝰ ad excludēdā formam
substātialē: ⁊ q̄litatē in icorrupti=
bilibꝰ: vbi lz forma substātialis sit
actiua ⁊ q̄litas silr: ⁊ forma substā
tialis sit p̄or q̄litate: tn̄ qualitas
hz actū suū priꝰ. sz hoc est ex imp
fectiōe actiuitatis forme substan
tialis. In pr̄e aūt intellꝰ ⁊ volun=
tas sunt pfecte principia actiua: ⁊
hn̄t ordinē quēdā: qr fecūditas in
tellꝰ cōstituit ip̄m patrē: nō aūt fe
cunditas voluntatis. ḡ ista fecūdi
tas intellꝰ aliquo modo priꝰ ha=
bebit actum suum: q̄ fecunditas
voluntatis actum suum.
¶ Probāt alij istū ordinem ꝓdu
Hē. q̄l. ctionis ad ꝓductionē p hoc: ꝙ si
C. q. 1. cut se hz itelligere ad velle: ita di=
cere ad spirare. ¶ Sz ista ꝓbatio
vr̄ deficere. velle em̄ p̄supponit i
telligere: qr p illd̄ intelligere ob=
iectū illd̄ circa qd̄ dicit esse dile=
ctio: est sufficiēter p̄sens: ⁊ absq;
illa itellectiōe nō esset sufficienter
pn̄s voluntati: vt posset velle. sz p
actū dicēdi nō est pn̄s volūtati p̄=
cise obiectū: cuiꝰ amor spirat: qr
si pr̄ volūtate spirat: in eo tn̄ non
habet obiectū presens formalr p
notitiā genitā: qr nihil nouit no=
titia genita: vt dicit Au. 13. de tri.
sz itellectiōe sibi ingenita hz ob=
iectū sibi p̄sens ⁊ ista ē notitia: q̄ p̄
supponit actui spirādi. ergo non
est similis necessitas: ꝙ genera=
tio p̄supponat spirationi: sicut ꝙ
intellectio presupponat volitiōi.
¶ Cōcedo ꝙ instātia bn̄ ꝓbat ꝙ
nō est similis necessitas: sz inter itel
lectionē ⁊ volitionē ē ordo ꝓpter
duo. ¶ Unū est ꝓpter p̄sentiaz iā
dictā. ¶ Aliud est ꝓpter istaꝝ po=
tētiaꝝ ordinē in operādo: qr iste
potētie tales sunt: ꝙ vna est natu
ralr ordinata priꝰ operari q̄ alia
pria rō nō est rō p̄oritatis genera
tiōis ad spirationē: sed scd̄a. sicut
em̄ inquātū sunt potētie opatiue
est aliq̄s ordo inter opatiōes ea
rū ita iq̄tū sūt potētie ꝓductiue
ē aliquis ordo ꝓductiōis eaꝝ: lz
nō sit ordo necessitatis ꝓpter pre
sentiā obiecti talē habēdā. Exem
plū huiꝰ est. si in igne calor ⁊ sicci exēplū notabile.
tas sint cāe vl potētie actiue: nate
tn̄ ordinate elicere actꝰ suos: ita
ꝙ siccitas nō possit desiccare: nisi
calor priꝰ calefaciat: ista necessi=
tas ordinis nō est: qr p calefactio
nē sit obiectū desiccabile p̄sens sic
co: vt desiccet: sz ꝓpter naturam
istaꝝ potētiaꝝ actiuaꝝ. ⁊ si in illo
priori in q̄ calidū calore calefacit
cōicaret calefacto: vel ꝓduceret
in calefacto: nō tn̄ calorē: sz ēt sic
citatē quā habuit calefactū eadē
siccitate desiccaret cū calefaciēte
qr in illo instāti nature, in quo est
desiccatio: vna siccitas est in cale
faciēte ⁊ calefacto. Ita intelligē=
dum est hic ꝙ in illo signo origi=
nis in quo pater ꝓducit actū vo=
luntatis principiū productiuum
idē est in patre ⁊ filio. ⁊ ideo filius
eadem productione producit spi
ritum sanctum cum patre.

Ad auctoritates

Dam̄. vr̄ posse rn̄deri p notulā illā in Line. de q̄ dictū ē. P Pria tn̄ auctoritas ei⁹ posset exponi. si loquat̄ de volūtate: ⁊ nō de spū sctō qr tūc posset dici q̄ volūtas q̄ ē p̄ncipiū spirādi: ida est a pr̄e in filiū: qr pr̄ cōicat eā filio: ⁊ q̄escit i filio. hoc ē nō vlteri⁹ cōicat̄ sua rō p̄ncipij fecūdi. lz eadē volūtas cōicet̄ spūi sancto in se. sed littera Dam̄. ibidem videtur loqui de persona spiritus sancti. ⁊ non de voluntate qua spiratur.

D

¶ Ad rōnē illā d̄ euāgelio dico q̄ xp̄m descēdisse ad iferna nō docetur i euāgelio. ⁊ tn̄ tenēdū ē. sicut articul⁹ fidei. qr ponit̄ in symbolo apl̄or. ita mlta aliad̄ sacr̄is ecclesie nō sunt exp̄ssa i euāgelio. ⁊ tn̄ eccl̄ia tz illa eē tradita certitudinalit̄ ab apl̄is. ⁊ p̄iculosuz essz errare circa illa q̄ nō tm̄ ab apl̄is descendūt p̄scripta. sz ēt q̄ p ꝯsuetudinē vl̄is ecclesie tenēda sunt. nec christus in euāgelio docuit oīa p̄tinētia ad dispēsationē sacr̄or. dixit ei discipl̄is suis in Joāne. Adhuc habeo mlta vobis dicere. sz nō potestis portare mō cū aūt venerit ille spūs v̄itatis. docebit vos oēm veritatē. multa igr̄ docuit eos. s. s. q̄ nō sunt scripta in euāgelio. ⁊ illa multa q̄dā p scripturā. quedaz p consuetudinē tradiderūt. similiter diuersa symbola diuersis tp̄ibus sunt edita ꝯtra diuersas hereses d̄ nouo oriētes. qr qn̄ insurgebat noua heresis necessariū erat d̄clarare v̄itatē ꝯ quā erat illa heresis. q̄ veritas ⁊ si prius erat de fide nō tn̄ erat p̄ustm̄ d̄clarata. sic̄ tūc ꝯtra errorē illor. q̄ eā negabant.

Ca. 16.

E

¶ Ad alid̄ d̄ v̄bo nr̄o dico q̄ illd̄ imp̄fectiōis ē i imagine creata. qr v̄bo nō cōicat̄ eadē natura cū mēte ⁊ iō nec libertas formalr̄. verbo aūt diuino cōicat̄ natura p̄r̄is ⁊ eadē volūtas cū pr̄e. ⁊ iō hz eā vt fecundā respectu p̄ductiōis. s. s. qr intelligitur ordine originis prehabere illam anteqūz. s. s. spiretur.

¶ Ad vltimū dico q̄ nō sequit̄. qr nō pōt natura diuina pluribꝰ p̄ductiōibꝰ haberi in vna p̄sona sicut patebit in sequēti. q. qr vtraq̄z p̄ductione haberet naturā. ⁊ neutra haberet tn̄ vna p̄sona pōt pluribꝰ productiōibꝰ cōicare naturā ⁊ plures p̄sone p̄nt vna p̄ductiōe p̄ducere personē. ⁊ ideo si passiua sit tantum in vno. non sequit̄ q̄ etiā actiua sit tantum in vno.

F

Questio. II.

Secūdo vtr̄ si spiritꝰ sanctus nō procederet a filio: posset stare distinctio realis ipsi⁹ a filio. quod non. quia secundum Boetium de tri. essentia cōstinet vnitatem. relatio multiplicat trinitatem. ergo nulla p̄sona distinguitur ab alia. nisi que refert̄ relatiue ad illam. sed si spiritus sanctus non procederet a filio non posset stare distinctio realis ad ipsum. qr nō referret̄ ad ipsum. igit̄ ⁊c. ¶ Preterea Aug. 2. de ciui. c. 10. Sed ideo simplex dicit̄ supple deus. quoniā qd̄ hz. hoc est excepto q̄ relatiue queq̄z persona ad alterā d̄r. sicut pater hz filiū. ⁊ nō est filius. spiritꝰ sanctꝰ igitur si nō procederet a filio. esset filiꝰ. qr tūc nō relatiue diceret̄ ad eū. ¶ Contra q̄nto de tri. ca. 14. vel. 32. apparet q̄ spiritꝰ sanctꝰ nō est filiꝰ ⁊ si exeat a patre. quia exit nō q̄sio natus. sed quomodo datus.

lib. 1. c. 12.

goffre. q̄l. q. 4

Hic d̄r q̄ qd̄ nulla est: qr positio includēs in

cōpossibilia nō potest poni nec sustineri: quia in ea statim includit redargutio qd ē icōueniēs vltimū ad qd p̄t rñdēs deduci. tali em̄ positiōe posita nulla regula disputatiōis p̄t saluari. s. ꝯcedēdo sequēs ⁊ negādo repugnās: qꝛ statiꝫ opꝫ cōcedere repugnātia: q̄ icludunt in posito. Qd autē istd positū: qd ponit: sit tale. ꝓbat. qꝛ summo necessario repugnat summū ipoꝛe. q̄cq̄d ē in deo ad itra ē summe necessariū. ꝯ repugnās sibi ē summe impoꝛe. ꝯ positio supponēs spūꝫ sctm̄ nō ꝓcedere a filio ē summe impoꝛe: qꝛ oppositū ē summe necessariū. s. ip̄ꝫ ꝓcedere a filio ⁊ impossibile icludēs incōpoꝛia vr̄ esse magis impossibile q̄ꝫ impossibile talia non includens. ergo ⁊c.

Cōtra istā positionē ē hoc q̄ ista positio vr̄ eē fuga qōnis. mouet em̄ qō: vt iq̄ratur q̄d sit p̄ncipiū distictiuū reale filij a spū sctō. vtrū filiatio an sola spiratio actiua? qꝛ si filiatio. igr̄ p qdcūq̄ꝫ icōpoꝛe circūscripta spiratione actiua adhuc remanebit rō distiguēdi. ¶ Preterea lꝫ positio q̄ statim ex itellꝛu suo icludit ꝯtradictoria: nō possit admitti: tñ illa q̄ ex itellectu suo tm̄ vnū ꝯtradictoriū icludit: ⁊ alid nō: nisi p ꝯsequētiā accidētalē: vel p locos extrinsecos: bñ vr̄ posse admitti: qꝛ tali positiōe posita p̄nt sustineri regule disputatiōis: potest em̄ ꝯcedi sequēs ꝯña eēntiali: ⁊ negari repugnās. si aūt iferat alid repugnās sequēs p locū extrinsecū vel ꝯña accidētali: negādū est illd sequi: qꝛ propositio illa: p quā talis ꝯña teneret: destrueret ex positione. Nūc autē spiratio actiua nō ē d p se itellectio filij: vt psona est: sꝫ q̄si passio cōis p̄ri ⁊ filio: igr̄ circūscripta illa: ponēdo filiū in eē filij: nō ponunt ꝯdictoria ex p̄mo intellꝛu positi: sꝫ tm̄ alterꝫ. s. q̄ filiꝰ sit filiꝰ ⁊ reliquū: nō nisi ex ꝯñtia accñtali ⁊ p locū extrinsecū ex remotiōe q̄si passiōis remouēdo. q. subiectū igr̄ ista positio nō sic icludit opposita q̄n possit admitti. ¶ Itē si aliq̄d eēntialr̄ iclusuꝫ i aliq̄ ponat remoueri ab eo: qd tñ nō sit rō iherētie p̄dicati: bene pōt q̄ri an isto vel illo circūscripto insit tale p̄dicatū vel nō? ēt quātūcūq̄ꝫ positū icludat ꝯtradictoria: nō tñ repugnat huic ꝓposito q̄n altera ps huiꝰ q̄siti sit dtermiate dāda: puta si circūscribat ab hoie aialitas: qd tñ icludit icōpossibilia: ⁊ q̄rat vtrꝫ hoc circūscripto possit hō distigui ab asino? vr̄ dtermiate posse rñderi q̄ sic: qꝛ nō p aialitatē ꝯueniebat hoi sic distigui: sꝫ p rōnalitatē: igr̄ lꝫ spiratio actiua eēt d rōne filij. adhuc tñ ip̄a circūscripta q̄ri pōt vtrū filiꝰ distiguatur a spū sctō vel nō? qꝛ nō q̄rit nisi vtrū p̄dicatū circūscriptū fuit p̄cise cā distictiōis: vel alid p̄dicatū nō circūscriptuꝫ ¶ Preterea illd est ponere aliq̄d ⁊ illo posito vlteriꝰ q̄rere d aliquo ꝓposito. ⁊ alid est querere de veritate alicuiꝰ ꝯditionalis: qꝛ q̄rere de aliqua ꝯditionali ad nihil obligat. ⁊ si igr̄ aliquā ꝓbabilitatē haberet opinio dicendo: posito q̄ spiritꝰ sanctꝰ nō ꝓcederet a filio ⁊c. nullā tñ ꝓbabilitatē hꝫ: qñ qō sic est proposita. sicut eā ꝓposui. vtrum si spiritꝰ sanctꝰ nō ꝓcederet a filio: possꝫ stare distictio realis ip̄iꝰ a filio? ibi em̄ quero de cōditionali quadā. s. si spiritus sanctꝰ nō ꝓcederet a filio an sequat essentialr̄ ip̄ꝫ non distingui ab eo ita q̄ oppositum ꝯñtis non possit stare cum antecedēte: loquendo

de formali intellectu eorum.

¶ Contra istā opinionē etiā sunt multe auctoritates. vna Au. 5. de tri. c. 6. vel. 13. si pr̄ nō esset innascibilis: nihil ꝓhiberet eū genuisse filium: ⁊ tn̄ ista positio cōcomitāter icludit incōpossibilia. s. qd̄ pater nō sit inascibilis. ¶ Et Ricar. 3. de tri. ca. 16. si sola vna ꝑsona in diuinitate essz: nihil ꝓhiberet eā hr̄e plenitudinē sapiētie vel itell's cū tn̄ ꝯcomitāter ad plenitudinē sapiētie vel itell's sequat̄ pluralitas ꝑsonaꝝ. ¶ Itē ēt phs. 4. physicoꝝ arguit. posito q̄ eēt aliqd̄ spaciū: ⁊ nō haberet corpꝰ sensibile. sz sonū vel colorē. q̄rit vtrū eēt vacuū ⁊ rn̄det q̄ si natū eēt recipe corpꝰ: esset vacuū. si nō: nō. ergo tali posita positiōe: q̄ tn̄ ꝑ ip̄m ponit incōpossibilia qꝛ accn̄s: vt sonū: ⁊ colorē esse sine subiecto: pōt queri de aliquo: an sequatur. s. itelligēdo de naturali ꝯn̄tia: qꝛ ⁊ si positū includat incōpossibilia: nō tn̄ oīa incōpoſia naturali ꝯn̄tia: sz ad ip̄m pōt sequi aliqd̄ ꝯtradictoriū naturali ꝯsequētia: ⁊ aliqd̄ aliud nullo mō: nisi sicut ad ipoſe quodlibet.

t. c. 58.

Tho. i pte sū. q. 36. arti. 2. Egidiꝰ q̄li. 1. q. 16. vid̄ Tho. q̄ libe. 4. arti. 7. optime cū scoto hic.

Iō admittendo qōnē ē vna opinio: q̄ dicit: q̄ si nō ꝓcederet ab eo: nullo mō distigueret ab eo: ⁊ hz ꝑ se duas rationes

¶ Una rō ē ista. relatio in diuinis aut distiguit s̄m q̄ditatē: aut s̄m eē. nō s̄z eē: qꝛ sic trāsit in eēntiaz. igr̄ s̄m quiditatē: sed s̄m q̄ditatē tm̄ respicit oppositu z. igr̄ tm̄ distiguit ab opposito. sz posita illa hypotesi: non essent in filio ⁊ spiritu sancto relatiōes opposite.

¶ Scd̄a rō est talis. si relationes disparate possent sufficiēter distiguere ꝑsonas. ergo cū tales due sint in pr̄e vt gn̄atio actiua: ⁊ spiratio actiua pater esset due ꝑsone.

¶ Cōfirmat̄ rō: qꝛ tātā distictiōez vident̄ hr̄e iste relones spiratio actiua: ⁊ gn̄atio actiua. q̄tā hn̄t eoꝝ relatiua vel correlatiua: igit̄ ita pn̄t hec distinguere sicut illa.

¶ Auctoritas adducit̄ Ansel. lib. suo de ꝓcessione spiritus sancti. Sz qꝛ ipsum adducit vterq̄ ꝑ se: ⁊ sit altercatio magna de itētione eius que fuerit: iō hic nolo multū circa intentionem eius imorari.

Cōtra istā opinionē sunt rōnes: q̄ sumunt̄ ex duobꝰ medijs. ¶ Primū medium ē ex rōe formali cōstitutiui. ¶ Secundum medium est ex distinctione emanationum.

¶ Ex p̄mo hoꝝ arguit̄. q̄cūq̄ formaliter aliq̄d ꝯstituit̄ in esse: eodē distiguit̄: qꝛ eodē ē aliq̄d ēs ⁊ vnū vnitate ꝯueniēti tali entitati: ⁊ si vnū igr̄ i se ē idistictū: ⁊ ab alijs distictū sz filiꝰ ꝯstituit̄ i eē ꝑsonali filiatiōe g̃ ⁊ ea formalr̄ distiguit̄ ab oī alia ꝑsona. igr̄ ꝑ impossibile vl̄ incōpoſe: circūscripto q̄cūq̄ alio ⁊ maxie posteriori filiatiōe remanebit filiꝰ filiatiōe distinctꝰ ꝑsonaliter a quocūq̄ ꝑsona assumptuz pz: qꝛ filiꝰ nō ꝯstituit̄ in esse ꝑsonali spiratione actiua: qꝛ illa est cōis pr̄i ⁊ filio: ⁊ non sunt in eo ꝓprietates positiue alie q̄ generatio: passio: ⁊ spiratio actio. ergo ⁊c.

¶ Rn̄det̄ q̄ formali ꝯstitutiuo nō distinguit̄ aliq̄d a quocūq̄: sz tm̄ ab illis: cum quibꝰ maxime cōuenit: ⁊ a q̄bus nō distinguit̄ aliquo alio. nisi illo formali constitutiuo Exēplū. hō rōalitate nō distiguit̄ a lapide sz a spēbꝰ aīalis. cū quibus ꝯuenit maxime. ⁊ a q̄bus in paucissimis vr̄ distingui a lapide em̄ distiguit̄ aīalitate. q̄ nō est formale ꝯstitutiuuz eius. quia lapis

B

est talis. Ita ꝺ̄ i ꝓpositō q filius cū pceuenit i spiratōe actia: ꝛ i hac distinguit a spūsctō. ꝓpō ār suo formali. s. filiatione distinguit a pce: cū q̄ maxie cōueniat ḡre ꝛc.

¶ Cōtra istō: ꝛ ꝓmo qr qōlibet hūs aliqō cē distinguit distinctōe cōueniēte illi cē a quocūq; alio p aliqō qō cē de rōne eius: inquātuz hz tale cē. filius igr ꝑsonalr distinguit p aliqō: qō cē de rōne eius inquātū cē ꝑsona. spiratio actiua non cē de rōne eius inquātū hz filiō ista positō cē q̄si ꝓprietas aducēta. Ex hoc ꝓz q exēplū adductū ñ cē ad ꝓpositū: qr ꝛsi hō distinguit a lapide non p rōnale ꝓtio. distinguit tñ per aliꝗd: qō est ō cēntia sua: ita q̄ incōueniēs cēt ipz p nihil: qō cē de cēntia sua a lapide distinguiz hz tm̄ p risibilitatē. ita est ḡ i ꝓposito. ¶ Ex hoc cē ꝓz exēplū cōcludit ꝓpositū. hō em̄ non distingueret cēntialr a lapide in quātum aial: ni aial nō cēt ꝺ cēntia eius qō tm̄ cē: hz nō sit vltimū cōstitutiuū eius sic aūt arguit i ꝓposito: qō cūq; distinguit ab alio p se inquātū hz tale: distinguit p aliqō q est p se de rōne eius inquātū tale: filius p se distinguit a nō filio. igr p aliqō qō est de cēntia eius: hz hoc nō est vis spiratiua. cōsequit em̄ ꝓprietatē cōstitutiuā eius ḡ ꝛc.

¶ Scḋo sic. p formales constitutiuū distinguit cōstitutū ab oi alio: cē ſi p impoſe qō cūq; alio ab illo circūscribat: qr p illō distinguit ꝓtio i. adeqte ab oi nō taliū: hz qō cūq; nō hūs illā formā cōstitutiuā est nō tale. igr per illā distinguit ab oi alio nō hūte aliā. ¶ Ista rō declarat: qr hz hō nō tm̄ p rōnale distinguat a lapide: hz cē p aialitatē: nō cē ꝓtio distinguit p rōnalitatē. i. nō adequate: qr tūc qōlibet distinctū a lapide cēt rōnale: sed adequate i genere corpis. primo distinguit a lapide p aiatū. tñ circūscribēdo p intellectū ab hoic qō cūq; alio a rōnali: p illō solū distingueret cēntialr a quocūq; nō rōnali: ꝛ ita a lapide: qui nō ē rōnalis. nō igr tm̄ illud distinguit realiter: qō distinguit adeqte: hz etiā illud: qō solū si poneret: cēt incōpossibile illud a quo distinguit.

¶ Cōfirmat ista rō pricipalis sūpta ex ꝓprio ꝑstitutiuo: qr si ꝑ impoſe nō spiraret: hz filius: adhuc tñ ꝑ paternitate distingueretur a filio: ꝛ spūsctō: sicut ꝑnitate cōstituit i cē ꝑsonali. ¶ Ex secūdo medio. s. ex distinctiōe emanationū arguit sic. gñatio distinguit a spiratiōe. ꝛ hoc p impossibile circūscripto oi alio a rōe gñatiōis: ꝛ spiratiōis sant saltē circūscript o hoc: q spiratio actia cēt a filio: ḋ tñ staret distinctio pricipiorū generādi ꝛ spirādi. ergo ꝛ qō libet talu circūscripto staret distinctio filij ꝛ spūsancti. probatio cōsequētie. qr impoſe ē vnā ꝑsonā duabus productiōibus totalibus accipere esse. nā em̄ productionē aliqd accipit cē: qua p impossibile circūscripta. non minus acciperet esse: hz si productiōe ac ꝛ illa acciperet aliqd cē: ꝛ vtraq; cōplete: qr vtraq; cēt pfecta. ꝯsitur vtraq; circūscripta: haberet cē p alterā complete ꝛ ita neutra: et vtraq; acciperet esse. ¶ Ad istaz rationē ponunt aliq; rñsiones ad añs: ꝛ qr de hoc tractabit dist. xj. modo nō insisto. cōclusiones istarū rationum concedo: et magis patebit ꝓpositū declarata illa distinctione emanationum.

¶ Ad auctoritatē Boetij concedo. q relatio multiplicat trinita

tē: ⁊ tñ non tm̄ distiguit a relone opposita: sed a qualibet relone dispata: cui formalr non est idē: qr sicut in gñe qualitatis albedo nō tm̄ distinguit ab altera q̄litate ꝯria: sz etiā ab oi alia disparata: qr nō est albedo dulcedo formalr: nec odor: ⁊ si aliq̄ dispata eēt incōpolis alteri dispate i eodē supposito: nō tm̄ distingueret natura a natura: sz ēt reqreret distinctio suppositorū: ita aliq̄ rō disparata ab alia relone disparata distinguit absq; aliq̄ alia incōpolitate: alique aūt nō tm̄ hñt distinctionē. sed etiā incōpolitatez siue incōpossibilē rōnē in eodem supposito: quales sūt relones dispate accipiendi naturā: qr psona q̄ dispatis modis accipet naturā nō vnico mō hret naturam.

¶ Ad Aug. de ciui. dei. dico ꝙ q̄libet psona hoc est qd hz nisi qd relatiuū hz correlatiuū. ⁊ nō est illd. posita āt illa hypotesi spūs sctūs nō haberet filiū vt correlatiuū ⁊ spirātez. ⁊ iō non sequit ꝙ spūssctūs ē filius qr nō hret filiū: nec sicut i trinsece. nec sicut correlatiuū originās. excipit āt Aug. ꝙ illd qd hr: ñ ē hñs qñ hr vt correlatiuū: nō igr accipit Aug. nisi qd hr vel eo mō: q̄ dr filiꝰ hre diuinitatē vel quo mō dr hre patrē. vnꝰ modꝰ est habēdo formalr vl eēntialiter. alius modus est habēdo correlatiue vel originalit.

Ad rōnes

p scda opi.

¶ Ad pmā dico ꝙ tā fm q̄ditatē: q̄ fm esse manet ibi relo quocūq; ei mō manet. fm q̄ditatē manet fm eiꝰ eē qd ē eē ad alid: qr q̄ditas relonis nō pt eē sine eē ad alid qr intelligēdo relonē sine eē ad aliud non itellig it relo sz absolutū: qr fm Aug. 7. d tri. c. j. vl. 6. si ē ad alid nō ē sda: ⁊ si ē sda siue ad se iā ñ ē relo: quocūq; ēt mō trāsit eē. trāsit ⁊ q̄ditas. qr sicut eē ad aliud quod ē eē relonis vere ē idē eēntie ita ⁊ q̄ditas relonis ē idē eēntie. nihil. n. ē ibi. qd nō ē idē. manet igr ⁊ q̄ditas ⁊ eē qr relo nō ē formalr eēntia diuia qr sicut dicit Aug. 7. de tri. c. 2. vel. 12. ñ eo verbū quo sapia. trāsit āt vtrūq; qr cū hoc ꝙ non ē formalr idez ē vere idē sicut sepe dictū ē. ¶ Cuz igr dicis aut distinguit fm eē aut fm q̄ditatē. dico ꝙ fm q̄ditatē ⁊ fz eē ad aliud. ¶ Et cū dicis. sic trāsit. ḡ ñ sic distiguit. ꝯñtia non valet qr trāsit fm idētitatē ⁊ manet fm formalitatē. ⁊ qr non opz verā idētitatē eē formalē: qr formalr rō huiꝰ trāseūtis nō ē formalit rō illius eēntie: i qua trāsit. iō huic rōni formali cōpetit: qd est huic ꝓpriū. ē āt ei propriū distingui realr ab oi relone tā opposita q̄ dispata ei incōpoli. ⁊ iō cuz hoc qd vere transit. vere manet quātū sufficit ad distictionē realē: tā ab opposita relone: q̄ ēt a relatōe dipata sibi incōpossibili.

¶ Ad scdaz cū dr de duabꝰ proprietatibꝰ i pre rñsum est dist. 2. pte. 2. qr. nō em̄ opz tantā eē distinctionē: vel incōpossibilitatez ꝓductionū actiuarū: quāta ē ꝓductionū passiuarū: qr ipossibile est idē duabꝰ ꝓductionibꝰ oppositis produci ⁊ accipere eē. ñ āt est incōpossibile idē duabꝰ productionibus actiuis cōicare esse distinctis psonis. ¶ Pro hac cōclusione ꝙ. s. s. distinguit a filio ⁊c. si non procederet ab eo. Nota auctoritatē expressam beati Anselmi de ꝓcessione. s. s. c. j. in fine vbi dicit. Sicut filius est: vt

Ut inquit Ari. i. pñto relonis.

s. di. 8. spālr.

Soluēdo. 2. argu.

qꝛ in illo signo originis in quo filius ꝓducit̄ ꝑ fecunditatē intellectus cōicat̄ sibi a pr̄e q̄cq̄d ei non repugnat ⁊ ita fecūditas volūtatis. igit̄ i alio signo originis qñ ꝓducit̄ ꝑsona ꝑ actū fecūditas secūde. s. volūtatis: ꝓducit̄ a pr̄e ⁊ filio oīno vt ab vno ꝑncipio ꝓpter vnam fecunditatem principij ꝓductiui in eis.

Sꝫ est difficultas alia. cū em̄ volūtas ista sit vna in duobꝰ suppositis q̄ supposita ꝯcorditer volūt ista volūtate ⁊ cōcordia cōnotet aliquā distinctionē suppositorū concordātiū. vtrū pater ⁊ filius ꝑ se magis spirēt hac volūtate inquatū vna: vl̄ inquātū concors? ¶ Hic dr̄ sic q̄ supposita ꝓducētia sunt distincta. ⁊ ꝑꝑ illā distictiōeꝫ nullo mō concederent̄ spirare inquātū plures. hñt. n. vnā vim spiratiuā. Sꝫ vlterius illa vna vis spiratia non oīno sub rōne vnitatis sue ē proximū principiū fecundum ad spirādū: sed sub rōne cōcordis volūtatis vbi cōnotat̄ aliqua distictio et ꝑꝑ istā distinctionē cōnotataꝫ ex ꝑte principij quo pōt cōcedi q̄ spirāt inquantū sunt distincti. ¶ Ista opi. ꝯfirmat̄ ꝑ Ricar. 3. d̄ trini. qm̄ intell's ꝑfectā fecūditatē habere potest ad productionē verbi: vt existit i vna sola ꝑsona: volūtas aūt ad productionē spiritus sancti perfectā fecūditateꝫ habere nō pōt nisi sit in gemina ꝑsona. ⁊ hoc qꝛ fecunditas intellectꝰ consistit in plenitudine ꝑfecte sapientie q̄ potest esse in vnico dicēte Ricar. de tri. li. 3. c. 16. nihil diffinitur contrarium nature si plenitudo sapiētie dicatur posse cōsistere in singularitate persone. nā quantuꝫ videtur etiam si vna sola ꝑsona i deitate eēt: nihilominus plenitudinē sapiētie habere posset: fecunditas aūt voluntatis cōsistit i plenitudine veri amoris: q̄ nō pōt esse nisi i duobus ad minus dicēte eodē Ricar. ibidē. c. 3. non pōt amor esse iocūdus si nō sit ⁊ mutuꝰ: quare cū i amore eēntiali fecunditas volūtatis nō possit eē: nisi summe ꝑfectus ⁊ iocūdus sit amor. opꝫ q̄ volūtas si sit fecūda q̄ sit amor mutuꝰ: vt sit ſꝫ eū ibidē: q̄ amorē pēdat ⁊ sit q̄ amorē repēdat. Qꝛ vt dicit. c. 7. summe diligēti nō sufficit si summe dilectꝰ summā dilectionē nō repēdit: ⁊ ſm hoc (vt supra dictū ē) ad hoc q̄ cōis voluntas pr̄is ⁊ filij sit fecūda ad spirādū spiritū sanctū: nō sufficit q̄ sit vna volūtas cōmunis amborū: ⁊ amor eēntialis in ip̄a cōis: q̄ ambo simul amāt ⁊ volunt: sed opꝫ q̄ sit voluntas concors: ⁊ mutua duorū: qua vnus summū amoreꝫ alteri impendat: ⁊ ille viceuersa eundē rependat: quo existente fecūda est voluntas vt ex ipsa necesse sit emanare amorē: q̄ ē spūs sanctus dicente Ricar. vbi priꝰ. c. 11. Quod in amore mutuo multumq̄ feruente nihil preclarius q̄ ab eo quē sūme diligꝫ. ⁊ a quo sūme diligerꝫ: aliū eq̄ diligi velis. Probatio itaq̄ cōsumate charitatis ē mutua cōio exhibite sibi dilectiōis: ita q̄ in illo sicut mutuo diligitur: vtriusq̄ dilectio vt consūmata sit p̄habite dilectionis cōsortiū. ⁊ nō dꝫ sic eē: sꝫ ita dꝫ scribi. In ill' itaq̄ vt dicit sic mutuo dilectis vtriusq̄ ꝑfectio vt cōsumata sit: exhibite dilectōis ꝯsortē equa ratione requirit. ⁊ hoc ꝑ vim spiratiuā q̄ ē ꝯcors volūtas in mutuo amore ꝓducēdo spiri-

Hen. i su. ar. 54:

tum sanctū: nō solū. vt sunt vnuz in volūtate illa siue amore: sed vt sunt plures inter se distincti: q̄ distinctio ꝓnotat ꝑ hoc q̄ volūtas ē: esse cōcors ⁊ amor: mutuꝰ q̄ nō pōt esse: nisi sit pluriū fm q̄ ꝑes sunt insep̄abiles. nā hec ꝓpositio cū associatione ipoꝛtat: q̄ non est nisi pluriuz distinctoꝝ: ⁊ pp hoc bñ ē q̄ pr̄ filius ⁊ spūs sanctus sunt tres coeterni: cū tñ ista negetur. pr̄: filiꝰ ⁊ spūs sctūs sunt tres eterni: ꝑ hoc etiā q̄ volūtas concors ē amor: mutuus duoꝝ: ly sit vnus ⁊ idē tñ nō est eadē rō cuius vt est a pr̄e in filiū impēlus: ⁊ cōuerso: vt ē a filio ad pr̄ez repēlus q̄m fm Ricar. li. 3. c. 19. Q̄si duo mutuo se diligūt ⁊ summi desiderij affectꝰ inuicē impendūt ⁊ istius in illū: ⁊ illius in istū affectus discurrit ⁊ q̄si in diuersa tendit: ⁊ ꝑ hoc q̄ q̄si in diuersa tēdit quodā nō rōne diuersus ē: ly ista diuersitas est i amore vel volūtate eēntiali: qua nō obstāte fecūditas ē penitus vna ⁊ eadē in voluntate illa cōcordi ⁊ amore mutuo: in q̄ fecunditate pr̄ ⁊ filius sunt penitus vnū ⁊ vnifoꝛmiter spirāt spūs sanctū q̄ a duobus cōcorditer diligit: ⁊ duoꝝ affectus tertij amoris incēdio in vnū conflat. vt dicit ibidē Ricar. ⁊ fm hoc i spiratione spūs. s. dupl'r est ꝯsideranda pr̄is ⁊ filij distinctio. vno mō: vt accipiūtur sicut eliciētes actū. alio mō vt intelligunt esse ꝯcordes i amore mutuo ⁊ in volūtate circa rōnem eliciēdi actū. ⁊ ex distinctiōe concordio mō ꝯsiderata nullo mō dicē di sunt spirare: vt ples. ly enī sint plures q̄ spirāt: nō tñ ꝓpp pluralitatē q̄ principalr̄ est i illis spirāt: ly solū ex distinctiōe concordio cōnotata: ⁊ sic pr̄ ⁊ filius nō spirāt spūm sanctū in q̄ stuz sunt plures in eliciēdo actionē ly cōcurrāt in vnā rōnē fz quā elicit actio: ly vt sunt plures in vnica volūtate que est ratio eliciēdi actū concordādo ⁊ amorē suum in illa mutuando.

Cōtra istaz opinionē arguit sic. si pr̄ⁿ filiꝰ producāt spūm sctm̄ volūtate inseparabili concorditer amātes se ea. Isti est alius spūs sctūs ꝑ̄ius. ꝑductus. ꝓhs est inconueniēs. ꝓbatio ꝓhne: ꝑio q̄ in quocūq̄ signo nature vel originis ē ꝓncipiū ꝑductiuuz ꝑfectū in se ⁊ i suppōsito ꝙueniēte actiōi. i illo signo pt̄ eē tali suppōsito rō. ꝑducēdi: fz volūtas infinita vt volūtas infinita itellecta añ oē velle hns infinitū oīm sibi ꝓhs ē sufficiēs ꝓncipiū. ꝑductiuū spirati amoris infiniti: ⁊ pr̄ ⁊ filius sunt ꝓsone ꝙuenientes actiōi vel ꝑductioni. ꝙuolūtas vt in pr̄e ⁊ filio: nō intellecta vt q̄ formalr̄ volūt: fz vt volūtas infinita hns eēntiā duinā ꝓtez sibi ꝑ actū itelligētie ē ꝓh ⁊ filio ꝓncipiū. ꝑducti uū spūs scti. ⁊ ita si spūs sctūs. ꝑducat ꝑ volūtatē in q̄ stū volēs siue in q̄ stū ea pr̄ ⁊ filiꝰ diligunt se actu: sequet q̄ añ spm̄ sctm̄ ꝑductū volūtate volēte erit spūs sanctus ꝑductꝰ volūtate vt ē actꝰ ꝓmus q̄ ē icōueniēs. Ista rō ꝓ volūtate q̄ sit ꝓncipiū spirā divt volūtas ē nō ār vt ē actu volēs. ꝓfirmat dupl'r. ¶ Prio ꝑ formalē rōnez volūtat⁹ i ꝓncipiādo q̄ ē liber tas q̄ finita ꝙuēit ipivelle. ꝑ Scōo ꝑ situ de intellu. ¶ De primo arguit sic. volūtas vt i nob ē actus primꝰ libera ē ad hñdū actū volēdi nō ār ipse actꝰ volēdi liber ē siue ꝓncipiū liberū. ꝑducēdi aliq̄d q̄ actꝰ volēdi ē q̄dā q̄litas nālis ⁊ si ē ꝓncipiū alicuius vī eē primꝰ

piū naturale eiꝰ nō libeꝝ: sicut si cr talis actu gñaret habitꝰ appetitus naturalr gñaret ita q nō ē in prāte actus gñatio talis habitus vt vf. g magꝰ vr q saluat spm̄ sctm̄ producī libere si producat volūtate vt ē actꝰ pmus q̄ si producat volūtate vt ē actu volēs vt sc̄z intelligit sub actu scō. ¶ Ex scō arguit sic. filius nō pducit intellū paterno vt actu itelligēs ē ita q actualis intellectio sit formalis rō q̄ pr generat filiū: sicut oīsum ē. S. di. 2. g a sūi voluntas vt actu volēs nō erit pncipiū producēdi spm̄ sanctuz sz volūtas vt actus pmus. ¶ Scōo pbo 2ñaz pncipalē sic. accipiēdo eādē maiorē sicut pus. l. in quocūq signo nature vel origīnis ꝛc. addendo hāc minorē q diuia volūtas hñs oīm primū sibi pñs est rō pducēdi amorē adequatū illi pfectiꝰ q̄ hñs oīm scōariū sibi pñs. vel saltem nō minus pfecte. g cū ēntia diuina sit primū oīmvolūtatꝫ diuine: nō pr vt pr: nec filiꝰ vt filius q tūc pr esset formalr beatus in pluribꝰ obiectis distinctis voluntas hñs essentiā diuiną pñtē sibi siue vt amabilē siue vt amatā nō curo in ista pbatiōe scōa magꝫ ē primū producēdi amorē adeq̄tū illi q̄ vt hz prem vt pr: vel filiū vt filius p obiectovel saltē nō minꝰ ꝛ ita cū volūtas prius hēat essentiā p obiecto q̄ prem vt pr ē prius spirabilr spūs sctūs volūtate vt, ē essentie diuine tanq̄ primi obiecti q̄ volūtatevt est prius vel filiꝰ tāq̄ obiecti scōi. ¶ Confirmat ista rō q essentia diuina ē formalr infinita primtas vt pr̄nitas nō est formalr infinita. g spūs sctūs qui est amor infinitus. ꝛ hoc nō tm̄ rōne volūtatis infinite sz etiā rōne obiecti infiniti. vt dictū est di. 10 magis spirabilr volūtate vt est essentie diuine q̄ est obiectū infinituz q̄ vt ē pr̄ius vt prius: vel filiꝰ vt filiꝰ vt obiecti. ¶ Si dicat essentiam nō esse primū oīm volūtatis diuine sz rōnem formalē in prio obo qō ē psona. Hoc falsuz ē. P Tuz q̄ vnuz ē primū oīm voluntatꝫ. P Tum q rō formalis obi amati prius amat: vt 2cedit ꝓposituz: q tūc erit rō formalis spirādi eo nō quo primū oīm concurrit ad spirare. ¶ Ex istis duobꝰ probationibꝰ cōcludit q pr̄ non spirat spm̄ sctm̄: inēptuz diligit filiū primo. nec filiꝰ inēptuz diligit prem sz pr̄ ꝛ filiꝰ inēptum hñt essentiaz diuiną pñtem: vt oīm primuz voluntatis sue. ꝛ hoc p scōam pbationē 2ñtie pncipalis sit spirāt inēptum hñt essentiā pñtem ꝛ nō inēptum amatā actu sz inēptum amabilē pñtatā actu intelligētie eoꝝ p primā probationē 2ñtie. ¶ Et si obȳcias 3 pumā pbationem 2ñtie: nōne prius pr̄ ꝛ filius sunt amātes essentiā in sc: q̄ spirant spm̄ sctm̄? ¶ Rāderi potest sicut prius dictū est di. 6. de pductione filiꝰ: quo pr̄ aliquo modo prius ōrigine intelligit q̄ filiꝰ sit gñatus. ꝛ tm̄ nō sic q intellectio actualis pr̄is sit rō gignēdi filiuz sz memoria in patre: ita pōt dici de dilectione: qua pr̄ ꝛ filius diligunt se cōfoumiter ꝛ formalr ꝛ de actu spirādi. ¶ Scōo sic. principium eque pfectū in vno suppositō sicut in duobꝰ: eque est principium a gēdi in vno: sicut in duobus: q ad actionē non vr̄ requiri nisi principiū pfectū quo: ꝛ qō. s. suppositū a gēs pfectū. sz volūtas eque pfecta est in vno suppositō: sicut in duobꝰ: ꝛ vnū supposituz

Parte 2. q. 3. ꝛ. 4.

eque pfectuz est pfectiōe reqsita ad suppositum agēs sicut duo. ꝗ volūtas eque pōt eē pncipiū pducendi in vno sicut in duob⁹: ita ꝙ illa mutuitas nō sit aliq̄ rō pducendi ex pte principij productiui. prima ps minoris pbat̄: qr pncipiū quo nō accipit pfectionē sibi cōpetentē a supposito: sz dat supposito: qr eo suppositū est pfectū vt possit agere: ꝗ nō est tale pncipiuz pfectius in plurib⁹ q̄ꝫ i vno: qñ ē idē pncipiuz in plib⁹ ⁊ i vno. ¶ Et si dicas ꝙ illud pncipiū nō est in vno: vt principiū pductiuū est: sz tm̄ sic est in duob⁹. ⁊ tñ dere linquit̄ in pr̄e genito filio. Hoc vr̄ absurdū: qr oēz realitatē tā absolutā q̄ꝫ relatiuā quaz pr̄ hr̄e p̄t: a se hz in prio signo originis: nullā ꝗ hz filio genito quā nō intelligatur hr̄e prius origine q̄ꝫ fili⁹ gñet̄ q̄re ⁊ illā fecūditatē siue illa fecūditas ponatur relatio siue aliqd̄ absolutū. ¶ Itē si in pr̄e ē pfecta volūtas pri⁹ origine q̄ꝫ in filio: nō tñ est principiū spirādi pfectuz p te: quero q̄d intelligit̄ addi: vt sit principiū spirādi pfectū. nō aliud suppositū: qr illud nihil addit pncipio quo: sed tm̄ illo hz ꝙ possit agere. Si dilectio mutua per te huius in illū ⁊ ecōuerso. ꝗ relatio duplex rōnis erit vltimata actualitas pncipij spirādi: hoc ē ipossibile pp duo. prio qr nulla relatio rōnis p̄exigit̄ productiōi diuine: vt pbabit̄ di. 13. ꝯ opi. ponentē intellectū ⁊ voluntatē in deo distingui tm̄ rōne: scdo qr tūc eēnt duo principia formalia prima spirādi: ⁊ ita duo supposita non spirarēt p̄cise: inq̄ꝫtū vnū. qd̄ ē ꝯ Aug. 5. de tri. c. 14. sicut allegatū est in opponēdo. ¶ Item si haberent duas volūtates possent ꝯcordes eē in tali mutuitate. ꝗ lq̄ꝫtū ꝯcordes spirare nō est: vt vnū pncipiū spirare: qr nec vt vnū suppositū: nec vt vnū quo inq̄ꝫtuz cōcordes. ¶ Itē aut pr̄ volūtate ⁊ volitiōe vt in ipso: cū ista relatiōe ad filiū dilectū: est totale principiū spirādi: aut nō. si sic. sequit̄ ꝙ fili⁹ non spiret: qr nō hz idē quo: inq̄ꝫtū hz relationē. ecōuerso: nō em̄ spirat inq̄ꝫtuz diligens: quo diligere circūscripto nihil minus spiraretur spūs sanctus. sz circūscripta relatiōe ecōuerso. nihil min⁹ spiraret̄ a pr̄e spūs sanctus. vt totali pncipio p suū velle: vt tēdit in filium. Si det̄ in prima diuisiōe ꝙ nō: sequit̄ ꝙ vterq̄ inq̄ꝫtū amās alterꝫ ē diminutū principiuz: ⁊ ambo sil̄ vnū pncipiū: q̄si p aggregationē vt duo trahentes nauim: nō autē vnū principiū p idētitatē pncipij pfecti. ¶ Hoc confirmat̄ p Aug. 4. de tri. c. 20. pr̄ est principiū totius deitatis. ⁊ p ip̄m in auctoritate preallegata. 5. de tri. c. 14. pz ꝙ sunt vnū principiū spūs. s. oino vnū ⁊ vniformiter: sicut tres psone sunt vnū pncipiū creature: nō aūt oino vniformiter spirarent si filius statiz in suo scdo signo originis hr̄et fecunditatē spirādi: ⁊ pr̄ nō hr̄et in prio signo suo oino oēm fecunditatē: sz haberet solū in secundo signo filio genito.

¶ Et si instet̄ de potentia creādi ꝙ illa nō sit in pr̄e añ productionem filij ⁊ spūs sancti. patebit rñsio partim hic exponēdo intētionez Ricar. ⁊ ampli⁹ in qōne de ordine pductionuz intrinsecaꝝ ad extrinsecas. ¶ Preterea ꝯ illas rōnes quas innuit Ricar. p se. s. ꝙ amor mutuus sit iocundissim⁹ ex hoc sequit̄ ꝙ pr̄ eēt formal̄r tali amore beatus: qr amor quo est

In. 2. di. 1. q. 1. et in quoli. q. 8.

btūs est iocūdissimus: ⁊ tūc pr̄ nō eēt formalr̄ btūs in se: sed in filio obiectiue. qd̄ est hereticū. ¶ Itez secūdo cōtra illa rationem arguo sic. in nobis amor mutuꝰ est iocūdior: qꝛ ꝑ talē mutuitatē hr̄ in dilecto amplior rō diligibilitatis: q̄cūq̄ eniz dilectꝰ potēs diligere si rediligat amabilior est: qꝛ nō tm̄ bonitas q̄cūq̄ sit i eo: est rō diligibilitatis. sz redamatio est aliqua rō diligibilitatis: ⁊ ꝓpter hoc ipe hn̄s illā bonitatē: q̄ est prima rō diligibilitatis. ⁊ silr̄ redamatiōez est amabilior. igit̄ oppositu ꝛ erit i diuinis vbi ista rō maioris amabilitatis nullo mō poterit inueniri nec poni: nō em̄ filius est amabilior patri. qꝛ redamās pr̄em q̄ꝫ
2 ꝑꝑ essentiā diuinā ꝑꝑ quā primo amat̄ nec ista redamatio est alia rō amabilitatis in filio. ¶ Preterea amor mutuus in nobis non est iocūdior nisi sciatur sicut non amat̄ bonitas nisi cognita. sic nec amat̄ redamās inq̄tū redamās nisi cognoscat̄ eius redamatio: sz si hoc mō deberet poni in diuinis amor mutuus iocūdior: ⁊ ꝑꝑ hoc tali amore spirari spm̄ sctm̄: tunc pr̄ ⁊ filius nō tm̄ inq̄tuz redamātes: sz inq̄tum amātes se ⁊ sciētes se redamari spirarēt spiritum sanctū: ita q̄ cognitio redamatiōis vr̄ tunc eē formaliꝰ ⁊ immediatius principiū spirādi spiritum sanctū q̄ꝫ amor. ⁊ ita formalius et imediatiꝰ erit spūs sanctꝰ ꝓductus ꝑ intellm̄ q̄ꝫ ꝑ volūtatē.
¶ Preterea ꝯ opinantem qꝛ tz q̄ spūs sctūs posset distingui a filio ⁊ si nō ꝓcederet ab eo ꝑꝑ eius distinctū modū ꝓcedēdi a pr̄e. si āt fecūditas volūtatis ad spirāduz spiritū sanctū nō ē nisi vt formalr̄ volūtas ē in duobꝰ nō possz spūi sctō cōpetere suus modus ꝓcedēdi aliꝰ a mō ꝓcedēdi filij nisi eēt a filio. ꝗ vr̄ sibijpsi contradicere.

Henr. quoli. 5.q.9.

Quātū ad istū articulum ꝯcedo q̄ pr̄ ⁊ filiꝰ spirāt spm̄ sctm̄ volūtate inq̄tuz oīno vna qꝛ ad rōnē ꝑncipij ꝑcise vt ꝑncipiū nō reqrit̄ nisi ꝑfectio eiꝰ i se ⁊ q̄ habeat̄ in ꝑsona añq̄ꝫ intelligat̄ hr̄e terminū adeq̄tuz: volūtas aūt oīno vna ē in pr̄e ⁊ filio ⁊ añ originē originis itelligit̄ i eis q̄ꝫ intelligat̄ hr̄e terminū adeq̄tum qꝛ ambo sunt spiratiui: ⁊ iō volūtas vt i eis ē idē principiū ꝓductiuū respcū spūs scti. ¶ Sed ꝑꝑ ꝟba Ricar. intelligēda distinguo q̄ multiplr̄ ꝑt itelligi voluntas ꝯcors. ¶ Aut ꝯcordās in aliq̄ actu scdo elicito puta amādo idē ⁊ tūc vel essentiā: vel amādo se ⁊ redamādo: puta q̄ pr̄ diligat eq̄ filiū ⁊ ecōuerso. ¶ Vel ꝑt itelligi ꝯcors q̄si habitualr̄ inq̄tū actus primꝰ natus ē hr̄e q̄si actū scdm. duobꝰ primis modis nō vr̄ q̄ pr̄ ⁊ filius spirēt spm̄ sanctū volūtate ꝯcordi. vt ꝓbatū ē in prima rōne ꝑ duas ꝓbatiōes: nec eni dilectione eēntie. vt ꝓbatū ē in pria ꝓbatione nec sui inuicē. vt tactuz ē in scda ꝓbatione formalr̄ spirant. ¶ Ergo opz q̄ itelligat̄ tertio mō volūtate cōcordi. i. volūtate inq̄tuz ē actus primus in q̄ nati sunt cōcordare in actu scda ꝯcorditer ꝓducendo amorē tali inq̄ꝫ voluntate spirant ⁊ magis vt vna q̄ꝫ vt cōcordi qꝛ vt intelligit̄ actus primus intelligit̄ vna volūtas i eis ⁊ nō hr̄e ꝯcordiā nisi isto mō loq̄ndo: qꝛ iste ꝑsone intelligunt̄ posse cōcordari in actu q̄si scdo cōcorditer spirādo. Saluādo tm̄ aliq̄liter verba Ricar. dico q̄ quādo in aliquo eodez sunt duo principia

oꝛdinate actiꝰ illō nō ē i potēa
T ꝓria ad agēdū ꝓncipio ſcō niſi
ꝓintelligat in actu ꝑmi ꝓncipij:
igr̄ pr̄ nō ē oino fecūd⁹ potēa,p
pinq̄ ad ſpiraduz:qō eſt act⁹ vo
lūtatis:vt principij quo.niſi itelli
gat in actu principij prioris:qō ē
intellis: ⁊ p ꝯs volūtas nō ē ꝑn
cipium.,primuz:niſi vt eſt i duo
bus. Hoc ſequit̄ qꝛ p illā,pductio
nē prioꝛē ſine q̄ non ē iſta potēa
ꝓpinq̄ voluntas ē i duob⁹:qꝛ per
actū prime fecūditatis cōicat ꝑ
ſone ,pducte.ſcōa fecunditas ſcz
fecūditas volūtatis reſpectu ſpi
rationis ſpūſſcti: nō tñ ē alia aut
maioꝛ fecunditasi duob⁹ q̄ ī vno
ſz i eadē ⁊ i ,pducēte ⁊in ,pducto
Ereplū iſtꝰ ē aliqualr̄ in nobis
alia cm̄ non ē ſcōa potēa ꝓpin
qua ad habēdum actum volēdi:
niſi ſit i actuali itellectōe:ſz actus
ii itellectione ñ foꝛmaliꝛ ,pducat
actuz amādi:ſz voluntatē:vt eſt
act⁹ primꝰ:q̄ ꝑtiſtit i aia añ itel
lectionē:ſz non i potēa ꝓpinq̄
oino ad agēdū:ſi tūc aia,pducēs
itellectōez cōicaret ſibi fecūditatē
volūtatiſ̄ ñ eēt volūtas i potēia
ꝓpiq̄ ad ,pducēduz amoꝛē: niſi
puseēt ,pductū ꝑdū:⁊ ita cōicata
ſibi volūtate fecūda.⁊ ita nūq̄ eſ
ſet volūtas prioꝛie fecūda : niſi i
duob⁹:ñ tñ ita qꝛ illa fecūditas ſe
ḡrat de rōne ſua eē i duobus : q̄ſi
ipa ñ poſſz eē i vno:imo ipa eadē
ia eriſteret i ipa mēte: ſz pp oꝛdi
nē fecūditatū in ꝓducendo ne
ceſſario opꝛ ſcōam fecūditatem
qñ ē in potēia prioꝛia:eē i duob⁹
Pōt igr̄ ꝓcedi qꝛ pr̄ ⁊ filiꝰ volūta
te vna:q̄ eſt in eis:ſpirāt:q̄ eſt ꝑ
fecte fecunda i duobus ſuppoſi
tis exiſtens:qꝛ priꝰ intelligit cōi
cari gemto:⁊ ita eē in duob⁹ q̄
qō ſpūs.ſ.ea ꝓducaī. ¶ Sed
quomō dilectione mutua ſpiraī
ſpūſſctūs? ¶ Rndeo dilectōe.i.
volūtate:qua pr̄ ⁊ filius:vt actu
primo nati ſunt ſe mutuo dilige
re. Hac inq̄ volūtate: vt exiſtēte
in eis:vt ē nata talis eē:qua dili
gūt ſe mutuo: ſpiraī ſpūſſctūs ſi
āt aliquo actu ſcō quaſi dilectio
nis actualis impēſe ⁊ repēſe. Si
iſtud nō ſufficiat ad intētionem,
Ricar.exponat eum q̄ poterit:qꝛ
nō vī.q̄ eius determinatio bene
poſſit ſtare cuz dictis. Aug.q̄ at
tribuit pr̄i ⁊ filio pcā rōnē vni
principij reſpectu ſpūs.ſ.ſicut tri
nitati reſpectu creature:ſi ꝺdicat
ꝺdictis. ¶ Qualr̄ āt Aug. dicat
q̄ pr̄ ⁊ filiꝰ diligūt ſe ſpū.ſ. q̄ſi ſit
mutua dilectio pr̄is ⁊ filij ſicut
vī loq̄ de tri.li.6.c.5.exponeī di.
3 ⁊. vbi magr̄ tractat de illa qō̄e
vtrū pr̄ ⁊ filiꝰ diligūt ſe ſpūſcō.

Iuxta qō̄ē iſtā ē vna dif
ficultas q̄ſi grāma
ticalis.vtrū pr̄ ⁊ filius poſſent di
ci vnꝰ ſpiratoꝛ : vel duo ſpiratoꝛ
res? Ubi multiplr̄ ꝺr.ſz qꝛ vis ē ſ
ſignificato nois:non inuituz im
moꝛ.oꝛ.vī eñ q̄ nullū tale nomē
verbale ſignificet ꝓncipiū agēdi:
niſi vt illud natū ē ꝺenolare ſup
poſitum actiuum:ſicut eñ lectio
ſignificat q̄ditatiue actuz p mo
dū habitus ⁊ q̄etis. ita lectoꝛ ſi
gnificat ꝓncipiū huꝰ act⁹ p mo
duz hītus ⁊ q̄etis :vt eſt ꝺenota
tiuum ſuppoſiti actiui . ſpiratoꝛ
igr̄ ſignificat vun ſpirādi:vt ꝓcer
nit ſuppoſitū:⁊ qꝛ vna ē vis i pr̄e
⁊ filio.⁊ terminꝰ numeraī appo
ſitus alicui determinabili ponit
ſuū ſignificatū circa illō: iō nō vī
ꝓcedēduz de vi ſermonis: q̄ ſint
duo ſpiratoꝛes.qꝛ tūcvis ſpiratia
videreī numerari in eis. ¶ Et ſi
obijciaī:ſunt duo ſpirātes.ḡ duo

ſpiratoꝛes.

spiratores. ꝯñtia probat̃. qꝛ sicut singulare infert singulare: sic plurale infert plurale. ¶ Rñdeo. dico qđ ꝯñtia nõ vꝫ. qꝛ ꝑticipium significat actũ vt in fieri: cõsignificat eni tp̃s sicut ꝟbũ. ⁊ ita sicut cõcedit̃: pr̃ ⁊ filius creant. ita ꝯceditur ꝙ sint duo creãtes. non aũt cõcedit̃ ꝙ sint duo creatores: sed vnus creator: qꝛ nomẽ ꝟbale nõ significat actũ ꝑ modũ actus ⁊ in fieri: sꝫ ꝑ modũ habitus ⁊ q̃etis.

¶ Sed q̃ est rõ quare terminus numeralis cõcedit̃ posse apponi terminis adiectiuis ⁊ nõ substãtiuis. ponit̃ ista rõ: qꝛ adiectiua adiacẽt suppositis: ⁊ significant formaꝫ in adiacẽtia ad supposita: et iõ pñt numerari ad numeratiõeꝫ suppositoꝝ. sꝫ substantiua nõ significãt formã i adiacẽtia ad supposita: sed significant aliquo mõ absoluto vel abstracto a suppositis. ⁊ iõ nõ pñt sic numerari qꝛ sic sic significaret̃ ibi numeratio forme: ⁊ iõ non ꝯcedit̃ duo dij. sicut concedit̃ duo habẽtes deitatem.

Tho. 1. par. sum. q. 36. ar. vlt. soluẽ. vltimũ ar.

¶ Sed ista rõ nõ vr̃ sufficere: qꝛ terminus nũeralis ponit significatuꝫ suũ circa significatũ determinabilis. significatũ aũt substãtiui ⁊ adiectiui idẽ est. nõ differũt aũt, nisi in mõ significãdi. iõ vr̃ ꝙ terminus nũeralis prio ponat significatũ suuꝫ circa idẽ. ⁊ iõ si significet̃ numeratio forme determinabilis ex vna ꝑte: etiã ex alia nec ꝑꝑ illã adiacentiã ad suppositũ: q̃ cõuenit vni ⁊ nõ alij. nõ rõne significati: sꝫ rõne modi significãdi: poterit eẽ ꝟitas in vna: et falsitas in alia. ¶ Assigno aliaꝫ rõneꝫ talẽ: oẽ dependẽs depẽdet ad aliq̃d oĩno ⁊ simpl'r independẽs. nũq̃ꝫ em̃ dependẽtia alicuiꝰ sufficiẽter terminat̃ nisi ad aliq̃d oĩno independẽs: ⁊ ideo qñ duo eque depẽdent: neutrũ est natuꝫ terminare alteꝝ sꝫ vtrũq̃ dependet ad tertiũ indepẽdẽs. adiectiuum ẽ dependẽs ad substãtiuuꝫ qñ igit̃ adiectiuũ addit̃ substãtiuo saltẽ inuenit independens ad qđ terminat̃ eius depẽdentia qñ ãt duo adiectiua addunt̃ sibi mutuo neutrũ ad alteꝝ dependet qꝛ neutrũ terminat̃ ad alteruꝫ sicut neutrũ terminat depẽdentiã alterius sꝫ depẽdet ad aliqđ tertium qđ terminat sufficiẽter dependẽtiã eoꝝ amboꝝ. igr̃ qñ terminus nũeralis addit̃ substantiuo sicut si dicat̃ duo spiratores statim terminus nũeralis adiectiuꝰ hꝫ substãtiuũ terminãs. ⁊ qꝛ adiectiuũ determinat illud qđ eiꝰ depẽdentiã terminat: iõ denotat̃ significatũ sui substãtiui nũerari: qñ autẽ addit̃ adiectiuo vt cũ đr duo spirãtes vtrũq̃ ẽ dependẽs. ⁊ iõ neutrũ determinat alterũ. sicut neutrũ determinat dependẽtiã alterius. sꝫ ambo depẽdent ad tertiũ qđ terminat eoꝝ dependentiã et determinat̃ ꝑ ipsa. Et hoc in proposito est aliq̃ vel ꝑsone q̃si dicat tres aliq̃ vel tres ꝑsone creantes qꝛ lꝫ vsitate adiectiuũ masculinũ nõ sit substãtiuũ: sꝫ tm̃ neutrũ sit substãtiuũ. tñ in diuinis qñ adiectiuũ masculinũ ponit̃ ꝑ se: tunc intelligit̃ ibi eẽ substãtiuuꝫ vt q̃s vel ꝑsona. vt cuꝫ đr. pr̃ ⁊ filiꝰ non sunt vnus: sicut dicunt auctoritates lꝫ sit vnus deꝰ: qꝛ vnus absolute positus significat adiectiue ⁊ intelligit̃ hr̃e suum substãtiuũ. s. q̃s vñ significat̃ ꝙ pr̃ ⁊ filius sint vnus q̃s vel vnus aliq̃s: vel vna ꝑsona. qđ ẽ falsuꝫ. ¶ Tũc ad illã ꝯñtiam sunt duo spirãtes. ꝗ duo spiratores nego eã: ⁊ cũ ꝓbas qꝛ

sicut singulare infert singulare: ita plāle plurale. ¶ Dico q nō opz: q si ad aliqd añs sequatur aliqd ꝑñs q ad distinctionē añtis seq̄tur distinctio ꝑñtis nisi qñ ꝑñs illud distinguit i añtib⁹: sicut gen⁹ distinguit i spēb⁹. Jn ꝓposito ät suppōsita spirātia distinguunt̄ z ad suppositū spirās sequit spirator. ꝛ illud ꝑñs nō distinguit nec nūerat nūcrato añte: z tō arguēdo. spirās. g̃ spirator duo spirantes. g̃ duo spiratores est fallacia ꝑñtis arguēdo a distictiōe añtis ad distinctionē ꝑñtis. z si aliqñ inuenit a doctoribꝫ q ꝑr z filius sunt duo spiratores debēt exponi cor. auctoritates z sane itelligi. multe esñ auctoritates sanctoꝝ que nō sunt vere de tute sermonis expo nēde sunt ꝑm magistrum. dis. 12.

Ad argumenta

rñdet. ¶ Ad primū cū arguit de nerū: dico q ꝑr z filius nectunt̄ i spū sctō sicut in cōi. productor q̄ sic nectunt̄ in cōi. productor ꝛ sint distincta alioqn nō cōnecterent̄: tñ non hñt cōe productū inquātum distincta ꝛ inquantū vnuꝫ. vnde productū vnū ē ab eis inꝑtū sunt vnū. productes. z ita auctoritas illa est in oppositū. ¶ Ad scōm dico q actio ē singularis ꝑ se exñs: nō opz aūt esse aliquis singularis incōicabilis ꝑ se exñtis. sicut dicit⁹ ē di. 4. sicut hec ē vera. deus creat: vel deꝰ est ꝑr: filius z spūs. s. ita ponit hic. q est aliqs spirator singularis: cui ꝓprio cōuenit. i. adequate spirare q̄ intellegitur aliquo nō in ꝑre z filio: q̄bus cō uenit actus spirādi: q̄ vterq; est hic spirator: z tūc diceret q illius per se exist̄tis: qō ē quasi cōe q̄dam in re ad patrē z filū est vna actio: ꝛ illud nō sit vnū suppositum. i. incōicabile: sicut nec trinitas ēvnū suppositū: vna q̄n creatione creat. ¶ Jstud nō vr hic ꝓbabile: sicut ibi. deus creat: q nō vr hic aliqs ꝑ se exñs cōis patri z filio z nō spūi sctō: q tūc illud singulare ꝑ se existēs: ꝛ non incōicabiliter: realr tñ referret ad spiritum sanctū: z esset aliqd realr relatum ad intra ꝓius aliquo mō q̄ intelligeret ee ꝑsona. ita q nō ois relatio realis ad intra ect per sone: qō nō videtur probabile.

¶ Aliter dici pōt q actio nō deꝺ noiat vltima denoiatiē: nisi suꝑ positū: vel hñs modū suppositi: dico modū suppositi ꝓ aia sepa ra: z ꝓ accidētib⁹ sepatis ꝑ mira culū: q̄ denoiant̄ ab actione vltia denoiatiōe: q ꝑ se exist̄ū: ꝛ non sit incōicabilr: q nata sunt cōicare se suppositis: duꝫ tñ nihil cōi cāt illis: nihil denoiat ab actiōe cor. nisi ipsa vltia denoiatiōe: ꝛ ois forma exñs i alio vt forma: sicut dat ee illi. ita dat illi aliq̄ mō denoiari a sua actiōe: z ꝛ forma in supposito denoiet ab actione sua: nō tñ vltima denoiatione: ꝛ vlteri⁹ denoiat suppositū ab eadē actiōe: si tñ aliq̄ forma ꝑ se exi stēs nata esset hñe aliquā actioue ꝓpriā si ipsa daret idē ee plurib⁹ er q̄ supposita nō denoiant̄ actio ne forme nisi q hñt esse ꝑ formā denoiarent̄ ab eadez actiōe sicut haberēt idē esse filioforme actiue Ꝛcēplū. si vna albedo ect in duabus superficieb⁹: vna imutatiōe im mutaret: igit cū volūtas fecunda sit vnū principiū spirādi: q̄quid denoiat ab ista actione ꝓ hoc q ꝛ ee ista forma. denoiatur eadē actiōe. Qñ igr ꝛ actio ē suppositi. g̃ plurium suppositoꝝ plures

Aa

Bb actiões. nego ꝯñtiã. nisi qñ pluri
ficat in eis illud: qđ est rõ agẽdi:
ꝑ qđ ista dicũtur denoiatiue age
re. ¶ Et si obycias. ab vna aĩa
hois sunt multe opatiões distin
cte vt itelligere ⁊ velle: ⁊ ẽt multe
operatiões sensitiuaꝝ partiũ: vt
videre: audire: ⁊ talia multa: ⁊ si
ꝑtes ille essent supposita: eẽnt eo
rũ agẽtiũ plures actiões. ¶ Di-
co ꝙ nõ semꝑ si vnica res ẽ: ẽ eiꝰ
vnica rõ agẽdi. imo vnica res ꝑt
icludere i se plures rõnes agẽdi:
sicut dicet̃ de aĩa respcũ suaꝝ po
tẽtiarũ: si đ hoc fiat qõ. dictũ ãt ẽ
in pria rñsiõe iã habita de vna rõ
ne simplr agẽdi. qualr vna rõ est
in pr̃e ⁊ filio ad ꝓducenduꝫ spm̃
sctm̃. ¶ Ad tertiũ dico ꝙ pr̃ ⁊ fi-
Vid i. lius spirãt spm̃sctm̃: inquãtũ sũt
2 di. 1. oĩno vnũ ⁊ nõ iquãtũ sunt vnũ in
6. eẽntia: inquãtũ vnũ i ꝑsona: sed
inquãtũ sunt vnũ in disparatiua.
Et cũ infert̃ ergo pr̃ eẽt duo ꝑn-
cipia ꝓductiua ꝑꝑ duplicẽ fecũ-
ditatẽ in eo. nego ꝯñtiam: qꝛ ad
hoc ꝙ dicat̃ plura ꝓducẽtia req-
rit̃ numeratio suppositorũ. nõ ei
đr aliq̃s plures sciẽtes lꝫ habeat
plures scias: sꝫ oporteret eẽ plu-
Cc ra supposita ad hoc ꝙ seq̃ret̃ Qꝛ
adiectiuũ est i adiacentia essen
tiali ad suppositu: quod termi
nat eius dependentiam. ⁊ ideo
non potest plurificari: nisi sub-
stantiuum: quod sistit eius depẽ
dentiam plurificetur. hic autem
i ꝓposito suppositũ: qđ sistit de
pẽdẽtiã adiectiui: nõ põt plurifi
cari. ⁊ iõ adiectiua sibi adiacen
tia non pñt plurificari: nisi ꝓpõ
sit falsa. ⁊ đ hoc alꝫ i tertio li. vbi
dist. 1. q̃rit̃: vtruꝫ si plures nãe assume-
rẽt̃ a vbo eẽt vnꝰ vl̃ plures hoies.

Questio. II.

Secũdo quero Vtrũ pater et filius spirẽt vniformiter spiritũ. s. ¶ Qđ nõ Aug. 15. de trini. cap. 17. Spiritus. s. principaliter procedat a patre: non igitur principaliter a filio. ergo non vniformiter omnino.

¶ Itẽ Hiero. epl̃a. 88. Spũs. s. proprie a patre per filiũ. ergo nõ procedit proprie a filio.

¶ Item Hylarius de trini. 22. Spiritum. s. qui a te per vnigenitum est: promerear. igitur est a patre per filium. ergo non vniformiter ab vtroq̃.

¶ Itẽ Ricar. 6. de tri. Spũs. s. ꝓcedit a pr̃e mediate: ⁊ imediate. a filio aũt imediate tm̃. ergo ⁊c.

¶ Itẽ oĩs cã prima plus agit q̃ꝫ scđa. et prima ꝓpositione de causis. ⁊ ptꝫ ex dicto phi prio poste. ⁊ 2. meta. Necessariorũ ꝑncipia T. c. 5.
esse verissima semper opꝫ: qꝛ sunt t. c. 4.
alijs cã veritatis. ergo oẽ prius producẽs plus ꝓducit q̃ꝫ scđꝫ ꝓducẽs: sꝫ pater vr̃ priꝰ producere cũ det filio producere. ergo ⁊c.

¶ Contra. vno principio inquãtum oĩno vnum in eis spirãt spiritũ. s. ex. q. precedente. ergo omnino vniformiter.

Respondeo actꝰ potest cõsiderari tripliciter: vel in se: vel inquãtũ est termini: vel inquãtum cõparat̃ ad supposita agentia ꝑmis duobus modis est omnino vniformitas: vel potius vnitas: quia verissime vna actio: et vnꝰ terminus productus. tertio mõ loquendo sicut ipsa vis spiratiua cõicatur filio a patre. ita ẽt ꝙ filius spiret. hoc hꝫ a pr̃e. ⁊ ita pr̃ spirat a se: filius autem non a se. A

¶ Cōtra igit̄ pater pri⁹ spirat spiritū sanctū: ꝙ̄ filius spiret spiritus sanctum. q; in illo primo signo originis in quo p̄ hz a se esse: hz spirare a se: ⁊ tunc filius nō spiraret: q; si spūs. s. p̄cuntelligitur habere prius esse a patre ꝙ̄ a filio: tunc filius produceret spiritum sanctus tam pre existentem.

¶ Cōfirmat. q; quōcūq; p̄cipius ꝓductiuū i suppositopotest intelligi tur hz̄e terminū adeq̄tū: nō p̄t eē in. 2. q. p̄cipium ꝓducendi in posteriori. 2i ḡl. supposito: sic est in ꝓposito. ḡ ⁊c. q. 4. ⁊. ¶ Rādeo de istis ordinibus siue originis siue nature: ⁊ de multis rationū ordinib⁹ priorita⁹ ⁊ posteriorita⁹ q. 1. prio tatis: alias dicetur. hz quātū ad logi ⁊ i positū dicēdū: q; nō est ꝙ similis ꝓ forma do inter patrē generātē ⁊ spirātē: litatib⁹ sicut est inter patrē spirātē: ⁊ filiū ⁊ i t. de spirātē: vnde nō est intelligēdū ꝙ primo pater spirat anteq̄ filius spiret: princi sicut pri⁹ origine p̄ generat ꝙ̄ spi pio et ret, ꝓpter ordinē p̄cipior. in pro theore ducēdo quūc filiū spiraret: vt ar matib⁹ gumētū ōducit: quēadmodū spūs s. nō p̄t generare filiuz tā p̄intellectuz generari. Sed est iste ordo q; in p̄e est p̄mo virtualiꝙ fecūditas a se. scōo est in p̄e actu ꝓme fecūditatis: ⁊ tunc in filio est scōa fecūditas. tertio est actu scōe fecūditatis simul a p̄e ⁊ filio hñtib⁹ tunc simul illā fecunditatē. adhuc tñ cū aliquo ordine: q; ille actus est p̄is a se. filij aūt nō est a se: sed apte. sicut nec in scōo signo ē illa fecūditas filij a se. hz p̄ris ē a se. nō ē g; ordo originis iter spirationē p̄ris et filij: quasi spiret p̄ i aliquo signo originis: in quo nō spiret filius. hz i eodē signo originis silr spirāt: ē tñ ibi ordo spirātū in spirādo: q; p̄ in illo tertio signo originis spirat a se filius autem non a se.

¶ Ad p̄firmationē dico ꝙ maior nō est va. si illō p̄cipiū non hēat pri⁹ terminū adeq̄tū anteq̄ aliud suppositū. pducat cui cōmunicat illud p̄cipiū sm torā ei⁹ fecundi tatē. ⁊ sic est in proposito de vi spiratiua quam pater communicat filio anteq̄ habeat terminuz adequatum. s. spiritum sanctum.

Per idē p̄z ad oēs auctoritates adductas ꝙ propt̄ hoc dicit Au. patrē p̄cipal⁹ spirare. exponit ei se. io p̄cipal⁹ dixi: q; ꝙ filius spirat hoc hz a p̄re. ¶ Dicit tñ quidā doctor ꝙ p̄ spirat p̄cipal⁹ ⁊ p̄cipal⁹. filius autez tñ p̄cipal⁹ spirat. q; respectu. s. hz filius auctoritatē l3p̄ habeat auctoritatē respectu filij ⁊re spectu. s. in cōtrl spirat. Aliꝙ̄ at doctor cōtradicit sibi ꝙ nō ē ibi aliꝙ̄ cōparatio ꝓprie dicta in aliꝙ̄ tota magna. hz tñ est ibi ꝓpatio in voce sicut michael de sanctio demone. vbi est tñ ꝓpatio f3 voce: non hz aliquā formā cōmunē in vtroq; extremo. hz illa forma ē tñ in vno extremo: ⁊ nō in altero. ita p̄cipalitas ē i p̄re. vt idē sit patrē p̄cipalius spirare. ⁊ p̄cipal⁹ spirare.

Alerā: de alexan. in p̄n. di. q. 2. et 8. bon. q. 2. in fi. Magro in p̄ce sci de ne.

¶ Ad aliud de Hiero. dico ꝙ ꝓprietarius tñ dr̄ ille qui in habēdo rē nullo mō dependet ab alio. vsuarius autē q; in vtendo re dependet ab alio non est ꝓprie propietarius. p̄ igitur qvim spiratiuā hz a se. recte dr̄ ꝓprie spirare. filius nō sic ꝓprie. s. a. se spirat licet ꝙ prie id est non improprie vel imperfecte spiret.

¶ Per idem patet ad Hyla. quādo dicit ꝙ spiritus sanctus est a p̄re ꝙ filiū. distinguit tñ q; aliquid determinatū ꝙ hāc prepositionē: p; cum suo casuali comparatur ad verbū transitiuū vel intrānsitiuum ¶

si ad trāsit iuū tūc. notat i casuali huiꝰ ꝓpositiōis subauctoritas. vt pr̄ creat p filiū. fz si absolutū vel in trāsitiuū: tūc notat i casualibus ꝓpōnis auctoritas. hoc vl̄ efficiēcie sīe hōviuit p deum: vl̄ cāe formalis: vt hō sapit p sapientiā.

¶ Et p idē pz ad Ricar. pr̄ ei eadem secundate imediate spirat spūs sanctū fz iquātū dat filio illā virtutē spirādi qua filius spirat: pōt dici imediate spirare. nec est hic difformitas aliq̄ pfectiōis z ipfectiōis siue aliq̄d: qō ponat diuersitatē in actu fz tm̄ alio modo hūdi eādē virtutē: q; pr̄ a se. filio nō a se. sed a pr̄e.

¶ Ad vltimū dico q; illa ꝓpositio ē vera de cā z cāto pp hoc q; in causis ordinatis ē alia ꝑ vt cān dicꝫ pncipalior i ꝓte nō aūt i pncipio qō nō ē cā. qz ibi nō ē alia ꝑ vt pncipiādi. ita ē i ꝓposito. z iō nō plꝰ pncipiat pmū pncipiū q; fcōz sicut nec cā supior plꝰ cāret q; cā secūda: si eadē virtute causatiua causaret cum causa secunda.

Post hec ꝛc.

Distin. XIII.

Circa istam 13. dist. in q magr̄ agit ꝰ ꝓcessiōe .f.s. ꝑut distinguitur ꝑtra generationē filij. quero. vtrum spiritus sanctus sit genitus. siue. vtrum ꝓductio spiritus sancti sit generatio vel distinguatur ab ea?

¶ Quod sit generatio ꝓbo. q; generatio in creaturis ꝑ hoc distinguit a balijs mutationibus. q; est ad substantiāl per hoc q; ea ꝓducitur aliquid in esse substā tie spiratione autem ꝓducitur f.s. in esse diuino sicut generatione ꝓducitur filius: ergo ꝓductio. f.s. est generatio.

¶ Confirmat ratio. q; mutationes z motus distinguunt p̄ termi nos formales eorum. 3m phm. 5. phy. si. Sed formalis termin⁹ spi ratiōis. f.s. est idē cū formali termino gnationis quia essentia cōicatur utrobiq; & spiratio est gnatio. T.c.4 7.48.

¶ Preterea. quecūq; vni z eidem sunt eadē: inter se sunt eadez. igr̄ que eidē sunt vniuoca iter se sunt vniuoca generatio spiratio sunt vniuoce ꝓductiones cōparando ad idē tertiū. vt ad patrē. q; sicut dictū est supra di. 7. Utraq; ꝓductio ē vniuoca i se. igr̄ iste due erūt vniuoce ꝓductiones inter se. z ita vnius rationis.

¶ Preterea: differētia realis nō dependet a dr̄ia rōnis. q; est pfectior. Sz dr̄ia pncipioꝝ istaꝝ ꝓductionū sunt natura z volūtas q̄ differūt tm̄ 3m rōnē. q; dr̄ia realis absolutoꝝ nōn posse stare cum simplicitate diuina. & distinctio istaꝝ ꝓductionū: q̄ ꝓcexigit istā: tāta erit rōnis. P̄ ꝓbat̄ ēt minor: aūt dupl̄r. P̄ Prio q; ale inter itellige re: z itellectū indeo erit relatio realis. z ita distinctio realis. q̄a probatur. q; vbicunq; intellꝰ ex natura rei distinguitur ab intelligere: intellectus recipit intelligere vel est rō recipiendi ipm̄. z ita ibi erit relatio realis recipiētis ad receptū P̄ Et ꝓfirmat. q; si intellꝰ in deo nō sit rō recipiendi itelligere. non magis ꝓprie dicet̄ deꝰ itelligere i itellu q̄ volūtate. ita ēt pōt argui de relatiōe prioris q; pncipiū est prioꝰ illo cuiꝰ est pncipiū. P̄ Sed o ꝓbat̄ minor q; absolute itellꝰ est pncipiū quo respectu intellectionis z in eliciēdo. z recipiēdo. igr̄ eo

dē addito vtrobiq; itell's ifinitus erit sicp̄ncipiū respectu itelligere infiniti. ⁊ ita erit ibi relatio realis

¶ Cōtra Au. 5. de tri. c. 14. Spiritus. s. procedit a patre ⁊ filio non quomodo natus: sz quomō dat⁹.

egi. di. pñti articu. 2. varro i pñti di. T. c. 4 ⁊. 48.

Hic sunt multe vie ponēdi: ⁊ multi mōi q̄b⁹ distinguūtur iste ꝓductiōes.

¶ Uno mō ponit̄ istas ꝓductiones distingui ꝑ terminos: q̄ sunt ꝑsone ꝓducte. ¶ Et cōfirmat̄ ista positio ꝑ illd̄ phi. 5. phy. Ubi dicit q̄ mot⁹ distinguunt̄ ꝑ terminos: vtvr̄: qꝛ ali⁹ termin⁹ est alteri⁹ motus. ⁊ lz iste ꝓductiōes nō sunt motus nec mutatiōes: sunt tñ quasi vie quedam ad personas. igitur per istas distinguuntur.

¶ Contra emanatiōes nō hñt eē ꝑ terminos. igit̄ nec distinctionē. añs patet qꝛ habent ex se esse formal'r. consequētiam probo. qꝛ ab eodem habetur esse: ⁊ distinctio.

A

¶ Itē illd̄d̄. 5. phy. ē ad oppositū nō em̄ mot⁹ distiguunt̄ penes termios: nisi qꝛ forme fluētes sūt eiusdē rōnis cū formis terminātib⁹: sz hic nō est flux⁹ eiusdē rōnis cū termino: nec ēt via q̄si flux⁹ ē eiusdē rōnis cū terminis formalib⁹: qꝛ termin⁹ formalis est essentia: illa āt ꝓductio: q̄ est quasi via: est relatio

Tho. 1 pte sū. q. 36. ar. 2. in sol. vl. ar. ⁊. q. 27. arti. 4. vid̄ magistruz in lr̄a.

Alio mō ponit̄ istas ꝓductiōes distingui ꝑ hoc q̄ vna productio est ab vna ꝑsona alia a duabus ꝑsonis.

¶ Cōtra hoc qꝛ si idē sit p̄ncipiū formale ꝓducēdi aliq̄d ꝓpt̄ esse ei⁹ in hoc supposito vel in illo nō erit p̄ncipiū alterius rōnis: qꝛ albedo in lapide ⁊ in equo est p̄ncipiū imutatiōis visus eiusdē rōnis ita ēt si eadē albedo essz in duob⁹ vt in vno esset p̄ncipiū imutatiōis vni⁹ rōnis: iste aūt ꝓductiōes ita distinguunt̄: q̄ nō sunt eiusdez rōnis. ꝗ opz istius distinctionis assignare aliam rōnē q̄ꝫ vnitatem vel dualitatē suppositorum agētiuz.

¶ Itē ꝑm istā viā pñt poni ifinite ꝑsone i diuis. posset ei poni q̄rta ꝑsona a trib⁹. ⁊ q̄nta a q̄ttuor ꝑsonis: nec eēt aliq̄ rō trinitatis i ꝑsonis diuis: si tm̄ esset distictio ꝑ vnitatē suppositi agētis ⁊ pl'alitatē: ⁊ nō eēt distictio ꝑ rōnes ꝓducēdi.

¶ Itē oīs distictio reducit̄ ad aliqua prio diuersa q̄ essent disticta si ꝑ impossibile eēnt ab oīb⁹ alijs separata ergo illa distinctio est ꝑ aliqua talia: q̄ essent disticta oīb⁹ alijs ꝑ impossibile p̄termissis. q̄ ēt seipsis sunt prio diuersa: talia nō sunt vnitas vel pluralitas suppositoꝝ agētiū: si non sit aliqua alia distinctio in principijs agendi. ergo circunscripto enim omni alio ab vnitate vel dualitate suppositoruz: non videtur q̄ ista vnitas vel pluralitas sit prima ratio distinguendi productiones.

gof. q̄l. 3. q. 3. ⁊ q̄. 7. q. 4. Cōtra eēntia stat cū oppositis igr̄ distiguit̄ ab vtraq;. Rñ deo eēntia non opponit̄ alicui a q̄ generās ⁊ genit⁹ distiguātur realiter spi

Aliter ponit̄ istas ꝓductiones distigui: qꝛ vna est cū alia: ⁊ cū opposito ei⁹: ita q̄ rō distictiōis rel'onū dispataꝝ est distictio oppositaꝝ rel'onū: q̄ten⁹ s. vna rel'o dispata secū ꝯpatitur duas alias rel'ones oppositas: sicut vis spiratiua stat cum generatione actiua ⁊ passiua: ⁊ ideo distinguitur ab vtraq; illarum.

¶ Cōtra istud pōt sic argui sicut cōtra opinionē precedentem: nō assignat ista positio: quare non possunt esse ifinite ꝑsone: qꝛ semꝑ posterior relatio posset stare cuz oppositis rel'onibus prioribus.

¶ Preterea nō esset primo diuersitas inter hāc ꝓductionē ⁊ illaz: nisi ꝑ hoc q̄ ista productio esset cū vna ⁊ sua opposita: ⁊ alia ñ stat

rās sic oppo=nitur. cū sua opposita: ⁊ ita ista nō esset prima rō dist. quia p̄ma rō di. est aliqua ratio prius distinctorum.

¶ Cōtra istā viā ⁊ aliā p̄cedētē simul arguo sic. quero q̄re spiratio actiua p̄t stare cū gñatiōe actiua ⁊ cū gñatiōe passiua. ⁊ gñatio actiua nō p̄t stare cū gñatiōe passiua nulla est rō nisi ꝓpter distictionē spiratiōis actiue a gñatiōe actiua iō em̄ aliq̄d est ꝯpossibile vel incōpossibile alicui. qꝛ ip̄m est tale in se. ⁊ nō ecōuerso. qꝛ veritas negatiue firmat̄. ⁊ fundat̄ sup̄ veritatē affirmatiue. iō em̄ hō nō est asin⁹. qꝛ hō est hō. 2. pier. in fi. ⁊. 4. meta. p̄us igr̄ est aliqua distinctio generatiōis actiue ⁊ spiratiōis actiue pp̄ quā est incōpolis gñatiōi passiue gñatio actiua. ⁊ nō spiratio actiua. q̄ꝫ sit ista ꝯpossibilitas vl̄ incompossibilitas. ergo ista cōpossibilitas ⁊ nō compossibilitas non est prima ratio distinctionis productionum.

t.c. 16.

B ¶ Preterea iste ꝓductiōes distinguunt̄. qꝛ altera est p̄ modū nature altera p̄ modū voluntatis. hec aūt distinctio ꝓductionū non tm̄ est a suppositis ꝓducētibus. nec qꝛ vna stat cū aliqua. ⁊ altera non stat cū illa. sed sumit̄ ex distinctione p̄ncipiorꝫ ꝓductiuorꝫ q̄ hn̄t oppositos modos p̄ncipiandi. ḡ ⁊c.

¶ Rn̄det sic. opinās q̄ ꝓductō ibi ē vna p̄ modū nāe ⁊ altera p̄ modū volūtatis. nō qꝛ vna p̄sona ꝓducat̄ nālit̄. ⁊ alia n̄. sꝫ qꝛ ꝓductio vna ē sil̄is ꝓductiōi nāli. ⁊ alia ē sil̄is ꝓductōi volūtarie nāle ei agēs ꝓducit n̄ p̄supponēs aliā ꝓductiōeꝫ ⁊ hoc ī cōi loquēdo. lꝫ p̄ accn̄s vnuꝫ nāle agēs p̄supponat aliq̄d ꝓducēs p̄us ip̄o. ita em̄ ꝓductio filij ē p̄ modū nature. qꝛ nō p̄supponit aliā ꝓductionē. ꝓductio volūtatis p̄supponit alia ꝓductionē: illā vꝫ que ē p̄ modū nature ⁊ itell̄s. ⁊ ita ꝓductio sp̄ūs sancti ē p̄ modum volūtatis: qꝛ. s. s. ꝓducit̄ sil̄i mō illi ꝓductiōi q̄ ꝓprie dr̄ eē ꝓductio voluntatis. s. presupponēdo aliam productionem.

¶ Ista expositio nō vr̄ s̄m itētionē sanctorꝫ attribuētiuꝫ istas ꝓductiōes ꝓprie itellectui ⁊ volūtati: qꝛ si tm̄ debeāt itelligi distingui p̄ hoc q̄ vna p̄supponat aliā ꝓductōeꝫ: ⁊ alia ꝓductio nullaꝫ p̄supponit. nō vr̄ rō ex ꝓductōib⁹ q̄re filiꝰ sit magis filiꝰ vel v̄bū ex vi ꝓductiōis sue q̄ꝫ. s. s. nec q̄ . s. s. ex vi ꝓductōis sue magis sit amor q̄ꝫ filiꝰ: quod videtur absurdum.

¶ Item multe alie ꝓductiones p̄n̄t eē vel p̄supponētes vel nō p̄supponētes aliquā ꝓductionē: sicut ꝓductio p̄ modū artis vr̄ aliā ꝓductioneꝫ p̄supponere. s. ꝓductiōeꝫ v̄bi interioris in mēte artificis. ḡ. s. s. posset dici ꝓduci p̄ modū artis: qd̄ est falsum. ¶ Et p̄ter hec sicut est argutn̄ dist. 2. ⁊. 10. ex quo in deo ꝓprie ē itellectꝰ ⁊ volūtas. ⁊ vtrūq̄ꝫ ē sufficiēs ꝓductiuū cū obiecto sibi p̄n̄te: vere ꝓducet̄ p̄sona p̄ actū itellectꝰ: vt p̄ncipij ꝓductiui: ⁊ alia p̄sona per actuꝫ volūtatis: vt p̄ncipij productiui: et non tm̄ metaphorice proter talem similitudinem extraneam. s. produci alia presuposita: vel nō presupposita.

Aliter dicitur q̄ iste emanatiōes distinguuntur p̄ relatiōes oppositas. s. prioris ⁊ posterioris: qꝛ vna ē p̄or alia. Tho. 1 p̄te sū. qō. 27 ar. 4. ī solu. argu. pri.

¶ Contra ista distinctio nō est p̄ma oportet enim dare aliquam aliam causam: quare vna est naturaliter prior alia: nec est alia ratio: nisi vel quia ista est produ=

ctio talis: ⁊ illa tal̄: vel ex ꝑte ꝑn
cipiorum productiuorum: vel ex
parte suppositorum agentium.
¶ Preterea relatio nō distiguit̄
primo et per se a relatione ꝑ re-
lationē: qꝛ rel'o nō refert̄ ꝑmo er
go cū iste emanatiōes sunt rel'o-
nes: nō distingunt̄ ꝑmo abinui-
cē per alias relatiōes. s. ꝑ relatio
nes prioris ⁊ posterioris: et ptz
ꝙ iste relationes sunt alie a rela
tionib⁹ originis: qꝛ sunt iter alia
extrema: nam relatio originis ē
inter producens et productum.
C relatio prioris ⁊ posterioris est
inter originem ⁊ originem.

Hen. i sum. ar. 37. q. 7. **Aliter** dicitur ꝙ emanatio
nes distinguunt̄ pe
nes ꝑncipia formalia elicitiua q̄
ponunt̄ eē relatiōes ꝑsonarū agē
tiū. puta vis gn̄atiua ⁊ spiratiua.
¶ Sed istud est iprobatū distin.
7. siue intelligat̄ de ꝑncipio elici
tiuo: siue de principio determia
tiuo. ¶ Et preter hoc quō distin
guūt̄ ille relatiōes: vt per eas di-
stinguerētur relationes opposi-
te. ille enim videntur minus di-
sticte q̄ꝫ opposite: qꝛ ille possunt
cōcurrere in eadem persona. pu
ta in patre: iste non possunt: quia
nulla eadē ꝑsona duob⁹ modis
producitur: manifesti⁹ est igitur
istas emanatiōes distingui q̄ꝫ re-
lationes oppositas exꝑte ꝓducti
ui. igr̄ assignare istaꝝ distinctiōez
ꝑ illas est assignare distinctionē
māifestā ꝑ distictionē min⁹ māi
festā: ⁊ ēt nō ꝑ itriseca qꝛ relatia
nō sūt itriseca suis correlatiuis.

Hen. q̄li. 5. q. 9. **Aliter** ponit̄ ꝙ distiguūt̄
penes ꝑncipia disti
cta ꝑm rōnē: puta penes naturā
⁊ volūtatē q̄ hn̄t ꝑncipiare disti-
ctas emanatiōes: ⁊ tn̄ ipa ī eēn-
tia non distiguūt̄ nisi sola rōne: si
cut ꝓbat̄ in qōne de attributis
dist. 8. ¶ Cōtra illd̄. distictio rea
lis nō preexigit necessario distin- q. 4.
ctionē rationis: sz distictio istaꝝ
emanationū necessario preexigit
distictionē ꝑncipiorū elicitiuorū
igr̄ illa si ē realis. nō est tm̄ ꝑ illā
q̄ est rōnis tm̄. maior isti⁹ rōnis
ab aliq̄b⁹ negat̄ ⁊ ponit̄ instātia
de ideis q̄ differūt tm̄ rōne ⁊ crea
ture real'r differūt: ⁊ tn̄ distinctio
creaturarū real' necessario ꝑsup
ponit distinctionē idearuz rōnis.
¶ Cōtra istud arguit̄. ⁊ ꝑmo pro
batur maior. scd̄o excludet̄ ista
instantia: maior ꝓbat̄ ꝑm istum
intell'm: ꝙ dr̄ia rōnis in cā non ē D
propria rō distinctionis real' ī ef-
fectu. Qꝛ si sic: sit a causa: ⁊ diuer
se rōnes sub q̄b⁹ causat: sint. b. c.
causata sint. d. e. tunc sic. si. b. c.
sunt rōnes ꝓprie ip̄i⁹. a. inquātū
causat. d. e. ḡ. a. inquātū est sb̄. b.
est ꝓpria cā ipsi⁹. d. nā si nō: non
est magis illa dr̄ia rō cāndi distin
cta: q̄ꝫ si ipsa dr̄ia nō iesset: qꝛ neu
tra rō ē propria appropriās cām
adhūc effectum: qui igr̄ ꝯcedit ꝙ
a. inquātū ē sub. b. ⁊. c. causat. d.
⁊. e. hz cōcedere: ꝙ vtraq̄ꝫ rō sit ꝓ
pria ratio cause respectu sui effe
ctus sed: illud ꝯn̄s est falsuz: ꝙ. a.
inquātū est sub. b. est cā ipsi⁹. d.
qꝛ. a. inquātū est sub. b. qd̄ est tm̄
ens rōnis: tm̄ hz esse in intellectu
qꝛ ens rōnis non causat̄ ab obie
cto: nisi inquātū cognitū. ⁊ vt sic
non hz eē: nisi in itellectu: qd̄ est
eē diminutū: ex. 6. meta. nihil āt
ꝑm ꝙ ens diminutū est: est ꝓpria
rō entis veri: ⁊ ꝓpria cā entis ꝑ- t. cō. 8.
fecti. Et istud ꝓbat̄: ꝙ oē cāns ve
rū ens opz ꝙ hēat aliqd̄ eē exn̄-
tie iquātū ē cā: ens aūt diminu-
tū. qd̄. s. est ens cognitū nō hz eē
realis exn̄tie. ergo nec iquātū ta-

le pōt eē cā ꝓpria alicui⁹ real'en tis. ¶ Et si dicasq̄ lz non hēat eē exn̄tie sui tn̄ hz eē exn̄tie intell's in quo est: qꝛ eē intell's ꝑticipat inquātū hz eē ī ip̄o intellu. ¶ Cō tra. ex hoc sequit̄ q̄ nulla cātio cōpetit enti cognito inquātū tale nisi virtute exn̄tie actualis ip̄ius intell's in quo hz eē exn̄tie actua lis ſm q̄d: ⁊ tunc vltra voluntas nō erit ꝑncipiū spirādi: nisi īquā tū ꝑticipat rationē intell's ⁊ tūc intell's diuin⁹ erit magis rō spirā di q̄ꝫ volūtas. ⁊ ita seq̄t̄ vltra q̄ ī tell's respectu gn̄ationis ꝟbi erit duplex ꝑncipiū. s. imediatū. īquā tū ē pricipiū ꝓductiuū: ⁊ media tū inquātū ip̄m est principiū ope ratiuū. ꝑ cui⁹ opationē obiectū habet esse: inquantū productiuū sicut cognitum inquantū cogni tū hz eē participatū ipsi⁹ cogno scētis. ¶ Qd̄ si non attribuas ta lē actionē realem ipsi intellectui exn̄ti: sz obiecto hn̄ti eē diminu tū in intellectu sequit̄q̄ actio rea lis erit ip̄i⁹: qd̄ nihil min⁹ ē tale: si illd̄ non eēt oīno nā n̄ repugnat alicui q̄ sit ens cognitū: lz nullū verū eē reale hēat. ¶ Si dicat̄ h̄ q̄ intell's diuin⁹ nihil cognoscat nisi ītuitiue: ⁊ ita illd̄ qd̄ hz eē co gnitū in hoc intell'u inquātū tale hz vere eē exn̄tie: non aūt illd̄ qd̄ hz eē cognitū intellectione ⁊ co gnitiōe abstractiua: qualis ē ītel lectio mea de rosa nō exn̄te mō: q̄ non ē intuitiua. ¶ Cōtra. illa rō q̄ ponit̄ propria ꝑncipio. s. deo in quantū principiat ponit̄ cāri per actum intell's in obiecto cognito intell's aūt diuinus nihil causat in essentia diuina vt exn̄s ē: sicut ꝯcedūt illi d̄ opi. opposita. qꝛ nul la est ibi dr̄ia rationū in eēntia vt est exn̄s: sed tātū vt cognita ē: ⁊ ꝑ se ptz. qꝛ quicq̄d est in eēntia vt exn̄s est: eēt in ea si ꝑ impol'e non eēt intell's negocians circa ip̄am. ¶ Preterea scd̄o eēntia di uina vt in filio ⁊. s. s. hz natural'r ꝑoritatē aliquā ad intellectionē simplicē isti⁹ eēntie: sicut eiz ip̄a (vt ē in patre) nata est mouere in tellectū pr̄is ad simplicē sui ītel lectionē: ita ēt (vt in filio) nata ē mouere quēcūq̄ ītell'm ad sui in tellectionē simplicē: qꝛ ſm Aug. 15. de tri. oīa videt pater ī filio: si cut in semetip̄o: sz si eēntia (vt in filio) talē hz prioritatē circa talē intellectionē simplicē sui. igr̄ ip̄a (vt in filio) natural'r ꝑcedit oēm rationē quā ꝑt ītell's negocians fabricare circa ip̄am. igr̄ nulla rō fabricabilis circa eā natural'r ꝑ cedit eā (vt in filio) alioquin esset circul⁹ in prioritate naturali: qꝛ ⁊ rō cāta ꝑ intellectū natural'r ꝑce deret esse ei⁹ in filio: ⁊ ecōuerso. ¶ Si aūt dicas q̄ eēntia in pr̄e ꝑ cedit natural'r oēz rōnē ꝓducibi lē circa ip̄am: sz (vt ī filio) seq̄tur rōnē iā ꝓductā ꝑ actū intell's pr̄ ni: ⁊ tūc non ē circulus eiusdē ad idē ſm eadē extrema: siue ſz exi stētiā ī eodē: qꝛ eēntia ſz exn̄tiā ī vno supposito ꝑcedit: ⁊ in alio se quit̄. ¶ Preterea tertio ꝑncipal'r arguit̄ ⁊ ꝯ istā rn̄sionē sic. Uni⁹ cāe in vno ordīe cāndi ē. vna ꝑ se rō cāndi. ꝗ multo magis ī diuis vbi est ꝑmitas ꝑncipiādi: opz po nere vnā rōnē ꝑ se ꝑncipiādi. ꝗ rō pricipiādi gn̄ationē verbi erit ali qua vna realis rō ꝑ se: res aūt et rō nō faciūt vnuz ꝑ se: qꝛ nec pas sio aliqua ꝯn̄s rē ex natura rei ꝑt facere vnū ꝑ se cū subiecto cuius ē effect⁹. ꝗ nec mlto magis rō. qꝛ qꝛ nō sequit̄ rem ex natura rei: sz tm̄ consequit̄ eam ꝑ actuz intel-

E

Ca. 17 ⁊. 28.

Hic di misit doct. ma gnum spaciū vacuū in ori ginali.

F

lectus ergo alterũ istorũ erit precise principium quo ipsi p̃mi producenti: non ratio sola: qꝛ ip̃a nõ est formaliter infinita. probatio. qꝛ nulla relatio realis: est formaliter perfectio infinita. ꝓbatio. qꝛ tũc ꝑsona aliqua in diuinis non haberet oẽm ꝑfectionẽ infinitaꝫ formalr̃. ꝗ nec multo magis ens rõnis põt eẽ formalr̃ infinitũ: ⁊ ꝑ ꝯfis nec ẽ p̃ncipiũ ꝓducẽdi quo suppositũ infinitũ. ꝗ sola res cui attribuit̃ illa rõ ẽ p̃ncipiũ ꝓducẽdi suppositũ ĩfinitũ: sꝫ ĩ quocũqꝫ est p̃ricipiũ quo respectu alicuiꝰ ꝓductõis ei ẽ p̃ricipiũ ꝓducẽdi: si illd̃ suppositũ ꝯueniat tali ꝓductioni. ꝯueniẽs aũt suppositũ ĩ diuinis ad ꝓducẽdũ ꝑsonã ĩ diuinis ẽ ꝙ nõ habeat talẽ naturã ꝓductiõe ista: nec aliq̃ ꝓductiõe p̃ore ista. talis aũt ẽ pr̃. ergo sola res erit sibi p̃ncipiũ quo producit: ⁊ nullo mõ rõ ista. ¶ Preterea q̃rto. in diuinis qd̃ nõ est formaliter idẽ alicui: nõ ẽ vere idẽ sibi: nisi vl̃ vtrũqꝫ sit formalr̃ infinitũ vel alterũ: vel saltẽ vtrũqꝫ sit vere idẽ alicui formalr̃ ĩfinito: sed iste rõnes q̃ ponũt̃ q̃si appropriãtes p̃ncipiũ ꝓductiuũ duaꝝ ꝑsonaꝝ nõ sunt formalr̃ eedẽ: qꝛ tũc non eẽnt distincte rõnes: nec sunt vere eedẽ alicui formalr̃ ĩfinito: qꝛ tũc eẽnt ĩ isto ĩfinito ex natura rei: sicut sapia ẽ in diuinitate formalr̃ ex natura rei: nec altera istaꝝ est formalr̃ ĩfinita: sicut ꝓbatũ est ĩ p̃cedẽti rõne. ergo nulla istarũ ẽ vere eadẽ alteri aliquo mõ. ꝗ eo mõ quo ãbo sũt ibi: ita sunt vere distincte qd̃ vr̃ obuiare sũme simplicitati: q̃litercũqꝫ ponat̃ ẽtitas earũ: qꝛ nihil põt poni ibi eẽ sꝫ q̃cũqꝫ entitatẽ: qd̃ sit nõ simplr̃ idẽ alteri: ꝑꝑ simplicitatẽ illiꝰ eẽntie.

¶ Illã instãtiã excludo p̃rio qꝛ vr̃ esse ad oppositũ. si em̃ distinctio creaturarũ neccio p̃supponeret distictõeꝫ ideaꝝ: ac ꝑ hoc deꝰ sub rõne vniꝰ idee eẽt cã ⁊ ꝓpria rõ respectu vniꝰ ideati hoc iõ esset: qꝛ eẽ diminutũ dei. s. eẽ cognitũ esset simplr̃ ꝑfectiꝰ: ⁊ priꝰ naturalr̃ eẽ ꝑfecto ideati: qꝛ ideata sunt respectu dei artificialia: ⁊ eẽ cognitũ artificis vel exẽplarꝫ: in quo artificiatũ hꝫ eẽ: ẽ simplr̃ priꝰ ipso eẽ exñtie ipsius ideati: sꝫ illa rõ oĩno deficit ĩ ꝑsonis diuinis qꝛ eẽ cognitũ eẽntie nõ põt eẽ p̃us naturalr̃ ꝑfecto eẽ eẽntie in se. ⁊ iõ lꝫ illa p̃ria maior falsa eẽt. ad cuiꝰ ꝓbationem apposite sunt q̃ttuor rõnes in agẽte artificiali: nõ tñ eẽt falsa in ꝓductione naturali: vbi eẽt cõicatio eiusdẽ nature: sicut ẽ ĩ ꝓposito: qꝛ ibi nõ vr̃ ꝙ aliqd̃ eẽ cognitũ posset naturalr̃ p̃cedere naturale esse ipsius nature. ¶ Preterea instãtia illa sumit falsuꝫ de ideis: qꝛ illa distinctio rõnis ĩ deo nõ neccio p̃supponit̃ ipsis ideatis distictis: nec deus sub rõnibus idearũ est ꝓpria cã diuersorũ ideatoꝝ. sicut patebit inferius distin. 35. d̃ ideis ⁊. 45. de voluntate.

Alia est opi. ad qõnẽ q̃ ponit ꝙ eẽntia sub rõne vna oĩno ĩdistincta est principiũ istarũ productionũ: qꝛ sicut duo limitata p̃nt eẽ principia duorũ actuũ ita idem illimitatũ cõtinẽs ĩ se ꝟtualiter ip̃a plura põt eẽ principium propriũ eorũdẽ actuũ. ẽt sub rõne vna nulla existẽte distinctiõe in eo: sed ex sola illimitatione sui ipsiꝰ: vt indistinctũ ẽ. sicut ptꝫ de sole respectu multorũ gñabiliuꝫ ĩ istis ĩferioribꝰ. ¶ Et ꝯfirmatur

Adã li. 1. di. 6. q. 1. arti. 2. seq̃tur hãc viam q̃re Alex. d̃ alex.

ista positio: qꝛ opꝫ ponere eēntiā diuinā imediate hr̄e sapiētiā ⁊ bonitatē: ⁊ eē quodāmō quasi radicē: ⁊ principiū illarū pfectionū attributaliū: ⁊ sine oī distictione in ipsa eēntia. alioquin ꝓcederet in infinitñ. igit̄ ita vr̄ posse poni imediatū principiū duarū productionū. ¶ Cōtra hoc qꝛ actio volēdi in nobis nō est formaliter libera: sed ip̄a voluntas: qꝛ actio illa est quedā qualitas: a quedaꝫ forma naturalis in se: ⁊ nō aliq̄d intellectuale habēs inclinationē ad opposita. ita igit̄ i diuinis ip̄a productio spūssctī: vt ipsa iā posita est in esse: nō videt̄ formaliter esse libera: sed p̄cise libertas videt̄ eē in principio huius productiōis inquātum est huiꝰ. sed si nulla distinctio precedat productionē filij et spiritussancti prima distinctio q̄ est huius productionis: ⁊ illiꝰ ē vt sunt posita in esse ab illo principio. ꝗ nō ē vna productio in diuinis ꝑ modū intell'is siue nature. ⁊ alia ꝑ modū libertatis: qꝛ nullū principiū precedit qd̄ ex se aliter se habeat ad hāc productionē q̄ ad illā. ⁊ ille productiones: in quibꝰ est distictio primo: omnino in se vniformes sunt in naturalitate: vt iam posite sunt in esse. Assumptū de volitione: licet posset multis vijs ꝓbari. patere tamē pōt ꝑ hoc: quia q̄cq̄d generat ip̄a volitio generat naturaliter: vñ habitꝰ appetitiui virtute actuū appetitꝰ ita gñant̄ natural'r ex eis: sicut habitꝰ itellectiui gñant̄ natural'r ex itellectionibꝰ. ¶ Ex alio etiā appet: qꝛ tūc formal'r posset aliq̄s gaudere et tristari libere iquātū. s. gaudiū ⁊ tristitia sūt passiōes ꝯñtes velle ⁊ nolle: qꝛ ille q̄ sunt imediate cāe istarū passionū ponerēt̄ formal'r libere: ꝯñs tñ de passiōibꝰ vr̄ satꝫ manifestū incōueniēs: qꝛ nō videtur eē in potestate volūtatis gaudere: nisi qꝛ in ptāte eiꝰ ē velle illud: ad qd̄ seq̄t̄ gaudiū: ⁊ ita nec tristari: nisi qꝛ in ptāte eiꝰ ē nolle illd̄. ad qd̄ sequit̄ tristari. ⁊ iō tristatꝰ de aduētu alicuiꝰ rei nociue siue displicibilis: si vult amouere tristitiā: opꝫ q̄ desinat nolle illd̄: qd̄ noluit. nō aūt expedit ad hoc deliberare: vt stante nolitione et euētu noliti nō sequatur tristitia ¶ Hec rō si cōcluderet: ꝯcluderet necessario distictionē itell'is a volūtate in creatura: ⁊ h̄ distictionē realitatis a ꝑte rei: qd̄ ñ vr̄ necessariū. Vñ rñdeo q̄ eodē principio pōt hr̄e aliā ⁊ aliā hitudinē ad scd̄o ꝓducta: ⁊ ad duas ꝓductiōes. Nūc aūt naturalitas ⁊ libertas ñ dicūt eēntial'r pricipiū actiuū ⁊ actiuū: sꝫ aptitudinalē habitudinē p̄ncipij ad ꝓductū: ⁊ nō habitudinē aptitudinalē: puta naturalitas determinationē ex se actus primi ad scd̄m: ⁊ tertiū: libertas nō determinationē huius. Ad formā Concedo neutrum positum esse liberū. igit̄ libertas est in aliquo p̄cedente actum. Concedo: sed nō absolute in illo: sꝫ dicit respectū illius ad actum. ⁊ naturalis similiter dicit alium respectum eiusdē absolute p̄cedentis: ad aliū actum. Similiter in ꝓposito est facilior rñsio: qꝛ ad vtrūq̄ ⁊ ꝓductionē: ⁊ ꝓductū videtur p̄ncipiū quo naturaliter se hr̄e di. 10. supra. ¶ Cōtra igit̄ i quo nō est distinctio: vbi ē quo ꝓductionū nisi tātum rōnis qꝛ nō relationē ad ꝓductionē vel ꝓductum nisi tātum ratiōis. ¶ Itē

Aduerte in hac additione ne decipiaris qꝛ scrupulosa vr̄.

libertas est cōditio absoluta: qꝛ
ꝑfectio simplr. ¶ Rñdeo dat in
telligere simplr ꝑfectionē: sꝫ nō
dicit nisi respcm̄. ¶ Correlariū:
igit̄ tota deductio di. 2. de duali
tate prima principioꝝ actiuoꝝ
nō valet: nisi de relationibꝰ que
dicūt habitudinē ꝑncipij actiui
ad ꝓductum. Et videt̄ probabi
le ꝙ ad simplr vnū sit status tā
principio productiuo quo lꝫ nō
qđ q̄ꝫ in causa. qꝛ esse quo per te
cōuenit simplr vni sicut causa.
¶ Rñdeo. Cōcedo ꝙ libere ⁊ na
turalr dicāt habitudinē ad age
re vel tm̄ determinatā ⁊ non de
terminatā. tñ cōcludunt in fun
damētis. qꝛ ꝑfectionis simplr ē
eē absolutū a respectu ad poste
rius. igit̄ principium cui cōpetit
absolutio maior respectu prin
cipiādi est simplr ꝑfectius illo:
cui cōpetit determinatio maior
respectu principiādi. Hec si ꝑn
cipiāda sint eque ꝑfecta vel ꝑn
cipiandū absoluti ꝑfectius prin
3 cipiādo naturalis ē. qꝛ ad eque
perfectū posterius absolutius ē
perfectius. ꝯ si velle nr̄m non sit
minus ꝑfectuꝫ nr̄o intelligere ⁊
ex respectu libertatis in volūta
te ad velle et naturalitatis i in
tellectu ad intelligere sequit̄ vo
luntatē fundamentū respectus
esse simplr ꝑfectius hmōi cōso
nat distinctiōi potētiarū de quo
in. 49. di. 4. ¶ Sed q̄d in deo?
vr̄ idē sequi qꝛ. s. s. est eque nobi
lis cū filio. igit̄ principiū produ
ctiuū nō erit ꝑfectius qđ est ab
solutius. ¶ Rñdeo. vtrūqꝫ ē in
finitum ⁊ inquantū operatiuū ⁊
inquātuꝫ productiuū. igr̄ nulla
excellētia cum in formalibus. sꝫ
tm̄ forte rōnis comparantis for
malitates īfinitas ad finitas cū
quibus cōueniunt: ⁊ sic conue
niēs cuꝫ ꝑfectiore cōcipit̄ habe
re quandā rōnem nobilitatis. i.
relationeꝫ ad nobiliꝰ. ¶ Ad ar
gumentū spūs sanctus ⁊ filiꝰ nō
sunt posteriora principijs: nec
aliq̄ imꝑfectiora sꝫ eadem illis.
Ideo absolutio ibi non arguit
maiorē ꝑfectionē: nec determi
natio imperfectionē sꝫ tm̄ aliuꝫ
modū ꝓducendi. ¶ Alia via di.
10. qꝛ volūtas infinita nō magis
est indeterminata ad operatio
nem vel ꝓductionē q̄ꝫ intellꝰs.
¶ Cōtra. saltē respectu creatu
raꝝ intellectus naturalr intelli
git volūtas libere vult. ꝯ respe
ctu illaꝝ voluntas est nobilior.
¶ Rñdeo. habitudo hec et illa
ad primas opationes ⁊ ꝓducta
si essent posteriora: cōcluderent
excellentiaꝫ fundamēti. Sed qñ
prime opationes ⁊ prima ꝓdu
cta nō sunt posteriora: sed ideꝫ
vel equalia simplr habitudines
stant alterius rōnis ⁊ in formali
tatibus alijs: sꝫ sine excellentia
fundamēti ad aliud q̄litercūqꝫ
illa fundamēta ꝯparant̄ postea
sub istis respectibꝰ ad posterio
res operationes ad producta: q̄
sint simplr posteriora nō sequit̄
aliqua excellentia fundamenti
huius ad reliquū. ¶ Nota potē k
tia libere est potētia sufficiēter
actiua. nō determinata ex se ad
operandū circa aliqđ obiectum
qđ nō ē eius finaliter ꝑfectiuuꝫ.
Actiua de gñe actionis actiue ⁊
ex ꝯñti opatione nec sufficiēter
actu operatiua. qꝛ sic erit actiuꝰ
intellꝰs lꝫ sit passiuus sufficiēter
in suo ordine agēdi, igit̄ nullum
actuꝫ recipit ab alio quo agat in
suo ordine: qꝛ tūc esset insufficiē
ter actiua. Nō determiata ex se

i. ex suo actu primo ⁊ hoc in suo ordine causandi. Sequit̃ ex correlatiuo sufficiẽter ⁊ ex isto ꝙ se determinat ad agendũ nõ q̃dem alia determiatiõe p̃cedẽte actionem de gñe actionis. sꝫ determinat se. i. ideterminata ex suo actu primo tñ determinate agit nullo alio determinante ad agere. ¶ Hec cõclusio sic exposita probatur qꝛ quicq̃d est i suo ordine sufficiẽs si ab alio determinatur ad agendũ iam prius fuit determinatũ ad hoc i suo ordine siue quãtũ in ipso fuit. ꝙ em̃ nõ egit: nõ fuit ꝓpter defectũ forme nec determinationis ex ꝑte eius. sed supioris a quo depẽdet ad agẽdum ⁊ operandũ opatiua ⁊ actiua. Sed libertas magis ꝑ se respicit actionẽ saltez imediatius nec igit̃ est determinata ad agẽdum ad aliquã operationẽ q̃ nõ est circa obiectũ essentialiter ꝑfectum. stat aũt cum libertate ꝙ sit determinata ad operãdũ circa illud ⁊ ad agendũ ꝑ ꝯñs respectu illius opationis ꝓbat̃ de volũtate diuina respectu dei. di. 10. hic imo infinita determinat̃ necessario. ¶ Sed nunq̃d libertas finita determinet̃ ad operãduz circa illud? ¶ Rñdeo. libertas nõ obuiat: pꝫ de infinita nec ꝑfectio. ꝓbo qꝛ cõfectionis ẽ determinare se ad obiectũ ꝑfectũ. pꝫ de volũtate dei respectu sui. igit̃ perfectiori magis conuenit determinare se respectu obiecti perfectiui. volũtas creata ẽ ꝑfectior intellectu creato: ⁊ intell's creatꝰ necessario determinat̃ ad obiectũ sui ꝑfectiuũ. igit̃ magis volũtas. ¶ Oppositũ tenet̃ di. 1. q. 4. ¶ Rñdeo. Determinare se naturalr̃ ad qd̃libet est imperfectionis maioris q̃ ad obiectum nõ ꝑfectissimũ libere non determinare se. qꝛ determiatio ad nõ ꝑfectũ est imꝑfectionis. ad qd̃libet aũt necessario determinatur intellectus qꝛ naturalr̃. igit̃ ⁊c. ¶ Ad illã ꝑfectiõis est determinari ad obiectũ perfectiuũ verꝫ est. Sic qd̃ ad illud solũ ⁊ ꝑ ꝯñs nõ naturalr̃. igr̃ ꝑfectiori magis cõpetit. Uerũ est vniformiter. qꝛ volũtati diuine ⁊ nulli intellui. ¶ Sꝫ si ex ꝑfectione maiori voluntatis create q̃ intell's statim inferas ꝙ necessario determinet̃ ad ꝑfectiuũ cõsequit̃ qꝛ determinatio ad necessitatẽ illã naturalem q̃ cõpetit intellectui volũtati repugnat. Alia aũt nõ põt cõpetere volũtati ex ꝑfectiõe volũtatis in cõi: sꝫ tm̃ volũtati infinite. aliter intell's necessario determinat̃ ab alio ꝑfectiõis est non determinari. ⁊ in determinãte se ꝙ necessario determinet se ad ꝑfectiuũ. ⁊ hoc cõuenit soli voluntati finite. ¶ Unde hec indeterminatio volũtatꝫ. ¶ Rñdeo. nõ ab intellectu q̃ necessario determinat̃ ad qd̃cũq̃ determinat̃: sꝫ impedit̃ ꝑ sensibilia sicut graue est impossibile ne descẽdat: imo qñ hic per sensibilia determinat̃ necessario determinat̃ sic. ꝑ hoc ad ꝓpositum ẽ indeterminatio radicaliter ab eẽntia formalr̃ ex ꝓpria rõne volũtatis: qꝛ em̃ natura ẽ q̃si illimitata cui. s. multa pñt esse cõueniẽtia. iõ datus ẽ ei appetitus illimitatus ad opposita cõueniẽtia: sꝫ intell's apprehensiuus se determinat ꝑm euidentiaꝫ determinatã vt dirigat aliq̃d. ꝑ vltra vt determinatũ ad vtrumlibet determinetur. ¶ Preterea secũdo. si essentia v

Uide supra de his qũo auertit̃ intell's a ꝟo ꝑ sensuꝫ aliqñ: ⁊ aliqñ corroborat̃. vt inq̃t

Ari.3. de aīa. t.com. 32.

oīno indistincta esset principium duplicis ꝓductiōis. ꝗ cuz intell's sub rōne infiniti sit sufficiēs principiuz ꝓductiuū ⁊ sufficiēs ratio principiādi ꝟbū infinitū: ⁊ voluntas sub rōne infiniti sit principiū ꝓductiuū amoris infiniti ⁊ añq̄ intelligat intell's infinitus ⁊ volūtas diuina infinita formal'r distincta: p̄intelligit essentia: vt eēntia infinita. ꝗ p ipsaz vt p̄intelligitur erit duplex ꝓductio intrinseca: iterꝝ etiā qñ posteriꝰ intelligit ibi intell's formal'r infinitus: ⁊ voluntas formal'r infinita: erūt due ꝑsone infinite ꝓducte ꝟtute illorū duoꝝ principioꝝ. ꝗ erūt quattuor persone producte infinite.

¶ Quod si dicat nūq̄ ibi eē infinitū intellectū nec infinitā voluntatem ex ꝑte rei: sz tm̄ esse ibi illā vnā naturā oīno indistinctaz ex natura rei: ⁊ ex eius rōne eē tres personas ⁊ intellectū ⁊ volūtatē esse ibi precise ꝑ considerationez intellectus: ⁊ ita nō esse ibi principia productiua personarū realiū ex natura rei distincta.

¶ Cōtra. si aliqua sint ibi distincta ꝑ actū intell's: sint a. ⁊. b. tunc quero aut illa ex natura rei sunt distincta aut nō: ⁊ si sic. ꝯdicis tibi ipsi. si nō: sz ꝑ intellectuz. ergo intell's sub rōne intell's: ⁊ nō sub rōne nature distinguit. aut igit ante distinctionē istoꝝ est ibi intellectus sub rōne intell's: ⁊ habetur ꝓpositu. ꝙ est ibi ex natura rei: aut non. sz ipse intellectꝰ sub rōne intellectus est ibi ꝓductus per actū intell's negociātis ⁊ distinguētis: ⁊ tūc erit q̄rere de illo intellectu: quo actu ꝓducit aut ex natura rei aut ex intellectu: vt intell's est: ⁊ ꝓcederet in infinitū. vel vbicūq̄ stabit ibi erit intell's inquātū intell's ⁊ ex natura rei vt pria distinctio q̄ ponet ibi erit ex natura rei: cuiꝰ oppositū ponis.

¶ Preterea. deus ē ex natura rei formal'r beatus ⁊ non formal'r in relatiōibus rōnis. beatitudo aūt eius ē formal'r i intellectiōe ⁊ volitiōe. ꝗ itell's ⁊ volūtas q̄ sunt p̄ncipia istoꝝ sunt ibi ex natura rei.

¶ Cōfirmat ista rō per ph̄m. 12. meta. qui ꝓbat ꝙ si deus non sit actu intelligēs nihil honorabile ierit ei: se habebit em̄ vt dormiēs ergo s̄m ip̄m nō est ꝑfectus ex natura rei: nisi ibi eēt formal'r intellectꝰ ex natura rei: ⁊ ꝑ ꝯñs est ibi intell's distincte ex natura rei: qz nō p̄t intelligi actualis itellectio formal'r sine intellectu formal'r. t.c.51.

¶ Preterea. si intell's non est ibi formaliter ex natura rei. sz fundamētaliter. ꝗ intellectus formal'r nō est ꝑfectio simpl'r: qz nō est ibi melius habere ip̄z formal'r q̄ nō habere ipsuz: imo ꝑ te in essentia illa q̄ optima est: nō habet formaliter: sz tm̄ opposito mō habēdi: ꝗ non pōt cōcludi ibi esse intellectum: qz est ꝑfectio simpl'r: sz magis vr̄ sequi oppositū. Quid igit dicit Ansel. monologiō. 15. ꝙ q̄cquid est in deo: melius est ip̄m q̄ non ip̄m: sicut est de sapiente: et Aug. 15. de tri. c. 4. vel. 5. neq̄ em̄ diuinoꝝ libroꝝ auctoritas tantū modo eē deū p̄dicat: sz oīs q̄ nos circūstat natura ꝓclamat h̄re se prestantissimū conditorē q̄ nobis mentē rationēq̄ naturalē dedit: qua viuētia nō viuētibus: predita sensu nō sentiētibus: intelligētia nō intelligentibꝰ: imortalia mortalibus: impotētibus potentia: iniustis iusta: bona malis: incorruptibilia corruptibilibꝰ: immutabilia mutabilibus: inuisibi

Idem deci. li 11. c. 16 et. 12. meta. t.c. 51. ⁊. 2. de generatiōe aīaliū. c. j.

lia visibilibus: incorporalia corporalibus: beata miseris p̄ferenda videam⁹. Ac per hoc quoniaz rebus creatis creatorē sine dubitatione preponimus. opz cum et summe viuere: et cuncta sentire atq; intelligere. Et parū post. Iustissimū: speciosissimuz: optimū ⁊ beatissimū fateamur ⁊c. quere ibi Aug. que ꝯñtia esset illa si rō naturalis dictat beatū esse meliorē misero? ꝗ deus est beatus si ip̄m qd̄ est in creaturis melius est suo opposito. hoc est ꝓpter eius realitatem: ⁊ in deo ex natura rei nō est aliquo mō realitas illa: sz tm̄ fundamentū cuz opposito modo formalitatis hui⁹. ¶ Qd̄ aūt intellectus q̄ ꝓbat̄ ibi esse ex natura rei sit infinitus ꝓbo. intellect⁹ em̄ vt intell's essentiā diuinā cōprehendit vt obiectū formal'r infinitū: nihil aūt cōprehendit obiectum formal'r infinitū nisi ip̄z cōprehendēs sit formal'r infinitum ergo ⁊c. ¶ Preterea. intellectus diuinus itelligit simul infinita intelligibilia s'm Aug. 12. de ci. dei. c. 18. ita nec numeros ꝓpter infinitatez nescit omnipotēs deus: ⁊ si vsq; ad quandā summā numeroꝝ scientia dei ꝑuenit ⁊ ceteros ignorat: q̄s hoc vel dementissim⁹ dixerit. ⁊ subdit parū post. Infinitas itaq; numeri q̄uis infinitoꝝ numerorū non sit numerus. non tm̄ est incōprehensibilis ei: cuius sapientie non est numerus. ¶ Et si dicas intellectus nō est formaliter infinitus inquantū intell's: sz inquantū est idē eēntie diuine infinite: ⁊ iō nō hz inquantū intellectus ꝙ sit principiū ꝓductiuum alicuius ꝑsone infinite: ⁊ ita nō erūt due ꝑsone diuine. ¶ Contra hoc arguo: q: hoc mō posset dici ꝙ p̄r̄nitas ē formal'r infinita qt est idē essentie infinite ⁊ tūc nō esset magis incōueniēs filium nō esse formal'r intelligentē q̄ ip̄m nō eē formal'r patrē qd̄ ē manifeste absurdū. ¶ Probatur etiā ex alio q: illa q̄ nō sunt formal'r infinita in diuinis si accipiant̄ in abstracto: nō p̄dicant̄ de se inuicem etiā ꝑ idētitatē sicut nec formal'r Hec em̄ non ꝯcedit̄ p̄r̄nitas ē innascibilitas: cuius rō dicta ē dis. 8. q. de attributis. q: illa abstractio tollit illud: qd̄ fuit cā veritatis. s. identitatē extremorū: q: vt p̄cise sumunt̄ neutrū est formal'r infinitum: ⁊ iō neutru vt p̄cise abstractiue sumptū includit ꝙ sit idem alteri: sz ista est vera. intellectus est paternitas: ⁊ intell's ē filiatio lz nō sit formalis p̄dicatio. ꝗ intellectus hz infinitatē formalem qualem nō hz filiatio vel p̄r̄nitas vel inascibilitas. ¶ Et si queras est ne intellectus oino infinitus formal'r ex se sicut eēntia? ¶ Rñdeo. pōt dici ꝙ sicut distinguēdo res ab inuicē: aliq̄ res ē infinita a se ⁊ in se sicut pater ⁊ p̄ria ꝑsona in diuinis aliq̄ res ē in se infinita sz non a se sicut filius: ⁊ sp̄us sanct⁹ aliqua aūt res ex se finita: ⁊ in se simpl'r finita sic̄ creatura. Ita cōsiderādo aliq̄: q̄ nō sunt formalit̄ eadē pōt aliq̄d accipi tāq̄ ifinituz i se ⁊ omnino a se. sicut eēntia diuina: q̄ est radix ⁊ fundamētū: q̄ infinitatē a nullo hz. vnde Ioan. Dama. c. 12. esse dei est velut pelag⁹ substātie ifinitū ⁊ idetermina tuz. aliquid aūt est infinitum per se ⁊ i se. sed nō omnino a se tanq̄ prima radix ⁊ fundamētū omnis ifinitatis sicut attributa diuina: q̄ s'z eundē Dama. c. 5. Dicūt aliquid quasi circa eēntiā: ⁊ bñ pos-

sunt eē talia formaliʳ infinita: ⁊ l se ⁊ p se: ꝫ radicaliter i eēntia sicut in fundamēto cui sunt eadez Ulterioꝰ aliq̄d est qđ nec in se formaliter est infinitū nec idē formaliter infinito sicut psonales propuetates. Sz q̄ ratio quare ista non hñt formalē infinitatez aliā ab essentia. sicut intellectꝰ habet hoc alias potent patere.

Ad argumenta

Defi- cit et doc. dimisit spaciū vacuū vis. q. ꝙ. ḡli. ar. ti. 3. ⁊ 1 plo. repoz- tationū: et di. 8. ⁊ 10. et alibi se pe ad hoc,

p opinione ista nunc vltimo improbata cū dicit infinitū ex se oīno indistinctū pōt eē pncipiū distinctoꝝū: verū est vbi illa distincta non requrūt ex rōne sui distinctionē pioꝝ in pncipijs: talē aūt req̄rit pductio libera ⁊ naturalis: q̄ ad illa nō potest eē pma distinctio: ꝫ penitꝰ aliq̄ distinctio i pncipijs: q̄ aliquo modo habēt principiare naturaliʳ ⁊ libere psonas diuinas. ℙ Et p hoc ptz ad confirmationē illā: q̄ adducit ibi. q̄ essentia hz sapiētiā bontatē. ⁊ oēs alꝫ pfectōes attributales añ oēz ꝛsideratiōnē intellꝰ: ⁊ hoc absqꝫ oī distinctione ꝓsuppositā in eēntia: verū est: q: ille pfectiões attributales non req̄rūt oppositiz modū pncipiādi: nec distinctionē in pncipijs. ita eñ eēntia naturaliʳ ⁊ itellꝰ: sicut ē volūtas: silʳ illa attributa nō sunt ꝓpriē pncipiata ab eēntia diuina. ꝫ eēntia diuia cōcedaʳ aliquo mō habere rōnē pfectionis radicalis: ⁊ fūda mentalis respectu eoꝝ.

Ad questionem

ℙ rñdeo q̄ pductiones seipsis formaliʳ distinguūt. ℊnatio eñ formaliʳ seipsa ē ℊnatio. Et spiratio seipa formaliʳ spiratio. Et ex rōnibꝰ formalibꝰ eoꝝ impossibile ē ℊnationē eē spirationē: circūscripto p impossibile quocūq; alio. Jta q̄ non opz querere quibꝰ distinguunt: q: tota rō formaliʳ vniꝰ est nō eadē totironi formaliter alterius. ℙ Hoc apparet p Aug. 15. de trī. c. 27. vbi dicit. Sic ei videbꝫ qđ distet natiuitas verbi a ꝓcessione doni. Et paulopost. voluntatē de cognitiōe ꝓcedere: nō tñ eē cognitiōis unagine ⁊c. ḡre totū vbi vult ex ꝓcessionū distinctione ꝛcludere distinctionē psonarū ꝓcēdētiū. Silr. 5. de trī. c. 9. ⁊ 14. cur spūsctūs nō sit filiꝰ: cū tñ a pre exeat? Et soluit dicens: exit eñ nō qūo natꝰ: ꝫ qūo datꝰ: soluit ergo ibi qōnē de distinctione psonaꝝ p distinctas eaꝝ emanationes. ℂ Et si obijcit q̄ emanatiões nō sunt a se. ḡ nō distinguūtur a se. ꝓsequētia ꝓbaʳ. q: a quo aliquid ꝫ entitatē. ab illo habet vnitatē. 4. metaphysi. q: dicunt ad cōuertētiā ens ⁊ vnū. ℂ Rñdeo. dīe specifice nō sunt a se effectue: ⁊ tñ sūt seipsis ꝑmo distincte formaliʳ ab eo tñ sūt distincte effectie: a q̄ hñt eē effectie. distingui ãt prio formaliʳ ñ ē distingui p aliqđ icluſū i vno aliū ⁊ i aliquo cōuenire. ꝫ se toto formaliʳ distingui ēt si p impoſe oē aliđ a rōne sua circūscribaʳ. Jta dico q̄ si dīe vltie oppositē cēnt: se totꝫ distingueret ⁊ se totis cēnt prio diuerse formaliʳ. Jta dico i ꝓposito q̄ sip impoſe iste psone distincte vt ꝓductiões possent eē i pricipiate se totꝫ cēnt formaliʳ distincte. ita q̄ nihil formaliʳ icluſuꝫ i vna eēt formaliʳ incluſuꝫ i altera. Et tñ sicut pncipiata sūt ita pricipiatie seu originatiue distinguūt a suis pncipijs intellꝰ. ſ. et voluntate: que nō tñ tū distinguuntur rōne: sicut argumentum t.cō.ꝫ.

tum est ꝯ penultimā opinionē: sꝫ intell's formal'r nō est volūtas ex natura rei. Et cū infinitas addita alicui nō variet rōnem eius formalē: intell's infinitus nō est formal'r volūtas infinita. Et lꝫ nō necesse sit distinctionē illā formalē reducere ad aliā: inquātū est formalis: tñ qđ est formale in principiatis reducit' ad istā distictionē principioꝝ. ¶ Si dicat' ꝙ duo distinguunt' a trib⁹: nō tñ duo infinita a trib⁹ infinitis distinguunt'. Cōtra istud querant' argumenta.

P

Hoc spatiū vacuū in originali doct.

Ad argumenta

principalia. ¶ Ad primū dico ꝙ vr̄ concludere cōtra eos q̄ ponūt quasi subiectū gñationis eē essentiam diuinā. Naꝫ cū in creaturis gñatio sit naturalis ex inclinatione principij passiui: nō aūt ex rōne principij actiui: qꝛ si voluntas mea generaret ignez de materia illa: gñatio passiua esset naturalis ꝓpter inclinationez potentie passiue ad formā licꝫ principium actiuū esset liberū. Ita vr̄ si diuina essentia esset q̄si subiectū in diuinis respectu ꝓprietatū ꝑsonalium: eque natural'r inclinaretur essentia ad ꝓprietatē spūs sancti sicut ⁊ filij: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝓductio spūs sancti. s. passiua esset eque naturalis: sicut ⁊ filij: lꝫ ab alio p̄ncipio actiuo eēt hec ꝓductio ⁊ illa. Sꝫ cōtra me nō cōcludit. qꝛ nego ibi esse gñationē sub rōne mutatiōis ⁊ oino qđcunqꝫ passiuū respectu actus. sicut patuit di. 5. Sꝫ p̄cise pono ibi generationē sub rōne ꝓductionis: cui⁹ termini sunt ꝓducēs ⁊ ꝓductuꝫ. p̄cise igr̄ dicet' illa gñatio naturalis: qꝛ illa habitudo inter ꝓducēs ⁊ ꝓductū est naturalis: ⁊ naturalitas hui⁹ habitudinis ē ex parte naturalitatis ipsius ꝓducētis. qꝛ producit p̄ncipio natural'r inclinato ad agendum: ⁊ hoc mō non spirat pater. ¶ Alio mō d̄r ꝙ generatio sumitur vno mō ꝓ generatiōe substātie. vel alio modo special'r ꝓ productione viui ex viuo: ⁊ hoc mō d̄r aīal generari: ⁊ non ignis. Et ibi cōiter ꝯcurrit ex ꝑte agētis inclinatio naturalis siue forma naturalis q̄ est principiū generandi: ⁊ hoc mō vltimo vr̄ esse gñatio i diuinis. ¶ Pria rñsio forte ē melior

Q

¶ Ad scđm dico. ꝙ qñ ꝯparātur duo ad tertiū illimitatū s̄m illud s̄m ꝙ cōparant' ad tertiū: non sequit' ex vnione eoꝝ in tertio vnio eorū inter se. Exemplū. si ego suꝫ cum deo hic: ⁊ papa sit cum deo rome. ḡ ego sum simul cuꝫ papa: nō sequit': qꝛ deus est illimitatus s̄m p̄sentiam. qꝛ est p̄ñs oibus locis. Ita etiā nō sequit'. ego suꝫ cū eternitate. ⁊ Abraā fuit cum eternitate. ḡ ego sum vel fui simul cū Abraam: qꝛ deus eternus: ⁊ eternitas eius sunt illimitata. Ita dico in ꝓposito ꝙ pr̄ hꝫ in se duplicem fecunditatē perfecte. vtraqꝫ aūt ꝓductio corrñdet precise vni fecūditati. ⁊ iō pr̄ respectu duaꝝ ꝓductionū est illimitatū: vel q̄si indeterminatū cōparatuꝫ ad determinata. ⁊ ideo non sequit' ꝙ si vtraqꝫ productio sit vniuoca i tertio tali. ꝙ ille ꝓductiōes sint vniuoce inter se. ¶ Contra istud arguitur sic. Si ꝓductiōes nō sunt vniuoce: sꝫ sunt alterius rōnis. ḡ et termini ꝓductionū erunt alterius rōnis. ex. 5. physico. igit' cum in terminis ꝓductis req̄rant talē distinctionē formalez: termini nō erūt vniuoci alicui tertio. ergo ex opposito si termini sunt vniuoci

t.c. 45 ⁊.48.

alicui tertio: ⁊ productōes erunt vniuoce inter se. ¶ Preterea. intell's ⁊ volūtas prout sunt potentie opatiue reqrunt distinctionez formalē in obiectis: ⁊ si respectu obiectoꝝ eēnt potētie ꝓductiue: talē ꝓducerēt distinctionē in obiectis. ꝗ cum termini producti requirāt talem distinctionē formalem: termini non erunt vniuoci. ¶ Preterea ꝓductū ꝑ intellectū ex vi productiōis sue ē notitia genita. ꝓductū aūt ꝑ modū volūtatis est amor ꝓcedens: sz notitia: vt notitia: ⁊ amor vt amor videnꝫ alterius rōnis formaliter. ꝗ ⁊t.

de hoc vid clarius supra di. 7. ¶ Ad primū dico qd illa ꝓpositio de motibus ⁊ terminis q̄ adducitur ad ꝓpositu3 nō est vera nisi qñ alie due sunt vere. s. ꝙ forma fluens ꝑm quā est motus est eiusdem rōnis cum forma terminātē ⁊ motus est eiusdē rōnis cu3 forma fluēte. Ad ꝓpositū igiꝫ applicādo productio ista nō ē fluxus aliqs: neqꝫ forma fluens: neqꝫ est eiusdem rōnis cu3 forma que est terminus formalis ꝓductiōis: qꝛ formalis terminus productionis est aliqd essentiale. ꝓductio antē est relatio formal'r: ⁊ ideo nō opz ex distinctione productionū concludere distinctionē formalē terminoꝝ. Excēpluz huius qd dictū

t.c.23. est de motibus pz ex. 5. physi. Qꝛ idem vbi pōt acquiri ꝑ motu3 rectu3 ⁊ ꝑ motū circularē qui sunt oino alterius speciei. sicut ꝓbaꝫ

t.c.21. ex. 7. physi. Qꝛ nō sunt cōparabiles sz hec forma ꝑm quā ē fluxus in motu si est eiusdē rōnis cū termino nō ē ex hoc distinctiua rōis

In originali album motuū. Ista rñsio tacta ē. s. di. 2. q. de ꝓductionib9. ꝓ argumento Cōmēta. ¶ Et si obijcias saltez primi termini. s. termini formales erunt nō vniuoci: ex quo productiones nō sunt vniuoce. ⁊ ita persone q̄ sunt primi termini: erūt nō vniuoce inter se: ⁊ ita neqꝫ erunt vniuoce in tertio. ¶ Rñdeo. productio non includit formal'r eēntiā diuinā. ꝑsona aūt includit formal'r eā: qꝛ ꝑsona nō ē tm̄ ꝓprietas siue relatio: sz hypostasis subsistēs in natura diuina: sicut sor. nō tm̄ includit ꝓprietatē indiuidualē: sz ēt naturā hūanaz: lz em̄ ꝑmi termini sint eiusdē rōis cū ꝓductiōib9 q̄ꝫtū ad hoc: ꝙ ꝑmi termini icludūt rel'ones ⁊ ꝓductiones sint rel'ones: nō tñ sunt eiusdē rōnis q̄si adeq̄te: qꝛ ꝑmi termini nō tm̄ icludūt rel'ones: sz ēt absolutū: ⁊ tūc nō opz eos tm̄ distingui: sicut ꝓductiōes distiguunt: qꝛ q̄ icludūt aliq̄ distictiua: nō oz tm̄ distigui sicut illa. vt dcm̄ ē. s. di. 8. q. illa. Utrū de9 sit in gñe. q. dr̄ie sunt ꝑmo diuerse: nō tñ icludētia eas sūt prio diuersa. ¶ Ad alid de potētijs dico ꝙ vt sunt potētie opatiue: nō reqrūt distinctū obz formale: imo illd idē qd ē primū obz formale itell's diuini ē ēt ꝑmū obm ⁊ formale volūtatꝫ diuine: ita ꝙ vtraqꝫ potētia btificatur i eōdē obo ꝑmo ꝑz eādē rōnē formalē ꝑmi obi: nulla ei ꝑfectio q̄si radicata i ipsa eēntia diuina ē ꝑmo btificatiua intell's vel volūtatꝫ diuine: sz ipsa eēntia diuia sb oimoda ꝑma rōe vt si ē fundamētū oīs ꝑfectiōis i diuinis: ita ꝙ arguiuētū ē ad oppositū: qꝛ sicut ñ reqriꝫ distictio formalis i obis vt sunt potētie opatiue. ita nec i potētijs: vt sunt ꝓductiui. ¶ Ad tertiū dico. ꝙ nō ē ad ꝓpositū: qꝛ tenētes i dinis gñatiōez eē equocā i se haberēt dicere eā i se equocaz eē ꝑꝑ equocationē termini ꝓdu-

spatiū qꝛ deficit.

q. 3.

cti a ꝓducēte. Silr hñt dicere spi
rationē i se eē equocā ꝑꝑ dr̄iam
spirātis a spirato: nō igr̄ sufficeret eis ad istā ꝯclusiōez: ꝙ genitū
ꝛ spiratū eēnt equoca. Argumētū
aūt i se si qd ꝓbet: nō ꝓbat nisi di
stictionē geniti ꝛ spirati: vl' forma
liū terminoꝝ gñatōis ꝛ spiratiōis
ꝛ ita nō ꝓpositū eoꝝ. ¶ Sz ꝯ ar-
guo sic: non tm̄ notitia: vt notitia
ꝛ amor vt amor: sunt alteriꝰ rōis
S sz ēt notitia vt notitia actual' ē al
teriꝰ rōis a memoria. Et amor: vt
amor ē alteriꝰ rōis a volūtate: vt
ē actꝰ ꝑmꝰ. ꝗ si ꝯcedat' distinctio
formal' i t̄minis ꝓductionū. s. no
titie ꝛ amoris: ꝛ ꝙ ꝓducant' isti ter
mini. s. notitia: ꝛ amor ꝟtute me-
morie ꝛ volūtatis: oz ꝯcedere di-
stictionē formalē ꝑncipij ꝓducti
ui a t̄mino formali ꝓducto: ꝛ ita
equocatiōez i vnaq̄ꝫ ꝓductiōe.
¶ Rñdeo ꝑt dici ꝙ illud assum-
ptū. s. ꝙ genitū ex vi ꝓductōis sue
s. gñatiōis sue sit notitia actualis
T pōt distigui ꝙ ꝑmitate originis: ꝛ
ꝑmitate adeq̄tiōis. Si intelligat'
de ꝑmitate originis pōt negari: qꝛ
tūc nō eēnt tres ꝑsone vniformit'
deꝰ. eēntia ei i pr̄e itelligit' eē i eo
q̄si ꝑncipiū ꝛ fundamētū cuiuslibz
ꝑfectiōis Et tūc si i filio ꝑintelli-
git' notitia añ eēntiā: filiꝰ tūc nō
hr̄et eēntiā añ qd̄cūqꝫ aliud i se: sic
nō añ notitiā: ꝛ ita nō eēt' vnifor
mit' deꝰ cū pr̄e. Quātū igr̄ ad istā
ꝑmitatē (lz nō sit originis. corre-
spondet tñ ꝑmitati originis pliū
ꝑfectionū i vna creatura) pōt dici
ꝙ ꝑmū in quacūqꝫ ꝑsona ē eēntia
qꝛ qñ aliquid continet in se plu-
res ꝑfectōes cōicabiles cōicans il
lud vnum cōmunicat omnes i eo:
eo ordine quo nate sunt esse in il-
lo vno. Exemplū tā in distinctiōe
rerū q̄ꝫ nō rerū: tñ ex ꝑte rei. prin-
cipium quidem: si ignis genera-
ret totum ignē ꝛ produceret tam
materiam q̄ꝫ formā prius origi-
ne cōmunicaret materiam q̄ꝫ for
mam eo ordine. s. quo illa sunt in
generāte. Exemplū secūdi. ignis
est substātia corporea: inanima-
ta. ꝛ elementū: sicut tūc sunt ista
ꝑ ordinē in igne generāte: ita cō
municant' simili ordine igni geni
to: ꝛ tñ primus terminꝰ s̄m ade-
quationem est ignis: vt ignis: qꝛ
hoc est: quod principal'r intendit
ignis generans. ꝛ in quo ꝑfectis-
sime sibi assimilat'. s. ignis geni-
tus. s. ignis vt ignis. Ita pōt dici
in proposito: ꝙ lz eēntia diuina i
qualibet persona sit omnino pri
mum: quasi fundamentum cuius
libet ꝑfectionis eēntialis. prima
tñ persona appropriate hz me-
moriā: ꝛ virtute illius principij
ꝓductiui ꝓducit pr̄ia ꝓductiōe
adeq̄ta secūdā ꝑsonā: ꝛ scd̄a ꝑso
na q̄si adeq̄ta ꝑncipio ꝓductiuo
ꝓducit' vt notitia actualis ꝛ spūs
sctūs q̄si adeq̄tus suo ꝑncipio ꝓ
ductiuo ꝓducit': vt amor actual'.
¶ Sz adhuc vr̄ stare argumētū.
qꝛ vniuocatio vel equiuocatio
magis vr̄ ꝯcludi ex ꝑmitate adeq̄
tiōis q̄ꝫ ex ꝑmitate origis: lz ei sol
sit sd̄a: ꝛ ꝟmis sit substātia: non
ꝑꝑ hoc dr̄ gñatio vniuoca vermis
a sole: qꝛ nō assimilat sibi termi-
nū in forma specifica. Ita igr̄ h̄
vr̄ equiuocatio: ex quo primꝰ ter
minꝰ ꝓductus adequatus non ē
oīno vniuoce eiusdē rōnis cū ꝑn
cipio productiuo. ¶ Respōdeo
et dico ꝙ non est equiuoca ꝓdu
ctio si ꝑncipium ꝓductiuū nō est
eiusdē rōnis cuz termino forma
li ꝓducto: loquēdo de t̄mio for-
mali pr̄io ꝓducto ꝛ de ꝑncipio ꝑ
mo ꝓductiuo. sz requirit' ꝙ illd̄

de hoc
i. 3. di.
j. q. j.

U

X

qđ est ꝑncipiũ productiuum: non cõicet eiusdem rõnis genito: ⁊ qđ illud: qđ est terminꝰ formalis in ꝓducto nõ sit eiusdẽ rõnis in ꝓducẽte. opposita aũt istoꝝ sunt in ꝓposito qꝛ memoria ẽ formalr̃ i notitia genita actuali: ⁊ notitia ẽ formalr̃ in ꝑsona generãte lꝫ neutrũ illoꝝ sit ꝑma ratio agẽdi ⁊ prima ratio terminandi productionem. Exẽplũ huius est si asinus generaret asinũ. lꝫ forma specifica ñ sit primum principium producẽdi asinum. ⁊ ideo propter hoc nõ est vniuoca generatio nec equoca qꝛ illud qđ est per se formalis terminus gñationis est eiusdem rõnis in generãte ⁊ genito lꝫ nõ sit ibi ꝑma rõ producẽdi seu generãdi. Qđ autẽ aliqd eiusdẽ rõnis ꝑmo sit in isto vt ꝓducente ⁊ ꝑmo in illo vt in termino producto nõ requirit̃ ad generationẽ vniuocã. Ita põt poni exemplum de carne aiata generãte carnez animatam naturaliter virtute caloris naturalis vbi tamen ipa anima vel quecunqꝫ alia forma det̃ nõ est necessario primum principiũ producẽdi in ꝓducẽte ⁊ primꝰ terminus formalis in producto ideo hoc saltem non requiritur ad vniuocationem in generatiõe ¶ Ad tertiũ dico ꝙ gñatio actiua ⁊ spiratio actiua non sunt idẽ formalr̃ nec ꝑmi termini formales ipãrum. s. notitia actualis et amor actualis sunt idẽ formalr̃. ⁊ tñ primi termini producti illis productionibus sunt vniuoci inter se ⁊ producẽti qꝛ ꝑsone ꝓducte hñt oino eandẽ ꝑfectionem absolutam inter se ⁊ eãdẽ cũ producẽte ¶ Ad tertiũ ꝑncipale dico, ꝙ añs de distinctiõe ꝑncipiorũ sola rõne falsuꝫ est. ¶ Ad primã ꝓbationẽ cũ arguit̃ ꝙ oppositũ nõ staret cũ simplicitate diuina. Rñsum est prius sepe di. 2. ⁊. 8. vbi mẽtio habita ẽ đ nõ idẽtitate formali absqꝫ distinctione reali. ¶ Ad scđaꝫ ꝓbationẽ cuꝫ arguit̃ qđ alr̃ eẽt relo realis iter intellm̃ ⁊ itelligere. Rñdeo itell's est potẽtia opatiua ⁊ ꝓductiua primo mõ. s. inquãtũ est ꝑncipiũ opatiuũ nec intell's. nec suppositũ cuiꝰ est actio hꝫ relonẽ realẽ ad opationẽ realẽ q̃ nata est esse in ipo. sꝫ hoc accidit in nobis qđ est ibi distinctio realis seu dr̃ia inter ipm̃ ⁊ opationẽ ad quã est vt aũt est ꝑncipiũ ꝓductiuum lꝫ ipm̃ nõ habeat relationẽ realeꝫ ad ꝓductum qꝛ ideꝫ est ꝓducto nec ad ꝓductionem propter idẽ tñ producẽs ipo hꝫ relationem realẽ ad ꝓductũ ꝑꝑ distinctionẽ eoꝝ realem. ⁊ hec sufficit ad hoc ꝙ productio sit realis sꝫ talis relatio nõ requirit̃ inter intellectũ et intelligere ad hoc: ꝙ operatio intellectus sit realis. Sꝫ nec ipe intellectus nec operãs eo habet relonẽ realem ad intelligere qꝛ non est distinctio realis huius ⁊ illiꝰ. nec hoc: ꝙ intell's đr patri esse ꝑncipium ad intelligẽdum: notat relationẽ realẽ ipius intellectꝰ ad intellectionẽ: q inest pr̃i s̃m hoc principiũ: qꝛ hoc magis vr̃ de gignitiõe q̃ꝫ de intellectione: qꝛ gignitio maiorẽ distinctionẽ requirit. Nec tñ cũ đr itell's ẽ patri principiũ dicẽdi. notat̃ relatio realis itell's ad dicere. ¶ Et cũ arguit̃ ꝙ tũc nõ magꝫ itelligeret intellu q̃ꝫ volũtate. ꝯñtia nõ valet. nec tñ dicit̃ ita intellectu itelligere: quia sit relatio realis itellectus vel patris scđm intellectũ ad itelligere: sꝫ tm̃: qꝛ ista sit

aliq̄ pfectio operatiua: ſm quaz nata eſt ꝯpetere pr̄i talis opatio nec ſequit̄ ꝙ nō magis itelligat pr̄ i itellectu q̄ꝫ volūtate: qꝛ hec operatio: q̄ ē itelligere: nata eſt prio cōpetere intellectui. nō aūt eſt nata ꝯpetere volūtati: nec eſt aliq̄ alia rō: niſi qꝛ itellectꝰ eſt intellectꝰ: ⁊ volūtas ē volūtas: cui cūq̄ ei pricipio operatiuo ex eo ꝙ tale: ſiue ſit res ꝑ ſe: ſiue vnitiue ꝯtineat̄ i aliq̄ nata ē ꝯpetere ꝓpria operatio. ¶ Cōtra. ꝯceditur i pr̄e itell'z eſſe ſibi ꝑncipiū intelligēdi. Sz eē ꝑncipiū iportat relationē aliquā: ⁊ ſi ē ex nā rei pricipiū: ē ex natura rei relatio. ⁊ ꝑ ꝯn̄s realis. Rn̄deo q̄cq̄d ꝯpeteret alicui ſi eēt res real'r: hoc idē dz ei ꝯpetere ⁊ nō alteri: vbi ē rō vel ſz rōnē. hoc mō ē i pr̄e itellectꝰ reſpectu itelligere qꝛ ꝑncipiū ē oīno idē real'r cū itelligere ¶ Ad aliā rōnē de eq̄libꝰ ⁊ eodē addito: ꝙ ad h̄ dz tenere ꝯn̄tia. ⁊ ita eſt i ꝓpoſito? ꝑ Rn̄deo ſicut dr̄ i ꝯn̄ti ⁊ ſi ꝯn̄tia teneat eodē addito adhuc tenebit: ⁊ verū ē addito nō deſtruēte rōnē ꝯn̄tie: ſicut ē cū dr̄. hō. ḡ aial. oīs hō. ḡ oē aial. reſpcū cuiuſcūq̄ ꝑdicati vel econuerſo negatiue. Ita in propoſito dico ꝙ inequalitas intellectiōis ⁊ itellectus eſt ꝓpter limitationē extremorum: ꝓpter quā vel ſine qua alterꝫ excedit alterꝫ additū ex vtroq̄ extremo. additū āt ifinitū vtriq̄ extremo tollit ab vtroq̄ extremo limitationē ⁊ iō ieq̄litatē: ⁊ iō tūc nō ſequit̄ ꝙ ſint iequalia: imo eque pfectiōis eſt itell's ifinitꝰ: ⁊ intelligere infinitū. ¶ Et ſi obijciat̄ ꝯtra hoc ꝙ infinitas nō tollit oēm ineq̄litatē: ꝙ albedo infinita adhuc excederet in pfectiōe nigredinē ifinitā. ¶ Dico ꝙ ifinitas addita alicui limitato ex ſe eſt ifinitas ſm q̄d q̄lis. ſ. pōt ꝯpeteret rōni talis limitati: qꝛ nō dicit ifinitatē vel illimitationē: niſi rōne illiꝰ cui addit̄: qꝛ hoc nō ꝑt eſſe formal'r ſimpl'r ifinitū. Infinitas aūt addita alicui pfectiōi ſimpl'r: cui. ſ. nō repugnat ifinitas ſimpl'r: eſt ifinitas ſimpl'r in illa rōne: ⁊ iō eſt ſimpl'r ifinitas. itelligere aūt ⁊ itell's ſunt ex ſe pfectiōes ſimpl'r formaliter: nec ex ſe limitationē includūt. ⁊ iō ifinitas addita vtriq̄ dicit ifinitatē ſimpl'r: nō tm̄ in iſtis rōnibꝰ: ſz ꝯcomitāter in entitate veritate: ⁊ bonitate: ⁊ oī pfectiōe ſimpl'r vl'r: qꝛ oīs pfectio ſimpl'r mutuo ⁊ vnitiue ſe icludit. ⁊ iō intelligere infinitū ſimpl'r equal'r intellectui infinito ⁊ econuerſo.

Preterea ⁊c.

Di. XIIII. ⁊. XV

Circa iſtam. 14. diſtinc. et duas ſequentes. ſ. 15. et. 16. Ubi magiſter agit de miſſione temporali ſpiritus ſancti: q̄ritur vnuz generaliter quantum ad omnes perſonas. ¶ Utrum quelibet perſona diuina mittat quamlibet perſonam ⁊ mittatur?

¶ Uidetur ꝙ ſic. quia quicquid eſt eſſentiale in diuinis conuenit tribus. Miſſio tam actiua q̄ꝫ paſſiua eſt quid eſſentiale: quia dicit reſpectum ad creaturas: reſpectꝰ autem ad creaturam communis eſt tribus. Quod autē tam mittere q̄ꝫ mitti dicat reſpectuz ad creaturam probatur qꝛ dicitur de deo ex tempore: nihil autez dicitur de deo ex tempore: niſi quod dicit re

spectum ad creaturam.

Ca.14 ¶ Itē in Jo. de patre dicit salua tor ⁊ de seipso. Ad eū veniem⁹ ⁊c. ḡ. pr̄ etiā venit tpaliter ad aliquē, hoc venire dicit aliquē effectū tri nitatis. ergo videtur q̄ pater pos sit mitti a tribus psonis: sicut fi lius: ⁊ spiritus sanctus.

¶ Item ſm Aug. ad dardanū q̄ libet persona dat ⁊ datur. ergo pa ri ratione mittit: ⁊ mittitur.

¶ Cōtra Au. 4. d̄ tri. c. 20. Sz pr̄ cū ex tpe a quoquā cognoscit nō dicit missus: nō em̄ hz de quo sit: aut ex quo procedat.

¶ Ad hoc etiā adducit magister auctoritatem August. in littera

In ista qōne vr̄ esse opinio magistri q̄ mitti nō ꝯueniat trib⁹: sed tm̄ duabus psonis procedentibus. q: ſm Aug. nulla persona mittit: nisi q̄ habet aliā: d̄ qua sit: ſm hoc. mitti dicit respectum ad creaturā: tn̄ cōnotādo respectū p cessiōis eterne. sed mittere est cō mune trib⁹ ſm magistrū. qd̄ pba tur per auctoritatē Aug. 2. de tri. c. 6. vel. 2. vbi dicit Aug. de filio. Proide mitti a patre sine spū san cto nō potuit. Et pbat q: pr̄ intel ligit misisse eū: ſm q̄ fecit eum ex femina: qd̄ nō fecit pr̄ sine spiritu sancto. ergo spūs sanctus misit fi liū. Et constat q̄ ipsemet seipsum met misit. sicut habet ab Aug. eo dem .c. ergo mittere conuenit cui cunq̄ persone. Et hoc pbat ma gister per rationē: q: alias aliquid

A efficeret vna psona trinitatis: qd̄ non alia cum mittere sit effectuz aliquem creare.

Cōtra istā opinionem po test argui. Si mit ti importat aliquo modo duplicē respectum eternū ⁊ tēporalē. cum non dicat respectū nisi ad euz cui mittitur: vel ad mittentē: patet q̄ primus est cōmunis tribus: q: est respectus rōnis ad extra. secūdus aut est realis aut rōnis. Si rōnis ergo potest esse in patre respectu sui sicut pater potest dari ⁊ dare: nō enim repugnat patri mitti: p pter respectū rationis tm̄. Si mit ti dicat respectū realem tantum ad mittentē puta processionez a mittente igit mittere nō est essen tiale. q: tūc spūs sctūs nō mitte ret filiū: cū non pducat eum. Vel arguit sic. Si mitti includat re lationē eternam: aut ergo respe ctu ei⁹ cui mittitur psona: qd̄ nō cōtingit: quia hoc est tpale: aut ad mittentez: ⁊ tūc omnis missus a mittēte ab eo procederet. ⁊ sic cum filius dicatur mitti a spiritu sancto procederet ab eo.

¶ Preterea. mittere ⁊ mitti videt idem significare. lz diuersimode quātū ad modos grāmaticales. igit si vnū cōnotat aliquem respe ctum ad intra: ⁊ reliquum cōnota bit. Si igitur mitti cōnotat pdu ci. igitur mittere cōnotat produ cere. Et ita neutruz est mere essen tiale. vel si vnū non cōnotat re spectū ad intra: nec reliquū. sz tm̄ respectuz ad aliquid extra. Et ita vtrumq̄ erit commune trib⁹. Et hoc est q̄ sic breuiter pōt argui. Si mitti includit produci. ergo mittere includit producere. ergo spiritus sanctus non mittit filiū: quia non producit eum.

¶ Preterea. mittere ⁊ mitti viden tur dicere rel'ones oppositas er go si mittere non includit produ cere: nullo modo correlatiuuz in cludit correlatiuuz. Cōsequētia pz per hoc: qm̄ acceptis duab⁹ correlationib⁹: sicut pncipiū se hz

ad tertium: ita secundū ad quar tū ⁊ econuerso. sed mittere ⁊ mitti dñt correlationē. ⁊ ꝓducere ⁊ produci silr: igr̄ si ꝑsona que mittit: ꝓducit: mittere est producere

Videtur alr posse dici ad qōnē. Manifestū est em̄ ꝑm intētionē Aug. 4. de tri. c. 20. ꝙ pr̄ nō dr̄ missus. ergo opz ꝙ mitti cū hoc ꝙ dicit respectū ad extra: cōnotet ꝓductionē ad intra. Et tūc rōnabile vr̄ cō-
B similr dicere de mittere: ꝙ lz dicat ꝑncipalr respectū actiōis actiue ad extra. tn̄ ꝯnotat respectū ꝓductiōis actiue ad intra. ⁊ sic neutrū est mere essentiale: sz mitti tm̄ cōuenit ꝑsone producte ⁊ mittere tm̄ persone producēti. Et ita sunt due ꝑsone mittentes. s. pr̄ ⁊ filiꝰ: ⁊ due tm̄ misse. s. filiꝰ: ⁊ spiritus sanctus. Nec aliqua persona se ipam mittit: nec ꝓducta producentez. ¶ Huiusmodi simile pōt haberi in alio nā pr̄ dr̄ ꝑ verbum creare. Et posset cōcedi filium creare per spiritū sanctū: nō autez sic econuerso vbi creare ꝑ filiū nō dicit absolute actionem ad extra. sed actionē cum auctoritate. ⁊ in hoc ꝯnotat productionem actiuā in operāte respectu illius persone per quam quasi sub auctoritatiue operatur. ¶ Ita posset dici ꝙ mittere ꝑsonā est operari per eam. ⁊ ita operari
C effectum cuz illa persona per modum auctoris dantis illi persone actionem. qd̄ tm̄ conuenit producenti respectu persone producte. Et mitti diceret idē: qd̄ sub auctoritatiue operari virtute ꝑsone mittentis: qd̄ non est: nisi qn̄ persona operans accipit ab alia virtutem agēdi. ¶ Et ad illud quod magister adducit pro se de Augu. ꝙ. s. s. mittit filium. Et ꝙ filius mittit se posset exponi primo. primuz de filio incarnato: nō de filio vt incarnando. qūo Ambro. in. 3. li. de. s. s. c. 2. vel. 3. dicit ꝙ spūs dñi misit filium sicut legitur Esaie. 1. spiritꝰ domini sup me ⁊c. bene dicit Ambros. Spiritꝰ dñi misit me ad predicanduz qr quasi filius hois est missus: et vnctus. nā ꝑm deitatez nō super xp̄m est spūs: sed in xp̄o. ergo illa auctoritas Esaie: q̄ dicit xp̄m missum a. s. s. intelligit de xp̄o homine. non autem de missione verbi eterni incarnādi. Similr posset exponi illa auctoritas: ꝙ filius misit se.

¶ Ad argumētū ēt magistri posset dici ꝙ ꝯn̄a nō valet: qr ꝯmutatur qualiter vel quale in quid vel res in modū. non em̄ sequit filius nō operat ꝑ filiū: sicut pater operatur per filium. ergo pater aliqd operatur. qd̄ non filius. sed sequitur. ergo aliquo mō alio operat pater: quo modo non operatur filius. qr auctoritatiue. ⁊ hoc ē verum. Ita etiam si pater mittat filium ⁊ non filius se. debet inferri ꝙ auctoritas agendi effectum in creatura est in patre. ⁊ non in filio. ⁊ hoc est verum.

Licet aūt hec via videatur ꝓbabilis tamē qr auctoritates Aug. videntur sonare non tantuz de xp̄o homine misso. sed de verbo eo misso qr incarnādo sicut ipe dicit itelligitur missio ipa icarnatio. iō pt teneri opinio magistri. hoc mō ꝑm Aug. 4. de tri. c. 20. cuz ex tēpore cuiusq̄z prouectus mente concipitur ⁊ mitti quidē dicitur. Et planius hoc idem paulopost. Mitti est de filio cognosci ꝙ a patre sit Ita spiritum sanctum mitti est cognosci ꝙ ab illo procedat. mitti

Quid mittere mitti vt ibi capit in diuinis.

ergo est manifestari ꝑsonā procedere: nec ꝯuenit omnibꝰ ꝑsonis: qꝛ nō oēs procedūt: ⁊ mittere est manifestare personā procedere. hoc manifestare ē mere cōe: qꝛ toto trinitas manifestat ꝑsonā ꝓcedētē procedere: sꝫ manifestari ꝑsonā procedere ꝯnotat ꝑsonaꝫ procedētē. Et si ista sūt significata istorū vocabulorū: qꝛ significata accipiēda sunt ex vsu auctoꝝ sequit̄ ꝙ mittere sit mere eēntiale: nec ꝯnotat respectū realē eternū i mittēte. Sꝫ mitti cōnotat̄ respectū i ꝑsona missa: q̄tenꝰ manifestat̄ eiꝰ ꝓcessio eterna. Et posset q̄dē aliꝺ verbū imponi: qꝺ significaret manifestare ꝑsonā ꝓcedere: ⁊ eiꝰ passiuū qꝺ significaret manifestari ꝑsonā ꝓcedere: ⁊ illꝺ actiuū eēt cōe tribꝰ personis: passiuū tantum ꝯpeteret duabꝰ ꝑsonis: que producuntur.

Secundū hoc ad argumenta q̄ sunt contra opi. magistri.

F ¶ Ad primū dico ꝙ mitti dicit respectū rōnis ad mittētē formalr sed cōnotat respectū eternū: non q̄dē admittētē: qꝛ mittēs: sꝫ ad aliquē indistincte. vñ hec ꝓpositio est negāda. ꝙ mitti nullū respcm̄ dicit: nisi ad eū cui mittit̄ vel admittētē: si intelligat̄ inquātū mittēs. ⁊ hoc tam de principali significato q̄ꝫ de cōnotato: dicit ei cōnotando respcm̄ ꝓcedētis: ⁊ hoc ad ꝓducēs nō iq̄ꝫtū mittēs: qꝛ ēt aliq̄ ꝑsona mittēs pōt eē nō ꝓducens: licet semꝑ producēs sit mittens. ¶ Quia tota trinitas manifestat personam procedentem procedere: sed manifestari personam procedere nec ꝯuenit oībus personis: nec om̄es procedunt. Exemplum de memoria: qꝛ signum ſm Aug. manifestant memoria: intelligentia: ⁊ voluntas i quo tñ signo memoria manifestatur. vnde hoc manifestare est mere commune.

¶ Ad scdm̄ cōcedo ꝙ actiuuꝫ et passiuū significāt idē sub alio et alio mō grāmaticali: sꝫ aliq̄d idē pōt esse cōnotatū in vtroq̄ꝫ. qꝺ nō diuersificat̄ penes istos modos. Manifestare quidē ⁊ manifestari: q̄ principalr̄ important̄: diuersificant̄ penes illos diuersos modos: sꝫ nō ita hoc: qꝺ est ꝑsonam ꝓcedere: illud em̄ ē qꝺ connotat̄ vniformiter: tā ꝑ actiuū q̄ꝫ ꝑ passiuū. Exēplū huius in aliis: scio ignē calefacere: ⁊ scitur ignē calefacere: lꝫ ħ sit variatio grāmaticalis quantū ad scire ⁊ sciri: nō tñ quātū ad illud: qꝺ notat̄ esse terminus ipsius scire: illꝺ em̄ vniformiter se hꝫ vtrobiq̄ꝫ. Et si imponeret̄ vnū actiuum ad significandū hoc totū: scire ignē calefacere: suū passiuū nō cōnotaret: sciri ignē calefieri: sed tm̄ ip̄m sciri ꝑ modum passiui. ⁊ illꝺ aliud cōnotaretur per modum actiui.

¶ Et ꝑ hoc ptꝫ ad illā confirmationē: mittere ⁊ mitti sunt correlatiua: quātū. s. ad formalia significata: ⁊ vtrūq̄ꝫ dicit ꝑ se respectū rōnis: tñ vnū istorū pōt includere: vt cōnotatū: aliqꝺ extremum relationis: ⁊ reliquū nō includere correlatiuū illius: sicut i exemplo posito apparet ꝙ illꝺ verbuꝫ sic ipositū includeret calefacere: ⁊ tñ ꝟbū passiuū corrñdens sibi nō icluderet hoc: qꝺ ē calefieri.

Ad argumenta principalia.

¶ Ad primū dico ꝙ nō oē dictū de deo ex tpe ē cōe tribꝰ: qñ ipos

tat nō tātū respectū ad creaturā: sed cū hoc cōnotat respectū intrinsecum: sicut est de mitti.

H

¶ Ad scdm cōcedo q̄ pr̄ venit i uisibiliter. ⁊ inhabitat. sed tn̄ nō dr̄ mitti: qr̄ nō hz de quo sit: nō. n. manifestat̄ ꝓcedere nisi ꝓcedat: tn̄ māifestari p̄t absolute: vel manifestari: q̄ ꝓducat: sz māifestari sic. nō notat̄ ꝑ mitti. ¶ Ad tertiū cōcedo q̄ q̄libet ꝑsona dat quālibet: qr̄ dare est liberal'r cōicare: q̄libet aūt seip̄am cōicat liberal'r volūtate vt sui ē. Nec seq̄t̄ ex hoc q̄ q̄libet mittat quālibz: qd̄ iā pz qr̄ dare nō icludit talē respectū i trinsecū: qualem includit mitti.

4. topi.

Nūc d̄ spi. s. ⁊c. Distin. XVI.

Hec disti. 16. ponit̄ tota additio q̄ alibi ñ habet̄.

Circa disti. 16. q̄rit̄ vtr̄ cōueniat spiritui sctō missio visibilis: videtur q̄ non. Aug. 4. de tri. ca. 9. ⁊ ponitur in littera. Fateamur filiū minorē factū: ⁊ i tm̄ minorē: inquātū factū ⁊ intm̄ factū inquātū missuz. igr̄ filius est hic: q̄ est sic missus visibiliter: qr̄ de illo ibi loquitur q̄ sic est minor. igitur si spiritus sanctus sic mitteretur a patre et filio esset minor patre ⁊ filio: quod non conceditur. ¶ Item spiritus sanctus mitteretur visibiliter. aut concurrit cū ea missione reuelatio interior aut nō. si nō frustra fieret missio exterior i aliquo visibili signo: quia tūc ad nihil esset vtilis. Si autez concurrat reuelatio interior: tunc frustra fieret missio vel apparitio exterior visibilis: qr̄ tale signū sensibile exterius distraheret a reuelatione interiori: cū occupatio circa exteriora distrahat intellectum ab interiori consideratione.

¶ Contra est magister in littera. ⁊ allegat Augu. ⁊ Johānem 14. ca. Cum venerit ille paracletus veritatis. Et iterum ibidez si em̄ abiero mittam vobis eum vbi loquitur de missione tpali.

A

¶ Respondeo cū personā mitti sit eam manifestari procedere: vt ptz alibi questione precedente: ⁊ missio passiua visibilis est cū signo sensibili cognosci ꝑsonam procedere: quod quidez signum opz esse conueniēs ad manifestandum suā processionē. ergo cum. s. s. possit manifestari procedere signo sensibili cōueniēte sue processioni: seq̄t̄ q̄. s. s. poterit visibil'r mitti.

¶ De missione vero sensibili filij que fuit per incarnationem dicetur in tertio libro.

Dist. s.

¶ Ad primam rationem dicendum q̄ non est simile: quia spiritus sanctus non vnit sibi naturam signi sensibilis: quo ipsius processio manifestetur: ⁊ iō nō oportet q̄ illa que cōueniūt nature talis signi q̄ conueniāt spiritui sancto: sed filius vniuit sibi naturā humanā in vna persona ⁊ ideo que debētur de ista natura vere debentur de diuino supposito sustentificāte illam naturam. vnde filius potest dici minor patre ratione nature assumpte; nō sic aūt spiritus sctūs: qr̄ non habet in tali natura eē speciali modo: nisi sicut in signo. Et concedo q̄ frustra esset reueletio exterior nin concurreret illustratio interior et reuelatio talis: quia illa apparitio exterior non est: nisi quoddam signū sen

B

sibile repsentans tale significatum ex institutione humana ad placitū: ⁊ nō ex natura: q̄ eque posset quantū est ex se aliud significare: sicut illud si placeret instituēti: ⁊ si nō eēt reuelatio iterior nō cognosceret per talē apparitionē exteriorē: nō em̄ pōt signum sensibile ex istituiōe cognosci: qd̄ significet ex rōne repsentātis vel repsentatiui: nisi cognoscat p repñtatū repsentatiuū. ¶ Ad probationē dico: q̄ lz intell's distrahat ab itelligēdo qñ occupat sensus circa sua sensibilia alia a suo itelligibili qd̄ tūc itelligit: qr sic potētie seiuicē ipediūt: nec mutuo se iuuant in actib⁹: tñ qñ sensus occupantur circa singulare sensibile: cuius vl'e per spēm intelligit vt videlicet quādo sensus sentit illd̄ obiectū: qd̄ phātasiat ⁊ intell's intelligēs non distrahit: tūc intellect⁹ maxime cōfortat: qr tūc potētie circa idē obiectū sibi administrant eius presentiā: vt a qualibet fm eius proportionez apprehēdat. hoc patet i exēplo qñ volum⁹ colere christū ⁊ passionē ei⁹ compati: facilius eā cōtemplamur si imaginē crucifixi frequētiꝰ intuemur: ⁊ ex tali intuitione talis species in phātasia generat: ⁊ hoc totū est modo ꝓpter ordinē naturalē potētiarū primarū in agendo. ꝓphete vo erāt distracti per sensibilia nec eos sensibilia multū iuuabāt ad ꝓphetiā: qr nō erāt eis ꝯueniētia. nā talia parū faciūt ad reuelationē: q̄ est de his: que nec oculus vidit: nec auris audiuit ⁊c. q̄ hoib⁹ enarrare nō licz fm apl'm cori. 13. sz erat aliqd̄ sensibile eis presens in imaginatione: quia vt cōiter omnes prophete erāt multū imaginari: ptz per Aug. 12. super Gen̄. quare ⁊c.

Jam nunc ⁊c. Distin. XVII.

Circa istaz disti. 17. in qua magr̄ agit de missiōe inuisibili. s. s. q̄runt. 6.

¶ Primo q̄ro. ¶ Utrū necesse sit ponere charitatem creatā formaliter inherentē nature beatificabili? ¶ Quod nō Aug. 8. d̄ trini. c. 7. Qui diligit ꝓximū: ꝯñs est vt ipam precipue dilectionē diligat. dilectio aūtest de⁹. ꝯñs igit ē vt diligat deuz. ¶ Quero quomodo accipit dilectionē in minori. si formaliter: habeo ꝓpositum. si effectiue: tunc erūt quattuor termini: qr maior nō est vera: nisi de dilectione formali: qua diligit proxim⁹. ¶ Si etiā dicas q̄ ꝑter istam dilectionē que est spūssctūs est alia dilectio formal'r. ergo fallacia ꝯñtis est in argumento. arguēdo sic. diligit dilectionē formal'r. ergo hanc: qr añcedēs pōt verificari pro alia. si ergo argumētū debeat tenere: opz q̄ deus sit formal'r dilectio: q̄ est formal'r i diligēte respectu proximi.

¶ Item de tri. 15. c. 18. nullnz est isto dei dono excellenti⁹: supple quod est charitas. sz nullū donū dei est excellentius spiritusancto: ergo spūssanctus est charitas. Istud argumētū simil'r non valeret: nisi eēt de charitate formali: et q̄ spiritussanctus precise erit illa. ¶ Si dicatur ad istas auctoritates q̄. s. s. dicatur charitas cāliter. ¶ Obuiat in hac littera magister adducēs argumētū: q̄ ipe

intellig̃at formaliter: dicit enim i.15. de tri.ca.17. Nec̃ enim dicturi sum⁹ nō ꝓpterea deū dictū eē charitatē: q̃ ipa charitas sit vlla substantia que dei digna sit noie: sz q̃ donū sit dei sicut dictuz est de deo: qm̃ tu es patientia mea non vtiq̃ propterea dictum est: quia dei substātia est nostra patientia sed q̃ ab ipo nobis est: sicut alibi legitur. Quoniam ab ipso est patientia mea: hunc quippe sensuz facile refellit scripturarum ipsa locutio: tale enim est. tu es patiẽtia mea: quale est: domine spes mea: et deus meus misericordia mea: ⁊ multa similia. non est aūt dictū dñe charitas mea: aut tu es charitas mea: sed ita dictū est. deus charitas est: sicut dictū est. deus spūs est. ¶ Preterea p rōnē: ois creatura potest intelligi ñ bona: q̃ est bona per participationem. charitas nō potest intelligi non bona. videt enim bona per essentiā. ergo ⁊c.

¶ Cōtra Aug. ō mor. ecclie. 4 c. Pertractās illō ad romanos. 8. Quis nos separabit a charitate xpi ⁊c. Charitas iāt ō h dicta ẽ xtus q̃ animi nr̃i rectissima ẽ affectio.

Questio. II.

Secūdo iuxta istam qōnem aliam in gñali propono de habitu. ¶ Utr̃ sit necesse in habitu ponere rōnem principij actiui respectu actus? ¶ Nō sic. habitus est quo habēs vtitur cū voluerit: sm Commentatorez. 3. de aia. Super illud opz vt in ea sit intellꝰ. hec inquit est diffinitio habitus vt habitu intelligat illō q̃ō est proprium sibi sm se. et q̃ voluerit abstr̃ hoc q̃ indigeat ideo aliquo extrinseco. Sz vti cōpetit agenti. nā patiens ꝓncipio passiuo non vtitur. ¶ Preterea. quartuor cōditiones attribuuntur habenti habitū: primo q̃ operat delectabiliter: faciliter: expedite: et ꝓpte: ex qualibet pōt argui positū. Pr̃ prima. q̃ actꝰ q̃ fiunt prius discōuenienter agenti nō fit sibi conuenienter: nisi ipm inquātum agēs aliter se habeat. igit̃ p istū habitū p quē cōuenit sibi sic operari: sic conuenienter sibi: ⁊ ita delectabile ipm aliter se hz habitu agēs inquātū agens. Pr̃ secūda via arguit. q̃d est ex se summe dispositū ad patiendū nō indiget facilitari vt patiat. sed potētia habitualis sicut voluntas ⁊ intellꝰ ẽ ex se summe dispōsita ad recipiendū actus: q̃ nō hz cōtrariū. ⁊ pp hoc non indiget motu ad hoc vt agat. ꝙ habitꝰ p quē facilitat dispositū ipaz ad agendū nō ad patiendū. Pr̃ tertia 2dtōe arguit Q̃ cui 2petit impediri ei 2petit expeditio. sz impediri 2uenit agēti qñ virtꝰ eius actiua deficit: ⁊ ab alia impat. igit̃ habitus p quem cōuenit alicui expedite opari ẽ ipius: vt actiuū ẽ. Pr̃ quarta via arguit Q̃ cui est tarde ⁊ non prompte operari: ei⁹ est et ꝓptitudo. sz nō ꝓpte opari cōuenit agēti iquā tū actiuum: nō passiuum. ergo et ꝓptitudo: quā tribuit habitus pertinet ad agens inquātū agens.

¶ Preterea ad ꝓncipale habitꝰ inclinat potentiam ad actum. duplex autem est inclinatio. s. potētie passiue ad formam. ⁊ potētie actiue ad agere: habitus nō inclinat primo mō. nam actus recipit in potētia immediate: alioqui actꝰ perfectꝰ ⁊ impfectꝰ nō haberent

2. eth. ca. 3. ⁊ inde. B

7. phi. tex. cō. 20. ⁊ Auer. 3. ō aia cō. 14. scribit q̃ potentia passiua ⁊ receptio equoce nocet dñr de mālibus ⁊ ptinet ad agens imālibus. C

B

B

cō. 18.

idem susceptiuuz. ꝗ inclinat scdo modo: vt principiũ actiuũ ad agere qd est ꝓpositum. ¶ Preterea
t.c.32. t.c.55. ſm phm. 8. physi. ⁊. 2. de aia. anima añ scientiã est in potẽtia eẽntiali: hñs aũt scientiã est in potẽtia accidentali. qd aũt reducit de potẽtia essentiali ad accidentalẽ respectu opatiõis vr̃ esse ꝑncipiũ
t.cõ.5. c.24. actiuũ respectu eiꝰ: qꝛ ẽ quo hñs operat. vñ phus vult. 2. de aia. ꝙ sicut sciẽtia ẽ q̃ scimus. ita aia ẽ q̃ viuimus ⁊ sentimꝰ ⁊ intelligimus Et ꝑ ꝯñs sicut aia ẽ quo agimus actꝰ vitales: ita sciẽtia ẽ quo actiue speculamur. ¶ Preterea aliquis habitꝰ est practicus: ⁊ talis ẽ actiuus vt prudẽtia. aliqs factiuus: vt ars. rõ practici in cõi ⁊ specialiter factiui vr̃ ꝯcludere in tali habitu rõnem principij actiui.

D

¶ Cõtra. relatio nõ est principiũ
t.c.17. ⁊.5. metaph. actiuũ: nec aliqd essentialr̃ includẽs relonez. habitus aũt ẽ ad aliquid ſm phm. 7. physi. ergo ⁊c.
t.c.20. ¶ Cõfirmat. qꝛ nõ minus requiritur entitas realis absoluta i ꝑncipio motus q̃ꝫ in termino motus. Si ꝗ habitus caret entitate absoluta q̃ sufficiat ad terminãdũ motũ ſm phm ibi. multo magꝫ caret ea q̃ requirit in ꝑncipio actiuo.

¶ Preterea. vnius actiõis vr̃ esse vna potentia actiua. 5. physi. ſm Cõmẽta. cõ. 37. ⁊. 38. Sꝫ nõ solũ habitꝰ est potentia actiua respcũ opatiõis: qꝛ tũc ipse habitus eẽt potẽtia: qꝛ potẽtia ẽ qua simplr̃ possumus. ⁊ habitꝰ nõ eẽt illud: quo simplr̃ perficit potẽtia. ergo solũ illud qd ꝑficit ꝑ habituz est principiũ actiuũ actiõis. ¶ Cõfirmatur ista rõ. qꝛ vna actio reqrit principiũ formale: quo eliciat ꝑ se vnũ. aggregatũ aũt ex potẽtia ⁊ habitu ẽ vnuz ꝑ accidẽs nõ ꝑ se igitur totum non põt esse quo respectu operationis per se vnius.

¶ Preterea. accidẽs nõ est principiũ agẽdi in subiectũ ꝓpriuz: sed opatio ad quã ponit habitus recipit frequẽter in potẽtia: cuiꝰ est ille habitus. ꝗ respectu istius nõ est habitus principium actiuuz.

¶ Preterea aliqui habitus sunt in potẽtijs sensitiuis appetitiuis ⁊ ille appetitus nõ est actiuus: qꝛ ſm Damas. sensus nõ ducit se: sꝫ ducitur. ergo nec forma. i. habitꝰ eius põt esse principiũ actiuũ. qꝛ si esset oporteret ꝙ cõcurreret cũ potentijs in agendo. Ca.28 vl.22. 2. lib.

Ad istã secundã qõnẽ dr̃ ꝙ aliter ẽ de habitu acquisito: ⁊ aliter de habitu infuso: naz ab alio est actus hois naturalis: et expeditio actus ꝑꝑ indeterminationẽ quã hꝫ natura respectu istius actus. Et iõ virtus acqsita est ꝑfectio nature ꝑsupposite in rõne principij actus sꝫ si vtus supnaturalis esset ꝑfectio nature ꝑsupposite in isto eẽ: cui corrñdet talis actio: tũc ipsa tm̃ facilitaret naturã: sicut vtus acquisita: sꝫ hoc ẽ falsuz: imo ab eodẽ est eẽ gratuitũ: ⁊ simplr̃ elicit actio gratuita ſꝫ illũ graduz. Ita ꝙ vtus acqsita ẽ vtus ſꝫ illã rõnez vtutis: q̃ ponit. 2. ethi. Virtus est q̃ hñtem ꝑficit: ⁊ opus eiꝰ bonũ reddit: sꝫ virtus theologica nõ sic: sed ſm illam rõnem virtutis: que ponit primo de celo: ꝙ. s. vtus est vltimũ in potẽtia. Hen. q li. 4. q. 10. Ca.5. t.c.116

Contra istam opi. si sic intelligat ꝙ habitus supernaturalis est simplr̃ principiũ respectu actus. Arguo sic. quo qs potest simplr̃ operari illud est potẽtia. sꝫ habitus supnaturalis per te est hmõi. igitur

E

habitus supnaturalis erit potentia. antecedēs ptz: qr potentia est qua simplr ꝛ primo possumus.

¶ Preterea ex hoc sequit vlterius ꝙ nō plus erit voluntas bona: si operet per habituz charitatis q̄ lignū perficitur in agēdo. si agit per calorē sibi accidentaliter inherentē. naz sicut ex hoc nulla cōuenit actio ligno ꝑ formaz ligni: sz tm̄ illi accidēti: qd̄ recipitur in ipso: ita etiā videt ꝙ actio illa q̄ cōpeteret charitati: vt principali principio: nullo mō cōpeteret voluntati: vt voluntas. Ex hoc seqtur vlterius ꝙ sicut calor: si eēt separatꝰ: eque calefaceret: ita charitas. si eēt separata: eque ageret nam ois forma q̄ est principiū totale agendi vt est in subiecto: si ꝑ se est: pōt per se operari. Et ita sequit euidēter ꝓpositum ꝙ habitus ē potētia. ¶ Preterea operatio nō elicitur libere cuius p̄ncipium actiuū est mere naturale ꝛ agens ꝑ modū nature. Sed habitus cū non sit formalr volūtas nec ꝑ ꝯñs formalr liber: si ē principiū actiuū: erit mere naturale. ꝗ operatio eius non erit libera: ꝛ ita nullū velle erit liberū. si eliciatur ab habitu. vt a totali p̄ncipia actiuo. ¶ Preterea. tunc hō hñs semel charitatē nunq̄ posset peccare mortalr. qd̄ est incōueniens. ꝓbatio cōsequētie. qr hñs formā aliquā actiuam, sibi p̄dominātez nūq̄ pōt moueri ꝯ inclinationez illius forme predominātis: sicut nūq̄ corpus mixtū graue potest ascēdere ꝯ inclinationē terre predominātis. sz charitas si est principiuz actiuū totale predominat ipsi volūtati: q̄ non pōt in actum illum. ꝗ volūtas semper sequetur inclinationē charitatis in agēdo ꝛ, ita nunq̄ peccabit. ¶ Preterea actus nō est meus: qui nō est i potestate mea: sz actio ipsius habitus nō est in ptāte mea: qr ipse est actiuus: nō erit liber: sz principiū naturale. ꝗ illud diligere nō erit meum: nec potero dici agere ista opatiōe: ꝛ ita actiones meritorie nō sunt voluntatis: nec suppositi volentis: quod est inconueniēs.

Alio modo posset dici ꝙ ꝟtutes acquisite ꝛ infuse nō differunt mō p̄dicto: sz eodē mō cōparant ambe ad substantiā actus. ¶ Et tunc est vnus modus dicendi: ꝙ actus hz substātiā a potētia: sed intēsionē talē vel talē hz ab habitu: ita ꝙ q̄si duobus in actu. s. substātie: ꝛ intēsioni corrñdeāt duo in rōne p̄ncipij vel cause. ¶ Contra istud arguo sic. intēsio actus non est aliq̄d extrinsecū accidens actui sz gradus intrinsecꝰ actui: ita ꝙ actus intensus est quoddaz ꝑ se vnū: sicut hoc indiuiduū in specie: non ergo pōt esse aliud principiū substātie huiꝰ actus. et intēsionis sue: qr a quo ē hoc indiuiduū ab eodē ē gradus intrinsecus ꝓpriꝰ huic indiuiduo. non em̄ pōt recipere naturā ab aliq̄: ꝛ hāc signatā: quin recipiat eaz in certo gradu. ¶ Iuxta hoc q̄si ex eodē medio possz argui sicut priꝰ argutū est ad p̄ncipale: qr cū actꝰ intensus sit ꝑ se vnū: ꝛ aggregatuz ex potētia ꝛ habitu sit vnū ꝑ accidēs: non pōt totū hoc eē principiū illius. ¶ Sz ista forma arguēdi nō cogit. vñ postea soluet: sz primū cogit: qr vñ est hoc: inde hz certuz gradū intrinsecū huic. ¶ Preterea scdo. qñcūq̄ principiū actiuū naturalr cōcurrit cuz causa libera agēte: causa illa libe

Goffr. quolibe. 9. q. 4.

ra agēte opz ꝙ illud principium naturalr coagat quantuz potest. Exēplū de volūtate ⁊ potētia inferiore naturalr agēte: quātū est de se: tale em̄ lz impediat ab agēdo qñ liberꝝ nō agit: tñ libero agēte ip̄m necessario agit: qꝛ ꝑ modū nature quātū ē de se agit coagit illi libero quantū pōt. ꝯ si habitꝰ determinatus in volūtate det intensionē determinatā actui tunc volūtate operāte ad substantiaz actus necessario dat habitus illā intensionē sibi corrñdentē. Et ita quantūcunqꝫ ex modico conatu volūtas operet: semꝑ esset actus eius eque intēsus. qꝛ ipsa causante substantiam actus habitus: qꝛ agit ꝑ modū nature: causaret qđ suū est necessario. ¶ Preterea. si habitus det intēsionez actui: hoc erit in aliquo gradu finito: signetur iste gradus: ⁊ sit. a. voluntas igit cū habitu illo pōt hr̄e actuz intēsuz in hoc gradu. fiat aliqua alia voluntas ꝑfectior ista volūtate ꝑm ꝓportionē. a gradus ad actū in vno gradu. puta si. a. ē gradus. 8. in actu: fiat volūtas excedens primā volūtatē in. 9. gradibus. ista igit volūtas sine habitu posset hr̄e actū eque intēsuz sicut illa volūtas cū habitu. ꝯ non p̄cise est substātia actus a potentia: ita qđ nō intēsio. ¶ Preterea sola voluntas infinita circūscripta oī rōne habitus pōt hr̄e actū infinitū. ꝯ volūtas in quocūqꝫ gradu nature pōt in actum determinati gradus. añs pz: qꝛ volūtas infinita nō est receptiua alicuiꝰ habitꝰ qꝛ nō deficit sibi aliq̄ ꝑfectio possibilis volūtati. ꝯñtia ꝓbat: quia
2. topi. c. 29. sicut summū ad summū: ita simplr ad simplr: ⁊ quilibet gradus ad gradū sibi correspondentem.

Tertio modo attribuēdo aliquo mō rōnem p̄ncipij actiui respectu actus: pōt dici ꝙ habitus est cā ꝑtialis actiua: cuz quo ipsa potentia etiā est cā ꝑtialis respectu actus ꝑfecti ꝓcedentis a potētia ⁊ habitu lz ipsa posset eē totalis cā respectu actꝰ imperfecti p̄cedētis gñationē habitus. Et tūc de distinctione illaruz causarū ꝑtialium. Et etiā qūo faciāt vnā ꝑ se causaz totalē: dicenduz esset: sicut dictū est. s̄. di. 3. q. de causa notitie genite. ¶ Sed s. q. 7.
tūc est dubitatio. cū illa duo non sint cā eiusdez ordinis vel rōnis: sicut duo trahētes nauim: qđ eorū hz rōnem cause prioris: vr̄ qđ habitꝰ: qꝛ cause prioris ē determinare secundā: nō ecōuerso. habitus aūt determinat potētiam ad agēdum: ⁊ nō ecōuerso. ⁊ inclinat eā. Inclinare aūt ē supioris respectu iferioris: nō ecōuerso. ¶ Sz oppositū huius vr̄ p̄mo. qꝛ potentia vtitur habitu non ecōuerso: ⁊ qđ vtit alio ē principaliꝰ in agendo: ⁊ illud quo vtit est q̄si instrumentū vel causa secūda. ¶ Silr scđo potētia ē illimitatior in agēdo q̄ꝫ habitus: eo ꝙ ad plura se extendit: sz superior causa videt esse illimitatior extensiue. ꝯ ⁊c.
¶ Preterea tertio sic: habitus ē causa naturalis. igit si ipse est cā principalis mouēs potentiā: moueret eā per modū nature: ⁊ per ꝯñs cū potentia agat eo mō quo mouet: ageret per modū nature. Nam agēs qđ agit inquātuz mouetur: si mouet ꝑ moduz nature agit etiā vlteriꝰ ꝑ modū nature: ⁊ ita oīs actio potētie habituate esset naturalis ⁊ nulla libera qđ incōueniens est. ¶ Item quarto

habitus esset potētia: qꝛ eēt illud quo primo habēns pōt operari. ¶ Preterea quinto qñ sunt due cause ordinate: quarū vna est cā alterius. illa q̄ est cā alterius est superior causa. sꝫ potētia est causa habitus saltē mediātibus actibꝰ ⁊ nullo modo econuerso.

3 **Concedo** igr̄ propter istas rōnes ꝙ tenēdo habitū esse causaꝫ partialem respectu actus: erit causa scd̄a ⁊ nō prima: sꝫ ipsa potentia erit cā prima: ⁊ absolute nō indiget habitu ad operāduꝫ. Minus tñ ꝑfecte operabit̄ sine habitu q̄ cū habitu: ⁊ posito equali conatu ex ꝑte potentie. ¶ Quia qñ due cause ꝯcurrūt ad aliquē effectū: vna sola nō pōt ex se in ita ꝑfectū effectū sicut ambe simul. Et hoc mō saluat̄ qd̄ actus est intēsior a potētia ⁊ habitu q̄ a potētia sola: nō q̄dē ꝙ potētia sit cā substātie actus ⁊ habitꝰ sit cā intensiōis q̄si duobꝰ causatꝫ corrñdeāt due cause: sꝫ ꝙ ambe cause ꝯcurrētes pñt ꝓducere effectū ꝑfectioreꝫ q̄ altera sola: q̄ tñ effectus s̄m se totuꝫ: ⁊ ꝑ se vnus ē a duabꝰ causis: sꝫ in diuerso ordine causantibꝰ.

k **Contra** istā opinionem arguo sic. nulla distincta spē sunt equiuoce cause sibi inuicē agētes: habitus ⁊ actꝰ distinguunt̄ spē. ꝫ nō sunt sibi inuicē cause equoce agētes: sꝫ actꝰ necessario ē cā equoca in gñatione habitus acq̄siti saltē. ꝫ nō ecōuerso: ꝓbatio maioris: qꝛ cā equiuoca eminēter ꝯtinet i se ꝑfectioneꝫ effectꝰ. nō aūt pñt duo distincta specie se inuicē eminēter cōtinere. ¶ Preterea. cōparando ad eandē causam primā duos effectus. vr̄ ꝙ alter istoꝝ habeat determinatū ordinē mediatū vel immediatū priorē vel posteriorēꝫ: ⁊ hoc loquendo de tota spē alterius istoꝝ duoꝝ effectuū: hoc apparet inductiue in passiōibus ꝯñtibus idē subiectū: in quo est necessario determinatus ordo. ꝙ vna imediatius sequit̄ subiectū q̄ altera: ⁊ hoc s̄m totā spēꝫ. ita ꝙ ille ordo nō variat̄ in quibuscūq̄ indiuiduis. igit̄ respectu potētie q̄ est cā cōis actus ⁊ habitus: habebunt isti duo effectus ordineꝫ determinatū: qꝛ vel necessario actꝰ s̄m totā speciē precedit habituꝫ: vel ecōuerso. Et cuꝫ aliq̄s actꝰ de necessitate p̄cedat habituꝫ: vt cā eius: habitus olno nō p̄cedit aliquem actum: vt eius causa ꝑ se. ¶ Preterea. si habitus sit causa ꝑtialis respectu actus ⁊ equiuoca. igit̄ cā huius cause erit perfectior q̄ sit cā equiuoca eiusdem. ꝯñtia ptꝫ. qꝛ in causis equocis cā cause ꝑfectior cā est q̄ cā proximior causato: sꝫ actus est cā gñationis habitus. igr̄ si potētia cuꝫ habitu pōt in actū ꝑfectū: multo magis si esset sub actu gñatiuo habitus posset in eundē actū ꝑfectum: qd̄ vr̄ incōueniēs. qꝛ duo actus ꝑfecti non pñt esse in eadē potētia. aut saltē si pñt non vr̄ ꝙ vnuꝫ istoꝝ possit esse aliquo mō actiuū respectu alterius. ¶ Preterea si habitus est quasi cā scd̄a supplēdo aliquē gradū causalitatis q̄ deest potētie. posset igr̄ fieri habitus ita ꝑfectus ꝙ suppleret vicē totius potētie: ⁊ ita aliq̄s habitus solus sine potētia posset eē cā sufficiēs ⁊ in rōne habitus: ⁊ i rōne potentie. Et vl̄r in agentibꝰ eiusdē rōnis vr̄ ꝙ ita possit intendi virtus vnius ꝙ equabit̄ duobus. ¶ Preterea si teneretur ꝙ

l motu itēsiōis ꝛ remissiōis idiuiduuz p̄ecrisiēs corrūpat necesse esset ponere habitū nō ee causaz actus. qz corrumpit illo actu quo intendit. causa aūt nō ē cā qñ corrūpit: qz qō nō ē nullius ē causa.

Qui vellet tenere conclionē istarū rōnū posset negare ab habitu oēz rōnē p̄ncipij actiui. Et dicere q̄ habit⁹ tm̄ inclinat ad opationē q̄si actus p̄or̄ q̄uenies cū actu scō. ꝛ determinās ad actū illuz. sicut grauitas ē act⁹ p̄or̄ determinās ꝛ inclinās ad determiatū vbi z fm aliq̄s grauitas non sit p̄ncipiū respcū eē i illo. vbiz illud vr̄ p babile qz nulli dz attribui cālitas respcū alicuis nisi talis sit euidēs ex nā rei vel cause vel cāti. Nulli ēt cāe negāda ē pfecta cālitas ni si manifeste appeat impfectio cālitatis in ea: qz nullaz naturā negandū est pfectionē hr̄e qua nō ē euidens eā carere: nulla aūt videtur necessitas ponere aliquā causalitatē actiuā i habitu respectu actus: qz sine hoc saluabunt oēs cōditiones q̄ cōiter attribuuntur habitui nulla est ēt necessitas auferēdi a potēcia pfectā rōnē cālitatis vt attribuat ptialis cālitas potēcie. q̄ nō ē aliq̄ cālitas hitui attribuēda. assumptū ptz qz ille q̄ttuor cōditiones q̄ habitui attribuunt. vz. qz ē q̄ hñs faciliter opat delectabiliter. p̄opte. ꝛ expedite saluant pp solā inclinationē habitus q̄ tribuit potēcie vt receptiua ē opatiōis. P Delectatio q̄dē est p̄dītio recipiētis cui p̄nit opatio recepta ꝛ obm circa qz est opatio. nūq̄ tm̄ delectatio ē i factōe q̄ p̄cise ē factio: sz qz actio est i agēte pt ee actio delectabilis pp q̄uenientiā agētis ad obz. hāc aūt q̄uenientiā p̄t tribuere hitei ex hoc q̄ inclinat ad actionez et obm. ergo ꝛ delectabilitas nō includit rōnē p̄ncipij actiui sztm̄ cōuenientiā p̄ncipij passiui ad actionē ꝛ obm ꝛ hoc ad actionē q̄ ē de genere qualitatis nō q̄ ē de gñe actionis de q̄ dīa actionū dictū est supra di. 3. Qō q̄dā est actio q̄ est q̄litas: ꝛ illa cōuenit potentie habituate q̄ p habitū inclinat ad talē actū ꝛ ad obiectuz terminās talē operationē. nō habituate aūt nō sic q̄uenit nec talis forma nec tale obiectū. P Similiter quo ad cōditionē secundā difficultas in opatiōe accidit ex hoc q̄ receptiuū opatiōis nō ē dispositū ad recipiēdū ꝛ nō solū ex defectu nutuꝫ actiue. q̄ si receptiuū sit dispositū erit facilitas in agēdo inquantum agens agit circa tale passuz. P Sunilr̄ ō expeditiōe ꝛ p̄opetudie. nā ipe ditio ꝛ tardatio agētis i agēdo p̄t esse pp indispositionē ipsi⁹ passi potissime q̄n idē est agēs ꝛ patiēs vel recipiēs ita q̄ ipm nō operabit p̄opte qz ē i dispositū ad operādū. hec ēt indispositio n̄ ē ad agēdū actōe ō gñe actiōis sz ad hñdū actionē ō gñe q̄litatiꝫ. Nihil ei ō: formaliꝫ operari iquātū elicit operationē: sz quātū recipit eā in se. ¶ Qualit aūt ola alia hitui attributa saluāt attribuēdo totā actionē potēcie nullam habitui patebit solucndo argumenta ad principale.

¶ Sic igr̄ p̄z. q̄uter duab⁹ p̄missis vīs ō habitu tāq̄ icōuenientib⁹ derelictis ducitur ultimie tanq̄ probabiles possunt sustineri. s. tertia ꝛ ūrta attribuendo tertiam viam aliquaz causalitatē habitui nōi solū rōnē p̄ncipij passiui. Vel fm quaz tā: negādo ab habitu rōnē actiui ꝛ q̄ sit

q. fina. vide i. 4. dis. 13. ꝛ in quoli. q. 13.

et ꝙ sit tãq̃ forma inclinans ad aliquã formã vlteriorẽ recipiendã lz nõ sit rõ recipiẽdi respectu eiꝰ: sicut grauitas iclinat deorsuz lz nõ sit rõ receptiua eiꝰ: qd̃ ẽ eẽ deorsum. sz corpꝰ inq̃tũ est receptiuũ alicuiꝰ vbi. ¶ Argumenta que sunt contra istas duas vias vltimas: qꝛ vtraq̃ potest probabiliter sustineri: postea soluent̃ ſm alterutram istarum.

Hoc tenendo de actu quo ad sb̃stãtiã actus: siue quo ad gradũ intrinsecuz tertio q̃tũ ad materiã istam. Restat inquirere vlterius de bonitate accñtali actus qualis est bonitas moralis ⁊ de habitu morali. ¶ Utrũ habitꝰ moralis inq̃tum virtꝰ sit aliquo mõ ꝑncipiũ actiuũ respectu bonitatis i actu. Qd̃ sic vr̃: qꝛ ꝑ Arist. 2. ethic. virtꝰ ẽ q̃ hñtẽ ꝑficit ⁊ opꝰ eiꝰ bonũ reddit. Et nõ reddit bonũ illd̃ i rõne ꝑncipij passiui qꝛ nõ est rõ recipiendi. ergo in rõne principij actiui. ¶ Preterea virtꝰ est dispositio ꝑfecti ad optimũ. ex. 7. phy. nõ autẽ dispositio passiua: qꝛ vt prius nõ est rõ recipiẽdi. ergo actiua. ¶ Cõfirmat̃ rõ: qꝛ sic se hz optimũ ad optimũ sicut bonũ ad bonũ: sed cuz optima rõ sit ꝑncipij actiui. ꝗ ſm istã rõnẽ virtus ꝑficit potẽtiã. ⁊ ita ad agendũ. ¶ Preterea virtꝰ est moderatrix passionũ. nõ moderat̃ aũt ꝑ rõnẽ ꝑncipij passiui qꝛ obiectũ ex q̃ est cã naturalis causat actũ ſm vltimũ potẽtie sue. ꝗ quãtũ põt: si nõ impediat̃ ꝑ aliqd ꝯ agens. igr̃ sic sũme agens ipediẽdo obiectũ sic siue sic agere i reprimẽdo passiõez moderat̃ eã ꝑ rõnẽ principij actiui. ¶ Preterea q̃rto sic. dicit phs scd̃o ethi. ꝙ nõ hñs iustitiaz et si possit opari iusta non tñ iuste. et ita de alijs actibꝰ. bõitas aũt moralis req̃rit opari iuste vel fortit̃ ⁊ sic de alijs. ergo virtꝰ est tale ꝑncipiũ actus inquãtũ bonꝰ: qꝛ sine ea nõ posset esse actꝰ bonus. ¶ Itẽ tãto ꝑfectior ẽ v̄tꝰ respcũz actꝰ sui q̃ ars respectu sui quanto v̄tꝰ ẽ melior arte sz oĩs ars ẽ cãvñ ꝑncipiũ motꝰ respectu operatiõis ſm cõmẽ. 1. ethi. ꝯmẽto 10. in fine. ¶ Itẽ ꝓbat. 4. c. ex intẽtiõe ꝑ multas rõnes ⁊ hoc de habitu liberalitatis ꝙ magis cõsistit in bona actiõe ⁊ datiõe q̃ bona possessiõe et receptione.

Sz oppositũ huiꝰ arguitur ꝑ hoc ꝙ bõitas moral' i actu nõ dicit nisi relationẽ qꝛ actũ eẽ circũstantionatũ debitis circũstãtijs nõ est aliqd absolutũ in actu sz tm̃ cõparatio debita actꝰ ad illa quibꝰ dz cõuenire. ergo illd̃ nõ hz aliqd̃ ꝑncipiũ actiuũ ꝓpriũ: sicut nec aliqs respectꝰ. ¶ Preterea si habitꝰ inquãtũ virtꝰ esset ꝑncipiũ actiuũ bonitatis moralis in actu cũ habitꝰ nõ sit virtꝰ nisi ex respectu. s. ex cõformitate eiꝰ ad prudẽtiã. est em̃ habitꝰ electiuꝰ medij vt determinat̃ a recta rõne ergo aliqua rõ relatiua i hitu eẽt rõ ꝑncipij actiui qd̃ est ipossibile.

Quantum ad istum articuluz dici potest ꝙ sicut pulchritudo non est aliqua qualitas absoluta in corpore pulchro. sed est aggregatio omnium conuenientiũ tali corpori. puta magnitudinis figure et coloris ⁊ aggregatio omnium respectuum: qui sunt istorum ad corpus et ad se inuicem.

Ca. 5. — t. c. 17. 5. top. — 2. eth. — Ca. 4. — 3. ethi. c. 3. — 2. eth. c. 6. — Auer. 7. ph. c. 17.

Ita bonitas moralis actus ē q̃si quidã decor illius actus icludẽs aggregationẽ debite ꝓportionis ad oĩa ad q̃ dz actus ꝓportionari. puta ad potentiã ad obiectuz ad tp̃s: ad finẽ: ad locũ: ad modũ ⁊ hoc specialiter vt ista dicãtur a recta rõne debere ꝯuenire actui. Ita ꝙ ꝓ oibus possumus dicere ꝙ ꝯueniẽtia actus ad rõnẽ rectã est qua posita actus est bonus: q̃ nõ posita q̃buscũq; alijs ꝯueniat nõ est bonus: qꝛ quãtũcunq; actꝰ sit circa obiectuz qualecũq; si nõ sit ſm rõnez rectã in operãte: puta si ille nõ habeat rectã rõnez in operãdo: nõ est bonus actus. ꝑncipalr igit̃ conformitas actus ad rõnez rectã plene dictantẽ de circũstãtijs oibus debitis illiꝰ actꝰ est bonitas moralis actꝰ: hec aũt bonitas nullũ hz principiũ ꝓpriũ actiuũ sicut nec aliq̃s respectus maxime cũ ille respectus ꝯsequat̃ extrema posita ex natura extremoꝝ. ĩpossibile em̃ ē actũ aliquẽ poni in eẽ ⁊ rõnez rectã in eẽ q̃n ex natura extremoꝝ cõsequat̃ in actu talis cõformitas ad rõnẽ rectam. relatio aũt ꝯñs extrema necessario nõ hz cãm ꝓpriã aliã ab extremis. ¶ Quãtũ igr̃ ad istam cõditionẽ actus accñtalẽ q̃ est bonitas moralis nõ opz aliquẽ habitũ hr̃e aliquã rõnem ꝓprij principij actiui nisi inq̃tũ hz rõnẽ ꝑncipij actiui respcũ substãtie actus q̃ actus natus ē ꝯuenire cõpleto dictamini prudentie. Et ad illum actũ in se inclinat habitus aliq̃s ex natura habitus. Et ex hoc ex ꝯñti inclinat ad actũ q̃ sit conformis recte rõni: si recta ratio insit operãti. Sicut ãt dictũ ē de bonitate morali actꝰ. Ita ꝓportionabilr dicẽduz ē de habitu ꝙ virtus moralis nõ addit sup substantiã habitus: vt ē forma de gñe q̃litatis: nisi ꝯformitatẽ habitualẽ ad rõnem rectã. Idẽ em̃ habitus in natura q̃ generaret̃ ex actibꝰ abstinẽtie eliciẽtis: cũ rõne erronea in eliciẽte manẽs post cũ rõne recta esset post virtus abstinentie ⁊ prius nõ fuit habitꝰ virtutis: quãdiu nõ fuit rõ recta abstinẽdi: nec tamẽ aliq̃d mutatũ est circa istuz habitum in se: sed tm̃ nunc ꝯiungitur prudentie: prius non.

¶ Nõ dico ꝯiungi in eodẽ subiecto. sz cũ hoc ꝯiungit sibi vt regule ⁊ priori: cui iste habitꝰ subordinat̃ inquãtũ motiuꝰ. Et ista subordinatio vel ꝯformatio est eẽntialis rõ ꝟtutis. Et forma absoluta vt p̃cise motiua sub tali respectu: ē p̃cise actiua ad actũ hñtez cõsimilẽ respectũ: qꝛ qđ cõuenit regulato ⁊ regule: ⁊ sic hĩtus vt ꝟtus: ē p̃cise motiuꝰ ad actuz rectũ moralr: q̃ vt absolute talis forma: ē absolute actiuꝰ ad actũ talẽ i suba: nec ibi hz rõnẽ eẽ forme subordinate respcũ prudẽtie. Cõiungi igit̃ prudentie attribuit habitui: vt ē forma de gñe q̃litatis eẽ virtutẽ: qñ iste habitꝰ ex natura sua natus ē eẽ ꝯformis prudẽtie. Et ita nihil aliud i entitate absoluta dicit habitꝰ q̃ ē virtꝰ moralis ab illo: q̃ ē talis in natura: ⁊ nõ ꝟtus: si sit sine prudẽtia: ⁊ per ꝯñs nullã aliam causalitatẽ põt hr̃e: vt est virtus: q̃ vt ē talis q̃litas naturalis: nisi ꝙ vt cõiungit̃ prudẽtie natꝰ ē esse cã scda q̃si directa a prudentia respcũ effectus cõis amboꝝ. vt ãt ē sine prudentia nõ p̃t eẽ cã scda respcũ eiꝰ sic̃ visus i frenetico nõ p̃t eẽ potẽtia libera ꝑ ꝑticipatiõez: qꝛ ille nõ p̃t hr̃e vsum volũtatis que ē libera

ꝑ ẽntiã. Jn sano autez visus hz vsuz potẽtie libere ꝑ ꝓticipatiõez et ẽ cã ꝯsi scda forma vel ꝗlitas z Sz adiuc qñ ẽ cã scda respectu prudẽtie cãlitatẽ ꝓpriã ꝙuenien tẽ sibi i suo ordie cãndi hz ꝑcise et hoc: ẽ talꝭ forma vel ꝗlitas i nã: nõ aũt ꝑ respectũ ꝙformitatz vel ꝙuictiõis ad prudẽtiã: sz nec vt cã scda ꝑt aliquã cãlitatẽ hñe respectu actꝰ: nisi rõne nature absolute i ipo: re nõ er tali ꝙuictiõe prudẽtie: qz hz cã scda cõiuncta ꝑ me alr agat cñ sine ea. non tñ hz ꝛtutẽ ꝓpriã actuã er cõiũctio ne tali: sed er natura sua absoluta. ergo nec er pte actꝰ inquãtũ ẽ bonꝰ moralr nec er pte hitus: in quãtũ est virtus moral: ꝑt inuenirj rõ spãlis: sz quã ꝛtus: vt ꝛtus sit ꝓncipiũ actus: vt bonꝰ moralr nisi ista ꝗ est er parte habitus z actꝰ quãtũ ad naturam eorum.

¶ Jste respectus aptitudinalis sequit er natura extremoꝝ: sed actualis nõ. Est em iste habitꝰ er spẽ sua subordinabil'i agẽdo prudẽtie. nõ aũt subordinatus in agẽdo er natura ipoꝝ: ẽt si null' cristẽriũ in eodẽ. qñ em appetit ꝛm istũ habitũ: z non er dictamine prudẽtie: si hoc ẽ possibile: tũc nõ subordinat: nec actꝰ est bonꝰ moralr. ¶ Cõtra semp vtit isto: vt virtꝰ: qz vt subordinabilis. non em est virtus ꝑcise: vt actu subordinatꝰ in agendo: qz tũc nihil agẽs nulla hñet ꝛtutẽ

¶ Jtẽ oisrespectus: ꝗ nõ ẽextremoriũ: hz ꝓpriã causam ꝗ hic.

¶ Ad pmũ vtit illo. nõ vt ꝛtuos sus: sz alr hz eo ꝗ ẽ ꝛtus: nõ tm vt ẽ ꝛtus. qz hz ad eẽ ꝛtutẽ sufficiat subordinabilitas cũ adduci eo vt est virtus: requirit subordinatiõ qz hoc est vt subordinabili.

¶ Ad secũdũ respectus in effectu est a duabus causis coniunctis in agendo nec per formam vnius ad se: nec alterius: sz am barũ non etiam cõiunctarũ in subiecto: sed tm cõiunctarum in actualiter agendo: z coniunctarũ er dictamine prudẽtie habitus mouet ad appetẽdum ꝙuictio isr talis isto: um in actualr agẽdo ẽ bñ relatio in effectu: nisi qõ bñ moralr ꝯ haberet a sola prudẽtia sine habitu alio mouẽte. Sz qõ bñ mouẽt: z facilr z delectabiliter sicut. 2. ethi. iuste

¶ Sz vñ est ista cõiũctio istorũ in agẽdo? qz est respectus extrinsecus. ¶ Rñdeo a naturalitate absoluta istorũ est ista cõiũctio primo z scõo relatio in effectu. Sz ꝺd absolutũ ẽ ab istis: vt ille respectꝰ causet scõo? Rñdeo a prudẽtia ẽ actus absolutus in intellu: z ab illo actu vt cã prore z regula: z ab appetitu: vt regulato: est actus absolutus appetendi. Sed coniunctio causarum precedit natura effectũ cõmunem: nihil absolutum est a duabus causis priusꝙ sit earuz coniunctio.

¶ Difficultas cõsequẽs. vnde est actio primo non vñ est coniũctio scda in actione? Si ꝓmuz ordine nature ẽ absolutũ cãtuz Jnde vnius ad vtrũq; cãz: z inde ecõuerso vtriusq; ad ipm. Jnde vnius ad aliã cõiunctio.

¶ Jstã ergo quintã viã de actõe ꝛtutis moralis respcũ actꝰ vt ẽ bonus moralr nõ opz ꝓtractare ꝗa aliã ab illa: ꝗ tãgunt de substãtia habitus z substãtia actus. Et ita breuiter quãtũ ad rotã qõnẽ istã opz tenere vel tertiam vel ꝗrtam viam de omni habitu.

Tenēdo tertiā viā: que vr̄pl. attribuet habitui pōt dici sic ꝙ sicut si esset in lapide grauitas aliq̄ q̄ nō esset sufficiēs p̄ncipiū actiuum respectu descēsus deorsum esset tn̄ partiale p̄ncipiū actiuū sicut dicet in scdo li. de grauitate sufficiēte qd̄ est totale p̄ncipiū actiuū respectu descensus. Ista inq̄ grauitas diminuta cum alia potētia motiua principalr̄ mouēte ad descensum possz diminute agere. ita ꝙ potētia alia motiua ex equali conatu agēte descēsus essz velocior q̄ cāretur ab ista potētia motiua ⁊ grauitate diminuta itrīseca mouēte q̄ ille q̄ causaret a sola potētia motiua extrīseca cū eq̄li conatu mouēte. potētia tn̄ motiua extrīseca posset cū tāto conatu mouere corpus neutrū cui⁹ nulla esset grauitas nec leuitas sicut illud corpus moueret a grauitate intrīseca ⁊ a potētia motiua extrinseca remisse agēte. Ita in ꝓposito habit⁹ mouet potētiā quasi quoddā pōdus q̄ tn̄ ex se nō sufficit ad eliciēdum actiue ip̄am opationem. Sufficit aūt sola virtus potētie actiue sine tali pōdere. sed qn̄ ambo ꝯcurrūt ita tn̄ ꝙ nō maior sit conatus ex parte potētie nunc q̄ prius perfectior operatio elicit q̄ posset elici ab ip̄a potētia sola. Et vr̄ ꝓ ista via esse experiētia cōis qua q̄s p̄t experiri se habituatū ex equali conatu posse hr̄e ꝑfectionē opationē q̄ posset hr̄e nō habituatus q̄ perfectio actus nō posset attribui habitui si eēt tn̄ p̄ncipiū passiuū inclinās qr̄ saltē vt vr̄ in priori instāti nature in quo elicit prius q̄ recipiat i potētia esset equalis rō principij actiui in eliciēdo ⁊ ita eq̄ ꝑfecta opatio eliceret equali conatu a potētia habituata sicut nō ab habituata. quod est falsum.

R

di. 2. q. 10.

Hāc viā tenendo ad argumenta principalia respondeo.

¶ Ad p̄mū q̄uis dicat habitū nō esse formā absolutā ꝑꝑ illa verba philosophi. 7. physic. tn̄ tenēdo oēm qualitatē esse formā absolutā ⁊ cū qualitas p̄me spēi nō est minus qualitas q̄ alteri⁹ spēi p̄t dici ꝙ aliq̄d cui relatio est eadē p̄t eē p̄ncipiū actiuū lz relo nō sit p̄ncipiū actiuū nec ēt illd̄ idē cui relatio est eadē ꝑ rōnē relatiōis est p̄ncipiū actiuū sz ꝑ rōnē absoluti cui relatio est eadē. Distictio istorū. s. relatio est eadē pōt patere ex multis etiā alijs vijs dictis supra. vbi cū idētitate ꝑfecta reali ponitur nō idētitas formalis. Et hoc magis patebit in scdo di. 1. vbi dicet ꝙ creature ad deuz relatio est eadē essentie absolute rei create ⁊ tn̄ nō formalr̄ eadē ꝓ tanto igit pōt exponi phs q̄ dicit habitū eē ad aliq̄d. qr̄ ꝑ idētitatē includit respectū ⁊ tn̄ nō est tm̄ respect⁹ sz est quoddā absolutū ⁊ iō pōt sibi cōpetere actio tāq̄ p̄ncipio agēdi.

t. cō. 17

di. 2. ⁊. 8.

q. 4. ⁊. 5.

¶ Dubiū est de respectu ad ꝑ se obiectum si est idē habitui certū est ꝙ ille respectus vn̄ d̄r virtus q̄ est ad regulā est extrinsecus adueniēs vn̄ nō opz ꝓpter intētionē Arist. ire ad respectū identitatum habitui. Sz sufficit ꝙ omnis habitus sit ad aliquid nō ꝑz gradus diuisibiles. ¶ Cōtra accidēs per accidens nō diuiditur igr̄ nec illud cui accidit. vn̄ est locus forte vna rō de respectu extrinseco: alia de per accidens ⁊c. Addenduz est igitur ad minorē philosophi. sic. Omnis habitus est identice ad aliquid non ꝑm

hoc idē sensit ari. i fi. p̄nti q̄litatis d̄ sciētia.

S

gradus diuisibiles: ꝛ sic est ma=
ior: vera. quicquid em̃ idẽtice est
ad aliquid non fm gradus diui
sibiles non potest terminare mo
tũ fz mutationẽ bñ põt termina=
re. vñ habit⁹ nõ cõtinue gñatur
vt sit mot⁹: sed si hz grad⁹ q̃libet
est idiuisibilis: ꝛ q̃libz idiuisibili
respicit obiꝫ: ꝛ quilibet simplici=
mutatiõe generat q̃ nõ terminat
motũ in illa forma: sed forte mo
tum in passiõibus: ꝛ finalr: ꝛ qui=
buscũq; alijs. nã magis ꝛ minꝰ in
forma nõ sufficiũt ad motũ in il=
la: nisi quilibet grad⁹ sit diuisibi
lis: vt possit cõtinue procedi ab
vno in aliũ. nõ em̃ cõponit mot⁹
ex mutationib⁹: itaq; non est me
dium philosophi ad aliquid: fz
sic ad aliquid. s. q; nõ est fm gra
dus diuisibiles: sed in quocunq;
gradu indiuisibiliter respicit il=
lud ad qõ est idẽtice relatiuũ ex
hoc sicut ex manifestiori sequit
forte ipm̃ absolutũ: qõ sic respi=
cit: nõ habere gradus diuisibiles
nõ aũt sequit hoc tãquã ex causa
immo absolutũ nõ habere gra=
dus diuisibiles causa est eius: qõ
est respectũ nõ esse diuisibilẽ: q;
relatio suscipit magis ꝛ minus ex
fundamento: non ecouerso: fz
quãdoq; ecõuerso possit esse cã
innotescendi. Ista autem indi=
uisibilitas respectus identici ab
soluto non prohibet ipsum absо
lutum esse principiũ agẽdi: sicut
patet de quacunq; forma acti=
ua: si q̃ est idiuisibilis hz respectũ
identicum ad deum: nõ igit̃ seq̃=
tur non terminat motum pro=
pter relationem indiuisibilẽ idẽ
ticam ad deum. ergo non est pn
cipium agendi propter illam q;
relatio identica indiuisibilis re=
pugnat forme acquisite per mo
tum non autem forme actue.

Sz q̃d de ẽtitate q nõ hz gradꝰ in q̃ tñ est motus?

Sz: q̃d de eq̃litate ꝛ inequalitate cuius fundamẽtũ ẽ quantitas.

¶ Ad ꝓmam firmationẽ rõnis posset dici q; maior: absolutio requirit in termino motꝰ ẽ in pncipio agendi. q; nihil põt terminare motum qõ hz relationẽ eãdem sibi: nõ sic de pncipio actiuo. ¶ Uel qõ magis est ad rẽ põt dici q; illa rõ philosophi nõ eluidit ꝓpositum nisi diminute: ꝛ ad habẽdũ ꝓclusionẽ suã quã intẽdit habere oporteret eã alio mõ pertractare: q; verba pmo sonant: circa quod nolo modo immorari. vel oporteret alias rationes ipsius declarare ad ꝺictam conclusionem ꝓbandã. De hac autẽ qõne: vtrũ. s. habitus sit aliquod absolutum dicetur alias

T

¶ Ad scdz argumẽtũ dico q; vnio actiõis est vnũ pncipiũ p se: ꝛ hoc in vno ordine puncipiãdi: tñ põt esse multa pncipia in diuerso ordine puncipiãdi quoꝝ non sit vnitas: nisi vnitas ordinis: lz qñq; cũ vnitate ordinis concurrat vnitas accidẽtis ꝛ subiecti inter hec ordinata sed hoc accidit. Ita etiaz in proposito habitus ꝛ potẽtia sunt duo principia alterius ordinis: ꝛ vtrumq; in suo ordine est vnum per se: et cum ista vnitate ordinis ꝛ concurrit vnitas accidentis ꝛ subiecti inter hec ordinata. ꝛ ho accidit: quia si ita posset coniungi cã ꝓma: cũ scda sine ifoꝛmatiõe talis vnis ab altera: sicut ꝓiũgunt: qñ informat vna ab altera: eodez mõ possent hẽ vnitatẽ sufficãtez ad causandũ vnũ effectũ. Qñ igit̃ ẽ q; vnio actiõis p se ẽ vna cã actiua: ꝺicendo in vno ordine. lz in alio ordine pncipiãdi bñ põt esse alia talia cã. hoc sine hẽ illa consti tuat vnũ p accidẽs siue nõ sed tñ vnũ vnitate ordis. Et lz sit ibi vnitas p accidẽs adhuc tamen semꝑ

Jn. 3. ſ. materiã vir tutibꝰ ꝛ q̃l. q 13. 2i. q. collationiꝫ.

saluaturvnitas ordinis principij ad principium.

¶ Per hoc appet ad illā ꝟ firmatione ꝺ vnitate principij formal: cō cedo ꝟ talē vnitatē i illo: qꝫ ē principiū q̄ in vno ordine principiandi.

¶ Ad aliꝺ dico ꝙ accidēs bñ pōt esse principiū alicui⁹ effect⁹ recepti bilis in suo subiecto: sicut spēs in telligibilis est principiū itellectiōis recepte in itellu possibili. ꝛ ita forma pōt esse principium quo respectu transmutationis sui subiecti.

¶ Ad aliꝺ de appetitu sensitiuo: dico ꝙ iste hꝫ rōnez principij actiui aliq̄ mō. hꝫ nō actiui libere. ꝛ hoc est qꝺ Dam. intelligit ꝙ nō ducat hꝫ ducit. i. nō dñat actiōi sue. qꝺ ē ducere. hꝫ respectu actiōis sue determinat ab agēte ad certā opationē. ꝛ hoc est duci. ꝙ aūt appetitus sensitiu⁹. hꝫ nō sit liber: sit aliquo modo actiuus: ꝛ etiam sensus dicitur alias. Jn. 3. vbi supra di. 15. in 2. ꝛ quolibet ꝛ super lib. de aia.

Argumēta q̄ fcā sunt ꝟtra scōaz viā ponētē habitū cē principiū actiuū itēliōis in actu: q̄ vident cē cōtra istā viam p tāto. qꝛ ista ponit actū elicitum ab habitu ꝛ potētia agēte cū equali conatu esse itēliorē q̄ elicitū a potētia sola. discurrendo per illa ostendo ꝙ non repugnant hui⁹ vie.

¶ De ꝓmo ꝓz. qꝛ nō ꝓpono duo distincta in actu hñtia duo ꝓncipia dicta: hꝫ idē act⁹ p seip⁹ hꝫ duo principia in diuerso ordine principiādi. ¶ Ad scām concedo ꝙ infertur. s. ꝙ potētia operāte ex equali conatu semp actus sit intēsior habitu coagēte q̄ nō coagēte. sed ex hoc nō sequit illū inconueniēs: qꝺ sequit ꝟtra aliā viā. vz. ꝙ potētia ex quocūq; conatu agēte act⁹ sit eque itēsus semp. hoc ibi seqt: qꝛ tota intensio attribuit habitui. hꝫ nō hic: qꝛ itēsio attribuit duabus causis: ꝛ potētie qdē ex maiori remissorī conatu. habitui. aūt semp equaliter: quantum est de se.

¶ Ad tertiū ꝓcedo ꝙ posset fieri voluntas in puris naturalibus: q̄ actū itēsiorē eliceret q̄ alia voluntas cū habitu: hoc nō ē icōueniēs ponēdo ista duo esse ꝓncipia ordinata: sicut ecē icōueniēs attribuēdo totam intēsionē habitui: ꝛ nō potentie. per idem ad quartum.

Ad argumēta q̄ facta sunt ꝛtiā opi. q̄ ē q̄rta in ordine

¶ Ad ꝓmū opz negare maiorem qꝛ opz dicere ꝙ duo distinctaꝝ specierū possunt esse sibi inuicē causē eq̄uoce partiales: hꝫ nō totales

¶ Ad ꝓbationē eius q̄ est ꝓ eminētiā causē eq̄uoce. ¶ Rñdeo ista ꝓbatio hꝫ ō causa totali: nō pono circulū in causis equiuocis tota libꝝ. ¶ Ad aliā ꝓbationē dico ꝙ duo effectus ꝓparati ad vnā cām cōem eoꝝ possunt hꝫe ordinē mutuū ad se inuicē in rone causē ptialis: sicut spēs itelligibilis ꝛ itellige re cōparando ad intellm agētem ꝛ possibilē qꝛ respectu itellectionis partialis cā est spēs: ꝛ posset poni intellectio esse aliqua causa spēi: ꝓ quanto intendit eam. de hoc vide. ꝛ di. 3. q. 7. ꝛ. 15 q. q̄lib.

¶ Ad aliꝺ pōt dici ꝙ nō opz oēz actū generatiuū habitus esse rōnem agendi quo: sicut habit⁹ genit⁹ potest esse rō quo: quēadmodum virtus solus nō pōt esse ꝓncipiū quo respectu oisact⁹ respectu cuiusforma genita a sole pōt esse ꝓncipium quo. ¶ Cum vero ꝺr ꝙ quicquid est causa causet. verū est sicut remotum quo: sed non sicut immediatum quo.

¶ Ad tertiũ dico q̃ in quãtocũq̃ gradu habitꝰ nõ posset supplere totã vicẽ potẽtie: qꝛ ꝛsi causalitas eius sit diminuta: ꝛ causalitas potẽtie diminuta tñ alteriꝰ rõnis est causalitas habitꝰ q̃ cãlitas potẽtie: qꝛ ex rõne sui habitꝰ ẽ cã scd̃a qua. s. potẽtia põt vti ꝛ ita si in infinitũ augeret: nũq̃ posset fieri p̃ncipiũ vt ens: sicut virtꝰ generatiua p̃ris quãtũcũq̃ augeret: ñ posset fieri v̄tꝰ solis. Nõ igr̃ eiusdẽ rõis est cãlitas habitꝰ cũ cãlitate potẽtie: vt illa intẽsa possit ascendere ad istã: sꝫ semp̃ sunt alteriꝰ rõnis: ꝛ tũ hec cum illa causans causat actum perfectiorem: q̃ si solum causaretur ab vna illarum.

¶ Ad vltimum. illd̃ suppositum negabitur in materia sequenti de augmento charitatis ꝛc.

Qui vult tenere quartãviã: q̃ est q̃nta in ordine põt r̃ndere ad rõnes p̃ncipales adductas p̃ p̃ma p̃te.

¶ Ad p̃mũ potẽtia vel potẽs vtit̃ habitu. qꝛ ip̃e est quedã iclinatio ad operationẽ: nõ quidẽ vt potẽtia actiua ad agere: sed vt forma p̃or iclinat ad formã posteriorẽ: sicut grauitas ad dorsum.

¶ Ad illas ꝯditiones quatuor diceretur q̃ delectatio est ex conueniẽtia operationis ad potentiã ꝛ obiectũ: circa qd̃ est operatio: q̃ cõ
X uenientia est obiecti ad potẽtiam inquãtũ recipit actionẽ ꝛ non inquãtum elicit eã, quia factio sola vt factio nunq̃ est delectabilis. Et iõ propter delectationẽ nunq̃ opꝫ ponere rõnem principij actiui. Similiter facilitatio expeditio ꝛ prõptitudo ponũtur rõne passi quia passum põt difficulter recipere quãdo nõ est dispositũ ꝛ impedite ꝛ tarde vel non prompte.

Et rõne indispositionis passi est ibi difficultas: tarditas ꝛ indispositio. ergo agens potest expedite prompte ꝛ faciliter agere propter dispositionem passi ꝛ habitus est talis dispositio in passo.

¶ Qñ igit̃ dicit̃ qd̃ nõ est difficultas ad patiẽdũ qꝛ passum est summe dispositũ. ¶ R̃ndeo q̃ p̃ abnegationẽ cõtrarij est dispositũ. sed nõ p̃ rõnẽ dispõnis ꝯueniẽtis. Exẽplũ de ligno sicco ꝛ neutro. lignũ quidẽ neutruꝫ esset summe dispositũ ad calorem priuatiue. s. p̃ carẽtiã cuiuscũq̃ dispõnis opposite: nõ aũt summe dispositũ positiue p̃ positionẽ dispositionis cõueniẽtis qualis est siccitas. Et si ista conuenientia esset cum sensu lignum siccum delectabiliter calefieret nõ sic lignum neutrũ qꝛ nõ sic sibi conuenit forma recepta.

¶ Ad aliud de inclinatione possꝫ di q̃ iclinat sicut forma p̃or ad susceptionẽ forme posterioris sicut grauitas inclinat ad esse deorsuꝫ etiã s̃m eos q̃ dicũt grauitatẽ respectu descẽsus nõ esse p̃ncipiuꝫ actiuũ. nec opꝫ sic passiue iclinãs esse rõnẽ recipiẽdi formã ad quã inclinat sicut nec grauitas est p̃ncipium receptiuum vbi.

¶ Ad aliud de scia. dico q̃ scia p̃ quã aĩa reducit̃ de potẽtia essentiali ad accidẽtalẽ est spẽs intelligibilis ipsius obiecti. ꝛ de illa concedo q̃ ip̃a est p̃ncipiũ actiuũ respectu cõsideratiõis: sꝫ illa spẽs nõ est habitus: de quo loquimur: qui est qualitas derelicta ex actibus frequenter elicitis: ista enim species precedit naturaliter primum actum elicitum circa obiectum circa quod est. Et licet ista species potest esse radicata in intellũ: ꝛ cuꝫ fuerit radicata posset

de hoc vide. q. 3. p̃lo. i p̃ma additiõe ꝛ. q. lateralis subtiliter.
Y

dici habitus: nō tñ ē iste habitꝰ q̄ generat̄ ex actibꝰ frequētibꝰ: sicut dictū ē. ideo oīa verba q̄ loquuntur de specie tanq̄ de hitu: nō ꝓcedūt ad intellectū huiꝰ qōnis. nec etiā illa q̄ accipiūt sciaz pro ista specie. Distinctio istorū habituū. s. habitꝰ qui est spēs intelligibilis: ⁊ habitꝰ intellectiui
qd. 10. proprie dicti patebit in. 2. li. di. 3.

¶ Per hoc apparet ad illud qd̄ adducit̄ de esse quo. dico ꝙ sciētia stricte accipiendo pro habitu acquisito ex speculationibꝰ: non est proprie quo speculamur: sed quedā inclinatio ad faciliter ⁊ delectabiliter speculādū. illd̄ autez quo vt p̄ncipio actiuo ex pte obi speculamur: est spēs itelligibilis.

¶ Ad aliud d̄r ꝙ habitꝰ itellus practicus dici pōt. qr inclinat ad praxim: nō ꝙ illa praxis sit eius vt principij actiui: sed quasi terminans inclinationez eiꝰ sic: aut ipsius potētie habituate: vel alteriꝰ potētie. vt p̄ncipij actiui: sicut electio recta practice actiue elicit̄ a voluntate ⁊ nō a prudentia: q̄ tñ est habitꝰ practicꝰ respcū istiꝰ electionis: qr inclinat ad eā: licet non sit principiū actiuū eiꝰ.

Ad argumenta

alia adducta p quinta opi. que est sexta in ordine: q̄ vident̄ oñdere ꝙ habitus moralis: inquātuz est virtus: est principiū actiuum actus: inquantum est moralis.

¶ Rñdeo ꝙ bonitas moralis (vt p̄dictū est) est integritas omniū conditionū in actu ⁊ circūstātiarū: ⁊ hoc p̄cipue: vt ille cōditiōes dictant̄ a recta rōne debere inesse actui simpl'r. ꝯ est necessariuz ad bonitatē actus moralis: qd̄ eam p̄cedat dictamē cōpletū rōnis recte: cui recto dictamini cōformet̄ tāq̄ mēsuratū mēsure: sz nō opz istd̄ dictamē esse ab habitu itellectiuo aliquo mō: puta prudētia: nec istū actū cōformē dictamini 3
elici aliquo mō ab habitu morali appetitiuo. Simpl'r enim dictamē rectū precedit prudētiā: qr p ip̄m gñat̄ primus gradus prudētie: ⁊ ita sil'r recta electio p̄cedit habitū moralē. qr p ip̄am electionē gñat̄ virtus moralis in primo gradu. tūc igr̄ in p̄mo actu recte dictat sine prudētia generata: et recte moral'r eligit sine virtute morali generata. tñ prudētia ex prio actu vel alijs pluribꝰ rectis dictaminibꝰ generata magis inclinat ad cōsilia dictamina eliciēda. i. ad recte cōcludendū ꝯcl'ones syllogismoꝝ practicoꝝ de oībus circūstātijs: que dñt eē i actu eliciēdo. Sil'r virtus moralis generata post primū actū magis inclinat ad actus eliciēdos sil'es illis: ex q̄bꝰ est generata. ¶ Intelligendū est aūt ꝙ illud: qd̄ gñat̄ de virtute morali: est quedā q̄litas 2. e th.
de cuiꝰ rōne: vt est absolute talis qualitas: nō est conformitas eiꝰ ad prudentiā. posset em̄ eadem qualitas generari ex actibꝰ sil'ibꝰ ī eade specie elicitis sine prudentia. imo cū rōne erronea: si inesset. sed ista qualitas: que gñat̄ ex istis actibꝰ s̄m spēm nature: nō ē virtꝰ ex hoc: ꝙ est q̄dā qualitas sz ad hoc necessario requirit̄ cōformitas eiꝰ ad prudētiā: vel qd̄ ē exp̄ssius ipsius coexistentia cum prudētia in eodē operāte. semp quidē siue prudētia insit sine nō semp habitus iste est natꝰ esse cōformis prudentie: si inesset sicut habitus abstinēdi generatus ex actibꝰ factis ex rōne erronea sem

per: quantum est ex se: natus est esse conformis prudentie. Iz prudentia non insit quēadmodum alius habitus generatus ex actibus excessiuis nō est natus esse conformis. ¶ Quādo igr̄ qualitas que nata est esse conformis prudentie coexistit cū ea tunc nō solū hz conformitatē aptitudinalē sz actualem ad prudentiam: qr ad silia inclinat vterqz habitꝰ. et actus elicitus s̄m inclinationem istoꝝ duorū habituū est bonꝰ moraliter. q̄ si esset elicitus s̄m iclinationē illius solius q̄litatis: q̄ ē materialr̄ virtus moralis: prudētia nō cōexn̄te in eodē operante: nec inclināte ad actū illū: nō eēt actus ille bonus moralr̄. ¶ Sic igit̄ ptz ꝙ ista qualitas: q̄ est mā liter virtus moralis: q̄ ꝑ hoc hz cōpletiue rōnē virtutis moralis qr coexistit prudētie se hz ad prudētiā qn̄ inest sicut cā scd̄a ad p̄mā. ⁊ hoc respectu eiusdē effectꝰ cōis eliciēdi ab eis. tūc. n. prudentia est quasi cā prior ⁊ habitꝰ moralis ē quasi cā posterior. ¶ Iste aūt due cāe simul cōcurrētes ad actū eliciēdū pn̄t ei tribuere bonitatē moralē quā non posset solus habitus scd̄s sibi tribuere si esset sine prudētia vel sine rōne recta. Tribuere q̄dē moralē bonitatē est tribuere ꝯformitatē ad rōnē rectā. ⁊ hoc tribuit q̄litas illa nō ex hoc ꝙ qualitas solū sed qr in cāndo coexistit prudētie simul iclināti. ptz igr̄ ꝙ ista q̄litas q̄ est virtꝰ ex hoc ꝙ est virtꝰ non hz cālitatē spālē respectu bonitatis moral' in actu. sz tm̄ ex hoc ꝙ est v̄tus hz coexn̄tiā cū q̄dā alia cā eiusdē actꝰ q̄ cā simul ꝯcurrēs ad eliciēdū actū tribuit illi actui bonitatē: qr moralē cōformitatē moralem sibi ipsi sed adhuc tamen habitꝰ iste nullā cālitatē hz respectu actꝰ ex ista rōne q̄ ē coexn̄tia eiꝰ cū prudētia sz tm̄ ex rōne nāe sue vn̄ ē hec q̄litas. Et iō nullo mō ē ꝯcedēda cālitas aliq̄ spālis hitus. vn̄ moral'. vltra illā q̄ cōcedit̄ sibi vn̄ ē iste hitus. Et ē aduertēdū ꝙ ista bonitas vt attribuit̄ prudētie sic iclināti (sicut dictū ē i p̄ncipio) nō necessario: cōuenit hitui prudētie nec soli sed actui illi q̄ natꝰ ē eē actus prudētie q̄ ē dictamē rectū. si em̄ illd̄ insit ⁊ s̄m eū tāqz s̄m mēsurā appetitus appetat rectus ē actus moralr̄. Et si illd̄ dictamē rectū non inesset tn̄ prudētia inesset sz quā itell's posset recte dictare adhuc actꝰ elicitus sine dictamīe recto nō eēt ꝑfecte bonꝰ. Itaqz prudētia qn̄ nō iest sufficit ad actū moralē dictamē rectū. qn̄ aūt prudētia iest ip̄a n̄ sufficit sine actu suo elicito ⁊ ita istā rectitudinē quaz tribuit prudētia actui morali tribuit mediāte actu ꝓp̄e prudētie. Aa

Ad illas āt auc̄tates adductas ꝑ q̄nta via que vident̄ sonare ꝙ v̄tus vn̄ v̄tus effectie cāt bonitatē moralē actꝰ. ¶ Prio ad illā de. 2. eth. opus eiꝰ bonū reddit. dico ꝙ vel reddit iclinādo: ⁊ hoc sibi ꝯpetit i eo ꝙ hec q̄litas i spē nature vel si hoc nō sufficit. sic em̄ iclinaret sine prudētia reddit igr̄ vn̄ v̄tus est. i. vn̄ coexn̄s prudētie: reddit q̄dē i suo gn̄e cāe qr vt cā scd̄a et hoc v̄tute cāe supioris q̄ ē prudētia. ¶ Si igr̄ teneat̄ tertia via puta de actiuitate hitus: tūc reddit actiue sz vt cā partialis secūda. ¶ Si aūt teneat̄ quarta via: tūc reddit ꝑ modū iclinatiōis. ⁊ hoc nō ex hoc solo: ꝙ ip̄a iclinat: sed Bb

ex hoc: q ip̄a v̄tus cū prudentia virtute iclinat. ¶ Ad aliđ de moderari. dico q v̄t⁹ moral' ñ moderat' actiue passionez: q̄si eā factā ab obiecto faciat esse minorē. obiectū. n. delectabile p̄ñs natural'r mouet s̄m vltimū sui: sz habitus pōt facere obiectū min⁹ ꝯueniēs potētie habituate q̄ꝫ potētie non hituate: sicut graui discōueniēs ē sursum magis q̄ꝫ corpori neutro lz grauitas nō esset p̄ncipiū actiuū descensus. Ita potētie s̄m se ꝯueniēs eēt aliqđ delectabile excessiuū. potētie aūt hituate ꝑ habitū iclinātē ad act⁹ moderatos est discōueniēs vel nō ita ꝯueniēs illđ đlectabile excessiuū: ⁊ ꝓ tāto quasi ꝑ repugnātiā formalē vel virtualē ad hitū habit⁹ disconueniēs vel excedēs moderat': ne delectabile imoderate delectet'. Et ex hoc non sequit' aliq̄ actiuitas habitus: sicut nec humiditas i ligno: licet ip̄a moderet': ne ignis ita vehementer calefaciat sicut corpus siccum. ¶ Al'r pōt dici q virt⁹ moderat' passionē nō iā factā sz fiēdā: ꝓ quāto inclinat potētiā: ⁊ hoc cū prudētia coexñte. vt fugiat imoderata delectabilia q̄ nata sunt iferre delectatiōes imoderatas: ⁊ ñ admittat nisi đlectabilia: q̄ nata sūt moderate delectare. ⁊ i hoc moderat' ñ q̄dem delectationē inexñtē minuēdo: sz imoderatā: q̄ inesset: p̄cauendo.

¶ Ad aliđ q sine iustitia nō p̄t q̄s opari iuste. dico q i p̄rio actu: qñ ē dictamē rectū gñatiuū prudētie et ꝯformat' illi electio alicui⁹ iusti: ibi nō tm̄ opat' istū: sz iuste opa eligēs: sz dz itelligi q nō iuste sine iustitia opat' s̄m oēm ꝑfectionē: s̄m quā posset aliq̄s iuste opari: quarū vna ē delectabilitas ⁊ facilitas i opando: qđ nō ꝯpetit potētie nō habituate sicut hituate.

Ad primā qōnē đr esse op. magr̄iq solus. s. s. ierñs sine aliq̄ hitu medio iformāte volūtatē mouet ipsaz ad actū meritoriū al'r: q̄ꝫ moueat aiam ad credere ⁊ spare: q̄ ad credere ⁊ sperare mouet mediātib⁹ hitib⁹ fidei ⁊ spei: ⁊ ita đr negasse oēz charitatē creatā. Pro hac ꝯcl'one pōt argui duab⁹ vijs ¶ Prima accipit' ex imꝑfectione forme vel hit⁹: vl' nō neccitate ad mouēdū. Ubi arguo p̄rio sic. sic se hz act⁹ natural' ad nālē hituz siue acq̄situ: ita vr̄ se hr̄e actus hit⁹ ifusi ad hitū ifusuz: sz hitus acq̄situs tm̄ facilitat: ⁊ tribuit delectabil'r opari: nō autez dat' ip̄am sđam act⁹: sicut ptz i. q. p̄cedēti. ḡ sil'r ifusus tm̄ tribueret delectabil'r opari: aut saltē illud tribueret si iesset: sz pctōr iā iustificat⁹ p̄rio nō delectabil'r elicit actū diligēdi deū. ita. n. vr̄ ei difficil' resistentia a vitijs ⁊ cōtinuatio bonorū operū: sicut qñ erat i pctis: vel nō multo facilior: quousq̄ꝫ ꝑpugnā ⁊ victoriā passionū acq̄sinerit habituz. ⁊ tunc delectabil'r opatur. igit' nō est aliq̄s hit⁹ infusus illi iustificato: q̄ illo delectabiliter operaret': si inesset. ¶ Preterea si oñderet' bonū supnaturale volūtati i puris naturalib⁹: volūtas illud sufficienter amabit: q̄ sufficiēter hz obiectū ꝓportionatū ⁊ approximatū. ergo nō requirit' aliq̄s habitus infusus ad diligēdum bonū supernaturale. Assumptū ꝓbat': q̄ si min⁹ bonū oñsum volūtati nude p̄t diligi ḡ ⁊ mai⁹ bonū. ḡ si ex puris nālib⁹ volūtas p̄t aliq̄d diligere: pōt diligere sūmū bonū: si sibi oñdat'.

Uide 3. et 4. c. 8.

¶ Preterea: act⁹ ille diligēdi: q̇ eēt illi⁹ hitus supnatural': eēt ēt supnatural' ꝛ ita crearet imediate: supnaturalia ei nō ꝑducūtur i eē ꝑ aliquā mutationē de aliq̇: sȝ tm̄ ꝑ creationē. si creat act⁹. igit nō p̄supponit aliq̇d sue creatiōi.

¶ Preterea hitu cōtingit vti cū hn̄s voluerit. Cōmē. 3. de aīa. sed nō experit q̇s se posse illo hitu vti cū voluerit. nō. n. cū voluerit pōt facilr̄: ꝛ delectabilr̄ elicere actus fruētes amādi. sicut pȝ de contēplatiuis: q̇ qn̄qȝ experiunt se magnam delectationē hr̄e: qn̄qȝ ēt cū eq̄li conatu mino:ē vel nullā.

¶ Secūda via accipit ex hoc ꝙ spūssanctus sufficiat mouere sine hitu: vbi arguit p:ia sic. prima cā pōt per se illud qd̄ pōt cū secūda que scd̄a est tantūmō cā agens: vel sic accipiat maio:: cā prima pōt per se quicq̇d pōt cū cā scd̄a: que nō est de essentia rei: hoc addo pp materiā ꝛ formā incōposito ꝛ deus nō posset cōpositū sine partibus intrinsecis cōponētib⁹ causare: sȝ habitus: si inesset. nō haberet cālitatē necessariā respectu actus: nisi aliquo mō cāe agētis: saltē pȝ ꝙ nō formalr̄: nec mālis de qua: igr̄ cālitas eius erit extrinseca. igr̄ q̇cq̇d pōt. s. s. cū hitu causare in actu: hoc pōt sine habitu: pluralitas sine necessitate nō videt ponēda: q: superfluit.

1. phy. t. c. 41. ꝛ. 50.

¶ Preterea. volūtati hn̄ti hituȝ ad hoc ꝙ agat ſm illū opȝ. s. s. cooperari alioq̇n nō eēt cā p:ia i oī actione creature: nō aūt coopat: q: volūtas hȝ istū hitū. q: tūc. s. s. nō eēt cā p:ia: sed quasi cā scd̄a respectu volūtatis hn̄tis habitū: q: determinaret ꝑ hitū volūtati ad coagēdū volūtati: ergo econuerso: q: cooperat voluntati. ideo volūtas ſm illū habitū operat: sed eque pōt coopari ꝛ in p:imo instāti nature volūtati nō habenti charitatē. ḡ ꝛc. ¶ Preterea. filius dei sic est vnitus nr̄e nature ꝙ opabat opa illi⁹ nature. ita qd̄ illi actus vere dicebant eē filij dei: vt suppositi agētis. Et tn̄ nihil ꝑ hoc derogatur assumpte nature: qn ipsa esset principiū suaꝝ opationū: ḡ a filii spūssctūs pōt aliq̇ modo vniri volūtati: vt ip̄e agat opa volūtatis: nec ꝑ hoc derogat nature volūtatis i aliquo: vt p:incipij opatiui. ¶ Preterea. intell's est magis passiuus q̄ volūtas: ꝛ min⁹ actiu⁹. igr̄ magis idiget aliquo actuante ad hoc ꝙ possit in actū suū: sȝ ponit posse i visionē btāȝ absqȝ oī forma info:māte ex hoc solo ꝙ eēntia dei ē sibi pn̄s: q̄si ꝑ modū forme. ḡ mlt̄o magis volūtas p̄t i oēȝ actū suū sine forma ifo:mante ꝑ hoc ꝙ spūssctūs sit sibi q̄si forma ad diligendū.

Dd

Cōtra istā cōclusionē siue sit ſm intētionē magr̄i sue nō: arguit duabus vijs. P:ia accipitur ex iustificatione pctōris: siue ex acceptione diuina. ꝛ hoc absqȝ actu elicito. Ezec. 12. ꝛ 18.

Scd̄a ex rōne actus meritorij

¶ Ex p:ia via arguit sic. pctōr añ penitētiā ē iniustus. post pniam est iustus: sicut scriptura cōiter vocat peccatorē iniustum: ꝛ liberatū a peccato iustū. Ex hoc arguit. iniustitia cū sit formalr̄ p:iuatio: nō pōt auferri ab aliquo: nisi ei det hitus opposit⁹: q: ꝑuare ꝑuatōeȝ ē habitū pōere: q: sūt imediate opposita circa aptū natum. 10. metaphysi. aīa est apta nata recipere iustitiā ergo ille iustificat⁹ q̇ factus est de iniusto iustus: recipit habitū oppositū illi

t. c. 15. ꝛ ide idē. 5. me. textc. cō. 17.

priuationi. si em̄ nihil inesset sibi formal'r nūc ēt prio nō magis caꝛeret p̄uatione nūc ēt prio caꝛuit.

¶ Preterea. peccator añ penitētiā ē indignꝰ vita eterna: post penitentiā ē dignꝰ: nō ē aūt dignus nisi p aliq̄d formal'r sibi inherēs: cui fm regulas diuine iustitie iudicat vita eterna reddenda: ꝛ nil tale prius habuit: igr aliq̄d positiuū ē formal'r in isto. p qō est dignꝰ vita eterna. ¶ Preterea. deꝰ nō acceptat peccatoꝛē ad vitam eternā: iustū tn̄ acceptat. Quero q̄d ē acceptare ad vitā eternam: hoc nō ē velle volūtate bn̄placiti beatificare. p nūc: q̄ tūc beatificaꝛet statim. ḡ hoc est velle istū fm dispōnē: fm quā nūc hz cē dignū tali p̄mio quē prio nō voluit eē dignū. Ista diuersitas nō p̄t poni (vt vr̄) i volūtate diuina: q̄ nihil ē ibi nouū: q̄ inmutabilis: nō igit hoc erit nisi pp diuersitatē a pte illiꝰ: q̄ illo eodē mō se hr̄it volūtas diuina eodē mō vult ipsuꝫ se hr̄e. ¶ Confirmat ista rō: q̄ volitio diuina q̄ ē oinoynus actus in se: nō hz rōnem oppositoꝛ actuū siue distinctoꝛ. absq̄ oi distinctione obiectoꝛ. hoc em̄ velle diuinū nō est velle quoddā bn̄placiti vel nolle: nisi illa oba distinguantur. alioq̄n ꝺ̄dictoꝛa erunt vera. ḡ sq̄ oi distinctiōe causante istā vitatē. ḡ cū deus velit istū iustificatū ad aliq̄d: ad q̄ nō vult petōrez:: pp quā diuersitatē ꝺ̄ diligere iustos ꝛ odire petōres in scriptura: sequit q̄ ista distinctio fm rōnē ex ptevolitiōis diuine necessario req̄rat distinctionē actualez ex pte ipsoꝝ obiectoꝝ. alr igit se hz iste l se: q̄n ꝺ̄ diligat a deo vel acceptus ad vitā eternaz. alr q̄n ꝺditus. ¶ Ultimo fm istaz viam arguit sic. q̄ si nihil aliud ēt ista illius post pntam ēt añ: non vr̄ q̄ aliq̄ alio mō se habeat ad deuz: nec deus ad ipm: q̄ nō vr̄ ibi esse alictas pp mutationē aliquaz ex pte dei factā. ḡ si p̄cedat sicut vr̄ necessariū q̄ aliquo mō alr se hz ad deū: ꝛ ecōuerso. hoc ē pp mutationez ipsius: ꝛ ita aliq̄d inficet sibi formal'r de nouo. non aūt infūdet de nouo fides ꝛ spes: q̄ manēt ista in peccatoꝛe: ḡ charitas. ¶ Posset ēt argui fm istā viā: q̄ deus offensus petōri prio: postea penitēti: remittit offensaz: hoc n̄ ē p mutationē aliquā volūtatis diuine: sicut i me p̄t eē: q̄n remitto offensam: igr hoc ē pp hoc q̄ ille cui remittit offensa: alr se hz i se. ¶ Sz istud argumētū nō ꝓcludit sicut patebit in q̄rto dist. 16. q. 2. vbi dicē q̄ prio natura deꝰ remittit offensaz petōri q̄s ḓ et ei gr̄am. Vsi argumēta si q̄ valēt fm istaz viā accipiēda sunt ex ista acceptatione passiua ꝛ ordine siue dignitate ad vitā eternā: q̄ ꝓueniūt iustificato: ꝛ nō petōri. sicut argutū ē prio: nō aūt ex sola remissiōe offense: qō fm se est minꝰ q̄s iustū eē. ¶ Ex sēda via arguit sic. nihil ꝺr formal'r agere aliq̄ actiōe: nisi ꝓncipiū illiꝰ actiōis sit forma agētis. hoc accipit ex sēdo de aia. vbi ex hoc q̄ aia ē quo viuimus ꝛ sentimus. cōcludit q̄ aia est actus ꝛ forma sic agētis. igit cū operatio meritoria sit volūtatis vel hois p volūtatē operātis sequit q̄ illud quo meritoꝛie agit: sit forma eiꝰ. hoc aūt quo meritoꝛie agit non p̄t eē pura natura: q̄ tūc ex solis naturalibꝰ posset meritoꝛie agere: qō vr̄ erroꝛ pelagij: igit req̄rit aliq̄d supernaturale: nō fides vel spes p̄z: q̄ manēt in petōre. ergo

Se t. c. 5. ꝛ 24.

Vide 28. di. 2.

charitas. ¶ Preterea nulla actio est in ptāte agētis nisi ipz habeat formā fm quam possit agere. Si em̄ p aliqd tm̄ extrinsecu z coassistens sibi qd non est in ptāte eius possit agere. talis actio nō est in ptāte eius: sicut nec coassistentia illius extrinseci est in ptāte eius: sz spiritū sanctū coassistere volūtati nō est in potestate volūtatis sicut nec vltiter actio cause supioris ē in ptāte cause inferioris. igr̄ si ex sola tali coassistentia possit agere: ⁊ nō habeat in se formā: q̄ sufficiēter possit exire in actū meritoriū: sequit̄ q actus meritoriꝰ nō erit in ptāte eius. qd vr̄ inconueniēs. ¶ Preterea. si spūs sctūs moueat specialiter voluntatē in actionē meritoriam: sequit̄ q illa motio ē creatio alicuiꝰ in ipsa volūtate: ⁊ respectu illius voluntas nō habebit aliquā causalitatē: sz tm̄ receptionē passiuā: igitur vel illud ē actus diligēdi: ⁊ ita sequit̄ q actus diligendi nullo mō est a volūtate: vel istud est aliqd naturalr̄ p̄cedēs actū diligēdi: ⁊ illud voco habituz: qr̄ pfectio p̄or actu que accipit̄ in potētia habituali vr̄ esse habitus. ¶ Preterea q̄rto. nō timor identitas est p̄ris ad filiū q̄z posset esse quecunq̄z vnio s.s. ad voluntatē: qr̄ in eadē natura: sz ꝓpter illā identitatē non dr̄ pater operari aliqd filio. sicut pz fm Aug. 7. de trini. c. 1. ⁊. 4. q pater nō sapit sapiētia genita. ergo nec multo magis voluntas dicet̄ aliquid operari ꝓpter vnionem spūs sancti cooperātis ad ipsaz.

Ad solutionem

huius qōnis tria sunt videnda. ¶ Primo si debeat poni aliqs habitus supnaturalis gratificās naturā beatificabilē. ¶ Secundo si simplr̄ sit necessariū talē habituz poni ad qd talis natura beatificetur. ¶ Tertio qd circa hoc senserit magister? ¶ Quantū ad p̄mū articulū pōt dici q ex nullo actu quē experimur nec ex substantia actus: nec ex intensiōe actus: nec ex delectatiōe siue facilitatiōe in operādo neq̄z ex bonitate siue rectitudine morali actus possumꝰ cōcludere aliquē talē habitū supernaturalem inesse: qr̄ quocūq̄z istoꝝ dato posset aliqs hn̄s charitatez cognoscere certitudinalr̄ se eē in charitate. ex hoc. s. q actū illum sibi experiret̄ ineē: vel actū sic intensum sibi inesse: vel sic delectabiliter vel faciliter inesse: vel recte rōni consonū esse. ¶ Ratio aūt quare non pōt ꝯcludi ex actu vel aliqua ꝯditione ipsius actus talē habitū inesse: est: qr̄ vel actus pōt ex sola potentia habere oīa p̄dicta cōcurrēte rōne recta: sicut tenēdo quartā viā in p̄cedenti solutione positā: vel si concurreret habitus aliqs ꝓpter aliquā cōditionē p̄dictarū: posset ille esse aliquis habitus acq̄situs. posset em̄ amicitia acq̄sita tantā intēsionē actui dare: sicut causa scd̄a cū potentia: et prima. posset etiā tātaz facilitatē ⁊ delectationē tribuere posset etiā habitus. ita consonus esse rōni recte q actꝰ elicitus nullam cōditionē euidēter apparentez haberet ex qua necessario cōcluderet̄ ipm elici fm habitū supernaturalē. ¶ Qd si dicas. subito mutat̄ volūtas vt intēse: ⁊ faciliter: ⁊ delectabiliter operetur: et hoc mō cōsono supnaturali rōni. hoc est ad dictamē fidei: ⁊ nō pōt ita subito acq̄rere habitū amicitie ordinate consonū fidei. igr̄ hz

habitū aliquē nō acquisituz quo ad subito agēdū inclinat. ¶ Rn̄deo. volūtas pōt satis subito mouere quātū ad actus naturales q̄ subsunt totaliter ptāti eius: q: sicut dicit Aug. ꝓmo retractationū. c. 22. nihil tā est in ptāte volūtatis ꝙ ipsa volūtas. nō ꝓ ex tali subitatione nō pōt concludi ꝓposituz. ¶ Dico igit ꝙ vltra oēs cōditiones ꝑdictas. vz. vltra intensionez actus: delectationē: facilitationē in agēdo: rectitudinē siue bonitatez: z cōformitatē rōni recte: siue recte ſm dictamē prudentie: siue ſz dictamē fidei: vltra inquā hec oīa credit esse vna cōditio i actu: vz. ꝙ est acceptabilis deo: non q̄dam cōi acceptatiōe solūmō: ētenus acceptat oēm creaturaz: vel quo etiā mō vult actū substractū peccato alioquin non esset ab ipso: ſz ex acceptatiōe specialiter q̄ est in volūtate diuina ordinatio huius actus ad vitā eternā: tanq̄ meriti cōdigni ad pmiū: hoc mō credimus etiā naturā nr̄am beatificabilē iustā esse habitualiter acceptā: hoc est qñ nō actualiter operatur: adhuc tn̄ volūtas diuina eā ordinat ad vitā eternā tanq̄ dignaz tāto bono ſm dispositionē quaz hz habitualiter in se. ꝑ Propter hāc acceptationē nature beatificabilis habitualē etiā qñ nō operat: z ꝓpter acceptationē actuales actus elicit a tali natura: opz ponere vnū habitū supnaturalē: quo hñs formaliter acceptet a deo z quo actus elicitus eius accepteturtanq̄ meritorius. sic em̄ nō vr acceptari natura vel actus sine aliquo habitu informāte: q: sicut arma cōgutū est: nō vr deus aliā voluntatem ſm rōnē hr̄e de obiecto nullius. Io mō dueri ſificato: nec etiā actus acceptabilis deo videret ee in ptāte agentis: nisi illud quo formaliter ageret sic eēt forma eius.

¶ Sed dubiū est qualiter habitus iste sit rō acceptādi naturā z actū Ratio em̄ acceptādi naturā vr̄ eē sicut quidā decor nature cōplacens voluntati diuine. Ira q̄ siue ponat habitus iste actuus: siue nō actuus: ex hoc solo q̄ ē talis forma decorans z oīās animā: pōt esse ratio acceptandi naturā ſz ad actus acceptationē plus requirit q̄ agēs habeat hūc decorem ſpūalē: alioq̄n hñs talē habitū nō posset hr̄e actū indifferentem aliquē: nec peccare venialiter: qđ est incōueniēs. 2ña pz: q: neutrum istoz tollit istū decorē operātis: z ita vtrūq; esset acceptū: ſi actus acceptaret ex solo decore operantis. Opz igit dicere ꝙ iste habitus ꝓter hoc ꝙ ē decor ſpūalis etiā est inclinās ad determinatos actus: z hoc siue nō actue ſz quartā viā posita in solutiōe precedentis qōnis: siue qđ magis vr actue ſm tertiā viā. Qđ ꝓbatur primo: q: alioquin videret q̄ sine isto posset haberi actus intensissimus diligēdi deū: z hoc tā in via q̄ in patria: z ita beatitudo: q: i illo instāti nature: in quo elicitur actus a ꝓncipio actuo: si sola voluntas esset principiū actuū: ipa esset principiū inquantū actiuz eque pfectum sine isto habitu sicut cuz isto: z ipsa potētia posset equali conatu agere. vt pz. q̄ perfectissimū actus diligēdi sine habitu tali haberi posset. ¶ Scōo probat idem q: alioquin nō videretur verū esse qđ dicit Augu. de libero arbi. q̄ gra se hz ad liberū magi. arbitriū: sicut sessor ad equuz: q: sessor actue regit z mouet equū:

Vide di. 26. 2.

qualiter vult: nec etiã illud qđ dicit in epl'a ad Sixtũ. volũtate inquit ꝯcomitãte nõ preeũte: pedissequa nõ domina: nõ aũt esset voluntas pedissequa gratie: si ipsa gr̃a nullã causalitatem haberet.

Etiam ad bonifacium.

Sed tunc est vlterius dubium de isto habitu cõparato ad potẽtiã operantẽ: q̃ vz. istarũ dz dici pria causa ⁊ q̃ scđa? ¶ Videtur em̃ ex dictis ꝙ gratia est causa prima. Sz oppositu ostendit. ¶ Primo qꝛ potẽtia vtitur habitu: ⁊ nõ ecõuerso. ¶ Et scđo qꝛ actio nõ esset libera: si gr̃a esset p̃ma causa: voluntas em̃ natural'r moueret: qꝛ gratia natural'r moueret: ⁊ sicut volũtas nõ libere moueretur: ita nec libere ageret: cum nõ ageret nisi qꝛ mota. ¶ Tertio qꝛ vt videtur volũtas semel habẽs gratiaz nunq̃ posset peccare: qꝛ causa secũda semp sequit motionẽ cause prime nec põt moueri ad oppositu illius: ad qđ prima causa mouet. ¶ Quarto volũtas est illimitatior ad actus q̃ ipse habitus: illimitatio autẽ ad plures effectꝰ videt competere cause superiori. ¶ Hic põt dici ꝙ in actu meritorio de quo est sermo: duo cõsiderare opz. ¶ Videlicet. illud qđ p̃cedit rõnẽ meritorij: ⁊ in hoc gradu includitur ⁊ intensio actus: ⁊ substãtia actus: ⁊ rectitudo moralis. ¶ Vltra hoc ꝯsidero ⁊ ip̃az rõnem meritorij: qđ est sic esse acceptũ a diuina volũtate in ordine ad premiuz: vel acceptabile esse: siue dignum acceptari.

Hh

¶ Ponit ꝙ ad actũ meritoriuz nõ sufficit volũtas cũ charitate: sz reqrit influẽtia spãlis: nõ forme p̃manẽtis: sz mouẽtis: sicut instrz hz ab agẽte p̃ncipali vltra formã. ¶ Prima rõ est qꝛ forma naturalis datur alicui: vt agat: qꝛ talis actio est sibi ꝓportionata: igit nõ dat nobis: vt agamꝰ: sz vt agamur. Ro. 8. Quecunq̃ spũ dei aguntur. Et hoc qꝛ talis actio ẽ inproportionata. Cõfirmat Jo. 4. fiet i eo fans: ⁊ nõ sitiet. Exẽpluz. gr̃a ẽ vt põdus: nõ vt ars. Ponamꝰ si ẽ p̃ncipiũ opatiuũ. igr̃ ẽ figura spica data masse plũbee. Exẽplũ aliud. gr̃a cõparat vt actiue gñatiue matris: hãc hz mater: qꝛ animã hũanaz hz: sz diminutã ⁊ nõ potentez in actũ: nisi moueat a vi actiua patris. ¶ Scđa rõ: gr̃a nũc non sanat pfecte naturaz. accipitur ab Augustino de natura ⁊ gr̃a. vbi dicit general'r: sicut oculus sanꝰ nõ p̃t videre sine lumine: sic nec etiã iusta aia viuere recte sine luce spũali. ¶ Cõfirmat Ro. 7. de lege carnis. Sil'r qđ oremus vere scimus: spũs postulat. ¶ Tertia rõ: actus ꝯsiderat tripliciter Primo: vt est a libero arbitrio. Scđo: vt est ab ipso gr̃a informato. Tertio: vltra hoc vt ẽ ab ipso moto a. s. s. ¶ Prio mõ nõ ẽ dignus p̃mio. ¶ Scđo mõ est dignus sicut puulus baptizatꝰ: sz nõ cõdignus. Jo. 4. Fons cuius aqua nõ ascẽdit vltra sui principiuz. ¶ Tertio mõ est cõdignus. ¶ Hoc scđm mẽbrũ verius esset: si actus esset complete meritorius per aliquid: quod eẽt in merente: acceptare enim non est in ipso: sz est actio diuina. actio autem diuina nõ videt per se requiri ad meritum: qđ etiam ꝓbatur: qꝛ respectu huius acceptari vr̃ eẽ meritũ: nam aliquis actus dignꝰ est. aliquis alius non: igitur anteq̃ intelligatur acceptatus est

Ro. 8.

Jb

aliqd in actu: quo dignus sit acceptari. ꝯ tūc est in ipo rō meriti saltē respectu acceptationis. ¶ Cōtra rō meriti nō habet cōplete: nisi habeat rō digni vel digen ordinabilis ad p̄miū: qd est beatitudo. ⁊ hoc digne ſm iustitiā ꝯmutatiuā siue tributiuā: sz quicūqꝫ actus ex solis intrinsecis agenti nō hz hūc ordinē. tūc em̄ deꝰ nō posset ei: q̄ sic operatꝰ est nō retribuere btitudinē. nā iniuste eaz sibi subtraheret. hoc aūt est falsum. ergo talis ordo ſm iustitiaz est ex sola voluntate diuina gratuite ordināte: ⁊ ita rō meriti cōplete erit ex ordinatione volūtatis diuine illius actus ad p̄miū.

Lik ¶ Et qd adducit pro secūdo mēbro ꝙ actio diuina nō ē rōne meriti. ¶ Respōdeo relo in actu merētis ad actionē diuinam est de rōne meriti: que relatio nō ē sine actione diuina. ¶ Si dicas ꝙ tūc nō est in potestate merētis mereri: sicut nec in potestate: eiꝰ ē illa actio diuina. ¶ Silr p̄ncipalius erit dei mereri q̄ꝫ mei: qꝛ principalius in merito ē ex actiōe diuina. ¶ Ad p̄mū dico ꝙ actus q̄ est meritū: est in potestate mea supposita influentia gñali: si habeo vsum liberi arbitrij ⁊ gratiā: sed cōpletio in ratione meriti nō ē in potestate mea: nisi dispositiue: tamē sic dispositiue ꝙ ex dispositione diuina semp sequit illud completiuū ad agere meū: sicut semper sequit animatio ad organizationē factā a causa naturali.

¶ Per idem dico ad secūdū quia lz principalius. i. vltimū ⁊ cōpletiuū in merito sit a deo: nō sequitur tn̄ ergo deus meret: qꝛ meritū est actus potētie libere: ⁊ ſm inclinationem gratie elicitꝰ acceptus deo vt premiabilis beatitudine: ⁊ ita mereri est sic agere: deus aūt nō sic agit. ¶ Cōtra saltē principalius in merito ē a deo. ¶ Rñdeo. si principaliꝰ dicat vltimū cōpletiuū cōcedat. si ꝟo dicat p̄ma realitas vel pfectior realitas neget. qꝛ actus ē absolutuz qd: ⁊ p̄us natura ista acceptatione passiua: ⁊ magis ens ea. Ad illud qd secūdo adducit p secūdo mēbro ꝙ actus meret acceptari. ¶ Rñdeo in hoc est rō meriti ſm qd: qꝛ nō est ordinatio actus ad btitudinē: vt ad p̄miū iuste reddēdū p tali actu: ⁊ cōcedit ꝙ acceptatio ista passiua diuina non includit in rōne meriti ſm quid: sicut nō reqrit in rōne meriti de cōgruo: qūo attritꝰ meret iustificari. Et qd p̄dictū ē: ē intelligēdū de acceptatione eterna q̄ deꝰ ab eterno p̄uidēs hūc actū ex talibꝰ p̄ncipijs eliciēdū voluit ip̄m eē ordinatū ad p̄miū: ⁊ ita actu volūtatis sue ordinando ip̄m ad premiū voluit ip̄m eē meritū. q̄ ſm se ꝯsideratꝰ absqꝫ tali acceptatiōe diuina ſm strictā iustitiā nō fuisset dignꝰ tali p̄mio ex intrinseca bonitate quā hr̄et ex suis principijs: qd ptz semp p̄miū est maius bonū merito. ⁊ iustitia stricta nō reddit meliꝰ pro minꝰ bono. iō bn̄ dr̄ ꝙ semp deꝰ p̄miat vltra meritū cōdignū. vlr q̄dē vltra dignitatem actus: qui est meritum: qꝛ ꝙ ille actus sit condignū meritū. hoc est vltra naturā ⁊ bonitatem actus intrinsecam: ex mera gratuita acceptatiōe diuina. Et forte adhuc vltra illud ad qd de cōilege esset actus acceptans: quādoqꝫ deus premiat ex mera liberalitate. ¶ Ulterius sicut i actu meritorio sunt duo predicta sez

De hoc vide distin. 39. huius.

substātia

substātia actus cuz rectitudine ⁊ rō meriti. sic habitus gr̄e est q̄dā qualitas ⁊ p̄ter relationē illā quā hz ad rōnem rectaz inquantū est habitus bonus formal'r: hz spālem relationē ad voluntatē diuinam acceptantē ip̄m vel subiectū hn̄s ip̄m: habitus ille s̄m substantiam inclinat actiue ad actuz s̄m substātiā. Et hoc actiue: vt causa partialis: tenendo tertiā viam in p̄cedenti solutiōe. ⁊ in causalitate habitus ē causa scd̄a: ⁊ potētia cā prima. sicut dictū est in sol'one precedēti de habitu cōiter ⁊ potētia ponēdo habitū actiuū: ⁊ hoc ꝓbant rōnes nūc adducte. Sed accipiēdo actū s̄m rōnez meritorij pōt dici ꝙ principal'r illa cōditio ꝯuenit actui ab habitu: ⁊ minus principal'r a volūtate. magis em̄ acceptat̄ actus. vt dignus premio qr ē elicitus a charitate q̄ qr est a volūtate libere elicit⁹: quāuis vtrūq; necessario requiratur.

Uide alia exempla i reportatiōibus.

¶ Exēplū hui⁹ pōt poni de diuisiōe alicui⁹ corporis mediāte cultello ipsa q̄dem diuisio absolute magis ē a potētia diuidente q̄ a cultello. ⁊ iō potētia motiua fortior veloci⁹ diuidit: sz tn̄ inquātū hec diuisio cōparat̄ ad visuz sub rōne acceptabilis: vt cui placeat magis attribuit̄ cultello: qr lenitas ꝑtium diuisarū q̄ placet visui magis est ex acutie instrumēti q̄ ex efficacia v̄tutis principal'r diuidētis. ¶ Sil'r sonus magis ē ex ꝑcussione corporis sonantis q̄ ex percussionis ordine: ⁊ tn̄ vt acceptabilis auditui magis ē ex ordine ꝑcussiōis q̄ ex efficacia potentie ꝑcutiētis: imo posset eē efficacior vis ꝑcutiētis: ⁊ tn̄ oino nō acceptaretur auditui: qr nō esset sonus armonicus. ¶ Aliud exēplū, ⁊ si em̄ pr̄ sit cā principalis respectu filij ⁊ mr̄ minus principalis: tn̄ ipsa pōt eē cā principalior filij inquātū dilecti vel diligibilis alicui. hoc ē ꝙ filius magis diligat̄: qr est matris vt gignētis q̄ qr est pr̄is vt gignētis. Ita deus potest ordinasse aliquē actuz acceptare tā q̄ dignū tali p̄mio vel acceptabilē vel acceptandū esse qr ad illū actū inclinat habitus aliq̄s vt p̄ncipium actiuū eius partiale ⁊ ꝙ principalius per hoc acceptet̄ vel acceptabilis sit q̄ qr ē a reliqua cā partiali. ¶ Scd̄m igit̄ hoc pōt exponi illud Aug. charitas est sicut sessor ad equū. Et illud etiaz ꝙ volūtas respectu gr̄e pedisseq̄ est ⁊ nō preuia. hoc quidē verꝝ est respectu actus: inquantū meritorius est. sed non inquantū est iste act⁹ in substātia. ¶ Et primū exēplum esset oino idez vel simile si equus esset liber ⁊ sessor ꝑ modū nature eēt dirigēs equū ad certū terminū: tunc magis placere posset: ⁊ hoc alicui ordinate volūtati: cursus equi: ex hoc ꝙ ē s̄m inclinationē naturalē ipsius sessoris ad certū terminū q̄ ex hoc ꝙ equ⁹ vi sua motiua velociter curreret. tūc etiā posset equus ex sua libertate sessorē deijcere: vel preter eius directionez in terminum aliū se mouere. ⁊ in primo quidē fieret equ⁹ oino nō acceptabilis: qr nō hr̄et sessorē ꝑꝑ quē acceptaretur a tali voluntate. In scd̄o lz equ⁹ talis eēt acceptabilis: nō tn̄ cursus eius acceptaret̄: qr nō eēt s̄m directionem sessoris. ¶ Hoc mō in ꝓposito. volūtas em̄ ē q̄si equus liber. ⁊ gr̄a q̄si sessor ꝑ modum nature inclinās ad obiectū per modū determinatū. s̄m hui⁹ inclinationē actus volūtatis plz:

aliter nõ placeret sicut qñ est peccatuz venialevel actus indifferẽs qñ aũt sessor abijcit qd sit p pctm mortale oino ipsa volũtas sit displicens. hoc etiã mõ volũtas ẽ pedissequa. qr nõ ex se ita determinate inclinat ad terminũ pp quã inclinationẽ actus acceptat sicut gr̃a inclinat: ⁊ volũtas põt illud participare a gr̃a. qr cõpetit gr̃e magis p essentiaz q̃ sibi: ⁊ in hoc ipsa erit causa scd̃a tñ in eliciẽdo actũ volũtas hz primã rõnez motiui. ita ꝙ in causando aliq̃d intrinsecũ actui: nõ sit volũtas scd̃a cã: sz in essendo pp qd actus acceptetur qd dicit respectũ eius ad extrinsecũ. satis quippe possibile est p̃ter causaz principaliorẽ effectus cõpetere illi effectui aliquaz relationẽ ad extra minus principal'r q̃ ꝓpter causam eius principalẽ. sicut pz in exẽplis supra positis. hz aũt ⁊ habitus ille sicut ⁊ quilibet alius habitus moralis: inclinare determiate ad obiectũ siue ad finẽ ex v̄tute obiecti quã aliquo mõ participat: nam sicut habitus intellectualis hz aliquo mõ in se obiectũ pñs tanq̃ sub rõne obiecti intelligibilis. Ita habitus moralis hz quodãmõ obiectũ in se sub rõne boni diligibilis et ita sicut ille hz v̄tute obiecti q̃dãmodo agere ad pñtiaz obiecti ita iste virtute obiecti suo mõ cõtenti hz inclinare in obiectum.

¶ Et ex hoc apparet qũo habitꝰ magis determiate inclinat ad obiectum q̃ potentia: qr determinatius includit obm. ¶ Et s̃m hoc etiaz posset dici ꝙ illa causalitas partialis: q̃ attribuitur habitui: conuenit sibi ex parte: qua obiectum d̃r actiuũ respectu actiõis: ⁊ nõ ex ea parte qua potentia d̃r actiua: qr magꝫ habitus vim suã hz ex obiecto: qd determinate includit q̃ ex ipsa potẽtia. Et si tũc arguat sicut argutũ fuit in precedẽti sol'one. ꝙ habitus determinat ⁊ inclinat potentiã. ḡ est causa prior. Respõsio querat alibi.

¶ Respõdeo, ꝙ verũ est inquantum actus est meritorius: sz non inquantũ actus ille est in substãtia. vel aliter negatur cõsequentia. vide supra dist. 3. q. penul. sz forte, non soluit. qr alia via ẽ apparens. s. 4. q. precedentis.

s. in tertia via ꝓ pte prima dubij ibi pertractari.

Additio aliorũ.

De secundo articulo dico

ꝙ deus de potẽtia absoluta bene potuisset acceptare naturã beatificabilẽ: acceptatione spãli predicta: existentẽ in puris naturalibꝰ Et sil'r actũ eius ad quẽ esset inclinatio eius mere naturalis: potuisset acceptare vt meritorium. Sz nõ creditur ita disposuisse ꝙ naturã puram vel actum eius sic acceptet: qr actũ ex puris naturalibus esse meritoriũ: appropinq̃t errori pelagij. ideo verisimilius creditur: ꝙ acceptet naturam et actum eius tanq̃ meritoriũ p habitum supernaturalẽ. ¶ Sed est duplex dubitatio. vna qũo aliq̃d in natura creata possit esse ratio quare acceptatur a volũtate diuina: vel absolute vel tali modo: cuz nihil in creatura sit rõ actus diuini nec in se: nec vt tendit sup tale obiectum? ¶ Alia qr circunscripto oĩ bono supernaturali est distinguere inter amicũ ⁊ inimicum: vt inimicus dicatur in quo est peccatum nõ deletum: ⁊ ideo manet offensa. nõ inimicus dicitur in quo nõ est offensa. sed ante collationẽ omnis boni supernaturalis posset alicui inimico di-

Uide l reportatꝫ distin. p̃senti soluendo primũ ar. 2. qõnis ad hoc.

mitti offensa sicut dicet in quarto di.j.q.6. ¶ Ad ista rñdeo. Nota q inimicꝰ nõ est amicus. quia aliqs ꝯdonãs alteri offensaꝫ ꝑ hoc: q non ãplius q̃rit vindictã ꝓ offensa: nõ sit ãplius eiꝰ inimicus: sed nõ ꝑꝑ hoc sequit q statim eũ recolligat vt amicũ nec q respiciat eũ vt inimicũ ꝯtrarie sed negatiue. q.s. nec vellet sibi malũ vt inimico: nec bonum vt amico. q̃re ibi. ¶ Ad primũ põt dici q in hoie ẽ aliqd qd reddit ip̃m acceptabilẽ de lege ordinata. ⁊ illud dr acceptabile ſꝫ qd: qꝛ nõ ẽ bonũ nisi qꝛ acceptum. ¶ Ad secũdum dici põt q inter amicũ ⁊ inimicũ est dare mediũ s. nec amicũ nec inimicũ positiue. Negatiue non. qꝛ si non hꝫ peccatũ nec ẽt gratiã qd deꝰ facere põt nec est inimicꝰ nec amicus positiue. ¶ Quantũ igit ad istũ articulũ non ẽ necessariũ ponere habitũ supernaturalẽ gratificãtem: loquendo de necessitate respiciẽte potẽtiã dei absolutã ꝑcipue cũ possit dare beatitudinẽ sine oi merito ꝑcedẽte. lꝫ sit necessariũ loquẽdo de necessitate: q̃ respicit potẽtiã dei ordinatã: quaꝫ ordinationẽ colligimꝰ ex scriptura ⁊ ex dictis sanctorum: vbi habemus q peccator est indignus vita eterna: ⁊ iustus dignus.

Addi-tio Alioꝝ

vid. di. 16. et 14. 4. ⁊. 41. di. hꝰ adhec.

Quãtũ ad tertiuꝫ articulũ posset dici qd magr̃ non negat oẽm habitũ supnaturalẽ. ip̃e quippe di. 37. c. illo illd quoqꝫ mirabile adducit Augu. ad dardanũ dicẽtẽ q ad templũ dei ꝑtinẽt pueri sanctificati q nõ valẽt cognoscere deũ. ergo deus inhabitat paruulũ q tñ nõ põt habere actũ elicitũ circa deũ. Ista inhabitatio que cõpetit paruulo regenerato ⁊ non alij nõ ꝑt esse sine oi habitu supernaturali in ipso paruulo. nec em̃ põt poni ꝓpter actũ qꝛ talẽ actũ nõ habet nec habere ꝑt: nec ꝑꝑ naturã solã: qꝛ nõ inhabitat aliũ paruulũ non regeneratũ: cũ in eo sit eadẽ natura. similiter. 26. distin. lib. 2. vr̃ ponere gratiã creatam in aia. Itaqꝫ põt dici quod magister posuit vnũ habitũ: quo informante aiam. s. s. inhitat: ⁊ vt ihitãs q̃si ꝑficit potẽtias habitibꝰ supnãlibꝰ duas qdẽ intellectũ ⁊ volũtatem fide ⁊ spe ad credẽdũ: ⁊ sperãdũ sed voluntatem nullo alio habitu ad amandũ q̃ꝫ isto per quẽ dr inhabitare: qꝛ actus iste amandi est ita ꝑfectꝰ: q põt attribui imediate illi habitui quo formalr̃ inherente spũssctũs inhabitat tãq̃ꝫ ꝑfectissimo habitui. non sic ꝑñs actꝰ credẽdi ⁊ spirãdi attribui immediate illi habitui ꝑ quez spũs sanctus inhabitat ꝑꝑ imꝑfectionẽ istorũ actuũ ⁊ ꝑfectionem illiꝰ habitꝰ: quo spũssctũs inhabitat mentes. iste. n. dꝫ eẽ ita ꝑfectꝰ qd nec in patria euacuet: qñ aia erit tẽplũ dei. tũc em̃ nõ manebũt credere ⁊ spare. Et hoc mõ auctoritates Aug. faciũt ꝓ magr̃o non q nullus sit habitus supernaturalis formaliter gratificãs aiam sed q nõ alius ab isto: ꝑ quẽ. s. s. ihabitat aiaꝫ: eo mõ quo habitꝰ credẽdi: ⁊ sperãdi alius est ab hitu: quo inhabitat: ⁊ hoc patebit soluẽdo rõnes q̃ adducũtur ꝓ ꝑma ꝑte. q. Scdm hoc igit non vr̃ magr̃ discordare ab alijs nisi qꝛ vel ponat gratiã aliũ habitũ esse a charitate vel saltẽ dicat istũ habitũ qui realiter est gr̃a formaliter esse in volũtate ⁊ nõ in eẽntia anime. quia tunc nõ inhabitaret

ꝑmo cori. 3.

s.s. p habitū vnū q̄si radicalē respcū fidei ⁊ spei nisi p̄mo insint sz inhabitaret p habitū formal'r informātem voluntatē: qui quodā ordine nature esset posterior fide et spe. ¶ Sz tenēdo eundē habitum esse realiter charitatē ⁊ gratiā: vtrū ille habit⁹ informat eēntiam anime primo. ⁊ sic. a .s.s. inhabitante essentia aīe fluant virtutes informantes potētias: vel sit in voluntate formal'r iam presuppositis fide ⁊ spe in potētijs: de hoc in secundo lib. di. 26. saltē charitas nō vr̄ alius habitus realiter ab isto per quē. s.s. inhabitat animā: ⁊ ita non sic. s.s. p habitū mediū alium ab isto: quo inhabitat mouet ad diligere: sicut mouet ad credere et sperare.

Ad argumenta

principalia. ¶ Ad primū dico q̄ argumentū Aug. sic tenet: oīs diligens ꝓximū diligit dilectionem suā formal'r: si ꝯuertit se sup illā oīs aūt diligēs dilectionē suā formal'r diligit spm̄ scm̄: q̄ ē dilectio p eēntiā: ḡ oīs diligēs fr̄ez diligit spm̄ scm̄. scd̄a ꝓpositio in ordie q̄ tn̄ erit maior i syll'o disponēdo ꝓbat̄ sic q̄ ordiate diligēs min⁹ bonū magis dz diligere aliō mai⁹ bonū p̄cipue qn̄ in minori nō est rō diligibilitatis nisi a maiori bono dilectio āt mea formal'r ē min⁹ bona q̄ dilectio illam bonā eēntiā: q̄ ē. s.s. ⁊ p̄cise ab ista dilectiōe illa hz rōnē diligibilitatis. Istō ergo argumētū Au. ꝓbat deū esse diligēdū nō tn̄ q̄ sit dilectio mea formaliter: nec q̄ nō sit i me alia dilectio formal'r debēt q̄ppe intelligi duo syll'i in argumēto Au. quoꝝ vnus est iste. diligēs fratrē diligit dilectionē qua formal'r diligit, ista āt est dilectio ꝑticipās. ergo diligit dilectionē ꝑticipatā. Ulteri⁹ ali⁹ syll'us diligēs dilectionē participantem debet diligere dilectionē per essentiam. deus est dilectio p essentiam. ergo ⁊c.

¶ De scd̄o argumēto ei⁹. vz d̄ dono excellētissimo dici pōt q̄ argumētū sic tenet. nullū donū creatū est excellēti⁹ charitate creata. ergo charitas est perfectio simpl'r. ⁊ nō ex rōne sui includēs limitationem. consequentia ista ꝓbatur: quia omni dono qd̄ nō est ꝑfectio simpl'r eminentius est aliquid in creaturis: qd̄ formaliter est perfectio simpliciter. vlteri⁹ oīs perfectio simpl'r formal'r competit spūi sancto ex hoc q̄ ip̄m est donū simpl'r excellētissimū: ac p hoc de⁹ q̄ deus pōt dare seipsum: ⁊ ita excellētissimū donū ei⁹ ē de⁹. igr̄. s.s. ex hoc q̄ est donū excellētissimū simpl'r est omnis ꝑfectio simpl'r: sed cum hoc stat: q̄ ista perfectio simpliciter in nobis sit participata: ⁊ alia essential'r ab ip̄a ꝑsona diuina: q̄ est ꝑfecta hac ꝑfectione simpliciter. Absolute ergo argumēta Au. presupponūt vnū veruz q̄ de⁹ sit formal'r dilectio: et formaliter charitas: ⁊ non tantum effectiue: sicut d̄r spes vel patientia mea: q̄ efficit patientiam tanq̄ non perfectionem simpliciter ⁊ ideo non conueniētē sibi formal'r: sz charitatem efficit in aīa ⁊ dilectionem tāq̄ ꝑfectionē simpl'r. ⁊ iō sibi formal'r ꝯueniētē: quēadmodū alio modo facit bonitatē alio mō humanitatē. ex hoc q̄ppe q̄ facit humanitatē nō sequit̄ q̄ sit formal'r homo sz tm̄ causa effectiua hominis. sz ex hoc q̄ efficit bonitatē sequitur q̄ sit formal'r bonitas ⁊ rō est quia omnis perfectio simpl'r, q̄

est incausato reducit ad cām formalr habētē istam perfectionem non sic de perfectione limitata.

¶ Sz qd faciūt iste auctoritates sic intellecte ad ꝓpositū magri?

¶ Rñdeo. qr ille habitꝰ quo inclinat aīa ad diligēdū meritorie est ꝑfectio simplr intātum vt ista ꝑfectio simplr ꝯueniat formalr spūi sctō. sequit ꝙ iste habitꝰ possit eē imediatꝰ habitꝰ respectu dilectionis q̄ ē ꝑfectio simplr ⁊ ꝑ hoc. s. s. vt ihabitās ꝑ istū habitū imediatius causat illū actū q̄ credere vl sperare respectu quorū nō potest esse aliqua causa proxima que sit perfectio simpliciter.

¶ Sz ꝯtra istā rñsionē arguo sic. vr ꝑmo. ꝙ ꝓpositio sit falsa cui innitit. vz ꝙ oī ꝑfectiōe nō simplr i creatur; eminētior sit siue ꝑfectior aliqua ꝑfectio simplr. vr em̄ hr̄e i stātiā de eēntia supremi angeli q̄ nō ē ꝑfectio simplr: ⁊ tñ nulla res nobilior illa vr̄ eē i tota creatura.

¶ Preterea male vr̄ rō ⁊ intentio Au. adduci ad itētionē magri: qr ex ꝑma rōne ꝯr ꝙ spūs sctūs ē formalr dilectio ꝑ eēntiā. Ex scda hr̄ si qd vz: ꝙ spūs sctūs ē formalr charitas ꝑ essentiā. qūo ex hoc ifertur ꝙ nō est in nobis: aliq̄ dilectio habitualis siue charitas alia ab isto habitu: ꝑ quē spūs sctūs dr ihabitare? Iste qppe habitꝰ q̄. s. s. ihabitat vl nō est ꝑfectio simplr sz aliq̄ limitata: vel si ē: nō sequit: qn aliꝰ habitꝰ ab isto posset poni ꝓximū ꝑncipiū eliciēdi actū meū diligendi meritorie. nā iste actus est limitatus ⁊ perfectio limitata.

vide. 1. reportationū hic. 3. mōs ex

¶ Aliter ꝑt dici de rōne Au. ad ꝓpositū magri. ꝙ. s. s. vt ihabitās ꝑ illū habitū immediatiꝰ causat istum actum q̄ credere vel sperare: respectu quorum non potest esse aliqua causa proxima: q̄ sit perfectio simpliciter.

¶ Ad aliꝺ pz. qūo charitas ē bona per participationez ex distin. 8. q. 2. vbi expositum est quomodo forma simplex ꝑticipat causam suam. Ad 2m ꝑnle.

ponendi magistruz soluendo. 2. ar. oꝑ. i latera di siue i 2. di. ꝑncipali.

Ad argumenta

ꝓ opiniōe q̄ iponit magro: q̄ vz negat habitū supnaturalē gratificātē. ¶ Ad ꝑmū dico: ꝙ iste habitꝰ simplr dat acceptablr opari: ⁊ ēt dat aliquā actiuitatē respcū actꝰ: sicut aliqua cā scda respectu eiꝰ: sed nō dat delectabilr neq̄ faciliter q̄ ꝯueniūt habitui acq̄sito: inquātū distinguit ab infuso ꝑ hoc ꝙ acquiritur ex frequēter agere.

vt tho. ⁊ hēri.

¶ Ad scdm q̄uis aliq̄ dicāt volūtatē i puris naturalibꝰ nullū actū posse hr̄e circa obiectū supnaturale visum: tñ hoc improbatū est di. 1. q. 4. Cōcedo igit ꝙ posset hr̄e actū circa tale obiectū ostensum siue nude siue ꝑ actum fidei: sed iste actus circa obiectū ostensum a fide nō esset meritoriꝰ: qr nō eēt ꝑm inclinationez illiꝰ habitꝰ: ꝑm quē solꝰ deus disponit acceptare actū: nec etiā in ꝑma esset beatitudo: qr non esset ita ꝑfectus: sicut posset hr̄i a tali potētia: si esset ꝑfecta ꝓportionalr habitui supernaturali. ¶ Et si obijcias ꝙ ille actꝰ circa diuinam essentiā visam posset esse ita ꝑfectus: ꝙ totalr q̄taret volūtatē: qr eliceret ꝑm totum conatū eiꝰ. ⁊ ꝑ ꝯñs esset beatificus. Qd ēt vr̄. qr talis volūtas hr̄et q̄cq̄d vellet: ⁊ nihil vellet mali. hoc aūt est esse btm̄ ꝑm Aug. 13 de tri. c. 5. vel. 15. ¶ Rñdeo ꝙ nō solū illa volūtas nō esset beata: qr non haberet q̄cq̄d vellet eo modo quo deberet velle. deberet em̄ vel

le acceptabilr diligere: ⁊ hoc non
hr̄et: sz ēt nō eēt beata: qr nō hr̄et
actū ita pfectū sicut ꝯpeteret sibi
in gradu nature sue. nulla em̄ po
tētia habitualr pōt hr̄e actū ita ꝑ
fectū sine habitu sic cū habitu. im
mo quāto potētia ē pfectior: tāto
minꝰ pōt hr̄e actū ꝓportiōabilez
sue pfectōi: si careat oi hitu: qr ex
q̄ ē silis ꝓportio geometrica dua
rū potētiaꝝ ieq̄liū adhabitꝰ ꝓpor
tionalr pfectiuos erit aliq̄ ꝓpor
tio arithmetica: ⁊ ita simplr magꝫ
deficit potētia pfectior: si non pfi
ciat phabitū: q̄ꝫ potētia ipfectior
¶ Qd ēt addit: qr hz q̄cqd vult.
¶ Rn̄deo nō tāta volitiōe quāta
pōt ordiate appetere illd obm pt
em̄ ordinate appetere hr̄e illd tā=
to actu quātꝰ ꝯpeteret sibi ex na
tura potētie ⁊ habitꝰ ꝓportiōalis
sibi: ⁊ nō tm̄ ita pfecto actu: sic cō
petit sibi ex puris naturalibꝰ: non
aūt hr̄et pmo mō: sz tm̄ scdo mō.
¶ Cōtra illd. vr̄ q tūc nulla volun
tas esset btā: q̄ nō hr̄et charitatē
cōtra. 2. viaz soluen, do. q. 2 maximā: cuiꝰ eēt capax. ¶ Preter
ea sicut argutū fuit in p̄cedēti so
lutiōe ex rōne qua potētia est pfe
cta in summo gradu potētie: pōt
in supremū actū: ita q nihil defi=
cit sibi ex defectu habitꝰ. ergo vo
lūtati in quocūq̄ gradu nihil de=
ficit in isto gradu ꝓpter defectū
habitus. ¶ Ad primū rn̄deo q nō
pōt ordiate velle hr̄e obiectū bea
Pp tificum maiori actu q̄ꝫ corrn̄dēte
meritis suis. talis nō est maximꝰ:
cuiꝰ est capax: semp tamē est. ma=
ior illo: quē posset hr̄e exn̄s in pu
ris naturalibꝰ. ¶ Ad scdm dico: q
volūtas ifinita ꝯtinet in se eminē
ter p idētitatē totā pfectionē ha=
bitus: ⁊ iō nullā pfectionē minorē
dat actui: qr nō intelligit informa
ri habitu: sz potētia finita nō in=
cludit p idētitatē habitū ꝓportio
nalē sibi. ⁊ iō p̄t deficere a pfectio
ne sibi ꝯueniēte in agēdo si nō pfi
citur habitu. ¶ Ad tertiū dico q
actꝰ iste nō creat: loquēdo ꝓprie
de creatione tū qr respectu eiꝰ cō
currit aliqua a cā secūda actiua:
creatio aūt est solius agētis pmi
sine cā scda: tū qr hic presupponi
tur aliqd receptiuū ipius actꝰ pu
ta volūtas. in creatiōe aūt nihil su
sceptiuū presupponit: qn̄ igr̄ dr q
oē supernaturale creat: si ꝯcedat
de oi actu pmo supernaturali nō
opz ꝯcedere de supernaturali: q̄
est actus secūdꝰ qr ad ipm ꝯcurrit
potētia creata ⁊ in rōne actiui ali=
quo modo ⁊ in rōne receptiui. tn̄
pōt dici supernālis rōne forme si
ne habitus ꝯcurrētis ad eius pro
ductionē. lz nō immediate creet.
¶ Aliter pōt dici q actꝰ nō est ꝓ
prie supnaturalis qr ⁊ si habitꝰ p̄=
suppositus sit a cā supernaturali
immediate tn̄ iste positus in esse
est cā naturalis respectu sui actꝰ
⁊ iō actus q̄ ꝓducit p talē habitū
nō est ꝓprie supnaturalis. ita em̄
naturalr pōt se hr̄e ad actū suum
forma q̄ supnaturaliter ꝓducit si
cut se hz ad actū suuz forma q̄ est
mere naturalis ita q dr̄ia in ꝓdu
ctiōe formaꝝ nō causat nec cōclu
dit distinctionē eaꝝ in ꝯparatiōe
ad suos effectꝰ. ¶ Ad quartū di=
co q in ptāte volūtatis est nō im
pedite vti isto habitu ⁊ qn̄ cū equa
li conatu opat voluntas habitus
equalr sibi coopat qr habitus ex
parte sui agit p modū nature: nec
tn̄ semper erit equalis delectatio
ꝯn̄s actū elicitū delectatio q̄ppe
est ab obiecto qd attingit p actuz
⁊ nō tm̄ ab ipa potētia agēte cir=
ca obiectū. nūc aūt qn̄ obiectū nō
est pn̄s in se sz in enigmate pōt ab

Qq obiecto delectatio diuersimode causari nūc plus: nūc min⁹. lz act⁹ circa ip̄m ⁊ eque intēsus semp eliciat̄ ex equali conatu. ¶ Qd̄ igit̄ d̄r d̄ ꝯtēplatiuis ver̄ ē de deuotione hoc ē de delectatiōe ꝯñte actū nō aūt de ip̄o actu amādi elicito q̄ qñq̄ est itēsior ⁊ magis meritori⁹ lz ip̄z sequat̄ minor delectatio vel quasi nulla ⁊ qñq̄ minorē actū ⁊ in se ⁊ i acceptatiōe diuia ꝯcomitat̄ maior delectatio ad alliciēdū paruulos vt auidi⁹ sequant̄ illud cuius dulcedinem pregustarunt.

Ad primū de scd̄a via ꝯcedo q̄. s. s. posset actū cāre imediate ivolūtate: ⁊ ip̄z tāquā a se creatū acceptare tāq̄ dignū vltra eterna: sz nec tūc iste act⁹ eēt volūtatis. vt in ptāte ei⁹ nec credim⁹ ip̄z talē actū acceptare q̄ disposuit actū liberi arbitrij ⁊ q̄ eēt i ptāte ei⁹ acceptare.

¶ Ad scd̄m dico. q̄. s. s. cooperari igni ad calefaciēdū nō ē miraculū. cooperari aūt aq̄ frigide ad calefaciēdū si tñ sine ꝯtradictiōe possit sibi ꝯpetere aliq̄ cālitas respcū calefactiōis hoc esset miraculū. Ita dico in ꝓposito q̄ spm̄ sctm̄ cooperari volūtati habituate ad actū eliciēdū ꝑm illū habitū hoc est de cōi lege q̄ de⁹ assistit cāe scd̄e ad suū actū. sz ip̄m cooperari volūtati nō habituate esset miraculū. si tñ volūtas ip̄a posset operari. Dico ḡ qd̄. s. s. cooperat̄ volūtati hñti charitatez non quidem q̄ habet charitatē ita q̄ charitas ei⁹ sit cā prior mouēs spm̄ scm̄ ad cooperādū: sed q̄. s. s. oi cāe scd̄e gñal'r cooperat̄ ad illū actū ad quē ꝑm formā suā ordinat̄ qūo est diligere in volūtate habituata. ¶ Cū igr̄ dicis q̄ ꝑius operatur. s. s. q̄ voluntas habeat charitatē falsum est: nisi intelligatur de ꝓoritate eminētie: sicut cā supior simul q̄ppe cooperat̄. s. s. volūtati hñti charitatē ⁊ ip̄a operatur aut si ꝯcedat̄ q̄ ꝑius cooperet̄ spūs sctūs q̄ hēat charitatē: nō seq̄t̄. ḡ eq̄ possz cooperari volūtati nō hñti charitatē q̄ nō ita cooperat̄ ñ hñti formā ad agēdū sicut habenti.

¶ Ad tertiū dico: q̄ si p cōicationē idiomatū operatiōes humane vere dicant̄ d̄ v̄bo: tñ act⁹ ꝓprij v̄bi in natura diuina nō erāt in ptāte illi⁹ hois: vt ip̄e iquātū hō possz mereri actib⁹ illis. non em̄ xp̄s in hoc nobis meruit si fili⁹ dei q̄ erat in carne: creauit aīas cū pr̄e ⁊ spū scō. Et ita ad ꝓpositū nō merebit̄ volūtas mea: si. s. s. qūocūq̄ ꝯiunct⁹ ea causet in ea actū diligendi.

¶ Ad vltimū dico: q̄ lz illd̄ faciat difficultatē tenētib⁹ spēm eē actū ꝑmū respcū itell'ꝰ: p quē itell'ꝰ potest in actū scd̄m: sicut lignū cal'z calefacit calore: q̄ si hoc eēt ver̄ eēt difficile saluare q̄ itell'ꝰ nō informat⁹ aliq̄ forma posset i operatiōes: tñ ꝑm illā viā quā dixi. di. 3. hui⁹ ꝑmi. q̄ ob̄m siue in se siue in spē est sicut cā partialis ꝯcurrēs cū intell'u ad cāndū itellectionez: nō facit aliquā difficl'tatē: q̄ ob̄z i se qūo erit in pr̄ia sufficit absq̄ omi iformatiōe ad cāndū visionē vl' ex se solo cū itellu. ¶ Et si arguit̄ q̄ sine hitu iformāte p̄t eēt visio pfecta. ḡ ⁊ fruitio pfectissima. ¶ Rñdeo null⁹ negat cōiter in gloria habitū lumis glorie in itellu. Et iste ex pte itell'ꝰ p̄t poni correspōdere charitati ex parte volūtatis

q. 6. et 7.

Questio. II.

et ponitur li. 2 di. 26. c. 3. hec. q.

Quarto circa augmentū charitatis. Supposito q̄ charitas possit

ponit i repor tatiõ i- b⁹ ⁊ int addi- tiones hic vt ifra ha bes a- lio q̃- dãmõ stilo.

augeri: ſm illud Aug. ad Boni- fa. Charitas meret augeri vt au cta mereat ⁊ pfici. Et ſz illd Au gu. 6. de tri. c. 7. vel. 8. In reb⁹ in corporeis idem est melius eẽ: qd maius esse. aliqua autem chari- tas est melior altera: qr ei corrñ- det maius premiũ eẽntiale. ergo aliqua charitas ẽ maior alia hoc inq̃ supposito. ¶ Quero de mõ augmenti charitatis: ⁊ pmo vtr tota charitas p̃existens corrũpa tur cũ noua inducit: ita q̃ nulla realitas eadẽ numero maneat in charitate maiore ⁊ minore.

Boet. d tri. t. c. 31. q. 35.

¶ Quod sic arguo: qr alias ipa forma augeret subiectiue: qr ipa eadẽ manẽs trãsmutaret de mi- nori ad maius: hoc est falsum: qr forma simplex subiectũ trãsmu- tationis eẽ nõ põt: ſm auctorita te. 6. pncipiorũ. g̃ non põt chari- tas sic augeri. ¶ Cõtra. primo d generatiõe auctũ opz manere. g̃ et in augmẽto quocũq̃ nõ ẽ cor- ruptio preexistentis.

Goff. q̃li. 7. q. 7. hanc op. seq̃ tur. vv burle. ⁊ alij plures t. c. 26 ⁊ alibi

Hic dr q̃ nihil charitatis preexistẽtis manet idẽ numero in charitate aucta: ſz totũ qd p̃fuit corrũpit ⁊ alid in- diuiduũ pfectius illo gñatur.

¶ Ad hoc ponit rõ. qr termini motus sunt incõpossibiles ex. 5. physicorum. igit huius mot⁹ vel mutationis: quo charitas auget termini erunt incõpossibiles. er- go illud qd est terminus ad quez simplr est incõpossibile termino a quo: ergo nõ includit idẽ nume ro. ¶ Cõfirmat ista rõ qr sicut in specieb⁹ ponit magis ⁊ min⁹ pp ordinẽ essentialẽ specierũ: ita vr ponendũ suo modo i indiuiduis eiusdẽ speciei: sed species perfe- ctior q̃ dr maior: est simplicit alia natura ab impfectiore. ita q̃ ni- hil idem numero nature inferio- ris manet in superiore. imo supe rior est perfectior inferiore: quia actualior: vt ptz in formis substã tiarũ separatarũ. vnde deus qui est actualissim⁹ est simplicissim⁹. ergo in indiuiduis eiusdem spe ciei nihil imperfectionis idez nu mero manet in perfectione.

Goff. q̃li. 7. q. 4.

Cõtra istã positionem arguitur. 6. vijs.

¶ Quarũ pma sumit ex p̃suppo sitiõe forme in augmẽto illi⁹ for me: ⁊ ſm istã viã arguo prio sic: lz nõ necesse sit deũ augere chari tatẽ i illo instãti: in quo elicit act⁹ meritori⁹: q̃ meret charitas au- geri: tñ põt tũc augere charitatẽ: ita q̃ augmentũ qd q̃s meret: sil tpe det qñ act⁹ elicit. ¶ Ex hoc arguo. iste act⁹ q̃ meret augmẽtũ charitatis ẽ meritorius. igr p̃sup ponit charitatẽ in isto instanti: i quo elicit: quero quã: nõ istã no uã ptẽ: q̃ acq̃rit: qr ista seq̃t actũ sicut p̃miũ meritum. ergo p̃sup- ponit istã que p̃existebat: ⁊ p ꝯñs nõ corrũpit illa in illo instanti: qr si sic: tũc in illo instãti non posset act⁹ meritori⁹ elici: in quo tñ q̃s meret augmentũ charitatis.

¶ Si aũt proteruiat q̃s q̃ deus nũq̃ auget charitatẽ in istãti: in quo hr actus meritori⁹ respectu augmẽti: ſz semp posteri⁹ dura- tiõe: p eo q̃ non auget pp actum inquãtũ elicit: ſz inquãtũ est i ac ceptatiõe diuina: et hoc mõ ma- net post instãs: in quo elicit: ⁊ tũc post ipz cõfert augmẽtũ. ¶ Licz ista rñno oino sit iprobabilis: p eo q̃ nõ euadit difficultatẽ i alijs prio q̃dẽ qr in virtutib⁹ moralib⁹ ⁊ intellectualib⁹ ꝟtus auget per actũ elicitũ: ⁊ nõ qñ act⁹ ille nõ ẽ: qr qd nõ est nihil causat: ergo qñ

actus ille inest: tūc est rō augēdi habitū. ergo si tūc generet nouū indiuiduū: ⁊ corrūpit indiuiduū qd̄ p̄fuit: sequit q̄ actus augmētatiuꝰ habitꝰ nō elicieť ab habitu: sz a sola potētia: qd̄ vr̄ incōueniēs: qꝛ tūc ſm dicta in p̄cedenti qōne actus augmentatiuꝰ hitus esset imp̄fectior q̄ alius non augmētatiuus hitus elicitus ab hitu. ¶ Et si ēt cōcedat ꝯcl̄onē q̄ actus augmētatiuus habitus acq̄siti elicitur a sola potētia q̄uis hoc videať incōueniēs: nō tn̄ euadet hāc difficultatē spālem. si ponať spēs intelligibilis augeri per actꝰ itelligēdi: qꝛ nō pōt ille actꝰ elici a sola potētia circunscripta
q.6.⁊ 7. spē qꝛ sicut patuit di.3. huiꝰ p̄mi nō sufficit intell'sine spē ad actū intelligēdi eliciendū. ergo nō pōt aliq̄ itellectio augere spēm: q̄ elicit a sola potētia. illa igr̄ intellectio augmētatia spēi p̄supponit spēm: ⁊ nō illd̄ indiuiduū: qd̄ generať ḡ idiuiduū p̄exn̄s nō corrūpit. ¶ Qd̄ si neget intellectionē augere spēm itelligibilē. Ultia istātia ad ꝓpositū ē ista. volūtas p actū suū pōt remittere actuz intelligēdi: qd̄ ꝓbať: qꝛ pōt totalr̄ corrūpere itellectionē ⁊ amouere intellectū ab hoc actu: ⁊ tn̄ volitio illa remissiua itellectiōis p̄supponit necessario intellectiōez nō aliquā nouā q̄ sequať ip̄az volitionē. ptz igr̄ aliquā precedētē ipsam volitionē. ⁊ per cōsequēs intellectio p̄existēs non corrūpit p eā. ¶ Si nullū agēs pōt intēdere formā: quā inuenit in passo pꝛfectiorē illa quā posset ip̄m ex se causare in passo tota rō scd̄a deficit qꝛ tūc nūq̄ actꝰ intēdit hitū nisi ad tm̄ gradū quātū posset ex se iducere ⁊ ita illū posset inducere si erit nouū idiuiduū sz nihil p̄existētis maneret idē sz qꝛ ē verū q̄ actus vltimꝰ eq̄ intēsus cū prio intēdit habitū vltra gradū inductū p primū vel etiā scd̄z. iō p̄ma ꝓpositio vr̄ negāda ¶ Sz tūc ad dubiū. an ita sit in calore q̄ calor remissior adueniēs intēdit intensiorē inuentū in passo: vr̄ q̄ nō sicut hic. Pōt dici q̄ agens vniuocū non intendit intensiorē formā suā inuentā in passo sed magis ecōuerso Agēs equiuocū intendit qꝛ natū ē agere in hoc ⁊ sua forma ē nobilior gradu effectus equiuoci: lz nō posset ex se statū intātū gradū effectus equiuoci ita q̄ lumē intēditur in infinitū si luminaria eiusdē spēi infinita apponanť circa mediū quorū qd̄ libet intēdit lumē in illo medio ¶ Scd̄a via est ex perfectiōe illius forme q̄ inducit p augmētū. Rr
vbi arguo prio sic. In actibꝰ augmētatiuis habitus. actus decimus pōt esse i p̄fectior prio: ⁊ tn̄ p actū decimū auget hitꝰ ad aliquē gradū: ad quē nō potuit prio augeri p p̄mū vel scd̄m actū: qd̄ nō posset eē si totū p̄exn̄s corrūpať: qꝛ p̄fectio primi vel scd̄i actꝰ i se erat maior. ⁊ p [illegible] idiuiduū i cuius gn̄ationē potuit p̄mꝰ actꝰ potuit eē p̄fectius illo idiuiduo in qd̄ potuit decimus actꝰ. ḡ q̄ p̄fectius sit illd̄: qd̄ sequit decimū q̄ primū: nō erit: qꝛ nouū indiuiduū gn̄ať virtute decimi: sz qꝛ p̄exn̄ti gn̄ato p actus p̄cedētes aliqd̄ addit: ⁊ ita manebit preexn̄s. ¶ Si dicať q̄ p̄cedētes actus eliciti a charitate maneant in acceptatiōe diuina: lz nō in se nec in alio ip̄resso a se vel ab eis. ¶ Nō soluit argumētū in acq̄sitiōe ha-

bituū naturaliū ⁊ moraliū.

¶ Preterea. rō nō ſoluit in agē-
tibus nālib⁹. pono ei q̄ alicui ca
lido in nouē gradib⁹ aduenīat al
q̄ō caliduz in gradu minori. illud
pōt aliquo mō intēdere calidū il
lud nouē gradu. ⁊ per ꝯſs illud:
q̄ō eſt in termino actionis: eſt p-
fectius in caliditate q̄ſ ſit ipſum
agens aduenīēs: ⁊ augmentās
hoc eſſet impoſſe: ſi eſſet indui-
duū nouū generatuz p actum il-
liuz calidi iam preſentis. ¶ Pro
baſ maior per pħm. 8. phy. Uiri-
tus extenſa maior eſt in maiori
magnitudie: igſ ſi a pncipio vir
tus in maiori magnitudine ap-
pro⁹imeſ paſſo magis aget: ſz
parū ē quo ad actionē: ſi ſit vna
cōtinua magnitudo maior: vel
multe ſint equales illi vni conti
guate. igſ calidū min⁹: extēſiue
cōtiguatū mag⁹ aget quo cū q̄
calido a pncipio facto ad perfe
ctionē formā inducēdā. ſi igſ a
pncipio magnū calidū p ſe age-
ret: nō induceret formā: quātā in
duceret: ſz ſi aliō paruz erit ſibi
additū igſ reliquū paſſuz i potē
tia ad gradū inducibilē ab illo mi
nori calido. ſi coegiſſet: igſ min⁹
aduenīēs reducet adactū illum.
¶ Rñdeo totū cōcedſ vſq̄ adul
timā cōſequētiā: ſz illa negaſ: q⁹
min⁹ aduenīēs nō iuenit paſſum
in diſpōne ſua q̄ poſſit vincere:
ſz ab illa vincaſ. Ideo ſimpl⁹ pa
tietſ: ⁊ſi q̄d modicū ꝓtra agit hoc
erit remittendo intenſiue ſed: fi-
naliter vinceſ. ¶ Nec pōt cuadi
hoc p ordinem graduū: puta q̄
agēs pōt reducere ad gradū pfe
ctionē illō paſſuz: q̄ō fuit ſub ali-
quo imperfectiori gradu: q̄ō nō po
tuit i pncipio reducere: ſicut agēs
pōt aſſare paſſuz q̄ō pnſuſſit ori-
nicū: ⁊ tñ nō organicū nō pōt re-
ducere ad pfectionē tātā: ⁊ hoc
pp ordinē formaz vel graduū i
forma pp quē ordinē exñs ſub im
pfectiori pōt ſtari duci ad pfecti⁹
nō ſic: ſi nō eēt ſub illo gradu.
¶ Nō valet inquā hec rñſio: q: ſi
calidū. 8. graduū intēdat calidū
decē graduū: ⁊ iſta intenſio fiat p
calo: is. corruptionē pēritis: ⁊ ge
nerationē noui indiuidui. igſ in
illo inſtāti in quo gñaſ caliduz
10. graduū genitū excedit i perfe
ctione ipm generās: q̄ō ē impoſſe
igſ nō ſit ſic augmētatio. ¶ Ter
tia via ſumiſ ⁊ accipiſ in nālib⁹ ⁊
in actiōe ſiū p ſiuum. calidū eñ
agēs in frigidū añq̄ corrūpat to
talē frigidū: remittit ipm. ſi i iſta
remiſſione generaſ indiuiduum.
quero a quo generāte. ſi nō fugia
tur ad agēs vle: que fuga ē hic ir
rōnabilis: nō pōt aſſignari aliq̄ō
particulare gñans huius idiui-
dui: q: caliduz remittēs frigidū ñ
pōt per ſe gñare aliq̄ō indiuiduū
frigidi. igſ nec nouū remiſſum. S

¶ Quarta via ſumitur ex hoc q̄ō
pħs cōcedit eo mō motū accīti
bus: q̄ negat in ſubſtātijs. ⁊ p ꝯſs
magis ⁊ min⁹ i accītib⁹: ſicut re-
runt ad motū: nō ſic i ſubſtātijs ſi
aūt nō eēt augmētū in accītibus
niſi p corruptionē pēritis: ⁊ ge-
nerationē noui: ⁊ tali mō pōt in-
ueniri magis ⁊ minus in ſubſtan
tijs: igſ non ſaluaſ magis motus
hic q̄ ibi. ¶ Quito arguiſ p hoc
q: natura ſub determiato gradu
magis vel minus eſſet ſpecies ad
indiuidua. ⁊ hoc ſpecies inferio⁹
contenta ſub ſpecie naturē. et ita
nulla ſpecies nature intenſibilis
vel remiſſibilis erit indiuidua ſeu
ſpecialiſſima. ꝯtra pria pr obaſ:
q: q̄cq̄d ōr per ſe in q̄d de indiui-

t.c.78 vide.

5. ph̄ t.c. 9. 7.10

duis: ⁊ est ꝑ se vnū est spēs eoꝝ: natura in determinato gradu tali vel tali dicit̄ in q̄d de idiuiduis et est ꝑ se vnū: qꝛ tota natura ſm hūc gradū essentialr̄ est eoꝝ: que hn̄t naturā in tali gradu. ⁊ gradꝰ nihil addit qđ accidat nature. pꝫ ꝯ ꝙ natura in tali gradu ē spēs: ptꝫ etiā ꝙ natura in tali gradu ē minus cōe spē nature in se. igitur erit spēs inferior in ordine nāe.

¶ Sexto ⁊ vltio arguit̄. ꝙ si rō adducta ꝑ positiōe valeret: ꝯcluderet eodē mō de quāto molis sicut de quāto v̄tutis: ⁊ ita qn̄ quātū molis augeret̄: nihil ꝓprie maneret idē. ergo in augmētatione ꝓpprie dicta quātitas molis aucta nō remaneret ſm quātitatem p̄exn̄tē: qđ vr̄ incōueniēs. ¶ Rn̄det̄ ſm istā positionē concedēdo cōclusionē: ꝙ ita est nouū indiuiduū quāti molis: qn̄ aliq̄d ē maius: sicut aliq̄d intēsius ē aliđ indiuiduū qualitatis vel quātitatꝭ virtualis. ¶ Sꝫ ꝯ hoc arguit̄: qꝛ duo videtur seq̄ incōueniētia.

¶ Primo ꝙ si rarefiant spēs vini erit quātitas molis maior q̄ꝫ p̄us qꝛ rarefactionē ꝯcomitat̄ maior quātitas. ꝯ illa quātitas q̄ fuit vini nō manet post rarefactionem. igr̄ nec manet ibi sanguis: qꝛ non tenet̄ cōiter ibi sanguis manere: nisi quādiu manēt accn̄tia: q̄ affecerūt vinū cōuersum. ¶ Aliđ incōueniēs: qꝛ tūc videret̄ ꝙ talis rarefactio n̄ posset eē v̄tute agētis natural̄: vl̄ ꝙ ageret agēs naturale nō p̄supposita mat̄ia aliq̄ vel subiecto. pꝫ. qꝛ ibi nō p̄supponit̄ mā sb̄alis: qꝛ ibi nō ē sb̄a alterabilis: nec ēt p̄supponit̄ ibi quātitas eadē numero manens ꝑ te: ⁊ tn̄ agēs naturale p̄t (vt vr̄) sic rarefacere vel cōdēsare istas spēs igit̄ agens naturale p̄t agere non p̄supponēdo aliq̄d in sua actiōe.

¶ Ad istā incōueniētia rn̄detur. Ad primū ꝙ quādiu manēt accidētia similia illis: q̄ affecerūt vinū: manet sanguis: lꝫ nō maneāt eadē: manēt tn̄ sil̄ia post rarefactionē. ¶ Ad aliđ cōcedit̄ ꝙ virtꝰ naturalis pōt agere nullo manēte cōi sub terminis: nō tn̄ creat: qꝛ hic posterius naturali ordine seq̄tur p̄us ita nō est in creatiōe. Goff. vbi p̄ꝰ

¶ Contra istas rn̄siones arguit̄. qꝛ cū quātitas illa noua numero differat a p̄exn̄te ⁊ nō alio mō differat quātitas aq̄ a quātitate vini nisi numero tm̄ qꝛ nō spē. pꝫ sequit̄ ꝙ ꝑꝑ talē ꝑmanētiā accidētiū spē nō numero non plus manet sanguis snb quātitate ista noua q̄ꝫ maneret sub quātitate aq̄ si ibi eē: p̄cipue cū ista quantitas noua nō magꝭ inclinet̄ ad afficiēdū vinū cuiꝰ quātitas fuit prior q̄ꝫ ad afficiēdū aquam. ¶ Cōtra aliā rn̄sionē vr̄ eē incōueniēs qđ virtꝰ natural̄ actiua nō supponat in actiōe sua subiectū. ¶ Preterea q̄ro qūo vnū istoꝝ sequit̄ ad reliquū aut sine actiōe natural̄ agētis. ⁊ hoc est manifestū icōueniēs qꝛ tūc agēs naturale frustra agere qꝛ sine eo illud ꝯn̄s adesset. ꝯ nō sequit̄ nisi ꝑ actionē natural̄ agētis. sꝫ tale agēs nō pōt ponere effectū in esse sine cā materiali nisi posset creare ꝙ repugnat naturali agenti. ¶ Preterea. ſm hoc posset dici ꝙ agens naturale effectiue inducit aīam intellectiuā qꝛ ip̄a naturali ordie ꝯseq̄tur ad organizationē corpis. ꝯn̄s habet̄ cōiter pro incōueniēti.

Ad qōnē igitur ꝓpt̄ rōnes improbātes istam opinionem et precipue

Tt duas vel tres ꝓmas teneo conclō nem oppositā: q realitas illa positiua q̄ creat in charitate minore manet eadē realr in charitate maiore: ꝙliter aūt hoc fit patebit in solutiōibus sequētiuz qōnum. ¶ Ad argumentū in oppositū dico q̄ nō sequit. manet forma eadem i indiuiduo pfecto z impfecto. ꝙ ipa mutat subiectiue qz nō manet sicut materia sub forma: ſz sicut natura i indiuiduo supra quā qlibet indiuiduū aliq̄d addit. Et rō defect ꝓtie ē qz illud qō ē subiectū vnius indiuidui nature ē etiā subiectū alteriꝰ idiuidui z illud etiā ē possibile z mutabile ab indiuiduo i indiuiduū. ipsa aūt forma sicut vnius indiuidui nō ē subiectū ita nec alterius. z p ꝓns nec mutabilis de vno ad aliud.

Alia qō addita aliqualiter copiosi: or poꝛi.

Suppoſito charitatem

posse augmētari: qz fm Aug. 6. de tri. c. 7. ¶ In his q̄ nō mole magna sunt hoc ē maius ee: qō melius eē querit de mō augmentatiōis. Et prio vtrū i augmētatione charitatis charitas pexistēs corrumpat cū noua inducitur? ¶ Qō sic: qz si nō corrumperet. tūc forma charitat mutaret de minori ad maius: hoc ē falsum: qz forma simpleꝛ subiectū transmutatiōis ee nō pōt. ¶ Contra. prio de ghatiōe opz auctum manere. ꝙ z charitatē pexistentē aucta ꝓ nouū gradū charitatis sequētis oz manere z nō corrūpi.

Boe. de tri. lib. 1. c. §.

t. c. 31. q. 35.

Hoffr. vt supra. et alii.

Hic dicitur ꝙ in oī intēsione cuiuscūq forme de nouo aduenientis gradus forme ꝓcedēs corrūpit in aduētu alterius gradus sequētis: qz termini motus sunt incōpossibiles. gradus iste ꝓexistēs z ille de nouo aduenies ſ illa augmētatiōis mutatiōe forme sunt termini illiꝰ mutatiōis: ꝙ nō sunt simul: igr vna corrūpit in aduētu alteriꝰ. ꝙ ꝛc. ¶ Huic opinioni addo duas cōfirmationes pria sit ista. Eodē mō se hñt magis z minus in eadē spē quo se hñt proportionabilr magis z minus in diuersis spēbus: sed in diuersis spēbus quāto vna spes est pfectioꝛ alia tāto pfectiꝰ continet eaz z mō simplicioꝛi: ita q̄ sēa spes cōtenta ab ea nō facit additionē ad ipsaz: igr cum simplicitas sit pfectio in oibus formis. vt etiā q̄ in eadē spē forma simplicioꝛ sit pfectioꝛ non hñs gradū vel formā pexistentē sibi additā. ¶ Itē consiſti mō se hñt maius z minus i formis accitalibus: qūo se hñt i formis substālibus: si i subā eēt maius z minꝰ. Sz fm oēs ponētes maius z minus i forma substāuali suba pfectioꝛ z i eadez spē est simplicioꝛ alia nō faciēs additionē cū minus pfecta: ſz ꝓtinēs aliā modo simplicioꝛ: vt ponit de aia xpi: q̄ fuit cōpositioꝛ aia petri: sed simplicioꝛ: z tñ pfectioꝛ i eēntia alegr eodē mō de forma accitali.

¶ Cōtra istam opinionē arguit sic. supposito q̄ possibile sit deū augere charitatē i illo instāti: q̄ elicit actus meritoꝛiꝰ. ponat igr in esse q̄ tūc augeat. qro tūc a q̄ charitate elicit actus iste meritoꝛius: qz necessario ab aliq̄ charitate elicit: vt ꝓus ostēsuz ē: nō a charitate infusa de nouo: quia augebat charitatē in illo instāti in q̄ fuit sub actu: qz ē ꝓmiū talis actus: z sequit aliquo ordine actū illū meritoꝛiuz: nec elicit a charitate ꝓexistēte: qz fm te illa

corrūpit: nā in infusiōe posterio
ris charitatis corrūpit ꝑor. igit
in illo instāti in q̄ charitas auge
tur: ē actus meritoriꝰ: ⁊ tñ a nul
la charitate qđ est impossibile.
¶ Dices ꝙ deus nō auget cha
ritatē in illo, instāti: q̄ elicit actū
meritorium: sz actus charitatis
trāsit ⁊ stat ī acceptatiōe diuina
tanq̄z quoddā remunerabile: et
tūc deꝰ acceptādo actū merito
riū dat post augmētationē cha
ritati ꝑexistēti: vt quoddā ꝑmiū
actꝰ. ⁊ nō dat simul in eodez in
stāti ꝑmiū cū merito sicut nō de
dit angelis bonis in ꝑmo instā
ti nature in q̄ meruerūt beatitu
dinē: sz ī alio instāti nature po
steriori. ¶ Cōtra. lz istud posset
dici in ꝓposito de ꝟtutibꝰ infu
sis: nō tñ pōt dici ī augmētatiōe
virtutū naturaliū: moraliū: ⁊ in
tellectualiū ⁊ maxīe moralium.
Naz ꝟtus moralis auget ꝑ actꝰ
morales. sicut generat ex eis. 2.
ethi. actus igit q̄ augmētat ⁊ au
get virtutē moralē nō auget nisi
qñ est: qñ igit auget. q̄ro vtruz ē
ab aliq̄ ꝟtute vel nō. si sic a qua
ꝟtute? nō ꝑcedēte: qꝛ illa corrū
pit: nec a gradu quē nunc facit.
qꝛ ille ē posterior sicut effectus
sua cā. igr̄ qñ auget virtutē nō ē
ab aliq̄ virtute: sz hoc ē impossi
bile: qꝛ tūc nō eēt ꝟtuosus: et tñ
generaret virtutē: qđ est ꝯ phm
2. ethi. ⁊ ꝯ oēm intellectuz: qꝛ ex
silibus actibꝰ siles actꝰ gñant.
¶ Eodē mō posset argui de ha
bitu itellectuali intelligibili: dū
est actus speculādi: augmentat
habitꝰ intellectualis vel specula
tiuus: qꝛ qđ nō est nihil facit: sz
ille actus nō ē ab habitu ꝑcedē
te: qꝛ tūc nō ē talis habitus: sed
corrūpit in illo instāti: in quo est
augmētatus: nec a gradu seq̄n
ti: qꝛ ille sequit. igit nō pōt dici
ꝙ talis aliquo mō augeat: quia
nullus ē terminꝰ aliūde: ꝑ quez
fiat augmētatio. ¶ Itē volūtas
pōt remittere actū intelligendi:
qꝛ pōt oīno ꝑ suū velle actuz eiꝰ
corrūpere auertēdo ipz a ꝯside
ratione oīs obiecti secūdarij: ne
ipm determinate consideret: sz
oēm actū volūtatis naturalr ꝑ
cedit actus intell's. In illo igr̄ in
stāti ī quo volūtas remittit actū
intell's ꝑ actū suum imperatū:
opz intellectū esse ī actu suo nō
in actu intēso ꝑexistente: qꝛ ille
actus nō manet intēsus: qñ volū
tas sic eū remittit ꝑ positū. nec ī
actu remisso: qꝛ ille naturalr seq̄
tur actū volūtatis. igit si actus
remissus non sit aliq̄d realitatis
actus intēsi. sequit ꝙ ī illo instā
ti in quo volūtas est in actu suo
respectu alicuiꝰ obiecti: ꝙ respe
ctu illius obiecti nō sit naturalr
prius intell's in actu: ⁊ tūc volū
tas vult incognitū: qđ est impos
sibile. ¶ Scđo arguit sic. suppo
sito ꝙ actus scđs vel tertiꝰ possit
intēdere habitū: lz nō sit perfe
ctior nec intēsior prio actu. tunc
arguo. si actꝰ posterior intendit
habitū: ⁊ tñ nō ē necessario intē
sior nec ꝑfectior actu quocunq̄z
ꝑcedēte. nō igit generat nouum
indiuiduū charitatis ꝑfectius.
qđ ē ꝯ te. ꝓbatio ꝯñtie: qꝛ actus
generās habitū non pōt ipm ge
nerare nisi sm ꝓportionem sue
virtutis. si igit iste actus q̄ est im
perfectior prio actu generat in
diuiduū charitatis ⁊ ꝑfectiꝰ h.
vel erit in ꝟtute actuū precedē
tiū: ⁊ tūc manēt. ⁊ nō corrūpunt
sicut ponit opi. vel ꝟtute ꝓpria.
⁊ tunc effectus erit ꝑfectior sua

cã totali in virtute: qđ ẽ falsuz.
¶ Tertio sic: calidũ corrũpens frigidũ ꝑius remittit frigidũ: cuz eñ sint duo motꝰ sil' intensio et augmẽtatio i calore: ⁊ remissio i frigiditate motus. s. intẽsiõis caloris ⁊ remissiõis frigiditatꝫ. igr̃ ꝟm hãc opi. generat̃ nouũ indiuiduũ frigidi. Quero tũc terminũ a q̃ istiꝰ motꝰ ad frigiditatẽ: nõ põt dici ꝙ frigiditas maior ꝑcedẽs. qꝛ illa frigiditas corrũpit̃ nec sequẽs gradꝰ frigiditatis remissior: qꝛ tũc effectꝰ excederet suã cãm i entitate ⁊ ꝑfectiõe: qđ nõ ẽ intelligibile ꝟm Aug. super Geñ. ⁊. 83. q. q. 2. ¶ Item oẽ qđ mouet̃: dum mouet̃ ꝑtim ẽ i termino a q̃ ⁊ ꝑtim i termio ad quẽ
t.c. 7. 6. physi. si igit̃ calidũ agat in fri
⁊. 87. gidũ in toto motu frigidum hz aliq̃d de termino ad quẽ. s. de calido. si igit̃ in toto motu non remittat̃ frigidũ añq̃ corrũpat̃: sequit̃ ꝙ ꝯriũ in summo ⁊ non remissuz sit cũ aliq̃ gradu sui ꝯrij: ⁊ cũ nõ habeãt iste forme latitudinẽ: sequit̃ ꝙ ꝯria i summo possum eẽ simul. remittat̃ aũt frigidum. igit̃ ꝟm hãc opinionẽ gñatur aliud suppositũ frigiditatꝫ: sz illud nõ gñatur ex frigido ꝑcedẽte: qꝛ illud corruptũ ẽ. igit̃ generat̃ ex calido: ⁊ ita calidũ gñaret frigidũ: qđ est impossibile.
¶ Itez q̃rto sic. si semp corrũpit̃ forma ꝑcedẽs: sequit̃ ꝙ nõ possit esse motus ꝟm gradus forme q̃litatis: qꝛ statiz qñ receditur a termino a quo generat̃ alia forma. igit̃ tm̃ erit motus in q̃litate ꝟm gradus mobilis: sz hoc esset falsum: qꝛ tũc esset motus continuus: cuius tñ partes nõ copularent̃ ad aliquẽ terminũ cõem. qꝛ mutatio copulãs: q̃ro in quo est: aut est in aliq̃ diuisibili: aut in aliquo indiuisibili: non in ꝑte diuisibili: qꝛ nulla ꝑs tota simul alterat̃: sz pars ante partem ꝟm istã opinionẽ: igit̃ esset ista mutatio in indiuisibili. ⁊ ita punctꝰ fieret calidus. ¶ Itez sequitur etiã ꝙ oẽ calefactibile: duz calefit: infinitis caloribꝰ calefiat: qꝛ si fiat motus ꝑcise ꝟz gradꝰ mobilis successiue cuz infinite ꝑtes sint in mobili: vt in calefactibili saltẽ i potẽtia: ⁊ nulla pars mobilis in eodẽ gradu caloris calefieret cum alia sz alio calore ⁊ in alio gradu: sequit̃ ꝙ totũ fiet calidũ infinitis gradibꝰ caloris: qđ ẽ impossibile. ¶ Preterea ratio eoꝝ nõ valet: qꝛ tũc cõcluderet vl'iter de oi augmẽto: ⁊ ita i augmẽto corporali terminꝰ ꝑcedẽs ⁊ gradus augmentãs eẽnt incõpossibiles: qđ est destruere augmentũ. ¶ Rñdetur ꝟm istã viaz cõcedẽdo cõclusionẽ: ꝙ ita ẽ nouum indiuiduũ quãti molis: qñ aliq̃d fit maius. sicut qñ aliquid fit intẽsius ꝟm virtutẽ fit nouuz indiuiduũ intẽsionis. ¶ Sed ꝯ hoc vident̃ sequi duo incõueniẽtia. ¶ Primũ ꝙ si rarefiant spẽs vini in sacr̃o altaris erit quantitas eius maior ꝟm molẽ q̃ꝫ priꝰ: qꝛ talẽ rarefactionẽ concomitat̃ maior quãtitas: quãtitas aũt q̃ fuit vini. post rarefactionẽ non manet ibi: sz corrumpit̃ ꝟm istaz opinionẽ. igit̃ nõ manet ibi sanguis post rarefactionẽ spẽi vini qꝛ nõ tenet̃ cõiter ꝙ sanguis ibi manet nisi q̃diu manẽt accidentia ⁊ spẽs accidentiũ q̃ affecerũt vinum cõuersum in sanguinem. de hoc in. 4. di. 10. ⁊ 12. q. 5 ⁊. 6.
¶ Aliud incõueniens sequit̃: qꝛ tunc videret̃ ꝙ talis rarefactio nõ posset eẽ ꝟtute a gẽtis natu-

rales: vel q agẽs naturale ageret de nihilo. nulla materia vel subſtãtia ꝓſupponit: qꝫ vt ipoſitibile. ꝓtia p3: qz ibi nõ ꝓſuppoñt in tali rarefactione materia ſubſtãtialis: qz ſuba nõ ẽ ibi alterabilis: nec ꝓſupponit etiã ꝑte eadẽ quãtitas nũero manẽs añ rarefactionẽ: & tñ agẽs naturale põt iſtas ſpẽs ſic rarefacere et cõdẽſare: & ita agẽs naturale ꝑt agere nihil ꝓſupponẽdo ſue actioi. ¶ Rñdetur ad iſta inconuenięntia. ꝓ Ad primũ dr q ꝯdiu manẽt accidẽtia ſitia illis q̃ affecerunt vinũ: manet ſanguis. licz aũt nõ maneãt eadẽ: manent tñ ſimilia poſt rarefactionẽ. ꝓ Ad aliud cõcedit q virtus naturalis põt agere nullo manente cõſtõ terminis: nõ tñ creare qz hoc poſterio naturali ordine ſequit prius. igitur nõ eſt in creatione. ¶ Cõtra iſtas rñſiones arguit: q cũ quantitas alia noua nũero differat a ꝑtẽte: & non alio mõ differat quãtitas aque a quantitate vini: niſi nũero tñ qz nõ ſpẽ p3. ſequit q pp talẽ pmanentiã accidentiũ corũdẽ ſpẽ nõ nũero nõ plus maneat ſanguis ſub ꝯtitate illa noua ꝯ maneret ſub quãtitate aque ſi ibi poſſe eẽt: cũ iſta quãtitas noua nõ magis inclineẽ ad afficiendũ vinũ: cuius quãtitas fuit prior ꝯ ad afficiẽdum aquã. ¶ Cõtra ſecundã rñſionẽ: qro quo vnũ iſtoꝝ ſequit ad alterũ: aut ſine actiõe agẽtis & hoc ẽ manifeſtũ inconueniens: q tũc agẽs naturale fruſtra ageret: qz ſine eo illud ꝓſis eſſet. igr nõ ſequit: niſi p actionẽ agentis naturalis: ſz talẽ agẽs nõ põt ponere effectũ i cẽ ſine cã mãli. igit q dictã ꝓſtõez ineẽ nõ ꝓhibeꝫ creatio: vel actio talis: ꝙlis repugnat agẽti nãli. ¶ Preterea ſm hoc poſſet dici q agẽs nale effectiue inducit aiam intellectiuã: qz ipſa naturali ordine ꝓſequitur ad organizationẽ corporis: ꝓñs ,hr cõitcr pro incõuenienti. ¶ Cõcedo. g cõcluſionẽ iſtarũ rõnũ: & q illa realitas poſitiua q̃ eſt in charitate minore: manet eadẽ in charitate realr maiore: nec corũpit niſi quãtũ ad eſſe: qõ habuit prius ꝑ ſez manet i alto vt ps in toto. Ereplũ de mã p ſe vel forma p ſe: q non corũpunt vt ſunt i toto: ſz manẽt pfectiõ i toto ꝯ qñ habuerũt cẽ p ſe. hoc p3 i quãtitate molis qñ augmẽtat. ¶ Ad rõnẽ illi⁹ opiniõis dico q termini motꝰ p ſe cuiuſmodi ſunt ꝓnatio forma ſunt incõpoſes: ſz forma remiſſa: ipa augmẽtata nõ ſunt p ſe huiſ termini motꝰ: qz forma remiſſa nõ ẽ ꝓuatio: ſz potẽtia q̃dã: nõ tñ opz q forma q̃ p accidẽs cõcomitat terminũ a quo p ſe corũpat. ꝓ Ad primã cõfirmationẽ dico q ẽ oppoſitus: qz ordo ſpecierũ eſt ſm eſſentias & q̃ditates: & iõ vna nõ continet eſſentiã & quiditatẽ alterius: ſz ordo ſm gradus eiuſdem forme eſt ſm ꝓtes materiales q̃ poſſunt eſſe ſimul & forma quãto eſt ſub talibus pluribus gradibus forme: tãto eſt intenſior & pfectior. oppoſito igit mõ eſt hic & ibi. ꝓ Ad aliã confirmationẽ dico q eſt ad oppoſitũ: qz philoſophus eo modo quo cõcedit maius & minꝰ in accidentibꝰ negat in ſubſtãtijs maius & minus. hic aũt. ſ. in ſubſtãtia nõ negat ſm ꝓtes molis: imo ſic cõcedit ibi. igr iſto modo negat maius et minus in accidentibus. ſ. ſm

Eadez concluſioque prius.

Oppoſitũ tñ ſenſit Auer. de electis. 3. celicõ. 67.

partes motus. negat aūt i ſbſtā=
tijs maius ⁊ minus ſz grad⁹ fo⁹
me igſ iſto mō cōcedit in accñti
bus. vñ q⁹ ponit formaz ſubſtā
tialē in ſe indiuiſibilē. iō nulluz
gradū forme ponit cū alio: op=
poſito mō in accñtib⁹: q⁹ forma
accidētalis eſt diuiſibilis ſz gra
dus. iō quilibet gradus ꝑpatiz
aliū ⁊ pticē eo. ¶ Ad rōnē ꝓin
cipalē: dico q⁹ fo⁹ ma nō eſt ſub
iectū mutationis: ſz ſc hz reſpcū
diuerſoꝝ gradū ei⁹: ſicut ſpe
cies adduo idiuidua: q̄ de nouo
hñt eſſe ſpeciei: q⁹ cū multipli=
cātur indiuidua de nouo ſpēz
modo eſſe incipit in vno indiui
duo: ⁊ modo i alio. vñ nō ē mo
tus forme ſm iſtos gradus q⁹ ñ
ſunt accidētia ſupaddita natu
re forme: ſed ſuntmodi intrinſe
ci dicentes certū gradū quātita
tis virtualis illius forme ⁊c.

¶ Cōtra Goffre. ſūt due rōnes
ſupra ad min⁹ vna q⁹ in altera
tiōe nulla ſit mutatio cōtinua:
q⁹ eius vt ſubiecti: alia q⁹ mob ſz
le ſimul erit calidū multis calo
ribus: q⁹ i motu ps remotior a
mouēte n ō ē tā intēſa in forma
cū ꝓpinqua: ſz qō ponit ibi ſu=
ꝑa. hic ſub vacat. nō ē certū q⁹
ibi ſupponit q⁹. ſ. remiſſus adue
nēs intendat intēſius ⁊ quātū
cūq; ſm gradū: ſed magis econ
uerſo: ⁊ tūc paſſium eſt ſ̄ſū: qua
tenꝰ impfectū: ⁊ ide o potēs vin
cere perfectius: ſed vincitur: iō
non agit: vel ſiquid reagit: ma=
gis remittet intēſius: vt aſſumi=
let: ſic nō videt iſtāti a niſi de lu
minib⁹ ⁊ ſpēbus: forte ibi min⁹
virtuoſuz: ꝓio agēte. intēdit ei⁹
effectū: ztñ nō poſſet ſm ſe: niſi
in remiſſius forma cū inuenit in
paſſo. q̄ cauſa ibi: ſi calidū nō ſic
agit? ¶ Argumētū quintū op=
ſoluerc̄. in ſumma q̄dā cōcludit
tūc maioꝝ eſt falſa. rōne illius p
tis in q̄d q⁹ q̄d abſtrahit ab oī
conditione idiuiſibili: ertiā a ma
gis: ſicut ab hac cecitate. 8. me=
ta. vt⁹ numeri magis eſt cōditio
induiſibilis non ſignata. ſicut t.c.10.
hec: ſed vaga q⁹ pōt ee idē gra=
dus lz nō idē hoc. ſz nō ecōuer=
ſo. nō em̄ ꝑt ee hoc idiuiduū ni=
ſi ſit huiꝰ grad⁹. ¶ Cōtra igſ gra
dus ꝓ⁹ intelligit determinare
naturā ēſ hic: ꝙ ſe i illo ꝑot ali
quod accidēs: ⁊ cōis dria ſibi.

¶ Rñdeo cōis ē ſed nō vlis: q⁹
indiuiſibilis. ¶ Cōtra ſalt ēpſo
nale p ſe eſt mediū inter ſpeciē
ſpāliſſimā ⁊ indiuiduū. ¶ Silr
q̄dā ſpēs ponunt diſtingu penes
gradus forme: vt alialia penes
grad⁹ ſenſitie: ⁊ āgeli penes gra
dus itellectie. ¶ Rñdeo ſpēs di
cit q̄d vt ſpēs ſpēi ſ̄ gradu q̄d.
quātū ꝥtute. quātū nō ēſ̄ſia di.
8. huiꝰ. ¶ Ad argumētū Goff.
Rñdeo per ſe termin⁹ a quo eſt
primo indiuidui. ¶ Sed q̄s eſt q.3.a
terminus poſitiuus a quo neceſ 4.
ſario req̄ſitus. ¶ Rñdeo grad⁹
impfectus. ¶ Cōtra manet i ter
mino ad quē. ¶ Rñdeo nō ma
net actu diſtincto: ſicut fuit ter
min⁹ a quo: ſz manet in potētia
intellꝰ. ſicut pars. ¶ Cōtra illō
ſub omni re abſoluta manet idē
reſpect⁹ non ē rō termini a q̄ vt
ad quē. Sadē vt difficultas de
aqua diuiſa ⁊ vnita: quis termi
nus ſit a quo ⁊ ad quē. Si em̄ ter=
min⁹ a quo diuiſionis eſt tota
aq̄: ⁊ hec pars ſeparata: ⁊ illa ē
termin⁹ ad quē vterq⁹ termin⁹
ꝑfuit idē numero ſm qōcūq; ab
ſolutū: eſt hic alia vis: q⁹ ſz hoc
aque diuiſe connumerātur. igit ē

manet

Vid ſu
pra.
8a

manet eadem vnitate numerali vtriusq; semp cōnumerant̄: sz in toto manet eadē vnitas numeralis vtriusq;: alioq̄n neutrū maneret eodē mō nūero: ⁊ ita non erit cōtinuatio p̄existentiū: sz simplr̄ gn̄atio ⁊ corruptio tertij ex ip̄is. ¶ Qui diceret ptes in toto absoluto hr̄e esse absolutū totiꝰ: respectu cuius ꝓpriū esse ipsarū ē materiale. 5. meta. c. de cā materiali: vt ptes totiꝰ. posset dicere q̄ gradus prior manet i toto sz aliqd̄ esse absolutū qd̄ nō p̄fuit. Silr̄ de aqua vnita alij aque: sz semp querit̄ q̄s est terminꝰ a quo incōpossibilis s̄m aliqd̄ absolutum? illud nō assignat̄. ¶ Ideo breuiter rn̄deo: q̄ terminꝰ a q̄ p se est incōpossibilis. non aūt ad quē: ille est priuatio. Sed terminus positiuus a quo nō est incōpossibilis termini ad quē: nisi vt coniungit̄ p se termino: nisi diuidēdo incōpossibilitatē: q̄ hoc n̄ est hoc. i. q̄ hoc ⁊ hoc non simul perficiūt idē: vt actus in actu distincto: sic q̄dem duplr̄ est prior gradꝰ incōpossibilis termino ad quē. q̄ nunq̄ est ille: etiaz qn̄ est in illo: nūq̄, est actus distinctus illius: cuius est terminꝰ ad quez actus distinctꝰ. Sz istoꝝ duorū modoꝝ diuidēdo etiā prius: nō sufficit ad terminos motus: q̄ albedo nō ē dulcedo. Secūdus nō pōt ponere oppositū termini a quo: ꝓpter aliqd̄ absolutuz in ipso: q̄ esse actuz distinctū nihil dicit sup illū gradū absolutū: vt manet: nisi p̄cisionez eius qd̄ est esse in alio: vt pars in toto: ⁊ ita ponere sic terminū: ē ponere formalr̄ sub relatiōe rel'onis: itaq; teneo illud. ¶ Ad alid̄ de aq̄s. Rn̄deo. sicut ps in toto ē q̄dam ⁊ in actu terminātē gn̄ationē: q̄ diuisio nō est gn̄atio. nō tn̄ est in actu distincto: q̄ est actus? cū p̄cisione pcitatis ita corrn̄det sibi vnitas s̄m primā rōnem actus: ⁊ illa manet in diuisiōe etiā i vnione. s̄m autē rōnem actꝰ distincti corrn̄det vnitas q̄ est ꝓprie p̄ncipiuz numeri. ¶ Ad formaz p̄ma ꝯn̄a tenet loquēdo de vnitate secūdo mō: q̄ numerus est distinctoꝝ: quecūq; ptes ꝯtinue sunt vnū numero: loquēdo stricte de numero alteriꝰ minor est falsa de vnitate numerali. scd̄o mō vera est p̄ria. nec tn̄ sequit̄ idez hr̄e duas vnitates numerales: sz idē s̄m esse absolutū hz vnicā ꝓprietatem: dū manet: s̄m aūt esse precisum correspōdet sic: vnitas cōnumerata: ⁊ sicut accidit sibi eē p̄cisuz: ita accidit sic suā vnitatē esse cōnumeralē: qn̄ em̄ suū esse ē p̄cisuz: sua ꝓpria vnitas ē cōnumeralis: qn̄ vero nō: sz est i alio p̄cise vt aliq̄d eius: tūc sua s̄m se vnitas ꝓpria nō ē ꝯnumeralis: sed aliq̄d vnitatis cōnumeralis. Ita q̄ illud qd̄ d̄r vnitatē eē ꝓprie ꝯnumeralē: req̄rit ipsam eē p̄cisaz: q̄ nūerus est distinctoruz.

t.c.2.

Un

Quinto Supposito q̄ charitas prior nō corrumpat̄: qn̄ augmentatur charitas. q̄ro pp aliā op. de augmēto charitatis. ¶ Utrum illud positiuū charitatis p̄existētis qd̄ manet in augmēto sit tota essentia charitatis intense? ita q̄ si poneret̄ charitas intensa sine subiecto nullā realitatē hr̄et positiuā in se essentialr̄ aliā ab illa: q̄ p̄fuit in charitate remissa. ¶ Et q̄ hoc mō realitas charitatis p̄existētis sit tota eēntia ⁊ realitas charitatis aucte. ꝓbat̄. ¶ Primo: q̄. 8. t.c.10.

meta. forme sunt sicut nūeri quo ad hoc: ꝙ sicut numerꝰ quilibet additꝰ numero numerꝝ variat: ita quilibet gradus in forma additꝰ variat spēm. ꝗ in essentia huiꝰ forme non pōt addi aliq̄d manente eadē specie. Supponit̄ aūt ꝙ intensa est eiusdē spēi cum remissa. ꝗ non additur ibi aliquis gradus vltra realitatem ipsius forme.

t.c.23. ¶ Preterea. 10. meta. c. pen. dicit phs. ꝙ dr̄ie formales mutāt spēz dr̄ia graduuz in essentia forme si esset: esset dr̄ia formalis. ergo ꝛc.

C. de differētia. ¶ Preterea Porphyrius dicit ꝙ differētia formalis nō recipit magis nec minus: esse inquit vniuscuiusq̄ vnū: ꝛ idē est. neq̄ intensionē recipiēs neq̄ remissionem. ¶ Preterea auctor. 6. p̄ncipioꝝ. forma ē simplici ꝛ inuariabili ꝯsistens essentia. ¶ Preterea si realitas aliq̄ aduenit p̄existēti. ꝗ charitas aucta nō erit i spē: qꝛ icludet aliq̄d accidētale nature specifice vel si ipsa sit in spē ꝑ se nihil includit nisi ꝑtinēs ad naturā spēi: ꝛ ita charitas minor q̄ non includit illum gradū: nō erit in specie. ¶ Contra. si charitas maior non plus realitatis hr̄et q̄ꝫ charitas minor. tūc charitas cuiuslibz bti esset equalis i natura charitatis charitati xp̄i. ꝛ cū ꝟm Aug. 6. de tri. c. 7. In rebus incorporeis idē sit maius esse qd̄ melius esse: charitas cuiuslibet beati eēt eque bona ꝛ meritoria cum charitate aīe xp̄i. ꝛ ita foret q̄libet eque eēntialiter beatus cū christo: qꝛ premiū essentiale correspōdet quātitati charitatis: quod est impossibile.

Tho. i 2. q. 52 art. 1. ꝛ 2. **Opinio** innitens argumētis factꝫ: ad primā partē vr̄ dicere ꝙ p̄scindēdo formā a subiecto nō ē magꝫ ꝛ minꝰ in forma ꝟm se ꝑ realitatem additā: ꝛ qꝛ ꝟz auctoritates sctōruz: opz ibi saluare aliq̄ mō magꝫ ꝛ minꝰ: opz ibi ponere magꝫ ꝛ minus ꝟz ieē ipsiꝰ accn̄tis ipsi subiecto: qd̄ q̄dē ineē ē sibi eē: ꝛ ita maioritas accn̄tis q̄ꝫtū ad ineē attribuit̄: vl̄ maiori dispōni sb̄iecti: vl̄ maiori amotōi oppoi idisponētꝫ.

Contra istā opi. arguo prio sic. ꝯtria in summo sunt icōpossibilia i eodē: in gradibꝰ ꝟo remissis nō: hoc nō ē nisi aliq̄d ē in ꝯtrio intēso: qd̄ nō ē in remisso. si em̄ tota realitas ē in remisso: q̄ ē i intēso: nō est repugnātia intēsi ad intēsuz: sicut nec remissi ad remissuz: ꝟz illa icōpossibilitas nō ē hitudo ad subiectū nec ex hitudine aliq̄ ad subiectū ꝑor em̄ ē icōpossibilitas formarū in se q̄ꝫ sit formarū i subiecto recipiēte: qꝛ em̄ sunt icōpoles i se: iō nō pn̄t recipi i eodē: n̄ ecōuerso: ꝗ istud qd̄ ē rō icōpossibilitatis in formis intēsis oppositis: ē aliq̄d positiuū in eis ꝟm se: nō tm̄ in ordine ad subiectū. ¶ Preterea idē non pōt bis ꝓduci. ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō potest aliq̄ realitas habita ꝑ aliquā mutationē acq̄ri. ꝗ ista realitas q̄ acquirit̄ per motū vel mutatiōez intensionis: nō est eadē positiue cuz ista q̄ prefuit. qꝛ tūc illud qd̄ preexistit realiter acquireretur. ¶ Itē suppono ꝙ impossibile ē esse motū vel mutationē realez sine termīo reali. Ex hoc arguo sic. in augmētatione charitatis: charitas minor ē terminus a q̄: ꝛ charitas maior ē terminus ad quē ꝛ ista est ꝓductio realis. igr̄ necessario ē ad aliquē terminuz realē ꝟm scd̄m suppositū nō ad realitatē q̄ p̄cessit p̄cise: qꝛ idē n̄ p̄t bis ꝓduci. Realitas p̄cedēs

fuit termin⁹ alteri⁹ ꝓductiōis igr̄ ad aliā realitatē. Preterea si forma ē idiuisibilis dat subiecto eē idiuisibile ⁊ indiuisibilr. nō ei subiectū ē tale ꝑm formā: nisi qr forma ē tal'. ḡ si forma ē tal; ꝙ i ip̄a ꝑm se ñ ē aliq̄ maioritas ꝑfectōis nec subiectū ꝑz eā dicet mag; tale ¶ Preterea. ꝯ illos modos q̄b⁹ ponit mag; ⁊ min⁹ i forma p:io ꝯ illū modū d̄ dispōne ad mai⁹ ⁊ min⁹: si em̄ est eadē dispō. i. ꝑm rōnē vni⁹ dispōnis ad magis ⁊ min⁹: ⁊ ista ē forma. seq̄t. ꝙ i aliq̄ forma ē magis ⁊ min⁹. Si añt ad aliquā formā ē dispō nō ꝑm rōnē vni⁹ dispōnis ad magis ⁊ min⁹ sicut volūt aliq̄ dicere ꝙ i aere hūiditas ē dispō ad minorē caliditatē: ⁊ siccitas i igne ē dispō ad maiorē caliditatē. ¶ Prio ꝯ illū modū d̄ dispōne sb̄iecti: ꝑꝑquā d̄r forma suscipe magis ⁊ minus. Illa dispō aut ē aliq̄ forma aut nō si sit forma ⁊ ꝑz illā d̄r sb̄iectū mag; et min⁹ dispositū. igr̄ sequit ꝓpositū ꝙ in aliq̄ forma ē magis ⁊ minus. Si nō sit forma ꝑm quā sb̄iectū d̄r tale ꝑz alia forma. igit subiectū d̄r magis tale ꝑm illaz formā ꝑꝑ aliquā disponē p̄cedētē ⁊ tūc q̄rēdū ē de illa dispōne: aut ē aliq̄ forma aut nō: ⁊ sic ē ꝓcessus i infinitū in dispōnib⁹ vl' oz dare magis ⁊ min⁹ in aliq̄ forma ¶ Preterea. prius opz hr̄e dispōnem. añq̄ moueat ad terminum motus quia nihil mouet ad aliq̄d nisi disponatur ad susceptionē eius. Cū ergo in oi motu i termino ei⁹ aliq̄d acquirat: qd̄ non ꝑfuit in p̄ncipio mot⁹: sequit ꝙ aliq̄d alid̄ acquirit i termio: q̄ illud solū rōne dispōnis. ¶ Dicit ꝙ magis ⁊ min⁹ est in diuersis subiectis ꝑꝑ diuersas dispōnes nō eiusdē rōnis ꝑz cōtrarias sicut ignis d̄r magis calid⁹ q̄ aer qr in aere humiditas est dispō ad minorē caliditatē aeris: ⁊ siccitas in igne ē dispō ad maiorē caliditatē. ⁊ iō nō est ista maioritas in aliqua vna dispōne.

Egid. ⁊ Hē. vbi ista quottatur Iferi⁹.

¶ Contra hoc arguo vna spēs ꝑm se totam vr̄ hr̄e in susceptiuo rationē vnius dispositionis: sicut subiectum susceptum spēi est vni⁹ rōnis ⁊ vnius dispōnis. vñ oia indiuidua vni⁹ accidētis hñt dispositionē vnius rōnis sicut ⁊ formā eiusdē rōnis. ḡ circū scripto om̄i alio qd̄ nō est dispositio ꝓpria: p̄t esse magis ⁊ min⁹ in idiuiduis eiusdē spēi ⁊ ita itēsio ⁊ remissio ꝑm formā illi⁹ spēi absq̄ hoc: ꝙ p̄cedāt tales dispōnes ꝯrie ⁊ opposite i subiectis ⁊ tūc q̄rit vt pri⁹ q̄re ē aliq̄d nūc magis dispositū q̄ pri⁹ vt pri⁹ argutuz est. ¶ Preterea si p̄cedāt tales dispōnes ad magis ⁊ min⁹. tūc ñ erit mot⁹ vnus ab intenso ad remissum nec ecōtra: nihil em̄ mouet ad remissuz: nisi q̄ten⁹ hz dispōnē istā ꝯuenientez receptioni ei⁹. itensum aūt nō hz dispōnem istā cōuenientē remisso. ergo opz ad hoc ꝙ possit moueri ad remissuz ꝙ moueat ad dispōnē ꝯueniētē gradui remisso. ¶ Et ita ēt hoc oz ad hoc vt ex remissio fiat intēsum ꝙ prius fiat motus a dispōne: q̄ est a remissio ad dispōem q̄ est ad intēsuz ⁊ ita nūq̄ vin⁹ motus imediate erit ab intēso ad remissum: qr nō hñt idē susceptiuū immediatum dispositū. ¶ Alia via que dicit de indispositōe siue de amotiōe ꝯtrarij indisponētis: vr̄ iprobari ꝑ hoc ꝙ in angelis in statu inocetie nō erat aliq̄ idispositio maior vel minor ad charita-

Egidi⁹ q̄li. ⁊. q 14. ⁊ q̄. 6. q. 9. Henri. q̄li. 14. q. 3.

egidi⁹ q.3. q. 9.

tē. ergo oēs recepissent charitatē equalē: qō nō tenetur. ¶ Itē angeli boni nō habuerūt in medio aliquā dispositionē: z tñ nō habuerūt equalē charitatē. vñ non sequit qlibet angel⁹ in eadē specie equalr disponit ad gratiā. ergo quilibet equalem hz gratiam. ¶ Tertia ⁊via q tenetur a qbusdā de radicatiōe formē i subiecto vt ip: obari: qr illa radicatio aut ē aliq forma absoluta: z habeāt ppositū: qr in tali ē magis⁊ minus: aut nō. si ñ hz tñ respect⁹: vt tūc q nō posset hre magis⁊minus: nisi p magis⁊minus in fundamēto: sicut absoluta nō conuenūt in respectu: nisi p fūdamētū. Tūc ēt nō ppriā formā itēsio: qr aliqn forma multr radicata in subiecto potest esse in se itēsior: sicut ruborē q ē ⁊ verecundia est intēsior: ruborē: qui est qualitas passibilis in alio

a.l. primā.

Ad istā qōnē cōcedo pcipue ppter rones ⁊tra ill⁊ opiōnē adductas q realitas positiua q pōt esse in charitate minore nō est tota realitas positiua: q est in charitate maiore: imo si essent charitas maior z minor separate a subiecto: maior hret in se realitatē positiuā minoris: z alia additā si p ipotē tolleret ois habitudo ad sbz sicut q̄titas molis. si poneret separata ⁊a sbō: ēt si p ipotē nō hret inclinationē ad sbm: vna tñ esset maior: alia ⁊ista hret in se totā realitatē positiuam minoris aliquid additum.

Er

¶ Ad argumēta in oppositum. ¶ Ad pmū de nūcrisdico q̄ peccdit ex defectu itell⁹ phi cōparat qdē ibi qditates ad numerosmq̄ tū sunt diffumbiles: eo mō qplato loquebat de qditatib⁹ ponēdo q ditates separatas. substātie qdez hoc mō accepte. i. qditates ordinatas cō parant numeris sm quatuor ꝓprietates. quarū vna est ista. q qō libet additū variat speciē. z itelligo sic: q devna specie faciat aliā: vel de nō specie faciat spēz: quelibet em dña addita diffinitionī vt indicat qditatē spēz aliā a pcēdte cōstituit aut si pexistens. fuerit rō gñis determinat ad rōnē spēi q nō hębat añ additionēz dcte. Excplū de intellectiua alia addita sensitiue. dico q̄ additū qditati accepte hz rōnē qditatis alterat spēz altero dictorū modorū hz qō additur qditati nōvt qditas est nō mutat gradū aūt idiuidualis qcūq; si cut differētia individualis: ⁊tra hēs ad cē hoc: siue vnitas vel pluralitas idiuidualis: ⁊ dicuiter que cunq; additio idiuidualis addita nature specifice nō addit subiectū ad rōnē qditatiuā. ita q hz istā rōnē determinet eā: ꝓpter hoc non mutat spēz qditatis cui addit. nihil em pōt nec⁹ aliquā spēm pcēdi stētē mutare in aliā spēm nec⁹ de nō spē in aliquā spēm: nisi ipm additū sit rō spēi. z tale nō est aliqua cōditio idiuidualis. ¶ Ad formā tūc auctoritatis dico q̄ si adderet aliqd qō esset pars qditatiua: qditatī pcēdtī: mutaret spēm sicut si addat aliqd qō est pōnūeri numero pcēdtī mutat spēs numeri. si aūt addat aliqd qō nō est nata tūc esse pars numeri. puta aliquod accīs. puta si itelligeret vna vnitas ternarij intēsio: fieri q̄ prius fuit in se nō mutareī spēs. ita in posito qcūq; dcta idiuidualis vel gradus additus quidratū non est nata esse pars quditatis.

¶ Per idē pz ad ꝓphriū q̄ similī mō loquit de dcta incrtū est p se ꝑs diffinitiōis. z hoc mō ꝓsistit

in idiuisibili. hoc ē accipiēdo illā idifferētiā fm quā abstrahit ab i diuiduis: ꝙ idifferētia totalis est gradꝰ cius vt differētia specifica sic nō recipit magis nec minus qz ꝙcunqꝫ magis nec minus pñt competere indiuiduis hoc modo z sunt ola intra istam indifferēttā differētie specifice non addunt differentie fm hanc indifferentiam.

¶ Ad aliō de. 10. met. ꝑ rñderi p idēvocādo differētiā formale differentiā qditatuā. Pōt ēt dici ad formā q nō ois dñia formaꝫ ē formalis loquēdo ꝓprie de formali ꝓut vez dñia formalis est dñia fm formas: sicut nō ois dñia holum est dñia in humanitate. cuiꝰ rō assignat realiter z logice. Realiter sic pñt hoies hēre huminitatez z differre ꝙz nō ꝓ humanitatē: z ita in humanitate nō differūt. ita pñt pure forme differre ex tñi nō ꝓ formalitatē differūt. z ita nec̄ forma liter: qz idē ēdifferre formalr ꝓprie loquēdo qō differre i forma vt ꝓ formā. Logice sic: qz sicut termꝰ dñe intelligēdus p negationē inclu'am in dñia respectu illiꝰ negatiōis ꝑt accipi ꝓfuse distributiue: ita ēt illō qō denotat eē rō formalis dñe: quale ē illō qō ꝓstruit cū differre: vt in ꝙvel fm qō denotat q possz ꝓfundi a negatiōe. nō autem ad negationem inferioris sequitur negatio superioris: sed est destructio antecedentis.

¶ Ad aliō de. 6. ꝓncipus dico q sicut ꝓbat simplicitatē formę. ita cōcedēda est sibi ꝓclusio: ꝓbatau tē simplicitatez oppositā ēntitati molis: qz ipa addita nō facit maius fm molē. forma eñ posita in subiecto nō est aliqd maꝰ ēntꝑ pus fuit ꝓcedat igr simplicitas forme opposita ēntitati molisꝫ hoc nihil cōtra itētionem ꝙ pertinet ad ēntitatē perfectionis z virtutis.

¶ Ad rōnē aliā dico q hoc qō ōt aliqd accidere nature spēi: pōt intelligi duobꝰ modis. ꝑ Uno mō sic q sit extra rōnem quiditatiuā spēi: qūo ōt dñia accidere generi: sic accipit accidēs in tallacia accidētis p extraneo qō est extra rōnē alterius. ꝑ Alio mō ō: accidēs qō nō facit p se vnū cū eo cui accidit. sicut albedo in corpe ꝓmo mō dico q sicut albedo itēsa aliqdiꝫ qō accidit nāe spēi: ita etiā hz albedo remissa: imo oē indiuiduuz aliqd hz qō accidit nature spēi: alias nō ꝓtraheret natura spēi. sco mō dico q albedo intēsa nō hz aliqdqō accidit nature spēi qz iste gradꝰ ō intelligit addi fz se nature facit vnū p se cū natura: sicut cūcqꝫ dñia idiuidual' addita nature facit vnū p se cum natura. Qñ igit dicis si intēsuz icludit aliqd: qō accidit nature speciei. igit remissuz qō nō icludit istud nō ē in spē. ꝙsequētia nō valet loquendo de accidere ꝓlo mō sumpto: qūo et non alio antecedēs est verum.

Sexto pp tertiā opinionez nēcirca augmētū charitatis q̄ro vtrū charitas augeat p extractionē ptis nouę de potētia ad actū. q sic. ¶ Primo vbicūqꝫ est mutatio ibi est extractio alicuiꝰ de potētia ad actum augmētatio charitatis est mutatio. ergo in ea augmētatiōe opponere extractiōez illiꝰ potētiaad actū fz nō ē critꝰ ō potētia ad actū nisi actꝰ educat de potētia. ergo charitas sic educit fz nō extrahit totaꝫ potētia ad actū. fm ꝑtē. ¶ Itē charitas itēdit: sicut ꝓcedit iste. ꝙ mutat. igr vt ꝓpos nouā extrahit de potētia ꝓ-

pz. 3. et 5. phy. ex diffinitiōe motus

existẽtis ad actũ. Ȝ hapria pz qm tẽdi icludit mutari. ¶ Ite si charitas augeat. g̃ est ibi g̃natio alicuiꝰ totiꝰ ꝓpositi qz oẽs mutatiõ nẽ ꝓcomitat g̃natio aliq̃: sed oĩs g̃natio ẽ ꝓpositi. 7. me. 2. 81. g̃ in te. c. 22 qõ cõpositũ nõ ꝓpositũ ex aia et 27. et charitate: qz tũc charitas ñ creꝛ 32. reꝛ creatio ei nõ reqrit aliq̃ subiectũ g̃nat isg̃ ꝓpositũ ex pte pcedẽtis et sequẽti. 2 p ons illa extrahit de potẽtia ad actũ. ¶ Cõtra si charitas augeꝛ p extractionez eiꝰ de potẽtia ad actũ aut isg̃ p extractionẽ de potẽtia subiecti. s. aie vel volũtatis aut charitatis peristẽtis nõ ꝓtio mõ qz tũc esset forma naturalr educta2 ita forma naturalis qõ est falsuz2 õ fidẽ. scõo mõ nõ qz forma charitatis peristẽs2 sequẽs eiusdẽ sunt rõnis. g̃ vna nõ est ꝓncipiũ materiale respcũ alteriꝰ de quo educatur. ¶ Confirmat qz forma simpler fm Boctiũ subiectũ esse nõ pot. ¶ Hic dicitur ma gister tertia ꝓmũ q̃ possibilitas ad augmẽtationẽ in forma infusa nõ est accipiẽda ex pte subiectiv el materie 2 cũ nõ sic educta õ potẽtia materie sz ẽ accipiẽda ex pte forme ipꝰ i se q̃ i sua eẽntia pteshz nã vt est sub minori ẽtitate ẽ in potẽtiavt educat ad actũ ẽtitatismaioris. Scõo dicit q hec augmẽtatio nõ ẽ p aliqd eiusdẽ nature oppositũ qz augmẽtatio in formis nõ ẽ p ptiũ appositionẽ i substãtiavl essentia ipaz: sz ivirtute p quã augmẽtatũ efficaciꝰ pt in suã opationẽ ppriã qõ nõ facceret si simile' apponereꝰ sibi qz tepidũ additũ tepido iequali gradu ñ facit magis calidũ. Tertio ꝛcludit q fit augmẽtatio p extractionẽ taliũ ptiũ ẋtualiũm in subst̃tia habitꝰ in actũ quaz q̃libet educta de potẽtia ptis pcedẽtis ponit augmẽtũ 2 nõ solum ponit augmẽtũ in substantia habitꝰ sz ẽt in ẋtute: qz substãtia et virtꝰ i forma idẽ sunt sicut pcedẽtis q ẽ in potẽtia nõ rõne sui subiecti sz rõne sue nature ad actũ vel grãdũ extractum. ¶ Cõtra istã opi. vr q̃ ꝓtradicat sibi. nã iũgẽdo ꝓmũ cũ tertio. et ecõuerso. sequit oppositũ scõi. qz si fiat augmẽtatio in charitate p extractionẽ ptiũ ẋtualiũ tũc aut p istã extractionẽ hr aliqua entitas realis nouavel nõ. si nõ g̃ ista extractio nõ erit aliq̃ actio. 2 per ons augmẽtabitur charitas sine actiõe diuina: si aũt ẽ aliq̃ realitas ad quã termina t ista extractio q̃ nõ ẽ pcise realitas ꝓz qz pcedit latitudinẽ in essentia forme nec ꝓz realitas cozrũpit fz sic opinãtẽ igr teriat ad aliq̃ realitatẽ a ꝓz aliã 2 cũ faciatvnũ p se cuz priori alr ñ cẽt augmẽtatio: sed q hoc sit p appositionẽ vnꝰ realitat ad aliã igr ponere augmẽtationẽ charitat fieri p eẽctionẽ ponere eã fieri p appositiõez. Ite sic opinãs dicit tũ sic differt a ponẽte augmẽtationẽ fieri p appositionẽ dicit minꝰ rõnabr q̃ dicit ipe: qz ab eodẽ g̃nat habitꝰ 2 augmẽtat ex. 2. eth. g̃nat aũt hitꝰ huius charitat fz adeo igr 2 augmẽtat ab ꝓ. hoc aũt nõ ẽ fm eẽ i subiecto solũ sicut ꝓbatuz est ꝛtra scõam opi. i pcedẽti qõne nec qz ꝓz graduscozrũpit. sicut ꝓbatũ est cõtra ꝑmã opi. ergo ẽ qz de augẽdo addit aliã realitatẽ pcedẽti. g̃ nõ fit p extractionem illius gradꝰ a subiecto sz p additionẽ

noui grad⁹ ad gradū p̄existētē. magis ei ꝓprie dr̄ augmētatio ꝑ appositōem q̄ꝫ ꝑ extractiōez. ¶ Rn̄dēt isti ꝙ h̄ extractio ē v̄tual' ⁊ nō ꝑt; accidētal'. ¶ Cōtra necessario ē ibi aliq̄ actio real' ⁊ passio q̄ t̄minat' ad aliq̄d ⁊ nō ad aliq̄d p̄existēs qꝛ tūc idē accipet his eē. ḡ ad aliq̄ꝫ realitatē nouā ⁊ sic appositio ⁊ ꝯpositio cū sint eiusdē rōnis. ḡ nulla dr̄ia ē nisi ꝙ prima opinio dicit aliquid apponi: ⁊ ista dicit aliq̄d extrahi. ¶ Dico ergo ꝙ non est ibi extractio nec istum modum concipio qꝛ talis ꝓductio non eēt ꝓductio: sed dico ꝙ est ibi noua
33 realitas addita p̄exn̄ti: sicut partes vel gradus nō quiditatiui sꝫ indiuiduales etern̄tie.

¶ Ad primaꝫ rationē dicēdum ꝙ nō seq̄tur subiectū exit de potētia ad actū. ḡ forma educit d̄ potētia ad actū: qꝛ siue adducatur natural'r de potētia ad actū siue supnatural'r ifundat' semp̄ sub̄m ei⁹ exit vniformit' de potētia ad actū et nō forma ip̄a: ⁊ iō in illa ꝯn̄a est fallacia ꝯn̄tis. qꝛ nō oīs mutatio subiecti est per opationē naturalē educētē formā de potētia materie vl' subiecti sꝫ subiectū vniformit' mutat' a p̄uatōe forme ad formā. vnde cūq̄ꝫ sit ista forma vel natural'r educta vel ꝑ infusionē immissa. ¶ Ad scd̄ꝫ dico. ꝙ n̄ sequit' charitas intēdit' ḡ charitas mutat' sicut nō seq̄tur quātitas molis auget'. igr̄ mutat' vel mouet'. nā solū subiectū mutat' nō forma: nisi metaphorice ⁊ iproprie. vn̄ forma q̄ ꝓprie d̄r augeri ⁊ itendi nō ꝓprie mutat': nisi ꝑ accn̄s inquātū ei⁹ subiectū mutat': sicut sb̄a quāta mutat' ⁊ nō quātitas lꝫ quātitas sit sꝫ quā sb̄a q̄ꝫta mutat' ⁊ auget': sumēdo auger' metaphorice. nā hn̄s formā mutat' sꝫ eā: lꝫ ip̄a n̄ mutet'. tenēdo tn̄ ꝙ ad itēdi seq̄t' mutari ꝓp̄e: dico ꝙ forma n̄ itēdit' nec auget': qꝛ n̄ mutatur: sꝫ ꝙ hn̄s eā d̄r itēdi ⁊ mutari sꝫ eā: ⁊ isto mō charitatē itēdi n̄ē aliḋ q̄ꝫ sb̄iectū ei⁹ (vt aiaꝫ) sꝫ eā i tēdi: ⁊ iō sꝫ se ꝓprie n̄ ꝯcedit' isto mō ꝙ charitas itēdit' sꝫ sb̄iectum ei⁹ sꝫ eā. vn̄ dic' au. ⁊ hr̄ i lr̄a. Charitas n̄ crescit: sꝫ hō hn̄s eā crescit sꝫ eā. nomē tn̄ mutatōis attribuitur diuersimode diuersis. nā alicui attribuit': vt termio prio. vt cū d̄r ꝙ ꝯpositū gn̄at' ⁊ mutat' alicui vt sb̄iecto vt cū d̄r mā gn̄at' ita in ꝓposito augmētatō d̄r aliqn̄ de sb̄iecto augmētatiōis: qn̄q̄ꝫ d̄ forma vt ꝓrio ⁊ formali termio augmētatiōis istoꝝ modoꝝ. scd̄o mō d̄r forma itēdi ⁊ mutari prio mō sb̄iectū ei⁹. ¶ Ad tertiū ꝯcedo ꝙ ꝯpositū ꝓrio gn̄at'. vt aia chara i augmētatiōe charitat;: qd̄ ꝯpositū icludit sb̄iectū ⁊ terminū: ⁊ qn̄ d̄r ꝙ tūc n̄ eēt creatio dico ꝙ i eodē istāti tp̄is i q̄ charitas vl' gr̄a creat' ifundit' aie: sꝫ i alio ⁊ alio istāti nature: qꝛ prius nā gr̄a vel charitas creat' q̄ꝫ aie ifundat': lꝫ totū sit in eodē istāti tp̄is. vn̄ duplex est ibi mutatio vna a nō eē charitatis vl' gr̄e ad eē gr̄e: ⁊ h̄ ē v̄e mutatio q̄ ē creatio ⁊ n̄ ē mutatio ꝓprie dicta: qꝛ nihil p̄supponit nec nām: nec sb̄iectū ei⁹ susceptiuū. Alia ē mutatio a sb̄iecto n̄ charo ad eē chaꝝ: ⁊ sic mutat' aia a n̄ eē charo ad eē chaꝝ: ⁊ ista mutatō n̄ ē simpl'r creatō: qꝛ p̄suppōit susceptiuū ⁊ iō hec mutatio sꝫ q̄d p̄t dici gn̄atio: ⁊ totū ꝯpositū sꝫ q̄d gn̄at' tale ⁊ nō simpl'r qꝛ substātia que est terminus generatiōis prefuit vel

primo physi. te. c. 82

p̄supponit̄ in infusione gr̄e gn̄at̄ s̄m esse gratū ⁊ accidentale.

Preterea ⁊c.

Distin. XVIII.

Dist. notabilis addita q̄ n̄ est in alijs.

Circa istā di. 18. quero vnū. verū donuz dicat ꝓprietatē personalē. s. s. ¶ Qd̄ nō vr̄: qr s̄m Aug. 15. de trini. c. 19. Spūsctūs intm̄ donū dei est in quātū dat̄ eis q̄b⁹ dat̄ sed nō qr dat̄ eis quib⁹ dat̄ hz suā ꝓprietatē ꝑsonalē: qr sic dat̄ ex tpe: ḡ ex sua ꝓprietate ꝑsonali non hz ꝙ sit donū: qr s̄m eundē ibidem vbi supra apd̄ se inq̄t aūt de⁹ ē: ⁊ si nemini det̄: qr deus erat p̄ri ⁊ filio coeterno⁹ anteq̄ cuiq̄ daret̄: hoc sit quātū ad illā qōnem qua magister querit. vtrū. s. s. eadem rōne dicat̄ donum ⁊ datuz. ¶ Itē scd̄ o sic. si. s. s. ex sua proprietate ꝑsonali dicat̄ donū: cū ꝑ. s. s. debet̄ dona: ꝑ donū darent̄ dona: sed hoc vr̄ impole: qr donū includit rōnē donabilis. igit̄ si includeret rōnē donantis includeret relationes oppositas. s. dātis ⁊ dati. hoc sit quātū ad primā qōnem magistri: an ꝑ. s. s. donū donant̄ dona. ¶ Tertio sic. si. s. s. ex ꝓprietate sua sit donū. ḡ ex ꝓprietate sua est donabile: qr oē donum est donabile q̄ro cui sit donabilis? nō p̄ri et filio certū est. igr̄ creature: sz hoc est falsum. s. ꝙ dicatur donū ab eterno ex sua ꝓprietate ꝑsonali: qr donabilis creature: quia tūc eadem ratione filijs diceret̄ donum: quia ab eterno processit a patre vt donabilis creature. vn̄ ca. 42 d̄r in Esa. filius datus est nobis ⁊c. hoc quantum ad tertiam qōnē magistri vtrum. s. s. sit donabilis patri ⁊ filio vel tantum nobis? ¶ Itē quarto sic. ꝓprietas ꝑsone ꝓcedētis dicit ꝓcessionē qua accepit essentiā. ergo si donū sit ꝓprietas ꝑsonalis. s. s. donū dicet ꝓcessionem ei⁹ qua. s. s. procedit ⁊ accepit eēntiam: sed donū non dicit nisi donationem que nō ꝯpetit. s. s. ab eterno cuz nō prius daret̄ q̄ esset cui daret̄. ergo processus eius non esset ab eterno: quod falsum est.

¶ Itē quinto sic. quo aliqua ꝑsona accipit eēntiam: eo habet eēntiā sz. s. s. ꝓcessione accipit eēntiā. ergo processione hz eēntiā. ergo eodē addito vtrobiq̄: quo hz eēntiā eo est eēntia: sz ꝓcessione habet essentiam. ergo processione est essentia. qr si hz essentiam est essentia. sic igr̄ sequitur ꝙ. s. s. dono sit eēntia qd̄ falsum est: qr. s. s. non est eo donuz: quo deus: nec filius eo filius: q̄ deus: eo aūt quo est deus est eēntia. ergo non eo eēntia quo procedit: nec eo donū quo de⁹. hoc est qd̄ dicit Aug. 7. de tri. c. 1. de magnis. ¶ Itē sexto sic. donum hz relationē ad illud cui datur igit̄ si. s. s. hz ex ꝓcessiōe ꝙ sit donum creature. ꝑ ꝯn̄s hr̄et qd̄ sit spūs creature. hoc falsuz est: qr eadā rōne filius eēt filius creature: cū sit nobis datus. ⁊ hec rō innuit̄ in. 4. q. magistri an fili⁹ possit dici noster: cū sit nobis dat⁹ sicut. s. s. dicitur noster.

¶ Itē septimo sic. inter dantē ⁊ datū est relatio: sed. s. s. dat donū ergo si ex ꝓprietate sua personali sit donum: igit̄ spūs referretur ad se s̄m relōnē donantis ⁊ donati: siue dātis ⁊ dati: sed nulla

relatio realis vel personalis est eiusdem ad se. ergo ꝛc. Hoc sit quantum ad quintam qõnem magistri. an. s. s. referatur ad se ipz. ¶ Contra. Aug. 4. de trini. c. 20. Sicut em̃ inquit natũ esse est filiuz a patre esse: ita mitti ẽ filio cognosci ꝙ ab illo sit: ꝛ sicut. s. s. donũ dei eẽ est a patre ꝓcedere: ita mitti est cognosci ꝙ ab illo ꝓcedit. ꝛ sequit̃. nec possum⁹ dicere ꝙ spũs ꝛ a filio non ꝓcedat. ḡ. s. s. eo est donũ quo a pr̃e filioq̃ ꝓcedit: ꝛ ꝑ ꝯñs donũ est ꝓprietas ꝑsonalis. s. s. ¶ Itẽ Aug. 5. de tri. c. 2. sz tñ inq̃t ille. s. s. q̃ nõ trinitas: sz in trinitate intelligit̃ in eo ꝙ ꝓprie d̃r. s. s. relatiue d̃r cũ ad patrẽ ꝛ filiũ refert̃ qꝛ ꝛ. s. s. ꝛ pr̃is ꝛ filij spũs ẽ: sed ipsa relatio nõ appet i hoc noie appet aũt cũ d̃r donũ dei. donũ em̃ est pr̃is ꝛ filij qꝛ ꝛ a pr̃e ꝛ filio ꝓcedit. hec ille. ḡ donũ est ꝓprietas personalis eius. s. m quã a patre filioq̃ procedit

B. Hic d̃r ꝙ donũ põt accipi triplr̃ siue equiuoce sicut hr̃e possum⁹ ab Aug. in auc̃tatib⁹ p̃dictis. ¶ Uno mõ aptitudinalr̃. ¶ Scd̃o mõ habitualr̃. ¶ Tertio mõ actualr̃. tertio mõ loquit̃ Aug. in prima auctoritate allegata d̃ dono. scd̃o modo loquit̃ Aug. 5. de tri. c. 15. vbi inq̃t. vtruz ergo erat supple donũ añq̃ daret̃ sz nõdũ erat donũ aut eo ipso datur⁹ erat eũ de⁹ iã donũ erat añq̃ daret̃ ꝛc. pax post respõdit dicẽs sz qꝛ sic ꝓcedebat vt esset donabile iã donũ erat ꝛ añq̃ esset cui daret̃. ¶ Prio. s. aptitudinalr̃ donũ d̃r vt aptũ natũ est dari vt ei nõ repugnat dari: ꝛ si in futuro nõ daret̃ sic̃ loq̃t̃ Augu. i auc̃atib⁹ ad oppositũ. ꝛ isto mõ donũ hz rõnẽ ꝓprietatꝫ ꝑsonal̃. vel ẽ donũ ex ꝓcessiõe sua. s. iquãtũ donabil̃. ¶ Sz hoc ñ ꝯcedo lz distictionẽ approbem⁹ ꝛ ꝙ sit falsuz arguit̃ qꝛ ꝓprietas ꝑsonal̃ ẽ ad itra ꝛ ñ ad extra. sz donabilitas illa nõ ẽ ad itra: sz ad extra vt ad creaturã: qꝛ ñ ad pr̃ez nec ad filiũ. ḡ ꝛc. ꝓbo ma. qꝛ ꝑsona q̃libz diuina hũit ꝑfectũ eẽ diuinũ ꝛ ꝑsonale aũq̃ fuit aliq̃ creatura: qꝛ ex se ẽ necesse eẽ. Creatura v̄o in nullo eẽ nec itra nec ex̃ ẽ necesse eẽ: neq̃ i eẽ ex̃ntie nec i eẽ eẽntie. s. diminuto siue intellecto. rõ hui⁹ ẽ qꝛ necessitas ẽ ꝯditio ex̃ntis: ꝛ tale eẽ abstrahit ab ex̃ntia ẽt hoc eẽt magis incõueniẽs q̃ si esset necesse eẽ i eẽ reali: sz qd̃ ẽ ex se necesse eẽ ꝑius ẽ q̃ illd̃ qd̃ ẽ possibile vl̃ nõ necesse eẽ. ḡ i illo ꝑori est ꝑsona tertia siue ei⁹ ꝓcessio: ꝛ nõ respect⁹ eiusdẽ ad creaturã: qꝛ nõ ẽ itelligere aliquã relõnẽ esse ad creaturã: nisi creatura eẽt vel itelligat̃ eẽ: qꝛ relatio requirit terminũ sil̃ cũ ipsa eẽ. ¶ Secũdo ꝓbat̃ ma. sic qꝛ relatio rõnis non ꝑ se icludit̃ i ꝑsona diuina q̃ ẽ ens reale: ꝛ si icluderet relationẽ rõnis eẽt ens rõnis: ꝛ sicũ hoc plura realia icluderet qꝛ ꝯstitutũ seq̃t̃ debiliorẽ ꝑtẽ: sz relatio dei ad creaturã siue actualis siue habitualis siue aptitudinal̃ ẽ ens rõnis. ergo ꝛc. ¶ Itez a principale sic. vna ꝑsona si cõstituit̃ formalr̃ duabus relõnib⁹ distictꝫ: sz. s. s. ꝑ spirationẽ passiuã q̃ dicit respectũ ad spirantes ꝯstituit̃ i eẽ ꝑsonali: sed si relõ aptitudinalis eẽt necessaria ad hoc ipa eẽt alia relõ ab illa. probo tñ qꝛ sũt ad diuersos termios tũ qꝛ vna est real̃: alia rõnis.

D

De his vide. 6. q. 4.

Respõdeo ꝓ ꝓlo ad rem in se.

ꝓ Scdo ad itẽtionẽ Aug. Quã tũ ad rẽ dico ꝙ nulla ꝓsona ꝑsti tuiẽ i eẽ ꝓsonali ꝓ aliquẽ respectũ ad creaturã: nec aliq̃ ꝓprietas ꝓsonal dicit respectũ ad creaturã: imo ꝙcd̃ ẽ itr insecũ in diuinis siue absolutũ siue respectiuũ i ꝙcũq̃ eẽ reali siue itelligibili abstrahiẽ ab oi respectũ ad creaturã ꝛ ẽ ꝑus ꝙcũq̃ eẽ creature: ita ꝙ si ꝑ ipossẽ vel icõpossẽ nihil aliũ a deo ꝓsset eẽ in aliq̃ eẽ: nihilominꝰ eẽt i deo ꝙcd̃ sibi ꝓuenit ad itra sm ꝙcũq̃ eẽ eẽntiale vl ꝓsonale: ꝙ ꝓ is itelligiẽ tota trinitas i eẽ ꝓsonali ꝼz ꝙcũq̃ eẽ ẽ creatura itelligiẽ ꝼz aliq̃ eẽ: ꝙ ꝙcũq̃ze attribuiẽ creature siue reale siue diminutum illud ẽ a tota trinitate ꝛ iõ creatura ꝼz ꝙcũq̃ eẽ ci⁹ necio ẽ posterior oi esse ad itra ꝛ iõ nihil itrinsecũ in diuis icludit necessario respect ũ ad creaturã: q̃ ẽ posterior. ẽ cũ respect⁹ ꝺ. ſ.ſ. ꝺr donus sit ad creaturã: ꝙ ñ eẽt donũ nisi creature cui dare: ꝙ non ꝑsi nec filio sic daꝛ: seq̃ꝫ ꝙ donũ nõ sit ꝓprietas cõstituitiua .ſ.ſ. ꝼz tm̃ spiratio passiua: q̃ accipit eẽ a patre ꝛ filio: q̃ ꝓprie signat ꝫ noie ſ.ſ. i sensu ꝓpositiõis ꝙcd̃ dicat Aug. ſ. de tri. c. xi. ꝙ. ſ. eius relomag; appet i hoc noie donũ ꝫ i hoc noie. ſ.ſ. ꝑ Dico ꝙ qõ marie appet illis tertie ꝓsone ꝓpetas ꝓstituitiua hoc noie. ſ.ſ. nõ itelligẽdo ꝙ spũs tm̃ nãm itellectualẽ vel spũalẽ qz sic hoc nomẽ spũs est cõe trib⁹ ꝓsonis: ꝼz accipiẽdo ſ.ſ. ꝙ spirato volũtate vnica et sctã ꝑris ꝛ filij: qz talis volũtas ẽ ꝓs omn infinitũ infinite diligibile sibi ꝑns est ꝓncipiuꝫ suffi

De hoc di ꝓma scõt q. i.

cies ꝓducẽdi amorẽ ins̃untũ ꝙ ꝑris ꝙ se, stantẽ: ꝙ spũs ꝺr. ¶ Th̃ pp auctoritatẽ Aug. ẽ sciẽdũ ꝙ donũ multipliciter põt accipi. Uno mõ ꝑt donũ dici qõcũq̃ liberaliter ꝓductum: ꝛ sic dari nihil aliõ ẽ: nisi liberaliter ꝓducere: et dari liberaliter ꝓduci. ꝛ isto mõ põt ꝓcedi. ſ.ſ. ab eterno datũ eẽ ꝙ donũ: ꝙ ab eterno spirat: ꝛ sic donũ nõ dicit nisi ꝓpuetatẽ ꝓsonalẽ: ꝙ ab eterno. ſ.ſ. ẽ spirato. vñ sic dare ꝛ dari nihil aliũ ẽ ꝙ spirare ꝛ spirari: ꝛ sic ñ loquũr scti de dono. nã ꝓcedũt spm̃ eẽ donũ ab eterno: ſz̃ ñ dari ab eterno. ꝙ ipm̃ dari ab eterno ꝛ dicit creaturã cui daꝛ fore ab eterno. ñ. n. ꝑt aliq̃d dari nisi sit illũ cui daꝛ. Alio mõ ꝑt itelligi ꝙ donũ ab eterno: ꝙ ꝑ ꝓpeditꝫ amorẽ, filio ꝛ ille repẽdit amorẽ cũdẽ. qũ o loq̃r Ri. z. ꝺ tri. ꝺ amorẽ: ꝛ sic ñ itẽdit ꝫ Aug. lo q̃ de dono: ꝙ sic donũ qꝺ idẽ est ꝙ amor ẽ mere eẽntiale ꝼm vnã op. vel mere ꝓsonale ꝼz aliã op. Et iõ dico ꝙ donũ ꝙ se aliq̃d vnũ ꝓcipaliꝫ signat ꝛ aliꝺ ex ꝺñti cõnotat: ꝛ sic ẽ vniuocũ. signat. n. ꝙ se respectm̃ rõis ad creaturã. ꝛ tũc signat aliq̃ꝺ eẽntiale: ꝛ ñ ꝙ se vl ꝓncipaliꝫ signat ꝓpetatẽ natiõale alicui⁹ ꝓsone ꝓnotat tm̃ notiõale vt su ꝑis ꝺ dari dictũ ẽ. vl si dicaꝛ ꝙ signa vtrũq̃ ꝙ se: tũc erit equocũ ñ signat ꝙ se vnũ. Supponẽdo tm̃ ꝙ signat aliq̃d ꝙ se dico ꝙ ꝓ ꝛ ꝙ se signat respectus ꝺnobilitatẽ ad creaturã vl ꝺõaꝛ vel ꝺonãdi: ꝙ donũ ꝑt ꝛripiꝛ accipi respcũ creature: vt dixit ꝑ ꝛ op. ꝛ i hoc bñ: ꝼz tm̃ ꝓnotat ꝓpetatẽ ẽtie ꝓsone ꝓcedẽtis a ꝓre ꝛ filio: ꝙ amor ẽ ver⁹ ex vi ꝓcessionis sue: ꝛ sic ꝺe libere donũ. Inẽ

ꝼ

vbi ꝺ.

em̄ oia dona dāt; p̄mū donū, qd̄ dat ⁊ q̄sq̄s dare p̄t ē amor eius quē prio dat amato q̄ ē rō cuius cūq; alteri⁹ dōi nihil ei hz rōnē dōi nisi inquātū cadit sub actu amoris: nō ei cultell⁹ vl̄ rosa neq; aliqd̄ exteri⁹ hz rōnē dōi vl̄ meretur nomē dōi: nisi qr cōicatū amicabil̄r, actu amatorio volūtatis: iō oia dona dn̄r talia rōe amoris dātis ⁊ si nō recipiētis. spūs āt scūs ex vi ꝓcessiōis sue ē p̄us amor ⁊ ifinit⁹ ⁊ ꝓcedēs ꝑ actū amoris a p̄re ⁊ filio eū liberal̄r ꝓducētib⁹: ⁊ ita donū si sit eēntiale ꝑ se signās respectū ad creaturā ꝯnotabit tn̄ necio ꝓp̄etatē. s. s. q̄ ē p̄m⁹ amor eēntie ꝓcedēs a p̄re ⁊ filio ꝑ actū amoris. ⁊ sic itelligēde sūt auctes Aug. supi⁹ ad ptē oppositā allegate. ꝙ donuz dicat, ꝓp̄etatē ꝑsonalē. s. s. ꝑ ꝯnotationē: ⁊ n̄ s̄m suā p̄ncipalē significationē. hoc ꝑ exēplū declatur. hoc nomē dator n̄ signat primo respectū v̄tutis spiratie p̄ris ⁊ filij: sz prio signat respectū rōnis ip̄i⁹ ad creaturā ꝯnotādo ꝓcessionē passiuā vl̄ ꝓp̄etatē ꝑsonalē. s. s. ꝑ respectū tn̄ ad v̄tutez spiratiuā ꝑ quā ꝓducit̄ p̄m⁹ amor spirat⁹ ifinit⁹. eodē mō donū n̄ prio mō signat ꝓprietatē ꝑsonalē. s. s. ¶ Ad p̄mā rōne pricipalē pzrn̄sio ꝑ ea q̄ dcā sūt: qr donū n̄ p̄mo signat ꝓprietatē ꝑsonalē. s. s. nā itātuz ē donū inq̄tū dat̄ eis q̄b⁹ dat̄: ⁊ ita ꝑ se sig̃t respectū ad creaturā: ꝯnotat tn̄ ꝓp̄etatē. s. s. ¶ Ad scd̄z ꝯcedo ꝙ ꝑ donū dōa dent̄: qr ꝑ amorē q̄ ē p̄mū donū dant̄ dona oia: sic dcm̄ ē. ¶ Ad ꝓbationē dico ꝙ nō est oppositio i relatis: nisi accipiāt̄ respcū eiusdē: nō. n. opponūt̄ in eodē p̄rnitas ⁊ filiatio: ita ꝙ idē respcū diuersoꝝ sit p̄r et fili⁹: qr p̄t eē fili⁹ p̄ris sui: ⁊ tn̄ p̄r filij quē gn̄at. nō tn̄ p̄t eē fili⁹ p̄ris sui: et ip̄ius p̄r: qr tūc idē ꝓduceret se: qd̄ ē incōueniēs. prio d̄ tri. c. 1. s. s. āt ē donū inq̄tū cōnotat ei⁹ ꝓcessionē ꝑsonalē: ⁊ ē simul cū p̄re ⁊ filio dator vl̄ donator cuiuslibz doni. qd̄ dat̄ creature: nec ē hoc incōueniēs ꝙ sit duas ⁊ donū vl̄ datū respcū diuersorū. ¶ Ad tertiū dicēdum ꝙ donabile d̄r vno mō qd̄ ē aptū natuz donari: alio mō dicit idē. qd̄ ē pol̄e dari: nec sunt ista eadē: qr aliqd̄ ē pol̄e eē tale. qd̄ tn̄ nō est aptū natū esse tale. lapidē em̄ est pol̄e ferri sursum: ⁊ tn̄ nō est aptū natuz esse sursuz: nec hz ad hoc aptitudinē corp⁹ ēt neutrū: qd̄ nec de se est natū ferri sursuz nec deorsuz: vt corp⁹ circulare pol̄e est deferri deorsuz ⁊ sursuz. s̄z aūt p̄mū modū ꝑsona. s. s. hz ex ꝓcessiōe sua ⁊ a ꝓp̄etate ꝑsonali aptitudinē: qr s. s. ꝓcedit vt amor donabilis nō sic fili⁹: sz vt v̄bū declaratiuum eēntie patris. ⁊ iō nō ꝓcedit fili⁹ ꝓp̄etate ꝑsonali: vt hn̄s aptitudinē: vt det̄ ꝓcedit tn̄ penes scd̄z modū: vt pol̄is dari a p̄re ⁊ a fili ⁊ a spū. s. ⁊ ita nō sūt idē vt pz i exēplo p̄allegato. ¶ Ad q̄rtuz ꝯcedēdū ē ꝙ. s. s. p̄stat eēntiā sine vllo tp̄is initio de p̄re filioq; processio sicut dicit Aug. 15. de tri. ⁊ ꝙ ista ꝓcessio icludat̄ i hoc nomine donū n̄ vt p̄ncipale significatū: sz vt ꝯnotatū. ¶ Ad q̄ntū dicēdū ꝙ illa ē falsa q̄ spūsscūs hz eēntiā: eo est de⁹ qr ꝓcessiōe hz eēntiā nō tn̄ ea ē deus. nā nō eo p̄r quo deus: neq; eo. s. s. q̄ de⁹ sicut patuit superius ꝑ Aug. filius ēt natiuitate hz eēntiā: n̄ tn̄ nascibilitate est deus. sed deita-

te: ⁊ cū ꝓbat̄ ꝑsonā hr̄e essentiā est ipsam eē deū. ꝗ eodē addito vtrobiq; quo ꝑsona hz essentiā: eo ē deus. nego ꝯñam: sz ē fallacia figure dictiōis penes primū modū: nā ablatiuꝰ qñ construit̄ cū v̄bo adiectiuo cōstruit̄ cū eo vel in rōne p̄ncipij actiui vel in rōne actiōis ⁊ fieri. vt lignū hz eē calidum calore vel igne: ibi iste ablatiuꝰ calore significat: ꝙ calor habitꝰ i ligno sit p̄ncipiū calefactiōis in ligno. Cū v̄o dr lignū hz eē calidū calefactiōe ꝯstruit̄ ablatiuꝰ in rōne factiōis ⁊ fieri: sz qñ ablatiuꝰ cōstruit̄ cum v̄bo substātiuo cōstruit̄ cū eo i rōne p̄ncipij formalis essendi. vt cū dr lignū est caliduz calore: ⁊ ita in ꝓposito. s. s. hz essentiā ꝓcessiōe cōstruit̄ ablatiuꝰ cū v̄bo in rōne actiōis: q̄si in esse ⁊ fieri. sz cū dr: ꝓcessiōe ē essentia. ⁊ deus significat ibi ꝙ processio sit formalis rō: qua est deus qđ nō est ⁊ sic est ibi fallacia figure dictiōis ex sil̄i terminatiōe. ¶ Ad sextū dicēdū ꝙ. s. s. dr donū creature ⁊ spūs nr̄ s̄m illū respectū quē cōnotat ex sua ꝓcessione: qr sicut donū primo significat respcm̄ ad creaturaz cōnotādo tñ eternā ꝓcessionem: ita ecōuerso. s. s. prio significat ꝓcessionē eternā vel ꝑsonā illā cōstitutā: ꝯnotādo respectū aptitudinalē ad creaturā. filius aūt ex ꝓcessiōe sua nō significat respectū ad creaturā: nec illū cōnotat: qr natural̄r ⁊ nō ꝑ moduz doni ꝓcedit. erit em̄ nō qūo datus. sz qūo natus. Aug. 5. de tri. ¶ Ad septimū dico ꝙ. s. s. ē datiuus sui quantū ad extra. sed iste respectus nō est ꝓprietas eius.

k

ca. 14.

Nūc postq̄. ⁊c.

Distinc. XIX.

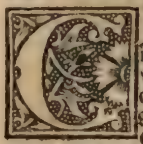

Circa istaz disti. 19. q̄ro duo p̄mo vtrū persone sint equales s̄m magnitudinem? ¶ Qđ nō: qr i predicamētis dr ꝙ quātitati ꝓpriū ē s̄m eā, ꝙ aliq̄d eq̄le vel ineq̄le dicat̄ quātitas nō ē in deo s̄m aug. 5. de tri. c. 1. deꝰ ē magnꝰ sine quātitate: ⁊ bonus sine q̄litate. ꝗ ⁊c. ¶ Itē nihil ē ponendū in deo qđ dicit imꝑfectiōez. eq̄litas ē hmōi ꝓbatio. qr repugnat ꝑfectioni i creaturis: qđ pz ꝑ Augu. 83. q. q. 41. Si oīa inquit essent eq̄lia nō essent oīa. igr̄ ꝑfectio vniuersi nō posset stare cū equalitate. equalitas igr̄ nō est in oībus melior suo opposito. igit̄ nō erit ꝑfectio simpl̄r. igr̄ nō erit i deo tāq̄ eēntiale vel cōe tribus. ¶ Tertio sic. ꝑfecta equalitas ē mutua. hic nō est mutua s̄m Augu. 6. de tri. c. vlti. imago si ꝑfecta ē eq̄tur ei cuiꝰ ē imago nō illđ sue imagini. ¶ Oppositū in symbolo Athanasij. ꝑsone coeterne sibi sunt ⁊ coeq̄les. Et magr̄ in lr̄a ꝓbat hoc specialiter per Aug. de fide ad Pe. c. 1.

Ca. de quātitate.

Hic primo videndū ē de q̄litate ꝓprie sumpta. ¶ Scđo de ipsa general̄r sumpta. ¶ Et tertio q̄lis ē equalitas in ꝓposito. ¶ Et q̄rto oñdenduz ē ꝙ hoc mō in diuinis ꝑsonis sit vere ⁊ ꝑfecte equalitas.

t. c. 20.

De primo phs. 5. met. c. de rel̄one distinguit tres rel̄ones fundatas sup vnū. s. idē. sil̄e. ⁊ equale: ⁊ loquēdo de istis stricte ⁊ ꝓprie appropriant̄ diuersis generibus. vt

A idētitas substātie: equalitas quā titati: ⁊ silitudo qualitati: et ita forte possent alie relatiōes ꝓprie fundari super res alioꝝ generuꝫ sicut ꝓportionalitas sup relonē siue silitudinē duaꝝ ꝓportionū. Et hoc vr̄ Auicen. dicere saltē de his trib⁹ relatiōibus cōibus: q̄s expresse ponit phs. dico tn̄ ꝙ fundamētū remotū istaꝝ relationuꝫ est res illius gn̄is. puta eq̄litatis fundamētū ē res de gn̄e quātitatis. silitudinis ē res de gn̄e q̄litatis. idētitatis est res de gn̄e subē. ꝓximū tn̄ fundamētū vel rō ꝓxima fundādi ē vnitas talis rei: qꝛ sup rē talis gn̄is (vt diuersa ē) fundant relones dispate ⁊ nō cōes.

de hoc in secūdo dis. 3.

De secundo dico ꝙ qd̄cūq̄ ens est in se q̄d. ⁊ hꝫ in se aliquez gradū determinatū in entib⁹: ⁊ ē forma vel hn̄s formā. Et ꝑm hoc sicut pōt triplr ꝯsiderari qd̄cūq̄ ens. ⁊ ita etiā sup ip̄m pōt fundari triplex relatio cōiter sumpta: qꝛ idētitas sup qd̄cūq̄ ens inquātuꝫ est q̄d: ⁊ equalitas vel ineq̄litas sup qd̄cūq̄ ens inquantū hꝫ magnitudinē aliquā ꝑfectiōis: q̄ dr̄ quātitas virtutis de qua dicit aug. 6. de tri. c. 7. ꝙ in his q̄ non magna mole sunt: idē est meli⁹ eē qd̄ maius esse. Silitudo autē vel dissimilitudo pōt fundari sup qd̄cūq̄ ens inquātū est quale qualitas quedā. de hoc mō q̄litatis loquit phs. 5. meta. c. de q̄litate. ꝙ vnus modus q̄litatis ē dr̄ia substātie. i. dr̄ia essentialis. ⁊ hoc mō indiuidua eiusdē spēi sunt essentialr silia: inquātū hn̄t eandē differentiā specificaꝫ. q̄ est vt q̄litas essentialis ipsoꝝ. Et hoc mō cōiter ⁊ nō stricte accipiēdo istas relationes cōes dicit phs. 10. meta.

B

t. c. 19.

t. c. 12.

ꝙ oē ens oī enti cōparatū est idē vel diuersum: ita ꝙ oē ens oī enti cōpatū ē eq̄le vel ineq̄le. sicut igr̄ fundamētū idētitatis: eq̄litatis: ⁊ silitudis hoc mō cōiter sumptaꝝ est ens in cōi ꝯparatū ad qd̄cūq̄ ens in cōi: ita ⁊ ille relones sunt trāscendētes: lꝫ nō cōuertibiles cū disiūctiōe tn̄ diuidētes ens: sic diuidit in necessariuꝫ ⁊ possibile.

C

De tertio dico ꝙ sicut nullū genus nec aliq̄d alicuius gn̄is dr̄ de deo formalr: ita nec passio alicui⁹ generis. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec aliq̄ relationuꝫ cōium ꝑm ꝙ stricte sumunt. vt. s. sunt passiones generꝝ determinatorū: sꝫ qꝛ ens dr̄ formalr de deo ⁊ quecūq̄ passio cōuertibilis cuꝫ ente ⁊ passionū nō cōuertibiliū sꝫ disiūctarū sꝑ extremū nobili⁹. Jō hoc mō illd̄ extremū dicet de deo qd̄ vel dicit nobilitatē: vel n̄ repugnat nobilitati: sꝫ r̄liquū repugt.

D

De quarto dimittendo nunc de idētitate ⁊ silitudine de quib⁹ nunc nō est qō. dico de equalitate ꝙ ipsa ē ꝑfecte in ꝑsonis diuinis. Et lꝫ equalitas aliquoꝝ entium causatoꝝ posset sumi ꝑm quātitatē ꝯtinuā siue discretā: ⁊ ꝑm cōtinuā vel ꝑmanētē vel successiuā ac ꝑ hoc posset queri. vtrū in ꝑsonis diuinis eēt eq̄litas ꝑm numerū: si ibi esset ꝑfectus numerus. et an ibi esset ꝑfecta eq̄litas ꝑm durationē vel ꝑm eternitatē. q̄: corrn̄det quātitati successiue in creaturis primū. tn̄ nō ꝑtinet ad distinctionē istā: sꝫ ad di. 24. nec d̄ hoc tāgit h̄ aliq̄d magr̄. qꝛ nō pōit ibi numerū positiue: sꝫ forte ī illa distinctiōe tanget. ¶ De scd̄o aliq̄liter tangit magr̄. ⁊ adducit aug. de fide ad Pe. ⁊ ꝓbatū est dis. 9.

E

Ca. 2.

¶ De tertio est qō. s. de eq̄litate ſm magnitudinē: ⁊ ꝙ ista sit ꝑfecta i diuinis ꝓbat. ¶ Tū ex fundamēto remoto. s. magnitudine. ¶ Tū ex rōne ꝓria fundamēti. s. vnitate. ¶ Primū pz ex hoc ꝙ magnitudo ꝟtutis nō ē ꝑfecta: nisi sit infinita: qꝛ nō repugnat sibi infinitas: ⁊ nihil ē ꝑfectū: cui nō repugnat infinitas: nisi sit infinitū: oīs aūt alia magnitudo virtutis finita ē. sola ista ē ifinita sicut patuit di. 2. ¶ De scdo ꝓbat ꝓpositū. qꝛ i oībus aliis eq̄libus ē diminuta vnitas magnitudis ſm quā eq̄les dicunt: qꝛ illa magnitudo nūerat in ipsis eq̄lib⁹. ħ aūt ē ꝑfecta vnitas magnitudinis: ⁊ tñ est cū hoc distinctio sufficiēs relatiuoꝝ: q̄ req̄rit ad relonem realez. ¶ Sz ħ ē vnū dubiū: qꝛ cū magnitudo trāseat i essentiā: nō vr̄ ꝙ relatio fundata sup magnitudinez sit alia a relone fundata sup eēntiā. vt est q̄d. ⁊ ita non vr̄ differre eq̄litas ab identitate. Aut si eq̄litas ⁊ silitudo possent attēdi in illis q̄ vident q̄si passiōes essentie: nō attēdunt in eis nisi inq̄tū hñt magnitudinē ꝟtutis. ista aūt magnitudo nō est aliud attributū a ꝑfectiōe tali: qꝛ dicit modū intrinsecū illi⁹. sicut sepe supra dictū ē. ꝗ si silitudo sit ſm talē ꝓprietatez. eq̄litas ſm magnitudinē illi⁹ ꝓprietatis nō differret a silitudine ſm istam ꝓprietatē. ⁊ ita vr̄ ꝙ eq̄litas: ſm ꝙ eq̄litas: nō sit ħ ponēda: qꝛ neq̄ vt distincta ab idētitate: loquēdo de eq̄litate infinite eēntie: neq̄ vt disticta a silitudie loquēdo de eq̄litate: q̄ ē in magnitudine ꝑfectionū attributalium. ¶ Est ēt aliud dubiū: qꝛ vidētur ponēde eq̄litates ꝑsonaꝝ ifinite: si possent eē ifinite ꝑfectiōes attributales. q̄libet em̄ hz magnitudinē suā tāq̄ modū itrinsecū sui ſm suā rōnez ꝓpriā. ꝗ quot sunt perfectiōes attributales tot magnitudines erunt ⁊ equalitates. ¶ Ad ista querere rñsiōes di. 31.

q. 1.

Dis. 8. q. 3. et 4.

de his vid clarius in quoli. q. 6.

Uide reportationes di. pñti. ⁊ in q̄li. q. 5. et 6. ad hoc.

Ad argumenta

principalia. ¶ Ad ꝑmū dico. ꝙ nō est ibi quātitas molis sz virtutis. Et si nomē quātitatis appropriatur ad magnitudinē molis: magnitudo āt nō appropriat ad magnitudinē molis. tūc p̄t ꝓprie cōcedi qd̄ ē magnitudo ibi sine q̄ntitate. ⁊ ita magnitudo vere ē fundamētū eq̄litatis trāscendētz. qꝛ hoc mō oē ens ē magnū vel ꝑuū: q̄le vel ineq̄le. lz magnitudo ista nō sit fundamētū eq̄litatis ꝓut ē passio quātitatis: q̄ ē gen⁹. ¶ Sz ꝯ istud arguit: qꝛ nō vr̄ verꝝ ꝙ aliq̄d posset dici de deo: nisi illud qd̄ ē de intellu illi⁹ dicat de eo. ꝗ cū de intellu magnitudinis sit quātitas: magnitudo nō p̄t cōcedi in deo: ⁊ negarui ibi quātitas. ¶ Itē querēti quāt⁹ ē de⁹. bñ rñdet qd̄ est imēsus. si aūt nō eēt ibi quātitas: qō nulla eēt. ¶ Itē passio cōmunis toti gñi non ꝯuenit alicui ꝑ dr̄iaz specificā. eq̄litas ē passio cōis toti gñi quātitatis. ꝗ nō ꝯuenit alicui ꝑ aliquā dr̄iaz specificā de gñe quātitatis: ⁊ ita nō possz poni in deo aliq̄ dr̄ia de gñe quātitatis negādo ibi gen⁹ quātitatz ⁊ ꝙ ꝑ talē dr̄iaz sit ibi equalitas. ¶ Ad ꝑmū. Rñdeo ꝙ magnitudo ē equocū ſm ꝙ est spēs quātitatis distincta ꝯ multitudinez. 5. meta. ⁊ ſm ꝙ opponit ꝑuitati: et ei⁹ ꝯcretū qd̄ est magnū opponit ꝑuo. ista di. satis hr̄ a pho. 5. me. ⁊. 10. in sili de lōgo ⁊ breui. multo ⁊ pauco. multo ⁊ vno. prio mō nō

F

G

t. c. 18.

t. c. 18.

t. c. 20.

trāsferr̄ magnitudo ad deuz: nec
dr̄ia ei⁹ vt aliq̄d ei⁹. sicut pz ex di.
8. qr tūc trāsferret genus qd̄ iclu
q.2. dit̄ in eo. Nec ēt scdo mō. vt ma-
gnū ꝓprie sumit ⁊ dicit passionē
quātitatis: qr ēt ꝓpria passio nō
est sine suo ꝓprio subiecto. Sed
alio mō magnitudo ē passio entz
diuisa ꝯ paruū. ⁊ sic in oi ente est
alterū extremū. hoc pz ꝑ phm. 5.
t.c. 18. meta. c. de quāto. Sūt aūt ⁊ ma-
gnū ⁊ paruū ⁊ maius ⁊ min⁹ ⁊ ſm
se ⁊ adinuicē dicta quāti passio-
nes ſm se trāsferunt̄ etiam ⁊ ad
alia hec noia. q. d. ꝓprie sumpta
dicūt passiōes ꝓprias quātitatz.
cōiter sumpta dicūt passiōes cōes
entis. ¶ Ad aliud quāt⁹ ē de⁹. ne
gāda est qō eē rōnabilis: si neget̄
in deo quātitas. si aūt cōcedatur
qō erit rōnalis: sz tūc ꝯcedēda est
esse quantitas virtutis nō molis.
¶ Tertia rō nō concludit nisi ꝙ
eq̄litas vt ē passio gn̄is quātitatz
nō ꝯuenit deo ꝑ aliquā dr̄iam ge
neris quātitatis: nec trāsferr̄ ad
diuina. ⁊ cōcedo ꝙ nulla dr̄ia de
gn̄e quātitatis conuenit deo: nec
aliq̄ passio illius gn̄is ꝯuenit deo
sz passio trāscendēs. ¶ Ad scdm
principale dico. ꝙ ꝑfectio simplr̄
i. q̄ formalr̄ posset eē infinita non
dicit nisi aliq̄d qd̄ pōt eē eēntiale
in diuinis ⁊ ad se: ⁊ tale aliq̄ mō
ꝑintelligit̄ relationibus originis
cuiusmodi sunt sapiētia bonitas
3 ⁊c. eq̄litas aūt nō ꝑintelligit̄ rel'o
nib⁹ originis: nec pōt eē ad se. pr̄
em̄ nō ē eq̄lis sibi sz filio: ⁊ iō eq̄
litas hoc mō nō dicit ꝑfectionem
simplr̄. dicit tn̄ ꝑfectiōez q̄ i oi nā
ꝯparādo ad aliq̄d eiusdē nature
melior est suo opposito: qr oppm̄
ei⁹ de necitate dicit imꝑfectionē.
nō em̄ ē ieq̄litas i eadē nā. nisi al
terū idiuiduū imꝑfecte hēat illā
naturā. ex q̄ igr̄ rel'o pōt eē inter
supposita i ista nā: imꝑfectionis
eēt ineq̄litas i eis: qr i altero po-
neret ꝑfectionē diminutā: eq̄litas
aūt nō ē ibi imꝑfectiōis: imo ma
gis ꝑexigit ꝑfectionē ſmplr̄: qr ꝑ
exigit naturā ꝑfectā ⁊ perfecte in
vtroq̄ relato: ⁊ hoc ē qd̄ dicit Au
gu. lib. de quātitate aīe loquens
ad discipulū. Eq̄litatē inq̄t ieq̄li-
tati iure ꝑponis: nec quēq̄ esti-
mo hūano sensu ꝑdituz cui n̄ illd̄
videat̄. Hoc vtiq̄ verz ē ꝯparādo
aliq̄ i eadē nā: ⁊ simplr̄ q̄bus cō-
possibilis ē eq̄litas magis pn̄t eē
ꝑfecta q̄ illa q̄bus eq̄litas nō est
cōpossibilis: qr illoꝝ aliqd̄ neces
sario ē iꝑfectū. Tūc cu ꝓbas d̄ ꝑ
fectiōe creature. ¶ Rn̄deo ꝙ aliq̄
sunt necessaria ad ꝑfectionē crea
turaꝝ q̄ tn̄ nō dicūt ꝑfectiōez sim
plr̄. ⁊ hoc ē: qr creature de se iper
fecte sunt: ⁊ sine illis n̄ pn̄t hr̄e ꝑ-
fectā ꝑfectionē: quanta ⁊ q̄lis est
eis possibil': ⁊ iō illa aliqualr̄ sup k
plēt iꝑfectionē creaturarū. sicut
dictū ē. s̄. di. 7. vbi negatuz est ꝙ
dr̄ia specifica alicuius sit ꝑfecte
simplr̄. Ita dico ꝙ ꝑfectio limi-
tata nō ꝑt eē tāta i vna nā limita
ta: sicut ꝑt eē i pl'ib⁹ naturis ordi
natis: ⁊ iō ibi ordo nature: hoc ē
ꝑfectiōis ineq̄lis: necessari⁹ ē ad
maximā ꝑfectionē eis cōpossibi-
lem: non aūt est simplr̄ necessari⁹
ad ꝑfectionez maximā: quia illa
pōt esse in natura ꝑfectissima illi
mitata sine ordine ꝑfectiōis ineq̄
lis. ¶ Et si arguas. ꝙ ordo ē ꝑfe
ctionis: ⁊ ordo vr̄ requirere ineq̄-
litatē. ¶ Rn̄deo dico ꝙ ordo ori
ginis stat cū ꝑfectione. ordo aūt 12. me.
inequalitatis nō stat cū ꝑfectiōe ad finē
non igit̄ oīs ordo est ꝑfectionis: 2
sed aliquis stat cum ꝑfectione
in eadem natura: ⁊ aliquis non.

¶ Ad tertiū dico. q̄ aliq̄n sup ali quā rel'onē cōez fundāt rel'ones oppōsite disquiparātie: sic̄ si dica xv tur assimilās ⁊ assimilatū. ista di cūt rel'onē actiu ad passiuū fundatā sup hāc rel'onē cōem: q̄ est similitudo assimilās em̄ est causans similitudinē: sicut dealbās est causans albedinē: ⁊ assimilatum est causatū fm̄ similitudinē: sicut dealbatū ē causatū fm̄ albedinem. est ig̃r hic rel'o actiui ⁊ passiui in assimilāte ⁊ assimilato: sicut vō in dealbante ⁊ dealbato: sz in dealbāte illō in quo fundat rel'o actiui: est absolutū. in hoc aūt. q. i assimilāte illud in quo fundat relatio actiui: est relatio eq̄parantie. Et tale nomē q̄ ī portat duas rel'ones tales. vnā cōez. ⁊ aliā disquiparantie: quantū ad illam cōmunē relationē mutuitatē hz ad correlatiuū illius relationis. nō aūt mutuitatē hz ad correlatiuū fm̄ relationē disq̄parantie. Ita ēt h̄ coeq̄ri ī portat rel'onem coeq̄ti ad coequās: ⁊ illa eq̄litas mutua ē. filiꝰ em̄ qui coequatur pr̄i ē equalis patri. ⁊ econuerso. sz alia rel'o p modū passiui. s. accipere eq̄litatē ab alio: illa nō est mutua: sz ꝑtit p̄cise filio: ⁊ rel'o oppōsita disq̄parātie. s. coeq̄re cōuenit pr̄i. i. dare equalitatē filio. est igitur imago equalis. ⁊ econuerso: sed sola imago coequatur intelligēdo duas rel'ones ꝑdictas.

Questio. II.

f. phy. f. de Geñ. f. t. 3. met. ⁊ f. de. ala.

SEcūdo q̄rō circū cessione pſonaruꝫ. Vtrū quelibet persona diuina sit i alia?

¶ Et arguit q̄ nō. q. si q̄libet eēt in quodlibet fm̄ opi. Anaxa. eēt maxima. cōfusio. ergo si pſone diuine eēnt in se inuicē cōfuse essent cōtra illud Athanasij. Nec cōfundentes pſonas: nec sēbam se parātes. P Et cōfirmat rō: q̄ indiuisibile non distinguit ab indiuisibili: nisi sit extra illud: q̄d patet p phm. 6. phy. quia duo indiuisibilia simul posita nō faciūt maiꝰ: q̄ eēnt vnū indiuisibile tgr cū pſone diuine sint indiuisibiles: si sunt simul: nō sūt distincte. t. c. 7. ⁊ inde ¶ Preterea sicut pſona cē i pſona eēt distinctio aliq̄. gr ꝓpositio. pbatio ꝑtie. si aliq̄d eēt ī tōtate: q̄ō si eēt ipa: tūc deitas eēt cōponibilis vel cōposita: q̄ō ptz p Aug. de ciui. dei. 11. c. 10. ⁊ ponit di. 8. Idco simplex est deꝰ: q̄ē illō q̄ hz: excepto q̄ pſona tōr relatiue ad aliā: ⁊ nō ē ipsa. ⁊ si pſona hz aliq̄d in se: q̄ nō ē ipsa: ipa est cōpositum vel cōponibilis. q̄ō est falsum ⁊ pus improbatū. q. 1. ¶ Itē in eodē in quo ē filius est filiatio in patre est filiꝰ p positā circūincessionē: ergo in patre est filiatio. Et vlteriꝰ: illud in quo est filiatio est filiꝰ. ergo pater eēt filius.

¶ Preterea si pater est in filio: ⁊ filius est in patre. ergo pater est i se. ꝓntia probat p phm. 4. phy. si aer in igne ⁊ ignis in celo. ergo aer est in celo. igitur a simili hic. t. c. 14. P Et cōfirmat per illud pr̄i in ante predicamēt. q̄d sequit ad p̄dicatū sequit ad subiectū. Et per istas matinas: q̄d sequit ad ꝑnas sequit ad anas. ⁊ q̄d antecedit ad anas antecedit ad ꝑnas. ⁊ q̄ō est prius prior̄e est prius posterior̄e. ⁊ q̄d est cā cae est cā cāe.

¶ Item si pater est in filio. ergo deus est in deo: ⁊ vlterius. ergo deus distinguitur a deo.

¶ Item quod exit ab alio nō est in eo

in eo: sed filius erit a patre: vt dr Jo.16. Exiui a patre. ¶ Contra Jo.14.c. Ego in patre ⁊ pr̄ in me est. Et magr̄ adducit auctoritatē in lr̄a Ambro. Augu. ⁊ Hylarij.

Istius qōnis veritas est plana et certa ex auctoritate saluatoris in Joāne ⁊ alibi in multis locis ⁊ etiā sanctoꝝ exponentiū. Sed vt aliqualiter possit intelligi tria sunt vidēda. ¶ Primo de mō quo persona est i psona. ¶ Scdo q̄ sit rō istius inexn̄tie. ¶ Tertio si iste modus essendi in. possz reduci ad modū aliquē essendi in. repertū in creaturis: loquēdo de illis modis q̄s ponit phs. 4. phy. vel vtrū posset declarari p aliquem moduz qui possit in creaturis inueniri.

t.c.23.

De primo dicit sic. q duob⁹ modis pōt intelligi aliq̄d eē in alio. ¶ Primo. i. s̄m totū sicut vinū est in amphora: vel s̄m partē. et hoc dupl'r: vel ita q pars sit in alio: ⁊ nihil eius sit: vt pes auis in laq̄o ⁊ nihil eius ē: ⁊ p hoc auis tota dr eē in laqueo: vel q ps eius sit in alio: ⁊ sit aliq̄d ei⁹: ⁊ p hoc illd cuius ē pars dr esse in illo: in quo pars illi⁹ dr esse: sicut si aliqd mōstrū hn̄s duo capita: ⁊ duo corpora hr̄et tm̄ duos pedes: tūc vnuz diceret eē in alio p pedē eius: q̄ est alteri⁹. ¶ Ad ꝓpositū dr q pr̄ nō est in filio primo mō: qd ꝓbat dupl'r. Prio qr illud qd ē in alio primo: q̄libet ps eius ē in eo eque prio: sicut si terra primo ē i cētro q̄libet pars terre est eque prio in cētro quantū est ex se. igitur si pr̄ primo est in filio: q̄libz pars pr̄is primo erit in filio: ⁊ ita pr̄nitas ē eque prio: sicut deitas in filio. Et ex hoc vltra sicut deitate filius ē deus: ita paternitate fili⁹ erit pr̄: qd est falsum. ¶ Scdo qr illud in quo p̄mo est aliq̄d vr̄ q̄si ambire illud ⁊ penetrare ⁊ cōtinere. idez aūt respectu eiusdē cōtinere ⁊ cōtineri: ambire ⁊ ambiri nō est intelligibile: ꝯ ⁊c. Opz igit q sicut in creaturis dr aliq̄d s̄m partē eē in alio: ⁊ nō primo. ita vna psona dicat esse in alia s̄m aliq̄d sui. nō est aūt s̄m aliquid sui qd nihil sit eius: in q̄ est. qr illud esset relatio psonalis psone inexn̄tis. ⁊ istud nō est rō: qua psona ē in persona: sicut patebit in scdo articulo: in quo cō cordo secū: ꝯ illud ē essentia q̄ ita est aliq̄d inexistētis: q ē aliq̄d eius in quo coexistit. Et q pp istā essentiā filij inexistentem patri filius sit in pr̄e ꝓbat: qr vbicūq̄ est fundamentū relōnis alicuius ibi est relatio fundata i eo: ꝯ vbicūq̄ est essentia in qua fundat filiatio: ibi est filiatio. ¶ Distinguit tn̄ de psona q̄ est in alia: ⁊ in qua est alia: qr lz persona q̄ ē in alia ponat in ea nō primo: sed per aliq̄d sui. i. p essentiam: tamē psona in qua est alia. ē in qua primo est alia i se tota: qr se tota hz aliquo mō rōnem ambiētis ⁊ ꝯtinentis deitatē: q̄ lz nō sit ps psone existentis: est tn̄ aliq̄d psone.

Henr. i sum. ar. j. et q̄li. 6. q. 5.

Contra illud. primo eē in. nō dicit aliquid ad se s̄m oēm opi. igit relationē psone ad personā. nō relationē originis: qr illa nō est eiusdez rōnis in extremis. psone aūt vniformiter sunt in se inuicē s̄m istos. ꝯ dicit relationē cōez: sz relatio cōis s̄m eādē rōnez fundamēti est in supposito: qd refert ⁊ in supposito ad qd refert: sicut similitudo req̄rit eādē rōnē albedinis in sili: qd refert ⁊ i sili ad qd

referr. igit si illud aliud ad qđ re
ferr psona ineristēs: sit tale pmo
q in ipso sit psona illa. sequit q
psona ineristēs primo erit relata
illa relone: nō p aliqđ sui pcise.
¶ Scđo sic. qñ aliqđ ōr cē i alio
fm partē: eodē mō est in isto fm
partē quo ista pars ē in isto prio
Exceptū. si hō sit in terra p pedes:
sicut pes est in terra localiter: ita
hō est in terra localiter p partes:
nō aūt si pes est ibi qti in loco: hō
erit ibi sicut forma in materia. ita
etiā ħ albedo est in hoie fm ptē:
qz fm faciē eo mō essendi in. quo
est in facie pmo. puta vt accidēs
in subiecto. eo inq̄ mō ē in hoie
per partē: qz sicut in subiecto. q̄
si filius ē in pre per essentiā: q̄ for
maľr est in pre: sequit q̄ filius erit i
pre quasi formaľr: hz hz aliqđ sui.
qđ nō est esse in. fm circūincessio
nem. ¶ Rndet q̄ maior est vera
loquēdo de illo: qđ est rō ꝓpria
alicui essendi in: nō aūt de rone
remota. essentia aūt vt ē formaľr
in pre: nō est rō ꝓpria filij essendi
in: pre hz remota. ꝓpria aūt ē:
vt est sub ꝓpietate psone ineris
tētis. ¶ Cōtra hoc ꝓcedit ꝓpo
sitū: qz illud ōr cōuenire alicui p
mo: qđ non ꝓuenit ei fm aliquaz
partē sui: hz fm q̄ est ex oibus p
tibus suis integratū. igit ita hic
cum nō sit in psona fm ista: nisi
relatio z essentia: quicqđ ꝓuenit
psone nō ꝓcise rōne alterius isto
rum: hz rōne essentie cū relatione
simul: vel ecōuerso. hoc cōuenit
sibi primo: qz hoc dicit psonā fm
se totaz. ¶ Propterea ꝓprietas
psone: vt est incōicabilis: nō ꝓue
nit formaľr essentie: sicut essentia
nō generat nec generaľr: nō distin
guit nec referr: nec i. et ecōuerso.
ꝓpietas q̄ est essentie: vt cōicabi
lis. ꝓuenit persone: qz iste est ꝓ
prius modus eēntie: vt distinguā
tur a psona: qz essentia est vna in
trib⁹. psona aūt nullo mō nec pri
mo: nec fm aliqđ sui ē vna in tri
bus. igit iste modus essendi in: q̄
essentia ē in pre vt q̄si forma: pu
ta. vt q̄ pr est de⁹: nullo mō cōue
nit psone: qz iste ē ꝓprius mod⁹
eēntie fm qđ distinguit a psona.

Quātū ergo ad istū arti B
culū dico: q̄ ꝓdi
catum ꝓuenit alicui toti primo: vt
primo distinguit ꝑ illud: qđ ē fm t.cō.ſ.
partē. vt ōr. 5. phy. in pncipio. qđ
nō ꝓuenit ei ꝓcise: qz parti illius
ꝓuenit: z p oppositū nihil ōr ꝓue
nire alicui toti fm ptem: nisi qđ
cōuenit pri: z per ptez ōr de toto. t.cō.ſ.
sicut pz per phm. 5. phy. si. in eius
exēplo. Sanaľ hō: qz tota ei sa
natur: nā formaľr sanari ōr de to
race z primo: z p ꝑns per hoc de
toto: cuius totius totaz ē pars: ta
le ꝓdicatū ꝓio inhereś alicui to
ti aliqñ nulli pti ipsius totⁱ iest:
aliqñ aūt cuilibet pti inest. Exem
plū primi triāguli: primo hz tres
angulos 2c. z tñ nulla ps triāgu
li loquēdo de partib⁹ integralib⁹
hz hoc ꝓdicatuz. 5. hꝰet res. Silr
hō primo ē risibilis: z tñ nulli p
ti eius primo inest hec passio z cō
positū gñaľ prio hz nulla ps eius
generet primo loquendo de isto
mō eius: qđ est gñari: z ita vľr in
oib⁹ subiectis etherogeneis z pas
siōibꝫ eoꝝ. z rō est ista: qz nā talis
subiecti adeqta ē tali ꝓdicato: quā
adeqtionē notat taľ ꝓmitas. sic
pz ex diffōneylis primo posteriorꝝ. t.cō.2.
z nā illi⁹ totⁱ adequati in nulla
pte saluaľ: z iō ei⁹ passio nulli pti
cōuenit. Exēplū scōi ē. si ignis sit
prio calidⁿ: qlibet parsignis ē ꝑ- t.cō.ſ.
mo calida. Ita ēt phs. 7. phy. ar= t.2.

7. phy si. ter. cō. 1. et 2. de motu.

guit q nullū corp⁹ pōt a se moue
ri prio qr tūc q̄esceret ad quietem
ptis. nō em̄ p̄mo mouet: nisi mot⁹
ineēt cuilibet pti ei⁹. si em̄ alicui
pti ei⁹ nō ineēt mot⁹ tūc toti prio
nō ineēt ⁊ ita est vl̄r in subiectis
hōgeneis ⁊ passionib⁹ eoꝝ: qr na
tura ista cui p̄mo. i. adequate cō-
uenit talis passio ip̄a ē eiusdē. rō
nis in pte ⁊ in toto: igit̄ p̄dicatū
adequatū tali nature cōuenit cui
libet: in quo est ip̄a natura. ⁊ ita
cōuenit pti: nō igit̄ ꝓpter rōnē pri
mitatis opz p̄dicatū: qd̄ cōuenit
toti nature cōuenire pti: imo nū
q̄ꝫ ꝓpter hoc opz q cōueniat pti
sz p̄cise qn̄ natura toti⁹ est eadez
in toto tali ⁊ in pte ei⁹. ¶ Ad ꝓ-
positū dico q iste modus essendi
in: nō est p illū modū: quo natura
est in supposito: vl̄ forma in ma-
teria: sz sicut subsistēs est in subsi
stēte: s̄m Hyla. 7. d̄ tri. c. 6. vbi di
cit sic. inesse nō vt aliud in alio vt
corp⁹ in corpe sz sic inesse ac sub
sistere: vt in subsistēte insit: vt sit
ita inesse: vt ip̄e subsistat. Subsi-
stere āt. i. incōicabil̄r p se eē cōue
nit p̄sone p̄mo. nō em̄ d̄ p̄sona d̄r
qr de essentia vl̄ de rel̄one d̄r. sicut
ēt agere ī creaturis vl̄ ꝓduci p̄mo
ꝯuenit supposito toti. i. nō sibi: qr
pti. ergo ⁊ subsistere. In p̄mo cō-
uenit p̄sone: lz em̄ nā p̄mo īsit pti
vt natura in supposito. illa tn̄ nō
est subsistētia vl̄ inexistētia subsi-
stētis in subsistēte: sz p̄cise illa in-
exn̄tia: qua tot⁹ fili⁹ īexistit p̄n̄tia
liter ⁊ itime ī toto p̄re: cui alludit
illd̄ Ambro. ī hymno. In p̄re to-
tus filius: ⁊ totus in verbo pater.

s. Splē dor p̄r ne glie

Et tunc ad argumēta di
cte opi. ꝯ istud
mēbrū. ¶ Ad primū dico. q illa
maior ē dupl̄r falsa. ¶ Primo qr
nō oz illd̄ p̄dicatū: qd̄ p̄mo cōue
nit toti ꝯuenire alicui pti vt ex de
terminatis satis pz. ¶ Scd̄o qr si
alicui pti ꝯuenit vl̄ toti rōne. ali-
cui⁹ ptis: nō opz alteri pti cōpete
re rōne cuiuscūq ptis: ⁊ maxime
qn̄ ille ptes nō sunt eiusdē rōnis
in integrādo totū. sicut hō ē pri-
mo rōalis: qr d̄ria specifica sicut
rōnale p̄mo d̄r de spē. p̄mo ēt hō
hz actū illū: q̄ ꝯuenit aīali rōnali
inquātū rōnale. s. itelligere vti rō
cinari: ⁊ tn̄ nō equal̄r ꝯuenit istd̄
p̄dicatū vtriq parti hois. s. aīe ⁊
corpori. forte em̄ formal̄r pōt dici
de aīa ⁊ nullo mō de corpe. nō tn̄
d̄r de hoīe qr de aīa: qr tūc cōpe-
teret homini s̄m ptem: sicut eē lō
gū competit homini s̄m ptem: qr
s̄m corpus. Et si ēt itelligere neu
tri parti ꝯpeteret: ita q nō posset
dici de ea: nō tn̄ equal̄r se hz vtra
q̄ꝫ ps ad inherentiā p̄dicati toti⁹
nō em̄ est ita corpus rō inherētie
hui⁹ p̄dicati. sicut aīa: ⁊ hoc qr il
le ptes. s. corp⁹ ⁊ aīa nō sunt ptes
eiusdē rōnis in integrādo totū: sz
altera materia altera forma. ma
teria em̄ nō ē rō opandi sicut for-
ma ipsi toti prio opanti. Ita igit̄
in ꝓposito: ꝓpter p̄rem prio esse
in filio: nō opz ꝯcedere diuinita
tē esse in filio vel p̄nitatē illo mō
essendi ī: si tn̄ ꝯcedere t̄ nō opz ad
huc ꝯcedere ex equo q non sunt
eiusdē rōnis in p̄sona: q̄ includit
eas. ¶ Et vlteri⁹ cū arguit̄ si eque
essent in p̄re. ergo si vnū formal̄r ⁊
reliquū: nō valet: sz est fallacia eq̄
uocationis: qr in añcedente acci
piēdo illa eē in p̄re: accipit̄ esse in
subsistēte: vt p̄n̄tial̄r: ⁊ in ꝯn̄te in
fertur alius modus eēndi ī: q̄ nō
est ille modus formal̄r: lz p̄suppo
nat̄ illi mō eēndi in: vn̄ ex mō eēn
di in: p p̄n̄tiam concludit̄ modus
essendi in: per informationem.

¶ Ad scm dico. q illō nō est tm cōtra medūm istō de eē in pmo: sz ēt ꝫ pclonē pncipalē. Jta ēt vr eē ipole in creaturis: q idē respectu ciusdē ptinear cōtinear vel rōne pt⁹ ptineat: rone toti⁹ ptineat sicut q idē pmo ptineat ptineat. Et ro rndeo ad argumētū q dico q iste modo essendi in: nō dicit cōtinētiā sz pñtā subsistētis i subsistēte: ita ēvna rōsimvtroq: qz sicut hoc subsistēs ēpñs illi sic illō isti

D Quātū ad scm argumē tū dico q nec ēntia sola ē rō hui⁹ ierārchie nec rel'o sola. ¶ Primū. pbo: qz tūc pr eēt in se qō est falsum eo mō quo intelligit saluator patrē esse in filio zfiliū in pre: qz sic incisse requrit distinctionē realē. P Scōm. pbo. tū qz rel'ones originis nō sunt eiusdez rōnis in pson⁹ relatis: ita si ille essent formales rōnes essendi per sonaz in semuicē: nō essent pson⁹ in scimuicē vnit⁹ formiter: qō est ꝫ dicta. Tū scō qz si p impole ipe deꝰ poduceret aliū deum: non eēt iste deꝰ in illo: qz ꝑm Dama. ca. 5. Si essent duo dy nō possent esse simul: ita neuter esset immēsus: ita nec deꝰ: tñ vere esset relatio pducētis ad productū. Tū tertio qz si p impole due pson⁹ essent sine origine: sz tñ haberēt eādē ēntiā cū distinctiōe reali: essent ide nicē: qz posset ēntia vni⁹ pson⁹ eē in alia: nisi ipa q oino cadē est illi ēntie: eēt in ea iz alio mō ēndi i Tū ārto qz i creaturis sunt ve relatiōes originis ꝓncipiātis z pncipiati: tñ ibi pp diuersitatē nature i ipis relationis neutrū ē i alio P Et ex his sequit cū nō sit in pson⁹ nisi ēntia: rel'o ꝑm cōez opi. q ambo erūt totalis rō inerārchie.

E ¶ Et ad itelligēdū qūo hoc sit: pt accipi exēplū in creaturis de similitudine. nihil ei est sibi site ꝫ alteri similitudo tñ fundat sup vnitatē i q̄itate ꝫ ph̄z. 5. me. c. de ad aliqd t.c. 20; nec igr sola diuersitas relationū: nec sola vnitas fundamēti sufficit ad illitudinē: sz ambo req̄runt p se: sic vna cā totalis: ita h. nec distinctio pson⁹ ierārchis: z in q̄ ē alia: nec vnitas ēntie p quā sunt i se iuicē ē tota rō ierārchie: sz ambo sil'. Sicut tñ in illitudie ē principalior rōnitas fundamēti q̄ distinctio ibi extremoz: z similr i mediatioz: ita hic pōt poni imediatio: z pncipalio: rō inerārchie illius vnitas essentie q̄ distinctio personaruz.

F Quātū ad tertiū argumē tū dico. q iste mo⁹ ēndi i: nō ē aliqs istoz modorum fo: mali: quos ponit ph̄s. 4. phy. formali: dico: qz oēs illi modi sunt p hoc: q ꝓtētū est aliquid cōmentis. qūo nō ecōuerso: vel p hoc q ptinēs est aliqd ptēti quo modo nō ecōuerso. neutra illarū rōnū est in ꝓposito: qz diuersitas est ibi maior rō essendi in: q̄ vnitas: ꝓtrariū est in ꝓposito lō bene dicit Hyla. 3. de tri. z ponit in lra. naturaliter em itelligētia humana rationē huius dicti non capit nec exemplū aliqd rebus diuinis ꝓpa ratio humana ꝓstabit. Colligēdo tñ ea que sunt perfectiōis in creatura: tollēdo ea q̄ sunt imperfectionis: possunt poni aliqua exempla huiusmodi essendi in: iz haberi p fecte nō possint: tñ imperfecta exēpla imperfecte repr̄sentātia illū modū ēndi in: ꝑt adduci. P Primo q̄dē de illapsu essentie diuine respectu creaturaz. ad quē illapsum p̄currūt simul immēsitas nature diuine: eius manutenētia: circūscribatur ego ab illa rō manu-

f. arguē do ꝑ. i. opi.

tenētie itaq reseruetur rō presen tie pp imēsitatē absq rōne ꝯseruatiōis siue rōne potētie actiue ꝑtinētis ad manutenētiā. hoc circūscripto sic deꝰ: qꝛ imēsꝰ pñs est oi creature: ita tūc intelligeret pñs alicui absq hoc q illud manuteneat. ⁊ tūc si ponat vna natura i pñte: ⁊ i illo cui ē pñs: pp quā naturā vnā oporteat ipꝫ eē pñs: erit exēplum ad ꝓpositū de isto mō essendi in. ¶ Aliꝺ exēplū ē de anima nō iformāte corpus: pñte tñ corpori: sicut in instāti mortis aut de āgelo ñ iformāte corpꝰ ipsi tñ pñte. aut de corpore glorioso pñte corpori nō glorioso. vl meliꝰ exēplū: si posset corpꝰ gloriosum inexistere alij corpori glorioso eq subtili. In his oibus esse in: ē subsistētis ⁊ p̄sentis nō ꝑ informationē nec ꝑ moduꝫ ꝑtis. Et si in istis addat vnitas nature: q̄ de necessitate nature exigat talē p̄sentiā est ꝑfectius sil'e. ¶ Aliꝺ ēt est exēplū de potētijs aīe. q̄ si ponant differre ex ꝑte rei: ⁊ cū hoc tñ eē idē realiter essentie aīe de necessitate vna erit in alia: qꝛ in alia ē eēntia aīe cui illa potētia ē eadē: igr̄ distincta aliquo modo realiter erūt indistincta. Sꝫ si vtrūq istoꝝ eēt ꝑ se subsistēs: subsistēs distictū erit i subsistēte p̄sentialr: ⁊ erit exēplū essendi in. Pro oibꝰ istis exemplis ⁊ ad declarationē duoꝝ articuloꝝ p̄cedentiū p̄t addi: q in isto mō eēndi in: vtrūq extremū ꝫ eādē rōnē ē in alio qꝛ hic notat p̄sentia mutua nō ꝯtinentia extremi ab extremo qꝛ si intelligatur corpus esse in loco hoc est sicut ꝯtētū a ꝯtinēte nō em̄ est hoc mō in: sꝫ si intelligant duo corpora esse in eodē loco in se inuicē hoc est ꝑm eandē rōnem qꝛ sunt simul ⁊ simultas dicit relo nē cōeꝫ vniꝰ rōnis in extremis ⁊ si ꝑ impossibile circūscribat locus ⁊ ponat simul pñtia corpoꝝ erit relatio vnius rōis i extremis ⁊ vtrūq in altero sine ꝯtinētia vel vnius ab altero vel amborum a tertio.

Ad argumenta

p̄ncipalia. ¶ Ad p̄mū dico. q ꝯfusio eēt si qꝺlibꝫ eēt i alio ꝑm opi. Anax. qꝛ sic qꝺlibꝫ eēt i alio sicut ꝑs eiꝰ sic vr̄ phs iponere sibi sꝫ ꝑsona nō ē in ꝑsona sicut ꝑs eiꝰ ⁊ iō nō sequit ꝯfusio. ¶ Cū ꝯfirmat rō ꝑ illud. 6. phy. de idiuisibilibꝰ. ¶ Rñ deo q aut illꝺ ē falsuꝫ q idiuisibilia qnātitatis nō sunt distincta nisi differāt situ ꝺ q̄ al's: aut si ē veꝝ nihil ē ad ꝓpositū qꝛ rō ista q̄ eēt ibi nō eēt i ꝑsonis diuinis q̄bꝰ nō ꝯuenit sitꝰ. ¶ Ad scꝺꝫ dico q deitas ē cōis oi subsistēti in natura diuia ⁊ ē aliq̄d subsistētis i natura diuia ⁊ iō nō possꝫ realit distigui ab aliq̄ nisi esset aliq̄ mō ꝯponibile cū isto qꝛ nō ē itelligibile q i aliq̄ subsistēte sint plura nisi vnū sit ꝯponibile cū altero. ꝑsona aūt nō ē aliq̄d cuiuscūq subsistētis in natura ista. ⁊ iō lꝫ ꝑsona sit in ꝑsona: ñ tñ opꝫ q sit ipa vel ꝯponibilis ipsi sicut oportet dicere de deitate. ¶ Ad tertiū dico q qñ abstractū ꝺr esse in aliquo aut de ꝟtute sermonis denotat esse in: sicut forma in formato sicut cū ꝺr color est in lapide nō significat eē in. sicut ꝑs in toto sꝫ sicut forma in iformato ⁊ tūc ista ꝓpositio ē negāda. filiatio ē i p̄re ⁊ tūc ꝑria ꝯña nō vꝫ. Aut hoc nō hr̄ de ꝟtute sermōis: sꝫ ex vsu sicut dicimus calorē eē in luce nō sicut in subiecto ⁊ tūc ꝯcedi pōt ista: filiatio est in p̄re accipiendo esse in ꝓ inexistētia intima: sicut iā dictuꝫ est nec sequit vltra,

In. 2. di. 2. et i meta.

igr̄ pr̄ est filius sz est fallacia equi uocatiōis inferēdo ex añte quasi in acciperet̄ ibi per modū forme.
¶ Ad quartū dico. ꝙ iste modus arguendi tenet vbi vera est talis ꝓpositio per quam tenet talis modus arguendi. tenet aūt generaliter ꝑ talez ꝓpositionē: quicq̄d hz aliquā habitudinē ad aliq̄d hz similem habitudinē ad illd̄ ad qd̄ illud alid̄ hz habitudinē talē. ista ꝓpositio frequēter vera est in relatiuis suppositiōis ⁊ superpōnis nō tñ est vl̄r vera. Sz de isto nō dico mō qr argumentū hoc ꝓcedit de esse in qd̄ vt sumit̄ in ꝓposito notat rel̄onē ꝯmunē. ¶ Quātū igit̄ ad rel̄ones cōes dico ꝙ ista ꝓpositio est vl̄r falsa puta q̄cq̄d est sil̄e sorti est sil̄e oī simili sorti. hoc eñ includit ꝙ aliq̄d sit simile sibijpsi qr illd̄ cadit sub ista distributione oī simili sz ad hoc ꝙ sit v̄a opz addere specificationē istā oī alij a se ⁊ tūc virtute talis ꝓpōnis specificātis tz talis modus arguēdi ꝓcedēdo nō ꝯuertēdo. puta non sequit̄ sortes est similis platoni: plato est similis sorti. igr̄ sortes est similis sorti: qr ꝓpositio ista est falsa: q̄cq̄d est simile sorti: est simile oī simili sorti nisi addat̄ oī simili sorti alij a se ⁊ tūc nō includit̄ sor. sub ista distributiōe. nec pōt argui cōuertēdo ad sortē: sz tm̄ ꝓcedēdo. Sed adhuc talis additio nō sufficit ad veritatē talis ꝓpositionis: nec ad efficaciā talis argumētationis. Sz oportet addere ꝙ mediū ad qd̄ ꝯparant̄ extrema sit limitatū sz talē rōnē: qr nō sequit̄: q̄cq̄d est simul cum. a: est simul cū oī eo cum quo. a est simul: oī inq̄s alio a se: si ipsum a. sit illimitatum qr tūc existēs parisius esset simul cū existēte Rome qr sunt simul cum deitate immensa ⁊ illimitata ad illos nec etiam omnia ista sufficiunt nisi addatur ꝙ medium nō varietur vt comparatur ad extrema Ad ꝓpositum ergo dico ꝙ argumētum nō valet qr arguit̄ ꝯuertēdo: nō ꝓcedēdo: ⁊ ꝓpositō confirmās talez modū arguēdi falsa est argumētū tñ philosophi. 4. phy. tenet qr arguit tm̄ ꝓcedēdo: ⁊ accipiēdo medium limitatū ⁊ nō variatum sz argumētū est in relatiuis suppositiōis ⁊ superpositiōis. vñ nō multum est ad ꝓpositū de eē i: i ꝓposito vt dicit relationē cōmunem. ¶ Ut tñ de relatiuis disquiparantie breuiter dicatur. dico ꝙ talis modus arguendi gñaliter non tz nisi per rationē prioris ⁊ posterioris. qd̄ fere est commune omnibꝰ talibus relatiuis. quicq̄d eñ est prius priore est priꝰ posteriore. Et vt generalius dicat̄ quicquid hz ordinem ad aliq̄d hz similē ordinem ad quodlibz alid̄ ad quod illud habet ordinem talem: ista propositio est vera in ordine essentiali non intelligo cōditionem specialē ordinis. puta mediationē vel immediationē propinquitatez vel remotionē. Qui a igitur esse in. ipsius aeris in igne dicit ordinē essentialem ⁊ similem modum dicit esse in. ignis in celo tz illa ꝯsequētia ꝓcedēdo ⁊ hoc qr ꝓcedit̄ s̄m rōnē generalem ordinis: nō specificādo ordinē mediatum vel immediatum: propinquū vel remotuz. vnde nō sequit̄. a. est pater. b. b. pater. c. ergo. a. est pater. c. vt pater denotat immediatum ordinem ad. c. vt ad filium: sed bene sequitur vt notat principiātē in communi: prout pater extēditur ad auū vel proauum ⁊c.
¶ Ad aliud ꝯcedo. ꝙ deus est in

deo ⁊ hoc cōcedit Hyla. 7. de tri. Sed cum infert. ergo deus distinguitur a deo. nego ꝯñtiam ꝓpter fallaciā ꝯñtis hec enim prepositio in: non notat virtutem confundendi suum casuale: nec hoc hz: ⁊ ideo potest casuale eius stare pro supposito aliquo determinato in determinate. Distingui aūt distribuit terminum huius relationis confuse ⁊ distributiue propter negationem inclusaz: ⁊ ideo casuale huius prepositionis nō infert terminum huius relationis: sicut nō sequitur deus generat deum. ergo deus distinguitur a deo propter similem rationem. ¶ Ad vltimum dico ꝙ exitꝰ filij a patre est ꝓcessio ꝓducti a producēte: nūc aūt talis exitus nihil ꝓhibet quin exiens maneat in eo: a quo exit: quia recipit eandem naturam cū eo a quo procedit.

Nūc ostēder̄ ⁊c. Distin. XX.

Circa istam distin. 20. q̄ro vnum. Utrum tres persone sint equales in potētia? ¶ Arguo ꝙ nō quia tūc sicut pater pōt generare ita filius posset generare probatio huius consequentie tū
c.13. qr Augu. contra Maximinuz lib. 3. Si pr̄ non pōt generare sibi filium equalem: est impotens ergo econuerso si non est impotens sz omnipotens potest generare filiū ⁊ per ꝯñs posse generare pertinet ad oīpotentiam. ⁊ ita si filius non pōt gñare nō est eque potens vel equalis potētie cum pr̄e. tum qr filius non esset omni sciens si non sciret gñationē patris nec igit̄ oīpotēs si nō posset in istā gñationē ¶ Preterea Ricar. 2. de tri. c. vltimo ꝓbat ꝙ nō pñt esse plures omnipotentes qr tunc vnꝰ posset facere alium nulli potētē. ergo a simili vr̄ argui in ꝓposito si ponantur plures ꝑsone diuine eque potētes: ⁊ sicut ista ꝯñtia Ricar. fuit declarata di. 2. ꝑ duas vias. ꝯsimilibus vijs etiam declaro in ꝓposito de duabus ꝑsonis. ¶ Primo qr vna ꝑsona posset suo velle ꝓducere omnia possibilia ⁊ eis ꝓductis in esse ꝑsona alia nō posset ea producere eadem enim non possunt bis totaliter produci. ¶ Et confirmatur ista probatio: quia pater prius ordine originis habet velle creaturaꝝ q̄ꝫ filius: ⁊ filiꝰ fm Hyla. est potēs ꝑ se: lz nō a se. igitur prius origine q̄ꝫ filius producat ītelligitur pater ꝓducere: ⁊ ita in isto signo in quo filiꝰ itelligit̄ debere ꝓducere nulla sunt ibi possibilia. ¶ Scdo qr oīpotens pt̄ suo velle impedire oīa polia alterius oīpotētis si esset qr nō est necesse volūtates eoꝝ ꝯcordare in alijs a se qr ista oīa cōtingēter volunt ita hic nō vr̄ necessariū eē: ꝙ volūtas vniꝰ ꝑsone ꝯcordet in actu volēdi alteriꝰ ꝑsone. ¶ Qd̄ si dicas eādē eē volūtatē eoꝝ: ⁊ ideo ꝯcordare i alijs volēdo eadē.
¶ Cōtra formā q̄ est ꝑncipiū agēdi si est in pluribꝰ eodē mō ē ꝑncipiū agēdi vnicuiq̄ꝫ eoꝝ: sicut si eēt i vno tm̄. sicut si albedo eēt i duabꝰ superficiebꝰ eēt eis principium disgregandi eodē modo sicut si eēt in vno tm̄. sz si volūtas eēt in solo filio eēt ꝑncipiū volēdi ꝯtingēter lapidē eē: ita ꝙ illa volūtate possz filiꝰ velle eq̄ lapidē eē vel nō eē. igit̄ posito ꝙ sit in pr̄e erit ꝑncipiū i filio ꝯtigēter vo

lēdi vel nō volēdi lapidē .; ita ḡc
q̄d ponat i pīe: filiꝰ pōt eque vel
le lapidē esse vel nō cē : ; ita si pī
vellet lapidē esse ꝯfiliꝰ nō vnꝰ ol
potēs faciet aliū nullipotētē ipe
diēdo oia possibilia volita ab eo
T.c.4 ¶ Item prima cā plus cāt ēē se
T.c.2 cunda. ꝓpōne prima de causis. ; scō meta. ; primo poste. sz pī dat
4. filio virtutem creandi ; nō econ
uerso. ergo pī plus pōt.
¶ Cōtra. magister di. 19. istiꝰ lra
Et adducit Au. ō fide ad ꝑe. c. 2.
¶ Itē Aug. ꝑtra Maximinū. c. 3.
ꝓbat ꝓclusionē tripl'r . P̄ prio au
ctoritate saluatoris in euāgelio.
Joā. Oia q̄ hz pī mea sunt . P̄ Se
cundo p rōnē q: si nō potuit dare
Cap. potētiā eq̄lē fuit ipotēs. si noluit
16. fuit iuidꝰ. P̄ Tertio p sīle q: pī
cōsonal' gnaret sibi filiū eq̄lēz si
posset vel maiorem . ergo multo
magis in proposito.

Respondeo omittēdo potē
tiā logicā q̄ dicit modū cōponis
ab intellectu facte. ; potētiā me
taphorice dictā: q̄lis ē i geometri
cis fm q: ipī geometre imaginā
pūctū ee in potētia ad lineaz: ; li
neā ad supficiez. hic potētia sumi
tur ꝓprie. P̄ Uno modo sicut dic
tū est di. 7. ,put ē dīta entī oppo
sita actui. P̄ Alio mō fz q: si ꝯsig
B cat idē q̄d ꝑncipiū sicut loquit de
T.c. ea phs. 5. meta. cap. 9. Et potētia
17. isto secūdo mō sumpta diuidit in
potentiā actiuā ; passiuā. ; si vtro
libet mō sumat ꝑt intelligi aut ꝓ
ipsa relatione principij quam si
gnificat aūt ꝓ fundēmēto ꝓxi
mo istius relōnis. P̄ Ad propositū planū ē q: i deo opz ponere po
tētiā actiua cū sit ꝑncipiū efficiēs
ex dict. 2. ; eq̄lē sic de ista loquit
magister di. ista. Et huius equali
tas ꝑt intelligi dupl'r. aut fz ertē
sionē obiectoꝝ possibilū ad q̄ se
intēdit potētia. aut fz intēsionez
illiꝰ potēte in se. Ertēplū . potētia
calefactiua dī equalis ertēsiue si
ad equalia calefactibilia se ertē
dat. sic oīs charitas est eq̄lis q: er
tēdit se ad oīa diligibili er charī
tate fz intensionē si eque pfecta
sit potētia: ; in eque pfectuis actū possit elicere. lz nō tot possibilia sibi subeēnt sicut subeēnt aliꝰ
potēte vt pz posito isto casu ápo
nit di. 7. q: calor ꝓductiōe sibi ad
eq̄ta ꝓduceret alium calorē. Et
iste due eq̄litates frequēter cōcomitanē se. pōt tñ itelligi vtralibet
sine altera. Loquēdo aūt de eq̄litate ertēsionis nō ē difficultas: ni
si de actibꝰ notionalibꝰ de ītimis istarū actionū. q: illi duo ītimi nō sunt ꝓducibiles ꝑ oibus
personis sed filiꝰ a solo pīe: spūs
ſctūs autem a pfe ; filio.
Egi. ꝺ
ro. vva
lū: pī
ti.
¶ Un quo ad hoc dī sic q: potentia gnandi ptinet ad oipotētiā in
pīe nō i filio. Qꝺ declarat dupl'r.
P̄ prio q: olpotētia ē ad oē qꝺ nō
icludit ꝺdictionē. sed patrē gnare
nō icludit ꝺdictionē ;filiū ār gnare icludit ꝺdictionē. ḡ ꝛc. P̄ Preterea scō aliter ē de actionibus
trāseuntibus ad extra. ; aliter de
actiōibus imanētibus intra. possibilitas actiōis transeuntis iudicatur er rōne actiōis in se ; termini
eiꝰ. possibilitas aūt actiōis imanētis nō iudicat er his ꝑcise: sz cū
hoc in ꝓparatiōe ad agēs in quo
manet talis actio. cum igitur gnatio sit actio immanens possibilitas eius iudicanda est nō tantuꝝ
er se ipa i se: ; cū hoc er rmino eiꝰ
sz q: ē possibilis illi supposito agēti: in quo dz manere est ār cōpossibilis gnatio patri ; nō filio. igit

idē qđ pri⁹. ¶ Tertia declaratio addit̄ qꝛ oipotēs dr̄ qđ pōt in oē illud ad qđ hꝫ formā ꝑ quā pōt ⁊ nō dicit̄ impotēs qꝛ non pōt in aliquā actionē ad quā se nō extē dit sua forma sicut ignis nō dicit̄ ipotēs qꝛ nō pōt frigefacere qꝛ nō hꝫ potētiā ad frigefaciēdū. pr̄ aūt hꝫ formā cōueniētē gn̄atiōi ⁊ filiꝰ nō: igit̄ pr̄ nō ē oipotēs si nō pōt generare. nō aūt filiꝰ est ipotēs si nō pōt generare. ⁊ ita posse generare ꝑtinet ad oipotētiā patris ⁊ nō ad oipotentiā filij.

Contra istud non cōparādo generare ad aliqđ suppositū quero aut illud vt est geniti tanq̄ termini est aliq̄d ad qđ nata est esse aliqua potētia actiua aut nō. si sic: ergo in quocūq̄ nō est potētia ad illđ nō est in eo oipotētia. hoc est nō est potētia ad oē illud ad qđ nata est esse potentia. si nō. ergo in nullo est potentia ad illud. ⁊ ita nō ꝑtinet ad omnipotentiā pr̄is.

¶ Cōfirmatiōes etiā nō valent. ¶ Pria nō qꝛ oipotēs pōt in oē illud qđ est terminꝰ potētie simplr̄ ⁊ hoc ꝓducēdo illud in eo i quo natū est ꝓduci: si natū est ꝓduci in aliquo vel ꝓducēdo ip̄m in se subsistēs: si nō est natū ꝓduci in aliquo. nō aūt opꝫ ꝙ posset ꝓducere oē tale formalr̄ in se. sicut p̄t ꝓducere cursuꝫ aīalis in aīali vt in hoīe vel asino: in quo natꝰ est esse cursus. sꝫ hoc nō pōt ꝓducere i se. nec pōt formalr̄ currere qꝛ tūc ꝑ illud v̄bū neutrū significaret̄ ꝙ talis forma eēt in ipso formaliter. lꝫ igit̄ filius nō possit formalr̄. lꝫ generare vt generatio sit in ipso: nec possit p̄ncipiare gn̄ationē i seipso: tn̄ si istud sit terminus oipotētie opꝫ dicere ꝙ filius possit p̄ncipiare gn̄ationē i eo in q̄ nata est eēt nullo aūt mō filius pōt p̄ncipiare gn̄ationē in se: nec in isto in quo nō est nata esse: tn̄ oipotens vt pōt actionē illā cāre in eo qđ pōt eā recipe: sicut non eēt oipotēs si nō posset cāre intellectionē in intellectu potēte recipere eā. gn̄are aūt nō pōt aliquo mō esse a filio: nec vt in filio nec in alio. igit̄ si gn̄are ē t̄minꝰ oipotētie simplr̄: filiꝰ nō erit oipotēs.

¶ Scđa ēt nō valet: qꝛ qđ hꝫ formā limitatā ad agēdū nō ē oipotēs ad agēdū: lꝫ em̄ ignis sit potēs ignir̄ ⁊ calefacere: si nō possit frigefacere: nō esset simplr̄ oipotēs: qꝛ forma eiꝰ limitata ad vnū actū ꝯcludit ip̄ꝫ nō eē simplr̄ potētē. ꝗ filiū nō hr̄e formā cōueniētē oī actioni: quā actionē nata sit potētia simplr̄ respicere: cōcluderet filiū nō eē simplr oipotentē.

¶ Itē ista via nō saluat: qūo pr̄ ⁊ filiꝰ sint eque potētes: qꝛ pr̄ pōt in actū generationis: qui ꝑ te est terminꝰ potētie simplr̄ i quē actū nō pōt filius: ⁊ ita nō erunt eque potētes quantū ad extensionem.

Quantū ergo ad istum ar. dico aliter: ꝙ potentie actiue primū correlatiuū est pol̄e: nō cōiter sumptum vt opponit̄ ipossibili: qꝛ hoc mō pol̄e est deuꝫ esse: ⁊ tn̄ illud pol̄e nō est terminꝰ alicuius potentie actiue. ergo opꝫ ꝙ pol̄e vt est potētie actiue correlatiuū sumatur determinatiꝰ hoc aūt non vr̄ nisi s̄m ꝙ Auic. accipit pol̄e. 6. met. ⁊ alibi frequēter ꝓut opponit̄ ei qđ ē necessariū ex se. ⁊ tūc cū qđlibet itrisecū deo fit i se formalr̄ necessariū vel ꝑ idētitatē cū eēntia q̄ est formalr̄ ex se necessaria nihil itrisecū deo erit terminꝰ potē

D de hoc viđ diffusius, 7. qō. q̄lib. ⁊ distin. 42 huius.

tie ꝓprie dicte: et si hoc est: cū ad oīa alia ab essentia diuina eandē rōnē principij habeāt tres ꝑsone qꝛ prius intelligit principiū illud ꝓducendi creaturas cōicatū tribus, q̄ꝫ possit habere actū ꝓducendi ista alia. sequit ꝙ equalis erit potētia triū ꝑsonaꝝ q̄ꝫtū ad numerū possibiliū. Assumptū āt declarat in. q. illa de ordine ꝓductionū extrinsecaꝝ ad ītrinsecas 2. li. q. 1. Et breuiter ptꝫ ex hoc ꝙ si sit ꝑncipiū necessariū respectu vniꝰ ꝓductiōis: ⁊ ꝯtingēs respectu alteriꝰ ꝓductiōis: priꝰ ē principiū ꝓducendi necessaꝝ q̄ꝫ ꝯtingēs. q̄cq̄d aūt sit principiū ꝓducēdi ꝑsonas necessario se hꝫ ad ꝓductionē illaꝝ. ꝯtingenter aūt se hꝫ principiū ꝓducendi creaturas ad ip̄as creaturas prius. Igit cōicatur tribus ꝑsonis q̄ꝫ possit habere actū respectu possibiliū extra. Ex hoc apparet ꝙ potētia est equalis in ꝑsonis diuinis nō tm̄ quantū ad extensionē. sꝫ etiā quātū ad intensionē. siue em̄ potētia accipiat ꝓ absoluto qd̄ est fundamentū relationis principij ptꝫ ꝙ illud ꝑm eandē magnitudinē est in tribus nō tm̄ ꝑm eandē magnitudinē ꝑm q̄d: sꝫ simplr: sicut dictum est in. q. p̄cedente de equalitate magnitudinis: siue accipiat ꝓ relatione fundata sup illd̄ absolutū eadem relatio est triū. ⁊ si quā hꝫ magnitudinē eadē est magnitudo illius relationis in tribꝰ ⁊ ita oīmodo est equalitas potentie ⁊ ꝑm extēsionē ⁊ ꝑm intēsionē

¶ Quod aūt dictū est de primo correlatiuo potētie actiue ꝙ sit possibile intelligendū est de possibili obiectiue. s. ꝙ est terminus potētie nō de possibili subiectiue qꝛ illud nō est correlatiuū cōuertibile respectu potētie actiue. Nō ei oīs potētia actiua hꝫ aliqd̄ sic possibile sibi correspondens sꝫ solū illa potētia actiua que est trāsmutatiua. Equatur igitur possibile obiectiue vt correlatiuū potentie actiue. nō aūt possibile subiectiue ⁊ tale est illud possibile de quo adductus est Auic. qd̄ opponit ex se necessario formalr. Qd̄ aūt istud differat a necessario ex se formalr siue a ꝓducēte posset ꝯfirmari ꝑ ph̄m. 5. meta. vbi vult ꝙ principiū ⁊ cā conuertunt realiter. omne aūt causatū est aliud a cā. ergo ⁊ possibile hoc est principiatū est aliud ꝑm eū a principio. ¶ Confirmat etiā ꝑ rōnē potētie actiue positā in. 5. metaphysice. ꝙ ip̄a est principiū transmutandi aliud inquantū aliud, ergo multo magis est principiū ꝓducendi aliud: qꝛ nō pōt causatum ita esse idē cause: sicut actiuū potest esse idē passiuo in creaturis.

¶ Sed tūc restat dubitatio qūo potētia generandi dicat potētia cū nō sit respectu alicuius possibilis ꝑm p̄dicta? ¶ Rn̄deo. possibile pōt sumi adhuc magis extendēdo nomē q̄ꝫ vt opponit necessario ex se: dicēdo illud esse possibile qd̄ opponit necessario esse a se ⁊ hoc modo oē originatū eēt possibile. ¶ Sꝫ nec sic vident sancti cōiter loq̄: nec etiā philosophi: et hoc mō posset ꝯcedi filiū esse possibilē: qꝛ originatū: ⁊ ita potētiaꝫ corrn̄dentē actiuū huic termino esse potentiā. ¶ Verius tn̄ ꝯceditur filiū esse principiatū ⁊ nō possibilē: i p̄re tn̄ ꝯcedit potētia actiua generādi: qꝛ potētia actiua in creaturis aliquā dicit ꝑfectionē possibilitas autez sibi corrn̄dens que repugnat necessitati ex se di-

T. c. 1.

t. c. 17.

cit impfectionē. transferr̄ igit̄ ad diuina nomē vni⁹ qd̄ significat p fectionē: nomē aūt alteri⁹ correlatiui qd̄ dicit impfectionem nō transferr̄ in se: sz in aliquo cōiore se: vt sic ex pte ꝓducētis dicat̄ eē potētia: ⁊ tn̄ ex pte ꝓducti nō dicat̄ eē possibilitas: sz tm̄ rō principiati. ¶ Ex hoc appet irrōabilitas illi⁹ dicti q̄ sub oīpotentia de virtute sermonis ꝯtineat̄ potētia generādi. nō aūt ſm vsuz sanctoꝝ: qꝛ ⁊ si aliqn̄ sancti vl̄ doctores dicāt potētiā generādi eē potētiā ⁊ gn̄ari eē terminū potētie: tn̄ de virtute sermonis neutra est vera simplr̄ loquēdo de potētia: ꝓut respicit terminū possibilē: sz ampliādo rōnē potētie ad rōnez principij: ꝓut in cōi respicit principiabile. ¶ Hoc mō loquēdo ad qōnē de equalitate potētie i diuinis psonis. Rn̄deo ⁊ dicoq̄ ēt sic sunt equales: qꝛ ſm magistrū di. 7. hui⁹ li. Eadē ē potētia: qua pr̄ pōt gn̄are: ⁊ fili⁹ pōt gn̄ari. Sed tūc ista equalitas potētie non est ad idē: sicut si poneret̄ equalitas potētie in colore ad imutandū visuz: ⁊ sapore ad imutandū gustū eēnt q̄dem ista duo equalis potētie: nō tn̄ haberēt eādē potētiam: nec ad idē. Ita in ꝓposito loquēdo d̄ potētia hoc mō extēsiue ad actū notionalē: equales sunt pr̄ ⁊ filius in potētia extēsiue ⁊ intēsiue: qꝛ potentia que est in pr̄e ad actū generādi ē eque pfecta in filio ⁊ ad eq̄lia obiecta: nō tn̄ ē hoc mō oino eadē potētia: sicut potētia est eadē que est respectu eiusdē possibilis. ⁊ hoc mō ꝯcedēdū est q̄ in filio nō ē ois potētia: vel nō est i eo potētia: ad oē accipiēdo sic potētiā extēsiue: lz i ipo sit oīpotentia: que dicit potentiā ad oīa possibilia. ¶ Et si queras si idē absolutū est in pr̄e ⁊ filio sup qd̄ fundat̄ potētia equalis ſm extensionē ⁊ intēsionē: ēt illa q̄ est ad itra: quare nō est potētia ois eadē in vtroq̄z? ¶ Rn̄deo dicoq̄ ⁊ si idē absolutū qd̄ est potētia sit in pr̄e ⁊ filio nō tn̄ sub rōne potētie: quantū ad actū notionalē est in vtroq̄z qꝛ nō est sub rōne prioris ad illū actū: ⁊ potētia siue p̄ncipium requirit ordinem prioritatis ad terminum.

Uarro in pn̄ti dist. q. vnica arti. 3.

F

Ad argumenta

principalia. ¶ Ad primū dico negādo illā ꝯn̄tiā primā: quātū est ex forma ꝯn̄tie. Cū ꝓbat̄ p Aug. ꝯ Maximinū. rn̄deo q̄ illd̄ argumentū Aug. nō tz p locū intrinsecū: quasi p locū a toto in quātitate ad partem totius in quantitate: quasi posse gn̄are sit aliqd̄ posse: sz tz p multas ꝓpositiōes subitellectas: ⁊ hz illud argumentū reduci ad multos syllogismos: hoc mō ꝯcessit Maximin⁹ pr̄em filiū gn̄are: sz n̄ equalē. ¶ Cōtra Aug. arguit sic. si genuit ⁊ nō potuit gn̄are filiū equalē sibi ꝗ fuit ipotēs. ꝓbatio hui⁹ ꝯn̄tie ex quo dedit filio deitate ēt ſm Maximinū. qꝛ alr̄ nō eēt gn̄atio sz deitatē minorē ſm eū deitate pr̄is. ꝗ deitas nō est ifinita ex se: qꝛ ifinito n̄ p̄t eē aliqd̄ mai⁹: nec ifinitū p̄t minui: ⁊ si deitas nō ē ifinita. ꝗ hn̄s eā nō est oīpotēs. nihil em̄ est oīpotēs: cū oīpotētia req̄rat potentiā infinitā: nisi hēat ifinitā essentiā. Nō igr̄ tz ꝯn̄tia hic quasi sub ista vl̄i ꝯtineat̄ istd̄ singl̄are: sz qꝛ istd̄ vl̄e qd̄ est oīpotēs cōcomitat̄ ifinitas eēntie: ⁊ ita cōicabilitas i eq̄litate. Et silr̄ sequit̄ si pr̄ nō p̄t itelligere: pr̄ nō est oīpotēs: sz nō

sequit̃ ꝑ locũ intrinsecũ q̃si intelligere: pr̃is sit terminꝰ oĩpotẽtie: sꝫ ꝑ istas ꝓpõnes subintellectas qđ nõ p̃t intelligere: nõ hꝫ oẽꝫ ꝑfectionẽ simplr̃: ⁊ tũc nõ ẽ infinite essentie: ac ꝑ hoc nec oĩpotẽs. ¶ Cuꝫ arguit̃ postea de oĩ sciẽte dico ꝙ sciẽtia nõ req̃rit ordinẽ determinatũ ad scibilia: nec ordinẽ prioris: nec ordinẽ posterioris: qꝛ p̃t eẽ siue respectu p̃oris: vt obi: siue posterioris. potẽtia ãt req̃rit determinatũ ordinẽ ad terminũ: vt p̃oris ad posteriꝰ: ⁊ iõ scientia de necessitate extẽdit se ad omne ens: qꝛ oẽ ens ẽ scibile: potẽtia ãt nõ extẽdit se, vt ad obiectũ ad oẽ ens: sꝫ tm̃ ad ens possibile: quod qũocũq; sumẽdo possibile natũ ẽ esse posteriꝰ: ⁊ iõ nõ ẽ ad illud: qđ est natũ esse posteriꝰ: ⁊ iõ non ad illud: qđ ẽ natũ eẽ in ꝑsona infinita idẽ illi ꝑsone. ¶ Cũ postea arguit̃ ꝑ Ricar. dico qđ argumẽtuꝫ vꝫ si ponerent̃ duo dij ꝑ ipossibile. sicut declaratũ ẽ dis. 2. nõ ãt de duabus ꝑsonis eque potẽtibus. ¶ Cũ ꝓbat̃ prio. ꝙ vna ꝑsona posset facere aliã nullipotentẽ volẽdo oĩa possibilia: ⁊ ponẽdo ea in eẽ. dico ꝙ nõ p̃t velle ista: alia ꝑsona nõ volẽte: ⁊ ita nõ ponerent̃ in eẽ ab vna ꝑsona: alia ꝑsona nõ volẽte: ⁊ ea in eẽ nõ ponente. Sꝫ sicut i eodẽ instãti nature intelligunt̃ tres ꝑsone hr̃e p̃ncipiũ sufficiẽs ponẽdi ea i esse: ita in eodẽ instãti intelligunt̃ hr̃e actuꝫ quo ponunt̃ ista in esse. Sꝫ si ponerẽtur duo dij: vnus ꝓpria actione possꝫ oĩa ponere i esse: ⁊ aliud nõ posset ꝓducere ista eadẽ productiõe. ꝫ vel ista eadẽ nõ posset ꝓducere: ⁊ iõ nõ esset oĩpotẽs: vel posset ꝓducere illa alia actiõe: ⁊ ita idẽ posset bis accipere esse qđ est impossibile. ¶ Ad secundã ꝓbationẽ. ꝙ vnus oĩpotens posset impedire alia volita ab alio. dico ꝙ illa ꝓbatio bona ẽ de duabus volũtatibus: qꝛ ꝑ impossibile habens suã voluntatẽ posset vti ea cõtingẽter ad qđlibet aliud obiectum a se: nõ sic aũt est de duobꝰ habẽtibus eandẽ volũtatẽ: qꝛ ꝑꝑ eandeꝫ necessitatẽ est vnus vsus volũtatis ꝑꝑ quã volũtas ẽ vna. Et iõ non põt vna ꝑsona ista voluntate velle ⁊ alia nõ velle: sicut non põt vna ꝑsona hr̃e istã volũtatẽ: ⁊ alia nõ hr̃e illam. ¶ Cum obijcitur ꝯ istã rn̄sionẽ de forma que est in duobus ꝙ sit p̃ncipiuꝫ operandi eodẽ mõ vtriq; sicut si esset in vno solo: cõcedo ꝙ filius nõ quasi naturalr̃ vel coacte vult volũtate ista: quasi pr̃ volẽs predeterminauit filiũ ad volendum idem ⁊ nõ sit in ptãte filij: idẽ velle sicut erat in ptãte patris. Sed in eodẽ instãti nature pr̃ ⁊ filius intelligunt̃ habere voluntateꝫ: ⁊ eque libere quẽlibet actũ volẽdi hr̃e: vt est illiꝰ obiecti: sicut si aliꝰ nõ haberet istã volũtatẽ. Est igit̃ illa forma cuilibet habẽti principium vniformiter operandi: sicut esset si ille solus haberet eã: sꝫ nõ est alicui habẽti principiũ operãdi: ⁊ alij p̃ncipiũ nõ operãdi operatione q̃ est eadẽ illi voluntati: sicut ista nõ est eadẽ volũtas ⁊ nõ voluntas: vnde necessitas istius cõsequẽtie: si pater vult hoc: filiꝰ vult hoc. nõ est ꝯ libertatem volitionis filij. sicut nec ꝯ libertatem volitiõis mee est ista ꝯn̄tia si volo volo. ita nec ibi: si pr̃ vult. a. filius vult. a. qꝛ idẽ velle est pr̃is et filij. ¶ Ad aliud de causa p̃ma ⁊ scđa rn̄sum est di. 12. ꝙ ista ꝓpositio veritatẽ hꝫ ꝑꝑ aliã virtutem

qõ. 2. soluendo vltimũ arguinẽ.

sine vim causandi in cā priori et posteriori: ⁊ illa q̄ est prior ē principalior: ⁊ hoc fallit in principio priori s̄m originē ⁊ posteriori in quibus ē eadē vis vel virtus causandi respectu tertij: cui⁹ vis ē in ꝓposito: ⁊ iō in proposito nō vz.

Hic orit̄ qō. ⁊c. Distin. XXI.

Irca istaz disti. 21. q̄ro vnū vtruz hec sit vera. solus pater est deus? ¶ Quod sic. sol⁹ deus q̄ est pater est deus. ḡ solus pr̄ est deus. añs pz. qꝛ solus deus qui ē pater: est trinitas. ꝯñtia ꝓbat̄ ꝑ simile: qꝛ sequit̄. solū animal qd̄ est homo currit. ergo solus homo currit. ¶ Itē solus de⁹ est pr̄. ḡ solus pr̄ est de⁹: añs pz ꝑ exponētes. ꝯñtia probat̄ per cōuersionē exclusiue. ¶ Itē solus deus ē deus. ḡ sol⁹ pr̄ est deus. Tum qꝛ in añte stat ꝑsonal̄r: qꝛ est indefinita: sil̄r probatur ꝯñtia: qꝛ antecedens infert vtrāq̄ exponentē ꝯñtis: ⁊ q̄ inferat exponentē affirmatiuā ꝓbo: sequit̄ solus deus est deus. ḡ oīs deus est deus: ⁊ ita pr̄ est deus. ḡ sequit̄ affirmatiua exponēs ꝯñs. Sequit̄ etiā solus deus est de⁹. ḡ nō alius a deo est deus. ḡ nō ali⁹ a patre est de⁹. ꝓbatio huius ꝯñtie. hic vr̄ fallacia ꝯñtis. alius a deo. ḡ alius a patre: ergo arguendo negatiue eodē ordine erit bonum argumentū. ꝓbatio assumpti: qꝛ si alius a deo inferret aliū a pr̄e: hoc esset ꝑꝑ distributionez termini relationis diuersitatis: sz nō distribuit̄. ꝓbatio: qꝛ tūc esset oīs ꝓpositio falsa: vbi p̄dicaret̄ relatiuū diuersitatis de aliquo: puta quecūq̄ talis: homo est diuersus vel aliud: datur em̄ hic intelligi correlatiuū p̄mū huius relatiui: ⁊ ꝑ ꝯñs sequeret̄ q̄ hō eēt alius ab alio. Et si terminus relationis distribuat̄ sequit̄ q̄ sit alius a quocunq̄ alio. igitur alius a se. ¶ Item negatiua exceptiua: et affirmatiua exclusiua de ꝑte excepta cōuertunt̄: sed Matth. 11. Nemo nouit patrē nisi filius. ḡ solus filius nouit: igit̄ solus est deus. ¶ Itē. 6. trini. c. 7. tantus est solus pater: quātus est simul pr̄ ⁊ filius. igit̄ solus pater est sic magnus. igit̄ solus pr̄ est deus. ¶ Ad primū nemo vel null⁹ hō deus d̄r hō: homo fecit nuptias filio suo. igit̄ accipiat̄ cōe deo et nullus deus: ⁊ nullus itellectualis: vt sit substantiuū nisi qd̄ nouit: cōcedat̄. ⁊ ista minus intellectualis alius a patre: qꝛ ali⁹ notat alietatē i significato sui substantiui: sic vl̄iter vbicūq̄ habet substantiuū cōe tribus vera est ꝓpositio: tñ solus ⁊ tamē vnus. ¶ Ad scd̄m ptz. Omni solus sumit̄ sincathegorematice. ¶ Oppositū pz per Aug. 6. de tri. 8. c.

Matt. 22.

Ad questionem

pōt fieri distinctio sicut distinguitur cōiter: ⁊ bñ q̄ solus pōt teneri cathegorematice ⁊ sincathegorematice. solus q̄ppe significat idē qd̄ non cū alio: sicut pz ꝑ ph̄m p̄mo elenchoꝝ. Ista autē negatio associationis pōt intelligi determinare aliq̄d in se siue in natura rei: vel determinare aliq̄d vt ē extremū cōpositionis in habitudie ad aliud extremuz: puta negādo associationē alterius ab isto i re-

A

Ca. 4.

cipiēdo p̄dicationē talis p̄dicati. Primo mō nō admittit i diuinis hoc nomē solus: q; nihil ē ibi solitariū. Scdo mō p̄cedit q̄cūq; nō affociat subiecto aliquid deq̄ dicat idē p̄dicatū: ita nō ē p̄dicando essentiale de psonali: q; essentiale p̄uenit alij ab isto incluso: ꝛ iō talis ppositio negat. P̄ Declaratio istoꝝ. s. q̄liter sincathegoreuma disponit extremū intellectus cōponentis ꝛ diuidētis respectu alterius extremi: Et qūo differat sincathegoreuma ab intētiōe scōa ꝛ qūo diuerse determinationes sincathegoreumatice inter se differūt longū tractatū req̄reret: ꝫ nō oz hic imorari pp alia magꝫ necessaria. ¶ Probat etiā falsitas ppositiōis ppositę p illā cōez regulā in sophismatib⁹ affirmatiua exclusiua infert vlēm affirmatiuaz de terminis trāspositis. igit ista solus pr̄ est deo: infert istam. ois deus ē pr̄ vel ois psona diuina ē pater. Regula ista ꝑbat ex rōne exclusiōis: q̄uꝫ notat p̄cisionē in illo: cui addit respectu alteri⁹ extremi siue p̄cisaꝫ cōsēsurationē. s. q; alterum extremū nō excedat illud: ꝛ hoc notat ista vlis affirmatiua de terminis trāspositꝫ: ꝛ maxime in terminis cōibus: vbi pōt vtrūq; extremuz accipi vlr.

¶ Probat etiā logice p vnā propositionē q̄ exprimit totū intellectū exclusiue. Ista cm̄ tm̄ hō ē risibilis: ꝫ ponat cōiter hr̄e duas exponētes sufficiēter: tm̄ exprimit per istā: nullus nō hō est risibilis er q̄ sequit nullū risibile ē nō hō p cōuersionē. Et vltra igr nullus visibile nō ē hō p illud secūdi priarmenias. er negatiua de p̄dicato infinito sequit affirmatiua de p̄dicato finito, ꝛ negatiua de p̄dicato negato. Qō ꝑbat̄ per p̄mū principiū. de q̄libet affirmatio vel negatio ꝛc. ꝛ hoc in p̄dicatis sim pliciḇ: q; negādo istā ꝓpoſitiōis talsus ē q; ibi deus determinat ad istādū p pr̄e p istā implicationē: q̄ ē pr̄: sicut determinat hō ad standū: p hoie albo in sensu compositiōis ibi. hō q̄ est albus. ꝛ tunc ꝓpa tz. Sensus tm̄ diuisionis verus ē: q; tūc enunciant duo p̄dicata de eodem subiecto: de quo ambo sunt vera. s. de deo esse patrē: ꝛ eē deū q̄si enūciarent̄ ista duo in duab⁹ ppositionib⁹ categoricis copulatis sibi inuicē: q̄uꝫ neutra specificaret alterū: ꝛ tūc ꝓpa nō valet a supiori ad infiū cū exclusiōe. ¶ Et si obijcitur q̄ sit ꝓpa tz i creaturꝫ i sensu diuisionis ¶ Rndeo si cōe idē innumeratū possit cōpetere pluribꝫ inferioribus: nō teneret illa ꝓpa in sensu.

t.c.8

diuisiõis. tz eñ ibi p̃cise: qz illud aliaꝰ qõ est rõnale: diuidẽdo nõ ẽ aliud ab aiali: qõ est rõnale in cõponendo. ¶ Iñ ꝓposito aũt rõ illa nõ tz. qz iste idẽ deus q̃ est pr̃ in sensu cõpositionis nõ ẽ filius: qui distinguit a pr̃e. Et ita deꝰ q̃ est pr̃ in sensu diuisionis põt dici vere de aliq. de quo nõ ỽ i sensu cõpositionis. non sic aũt de aiali qõ est hõ qz illud in sensu diuisionis de nullo vere p̃dicaꝝ. de quo vere nõ p̃dicaꝝ idẽ in sensu ꝓpositionis vel ecõuerso. Et iõ p̃dicaꝝ ibi indifferẽter: nõ sic h̃. cũ nõ sit idẽ añs fm cõpõnẽs z diuisionẽ.

¶ Aliqui etiã distinguũt p̃incipalem ꝓpositionẽ q̃si ista. solus pr̃ est deus. possit h̃re sensuꝫ cõpositionis falsuꝫ: z sensum diuisiõis vez adducentes illud Prisciani scdo cõstructionũ. inter exigẽs z exactum cadit aliquid medium.

Mar. li. 3. di. 2. qõ. vnica. ℣. Bo. li. 1. di. 4. du. 3. litterali.

¶ Sed istud nõ est logice dictuz nec grãmaticale. P̃z logice nõ: qz tũc nõ posset aliq̃d ỹhi: vel determinari p̃ aliquã p̃dictionẽ vel determinationẽ. quãtũcũq; eñ im mediate adderet alicui determinatio cathegorematica vel sincathegorematica. vt hõ albꝰ currit. vel ois hõ albus currit: adhuc resset distinguere: sicut hic in sensu cõpositionis z diuisionis. z in vtroq; sensu resset vlteriꝰ distinguere. z sic in infinitũ. nec poset aliqs sensus determinate exprimi. nec docuit pḧs in talibus multiplicitatẽ fm cõpõnez z diuisionẽ. sꝫ tñ in illis vbi cadẽ materialia cõposita z diuisa diuersuꝫ sensuꝫ faciũt. ista aũt materialia. ois hõ currit vel ois hõ albꝰ currit. cõpositaz diuisa. nullũ alium sensuꝫ faciũt. sec⁹ ẽ hic. iste videt nũc me currere, cõponendo nunc aduerbiũ cũ ✠bo p̃cedente vel sequẽte. P̃ nec etiã est dictũ grammatice. qz exigẽs z exactũ dicunt ꝓstructibilia: quoꝝ alterum ỽ a Prisciano regere: alterꝫ ex vi alicuius: nõ cãt sincathegorematicũ ꝓstructibile respcũ cathegorematici: q̃sivnũ regat aliud ex aliqua vi. Et iõ iz hic cadat medium vel iplicatio media cappa soz. i. cappa q̃ est soz. nõ tamen hic. homo albus: z omnis homo albus.

¶ Ad scõm dicitur q̃ exclusiua non ꝙuertitur. pḧs ✠bo hoc nõ ofidit: qz determinat de simplicũ. ꝓpositionũ ꝙuersionibus: q̃ pertinẽt ad syllogismũ cathegoricũz simplicẽ. Sz q̃ ꝙuertatur ptz p̃ pbata. ¶ Ad scõm dico: q̃ illa nõ ẽ sua cõuersa: nec illa p̃missa tz: sꝫ ẽ fallacia p̃tis: qz sicut pbatũ est in solone qõnis: exclusiua ẽ ꝙuertibilis cũ vlĩ affirmatiua de terminis trãspositis. q̃ inferre exclusiuã ex exclusiua ỽ terminis trãspositis equaleret illatiõi vlis affirmatiue ex vli affirmatiua de termis trãspositis. In tali aũt illatõe vlis exvli ẽ fallacia p̃tis. ois hõ ẽ aial. q̃ oẽ aial est hõ: a supiori ad suũ inferiꝰ affirmãda. Ita ẽ i ꝓposito. Et pbaꝝ: qz semp ex vi sermõis p̃cedit ab inferiori ad supiꝰ cũ distributiõe p̃dicatũ. eñ vlis affirmatiue ñ notaꝝ esse ꝙuertibile: sꝫ stat q̃ sit superis ad subiectũ. q̃ ex distributiõe subiecti vlis: nõ sequit distributio p̃dicati respectu eiusdem: nec põt sequi distributio p̃dicati respcũ inferiorꝭ ad aliq̃d. si non sequit distributio p̃dicati respcũ superiorꝭ ad illud: arguendo q̃ sic. omne. b. est. a. q̃ omne. a. ẽ. b. ẽ fallacia cõsequẽtis: qz ex distributiõe eius q̃ notaꝝ eẽ inferius

nō sequit distributio supiorus. ꝛ hoc respcū ꝺdicatū: qōnotat cē ire ro ad ꝑdicatū: supiꝰ ꝫ ē fallacia cōsequētis. sicut argueret. ois hō est aial. ergo oē aial ē sor. ¶ Sz cū pbat illa ꝓsequētia p ꝓuersiō nē ꝓpōnis excluſiue. ꝑ Rndeo nō ois illatio i terminis trāſpoſitis notat tātā vntionē extremoꝝ quā C tā hñt pōt virtute ꝓme. vñ vlis negatiua nō ꝓuertit in particula rē negatiuā in terminis trāſpoſitis: ꝫ inferat eā. Ad ꝓpoſitū dico: q illa de terminis trāſpoſitis q̄ tm̄ capit ꝺ intellectu excluſiue affirmatiue: quātū aliq̄ pōt capi ꝺ terminis trāſpoſitis est vlis affirmatiua. sicut pbatū est in scōa rōne ad solōnē principalē. ꝙ talis excluſiua affirmatiua ꝓuertit in vlem affirmatiuā ꝛ pari rōne ecōuerſio vlis affirmatiua i excluſiua ā affirmatiuaz. ¶ Et si obiciat. 1. ꝓpꝛ c. 2. as. ꝙ Arist. male docuit ꝛ insufficiēter ꝓuersiones nō docēdo vlez affirmatiuā ꝓuertēdā in excluſiuā affirmatiuā. ¶ Rndeo q̄ conuerſiones docuit: ꝓpt̄ ꝓficiēdā iperfe doctri ctionē imꝑfectoꝝ ſyllogiſmoꝝ: na pe nō ꝫt excluſiua aliū locū teneret ripate in ꝓficiēdo ſyllogiſmū imꝑfectū tica. i. q̄ aliq̄ ider inita nō excluſiua. q ꝓpꝛ. c. nō aliā ꝓclusionē iferret q̄ ꝓpo 9. ꝛ. 10 i. erreba. i ſyllogiſmo iperfecto.

Et ꝺ bñ ꝛ sufficiēter docuit conuerſiones q̄tū neceſſariū ſibi fuit ad ꝓpoſitū. ¶ Ad tertiū dico q D ex negatiua exponte añs: nō ſequit negatiua exponēs ꝓñs. Cuz ꝓbat q nō ſequit. alius a deo. ꝫ aliꝰa pre. nego. q illa ꝓñtia nō ē bona. Et cū vltero ꝓbat q̄ termi nus ꝓpoſitionis non diſtribuit q cū eſſet ipoſſibilitas enunciā di tale relatiū de aliquo. ¶ Re ſpōdeo ꝙ in oibus relatiuis eꝝ parātie cōe ſm̄ ſe acceptū: vt cōe est. non referꝛ: q̄ ex quo: vt cōe ē abſtrahit ab omnibus relatiuis ſine terminis relationū q̄: relatio realis nō est niſi diſtincti ad diſtinctuz: ſed ſi vt ſic referretur: oꝑteret ibi dare terminum ſibi relatū diſtinctū. Et ideo nō referꝛ ad aliquid ciuſdē rōnis cum relato: ſed referꝛ ad aliquid alterius rōnis referꝛ igit̄ tale relatiuū tm̄ ꝓpꝛ ſuo inferiori: ſicut ſi mile nō referꝛ ꝓpꝛ ſimili in cōi ad ſimile: ſed ꝓpꝛ aliquo inferiori qō pōt diſtingui a ſimili ad qō referꝛ tur. ita ꝛ est ꝺ differēti. nō em̄ referꝛ ad differens in cōi: quaſi ad primū coꝛrelatiuum quaſi eſſent duo extrema prima relationis. ꝛ vtrūq̄ cōſſimū ad oē differens: ſed differēs est differens ab hoc differēti. ¶ Et ſi obiciās q̄ relatiuū dat primo itelligere ſuū coꝛrelatiuū cōe. ¶ Rndeo nō est tale coꝛrelatiuū eius: vt cōe niſi ipſuz vt ſumptū ꝓpꝛ aliquo inferiori: ꝓpꝛ quo diſtingui pōt a coꝛrelatiuo. ꝑ Exēplū huius est in rebus: q̄ ſi tota natura ignis eſſet in vno iduiduo: illud indiuiduū nō poſſet generare: q̄ ſi ſic: tunc generaret aliū ignez in quo eſſet E tota natura ignis: ꝛ eſſent quaſi due ſpēs ignis: qō est ipoſſibile. Et tm̄ nūc in vno induiduo natura ignis est rō generādi: q̄ hꝫ vnitatē ſufficiētem ꝓpꝛ principio actiuo ꝛ diſtinctionē ſufficiētez. Ista hec ſimilitudo ē rō aliqui referēdi vel terminādi relationez: ſed nec referꝛ nec terminat: niſi accipiat ꝓpꝛ diſtincto i quo ſit: ita q̄ necessitas nec diſtincto est p ac cidēs: ſed vtrūq̄ ꝙ ſe respectu talis relatiōis ſicut dictū est in. q. ꝺ circū incepſiōe. Nō em̄ ſequit nō

aliꝰs

aliꝰ a deo. ꝫ non aliusa pſe: ꝫ in affirmatiua ē bona ꝓntia rōne di ſtributiōis termini huiꝰ relatiōis pp negationem incluſam in rōne alietatis. ¶ Ad aliā ꝓbationem cū dr ſolus deꝰ. ꝫ ſolus pr̄ vel ſolus filiꝰ. P Rndet q ſubiectū exclusiue pōt cōparari vel ad exclusionē vel ad p̄dicatuꝫ. p̄mo mō hꝫ ſuppoſitionē ſimpliceꝫ: qꝛ exclusio fit ab eo rōne ſignificati: ſecōo mō hꝫ ſuppoſitionē pſonalem: qꝛ predicatū attribuit tibi ꝓ ſuppoſito. ¶ Cōtra iſtud. vnū extremū in vno actu ꝓponendi ꝛ diuidēdi hꝫ rōnem vnā: fm quā accipit reſpectu alterius extremi: qꝛ diuerſe rōnes accipiēdi idē extremū reſpectu eiuſdē termini: nō videnť ſtare cū vnitate actus cōponēdi. ¶ Et ſi dicat q reſpectu excluſionis ſupponeret ſub vna rōne: vt acapit ſub excluſione reſpectu p̄dicati ſupponit ſub alia rōne. ¶ Cōtra. ſubiectū non ſupponit reſpectu ſue diſpōnis: ſed reſpcū predicati: ꝛ ita ꝓiſe hꝫ illaꝫ ſuppoſitionē: quaꝫ intelligit habere reſpectu p̄dicati: vt accipitur ſub ſua diſpoſitiōe. ¶ Jdeo dico aliter q ſubiectū affirmatiue excluſiue ſupponit confuſe tm̄ ſicut et predicatū vtꝫ affirmatiue: qō ꝓbatur ex cōuertibilitate earuꝫ: qꝛ reſpectu extremi ciuſdē ſtāte eodem mō diſtributiue arguere ex parte alterius a cōfuſa tm̄ diſtributiua: eſt fallacia figure dictionis: ꝛ ſub termino ſic ſtāte ꝓfuſe tm̄ non ſꝫ deſcēdere. ¶ Poſſet tm̄ dici in ꝓpoſito aliter q̄ in creaturis vcꝫ q deꝰ ſub excluſiōe ſtat ꝓ hoc deo: q cōis eſt tribꝰ pſonis que nſilio tacta ē di. 4. ꝓ quo ſtat ibi ſubiectū deus eſt pr̄ ꝛ filius ꝛ ſpūs ſcūs. ꝛ poſſet etiam valere di. 12. qd eſt illud ſubiectū: cui primo cōuenit agere reſpectu creaturarū: qꝛ ḣ deus vt eſt hec deitate deus nō intelligēdo aliquā pſonalē ꝓprietatē: ꝫ oē p̄dicatuꝫ: qō verū eſt de hoc p̄dicato primo verum ſit de patre per ſe: ꝫ non de ſolo patre: ſed de filio ꝛ. ſ. ſ.

q. 1.

Poſt p̄dicta ꝛc. Diſtm. XXII.

Hic poſſet aſſignari ſecūda pars principalis huius lib. Hen. 8 ſum. ar. 22. q. 1. et. 3.

SIrca iſtaꝫ diſti. 22. quero vnum vtrū deꝰ ſit noiabilis a nobis viatoribus aliq̄ noie ſignificāte eſſentiam diuinam. vt hic.

Hic dr q ſicut deus intelligit a nobis: ita pōt ꝛ a nobis noiari. fm igr q di uerſimode aliq̄ aſſerūt de cognitione dei ab intellectu viatoris: ita ꝓnter dicunt diuerſimode de poſſibilitate ei⁹ noiandi deuꝫ: ꝛ qui negat cōceptuꝫ vniuocū deo et creature ꝛ ponit duos cōceptꝰ analogos: quoꝝ. ſ. alter q̄ ē creature attribuit alteri illi. ſ. qui eſt dei: dicit fm hoc ꝓnter q deus ē noiabilis a viatore nole exprimēte illum conceptum analogum.

Quere. cōpiolī repoſitatis hāc. q. ꝛ i. aliquibꝰ origialibꝰ antiquis ſcriptis angelici pluꝛa adduntur. vt ptꝫ. j. Henr. quoli. 5. q. 1. ꝛ

Sed cōtra iſtā poſitione ſpecialiter arguo. Quia ois ꝛceptꝰ realis poſſibilis habet de eſſentia diuina natus ē fieri in intellectu ſtrute illius eſſentie. ꝓbatur: qꝛ q̄cūq; obiectuꝫ intelligibile minimū natū eſt facere in intellectu cōceptū oēm realē poſſibilez habent de eo: ꝫ fm illos tm̄ vnicus cōceptus realis natus eſt haberi de eſſentia diuina ſtrute eiꝰ:

lz intellectꝰ negociãs possit plures cõceptꝰ cãre ⁊ fabricare circa idẽ obiectũ. ergo qđ cũq; obiectũ põt facere ꝯceptũ realẽ in intellectu de deo põt facere: illum vnicũ quẽ ꝯceptũ illa essentia esset nata de se facere: sz ille vnicꝰ est huius eẽntie: vt est hec. ergo qđ cũq; obiectũ faciat aliquã notitiaz de deo i intellectu nr̃o: faciet sz opi. istã ꝯceptũ eiꝰ vt est hec eẽntia: ⁊ ita noiabilis est a viatore noie significãte hãc essentiã vt hec.

Potest dici breuiter ad q̃stionẽ: ꝙ ista ꝓpõ cõis multis opi. ꝙ s. sicut aliq̃d intelligit̃ ⁊ noiat̃ falsa est si intelligat̃ p̃cise: qꝛ distictiꝰ põt aliq̃d significari q̃ intelligi: qđ vr̃ ꝑsuaderi ex hoc: qꝛ cũ substãtia nõ sit itelligibilis a viatore nisi in ꝯceptu cõientis: sicut ꝓbatũ est di. 3. si nõ posset distinctiꝰ significari q̃ intelligi nullũ nomẽ ĩpositũ a viatore significaret aliquã rẽ de gñe substãtie: sed sicut p̃cise cõcipit̃ ab intellectu viatoris aliq̃ ꝓprietas a q̃ iponit̃ nomẽ q̃ ꝓprietas cõiter exprimit ꝑ ethimologiã nois ita precise talis ꝓprietas significaret̃ ꝑ nomen: puta ꝑ hoc nomẽ lapis significaret̃ aliq̃d de gñe substãtie: sz tm̃ aliq̃d de gñe actionis: puta lesio pedis quã exp̃mit ethimologia huius nois: ⁊ fuit rõ a qua iponebat̃ nomẽ. ita põt argui de oibꝰ aliis noibꝰ ĩpositis rebꝰ de gñe substãtie: ꝙ nullũ eoꝝ significat aliq̃d nisi ꝓprietatẽ accidẽtalẽ aliquã: q̃ intelligebat̃ ab iponẽte: vel opz dicere ꝙ ip̃e distinctiuis noiabit substantiã quã intellexit. Qualr̃ aũt hoc sit possibile põt intelligi sic s̃m viaz Aug. 6. de trini. c. 6. q̃ ꝓbat cõpositionẽ in oi creatura. nã ꝯcipiunt̃ ab aliquo multa accidẽtia ꝯcurrẽtia in eodez: puta talis qualitas ⁊ talis quãtitas. et probat̃ neutrũ illoꝝ eẽ alterũ: qꝛ vtrũq; illoꝝ manet sine altero. ꝓbat̃ etiã scđo vtriq; illoꝝ aliq̃d aliud eẽ subiectũ cõe. qꝛ vtrũlibz illoꝝ põt destrui nõ destructo altero: ergo aliq̃d concludit̃ eẽ subiectũ vtriq;: vt quantitati ⁊ qualitati: illud aũt qđ subest nõ cõcipitur in ꝯceptu quiditatiuo: nisi entis vel huius entis. Et tñ frequẽter accidit ꝙ talis qualitas ⁊ talis quãtitas ꝯiungunt̃ in aliq̃ ⁊ alibi nõ coniũgunt̃: ⁊ hoc nõ est ex natura qualitatis ⁊ quantitatis: vt preostensum est supra. concluditur igit̃ ꝙ hoc est ex natura illius tertij: i quo fundant̃ ambo ista: nõ aũt coniungũtur talia in isto tertio qualia in illo. Ex quo etiã diuersimode ꝯiungunt̃ in diuersis cõcludit̃ substratũ istis eẽ diuersuz a substrato illis. ⁊ ex hoc concludit̃ tertiũ illud esse aliud ab alio tertio. ꝗ cognoscit̃ aliud tertium esse substratũ: ⁊ sil̃r ꝙ sit aliud a subiecto alterius. Neq; em̃ cognosco distincte quid sit in se: nisi ꝙ sit ens vel res affecta talibus accidẽtibꝰ: vñ vlterior conceptio quã possim de illo habere quid sit: est res aliqua hñs talia accidẽtia ⁊ relatiões. ¶ Ad ꝓpositum. ergo nõ accidẽtibus illis: sed isti alij sic distincto quicquid sit: qđ est cum istis ꝯiunctis q̃ intelligunt̃: imponit̃ nomen aliqđ illud vr̃ esse ꝓprium signũ huius sub rõne qua hoc: ita ꝙ imponẽs nomen intendat illaz essentiã de gñe substantie significare: ⁊ sicut intendit significare: ita nomẽ qđ imponit est signũ: ⁊ tñ ipse nõ intelligit illud distincte: qđ distin-

cte intendit significare ꝑ hoc nomē vel ꝑ hoc signū. ¶ Exēplū eēt ēt si q̄s iponeret characteres hebreos nesciēs voces hebreas in ꝑticulari. sciēs tñ ꝙ aliqua vox est prima: aliqua scd̄a ⁊ aliqua tertia iponeret sic. aliqua est pria quecūq̄ sit illa volo ꝙ significet tali nomine vl' tali charactere. illi characteres eēnt signa illaꝝ vocū hebreaꝝ: quas aliq̄s hebreꝰ disticte cognosceret obiectis sibi talibꝰ signis: nō hebreus aūt ⁊ si cognosceret q̄d significaret ꝑ istas figuras: nō tñ illud qd̄ significat disticte cognosceret: sꝫ tm̄ in rōne prime vocis vl' scd̄e. ¶ Breuiter igit dici pōt ꝙ adminꝰ noia multa imponunt: que significāt deū i cōi: qꝛ sic naturalr pōt ꝯcipi a simplici viatore: vt pꝫ di. 3. vel siveꝝ est ꝙ distinctiꝰ pōt significari q̄ꝫ ꝯcipi pōt deus noiari a viatore noie significāte hāc essentiā. Quicq̄d sit de istis verisil'e est deū noiari tali noie: ⁊ hoc siue illud nomen sit impositū ab ip̄o deo: vel ab angelo cognoscēte ip̄m deū: vl' a viatore: verisil'e est em̄ ꝙ multa noia sint in sacra scriptura distincte illā essentiā significātia sicut iudei dicūt d̄ noie dei qd̄ vocāt tetagramaton. ¶ Et vr̄ deus dicere Exo. 3. hec dices filijs israel: q̄ est misit me ad vos. hoc nomē mihi est in eternū. Et ca. 6. Ego dñs qui apparui abrahā ⁊c. nomē meū adonai non indicaui eis. ¶ Est ergo deus noiabilis a viatore noie significāte ꝓpriā essentiā vt est hec eēntia: qꝛ viator pōt vti illo signo ⁊ intēdere exprimere significatū illiꝰ signi siue ip̄e iposuerit illd̄ signū: siue aliꝰ q̄cunq̄ q̄ cognouit significatū: ⁊ tali etiaꝫ signo pōt viator vti tanq̄ꝫ noie: lꝫ nō potuerit illud imponere tanq̄ꝫ signuꝫ. ¶ Si aūt ista ꝓpositio eēt vera: ꝙ nullū nomē pōt alicui imponi distinctiꝰ q̄ꝫ intelligat. hec tñ est falsa ꝙ nullus pōt vti noie distinctiꝰ significāte rē q̄ꝫ ip̄e possit intelligere. ¶ Et iō simplr ꝯcedendū est ꝙ multis nominibꝰ vti p̄t viator exprimentibus essentiā diuinā sup rōne essentie diuine.

q.s.

A

B

C

Post predicta disserēdū nobis vr̄ de nominū diuersitate ⁊c. dist. 22. s̄m ꝙ ait apl'us ad Ro. 10. Corde credit ad iustitiā ore aūt ꝯfessio sit ad salutē. s̄m hoc magister i isto prio libro: postq̄ꝫ ondit q̄d de deo ⁊ diuinis sit credēdū: in hac scd̄a ꝑte docet qualr de creditis loquendū est: ⁊ ꝙ ista diuisio sit s̄m intentionē eiꝰ pꝫ ꝯsiderāti lr̄aꝫ huius dist. in prin. Hec aūt pars diuidit in duas in prohemiū ⁊ tractatū qui incipit ibi Illud ergo p̄cipue: ⁊ illa diuidit i duas. In prima determinat de nominibus diuinis in cōi: ponēdo duas differentias nominum dictoruꝫ de deo: scd̄o exequit de illis differētijs separatim ⁊ singillatim: ⁊ illa pars incipit ibi. Sciendū est. ergo ⁊ illa scd̄a in duas. In prima determinat de illis nominibus de quibus sufficit breuiter tractare. In secūda determinat de quibusdam: que specialem ⁊ difficiliorem tractatū requirunt. scd̄a incipit ibi in prin. distin. 36. Cunq̄ꝫ supra disseruimus. prima in duas. Primo determinat de nominibus absolutis. secundo de relatiuis in distinc. 26. Nunc de proprietatibus personarum. Prima in

Alia

Additio huius 22 distin. ad tex. magis ꝑtinēs

duas. p̄mo ꝺ noīb⁹ absolutis ꝓpo-
nit regulā ex q̄ appet diſti. cont̄a
noīb⁹ relatis. Scḋo excipit ab il-
la regula cōi hoc nomē ꝓpria: ⁊
hoc i ḋi. 23. P̄ medictis aduciēdū
ꝓma i duas: q: ꝓmo ponit regulā
illā ⁊ pbat cā p Au. icō adducit
pbationē Au. qua pbat ꝓceptō
illā assumptā. scḋa ibi: ḋe ⁊ nō
est magnus ea magnitudine ⁊c.

Circa istā diſt. q̄
nit notabilis ab hoīe
viatore: aliquo noīe
ꝓprio? Quod non
Augusti. de verbis domin. ca.
34. ḋcḋ pōt fari nō est ineffabile
deus autē est ineffabilis: hanc
minorē ꝓbat Au. ꝓhoc quidē cō
tinuo subdit diceṡ. Si cm̄ raptū
2. cor. 12. se dicit apostolus Paulus vsq̄
ad tertiū celū ⁊ audisse ineffabi
lia verba quātomagis ipse ineffa
bilis est: q talia demōstrat. P̄ter
ea Aug. Joānē omelia. 19. ex
ponēs illud Joānis. 5. Nō pōt fi
lius facere quicq̄: nisi q̄ viderit
patrem faciētē. ḋicit q̄ videre fi-
lij est ipsum esse verbū patris: q̄
demōstrari v̄bo nō pōt. ¶ P̄ter
ea Hylarius. 3. tri. c. 9. sermo
nem humane nature virtus gene
ratonis excedit. ¶ Itē Ambro
sius primo tri. ca. 5. Uox silet nō
mea cm̄ sed ⁊ angelor⁹: loquimur
de generatione filij. ¶ P̄terea
per rōnem. Si nihil pōt significa-
ri ab aliquo: q̄ ab ipo non po-
test intelligi. Sed deus ab hoīe
viatore conceptu ꝓprio nō
potest intelligi: ergo ⁊c. Maior
probat auctoritate Aristo. ⁊ Cō
t. c. 10. mētatoris. 4. metaphy. etiā ad
⁊ inde. ꝓpositū auctoritate Aug. 7.
tri. c. 4. verius cogitatur deꝰ q̄
dicitur: ⁊ verꝰ est q̄ cogitat: ⁊ p
ꝑm primo Periermenias. Uo
ces sunt note passionum. i. cōce-
ptuum. ergo nō potest esse alicu
ius significati remoti: nisi sub ea
rōne sub qua conceptꝰ est signū
primum illius. Minor ꝓbatur
Exodi. 33. Nō videbit me hō ⁊ vi-
uet. ⁊ per rationē: q: ille ꝓceptus
ꝓprius: si habetur includeretur vir
tualr notitiā omniū illoꝝ ꝓprīā
que necessario ipsum deo. hec cō
sequētia ꝓbat: q: vir ḋt in crea
turis cōceptus ꝓprius subiec-
ti virtualiter includit notitiā ꝓ
prīā illoꝝ: que inūt subiecto: ⁊
tunc sequitur vltra: q: si ruth hīs ꝓ
prīū ꝓceptum subiecti pōt natu-
ralr scire oia scibilia simpliciter
de subiecto. Ita viator hīs talē
conceptum posset naturalr scire
oēs v̄itates de deo necessarias
⁊per ꝓns oia illa de q̄b habem⁹
fidem quātum ad vnitatē: ⁊ trini
tatē in diuinis: ⁊ quātū ad potē
tiā creatiuā ⁊ incarnatiuam: ⁊ sic
de alijs necessario conuenientib⁹
ipsi deo.

¶ Oppositū videt in psalmo in
israel magnum nomē eius. ⁊ credi
tertio hec dicens filijs israel. Qui
est misit me ad vos. hoc nomen 75
mihi est in eternum.

¶ Itē Au. ⁊ tra adamantiū ca. 3.
Illi sublimitas ineffabilis: vt
auribus congruat humanis so-
nis seruanda est.

¶ P̄terea per rōnē viator⁹ po
test hīe ꝓprium ꝓceptū de deo:
ergo ⁊ noie ꝓprio notare. Ante-
cedēs ꝓbat: q: naturali rōne pōt
cognoscere aliq̄ eius esse ꝑmū ⁊
infinitū: illō esse vnicū ⁊ esse hoc
q̄ pōt hīe ꝓceptū de illa essentia
vt est hec. talis ꝓceptꝰ maxime vī
ꝓprius esse de quocūq̄ obiecto. s.
concipere ipsum vt est hoc in se.

hē. in suma.

Hic ē opinio

talis Nomē sive verbū vocis dz esse simbolū inter loquētē ⁊ illum cui loq̄t sic q̄ res signata sit nota vtriq; in se: notū ēt sit vtriq; q̄ nomen ad significādū ipsaz rē sit institutū. ſz veritas divine essentie nota est ipsi deo solu: quo ad rōnem immēsitatis sue: ꝯ solus deꝰ nomē sibi ꝓpriū vocale posset imponere. Subdit. q. ꝓ scō mi. sumē da sub ꝓma ma. q̄ beati cognoscūt illā essentiaz in se: ergo aliquo ꝺbo: vt signo illius cētie sub ꝓpria rōne pñt ipi deū notare sive illō verbū sit institutū ad eo: sive ab aliq̄ beato. ¶ Tertia mi. ē q̄ viator nō pōt ꝯcipere diuinam essentiā nec ꝑz rōnē immēsitatis q⁊ est ꝓpriū deo: nec eo mō quo beati vidēt: nō signū impositū illi essentie ꝓmo mō vel scō mō posset eos ducere ad aliquā divine essentie notitiā sicut nec se producit cecus natꝰ ad notitiā colorisp ꝺba sicut vidētes cōloꝛ ēt cognoscētes sp rememoratione pductū se ad colo: notitiā. ¶ Quarta mi. Intellect⁹ viatoris aliquo mō pōt ꝯcipere deū ergo ꝓpoꝛtiōabilr̄ notare. Addit ibi q̄ nullū nomē ꝓpriū deo ad placitum viatoris impositū pōt esse trāslatū a creaturis: q⁊ q̄libet ēt tale nomē est cōe creaturis: ⁊ ꝓmo illis impositū. Sed ꝺz illud nomē ꝓioꝛ ꝓncipalr̄ ei imponi ꝑ tāt illo tñ q̄ ꝺ deoa creaturis ꝑt cognosci. ¶ Infert vlteriꝰ q̄ hoc nomē deꝰ ex ipositiōe sua signat q̄ est pfectiōis simplr̄: ꝗſt i summa ⁊in ḡnali respcū aliozꝝ nolz q̄ qua si ꝑticulariter exprimūt aliq̄d qō rōnē dignitatis ꝯz i deo: vt sunt sapiēs bonꝰ ⁊c. hoc ēt nomē deꝰ ꝓmo est sibi ipositū: ita q̄creature nōpuenit nisi trāslatiue sic̄ Moyses dictꝰ est deꝰ pharaonis Exo. 7. Ideo inter ota nota latina: nomē ꝓpriū est sibi hoc nomē deꝰ: ⁊ sic est ꝓpriū sibi in lingua greca. hoc nomen theos.

Quere Tho. ⁊ egidiū

Derōne

huiꝰ opi. quio maioꝛ habeat veritatē. Dicēt in solone. q. sed minoꝛes vel diuerse ꝓtestant sdz minoꝛis dubie videnť. Prima q̄ dē solꝰ deus cognoscit se sub rōne imēsitatis sue quātū ad affirmatiū q̄ ipe sic cognoscat se: ē certissima: ſz ḡtū ad negatiū: q̄ nullꝰ intellꝰ sub illa rōne illū cognoscit improbatur sic. Nulla potēcia o patiua pōt pfectissime quietari nisi in obiecto includente summā perfectionē possibilē obiecto adequato ipsiꝰ potentie Immēsitas sive infinitas est pfectio simplr̄ possibilis enti: vel vere: vel cuiuscūq; rōnī trāscēdēti: et aliq̄ eoꝝ est obiectū adequatū cuiuscūq; intellꝰ: ḡ intellꝰ creatus nō pfecte quietaꝝ nisi in deo sub rōne imēsitatis suc. Wa. apparet ⁊ in exēplo de visu ꝛ quēmētissimo visibili ēt rōne: q⁊ q̄cūq; alio habito: adhuc inclinatio potentie est ad aliud nō habitū: ⁊ ꝓncipaliꝰ ꝗ ad istud habitū. Pria pars mi. ꝓbata est dist. 2. q. 1. Et scda ꝓdist. 3. q. 3. ¶ Sedo sic sola intellectio cōprehēsiua dei repugnat intellectui creato: ſz alia de deo sub rōne imēsitatis elꝰ pōt esse nō cōprehēsiua eiꝰ: ḡ ⁊c. Minoꝛ probaꝝ: q⁊ actus cōprehensiuus obiecti infiniti est infinitꝰ intēsiue: q⁊ est actꝰ pfectꝰ in rōne actꝰ sicut obiectū in rōne obiecti: ⁊ iō simplr̄ adequatus: sed obiectiue immēsi: pōt esse actus

B

C

vt signo alicuius: cuius ꝯceptũ vl'em tm̃ hz vtens intẽdit tñ illd̃ exprimere vt significat̃ ꝑ nomẽ lz illd̃ sic i ꝑticulari nõ ꝯcipiat.
¶ Quarto vti noie vt signo expressiuo ꝓprij ꝯceptus in ꝑticulari ⁊ semper hic prior gradus est imperfectior respectu posterioris. Primus igit̃ est imperfectissimus: vltimꝰ simpl'r ꝑfectꝰ.

His premissis

ad. q. sit prima ꝯclusio ꝙ possibile est deuz simpl'r noie ꝓprio noiari a viatore imperfecte ſm tres gradus primos predictos.
¶ Scd̃a ꝯclusio est non est hoc possibile ꝑfecte. s. ſm quartum gradũ. ¶ Tertia ꝯclusio ẽ qualiter de facto a nobis nominat̃.
¶ Pr̃ia ꝓbat̃ qꝛ si nõ hoc eẽt qꝛ nõ põt hr̃e ꝯceptũ ꝓpriũ de deo ⁊ opz rẽ sic ꝯcipi: sicut noiatur: sz ista scd̃a est falsa. ꝓbo. de nulla substãtia hẽmus ꝯceptũ propriũ ⁊ ꝑ se. si igit̃ nõ est possibile distinctius noiare q̃ꝫ ꝯcipere. sequit̃ ꝙ viator nullo noie significat aliquã substãtiã distincte neq̃ꝫ vtẽs noie: neq̃ꝫ aliqd̃ nomẽ impositũ a viatore significabit aliquã substãtiã distincte. ꝯñs est falsum igit̃ ⁊ añcedens. Nã illa ꝓpositio pr̃ia ꝙ nõ intelligimꝰ aliquã sub̃az distincte. ꝓbata est
q. s. 2. 3 supra dist. 3. Qual'r aũt oppositũ ꝯñtis sit verũ qꝛ hoc est p̃ambulũ ad ꝓpositũ declarat̃ pr̃io de noiatione substãtie vtẽdo nomine ĩposito: scd̃o de noiatione eiꝰ imponẽdo sibi nomẽ. Primũ sic: hec minor. ꝑ hoc nomẽ hõ ñ intẽdimus tm̃ significare aial: pz sz aliqd̃ sub aiali distinctũ ab equo ⁊ alijs. Uñ hec est nobis nota tãq̃ꝫ ꝟa: hõ ꝑ se distinguit̃ ab equo ⁊c. nec itẽdimus ꝑ hoc nomẽ significare aliqd̃ accidẽs vel aliqua accidẽtia. imo spẽm in gñe substãtie tm̃. vñ hec ẽ nobis vere cognita hõ ꝑ se distinguit̃ a quocũq̃ꝫ accidẽte distinctione ẽt maxima: qꝛ ſm genus gñalissimũ. nec intẽdimus significare aliquã descriptionem ex aiali ⁊ accñte vel accñtibus. immo aliqd̃ ꝑ se vnũ: ⁊ in se natum hr̃e vnũ ꝑ se ꝯceptũ diffinitiuũ. Maior. ꝙ aũt intẽdimus significare sub ꝓpria rõne: nec tñ illd̃ si intelligimus noiamus imꝑfecte ſm tertium gradũ ⁊ modũ. vt dictum est prius quare ⁊c.

Ut inquit aristo. 1. poste. T. c. 29.

¶ Cõsil'r pz de impositiõe sicut de vsu. sicut em̃ si Adã itelligẽs hoiem sub ꝓpria rõne imposuisset sibi nomẽ ꝓprium: quo ego vtẽs intẽdo illd̃ significare sicut nomẽ ẽ sibi impositũ: de quo tñ nõ habeo ꝯceptũ nisi in vl'i imperfectũ vel ꝑ accidẽs: vl' in quadã descriptione. sic si idẽ nondũ noiatũ sicut intelligerẽ: possem sibi nomẽ ĩponere: intẽdens per illud nomẽ sic ip̃m significari. sicut nũc intẽdo ꝑ nomẽ significare ab alio sibi impositũ: ⁊ hoc mõ lz qñq̃ꝫ imponẽs nõ habuit ꝯceptum de re nisi in quadã descriptiõe: quã significat ethimologia nois: nõ tñ impositum est nomẽ ad significãdũ illã descriptionẽ. sz illã substãtiã cuiꝰ est illa descriptio: sicut hoc nomen lapis nõ est impositũ ad significandũ actionẽ istã ledere pedẽ: qꝛ tũc lapis ꝑ se eẽt in gñe actionis: sz imponit̃ illi substãtie sub ꝓpria rõne: cuius est hec descriptio ledẽs pedes hoc pz etiã: qꝛ eidẽ qñq̃ꝫ imponunt̃ multa noia ſm mltas ꝓprietates nõ ab ea-

dē ꝓprietate sz alia vt lapis. petra: nec imponunt illis ꝓprietatibꝰ qꝛ tūc nō eēnt eiusdē ꝑ se in nūero. imo nomē vnū alicuiꝰ eēt de gñe actiōis aliꝺ alicuiꝰ ꝺ gñe passionis: vt petra pede trita: pz igit ꝙ alia est rō a q̄ nomē ipo= nit ⁊ hoc significat ethimologia Alia cui imponit ⁊ ita lz impo= nēs nō hūit distinctū ꝯceptū: ni si rōnis a qua imposuit nō tñ il li nomē imposuit sz illi substātie cuiꝰ est hec descriptio ⁊ hoc sub ꝓpria rōne quā tñ nō sic intelli= git ⁊ ꝑ ꝯñs iste noīat vt imponēs imperfecte ſm tertiū gradum.

Solu= tiones ar. pri= cipali= um et aliano tāda q̄ re i re= porta= tis dis. ⁊ q. p̄= senti= bus.

Predictis ⁊c.

Dist. XXIII.

Circa istā dis. 23. q̄ro vnum vtrū ꝑsona ſm ꝙ dicit aliq̄d cōe pr̄i filio et spiritui scō dicat p̄cise aliq̄d scꝺe intētionis? ¶ Qꝺ nō ꝓbo qꝛ ꝑsona ē terminꝰ ꝓductionis realis ⁊ adorat. scꝺa itētio nō terminat ꝓductionē realē nec adorat. ergo ⁊c. ¶ Preterea trinitas in diuinis nō est tm̄ ꝯceptuū: sz rerū ꝯ errorē sabellij. ¶ Contra oē cōe pluribꝰ vniuocū ⁊ distinctū: ⁊ plurificatū in eis dr̄ de eis ſm aliquā rōnē vl'is. ꝑsona est cōe vniuocū pr̄i ⁊ filio ⁊. s. s. ⁊ plurificatū in eis etiā ſm Aug. 7. de tri. c. 4. et 6. ergo dr̄ de eis ſm aliquā rōnez vl'is. Et si dicat aliquā intētionē scꝺam vere est in diuinis aliq̄ rō vl'is: qꝺ nō vr̄ incōueniēs si ꝟo dicat intentionē primā erit in diuinis vl'e reale cōe. ⁊ ita aliqua realitas potētialis qꝺ vr̄ incōueniēs

Hic dicit ꝙ ꝑsona tm̄ dicit itētionē scꝺm qꝛ sicut in diuiduū reperit cōiter i oīa nā: ita suppositū i naturali substātiali: ⁊ ꝑsona in natura itellectuali: sz in diuiduū ⁊ suppositū dicūt tm̄ rē scꝺe intētionis ergo ⁊ ꝑsona dicit tm̄ rē scꝺe itētionis. ¶ Confirmat rō: qꝛ natura in qua sunt ista vt essentia nō est ꝑ se rōne istoꝝ. ponit em̄ i diffinitione istoꝝ vt additū. igit nō variat rōnes formales istorum.

Egidiꝰ ⁊ henricus.

¶ Itē oē cōe dcm̄ de pluribꝰ ꝺr ꝺ eis ſm rōnē alicuiꝰ vl'is. ergo si ꝑsona significet rē prime intentionis cōem tribus. illa dicet de eis sub rōne gñis gñalissimi: aut alicuiꝰ intermedij aut ſm rōnē spēi spālissime quoꝝ opposita sūt manifesta. Qꝺ nō sit spēs spālissima manifestum est qꝛ tūc sequeret ꝙ due erūt quasi spēs spālissime respectu earūdē ꝑsonaꝝ deitas em̄ sz Dam̄. c. 5. notat quasi spēm circūplectiuaz ypostaseon. ⁊ ꝑsona etiam notabit spēm spālissimam respectu earundem. ergo ⁊c.

¶ Addit huic opinioni: ꝙ lz ꝑsona dicat aliq̄d scꝺe intētionis: nō tñ dicit illud in abstracto: sz in cōcreto ⁊ iō p̄t p̄dicari ꝺ re prime intētōis: ⁊ supponet ꝓ ea. ¶ Exēplū spēs est scꝺa intētio. ibi accipitur spēs ꝓ ipsa intētione in se: ⁊ spēs p̄dicatur de pluribꝰ differentibꝰ numero ibi accipit spēs ꝓ re quā denoīat. nō em̄ p̄dicatur hic: hec intētio spēs de pluribus vt vr̄: sz hō vl' asinꝰ de q̄bus dr̄ hec intētio

Contra istud. ⁊ prīo ꝯ opinantē. qñcū ꝗ a formalibꝰ ꝯstitutiuis aliquo

tie ꝓprie dicte: et si hoc est: cũ ad
ola alia ab essentia diuina eandẽ
rõnẽ principij habeãt tres ꝑsone
qz prius intelligit principiũ illud
ꝓducendi creaturas cõicatũ tri-
bus, ꝯ possit habere actũ ꝓdu-
cendi ista alia. sequit q equalis
erit potẽtia trib ꝑsonaꝝ ꝯtũ ad
numerũ possibiliũ. Assumptũ ãt
declarat in. q. illa de ordine ꝓdu
ctionũ extrinsecaꝝ ad intrinsecas
2. li. q. 1. Et breuiter ptz ex hoc q
si sit principiũ necessariũ respectu
vni⁹ ꝓductiõis: et ꝓtingẽs respe-
ctu alteri⁹ ꝓductiõis: prius ẽ prin-
cipiũ ꝓducendi necessaꝝ ꝯ ꝓtin
gẽs. ꝺcꝺ aũt sit principiũ ꝓducẽ
di ꝑsonas necessario se hz ad ꝓ-
ductionẽ illaꝝ. ꝓtingenter aũt se
hz principiũ ꝓducendi creaturas
ad ipas creaturas prius. Igit cõi
catur tribus ꝑsonis ꝯ possit ha-
bere actũ respectu possibiliũ ex-
tra. Et hoc apparet q potẽtia est
equalis in ꝑsonis diuinis nõ tm
quantũ ad extensionẽ. sz etiã quã
tũ ad intensionẽ. siue em potẽtia
accipiat ꝓ absoluto qõ est funda
mentũ relationis principij ptz q
illud fm eandẽ magnitudinẽ est
in tribus nõ tm fm eandẽ magni
tudinẽ fm ꝺd: sz simplr: sicut di-
ctum est in. q. ꝓcedente de equali
tate magnitudinis: siue accipiat
ꝓ relatione fundata sup illõ ab-
solutũ eadem relatio est triũ. et si
quã hz magnitudinẽ eadẽ est ma
gnitudo illius relationis in trib⁹
et ita oĩmodo. est equalitas poten
tie et fm extẽsionẽ et fm intẽsionẽ

¶ Quod aũt dictũ est de primo
correlatiuo potẽtie actiue q sit
possibile intelligendũ est de pos-
sibili obiectiue. s. q est terminus
potẽtie nõ de possibili subiectiue
qz illud nõ est correlatiuũ cõuer-
tibile respectu potẽtie actiue. Nõ
ci ois potẽtia actiua hz aliqõ sic
possibile sibi correspondens sz so
lũ illa potẽtia actiua que est trãs
mutatiua. Equatur igitur possi-
bile obiectiue vt correlatiuũ po-
tentie actiue et nõ aũt possibile sub
tectiue et tale est illud possibile de
quo adductus est Auic. qõ oppo
nit er se necessario formal⁹. Qõ
aũt istud differat a necessario er
se formal⁹ siue a ꝓducẽte posset T. c. 2.
ꝓfirmari ꝑ phm. 5. meta. vbi vult
q principiũ et cã conuertunt̃ rea-
liter. omne aũt causatũ est aliud
a cã. ergo et possibile hoc est prin
cipiatũ est aliud fm cũ a princi- t. c. 17.
pio. ¶ Confirmat etiã p rõnẽ po-
tẽtie actiue positã in. 5. metaphy
sice. q ipa est principiũ transmu-
tandi aliud inquantũ aliud, ergo
multomagis est principiũ ꝓdu-
cendi aliud: q nõ põt causatum
ita esse idẽ cause: sicut actiuũ po-
test esse idẽ passiuo in creaturis.

¶ Sed tũc restat dubitatio qõ
potẽtia generandi dicat potẽtia
cũ nõ sit respectu alicuius possi-
bilis fm ꝺdicta? ¶ Rñdeo. possi
bile põt sumi adhuc magis erten
dẽdo nomẽ ꝯ vt opponit̃ necessa
rio er se: dicẽdo illud esse possibi
le qõ opponit̃ necessario esse a se
et hoc modo oẽ originatũ cẽt pos
sibile. ¶ Sz nec sic vident̃ sancti
cõiter loq: nec etiã philosoph: et
hoc mõ posset ꝓcedi filiũ esse pos
sibilẽ: q originatũ: et ita potẽtiaz
correndentẽ actiuũ hmẽ termino
esse potentã. ¶ Uerius tm ꝓcedi
tur filiũ esse principiatũ et nõ pos
sibilẽ: i pẽ tm ꝓcedit̃ potẽtia acti
ua generãdi: q potẽtia actiua in
creaturis aliquã dicit pfectionẽ
possibilitas autez sibi correndens
que repugnat necessitati ex se di-

cit impfectionē. transferr̄ igit̄ ad diuina nomē vni⁹ qd̄ significat p fectionē: nomē aūt alteri⁹ correlatiui qd̄ dicit impfectionem nō transferr̄ in se: sz in aliquo cōiore se: vt sic ex pte ꝓducētis dicat̄ eē potētia: ⁊ tn̄ ex pte ꝓducti nō dicat̄ eē possibilitas: sz tm̄ rō principiati. ¶ Ex hoc appet irrōabilitas illi⁹ dicti q̄ sub oīpotentia de virtute sermonis ꝯtineat̄ potētia generādi. nō aūt ſm vsuz sanctoꝝ: qꝛ ⁊ si aliqn̄ sancti vl̄ doctores dicāt potētiā generādi eē potētiā ⁊ gn̄ari eē terminū potētie: tn̄ de virtute sermonis neutra est vera simplr̄ loquēdo de potētia: ꝓut respicit terminū possibilē: sz ampliādo rōnē potētie ad rōnez principij: ꝓut in cōi respicit principiabile. ¶ Hoc mō loquēdo ad qōnē de equalitate potētie i diuinis ꝑsonis. Rn̄deo ⁊ dicoq̄ ēt sic sunt equales: qꝛ ſm magistrū di. 7. hui⁹ li. Eadē ē potētia: qua pr̄ pōt gn̄are: ⁊ fili⁹ pōt gn̄ari. Sed tūc ista equalitas potētie non est ad idē: sicut si poneret̄ equalitas potētie in colore ad imutandū visuz: ⁊ sapore ad imutandū gustū eēnt q̄dem ista duo equalis potētie: nō tn̄ haberēt eādē potētiam: nec ad idē. Ita in ꝓposito loquēdo d̄ potētia hoc mō extēsiue ad actū notionalē: equales sunt pr̄ ⁊ filius in potētia extēsiue ⁊ intēsiue: qꝛ potentia que est in pr̄e ad actū generādi ē eque ꝑfecta in filio ⁊ ad eq̄lia obiecta: nō tn̄ ē hoc mō oīno eadē potētia: sicut potētia est eadē que est respectu eiusdē possibilis. ⁊ hoc mō ꝯcedēdū est q̄ in filio nō ē oīs potētia: vel nō est i eo potētia: ad oē accipiēdo sic potētiā extēsiue: lz i ip̄o sit oīpotentia: que dicit potentiā ad oīa possibilia. ¶ Et si queras si idē absolutū est in pr̄e ⁊ filio sup qd̄ fundat̄ potētia equalis ſm extensionē ⁊ intēsionē: ēt illa q̄ est ad ītra: quare nō est potētia oīs eadē in vtroq̄: ¶ Rn̄deo dicoq̄ ⁊ si idē absolutū qd̄ est potētia sit in pr̄e ⁊ filio nō tn̄ sub rōne potētie: quantū ad actū notionalē est in vtroq̄ qꝛ nō est sub rōne prioris ad illū actū: ⁊ potētia siue p̄ncipium requirit ordinem prioritatis ad terminum.

Varro in pn̄ti dist. q. vnica arti. 3.

F

Ad argumenta

principalia. ¶ Ad primū dico negādo illā ꝯn̄tiā primā: quātū est ex forma ꝯn̄tie. Cū ꝓbat̄ p Aug. ꝯ Maximinū. rn̄deo q̄ illd̄ argumentū Aug. nō tz p locū intrinsecū: quasi p locū a toto in quātitate ad partem totius in quantitate: quasi posse gn̄are sit aliqd̄ posse: sz tz p multas ꝓpositiōes subītellectas: ⁊ hz illud argumentū reduci ad multos syllogismos: hoc mō ꝯcessit Maximin⁹ pr̄em filiū gn̄are: sz n̄ equalē. ¶ Cōtra Aug. arguit sic. si genuit ⁊ nō ꝓtuit gn̄are filiū equalē sibi ḡ fuit īpotēs. ꝓbatio hui⁹ ꝯn̄tie ex quo dedit filio deitate ēt ſm Maximinū. qꝛ alr̄ nō eēt gn̄atio sz deitatē minorē ſm eū deitate pr̄is. ḡ deitas nō est īfinita ex se: qꝛ īfinito n̄ p̄t eē aliqd̄ mai⁹: nec īfinitū p̄t minui: ⁊ si deitas nō ē īfinita. ḡ hn̄s eā nō est oīpotēs. nihil em̄ est oīpotēs: cū oīpotētia req̄rat potentiā infinitā: nisi hēat īfinitā essentiā. Nō igr̄ tz ꝯn̄tia hic quasi sub ista vl̄i ꝯtineat̄ istd̄ singl̄are: sz qꝛ istd̄ vl̄e qd̄ est oīpotēs cōcomitat̄ īfinitas eēntie: ⁊ ita cōicabilitas i eq̄litate. Et silr̄ sequit̄ si pr̄ nō p̄t ītelligere: pr̄ nō est oīpotēs: sz nō

sequit̄ p locū intrinsecū q̄si intelligere: p̄ris sit termin⁹ oīpotētie: sz p istas ꝓpōnes subintellectas qd̄ nō p̄t intelligere: nō hz oēz p̄fectionē simplr̄: ⁊ tūc nō ē infinite essentie: ac p hoc nec oīpotēs. ¶ Cuz arguit̄ postea de oī sciēte dico ꝙ sciētia nō req̄rit ordinē determinatū ad scibilia: nec ordinē prioris: nec ordinē posterioris: qr p̄t eē siue respectu p̄oris: vt obi: siue posterioris. potētia āt req̄rit determinatū ordinē ad terminū: vt p̄oris ad posteri⁹: ⁊ iō scientia de necessitate extēdit se ad omne ens: qr oē ens ē scibile: potētia āt nō extēdit se: vt ad obiectū ad oē ens: sz tm̄ ad ens possibile: quod qūocūq; sumēdo possibile natū ē esse posteri⁹: ⁊ iō nō ē ad illud: qd̄ est natū esse posteri⁹: ⁊ iō non ad illud: qd̄ ē natū eē in p̄sona infinita idē illi p̄sone. ¶ Cū postea arguit̄ p Ricar. dico qd̄ argumētuz vz si ponerent̄ duo dij p ipossibile. sicut declaratū ē dis. 2. nō āt de duabus p̄sonis eque potētibus. ¶ Cū ꝓbat̄ prio. ꝙ vna p̄sona posset facere aliā nullipotentē volēdo oīa possibilia: ⁊ ponēdo ea in eē. dico ꝙ nō p̄t velle ista: alia p̄sona nō volēte: ⁊ ita nō ponerent̄ in eē ab vna p̄sona: alia p̄sona nō volēte: ⁊ ea in eē nō ponente. Sz sicut i eodē instāti nature intelligunt̄ tres p̄sone hr̄e p̄ncipiū sufficiēs ponēdi ea i esse: ita in eodē instāti intelligunt̄ hr̄e actuz quo ponunt̄ ista in esse. Sz si ponerētur duo dij: vnus ꝓpria actione possz oīa ponere i esse: ⁊ aliud nō posset ꝓducere ista eadē productiōe. ꝗ vel ista eadē nō posset ꝓducere: ⁊ iō nō esset oīpotēs: vel posset ꝓducere illa alia actiōe: ⁊ ita idē posset bis accipere esse qd̄ est impossibile. ¶ Ad secundā ꝓbationē. ꝙ vnus oīpotens posset impedire alia volita ab alio. dico ꝙ illa ꝓbatio bona ē de duabus volūtatibus: qr p impossibile habens suā voluntatē posset vti ea cōtingēter ad qd̄libet aliud obiectum a se: nō sic aūt est de duob⁹ habētibus eandē volūtatē: qr pp eandez necessitatē est vnus vsus volūtatis pp quā volūtas ē vna. Et iō non pōt vna p̄sona ista voluntate velle ⁊ alia nō velle: sicut non pōt vna p̄sona hr̄e istā volūtatē: ⁊ alia nō hr̄e illam. ¶ Cum obijcitur ꝯ istā rn̄sionē de forma que est in duobus ꝙ sit p̄ncipiuz operandi eodē mō vtriq; sicut si esset in vno solo: cōcedo ꝙ filius nō quasi natura lr̄ vel coacte vult volūtate ista: quasi pr̄ volēs predeterminauit filiū ad volendum idem ⁊ nō sit in ptāte filij: idē velle sicut erat in ptāte patris. Sed in eodē instāti nature pr̄ ⁊ filius intelligunt̄ habere voluntatez: ⁊ eque libere quēlibet actū volēdi hr̄e: vt est illi⁹ obiecti: sicut si ali⁹ nō haberet istā volūtatē. Est igit̄ illa forma cuilibet habēti principium vniformiter operandi: sicut esset si ille solus haberet eā: sz nō est alicui habēti principiū operādi: ⁊ alij p̄ncipiū nō operādi operatione q̄ est eadē illi voluntati: sicut ista nō est eadē volūtas ⁊ nō voluntas: vnde necessitas istius cōsequētie: si pater vult hoc: fili⁹ vult hoc. nō est ꝯ libertatem volitionis filij. sicut nec ꝯ libertatem volitiōis mee est ista ꝯn̄tia si volo volo. ita nec ibi: si pr̄ vult. a. filius vult. a. qr idē velle est p̄ris et filij. ¶ Ad aliud de causa p̄ma ⁊ scd̄a rn̄sum est di. 12. ꝙ ista ꝓpositio veritatē hz pp aliā virtutem

qō. 2. soluendo vltimū argumē.

siue vim causandi in cā priori et posteriori: ⁊ illa q̄ est prior ē principalior: ⁊ hoc fallit in principio priori ſm originē ⁊ posteriori in quibus ē eadē vis vel virtus causandi respectu tertij: cui⁹ vis q̄ in ꝓposito: ⁊ iō in proposito nō vz.

Hic orit̄ qō. ⁊c. Distin. XXI.

Irca istaz disti. 21. q̄ro vnū vtruz hec sit vera. solus pater est deus?

¶ Quod sic. sol⁹ deus q̄ est pater est deus. ḡ solus pr̄ est deus. añs pz. qꝛ solus deus qui ē pater: est trinitas. ꝯñtia ꝓbat̄ ꝑ simile: qꝛ sequit̄. solū animal qd̄ est homo currit. ergo solus homo currit.

¶ Itē solus de⁹ est pr̄. ḡ solus pr̄ est de⁹: añs pz ꝑ exponētes. ꝯñtia probat̄ per cōuersionē exclusiue.

¶ Itē solus deus ē deus. ḡ sol⁹ pr̄ est deus. Tum qꝛ in añte stat ꝑsonalr̄: qꝛ est indefinita: silr̄ probatur ꝯñtia: qꝛ antecedens infert vtrāq̄ exponentē ꝯñtis: ⁊ q̄ inferat exponentē affirmatiuā ꝓbo: sequit̄ solus deus est deus. ḡ oīs deus est deus: ⁊ ita pr̄ est deus. ḡ sequit̄ affirmatiua exponēs ꝯñs. Sequit̄ etiā solus deus est de⁹. ḡ nō alius a deo est deus. ḡ nō ali⁹ a patre est de⁹. ꝓbatio huius ꝯñtie. hic vr̄ fallacia ꝯñtis. alius a deo. ḡ alius a patre: ergo arguendo negatiue eodē ordine erit bonum argumentū. ꝓbatio assumpti: qꝛ si alius a deo inferret aliū a pr̄e: hoc esset ꝑꝑ distributionez termini relationis diuersitatis: sz nō distribuit̄. ꝓbatio: qꝛ tūc esset oīs ꝓpositio falsa: vbi p̄dicaret̄ relatiuū diuersitatis de aliquo: puta quecūq̄ talis: homo est diuersus vel aliud: datur em̄ hic intelligi correlatiuū p̄mū huius relatiui: ⁊ ꝑ ꝯñs sequeret̄ q̄ hō eēt alius ab alio. Et si terminus relonis distribuat̄ sequit̄ q̄ sit alius a quocunq̄ alio. igitur alius a se.

¶ Item negatiua exceptiua: et affirmatiua exclusiua de ꝑte excepta cōuertunt̄: sed Matth. 11. Nemo nouit patrē nisi filius. ḡ solus filius nouit: igit̄ solus est deus. ¶ Itē. 6. trini. c. 7. tantus est solus pater: quātus est simul pr̄ ⁊ filius. igit̄ solus pater est sic magnus. igit̄ solus pr̄ est deus. Matt. 22.

¶ Ad primū nemo vel null⁹ hō deus d̄r hō: homo fecit nuptias filio suo. igit̄ accipiat̄ cōe deo et nullus deus: ⁊ nullus itellectualis: vt sit substantiuū nisi qd̄ nouit: cōcedat̄. ⁊ ista minus intellectualis alius a patre: qꝛ ali⁹ notat alietatē i significato sui substantiui: sic vl̄iter vbicūq̄ habet substantiuū cōe tribus vera est ꝓpositio: tñ solus ⁊ tamē vnus.

¶ Ad scd̄m ptz. Omni solus sumit̄ sincathegorematice. ¶ Oppositū pz per Aug. 6. de tri. 8. c.

Ad questionem

pōt fieri distinctio sicut distinguitur cōiter: ⁊ bñ q̄ solus pōt teneri cathegorematice ⁊ sincathegorematice. solus q̄ppe significat idē qd̄ non cū alio: sicut pz ꝑ ph̄m p̄mo elenchoꝝ. Ista autē negatio associationis pōt intelligi determinare aliq̄d in se siue in natura rei: vel determinare aliq̄d vt ē extremū cōpositionis in habitudie ad aliud extremuz: puta negādo associationē alterius ab isto i re- A Ca. 4.

cipiēdo p̄dicationē talis p̄dicati. Primo mō nō admittit̄ i diuinis hoc nomē solus: qꝛ nihil ē ibi solitariū. Scd̄o mō ꝯcedit̄ qñcūq; nō affociat̄ subiecto aliquid de q̄ dicat̄ idē p̄dicatū: ita nō ē p̄dicando essentiale de ꝑsonali: qꝛ essentiale ꝯuenit alij ab isto incluso: ⁊ iō talis ꝓpositio negat̄. ¶ Declaratio istoꝝ. s. q̄liter sincathegorema disponit extremū intellectus cōponentis ⁊ diuidētis respectu alterius extremi: Et qūo differat sincathegorema ab intētiōe scd̄a ⁊ qūo diuerse determinatiōes sincathegorematice inter se differūt longū tractatū req̄reret: sꝫ nō oꝫ hic imorari ꝑꝑ alia magꝫ necessaria. ¶ Probat̄ etiā falsitas ꝓpositiōis ꝓposite ꝑ illā cōeꝫ regulā in sophismatibꝰ affirmatiua exclusiua infert vl'em affirmatiuaꝫ de terminis trāspositis. igit̄ ista solus pr̄ est deꝰ: infert istam. oīs deus ē pr̄ vel oīs ꝑsona diuina ē pater. Regula ista ꝓbat̄ ex rōne exclusiōis: q̄ vcꝫ notat p̄cisionē in illo: cui addit̄ respectu alteriꝰ extremi siue p̄cisaꝫ cōmēsurationē. s. ꝙ alterum extremū nō excedat illud: ⁊ hoc notat ista vl'is affirmatiua de terminis trāspositꝫ: ⁊ maxime in terminis cōibus: vbi pōt vtrūq; extremuꝫ accipi vl'r.

¶ Probat̄ etiā logice ꝑ vnā propositionē q̄ exprimit totū intellectū exclusiue. Ista em̄ tm̄ hō ē risibilis: lꝫ ponat̄ cōiter hr̄e duas exponētes sufficiēter: tn̄ exp̄mit̄ per istā: nullus nō hō est risibilis ex q̄ sequit̄ nullū risibile ē nō hō ꝑ cōuersionē. Et vltra igr̄ nulluꝫ visibile nō ē hō ꝑ illud secūdi ꝑiarmenias. ex negatiua de p̄dicato infinito sequit̄ affirmatiua de p̄dicato finito, ⁊ negatiua de p̄dicato negato. Qd̄ ꝓbat̄ per p̄mū principiū. de q̄libet affirmatio vel negatio ⁊c. ⁊ hoc in p̄dicatis simplicibꝰ: qꝛ negādo istā ꝯñaꝫ negātur vtraq; opposita ab eodeꝫ: et vltra. ꝗ oē risibile est hō ꝑ equipollentiaꝫ primo. ¶ Hic aliq̄ instant q̄si vno correlatiue incluso aliud nō excluditur: qꝛ vnū ē cōiter de intellectu alteriꝰ: qꝛ posita se ponūt ⁊c. ⁊ sunt simul natura.

¶ Sꝫ hoc ē ꝯ intentionē phi. 1. phy. arguētis: ibi si tm̄ principiū est. principiatū nō est. ꝗ correlatiuū nō est de intellectu correlatiui sicut aliq̄d eius: puta ꝑs eēntialis vel integralis: sꝫ sicut aliquid ad qd̄ terminat̄ intell's eiꝰ: ⁊ tale ē sufficiēter diuersuꝫ ab iclu so tāta diuersitate quanta diuersitas requiritur ad hoc q' ipsum excludatur. t.c.8.

Ad primū argumētuꝫ antecedēs distinguit̄ ꝑm cōpositionē ⁊ diuisionē sicut ista: oīs hō q̄ est albus currit: sensus ꝯpositiōis falsus ē qꝛ ibi deus determinat̄ ad stādū ꝓ pr̄e ꝑ istā implicationē: q̄ ē pr̄: sicut determinat̄ hō ad standū ꝓ hoīe albo in sensu compositiōis ibi. hō q̄ est albus. ⁊ tunc ꝯña tꝫ. Sensus tn̄ diuisionis verus ē: qꝛ tūc enunciant̄ duo p̄dicata de eodem subiecto: de quo ambo sunt vera. s. de deo esse patrē: ⁊ eē deū q̄si enūciarent̄ ista duo in duabꝰ ꝓpositionibꝰ cathegoricis copulatis sibi inuicē: q̄ruꝫ neutra specificaret alterū: ⁊ tūc ꝯñtia nō valet a supiori ad suū inferiꝰ cū exclusiōe. ¶ Et si obijcitur qd̄ sil'is ꝯña tꝫ i creaturꝫ i sensu diuisiōis ¶ Rn̄deo si cōe idē innumeratū possit cōpetere pluribꝰ inferioribus: nō teneret illa ꝯña in sensu

diuisiōis. tz em̄ ibi p̄cise: qz illud aial qd̄ est rōnale: diuidēdo nō ē aliud ab aiali: qd̄ est rōnale in cōponendo. ¶ In ꝓposito aūt rō illa nō tz. qz iste idē deus q̄ est pr̄ in sensu cōpositionis nō ē filius: qui distinguit̄ a pr̄e. Et ita deꝰ q̄ est pr̄ in seusu diuisionis pōt dici vere de aliq̄. de quo nō d̄r i sensu cōpositionis. non sic aūt de aiali qd̄ est hō qz illud in sensu diuisionis de nullo vere p̄dicat̄. de quo vere nō p̄dicat̄ idē in sensu ꝯpositionis vel ecōuerso. Et iō p̄dicat̄ ibi indifferēter: nō sic h̄. cū nō sit idē aīs s̄m cōpōnez ⁊ diuisionē.

¶ Aliqui etiā distinguūt p̄ncipalem ꝓpositionē q̄si ista. solus pr̄ est deus. possit h̄re sensuz cōpositionis falsuz: ⁊ sensum diuisiōis verꝝ adducentes illud Prisciani scd̄o cōstructionū. inter exigēs ⁊ exactum cadit aliquid medium.

Uar. li. 3. di. 2. qō. vnica. s. Bo. li. 1. di. 4. du. 3. litterali.

¶ Sed istud nō est logice dictuz nec grāmaticale. ꝑ Logice nō: qz tūc nō posset aliq̄d ꝯhi: vel determinari ꝑ aliquā ꝯdictionē vel determinationē. quātūcūqꝫ em̄ immediate adderet̄ alicui determinatio cathegorematica vel sincathegorematica. vt hō albꝰ currit. vel oīs hō albus currit: adhuc restaret distinguere: sicut hic in sensu cōpositionis ⁊ diuisionis. ⁊ in vtroqꝫ sensu restaret vlteriꝰ distinguere. ⁊ sic in infinitū. nec posset aliq̄s sensus determinate exprimi. nec docuit ph̄s in talibus multiplicitatē s̄m cōpōnez ⁊ diuisionē. sz tm̄ in illis vbi eadē materialia cōposita ⁊ diuisa diuersuz sensuz faciūt. ista aūt materialia. oīs hō currit vel oīs hō albꝰ currit. cōposita ⁊ diuisa. nullū alium sensuz faciūt. secꝰ ē hic. iste videt nūc me currere, cōponendo nunc aduerbiū cū v̄bo p̄cedente vel sequēte. ꝑ Nec etiā est dictū grammatice. qz exigēs ⁊ exactū dicunt̄ ꝯstructibilia: quoꝝ alterum d̄r a Prisciano regere: alterꝝ ex vi aliqua: nō ē āt sincathegorematicū ꝯstructibile respcū cathegorematici: q̄si vnū regat aliud ex aliqua vi. Et iō lz hic cadat medium vel iplicatio media cappa sor. i. cappa q̄ est sor. nō tamen hic. homo albus: ⁊ omnis homo albus.

¶ Ad scd̄m dicitur ꝙ exclusiua non ꝯuertitur. ph̄us v̄o hoc nō ondit: qz determinat de simpliciū ꝓpositionū ꝯuersionibus: q̄ pertinēt ad syllogismū cathegoricū ⁊ simplicē. Sz ꝙ ꝯuertatur ptz ꝑ ꝓbata. ¶ Ad scd̄m dico: ꝙ illa nō ē sua cōuersa: nec illa ꝯn̄tia tz: sz ē fallacia ꝯn̄tis: qz sicut ꝓbatū est in solone qōnis: exclusiua ē ꝯuertibilis cū vl̄i affirmatiua de terminis transpositis. ꝯ inferre exclusiuā ex exclusiua d̄ terminis trāspositis eq̄ualeret illatiōi vl̄is affirmatiue ex vl̄i affirmatiua de termis trāspositis. In tali āt illatōe vl̄is ex vl̄i ē fallacia ꝯn̄tis. oīs hō ē aial. ꝯ oē aial est hō: a supiori ad suū inferiꝰ affirmāda. Ita ē i ꝓposito. Et ꝓbat̄: qz semꝑ ex vi sermōis ꝓcedit̄ ab inferiori ad supiꝰ cū distributiōe predicatū em̄ vl̄is affirmatiue h̄ notat̄ esse ꝯuertibile: sz stat ꝙ sit superiꝰ ad subiectū. ꝯ ex distributiōe subiecti vl̄is: nō sequit̄ distributio p̄dicati respectu eiusdem: nec pōt sequi distributio p̄dicati respcū inferioris ad aliq̄d. si non sequit̄ distributio p̄dicati respcū superioris ad illud: arguendo ꝯ sic. omne. b. est. a. ꝯ omne. a. ē. b. ē fallacia cōsequētis: qz ex distributiōe eius qd̄ notat̄ eē inferius

nō sequit distributio suptous. t hoc respcū ꝓdicat: qōnotat cē ire tio ad ꝓdicatū: supi ꝫ cē fallacia cōsequētis. sicut arguereť. ois hō est aial. ergo oē aial ē hō. ¶ Sz cū pbať illa ꝓsequētia p̄ quer sionē ꝑ ꝓmissas excluſiue. ℙ Rndeo nō ois illatio i terminis trāspositis notat tātā vnionē extremoꝝ quā C tā hñt pōt virtute p̄me. vñ vlis negatiua nō quertit in particula rē negatiuā in terminis trāspositis: ꝫ inferat eā. Ad ꝓpositū dico: q illa de terminis trāspositis q̄ tm̄ capit ō intellectu excluſiue affirmatiue: quātū aliq̄ pōt cape ō terminis trāspositis est vlis affirmatiua. sicut pbatū est in scōa rōne ad sol'onē principalē. ℨ talis excluſiua affirmatiua quertit in vlem affirmatiuā t pari rōne ecōuerto. vlis affirmatiua i excluſiua affirmatiuaz. ¶ Et si obji- 1. ꝑoꝝ c. 2. az. ℨ Aris. male docuit t illuſicié ter quersiōes nō docēdo vlez affirmatiuā quertēdā in excluſiuā affirmatiuā. ¶ Rndeo q̄ conuersiōes docuit: ꝓpt ꝑficiēdā iperfe doctri ctionē impfectoꝝ syllogismoꝝ: na pe nō ať excluſiua aliū locū teneret ripate in ꝑficiēdo syllogismū unpfectū tica. 1. ℨ aliq̄ idefinita nō excluſiua. q̄ ꝑo 2. c. nō aliā ꝛclusionē iferret ℨ pri 9. t. 10 i erreba: i syllogismo iperfecto. Et iō bñ t sufficiēter docuit conuersiōes ꝛgrū necessariū sibi iuit ad ꝓpositū. ¶ Ad tertū dico q D ex negatiua erponte añs: nō sequit negatiua erponēs ꝑns. Cuz ꝓbat q: nō sequit. aliud a deo. ℨ aliꝰa pre. nego. q: illa ꝑntia nō ē bona. Et cū vltero ꝓbat: q termi nus ſquiualentis non distribuit q: cūc esset impossibilitas enunciā di tale relatiū de aliquo. ¶ Re spōdeo q in oibus relatiuis eq- parātie cōe ſm̄ se acceptū: vt cōe est non referť: q: ex quo: vt cōe ē abstrahit ab omnibus relatiuis sine terminis relationū q: relatio realis nō est nisi distincti ad distinctuz: sed si vt sic referretur: oporteret ibi dare terminum sibi relatū distinctū. Et ideo nō referret ad aliquid ciusdē rōnis cum relato: sed referret ad aliquid alterius rōnis relerť igit tale relatiuū tm̄ pro suo inferiori: sicut si mile nō referť pro simili in cōi ad simile: sed pro aliquo inferiori qō pōt distingui a simili ad qō refertur. ita ēt est ō differēti. nō em̄ referť ad differens in cōi: quasi ad primū correlatiuum quasi essent duo extrema prima relationis. t vtrūq; cōissimū ad oē differens: sed differēs est differens ab hoc differēti. ¶ Et si obijcias q: relatiuū dat primo intelligere suū correlatiuū cōe. ¶ Rndeo nō est tale correlatiuū eius: vt cōe nisi ipsuz vt sumptū pro aliquo inferiori: pro quo distingui pōt a correlatiuo. ℙ Exēplū huius est in rebus: q: si tota natura ignis esset in vno idiuiduo: illud indiuiduū nō posset generare: q: si sic: tunc generaret aliū ignez in quo esset E tota natura ignis: t essent quasi due spēs ignis: qō est ipossibile. Et tm̄ nūc in vno indiuiduo natura ignis est rō generādi: q: hz vnitatē sufficiētem pro principio actiuo t distinctionē sufficiētez. Ita hec similitudo ē rō alicui referēdi vel terminādi relationez: sed nec referť nec termiat: nisi accipiat pro distincto i quo sit: ita q: necvnitas nec distinctio est p ac cidēs: sed vtrūq; p se respectu talis relatiōis sicut dictū est in. q. ō circū inceſsiōe. Nō em̄ sequit nō

alius

alio a deo. ꝫ non alius a pr̃e: ꝫ in affirmatiua ẽ bona ꝓntia rõne distributiõis termini huiꝰ relatiõis pp negationem inclusam in rõne alietatis. ¶ Ad aliã ꝓbationem cũ dr̃ solus deꝰ. ꝫ solus pr̃ vel solus filius. P Rñdet ꝙ subiectũ exclusiue põt cõparari vel ad exclusionẽ vel ad p̃dicatuꝫ. prio mõ hꝫ suppositionẽ simplicez: qr exclusio fit ab eo rõne significati: scõo mõ hꝫ suppositionẽ ꝓnalem: qr predicatũ attribuit tibi ꝓ suppósito. ¶ Cõtra istud. vnũ extremũ in vno actu ꝓponendi ⁊ diuidẽdi hꝫ rõnem vnã: fm quã accipit respectu alterius extremi: qr diuerse rõnes accipiẽdi idẽ extremũ respectu eiusdẽ termini: nõ videnť stare cũ vnitate actus cõponẽdi. ¶ Et si dicat ꝙ respectu exclusionis supponeret sub vna rõne: ⁊ accipit sub exclusione respectu p̃dicati supponit sub alia rõne. ¶ Cõtra. subiectũ non supponit respectu sue dispõnis: sed respectu predicati: ⁊ ita pcise hꝫ illaz suppositionẽ: quaz intelligit habere respectu p̃dicati: vt accipitur sub sua dispositiõe. ¶ Ideo dico aliter ꝙ subiectũ affirmatiue exclusiue supponit confuse tm̃ sicut et predicatũ vtis affirmatiue: qđ ꝓbatur ex cõuertibilitate earuꝫ: qr respectu extremi eiusdẽ stãte eodem mõ distributiue arguere ex parte alterius a cõfusa tm̃ distributiua: est fallacia figure dictionis: ⁊ sub termino sic stãte ꝓtinse tm̃ non hꝫ descẽdere. ¶ Posset tm̃ dici in ꝓposito aliter ꝙ in creaturis vez ꝙ deꝰ sub exclusiõe stat ꝓ hoc deo: q cõis est tribꝰ ꝓnis que rñsio tacta ẽ di. 4. ꝓ quo stat ibi subiectũ deus est pr̃ ⁊ filius ⁊ spũs scꝰs. ⁊ posset etiam valere di. 12. qđ est illud subiectũ: cui pu q. 1. mo cõuenit agere respectu creaturarũ: qr ḣ deus vt est hec deitate deus nõ intelligẽdo aliquã pr̃sonalẽ ꝓprietatẽ: hꝫ oẽ p̃dicatuꝫ: qđ verꝫ est de hoc p̃dicato primo verum sit de patre per se: ꝫ non de solo patre: sed de filio ⁊ s. s.

Post p̃dicta ⁊c. Distm. XXII.

Hic posset assignari secunda pars principalis huius lib.

SIrca istaz distinct. 22. quero vnum vtrũ deꝰ sit notabilis a nobis viatoribus aliq̃ noie ſignificãte essentiam diuinam. vt hic. Pen. 1 sum. ar. 22. q. 1. et. 3.

Hic dr̃ ꝙ sicut deus intelligit a nobis: ita pr̃ ⁊ a nobis noiari. fm igr ꝙ diuersimode aliq̃ asserũt de cognitione dei ab intellectu viatoris: ita ꝓnter dicunt diuersimode de possibilitate etiã noiandi deuꝫ: ⁊ qui negat cõceptuꝫ vniuocũ deo et creature ⁊ ponit duos cõceptꝰ analogos: quoꝝ. s. alter q̃ ẽ creature attribuit alteri illi. s. qui est dei: dicit fm hoc ꝓnter ꝙ deus ẽ noiabilis a viatore noie exprimẽte illum conceptum analogum. Quere, cõ, pioſi, ĩ repor, tatis hãc. q. ⁊ i. aliquibꝰ origi, libꝰ an, tiquis, scripti, angeli, ci pluꝫ, ra ad, dũtur. vt pz. j. Penr. quoli. 5. q. 1. ⁊

Sed cõtra istã positione ipe arguo. Quia ois ꝛceptꝰ realis possibilis haberi de essentia diuina natus ẽ fieri in intellectu ꝑtute illius essentie. ꝓbatur: qr qcũnqꝫ obiectuꝫ intelligibile minimũ natũ est facere in intellectu cõceptũ oẽm realẽ possibilez haberi de eo: ꝫ fm istos tm̃ vnicus cõceptus realis natus est haberi de essentia diuina ꝑtute eiꝰ:

lz intellectꝰ negociãs possit plures cõceptꝰ cãre ⁊ fabricare circa idẽ obiectũ. ergo qđcũqꝫ obiectũ põt facere ꝯceptũ realẽ in intellectu de deo põt facere: illum vnicũ quẽ ꝯceptũ illa essentia esset nata de se facere: sꝫ ille vnicꝰ est huius eẽntie: vt est hec. ergo qđcũqꝫ obiectũ faciat aliquã notitiaꝫ de deo ĩ intellectu nr̃o: faciet sꝫ opi. istã ꝯceptũ eiꝰ vt est hec eẽntia: ⁊ ita noiabilis est a viatore noie significãte hãc essentiã vt hec.

Potest dici breuiter ad q̃stionẽ: ꝙ ista ꝓpõ cõis multis opi. ꝙ s. sicut aliq̃d intelligit̃ ⁊ noiat̃ falsa est si intelligat̃ p̃cise: qꝛ distictiꝰ põt aliq̃d significari q̃ꝫ intelligi: qđ vr̃ ꝑsuaderi ex hoc: qꝛ cũ substãtia nõ sit itelligibilis a viatore nisi in ꝯceptu cõientis: sicut ꝓbatũ est di. 3. si nõ posset distinctiꝰ significari q̃ꝫ intelligi nullũ nomẽ ĩpositũ a viatore significaret aliquã rẽ de gñe substãtie: sed sicut p̃cise cõcipit̃ ab intellectu viatoris aliq̃ ꝓprietas a q̃ iponit̃ nomẽ q̃ ꝓprietas cõiter exprimit ꝑ ethimologiã nois ita precise talis ꝓprietas significaret̃ ꝑ nomen: puta ꝑ hoc nomẽ lapis significaret̃ aliq̃d de gñe substãtie: sꝫ tm̃ aliq̃d de gñe actionis: puta lesio pedis quã exp̃mit ethimologia huius nois: ⁊ fuit rõ a qua iponebat̃ nomẽ. ita põt argui de oibꝰ aliis noibꝰ ĩpositis rebꝰ de gñe substãtie: ꝙ nullũ eoꝝ significat aliq̃d nisi ꝓprietatẽ accidẽtalẽ aliquã: q̃ intelligebat̃ ab iponẽte: vel opꝫ dicere ꝙ ip̃e distinctiuis noiabit substantiã quã intellexit. Qualr̃ aũt hoc sit possibile põt intelligi sic s̃m viaꝫ Aug. 6. de trini. c. 6. q̃ ꝓbat cõpositionẽ in oĩ creatura. nã ꝯcipiunt̃ ab aliquo multa accidẽtia ꝯcurrẽtia in eodeꝫ: puta talis qualitas ⁊ talis quãtitas. et probat̃ neutrũ illoꝝ eẽ alterũ: qꝛ vtrũqꝫ illoꝝ manet sine altero. ꝓbat̃ etiã scđo vtriqꝫ illoꝝ aliq̃d aliud eẽ subiectũ cõe. qꝛ vtrũlibꝫ illoꝝ põt destrui nõ destructo altero: ergo aliq̃d concludit̃ eẽ subiectũ vtriqꝫ: vt quantitati ⁊ qualitati: illud aũt qđ subest nõ cõcipitur in ꝯceptu quiditatiuo: nisi entis vel huius entis. Et tñ frequẽter accidit ꝙ talis qualitas ⁊ talis quãtitas ꝯiungunt̃ in aliq̃ ⁊ alibi nõ coniũgunt̃: ⁊ hoc nõ est ex natura qualitatis ⁊ quantitatis: vt preostensum est supra. concluditur igit̃ ꝙ hoc est ex natura illius tertij: i quo fundant̃ ambo ista: nõ aũt coniungũtur talia in isto tertio qualia in illo. Ex quo etiã diuersimode ꝯiungunt̃ in diuersis cõcludit̃ substratũ istis eẽ diuersuꝫ a substrato illis. ⁊ ex hoc concludit̃ tertiũ illud esse aliud ab alio tertio. ꝗ cognoscit̃ aliud tertium esse substratũ: ⁊ silr̃ ꝙ sit aliud a subiecto alterius. Neqꝫ em̃ cognosco distincte quid sit in se: nisi ꝙ sit ens vel res affecta talibus accidẽtibꝰ: vñ vlterior conceptio quã possim de illo habere quid sit: est res aliqua hñs talia accidẽtia ⁊ relatiões. ¶ Ad ꝓpositum. ergo nõ accidẽtibus illis: sed isti alij sic distincto quicquid sit: qđ est cum istis ꝯiunctis q̃ intelligunt̃: imponit̃ nomen aliqđ illud vr̃ esse ꝓprium signũ huius sub rõne qua hoc: ita ꝙ imponẽs nomen intendat illaꝫ essentiã de gñe substantie significare: ⁊ sicut intendit significare: ita nomẽ qđ imponit est signũ: ⁊ tñ ipse nõ intelligit illud distincte: qđ distin-

cte intendit significare p hoc nomẽ vel p hoc signũ. P Exẽplũ eẽt ẽt si qs iponeret characteres hebreos nesciẽs voces hebreas uticulari. scãs tñ q aliqua vo est prima: aliqua scõa aliqua tertia poneret sic. aliqua est pria quecũ q̃ sit illa volo q̃ significet tali nomine vl tali charactere. illi chara cteres cẽnt signa illaꝝ vocũ hebreaꝝ: quas aliqs hebreꝰ distincte cognosceret obiectis sibi talibꝰ signis: nõ hebreus aũt ꝛ si cognosceret qd significaret p istas figuras: nõ tñ illud qõ significat distincte cognosceret: ꝫ tñ in rõne primevocãs vl scõe. ¶ Breuiter igit dici põt q ad minꝰ noia multa imponunt: que siguificãt deũ i cõi: qz sic naturalr põt ꝓcipi a simplici viatore: vt pz di. 3. vel sive est q distinctꝰ põt significari q̃ ꝓcipi põt deus notari a viatore noie significãte hãc essentiã. Quicqd sit de istis verisile est deũ notari tali noie: ꝛ hoc sive illud nomen sit impositũ ab ipo deo: vel ab angelo cognoscẽte ipm deũ: vl a viatore: verisile est eñ q multa noia sint in sacra scriptura distincte illã essentiã significãtia sicut iudei dicũt ꝺ noie dei qꝺ vocãt tetragramaton. ¶ Etr deus dicere Exo. 3. ihec dices filijs israel: q est misit me ad vos. hoc nomẽ mihi est in eternũ. Et ca. 6. Ego dñs qui apparui abrahã ꝛc. nomẽ meũ adonai non indicaui eis. ¶ Est ergo deus notabilis a viatore noie significãte ꝓpriã essentiã vt est hec eẽntia: q viator põt vti illo signo ꝛ intẽdere expimere significatũ illiꝰ signi sive ipe iposuerit illũ signũ: sive alius q̃cunq̃ q cognouit significatũ: ꝛ tali etiaꝫ signo põt viator vti tamẽ̃ noie: ꝫ nõ potuerit illud imponere tamẽ̃ signuꝫ.

¶ Si aũt ista ꝓpositio eẽt vera: q nullũ nomẽ põt alicui imponi distinctiꝰ q̃ intelligat. hec tñ est falsa q nullus põt vti noie distincto significãte rẽ q̃ ipe possit intelligere. ¶ Et iõ simplr ꝺcendũ est q multis nominibꝰ vti põt viator exprimentibus essentiã diuinã sup rõne essentie diuine.

C

Alia

Addicio huius 22 distinct. ad ter. magis ptinẽs

Q.5.

A

B

Q Est prędicta possẽdũ nobis vr de nominũ diuersitate ꝛc. dist. 22. fm q̃ ait aplus ad Ro. 10. Corde creditur ad iustitiã: oe aũt ꝓfessio fit ad salutẽ. fm hoc magister in isto ꝓlio libro: postq̃ ostendit qd de deo ꝛ diuinis sit credẽdũ: in hac scõa ꝑte docet qualr de creditis loquendũ est: ꝛ q ista diuisio sit fm intentionẽ eiꝰ ꝓbatur ifra huius dist. in prin. Hec aũt pars diuidit in duas in prohemiũ ꝛ tractatũ qui incipit ibi Illud ergo ꝑcipue: illa diuidit in duas. In prima determinat de nominibus diuinis in cõi: ponendo duas differentias nominum dictoꝝ de deo: scõo exequit de illis differẽtijs separatim ꝛ singillatim: ꝛ illa pars incipit ibi. Sciendũ est. ergo ꝛ illa scõa in duas. In prima determinat de illis nominibus de quibus sufficit breuiter tractare. In secũda determinat de quibusdam: que specialem ꝛ difficiliorem tractatũ requirunt. scõa incipit ibi in prin. distin. 36. Cuq̃ supra diseruimus. prima in duas. Primo determinat de nominibus absolutis. secundo de relatiuis in distinc. 26. Nunc de proprietatibus personarum. Prima in

duas. Primo ꝺ noibꝰ absolutis ponit regulã ex q̃ appet diſti. contra noibꝰ relatis. Scꝺo excipit ab illa regula cõi hoc nomẽ ꝑsona: ⁊ hoc i di. 23. ꝑ redictis aduciẽdũ ꝓma i duas: q: ꝓmo ponit regulã illã ⁊ ꝓbat eã ꝑ Au. scõo adducit ꝓbationẽ Au. qua ꝓbat ꝓpoſitionẽ illã assumptã. scõa ibi: deꝰ ſt nõ est magnus ea magnitudine ⁊c.

Circa iſtã diſt. q. 1. ro vtr̃ deus ſit noiabilis ab hoie viatore: aliquo noie ꝓprio? Quod non Augusti. de verbis domin. ca. 34. dcid põt fari nõ est ieffabile deus autez est ineffabilis: hanc minorẽ ꝓbat Au. ꝓhoc quidẽ cõtinuo subdit dicẽs. Si cñ raptũ se dicit apostolus Paulus vſq; ad tertiũ celuz audisse ineffabilia verba quãtomagis ipse ieffabilis est: q talia demõſtrat. Preterea Aug. Joãnẽ omelia. 19. exponẽs illud Joãnis. 5. Nõ põt filius facere quicq̃: niſi qꝺ viderit patrem faciẽtẽ. dicit q̃ videre filij est ipsum esse verbũ patris: qꝺ demõſtrari ꝛbo nõ põt. Preterea Hylarius. 3. tri. c. 9. sermonem humane nature virtus generationis excedit. Itẽ Ambroſius primo tri. ca. 5. Vox silet nõmen tñ sed angelox: loquimur de generatione filij. Preterea per rõnem. Nihil põt significari ab aliquo: qꝺ ab ipo non potest intelligi. Sed deus ab homine viatore conceptu proprio nõ potest intelligi: ergo ⁊c. Maiox probat auctoritate Ariſto. ⁊ Cõmẽtatoris. 4. metaphy. etiã ad propoſitũ auctoritate Aug. 7. tri. c. 4. verius cogitatur deꝰ q̃ dicitur: ⁊ verꝰ est q̃ cogitat: ⁊ ꝓ

2. coll. 12.

t. c. 10. ⁊ inde.

phm primo Periermenias. Voces sunt note passionum. i. cõceptuum. ergo nõ potest esse alicuius significati remoti: niſi sub eadem rõne sub qua conceptꝰ est signũ primum illius. Minor ꝓbatur Exodi. 33. Nõ videbit me hõ ⁊ viuet. ⁊ per rationẽ: qꝺ ille conceptus ꝓprius: si haberetur includeretur virtualr notitiã omniũ illox. ꝓpriã que necessario insunt deo. hec cõsequẽtia probat: qꝺ vir ẽt in creaturis cõceptus proprius subiecti virtualiter includit notitiã ꝓpriã illox: que inſunt subiecto: ⁊ tunc sequitur vltra: q̃ sicut hñs ꝓpriũ ꝓceptum subiecti põt naturalr scire oia scibilia simpliciter de subiecto. Ita viator hñs talẽ conceptum posset naturalr scire oẽs viatores de deo necessarias ⁊ per qñs oia illa de qbꝰ habemꝰ fidem quãtum ad vnitatẽ: ⁊ trinitatẽ in diuinis: ⁊ quãtũ ad potentiã creatiuã ⁊ incarnatiuam: ⁊ sic de alijs necessario conuenientibꝰ ipsi deo. A

Oppoſitũ videt in psalmo in Iſrael magnum nomẽ eius. ⁊ prodierunt hec dicens filij Iſrael. Qui est misit me ad vos. hoc nomen mihi est in eternum. 75

Itẽ Au. ⁊tra adamantiũ ca. 3. Illi sublimitas ineſtimabilis: vt auribus congruat humanis sonis seruanda est.

Preterea per rõnẽ viatox potest hñe ꝓprium ꝓceptũ de deo: ergo ⁊ noie ꝓprio notare. Antecedẽs ꝓbat: qꝺ naturali rõne põt cognoscere aliqꝺ eius esse primũ ⁊ infinitũ: illꝺ esse vnicũ ⁊ esse hoc q̃ põt hñe ꝓceptũ de illa essentia vt est hec. talis ꝓceptꝰ maxime vñ ꝓpriꝰ esse de quocũq̃ obiecto. s. concipere ipsum vt est hoc in se.

yē. in suma. Hic ē opinio talis: Nomē siue verbū vocis sz esse simbolū inter loquētē ⁊ illum cui loq̄t sic q̄ res signata sit nota vtriqz in se: notū ēt sit vtriqz q̄ nomen ad significādū ipsaz rē sit institutū. sz veritas diuine essentie nota est ipsi deo soli: quo ad rōnem immēsitatis sue: ḡ solus deo nomē sibi ꝓpriū vocale posset imponere. Subdit. q. ꝓ scō mi. sumē da sub ꝑma ma. q̄ beati cognoscūt illā essentiaz in se: ergo aliquo ☞bo: vt signo illi⁹ cētie sub ꝓpria rōne pñt ipi deū noiare sue illō verbū sit institutū adeo: sz ab aliq̄ beato. ¶ Tertia mi. ē q̄ viator⁹ nō pōt ꝯcipere diuinam essentiā nec ꝑz rōnē immēsitatis q⁹ est ꝓpriū deo: nec eo mō quo beati vidēt: nō signū impositū illi essentie ꝑmo mō vel scō mō posset eos ducere ad aliquā diuine essentie notitiā sicut nec se ꝑducit cecus natꝰ ad notitiā colorisp ☞ba sicut vidētes colorē ex cognoscētes sp rememoratione pducūt se ad colorz notitiā. ¶ Quarta mi. Intellect⁹ viatoris aliquo mō pōt ꝯcipere deū ergo ꝓpoꝛtiōabiliꝫ noiare. Ad dit ibi q⁹ nullū nomē ꝓpriū deo ad placitum viatoris impositū pōt esse trāslatū a creaturis: q⁹ q̄libet ēt tale nomē est cōe creaturis: ⁊ ꝑmo illis impositū. Sed dz illud nomē ꝓioꝛ ꝓincipaliꝫ ei imponi ꝑ tāto tñ q⁹ ꝺ deoa creaturis pōt cognosci. ¶ Infertur ꝛ⁹ q⁹ hoc nomē deꝰ ex ipositiōe sua signat q⁹ est pfectiōis simpliꝫ: ās summa cū ḡnali respcū alioꝝ nois q̄ quasi ꝑticulariter exꝑimūt aliqd q̄ rōnē dignitatis hz i deo: vt sunt sapiēs bonꝰ ⁊c. hoc ēt nomē deꝰ ꝑmo est sibi ipositū: ita q⁹ creature nō ꝙuenit nisi trāslatiue sic Moyses dicꝰ est deꝰ pharaonis Exo. 7. Ideo inter ola nola latina: nomē ꝓpriū est sibi hoc nomē deꝰ: ⁊ sic est ꝓpriū sibi in lingua greca. hoc nomen theos.

Quere Tho. ⁊ egidiū

De rōne huiꝰ opi. quō maioꝛ habeat veritatē. Dicēt in solone. q. sed minoꝛ es vel diuerse ptesciuīdz minoꝛis dubie videnī. Prima q̄ dē solꝰ deus cognoscit se sub rōne imēsitatis sue quātū ad affirmatiuā q⁹ ipe sic cognoscat se: ē certissima: sz ēt ad negatiuā: q⁹ nullꝰ intellꝰ sub illa rōne illū cognoscit improbatur sic. Nulla potēcia o patiua pōt pfectissime quietari nisi in obiecto includente summā perfectionē possibilē obiecto adequato ipsiꝰ potentie Immēsitas siue infinitas est pfectio simpliꝫ possibilis enti: vel vero: vel cuiuscūq̄ rōni trāscēdēti: et aliq̄ eoꝝ est obiectū adequatū cuiuscūq̄ intellꝰ: ḡ intellꝰ creatus nō pfecte quietat nisi in deo sub rōne imēsitatis suc. Wa. apparet ex ēplo de visu ꝛ ꝓpter minimū visibilē ēt rōne: q⁹ q̄libet alio habito: adhuc inclinato potentie est aliud nō habitū: ⁊ ꝑncipaliꝫ ḡ ad istud habitū. Pria pars mi. pbata est dist. 2. q. 1. Et scō a pdist. 3. q. 3. ¶ Scō sic sola intellectio cōprehēsiua dei repugnat intellectui creato: sz alia de deo sub rōne immēsitatis elꝰ pōt esse nō cōprehēsiua eiꝰ: ḡ ⁊c. Minoꝛ probat: q⁹ actus cōprehensiuus obiecti infiniti est infinitꝰ intēsiue: q⁹ est ꝓpfect⁹ in rōne actꝰ sicut obiectū in rōne obiecti: ⁊ iō simpliꝫ adequatus: sed obiectiue immēsi: pōt esse actus

nō infinitus: qr sicut obiectū pōt eē simplr pfectiꝰ actu: ⁊ hoc sub illa rōne sub qua ē obiectū actꝰ ita ifinitū siue ifinite actꝰ. ¶ Cōfirmat: qr nō apparet quare circa obiectū sub rōne ifinitatis nō eē posset vel haberi actꝰ pfectior in vno: ⁊ minꝰ pfectꝰ i alio. ¶ Ex hac pte mi. improbata improbatur ꝯclusio correspondēs. Prio sic: nominātē obiectū sub aliqua rōne nō opz ꝯprehēdere illd sub illa ratione sed sufficit ꝙ distincte apprehēdat illud dici. Intellectꝰ creatꝰ pōt sic apprehēdere deū sub rōne immēsitatis. vt pz ex rōnibꝰ iā positis igr ⁊c. Maior pbat: qr adā imposuit noia ppria diuersis speciebꝰ aialium Gene. 2. ⁊ tn nō ꝯprehēdit illas: qr tūc eque pfecte nouisset eas sicut aia xpi: ꝙ nō tenet. ¶ Tertio qr signū naturale veriꝰ significat q̄ signū ad placitū: intellectio creata pōt esse signū naturale dei fm rōnē immēsitatis illiꝰ. igr sic intellectꝰ pōt imponere signū ad placitū sibi sub illa rōne. Minor pbat: qr intellectio: vt ē obiecti: est naturale signū eiꝰ pmo periermenias. Passiōes sunt note rerū ⁊ natural. ⁊ hoc iō qr ppria intellectio est ppria rō obiecti. pbatū est ēt prius ꝙ alia itellectio creata pōt esse dei sub rōne immēsitatis. ¶ Scdo qr nomē quodcunq̄ est signū finitū ēt si imponat a deo sibi fm rōnem immēsitatis sue: ergo ad hoc vt sit alicui itellectui signū nō opz ꝙ illud habeat intellectionē infinitā: pōt igitur deus quocunq̄ noie noiari ab intellectu finito: immo plus: nō pōt deꝰ se noiare aliquo noie: ita excedēte nomē quo noiabilis est a beato: quantūcūq̄ ꝯprehēsio dei excedit apprehēsiōez beati: nec mirū: qr nec necessario in nobis est ꝓportio noīs ad nomē i significādo sicut intellectiōis ad intellectū imponētis vel disponētis: ⁊ iō nomen ab vtrolibet impositū pōt esse signū ābobꝰ: ꝗ ita hoc nomē ipositū a deo ꝯprehēdēte pōt esse cōe sibi ⁊ btō: qr tm finite significat: nec p ꝯns infinitā intellectionez in vtēte requirit. ¶ Quarta ps mi. licz sit in severa: tenēdo ꝙ viator nō pōt habere ppriū ꝯceptū q̄ditatiuū de deo: ⁊ beatus nomē imponit ad significādū ꝯceptum propriū qualē hz de deo. ¶ Tame arguit ꝙ repugnat dictis istiꝰ alibi. Primo sic: ꝯcedit em viatorē aliquē ꝯceptū quiditatiuum posse habere de deo: ⁊ patet: ꝙ alias nullū posset habere qualitatiuū vel relatiuū de ipso. Naz cōceptus qualitatiuꝰ semp requirit cōceptū quiditatiuū cui insit sed fm ipm nō potest haberi cōceptꝰ quiditatiuꝰ de ipo ꝯmunis deo ⁊ creature: igit erit ppriꝰ nā simplr pmo diuersus a cōceptu creature ergo nomē impositū a beato ipsi deo sub ppria rōne nō sic erit viatori sicut nomē coloris ceco nato. ¶ Si dicat ꝙ nō pōt viator deū intuitiue intelligere sicut beatus. Hoc non obstat: qr nunq̄ per nomē fit cognitio itui tiua rei significate: sz tm quedā rememoratio ad ꝯsiderandum rem prius notā. Apparet in exēplo. Nā cecus nō natus: qui aliqn vidit colorē bene vtitur noie coloris tanq̄ signo cōi sibi ⁊ vidēti: quia vterq̄ per rememorationē potest intelligere colorem: lz cecus nūc non posset intueri colorē. ¶ Scdo sic: obiectuz perfe-

cap. s.

Quere hēr. ql. 5. q. 1: ⁊ q̄lib. 13. q. 1.

ctum pōt facere in intellectu p=portionato quēcunq; ꝛceptum realē possibilē haberi de se. hoc pbat: qr ēt hoc pōt obiectuz minꝰ pfectū. Sz essentia diuina fz istū in intellectu ꝑpio nō potest causare nisi vnicū cōceptū realē: alū aut si haberē: hītur p negationē ius intellectꝰ: ḡ vnicꝰ ꝛceptꝰ realis est possibilis de illa essentia. igitur si hz aliquē ꝛceptū de deo hz illū: ille erit ꝑpius. Nec accipiē in ista rōne ꝛceptus p=actu ꝛcipiendi sed ꝑ obiecto formali terminātē actū. huius rōnis ḡmatꝫ videatur probabilis tñ negaret de intellectu ꝑportionato. i. infinito: qr ille est ꝛpriꝫ suus vnicꝰ ꝛceptus: ita ñ capar multoꝝ de obiecto sicut intellectus nō ꝛpriꝫ suꝰ: negaret etiā de quocūq; intellectu: intelligēdo de obiecto immediate in se mouētē: qr ipm ꝑterfectionē suā nō mouēret ad ꝛceptū imperfectos potes hr̄i de se ꝑ motionez aliozum obiectoꝝ imperfecte ducentium cognitionem eius.

Ad qōnē ꝓmitto ḋdā. ꝓ Prio q̄ nomē qḋcūq; aliḋ significans qḋ huic soli ꝓuenit: pōt dici ꝑpriuz nomē huic: sed simꝑr nomē ꝓpriū huius nō est nisi qḋ ꝓpio significat hoc sub rōne ꝑpria: qr solū illḋ ē ꝑpriū signuvocale huius. ꝓ Scdo ꝓmitto q̄ nominari ab aliquo pōt itelligi dupl'r vl'r nomē imponēte: vel vt noie vtēte: t vtrūq; dupl'r. s. pfecte vel ipfecte. pfecte vt in noie ē nō tñ vt noie: vt re ḋdā naturali formādo. s. sonū illḋ sic eñ pt auis edocta formare. sz est vt noie vt signo nō tñ cōceptꝰ possibilis haberi ab aliquo ꝑ illḋ nomē: sic posset latinꝰ aliq; ꝛbū hebreū ꝓferre hebreo nescies qḋ diceret: sz vt signo cōceptꝰ habiti ab vtēte: vt sic ꝓfecte vti noie sit illo vti: vt signo ꝛceptꝰ ꝑpriū expressiuo: vti aūt illo vt q̄dāmō causa similis ꝛceptꝰ habēdi ab audiēte ꝑ rememoratione nō non est necessarium ad perfecte vti simꝑr: sed ad pfecte vti illo vt signo cōi inter duos ideo requirit ad hoc q̄ est vti nomine pfecte moraliter: qr requirit ad vtēdū noie ad finē debitū: t hanc vtrāq; pfectionē tāgit Aug. sup Ezechi. 13. Verba iustituta sunt ꝑ q̄ in alterꝰ notitiā q̄sq; cogitationes suas ꝓferat (ꝑ que quisq; cogi. suas ꝑferat.) ecce pfectio ꝑma. (in alterꝰ notitiā ecce secunda. Intellige alterꝰ vel quasi alterꝰ: qr q̄nq; aliqs seipsum loquēdo efficacius ducat in intelligendo per rememorationē q̄ si ne loquela intelligeret̄ in notitiam nō esse nouaz: sic loquimur deo orando. ¶ Item de primap fectiōe (cogitatiōes suas.) subdistinguo vel hz conceptū ita ꝑpium sicut nomen significat: et tūc signi ficat pfecte (cogi. suas) vel habet minus ꝑpium vel cōfusum: vt pote non habens nisi conceptum animalis ꝓferat hanc vocem homo intendens illud exprimere audiēti quod aliq; concipium per nomen t ad qḋ est impositum sciens ipsum esse impositū alicui speciali sub animali quod tamen non intelligit in particulari sicut significatur per hoc nomen. Est igr hic ordo vti noie vt re taliter vt signo ad placitū alicuius: cuius tñ nullus ꝛceptū hz vt ens nisi in hoc vltimo qḋ est aliḋ significatuz hoc nomine. ¶ Tertio vti nomine

a. I. I en chi. Quere plat. t Aristo

vt signo alicuius: cuius ꝯceptū vl'em tm̄ hz vtens intēdit tn̄ illd̄ exprimere vt significat̄ ꝑ nomē lz illd̄ sic i ꝑticulari nō ꝯcipiat.

¶ Quarto vti noie vt signo expressiuo ꝓprij ꝯceptus in ꝑticulari ⁊ semper hic prior gradus est imperfectior respectu posterioris. Primus igit̄ est imperfectissimus: vltimꝰ simpl'r ꝑfectꝰ.

His premissis

ad. q. sit prima ꝯclusio ꝙ possibile est deuz simpl'r noie ꝓprio noiari a viatore imperfecte ſm tres gradus primos predictos. ¶ Scd̄a ꝯclusio est non est hoc possibile ꝑfecte. s. ſm quartum gradū. ¶ Tertia ꝯclusio ē qualiter de facto a nobis nominat̄.

¶ Pr̄ia ꝓbat̄ qꝛ si nō hoc eēt qꝛ nō pōt hr̄e ꝯceptū ꝓpriū de deo ⁊ opz rē sic ꝯcipi: sicut noiatur: sz ista scd̄a est falsa. ꝓbo. de nulla substātia hēmus ꝯceptū propriū ⁊ ꝑ se. si igit̄ nō est possibile distinctius noiare q̄ꝫ ꝯcipere. sequit̄ ꝙ viator nullo noie significat aliquā substātiā distincte neq̄ꝫ vtēs noie: neq̄ꝫ aliqd̄ nomē impositū a viatore significabit aliquā substātiā distincte. ꝯn̄s est falsum igit̄ ⁊ an̄cedens. Nā illa ꝓpositio pr̄ia ꝙ nō intelligimꝰ aliquā sub̄az distincte. ꝓbata est
q. s. 2. 3 supra dist. 3. Qual'r aūt oppositū ꝯn̄tis sit verū qꝛ hoc est p̄ambulū ad ꝓpositū declarat̄ pr̄io de noiatione substātie vtēdo nomine īposito: scd̄o de noiatione eiꝰ imponēdo sibi nomē. Primū sic: hec minor. ꝑ hoc nomē hō n̄ intēdimus tm̄ significare aīal: pz sz aliqd̄ sub aīali distinctū ab equo ⁊ alijs. Un̄ hec est nobis nota tā q̄ꝫ ꝟa: hō ꝑ se distinguit̄ ab equo ⁊c. nec itēdimus ꝑ hoc nomē significare aliqd̄ accidēs vel aliqua accidētia. imo spēm in gn̄e substātie tm̄. vn̄ hec ē nobis vere cognita hō ꝑ se distinguit̄ a quocūq̄ꝫ accidēte distinctione ēt maxima: qꝛ ſm genus gn̄alissimū. nec intēdimus significare aliquā descriptionem ex aīali ⁊ acc̄nte vel acc̄ntibus. immo aliqd̄ ꝑ se vnū: ⁊ in se natum hr̄e vnū ꝑ se ꝯceptū diffinitiuū. Maior. ꝙ aūt intēdimus significare sub ꝓpria rōne: nec tn̄ illd̄ si intelligimus noiamus imꝑfecte ſm tertium gradū ⁊ modū. vt dictum est prius quare ⁊c.

Ut inquit aristo. 1. poste. T. c. 29.

¶ Cōsil'r pz de impositiōe sicut de vsu. sicut em̄ si Adā itelligēs hoiem sub ꝓpria rōne imposuisset sibi nomē ꝓprium: quo ego vtēs intēdo illd̄ significare sicut nomē ē sibi impositū: de quo tn̄ nō habeo ꝯceptū nisi in vl'i imperfectū vel ꝑ accidēs: vl' in quadā descriptione. sic si idē nondū noiatū sicut intelligerē: possem sibi nomē īponere: intēdens per illud nomē sic ip̄m significari. sicut nūc intēdo ꝑ nomē significare ab alio sibi impositū: ⁊ hoc mō lz qn̄q̄ꝫ imponēs nō habuit ꝯceptum de re nisi in quadā descriptiōe: quā significat ethimologia noīs: nō tn̄ impositum est nomē ad significādū illā descriptionē. sz illā substātiā cuiꝰ est illa descriptio: sicut hoc nomen lapis nō est impositū ad significandū actionē istā ledere pedē: qꝛ tūc lapis ꝑ se eēt in gn̄e actionis: sz imponit̄ illi substātie sub ꝓpria rōne: cuius est hec descriptio ledēs pedes hoc pz etiā: qꝛ eidē qn̄q̄ꝫ imponunt̄ multa noīa ſm mltas ꝓprietates nō ab ea-

dē ꝓprietate sz alia vt lapis. petra: nec imponunt illis ꝓprietatibꝰ qꝛ tūc nō eēnt eiusdē ꝑ se in nūero. imo nomē vnū alicuiꝰ eēt de gñe actiōis aliđ alicuiꝰ đ gñe passionis: vt petra pede trita: pz igit ꝙ alia est rō a q̄ nomē iponit ⁊ hoc significat ethimologia. Alia cui imponit ⁊ ita lz imponēs nō hūit distinctū ꝯceptū: nisi rōnis a qua imposuit nō tñ illi nomē imposuit sz illi substātie cuiꝰ est hec descriptio ⁊ hoc sub ꝓpria rōne quā tñ nō sic intelligit ⁊ ꝑ ꝯñs iste noiat vt imponēs imperfecte ſm tertiū gradum.

Solutiones ar. principalium et aliano tāda q̄re i reportatis dis. ⁊ q. p̄sentibus.

Predictis ⁊c. Dist. XXIII.

Circa istā dis. 23. q̄ro vnum vtrū ꝑsona ſm ꝙ dicit aliq̄d cōe pr̄i filio et spiritui scō dicat p̄cise aliq̄d scđe intētionis? ¶ Qđ nō ꝓbo qꝛ ꝑsona ē terminꝰ ꝓductionis realis ⁊ adorat. scđa itētio nō terminat ꝓductionē realē nec adorat. ergo ⁊c. ¶ Preterea trinitas in diuinis nō est tm̄ ꝯceptuū: sz rerū ꝯ errorē sabellij. ¶ Contra oē cōe pluribꝰ vniuocū ⁊ distinctū: ⁊ plurificatū in eis dr̄ de eis ſm aliquā rōnē vl̄is. ꝑsona est cōe vniuocū pr̄i ⁊ filio ⁊. s. s. ⁊ plurificatū in eis etiā ſm Aug. 7. de tri. c. 4. et 6. ergo dr̄ de eis ſm aliquā rōnez vl̄is. Et si dicat aliquā intētionē scđam vere est in diuinis aliq̄ rō vl̄is: qđ nō vr̄ incōueniēs si ꝟo dicat intentionē primā erit in diuinis vl̄e reale cōe. ⁊ ita aliqua realitas potētialis qđ vr̄ incōneniēs

Hic dicit ꝙ ꝑsona tm̄ dicit itētionē scđm qꝛ sicut indiuiduū reperit cōiter i oīa nā: ita suppositū i naturali substātiali: ⁊ ꝑsona in natura itellectuali: sz indiuiduū ⁊ suppositū dicūt tm̄ rē scđe intētionis ergo ⁊ ꝑsona dicit tm̄ rē scđe itētionis. ¶ Confirmat rō: qꝛ natura in qua sunt ista vt essentia nō est ꝑ se rōne istoꝝ. ponit em̄ i diffinitione istoꝝ vt additū. igit nō variat rōnes formales istorum.

Egidiꝰ ⁊ henricus.

¶ Itē oē cōe dcm̄ de pluribꝰ dr̄ đ eis ſm rōnē alicuiꝰ vl̄is. ergo si ꝑsona significet rē prime intentionis cōem tribus. illa dicet de eis sub rōne gñis gñalissimi: aut alicuiꝰ intermedij aut ſm rōnē spēi spālissime quoꝝ opposita sūt manifesta. Qđ nō sit spēs spālissima manifestum est qꝛ tūc sequeret ꝙ due erūt quasi spēs spālissime respectu earūdē ꝑsonaꝝ deitas em̄ ſz Dam̄. c. 5. notat quasi spēm circūplectiuaz ypostaseon. ⁊ ꝑsona etiam notabit spēm spālissimam respectu earundem. ergo ⁊c.

¶ Addit huic opinioni: ꝙ lz ꝑsona dicat aliq̄d scđe intētionis: nō tñ dicit illud in abstracto: sz in cōcreto ⁊ iō p̄t p̄dicari đ re prime intētōis: ⁊ supponet ꝓ ea. ¶ Exēplū spēs est scđa intētio. ibi accipitur spēs ꝓ ipsa intētione in se: ⁊ spēs p̄dicatur de pluribꝰ differentibꝰ numero ibi accipit spēs ꝓ re quā denoīat. nō em̄ p̄dicatur hic: hec intētio spēs de pluribus vt vr̄: sz hō vl̄ asinꝰ de q̄bus dr̄ hec intētio

Contra istud. ⁊ prlo ꝯ opinantē. qñcū ꝙ a formalibꝰ ꝯstitutiuis aliquo

rũ põt abstrahi aliqd cõe prie intẽtionis pari rõne vel maiori p̃t abstrahi aliqd cõe a ꝯstitutis ꝑ illa. ꝑsone aũt diuine ſm istos ꝯstituunt ꝑ relones formalr ab illis aũt ꝯstitutiuis p̃t abstrahi aliqd cõe reale prime intẽtioni. pr̃nitas em̃ est relatio. filiatio est relo et hoc vniuoce sumẽdo relationem qꝛ põt esse certitudo de ꝯceptu relatiõis ad intra dubitãdo de quolibet ꝯceptu spãli. ⁊ talis sic certꝰ nõ tm̃ hꝫ certitudinẽ de voce sꝫ de ꝯceptu aliquo: ergo ꝯceptus ille de relatione in cõi alius est a ꝯceptu illius in spãli. ergo multo magis a ꝯstitutis per istas relatiões poterit abstrahi aliqua res prime intẽtionis. assumptũ autez de vniuocatione relationis magis patebit inferius in ista. q.

¶ Cõtra opi. in se: qꝛ oĩs intẽtio scda est relatio rõnis: nõ quecũqꝫ sꝫ ꝑtinens ad extremũ: vel actũ intellectꝰ cõponẽtis vel diuidẽtis vel saltẽ ꝯferentis vnũ ad alterũ hoc pꝫ. qꝛ intẽtio scda ſꝫ oẽs causat ꝑ actũ intellectus negociãtis circa rẽ prie intẽtiõis q̃ nõ põt cãre circa obiectũ nisi tm̃ relonem rõnis ꝑsona aũt nõ dicit relonez rõnis: ⁊ p̃cipue nõ dicit relonem ꝑtinentẽ ad actũ itellectus cõparãtis. ¶ Qd aũt nõ dicat aliquã relonẽ rõnis vr̃ qꝛ tũc saltẽ necessario coexigeret correlatiuuꝫ ad qd referret: qꝛ impossibile est intelligere relonẽ: ⁊ nõ esse ad aliquẽ terminũ ⁊ correlatiuũ. sicut oĩs intẽtio scda requirit correlatiuũ ad qd referr̃: vt spẽs respicit genus ꝑ suo correlatiuo: ⁊ ꝑticulare vl'e ꝑ suo correlatiuo: ⁊ sic de aliis. ꝑsona aũt nõ dr̃ alicuiꝰ ꝑsona: vel saltẽ nõ dicit extremũ itellectus ꝯferentis. ¶ Tertia rõ ꝙ dicit intentionẽ relo rõnis: qꝛ extremũ inquatũ vno mõ dicit intẽtionẽ primã ꝯcede ꝙ negationẽ duplicis incõicabilitatis ꝑ se significat vltimate. igit nõ intẽtio scda. ¶ Contra negatio est nonens incõicabile dignitatis. Rñdetur vltra essentiã cõnotat de mõ positiuo qd sequit icõicabilitas. ¶ Dubiũ est si ꝑsona illũ ꝑ se significat: si nõ tũc ẽ tm̃ cõe negatiuũ si sic qñ illud nõ vl'e nec includit qꝛ illa sequit oẽm primaꝫ negationẽ nõ sequit modus positiuus: qũo ꝯhitur ad vltima distinctiua? ¶ Itẽ duco rõnem eorũ ad oppositũ: qꝛ vnitas est passio entis sicut pꝫ. 4. metaphy. et ꝑ ꝯñs ꝯsequitur rẽ ex natura rei: ⁊ maxime est verũ de illa vnitate que est vera vnitas: cuiusmodi ẽ vnitas indiuidui. ergo talis vnitas nõ dicit intentionẽ scdam: et sicut nõ vnitas in cõi ita nec vnitas in natura intellectuali. si igit ꝑsona dicat vnitatẽ in natura intellectuali. sicut indiuiduũ in cõi sequit oppositũ ꝯclusionis eorũ. ¶ Preterea ꝯ rõnẽ scdam Aug. de doc. chri. ⁊ ponit in lr̃a dist. j. ⁊ di. 25. primi lib. dicit ꝙ res q̃bus fruendũ est sunt pr̃ filius ⁊. s. s. vñ ſm ip̃m tres ꝑsone sunt tres res. res aũt nõ vr̃ dicere scdam intentionẽ: ⁊ tñ est cõe tribus ꝑsonis: ⁊ numerat in eis. ergo nõ opꝫ dicere ꝑsonã significare scdam intentionẽ qꝛ est cõe numeratũ in multis. magister ẽt di. 25. c. 8. eẽponit tres ꝑsonas per tres subsistẽtias: vl' tres subsistẽtes. subsistẽtia autẽ non vr̃ significare rem scde intentionis: ⁊ tñ est cõe tribus ⁊ numerat in eis. ¶ Itẽ p̃dicta opin. querit qũo ꝑsona possit vniuoce p̃dicari de pluribus indiuiduis:

Uide i reportatis distin. 25. q. ⁊

B

T. c. 3. ⁊ inde.

A. l. 5. ⁊. 6.

nisi sit vle: sed eadē difficultatez petit de relatione: z eodē modo sequit. magis em vt q; a pstitutis possit abstrahi cōe: ꝫ a pstituentibus: ſz quo modo pōt abstrahi aliqō cōe prime intētiōis: z tn nō vniuersale reale dicetur dist. 26.

¶ Preterea. ⁊ additū arguo sic. adiectiuū nō determinat aliqd: nisi illud ad qō terminat eius dependētia ſz adiectiuū nō pōt terminare depēdentiā alterius adiectiui. qz equalr dependēt z ambo sunt eque dependentia. ergo neutrū determinat alterū ergo si hoc nomē pſona sit tale concretū nō pōt terminare depēdentiā alterius cuiusmodi est ille terminus numeralis tres. igit nō bñ diceret q; sunt tres pſone nisi intelligēdo aliqō substātiuū qō determinet p vtrūq; adiectiuum: ſz nō est dare aliqō substantiuū tale subintelligendū. ergo ꝛc. ¶ Nō pōt terminare depēdētia alterius adiectiui cuiusmodi est terminus numeralis tres. igit nec p ipm determinat. R̄ndeo. multa sunt cōcreta que nō sunt adiectiua sicut causa. genus. spēs. ¶ Cōtra adiectiuum arguis nō ⁊ concretū. Etiā post illa ꝟba posita in principio rōnis ad qōnem ibi. Ad quod nē rndeo. qz sic sequeret aliquā eē pſonā. qō est incōueniēs. ⁊

Ad qōnem rndeo qō accipiendo diffinitionē pſone quā ponit Ricar. 4. de tri. c. 22. q; est intellectualis nature incōicabilis existēs de dua tra p quā diffinitionē exponit vel buscorrigit diffinitio Boetij dicētis turis z q; pſona est rōnalis nature indiuidua substātia: qz sic sequeretur vna pluralitas in pſona. aliam esse pſonam. ¶ Multi volunt addere z deitatē esse pſonam. z ſtiā nō cōueniret p̄prie deo: qz indiuiduū nō est nisi vbi est diuisum: qō nō cuenit deo. Silr tn ꝑprie nomē pſone cōueniret homini qui constit solus ꝑprie bus rōnalis. Qō est incōueniens. Dico q; nihil ꝑprie est in hac diffinitione Ricar. qō significet intētionē sēcām qz ex natura rei sine operatione itellectus est in pre natura itellectualis z entitas incōicabilis. Ista ãt incōicabilitas duplex est qō pōt intelligi ex supra dictis. 1. di. 2. q; cōicabile pluribus dupliciter. vno mō bus cōicabile pluribus qō est idē cuilibet corp. itaq; qlibet sit ipm. sicut vle bus cōicari suis inferioribus. Alio mō cōicatur alicui vt forma: qua aliqd est tale fm ipm sed nō est ipm vt alia cōicatur corpori z vtroq; mō deitas est cōicabilis z neutro mō pſona est cōicabilis. Deus hz vnā cōicabilitatē: anima. aliā diuinitas vtraq;. Et ita dupler est incōicabilitas ptinens ad rōnez pſone ꝓpter qd ala separata: ſz hēat pmā incōicabilitatē tn nō est pſona qz nō hz sēcām z vtraq; incōicabilitas requirit ad rōnē pſone: z est in re ex natura rei z ita nihil de rōe pſone dicit itētionē sēcām

¶ Cōtra istō pōt obiici qz ſz istō vt q; pſona tn significet duplicē negationē duplicis cōicabilitatis

Item arguo sic. ſz pſona dicit formaliter incōicabilitatez ergo formalr dicit negationē ſz negatio est secunda intentio cū sit ens rationis. ergo persona dicit rem secunde intentionis: quod est propositum.

¶ Rcspondeo quod persona non tantum dicit incommunicabilitatem: sed dat intelligere

naturā intellectualē in qua est. sicut indiuiduū. s. naturā in cōi Dubito tñ si dicat existētiā formalr cū duplici incōicabilitate aut dicat tm̄ formalr incōicabilitatē: ⁊ existētiā in cōcreto tāq̄ modū habēdi naturā: vt sit sensus. psona est incōicabilis hñs existētiā in natura itellectuali. et posito q̄ sic esset. adhuc dico q̄ psona nō dicit itētionē scdaz; qr scda itētio solū causat p itellectū negotiantē circa obiectū. q̄cq̄d igit mouet itellectū ad intellectū āte negotiationē nō est intētio scda: sz res mouēs itellectū mouet ad negationē sui obiecti āte negotiationē itellect⁹: qr negatio talis cōseq̄tur rē ex natura rei ante negotiationē: ⁊ hoc iō est: qr vnū oppositoꝝ mouet ad notitiā sui oppositi ante negotiationē intellect⁹: ꝓpter qd dicit phs q̄ eadē est scia oppositoꝝ. iō q̄uis ponat psonā tm̄ dicere formalr negationez: nō tñ intentionē scdaz: qr negatio q̄ ꝯsequit ex natura rei: nō ē scda intētio. ⁊ p̄cipue negatio in gñe. cuius est incōicabilitas: qñ igit dr q̄ negatio est ens rōnis: dico q̄ est negatiua entitas ex natura rei: sicut em̄ sortes est hō ex natura rei: ita ē nō asinus ex natura rei: sunt aūt negatiōes i intellectu entitatis: qr pria motio intell's nō ante affirmationē sz negationē est ad apprehēsionez negatiōis. sic igr teneo q̄ psona nō sit nomē scde intētiōis sz prime: ⁊ q̄ formalr significet duplicē negationē cōicabilitatis ⁊ q̄ importet naturā intellectualem: ⁊ forte formalr etiā importat existentiā psone: ⁊ tūc nō tm̄ negationē cōicabilitatis importat: sed etiaz positiuū aliqd: vel forte nō dicit formalr existentiā ⁊ tūc de formali significato ē tm̄ duplex negatio dans intelligere duplex positiuū. s. naturā ⁊ moduz habēdi naturā: ⁊ p hoc quacūq̄ via data. pz ad argumenta q̄ si psona dicat existentiā i abstracto: ⁊ modū habēdi naturā in cōcreto est formalr positiuū: ⁊ tūc persona est formalr existētia incōicabilis habēs naturam intellectualē: si aūt tm̄ formalr importat negationē: tūc connotat existentiā in natura intellectuali. ⁊ sic stat p illo qd ē incōicabile: ⁊ sic adorat ⁊ ē terminus ꝓductionis realis. ¶ Ad aliud argumentū ptz dist. 25. alibi.

¶ Et si hoc sit verū tūc vr dubiuz qūo negatio possit esse cōis trib⁹ personis: nisi affirmatio aliq̄ sit eis cōis: ꝓpter quā insit eis talis negatio: qr negatio nō vr tribus cōuenire: nisi ꝯsequat affirmationez: nō est aūt deitas ista affirmatio: qr ipsa nō numerat in trib⁹: ergo opz dare aliqd cōe positiuū prius ab eis abstractū q̄ sit negatio talis: ⁊ tūc hr ꝓpositū. Si etiā dicat psona talē negationē p̄cise non vr dicere totā rōnem psone: qr psona dicit rem ad dignitatez vel ad pfectionez pertinentē: negatio aūt nullā dignitatē vel pfectionē ponit. ¶ Videt etiā q̄ dicat relationē rōnis p hoc q̄ suuz oppositū. s. cōicabile tm̄ dicit relationē rōnis in essentia diuina: est em̄ essentia cōicabilis filio: et tñ essentia nō refert realr ad filiū ergo incōicabile dicit relationez rōnis. ¶ Ad primū istoꝝ dico q̄ ab vltimis distinctiuis ⁊ ꝯstitutiuis psonarum nihil pōt abstrahi cōe dictū de eis in qd. qr illa sunt

de hoc l. 3. dis. prima clari⁹ habet.

D

1. thopi. c. 11

E

pumo diuersa. i. nihil idem realr̃ ꝯcludẽtia: tũc em̃ eẽt q̃rere de eis ꝑ qđ distinguerent: ⁊ iõ oẽ cõe ab stractũ ab eis vel ẽ cõceptꝰ oino negatiuꝰ: vel saltẽ nõ ẽ qđitatiuꝰ cõceptus vniꝰ rõnis: certũ est aũt q̃ aliq̃ negatio cõis põt abstrahi ab illis vltimis: ⁊ hoc vniꝰ rõnis: q̃ negatio ẽ vniꝰ rõnis ꝑ hoc q̃ repugnat affirmatiõi vniꝰ rõnis: qđ buscũq; igr̃ repugnat affirmatio vniꝰ rõnis: ꝙcunt negatio vniꝰ rõnis: ⁊ ita tribꝰ ꝓsonis ⁊ ẽt distinctiuis illaꝝ vltimis põt cõpetere negatio aliq̃ cõis: si illa dicat eẽ incõicabilitas: ⁊ si ponat incõicabilitatẽ solã eẽ de ꝑ se rõne cõstitutiui ꝓsone: ita q̃ ꝓsonalitas sit incõicabilitas subsistẽtis in natura intellectuali: ita oia alia ꝑter pmũ sint addita i rõne ꝓsone: tũc ꝓsona ꝓprie nõ diceret aliquẽ cõceptũ ꝓprie positũ. Sed tñ nõ dicet aliquẽ cõceptũ scõe intẽtionis. Dis em̃ ꝙceptus ẽ intẽtionis pmne: q̃ natus ẽ fieri imediate a re sine opere vel actu itellẽs negociãtis ꝗtis ẽ ꝙceptus nõ tm̃ positiuus: sz negatiuꝰ. ¶ Tñ dubitatur qũo p̃t negatio esse cõis sine positiuo cui insit? ¶ Rñdeo q̃ꝫ cũcunq; diuersis ſ nihil criã cõe haberẽt p̃t eẽ negatio cõis. sicut nõ sor. ẽ cõe vnũo cuz ad oia illa a sorte: entia: ⁊ nõ entia. Et ꝛz illa quib⁹ negano ẽ cõis habeãt aliquod positiuũ cõe: nõ tñ opz q̃ ꝑ illud cõe insit eis negatio cõis: ñ rõnalitas em̃ ꝙuenit vltime dñe asini ⁊ equi: ⁊ nõ ꝑ aliquid cõe in illis ꝗbus ꝙuenit ista negatio: q̃ vel nihil ẽ cõe differẽtijs vltimis vel si entitas ẽ eis cõis nõ ꝓp entitatem ꝙuenit eis talis negatio: sicut nec ꝓp entitatem repugnat eis talis affirmatio. ¶ Et sic dicẽdum q̃ maior ẽ falsa: q̃ negatio cuiꝰ vniꝰ rõnis: q̃ opponit affirmatiõi vniꝰ rõnis: ⁊ nõ q̃ ꝙsequitur affirmationẽ vniꝰ rõnis: nõ hõ em̃ ẽ vniꝰ rõnis: q̃ hõ cui opponitur ẽ vniꝰ rõnis: ⁊ nõ q̃ cõsequit affirmationẽ vniꝰ rõnis: nõ hõ ei cõe est enti ⁊ nõ enti: quib⁹ nihil affirmatiuũ siue positiuũ est cõe. ¶ Cum scõo obiicit q̃ negatio nõ dicit aliq̃d ad dignitatẽ pertinẽs ⁊ ad hoc etiã põt adduci rõnes ad principale: q̃ negatio nõ adoratiue: nec etiã ẽ terminꝰ actionis realis. ¶ Posset dici q̃ negatio in gñe differt a negatione eẽ genus: ⁊ a ꝓuatiõe. ꝓuatio q̃ꝑe reqrit subiectũ aptũ vel fm se ſ fm̃ ſe ꝓuatio fm genus: sicut talpa ꝺr̃ ceca. ſ. metaphy. c. de ꝓuatiõe. Negatio ertra genꝰ absolute nihil reqrit: q̃ eẽter ꝺr̃ de ente ⁊ de nõ ente. Negatio aũt in gñe ꝗ mediat: q̃ reqrit subiectũ de quo dicat: nõ tñ aptitudinem ad formã talẽ forte negationẽ iꝑportat diuersitas de quo als: q̃ negat idẽtitatẽ vel notat nõ idẽtitatẽ talẽ in ente. q̃ talẽ p̃t noiare incõicabilitas: vt importat in ꝓsona: q̃ notat negationẽ duplicis cõicabilitatis in natura intellectuali: nec tñ dicit aptitudinez ad aliquã cõicabilitatẽ: sed negationẽ illã in natura positiua itellectuali: ⁊ ita dicit aliq̃d pertinẽs ad dignitatẽ: nõ rõne significati: sed rõne ꝙnotati ⁊ subiecti: ⁊ sic posset ꝓcedi ꝓsonã gñari ⁊ adorari: sicut cecus ambulat: vel amat nõ q̃ cecitas sit rõ ambulãdi: sed q̃ illud in quo est talis ꝓuatio sit subiectũ respectu talis ꝑdicati.

¶ Cũ arguit̃ de cõicabili ⁊ incõicabili dico qđ vnũ oppositoꝝ p̃t

esse relatio rōnis: ⁊ alterꝝ relatio
I realis vel saltē negatio vel priua-
t. c. nō tio realis alicui⁹ rel'onis. sicut idē
hñte. pfecta idētitate dicit rel'onez rō-
nis. 5. meta. c. de eodē: ⁊ tñ diuer
sum qd̄ negat istā identitatē ꝯue
nit rei absq̄ actu rōnis ⁊ intell's:
⁊ rō ē: qꝛ lz aliq̄d non cōueniat rei
nisi ex opere vel actu intell's: tñ p̄t
repugnare rei ex se sine actu in-
tell's. sicut sorti vniuersalitas re-
pugnat q̄ tñ nō conuenit hoi nisi
k p actū intell's operātis ⁊ negociā
tis circa hoiez. ¶ Et si igr̄ cōicabi
litas dicat tm̄ rel'onē rōnis i essen
tia: tñ p̄t repugnare psone ex ali-
quo qd̄ est in re ⁊ ꝓpter idez pōt
sibi incōicabilitas competere.
¶ Ista igr̄ via supposita sicut cer
ta ꝙ a psonis pōt abstrahi aliq̄s
cōceptus negatiuus negatiōis in
gñe: ⁊ hoc nō solum a psonis: q̄si
cōstitutis: sz etiā a formalib⁹ ꝯsti
tutiuis earū. Est dubitatio vlte-
rior vtrū tale cōe solūmodo nega
tiuū sit abstrahibile ab eis vel ali
quod cōe positiuū? Et vr̄ ꝙ opor
teat ponere aliqd̄ positiuuz possi
bile abstrahi ab eis pp verbū Au
gu. de doctrina xp̄iana: ⁊ verbum
magr̄i i lr̄a di. 25. q̄ adducta sunt
ꝯ opinionē. ¶ Potest dici ꝙ ab in
diuiduis non tm̄ potest abstrahi
spēs q̄ dicit quiditatē indiuiduo
rum: sz etiā aliquid quasi ꝓpriū.

2 Hic diligēter ⁊c.

Distin. XXIIII.

Circa istā distin
ctionē vi-
gesimamquartā: que
ro vtrū in diuinis sit
proprie numerus?

Respōdeo ¶ Aut po-
nitur ꝙ nu
merus habeat vnitatē formalē re
spectu cui⁹ formalitatis vnitates
sunt materiales: ⁊ sicut mā illius
forme. ¶ Aut ponit̄ ꝙ nūerus est
tm̄ vnus aggregatiōe vnitatum:
sicut aceru⁹ lapidū d̄r vn⁹ aggre
gatiōe lapidū. Qd̄ hoꝝ verū sit:
al's videbit̄. qñ tractabit̄ de nume
ris. ¶ Prio mō dico ꝙ in diuinis
nō est numer⁹: qꝛ q̄libet psona di
uina ē infinita: ⁊ q̄libet ꝓprietas
psonalis ē eadē infinito. Sz nihil
qd̄ ē ex se formalr̄ infinitū: vel idē
infinito: ē potētiale vel pars ali-
cui⁹: qꝛ tūc eēt aliq̄d mai⁹ infinito
qꝛ totū esset mai⁹ infinito si tñ ps
ei⁹ esset infinita. Et iō illā positio
nē tenēdo nō erit nūer⁹ i diuinis.
¶ Si scd̄a positio v̄a ē. s. ꝙ nūer⁹
est tm̄ vnus aggregatiōe vnitatū
cū aggregata sint simplr̄ diuersa
ita ꝙ non faciūt: nec sunt aliq̄d p
se vnū imo sunt min⁹ vnū, q̄ illa
q̄ sunt vnū p accidens: ⁊ q̄ sunt in
diuinis sunt idē alicui v̄e vni na
ture qd̄ ē eēntia: sequit̄ ꝙ nulla ē
aggregatio ibi rei ad rem. Et ita
null⁹ ē nūer⁹ s̄m istā scd̄az pōnē.
¶ Si tñ nūer⁹ hēat eē in intell'u
tm̄ simul ꝯcipiēte plura vna: vel
plures vnitates: cuz intell's aliq̄s
possit ꝯcipere tres psonas simul
vel vnā solā: nō ꝯcipiēdo tres p-
sonas: ⁊ nō sit ꝯcept⁹ ita pfectus
cōcipiēdo vnā psonā: sicut ꝯcipiē B
do tres psonas. vñ aliq̄ disticti ar
ticuli fidei respiciūt distinctas p-
sonas: posset poni ꝙ ibi ē vn⁹ nūe
rus: q̄si vnus ꝯcept⁹ totalis trini
tatis i intell'u. ¶ Sz omittēdo de
nūero: an sit i intell'u: ⁊ loquendo
de nūero i re: dico ꝙ nūer⁹ simplr̄
nō ē i diuinis tenēdo alterutram
illaꝝ duaꝝ opi. p̄maꝝ. ꝯcedit̄ tñ C
ibi nūer⁹ s̄z q̄d. s. cū hac determia
tiōe psonarū: qꝛ ibi fit abstractio

Quer
hen. [illegible]
li. 5. [illegible]
6.

Quer
hoc [illegible]
repor-
tat; ad
hoc.

A
Sz q̄d
de ꝯti-
nuis.

illi⁹ a nũero: qđ nõ dicit ĩpfectio
nẽ. s. distictionẽ ab eo qđ notat ĩ-
pfectionẽ distictiõis aut i vtroq̃
nũeratoꝝ: aut saltẽ in altero. s. a
potẽtialitate. si nũerus est vnus
ꝟm formã: vel a diuersitate: si nu
merus ẽ vnus ꝑ aggregationem
vnitatũ pluriũ: bñ tñ ibi concedit
distinctio sine diuersitate: vel po
tẽtialitate: vel ẽt aggregatiõe: qꝛ
dñt ĩperfectionẽ aliquã ĩvnitate.

t. cõ. 2. ꝛ. 10. **Circa illud** decio meta-
physice de vno qđ cõstituit nũe
rum. ꝛc. vnũ apud intellectũ vni
tate ꝛ ꝑmitate ordinis ꝑt hr̃e rõ
Ca. 4. ꝛ inde. nez mẽsure ꝟm rõnẽ: nũerus est
tale vnũ ꝑ distãtiã certã vnitatꝫ
Lib. 5. vltime a ꝑma. igr̃ nũerus ẽ men
t. c. 12. sura ꝟm rõnem. sic forte diceret
Aug. de tpe. ¶ Cõtra mẽsuratũ
ꝟm aliq̃d sui mẽsurat̃: si ꝟm quã
titatẽ. ꝗ ipm i se q̃tũ distinctuꝫ.
¶ Tenẽdo cõem viã dico ꝙ de
rõne numeri sunt tria. ꝑ Primũ
est ꝙ vnitates q̃ sunt ꝑtes nũeri
D sunt vni⁹ rõnis ꝛ nõ tm̃ ꝯceptus
vnus: sꝫ singularꝫ ei⁹ hinc ꝛ ide
sunt vni⁹ rõnis. ꝑ Scđm ꝙ vna
sunt disticta. ita ꝙ sic vnũ nõ in
cludat sic vnũ. iõ vnitas nature
nõ facit numerũ cũ vnitate sup-
positi: nec cũ vnitate formalita-
tis: qꝛ natura i vno icludit̃ ꝛ aliđ
includit. ꝑ Tertio req̃ritur ꝙ in
vtraq̃ vnitate vel vtroq̃ nũero
sit potentialitas ꝑtis ad totum.
Propter ꝑmũ de⁹ nõ ꝯnumerat̃
creature: qꝛ ista vnitas singula-
ris: q̃ ẽ in deo exñs nõ ẽ eiusdem
rõnis cuꝫ alia: qꝛ tũc ꝯheretur ꝑ
infinitũ: ꝛ ita de⁹ esset ꝯpositus
ꝑꝑ scđm albuꝫ ꝛ dulce non sunt
duo: tñ dulcedo et albedo sunt
duo: rõ grãmatica est: qꝛ termi-
nus numeralis adiectiu⁹ deter-
minat substãtiuũ. i. subiectũ. In
primo notant̃ esse due vnitates
distincte. in scđo ẽ forma ꝛ for-
ma: ꝑꝑ idẽ albedineitas ꝛ colo-
reitas sunt duo: nõ tñ albedo ꝛ
color: qꝛ sic vnũ includit sic vnũ
sicut album cum etiam includit
vtrãq̃ naturã. ¶ Preterea pos-
set etiã istoꝝ assignari rõ ꝛ disti
ctio ꝑ principiũ: qꝛ vnitas sup-
positi: nature: ꝛ formalitatis nõ
sunt vnitates vni⁹ rõis: iõ nulla
cõnumerat̃ alij ꝑꝑ tertiũ nec in
tra nec extra: aliq̃d intrinsecum
deo ẽ cõnumerabile: qꝛ nec potẽ
tiale: tñ extendẽdo numerũ ad E
distinctionẽ entiũ ꝯcedit̃ nume
rus in diuinis: ꝛ hec duo. s. enti
tas ꝛ distinctio numeratoꝝ req̃
ritur ad numerũ: sꝫ non sufficit:
iõ vbi ꝓpter ista sola ponit̃ nũe
rus: impfecte ponit̃. sic tres ꝑso
ne. ¶ Correlariũ ternarius lapi
dum est ꝑ se vnũ ꝟm opinionem
cõem: ita ꝙ nõ tm̃ est hic hic hic
sꝫ trinitas personarũ est tantum
hic hic hic: nec magis vnuꝫ alio
mõ diceret̃ si numerus poneret̃
in intellectu: qꝛ tũc conco: dare-
tur vtrobiq̃. ¶ Contra. Boeti⁹ 1. tri. c.
hic est vere vnũ: in quo nullus ẽ 3.
numerus. ¶ Itẽ vnus est prius
natura q̃ duo. ¶ Item pars q̃
totũ. ¶ Itẽ Aui. ꝟm substãtiam
aut ꝟm relationeꝫ. ¶ Solutio.
vnũ duplex sinonimũ qđ conseq̃
tur formã ꝛ ꝑncipiuꝫ numeri ad
dit sup vnum rõnem mensure: ꝛ
ideo est de genere quãtitatis et
est aliud qđ cõsequit̃ formã ꝑꝑ
materiã: sic duplex numerus. 5.
met. vel triplex formalis mathe
maticus: ꝛ sensibilis: primus est
ibi: ꝛ ẽ ab vno ꝛ seruat vnitatẽ:
secũdus non est ibi. ¶ Rñdeo:
numerata sunt plura diuisa: vñ

partes i toto nō numerant nisi in potētia: sz que sunt nata ꝯtineri in vnitate vnius ꝯtinui: oia nata sunt esse vnū: ⁊ iō vnius spēi. ⁊ in materia alia ⁊ alia. Aliter nō est numerus simplr: sz cū determinatiōe formaꝝ: i deo nulla sunt diuisa ab inuicē ꝓpter vnitatez essentie: ꝑ oppositū in spē imateriali est nūerus formalis. ¶ Itē qdlibet est ibi quasi spēs. nō aūt sunt plura sub eadē spē ꝯtenta. igit tm̄ numerus ꝑm qd. s. cū additiōe ꝑsonaꝝ ⁊ attributoꝝ: ita q̄ si vnius spēi indiuisio ꝓhibet. si diuisio essentie alia diuisio ꝓhibet. ꝯuenit tn̄ cū numero mathematico in aliquo: qꝛ ab vnitate essentie vt a radice orit. differt ēt qꝛ hic vnitas nō diuidit: sz q̄si specie distinguit. in hoc cōuenit cū numero formali: sz ille nunq̄ radicat in vna forma singlari: et est ibi dr̄ia ꝑ formas absolutas h̄ ꝟo nō. ¶ Ad primū nō est vnū numero. qꝛ nō ꝯstituit numerū. ¶ Ad scdm loquit d̄ numero cū determinatiōe. s. ꝑsonaꝝ. ¶ Ad tertiū multitudo est nobis magis nota: ⁊ positiōe significat: sz est vnitatū diuisio: que est negatio vnionis: iō nō est multitudo simplr: nisi cū determinatione: ecōuerso in deo: lz ꝑm modū nominis significet negationez: illa tn̄ negatio nō est ibi negās: ⁊ ita ꝑm rem vera potest.

a.l. species.

Preterea ⁊c.

Distin. XXV.

Circa istā distin. 25. quero vtrū ꝑsona i diuinis dicat substantiā vl relationem sine argumentis?

Respōdeo qd̄ ꝑsona nō dicit relationē ꝓpriam: qꝛ hoc nomē ꝑsona est commune tribus. ꝑm Aug. 7. de tri. c. 7. si tres persone sunt commune est eis hoc qd̄ est persona. ⁊ non cōmunitate equiuocationis: sicut hic homo est cōis sorti ⁊ pla. hoc quidem est equiuoce: qꝛ pronomen hoc: quod demonstrat hoc significat. Non ita hic: qꝛ equiuocum non numerat in equiuocatis. Non enim dicuntur piscis et sydus duo canes: qꝛ numeratio alicuius in aliquibus requirit vniuocationem eius in eis. persona est sic communis q̄ numerat in eis. Nec dicit relationem communē. qd̄ probatur per Augu. 7. de trini. c. 5. q̄ pater nō est persona filij: nec ecōuerso. ¶ Et ista ratio pōt deduci sic. ad quodcunq̄ dicit relatiuum inferius: ad idem dicitur relatiuū superius. licet non primo. ꝑ Exemplum. si duplum est duplum dimidij. ⁊ hoc primo duplum est multiplex dimidij: licet non primo. Et hoc non solum hoc: sed etiam vsq̄ ad generalissimum est relatiuum dimidij. licet non primo. i. adequate. ergo si persona diceret relationem communem. tunc pater sicut est pater filij primo: ita pater esset persona filij per se licet non primo qd̄ est falsum. Nec persona dicit substantiam secundā. i. quiditatē: qꝛ illa nō numeratur in tribus personis. ꝑsona aūt numeratur ꝑm duas opiniones tactas in. q. de persona dist. 23. qꝛ ꝑm vnam opinionē persona dicit negationē in genere communez tribus: et sic non significat substantiam nec relationez: cōnotat

A

B

tamen

tñ aliq̃d positiuũ. ¶ Et primo cõ notat illud de quo p̃mo p̃dicat: puta patrẽ ⁊ filiũ et spm̃sctm̃: nõ quasi ex p̃mo intellectu suo: sed sicut cõe ꝯnotat inferi⁹: ꝓ q̃ supponit. ¶ Scd̃o ꝯnotat relationẽ: qua patri ꝯueniat talis negatio cõis et filio silr̃. ¶ Tertio ⁊ vltio ꝯnotat essentiã: q̃ lꝫ sit in primo cõnotato: nõ autem est in eo ratio istius negationis.

C ¶ Si autẽ teneat̃ alia opinio in q̃stione illa de ꝑsona. s. ꝙ ꝑsona dicat aliq̃d positiuũ abstractũ a trib⁹: vt q̃si ꝓpriũ: nõ vt species: tunc dici põt ꝙ significat positiuũ: sed nec substãtiã nec relationẽ: ⁊ hoc extẽdẽdo substantiã tã ad p̃mã q̃ꝫ ad scd̃am: sꝫ aliqd̃ positiuũ idifferẽs ad vtrãqꝫ. rõ em̃ subsistẽtis indifferẽs est ad absolutũ ⁊ relatiuũ: tenendo ꝑsonas diuinas eẽ relatiuas p̃mo. Ex cõsequẽti tñ dat itelligere sicut superi⁹ suũ inferi⁹ illud ꝓ q̃ accipit̃ relatiuũ supi⁹ de quo d̃r ꝑsona: puta pr̃ez filiũ spm̃sctm̃. Et scd̃o ip̃as relatiões: ⁊ tertio essentiã. Ita ꝙ vtraqꝫ opi. posita dist. 23. cõcordat in hoc ꝙ ꝑsona de prima rõne sua non dicit relationẽ nec substãtiã: ⁊ hoc nec p̃mã nec scd̃am: sꝫ ſm vnã opinionẽ dicit ꝯceptũ negatiõis in gñe cõis tribus: q̃ distinguit̃ in eis. ſm aliã opinionẽ dicit conceptũ positiui cõis disticti in eis. Et ſm vtrãqꝫ opinionẽ tale cõe siue positiuuꝫ siue priuatiuũ cõnotat sicut suũ

D inferi⁹ illud de q̃ formalr̃ d̃r: puta patrẽ filiũ. ss. Et q̃si scd̃o cõnotat formalia distictiua in eis. Et tertio essentiã cõmunẽ in eis.

¶ Sꝫ obijcit̃ ꝙ ꝑsona significet substãtiã scd̃am. i. q̃ditatẽ ꝑ hoc qd̃ dicit Augu. 7. de tri. c. 4. q̃rẽdo. ꝑ hoc qd̃ est tres ꝑsone. ⁊ rñdet ad. q. illã. q̃ q̃ritur in diuinis q̃d tres: q̃d aũt q̃rit essentiã.

¶ Preterea dicit Aug. 7. de trini. c. 5. ꝙ nõ est aliud deũ esse et personã esse: ergo ꝑsona est mere essentiale: et ꝑ cõsequẽs significat substãtiã scd̃am et q̃ditatẽ.

¶ Ad p̃mũ respõdeo ꝙ q̃d qñqꝫ q̃rit diffinitionẽ: qñqꝫ q̃rit illd̃ de quo aliq̃d d̃r. primũ ptꝫ ex. 1. Topi. Diffinitio est oro indicãs q̃d est eẽ rei. Scd̃m etiã ptꝫ ꝑ ph̃m 10. Meta. totaliter q̃rẽdũ est q̃d vnũ: quẽadmodũ et q̃d ens: tãq̃ꝫ nõ sufficiens: qꝛ hoc ip̃m isti⁹ natura. Intẽdit dicere ꝙ non sufficit dicere ip̃m vnũ eẽ p̃ncipiũ: sicut aliq̃ antiqui ph̃i ip̃m vnũ eẽ p̃ncipiũ dicebãt: sicut platonici: sꝫ aliquid de quo d̃r vnũ. Et ſm hoc q̃stio ista q̃d est elemẽtũ: duplicẽ hꝫ rñsionẽ: vnã assignando elemẽti diffinitionẽ: aliã assignãdo illud de quo d̃r elementũ: puta ignis est elemẽtũ. Nũc aũt catholicis cõfitẽtib⁹ tres. ſm canonicã epistolã Jo. 5. c. q̃sierunt heretici q̃d tres: nõ interrogantes hui⁹ nois diffinitionẽ: sꝫ q̃d esset illud substantiuũ: qd̃ determinaret̃ ꝑ illud adiectiuum tres: siue de q̃ diceret̃. et ad hoc bñ rñdet̃ ꝑ hoc qd̃ est ꝑsona. Cũ igit̃ accipit̃ ꝙ q̃d q̃rit de eẽntia: nõ est verũ gñalr̃ nec specialr̃ in ꝓposito.

¶ Ad scd̃m de Augustino patebit dist. seq. ꝙ ꝑsona est ad se tã in se q̃ꝫ in suis inferioribus: licet nõ ita sit ad se: sicut essentia est ad se. Et hoc si ponitur diuinas personas esse constitutas in esse personali ꝑ aliqua absoluta. Si aũt hoc non ponatur: difficile videt̃ exponere auctoritatẽ beati Augu. sed de hoc dicetur ibi.

E Ca. 4. T. c. 7. F G

Et relatio infra suuz gen⁹: nõ distinguit nisi p illa: supra q̃ fundat: ⁊ sic nõ est in ea vere ratio vniuersalis: nisi qr sup vniuersale fundat: exẽplũ de similitudine ⁊ albedine. oĩs aũt relatio diuina fundat supra essentiã: q̃ nullo mõ põt habere rõnẽ vniuersalis: qr natura vuiuersalis est sola illa q̃ ex rõne q̃ditat⁹ est natura tm̃ sm̃ Auicẽ. 5. Meta. nõ cõcernẽdo rõnẽ vl̃is vel pticularis: sed nata in se recipe rõnẽ vtrtusq̃: singularitatis p eẽ terminatũ in supposito: vniuersalis v̄o p hoc q̃ est nata cadere in cõsideratione intellect⁹ vt vna sm̃ rõnẽ: tñ applicabilis p predicationẽ plurib⁹ in q̃b⁹ est multiplicata. essentia aũt de se est singularitas quedã. q̃q̃ igitur relatio predicetur vniuoce de paternitate ⁊ filiatione: non tamen est vniuersalis.

Ca.1. et.2.

Nunc de ⁊c.

Distin. XXVI.

Circa istam distinctionẽ. 26. quero vtrũ psone diuine cõstituãtur in esse psonali p relatiões originis?

¶ Quod nõ relationes originis sunt alterius rõnis: sicut relationes specie differentes in creaturis: qd̃ apparet. plus em̃ differt paternitas a filiatiõe: q̃ filiatio a filiatione: vel paternitas a paternitate. ergo cõstituta per eas formaliter differunt specie: ⁊ ita generatio est equoca in diuinis: que improbata sunt dist. 7.

¶ Itẽ qua rõne relationes originis constituũt personas: eadẽ ratione relationes cõmunes cõstituerẽt eas: ⁊ ita eadẽ persona cõstitueretur duplici formali cõstitutiuo: qd̃ est incõueniẽs. Consequẽtia ꝓbatur p hoc: qr relationes cões equalẽ distinctionẽ requirũt in extremis: sicut relationes originis. ⁊ eodem modo stãt cum vnitate essentie: ergo equaliter distinguunt.

¶ Preterea: relationes opposite de scd̃o modo relatiuoꝝ pñt fundari in eodẽ: sicut voluntas mouet se: relatio aũt mouẽtis ⁊ moti ptinẽt ad scd̃m modũ relatiuorũ: ergo pari rõne relatiões ꝓducẽtis ⁊ ꝓducti: q̃ pertinẽt ad eũdẽ modũ: possunt esse in eodẽ: et ita per eas nõ distinguũtur supposita. ¶ Confirmatur rõ p Boetiũ qui in fine lib. sui de tri. dicit q̃ relatio ista est q̃si eiusdẽ ad se: ꝗ relatiões iste nõ distinguũt.

¶ Cõtra Boe. ibidẽ. sub̃a ꝯtinet vnitatẽ. relo mltiplicat trinitatẽ.

Respondeo opi. quorũdã est sicut prepositiui q̃ psone seip̃is distinguũtur. Et ita non est querere quo formaliter distinguuntur: vel q̃b⁹ cõstituũtur: qr nõ habẽt cõstitutiuũ. ¶ Cõfirmat̃ positio ista: qr psona diuina est q̃ simplex sicut essentia: essentia autẽ propter sui simplicitatẽ seip̃a distinguitur a quocũq̃: igitur ⁊ psona. ¶ Itẽ abstractũ et cõcretũ idem significãt: ergo paternitas et pater. ergo dicere patrem distingui paternitate est dicere ipsum seipso distingui.

Contra istud arguit̃ sic. Quecunq̃ non sunt p̃mo diuersa aliquo sui di-

stingnunt: qz ꝺ̄ se totts distiguꝰ tur sunt primo diuersa. si em̄ nō sunt primo diuersa: hz aliq̄ꝺ idez entia. tunc nō eo distinguuntur: quo sunt idē: sed aliquo sui quo nō sunt idem. Sed psone diuine non sunt primo diuerse: quia sunt eiusdē essentie: ergo adhuc est querere quo distinguuntur.

¶Itē plures ꝓpietates sunt in eadē psona: sicut in patre inascibilitas: ⁊ gnatio actiua: ⁊ distinguunt hic fm Aug. 5. de tri. c. 6. vbi vult qꝺ si pr̄ nō esset ingenitus: posset tn̄ esse pr̄ ⁊ ecōuerso. ergo ⁊ si p ipossibile vna non distingueret pres ab aliquo: possz aliqua distinguere ⁊ ecōuerso. ꝯ semp est aliq̄ꝺ: quo distinguitur pr̄ a filio ita qꝺ non prio se toto.

¶Itē in pr̄e est gnatio actiua. ⁊ spiratio actiua. ⁊ spiratiōe actiua nō distinguit a filio qz illa ē i filio. ꝯ pr̄ nō seipso toto eque prio distinguit sed aliq̄ qꝺ est in eo.

¶Itē in p̄fatione de tri. ꝺ̄. i psonis ꝓpietas nō aūt psona ē i se ipsa hoc mō sicut ꝓpietas itelligit ee in psona. ꝯ aliq̄ mō psona dici pōt distingui ꝓpetate formaliter qūo nō distinguit seipa prio.

Arguitur etiā ab aliis alr̄ ꝺ̄ ipm qz si pr̄ se toto distinguit a filio. pari rōne ⁊ a spiritu sancto. ⁊ si eoꝺē distinguit ab vtroq;. ꝯ eandē habitudinē hz ad vtrunq;. igit ⁊ ecōuerso vterq; hz ad ipm eāꝺē habitudinē ciusdem rōnis. sicut si paulus est similis petro ⁊ Lino. ergo petrus ⁊ Linus habēt similitudinē eandem ⁊ relationē ciusdē rōnis ad paulum. Et tūc filius videtur distingui a patre relatione ciusdē rationis cū ea: qua distinguitur. s. a patre.

¶Et forte istud argumentū nō cōcludit: qz quocūq; pater cōstituit in esse psonali: eo distinguit pmo personalr̄ a filio. ⁊. s. nō tn̄ secūdo ecōuerso. qꝺ filius ⁊ spiritussanctus distingucrentur ab quo eiusdē rationis a patre.

Alia ē opinio cōis q̄ dicit psonas ꝓstitui per relatiōes. Thō. 1. parte su. q. 40. ar. 2.

¶Prio hac opinione allegat auctoritas xp̄i in euāgelio Matth. vlt. sicut postea tāgēt infra 2tra tertiā opinionē. ꝑ Adducitur ad hoc Boet⁹ de trin. qui multa vult tāgere de hoc. Et Aug. libr. 5. de tri. c. 8. Quapropter illō ꝑpue teneam⁹ quicq̄ꝺ ad se ꝺ̄ pstātissima illa ⁊ diuina sublimitas substātialr̄ dici. Et paulopost. Quicq̄ꝺ ad seipsos de singulis ꝺ̄: nō pluraliter i summa: sed singulariter accipiat. Et ibidē. 23. ō pariis. Quicquid ergo ad seipsum dicit: deus ō singulis psonis singularit̄ dicit. i. pr̄e filio. ⁊. s. s. Et ibidē. c. 11. vel. 27. qꝺ autez ꝓprie singula in eadē trinitate dicunt nullo modo ad seipsa: hz aditui cē: aut ad creaturā dicūtur. ⁊ iō relatiue: nō substātialiter ea dici manifestū est. ꝑ In his expres se videt haberi: qꝺ omne dictum ad se cōuenit tribus: ⁊ est cōmune tribus: ⁊ quicquid nō est cōe tribus est relatiuum vel relatio. constitutiuū aut̄ ē distinctiuum persone non est cōe tribus. ergo est relatiuum vel relato. cap. 8. de magnis.

¶Itē Aug. 11. ꝺ̄ ci. dei. c. 10. Deꝰ est quicq̄ꝺ hz excepto qꝺ vna persona dicit ad aliā: ⁊ non est ipa. nā hz pater filiuz: nec tamen est ipse filius: ⁊ filius habet patrez: nec tamen est ipse pater..

¶Item Boetius de tri. in fi. Ita

herue
us bri
to se
quitur
hanc
viaz.

igitur substātia cōtinet vnitatē: relatio multiplicat trinitatē. Et multa alia verba ibidē ad hoc.

¶Itē Dam̄.c.1.Et qm̄ pater ⁊ filius ⁊ spūsctus sm̄ oiavnū sunt preter ingenerationē:et gnationē:⁊ pcessionē.Et ibidē.c.10. In his solis enim hypostaticis proprietatibus abinuicē differūt he sancte tres hypostases.

¶Itē Dam̄.3.de tri.c.5.Differē tiā autē inquit hypostascon.i.psonarū in solis tribus pprietatibus.anetio.i.incausabili ⁊ paternali ⁊ etiaci.i.causabili et filiali: et causabili et processibili recognoscimus.

¶Itē videt Ricar. dicere de tri. 3. Qō psone nō distinguūtur in diuinis nisi p aliū et aliū modū habēdi eandem naturā.ergo.

¶Itē Anſ.de pcef.spūsctī dicit q̄ in diuinis ola sunt vnū:vbi nō obuiat relationis oppositio.

Itē per rationē

q̄ si p absolutū constituit psona in diuinis : ergo absolutū additē absoluto:ſz absolutū additū absoluto necessario facit cōpositionē.Sz si in absoluto aliquo pueniūt psone diuine: pstat q̄ nō eo dē absoluto: quo pueniūt:distinguūtur psonaliter.ergo absoluto alio. ergo est ibi absolutum ⁊ absolutū.ergo cōpositio. hoc nō seq̄tur de relatione:q̄ relatio nihil addit supra suū fundamētū: nec facit cōpositionem cum eo.

¶Aliter cōfirmat̄ ista positio et ista rō: q̄ relatio vno modo pōt trāsire in substātiā:⁊ per hoc nō facere cōpositionē cū absoluto. ¶Alio mō pōt manere per cōparationē ad oppositū: ⁊ ita distinguitur realiter.Iste due rationes

de hoc vide.3 q.qli.

nō videtur cōpetere absoluto:q̄ absolutū vel oino manet:vel oimode trāsit.Si omnimode trāsit non distinguit sicut nec essentia in quā trāsit.Si omnimode manet ergo compositio.

¶Itē eadem natura nō pōt esse in diuersis suppositis absolutis nisi distinguat in eis:ſz eñ possit eē in diuersis suppositis relatiuis:q̄ idē illimitatū pōt eē fūdamētum pluriū relationū in diuersis suppositis: nō tñ in diuersis suppositis absolutis videtur posse cē:nisi distinguat ⁊ numeretur in eis.Si cm̄ sunt duo supposita absoluta:videtur q̄ dc̄d est in vno sit aliud a quocūq; qō est i alio.ḡ eēntia diuina numeraret i psonis:si psone diuine ponerent eē psonali p absoluta.

¶Itē sm̄ oēs relationes sunt in psonis diuinis. ergo si nō constituūt psonas videtur seq̄ duo incōuenientia. ¶Primo q̄ erūt ibi quasi accidētales ⁊ aduētitie psonis cōstitutis: qō vī esse ꝯ simplicitatē diuinarū psonarū. ¶Secūdo q̄ tales relatiōes q̄ sunt pprie psonis:erūt relatiōes rōnis q̄ relatio dei ad creaturā iō nō est realis:q̄ presupponit diuinā psonā in esse pfecto:⁊ nō dependēte ad creaturā: nec naturaliter vel necessario coexigētem eā ad suū eē psonale.igit̄ a simili idēvidet in ꝓposito.si psona ꝑma sit absoluta:nō dependebit ad scōam. patet:q̄ etiā preintelligit̄ pfecta in sua habitudine psonali ante secūdā psonā.⁊ p cōsequēs nō necessario coexigit psona scōa ad suū esse psonale. ergo habitudo eius ad scōam psonā erit tm̄ relatio vel habitudo rationis.

¶Preterea si ꝓprietas absoluta

aliqua ꝯstitueret: nō esset tm̄ virtualiter in deo: qꝛ tūc nō eēt magis tali ꝓprietate hec ꝑsona q̄ꝫ asinus. Includit em̄ deꝰ virtualiter perfectionē asini in se. ergo opꝫ ꝙ sit ibi actualiter. ergo est ibi vt actꝰ. ergo dās esse. ergo in diuinis essent tria esse.

¶ Preterea ꝓprietas illa absoluta si faciat vnū cū eēntia. alterū est actꝰ. alterū vero potētia: ⁊ alterū ꝑfectio alteriꝰ eēntia nō ꝑficit illud ꝑsonale: qꝛ nō presupponit illud: sed magis ecōuerso. ergo absolutū ꝑsonale erit ꝑfectio essentie. ¶ Et sequūtur duo incōueniētia. ¶ Primū ꝙ essentia ꝟm se non sit ꝑfecta oīno. ¶ Aliud ꝙ vna ꝑsona nō sit oīno ꝑfecta: qꝛ nō hꝫ absolutū alteriꝰ ꝑsone qđ est ꝑfectio. ex p̄ostēsis. ¶ Et cōfirmat̄ hoc scđm: qꝛ ꝟm Ansel. mono. 15. p̄ter relatiōes oē aliđ aut est simplr̄ meliꝰ ip̄m q̄ꝫ non ip̄m: aut nō: sꝫ in aliquo meliꝰ nō ip̄m q̄ꝫ ip̄m: qđ scđo mō se hꝫ non est in deo ꝟm ip̄m. ergo oē aliđ a relatiōe qđ est i deo: est simplr̄ melius ip̄m q̄ꝫ nō ip̄m. ergo erit ꝑfectio simplr̄. ¶ Et ex hoc seq̄tur ꝙ nulla ꝑsona erit simplr̄ ꝑfecta: qꝛ nulla hꝫ absolutū alteriꝰ. Seq̄tur etiā ꝙ due sunt q̄d ꝑfectiꝰ q̄ꝫ vna: qđ ē ꝯ Aug. 8. de tri. c. 1. ⁊ 3.

¶ Preterea tertio multiplicato aliquo absoluto multiplicat̄ oē aliud absolutū circunstās illud. ¶ Exēplū multiplicata quantitate multiplicabitur albedo. et ecōuerso. ergo si sic sint distincte ꝓprietates absolute que circūstāt essentiā diuinā distinguerēt etiā eēntiā diuinā. ¶ Et cōfirmat̄ maior: quia plura eiusdē speciei nō p̄nt esse in eodē. iste si ponuntur erūt eiusdē speciei: qꝛ si nō: erūt igit̄ alteriꝰ speciei: et ita oportebit q̄rere ꝑ q̄d alterū istoꝝ sit incōicabile. sicut em̄ ponit̄ paternitatē: q̄ differt specie a filiatione: nō posse eē de se incōicabilē: ita seq̄tur de. a. in patre si sit absolutū: ⁊ b. in filio si differāt specie: ꝙ neutrum erit de se incōicabile: ⁊ oportebit stare ad aliqua ꝓpria eiusdē rōnis. ¶ Cōfirmat̄ ista rō saltē: qꝛ nō sunt plura eiusdē rōnis in eodē ꝑfecto. sicut in diuinis nō sunt plura ꝟba: neq̄ꝫ plures p̄res: qꝛ hoc videt̄ esse imꝑfectionis: ꝙ in aliq̄ natura possint eē plura oīno similia. ergo in natura diuina simplr̄ perfecta non erūt plura absoluta eiusdē rōis.

¶ Quarto si ꝓprietas absoluta a. exprimat̄ vel pullulat ab eēntia. ⁊ silr̄. b. ⁊ exp̄ssum est in eodē supposito cū eo a quo exp̄mitur ꝟm istū modū exprimēdi: q̄ ponitur. ergo. a. ⁊ b. erunt in vna ꝑsona: et ita nulla ꝑsona originabit̄ ab alia: qꝛ ꝓpria earū erūt in eadē ꝑsona numero: imo seq̄tur nō erit distinctio personalis.

¶ Quinto seq̄tur ꝙ nō sit il̄ i origo: qꝛ ꝑsona originata ꝑ originē capit eēntiā: sꝫ ꝑsona si est absoluta p̄cedit ip̄am relationē originis. igit̄ scđa ꝑsona p̄cederet in essendo ip̄am originē passiuā: et ita nō haberet esse per eam.

De modo igit̄ ponēdi qualr̄ possit relatio cōstituere ꝑsonas et easdē distinguere: declarat̄ ꝑ hoc ꝙ ꝓducens necessario distinguit̄ a suo ꝓducto realiter: qꝛ idē nō ꝓducit seip̄m ꝟm Augu. 1. de tri. c. 1. ergo erit aliqua relatio realis: et distinctio realis aliquoꝝ que sunt in essentia diuina. Nō autē possunt ibi esse aliquo modo per

informationez propter simplicitatem diuinam. ergo erūt personе p se subsistētes in illa natura ergo erūt p se realiter distincte.

¶Qualiter autē ex hoc non sequat distinctio eētie in q̄ subsistunt: declarat. qz idē illimitatū pōt esse fundamētū relationum oppositarū: nūc illa relo diuno mō manere: z alio modo trāsire Et circa hoc fiūt multe altercationes fm quā rōnem relatio distinguat. Sz dicuiter posset dici fm istā viā q̄ relatio fm q̄ relatio nō est formaliter eētia: qz fm Aug. 7. de tri. c. 1. Si eētia est ad aliud iā non est essentia. Et potest argui similr ecōuerso s. si relatio formalr ē entitas ad se. igit nō est relatio. Ipsa etiaz ex hoc q̄ est relatio: est oppositi necessario: vt termini: ita q̄ comparare eā ad essentiā: nō includēdo habitudinē ad oppositum est nō cōparare relationē ad essentiā. Et ex hoc q̄ est oppositi necessario distinguit realr ab illo. atn nō opz essentiaz realiter distiguı: qz essentia nō formalr est relatio distincta. Nec opz ibi esse cōpositionē: qz iz relatio maneat sic: q̄ nō est formaliter eētia: tñ relatio ꝓpter infinitatem essentie trāsit in eā fm perfectā idētitatē ad eam. manet igit formaliter relatio: qz ratio ciusfm quā est formaliter relatio: nō est ratio essentie: z trāsit propter p se ctā idētitatē ad essentiā: iz nō in idētitatē formalē z illud manere sic sufficit ad distinctionem formalē z realē sine aliqua distinctiōe essentie. Et ex hoc q̄ essentia ista simplex est: ista distinctio nō erit informātiū: sed subsistentiū. Et ex hoc q̄ illa essentia est infinita istud manere formaliter est sine compositione.

¶In speciali autē ponit viterius q̄ nō q̄cūq; relationes etiā reales cōstituūt personas diuinas: nec eas distinguūt: iz relatiōes originis. qz ille ꝓio pullulāt in eētia diuina: qua ꝓio in essentia diuina est duplex fecūditas inquantum est intellectus infinit⁹ z voluntas infinita. Et mediātib⁹ istis statiz pullulāt relones ou ginis pertinētes ad cōmunicabilitatez nature: q̄ natura vel eētia diuina cōmunicat fz istā duplicē fecunditatē ūdictā quibus iā pintellectis pullulāt cōmunes relatiōes semp ꝓsupponentes illas. Et ideo tales relatiōes cōes z si sint reales: nō tñ distinguūt nec ꝓstituūt ꝑsonas.

In alqbus libris tresrō neaspeciales q̄s facit doctio p opi. pcedēte tanq̄ ꝓpeculiares et modus dicendi ei⁹ ꝓprius hñr ꝓmo rebus portationuz dis. p. sentia. q. 1. quere ibi addeh legēdo

Contra istā conclusionē arguit quadruplici via. P primo cōparādo relationē ad relatū. P Scdo cōpādo relonē ad originē. P Tertio ex ꝓpria rōne ipsius cōstituiui. P Quarto p auctoritates.

Quātum ad pmāviaz arguit sic. p mo relone aliqd refert formalr sicut albedine aliqd albat: non aūt ipsamet relo refertur: qz fm beatū Aug. 7. de tri. c. 2. omne relatiuū ē aliqd excepta relone: z in pncipio tertij cap. si pr inquit nō ē aliqd ad se: nō est qđ refert ex hoc vr q̄ relo nō refert: iz illud qđ refert est aliq dad se: qđ ēt ꝓbat: qz illō qđ refert relone nō est aliqd posteri⁹ ea: nec simt natura: ergo est pri⁹ naturaliter et ita est ad se. Sed eētia diuina nō refert realr: qz nō distinguit realr. ergo tñ suppositū refert: ergo pr⁹ est ibi realitas sup

A

positu nãlr ꝯ relo: nõ igit̃ ꝑmo ꝓ suppositũ distinctuꝫ stitui i ẽe ꝓ suppositi p relonẽ. ℙ Et ex hoc vltra ifero q ẽ ꝓbatio assũptoꝝ si ꝓ suppositũ ꝓio realr referr: ſtur q ꝓ suppositũ ꝑmo nõ ꝓſtituit in esse ꝓ suppositi p relatioꝫnẽ. ꝓbatio illi⁹ vltimẽ ꝓsequẽtie. oẽ ꝓpositũ necessario ꝑexigit partes et partiũ vnionẽ. Et hoc nõ tm̃ in ꝓposito p se vno sed in ꝓposito p accñsvno. sic̃ em̃ eẽntiahois ꝑexigit cẽ coꝝporis rẽ alez vnionẽ coꝝ: ita esse hoisal bi ꝑexigit esse hois q albedinez q vnionẽ eoꝝ. ergo esse alicuius relati: qõ dr̃ referri ꝑimo: quasi totũ quoddã: ꝑexigit relationez vt formã: illõ qõ referr̃ relone: quasi ſubiectũ q vnionẽ iſtorum ꝓi⁹ igit̃ aliq̃d informat relatione ꝯ ſit aliq̃d relatiũ: quasi cõpositũ: qõ dicat̃ referri ꝓio. Illud aũt ꝓi⁹ informatũ relatiõe põt dici referru: qr oẽ informatũ aliqua forma põt dici tale. ergo nihil in diuinis põt dici referri nisi aliq̃d ſit: quasi totũ: qõ ồno minatiue dicat̃ referru: illõ vero non ꝓſtituet relone formalr tan ꝯ p se inclusa in ipſo. ptz quidẽ ex dña relati ꝑmo ad illõ: quod denoiatiue dr̃ referri. Et illõ nõ põt cẽ nisi ſuppositũ: vt ꝓio oſtẽ ſuz est ergo. ℙ Cõfirmat̃ ista rõ in ſimili: qr sicut hõ nõ esset animat⁹ ꝑmo: nisi coꝝ⁹ esset quasi ꝓi⁹ informatũ aia: ita vt vr̃ crit i ꝓposito q nihil crit relatũ ꝑmo qõ ꝓſtituat in esse formalr̃ ꝑmo relatione: nisi aliq̃d ꝓi⁹ ſit relatũ: ãſi denoiatiue p denoiatiõez realẽ a relone. ℙ Iuxta hoc poſſet argui: ſz min⁹ efficaciter ſic. Si relatio nõ referr̃: nec eẽntia diuina, pater igit̃ q tm̃ persona refertur. Sed qõ referr̃ ꝓiuus est ad ſe, ꝓbo ꝗz Aug. 7. õ tri. c. 1. vꝫ z. Quaꝝpter ſi q pater non est aliq̃d ad ſeipſuz: nõ est oino qui relatiue dicat̃: hoc ẽt ꝓbat rõe: qr qõ referr̃ nõ est ſimul natura cũ relone: nihil em̃ ſimul ẽ cũ relatiõe: niſi relatio. igit̃ illõ qõ referr̃ eẽt relo: q ita relatio referre tur. Nec poſteriuus est relatione: qr qõ est quale qualitate nõ est poſteri⁹ qualitate. Sili⁹ de quãtitate ꝙlitatibus formis. ergo a ſimili de relone. g opz dare tertiũ mẽbrũ. ſ. q illõ qõ referr̃ est ꝓi⁹ relatione: et tuncv̄ ſeq̃ q ſit abſolutũ: qr nihil videtur ꝓius relatione niſi abſolutum.

¶ Itẽ ſcõo. relo realis ꝑexigit extrema realia: vt diſtinctionẽ realẽ extremoꝝ. g nulla relo realis cauſat ꝓmo diſtinctionẽ realẽ extremoꝝ: ergo neq; hic. ꝓbatio añcedẽtis ꝑphs. ſ. metaphiſice. c. de eodẽ. ꝓbat idẽtitatẽ nõ eẽ relationẽ realẽ: qr nõ ꝑexigit realẽ diſtinctionẽ extremoꝝ. ¶ Si dicat̃ q illa relo nõ est realis: q nec ꝑexigit: nec facit diſtinctionẽ realẽ extremoꝝ. ¶ Cõtra. g iſtõ argumẽtũ: extrema nõ ſunt diſtincta realr̃. g nõ ẽ relo realis. nõ valeret. aut em̃ accipit in antecedẽte q extrema nõ ſunt diſticta realr̃ diſtinctiõe ꝓcedẽte relationẽ: tũc nõ ſequit̃. g relo nõ est realis: qr ſic poſſet accipi in ꝓposito: aut accipit in añcedẽte q extrema nõ ſunt diſticta diſtinctiõe facta hac relone: ſi ſic accipis. iõ nõ ẽ fctã diſtinctio realis extremoꝝ per illã: qr illa nõ est relo realis. g inferre ex añcedente ſic ſumpto relationẽ nõ cẽ realẽ: ẽ inferre: qr nõ est realis ideo nõ est realis: quod nihil est.

Text. nõ habente cõmentum.

¶ Aliter dicit ꝙ maior est vera de accidētali relone: q̄ aduenit extremis iā distinctis. talis nō est ista: sed est cōstituēs suppositū formalr distinctū per ipsam.

Arist. i p̄dicamento r̄lationis. ¶ Cōtra istud. relationi vñ relatio est cōuenit ꝙ sit ad aliud nō est relatio. alioq̄n posset dici ꝙ pr̄nitas posset eē relatio realis absq; filio: si non oporteret aliq̄ mō extrema relatiōis eē distincta sicut nec extrema idētitatis. aut ꝯ hec pr̄nitas est ad aliud distinctū sola filiatiōe: aut ad aliud distinctū distinctiōe priori q̄ illa q̄ esset a filiatiōe. Si scdo mō habet ꝓpositū. si p̄mo mō. ergo arguēdo. pr̄nitas nō est ad distinctū. ꝯ nō est realis: ē arguere sic. huic relatiōi nō est relatio realis opposita. ꝯ nō est realis. ¶ Sz hec vr̄ esse manifesta petitio pricipij qr antecedēs nō vr̄ esse manifestius ꝯnte. nullū igit argumētuz haberet i multis relonib⁹ ad cōcludendū eas nō esse reales per hoc: ꝙ nō sunt iter extrema realiter distincta: sed esset cōiter petitio principij.

¶ Itē tertio sic. oīs relatio prio terminat ad absolutū. prim⁹ aūt termin⁹ relonis in psona est alia psona ⁊ nō essentia: qr sicut non refert ita nō terminat relonē. Ita em̄ terminus relationis distinguit sicut relatū: ergo psona inquātū est distincta ab alia terminās relationē eius ad se est absoluta: maior declarabit disti. 30. qōne de relone dei ad creaturā.

D

Ex secūda via arguit prio ex ordine quē necessario requirit originatio qui vr̄ duplex. Nā principiū originās vr̄ prius originato. vr̄ ēt prius origine. Ex prima via arguit prio sic. originans est prius originato: relatiuuz nullo mō est prius suo correlatiuo: qr sunt simplr simul. ꝯ ⁊c. ¶ Cōfirmatur rō quasi ex opposito ꝯclonis sic. si psone nō sunt absolute sed primo relatiue. tūc non erit aliud patrē originare filiū: q̄ patrē hr̄e filiū correlatiuū: sed pz ꝙ pater ex se eo ꝙ pr̄ hz filiū correlatiuū: qr in nullo instāti nec nature nec originis pōt itelligi pr̄ sine filio: vel nisi intelligat habere filiū. igit pater ex se sine origine hz filiū. ꝯ nō originat eū si nihil origiat nisi suū correlatiuū. ¶ hoc manifesti⁹ sic arguit illd nō originat qd posito innascibili ⁊ circūscripta oī actiōe hz suū totū eē: tale ē correlatiuū inascibilis: qr ex sola natura relonis q̄ ē act⁹ prim⁹ circūscripta oī actiōe siue actu scdo correlatiuū inascibilis est inascibili existēte. ꝯ ⁊c.

¶ Preterea relo nō pōt originari nisi aliq̄ absoluto pri⁹ originato. ⁊ hoc aut in relato aut in termino. sicut nec mot⁹ pōt eē in ad aliq̄d: nisi p accidēs. qr est per se ad aliq̄d absolutū in subiecto: vl in termino relationis vt patz. 5. physi. ergo psona diuina q̄ prio originat non pōt esse tm̄ relatio subsistens: sed opz ponere aliq̄d absolutū: qd prio originet. ¶ Cōfirmat ista rō. maxime si neget essentiā eē formalē terminū huius pductiōis. tūc em̄ nec originatū erit ad se: nec formalis terminus generationis vel originationis: qd videt inconueniens. t.c.10.

¶ Preterea tertio. Omne relatiuū eque naturalr respicit suū correlatiuū. ergo eque naturalr spirās respicit spiratū: sicut generās generatū. igit si pducitur

vtraq; ꝓductione tm̄ relatiuuz: vtrūq; eque naturalr ꝓducit. ⁊ ita nō erit in diuinis duplex ꝓductio.s.ꝑ modū nature ⁊ volūtatis.tunc em̄ eque vere pōt dici ꝙ ⁊.s.s.ꝓducit per modū nature sicut ⁊ filius:qd̄ est cōtra oēs. ¶Itē q̄rto tūc nulla ꝓductio in diuis erit gn̄atio.qꝛ gn̄atio ē ad primā subaz:vt ad ꝓductuz.hic aūt ponit relatio vel relatiuū ꝑmū ꝓductū. ergo erit ꝓductio in genere relatiōis ⁊ nō generatio. ¶Item ex scd̄a via scd̄e vie sic suppositū aliquo mō preintelligit actiōi:qꝛ pri⁹ intelligit vnūqd̄cunq; ꝑ se esse:q̄ꝫ ꝑ se agat.in illo priori si est suppositū ad se: habet ꝓpositū. si nō est suppositū ad se:sz ad aliud:vt ad filiuz. ꝯ simul intelligit fili⁹.⁊ ita filius
E ꝑintelligit gn̄ationi:⁊ ita fili⁹ nō est termin⁹ gn̄atiōis. ¶Et confirmat.qꝛ quacūq; prioritate vnuz correlatiuū ꝑintelligit alicui:eadē prioritate ꝑintelligit reliquū eidē ꝓpter simultatē relatiuoꝝ. ¶Iuxta hoc posset argui de tertia prioritate.s.relatiōis ad ꝑso
T.c.7 nā q̄ ꝓbat ꝑ ph̄m.7.met.c.3.forma em̄ est prior cōposito ꝯz ph̄z ibi.ergo paternitas est prior ꝑsona prima ⁊ ꝑ ꝯn̄s relatio opposita pr̄nitati erit prior ꝑsona prima.igit ipsa nō habet a prima ꝑsona per actionē prime ꝑsone. ꝯn̄tia de relatiōe opposita ꝓbat per simultatē correlatiuoruz.

Quātū ad tertiā viā arguitur primo sic. Quicq̄d cōstituit formalr in aliquo prio esse ⁊ in vnitate corrn̄dēte tali eē:se toto repugnat distinctioni opposite illi vnitati ⁊ eē.Exēplū.si rōnale prio constituit hoiez in entitate ⁊ vnitate specifica: se toto prio repugnat distinctiōi specifice.ita ꝙ circūscribēdo ꝑ ipossibile vel possibile qd̄cūq; aliud a rōnabili qd̄ non est de itellectu ei⁹:stāte solo intellectu rōnalis repugnabit sibi diuisio in diuersas naturas specificas.Et ꝓbat ista ꝓpositio.qꝛ si non toti cōstitutiuo repugnat talis distinctio.ꝯ ꝑ aliq̄d sui sibi repugnat: sit illd̄.a.si ipsi.a.se toto repugnat:habet ꝓpositum.si nō:sz repugnat ip̄i.a.ꝑ.b.erit ꝓcessus i ifinitū.vel vbicūq; stabit illud erit vltimū ꝯstituēs in tali vnitate.⁊ illi se toto repugnabit distinctio opposita tali vnitati. igit(si pr̄nitas ꝯstituat ꝑmū suppositū i eē ꝑsonali sub rōne icōicabilis)opz ꝙ pr̄nitati primo ex rōne sua repugnet cōicabilitas sed hoc vr̄ falsum multipliciter. ¶Tū prio : qꝛ ꝯm illos q̄ tenent hāc opi.nulla q̄ditas de se ē incōmunicabilis. ꝯ nec patnitas. ¶Tū scd̄o.qꝛ pr̄nitas nō est d̄ se hec.circūscripto oi eo qd̄ nō ē de formali rōne pr̄nitatis circūscripta em̄ deitate: q̄ nō est d̄ formali rōne pr̄nitatis ꝯm Aug. 7.de tri.c.2.⁊.4.ꝙ nō eo pr̄: q̄ deus. pr̄nitas nō est de se formalr ifinita. ⁊ ꝑ ꝯsequēs nō ē de se hec: ꝓbat hec ꝯn̄tia.cōtinēs ꝑ idētitatē aliquid qd̄ est extra ei⁹ rōnē ꝓpriā vel primā est quodāmodo illimitatū.ergo cōtinens formaliter tale. hoc est simplr illimitatū vel infinitū.cōtinētia em̄ formalis req̄rit maiorē ꝑfectionē continētis.¶Ex hoc vltra si paternitas nō ē de se hec: nec multomagis erit de se incōmunicabilis qꝛ incōicabilitas presupponit singularitatē. ¶Tū tertio qꝛ quelibet relatio diuia origis est

eque eadẽ essentie diuine. ꝯ si ex illa cõtraheret aliquã incõicabilitatẽ: q̃libet equaliter eã ꝯtraheret. sꝫ hoc est falsum: qꝛ spiratio actiua lꝫ sit hec: non tñ incõicabilis est: qꝛ est in duob⁹: patre scꝫ ⁊ filio. ¶ Ex hoc aũt quarto ꝓbat̃: qꝛ cũ opposita relatiuo videãtur vniformiter se habere ad incõicabilitatẽ: ⁊ spiratio actiua non sit de se sic incõicabilis: ergo nec spiratio passiua sibi opposita. ergo nõ cõstituet spm̃sctm̃ in esse ꝑsonali: qđ est falsum: si ponat̃ relationẽ cõstituere. ¶ Tũ quinto: qꝛ etiam si ponerẽtur q̃cũq̃ positiones impossibiles vel incõpossibiles stante intellectu rõnalitatis repugnaret sibi diuidi in plures naturas specificas: puta si ponatur q̃ rõnale eẽt differẽtia specifica coloris: et q̃ ille color possit causare substãtias de nihilo: vel quecũq̃ talia: posita aũt hac positione impossibili q̃ prior eẽt ꝓductio volũtatis q̃ intellect⁹: saluata rõne gñatiõis ⁊ spiratiõis: spiratio actiua eẽt in vno supposito: ⁊ gñatio actiua tunc esset in duob⁹: qꝛ tũc spũisctõ in ꝑmo instãti in quo spirat̃ cõicaretur vis generatiua: ergo modo gñatiõi actiue in se nõ repugnat i se formaliter cõicabilitas. ¶ Ad istud argumẽtũ de ꝑmo incõicabili respõdet̃ duplr̃. ¶ Uno modo q̃ paternitas lꝫ nõ sit incõicabilis. vñ paternitas: tñ paternitas diuina siue vnde diuina est icõicabilis. ¶ Aliter dicit̃ q̃ paternitas subsistẽs qualis est ista q̃ est in deo est incõicabilis: sꝫ nõ paternitas inherens qualis est creata.

¶ Cõtra ꝑmã rñsionẽ lꝫ ꝯcludãt vltime tres rõnes vel ꝓbatiões: tñ arguo aliter duplr̃. ¶ Primo sic: qñ hec duo cõstituũt ꝑ se aliquod tertiũ: neutruꝫ illoꝝ hꝫ ab altero illã cõditionẽ: q̃ est ꝓpria sibi inquãtũ cõstituit: sed vtrũq̃ hꝫ ex se. primo verbi gr̃a: materia ⁊ forma cõstituũt ꝑ se cõpositũ: ⁊ materia nõ hꝫ a forma potẽtialitatẽ q̃ est ei⁹ conditio in causando cõpositũ. Nec forma hꝫ a materia aliquã actualitatẽ: q̃ est ei⁹ cõditio in causando cõpositũ: ita ⁊ in diffinitiõe gen⁹ nõ habet a differẽtia ꝯceptũ determinatũ vel determinabilẽ: nec differẽtia hꝫ a gñe conceptũ specificũ indiuisibilẽ in plura ſm speciẽ. ergo si ꝑsona cõstituatur ex essentia ⁊ ꝓprietate incõicabili: neutrũ habebit ab altero qđ est sibi ꝓpriũ: sed sicut essentia nõ hꝫ cõicabilitatẽ a ꝓprietate: sed est ex seipsa cõicabilis: circũscribendo ꝑ intellectũ ꝓprietatẽ: ita ꝓprietas nõ habebit ab eẽntia incõicabilitatẽ: sꝫ erit ex se ꝑmo talis circũscripta ꝑ impossibile essentia. ¶ Preterea: essentia nõ dat incõicabilitatẽ pr̃i: vt mere eẽntia est: qꝛ ipsa est cõicabilis: ergo vt ipsa intelligit̃ hr̃e virtualiter paternitatẽ in se. Et ita idẽ vt virtualr̃ in eẽntia erit ratio incõicabilitatis suijpsi⁹ vt formaliter tale: qđ est incõueniẽs. ¶ Tum qꝛ de illo vt est virtualr̃ in eẽntia: q̃rã aut est cõicabile: ãt incõicabile? Si cõicabile: non erit rõ incõicabilitatis paternitati: vt formalr̃ in se. Si incõicabile ⁊ ab essentia: ſm illã respõsionẽ iterũ arguitur q̃ nõ ab essentia vt mere eẽntia sicut pri⁹. et sic infinitũ: aut cõmunicabile aut incõicabile. ¶ Tum qꝛ nulla vnitas verius vel intẽsius ꝯuenit alicui: vt est vnũ virtualiter tm̃ q̃ vt est vnũ formali

ter: ⁊ hoc loquēdo de vnitate ꝓpria illi: ⁊ hoc patet sicut de entitate ꝓpria. ¶ Tū qꝛ qđ est in aliquo est in eo ꝑ modū eius: ergo quod est in eēntia virtualiter vt precise est in ea: nō est ibi vt incōicabile. ¶ Contra illud qđ respōdet postea de relatiōe subsistēte: ꝙ ipsa est incōicabilis. quero cū prius oporteat intelligere aliquid esse hic (q̄ꝫ subsistēs. quero ꝑ quid paternitas sit hic: non de se: cū non sit formalr infinita: ꝯ nec multomagis est de se subsistēs. ꝯ nec de se est incōicabilis) ¶ Scđo principaliter arguit sic. quātū ad istā viā: ab vltimis distinctiuis ⁊ constitutiuis aliquorū non pōt abstrahi aliquod cōmune dictū in quid de eis. ꝓbo: qꝛ si est aliquid cōe eis illo cōmuni nō distinguerētur ꝑmo: sꝫ aliquo cōtrahēte distinguerētur. ⁊ ita non sunt primo distinctiua. si igitur sunt primo distinctiua: nihil est eis cōmune dictū in quid de eis. a paternitate aūt et filiatione abstrahitur hoc cōe dictū: qđ est relatio q̄ videt eis cōmune esse ⁊ vniuoce. pōt em̄ intellectus certus esse de relatiōe ⁊ dubius de hac relatiōe vel illa. igit et ista a quibus abstrahitur non sunt primo distinctiua. ¶ Respōdetur negādo minorē: dicēdo ꝙ relationes diuine sunt primo diuerse. ¶ Cōtra hoc est argutum frequēter: ⁊ pōt vnū mediū iterari: qꝛ tūc sciens vnā originē in diuinis: ⁊ nesciēs vtrū illa originatio esset gn̄atio vel spiratio nullū cōceptū haberet: nisi de voce. vana igitur essent illa ꝓbleumata que fiunt de gn̄atione siue de ꝓductione in cōi: ⁊ soluūtur per propria media anteq̄ꝫ. querat de productionibus in speciali.

Ut lq̄t Auer. 3. de anima cō. 5.

B

¶ Itē tertio principaliter si: primū cōstitutiuū suppositi in aliq̄ natura vr̄ facere ꝑ se vnū cū illa natura: qꝛ nō vr̄ ꝙ aliqđ vnū per accidēs possit esse ꝑmū simplr in aliquo gn̄e sm phm. 2. phys. primū aūt de quo natura đꝛ per se est eiꝰ ꝓpriū suppositū. ergo ⁊c. Sꝫ sicut in creaturis relatio est alteriꝰ gn̄is ab absoluto: ⁊ iō nō facit ꝑ se vnū cū eo: ita ī diuinis nō vr̄ ꝯceptꝰ vnꝰ eē ꝑ se absoluti et relationis. ꝯ si ꝑsona ista duo includat essentialr: eēntiā. s. et relationē nō vr̄ eē suppositū per se vnū ⁊ ꝑmū talis nature: sꝫ quasi suppositū ꝑ accidēs. Et ita vr̄ ꝙ possit dari aliq̄d priꝰ cōstitutiuū ꝑ se suppositi ī illa natura. ¶ Cōfirmat rō sic. ꝑma idētitas vr̄ eē ꝑme nature ad ꝓpriū suppositū. ergo illa identitas nec est ꝑ accidēs: nec q̄si ꝑ accidens: sꝫ oīno ꝑ se: ꝯ suppositū nō includit aliq̄d q̄si alterius gn̄is a natura. ¶ Cōfirmat scđo: qꝛ aliter magis ꝑ se esset identitas nature create ad suppositū suuꝫ q̄ꝫ nature diuine ad suū: qđ vr̄ incōueniēs. ¶ Confirmatur tertio: qꝛ scđa substātia dicit totū qđ q̄d est ꝑme subie: ꝯ in ꝑma substātia nō cōcurrit aliqua q̄ditas distincta a quiditate scđe substātie: ꝯ nec q̄ditas relatiōis: q̄ ē distincta a q̄ditate eēntie ꝑtinet ad rōnē prīe substātie. Si em̄ ꝑma substātia icludit ꝑ se q̄ditatē distinctā a q̄ditate substātie scđe: ꝯ nō magis est ꝑ se suppositū sđe q̄ꝫ illiꝰ q̄ditatꝫ alteriꝰ: et ita neutriꝰ vl̄ vtriusq̄ꝫ. Nec vꝫ hec rn̄sio: qꝛ h q̄ditas ē illa ꝑ idētitatē: ⁊ iō idē ꝑ se vnū p̄t eē ꝑ se suppositū vtriusq̄ꝫ q̄ditatis. hoc em̄ nō saluat ꝑ se vnitatē suppo

Tex. c. 66.

h

siti: qꝛ suppositū ponit̄ ꝑ se suppositū q̄ditatꝫ accepte ſm formalē rōnē: nō aūt ꝓpt̄ idētitatē realē ⁊ nō formalē ip̄i⁹ ad aliā. Tūc em̄ ꝑ se suppositū entis esset ꝑ se suppositū vni⁹ ꝓpter verā idētitatē vni⁹ ad ens: ita ꝙ suppositū ꝑ se vnū est tm̄ ꝑ se suppositū q̄ditatis ꝑ se vni⁹ formalr̄. Et ꝑ ꝯn̄s nulli⁹ formalr̄ distīcte ab illa. Et ꝑ ꝯn̄s nullā naturā formalr̄ distinctā includet ꝑ se primo: qꝛ nō eēt rō quare nō eēt ꝑ se suppositū illi⁹ q̄ditatis distīcte: quā ꝑ se p̄mo mō includeret. ¶ Si instet̄ hic de attributꝫ nō est sil̄e: qꝛ nullū attributū cōstituit ꝑ se suppositū deitatis: sed est q̄si passio ſm Dam̄.li.j.c.4.⁊.9. Et nō est incōueniēs quasi passionē cū q̄si subiecto q̄si ꝑ accidēs eē idē: et etiā cū supposito subiecti lꝫ sit incōueniēs p̄mū suppositū p̄mi subiecti eē in se ens ꝑ accidēs. ¶ Ad istā tertiā rōnē q̄ ꝓcedit ex ꝑ se vnitate suppositi nature diuine. Rn̄det̄ ꝙ relatio cōstituit: vt trāsit in essentiā: ⁊ ita nō vt est alterius gn̄is: nec ꝓpter hoc seq̄tur ꝙ cōstitutū sit absolutū: qꝛ relatio seruat illud qd̄ est ꝓpriū sibi. bn̄ tn̄ cōcedit̄ ꝙ illud qd̄ derelinquit̄ ꝑ relationē est absolutū: qꝛ illud derelictū est eēntia diuina. ¶ Cōtra istā rn̄sionē arguit̄ sic. Et q̄ro aut relatio ꝯstituit: vt est idē eēntie formaliter siue q̄ditatiue: aut nō. Si sic: sequunt̄ duo incōueniētia: vnū ꝙ relatio non erit relatio: qꝛ ſm Aug.7.de trini. Si est ad alterū formalr̄: iam nō est substātia. ⁊ pari rōne si est formalr̄ substātia: iam nō est ad aliud. Similr̄ aliud seq̄tur incōueniēs: qꝛ q̄cq̄d cōstituit̄ aliquo inquātū est formalr̄ absolutū est formaliter absolutū: ⁊ ita suppositū cōstitutū eēt formalr̄ absolutū. Aut cōstituit̄ relatiōe inquātū trāsit: siue est idē eēntie nō formalr̄: sꝫ realiter: et cū hoc stat ꝙ cōstituat̄ relatiōe ꝓprie: vt relatio ē: qꝛ relatio nullo mō pōt cōsiderari in diuinis quin sit realiter eadē eēntie. ¶ Si igit̄ ſm aliquē modū ꝯsiderata cōstitueret suppositū: nō ꝓhiberet̄ cōstitutū eē ens ꝑ accidēs: dato ꝙ sic ꝯstitueret: cū ſm oēm modū cōsiderata est realr̄ eadē essentie: lꝫ nō formalr̄: seq̄tur ꝙ ex hoc ꝙ ipsa: vt realiter eadē eēntie cōstituit: nō ꝓhibet̄ cōstitutū eē ens ꝑ accidēs. nō aūt pōt ꝯstituere vt magis idē eēntie q̄ꝫ realiter: nisi vt formalr̄ idē: sꝫ nō est idē formaliter. ¶ Preterea qd̄ d̄r relationeꝫ derelinq̄re eē absolutū: hoc videtur repugnare sibiꝑsi: qꝛ forma nō derelinq̄t aliud eē a se: sicut albedo nō derelinq̄t aliud in albo: quo est albū q̄ꝫ seip̄am. ergo proprietas cōstituēs si cōseruat hoc qd̄ est sibi propriū: derelinq̄t hoc qd̄ est sibi ꝓpriū: ⁊ nihil aliud. Similiter quō esse absolutū posset derelinq̄ a proprietate relatiua si p̄cederet eā in persona? ¶ Quarto principalr̄ arguit̄ ſm istā tertiā viā sic. p̄ma substātia est maxime substātia ſm ph̄m in predicamētis: ⁊ hoc nō est impfectiōis: ergo videt̄ ꝙ hoc mō posset poni prima substātia in diuinis: videlꝫ ꝑsona: cui maxime cōpetat subsistere. i. ꝑ se eē. relatio aūt nō videt̄ posse formalr̄ cōstituere aliq̄d subsistēs: nec ꝑ cōsequēs p̄mā substātiā. ¶ Cōfirmatur etiā: qꝛ cū scd̄a substātia nō includat aliq̄d: qd̄ nō est formaliter substātia. igit̄ nec p̄ma sub-

Tho. et Egidius.

Tota hec littera vsq̄ ibi. Ex q̄rta via ⁊c. i aliquib⁹ originalib⁹ omittitur.

1. phy. 1.c.20.

stātia q̄ est maxime substātia in cludet: qꝛ substātia nō est ex nō substātia. ¶ Cōfirmat̄ iterꝝ rō. qꝛ si opꝫ in his q̄ sunt ad aliq̄d in diuis nō tm̄ ponere q̄ditatē. puta nō tm̄ pr̄nitatē: sꝫ ēt hāc pr̄nitatē: ⁊ vltra hāc ēt sub rōne icōicabilis: ⁊ hec oīa ꝯpetere sibi in quātū est ad aliud. ⁊ vt nō ē formaliter illd̄ qd̄ ē ad se. quare nō pōt ita in eo qd̄ est ad se: nō ꝑ illud formalr̄ qd̄ est ad aliud: hr̄i hoc qd̄ est incōicabile? ¶ Et ꝯfirmat̄ istud vltio efficacit̄ qꝛ i substātia creata lꝫ impfectiōis sit limitari ad vnā subsistētiā siue ad vnū eē pfectissimū: qd̄ nullo mō est determīabile vel ꝯtrahibile: nec pōt eē aliq̄d alicui⁹. tn̄ ꝙ natura ipsa sine alio alteri⁹ generꝭ possit habere vltimuꝫ eē qd̄ non est natū aliquo alio ꝯhi: hoc nō est alicuius impfectionis. qꝛ hoc est cōe substātijs ⁊ concedit̄ substātijs ⁊ negat̄ ab accidētib⁹ propter eoꝝ ipfectionē. ꝯ vr̄ ꝙ natura diuīa: vt ē ad se hēbit vltimū eē actuale ⁊ vltimā vnitatē absq̄ limitatiōe ad eē subsistētie vni⁹. ¶ Rn̄det̄ ad hāc rōneꝫ quartā q̄ ꝓcedit ex rōne prime substantie dicēdo ꝙ relatio hꝫ viꝫ ꝓprietatis incōicabilis prīe substātie: ⁊ ideo hꝫ vim cōstituendi hāc primā substantiā vel suppositū secūde substātie. ¶ Qd̄ cōfirmat̄ ꝑ hoc: qꝛ que sparsa sunt in iferiorib⁹ vnita sunt in superiorib⁹: ⁊ iō lꝫ alio cōueniat alicui i creaturis eē ad aliud ⁊ subsistere vel esse q̄ ⁊ subsistere: tn̄ ista pn̄t eodē ꝯpetere deo vl̄ ꝑsonis diuis. ¶ Cōtra istd̄ arguit̄ sic. q̄ro quā vim intelligis: aut viꝫ cāe efficiētis: aut formalis? Si efficientis q̄si cābit ibi quādā realitatē absolutā que formalr̄ cōstituet ibi primā substātiā: ⁊ ita cōcedit̄ ꝓpositū ꝙ substātia cōstituit̄ aliq̄ realitate absoluta: ⁊ cū hoc addit̄ vnuꝫ aliud ipossibile ꝙ relatio posset cāre illā realitatē absolutā. Si scd̄o mō. s. formalr̄ cū nulla forma hēat vim cōstituēdi aliq̄d formalr̄ nisi tale q̄le natū est eē tali forma: sicut albedo nō hꝫ vim cōstituēdi aliq̄d nisi albū ⁊ q̄ icludunt̄ in albo. sequit̄ ꝙ relatio q̄ est eēntialr̄ habitudo ad aliud nō hꝫ vim ꝯstituēdi aliq̄d ad se. ¶ Cōfirmatio illa nihil vr̄ valere. nō enim fit talis vnio in deo nisi ꝓpter infinitatē essentie diuine q̄ in se icludit vnitiue oēꝫ pfectionē simplr̄ ⁊ oēm ēt realitatē sibi cōpossibilē: ꝓprietas autē nō est infinita formalr̄. ergo non opꝫ in ea vniri oēm realitatem ⁊ maxime non illaꝫ que videt̄ sibi formalr̄ repugnare aut non posse in ea includi. quasi maiorē pfectionē diceret formalr̄ q̄ꝫ ista vel omnino non minorem.

Ex quarta via arguitur ꝑ auctoritatē Aug. 7. de tri. c. 1. ⁊. 2. ⁊ 6. oē relatiuū ē aliq̄d excepta relatiōe. ergo sicut deduxit prima rō videt̄ cōcedere ꝙ illud qd̄ refert̄ est aliq̄d ad se. ¶ Itē in eodē c. 4. oīs res ad se subsistit quāto magis deus. ⁊ loquit̄ de subsistere qd̄ cōuenit substātie ꝓut greci accipiunt substantiaꝫ. accipiūt aūt ipsi sꝫ eū substātiā sicut nos ꝑsonā. ergo subsistere qd̄ ꝯuenit ꝑsone inquantū ꝑsona numerat̄ in trib⁹ prout. s. dicunt̄ tres subsistētes illud est ad se. sm̄ eū ⁊ vr̄ dicere ꝙ incōueniēs est personā diuinam subsistere ad aliud hoc mō accipiendo subsistere. ¶ Itez

tertio oia que ponunt in diffinitiõe psone siue a Boetio de duabus naturis siue a Ricard.4.de tri. c.22.⁊.23.sunt absoluta: ita ꝙ nullũ illorũ includit relationẽ essentialr.⁊ diffinitio dz exprimere intrinsecã rõnẽ diffiniti. ꝯ ⁊c.

¶Ad auctoritates Aug.iaz adductas hic in q̃rta via rñdet qd Aug.loquit de formali significato hui⁹ nois psona nõ de materiali.formalr autẽ significat hoc nomẽ psona aliqd indistinctũ in se ⁊ ab alio distinctũ i natura intellectuali:accidit aũt huic significato formali p qd sit talis distictio.tñ in aliq̃ natura necesse est illud distinctiuũ esse absolutum sicut in natura creata:in aliqua autẽ relationẽ sicut in ꝓposito.

¶Cõtra hãc rñsionẽ arguo.aut Augu.itelligit in illo significato formali psone idistictũ in se ⁊ distinctũ ab alio ſm essentiã.⁊ tũc non magis hẽret ꝯcedere ꝙ sint tres persone q̃ꝫ tres essentie siue tria disticta ſm eẽntiã qd vr̃ manifeste ꝯ itẽtionẽ suã.vbi vult ꝙ alr vtimur nos noie subẽ q̃ꝫ greci.igit ipsi vtunt pro pria suba:⁊ cõcedũt tres subas eo mõ q̃ nos tres psonas. ꝯ nos ꝓprie ſm eũ ꝯcedimus tres psonas:aut itelligit indistinctũ in se subaz incõicabilẽ:⁊ sic distinctum ab alio. ⁊ tunc si illud ſz formale significatũ est ad se habetur propositu.

Jo. de ripis i 1. suo. dis. 25 ⁊.26.ẽ huius opinionis bona.li.1 dis.25. q.1.

Tertia opinio

cõcordãs rõnib⁹⁊ auctoritatib⁹adductis ꝯ scdaz opi.ponit diuias psonas eẽ absolutas:qd ne videatur nouũ ⁊ exñeũ: adducit dictũ cuiusdã antiq̃ doctoris distiguẽtis aliqd dici duplr ſm subaz.dicit eñ sic intelligẽdũ est ꝙ sicut dicit Ricar. de sancto Uictore dici ſm subaz est duplr.Uno q̃dez mõ indicãdo subaz ſm naturam cõem:⁊ sic dicit hõ ſm substãtiã. Alio mõ indicando substãtiã vt suppositũ certũ.vt quidã homo. prio mõ dicere substãtiã est dicere quid.scdo mõ dicere substantiaz est dicere aliquid. dicit igit ꝙ hoc nomẽ substãtia vel eẽntia dr̃ ſm subaz:qr indicat naturam cõez: sed hoc nomẽ psona dr̃ ſm substãtiã:qr indicat suppositum certũ distinctũ. natura autẽ cõis nõ multiplicat nec refert. ⁊ ideo qd dicit substãtiã ſm naturã cõmunẽ:ita dicit ad se:ꝙ nullo mõ põt dici ſm relationẽ ⁊ mõ diuidit ex opposito ꝯ ad aliquid:suppositũ aũt siue hypostasis natuz ẽ plurificari:⁊ ad aliud ꝯparari: ⁊ ita referri:⁊ qd sic dr̃ ſm subaz nihil ipedit rõne relatiõis super addite dici ſm relationez: ⁊ hoc vult dicere Ric. de sctõ Uictore. ſm hoc igit ponerẽt ꝙ psone diuine distinguerent p aliq̃s realitates incõicabiles absolutas:nõ tñ illa cõstituẽtia ⁊ distinguẽtia essent absoluta primo mõ. sed secũdo mõ:qr ⁊ si nõ essent formaliter relationes:cõstituta tñ p ipsas eẽnt referibilia.¶Et si obijciatur.quo mõ tũc saluabit cõis snia sctõꝝ dicẽtiũ psonas distingui p relationes? ¶Ad hoc põt accipi qddaz dictũ eiusdẽ doctoris.idẽ enim doctor in.q. illa an ꝓprietates distiguãt psonas.dicit ꝙ ſm ꝙ sunt habitudines nõ distinguũt psonas:sed ſz ꝙ sunt origines:qd verbum:lz forte ipse nõ sic itelligat:põt exponi ꝙ origines nõ distinguũt psonas formaliter:sz q̃si principiatiue:sicut motus in creaturis. ⁊ maxime si

Bona uẽ.i.1. di.26. q.3.

esset in mouēte ⁊ nō in moto: nō distingueret terminos talis motus formalr: sz effectiue: eo ꝙ ꝑtineret ad genꝰ cāe efficiētis: quē admodū ēt si natura hūana poneret in vno hoie: ⁊ ipsa nō possit multiplicari nisi ꝑ generationē: posset dici ꝙ generatio multiplicat hoies: nō quidez formalr: quasi homines distinguerentur formalr generatiōibꝰ: vt sunt generationes: sz quasi effectiue: qꝛ generatio reducit ad genꝰ cāe efficiētis: ita posset dici in ꝓposito ꝙ natura diuina nō cōicat suppositis nisi ꝑ originē. ⁊ ita origie distinguunt ꝑsone in natura q̄si principiatiue reducendo ad ip̄m principiās: qd̄ distinguit nō formaliter: sed quasi correspōdēter distinguēti effectiue i creatura. Et tūc possz poni exēplū. ꝙ sicut si aīa itellectiua primo ꝑficeret vel cōstitueret cor in esse suppositi: ⁊ scd̄o cor aīatū posset ꝓducere manū in esse suppositi. non essent aliqua distincta in natura aīati nisi ꝑ origines: ⁊ tn̄ formaliter eēnt aliqua absoluta: quoꝝ vnū ꝓducit per alteꝝ. in ipsis tn̄ vere essent relationes ꝓducētis ⁊ ꝓducti. nō em̄ minꝰ saluant relatiōes sed magis vt vr̄ si ponātur aliqua absoluta que possent referri q̄z si nō ponant aliq̄ talia absoluta. ¶ Per ista duo dcā. ꝑmū de duplici absoluto. scd̄z de origine distinguēte q̄si correspōdenter primo principio effectiuo in creatura nō formali: pn̄t multe auctoritates exponi que vidētur in contrarium.

Cōtra istaz opi. pōt obijci. ꝙ ipsa nō videt stare cū fide. primo qꝛ saluator exprimēs Matth. vlti. totā veritatē fidei que de tri. tenēda est nominat tres ꝑsonas nominibꝰ relatiuis. In noīe inq̄t p̄ris ⁊ filij ⁊ spūssancti. Similiter Joā. in canonica sua prima. c. 5. Tres sunt qui testimonium dāt in celo pater verbū ⁊. s. s. ¶ Et generalr vbicūqꝫ scriptura canonica loquit de ꝑsonis diuiuis: exprimit eas noībus relatiuis vr̄ igit ꝙ ponere eas eē absolutas ꝯdicat scripture: ⁊ ita etiā fidei. ¶ Secūdo qꝛ ecclesia vel quicūqꝫ exprimit veritatē tenendā de tri. exprimit ꝑsonas nominibꝰ relatiuis. sicut pz in symbolo apostolorū. in symbolo Athanasij. ⁊ in symbolo Niceno. ⁊ in alijs q̄buscūqꝫ auctēticis declarationibus fidei. per ecclesiā vl'ez. ergo oppositum repugnat fidei: vt ipsa est ab ecclesia declarata.

¶ Tertio. qꝛ sancti ⁊ cōiter doctores catholici de isto articulo tractātes tm̄ ponūt ⁊ saluāt trinitatē personaꝝ relatiuarū. quorū doctrinā saltē multorū auctēticauit ecclesia vniuersalis. sicut pz in canone dist. 15. Sancta Roma. igit dictis istoꝝ sanctoꝝ contradicere est cōtradicere ecclesie auctēticanti dicta eorum.

¶ Si dicat ad istam obiectionē: ꝙ dicta opi. nō solū fidei non repugnat: sed quod magis est scripture sancte concordat.

¶ Primū ostendit duplr. ¶ Prio sic. qꝛ quicquid d̄ trinitate sacra scriptura tradidit: vel ecclesia declarauit. vel doctor auctētic' manifeste asseruit. hec dicta opi. cōcedit. vz. ꝙ tres ꝑsone ꝯgrue exprimunt noībꝰ p̄ris ⁊ filij: ⁊. s. s. qꝛ ꝯcedit ibi vere relationes origis qꝛ ꝯcedit verā originationē vniꝰ ꝑsone ab alia: que est generatio

⁊ ita ꝑsona generans est pr̄: ⁊ ꝑsona genita est filius. ⁊ ꝓcessionē tertie a duabus. ⁊ ita ꝓcedēs est. s. s. ⁊ spirat̄ voluntate casta ⁊ sancta: sz nō dicit scriptura nec vl̄is eccl̄ia alicubi declarādo ꝙ ꝑsone solū his relatiōib⁹ distinguunt̄: sicut nec dicit ꝙ distiguūtur ꝓprietatib⁹ absolutis. Nunc aūt lz tenēdū sit pro vero q̄cq̄d tradidit auctoritas: nō tn̄ est negādū eē verꝝ q̄cq̄d ipsa nō tradidit: multa inq̄t ille xp̄i secretari⁹
ca. vlt. Joā. opa ⁊ signa fecit Jesus: q̄ nō sunt scripta in libro hoc. Jo. vlt. certe nec alicubi: qꝛ addidit. existimo mūdū nō posse cape libros. Logice, ēt loquēdo pz: ꝙ locus ab autoritate negatiue non tz. ¶ Scd̄o sic. nihil est asserēduz eē d̄ veritate fidei nisi qd̄ tradit̄ in scriptura. vel ab vl̄i declarat̄ eccl̄ia in scriptura: vel ex altero istoꝝ sic tradito vel d̄clarato necessario: ⁊ euidēter iferr̄. tale nō vr̄ eē ꝑsonas nullis ꝓprietatib⁹ absolutis distingui. igit̄ ⁊c. Pr̄ia ꝑs minoris vr̄ plana: ꝙ scriptura nusq̄ꝫ h̄ tradidit: qꝛ relatiōes affirmat. absolutas ꝓp̄etates nusquā negat. Scd̄a pars pz. qꝛ q̄cūqꝫ tenēda ecclesia circa articulos de tri. declarasse iuenit̄. cōtinent̄ i symbolo apl̄oꝝ vel Athanasij vel Niceni. vt ex̄ de sū. tri. ⁊ fi. ca. capitulis: firmiter: ⁊ dānamus. q̄ duo capl̄a edita fuerūt i cōcilio gn̄ali sub Innocētio. 3. celebrato vel ex̄ de sum. tri. ⁊ fi. ca. fideli. ⁊ ē hodie in. 6. li. qd̄ capl̄z editū fuit in cōcilio Lugd̄. gn̄ali sub Greg. 10. celebrato. nō inueniunt̄ plura scripta auctētica declarationē eccl̄ie circa articuluz de tri. cōtinētia. nec in aliq̄ istoꝝ declarat̄ ꝑsonas ꝑ ꝓprietates relatiuas cōstitui. pz intuēti. Tertia ꝑs minoris ꝓbat̄ qꝛ rōnes q̄ fiūt ad inferēdū ꝓpositū ex tradito ꝑ scripturā vel declarato ꝑ ecclesiā vident̄ oēs eē solubiles sicut postea respōdebit̄ ad eas. ¶ Scd̄m. s. ꝙ hec opi. scripture ꝯcordat ostēdit̄ ꝑ illud ꝓuer. 30. vbi post multas qōnes motas d̄ deo q̄rit salomon qd̄ nomē eius ⁊ qd̄ nomē filij eius si nosti? Ex hoc arguit̄ sic oīs qō aliq̄d certū supponit ⁊ aliqd̄ dubiū q̄rit. ex. 7. meta. c. vlt. hic igit̄ est certū filiū esse. ⁊ querit̄ qd̄ est nomē eius. ⁊ pari rōne ꝑ naturā relationis supponit̄ illud cuius ē filius esse. s. patrē. ⁊ querit̄ qd̄ est ei⁹ nomē: igit̄ hoc existēte certo s. hūc esse filiū: ⁊ hūc patrem. dubiū est qd̄ nomē hui⁹. ⁊ qd̄ illi⁹. sed si iste ꝑsone pr̄io cōstituant̄ in eē ꝑsonali ꝑ paternitatē: ⁊ filiationē: ꝓpriū nomē huius est pater ⁊ propriū illius est filius. ⁊ ita esset certitudo de filio ⁊ nō dubitatio qd̄ nomē esset eius. ꝯ Salomon vr̄ intēdere ꝙ nō primo cōstituant̄ filiatione ⁊ pr̄nitate sic ꝙ nec fili⁹ sit ꝓpriū nomē eius sz scito ꝙ sit fili⁹ adhuc restat querere s̄m ip̄m qd̄ nomē eius. ¶ Hoc breuiter sic arguit̄ ad ipol̄e d̄ducēdo: dato ꝙ ꝓpriū nomē ꝑsone: que est fili⁹: sit fili⁹: qd̄ sequit̄ si pr̄io ꝯstituat̄ rel̄one vel filiatione: igit̄ idē querit Salomon ⁊ supponit. supponit em̄ propriū nomē persone: ⁊ querit quod est nomen eius.

¶ Sed si dctō mō rn̄deat̄ ad obiectionē d̄ fide fcāz ꝯ tertiā opi.

¶ Cōtra hāc rn̄sionem arguit̄.

¶ Primo sic q̄re voluit saluator ꝑsonas noīb⁹ relatiuis exprimere: si sunt absolute? ⁊ absoluta si

sint

sint: nõ latuissent eũ: et ꝯgruũ vr̃ baptismũ dari inuocãdo ꝑsonas diuinas ꝓprijs noibus ipsarũ.

¶ Scdo sic. articulus qñ tradit̃ a xp̃o: cõueniẽs est illũ accipere s̃m illũ intellectũ q̃ maxime põt haberi a xp̃o. talis est de ꝑsonis relatiuis: ⁊ nullo mõ d̃ absolut̃.

¶ Tertio sic. consequẽtie sanctorũ ⁊ doctoꝝ supponẽde sunt esse necessarie: sꝫ illis vtẽdo vel similibus cõcludit̃ ex manifeste credito: ꝙ persone non sunt absolute: sicut ptꝫ in multis deductionibus magistrorum.

Ad primũ forsan diceret aliq̃s ꝙ propter duo saluator sic expressit ꝑsonas cõgrue. primũ qꝛ nos docuit sicut eram⁹ capaces. si autẽ sunt proprietates absolute vidit eas nos nõ posse ꝯcipere: vel nõ cõcipere ita faciliter sicut relationes: qꝛ nec per viã causalitatis ⁊ eminentie pñt cognosci a nobis: cũ nõ sint ꝑfectiones simpliciter: nec per aliquid simile in creatura: sicut forte possum⁹ cõcipere relationes ex relationib⁹ originis in creaturis: qꝛ illis incõicabilib⁹ absolutis si sint: nulla sunt similia in creatura: immo nec alicui incõmunicabili increato est aliq̃d simile: qꝛ quodlibet tale primo est diuersum a quocũq; alio: ⁊ hanc impossibilitatẽ vel difficultatẽ cognoscẽdi illas absolutas ꝓprietates si sint: posset q̃s cõcipere ex premissa questione Salomonis. Exẽplũ hui⁹ patet in cõmuni modo loquẽdi: vbi expressius ⁊ frequẽtius exp̃mimus ꝑsonas aliquas nominibus relatiuis q̃ꝫ absolutis: qꝛ illa noia sunt notiora: tñ cõstat ꝑsonas quas intẽdimus illis nominib⁹ exprimere: esse in se absolutas. verbi gratia. hoc fecit papa vel ep̃s: vel rex. nõ ita sepe dicimus Petrus vel Joãnes: quia officia sunt notiora ꝑsonis absolutis: ita posset eẽ hoc: ꝙ originẽ persone possumus cõcipere ꝑ ꝓprietatẽ absolutã si hꝫ vl̃ nõ possumus: vel nõ ita faciliter. ¶ Secũdo: qꝛ si sint ꝓprietates absolute: ⁊ s̃m hoc ꝑsone possent noiari noibus absolutis: sic tñ nominãdo eas nõ exprimit̃ illis nominib⁹ tm̃ de necessitate fidei quãtũ istis. pater filius et spũsctũs: qꝛ istis nõ tm̃ exprimit̃ distinctio personarũ: sed etiã origo: q̃ est in eis. ⁊ aliquo mõ ex cõsequẽti vnitas essentie: qꝛ in tali origine ꝑfecta est cõicatio eiusdẽ essentie. per tria nomina absoluta nõ sic exprimerentur hec omnia.

¶ Ad scdm forsan aliq̃s diceret primo: ꝙ ille intellect⁹ quẽ christus exp̃ssit. s. ꝙ sint ꝑsone relatiue: est absq; dubitatiõe tenẽdus sꝫ de eo qd̃ tacuit. s. an sint absolute nõ est magis contra intellectũ articuli vna pars q̃ꝫ alia: nisi ostẽdatur repugnare intellectui quẽ exp̃ssit. Scdo diceret: ꝙ articulũ fidei restringere ad intellectũ specialẽ: q̃ tñ tradit⁹ est in generali: q̃si nõ possit intellect⁹ generalis esse verus: nisi specialis sit verus: hoc vr̃ articulũ reducere ad incertitudinẽ: vr̃ em̃ incertũ qd̃ põt sine incerto teneri saltẽ maior reuerẽtia vr̃ fieri articulo in vniuersali tradito si dicatur intellectũ ei⁹ vniuersalẽ posse eẽ verũ quocũq; speciali posito vel negato: qd̃ nõ est traditũ vt tenẽdũ: q̃ꝫ ꝙ nõ possit esse verus: nisi aliquod determinatum speciale sit verũ. ¶ Exẽplũ huius in alijs

articulis.creator celi et terre.nō oportet hoc artare ad hoc quod nisi omnipotētia in deo aliā mō distinguat a volūtate nō potuit creare:ꝛ ita de parte oppositā.si militer verbū factū est homo.nō oportet artare ad multa specialia:nec ad aliquod illoꝝ: cū quorū quolibet:et etiā opposito pōt stare hoc verū.P Aptius exēplū videt si Judeus erat traditumvt crederēt deū esse vnū:ꝛ de trinitate nihil explicite. nō solum minor reuerentia:sed irreuerētia:ꝛ falsitas esset asserere hūc articulū nō posse esse verū:nisi eēt vnꝰ psonaliter:sicut est essentialiter: et tñ hoc videretur tūc esse magis cōsonum verbis articuli eis traditi q̄ oppositū: sicut igit illi tūc neutrā partē debuerūt asserere esse necessario tenendā: sed vtraq̄ posita necessario tenēduꝫ esse illud:qō in generali fuit eis traditū:ita videt qō circa articulos nobis in vniuersali traditos non debeamꝰ asserere sine declaratione ecclie necessario hoc speciale:vel illud cē tenēdū: cū quorum vtroq̄ pñt articuli stare: vt traditi sunt.nō em̄ deus qui fat in speciali istā veritatē sine causa:tātū fm intellectū vniuersalē tenēda de fide tradidit:ꝛ nec ad hūc modū specialē nec ad illum tanq̄ ex fide tenendum artauit. P Tertio qꝛ in ꝓposito nō videt ꝓpter reuerētiā istarū psonarū dicendū:q̄ sint tātū relationes in essentia: nisi hic certissime tradet:ꝛ hoc ꝓpter modicā entitatē relatiōis respectu entis absoluti. ¶ Ad tertiū diceret forsan aliqs q̄ posse ꝓpter rationē solubilē a quocūq̄ fiat nō est tenēdū aliq̄d esse de substātia fidei:nec forsan ꝓpter cōclusionē talis ratiōis: quatenus precise est p illā rōnē concluſa sic arguēs se exponeret morti:nec aliqs fm rectā rōnē se deberet exponere.opꝫ igit habere maiorē auctoritatē ad hoc: vt aliq̄d teneat cē de fide:q̄ sanctus aliquis sic arguat.sepe em̄ quis arguit qō non omnino asserit:licet illud q̄ sanctus auctētic⁹ catus ab ecclesia quātum ad doctrinā asserit esse tenendū sit certū.tamē alie auctoritates dubie pñt exponi:ꝛ multomagis alioꝝ minus aucteticorū scribētium. Jsto modo diceret aliquis nihil inueniri cōtra opi. ꝓdictam.

Ad illa que scdo mō vidētur cē ꝓtra eā. Rñderetur discurrēdo p ordinē. ¶ Ad illas auctoritates ꝛ rationes que cōtra eā vel pro secūda opi. superius sunt inducte.

¶ Ad primum de euāgelio videtur iam supra responsum.

¶ Ad auctoritates Aug. j. de trini. P Rñdet p distinctionē positā in principio opi. q̄ Augu. loq̄tur de his que sunt ad se: ita q̄ nec sunt relatiua nec referibilia: sed etiā oppositā relationi:sicut patet per exēpla sua.videt em̄ ipemet dicere ibi q̄ aliq̄d est ad se: licet sit referibile ad aliud. sicut expꝛesse vult Augu. 7. de trinit. c. 4. vbi tractās quō Greci dicūt tres esse substātias. vult q̄ substāre fm q̄ cōpetit substātie illo mō sumpte sit ad se. Subdit em̄ ibi. si aliud est deo eē:ꝛ aliō substāre:sicut aliud est deū esse: et aliud patrē esse:relatione igitur subsistit sicut relatiōe gignit. Et ex hoc infert. itaq̄ substantia iā nō erit substantia:q̄ relatiuū. et infra. Absurdū est aūt vt substā

tia relatio dicaꝫ. ois em̃ substantia ad se subsistit quanto magis deꝰ qđ expressiꝰ ꝯ substantia ꝝ ꝙ Grecꝰ accipiũt cã. s. ꝓ psona. s. substãtia puma nõ scõa sit ad se: et ad se subsistat illo subsistere: quod cõpetit substãtie sic dicte.

¶ Et si obijciaꝫ ꝙ ista verba Augu. de substãtia ꝛ psona non debẽt magis accipi de personali ꝯ de essentiali: qr dicit ꝙ codẽ dicitur deus ꝛ persona. ¶ Rñdeo. eo dẽ. i. aliquo dicto ad se: distiguẽdo illud qđ est ad se: cõtra illud quod est ad aliud: eo ꝙ pater nõ est psona filij: sicut nec est deꝰ filij: quẽadmodũ sortes nõ est sortes alicuius: sicut nec homo alicuius. i. intelligendo vt correlatiuũ: sed non opz ꝙ omnino codẽ sit deus ꝛ persona: ita ꝙ persona oino ad se dicaꝫ: sicut deus dicit ad se vel deitas: qr tũc sicut non sunt tres deitates: ꝛ per hoc nec tres magnitudines ꝝ eũ: quia magnitudo dicit oino ad se sicut deitas: sic nec essent tres psone: qđ ipse negaret: que igitur oino sunt ad se nõ numerãtur: q̃ oino ad alterũ: nõ sunt cõia trib⁹. que aũt ad se: sed nõ oino ad se: ſz referibilia: qr non repugnat eis referri sunt cõia: ſz numerantꝫ aut pñt dici ꝓpria quibus põt abstrahi aliquod cõe numeratum.

¶ Ad Augu. 11. de ciui. dei. c. 10. cõcedo ꝙ pr̃ est qđd hz excepto relatiuo qđ hz: nnõ est ipsum: hz quidẽ correlatiuũ sicut pater habet filiũ. et ideo cõcedo ꝙ prima persona est quicqđ habet: ad qđ nõ refertur. nõ est aũt scõa persona: quã hz: vt correlatiuũ: ſz ista relatiõe nõ primo cõstitueretur.

¶ Ad Boetiũ qñ dicit ꝙ relatio multiplicat trinitatem ꝛc. dico ꝙ doctor ille accipit relationẽ ꝓ origine: ꝛ sic intelligendo accipitur multiplicare nõ ꝓ formaliter distinguere: ſz quasi principiatiue correspondẽter puncipio effectiuo. ꝛ hoc quidẽ nõ est extorquere ꝟba. multiplicare em̃ est multa facere: sicut christus multiplicauit panes euãgelicos. ꝛ tamẽ ipse non fuit forma illa: qua formaliter multiplicabãtur panes illi: ꝛ deꝰ creans multiplicat animas. nõ tñ est ipe forma: qua formaliter anime ipse distinguunt.

¶ Ad Joh. Dam. dico ꝙ vna eiꝰ auctoritas soluit aliã. qr. c. 8. vel 9. precise ponit ingenerationẽ. ꝛ in lib. 3. c. 5. ponit paternalẽ proprietatẽ. iste aũt due ꝓprietates distinguũtur ꝝ Augu. 5. de tri. c. 6. igitur excludẽdo oia alia in patre in. c. 1. ꝓter ingenerationẽ intelligit ꝓ ingenerationẽ oẽ psonale patris: ꝛ ita vbicũq; excludit ab aliqua ꝓprietate aliqua ius suppositi oñe aliud per illã ꝓprietatẽ inclusam: includit oñe aliud psonale: ꝛ ita includere tur ibi realitas absoluta: si qua esset. et maxime includeretur: vt videt: qr in creaturis incluso accidẽte nõ excludit subiectũ. ꝛ ita inclusa relatione in persona diuina nõ excludit illud qđ refertur ea. sicut si diceret ꝙ sola paternitas est: nõ ꝓpter hoc excluderet pr̃: q̃ paternitate esset pr̃.

¶ Ad Ricar. dico ꝙ modus existẽtie aliꝰ est: ꝛ hoc ptinet ad origine: ſz ex hoc nõ seqtur: ꝙ origi natũ nõ sit aliqđ subsistẽs ad se distinctũ aliqua realitate psona li absoluta alia ab originãte.

¶ Ad Ansel. sitr dico ꝙ oia sunt vnũ et eadẽ: vbi nõ obuiat relõis oppositio: vt formaliter: sicut re

latio obuiat alicui relatiuo: vel sicut natū referri relatiōe opposita. ⁊ isto modo persone si eēnt absolute distinguerentur. qꝛ in eis sunt relationes principiātes

Ad rationes ꝓ secūda opi. respondetur.

¶ Ad primā pōt dici ꝙ si realitas absoluta aliqua cōstituat ꝑsonas: nō tñ faciet cōpositionez cuz eēntia diuina: sicut nec relo cōstituēs faceret ꝙ confirmat̄ ꝑ locū a maiori qꝛ realitas ꝓprie subsistētie in creatura non facit cōpositionē cum natura. relatio aūt in creaturis facit cōpositionē cū fundamēto: vt alias declarabit̄. ergo si hec relatio pōt nō facere cōpositionem cuz eēntia: multomagis nec realitas suppositi faciet cōpositionē cū realitate nature. ¶ Et cū ꝯfirmat̄ rō. qꝛ absolutū aut manet oīno: aut trāsit oīno. dico sicut dictū ē declarādo secūdā positionē ꝙ relatio manet ex hoc ꝙ ei⁹ rō nō est formalr̄ rō essentie: ⁊ trāsit: quia ſm ꝑfectā idētitatē est essentia. ita dici pōt ꝙ realitas absoluta si cōstituat ꝑsonā: trāsit quidem ꝑ perfectā idētitatē ad eēntiam manet tñ: qꝛ nō est formalr̄ realitas essentie. ¶ Et cōfirmat̄ ista respōsio: qꝛ ꝑfectiones attributales vident̄ esse absolute ⁊ nō relatiue: sicut dictū est supra di. 8. q. de attributis. ⁊ tñ manēt: et trāseūt: ita ꝙ nō faciūt ꝯpositionē: nec sunt idē formalr̄ ipsi eēntie. ⁊ si aliqua illarū ſm rōnem formalē haberet distiguere realiter ab altera: illa distinctio eēt ꝑ eā formalr̄ ⁊ nō ꝑ eēntiā: ⁊ tñ non esset compositio.

¶ Ad scdm ar. dico ꝙ ponendo personas relatiuas: opz ponere eas vere subsistētes ⁊ in eis esse eādē naturā indiuisaz. hoc non pōt poni ꝓpter aliquā imperfectionē ꝑsonarū in subsistēdo: qꝛ ponūtur ita vere subsistentes: sicut si eēnt absolute. ergo opz ꝙ ponatur ꝓpter īfinitatē eēntie: q̄ est in subsistētib⁹: sz eadē esset infinitas eēntie: si ꝑsone eēnt absolute. ergo nō opz tūc naturaz diuidi: sicut nec si ꝓprietatibus relatiuis cōstituātur: ꝓbetur igitur ista. oīs natura cōis suppositis absolutis distiguitur ⁊ purificat̄ in eis. hec quidē vera est in creaturis: sz in ꝓposito petit cōclusionē principalem.

¶ Ad tertiū īstādo dr̄ ꝙ patri cōstituto in eē ꝑsonali ⁊ filio ēt ꝯstituto in esse ꝑsonali q̄si aduentitia ē ꝓprietas spiratio actiua ſz aliq̄s: ⁊ tñ nō ē q̄si accidētalis ſz eos: nec ēt relo rōnis q̄re igitur nō posset intelligi in ꝓposito ꝑsonā ꝯstitui in eē ꝑsonali realitate absoluta: ⁊ ei q̄si ꝯstitute in eē tali relone: aduenire ſz moduz intelligēdi relonē. ⁊ nō tñ eē nec accidētalē: nec rōnis. ¶ Et cū ꝓbatur ꝙ sit relo rōnis ꝑ sile de relone ad creaturā. dico ꝙ nō ē sile. illa em̄ relo ad creaturā nō est ex necessitate nature fundamēti: sicut est hic. ¶ Quarta rō innititur ꝓpositiōi huic. s. oē absolutū est act⁹ ⁊ ꝑ ꝯns dās esse. hec īprobatur multiplr̄. ¶ Tū qꝛ in creaturis. vbi maxie vr̄ habere ꝓbabilitatē hz īstātiā de ꝓprietate hypostatica: qꝛ illa non est dās eē: qꝛ tūc natura hūana in xp̄o nō haberet idē eē: quod hēret dimissa. ¶ Silr̄ act⁹ dās eē dat opationē. ꝓprietas hypostatica in creaturis nō dat opera-

tionē qđ pz p Dam̄.li.3.c.15.b. Naturales ⁊ non hypostaticas animꝰ ⁊ volūtates ⁊ opationes. Si em̄ hipostaticas.i.psonales dabimus eas etherotheleas .i. aliud volētes.⁊ etherouergeas i.aliud operantes. tres hiposta sesscte trinitatis dicere cogemur vbi ipse ex hoc ꝙ psone diuine nō hn̄t tres opatiōes ꝯcludit ꝙ opatio non ē hipostatica. ⁊ hoc in cōi siue de ꝓprietate absoluta siue relatiua. ¶ Preterea tertio in om̄i eo ꝙ aliq̄ mō hz esse aliquo: p̄ter illud qđ dat sibi eē. est aliq̄d rōe cuiꝰ recipit eē. ptz de ꝯposito ex materia ⁊ forma ⁊ oibꝰ aliis ꝯpositis ex actu ⁊ potētia. igit̄ in oi hn̄te esse p aliq̄d dās esse est aliq̄d qđ non ē actꝰ dās esse. sz rō recipiēdi esse: ⁊ ita vr̄ i supposito nature: qr cū suppositū habeat esse. ⁊ natura det eē ꝓprietas hypostatica erit rō recipiēdi eē. ¶ Ad argumētū tūc potest dici ꝙ cū duplr̄ sit rō entitatis quiditatiue. s. ⁊ hypostatice: sicut q̄ditatiue est dare esse qr ipsa est de se cōicabilis ita hypostatice est vt nō sit actꝰ dās eē qr de se est incōicabilis: vt quo. ⁊ lz in creaturis ꝓprietas indiuidualis det esse qr est alicuius gradꝰ entitatis positiue vltra entitatē q̄ditatiuā nature. tn̄ vltra entitatē singularē ꝓprietas suppositi nullā entitatē dat: immo nullū positiuū addit ex p̄ma. q. 3.li. ⁊ lz illđ adderet: tn̄ nō esset rō dādi esse: qr h̄ natura existēs in q̄ includent̄ natura ⁊ entitas singularitatis est rō totalis dandi esse: ⁊ ita q̄cquid intelligatur aduenire siue positiuū siue priuatiuū: siue absolutū siue respectiuū non dabit eē: qr p illđ qđ iā p̄intelligit̄: dat̄ eē. lz igit̄ in diuinis nō sit ꝓprietas psonalis tā tū negatio: sz aliq̄ ꝓprietas vel entitas positiua: tn̄ qr natura diuina est de se h̄ p se exn̄s: ip̄a habebit totā rōnē dādi eē: sicut ⁊ in creaturis: ⁊ lz natura existēs det totalr̄ eē nō pp hoc ꝓprietas aduenies est tm̄ negatio: imo si aduenirет ꝓprietas positiua nihil tolleretur ab hac natura exn̄te. ita nec i diuis tollet̄ ab hac natura q̄ ē de se exn̄s: q̄n dabit totalr̄ eē psone: lz in psona intelligat̄ propetas psonalis positiua ¶ Ad argumētū igit̄ cū probat̄ ꝙ sit actꝰ: cū nō sit ibi ibi tm̄ virtualr̄ sz actualr̄. dico ꝙ ē ibi fallacia equocatiōis. vno mō enim actꝰ est differētia opposita potētie. ⁊ hoc mō diuidit omne ens. Alio mō actꝰ cū potētia cōstituit aliqđ totuz. sicut loq̄tur phs. 8. meta. de potētia ⁊ actu. qđ nō est verū de potētia opposita actui. qr illa nō manet cū actu. ista igitur propetas nō tm̄ est virtualr̄ in eēntia diuina. sicut est asinus q̄ est in potētia ante actū. ⁊ p cōsequēs hec ꝓprietas est actu ibi prout actꝰ opponit̄ tali potētie: sz nō seq̄tur: ergo est actꝰ dās eē ad hoc em̄ req̄reret̄ ꝙ esset actꝰ formalis: hoc em̄ mō materia daret eē. qr est in cōposito in actu: nō in potentia ante actum. T.c.15

¶ Scđa rō vr̄ deficere. qr istud nō hz se ad eēntiā: vt pfectio ad pfectibile: vt diffuse declaratuz est etiā de propetate relatiua psone. di. 5. vbi dictū est ꝙ psona nō ꝯponit̄ ex eēntia ⁊ propetate sicut ex q̄si potētiali ⁊ q̄si actuali. imo eēntia hz magis rōnem actꝰ: si igit̄ ista propetas intelligat̄ posterior aliquo mō eēntia

nō tñ est pfectio eiꝰ. ibi em̄ ē idē ordo originis ⁊ pfectiōis. ⁊ ideo priꝰ origie est priꝰ pfectiōe. sicut fuit tūc declaratū diffuse. ¶ Secundo dato ꝙ aliq̄ mō se hēret ad eēntiā vt informās ipsaꝫ: nō tñ esset pfectio simplr. qꝛ ſm ansel. rō pfectiōis simplr est ꝙ sit in quolibet meliꝰ ipm q̄ nō ipꝫ qd est impole. de pprietate hypostatica qꝛ illa de rōe sui repugnat ꝯdictorie cuilibet alij ab illo cuiꝰ est. ⁊ ita nō pōt in quolibet alio esse meliꝰ ipm q̄ nō ipꝫ qꝛ cuilibet alij repugnat. sic igitur ad rōnē pꝫ ꝙ falsuꝫ assumit si accipiat ꝙ istd absolutū perficiat eēntiā: nec pbatio huiꝰ vꝫ p hoc ꝙ aliquo mō seq̄tur ⁊ nō pcedit: qꝛ in diuinis sicut pōt poni pcessio: actus ⁊ forma ē pniū. ¶ Tertio dato ꝙ haberet hoc qd informat nō seq̄tur ꝙ sit perfectio simplr: nec illa q̄ inferunt vlteriꝰ. s. ꝙ eēntia diuina nō sit simplr pfecta. vl ꝙ vna psona nō sit simplr pfecta i se. ¶ Preterea Ista rō meliꝰ cōcluderet ꝯrium de relone: qꝛ pbabiliꝰ vr̄ ꝙ relo possit eē pfectio q̄ pprietas hypostatica sit pfectio: qꝛ nulli pprietati hypostatice cōuenit eē pfectionē: nec in creaturis: nec in alijs. alicui tñ relōni ſm propriā rōnē ꝯuenit eē pfectionem. aliq̄ em̄ est pfectior altera: vt pꝫ de equalitate respectu inequalitatis. qꝛ ſm Aug. de quantitate aīe. c. 7. inequalitati equalitatē iure pponis: nec q̄sq̄ oino est vt opinor hūano sensu pditus cui nō idvideat: hoc aūt nō ē tm̄ a fundamēto. pōt em̄ inequalitas fundari in fundamētis pfectioribus q̄ equalitas. patet etiaꝫ ꝙ si eēt tm̄ ex fundamēto Aug. faceret petitionē principij. intēdit em̄ cōcludere excellētiā: puta circuli ad figuras rectilineas ⁊ hoc facit ex equalitate ⁊ ineq̄litate: qꝛ si illa excellētia nō eēt nisi ex fundamētis: ⁊ ex illa ꝯcluderet excellētiā fūdamētorū: circulū faceret. ¶ Si dicat ꝙ dictū Aug. verꝫ ē rōne fundamētorū pximorū: nō remotorū: proximuꝫ aūt fundamētū equalitatis ē paritas. ¶ hoc falsuꝫ est: ⁊ nihil ad b. quero aūt aut par dicit aliq̄d ad se: ⁊ tūc pōt intelligi aliq̄d eē par absq̄ hoc: ꝙ sit alicui par: ⁊ similr tūc vnde pfectionē habebit paritas respectu imparitatis in triāgulo: vel em̄ paritas diceret quātitatē ⁊ tūc vel eādē cum illa q̄ cōiter ponit fundamentū equalitatis: ⁊ tūc nō erit distinctio aliqua alia q̄ rōnis iter fūdamētū pximū ⁊ remotum: vel aliā: ⁊ tūc in isto equali diceret: esse duas quātitates: vel fingas aliquē moduꝫ aliū: quo paritas possit esse absolutū perfectiꝰ imparitate ⁊ alid a quātitate. ¶ Si aūt dicat relōnē sicut videt manifestū. ergo relo fundabit p se in relone: immo videt dicere eādē relōnē: quā equalitas. q̄tum em̄ est par quāto: ⁊ equale q̄to. ¶ Ad illd Anſ. mono. respondetur ꝙ loq̄tur tm̄ de q̄ditatibus nō de pprietatibꝰ hypostaticis qd probat. ¶ Primo per exēpla eiꝰ de sapiētia ⁊ veritate ex vna parte. auro ⁊ plūbo ex alia parte. ¶ Scdo p rōnē qꝛ solū illd est pfectio simplr qd pōt esse in aliquo infinitū. solū illd erit in aliquo meliꝰ nō ipsuꝫ q̄ ipm: qd ex se est finitū: hec cōueniūt quiditati. s. esse finitū vel infinitū: non aūt pprietati hypostatice qꝛ ps

prietas personalis diuina q̄lis-
cūq; sit: nec est infinita formalr
nec finita. Similiter ꝓprietas
hypostatica repugnat cuilibet
ꝑterq̄ vni cui⁹ est. ergo non pōt
esse cuilibet melior ipsa q̄ non
ipsa: sed nec alicui: excludit aūt
Anſ. ab vniuersitate quiditatuz
relationē ſm quiditatē. ⁊ tūc om
nis quiditas absoluta vel est ꝑ
fectio simplr vel limitata: ſz nō
sequit ex hoc ꝓpositū de propie-
tate hypostatica absoluta.

¶ Tertia rō hz maiorē falsaz in
oībus ordinatis eēntialr ex for
ma: lz gratia materie qñq; sit ve
ra. ⁊ silr in oib⁹ nō eq̄ illimitatis.
ī nullo em̄ ordie eēntiali ex ꝓpa
rōe prioris ⁊ posterioris opz ipa
cōmltiplicari: ſz p̄t stare mltipli
catio posteriorꝫ sine mltiplicatio
ne p̄orꝫ: ſz nō ecōuerso: silr qñcū
q; aliq̄ duo cōpantur ad aliqd
tertiū: qd ē illimitatū: eo mō q̄ il
la duo nō sūt illimitata nō opz
ꝯdistingui ī eis. Exēplū. aīa itel
lectiua cōparat ad partes: quia
quodāmodo ē illimitata eo mō
quo partes nō sunt illimitate:
nō opz animā distingui indisti
ctis partib⁹. illa igit maior ē fal
sa duplr ad ꝓpositū. prīo qr eēn
tia eo mō quo est ibi prioritas
prior est ipsis ꝓprietatib⁹: non
ecōuerso. ſm eos igit nō opz es
sentiā distingui ad distinctionē
istarū ꝓprietatū. ⁊ scdo qr essen
tia est formalr infinita. iste autē
ꝓprietates nō sunt formalr infi
nite: ⁊ non opz infinitū formalr
distingui ad distinctionē eorū q̄
nō sunt formalr īfinita. Si etiā
maior acciperet generalr de q̄-
buscūq; absolutis circūstantib⁹
idē: hz instātiā manifestā de aīa
⁊ potētijs: q̄ potētie multiplicā-
tur: nō multiplicata aīa. Sed si
h euadāt specificādo maiorē de
hisq̄ sunt eiusdē speciei: sicut ac
cipit illa prima cōfirmatio ma-
ioris: nec tunc ꝓpositio est vera
vniuersalr in relonib⁹. patebit
em̄ disti. 8. tertij libri. qūo plura
eiusdē speciei eē in eodē absolu
to nō est cōtradictio: si aliq̄d il-
lorū nō sit act⁹ alteri⁹ adequat⁹
ei in quo est. ¶ Cū aūt maior de
clarat per inductionē fit fallacia
ꝯñtis: qr accipiuntur, aliqua sin
gularia nō similia, ꝓposito: pu-
ta in q̄bus distinctio priorū cō-
stituit distinctionē posteriorum.
vel in quib⁹ est cōsimilis limita
tio vtrobiq;: ⁊ nō illimitatio in
vno respectu alteri⁹: ex his em̄
nō pōt ꝓpositū inferri vlr: qr fal
sa est vbi deficiūt cōditiones si
cut ī ꝓposito. ¶ Sz ad aliđ vlti-
mū additū ad ꝯfirmationē maio
ris ꝑ idē qđ in eodē simplr ꝑfe-
cto nō pñt eē plura eiusdē rōis
posset dici q̄ sicut simplr ꝑfectū
idē nūero est cōicabile plurib⁹
suppositis eiusdē rōis: ita q̄ nō
repugnat sibi ex hoc q̄ est ꝑfe-
ctio simplr: ſz cōuenit sibi q̄ ipz
sit in plurib⁹ suppositis eiusdez
rōnis. ita ex ꝑfectiōe ei⁹ sibi po
test cōpetere q̄ plura eiusdē rō
nis possunt eē in eo: sicut suppo
sita in natura. ⁊ per consequēs
sunt in eo plures proprietates
hypostatice eiusdē rōnis: ſz non
pōt ita eē de alijs: de quib⁹ exē-
plificat. puta de patre ⁊ verbo.
eo q̄ ꝑfectio diuia req̄rit q̄ q̄li-
bet ꝓductio hēat terminū adeq̄
tū. nō aūt ita req̄rit q̄ aliq̄ pro-
prietas hypostatica sit adeq̄ta
illi nature ī ꝯstituēdo suppositū
¶ Per istđ possz dici ad illā p̄mā
ꝯfirmationē maioris applicādo

eā ad ꝓpositu3 ꝙ est ibi fallacia
equocationis. maior em̄ si eēt ve
ra d3 intelligi de eē in: sicut act⁹
est in eo qd informatur: s3 minor
nō est vera. ꝓprietas autē nō est
in eēntia: vt informās eā: s3 vt cō
stituēs suppositū in ea. ¶ Posset
tn̄ ad vtrāq3 cōfirmationē dici ꝙ
iste ꝓprietates nō sunt eiusdē ra
tionis formaliter: sicut in creatu
ris ꝓprietates idiuiduales sunt
primo diuerse ⁊ nō eiusdē ratio-
nis. ⁊ si ex hoc inferat ꝙ sunt al-
terius speciei: siue ꝙ vtraq3 earū
h3 rōnē alteri⁹ speciei: et per hoc
op3 ip̄am per aliud determinari
ad incōicabilitatē: non seq̄tur. si-
cut nec in ꝓprietatib⁹ indiuidua
lib⁹ in creaturis: l3 nō sint eius-
dē rōnis in aliq̄: tn̄ nulla est enti
tas q̄ditatiua ⁊ cōis: s3 de se hec.
¶ Quarta rō etiā ꝓcedit ex fal-
sa imaginatiōe ꝙ iste ꝓprietates
exprimuntur ab essentia: quasi ꝑ
originē: qd nō fuit dictū: s3 sicut
aliq̄ cōcedūt ꝙ relationes pullu
lāt in essentia: si tn̄ hoc ꝓprie di
cat: quasi posset ꝯtra eos cōcedi
ꝙ iste ꝓp̄etates absolute: si sint:
pullulāt in essentia: ⁊ licz q̄libet
sit in eodē supposito cū illo ex q̄
pullulāt: q3 essentia est in oībus
ꝑsonis: non tn̄ aliqua est in eadē
ꝑsona cū illa a qua habet ꝑ verā
originē: nec repugnat vera origi
natio ꝑsone habēti vnā a ꝑsona
habēte aliā. licz oēs iste nō origi
nētur: sed aliquo mō pullulēt in
essentia. sicut alij habēt dicere q̄
dicūt suppositū ꝯstitui ꝑ relatio
nē ꝙ fili⁹ pullulat a p̄re ꝑ origi-
nē. ⁊ tn̄ filiatio aliquo mō pullu-
lat i eēntia siue ab eēntia diuina
¶ Quinta rō vr̄ deficere: q3 diffi
cilius videt sustinere originē po
nēdo extrema tm̄ eē relatiua for
maliter q̄ ponēdo ea eē absolu-
ta. nā si tantū sint relatiua: nihil
aliud erit ꝑsonā originare perso
nā: q̄ relatiuū habere correlati-
uū: s3 relatiuū positu3 sine omni
actiōe alia videt habere correla
tiuū. si aūt ponātur absoluta nō
videt tanta difficultas: quō vnū
suppositū gignatur ab alio: cum
in creaturis s̄m eos sint supposi
ta absoluta: ⁊ tn̄ nō negat origi-
natio vnius ab alio. ¶ Cū argui
tur tūc ꝙ absolutū precedit rela
tionē: ⁊ ita originationem. ¶ Re
spondeo: dictū fuit ꝙ originatio
pertinet ad gen⁹ cause efficiētis
nō formalis: ⁊ sicut in creaturis
terminus nō h3 esse originatiōe
formalr: s3 quasi effectiue: nec ex
hoc ꝙ nō est formalr illo: seq̄tur
ꝙ p̄cedat illud. ita posset dici in
ꝓposito: nec videt maior difficul
tas de p̄oritate absoluti ⁊ respe-
ctiui in creaturis q̄ hic.

Tenēdo opi. secundā q̄ est magis cō-
munis potest respōderi ad ratio
nes contra eam.
¶ Ad p̄mā cōcedit ꝙ relatio nō
refert: s3 aliq̄d qd est tm̄ relatio
refertur relatiōe nō q̄dē essentia
refert: s3 suppositū. q3 suppositū
nō est tm̄ relatio: s3 tn̄ est relati-
uū: nō absolutū. et ita cōcedit to
ta deductio vsq3 ad vltimā cōse
quētiā: q̄ negat. ⁊ ad ei⁹ ꝓbatio
nē qn̄ accipit ꝙ oī cōposito opor
tet pri⁹ intelligere partes ⁊ vnio
nē partiū. Tenētes ꝙ relatio est
in essentia quasi act⁹ in suscepti
uo: op3 ꝙ dicāt ꝙ in ipsa ꝑsona:
que est quasi totū: nō op3 prein-
telligere īformationē: quasi par-
tis a quasi parte: ꝑ denoīationē.
anteq̄ intelligat totū: s3 si prein
telligat quasi talis informatio:

nō tñ intelligit quasi p modū forme denominātis. ¶ Sz meli⁹ videt dicēdū ꝙ relatio nō est quasi forma vel act⁹ respectu eēntie
q.2. sicut tactū est dist.5. sz magis videt eēntia eē quasi forma ⁊ act⁹ qua relatio subsistēs est deus: et hoc videt ꝓbari ex hoc: qꝛ quandocūqꝫ fundamētū est potētiale ad relationē: pri⁹ naturalr informat fundamētū relatiōe q̄ꝫ sup-
R positū: cōcedit etiā ibi relatū eē aliq̄d formaliter ip̄o fundamēto siue ſm ip̄m fundamētū: sicut cōcedit sortē eē similē albedine: vel ſm albedinē. neutrū aūt videtur esse dādū in proposito: nec ꝙ paternitas pri⁹ insit essentie q̄ꝫ patri: nec ꝙ pr̄ deitate siue ſm deitatē sit formalr pater: qꝛ hoc videt Augu.7.de trini.c.5.⁊.9. negare dicēdo quocirca vt substantia patris ip̄e pater est: non quo pater est: sz quo est. ergo ſm ip̄m alio est de⁹: alio pater: sz est de⁹ deitate formaliter. igit nō est pater deitate formaliter: sz alio ſm Augu. ¶ Ideo aliter dici pōt tenēdo scd̄am opi. ꝙ si partes preexigātur toti: ⁊ vnio partiū: ⁊ q̄si partes ⁊ quasi vnio partiū p̄exigātur quasi toti: tamē vbi nō est partialitas: nec quasi: sed ꝑfecta idētitas eoꝝ: q̄ al's eēnt partes: nisi alterū illoꝝ esset infinitū nō opz preintelligi toti vnionem taliū: sed ꝑfectā idētitatē vnius ad alterū: et ita videt in ꝓposito ꝙ patri q̄ dr primo referri preintelligit aliquo mō ꝑfecta idētitas relatiōis ad essentiā: sz nō vnio q̄si forme alicui q̄si materie: vel quasi potentiali: nec tñ talis ꝑfecta idētitas est rō ꝓpter quā essentia formalr denominet a relatione. ¶ Cū cōfirmat rō ꝑ hoc ꝙ nihil est quātū primo ⁊ ꝑ se: nisi aliq̄d sit quātū ꝑ se et nō p̄mo: sz denoiatiue dr ꝙ si quātitas posset esse eadē alicui: qd̄ al's eēt susceptiuū ei⁹: et ita eadē ꝙ nō informaret illud: bene posset eē aliquid quātū p̄mo: ⁊ tñ nihil quātū ꝑ informationē: nec hoc videt mirabile: qꝛ primū videtur posse separari ab eo qd̄ est per se ⁊ nō primū: igitur potest aliquid poni primo relatū: licet nihil sit relatum nō primo: sed per se quasi informatum relatione. S

¶ Ad aliud qd̄ arguit iuxta hoc negat illa ꝓpositio: quod refert prius est aliq̄d ad se. ¶ Ad p̄mā ꝓbationē q̄ accipit ab Aug. Rñdeo qd̄ refertur est aliquid excepto relatiuo. hoc est includit aliquod absolutū qd̄ est fundamētū relatiōis: ⁊ ideo si pater nihil est ad se: nec includit aliq̄d absolutuz: nō erit pater ad aliud: sed nō intelligit Aug. ꝙ omne relatiuū est formaliter ad se: anteq̄ꝫ sit ad alterū ꝑ relationē. ¶ Ad secundā ꝓbationē negat ꝓpositio quā nitit ꝓbare. s. ꝙ illud qd̄ refert est pri⁹ relatione: siue qd̄ idē est: ꝙ oīs relatio presupponit illud qd̄ refert. hec em̄ propositio falsa est in relatione cōstituente suppositū. ⁊ v̄a est in aliis. ¶ Cū probat ꝑ diuisionē: dico ꝙ si debeat dari aliquod istoꝝ triū mēbroꝝ diuisiōis magis daretur ꝙ relatio est prior: sicut forma est prior ente ꝑ formā: nec sequitur. suppositū est quasi posterius relatiōe: igit ipsum est relatio. sed sequitur. igitur est relatio vel relatiuū cōstitutū per relationē. et sic secundum est verum.

¶ Ad secūdū dico ꝙ sicut q̄libet forma seipsa est talis forma: nec

est alia rō itrinseca quare est talis forma: ita etiā relatio aliqua seip̄a est formaliter realis: ⁊ aliq̄ seip̄a formaliter est tm̄ relatio rationis. tn̄ hui⁹ vel illi⁹ aliqn̄ sunt cause extrinsece effectiue vel materiales. aliqn̄ etiā aliqua causata vel aliq̄ signa posteriora sunt ex q̄b⁹ pn̄t hec inferri demōstratione qr: dico tunc q̄ idētitas: qr idētitas est relatio rōnis: nec est alia rō formalis ꝓpter quid: paternitas etiam: qr paternitas est relatio realis: nec etiā est alia rō formalis ꝓpter q̄d: tn̄ qr relatio realis est nata hr̄e causas extrinsecas causantes eā cōiter loquēdo in creaturis. seq̄tur ibi q̄ relatio que nō hz tales causas nō est realis: sicut ad destructionez cause: seq̄tur destructio causati. Similiter relatio aliqua realis; si nō hz talē distinctionē causaꝝ priorē: saltē causat distinctionē: ⁊ tūc ex remotiōe tā cause q̄ꝫ causati: quoꝝ alterū correspōdet relationi reali pōt cōcludi aliquā relationē nō esse realē: ita q̄ seq̄tur. hec relatio nō p̄exigit extrema distincta: nec facit ea esse distincta. igit̄ nō est relatio realis: et vn̄ p̄misse sunt vere opz q̄rere media ꝓbātia. Sz cōsequētia est bona. sicut ex destructiōe cause: seq̄tur destructio causati. ⁊ ex remotione causati: seq̄tur remotio cause demōstratiōe qr: aut saltē alterū eoꝝ opz cōcurrere relationē realē: ita q̄ vbicūq̄ vtrūq̄ remouet̄ seq̄tur ꝯsequētia ꝑ extrinseca. s. remotio relationis realis.

¶ Cū d̄r vlteri⁹. ergo inferre relationē nō eē realē: qr nō est inter extrema realiter distincta est inferre: nō est realis: quia nō est realis. dico q̄ nō: qr lz nō sequatur: iō nō distinguit extrema: qr nō est relatio realis quasi arguēdo a causa ad causatū. tn̄ sequitur. nō distiguit. ergo nō est realis sicut a causato ad causam: et hoc addito isto qd̄ non preexigit distincta extrema: qr tūc ꝯcurrūt ibi: ⁊ negatio cause relatiōis realis: ⁊ negatio signi: ex q̄b⁹ cōcurrētib⁹ ꝑfecte infert̄ negatio relationis realis. Sz qn̄q̄ distinctione p̄cedēte relatiōes reales: quādoq̄ nō: sz tm̄ formalr causata ꝑ ip̄as relatiōes: ⁊ hoc nō tātū est verū in diuinis: sz etiā in creaturis: ⁊ relationib⁹ accidētalibus: volūtas em̄ mouet se ⁊ mouet̄ a se: ⁊ nō tm̄ est relatio realis volūtatis ad volitionē: sz etiā volūtatis: vt actiua est ad seip̄az: vt passiua: ⁊ vniuersaliter effect⁹ depēdēs a principio actiuo ⁊ passiuo necessario req̄rit relationē realē. Et cū d̄r volūtas: q̄ est fundamētū istarū relationū oppositarum mouētis ⁊ moti: etiā denominat̄ ab vtraq̄ earū. dico q̄ opz ꝓcedere ad inferendū cōclusionē: q̄ nec extrema sunt distincta distinctione p̄cedēte relationē. s. distinctione ꝑtinēte ad gen⁹ relatiōis: sicut nec seq̄tur. dicunt̄ de eodē. ergo nō sunt reales. i. nō sunt ex natura rei sine actu intellectus. vnde bn̄ pōt cōcedi. si tn̄ illa sint ꝓbata: qd̄ cōsequētia est bona: sz opz vltimo deuenire ad hoc: premisso eo qd̄ est de distinctiōe extremoꝝ. statim em̄ seq̄tur. si relatio nō cōseq̄tur ex natura rei: nō est real: oporteret exponere antecedens qd̄ extrema nec distinguunt̄ distictiōe p̄cedēte relonē.

¶ Ad tertiū dici pōt q̄ bn̄ absolutū pōt terminare relationē: et semꝑ terminat in relationib⁹ mē

surati: ⁊ hoc principalr soluit di stin.30.q relationes creaturarū terminant ad deū inquātū absolutus est. vlr loquēdo nō opz cōcedere terminū relationis eē absolutū: nisi in relationib⁹ diffinibilib⁹: de quib⁹ arguit ibi. que. s. sunt in genere: quales non sunt diuine vel de termino formali. s. rōne cuius prim⁹ terminus terminat. non aūt de prio termino. quēadmodū em̄ in relato fundamētū est absolutū: sed non semp illud qd̄ refert sm istā opinionē ita ēt illud qd̄ est rō terminandi relationē semp absolutū est. ⁊ p̄exigit a parte termini relatiui: sicut fundamētū ex parte relati.

Ad primū ⁊ secūdū de secūda via simul dico. q patrē originare filiū est patrē hr̄e filiū pro correlatiuo nō quocūq: sed tali correlatiuo: ⁊ qr talis correlatio est relatio originis: iō vnū extremū pōt eē prius origine altero: lz sint simul natura. ¶ hec rn̄sio silr ad scd̄m de prioritate suppositi ad actiōez: sicut d̄clarabit di.28. q.3.

lib.3. di.1. ¶ Ad tertiū dico. q falsa est illa ꝓpositio: q relatio nō pōt eē terminus formalis generatiōis vel originis siue actionis vel mutationis: sicut patebit in materia d̄ incarnatiōe: ⁊ quicq̄d sit de termino formali: saltē relatiuū pōt esse terminus ꝓductus: ita q essentia que est ad se i relatiuo sit p se formalis termin⁹. ⁊ hoc mō

q.2. positū est in dist.5. in ꝓductione psone. cū igitur dicit relatio nō originat nisi absolutum origine tur. si intelligas originari sicut prim⁹ terminus generatiōis vel ꝓductionis posset concedi de relatione nō de relatiuo. Si autē intelligas de originari sicut formalis termin⁹ primus: posset similiter cōcedi. ⁊ neutro mō est ꝯ ꝓpositū: qr nec ponit relationez prio originari: sed suppositū: nec ponit relationē esse terminū formalez productionis sed essentiā simpliciter absolutam.

¶ Ad quartū dicit q est gn̄atio: qr ista relatio hz vim cōstituēdi scd̄az personā vel primā subam in natura diuina. saltē opz dicere tenēdo istā viaz q relatio ista pōt eē ꝓprietas personalis subsistentis in natura diuina. sicut si esset aliq̄ proprietas psonalis absoluta. ⁊ ita eius ꝓductio erit ꝓductio subsistētis i natura sbe: ⁊ iō gn̄atio: qr gn̄atio est gn̄atio ex formali termino: qui est natura cōicata ꝓducto. nō aūt ex idiuiduali siue incōicabili ꝓprietate ꝓducti. sicut vlr ois mot⁹ recipit spēm a formali termio mot⁹. U

¶ Ad quintū vr eis difficile rn̄dere q̄ dicūt personas eē relatiuas ⁊ cum hoc relationes esse principia agendi: qr tunc nec ex parte agētis: nec ex parte p̄ncipij agēdi pōt esse libertas: sed lz teneatur opi. scd̄a quātū ad primū dictū. scd̄m tamē negaui dist.7. 5. phy si. tex. c.4.

Ad primū tertie vie dico q pr̄nitas est de se formalr incōicabilis: nō tn̄ iste cōceptus: qui sz dicta als: pōt abstrahi a pr̄nitate diuīa ⁊ creata. Sz ista realitas q̄ est in diuinis: q̄ nō est formalr eēntia ipsa ē formalr icōicabilis ⁊ nō quasi p determinationē extrinsecā. puta qr diuina: rō enim icōicabilitatis ei⁹ est ista. qr sicut eēntia est act⁹ vltim⁹: ⁊ iō nō pōt per aliq̄d determinari respectu cuius sit ipsa quasi potētiale. ita

quicq̄d est in ea est vltimū in vlti
ma actualitate sibi possibili. ita
qd̄ in illo instāti nature: i quo sa
piētia pullulat i eēntia: ipsa pul
lulat sm vltimā determinationē
quā pōt hr̄e. vñ ⁊ ista realitas: q̄
est sapiētia formalr̄ est nō deter-
minabilis: ⁊ silr̄ q̄cq̄d pōt esse in-
cōicabile in pr̄io instanti nature
in q̄ pullulat in natura pullulat
vt incōicabile: ⁊ nō pri⁹ vt cōica-
bile: qr tūc esset determinabile p
aliqd̄ p qd̄ fieret icōicabile. ¶ Et
si dicas ꝙ tūc pr̄nitas nō est icōi
cabilis: nisi qr est in essentia diui
na. hec em̄ realitas nō hz vt ex se
sit vltiate determinata: nisi qr ē
in eēntia diuia. ¶ Dico ꝙ q̄si ori
ginalr̄ vel fundamētalr̄ q̄cq̄d est
intrisecū i diuis est ab eēntia qr
sz Dam̄. li. j. c. 12. est pelag⁹ qd̄-
dā ifinite sub̄e: sz tñ illa alia hñt
formalr̄ rōes suas: ⁊ seipsis sunt
primo talia formalr̄. ita ꝙ sapiē-
tia: lz ab essentia quasi fundamē
taliter ⁊ originalr̄ hēat ꝙ sit pfe-
ctio simplr̄. ē tñ formalr̄ pfectio
simplr̄ ⁊ in se formalr̄ ifinita: ita
ꝙ in eodez instāti nature in quo
sapiētia iam actu est in essentia:
si circūscribat̄ p impossibile ipsa
essentia ⁊ remaneat intellect⁹ sa
piētie. erit intellect⁹ perfectionis
simplr̄ infinite. Ita in illo instāti
nature in quo intelligit̄ pr̄nitas
in essentia ipsa seipsa est incōica
bilis formalr̄ circūscripta tunc p
ipossibile ipsa essentia: nec vr̄ eē
ꝯdictio ꝙ aliq̄d quasi originalit̄
vel causalr̄ hēat ab aliquo hoc:
qd̄ sibi cōuenit formalr̄. sicut ca-
lidū formalr̄ cōtrariat̄ frigido: lz
causalr̄ sit ab igne: cui ignis non
cōtrariat̄ formalr̄. ita est in aliis
ꝙ illa entitas: q̄ cōstituit̄ aliq̄d i
esse specifico ex se formalr̄ ē indi-
uisibilis in plures spēs. ēt dato
per impole ꝙ esset in causata: lz
mō ista indiuisionē hēat causalr̄
vnde est causalr̄. ¶ Et si obijcias
quare aliq̄ entitas originat̄ in-
essentia cōicabilis: ⁊ aliq̄ incōica
bilis? ¶ Rñdeo ꝙ huius nō ē rō
formalis alia nisi q̄a hec entitas
est hec. ⁊ illa entitas est illa ⁊ hec
entitas: qr hec est cōicabilis. ⁊ il
la qr illa ē incōicabilis. ita ꝙ ista
originari non posset: nisi incōica
bilis formalr̄ oriretur nec illa ni
si formalr̄ cōicabilis oriretur. Rō
aūt istius extrinseca quasi funda
mētalis vel originalis est qr eēn-
tia est radicaliter infinita ex qua
oriri possunt intrinsece nō tantū
pfectiones simplr̄ ⁊ cōicabiles sz
ēt ꝓprietates personales incōi-
cabiles: quelibet tñ quando ori
ginatur: originatur i summa de-
terminatione sibi possibili.
¶ Et p hoc pz ad oēs al's proba
tiones que ostēdūt paternitatez
ex se nō esse incōicabilē. cū em̄ di
cis ꝙ nō est de se hec. falsum est
itelligēdo formalr̄ de realitate il
la que est pr̄nitas. nō d̄ cōceptu
cōi huic pr̄nitati ⁊ illi. qr sicut ex
positū est dist. 8. ⁊ di. 23. pōt eē cō q. 3.
cept⁹ aliq̄s cōis absq; ordine rea
litatū intra: quaꝝ vna sit cōtra-
ctiua vel determinatiua alteri⁹.
pr̄nitas tñ hic. i. illa realitas nō
est de se hec fundamētalr̄ sed ab
essentia. ⁊ ab ipsa eadē essentia ē
pr̄nitas incōicabilis: qr nō prius
hic: ⁊ q̄si cōicabilis ⁊ postea qua
si facta incōicabilis p aliud de-
terminās sed sine oī ordine sin-
gularitatis ad incōicabilitatē in
ista realitate orit̄ realitas. sūme
determinata in pr̄io instāti natu
re in quo orit̄. ¶ Nec illa propos
tio est vera: ꝙ oīs q̄ditas est cōi

doctri
na sin
gula-
ris.

cabilis sed tm̄ q̄ditas: que est p̄fectio simplr̄ aut diuisibilis. pria em̄ cōicat̄ in vnitate nature. scd̄a cōicat̄ cum sui diuisione. hec q̄ditas non est p̄fectio simplr̄: nec diuisibilis q̄ est in natura p̄fecta simplr̄. ¶ Nec illa p̄positio est vera q̄ relatiōes opposite sunt eq̄ incōicabiles ex se. immo spiratio actiua ou̅t cōicabiles duob⁹ nec vnq̄ pōt fieri icōicabilis p̄ aliq̄d determinās. spiratio autem passiua ex se formalr̄ in eodem instāti in quo est in diuinis est incommunicabilis.

¶ Qd̄ ēt dicis ad quintā p̄bationē q̄ quacūq̄ positiōe facta possibili vel impossibili stāte ratiōe sua ip̄z remanet incōicabile. Cōcedo stāte rōne eius ⁊ non posito aliquo repugnante rōni sue q̄ si ponat̄ rationē eius manere ⁊ aliquid repugnare: tūc ex oppositis in antecedēte sequunt̄ opposita s. q̄ ip̄m sit icōicabile ex se formaliter ⁊ possit cōicari. ⁊ ita in p̄posito si ponat̄ spirationez p̄cedere generationē actiuā ponit̄ aliq̄d incōpossibile paternitati patris ⁊ tamē rationē paternitatis manere. ⁊ ita sequit̄ paternitatē esse cōicabilē ex primo. ⁊ tamē incōicabilem ex secūdo. vnde formalr̄ ꝯtradictio est generationē esse secundā p̄ductionē in diuinis: paternitas igit̄ in diuinis q̄ diuina est incōicabilis. ita q̄ li q̄ sit circūstātia principij originalis siue fundamētalis. non aūt ꝯtrahentis siue determinātis. eo modo quo contrahit̄ album cū dicitur homo albus: vel albedo humana. hec em̄ albedo preintelligit̄ in se existēs: ⁊ vt sic esset indeterminata ⁊ determiabilis: vt sit hominis: ⁊ ad hoc determinat̄ cum dicit̄ albedo humana. non autē q̄ albedo oriat̄ ex natura hois ⁊ in illo instāti ipsa de se sit determinata. ita per oppositū in p̄posito. q̄ sicut causa non causaret effectū nisi daret sibi esse conueniēs effectui nec p̄duceret istuz effectū nisi p̄duceret aliquid: qd̄ natum esset habere talē effectū: puta nulla cā causaret triangulum formalr̄ nisi p̄duceret aliq̄d qd̄ necessario haberet tres ⁊c. ⁊ si posset p̄ducere aliq̄d qd̄ nō necessario hēret tres: nō p̄duceret istū effectū sed aliū. Nec est alia rō huius nisi q̄ formalis rō triāguli est vt sit triangulus. ita dico q̄ deitas nō essz rō fundamētalis alicuius realitatis intrinsece: nisi ipsa oriret̄ talis vt in primo instāti in quo est sit determinata vltima determinatione. si igit̄ p̄duceret aliq̄d determinabile per aliquā realitatē: q̄si sibi adueniētē: iam p̄ductio nō esset ad intrinsecū in diuinis si etiam p̄duceret aliq̄d cōicabile nō p̄duceret p̄prietatē p̄sonalē: sz aliquid aliquo modo alid̄ ab illa.

¶ Ad aliud dico q̄ lz aliq̄s cōceptus cōis possit hr̄i qui dicat̄ in q̄d de gn̄atione diuia ⁊ spiratione diuina. imo forte qui dicat̄ in q̄d de pr̄nitate diuina ⁊ creata: tn̄ nulla realitas pōt esse in diuinis aliquo mō distincta ex parte rei a q̄ sumat̄ iste cōcept⁹ dictus in q̄d: que realitas sit determiabilis p̄ aliā realitatē: sicut cōceptus cōis est determinabilis in intellectu p̄ aliū cōceptū. ⁊ ipossibilitas hui⁹ ⁊ rō satis tacta ē. dico igit̄ q̄ paternitas ⁊ filiatio nō sunt duo prio diuersa q̄ntū ad intellectū q̄n possit itellect⁹ abstrahere ab eis aliquē cōceptū realē

s. supra di. 8. ⁊. 23 et alibi.

cōez: sz sunt primo diuersa quā-
tū ad realitatē ⁊ realitatez ita ꝙ
nullū vnū gradū realitatis iclu
dūt: qui sit quasi potētialis ⁊ de
terminabilis ꝑ ꝓprias dr̄ias vel
quasi ꝑ ꝓprias. sicut albedo ⁊ ni
gredo includūt realitatē aliquā
eiusdē rationis determinabilez
ꝑ ꝓprias differentias specificas
earū siue realitates a quib⁹ su-
munt̄ earū differentia specifice ⁊
tunc illa ꝓpositio maior ꝙ p̄mo
distictiua sunt primo diuersa tā
tū dz intelligi de ipsis realitati-
bus que prio ꝯstituūt quātū ad
nō ꝯueniētiā i aliq̄ realitate vna
for̄ali quā formalr̄ icludāt ābo.
¶ Ad aliud de supposito ꝑ acci
dēs dicēdū ꝙ alio mō d̄ ꝑ accn̄s
loquit̄ metaphysic⁹ ⁊ alr̄ logic⁹.
metaphysic⁹ em̄ dicit eē ens per
accn̄s qd̄ includit i se res duoꝝ
t.c. 13. t.c. 7. 3 generꝝ sicut pz. 5. meta. c. de ente
⁊ vno. logic⁹ vero dicit ꝓpositio-
nē esse ꝑ accn̄s cuius subiectum
nō includit rōnē inherētie p̄dica
ti. ⁊ si ex duobus talib⁹ fiat vnus
ꝯcept⁹ quoꝝ neuter est ꝑ se d̄ter
minatiuus alteri⁹ dicit illū cōce
doctrina phi 1. post. t.c. 9. ⁊ 34. ⁊ 35. ptū esse vnū cōceptum ꝑ accn̄s.
Exēplū nō est in creaturis de cō
ceptu vno ꝑ accn̄s logico nisi cui
corrn̄det vnū ꝑ accn̄s metaphy-
sicū qr ⁊ si hec sit ꝑ accn̄s. rōna-
le est aīal: tamē iungēdo vnū cō
ceptū alteri vnus est ꝑ se deter-
minatiuus alteri⁹ ⁊ ideo tot⁹ cō
ceptus nō est vn⁹ ꝑ accidēs: sed
tm̄ aliquis aggregās cōceptus
duoꝝ generū est vnus ꝑ accn̄s: ⁊
ei semꝑ corrn̄det vnū per accn̄s
apud metaphysicū. ¶ Ad ꝓposi-
tū. hec pōt concedi per accidēs:
paternitas ē deitas: qr subiectū
vt subijcit̄ nō includit rationē in
herentie predicati vt predicati:
qr subiectū nō est formalr̄ predi
catū: iungendo etiā cōceptū sub
iecti cōceptui p̄dicati: sicut deus
pater vnus cōcept⁹ nō ꝑ se deter
minat alterū: qr s̄m Dam̄. ꝓprie
tates d̄terminā̄t hypostases nō
naturā. iste igit̄ cōceptus nō est
in se ⁊ per se vnus ⁊ ita nō dicit
conceptū ꝑ se suppositi respectu
alicuius: qd̄ em̄ non est in se ⁊ ꝑ
se vnuz: nō est alicui⁹ ꝑ se suppo
situ: ⁊ sicut nec i rebus sic nec in
cōceptib⁹. sic igit̄ logice loquēdo
posset concedi ꝙ pater non est ꝑ
se suppositū dei. ¶ Sz ꝯ hoc ar-
guo. qr prima idētitas nō potest
esse ꝑ accidens: ⁊ sicut nec in re-
bus: sic nec in cōceptibus: prima 2. phy sic. t.c. 66.
autē idētitas in p̄dicatione vr̄ eē
ꝑ se nature ad suū suppositū. igi
tur illa non est ꝑ accn̄s. sed ꝑ se.
¶ Rn̄deo prima idētitas p̄dica-
tionis est cuiuscūqz ad se: vt hō 1. topi. c. 7.
est hō: deus est deus. sed compa
rādo hunc deū ad suppositum: ⁊
querēdo idētitatez dico ꝙ realit̄
loquēdo s̄m metaphysicū: cū hic
nō sint genera: nec aliq̄d alicui⁹
generꝭ ex di. 8. nihil erit hic ens q. 3.
per accn̄s: nec sequit̄ est supposi
tum per accidēs logice. ergo est
suppositū ꝑ accidēs metaphysi-
ce. qr se suppositum logice dicit
habitudinē alicuius: vt subiecti
ad aliq̄d vt ad p̄dicatū: ⁊ ita pōt
dici suppositum ꝑ accidēs ꝓpter
accidētalitatē ex ꝑte iherētie: nō
extremorū. ¶ Et si obijcit̄ ꝙ hic
cōcedit̄ esse res quasi duoꝝ ge-
nerū. s. substātie ⁊ accidentis vel
relationis. ¶ Rn̄deo ꝓpria ratio
rerū quātū ad genera vel quasi
genera: nō facit totū esse ens per
accidēs: sed habitudo rei ad rez
puta nō idētitas simplr̄. nūc aūt
q̄ꝫq̄ ꝓpria ratio relationis que

manet ibi: non includat formalr rōnē essentie: tñ vnū in re verissime est idē alij ꝓpter quā idētitatē nō est habitudo realitatis ad realitatē: qualis requirit eorum q̄ ꝯstituūt ens per accidēs. ¶ Si obijciat ꝯ primū mēbrum cuz in creaturꝫ possit eē ꝑ se suppositū nature. quare non hic? ¶ Posset dici ꝙ absolutū imꝑfectū pōt eē incōicabile: ⁊ vlr aliquid ꝯhens ꝑ se in aliquo genere pōt eē incōicabile: sicut aliq̄d cōicabile ⁊ ita i quocūqꝫ creato: qd̄ pertinet ad genus aliqd̄ pōt esse aliq̄d illius generis cōstituēs incōicabile. simplr autē perfectum nō pōt eē incōicabile: ne. ꝫ aliquid eiusdē rōnis quale ſm istam viā est oē absolutū in diuinis. ⁊ ideo nihil quasi eiusdē generis cū eēntia pōt cōstituere suppositu ibi. sed tm̄ aliq̄d qd̄ sit quasi alteriꝰ generis. Exēplum: si qd̄libet de genere substātie vsqꝫ ad vltimū inclusiue quo constituit hec substantia esset ꝑfectio simplr. ⁊ per ꝯñs cōicabile nō posset hec substātia vlterius ꝑ aliq̄d cōtrahi in se. qꝛ qd̄ est hoc nō est vlteriꝰ determinabile in se si tñ posset aliq̄d de genere qualitatis vel quātitatis cōstituere in hac suba aliquid incōicabile: puta qꝛ quātitas vel qualitas nō esset ꝑfectio simplr tunc illud cōstitutum ex substātia ⁊ quātitate necessario esset suppositū ꝑ accñs ⁊ ēt esset ens ꝑ accñs si vna illaꝝ realitatū nō esset ꝑfecte eadē alteri. ita ponit in ꝓposito ꝙ essentia ē ꝑfectio simplr ⁊ quicq̄d est eiusdez rōnis cū essentia quicq̄d. s. est ad se: ⁊ iō qd̄libet tale est cōicabile ⁊ de se hoc ⁊ ex hoc vltra illd̄ qd̄ est de se hoc nō pōt cōtrahi vlterius sed tñ pōt in eo qd̄ est hoc ꝯstitui aliqd̄ incōicabile ꝑ aliq̄d qd̄ nō est perfectio simplr ⁊ ideo nec eiusdē generis cū essentia sꝫ quasi alteriꝰ. ¶ Per istud pōt dici ad aliam cōfirmationē: qua infert ꝙ verior esset idētitas substātie create ad suū suppositū q̄ꝫ nature diuine ad suū: hoc nō sequit: si intelligat ex parte rei qꝛ lꝫ entitas indiuidualis in creaturis ꝑ se determinet naturaꝫ ⁊ faciat ꝑ se vnū cū ea. tñ illud vnū est cōpositu aliqua cōpositione ēt reali. relatio aūt lꝫ non per se determinet naturā diuinā tamē ita vere est idē ei: ꝙ nulla fit ibi ꝯpositio. ⁊ iō realr siue metaphysice loquēdo multo ē verior idētitas suppositi diuini: ⁊ i se: ⁊ ad naturā: q̄ꝫ suppositi creati in se: vel ad suā naturam. logice tñ loquēdo bene pōt cōcedi ꝙ substātia creata formalr dr̄ de suo supposito qꝛ per se primo mō: nō sic deus de pr̄e qꝛ pater nō hꝫ ita ꝑ se vnū cōceptū in intellectu sicut sor. ¶ Si inferas igit predicatio hec verior est q̄ꝫ illa: negari pōt ꝯsequētia: qꝛ aliqua p̄dicatio nō formalis vel nō per se pōt eē verior q̄ꝫ illa formalis ⁊ ꝑ se siq̄dez maior est identitas extremoꝝ in re in quoꝝ cōceptu est minꝰ formalis inclusio vel inherentia.

¶ Ad vltimā ꝯfirmationē potest concedi ꝙ logice loquendo neutrius quiditatis est per se suppositum. realiter autē est suppositū nature non relationis quia relatio est ibi proprietas incommunicabilis natura non similiter relatio transit in essentiam non econuerso propter infinitatez essentie.

¶ Ad quartuz dicit ꝙ pria suba

Aa

in creaturis aliqđ hz ꝓfectionis ſ. vltimā vnitatē ideo eſt indiuiſibilis. ⁊ hoc ꝓſequit vltimā actualitatē ꝓpter quā cōpetit ſibi per ſe eſſe ⁊ duo oppoſita his cōueniunt ſubſtātie ſcđe que ⁊ eſt diuiſibilis ⁊ non hz eſſe niſi puma ſubſtāna. iſtas ꝓditiones ꝓme ſuē hz eſſentia diuia ex ſe ⁊ nō per relationez formalr eſt cſn de ſe ħ. ⁊ ex ſe ſubſiſtit. i. per ſe ēvel ſaltē eſt totalr rō ſubſiſtendi: iō hz Augu. 7. de tri. c. 4. pſ nō eo eſt quo eſt pſ ſed quo eſt deꝰ vltra hoc pria ſubſtātia creata qz eſt limitata nō hz cōicabilitatez qz idē numero limitatum nō eſt cōicabile. hec ꝓpietas ꝓie ſubſtātie nō cōuenit eſſentie diuie. ℙ per hoc pz ad pmū ibi tactū qz cōcedo q pria ſubſtātia in diuinis quo ad hoc qđ ē marie eſt ſubaz: ⁊ p ſe ſubſiſtere nō conſtituit formalr relone ſed deitate. ℙ Silr ad ſcđm q pria ſubſtātia nō includit nō ſubſtāniā vez eſt ꝓpter ꝓditiōes ꝓfectiōis ꝓuenientes ei. ⁊ iō vbicuq; ſaluant iſte ꝓditiones nō erūt p non ſubſtantiā ſed in q̄ natura nō pōt eſſe p ſubſtātiā illa ꝓditio q̄ eſt impfectionis in pria ſuba creata. ſ. icōicabilitas ſicut ponit in deo. vbi qōlibet ad ſe ponit ſimplr perfectū ⁊ ita cōicabile: ibi vez eſt prima ſubſtāniā quātū ad illā cōditionē habēdā includere nō ſubſtātiā. ℙ Ad tertiū ibi tactuz rñdeo. qđ pīmitas. ⁊ ħ pīmitas icōicabilis. quicđ ſit de iſtis in cōceptu in re tñ olo ſunt idē ita q nulla eſt ibi diſtinctio realis nec formalis ⁊ iō res illa in pꝛio inſtāti in quo eſt: ſiue pullulat in eſſentia eſt ibi ſub rōne vltie determinatōis ſibi poſſibilis: aliquin in illo inſtāti eſſet potētialis ad determinationē: qz igitur relationi nō repugnat determinatio ad incōicabilitatē: iō ipſa non tñ eſt q̄ditas. ⁊ ħ. ſed incōicabilis. ⁊ iō prius non eſt in re ħ ꝫ incōicabilis. Sed deitas ē cōicabilis ita q repugnat ſibi p aliquid quaſi ſui generis ſm iſtam opinionē eſſe incōicabilē. Nego igitꝝ ſcqūtiā in relatione eſt q̄ditas ⁊ hec eſt incōicabilis iquātū eſt relatio igitꝝ hec poſſunt in uenirī in eo qđ eſt ad ſe qz vltimum repugnat cuilibet ad ſe in deo ℔ illā opi. nō relationi: ⁊ iō ſtatiz relatio hz cā. ℂ Ad quartū ibi tactū dico q p ſe eē conuenit huic eſſentie vel deo. vñ deꝰ ſed nō poſſe eē quo formalr aliq̄d p ſe ſit. hoc conuenit nature create ex limitatiōe ꝓpter quā ē incōicabilis ⁊ vt qđ: ⁊ vt quo de q̄ duplici incōicabilitate dictū ē di. 23. vez ē igitꝝ q ſba creata hz p ſe eſſe nō aūt accidēs. ⁊ hoc cōpetit ſbe ex pfectōe: ſz qđ nō poſſit illud p ſe eē cōicare alicui in quo ſit: hoc eſt limitationis. Hic igitꝝ ꝓcedo eſſentiā determinari ex ſe ad p ſe eſſe ſiue vt qđ: ſiue vt q̄: ſed tñ cū hoc eē cōicabilem ꝓſone relatiue: vt quo ipſa ꝓſona relatiua hēat idē per ſe eſſe.

Ad illa de q̄rta via rñdetur. ℂ Ad pmū de Aug. rñſuz ē ſupra poſt rñſionē pmi argumēti ℘ ſcđaz opi. ℂ Ad ſecūdā auctoritatē ei⁹ rñdeo Aug. ibi in. 7. a puncipio capituli q̄rti inquirit. qūo eſt dctñ vna eſſentia. ⁊ a grecis tres ſubſtātie: a latinis aūt tres ꝓſone: ⁊ in illa littera: quc adducit: q̄ accipit ex. c. 4. Qđ ſubſtantia ē ad ſe. ⁊ q nō ꝓꝓrie dicuntur tres ſubſtātie:

substātie: qꝛ substātia: sicut cōce dit̄ in diuinis est ad se: ⁊ ideo ea dē est essentia: ⁊ substantia. ⁊ ita inq̄t nō dicēde sunt tres substan tie: vt nō dicant̄ tres eēntie. Nō igit̄ intēdit ipe ꝙ substātia sicut accipiunt Greci. s. ꝓ ꝑsona: sit ad se: sed ꝙ ipsi nō proprie cōcedūt tres substātias: sꝫ tm̄ ꝓpter ne cessitatē loquēdi. vn̄. c. eodē vide tur preferre modū loquēdi lati noꝝ: ꝙ sunt tres ꝑsone: sed et il lud ꝓbat cōsequēter nō esse pro priū ostēdēs personā simpliciter dici ad se ꝟm eēntiā finalē. ergo cōclusionē eius de hac materia accipe. c. 6. volum⁹ inq̄t vel vnū aliqd̄ vocabulū ꝟuire huic signifi catiōi: qꝛ intelligit̄ trinitas: ne oī no tacerem⁹ interrogāti q̄d tres: dicēdo igit̄ siue tres ꝑsonas a la tinis: siue a grecis tres substan tias: diceret Aug. ipropie dici ⁊ tm̄ ꝓpter necessitatē loquēdi. nō igit̄ ex ei⁹ intētiōe habet̄ ꝙ aliq̄d significās subsistēs icōicabile in diuinis sit ad se: sꝫ tātūꝙ illa no mia q̄ ab aliq̄b⁹ accōmodata sūt ad exp̄mēdū tale icōicabile sunt ꝟm se noīa absoluta. immo mere absoluta ita ꝙ sunt essentialia: oporteret em̄ p̄muꝫ hr̄e ab ipso: ad hoc ꝙ hr̄et ꝓpositū in ista q̄stione ꝓ tertia opi. q̄ ponit in re hoc subsistēs incōicabile esse ad se: et non tm̄ posse exp̄mi aliquo noīe eēntiali accōmodato ex vsu vl̄ necessitate loq̄ndi. ⁊ ꝑ hoc ad omnia q̄ adducūtur de Augu.

¶ Ad tertiū de Ricar. ⁊ Boe. di co: ꝙ sicut ab aliquo absoluto ⁊ respectiuo loquēdo quiditatiue
Bb pōt abstrahi aliqd̄ cōe quiditati ue: ita etiā ab incōicabili tali et tali abstrahit̄ aliqd̄ cōe: qd̄ nec ē de se incōicabile absolutū: nec in cōicabile relatiuū. tale q̄d descri bit Ricar. ⁊ Boe. hoc addito ꝙ il lud sit in natura itellectuali: ita ꝙ sicut descriptio supioris nō dꝫ includere ꝓpriā rōnē alicui⁹ infe rioꝝ: ita descriptio ꝑsone q̄ sit in cōicabilis i natura intellectuali nō dꝫ includere aliq̄d ꝓprie ꝑti nēs ad incōicabile absolutū: nec ꝓp̄e ad icōicabile relatiuū: sꝫ dꝫ eē indifferēs ad vtrūqꝫ: ⁊ ita de scribit vterqꝫ ꝑsonā. Cōcedo igit̄ ꝙ nec i diffinitiōe ꝑsone assigna ta a Ricar. nec a Boe. pōit̄ aliqd̄ relatiuū: ⁊ ita dico ꝙ nec pōit̄ vn̄ diffinitū exp̄mat̄ eē absolutū: sꝫ est indifferēs ad vtrūqꝫ: ita ꝙ si cut in aliq̄ natura nō iuenit̄ rō il la in cōi assignata nisi i absoluto ⁊ in rōne absoluti sicut i creatura ita etiā i natura diuina nō inue nitur nisi in relatiuo.

Ad argumenta

principalia. ¶ Ad primum patet quō ꝑsone nō differūt specie: ne qꝫ em̄ ꝓductio ꝑsone a ꝑsona est eq̄uoca vt tactū est de hoc di. 7.

¶ Ad scd̄m d̄r ꝟm tenētes scd̄am opi. ꝙ relationes cōes nō primo modo pullulāt in essentia: sꝫ pri⁹ pullulant in eo relationes origi nis. ⁊ iō prime cōstituūt ⁊ nō alie qꝛ quasi adueniūt ꝑsonis cōstitu tis. ¶ Tamē nō videt̄ hoc posse stare: sꝫ oppositū: qꝛ magnitudo magis ꝑtinet ad eēntiā vt intel ligit̄ abstracta a ꝑsonis q̄ꝫ actio vel passio: q̄ nō est nisi suppositi: ergo relationes cōsequētes ma gnitudinē cuiusmodi est relatio eq̄litatis magis: p̄nt intelligi in eēntia vt eēntia vr̄ abstracta a ꝑ sona q̄ꝫ relatiōes originis. ¶ Cō similr̄ pōt argui i ꝓposito de fili tudine: q̄ ꝯsequit̄ eēntiā vt hꝫ rō

nē forme:in q̄ supposita assimilā tur:ꝗ nō priꝰpullulāt iste q̄ ille: ꝙ si relationes cōes eq̄ ꝑmo vel priꝰpullulāt:ꝛ iste pñt ꝯstituere: vt ꝓbat rō.ergo cōstituūt:nō est
Ut iq̄t Arist. 3.phy. te.cō. 32. em̄ ibi possibilitas ad aliq̄d qđ nō est in actu:nec forma aliq̄ po test ibi ꝯstituere ꝑsonā:nisi actu ꝯstituat:si illa forma actu est. vt vr̄:sicut nec forma aliq̄ pōt actu cōstituere aliq̄d in specie:q̄n ip̄a si sit:ꝛ nō habeat imꝑfectū eē cō stituat aliquid in specie.

Cc ¶Ad istud p̄t dici ꝙ sicut q̄libet eēntia creata:lꝫ ip̄a sit q̄ditas et quāta:ita ꝙ semꝑ est i certo gra du ꝑfectiōis ꝛ q̄litatis eēntialis: sicut tāgeť dist.31.priꝰ tn̄ est q̄di
doctri na sin gularꝫ tas q̄ quanta:vel q̄lis priꝰest in indiuiduo rō idētitatis ad aliud indiuiduū:q̄ eq̄litatis ꝛ similitu dinis:ita etiaꝫ est priꝰ supposito rō agēdi: si ē forma actiua:q̄ rō eq̄litatis vl̄ similitudinis:nō em̄ posteriꝰ ꝯseq̄tur ip̄m rō actiui q̄ eē rōnē idētitatis. In diuinis er go cū cōicare sit actio: cuius for male ꝑncipiū est eēntia:vt q̄d:q̄ dāmodo priꝰ in ea erunt relatio nes pertinētes ad cōicationē: q̄ alie eq̄litatis vel similitudines:q̄ fundātur in ip̄a rōne quātitatis virtualis:et q̄litatis essentialis. ¶Per hoc ad argumētū dico:ꝙ nec actio nec eq̄litas pōt intelli gi i eadē natura ad itra:nisi sint suppositoꝝ:vt relatiuoꝝ:tn̄ erūt nature:vt fundamēti.ꝛ prius est eoꝝ actio q̄ equalitas:sicut ip̄a actio priꝰ ꝯseq̄tur fundamētū:rō ne cuiꝰ est suppositoꝝ q̄ eq̄litas cōsequať. ¶Cōtra.hec rn̄sio vi deť supponere eēntiā mere vt est q̄d:eē rōnē cōicādi in diuinis:cu ius oppositū determinatū est di stin.13. ¶Rn̄deo eēntia:vt q̄d:est rō cōicādi eēntiā.nec solū hoc:sꝫ cū hoc essentia vt est intellectꝰ:ꝛ vt est volūtas est ꝑncipiū ꝓducti uū ꝑsone:ꝛ cōicatiuū eēntie sicut dictū est ibi dis.2.huiꝰ ꝑmi. Nūc aūt sicut eēntia intelligiť priꝰ rō cōicādi se:q̄ itelligiť eē quātavl̄ q̄lis: ita etiā itelligiť rō operādi priꝰ:q̄ quāta vel q̄lis:nō em̄ po steriꝰ cōuenit essentie eē ꝑncipiū opatiuū respectu opationū pro priaꝝ tali nature q̄ sibi ꝯueniat eē ꝑncipiū actiuū.ꝛ hoc siue ꝓdu ctiuū respectu ꝓducibiliū in illa natura:siue cōicatiuū ipsiꝰ natu re. eēntia aūt diuina est ꝑncipiū opationū ꝓpriaꝝ tali nature:in quātū natura est itellectꝰ ꝛ volū tas:qꝛ itelligere et velle sunt ꝓ prie opatiōes illiꝰnature.iō priꝰ est eēntia nō tm̄ eēntia:sꝫ etiā i tellectꝰ:ꝛ volūtas q̄ sit quāta vl̄ q̄lis. q̄uis igiť ꝓductio nō cōue niat soli eēntie:vt eēntia est tāq̄ ꝑncipio ꝓductiuo:sꝫ etiā intelle ctui ꝛ volūtati tāq̄ ꝑncipio ꝓdu ctiuo cū eēntia: inquātū eēntia: adhuc stat ꝙ relatio ꝓducētis ꝛ ꝓducti priꝰpullulat in eēntia:q̄ relo eq̄litatis vel similitudinis. ¶Cōtra.ex ista rn̄sione vr̄ seq̄ ꝙ intellectꝰ ꝛ volūtas nō sunt attri buta:qꝛ attributū q̄si ꝑficit in eē scđo:aliq̄d q̄si p̄suppositū in esse ꝑmo. ꝗ nihil qđ ꝑtinet ad essen tiā priꝰ q̄ itelligať quāta vl̄ q̄lis est attributū. ¶Silr̄ ex hoc vr̄ ꝙ intellectꝰ ꝛ volūtas nō distiguā tur ibi ex natura rei.ꝯn̄s est ꝯ di cta dist.13.ꝯn̄a ꝓbať:qꝛ illud qđ in deo p̄cedit rōnē quātitatis et qualitatis:est tm̄ quid:q̄d,aūt vt q̄d nō distinguiť in deo ex natu ra rei:qꝛ tūc nō eēt q̄d eius sim plex. ¶Ad ista.ad ꝑmū dico ꝙ si in substātia creata potētia: siue

illud qd̄ est p̄ncipiū ꝓprie operationis cōueniētis tali nature: nō est aliq̄d ꝑtinēs ad gen⁹ q̄litatis: sz vel est mere ipsa substātia cui cōpetit opatio: vel est aliqua ꝑfectio idētice cōtēta in substātia: et hoc ꝑtinēs ad ip̄am substātiā vt substātia est: nō aūt q̄si quedā qualitas circūstās ip̄am substantiā: quō esset ponēdū de potētijs aīe: ponēdo aliquā distinctionez realē inter ip̄as: ⁊ tn̄ ipsas nō eē accidētia: multomagis eēntia diuina circūscripto oī eo: qd̄ est q̄litas hz in se: vt essentia est: illa q̄ sunt p̄ncipia ꝓprie opatiōis ꝯueniētis deo hmōi sint intelligere et velle. Cōcedo igit̄ ꝙ ꝓprie vocādo attributa illa sola: q̄ quasi qualitates ꝑficiūt in esse scd̄o rē p̄suppositā in ꝑfecto esse p̄mo. s. quātū ad oēm ꝑfectionē: q̄ cōuenit rei: vt est substantia. hoc mō intellect⁹ ⁊ volūtas nō sunt attributa: imo sunt q̄dā ꝑfectiōes intrinsece in eēntia: vt preintelligitur oī quātitati ⁊ quasi qualitati. Istud declarat̄: qꝛ sicut ab aliquib⁹ cōcedit̄ ꝙ vita vel viuere nō sit attributū: qꝛ dicit tale esse nō talitate q̄si accidētali: sz q̄si ꝑ se contrahēte rē. sicut hō est aīal tale: qꝛ est rōnabile. eodē mō cū intellect⁹ sit q̄dā vita et volūtas q̄dā vita: nō erunt ꝓprie attributa. Uel aliter declarat̄ ⁊ meli⁹: qꝛ hec eēntia vt hec eēntia p̄cedēs omnē quasi qualitatē: est intellectualis ⁊ volitiua eēntia: ita ꝙ sicut rōnalitas nō est attributum hoī: sic nec intellectualitas huic eēntie. ¶ Istud ptz ꝑ sil̄e de infinito: qd̄ al̄s negaui eē ꝓpriū attributū: qꝛ dicit modū intrinsecū cuiuslibet in deo tā substātie q̄ cuiuslibet attributi: ita intellectualitas dicit modū intrinsecū hui⁹ eēntie: ꝓprie aūt attributa sunt sapientia ⁊ charitas: et alio mō trāscēdentia: puta veritas et bonitas. ¶ Ad secūdū dico ꝙ q̄d dei simplex non est pūctual̄r simplex: quasi vnicā solā ꝑfectionez in se cōtinēs: sed hec essentia est simplex et illimitata: qꝛ illimitata nō tn̄ intēsiue in vna rōne: sz in oīb⁹ q̄ sunt principia ꝓpriarū opationū dei: sicut natura creata est quodāmodo illimitata: qꝛ idētice est q̄dlibet principiū tale operādi: cum hac tn̄ illimitatiōe eēntie diuine quasi extēsiua stat simplicitas: imo ex infinitate sequit̄ simplicitas: qꝛ infinitū nulli est cōponibile: vt pars parti: sz tn̄ pōt esse realiter idē: lz nō formal̄r cuilibet infinito. ¶ Ad tertiū rn̄sum est disti. 3. ꝙ q̄dā sunt relationes scd̄i modi incōpossibiles ī eodē supposito: q̄. s. dicūt ordinē eēntialē vl̄ ordinē originis: q̄dā aūt eiusdē modi nō sunt icōpossibiles: q̄. s. dicūt accidētalem ordinē: vt mouēs ⁊ motū. nō em̄ depēdet motū a mouēte: nisi per accidēs q̄. s. ad illū actū quē recipit ab eo. s. mouere: ⁊ iō lz volūtas possit mouere se: nullū tn̄ idē suppositū pōt ꝓducere se: ⁊ iō relatiōes ꝓducētis ⁊ ꝓducti sufficiēter distiguūt real̄r supposita. ¶ Ad Boe. rn̄deo: ꝙ itelligit de relatiōe idētitatis s̄m naturā nō formal̄r: q̄si diceret ꝙ q̄dā relatiōes necessario exigūt diuersitatē nature in extremis. ista aūt relatio: q̄ ē relatio originis nō ita exigit: sz cōpatit̄ secū idētitatem nature. ⁊ iō est q̄si eiusdem ad se ꝓpter idētitatē relatoꝝ in natura: lz sit distincti ad distinctū loquēdo de distictiōe suppositoꝝ.

de his vide i 2. dist. 16.

Dd

di. huius. et v. q. q̄libe.

q. 7. vel. 9.

Ad argumenta

ꝑ opi. Prepositiui. dico ad ꝑmū ꝙ verꝝ ē ꝙ ꝑsona ē simplr. sic eēntia: ꝑsona tñ icludit aliq̄ q̄ꝝ vnū nō ē formalr alterꝝ. ñ ita icludit eēntia ⁊ iō se tota distiguat lꝫ ꝑsona nō se tota distiguat ꝑꝑ eēntiā: q̄ cōisē sufficit ei tal' idētitas nō formalis i aliq̄ ad hoc vt vno distiguat filiꝰ ⁊ nō altero. ¶ Ad scdꝫ dico ꝙ ꝯcretū siue significet siue ꝯnotet saltē dat intelligere subsistēs iformavl nā: abstractū aūt ꝑcise dat itelligeꝛ formā: ⁊ si hoc sit alicui dubiū ꝺ ꝯcreto adiectiuo: saltē hocvꝛ certū ꝺ substātio ꝯcreto qꝺ vl signat vl necessario cōnotat subsistēs in nā q̄ iportat ꝑ abstractū eiꝰ. abstractū aūt ꝑcise dat itelligere formā. i ꝓposito aūt subsistēs hñs paternitatē. cū hoc ēt hꝫ eēntiā diuinā q̄ non ē formalr pr̄nitas. nec ecōuerso ꝓut ꝺr. 7. de tri. c. 1 ⁊ c. 4. Et iō patrē distigui pr̄nitate accipiēdo patrē nō adiectiue: sꝫ substātiue ꝑ hypostasi sic accipit magr̄ nō ē dicere pr̄eꝫ se toto distigui prioꝫ aliq̄ qꝺ ē i eo dās tñ itelligere totū nō aūt oī eodē mō ꝑ se includit pr̄: vt substātie accipit ⁊ pr̄nitas deitatē.

Hic queri ꝑt ⁊c.

Dist. XXVII.

Circa istam distinctōeꝫ 27. Quero tria de verbo. Et primo de verbo intellectꝰ creati. Utrū verbū creatū sit itellectio actualis? ꝙ nō. Au. 8. ꝺ tri. c. 6. Phātasia carthagis in memoria mea ē ꝟbū eiꝰ. phātasia illa sumit ꝓprie ꝑ spē nō ꝑ actuali imaginatiōe ꝗ eodē mō verbū intellectuale ē spēs itelligibilis ⁊ non intellectio actualis.

¶ Item Aug. 15. de tri. c. 11. ⁊. 25 Proinde verbum. quod foris sonat signum est eius verbi quod intus latet. verbum autem exterius est signum rei ⁊ non intellectiōis. alioquin quelibet affirmatiua esset falsa: in qua nō ꝑdicat idē de se: qꝛ intellectio subiecti non est intellectio predicati lꝫ res sit res. ergo verbū ē obiectū ⁊ non actualis intellectio.

¶ Preterea Aug. 6. de tri. c. vlt. Uerbū est proles: ⁊ genitū a memoria. actio aūt nō gignitur. sꝫ est quo aliꝺ gignit. ergo verbuꝫ est aliquid formatū ꝑter actum intelligendi ⁊ non ipse actus.

¶ Contra ibidē vocat Aug. verbum notitiam. ⁊. 15. de tri. c. 15. ⁊. 27. est visio de visione ⁊ scientia de scientia.

Questio. II.

Secūdo quero de ꝟbo diuino. An verbuꝫ in diuinis dicat proprium persone genite? ꝙ nō aug. 9. ꝺ tri. c. 10. Uerbum est cum amore notitia. hic aūt oīa posita in diffinitione verbi sunt eēntialia. ꝗ ꝟbū non dicit propriū ꝑsone genite sꝫ eēntiale. ¶ Preterea. 15. de tri. c. 7. de mag. vel. 15. de par. sicut pr̄ intelligit sibi: ⁊ vult sibi: ⁊ meminit sibi. ita filiꝰ ⁊. s. s. actꝰ aūt ꝓpꝰ itelligētia: vt itelligētia ē: ponit esse verbū. ergo sic in patre ē formalr intelligentia. vt intelligentia ita in eo est verbū: vt verbū. Assumptū ꝓbat ꝑ hoc ꝙ illa tri

nitas: quā assignat Augu.9.de trini.ca.vltimo. Mens notitia et amor: que notitia est verbuz ꝺ eum ibidez. ⁊ illa assignata ꝺm eū.10.de tri.memoria: intelligētia: ⁊ uolūtas correspōdēt sibi in uicem. ꝓma pars ꝓie parti. ⁊ scōa scōe. tertia tertie. ꝯ sicut nō est perfecta uolūtas sine amore formali⁹ nec mēs pfecta sine memoria formali⁹. ita nō ē pfecta intelligētia sine ℣bo formaliter.

¶Item non sunt duo propria vni⁹ psone. qz uni⁹ cōstituti i eē est unū formale cōstitutiuū. filiatio est ꝓprietas cōstitutiua persone genite. ꝺm Aug. de fide ad Petrū. c.2. Nō ergo verbū: non em̄ videnꝫ ista dicere ꝓprietatē eādē: qz nō ois fili⁹ est verbum. nec oē verbum est filius.

¶Oppositum Aug. septimo de trinitate capitulo quarto eo verbum quo filius et virtuꝫ relatiue dicitur.

Questio. III.

Certio que rit. Utrū verbū diuinū dicat respectū ad creaturā: ꝙ sic. aug. 6. de tri. c. vlt. Verbū est ars omnipotētis dei plena oīm rōnum viuētiū arg dicit respectū ad artificiatū: ꝯ ⁊ verbū ad creaturas

¶Oppositū Aug. 7. de tri. c. 4. ꝙ idē ꝙ pri⁹ fili⁹ nō dicit respectū ad creaturas: ergo nec ℣bū qz eo verbum: quo filius.

Ad ꝓmā questionez ꝺr qꝛverbū est intellectio actualis: ⁊ nō ꝺcunqꝫ ꝛz declaratiua. ꝓ Ad qō intelligēdū ponit sic. intellect⁹ ꝓmo recipit itellectionē simplicez ab obiecto. q̄ ipressiōe recepta itellect⁹: vt actu⁹ ē: ꝙuertit se supra se. ⁊ sup actū suū. ⁊ obiectū itelligēdo se itelligere. scōo reꝛrit ipsā notitiā declaratiue ipsius intellectus: ⁊ diuersū: ⁊ hoc ab intellectu informato notitia simplici. ita ꝙ intellect⁹ iformat⁹ tali notitia ē rō ipsi mēdi notitiā declaratiuā: intellect⁹ nud⁹ ꝙuers⁹ ē ꝓpriū receptiuū. ⁊ iter has duas itellectiones ꝓmā. s. q̄ ē rō ipsi mēdi ⁊ secūdā q̄ ē ipressa: ē hitudo media: q̄ ē actio de gñe actiōis: q̄ notat ꝓ hoc qō ē dicere. ē em̄ dicere illō exꝑmere vl ipmere notitiā ōcla ratiuā notitie simplicis. ista notitia ōclaratiua ipssa i intellectu nudū ꝙuersū: ⁊ terminās illū actū dicēdi ē ℣bū. nō igit q̄cūqꝫ itelle ctio actual⁹ ē ℣bū. ꝛz illa q̄ ē ōcla ratiua: q̄ ꝓsupponit itellectionē actualē simplicē: ⁊ cōuersionem actualē sup illā: ⁊ gignit actu dicēdi. cui⁹ p̄incipiū actiuū ē notitia simplex: ⁊ receptiuū est intellectus nudus conuersus.

¶Huic cōsimiliter respōdet ad secūdā qōnē: ꝙ intellect⁹ patris ꝓmo informat q̄si notitia simplici essentie. ad quā fuit quasi mere i potētia passiua: ⁊ fact⁹ i actu ista notitie simplicis: vt nud⁹ cō uertit supra seipsuz sic informatū: ⁊ in ipm cōuersuz: quasi i passiuū dispositū sic imprimit notitia declaratiua virtute notitie actualis simplicis: q̄ notitia declaratiua est termin⁹ act⁹ dicendi ⁊ verbū. ⁊ ꝺm hoc ꝓz qꝛverbū est termin⁹ generatiōis sicut aliꝰ. ⁊ ita erit ꝓpriū scōe persone.

ista opi. recitata ē supra dist. 2. q. de duabus productionibus. ꝓz. q. 4. ⁊ ptis. Hugo. 3. c. 9.

Contra ista opinionē quā

tum ad primam.q.arg.
¶ Primo qꝛ irrationabile vr̄ ponere eandē potētiā eē actiuā respectu vni⁹ act⁹ sui:ꝛ passiuā respectu act⁹ alteri⁹: qꝛ ex hoc vr̄ ꝙ nō est potētia eiusdē rōnis.q̄cunqꝫ em̄ potētia vni⁹ rōnis importat similē habitudinē potentie ad obiectū visusem̄ nō ē actiu⁹ respectu vni⁹ act⁹ vidēdi:ꝛ passiu⁹ respectu alteri⁹ .vn̄ q̄cunqꝫ act⁹ vni⁹ potētie hꝫ similē habitudinē potētie ad obiectū:igitur si intellect⁹ est tm̄ passiu⁹ respectu notitie simplicis lapidis ꝛ ꝑfecte actiu⁹ respectu cōuersiōis: q̄ est act⁹ secund⁹:quo intelligit se intelligere lapidē:nō erit vt vr̄ vna potētia. ¶ Videt̄ etiā inconueniēs ꝙ non possit habere aliquā actiuitatē respectu act⁹ imperfectioris:ꝛ tn̄ possit esse totale actiuū respectu act⁹ ꝑfectioris ponit̄ aūt a q̄busdā ꝙ cōuersio illa est act⁹ perfectior intellectione simplici. ¶ Quod postea addit̄ ꝙ intellectio actualis est rō gignēdi notitiā declaratiuā.hoc vr̄ esse incōueniēs in nobis:quia forma iperfectior nō pōt eē rō ꝑfecta gignēdi ꝑfectā:illa aūt prima notitia in nobis cōfusa est:ꝛ imperfectior notitia distincta.ergo ꝛc. ¶ Preterea.si notitia pria est rō gignēdi secūdā:aut hoc est qn̄ prima nō est:ꝛ tūc nō enserit rō agēdi:aut qn̄ ē:ꝛ tūc aut sunt eiusdē rōnis:aut alteri⁹. si scdo mō:ꝛ prima ē imperfectior scda non igitur est principiū gignēdi secūdā.qꝛ imperfecti⁹ nō est ꝑncipiū producēdi perfectuꝫ .vnde in productione equiuoca semꝑ causa est perfectior effectu:si ꝑmo modo tūc duo act⁹ intelligēdi eiusdē speciei sunt simul i eodem siue in eadē potētia:qꝛ memoria ꝛ intelligētia sunt vna potētia:ꝛ respectu eiusdē obiecti:ꝛ in eodē instāti. ¶ Itē tūc non poneret̄ trinitas i mēte ꝟm ꝙ mēs est.qꝛ mēs nō hꝫ aliquā actiuitatē propriā ꝟm ꝙ mēs est:sꝫ ꝑcise ꝑ accidēs eius. ꝑ accidēs qd̄ est notitia simplex.sicut nec lignuꝫ hꝫ aliquā actiuitatē respectu calefactiōis:q̄ attribuit̄ sibi per calorē q̄ est accidēs eius per accidēs:ꝛ ita vr̄ Aug.frustra q̄siuisse in mēte:ꝟm ꝙ mēs est parētem ꝛ prolē:qꝛ rō parētis nō videbitur cōpetere aīe ꝟm aliq̄d sibi essentiale.sꝫ ꝟm aliqd̄ accidēs precise quod imprimitur ei ab obiecto. ¶ Preterea gignere verbū nō ē actus intelligentie: sꝫ memorie ꝟm Aug.Omnis aūt iniellectio actualis est intelligētie:nō memorie:ꝟm eū.14.de tri.c.17.ergo nulla actualis intellectio est rō gignēdi verbū. ¶ Itē sicut intellectio cōfusa ad obiectū confuse presentatū:sic distincta ad distinctū quare nec esset verbū obiecti:sꝫ act⁹. ¶ Preterea,qd̄ dicit de cōuersione:ꝙ illa sit necessario preuia gignitioni verbi: vr̄ esse cōtra Aug.15.de tri.c.16 vbi videt̄ dicere ꝙ verbū perfectissimū nostrū erit in patria respectu obiecti beatifici: ꝛ tn̄ ibi ille act⁹ nō erit cōuersiu⁹:qꝛ visio beatifica non hꝫ aliq̄d creatū pro obiecto imediato:oīs aūt act⁹ cōuersiu⁹ in nobis hꝫ aliq̄d creatū ꝑ obiecto imediato :nec illa visio ꝑsupponit cōuersionē: qꝛ si illa visio est effectus solius essentie diuine:aut intellect⁹ cooperātis diuine eēntie:precedit naturalr cōuersionē intellectus super ipsum intelligere.

15.tri. c.7.

¶ Qd etiã dicit q vt cõuertitur est mere actiu⁹: ⁊ tñ vt cõuersus est mere passiu⁹ respectu notitie genite: q̃ ẽ verbũ: vr̃ valde irrõnale q idẽ sub rõne: qua est actiuũ: sit tm̃ passiuũ respectu act⁹ eiusdẽ rõnis: ⁊ inquãtũ est mere passiuũ sit actiuũ respectu act⁹ eiusdẽ rõnis: intellectus aũt inquãtũ recipiẽs notitiã simplicẽ est tm̃ passiu⁹: ⁊ inquãtũ est se cõuertẽs est tm̃ actiu⁹: igit vr̃ q incõueniẽs sit q inquãtũ cõuers⁹ sit passiuus respectu generationis verbi: ⁊ inquãtũ habẽs notitiã simplicẽ sit actiuus respectu eiusdẽ generatiõis. ¶ Preterea in oi actu reflexiuo põt haberi aliquis actus rectus pfectior. qr act⁹ rect⁹ intellect⁹: quo intelligit quiditatẽ: est perfectior eo actu q̃ itelligit itellectũ itelligere: qr hz obiectũ nobilius. g̃ cũ verbũ sit notitiia pfecta rei. nõ includit actũ: q̃ sciat se scire.

Cõtra etiã illud qd dicit ad secũdã. q. vr̃ posse obijci p idem qr itellect⁹ pr̃is: vt cõuertit ẽ mere actiu⁹: ⁊ vt hñs notitiã simplicẽ ẽ mere passiu⁹ sm eũ: igit videtur incõueniẽs q vt cõuersus sit illd: de q̃ gignit verbuz: ⁊ vt noscẽs notitia simplici sit rõ gignẽdi verbũ quasi actiue.

¶ Preterea aliqui dicũt cõuersionẽ istã intellect⁹ paterni eẽ quasi dispositionẽ mãe: qd vr̃ inconueniẽs: qr materie dispositio nõ est perfectior: neq; eque pfecta cum forma actiua agentis. hec aũt cõuersio est actus eque perfectus cũ notitia simplici vel pfectior. g̃. ¶ Preterea ista cõuersio ẽ respectu act⁹ pmi: vt obiecti igit est notitia declaratiua illi⁹ actus: sicut ois notitia declara obiectum cuiusẽ. igit añ gignittionẽ vbi: q̃ seq̃tur istã cõuersionẽ sm eũ hr̃ notitia declaratiua pmi act⁹: ⁊ ita verbũ ante verbũ.

¶ Itẽ ista opi. quãtũ ad hoc q ponit intellectionẽ patris eẽ rõnẽ gignẽdi verbũ: improbata est supra di. 2. q. de productionib⁹. Et quãtũ ad hoc q ponit intellectũ patris eẽ illd de q̃ gignit verbũ: iprobata est ibidẽ: ⁊ ẽt distin. 5. Et repeto vnũ argumẽtũ ibi tactũ: qr intellect⁹: vt cõuersus: est alicui⁹ suppositi. cõuersio em̃ ista sm eũ ẽ q̃dã actio intelligẽdi: act⁹ aũt sunt suppositõrũ: ergo cõuersio ista est alicuius suppositi. Quero cui⁹ suppositi ẽ vt cõuertit: si verbi: ⁊ vt conuertit pcedit gignitiõez vbi sz eũ igit pcedit vbũ. ⁊ ita vbũ ẽ añ verbũ: si patris ẽ ista cõuersio: ⁊ cui⁹ est: vt cõuertit: ei⁹ est: vt de quo generat fili⁹ p impressionẽ ⁊ cuius est: vt de q̃ generat aliq̃d p impssionem ei⁹ est: vt illud impressum sit in illo: ⁊ p cõns ei⁹ est: vt hz illud impssum. g̃ a pmo ad vltimũ seq̃tur q intellectus pr̃is (vt patris (hz formaliter notitiã genitã impssam sibi: ⁊ ita pr̃ formaliter intelliget notitia genita qd est cõtra Augu. 7. de tri. c. 3.

primo meta phe.

¶ Respõdet q sicut in gñatione in creaturis est distinguere tria signa nature. ¶ Primũ instãs est in quo materia est sub forma corrũpẽda. ¶ Scdm instãs est i quo est materia sub nulla forma: sed quasi nuda ⁊ in prima potentia ad formã generãdã. ¶ Et tertiũ instãs in quo est sub forma geniti. Ita correspondẽter põt dici in diuinis q intellectus in pmo signo: vt est in pr̃e: sic cõuertit sup

doctrina metaphorica.

se: ⁊ ista cōuersio est quasi dispositio materie ad gñationē. ⁊ in secūdo signo in quo est quasi nullius ꝑsone: tūc est in potētia ꝓxima ad terminū gñatiōis. ⁊ in tertio signo in quo est sub ꝓprietate ꝑsone genite est tūc illius ꝑsone. Exēplū ponit: si vinū sit in ꝓxima potētia ad acetū: ita ꝙ forma vini preexigit ordine naturali in materia ad hoc ꝙ sit in potētia ꝓxima respectu aceti: et cū hoc materia vini esset illimitata ad istas duas formas: ⁊ per ꝯñs neutra inducta expelleret aliā. ⁊ si cū hoc vtraq; esset hypostatica dās esse ꝑsonale: tūc acetū generaret de materia vt fuit vini: quasi de materia disposita dispositione preuia necessario ꝑcedente formā istā. ¶ Sz si q̄reret: cuius est illa materia vt immediate acetū generat de ea? ¶ Respōdeo nullius: sz generat de ea immediate: vt materia est sub neutra forma hypostatica. ¶ Per hoc ad formam argumēti: hic in proposito ꝯcedit ꝙ est p̄ris sicut materia est vini: vt est disposita ad formā aceti: ⁊ cū arguit: vt igitur ē p̄ris recipit notitiā genitaz negat ꝯña. imo per hoc ꝙ recipit notitiā genitā: est alteri⁹ subsistētie. ⁊ ē de q̄ imediate gñatur verbū: nō vt p̄ris sz vt cōuersus est. ¶ Et si ꝯtra hoc obijcit ꝙ nō magis gñat de intellectu: vt ē p̄ris q̄ de intellectu: vt est filij vel. s. s. negatur ꝯña: qr est ibi duplex: vt vnū qd notat rōnē imediati principij de q̄: ⁊ sic gñat de eo ꝟbū: vt nullius: q̄si de imediato ꝑncipio susceptiuo aliud: vt est qd notat rōnē imediati ꝑncipij dispositi ad formā illā q̄ est termin⁹ lz nō sit rō imediati receptiui: absolute igit verbū gñat de intellectu: vt nulli⁹. vt tñ ꝑfuit p̄ris: ⁊ pri⁹ existēs in p̄re: ita ꝙ neutra reduplicatio est ꝑcise sine altera: et tñ ꝑ hoc ꝙ ꝟbū gñat de eo: nō ē i subsistētia ꝟbi neq; p̄ris neq; vlli⁹. ¶ Addit autē ꝙ decipiūtur aliq̄ arguentes ꝯ istā opi. de q̄ q̄si de materia: vel q̄si materia: q̄si imaginātes ibi eē distinctionē q̄si potētie passiue ab actu: qd nō ē verū: sicut tenet gñaliter a q̄busdā de attributis: sz tm̄ sicut est ibi sapiētia formalr: et bonitas formaliter sine distinctiōe: ita ponit ibi ꝙ est vere imꝑssio: ⁊ vere imprimēs: ⁊ oīa q̄ dicunt ibi eē sine distinctiōe: distinctio aūt istorū nō est nisi ꝑ actū intellect⁹ negotiātis circa idē vnū: qd est in re.

Cōtra ista generatio in creaturis videt eē formalr mutatio: pro eo ꝙ materia vt nulli⁹ pri⁹: postea intelligitur sub forma geniti: ꝑ hoc em̄ intelligit trāsmutari a ꝑuatiōe ad formā: q̄ trāsmutatio est formaliter gñatio: igit si sub hac rōne ponat potētia passiua in diuinis erit tūc in diuinis vera mutatio: saltē in itellectu negotiāte: ⁊ ita necessario imꝑfectio: vel si tm̄ ꝑ actū itellect⁹ negotiātis fiat ista cōuersio: et gignitio ꝟbi: ꝟbū nō erit ꝑsona realis: sz tātū rōnis et intētionalis. ¶ Cōfirmat rō i eorū exēplo: qr si vinū non corrūperet in gñatione aceti: vere tñ illa gñatio erit mutatio a ꝑuatione ad formā: lz nō cōcurrat ibi alia mutatio a forma ad ꝑuationē: sicut accidit mō cōiter: qñ vnū generat ⁊ aliud corrūpit: tūc em̄ cōcurrūt ibi cōiter due mutatiōes ⁊ quattuor termini: due forme ⁊ due ꝑuationes. sz circūscripta al

Pz. 1. ⁊ 5. phy. vbiq;.

tera mutatiõe ⁊ terminis ei⁹: nihil min⁹ eẽt reliq̃ mutatio. ꝯ ita erit i ꝓposito ꝙ illd̃ inquãtũ est prius nullius: ⁊ ita sub priuatione termini ad quem: et post sub illo termino mutatur.

¶ Preterea: si ꝑmo est pr̃is: scd̃o nulli⁹: tertio est filij ꝑ hoc ꝙ recipit notitiã illã impr̃ssam. ꝯ ꝑ hoc ꝙ est filij: est quasi potẽtiale recipiẽs formale filij: ⁊ est filij: vt est termin⁹ formalis cõicatus filio ꝑ gñationẽ: sicut oñsuz est dist. 5. ꝯ fili⁹ q̃si duplici mõ habẽdi habebit intellectũ: ita ꝙ vtrolibet istorũ duoꝝ modoꝝ circũscripto nihil min⁹ haberet alio mõ habendi: sicut mõ in creaturis ꝯpositũ hz materiã aliq̃d sui ⁊ vere hz: lz nõ sit termin⁹ formalis gñatiõis: idẽ etiã cõpositũ hz formã vt aliquid sui ⁊ vere hz: lz nõ sit subiectũ gñatiõis. ꝯñs autẽ illatũ. s. ꝙ fili⁹ duplici mõ habendi habeat eẽntiã siue itellectũ vr̃ ipossibiletã in re q̃ꝫ in ꝯsideratiõe itellect⁹ negotiãtis. probat̃ etiã ꝑ hoc: qꝛ qd̃ est materiale gñatiõis est in potẽtia ad formalẽ terminũ ei⁹. idẽ em̃ sub eadẽ rõne nec i re nec in mẽte est i potẽtia ad se. ꝯ nec itellect⁹ erit sic sil̃ potẽtia receptiua ⁊ tmin⁹ forãl̃ eiusdẽ gñatiõis.

¶ Et qd̃ additur de duplici vt ex ꝑte materie q̃si ad illd̃ vt qd̃ est rõ ꝓximi susceptiui necessario ꝑexigit̃ illd̃ vt qd̃ est eiusdẽ vt sub forma ordinata ad formã generãdã vr̃ nõ eẽ ꝑ se req̃situ in creaturis: qꝛ si poneret̃ materia illa q̃ est sub forma vini absq̃ oi forma: ⁊ agẽs creatũ posset agere i illud: sic a forma denudatũ ip̃m eẽt ꝓximũ susceptiuũ cuiuscũq̃ forme nate iprimi in materiã purã: et ab agẽte sufficiẽte quocũq̃ a q̃ posset talis forma induci. igitur scd̃m vt sufficit ꝑcise in creaturis ad potẽtiã ꝓximã: lz freq̃nter mõ cõcomitet̃ ille ordo illud vt qꝛ nũq̃ꝫ materia ẽ sine forma: et vt est sub forma nõ trãsmutat̃ indifferẽter a q̃cũq̃ ad quãcũq̃ ꝑ agẽs creatũ: sz a determinata in determinatã. Istud probat̃: qꝛ qñ intelligit̃ vt nulli⁹: tũc nõ est sub forma ꝑori q̃ ponit̃ q̃si dispositio ad formã generãdi: tũc igit̃ ordo ei⁹ ad formã illã priorẽ nõ est nisi relatio posterioꝛ ad pri⁹: que forte non est relatio positiua: qꝛ termin⁹ ad quẽ tunc nõ est ex natura rei: aut si ẽ relatio realis nõ vr̃ eẽ rõ ꝓpria in materia recipiẽdi formã iducẽdã. Ex his ad ꝓpositũ vr̃ ꝙ lz oporteat itellectũ esse pri⁹ origine, in pr̃e q̃ꝫ in filio: tñ si ponat̃ receptiu⁹ notitie genite: poneret̃ talis nõ eẽntialr̃ ꝓpter aliquẽ talẽ ordinẽ ad eẽntiã in pr̃e: sz ꝑm ꝙ nulli⁹ est ꝑcise et ꝑm ꝙ ipsi dicũt quasi nulli⁹.

¶ Qd̃ aũt addit̃ ad excludendũ deceptionẽ vr̃ esse dictũ decepti: qꝛ illud dictũ vr̃ in se absurdũ: ⁊ seip̃m interimere. ¶ Primũ ꝓbat̃ ꝑ hoc: qꝛ tunc ita vere ex natura rei intellect⁹ est potẽtia passiua: et ita vere recipit: sicut de⁹ ex natura rei vere est act⁹ purus: ⁊ sapiẽs: ⁊ bon⁹: qd̃ vr̃ absurdũ: ꝙ illud qd̃ i creaturis necessario habet impfectionẽ annexaz: vel est impfectio sicut rõ potentie passiue: quia semp dicit impfectionẽ prout diuidit ens ꝯ potẽtiã actiuã: ꝙ ponat̃ ita veraciter in deo: sicut illud qd̃ est pfectũ simpliciter. ¶ Et si dicas immo potentia passiua dicit pfectionẽ: lz non distinctã ab actu. etiã hoc videt̃ eẽ fictio: qꝛ nihil pfectiõis est i crea

1. phy. t. c. 43 ⁊ inde nõ q̃dlibz fit ex q̃libet.

D

turis inferius rōne potētie passi ue:inquantū passiua est.hec em̄ rō vere cōpetit materie prime:q̄ ponit̄ infinitū entiū:ergo verius pōt dici ꝙ sit formaliter lapis q̄ꝫ potētia passiua: si ꝓpter ꝑfectio nē aliquā in rōne potentie passi ue dz ibi poni formaliter poten tia passiua.¶ Scd̄m scz ꝙ hoc di ctū interimat seip̄m.ꝓbo:qꝛ non vr̄ intelligibile ꝙ ibi sint relatio nes opposite q̄n sicut sunt rela tiōes opposite:ita sint relatiōes distincte: si reales realiter:si rō nis rōne distinguūtur.ḡ si ibi est ex natura rei imprimēs:ꝛ qd̄ im primit̄:ꝛ illud cui imprimit̄:q̄ nō pn̄t itelligi sine relatiōe: erit ibi distinctio ex natura rei: qꝛ pone re ibi ista ex natura rei sine oī di stinctione est cōtradictio: si sunt ex natura rei:si nō ex natura rei qualiter debent poni?

Ad questiones

istas igitur aliter respondeo.

¶ Ad p̄mā:qꝛ rō verbi p̄cipue ac cipit̄ ab Aug.lib̄.de tri.supponē da sunt q̄dā certa q̄ s̄m ip̄m ꝯue nūt verbo.¶ Et scd̄o ꝑ diuisionē sunt illa remouenda ab oī eo qd̄ nō est verbum:sicut facit ph̄s.3. Ethi.ad inq̄rendū gen⁹ virtutis: vbi diuidit illa que sunt ī aīa:vt potentias:ꝛ passiones:ꝛ habitū. ¶ Tertio:illis remotis q̄ nō ꝯue niunt illi:de quo q̄rit̄. Et ex illis inuestigādū est q̄d est in intelle ctu cui potissime cōueniāt illa:ꝛ illud ponendum est verbum.

¶ Uerbū igit̄ s̄m ip̄m est act⁹ in telligētie:vt ptz cōparādo trini tatē:quā ponit.9.de tri.c.vlt.tri nitati quā ponit.c.11.lib̄.10. noti tia em̄ correspōdet intelligētie. verbū etiā nō est sine actuali co gitatione:sicut pz.15.de tri.c.15. verbū etiā genitū est de memo ria vel de sciētia in memoria:vel de obiecto relucēte in memoria siue in sciētia:sicut ptz ꝑ ip̄m.15. de tri.ca.10.ꝛ.24.formata q̄ppe cogitatio ab ea re:quā scim⁹:ver bū est.ꝛ.c.14. verbū nr̄m de nr̄a sciētia nascit̄.ꝛ verbū dei de pr̄is sciētia natū est.ꝛ ista oīa sunt ea dē:qꝛ s̄m ip̄m.9.de tri.c.vlt.a co gnoscēte ꝛ cognito parit̄ notitia: q̄ duo sunt vna cā integralis re spectu notitie genite: sicut dictū est dist.3.q.7.v̄bū etiā ab eo in quirit̄ ꝓpter imaginē in mēte:et ponit̄ scd̄a pars imaginis.s.pro les.sicut ptz ꝑ ip̄m.9.de tri.c.vl ti.est igit̄ quedā imago trinitat̄ ipsa mēs ꝛ notitia ei⁹:q̄ est ꝓles ei⁹:ac de seip̄a verbū ei⁹:ꝛ amor terti⁹. Posset igit̄ describi verbū ꝙ verbū est act⁹ intelligētie ꝓdu ctus a memoria perfecta nō ha bēs eē sine actuali intellectione rep̄sentās verbū diuinū.ꝓpter il lud em̄ Aug.inq̄siuit de v̄bo no stro.¶ Ex his apparet ꝙ v̄bū ni hil est ꝑtinens ad volūtatē:neq̄ ad memoriā:qꝛ est scd̄a ꝑs ima ginis:nec p̄ma:nec tertia.ꝛ ꝑ cō sequēs nō est species intelligibi lis: nec habit⁹: nec aliq̄d ꝑtinēs ad memoriā.est igit̄ aliq̄d perti nēs ad intelligētiā. in intelligen tia aūt nō videt̄ eē nisi vel actua lis intellectio: vel obiectū termi nans illam intellectionē: vel s̄m alios species genita in intelligē tia de specie in memoria : q̄ spe cies in intelligētia precedit actū intelligēdi:vl̄ s̄m aliquos est ali quid ꝑ actū intelligēdi formatū: vel s̄m alios ip̄amet intellectio: vt passio quasi causata a se : vt actio. et s̄m hec quinq̄: pn̄t esse

Egi. q̄ li.3. q. 12. 13. 14.

Egi. q̄ li.5. q. 6. q̄re vva.et alios ātiq̄s.

quinq opiniones de verbo.

¶ Nō est autez verbū species intelligētia prior actu intelligendi: qz talē speciē superfluū est ponere. ipsa enī nō repꝛesentat pfectius obiectū q̄ species i memoria. z sufficit hꝛe vnū perfecte repꝛesentās obiectū ante actū itelligēdi. Qđ aūt nō perfectius probat p Augu. 15. de tri. c. 13. Nihil plus i prole q̄ in parēte. tunc ēt due essent species eiusdez rōnis in eadē potētia: qz iste due sunt eiusdē ratiōis: z ipse intellectus vt memoria: z vt intelligentia est vna potētia: qz idem est actꝰ primus: z quo habēs operaī: siue q̄ habēs actuz primū est in actu se cūdo: tūc etiā habitꝰ nō esset ime diatum principiū actus: nec hns habitū esset in potētia accidētali ad agēdum fm illū habitū: qz requireret forma prior ipsa opatiōe alia ab habitu. nec ista, spēs intelligētia posset poni gmi naturaliꝛ: si nūq̄ possz eē sine actuali intellectione: qz actualis itellectio subest iperiovolūtatis: nec ēt posset dici gmi libere. vel eiꝰ gnitionē subeē impio volūtatiꝫ vt videt: si ponaī forma prior ipsa opatione. qz vī q̄ primū pertinēs ad intellz: qđ est in ptāte nostra est actualis intellectio.

Hanc opinitantur petr⁹ aureoli p̄ sēn. di. 27. Ri. bonetli. sue theo. i pn. sue meta. Thom. 1. parte sum me. q. 34. ar. 2mo.

¶ Nec ipsuz obiectum pōt poni verbuz sicut dicit alia opinio: qz obiectū fm se nō est aliquid prius ductum virtute memorie siue alicuius in mente quale est verbuz nec ipm obiectuz vt in memoria producit virtute memorie. vt pz. ipsum autē obiectū vt in intelligentia non gnifī: nisi quia aliquid prius gnifī i quo obiectū hz esse: qz sicut dictum est dist. 3. ille actiones z passiones intrinsecales nō cōueniunt obiecto: nisi p aliquā actionez vel passionem realez que cōuenit ei: in quo obiectum habet esse intentionale.

¶ Nec etiā est terminus aliquis productus p intellectionē: qz intellectio non est actio ꝓductiua alicuius termini: tunc enī incompossibile esset eā intelligere z nō esse termini: sicut incōpossibile ē intelligere calefactionem esse: z nō esse calorez ad quē fit calefactio: nō est autē impossibile intelligere intellectionē in se nō intelligendo qz sit alicuius termini: vt producti p ipsaz. ¶ Cōfirmaī etiaz qz opationes tales dicunt esse actus vltimi ex primo ethico. 2. 9. metaph. de hac materia dictum est supra dist. 3. qualiter est quedaz actio de genere actionis: z alia que est qualitas cuiusmodi est intellectio.

F

cap. 9. t. c. 16. q. vlti.

¶ Imꝓbaī ēt hec via z sequēs de intellectione passione p idem mediū: qz tūc intelligētia gigneret verbū z nō memoria qđ est ꝺ Aug. intelligentia enī ꝓduceret illū terminū actionis intelligendi: si q̄s esset z intelligētia ꝓduceret intellectionē passionez: si q̄ esset. ¶ Ista ēt via de intellectione actione z passione nō vī rōnabilis: qz itellectio est forma vnaquez posset cōparari ad agēs a quo est: z ad subiectū in quo recipiī: tñ ipsa ex hoc nō hz talē distinctionē: vt possit esse q̄si cā sui vel eē terminꝰ actionis fm hoc: z nō fm illud. qz si est terminꝰ actionis: hoc est fm se: nec fm istū respectū nec fm illum: sed eā cōcomitanī isti respectus. ¶ Sequit igitur per viā diuisionis q̄ verbum est actualis intellectio. Et hoc cōfirmaī per Aug. 15. de tri.

c.16. Cogitatio quippe nr̄a pueniēs ad illud qd̄ scimus: atq; inde formata verbum nostrum est. Idē etiā habet ab eodē. 15. d̄ tri. c.10. ⁊.14. Formata quippe cogitatio ⁊c. verbū est sicut supra dictū est. Et confirmat istud p simile de verbo vocali ⁊ imaginabili. format eñ verbū vocale ad significandū ⁊ declarādū illud qd̄ intelligit. sed ꝙ vox nō statiz format ab intelligēte inquantū itelligens: sed per aliquā potentiaz mediā: puta motiuā: hoc est imperfectionis in intellectu. si igit statim gigneret vel formaret vt expressiuū illius qd̄ latet in itellectu: ⁊ hoc virtute intellect⁹ intelligētis nō minus esset verbū. obiectū āt hitualr cognitū latet i memoria. si igit virtute ei⁹ statiz cāret aliq̄ itellectio actualis: q̄ genita exp̄mat ⁊ d̄claret illud obiectū ibi latēs: vere ē ibi v̄buz qr exp̄ssiuū latētis ⁊ genitū virtute eius ad exprimēdū ipsum.

¶ Sz r̄stat dubitatio vlteri⁹ vtr̄ q̄libet itellectio actual sit v̄bū?

Hēr. q. 2. q. 6. ¶ Ad hoc dicitur ꝙ non. sed opz addere quasi differentiā specificam que est declaratiua.

¶ Cōtra hoc arguit: qr in patre est notitia declaratiua formalr. naz intellectio que est patris inquātū est intelligētia est declaratiua patris inq̄tuz est memoria ita pfecte: sicut actualis intellectio: vt in filio declarat habitualē: vt in memoria filij: in patre tñ nō est verbū formalr sicut dicet in solutione qōnis. ¶ Similr verbū declarat se fm Aug. 7. de trini. c.3. Si inq̄t hoc verbū: qd̄ nos pferim⁹ tēporale: ⁊ seip̄m ostendit: ⁊ ip̄m de quo loq̄mur: quāto magis verbū dei: p qd̄ facta sunt oīa ⁊c. supple seip̄m ostendit: declarare igit non dicit relationez realē: nec per ꝯñs relationē geniti. verbū autē non est nisi intellectio genita. alioquin posset poni in patre formalr. Aliter dr̄ quātū ad istum articulū ꝙ verbū est notitia actualis: que est termin⁹ inquisitōis: qd̄ ostēdit p Aug. 9. de tri. c. vlt. vbi dr̄ ꝙ v̄bū est partū siue ples. est autē partū qr ē reptū: nō est autē reptū nisi qr inq̄situ. vnde vult ꝙ partū istū mētis p̄cedit appetit⁹ impellēs itellectū ad inquirēdū. Idē vr̄ velle. 15. de trini. c.15. Tunc sit verum verbuz: qñ illud qd̄ nos diximus volubili motione iactare ad illd̄ qd̄ scimus puenit: atq; inde format eius oīmodā similitudinez capiens: vt qūo res queq; scit sic ēt cogitet. ista aūt volubilis cogitatio est inq̄sitio: q̄lis non erit in patria: sicut inuit ca. 16. fortassis ēt non erūt ibi volubiles cogitatiōes nr̄e ⁊c. ponit tūc ꝙ post notitiā cōfusaz sequit inq̄sitio p diuisionē ⁊ argumētationē: ⁊ vltio deuenit ad pfectā notitiaz: q̄ q̄si gignit ipsa inq̄sitione: ⁊ illa pfecta notitia que est termin⁹ inq̄sitionis est verbū. ¶ Contra istud arguit sic. si de rōne v̄bi sit sic gigni inq̄sitiue: igit deus nō hz v̄bū. ¶ Scd̄o igit angelus nō hz verbū de naturalr sibi cognitis. ¶ Tertio igit beatus nō hz verbū de essentia diuina nec de aliquo pfecto cognito sine inq̄sitione. ¶ Quarto igit habēs pfectuz sciētie habitū statim operās per illum habitū nō pōt habere verbuz. que oīa videntur absurda.

Quer Tho. ⁊ hēr. ⁊ alios āti quos.

Ideo istis opi. omissis q̄ ad istud argumētū dico ꝙ nō queli.

bet intellectio actualis est ꝟbuz sicut ꝓbaꝫ ꝛ istā viā : que ponit declaratiuū cē ꝓpriuz verbi. sed tñ notitia genita. iō in pfe non est verbū formaliꝫ: ꝙlibet aūt notitia genita quā Aug. vocat plē est verbū nō tñ eo mō quo Aug. ponit ꝟbum pfectū: qđ. ſ. repñtet ꝟbū diuinū. ℙ primū istoꝝ declaro: qꝛ ꝙlibꝫ intellectio actualis gignit de memoria. impfecta autē ō impfecta: sicut pfecta ō pfecta igit quelibet notitia ē ꝓles: ⁊ ex ꝓssiua parētis: ⁊ genita ad expri mēdū parētē. ℙ Et istud ꝓfirmaꝫ ꝙ Aug. 9. de tri. c. 10. Oē qđ notū ē verbū dꝫ alio impſſuz: ꝯdiu de memoria diffiniri ⁊ pferri ꝓt. Itē. 15. de tri. c. 12. igit nec iterelt qñ illō dicerit q̄ qđ scit loqꝛ aliqñ eñ statim vt discit: hoc dicit: ⁊ breuiter q̄cūq; dña inuenitur iter notitiā primā genitā im perfectā ⁊ illā: q̄ sequit inq̄sitiōe nō est dña formalis: ꝓpter quaz hec possit dici verbū: ⁊ ista nō vt vꝛ. ℙ Scdz ōclaro sic. ſ. q̄ intellꝰ nꝛ nō statiz hz pfectā notitiā ob iecti: qꝛ fm ꝓhm. 1. phꝛsi. inata ē nobis via ꝓcedēdi a confuſo ad distinctuz ⁊ iō puus ordie origis ipumiꝫ nobis notitia obiecti cōfusa ꝯ distincta. ⁊ iō necessaria ē inq̄sitio ad hoc vt itellect⁹ nꝛ ve niat ad distinctā notitiā. ⁊ iō necessaria est inq̄sitio ꝑua ꝟbo pfecto: qꝛ non est ꝟbū pfectū nisi sit notitia actualis pfecta. Sic igit itelligēdū est q̄ cognito aliq̄ obiecto ꝑfuse sequit inq̄sitio ꝑ viaz diuisiōis dꝛiaz cōueniētiū illi: ⁊ inuētis oibus illis differēciꝫ co gnito diffinitiua illi⁹ obiecti est actualis cognitio pfecta ⁊ pfecte ōclaratiua illi⁹ habitualis notitie: q̄ ꝓmo erat i memoria: ⁊ ista distincta notitia pfecte declaratiua est pfectū verbum: hoc dicit Aug. 9. de tri. c. 10. Nā placet mihi q̄ noui: ⁊ diffinio q̄d sit itēperātia. ⁊ hoc est ꝟbū ci⁹ ⁊ ibidē ꝓmisit i codē. c. Aug. qđ iā supius positū est ꝯdiu ō memoria ꝓferri ⁊ diffiniri pōt. i. distincte ⁊ diffinute actualr cognosci ꝟtute eius qđ ē in memoria: nō igit de rōne ꝟbi est gigni post inq̄sitionē. sed necessariū ē intellectui impfecto qꝛ nō pōt statiz hꝛe notitiā diffinitiuā obiecti. hz eñ notitiā talē post inq̄sitionē. ⁊ iō verbū pfectū nō est in nobis sine inq̄sitiōe ⁊ tamen qñ verbū pfectū sequit talē inquisitionez: illa inquisitio nō est generatio ipsius verbi formaliter: sed q̄si preuia ad hoc vt generet ꝟbū: qđ bñ inuit Aug. i auctē ꝑalleg. li. 15. ō tri. c. 15. hac atq; illac volubili q̄dā motiōe ita ctam⁹ cū a nob⁹ nūc hoc: nūc illō sic inuētū fuerit: vel occurrerit: cogitat: ⁊ tūc fit vez ꝟbū qñ ad illō qđ scim⁹ puenit atq; iñ soꝛak ꝟbū ci⁹ ꝛc. inuēs q̄ illa iactatio. i. inq̄sitio nō ē gignitio ꝟbi soꝛalr. sed eā sequit gignitio ꝟbi de eo qđ sci m⁹. i. de obiecto i mēoria hitualr cognito. ℙ Et tunc si obūciak ad q̄d tūc inq̄sitio cēt nēcia: ꝑsset dici ad istō q̄ mot⁹ est necessari⁹ ad hoc vt iducak forma pfecta: q̄ nō posset statiz in ꝓncipio mot⁹ iduci: vel iductio multaꝝ soꝛaꝝ ordiataꝝ ad inductionē vltie fot me: ⁊ absq; illo ordie formaꝝ nō possz vltia soꝛa iduci statim: ⁊ sic hz hoc pōik iste ordo. ℙ Ita q̄ ꝓmo ē hitualr notitia ꝑfusa. ℙ Secūdo actualis itellectio cōfusa. ℙ Tertio iq̄sitio ⁊ inq̄sitōe multa ꝟba ō mitz notitiꝫ hitualib⁹ virtualr ꝛtētz i mēoria: quāꝫ inq̄si

5

T. c. 2

Doctrina phi 2. poste. c. c. 17. ⁊ 18. de inq̄si tōe qđ q̄d est.

vtinq̄t Auer. 1. met. cō. 17. q̄ materia ꝓ mo remotas vles ⁊ sic deiceps.

tionē seq̄t distincta ⁊ actual' notitia p̄mi obiecti: cui⁹ cognitio inq̄rit: q̄ notitia actual' distincta im primit h̄itualē i mēoria pfecta. ⁊ tūc ē p̄mo memoria pfecta: ⁊ assimilat mēoriē i pfe. vltio ex mēoria pfecta gignit ℣bū pfectū sine inq̄sitiōe mediāte iter ipsaz ⁊ ℣bū ⁊ illa gignitio assilat gignitōi ℣bi diuini pfecti ex mēoria p̄na pfecta nullū igit ℣bū ē pfecte re p̄nās ℣buz diuinū q̄ potissime

Speculatō singularis.

¶ tuetur aug. nisi illō q̄ gignit ō mēoria pfecta sine inq̄sitōe media iter talē memoriā ⁊ tale ℣bū ꝫ nec illa mēoria possit h̄ri i nobis pp iperfectōez intellꝰ nr̄i: ni fi p̄cedat inq̄sitio. ¶ Ultimuz du biū ilti⁹. q. ē: vtz ad rōnē ℣bi cōcurrat volūtas: puta vtz ō rōne ei⁹ sit q̄ sit notitia volūtate gēita vel volūtate agēte vel copulāte eā mēorie ꝫ Au. i mlt̄ loc̄. Jstā q. mouet Aug. 9. ō tri. c. 10. recte ℣ inq̄t. q̄rit vtz ois notitia sit ℣bū an tm amata notitia. nouim⁹ etiā ea q̄ odim⁹: ꝫ nō ꝓcepta nec pta dicēda sunt alo. Et rndet nō ola q̄ quoq̄ mō tangūt ꝓcipiunt: ꝫ aliq̄ vt tm nota sint: nō tm ℣ba dicāt: sic illa ō q̄b⁹nūc agim⁹: alr etiā dicunt ℣ba q̄ spacia tēpoz syl labis tenēt alr oē q̄ notū ē ℣bū dr̄ q̄diu de mēoria, pferri vel diffinīri pt q̄uis res ipsa diuisibilis sit ⁊ subdit postea. Uerūtn cū illa q̄ odim⁹ recte diuidi cēt rectez ipsa bant: approbat eoz ipsoratio ⁊ plz: ⁊ ℣bū ē: ⁊ necz vitioz notitia nobꝭ diuisibilis: ꝫ ipsa vitia. ita q̄ ō rōe ℣bi nō ē gigni amoꝛ obiecti cogniti ꝫ nec ēt gigni amoꝛe notitie q̄ ē ℣bū. tm ꝓcomitat pfectū ℣bū duplex act⁹ volūtatꝭ. vn⁹ p̄cuius q̄ iperat act⁹ ille: ⁊ inq̄sitio p̄uia: sine q̄ nō q̄ueniret ad ℣bū pfectū. sicut p̄z. 9. de tri. vlt. c. ⁊ alius q̄ intellꝰ q̄scit in intellectuali notitia ia hīta: sine q̄ non p̄maneret itellꝰ i notitia ia hīta nō igit act⁹ volūtatis ē de cēntia ℣bi: nec formalr: nec vt cā: ꝫ ꝓcomitat necio ad gñationē ei⁹ i nobis pp inq̄sitionē ei⁹ p̄uiā: ⁊ ad cōtinuationē ei⁹ fit pp hoc q̄ si intellectio volūtati nō ꝓplaceret: i ista notitia intellꝰ nō p̄maneret i ea. ⁊ ita ista notitia nō hēret rōnē ℣bi p̄manētis. ista tm p̄manētia nō ē de rōne pfecti ℣bi intēsiue q̄ nō minus pfecta ē albedo vni⁹ diei q̄ vni⁹ am. volūtas aūt respiciēs obiectū cui⁹ est verbuz nō p̄tinet ad rōnez verbi nisi stricte sumiēdo verbū q̄ mō Aug. p̄tractat. c. p̄al. Nēo pt dicere dns iesus nisi i spū scō. hoc dicēt idu dit acceptatōez agēte vel copulāte ⁊ addit aliq̄d vltra rōez ℣bi absolute.

I. ethi. c. 7.

I. cor. 12.

Ad argumēta huius qō.

¶ Ad p̄mū p̄z q̄ illa auctas indiget expōne: dicit etiā ipsa ibi phātasia ei⁹. s. carthagis i memoria mea ℣bū ē p̄z āt ꝫ ip̄z. 15. de tri. c. 8. q̄ ℣bū nō ē forālr in mēoria. ℣ opz q̄ itelligat cāliter nō formalr. ¶ Ad scōz ꝫ magna altercatio fiat ō voce. vtz sit signū rei vel ꝓceptus: tm breuit cōcedēdo q̄ illud q̄ significat p vocez p̄pe ē res. sunt tm signa mlta ordiata cuiusdē significati: ꝫa: vox: ꝓceptꝰ sicut sunt multi effect⁹ ordinati cuiusdē cāe q̄z nullus ē cā alteri⁹: vt p̄z de sole illuminante plures ptes medij: ⁊ vbi est talis ordo cātoz abs q̄ hoc q̄ vnuz sit cā alteri⁹: ibi ē imediatio cuiuslibet respectu cuiusdē cāe: q̄z nullus ē cā alteri⁹ excludēdo aliud in rōne cāe nō ām excludēdo a bō

c. 15. 6 magni

phs. 1. perier me. i p hemo

in rōne effect⁹ imediatioris: ⁊ tūc posset ꝯcedi aliq̄ mō effectū ꝓpinq̄orē eē cāz respectu effect⁹ remotioris: nō ꝓprie sed ꝑp ꝑoritatē illā: q̄ ē iter tales effectus ad cām ita p̄t ꝯcedi de mult⁹ signis eiusdē significati ordiat⁹ ꝙ vnū aliq̄ mō est signū alteri⁹: qꝛ dat itelligere ip̄z: qꝛ remotius nō significaret nisi ꝑus aliq̄ mō imediati⁹ significaret: ⁊ tn̄ ꝓpter hoc vnuz ꝓprie nō est signū alterius: sicut ex alia parte de causa ⁊ cātis.

¶ Ad tertiū ꝯcedo ꝙ notitia est ꝓles ⁊ vere genita sic̄ ꝓductio illa: nō ē actual' intellectio qꝛ vt dictū ē supra: actual' itellectio nō ē actio ꝺ genere actōis: sz ē q̄litas nata terminare talē actionē: q̄ significat' per hoc qꝺ ē dicere: vel in cōi per hoc qꝺ est elicere. non igit' verbū est aliq̄d ꝓductū actione q̄ est intellectio qꝛ ipsa intellectio nō est ꝓductiua alicui⁹ sz ipsa est ꝓducta actiōe que est de genere actōis: sicut dcm̄ ē supra.

Ad scꝺaz qōnez dico ꝙ idē ꝑ se significat abstractū ⁊ cōcretuz. lz alio mō significādi sicut filius ⁊ filiatio: qꝛ sicut filiatio significat relationez de genere rel'onis: ita ⁊ filius. ꝑ modū tn̄ ꝺnoiantis suppositū relatiuū: ⁊ si accipiat' substātiue idē significat cū tali subsistēte. ita igit' idē significat ꝟbū ⁊ abstractū ei⁹. abstractū aūt ei⁹ si esset noiatū esset verbatio: q̄ notat rel'onē formal'r. idē em̄ significat qꝺ exp̄ssio passiua alicuius ꝺ intell'u: sed sicut filius connotat naturā viuētē i q̄ ē talis relo. ita ꝟbū cōnotat actualē notitiā cui⁹ est talis exp̄ssio. igit' cū i diuinis intellectual'r exp̄mi sit ꝓp̄etas secūde ꝑsone: seq̄t' ꝙ ꝟbū sit ibi mere ꝑsonale: ⁊ significet ꝓp̄etatez ꝑsonalē. Pz ēt ꝙ rō gignēdi ꝟbū nō est pr̄ vt actu itelligēs: sed pr̄ vt mēoria ꝑfecta. s. vt itell's hn̄s obiectū actu itelligibile sibi presens sicut ꝺclaratū ē supra di. 2. q. ꝺ ꝓductōib⁹. Pz ēt ꝙ verbū nō p̄t hr̄e aliq̄d de q̄ ꝓducat' ex dis. 5. qꝛ si p̄ncipiū ꝓductiuū hēat virtutē sufficiētē ad ꝓducēdū per se subsistēs: ꝓducit tale: ⁊ maxie si tale nō sit natū alicui īhererē. notitia aūt ista exp̄ssa nō ē nata alicui īherere: igit' ē nata ꝑ se subsistere: ⁊ p̄ncipiū ꝓductiuū ei⁹ ē sufficiēt⁹ virtut⁹ qꝛ ē īfinitū. igit' ⁊c.

Ad argumēta cuz primo arguit' ꝟz Aug. de tri. 15. Uerbū est cū amore notitia. dico ꝙ ꝑ hoc ꝙ dicit cā amore circūloquitur in nobis notitiaz genitam qꝛ amor nō hz cālitatē respcū verbi nisi vt īperat itellectui gignitōez ipsius sicut dcm̄ est. q. p̄cedēte. i diuis aūt verbū est notitia natural'r exp̄ssa: qꝛ ꝙ volūtas i nobis hēat cālitatem respectu verbi gignēdi ꝑ imperiū eius: hoc est imꝑfectōis in intellectu qꝛ nō statiz hz verbū perfectū. ⁊ de hoc qūo differēter volūtas se hēat in deo ⁊ in nobis dictū est di. 6.

¶ Ad aliud ꝺ. 15. de tri. ꝯcedo in p̄re intelligētiā formal'r sz nego istā ꝙ oīs actus intelligētie formal'r est verbū: qꝛ hoc nō est verū nisi de intelligentia illa q̄ pōt hr̄e aliquē actū genituz vel notitiam genitā talē actū nō pōt intelligētia habere: vt patris est qꝛ pr̄ est a se ⁊ nihil hz ꝑ generationē. tamē pōt cōcedi ꝙ intellectio actualis patris est quasi genita virtute memorie vt i ꝑte: sed nō vere genita qꝛ nō distincta.

¶Ad tertiū dico q̄ nō sunt duo ꝓpria: sz idē: qr eādē relonē ꝑ se significāt filiꝰ ⁊ ꝟbū: lz alia cōnotēt: qr filiꝰ naturā viuētē in cōi: ⁊ verbuz notitiā intellectualem actualr expressam. ista cōnotata nō semꝑ sunt eadē: sz relatio passiua significata semꝑ est eadem.

Hē. in sum. **Ad tertiā** qōnē dr̄ q̄ sic ꝑꝑ auctē Augu. 83. q. q. 63. Ibi em̄ loquēs de ꝓncipio euāgelij Io. ait q̄ grece logos dr̄ latie ⁊ ꝟbū ⁊ rōnē significat: sz hoc loco meliꝰ ꝟbū interp̄tat̄: vt significet̄ nō solū ad pr̄ez respectꝰ sed ad illa ēt que ꝑ ꝟbū facta sunt operatiua potentia.

¶Addit̄ ēt q̄ ꝟbū dicit ꝓpriū respectū ad creaturas: qr ꝟbuz ex rōne sui ē notitia declaratiua. ꝗ ꝯpetit sibi ex rōne sui ꝺclarare: appropat̄ ēt filio relatio ad creaturas: appropatio aūt nō fit nisi ꝑꝑ ꝯuēiētiā talis appropriati ad ꝓpietatē ꝑsone cui illꝺ appropatur. Et ꝺclarat̄ istꝺ ꝑ sil'e ꝺ dono ⁊ sili mō ponit̄ sicut ibi q̄ donuz vt cōnotat relonē aptitudinalez ꝑtinet ad ꝓprietatez spūssancti. ita ꝟbū vt dicit relationē aptitudinalē: nō actualē nec habitualē ꝑtinet ad scꝺaz personam.

Dis. 18. ¶Cōtra istꝺ pōt argui sic̄ supra argutū ē ꝺ dono qr nullꝰ respcūs ad creaturā est ꝓpietas ꝑsone diuine: nec ꝑ se itrisece includit̄ in aliq̄ ꝓprietate ꝑsone diuie sicut ꝓbat̄ ibi: ita pōt hic ꝓbari: q̄ꝺ cōcedo. tūc nō ē vis nec ꝯtētio ꝺ re nec de aliq̄ intrinseco ꝑsone diuine sed solū de hoc noie verbū. formalr em̄ respectꝰ notitie exp̄sse ad exprimētē alius est a respectu illiꝰ ad creaturā ꝺclaratā qr ad aliū terminū: ⁊ nō solū hoc sz ēt respectꝰ verbi exp̄ssi ad exprimētē: ⁊ respectꝰ eiusdē vt declarātis ad eūdē: vt declaratū: sunt duo respectꝰ qr primꝰ realis: ⁊ secūdus rōnis. isti aūt duo non faciūt aliq̄d vnū ꝑ se: qr res vera ⁊ ens rōnis nihil vnū ꝑ se ꝯstituūt iō si ābo isti respectꝰ vno noie significent̄: nō ꝑꝑ hoc faciūt vnū ꝑ se ꝯceptū sz alter eoꝝ p̄cise ē proprietas scꝺe ꝑsone. s. exp̄ssio illa passiua q̄ ē respcūs real' alter: āt s. respcūs ꝺclaratiui ē respectus rōnis tm̄: siue sit ad pr̄ez ꝺclaratū siue creaturā declaratā qꝺ aliq̄liter tactū ē supra ꝑ auctē Aug. 7. ꝺ tri. c. 3. vbi vult qꝺ ꝟbū ꝺclarat se: ⁊ idē. 15. de tri. c. 14. ꝓinde inq̄t tāq̄ seip̄z. dicēs pr̄ ⁊c. hoc ē seip̄m ꝑfectissime ꝺclarās ⁊c. Ex q̄bꝰ duabꝰ auctoritatibꝰ pz q̄ idē p̄t ad se referri vt ꝺclarās ad declaratū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō ē relo realis.

¶Sz posito hoc ꝺ istis respectibꝰ i se q̄ alter sit ꝓpietas: ⁊ alt̄ nō q̄d dicet̄ de hoc noie ꝟbū: nunq̄d significat vtrūq̄: vel alteꝝ? ¶Ur̄ q̄dē q̄ verbū significet ꝑ se respectū istū realē ⁊ prio qr eiꝰ abstractū vt dcm̄ ē priꝰ: significat eūdē: sz qr ꝯnotat notitiā ꝑfectā: q̄ notitia hz respectū rōnis ad cognita ꝑ eā. iō ēt ꝯnotat q̄si adhuc r̄motiꝰ rōnē ꝺclaratiui ⁊ ita ꝟbū significabit ꝓpietatē scꝺe ꝑsone: lz cōnotet aliq̄d absolutū i illa ꝑsona qꝺ ē q̄si t̄minꝰ formal' ꝓductiōis illiꝰ ꝑsone. ⁊ mediāte illo q̄si r̄motiꝰ ꝯnotet respectū ad oē illud ad qꝺ illud absolutū pōt hr̄e respectum rōnis. s. ad oia declarata.

¶Ad Aug. 6. de tri. cōcedo q̄ filius est ars: ita ēt dr̄ sapiētia patris ⁊ virtꝰ: ⁊ tn̄ sicut pr̄ formalr est sapiētia ⁊ virtꝰ ita ēt formalr ē ars: si aūt pater formalr creat ⁊ hoc vt artifex: creatiua rō fora

liter

liter est in patre: ⁊ ita ille respectꝰ artis ad creaturas vt ad artificiata ē cōis tribꝰ lꝫ appropriet̄ filio: sicut sibi appropriat̄ sapiētia ꝑꝑ ꝯuenientiā cū ꝓductione sua.

¶ Ad illud ꝓ opi. de. 83. q. q. 63. pōt dici ꝙ meliꝰ iterpretat̄ logos grece ꝑ illud qđ est verbū latine: q̄ꝫ ꝑ illud qđ est rō: qꝛ rō nō ita significat respectū ad patrē: sicut verbū: nec ēt ita ꝯnotat respectuꝫ ad declarata: sicut verbū. nō aut vult Aug. dicere ꝙ verbum dicat essentialr̄ relationē ad creaturaꝫ sub rōne declaratiui qꝛ dicit vt significet̄ nō solū ad patrē respectꝰ sed ad illa etiā q̄ per verbū facta sunt operatiua potentia. verbum aūt nō đr operatiua potētia p̄ris nisi sicut đr sapiētia patris ⁊ ars patris q̄ nō sunt eiꝰ nisi ſm appropriationē. aut si aliter. s. intēdat ꝙ hoc nomē verbū vtrūqꝫ respectū significet: tūc non significat p̄cise ꝓprietatē scđe ꝑsone sed cum hoc aliū respectū appropriatū ⁊ tūc cōgrua est interp̄tatio logos in verbū ⁊ nō in rōnē qꝛ ratio nec respectū ꝓpriū nec appropriatuꝫ ita significat. vera est q̄dē interpretatio in verbū ꝓpterea ꝙ plus dicit q̄ꝫ ꝓprietatem ꝑsone. nec Aug. dicit interpretationē esse in aliquid quod significat ꝓprietatem persone secunde.

¶ Cū addit̄ postea ꝙ verbū dicit respectū ad creaturas ꝓpriū sibi hoc videt̄ multo falsiꝰ q̄ꝫ ꝯclusio opposita ei quā teneo quia nō tātū ad creaturā relatio nō includit̄ in rōne essentiali alicuiꝰ persone: sꝫ nec aliquomodo pōt pertinere ad aliquā quin vniformiter pertineat ad totā trinitatē qꝛ tota trinitas vniformiter se hꝫ ad omne aliud a se ſm quodcunqꝫ esse siue ſm esse in re siue ſm esse intelligibile. Et cū ꝓbatur per declaratiuū dico ꝙ itellectio actualis patris est declaratiua nec declaratiuū est ꝓpria ratio verbi: sed noticiā expressam cōcomitat̄ declaratiuū qꝛ illa exp̄ssio ē noticie actualis vel in notitia actuali ⁊ ideo sibi appropriat̄ declaratiuū lꝫ non sit ꝓprium eius.

¶ Cū addit̄ postea ꝙ appropriatio non fit nisi ꝓpter conueniētiā cū ꝓprio. non sequit̄ ex hoc ꝙ appropriatū sit ꝓpriū sed oppositū: ⁊ concedo ꝙ proprium filij qđ est ex primi habet conueniētiā cum sapiētia ⁊ declaratiuo ⁊ cū arte: ꝓ eo ꝙ ista exp̄ssio est alicuiꝰ per modū intellectꝰ ⁊ virtute intellectus ⁊ talis exp̄ssio ē noticia actualis cuiꝰ est declarare notitiā habitualē de qua exprimitur. 2

¶ Sed tn̄ hec est difficultas melior q̄ꝫ sit ista de rōne declaratiui s. vtrū verbū exprimat̄ virtute intellectꝰ paterni non tm̄ de eēntia diuina quasi obiecto presente intellectui p̄ris: sꝫ de alijs intelligibilibus vt sic habeat respectū ad creaturas nō vt in se sunt: sꝫ vthn̄t esse in intellectu paterno priꝰ origine vt videt̄ q̄ꝫ verbū exprimat̄ ⁊ tūc haberet ad illā relationem expressi. esset em̄ tunc verbū exp̄ssum nō tm̄ de essentia vt obiecta intellectui patris: sed etiā de alijs intelligibilibus: ⁊ de hac difficultate alias in q̄stione de vniformi habitudine trinitatis ad alia a se.

Utrū per rationē naturalē possit cognosci verbū nō eē essentiale: in diuinis? Qđ nō: qꝛ tunc trinitas ratione naturali cognosceretur. ¶ Itē in creatura ꝟbū est eque. s. cuiuslibet suppositi in natura. s. q. 2. ⁊ q. 8. q. q̄lib. 13. subtilissime. vide. s̄. i

¶ Cōtra cognoscit nō esse verū primā personā esse verbū: sz alia est p̄ma. ¶ Solutio ad illud de negatiōe pz q̄ ꝯceptus termini siue verus in se siue nō: ostendit negationem de affirmatiua. hec posset demōstrari: nā ꝓpter effectuz causantē ꝯceptū cōem pōt non ꝑ impossibile: ⁊ qd̄libet contrariū solui. ¶ Utrū rō verbi sit prior respectus filij in scd̄a ꝑsona? q̄ sic. qr ē magis ꝑ se terminus principij ꝓductiui. ¶ Contra nō p̄or notitia. ¶ Cōtra. 7. de tri. c. 4. opinio veri intelligibilis. ¶ Cōtra natura substātie, dicit principiū moderatiuū. ¶ Solutio. filiꝰ est subsistēs in natura intellectuali genitꝰ ꝟtute nature respcū exñtis in eadē natura.

Preterea ⁊c.

Dist. XXVIII.

Circa disti. 28. i q̄ magister agit de ꝓprietatibus constitutiuis tria queruntur.

¶ Primo quero vtrū ingenitū sit ꝓprietas ipsius patris? q̄ nō. ¶ Primo sic. nulla ꝓprietas d̄r formal̄r de essentia: hoc ꝓbatur ꝑ rōnez: qr tunc ipsa distingueret: pz etiā exēplo sicut essentia non d̄r formal̄r generās nec genita spirās: nec spirata: sz essentia vt vr̄ ē formal̄r ingenita: ꝯ ingenitum nō est ꝓprietas alicuius persone: spūs sanctus etiā est ingenitus formal̄r: vt ꝓbabo. ꝯ esse ingenitū nō est proprietas p̄ris. ꝓbatio assumpti qr essentia nō est genita. ꝯ est nō genita. ꝯñtia pz per ph̄m scd̄o ꝑiermenias: qr affirmatiua de p̄dicato infinito: sequit̄ ad negatiuā de p̄dicato finito: ⁊ ecōuerso cuz ꝯstantia subiecti. ⁊ vlterius: ꝯ est igenita. hec ꝯñtia probat̄ ꝑ Aug. 5. de tri. c. 7. q̄ dicit q̄ idē est ingenitum ⁊ non genitū. Consil̄r argui pōt de spiritu sancto si nō est genitus: ꝯ est nō genitus: ⁊ vltra igit̄ est ingenitus. ¶ Preterea omnis proprietas ꝑsonalis est relatiua: qr quicq̄d ad se d̄r cōmune, est tribꝰ: ex. 5. de tri. Ingenitū aūt nō dicit relationē vt ꝓbabo. ergo ⁊c. probatio minoris: qr si sic igit̄ omne ingenitū est relatū: hec etiam est vera omne genitū est relatū: hāc cōuerto per contrapositionem. ꝯ omne nō relatum est non genitū tunc arguo: oē non genitū est relatum: oē non relatum est non genitum: ꝯ omne nō relatum est relatum. ꝯclusio impossibilis. ergo aliqua premissarū: nō ista que sequitur ex vera ꝑ cōuersionez per contrapositionem: ergo alia.

¶ Itē si innascibilitas eēt ꝓprietas patris ꝯ inspirabilitas esset notio patris ⁊ filij: ⁊ ita essent sex notiones. quod negatur cōiter.

¶ Preterea Ambrosiꝰ. 4. de spū sctō noluit vti hoc noīe ingenito: sicut magr̄ dicit in lt̄a. ¶ Oppositū Aug. ad Orosiū. 2. ñ duos eē ingenitos certa fides declarat.

Questio. II.

Secūdo queritur. Utrum innascibilitas sit ꝓprietas constitutiua prime persone in diuinis? q̄ sic. Damas. lib. 1. c. 2. Omnia sunt vnū preter ingenerationē: ⁊ gñationē: ⁊ ꝓcessionem. ꝯstat q̄ nō excludit oēs ꝓprieta-

tes psonales: qr tūc in patre non esset aliqua pprietas: nisi inascibilitas. igit excludit oia alia i rōne pprietatis psonalis ꝯstitutiue ergo vult oēs istas ⁊ solas eē tales relones. igit ingeneratio est pprietas constitutiua persone.

¶ Oppositū. sicut scda psona se hz ad filiationē: sic pria psona ad pr̄nitatē: sz filiatione cōstituit secūda psona. ergo ⁊ pr̄nitate pria.

Ad primā qōnem dico ꝙ duo sunt vidēda. ¶ Primo qualr ingenitū soli patri ꝯueniat. ¶ Et scdo qūo possit esse pprietas: cū videat tātum negationem importare.

Quantū ad primū dico ꝙ oīs dictio
A cōposita ex aliquo multiplici et pticula priuatiua. est duplr multiplex. ¶ Tū ex mltiplicitate affirmatiōis opposite. ¶ Tū ex mltiplicitate priuatiōis sicut pz p phm 5. meta. c. de potentia. vbi impo-
t.c.17. tentiā distinguit fm multiplicitatē potētie: ⁊ pter hoc fz multipli-
t.c.27 citatē priuationis q̄ ponit ca. de priuatione eodem. 5. ⁊ ita hoc nomē ingenitū est multiplex: ⁊ multiplicitate eiꝰ qd est genitū. ⁊ multiplicitate particule priuatiue.

B **Quantū** ad primū genitū dr pprie pductū per gñationē vt pmus terminꝰ: extendendo aūt genitū dr genitū cōicatum per gñationem
5. metaphysice. t. cō. 27 et. 10. metaphysice. t. c. 19. qd est terminus formalis gñationis. sicut dicit Hyla. ꝙ nihil nisi natū hz filius. tertio mō extendit genitū ad pductum siue ad pexigens gñationē lz ipm in se nō sit terminus gñationis nec primus nec formalis. ¶ Priuatio etiā lz multiplr possit distingui. In priuationē pprie dictā: puta qñ aliquid caret eo qd natū est hre: ⁊ qñ ⁊ vt opz ⁊c. Et in priuationē cōiter dictam. s. qñ aliquid caret illo qd natum est hre non tñ fm ꝯditiones predictas. Et adhuc communius: qñ caret illo qd ipm natum est hre non fm se: sed fm genus sicut talpa dr ceca: qr visio q̄ priuatur per cecitatem non repugnat animali fm genus: lz repugnet talpe fm se: ⁊ isto modo tāto generaliꝰ aliqd diceret priuatum quāto habitus: cuius est priuatio: natus est cōpetere cōiori cōuenienti ipsi priuato: puta cōmunius diceret priuatū aliquid qd non haberet illud: quod natū est sibi cōpetere fm rōnem corporis q̄ cui natum esset competere fm rōnez corporis animati: ⁊ adhuc cōius: qd natum esset habere fm rōnem substantie q̄ qd natū esset habere fm rōnem corporis ⁊ communissime si natum eēt hre illud fm rōnem entis. Exemplum primi: si lapis dr esse inanimatus: ⁊ priuari aīa: hoc est: qr conuenit sibi fm rōnem corporis cuius aiatum est differentia. Exēplū scdi. sicut angelus dr incorporeus. Exēplū tertij: sicut oīs creatura dr imperfecta: nō qr nata sic habere oēm pfectionē in suo genere: sz qr habere oēm pfectionē non repugnat enti: qr vni soli enti conuenit esse simplr perfectum.

¶ Negatio etiā distinguit per negationē extra genus: que ꝯtradicit affirmationi simplr: ⁊ ista vera est de quolibet de q̄ falsa est affirmatio: siue de ente: siue de non ente: alia est negatio in gñe: ⁊ ista psupponit naturam generis de qua dicat: ⁊ ista pōt intelligi multipliciter fm multiplex genus cōmunius ⁊ minus cōmune. ¶ Ad

C

doctrina phi

ꝓpositū igr̄ loquēdo de multipli
1. post. citate iportata ꝑ hāc ꝑticulā in.
t.cō.10 lz fiat altercatio vtrū iportat ne=
gationē in gn̄e: vel ꝑuationē. tn̄ vr̄
ꝙ idē sit in ꝓposito accipiēdo ne
gationē ſm genꝰ cōissime. si natū
est habere illd̄ ⁊ ꝑuationē ſm gn̄s
cōissime: qꝛ negatio i apto nato ē
ꝑuatio ſm phm. 4. meta. ita ꝙ ni
hil addit ꝑuatio vltra negationē
nisi ꝙ reqrit naturā aptā in q̄ sit
igit̄ negatio in gn̄e q̄cūq̄ mō acci
piat̄ gn̄s cū sit in apto nato aliquo
T.c.4 mō: lz nō ſm se apto ip̄a erit ꝑua
tio aliq̄ mō ſm gn̄s lz nō ꝓprie in
tali ſz ꝙ tale. ¶ Et si obijcias ꝯ
hoc qꝛ nulla est ꝑuatio in diuinis
qꝛ ꝑuatū est iperfectū. ¶ Respon
deo ꝙ hoc ꝯcludit de ꝑuatiōe ſz
rōnē ꝓpriā subiecti ꝑuati si ei ip̄z
carēs aliquo natū esset ſm se hēre
illd̄: imꝑfectū esset: ſz si natū sit ſz
rōnē gn̄is: nō aūt se ſm hēre illud
nō esset imꝑfectū: lz careret ipso.
Qd̄ aūt hoc mō multe ꝑuationes
accipiant̄ in creaturis: pz nō solū
ꝑ illd̄ phi de talpa: ſz ēt ꝑ cōem di
uisionē cōis in habitū ⁊ ꝑuationez
sicut aīal in rōnale ⁊ in irratiōale.
irrationale irrōnale q̄dē dicit ꝑuationē in bo
ue: nō eiꝰ qd̄ natū ē haberi i boue
ſm spē. ſz eiꝰ qd̄ natū est haberi i
eo ſm qd̄ est aīal. genꝰ q̄dē quasi
cōe habitui ⁊ ꝑuatiōi ē illd̄ cui cō
uenit aptitudo ad vtrūq̄. In ꝓpo
sito aūt extēdēdo illd̄ qd̄ est genꝰ
siue intelligamus ꝑ priuatione si
ue negatiōe ſz gn̄s: ꝑ q̄ ambo idē
intelligo: possumꝰ hic accipere q̄
si genꝰ hic quod est cōe ad tres ꝑ=
sonas vt ꝑsona siue subsistēs: ⁊ tūc
dicamꝰ patrē ꝑuari aliquo ſz gn̄s
vel ꝙ in p̄re dicat̄ negatio aliqua
ſm gn̄s alicuiꝰ qd̄ natū est ꝯpete
re nō tn̄ ēti: ſz supposito qd̄ ē cōe
p̄ri ⁊ filio: ⁊ tūc hoc nomē ingenitꝰ
poterit ad ꝓpositū quadrupl̄ rac
cipi. ¶ Uno mō ꝓprijssime ꝓut si
gnificat carētiā ꝓpriā eiꝰ qd̄ im=
portat̄ ꝑ hoc nomē genitū vt. s. ꝑ=
mi ꝓducti ꝑ gn̄ationē: ⁊ hoc mō
nō est in diuinis: qꝛ ibi nihil caret
eo qd̄ sibi natū est inesse. ¶ Scd̄o
mō ꝓut significat cōiter carētiaz
eius qd̄ significat̄ ꝓprie genitū: ⁊
tūc connotat subsistens siue ꝑso=
nā ⁊ significat carētiā geniti pro=
prie sumpti: ⁊ hoc mō vr̄ ꝯpetere
de virtute sermonis p̄ri ⁊ sp̄ui san
cto quoꝝ vterq̄ est subsistēs: ⁊ nō
est genitꝰ. nō sic ꝯuenit essentie: qꝛ
ip̄a lz sit ens ⁊ nō genita: nō tn̄ est
ꝑ se subsistēs ⁊ persona. ¶ Tertio
mō vt dicit carētiā ſm genꝰ: ⁊ hoc
geniti scd̄o mō sumpti. s. ꝑ cōica=
to ꝑ gn̄ationē ⁊ hoc mō eēntia nō
d̄r ign̄abilꝫ remouēdo aptitudinē
ad cōicationē. ſz vt in p̄re pōt dici
nō cōicata: ⁊ ita igenita: si hoc mō
sumat ingenitū. ¶ Quarto mō si=
gnificat carētiā ſz gn̄s geniti cōis
sime sumpti: ⁊ tūc idē est igenitū
qd̄ subsistēs nō ꝓductū ⁊ hoc mō
accipit̄ a sanctis. ita ꝙ idē ē igeni
tū in diuinis qd̄ iproductū ꝓprie
dictū qd̄ pz ꝑ Au. 15. de tri. c. 26.
Pater em̄ solꝰ nō est ab alio. iō so
lus appellat̄ ingenitꝰ. Et idē vult
ad Orosiū scd̄o. Dico igr̄ ꝙ inge=
nitum ſm vsum sanctoꝝ prout. s.
significat negationē geniti cōissi=
me sumpti. s. ꝓducti connotando
subsistēs in natura diuina sic con
uenit soli patri: sicut pz ꝑ auctō=
ritatem Augu. iam preallegatā.

Pro opiniōe prima ꝓprie
tas icōicabilis ꝯstituit ingenitum
hoc. 5. de tri. c. 6. ⁊ si filius nō ge=
nitus esset nihil prohiberet eū. s.
patrē dicere ingenitū: ⁊ si gignat
quisq̄ filiū: non ex eo ip̄o est ige

nitꝰ: qꝫ genitihoiesgignũt alios
In alio ꝺb⁹ ori ginalio b⁹ ponitur ista addi tio: sed ꝑ defectuosa.
post. c. 7. nec iõqſqꝫ pater: qꝫ genitus nec ingenitus sio qꝫ ꝑ. post inquit alia notio est qua intelligitur genitor. alia qua ingenit⁹. 2. 7. c. 8. cũ ingenit⁹ ꝺr pater: nõ qꝺ sit. sed quid non sit ostendit. c. 6 ẽt cũ dicit ingenit⁹: nõ ad seipm dicitur: sed qꝫ ex genitore non sit ostẽdit. ¶ Cõtra de respectu ad prius. ¶ Item absolutum prius est. ergo ꝛ̃to magis hz de ratiõe absoluti tãto magis ẽp⁹. ¶ Itẽ nõ hꝫabere p̃ ꝓductionẽ p̃cedit ꝓducꝫ: qꝫ ptinet ad rõnẽ potẽtie ꝓpinque. sicut est ammotio impediẽti. ¶ Cõfirmaꝫ per silẽ de inspirabili. mõ essentia prius estꝫ in aliq̃ nõ cõicata. ꝛ̃ cõicata eẽnt ta hꝫ sc nõ est cõicata. ꝯ. ¶ Rñdeo potẽtia illa, ppriq̃ nullo mõ in re p̃cedit gnationẽ. sꝫ tñ hꝫ cõcept⁹ absolutos sicut di. 27. dictũ ẽ. nõ ẽt ẽ silẽ: qꝫ in nõ ꝓstituto p ordinẽ ad posteri⁹. ꝑ ẽ necessario rõ ordinis ad prius. ¶ Contra negatio nõ ꝓstituit ꝓsonã pmã. qꝫ nec scdaꝫ igenitũ est negatio. tũ qꝫ ẽ alia notio. ꝛvt sic ñ dicit eẽntiã tñ: neꝛ rẽ positiuaꝫ aliã a duab⁹. Instãtia ꝯcludit qꝫ nõ ẽ notio. ¶ Cõtra iꝯtũ negatio dicit dignitatẽ. ¶ Rñdeo dignitas ꝓsonalis. ¶ Itẽ negatio hꝫ cõicabilisꝫ. ppria. qꝫ nec vna. sile nec ens. neꝛ de aliq̃ nisi pp positionẽ. ¶ Itẽ ꝓsona prima nõ nisi cũ scda. ¶ Itẽ Au. i fine retracta nõ ſm qꝫ nõ est: est ingenit⁹. sed qꝫ vnicum filium genuit.

S. Bona. li. 1. di. 27. q. 2. et 1. di. 28. q. 1. et

De scdo

articulo dicunt aliqui qꝫ cuꝫ in genitum dicat tantum ꝓuationeꝫ et in genere: vel tñ negationẽ ꝛ per ꝓhs ex rõne sua formali non dicit aliquaꝫ dignitatez: nec aliq̃d ad dignitatẽ ptinẽs: nihil possit poni ꝓprietas ꝓsone diuine: nisi sit aliquid pertinẽs ad dignitatem ergo opꝫ qꝫ ingenitũ cõnoter aliqõ positiuum rõne cuius connotati sit ꝓprietas. hoc aũt positi uum ponit ab eisesse fontalis plenitudo que est in solo ꝑe: in quo est oĩs fecũditas tã ad intra ꝙ ad extra. ¶ Sed cõtra istud arguit primo: qꝫ ista fontalis plenitudo nõ intelligit ad extra: qꝫ talis fecũditas est cõis tribus ſz itra nõ est in patre nisi duplex fecunditas. ſ. ad generãdũ ꝛspirandũ: hec aũt fecunditas non est aliq̃d vnũ positiuũ in patre: nisi essentia: essentiã aũt nõ cõnotat vt ꝓpter hoc dicaꝫ esse ꝓprietas patris. Qõ ãt ista fontalis plenitudo nõ sit aliq̃ positiua relatio vna in ꝑe ꝓ: qꝫ tũc in ꝑe eẽnt tres relones positiue. ſ. gnatio actiua: spiratio actiua. illa relo quã circũloquimur p hoc qꝫ est fontalis plenitudo fecũditatis. ſz sit innotiata: ꝛtũc cẽnt ꝺnq̃ notiões qõ nõ ꝓcedit cõiter ſaltẽ nõ ꝓcedunt in patre tres ꝓprietates positiue relatiue.

¶ Preterea ingenitũ nõ vꝝ ꝓnotare illã fontalẽ plenitudinẽ qꝫ nõ primã fecũditatẽ qꝫ ſm Au. ſ. de tri. c. 6. Et si ꝑ filiũ nõ genuisset nihil ꝓhiberet eũ dici ingenitum igr igenitũ põt ꝓcedere gnationẽ actiuã: multo magis ẽt nõ ꝓnotat scdam fecũditatẽ: qꝫ si p impoſe nõ posset esse ꝓductio p modum volũtatis: adhuc tñ esset stat⁹ in gnatiõe ad aliquã ꝓsonã igenitꝫ sub ꝓpria rõne. ergo vꝝ qꝫ illa fontalis plenitudo que nihil dicit nisi duplicẽ fecũditatẽ nõ põt ꝓnotari p hoc qõ est ingenitũ tertio qꝫ rõ eoꝝ nõ vꝝ valere: qꝫ si ꝓprietas ꝓsonalis diceret dignitatẽ ſm-

plr: igr alia psona que non hz illā nō haberet oēm dignitatem simpliciter. quod est inconueniens.

¶ Aliter dicitur q hoc positiuuz est esse a se. ⁊ hec dr esse intētio Ricar. ⁊ q esse a se est aliqd propriuz positiuū circūlocutū per ingenitū ⁊ precedit relationem ad filiū qr enim aliquid est a se: ideo oportet sm Ricar. q aa ipso sit omne esse ⁊ omne existere.

¶ Cōtra esse a se si est positiuum ⁊ absolutū erit cōmune tribus aut relatiuū: ⁊ nō ad prius: qr non est nisi negatio relationis, ad prius. igr erit ad filiū ⁊ ita ēt a se vel dicit habitudinem ad filiationez. si est positiuum vel si dicit habitudinez ad precedēs erit negatio relonis ⁊ ita negatio est ingenitum. ergo non est pprium positiuum illius.

E Iō videtur dicēdū q ingenitū sub propria rōne sua vt significat non habere genitorē est proprietas patris: ⁊ sufficiēter importat dignitatē. i. nō idignitatē. hoc em suffict ad psonalē pprietatem: q non sit indignitas: sicut ⁊ persona in diuinis non dicunt esse impfectiones. non tn perfectiōes simpliciter. i. vlr in quolibet melius ipsum q non ipsum.

¶ Et si omnino fiat altercatio q oio oportet pprietatem dicere dignitatē nō absolutā sed psonalē. Potest dicit ingenitū inquantum negat habere genitorē dicit dignitatez personalē prime persone in diuinis. qr sicut dignitas est in secūda persona habere pncipiū originās: ita est dignitas in prima psona non habere: ⁊ tn ista dignitas non oportet q sit dignitas formaliter alicuius positiui pprij cōnotati per hoc qd est ingenitū. vnde negatio potest dici esse dignitatis in aliquo pro quanto indignitatis esset si opposita affirmatio poneretur in eo sicut dignitatis est in rege q non sit scelestus vel mercator.

Nota q sicut relatiōes positie fundāt i eēntia ex natura rei: sic ⁊ ista negatiua. ex natura em esseutie est q in aliqua psona sit rō: q ipa nō sit ab alia: ⁊ sic substractū ipsius relationis nō ē nisi essentia diuina vt sit sensus ingenitus. i. hns diuinaz essentiā nō ab alio. ex se em hre dignitatem ⁊ a nullo pncipiatiue est libere hre sicut rex regnat. iō vt sic est dignitatis negatio em pcise vt negatio: n iportat dignitatē: nisi ex hoc q circa talē affirmationē fundat. vn habere deitatem ab alio simplr non est dignitatis: sed solū ratiōe modi notabilis habēdi. s. per generationē ⁊ spirationē. ppter hoc dr q ingenitū stricte. s. nō pductū p generationē dicit dignitatē: sz ingenitū est negatio: ⁊ nō vt ꝯuenit spiritui sancto: sed tm patri sic: vt dicit simplr nullo mō esse ab alio.

¶ Ad secundum ibi inspiratum non dicit dignitatem: quia spiratum dicit ideo non est sexta notio. ⁊ exponitur ibi ad tertium ingenitum. cōsideratur em vno mō simplr ⁊ sm se. Alio mō vt consideratur circa talē naturā. primo mō substractum non est nisi essentia ita q si esset hypostasis in essentia sine proprietate esset ingenita scdo modo aliquid est substractū negatiōi eius triplr. vel. s. vt i q fundat in pmo vel tertio. vt cuius ē notificat respectū substātie solius formalr in quo fundat. nō tn nisi vt ē sub pprietate pris. ¶ Cōtra me-

lius diceret ad argumētum q̄ dignitatē importat respectu fundamēti tm̄ nec sequitur q̄ nō dicit dignitatē ꝓpriā qr essentia est differēs ad plures dignitates ꝑsonales q̄s ponit. 15. de tri. ¶ Cōfirmat qr vbi ad prius est habitudo positiua prius est q̄ ad posterius. igr̄ ⁊ negatiua. ⁊ hoc ē qd̄ dr q̄ rō p̄mi p̄cedit ordine ad posterius ⁊ nunq̄ alicubi absolutū prius est relatiuo ingenitum secundum se potest competere supposito absoluto si esset.

Ad argumenta

huius. q. ¶ Ad p̄mū nego minorem cū ꝓbat p ph̄m scdo periermenias. dico q̄ illa ꝯña ph̄i tz per virtutē p̄mi p̄ncipij huius. s. a quo cūq̄ remouet vnū ꝯtradictoriorū de eodē dr reliquū: vt sic aūt non pōt ꝯcludi affirmatiua de p̄dicato infinito sequi ad negatiuā de p̄dicato finito nisi vbi illd̄ p̄dicatū infinitū significat negationem extra. genus ꝯtradictoriā affirmationi. qr negatio in genere nō contradicit affirmatiōi. ⁊ tūc nō sequitur. nō est genitū. ergo est nō genitum nisi in negatiōe extra genus est ⁊ hoc mō non genitū nō cōuertitur cum ingenito: lz cōuertat in accipiendo nō genitū prout dicit negationē in genere: qūo intelligit Au. ¶ Ad scdm cōcedo q̄ nulla proprietas ꝑsone ꝑmviā cōem dicit aliquid ad se: nec tn̄ opz oēz ꝓprietatē dicere relationē positiue: sz sufficit q̄ vel positiue vel negatiue. si em̄ relatio sit personalis ⁊ ꝓpria alicuius ꝑsone negatio etiaz resolutionis erit personalis propria alij persone ⁊ ita nō ad se neq̄ communis tribus. ⁊ hoc mō. s. negatiue ingenitū dicit relationē sicut pz ꝑ Au. 5. de tri. c. 8. Et tunc ista est falsa oē nō genitū est relatū ⁊ tn̄ nō sequit. ergo nō genitū dicit aliqd ad se. sz sequit q̄ vl dicat aliquid ad se vel negationem proprie relationis siue relationem negatiue. ⁊ sic ꝯceditur conclusio q̄ omne non relatum sit relatū positiue vel negatiue.

¶ Ad tertiū dr q̄ ispirabile non dicit aliquā dignitatē sicut dicit ingenitū ⁊ ita nō est notio. ¶ Sz hoc vr̄ eē falsuz in se qr equalis dignitatis ē in p̄re ⁊ filio nō spirari sic in p̄re nō gn̄ari. ⁊ ēt ad ꝓpositū non vr̄ valere qr nō vr̄ necessariū ad ꝓprietatē siue ad notionē dicere ꝓprie dignitatē ¶ Alr̄ p̄t dici q̄ ingenitū sicut nō ꝓductū sicut expositū ē in p̄rio articlo solutiōis. ⁊ hoc mō ispirabile qr ꝯtinet in eo nō ē alia notio ab eo. sequit em̄ non ꝓductū. ergo nō spiratū. ⁊ nō econuerso. ergo nō est alia notio.

¶ Contra ingn̄atio est tm̄ in p̄re ispiratio aūt est i p̄re ⁊ filio. g̃ hec notio nō est illa. Sz si ista ꝯña sit cōcedēda erunt sex notiones nisi alia rō assignet quare inspiratio nō sit notio. Et si videat absurduz ponere sex notiōes qr cōiter non ponunt tot: posset dici q̄ locus ab auctoritate nō tz negatiue. Tpe aūt Ambrosij nō vident fuisse vsitate tres notiōes in p̄re: qr noluit hoc nomine ingenitus vti. Tpe etiā Ansel. nō vident fuisse vsitate due notiones positiue in p̄re. qr nō vtitur ip̄e vi spiratiua: sz ꝓ illa accipit dignitatez cōem p̄ri ⁊ filio: ⁊ si tūc a p̄ncipio fuerūt tm̄ note tres proprietates notionales. s. paternitas filiatio ⁊ spiratio: ⁊ hoc ex verbo saluatoris in euāgelio. ⁊ Jo. in canonica sua. capitu. 1. tn̄ postea per inuestigationem innotuerunt alie notiones ⁊ proprietates que

Quere i reportatis distin. pn̄ti. q. finali.

Mat. vlti.

tum tale. igit̄ silr̄ in ordine psona rū prius cōuenit prie psone negatio ordinis ad priorē q̄ ordo ad scdam psonam. ergo prius intelligitur ingenita q̄ generās: ⁊ in illo priori intelligit̄ psona incōicabilis in natura diuina ergo.

¶ Preterea. si ꝑm imaginationē phoruz nō eēt in diuinis: nisi vnū suppositū absolutū: ꝯstitueret̄ p essentiā absq; ꝓprietate positiua ⁊ si aliqua ꝯcurreret: nō esset nisi illa negatiua: que esset nō eē ab alio: ergo vr̄ q cū origo posita in diuinis nihil auferat ipsi essentie nec ēt huic ꝓprietati negatiue n̄ eē ab alio. ergo p ipa poterit mō aliq̄ psona ꝯstitui. ¶ Et si obijciatur qūo sola negatio poterit ꝯstituere psonā diuinā? ¶ Rn̄det̄: q psona includit essentiā diuinā: q̄ est cōicabilis ⁊ cū hoc aliq̄d qd̄ est incōicabile: p hoc qd̄ hz naturā i se hz i se oēm pfectionē positiuā: que pōt poni in ipa. p negationē aūt cointellectā pōt hr̄e rōnē incōicabilis. ⁊ hoc maxie si incōicabilitas non dicit nisi aliquā negationem in genere.

maior

Ois ꝓprietas psonal̄ est primo ⁊ p se i cōicabilis.

Contra istā viā arguit̄ sic. nulla negatio est de se incōicabilis: qr sicut n̄ est de se vna neq; indiuisibilis aliqua indiuisiōe: sic nō est d̄ se hec ⁊ incōicabilis. sz tm̄ p affirmationē: cui prio repugnat diuidi. ⁊ p hoc negationi ꝯuenit nō diuidi: ⁊ iō negatiōi nō ꝯuenit prio nō diuidi sz ꝯn̄ter. ita ēt vr̄ d̄ incōicabili: qr cōicari nō repugnat negationi de se sz tm̄ p aliquā affirmationē cui p̄mo cōuenit talis incōicabilitas: ergo negatio nō erit prima rō incommunicabilitatis.

Respōdeo negatio principiati i ente est oino incōicabilis: qr oē alid̄ ab vnico ente est principiatū: yn̄ est ista negatio incōicabilis in ente? dico q ex natura entis. qr illi repugnat istā negationē in ipo pluribꝰ cōicari. ¶ Contra. igit̄ illud positiuū est prius incōicabile: nō sequit̄. imo si nō tm̄ vnicū ens eēt principiuz: nec tm̄ vnū eēt nō principiatū instātia iaiato ponēdo q forma mixti manet eadē que priꝰ nō est instātia: qr ⁊ si sic mixto insit inaiatio: ⁊ tū est ꝓpria illi: qr aiatio nō fuit: itaq; q essentia nō vt cū aliqua ꝓprietate: nec vt in aliq̄ psona est pricipiū generādi: ita vt recipiet aliqd̄ priꝰ qūocūq; i re: sz tm̄ sic dicēdo vt actu principiat quo p̄ncipiat quo hoc est vt actu fundat: qr i hac dist. 28. q. vltima dicet̄ q gn̄atio ē oino primo determinata essentie.

maior

¶ Preterea. nulla negatio est ꝓpria alicui subiecto nisi p aliquā affirmationē ꝓpriā ei: quā sequitur talis negatio. ergo prie psone nō est ꝓpria ista negatio nō eē ab alio: nisi qr eidē ꝓpria est aliqua affirmatio prior quā ꝯsequit̄ ista negatio. ista affirmatio prior non pōt esse essentia. ergo aliqua proprietas positiua. ¶ Preterea si p̄ma psona sit incōicabilis formaliter negatiōe. ⁊ scda est incōicabilis relone positiua. s. filiatione. ⁊ tertia silr̄ spiratione passiua. ergo nō vniformiter se hn̄t iste psone in rōne psonalitatis: neq; sunt eque positiue psone. neq; eque pfecte inq̄tū psone: qr nō est eque pfecta psonalitas negatiua: ⁊ ꝓprietas aliqua positiua. Iste rōnes lz forte nō cōuincerēt aduersariū q̄n possent solui: qr tn̄ nō vr̄ ꝓbabile psonaz primā ꝯstitui so

Ois ꝓpietas psonal̄ est ꝓpria ei cui cōuenit.

2

la negatiōe formalr. vel negatio ne formalr esse psonam. iō pōt cō cedi conclusio istarum rationū.

Soluēdo argumēta. 2. op̄.

Ad argumentū

in oppositū dico sicut dictū ē dis. 26. q li. p̄ter nō exclu dit aliqua psonalia. sz excludit essentialia: ⁊ includit in ꝓprietate inclusa oē psonale illiꝰ psone: vñ ⁊ in gñatiōe includit tā paternitas q̄ spiratio actiua: et est in patre. ⁊ oia psonalia que ꝯueniunt p̄ri. Qd ēt probat p cū alibi vbi noiat paternitatē: filiationē: ⁊ ꝓcessionē. ergo nō intēdebat in primo loco solas illas tres eē ꝓprietates psonales. nec etiā intēdebat illas tres ꝯstitutiuas esse psonales. sz p illas intendebat oēs alias: ⁊ q oia essentialia: que excludunt p li p̄ter sunt vnum in tribus.

Ad argumenta

M pro opi. prima qr arguit p Aug. de prioritate ingeniti ad paternitatē. Rñdeo aliqñ priuatio non cōnotat affirmationē: ⁊ tñ nunq̄ inest formalr priuatio vt ꝓpria: nisi p̄uato insit formalr talis positio. ¶ Exemplū. cecus nō cōnotat nisi oculū q̄ est cōe subiectuz cecitatis ⁊ visionis. ⁊ tñ nunq̄ in est oculo p solā rōnē oculi: sz per aliquā aliā entitatez positiuam: quā ꝯsequit ista priuatio: puta p talē mixtionē in oculo cū qua nō possit stare visio. Ita pōt dici hic: q lz ingenitū nō cōnotet nisi aliquā psonam subsistentē in essentia diuina: tñ ista affirmatio non est tota rō inherētie huius negationis. que est ingenitū: sz opz in re aliā ꝓprietatē positiuā aliquo mō p̄cedere ingenitū: per quā insit lz nō connotet per ingenitū tā q̄ aliqd ꝓpriū subiectū: ⁊ sm hoc dictū Aug. dz intelligi q ingenitū q̄tum est de per se rōne ingeniti nō cōnotat patrē: nō tñ pōt inesse ꝓprie i re: nisi affirmatio ista vel aliqua alia absoluta vel relatiua siquasi inherentie eiꝰ. ¶ Ad scdm dicit q ista ꝓpositio est vera de primo i ordine qd est ad se. cuius. s. eē nō est esse ad scdm. ita nō est in ordine psonaꝝ habentiū eādē naturā vt in ꝓposito: qr hic primā psonā esse est ordo eiꝰ ad scdam. ⁊ iō ordo ad scdam quasi p̄cedit negationē principij sicut ꝯstitutiuum formale alicuius entis positiui p̄cedit i eo negationē alicuius entis sibi repugnantis.

Que re. vv. hic.

¶ Uel sic. vbi natura primi nōē eadem cū natura scdi. Ibi negatio principiati statim sequit naturā primi antequā intelligat ordo ad scdm. Sz vbi est eadē natura primi ⁊ scdi: negatio principiati nō sequit naturā: sz aliquid ꝓprium illi. illud hic nō pōt esse sm cōem opinionē nisi relatio.

N

¶ Ad tertiū dico q si esset ita sz imaginationē phoꝝ gentiliū: tūc essentia diuina esset determinata ex se ad hāc subsistētiā: ⁊ ꝯstitueret hāc: nō p aliquā negationē: sz seip̄a sm eos: qr esset oino determinata ad hāc: sicut i creaturis hec natura est oino limitata ad hoc suppositū: nūc aūt ponendo ibi esse originē: opz essentiā nō eē oino determinatā ad vnā personā: ⁊ iō nō ꝯstitueret p se aliquaz psonam. Et cū dicit ponere originē nihil aufert essentie: nec illi qd per se ꝯstituit: verū est q nihil aufert: sz ponit oppositum illius hypothesis: ꝓpter quā eēntia de se ꝯstitueret psonā. s. determinationē essentie ad vnicā subsistentiaz

que hypothesis auferret essentie pfectionē: qr videret ponere limitationē: sz oppositū illius hypothesis ponēs originē nō aufert pfectionē: aufert tñ modū incōpossibilez constitutiuum psone qui esset verus ex hypothesi.

Utrum essentia diuina ex se determinet sibi primo gñationē actiuā? ꝙ nō: qr tūc staret i quolibet nō supposito. ¶ Itē relones sunt eque primo in essentia. ¶ Contra. si p aliud prima psona non ꝯstitueret ingenito. ¶ Solutio de determinato ⁊ indeterminato ⁊ determiare ꝯtinentiā. ¶ Cōtra illimitationē essentia determinat qr prima ⁊ aptitudinalis igit actu p aliqd nō per relationē: qr ipa nō est anteqꝫ fundet: nec per aliud infinitū. igit ex se prio dicit adequate immediate primo mō fm intentionē sic rō exemplū ꝯ God. fm extensionē nō imediate: quicqd se hz ad plura ordinez habētia respectu eiꝰ aliud hz primū sic. ⁊ sic exemplū solis. exemplū aie: essentia igit immediatissime se hz ad primā: ⁊ per illā ad scdam inquantum principiū. tz em mediāte ꝯ pductū per diuisionē. ¶ Itē forma se ens modus hic ⁊ ꝯgruentia de triplici pncipio. ¶ Cōtra tripliciter hic modus alius post ad argumenta.

Sic in originali.

Questio. III.

Ultio hic quero. Utrū prima psona ꝯstituat in esse psonali aliqua relatione positiua ad scdam psonaz? ꝙ nō: arguit primo qr prima psona preitelligit in esse psonali anteqꝫ gignat: agere. n. suppositi est igit preintelligit esse suppositu etiā añqꝫ agat. si aūt ꝯstitueretur relone ad scdam psonam coitelligeret cū ipa exñte scdam psonā esse: ⁊ per ꝯñs scda psona cointelligeret esse añqꝫ prima gigneret: ita scda psona nō eē terminus illius gñationis. ¶ Confirmat rō qr quecūqꝫ sunt simul natura qcunqꝫ vnū est prius ⁊ alterū: relatiua sunt simul natura: ergo si prima psona formalr constituit i esse psonali p relationē ad scdaz quocūqꝫ prima psona prior est in esse psonali: eo ⁊ scda. sz gñatione que ē actio prime psone: videtur prima psona esse prior in esse psonali. igit ⁊ scda. ⁊ vt prius: tūc nō erit terminꝰ formalis gñatiōis ¶ Preterea i oi ordine primū vr eē absolutissimū: sicut appet pcedendo in qbuscunqꝫ ordinibꝰ. ergo ita erit in ordie psonaꝝ: ꝙ prima erit absolutissima: ⁊ ita nō cōstituet p relationē ad secundam. ¶ Contra. prima psona nō constituit in esse psonali deitate: qr non est incōicabilis: nec spiratiōe actiua: qr cōis ē sibi ⁊ filio: nec inascibilitate ex. q. pcedente. ergo pviā diuisionis aliqua relatione positiua ad secundam personam.

In phe. meta.

A

Hic cōiter cōcedit ps affirmatiua qōnis: sz ppter difficultatem primi argumēti distinguit de ipsa relone ꝯstituente primā psonā Uno mō ꝙ ipa pōt ꝯsiderari vt pprietas vl vt relo: vt pprietas pcedit gñationē: vt relo sequit: ⁊ tūc fm ꝙ ꝯstituit primā psonam: nō opz scdam simul esse cū prima lz vt est relatio quasi ꝯñs gñationē opz secundā simul esse cum ea.

Tho. 1. pte sū. qō. 40. ar. 4.

¶ Cōtra istud. Proprietas vt ꝓprietas ē aliq̄ entitas: alioq̄n non cōstitueret aliqd̄ ens: aut igr̄ entitas ad se: aut ad alterꝝ: aut neutrū: entitatē em̄ aliquā esse singularem: q̄ nec sit entitas ad se: nec ad aliud nō vr̄ eē intelligibile. ꝗ opz ꝙ ista entitas formalr̄ vel sit ad se: ⁊ tūc cōstituit personā absolutā: vel ad alterū: ⁊ tūc vt proprietas erit relatio: ⁊ tūc nō euadetur difficultas: lz alia rō sit cōsiderādi eā vt ꝓprietas: ⁊ vt relatio. ¶ Et ꝯfirmari pōt rō ꝑ exemplū: qꝛ ⁊ si albedo possit ꝯsiderari vt albedo vel vt q̄litas: ⁊ si ꝯsideret̄ vt albedo: hoc ē ꝑm ꝓpriā rōnē specificā suā: si aūt vt qualitas: hoc est ꝑm rōnem imperfecti sui gn̄is: tn̄ quicq̄d ꝯstituit̄ albedine vt albedo ē: nō ꝯstituit̄ aliq̄ entitate q̄ nō sit q̄litas: qꝛ albedo etiā vt albedo: includit essentialr̄ qualitatē: ⁊ ē eēntialr̄ q̄litas: ita ꝙ albedo nō pōt ꝯstituere albuz vel aliq̄d in eē albo nisi etiā ꝯstituat in eē q̄litatiuo: ita vr̄ in ꝓposito de ꝓprietate relatiua sic ⁊ sic cōsiderata. ¶ Preterea iste dicit alibi ꝙ ī diuinis nō p̄t eē ordo: qꝛ nec essentie ad relationes: nec relationuz inter se: qꝛ relatiua sunt simul natura: ꝙ si ꝓprietas possit ꝯsiderari eo mō quo nō esset relatio: ⁊ hoc mō nō opz ꝙ hr̄et correlatiuum simul natura argumentum eorum non valeret.

S. bo. li. 1. di. 26. q. 3.

Aliter distīguit̄ de relone vt relatio est: ⁊ vt origo est. ⁊ ponit̄ ꝙ cōstituat vt origo: non aūt vt relatio: qꝛ rō originis aliquo mō p̄cedit: ⁊ ī ea q̄si fundatur relatio. prima aūt ꝑsona ꝯstituit̄ ꝑ primā originē ibi ꝑ quā distinguit̄. ¶ Cōtra hoc obijcit̄: qꝛ origo vt origo nō ē ꝓpria forma nec ꝑsone in q̄ est: nec persone ad quā est: sz ē q̄si via: ⁊ tūc neq̄ prime ꝑsone ē forma: sz q̄si p̄supponit eaz: nihil aūt ꝯstituit aliq̄d in aliq̄ eē nisi inq̄tū ē forma eiꝰ. Si tn̄ ista via intelligit̄ de distinguere: q̄si p̄ncipiatiue alicuius corrn̄dentis cause effectiue ī creaturis sicut expositū est di. 26. ⁊ nō per modū principij formalis: tūc ista positio posset habere veritatem: nec hoc argumentū esset ꝯ eam.

In op. 3.

Alio modo dicit̄ ꝙ sicut eadē actio p̄t diuersimode itelligi. ¶ Inquātū aptitudinalis. ¶ Inquātū potētialis. ¶ Inquātuz futura. ¶ Inquātū actu. ¶ Et iquātum p̄terita: ita relones fundate sup actionē pn̄t diuersimode accipi: vt sit relatio fundata sup gn̄ationē q̄si aliq̄ mō p̄teritā: alio mō vt q̄si pn̄tez: alio mō sup eā: vt q̄si futurā: alio mō sup eā vt q̄si potētialē: ⁊ vlteriꝰ vt q̄si aptitudinalē dicit̄ aūt ꝙ relatio sub p̄ma rōne ꝯstituit primā ꝑsonā: p̄ma aūt rō est rō aptitudinalis: qꝛ illud seq̄tur ad aliud nō ecōuerso: ꝗ gn̄atio tali mō ꝯstituit p̄rez: ⁊ hoc mō significat̄ ꝑ hoc qd̄ ē gn̄atiuitas.

Hē. q̄li. 9. q. 1. ⁊. 3. ⁊ ī sum.

Diffusius vide hāc opi. et reprobationem in 4. q. q̄ libe.

Cōtra istud prima ꝑsona nō ꝯstituit̄ ꝓprietate hn̄te minꝰ ꝑfecte eē positiuū q̄ꝫ hēat ꝓprietas ꝯstitutiua scd̄e ꝑsone: qꝛ tunc nō videret̄ eē eque ꝑfecta in eē ꝑsonali. scd̄a aūt ꝑsona ꝯstituit̄ ꝑz istos: filiatione vt filiatio. ē. ergo prima ꝑsona nō ꝯstitueret̄ relatiōe potētiali q̄ minus ꝑfectuz eē hz de rōne relationis q̄ꝫ ꝓprietas scd̄e ꝑsone: sz relatio gn̄atiui ad generabile: quā ponūt eē primā ⁊ ꝯstitutiuā ē relatio potētialis:

ergo nõ ꝯstituit ita ꝑfectã ꝑsonã actualẽ sicut scd̃a. ꝓbatio assumpti: nullũ esse actuale exigit ens potẽtiale: qꝛ ens potẽtiale est minus ꝑfectũ q̃ꝫ actuale dũmõ sint eiusdẽ rõnis. relatio aũt gñatiui reqrit gñabile: qd̃ dicit relationẽ potentialẽ ex ꝑte filij: ꝫ ista relatio gñatiui in pr̃e nõ ẽ relo actualis. ¶ Preterea ꝯ istã opinionẽ ꝛ ꝯ duas ꝑcedẽtes arguit̃: qꝛ relatio si ꝯstituat ibi ꝑmã ꝑsonã hoc nõ ẽ nisi ꝑm q̃ est in re: alioqn nõ cõstitueret ꝑsonã realẽ: nõ ẽ aũt in re nisi vnica relatio ꝑsone ꝑme ad secundã: nec est ibi nisi sub rõne actualissima: qũocunqꝫ possit diuersimode accipi. ꝫ sub illa rõne actualissima cõstituet illã primã personã: ꝛ sub ea rõne corrñdet sibi relatio in scd̃a ꝑsona: nõ est aũt in scd̃a aliq̃: nisi vt actualissima: frustra igit̃ querit̃ distinctio q̃si potẽtialis vel aptitudinalis ibi a rõne actiui: qꝛ ista distinctio in modis cõcipiẽdi nihil facit ad cõstitutiuũ prime ꝑsone quin prima ꝑsona semper exigat secũ simul secundã: ꝛ tñ ꝑꝑ hanc difficultatẽ. s. ne poneret̃ ꝑsonaꝫ primã habere simul secũ secũdaꝫ querit̃ ista distinctio relationum aptitudinaliũ actualiũ: ꝛ potentialiũ: ne filius ponat̃ ꝑcedere generationẽ pr̃is. Eodeꝫ mõ posset argui ꝯ primã opinionẽ ꝛ scd̃am qꝛ illa relatio qũocũqꝫ ꝯcipiatur nõ est ibi: nisi vt vnica. ¶ Preterea ꝯ oẽs tres opiniones arguit̃: qꝛ ꝛ si pater generat filiũ per hoc q̃ actione pr̃is relatio filij est in essentia diuina: ꝛ actione sua ꝑm istas opiniones pr̃nitas vt paternitas est in essentia diuina: qꝛ ꝑm eos pr̃nitas vt paternitas: tunc prio est qñ filiatio est: vt filiatio: lꝫ prius precesserit aliqd vt origo vel gñatiuitas vel ꝓprietas. igit̃ pater ita generabit se pr̃eꝫ sicut generabit filiũ: aut saltẽꝫ ita erit paternitas in pr̃e ꝑ gñationẽ: sicut filiatio in filio: qd̃ vr̃ absurdũ. ¶ Preterea ꝯ oẽs opiniões alia est difficultas qũo essentia determinet̃ ad personã primã vel proprietatem si ex se nõ vr̃ cõis alijs personis: qꝛ qñcunqꝫ aliqd determinat̃ ad aliud ex se: vbicũqꝫ est: hꝫ illud: ꝛ tũc eẽntia vbicũqꝫ eẽt: haberet ꝑsonalitatẽ ꝑme ꝑsone. Si ãt ab alio determinat̃: hoc vr̃ esse ꝯ rõneꝫ ꝑme ꝑsone: qꝛ tũc vr̃ eẽ originata vel aliquo mõ possꝫ ab alio poni in tali subsistentia.

Preterea tertio si determinat̃ ex se: quero rõnem cuius principij hꝫ eẽntia in determinãdo se ad ꝓprietatẽ primã nõ materie ex distin. 5. nõ forme: qꝛ ꝑuatio forme preexigit principiationẽ producẽtis sicut de causa formali ꝛ efficiẽte. ꝫ eẽntia quasi ꝓductione se determinat. ꝛ ita: ꝑma persona erit aliquo modo ꝓducta. Nec põt dici q̃ proprietas ex se determinat̃: qꝛ ꝓprietas ex se determinat̃ quia impossibile ẽ q̃li tercũqꝫ duo esse oĩno prima: sed omnis multitudo stat ad oĩno primũ ꝛ vnũ illud hic nõ est nisi essentia vt est pelagus: ergo ipsi attribuet̃ ratio principij aliqualis respectu cuiuscunqꝫ secundi. ¶ Si quis vellet dicere q̃ essentia: vt hic ꝑ se est: ꝛ sic ꝑ se agit: iuxta primũ argumentũ factuꝫ dist. 7. cõtra Tho. posset dicere q̃ hec essentia cõicat quasi ꝓductiue se ꝑsone prime: ꝛ in prima cõicat se secũde: ꝛ in prima ꝛ secũda tertie: ꝛ sic tres ꝓductiões

fm triplex principium. s. essentia vt essentia: vt intellis vt volūtas. ¶ Cōtra. nihil ꝓducit se: igr̄ est distinctio inter ꝑsonā primam ⁊ essentiā. ¶ Cōfirmat̄ rō ꝑ auctoritatē magr̄i dist. 5. ꝓpter quam negat essentiā gignere vl̄ gigni: pari rōe negādū est ab ipsa ꝓducere. ¶ Itē hec ꝓductio non est generatio: qꝛ pr̄ est ingenitꝰ: nec spiratio pꝫ: nec sunt alie in diuinis. ¶ Itē actio est suppositi ergo essentia ē quartū suppositū. ¶ Pōt dici ad primū ꝙ aliq̄d ꝓduci bene pōt ꝓducere totū: qñ illud aliq̄d est priꝰ per se ens: et habēs in virtute reliquū qđ cōcurrit cū ipo in cōposito. exēplū nō est in creaturis in ꝓductione substātiali: qꝛ ibi non preest nisi materia: q̄ nō habet virtualiter formā: sꝫ bene ē exemplū in ꝓductiōe accidētali: vbicūq̄ subiectū hꝫ actiue accidēs: ipm subiectū ꝓducit cōpositū illud: sicut aqua priꝰ calefacta ⁊ postea sibi derelicta ꝓducit aquā frigidaꝫ ita diceret̄ h ꝙ essentia ꝑ se ens in illo p̄mo signo qñ relatio pullulat producit se in persona relatiua: vel magis ꝓprie cōicat se illi. ¶ Ad formā ꝯceditur antecedens prout se refert precise idem. ⁊ sic cōsequēs qđ est distinctio: hoc est nō est oīmoda identitas essentie ad personā relatiuā: qꝛ ipsa includit aliquid p̄ter essentiā. ¶ Ad scđm hic pōt dici ꝙ ꝓductio illa est generatio ⁊ ꝓductio verbi dictio: sicut si ignis esset intelligibilis vel intelligēs igneitate gigneret: intellectu diceret. ¶ Ad tertiū forma per se ens. i. nō inherens vt accidens: vel forma vt substātialis: vel q̄ditas suppositi: pōt esse agens: nec tñ est suppositū: qꝛ nō est incōicabilis: ⁊ sic vident̄ euadi. 3. rōnes. ¶ Sꝫ restāt insolute due auctoritates. prima ꝯfirmās rōnem primā magistri. alia ē in secunda rōne: qꝛ Aug. dicit patreꝫ esse ingenitū. ¶ Propter primā possꝫ dici ꝙ in oīno primo signo non tantū est deitas ꝑ se ens: sꝫ hic deus: ⁊ ille ꝓducit se patrē: et tūc euaditur hic ista locutio: essentia ꝓducit. lꝫ ille producat in quo nihil est nisi essentia: sic corrigit̄ dicta via quantū ad sermonē. ¶ Ad scđm posset dici ꝙ sancti supponētes proprietateꝫ primā esse in essentia: vndecūq̄ pullulauerit primū suppositū: ⁊ nō loquebant̄ nisi de ꝓductiōe suppositi a supposito: ideo dixerūt illam personā esse improductā: q̄ non producit̄ a supposito. Consilr̄ dixerūt relatiōes oppositas nō posse eē nisi i distinctis suppositis: qđ verū est: si vtraq̄ sit suppositi: sed nō si vna sit alicuius ꝑ se entis singularis: ⁊ nō suppositi: puta huius dei. Et rō est: qꝛ singulare nō suppositum pōt se cōicare: ⁊ ita nō distinguitur a ꝓducto: qꝛ em̄ est singulare ꝑ se ens: ideo pōt agere: qꝛ nō suppositū: iō pōt cōicari: suppositū aūt nunq̄ se cōicat: ⁊ ideo si ꝓducit suppositū distinctū producit: cuius ipm nihil est: qualr̄ aūt improbabitur hec phātasia. tam dissona dictis sanctorum.

Aliter ponit̄ tenendo cōclusionē oppositā istis tribꝰ opi. scꝫ ꝙ prima persona non ꝯstituit̄ relatione aliqua ad secundā personam: ⁊ hoc, loquēdo de primo cōstitutiuo illius ꝑsone in esse ꝑsonali: sꝫ aliqua realitate absolu

Jo. de rippa di. 25. ⁊. 26. huius primi.

ta:nō quiditatiua:sicut tactū est in opi.3.dist.26. ¶ Pro hac opinione arguit̄ specialr̄ de p̄ma p̄sona sicut ingenitū p̄intelligitur paternitati:⁊ ingenito vr̄ p̄intelligi aliqua realitas ꝓpria prime persone:igit̄ cū illa nō possit esse relatiua:erit aliqua absoluta ꝓpria illi p̄sone.ꝓbatio p̄mi assumpti. ¶ Tum p̄ Aug.5.de tri.c.6. Si pr̄ nō genuisset:nihil ꝓhiberet eum dici ingenitū. ¶ Tum qꝛ fecūditas ad aliquā ꝓductionez in diuinis nō intelligit̄ quasi potētia ꝓxima:nisi vt est in nō hn̄te illam fecunditatē per actū illius fecūditatis:sicut volūtas non intelligit̄ fecūda ad spirandū:vt in aliqua p̄sona:nisi vt in qua sit:vt non cōicata per fecūditatē volūtatis:⁊ ideo vr̄ cōiter ꝯcedi ꝙ vis spiratiua in pr̄e ⁊ filio preintelligitur nō habere voluntatē p̄ spirationē.ꝗ a simili huic fecūditati generādi:vt quasi potētia propinqua vr̄ p̄intelligi innascibilitas q̄ notat eā non haberi p̄ actū fecūditatis intell's.s. gn̄ationis. ꝓbatio secūdi sequit̄ ex improbatione opi.in.q.precedēte. ¶ Preterea nulla relatiua p̄mo referuntur ad inuicē.ita ꝙ relatū vt relatum primo terminet relationem pz in creaturis.qꝛ relatū vt relatum requirit illud ad quod refertur ad sui esse:et ad sui diffinitionē.ergo illud ad quod refertur ē aliquo mō prius relato:vt relatū si igit̄ ecōuerso ipsum vt terminans refertur.ergo pari ratione requirit illud ad quod refert̄ propter sui esse:⁊ sui diffinitionez.ergo circulus esset in necessario coexigēdo:⁊ hoc ita ꝙ vtrūq; exigeret alterum sicut prius essentialiter se vt diffiniens se,sed circulū esse in prioritate essentiali est impossibile:ergo ipossibile est relatiuum vt relatiuū siue s̄m illd̄ eē quo depēdet a correlatiuo.vt ad terminū esset terminū dependentie alteri⁹ correlatiui:⁊ a simili vr̄ in proposito ꝙ relatiuum non refert̄ primo ad relatiuū:vt ad terminū huius relatiōis.ergo secunda p̄sona si referat̄ ad personam primā:oportet ponere aliqd̄ absolutū:vt terminū huius relationis:non est autē illud absolutū essentia:qꝛ illa sicut nō refert̄ ita nō determinat relationem:qꝛ non distinguit̄.ergo est absolutū personale:qd̄ pōt distingui a secunda persona.

¶ Cōtra istā opi.arguit̄ qd̄ sit heretica.sz qꝛ tacta sunt argumēta ⁊ sol'ones di.26.ideo mō trāseo.

Ad qōnē istā cui nō plz vltia opinio de p̄sonis absolutis p̄t dici tenendo cōez viā.supponēdo.s.p̄sonas eē relatiuas:⁊ ꝙ p̄ma p̄sona ꝯstituit̄ rel'one positiua ad scd̄az p̄sonā:qꝛ nec aliq̄ alio sicut argutū ē ad oppositu3 p̄ viā diuisiōis:nec opz distiguere qualr̄ illa rel'o ꝯsideret̄ vt ē ꝯstitutiuū.qūocūq; em̄ varieť s̄m ꝯsiderationē eadez tn̄ est i re:⁊ s̄m ꝙ ē in re ꝯstituit p̄sonā realē. ¶ Nec ē difficultas alia nisi qūo reqrit scd̄az p̄sonā simul secū cum tn̄ p̄cedat:vbi tn̄ breuiter dico ꝙ simultas relatiuorū q̄ dicunt̄ eē simul natura est ista.s. nō posse eē sine se inuicē sine ꝯdictiōe:si sint relatiua mutua:nam vna rel'o nō p̄t eē sine termino:qꝛ si possz eē sine eo:eēt ens ad se:pari rōne nec rel'o alia sibi corrn̄dēs p̄t eē sine isto termino:qꝛ tūc eēt ad se. igit̄ iste due relationes qn̄ sunt mutue nō pn̄t eē sine se inui

cem absq; ꝯdictione: oē aūt pri⁹ natura pōt eē sine ꝯdictione sine posteriori: ita ꝙ si ponat̄ hoc eē sine illo nō est ꝯdictio. sicut pz ꝑ
t.c.16. phm. 5. metaphysice capi. de prio re. isto mō ꝯcedo ꝑsonā primam ⁊ scdam nō posse eē sine se inuicē absq; ꝯtradictione: ⁊ nō est ꝯtra dictio ex aliquo extrinseco: sz ex formali rōne istaꝝ ꝑsonarū: ⁊ tn̄ cū hoc stat prioritas originis ꝙ vna sit ab altera. ¶ Qd̄ declarat̄ prio: qꝛ si sor. sit pr̄ Platonis sor. nō intellectus vt subiectū pr̄nita tis: sz vt sub pr̄nitate. ⁊ Plato intellect⁹: vt sub filiatiōe ista sunt simul natura. qꝛ sic intelligunt̄ vt correlatiua: ⁊ tn̄ vt sic sor. est pri⁹ origine q̄ Plato: qꝛ sic intelligit̄ sub pr̄nitate: que ē formal'r prioritas originis. ergo vr̄ ꝙ eodē q̄ aliq̄d est prius origine in creaturis: est simul natura cū eodem eo mō quo simultas nature requiritur ad correlatiua. ¶ Hoc scdo sic ꝑsuadet̄: qꝛ prioritas nature vno mō est prioritas sz ꝑfectionē ita ꝙ priora dicunt̄ eē ꝑfectiora
t.c. 15. sm naturā. 9. metaphysice. ca. 7. nūc aūt cū simultate correlatiuorū sm naturā vr̄ posse stare ꝑoritas sm ꝑfectionē in vno respectu alteri⁹: qꝛ si genus relatiōis diuidat̄ ꝑ ꝓprias differētias oppositas: sicut alia genera: vna dr̄ia diuisiua erit dignior: et alia indi-
t.c. 10. gnior: qꝛ due spēs nō sunt equales. 8. metaphysice ⁊ ꝑ ꝯn̄s spēs ꝯstituta minus nobili differentia erit min⁹ nobilis: ⁊ tn̄ due spēs cōstitute ex duab⁹ differētijs oppo
G sitis pn̄t referri sibi inuicē: qꝛ oīs relatio disquiparātie est ad aliq̄d alteri⁹ speciei. igit̄ relationū sibi corrn̄dentiuz altera pōt eē prior i. ꝑfectior alia: ⁊ tn̄ simul natura q̄tum ad hoc ꝙ est nō posse esse sine se inuicē. ergo multo magis vr̄ etiā ꝙ prioritas originis sm quā. s. vnū extremū in natura nō excedit alid̄ extremū: sz ē a q̄ alid̄ est: possit star̄ cū ista simultate relatiuoꝝ. ¶ Confirmat̄ ꝑ illud Aug. de q̄titate aīe ca. 7. equalitatē inequalitati iure p̄ponis: ⁊ loquit̄ nō rōne fundamēti: qꝛ ex nobilitate equalitatis cōcludit fundamentū esse nobili⁹ cui ꝯuenit q̄ illud cui nō ꝯuenit: pz ibi de circulo ⁊ alijs figuris. igr̄ relatio hz ꝓpriam nobilitatē in suo gn̄e: ⁊ sic vna nobilior alia: ⁊ tn̄ iter duas spēs correlatiuorū ē qn̄q; relatio disquiparātie. ¶ Ad hoc etiā adducit̄ Auic. 6. meta. vbi vr̄ velle ꝙ cā inquātum cā prior sit natura cāto inquātuz causatū: ⁊ tn̄ cā inquantū cā est simul causato simultate requisita ad correlatiua. ista aūt prioritas nature que est cause ad causatuz vr̄ mag; repugnare simultati nature correlatiuoꝝ q̄ ꝑoritas originis tm̄. Tūc breuiter prima ꝑsona ꝯstituitur in esse ꝑsonali ꝑ relationem positiuam ad secundā ⁊ econuerso. ⁊ impossibile est eē sine se inuicez: ⁊ tn̄ ipsa ꝑsona prima ꝯstituta in tali eē est prior origine ꝑsona scda. ita ꝙ prima persona ꝯstituta in tali esse est a qua originata est secunda. ⁊ ita prioritas originis non repugnat simultati relatiuorum.

Ut supra dictū est di. 17.

c. 2.

de his vid̄ clari⁹. q. 4. q̄li.

Sed tunc est alid̄ dubium ꝙ tactū est contra istas tres opiniones. s. q̄sio essentia determinat̄ ad primā subsistentiam. ¶ Ad hoc dico ꝙ quando aliq̄d est illimitatum in aliqua ratione cause. ita ꝙ correspondent sibi

plura

plura i aliquo extremo vel aliqd vnũ ꝯtinẽs plura: si inter illa plu
h ra est aliqs ordo vel absolute vel in se hñdo ad illud illimitatum: tũc nõ ẽ idẽ primũ respectu talis illimitati. ⁊ hoc loquẽdo de pmitate adequatiõis ⁊ primũ primitate imediatiõis. Exẽplũ huiꝰ primo in causa efficiẽte vbi ẽ manifestius si sol vt cã illuminet. mediũ totũ: ⁊ tñ est q̃si agẽs illimitatuz cui corrñdent plures ptes medij illuminate: ⁊ inter istas ptes ẽ ordo aliqs: qꝛ prius illuminat̃ pars ꝓpinquior q̃ꝫ remotior. pmũ corrñdens soli vt illuminãti est totũ mediũ: vt includit oẽs ptes. Primũ inquã q̃si adequatũ: tñ nõ est p:imũ vt imediatũ: sed ps ꝓpinquior soli imediatiꝰ illuminat̃ q̃ꝫ pars remotior. Ita etiã in forma accipiẽdo animã intellectiuã: q̃ ẽ forme aliquo mõ illimitata corrñdet sibi ꝓ primo pfectibili corpus organicũ fm se totũ icludẽs in se multas ptes pfectibiles. primũ igr̃ pfectibile anime intellectiue. i. adequatũ ẽ totũ corpꝰ organicũ: sꝫ qꝛ in ptibus huiꝰ totius ẽ ordo originis vel i se vel in hñdo aiam: qꝛ primũ ẽ cor: deinde alie ptes. 16. de aialibꝰ. iõ ista forma non primo. i. eque imediate pficit totũ: sꝫ sic prio pficit cor imediate ⁊ mediãte ipso alias ptes. si igit̃ aia esset tota eẽntia cordis ⁊ manus p identitatẽ: ⁊ tñ daret eis eẽ distinctuz: quale mõ dat eis: lꝫ in toto: ⁊ cũ hoc cor ⁊ manus non eẽnt ptes eiusdẽ totiꝰ: qꝛ hoc eẽt impfectiõis: sꝫ hec essent supposita distincta: eẽt adhuc aia pp sui illimitationẽ hñs corpꝰ organicum ꝓ adequato pfectibili: siue hñs oia illa supposita q̃ mõ sunt ptes corporis ꝓ vno adequato: ⁊ tñ haberet vnũ illoꝝ: qd̃. s. est primuz origine ꝓ primo ⁊ imediato perfectibili. Ita põt dici vlr in oi illimitato: cui corrñdent plura iter q̃ est aliqs ordo pp quẽ vnum illoꝝ imediatius respiciat̃ ab illo illimitato q̃ꝫ alteꝝ: ita in ꝓposito essentia diuina nõ hꝫ aliquam subsistentiã vnã primã idest adequatã sibi: qꝛ tũc nõ posset eẽ in alia: sꝫ sic adequant̃ tres subsistẽtie illi nature: ꝙ tñ in istis tribus est ordo in habẽdo naturam: ⁊ iõ essentia vna primitate. s. imediatiõis respicit primũ illoꝝ ordinatoꝝ: ita ꝙ sicut essentia ex se prio esset in tribꝰ: si esset in eis sine ordine: ⁊ hoc tã primitate adequatiõis q̃ꝫ primitate imediationis: ita nũc ex se est in tribꝰ pmitate adequatiõis: sꝫ nõ primitate ordinis imedationis: sꝫ prius i primo illoꝝ ⁊ ꝟtute illius in alijs q̃bus cõicatur ab illo primo. ¶ Cũ igr̃ queris p q̃d est essentia in prima psona? dico ꝙ ex se: ⁊ si adhuc velis dicere ꝙ nõ: sꝫ p ꝓprietatẽ determinantẽ: eadẽ qõ esset per q̃d determinaret̃ ad ꝓprietatẽ deter i
minantẽ: siue p quid pmo pullulat in essentia illa ꝓprietas: ⁊ tũc vel opꝫ ꝓcedere in infinitum: vel opꝫ stare ꝙ essentia: q̃ de se esset primo: idest adequate in tribus: ⁊ esset de se imediate in tribus si nõ haberet ordinẽ: ꝙ ipsa ẽ de se imediate in primo istoꝝ triũ habentiũ ordinẽ. ¶ Et si queras. vñ determinat̃ essentia ad primã psonaꝫ? ⁊ si ex se determinat̃. g̃ nõ põt eẽ in alia. ¶ Rñdeo determinatio duplex ẽ opposita duplici k
indeterminatiõi: vna indeterminatio est ad opposita ꝯdictorie: sicut materia ẽ indeterminata ad formaꝫ ⁊ ad priuationẽ. alia ẽ ad

diuersa positiua: que tñ stat cum determinatione ad alterā partez vtriusq; ꝯdictionis. Exēplū huiꝰ scd̄i: sicut sol est indeterminatus ad ꝓducendū vermē ⁊ plantam tanq̄ ad diuersa positiua: cuz tñ ex se sit determinatus ad alteraz partem ꝯdictionis tam huius q̄ illius: sicut si eēt agens ꝑticulare tm̄ natū ꝓducere vnicū illoꝝ tm̄: dico tūc in ꝓposito ꝙ essentia de se determinat̄ ad primā ꝑsonam determinatiōe opposita indeterminationi prime q̄ est ad ꝯdictoria: nō tñ determinatione opposita secūde indeterminatiōi: qꝛ illa nō staret cū illimitatiōe ad plura ¶ Et ꝑ hoc pz ad argumentuz si ex se determinat̄ ad istā. igit̄ non pōt esse in alia. ꝯñtia tz loquēdo de determinatiōe scd̄a q̄ opponit̄ illimitationi ad plura: ⁊ hoc mō nō determinat̄ essentia ad vnā: sz ad tres subsistētias: qꝛ illa determinatio ē ad primū adeq̄tum nō tñ tz ꝯñtia loquēdo de determinatiōe primo mō: qꝛ illa ē ad primū imediatū nō adeq̄tū: ⁊ stat cū illimitatiōe indeterminati ad plura.

Ad primū argumentū ꝑncipale pz ex dictis: qꝛ primū suppositū ꝑcedit ſm origine: ⁊ tñ sunt simul natura sicut requirit̄ ad relatiua. ¶ Et cū arguis ꝙ primū suppositum ꝑcedit generationē. igitur ⁊ scd̄m. ¶ Rñdeo ꝙ in antecedēte pōt intelligi gñatio actiua ⁊ passiua. si gñatio actiua nego: imo primum suppositū est gñatiōe actiua subsistēs: qꝛ q̄uocunq; intelligatur illa relatio nō est differētia in re dicēdo pr̄em subsistere: vel gñationē subsistere vel generātē subsistere. Si aūt intelligatur in antecedente de gñatione passiua cōcedo ꝙ prima ꝑsona sicut origine ꝑcedit filiū: ita ꝑcedit origine gñationē passiuā. Et cū arguitur sic: filius ꝑcedit eandē gñationem passiuā qꝛ ē simul cū patre: ista ꝯñtia nō valet: qꝛ non est isto mō simul cū pr̄e: q̄uo pr̄ est prior gñatiōe passiua. filius em̄ ē simul cum pr̄e natura sicut pertinet ad correlatiua. pr̄ aūt ꝑcedit gñationez passiuā nō sic sz origine. Nūc autē ista ꝓpositio q̄ñcūq; aliqua sunt simul quocūq; est vnū prius ⁊ reliquū: falsa est: nisi intelligat̄ de simultate eiusdē rōnis cuz illa prioritate et posterioritate sicut ista est falsa: si aliqua sunt simul tꝑe: quicq̄d est prius natura vno ⁊ reliquo. Sz ista est vera: si ista sunt simul tꝑe: quicq̄d est prius tꝑe vno ⁊ altero. ¶ Ad secunduz argumentū dico ꝙ vera ē illa maior in ordine essentiaꝝ qꝛ ibi itelligitur in perfectionibꝰ quiditatiuis ⁊ status est ad ꝑfectionē q̄ditatiuā infinitā q̄ est absoluta. Sz in ꝑsonis habētibus eandē naturam distinctā tm̄ ꝑ originez sicut opz intelligere in ꝓposito ſm cōmunē opi. ꝓpositio maior est falsa: qꝛ ibi primū ꝑcise est illud q̄d est formalr̄ per esse ad secundū.

Quāuis in diuinis negatur oīs ꝑioritas ſm naturā: ⁊ tñ ꝯcedat̄ prioritas originis cōiter vel prioritas ſm naturalē intelligētiā: tñ oī mō oz aliquā ꝑioritatē dare eēntie respcū relonis: tū qꝛ est fundamētū ſm oēs: tū qꝛ est formalr̄ infinita: relatio nō: tuz qꝛ qualitercūq; distinguat̄: non sunt ex equo oīno pria nec relo prior: merito igr̄ q̄rit̄ vñ essentia determinat sibi ꝓprietatez primā: ⁊ cū non inueniat̄ aliq̄d de-

terminās: qꝛ semp est eadē quo vñ eēntia hēat illud nisi ꝓcedat in infinitū standū estꝙ eēntia ex se ꝑcise determinat in se vt i fundamēto primā relonez. falsa est igit illa radix. s. nullū indeterminatū ex se ad aliqua determinatur ex se ad aliqd illoꝝ. sicut bñ hr̄ hec infra de duplici ideterminato. ⁊ de duplici prioritate adequationis ⁊ immediationis.

¶ Sz restat dubiū quā circūstātiā principij notat ex vel de cum dr eēntia de se: vel ex se determinat sibi ꝓprietatē primā: ⁊ si fingas ꝙ ibi nō dicit rōnē principij alicui⁹: sz excludit cōparticeps principiū: non obstat. Quero. n. qūo eēntia determinat ⁊ in rōne cuius pricipij est respectu ꝓprietatis? ⁊ dicit vna solutio hic ꝙ ꝓducentis: qꝛ sine illa nō est rō pricipij formalis nec materialis ⁊ qꝛ forma actiua ē ꝑ se ens ꝑ se agit de qua ꝓpositiōe quere di. 7. extra. Et ꝓpter ꝯgruentiā de tertio ꝑncipio ꝓductiuo ex q̄ ꝯgruētia sit vna instātia dis. scda qōne de duab⁹ ꝓductionib⁹: sz corrigit ꝙ hic deus ꝓducit patrē. nō aūt eēntia ꝓprie loquēdo. Sz ꝯ istā viā fiūt tres rōes ⁊ tres auctoritates adducūt q̄ vidēt oēs euadi aliqualr: sz qꝛ male sonat primā ꝑsonā eē ꝓductā. pōt dici ꝙ essentia determinat ꝓprietatē sibi primā in rōne pricipij formalis: nō q̄dem informātis: sz sicut q̄ditas dr forma suppositi: ⁊ ꝙ q̄ditas non cāliter necessario nec sic formalr determiat aliqd suppositū sicut pagani ponerēt de supposito absoluto: nos āt de ꝑmo relato. ⁊ rō ē: qꝛ talis q̄ditas seipa sistit se: ⁊ seipa est alicuius q̄ditas. Tunc ad illa ꝓ via alia.

¶ Ad primū dico ꝙ oēm formā informantē ꝑcedit cā efficiēs: iō primū efficiēs nō sic hz formā: sz nō oēm formā q̄ditatiuā dantez eē supposito ꝑcedit efficiēs vel ꝓducens. qꝛ hic nō est cā ⁊ cā intrinseca cōpositi: quas oporteat vniri ꝑ agens sz est ꝑfecta entitas q̄ seipa est entis i ipa. ¶ Qd si obijcit vel eēntiā informare ꝓprietatē vel ecōuerso. rñsum est di. 5. neutrū est: sz est ꝑfecta idētitas que idētitas nō hz principiū efficiēs sz hz q̄ditatē in rōne principij formalis illius: cui seipa primo est eadē. ¶ Ad scdm quere rñsionem dist. 7. ¶ Ad tertium ista via bñ saluat ꝯgruentiaz qꝛ essentie: vt essentia ⁊ vt prior oī rōne potētie. est dare eē formalr ⁊ sic determinat se: vt aūt est talis ⁊ talis potētia: eius est principiare. itaꝙ duo est principia ꝓductiua sunt vnicū nō ꝓductiuū ex se solo. sed dat tm̄ esse formaliter primo supposito.

M

q. 2.

Est preterea ⁊c. Dist. XXIX.

Circa distin. 29. q̄ro vnū. s. vtrū principium vno modo dicatur de principio sumpto personaliter ⁊ notionaliter: ⁊ sumpto etiā essentialiter? ꝙ non qꝛ si principium esset vnius rationis. hoc modo tripliciter sumptum: ergo principiata essent vnius rationis hoc est falsum: quia nec filiꝰ nec spiritus sanctus pricipiatur vno modo nec creatura eodem modo cum eis.

¶ Cōtra sequit. creās. igit princi

piās generās. igf pncipiās z spirās igf pncipiās. nō econuerso. ergo 2ns est cōe ad oia antecedentia.

Ad istā qōnē dico q pncipiū non dr vniuoce de pncipio essentialiter: z notionaliter siue psonaliter sumpto. et hoc loquēdo de relone: q̄ p se significat hoc nomine pncipiū tacipiēdo principiū pncipiatiue: nō p eo qđ principiat siue pro pncipio qđ: fz q̄. Et rō ēq pncipium essentialr sumptū: nō dicit nisi resolutionē rōnis nō realē: q nō est realis relatio dei ad creaturaz vt ex distinctiōe sequenti patebit: vt aūt accipit ad intra notionaliter vel psonaliter dicit relonē realez relationi aūt reali: rōnis nō est cōmune aliq̄d idē: qđ est inuno rei: z alio rōnis: q ei qđ ē fm q̄d tale: z ei qđ est simplr tale inquātū tale: nō est cōe vniuocū: illud qđ accipit in eis fm q̄d simplr. relatio aūt realis est simplr relatio: z relatio rōnis est fz q̄d relatio. q sicut esse in rōne est esse fm q̄d. ita referri fm rōnē siue compararia rōne est referrivel2parari fm q̄d: ergo nō est principiū vniuocū istis. Si aūt loquamur d pncipio ad intra vt est personale2notionale. vr q eis possit esse rō pncipij cōmunis vniuoce sicut paternitati et filiatiōi pōt hoc qđ est relatio originis esse cōevniuoce. sicut tactū est supra di. 23. de cōiuniuoco personis inquantum persone.

Ad argumenta pnū. pbat q no est pncipiū vnius rōis sibi notionale z psonale. ¶ Rn deo q in creaturis aliqua duo distincta specie dicunt esse alterius rōnis: z tñ pōt abstrahi ab eis vnū cōe vni⁹ rōnis sicut genus. ita in proposito iste pductiones generatio z spiratio sunt alteri⁹ rōnis: loquēdo de ppriis rōnib⁹ earū: tñ pōt aliq̄s vnū cōe abstrahi ab eis z eodē mō de hoc cōi qđ est pncipiū: tm pōt esse cōe vnius rōnis z illa de qb⁹ dr sint alteri⁹ rōnis loquēdo de propriis rōnib⁹ eoꝝ. Et si obiciatur contra hoc quod tunc est vniuersale in diuinis. de hoc tactū est supra dist. 23. ¶ Argumētum ad oppositum probat cōitatez huius qđ est pncipiū ad tale: z tale principium: sicut probat vniuocationē ad principiū intra. z extra ideo pōt responderi q nō sequit. creans. ergo pncipiās z generans ergo principiās accipiendo principians pro aliquo cōceptu vniuoco simplr: quia principiās quod infertur ad hoc quod est creās: vt dicit de deo: dicit tm relonem rōnis principians autez quod infertur ex generante dicit relationem realem.

Sūt enim q̄daz que ex tēpore ꝛc. Dist. XXX.

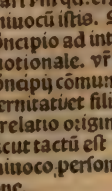

Circa distin. 30. q̄ro duo. ¶ Prio q̄ro vtrum de deo dicatur aliqua relatio ex tempore: z q non q: quicq̄d de deo dr est de⁹. igf ē eternū nō igf nouum nec per 2ns ex tempore. ¶ Preterea nihil eternuz dicitur de tēporali. ergo nec econuerso. ¶ Preterea factio non videt esse siue mutatione. ergo deusqui est immutabilis non fit aliquid: sed si aliqua relatio noua diceret de

Aliqui hic assignāt. z gtē pn apaleꝛ huius p mi lib.

eo: posset dici fieri ꝑm istā relonē ¶ Oppositū pz ꝑ Au.5.d tri.c.vlti.ꝛ ꝑ rōnē qꝛ relatiua sunt simul natura. ergo relationibꝰ in creaturis ex tpe ad deū corrñdent relationes in deo ex tempore.

Questio. II.

SEcūdo quero utruz dei ad creaturā possit esse aliqua relatio realis? ꝙ sic: qꝛ deus ex natura rei absqꝫ consideratiōe intellectꝰ est oīpotēs ꝛ omni sciens ista em̄ ponunt̄ in deo sicut attributa dicētia in deo ꝑfectionē simplr: ꝛ omne tale est ibi ꝑm naturā rei ꝑm Ansel. mono.c.15. ista autē dicunt respectū potētie ꝛ scibilitatis ad creaturam possibilem ꝛ scibilem. ergo ꝛc.

¶ Preterea deus ab eterno voluit oē creādū esse ꝓ eo tpe pro quo postea creauit: ꝛ istd velle creaturā icludit relationē: ꝛ tñ nō rōnis ꝓbo. qꝛ prius potuit velle creaturā q̄ꝫ itelligere se velle eā: non em̄ qꝛ sciuit creaturā: ideo voluit eā: sed qꝛ voluit eā: ideo sciuit eaz se velle. igr̄ ista relatio eterna voluntatis dei ad creaturā est realis: qꝛ non est involūtate ꝑ actū alicuiꝰ intellectꝰ ꝯparātis eā ad aliquid

¶ Preterea relones secūdi modi relatiuoꝝ q̄.s. fūdant̄ sup actionē ꝛ passionē sunt relationes reales. sed tales sunt relones dei ad creaturā inquātū cā ꝛ effectꝰ. igitur.

Durādus in pñtidi.

¶ Si dicas non est verum nisi in agentibus naturalibus. ¶ Contra igitur voluntas creata nō habebit habitudinez realem ad suū effectum.

¶ Preterea relones fundate sup quātitatē sunt rōnes reales ex.5. metaphysice. igr̄ inequalitas dei ad creaturā fundata super quātitatē virtutis in deo. s. sup infinitatē magnitudinis eiꝰ ꝛ sup magnitudinē virtutis in creatura. s. magnitudinē finitā creature erit relatio realis. ¶ Confirmat̄ rō qꝛ magnitudo in deo est fundamētū eq̄litatis q̄ est realis relatio ad itra magnitudo ēt creature est fundamētū relonis realis in creatura. ergo ꝯparādo hāc magnitudinē ad illā vr̄ ꝙ habitudo fundata super ista sit realis.

t.c.20.

¶ Preterea sicut forma est in aliquo: ita denominat illd. ergo si nō est aliqua relatio in deo ad creaturā realiter. deus nō est realiter creator creature qd vr̄ absurdum

¶ Cōtra relatio realis est ad terminū ꝑm esse eiꝰ reale. sz terminꝰ necessario exigit̄ ad relationē realē. ergo si deus referatur realiter ad creaturam creatura secunduz esse reale fuisset eterna.

Ad primā q̄stionē dr̄ ꝙ nulla est in deo noua relatio: qꝛ sicut actio ē eadē: lz diuersimode cōsiderata: vt in aptitudine. vt in potētia vt p̄sens: vt preterita: vt futura: ita relatio fundata sup actionē sic ꝛ sic ꝯsiderata est eadē relatio. Ita qd dicit alibi ꝙ sunt eadē relatio ꝑm rōnē: differētes ꝑm aliā ꝛ aliā denomiationē: q̄ ē dr̄ia minor ꝛ huiꝰ denominatio alia est ꝓpter nouam passionē in creatura eādē igr̄ relatione dicit in deo ip̄m eē creatiuum ꝛ creātē sz eternalr̄ fuit creatiuus. ergo cū dr̄ creās nō ē in eo relatio noua: sz noua appellatio relatiua. ¶ Qd ꝯfirmatur ꝑ Aug. 5. de tri.c.vlti. vbi potius videtur nouam appellationem dicere q̄ꝫ relationem.

Henri. quo. 7 q.1.ꝛq. 9.q.1. Sicut s̄. dictū est dist. 28.q. vltima

Henri. quol. 3. q. 4.

Ad scdam qōnē dr q illud qd rea liter est relatū est realiter ordiatū sicut albedo q̄ est rō referēdi realiter ad aliā albedinē est naturalr ordiata ad illā p eo q aliquā pfectionē hz ista ab illa: iquātū i eis est natura pfectior simul q̄ in altera eaꝝ: oē aūt naturalr ordinatū depēdet ab illo ad qd nālit ordinat pro quāto. s. expetat illd vt in ipo fundet relatio ad illd: ⁊ si d pēdet igr ē mutabile qr depēdētia nō est sine potētialitate ad actuz ⁊ si mutabile igr impfectū qr carēs illa pfectiōe ad quā mutat ⁊ si impfectū igr limitatū. g d prio ad vltimū si realr relatū g limitatū. Et qr possz istari q tūc nō eēt relatio realis in diuinis. iō vr exponēda illa positio de relato ad aliud in nā: si em̄ realr refert ad aliqd qd ē idez realr ei in nā nō opz q depēdeat: qr nō expectat aliquid alid a se in nā. vt in eo fundet relatio. Tūc ad ppositū: cū deꝰ nō sit ens impfectū: nec mutabile ⁊ depēdēs ⁊c. ergo nō est relatū ad aliquid aliud a se. igitur non relatuz ad creaturam.

Cōtra istā opinionez quantū ad illd qd dicit ad pmā qōnē si relo actualis ⁊ aptitudinis sint eadē: ⁊ ppter hoc nō sit aliqua relatio noua actualis dei ad creaturā. ergo pari rōne nō est aliqua relatio noua creature ad deū: qr aptitudinali in deo correspondebat aptitudinalis in creatura: sicut actuali actualis ⁊ tunc si erant eadem in deo aptitudialis ⁊ actualis: pari ratione aptitudinalis illa in creatura erit eadem cum actuali ⁊ ita nulla noua in vno extremo sicut nec in alio: ꝯns vr absurdū sm veritatē: qr tūc nulla essentia eēt noua: nec aliqd absolutū nouū: ipossibile est em̄ fundamentū esse nouum ⁊ relationē esse eternā sm illud fundamētū. Et ēt sequit impossibile sm eos: qr tūc cū oīa sint illd qd sūt p respectū ad deū vt ad causam exēplarē vel ad cām efficiētē sequit q oīa sunt eterna ⁊ nihil nouū qr si nō respectꝰ: nec absolutū: qr nullꝰ respectus pōt esse eternus sine eternitate fundamēti: nec nouꝰ sine nouitate fundamēti. Specialiter ētvr ꝯns inconueniēs sm istos q dicūt esse existētie dicere respectū ad causaz efficiētē: vt efficiēs est: ⁊ illd esse vel respectus erit nouū vel nihil erit nouū p creationē: ⁊ tn̄ ille respectus in creatura est in cōparatione ad deū. ergo nō obstāte relone aptitudinali p̄cedēte (vt aptitudinalis est) pōt actualis esse noua tāq̄ alia ab illa aptitudinali. ¶ Preterea non potest esse eadē relatio nisi sit iter eadē extrema: nūc aūt intellectus diuinꝰ nō tm̄ ab eterno intellexit animā antichristi: vt possibilē p tāto tpe anteq̄ creat: sz intellexit esse vt actū existētē p illo instāti creatiōis: pro quo existet. istd aut intelligibile vr esse distinctū ab isto intelligibili in rōne intelligibilis: qr vr aliud intelligibile eē potētiale: ⁊ actuale anime qr possunt esse duo actus intelligendi circa illa: qr vtrumq̄ pōt intelligi cum opposito alterius. ergo respectu intellectꝰ diuini sunt duo intelligibilia sm duos actus secundum rationem. igit intellectio diuina que est vnica: pōt hr̄e ista pro obiectis distinctis vnici actus sm rem: distincti sm rōnē: sicut pn̄t esse obiecta distincta duorū actuū itellꝰ nr̄i: ⁊ p ꝯns diuinꝰ

intellectus ꝓparās se ad ꝑmū extremū vt creatiuā de creabile: z ad aliō extremū: vt creās ad creatū: vł in eēntia sua q̄si ꝓduceret duas relones rōnis ad disincta extrema: zita relatio creatiui z creātis nō est vna relatio rōnis sicut nec extrema ad q̄ ꝓparat sunt ibi idē

C ¶ Cōfirmat ista rō: in quocūq; genere illō qō est in potētia tale: nō est nisi fm q̄d tale ergo nō simpr̄ est idē illud qō est actu tale. z per ꝑs si intelligat hoc vt in potētia illō vt in actu: erit aliō extremuz intelligibile simpliciter.

¶ Preterea qō dicit̄ de noua appellatiōe vł irrōnabile: q; in quocunq; cadē forma hz idē esse: videtur eodē mō posse appellari ab illa: q; em forma talis est in tali. iō tale appellat ab ipa rnō ecōuerso ergo si relatio erit eadē: z vnifoꝛmiter ad creaturā erpte dei. nōvł quare non posset deus semper vnifoꝛmiter abica appellari.

Ut in-dꝫ Aristo. mꝰ dicam̄ to substantie

¶ Quod em̄ forma sit in aliquo ztn̄ q; non possit denominari ab ea vt dicatur habēs formā: cōtradictio est q; nō differūt ꝑ cretū z abstractum ꝓme nisi in sola denominatiōe subiecti. ergo q; creato actio sit in deo: z tamen q; nō possit denominari ab ea contradictio est.

Cōtra illō cundam. q. vł q; illa que ponunt ibi connexa nō sunt cōnexa. ꝓmo quidē si ponant duo albissima illa erunt ꝑfecte simulia: qō declarat q; mō perfecta similitudo requalitas est in personis diuinis non enim tollit perfectio similitudinis ꝓpter infinitatē fundamēti: sed magis ponitur: z si per impossibile eēnt ibi duo fundamenta esset similitudo realis: q; mō non ponit esse rōnis nisi ꝓpter intellectū cōparantē il de hoc lā magnitudinē vnā. igitur ibi eēt vide .6 ꝑfectissima similitudo: z tamen q. ꝗlib. neutrum ordinaret ad alterum. vt a quo haberet ꝑfectionē. ¶ Si dicas q; natura specifica ē ꝑfectior in ambab⁹ q̄ in vno: hoc nō ē vnū ordinari ad alterz: q; vnū illoꝝ nullā ꝑfectionē dicit vel hz ꝓ hoc q; ad alterz ē: siue nā sit ꝑfectiꝰ i am bob⁹ simul q̄ i altero siue nō: nec sequitur adinuicem ordinantur. ergo dependent adinuicem.

D

¶ Preterea agēs creatū naturale nō agit inquātū est impfectuz: q; agere sibi ꝓpetit inquātū ē in actu z agere summe ꝓpetit deo. z tamē agēs tale inquātū sic agēs ponit̄ habere relonē realē ad creaturā. ḡ nō est necesse realiter oē relatū inquātū tale dependere ad aliō hz ei agēs creatū ad aliq̄d dependeat nō tñ vł dependere ad aliq̄d qō causat: nec iquātū potēriale z mutabile z ꝑfectū causat illō q̄ inquātū est in actu. Tūc sic. agēs agit in quātū ꝑfectū: q̄ inquātū est agēs refertur: ergo non omne relatum inquantum realiter relatū est imperfectum.

¶ Preterea si. a. inquātum refert ad. b. realiter dependet ad ipm̄ pari rōne si relones mutue sint. b. dependet ab. a. inquātū refert ad. a. z ita erit dependentia circularis. a. ad. b. z ecōuerso: quod videtur impossibile q; in nullo ordine essentiali est circulus. Var. in phtidi. zi. 2. di. 1. q. 5. z in q̄sto i mā de cuchariſtia. q vł. sol. pmūpi cipale z tho. 1 pte. sū.

Aliter dꝫ ad primam q̄stionem q; in deo non est aliqua relatio ex tempore ad creaturam. sed in sola creatura est relatio ex tēpore ad deum: z sic illa relatio qua deus dꝫ ad creaturā non est in deo nisi

qõ. 13. ar. 7. i solone princi= pali. t.c. 18. ⁊ inde. Uar. ⁊ Tho. vbi su= pra.

ſm q̃ eſt in creatura. qd̃ vr̃ accipi ab Aug. c. preall'. ⁊ a magiſtro in lr̃a. ¶ Cõfirmat̃ actio eſt in patiẽ te ex. 3. phyſi. ⁊ tñ nõ denoiat pa tiẽs ſz agẽs. ſic deus denoiatur a rel'one illa que eſt in creatura.

Ad ſcd̃am qõnez d̃r q̃ nulla rela= tio talis põt eſſe realis: qr relatio realis nõ eſt ſine ordine: deus au tem nõ hz ordinẽ realẽ ad creatu rã: qr eſt ſupra ordinem.

Cõtra primũ quia tunc relatio eſſet in eo in quo non eſt fundamentũ: fundamentũ em̃ re lationis qua deꝰ d̃r ad creaturã: ſi dicat̃ ad eã nõ eſt in creatura: qr potẽtia que fundat rel'onẽ nõ eſt in creatura ſz in deo ergo rela tio illa nõ erit i creatura. ¶ Pre terea oppoſite rel'ones cãe ⁊ cau ſati nõ pñt eſſe in eodẽ: qr magis repugnãt q̃z relatio ꝓducentis ⁊ ꝓducti que tñ nõ pñt eſſe in eodẽ ſuppoſito: lz ſint in eadẽ natura ¶ Et ſi dicat̃ q̃ hic ſunt rel'ones oppoſite in eodẽ ſuppoſito non tñ denoiant ip̃m: hoc vr̃ oino irra tionabile q̃ aliqua forma ſit i ali quo ſubiecto: ⁊ tñ ſubiectũ non poſſet dici tale: quale natũ eſt cõ ſtitui ꝑ illã formã. ¶ Ratio que ponit̃ ad ſcd̃am qõnem vr̃ petere principiũ ⁊ peccare ſm ꝯñs: ꝓba tio primi: qr cũ deus ſit prior crea tura mltiplici primitate vr̃ hr̃e or dinẽ ad ip̃az extẽdendo nomẽ or dinis nõ tm̃ q̃ dicat̃ poſteriꝰ ordi natũ ad priꝰ: ſz ẽt priꝰ ad poſteriꝰ lz alio mõ. Oporteret ẽt ꝓbare q̃ iſta ꝑoritas: que põt dici ordo nõ fit relatio realis in deo. hoc ergo petit̃: nec ſeq̃t̃ ex iſto noto q̃ deꝰ ſit ſupra ordinẽ: accipiẽdo ordinẽ ꝓut eſt poſterioꝝ ordinatoꝝ ad prius: ex hoc em̃ nõ ſequit̃ niſi q̃ nõ ſit poſterius: ⁊ ex hoc nõ ſeq= tur q̃ nõ hẽat ordinẽ gñaliter ac cipiẽdo ordinẽ. Qd̃ aũt rõ peccet ſm ꝯñs ꝓbatur: qr ordo eſt q̃daz relatio: nõ aũt oĩs relatio ẽ ordo qr nõ relatio cõis fundata ſuper vnũ vt rel'ones eq̃parantie: ſz ſo= le rel'ones diſquiparãtie dicũt or dinẽ. arguẽdo igit̃a negatione or dinis ad negationẽ rel'onis eſt ar guere ac ſi primo negaret̃ antece dens ⁊ poſtea conſequens.

Reſpõdeo igit̃ ad pri= mã. q. q̃ re lationes creaturaꝝ ad deũ ſunt noue ⁊ ex tpe. Nec ꝓpter iſtas re lationes inq̃tum ſunt ad vnũ vt ad terminũ: neceſſe eſt ponere ali quas rel'ones in deo ex tpe termi nãtes iſtas. qd̃ ꝓbo qr ſm ph̃m. 5. metaphy. c. de ad aliq̃d. 3. mõ di cunt̃ relatiua: que dicunt̃ ad ali= quid: qr alia ſunt eorũ: ita q̃ hec eſt ꝑ ſe differẽtia duoꝝ primoruz modoꝝ a tertio: qr in primis duo bus modis eſt relatio mutua: i. 3. aũt nõ eſt relatio mutua: ſz alte= rũ p̃ciſe refert̃ ad reliquũ: ſz reli= quũ nõ refert̃: ſz tm̃ aliq̃d eſt eiꝰ oẽs aũt rel'ones creature ad deũ ꝑtinent ad tertiũ modũ relatiuo rũ: igit̃ qualeſcũq̃z ſint ille: q̃ ſunt in vno extremo nõ opz alterũ ex= tremũ ſm aliquã rel'onẽ in eo ter minare illas rel'ones ſz põt termi nare p̃ciſe ſub rõne abſoluti ⁊ iſtd̃ etiã ꝓbatur ex intentione ph̃i. 9. meta. c. 7. vbi probat q̃ actus eſt prior potẽtia diffinitione: qr potẽ tia diffinit̃ per actũ. ſi aũt actus refertur ad potentiã: tũc etiã ecõ uerſo actus diffiniret̃ per poten= tiã: ſicut dicit Por. c. de ſpecie: q̃ in rel'onibus mutuis neceſſe eſt i vtrorũq̃z diffinitionibꝰ vtriſq̃z vti.

t.c. 20.

t.c. 13.

¶ Tunc arguit sic. actus diffinit potentiam vt terminat relationē eius: aut ergo terminat rel'onem eius. vt absolutū: ⁊ habet ꝓpositū aut vt correlatiuū: ⁊ sic potentia diffinit actuꝫ igit vt actus est prior diffinitione est ēt: posterior diffinitione. ergo vel diffinit actꝰ potentiā sicut econuerso vel ita diffinit actus potētiā ꝙ econuerso non diffinit per ip̄am ⁊ ꝑ ꝯn̄s actus non refert ad potentiā: sꝫ est mere absolutū: ⁊ hoc sub ea ratiōe sub qua diffinit potētiā diffinit aūt potentiā inquantū potētia est ad ip̄m vt relatio ad terminum: ergo actus ſm ꝙ mere absolutus: est terminus huius relationis qualiscūqꝫ sit illa relatio siue simpliciter siue ſm q̄d. ¶ Hoc etiā probat generalius per oīa relatiua: qꝛ nullū relatiuū primo refert ad correlatiuū vt ad terminū in creaturis. ꝓbo. relatiuū inquātū relatiuū primo diffinit per terminū ad quem refert. ergo terminus vt terminus prior est diffinitione relatiuo: vt relatiuum: cōsequentia pꝫ. 7. meta. vbi cōparat accidens ad substatiā. ⁊ ꝑ philosophū. 9. meta. vbi cōparat potētiā ad actū, si ecōuerso: terminus inquantū terminus refert ad relatum inquantū fuit relatū. ergo inquantuꝫ terminus hꝫ illud qd̄ fuit relatum ad ip̄m pro diffiniente. ⁊ per ꝯn̄s pro priore ſm diffinitionem. ergo pr̄ esset prior filio ſm diffinitionē ecōuerso. ipossibile est aūt circulū esse in prioritate essentiali quacūqꝫ: ergo impossibile est patrē primo referri ad filiū inquantū filius primo refert ad patrem. ergo refertur primo ad illud absolutum qd̄ est proximum fundamētum relationis. et illud absolutum est prius patre: vt pater est. ⁊ econuerso filius vt filius refert ad absolutū: qd̄ est ꝓximum fundamentū paternitatis ⁊ illud absolutū prius est filiatione ⁊ filio: inquantū filius nec ſm hoc est circulus aliq̄s. s. ꝙ pater inquantū pater prius sit. a. quod est absolutum: ⁊ ꝓximum fundamētum filiationis. ⁊ ꝙ filiatione inquantū filiatio est: prius sit. b, qd̄ est fundamentū ꝓximū rel'onis pr̄nitatis. nō em̄ ex hoc sequitur nisi ꝙ ista duo absoluta sunt priora istis duabus rel'onibus. ⁊ hoc verū ē: omnino ābo absoluta sunt priora vtraqꝫ rel'one: qꝛ quelibet relatio nō tm̄ p̄exigit fundamentū sꝫ etiā terminū vt terminꝰ ē. Si igit qn̄ sunt rel'ones mutue termini mutuo referunt: accidit ꝙ ibi terminus inquantū terminꝰ est. vt ecōtra referat. possibile est igit aliquid referri ad absolutum ⁊ ita videtur hoc rōnabile ponere in deo: qui maxime habet rōnē absoluti: vt creature sunt ad eū. ¶ Preterea lꝫ itellectus possit negociari circa terminū alicuius relationis tertij modi: ⁊ in illo termino causare rel'oneꝫ rōnis: tn̄ illa nō est rō terminādi: licet intellectus aliquis conferat quadraturā circuli ad sciam vt quoddā scibile causando in isto absoluto rel'onem rōnis que est scibilitas: tn̄ ista nō est rō terminādi rel'onē scie ad ip̄m ista eniꝫ relatio rationis nō est i hoc absoluto: nisi dū actu ꝯsiderat ab intellectu. scia aūt realr refert ad scibile: nō tm̄ vt ꝯsideratur ab intellectu. ergo illa relatio rōnis in scibili nō fuit rō terminādi rel'onē scie. ¶ Hoc etiā pōt declarari in ꝓposito de deo: ꝙ essentia diuina licet possit

t. c. 4. ⁊ inde. t. c. 13.

Ut inquit. Arist. 1. post. t. c. 6.

cōparari ad creaturā: ⁊ hoc tā ꝑ actū intellectꝰ creati q̄ꝫ increati: ⁊ sic in ea cāre relationē rōnis: tñ ista relatio nō est rō terminādi relationē creature ad ip̄m: nō q̄dez illa que causat̄ ꝑ actū intellectus creati. ꝓbo. qꝛ nūc nullo itellectu creato ꝯsiderante cōparādo deū ad lapidē: si deus ꝓduceret lapidē nō eēt in lapide relatio realr̄ ad ip̄m: qd̄ est falsum. nec ēt illa quā causat intellectꝰ diuinus in eēntia sua. ꝓbo. qꝛ si ꝑ impossibile deus nō eēt natura intellectualis: sicut aliq̄ posuerūt solē eē primum principiū. ⁊ ꝓduceret lapidē: lapis refert̄ realr̄ ad euz: ⁊ tñ tūc nō esset relatio rōnis ad ip̄m.

de hoc vide i theorematibꝰ de propositionibus creditis.

¶ Absolute igr̄ dico: ꝙ ꝓpter terminationē relonum creaturaꝝ ex tpe ad deū nō opz ponere aliquā relonem in deo: nec nouā: nec antiquā que sit rō terminādi relonē creature. pōt tñ in deo poni aliq̄ relatio rōnis noua. q̄dem sicut illa que causat̄ in eo ꝑ actū intellectus nostri ꝯsiderantis ip̄m sz nō noua aliqua ꝑ actū intellectꝰ sui qd̄ ꝓbo. qꝛ nunq̄ꝫ est trāsitus a ꝯdictorio ad ꝯdictorium sine mutatione. pz ex diffinitiōe mutationis. si em̄ nulla mutatio eēt in aliquo: nō eēt rō quare magis vnuz ꝯdictoriorum posset mō eē verū q̄ꝫ reliquū: nec quare magis vnū falsum q̄ꝫ aliud ⁊ ita vel ambo simul falsa. vel ambo simul vera. sz si in deo posset esse noua relatio per actū intellectus sui: tūc alicuius ꝯdictiōis alterū extremū mō esset verū de aliquo: qd̄ prius nō erat verū: qꝛ mō ꝯsiderat̄ sub aliqua rōne sub qua prius nō ꝯsiderabat̄ ab itellectu diuino. igit̄ aliqua mutatio in aliquo est. non in essentia diuina vt cognita: nec in obiecto ꝯsiderato: qꝛ nōdum est: nec in aliquo ad qd̄ cōparat̄ ꝑ intellectū suū: nisi ponat̄ mutatio ī ip̄o itellectu cōparāte: qꝛ sicut obiectū cōparatū: ⁊ illud ad qd̄ cōparat̄ inquātū talia nō hñt eē nisi in itelligi: ita nō pñt hr̄e aliud eē: nec alr̄ eē nisi sit aliud itelligi vel alr̄ intelligi eoꝝ. sz aliter itelligi eoꝝ nō pōt eē sine aliq̄ mutatione intellectꝰ diuini. igit̄ nulla relo noua pōt eē in deo ꝑ actū intellectus sui cōparando essentiā suā ad aliqd̄ tpale. ¶ Sz istd̄ nō est ꝓpter hoc ꝙ relo actualis et potētialis sunt vna sicut dicit prima opi. improbata: sz ꝓpter hoc ꝙ itellectus diuinꝰ ad qd̄cūq̄ꝫ cōparat essentiā suā i eternitate cōparat. lz nō ꝓ eternitate. vñ sicut i eternitate cōparat volūtatē suā vt creatiuam ad aiam antixp̄i: vt polem ꝓ aliquo tpe: ita cōparat in eternitate volūtatē suā vt creātē: ad aiam antixp̄i vt actualr̄ existentē ꝓ illo nūc: ꝓ quo vult creare illā aiam: ⁊ iste q̄dez sunt due relones rōnis: sicut duo extrema sz vtraq̄ꝫ eterna: lz nō pro eterno.

Uid̄ p̄ma di. 2. q. 1.

¶ Et ex hoc appet rñsio ad istaz obiectionē. si nulla pōt eē relo noua in deo ꝑ actū intellectꝰ sui. igr̄ si intellectꝰ nullꝰ creatus eēt possibilis ⁊ deꝰ posset creare lapidez nō posset itelligere se creantē lapidē: sicut intellectꝰ creatꝰ p̄t intelligere ip̄m creātē lapidē qñ ipsuz creat. ꝯñs vr̄ incōueniens: qꝛ quicq̄d est cognoscibile a nobis multo magis ⁊ ab ip̄o. ¶ Rñdeo deus posset se cognoscere creātē lapidē ꝓ. a. sz nō posset nouit̄ cognoscere se creātē lapidē: sz i eternitate cognoscit se ꝓ. a. creātē lapidē. sicut in eternitate cognoscit se ꝓ aliquo tpe creaturū lapidē.

Articulus parisiēsis.

3

hoc est dictu in eternitate cognoscit relonē actualē eius ad illd qd p.a.instāti erit. ⁊ cognoscit relonē sui quasi potētialē rōnis tñ p aliquo tpe. ¶ Breuit ergo pz: q nulla est relo noua in deo p se.terminās nouā relonē creature. est tñ aliqua noua p actū intellectus creati. nulla aūt noua p actū itellectus sui. ¶ Sed ꝯ istud mēbrū primū vr dubiū qūo ponat deus esse dñs: sm Aug. 5. de tri. c. vlti. ¶ Rñdeo sola relone noua q̄ est in creatura ad ipm: ipe denoiatur dñs. nō qdē q i creaturis sint due relones opposite: quaꝝ altera ipse denoiet: sz vna tm̄ q̄ est ad ipm vt ad absolutū: ⁊ ppter hoc q sic absolutū est terminus illius relonis denoiat quasi eēt in eo noua relo corrñdens quēadmodū opus factū ab hoiedr humanū. nō pp aliqd humanitatis: qd sit formalr i ope: sz ppter humanitatē que est formalr in hoie: ad quē opus hz habitudinē. Et hec vr intētio magistri exp̄sse in lr̄a ꝯcludētis ex vbis Aug. ait em̄ sic. Appellatio q̄ creatura relatiue ad creatorē dr: relatiua est: ⁊ relonē notat que ē in ipa creatura. appellatio autez ista qua creator dr: ad creaturam relatio quedā est: sz nullā relonē cōnotat que sit in creatore. ⁊ hoc idē vr Aug. dicere. 5. de tri. c. 16. sm q magister adducit eū: q tpaliter incipit dici dñs q antea non dicebat manifestū est relatiue dici: nō tñ sz accidēs dei q ei aliqd acciderit: sz plane sm accidēs eius ad qd icipit dici dñs relatiue.

k **Ad argumenta** prime qōnis. ¶ Ad primū ꝯcedo q quicqd est in deo est eternū per idētitatē: sz nō opz q quicqd p̄dicat de eo p hoc q aliud hz habitudinē ad ipm sit eternū formalr qr nihil alid hz habitudinē eternā ad ipm. sic si deus sit eternus ⁊ diligit tpalr a volūtate creata: dr qdē dilectus a nobis: sz ñ dilectus eternalr. ¶ Ad scdz ꝯña nō tz: qñ extrema sunt alterius rōnis. ppter hoc em̄ q vnū excedit alteꝝ nō opz silem esse coexigentiā vnius ad alteruz ⁊ ecōuerso. sicut nō sequit. quod cunqꝫ eternū est cū toto tpe. ergo omne tpale est cū tota eternitate prima vera est rōne immēsitatis eternitatis: ⁊ illud deficit in altero extremo: ⁊ iō nō opz esse cōcomitātia ecōuerso: qualis est hic ita hoc eternū pōt esse terminus noue habitudinis ad ipm: qr eternalr existens pōt aliqd de nouo pducere: ⁊ pōt de eo aliqua appellatio dici ex tpe: sz tpale nō p̄t ita hr̄e habitudinē alicuius eterni ad ipm. ¶ Uel pōt ꝯcedi q tēporale etiā pōt denoiari ab habitudine eterni ad ipm: sicut lapis (nō tm̄ vt ideatū: sz vt exñs) ē eternaliter scitū a deo. ¶ Ad tertiuz fieri nō determinatū per aliquid: puta qñ predicat sm adiacēs. notat factionē simplr eius de quo dicit. vt si dicat. hō fit. denotatur factio simplr inesse homini. si autez predicatur tertiū adiacens: sicut hō fit albus nō notat fieri nisi sm quid eius. s. q specificat ipm. et ita concederet forte aliqs de deo q deus fit dñs notando factionē sm quid: puta factionem sm aliquam relationem rationis: vel sm terminationem alicuius relationis. magis tñ concederetur q incipit eē dominus: qr hoc nō significat imperfectionem: sicut fieri. nullo modo tñ ꝯceditur nec fieri: nec incipere absolute.

Ad secūdā qōnē respondeo. ꝙ in deo non est aliqua relatio realis ad creaturam cuius ratio accipitur ex perfecta simplicitate: et ex perfecta necessitate dei. qꝛ enim deus perfecte simplex est: nihil est in eo quod non est ipsum ꝑm Aug. 11. de ciuita. dei. c. 10. deus simplex est: quia hoc ē quod habet. perfecta eius necessitas est etiam ex se esse tale ꝙ non variabitur eius esse quacūqꝫ hypothesi posita siue possibili: siue impossibili circa aliud a se: qꝛ alia non sunt necessaria nisi secūdario. Ex his sequitur ꝙ nulla est in eo realitas que necessario coexigat aliud a se. tale ei necessario coexigēs aliud a deo nō esset illo coexacto nō existente: et per ꝯñs aliquid quod perfecte esset idē deo non esset aliquo alio quod nō est necessariū ex se: non existente. relatio aūt realis de necessitate coexigit ad suū esse terminū illius relationis. ergo ī deo nō est relatio realis ad aliud a se

¶ Contra istam rationem instat̄ primo. qꝛ licet creatura nō sit necessaria in esse actuali: tñ videtur ꝙ aliquid aliud a deo sit necessariū in esse possibili: qꝛ ipsum possibile esse est necessariū quod probatur ex hoc: qꝛ prius vr̄ aliquid possibile possibilitate eius in se q̄ꝫ sit relatio dei ad ipsum. nā nō est potētia in aliquo nisi respectu possibilis in se: qꝛ ad impossibile nō ē potētia. ergo relatio dei ad ad creaturā inquātum possibilis non coexigit aliquid: quod non sit sub illa ratione necessariū: sub qua terminat. relatio autē ī deo ad creaturā vt possibilem vr̄ esse eadē cū relatione eius ad creaturā vt actualē: per illā deductionē positā pro prima opi. ad primā q̄stionē. ergo aliqua relatio pōt esse in deo stante necessitate eius simpliciter ad creaturā: vt possibilē. ꝛ eadē etiā est cum illa q̄ est ad creaturam: vt actualem.

Subtilissima diffi. q̄ frācis cum in ꝯsi. di. 42. coegit opinari q̄ditates eternas in esse essentie

contra doctorez. 35. et. 36. distin. huius.

¶ Itē si creatura habet eē quiditatiuū inquātū habet esse exēplatum ꝑm vnam positionē istud eē creature est necessariū. igitur respectus ad istud vt sic videt̄ posse esse absqꝫ possibilitate cum eo in quo est talis respectus.

Hē. q̄li. 8. q. 6. in fi.

¶ Itē si phi ponerēt aliqua alia a deo producta eē formaliter necessaria sicut dictū ē de opi. Ari. ꝛ Auicē. dist. 8. tūc respectus ad illa posset eē in deo ꝛ tñ staret necessitas ētitatis diuine: qꝛ terminus illiꝰ relationis ꝑm illā positionē eēt necessariꝰ. ergo tenēdo positionē phl̄orū: q̄ tñ negabant in deo relationē realē. ista ratio iaꝫ posita ex simplicitate ꝛ necessitate dei non videtur sufficiens.

q. fina.

¶ Itē quarto tūc ī nulla creatura magis necessaria deberet poni respectꝰ realis ad minꝰ necessariū ꝛ ita ī corporibꝰ celestibꝰ nō esset respectꝰ realis ad gñabilia ꝛ corruptibilia. ¶ Ad ista quāuis ad duo pria possit responderi quasi vno modo.

¶ Ad primū. ꝑ hoc ꝙ eē pol̄e nō ē nisi eē ꝑm quid: qꝛ hoc eē nō est simpl̄r eē creature: sicut nec esse hoīez mortuū est eē hoīs. nec plꝰ ponit ista possibilitas in re q̄ꝫ cecitas in oculo. ꝛ iō ad ip̄m non est aliqua relatio simpl̄r sꝫ ꝑm q̄d.

¶ Ad secūdū sil̄i mō. ꝙ eē exemplatū nō est eē nisi ꝑm quid. ꝛ iō habitudo ad talē terminū nō eēt realis sicut ꝛ terminꝰ nō ē realis. Tamen pōt dici vna respōsione

generali ad oēs istas instātias ꝙ necessariū ex se: vt dictum est nō mutabit. ſm aliquid pfecte idem sibi quacūq; positiōe possibili vel impossibili facta circa aliud a se: quicq̄d aūt est in pfecte simplici est idē sibi pfecte. ḡ necessariū ex se: igit nihil in eo potest mutari quocūq; posito circa aliud. nihil aūt aliud a deo ē ita formalr necessariū sicut deus: ſm quācūq; positionē: qr si poneret aliq̄d, formaliter necessariū: non tñ sine oī dependētia ad primū necessariū: ⁊ iō non esset ex se necessariū. igr nulla realitas in primo mutabit ꝓpter positionē quācunq; circa aliq̄d tale: qđ nō est ex se formaliter necessariū. fieret aūt mutatio in aliq̄ realitate in primo pp mutationē in alio a se: si aliqua realitas in ipso necessario exigeret aliq̄d aliđ a se. ¶ Et tūc ad duas instātias de possibili ⁊ esse quiditatiuo ſm aliquos. ¶ Respōdeo primo. nō est illud possibile eē ex se necessariū in tali esse: etiaz necessariū formalr possibile: sicut ē deus ex se actus necessarius.

Tam ſz philosophos q̄ theologos.

¶ Scđo nec ille q̄ditates sunt ex se necessarie in illo esse q̄ditatiuo sz p participationē sunt sic necessarie entes: nec tertio creature si essent necessarie ſm phos essent ita necessarie sicut primuz: sz haberent necessitatē tm̄ pticipataz: ⁊ iō ponere ista nō esse: non esset ita impossibile sicut aliquā realitatem in primo nō esse: qr nulluz istoꝝ est ita necessariū sicut quecūq; realitas in primo est necessaria: ⁊ tūc ex hac positiōe minus impossibili videret sequi impossibilius. nō igit ad aliqđ istoꝝ: lz aliquo mō necessariū. non tñ ex se necessariū posset esse aliqua realitas i necessario ex se necessario.

Doctrina singularꝫ ex 12. me. in fine.

O

¶ Ad quartū dico ꝙ si aliq̄d magis necessariuz esset etiā summe simplex: hoc est nō cōpositu3: nec cōponibile cum aliqua realitate nō necessaria: magis necessariuz nō haberet relationē ex se ad minus necessariū: sed istud suppositum ē falsuz: qr lz aliqđ corpus celeste poneret in se esse necessariū nō tamē est summe simplex quin possit recipere aliquā realitatez nō necessariā aliaz a se. deus aūt sicut nō pōt esse illud qđ est in ordine ad aliq̄d non ex se necessarium: ita non pōt habere aliquaz realtiatē in ordine ad aliq̄d tale: qr illa realitas esset ipsum.

Ad argumenta

scđe qōnis. ¶ Ad illa de oīpotētia ⁊ oīsciētia ⁊ volūtate futuroꝝ dicet in qōnibus spālibus de eis. distin. 35. et. 39.

¶ Ad aliud de actōe ⁊ passione phs nō dicit ꝙ ille relatiōes sunt reales: sz dicit ꝙ sunt mutue: ⁊ in hoc p̄cise distinguūtur primus ⁊ scđs modus relationis a tertio mō relationis: sz quicq̄d sit de dicto phi. ꝓpositio nō est vlr vera: vel de se vera: qñ agēs est ex se necessariū ⁊ pfecte simplex: sicut dictuz fuit in soluēdo. ¶ Sed q̄res quare igit sunt relatiōes reales que fundant sup actionē ⁊ passionē in creaturis? Quāuis ad hoc nō oporteat dicere ꝓpter solutionem argumēti: tñ đr ꝙ hoc est verum de agēte naturali: qr ip̄m ex forma quā hz: qua est actiuū naturaliter inclinat ad effectū producendū. agēs aūt liberū nō inclinatur naturalr ex forma quaz hz ad effectū: ⁊ tūc cum deus sit agēs libere: sequit vt sup actiōez eius nō fundetur relatio realis.

P

¶ Cōtra. phi cōcedentes deū naturali necessitate ꝓducere res negauerūt relationē realez eius ad istas: igit ista non est p̄cise ratio. ¶ Similiter volūtas creata videt hr̄e relationē realē ad suum effectū: lz sit libera. ¶ Preterea. effectus ex sua entitate absoluta nō necessario reqrit causam ꝓximā: posset em̄ eadē entitas absoluta esse a cā prima: ⁊ tn̄ qn̄ ꝓducitur a causa ꝓxima hz relationē realē ad eam: igit nō requirit ad relationē realē ꝙ natura illa absoluta in qua fundat: necessario inclinetur ex se ad alterum extremuz. ¶ Itez silitudo est relatio in duobus albis: ⁊ tn̄ vnuz albū precise consideratū inquantū est fundamentū relationis nō vr̄ inclinari ex entitate sua: q̄ est fundamētuz ad alteꝝ extremū: marie summa albedo si ponat ad aliam albedinem summā: sicut argutū fuit ꝯ primā opinionē ad istā. q. ¶ Itez si ante relationez realem semper oporteret ponere in fundamēto inclinationē naturalez ad terminuz. ꝗ ante relationē realē semp esset relatio realis: qꝛ illa inclinatio ad alterum est relatio realis. ¶ Ideo breuiter nō vr̄ necessariū ad relationē realē ꝙ illud absolutū: qd̄ est fundamentū vnius relationis ex se inclinetur ad reliquum: sz ꝙ ip̄m sit tale ꝙ posito termino ad ip̄m: ⁊ ad terminū: sequatur talis habitudo ex natura extremoꝝ: ita ꝙ quecūqꝫ relatio cōsequitur ad extrema ex natura rei sine ꝯsideratione intellectus est realis: ⁊ tūc dico ꝙ oē agens creatum tale est ꝙ posito aliquo effectu ꝑ ipsum ad ip̄m vt ad fundamentū: ⁊ ad ꝓductū: vt ad terminū ꝯsequit habitudo eoruz: rō aūt quare relatio realis actualr cōsequit: nō est nisi qꝛ hoc ē hoc: ⁊ illud ē illud: sicut rō q̄re albedine ⁊ albedine positis seqtur relatio realis actualis vt silitudo nō est nisi hec albedo: ⁊ illa albedo: ⁊ binariū ⁊ ternariū posita in eē: q̄re sequit maioritas ⁊ minoritas realis nō ē alia rō: nisi ꝙ h̄ est binarius: ⁊ ille ternarius. sz tn̄ ratio potētialitatis in fundamēto ⁊ termino: q̄re. s. possit sequi habitudo realis posset assignari gn̄alis. quecūqꝫ em̄ pn̄t esse ꝑtes alicuius totius sunt possibilia ad formaz illius totius: ⁊ sicut etiā si pn̄t esse ꝑtes alicuius totius vnius per se pn̄t esse possibilia ad formā illaz: qua illud est ꝑ se vnū: sicut pz de partibus corporis organici respcū aie intellectiue: ⁊ etiaz si pn̄t esse ꝑtes alicuius vnius vnitate ordinis pn̄t esse possibilia ad formā illius a qua illud totū ē vnū ſm ordinē ⁊ generalr pz ꝓpositio de potentialitate ꝑtium ſm ph̄m. 5. meta. vbi vult ꝙ ꝑtes sunt sicut materia respectu totius oīa aūt creata: qꝛ limitata nata sunt esse partes totius vniuersi: qd̄ est vnū vnitate ordinis: sicut pz. 12. met. ⁊ iō qd̄libet illoꝝ est potētiale ad istā formā q̄ ē ordo. vt. s. habeat ordinez ad aliā ꝑtem: ⁊ hoc vel ſm eminētiaz q̄ ē in naturis diuersis in vniuerso: vel ſm equalitatē: qꝛ ordo est ꝑiuz dispariūqꝫ reꝝ dispositio ſm aug. de ciui. dei. vel ſm actionez ⁊ passionē: siue ſm causalitatez. ⁊ ideo quodcūqꝫ agēs creatū ꝓducēs effectū ita potētiale ē: qꝛ ad ipsuz: ⁊ ad effectū ꝓductū pōt cōsequi ordo inter ea: nō sic inter agēs illimitatū ⁊ eius effectū: qꝛ illud agēs nō est potentiale: nec ad formā absolutaz nec ad rela-

t. cō. 3. 4. et. 30.

t. c. 52. ⁊ inde.

lib. 19. c. 13.

tionem propter eius infinitatez. ¶ Per idē pōt rñderi ad argumētum de quātitate: qꝛ oē creatum quātum siue mole siue ꝟtute ad aliud quātū creatū ⁊ si ponatur posse hr̄e relationē realez ꝓpter hoc ꝙ ordo a quo est vnitas vniuersi pōt attēdi inter talia quāta tñ quāti infiniti nulla pōt eē habitudo realis ad quantū finituz. ¶ Et cum cōfirmat̄ rō ꝑ equalitatem q̄ est respectus realis in diuinis ⁊ in creaturis. ¶ Rñdeo ꝙ in diuinis est realis: qꝛ ē habitudo ex natura rei ⁊ stat cū simplicitate ⁊ necessitate relati in se: qꝛ non refert̄ ad aliud qđ est minus necessariū formalr̄ q̄ ipm relatū: in creaturis est relatio realis ꝓpter ipsam potentialitatē quantoꝝ relatoꝝ: cōparando aūt illā quantitatem infinitaz ad istam finitam vtraq̄ rō destruit̄: qꝛ iaz tollitur simplicitas ⁊ necessitas i vno extremo: ⁊ tollit̄ potētialitas ⁊ limitatio in altero. ¶ Ad aliud dico ꝙ realitas aliqñ determinat ꝯpositionē: ⁊ tūc nihil aliud ē q̄ illđ qđ vere est: sicut ista ꝓpositio est realiter falsa: hoc est vere ē falsa: si aūt realitas accipiat̄ prout determinat predicatū: hoc est deꝰ ē dñs realiter: lz possit negari ista: tamē pōt cōcedi ſm ꝙ dñs nō notat relonez aliquā in deo: sz quia deꝰ terminat relonem realē creature: vt dictū est in. q. precedēti.

Utrum relatio

noua creature ad deū necessario coexigat relonez nouam dei ad creaturaz. Qđ sic. 15. de tri. c. 19. sicut nō p̄t eē seruus quin hēat dñm. sic nec dñs q̄n hēat seruū. ¶ Itē correlatiua sunt simlr̄ nā. ¶ Itez ibidē. 27. Si minus pōt nulla mutatiōe totiēs dici tale: quāto facilius de illa substātia. ¶ Cōtra sunt argumēta ꝑ improbatiōe huiꝰ opiniōis tenentis ꝙ solūmō ſm respectꝰ distinguunt̄ ista tria i deo ⁊ sunt respectus ſm rōnē differētes solūmō noīe: creatiuꝰ: creaturꝰ: creans: creatio illa terminās cōuenit ei ex tpe: qꝛ creatura refertur ad ipm: tñ creās actiue potius ē rō creari passiue q̄ ecōuerso. s. pn̄cipalr̄ prius: relatiōes aūt quas cōsueuerūt dicere de deo ex tpe non sunt ꝓprie relationes: sz nomigenes eternarum relationū.

de his in. q. p̄cedēti

Preterea ⁊c.

Distin. XXXI.

Circa di. 31. quero vnū. Utrū idētitas ⁊ similitudo et eq̄litas sint relones reales i deo? Qđ nō aug. 5. de tri. c. 6. Cum querit̄ ſm q̄d equalis sit patri filius. Rñdet̄ non ſm hoc ꝙ ad pr̄ez đr filius est equalis patri: restat igitur vt ſm illud qđ ad se đr: dicat̄ equalis: et infert. restat igit̄ vt ſm substantiaz sit equalis. igit̄ equalitas non đr ibi ſm relationē. ¶ Preterea forma eiusdē spēi non numerat̄ nisi per materiā. ꝓbo: oīs forma separata a materia hz totā spēz ſz aliquos. ꝯ equalitas i diuinis cū sit forma eiusdē rōnis: ⁊ sine materia nō plurificat̄ nec distinguit̄ ꝯ nō est alia eq̄litas in pr̄e ⁊ filio: ⁊ per ꝯñs nō ē realis in patre: qꝛ tunc req̄reret relationē distinctā correspondentē in filio. ¶ Preterea si in patre ē alia equalitas

Tho. 1. pte sum. q. 2. articu. 1.

ab ea: que est in filio: pari rōne: ⁊ alia ab equalitate que est i. s. s. et tūc equalitati in filio ⁊ equalitati i. s. s. corrñdebit alia ⁊ alia equalitas in pre: qꝛ correlatiua cōmultiplicant. igit in pre erūt due eqlitates: qd vr icōueniēs. ¶ Preterea si iste sunt relones reales. igit eque realr sunt disticte sicut relones originis: ⁊ p ꝯñs ita pñt ꝯstituere psonas diuinas: sicut ⁊ ille originis: ⁊ si pñt ꝯstituere. igit cōstituūt: qꝛ non est ibi potētia sine actu. ¶ Oppositum Hyla. 3. de trini. silitudo sibi ipsi non est.

3. phy. 32.

Ad qōnem videt dicēduz ꝙ ad relonē realē tria sufficiūt. ¶ Prio ꝙ fundamētū sit reale: ⁊ terminꝰ realis. ¶ Scdo ꝙ extremoꝝ sit distinctio realis. ¶ Tertio ꝙ ex natura extremoꝝ. s. fundamēti: ⁊ termini sequat ipa talis relo absqꝫ opere alterius potentie cōparantis vnum extremū alteri.

Hen. ql. 5. q. 1. qre eū alibi et alios.

Quantū ad primāꝯditionē relonis negat hic, eē fundamētū reale: qꝛ dr ꝙ magnitudini q̄ est fundamētū eqlitatis tiāsit i essentiā ſm Aug. 5. de tri. c. 8. ⁊ alibi in mltis locis. ⁊ ita nō manet sub rōne magnitudinis nisi ſm rōnē. ¶ Sz ꝯ istud essentia diuina vt ē primū obiectū ipsiꝰ. intellectꝰ diuini visa pria cognitiōe ītuitia añ oēz negociationē cuiuscūqꝫ intellectꝰ est obiectū beatificū illiꝰ intellectꝰ: qꝛ ille nō beatificat p actū negociatiuū. igit ex se absqꝫ oi negociatiōe intellectꝰ est formalr infinita: qꝛ nihil beatificat nisi formalr infinitū. ergo est ibi magnitudo ꝟtutis: imo infinitas magnitudis ex nā rei. ¶ Itez intellectꝰ añqꝫ intelligat aliqd intelligere vl negociari est cōprehēsiuus illiꝰ eēntie vt primi obiecti. ⁊ ita ex hoc vi negociatiōis circa illud potēs est reducere oēs relones in actū: q̄ pñt circa illā essentiā ꝯsiderari. igit ex natura rei ille intellectꝰ est infinitꝰ. igit ⁊ eēntia in q̄ fundat. ¶ Preterea rō illoꝝ ñ vz: qꝛ lz q̄ꝫtitas accñtalis dicat aliqd additū nature subiecti ⁊ iō ipa nō possit manere sub rōne sua formali: ⁊ trāsire in eēntiā ſm idētitatē: tñ magnitudo ꝟtutis in oi ente trāsit in illud cuiꝰ est p idētitatē ēt in creatura. ꝓbo. si. n. angelus hz aliquā magnitudinē ꝟtutis: de q̄ dicit Aug. 6. d tri. ca. 7. i his em̄ q̄ nō mole magna sunt: hoc est maiꝰ eē qd melius. si ista magnitudo pfectiōalis nō sit idē eēntie: circūscribat ab ipa eēntia. ipa eēntia remanēte: q̄ro quē gradū pfectionis tz in ente vl in entibus. nihil em̄ est nisi aliquez gradū determinatū pfectiōis habeat inter entia. ergo adhuc manet in ipa eēntia magnitudo ꝟtutis: qua dr sic vel sic pfectum ens ista igit q̄ꝫtitas in oibus trāsit p idētitatē. ⁊ cū hoc manet i oibus ſm rōnē ꝓpriā: inquatū est fundamentū eqlitatis vel ineqlitatis pfectiōalis in entibꝰ. nā p istā. vnū ens est equale vl inequale alteri ſm pfectionē. qꝛ rō talis q̄ꝫtitatis est dicere modū intrinsecū illius pfectionis cuiꝰ est. ⁊ ex hoc ꝙ dicē modū manet: ex hoc ātꝙ dicitrinsecū p idētitatē trāsit i eēntiā cuiꝰ ē dico igr ad hoc ē fūdamētū eqlitatis reale ex nā rei nō tm̄ remotū qd ē eēntia: sz ꝓpinquū qd ē magnitudo: sine spāliꝰ qd ē ifinitas. ¶ Et hec ꝓbat gñaliꝰ p oēs rōnes q̄ fiūt ad oñdendū eēntiā pmi eē infinitā. qꝛ oēs ille ꝯcludūt ꝙ ex natura

doctrina phi 10. meta. tex. cō. 10. oē ens oi enti ꝯparatuz est eqle vl in eqle

B

ex natura rei ipsa sit infinita.
¶ Nã quecũq; via ad ip̃az sumatur siue in rõe principij effectiui siue finalis: eminẽtis: ⁊ mẽsurãtis ⁊ ꝑticipati: q̃ vie tacte sunt di. 2. Oĩa inq̃ sunt ad ipsam. s. ꝙ ipsa est ibi ex natura rei circũscripto oĩ actu intellectꝰ qꝛ nulla dependẽtia effectꝰ infiniti vt participãtis est ad aliq̃d sub rõne formalientis rõnis. sicut ꝓbari põt ꝑ rõnis dist. 3. factas ꝯtra sextã opi. est igit̃ hic ex natura rei illud qd̃ ponit̃ fundamẽtũ ꝓximũ equalitatis ⁊ rõ fũdãdi. s. vnitas quia ꝑz Dama. c. 6. illic. s. in deo cõe ⁊ vnũ re cõsiderat̃ nõ sic in creaturis: sz cõe ibi est in intellectũ tm̃.

Secũdũ principale sez ꝙ ista relatio req̃rat extrema realr̃ distincta pz per Hyla. vt dictũ est opponẽdo Et ꝑ Aug. 6. de tri. c. 9. ꝙ in filio est p̃ma eq̃litas: qd̃ nõ est verũ si aliqua ꝑsona posset dici equalis ad se. tunc em̃ pr̃ priꝰ eẽt equalis sed qꝛ equalitas nõ põt intelligi sine distinctiõe: ⁊ prima distinctio est inter patrẽ ⁊ filiũ producto filio: ideo est in eo p̃ma equalitas terminatiue: ⁊ q̃si subiectiue accipiẽdo illã equalitatẽ qua filiꝰ est equalis patri. ¶ Hoc etiã ꝓbat̃ per hoc: qꝛ relatiões originis ponunt̃ reales: ⁊ tñ nõ preexigũt distinctionẽ extremoꝝ: sz quasi formalr̃ causant eã. iste aũt relationes illã distinctionẽ quasi causatã per relatiões originis p̃supponunt: sicut cõiter ponit̃ ꝙ iste nõ p̃nt pullulare in eẽntia: nisi iam p̃existẽtibꝰ relatiõibꝰ originis in ea. igitur ista vident̃ magis req̃rere distincta extrema q̃ relatiões originis: vel saltẽ nõ minꝰ. ¶ Et si obijcias: ꝙ iste non sunt alterirõnis sicut ille originis. hoc non cõcludit nisi ꝙ nõ distinguũt̃ spẽ in creaturis aũt nõ tm̃ relatiões suppositiõis ⁊ suppositiõis sunt reales: vbi extrema differũt spẽ: sed ẽt relatiões cões sunt reales in extremis: vbi extrema differũt nũero. ergo hic sufficit distinctio realis numeralis in extremis ad realitatẽ relationũ cõiũ: sicut ad distinctionẽ relationũ originis: q̃ quasi specie differunt.

Quãtũ ad tertiã cõditionẽ videt̃ ꝙ ista relatio ꝯsequat̃ ꝑsonas ex natura rei sine oĩ ꝯparatiõe per aliquã potẽtiã extrinsecã ꝯparãtẽ: qꝛ em̃ pater generãdo cõicat filio perfecte suaz essentiã. ideo cõicat sibi eandem magnitudinẽ infinitã: sicut dicit. Aug. ꝯtra maximinũ lib. 3. ca. 10. 19. ⁊ 20. Si dicas inquit eo ipso pater maior est filio qꝛ pr̃ genuit Cito rñdeo imo iõ pr̃ nõ ẽ maior filio: qꝛ equalẽ genuit. non videt̃ igit̃ esse aliq̃ ratio quare qualitas patris ad filiũ nõ debeat poni relatio realis.

¶ Consimilr̃ potest dici de similitudine sicut in creaturis est duplex similitudo. s. essentialis ꝑm differentiã specificã: ⁊ accidentalis ꝑm aliquã qualitatẽ accidẽtalẽ. licet prima neget̃ in proposito qꝛ deus nõ hz aliquã differẽtiaz: specificã: tñ qꝛ illud qd̃ est differentia specifica in cratura eẽt tota essentia indiuidui nihil minus eẽt forma respectu indiuidui. iõ nihilminus esset respectus similitudinis tũc q̃ modo. Ideo videtur ibi ꝓprie posse ꝯcedi similitudo ꝑm essentiã: non inquãtũ q̃d: sed inquãtũ est actꝰ ⁊ q̃si forma. qua ꝑsone sunt deus: et etiã similitudo

Quid dicit ydem p[illegible] ⁊ actus et forma dicit similitudinem

ſm attributa oia q̃ ſunt q̃ſi ꝓprie
tates huiꝰ nature: ſicut dicit Da=
ma. c. 5. nõ naturã: ſz q̃ circa nãm
ſunt dicũt: ⁊ tũc ſicut ex nã rei eſt
fundamẽtũ eq̃litatis ⁊ diſtinctio
real' extremoꝝ: ⁊ iſta rel'o ẽ ibi ſi=
ne ope intell's: ita ẽ de ſil'itudie.
¶ De idẽtitate ẽt dici põt ꝙ ipa
dupl'r accipit in diuinis: vno mõ
de his vid. 6. q. q̃lib. E eiuſdẽ ꝑſone ad ſe: ſicut pr̃ ẽ idez
ſibi. alio mõ vniꝰ ꝑſone ad aliã: ſi
cut pr̃ ẽ idẽ filio ⁊ ecõuerſo: de p̃=
ma idẽtitate al's: de ſcda põt dici
ſicut de aliis ꝙ ẽ realis: qꝛ ibi eſt
ꝟa vnitas ex nã rei ⁊ ſufficiẽs di=
5. met. ⁊ alibi ſepe. ſtinctio extremoꝝ: nec vr̃ nec̃aria
ꝯpatio itell's ad eẽ hꝰ idẽtitatis.
Et ſi idẽtitas eiuſdẽ ſuppoſiti ad
ſe i creaturꝫ ſit rel'o rõnis tm̃: q̃=
tñ ad fundamẽtũ. tñ nũq̃ ẽ ꝟa ⁊
ꝑfecta idẽtitas: niſi i deo tm̃. naz
ſortis ad ſe nõ ẽ ꝑfecta idẽtitas:
qꝛ rõis tm̃: ⁊ ita oĩs tal' ẽ ens ſm
q̃d: nec ſortꝫ ad platonẽ ẽ ꝑfecta
idẽtitas: qꝛ ñ fundat' i ꝑfecta vni
tate: h̃ aũt pr̃is ad filiũ idẽtitas ẽ
ꝑfecta quãtũ ad fundamentũ: qꝛ
pr̃is ad filiũ ẽ ꝑfecta vnitas: ⁊ ꝑfe
cta real' idẽtitas: qꝛ realis diſtin=
ctio eſt ⁊ ſufficiens extremorum.
¶ Sz de eq̃litate ſũt duo dubia.
¶ Prio em̃ vr̃ ꝙ nõ ẽ rel'o diſtin=
cta ab idẽtitate: ⁊ ſil'itudine: qꝛ ſi
Diſ. 8. q. 4. cut dictũ ẽ al's: infinitas nõ ẽ ſpã
le attributũ: ſz dicit modũ itrinſe
cũ cuilibꝫ attributi: ⁊ pari ratiõe
magnũ: qd̃ q̃ſi dicit idiſtincte: qd̃
infinitũ: dicit diſtincte. ꝯ magnitu
do eẽntie nõ diſtinguit' ab eẽntia
nec ẽt illa diſtinctiõe: q̃ ẽ inter at=
tributa: ⁊ ꝑ ꝯñs eq̃litas ſm illaz
magnitudinẽ ñ diſtiguit' ab idẽti
tate: q̃ ẽ ſm eẽntiã. ſil'r magnitu=
do ſapiẽtie ñ diſtiguit' a ſapiẽtia
illa diſtictiõe q̃ ẽ int' attributa: ꝯ
eq̃litas ſz magnitudinẽ ſapiẽtie
nõ diſtinguit' a ſil'itudie ſz ſapiẽ=
tiã: oĩs ãt magnitudo ẽ vl' eẽntie
ſz quã ꝓpe ẽ idẽtitas: vl' attribu
ti ſz quã alicuiꝰ ẽ ſil'itudo: ꝯ nulla
vr̃ ꝓprie eq̃litas eẽ in diuinis di=
ſtincta ab identitate ⁊ ſil'itudine.
¶ Preterea ſi ẽt qd̃libet attribu
tũ hz ſuã magnitudinẽ ꝓpriã: ſu
pra quaz vr̃ fundari eq̃litas: igit'
tot erũt eq̃litates ꝑſonaꝝ q̃t ſunt
attributa. ¶ Ad p̃mũ p̃t ꝯcedi ꝙ
ſunt i creaturꝫ p̃t eẽ ſil'itudo ſine
eq̃litate: ſicut remiſſuz albũ ẽ ſil'e
intẽſo albo: lz nõ ꝑfecte: nõ autẽ
ecõuerſo p̃t eẽ ſine ſil'itudine eq̃=
litas: ⁊ hoc in forma illa: i q̃ aliq̃
nata ſunt aſſimilari: iõ ꝯparãdo
aliq̃ in forma ſm quã nata ẽ eſſe
ſil'itudo: eq̃litas vr̃ q̃ſi determina
re ſil'itudinẽ ⁊ fundamẽtũ ſil'itu=
dinis: ita p̃t ꝯcedi h̃ ꝙ eq̃litas nõ
ita diſtinguit' ab idẽtitate ⁊ ſil'itu
dine ſic̃ illa int' ſe: ſz ꝙ ipſa dicat
ꝓpriũ modũ fundamẽti vtriuſq̃
illaꝝ duaꝝ relationũ: ⁊ q̃ſi etiaz
modũ ꝓpriũ vtriuſq̃ rel'onis. ſ. ꝙ
tã idẽtitas q̃z ſil'itudo ſit ꝑfecta:
qꝛ ſi ꝑ impol'e pr̃ hr̃et deitatẽ ma
iorẽ ⁊ filiꝰ minorẽ eẽt aliq̃ identi=
tas: ſz qꝛ fundamẽtũ idẽtitatꝫ nõ
hr̃et eãdez magnitudinẽ nõ eſſet
idẽtitas ꝑfecta: qꝛ nec cũ eq̃litate
ſil'r ſi ꝑ impol'e pr̃ hr̃et maiorem
ſciam ⁊ filiꝰ minorẽ: eẽnt aliquo
mõ ſil'es: ſz qꝛ deficeret modꝰ ille
fundamẽti. ſ. magnitudo ꝑfecta:
iõ nõ eẽt ſil'itudo ꝑfecta. Nũc ãt
magnitudo: q̃ ẽ q̃ſi modꝰ funda=
mẽti idẽtitatis ⁊ ſil'itudinis fun=
dat equalitatẽ q̃ ẽ q̃ſi modus ſil'i
tudinis ⁊ identitatis: quia dicit
vtrãq̃ illaꝝ vt perfectam. ¶ Ad
ſcd̃m p̃t ꝯcedi ꝙ quot ſunt perfe=
ctiões i deo ſimpl'r: tot ſũt ẽt ma
gnitudines: ⁊ tot eq̃litates. ſic̃ tñ
ille oẽs ſunt ſimpl'r vna res: ita ⁊

eqlitates fm eas sunt simplr vnares. Et hoc ptz qũo magister bñ assignat di.19. equalitatẽ pfectaz in tribꝰ fm Aug. de fide ad Petrũ ca. i. f. magnitudine: ptãte: z eternitate. Per magnitudinẽ qdẽ itelligĩ fundamẽtũ ois equalitatis ad itra fm quãcũqꝫ pfectionẽ simpliciter in oibus attributis: accipiẽdo magnitudinẽ nõ p aliquo attributo distincto: sz vt ẽ cõe magnitudini cuiuslibet attributi. Et p ptãtẽ notant psone eẽ equales ad obiecta extra. z hoc sequit ad primũ: qz equalitatẽ valoris i forma in se sequit equalitas vigoris in rõne actiꝰ ad extra. Et p eternitatẽ notat equalitas eẽ in eis q̃ si fm durationẽ. Equalitas ãt sz

Vide. 6. q. quoli. ẽqtitatẽ discretã nõ querit ibiẽqti tatibus aũt ptinuis in creaturis: que sunt ẽqtitas pmanẽs z succes siua corrũdet ibi magnitudo et eternitas. ptãs aũt siue potentia nõ est tertia ẽqtitas: sz respectus magnitudinis ad extra vt predictum est statim.

Ad primũ argumẽtuꝫ dicoꝫ albũ et albũ dicunt sitia fm albedinẽ z hoc put li: fm: notat sitũ determinabile eẽ fundamentũ primũ relonis sillitudinis. dicunt ẽt sitiꝫ tudine esse sitia formalr. ita dico qõ pr z filiꝰ sunt equales fm eẽntiã: vt li: fm notat fundamẽtũ pprii eẽqlitatis: qz iste relonꝫ cões fundant sup aliqd qõ est cõe: vt ẽ cõe: nihil aũt cõevnũ est in psonis nisi eẽntia vel eẽntiale. ¶ Et si ob ẽ 26. hu ẽ. 6. q. ẽl. ẽctas: tũc posset dici pr fm essentiã: qz essentia est fundamentũ pr di. 5. et nitatis: qõ tñ nõ pcedit. ¶ Istud argumentũ sz alias fecerim ad p ius. et bandũ qꝫ relatio originis nõ sint actus essentie. ¶ Quia vbicunqꝫ relatio est actus fundamẽti ibi suppositũ põt dici ad alterũ fm illud fundamentũ. sicut sor. fm albedinẽ ẽ sitis: ignis caloꝛe calefacit lapis fm qditatẽ lapidis est mẽsura nostre lapidis. hec nõ pcedit. pr deitate est pr vt fm deitatẽ. ergo. ¶ Sed vt ita possẽ argui qꝫ nec fm deitatẽ est eq̃lis. qz ista relo nõ est actus fundamenti. ¶ Rñdeo vbi relatio ẽ actus fundamẽti. ibi fm fundamentũ dr aliqd ad alterꝫ. hãc. n. accepi sz nõ pcedo econuerso: qꝫ vbicũqꝫ aliqd dr ad alterum fm fundamẽtũ: qꝫ ibi relo sit actus fundamẽti. qz vt r tale: fm est nota cãe inherẽtie p se scdo mõ: nõ primo modo. z dñ actuo fundamenti per relonem ꝛcludit fundamentũ eẽ cãm inherẽtie relonis ipsi suppositi. cãm inqꝫ p se scdo mõ nõ prio mõ. nõ aũt ecõuerso: qꝫ eẽ p se fundamentũ qñ qꝫ sufficit ad eẽ p se cãm inherẽtie relonis ipsi suppositi absqꝫ hoc qꝫ relo actuet: sz qñqꝫ nõ sufficiat: qꝫ tũc pr fm eẽntiam esset pr. Sed saltẽ que est rõ dissimilitudinis hic qꝫ relatio cõis dr i esse fm essentiam. relatio vero proprua sine originis nomẽ cum neutra sit magis actꝫ ẽqꝫ alia in creaturis. vtraqꝫ est actus et vtraqꝫ dicit esse fm fundamentũ. taz ẽm calidum fm caloꝛem est calefactũ: ẽqꝫ fm caloꝛẽ est sitẽ. Tñ tenendo cõem viã põt assignari rõ quare fm essentiã dr pr equalis filio: z non pater filij: qz licet essentia sit fundamentũ vtriusqꝫ nõ distinctum in tribus: nec per istã: nec per illã: est tñ fundamentũ proximũ relonis cõis inqꝫtum vnum in tribus: non aũt inqꝫtum sic vnũ est fundamẽtũ relonis ori

ginisly i se sitvna cū ät dico fz ecētiā sunt eāles: ibi ēntia vt ēntia nō accipit nisi ꝓut ēvna formalr in tribus. iō ōz pr equalis esse sm ēntū ꝓpter hoc q ēntia vtvna est ꝓmū fundamētū istis relationis. nō aūt ōz fz deitatē esse pr qz deitasvtvna nō est rō fundamēti huius: itaq vnitas sit ratio fundā di: sicut notaretur: si diceretur se cundum deitatem est pater.

¶ Cōtra istā solutionem arguit multipliciter. primo qz pari rōne videret i deo vnica equalitas: tū qz eā adequatvtraq relatio suo fundamento: tū qz qlibz in deo vnius rōnis est vnicum: alio quin nō esset deus summevnuz: fz alio ens sm quidditatē: z alio hoc ens vita potētialitas? oppositio tū qz eodē mōdr sed infinitas in oib qz nō est dare ꝑ qd plurificabile determinet ad certā pluralitatē tū qz habēs cāmvnis rōnis z vnicā rōnē receptiuā est vnicū quia nec distinguit ab agēte nec a materia. 8. met. similitudo est huius.

¶ Itē nō tm sequit q sint. 6. cālitates in trib ꝑsonis immo qlibet ꝑsona est equalis duab z eōuerso: z nō eadē equalitate: qua vni tm quiō idē extremū immo qlibet est equalis trib qz. 8. tri. c. 1. nō maiusaliqd sunt tres ꝑsone nec minus pz igr equale: z istud vltimū videt satis ostēdere q nō est realis: qz est cuisdē ad se. dū modo non ad se ꝑcise: sed cum alys nunqz realis est ad se: iz in ꝓtum realis hz q cōnumeretur alys. Quare aute nō est ad se ꝑcise? pōt dici q nō fignificat relationē: fz tm fignificat vnitatē ꝓtitatis: connotat tm distinctionem suppositoꝝ: rideo nō est ad alterū. vlteriꝰ hec equalitas est equalis illi equalitati: z sic in infinitū hec ēt est similis illi et eadem illi spē: z sic in tertiū infinitū. ¶ Ad ista ad ꝓmū ꝛ q nulla relo ibi adequat fundamētū. qz essentia est mediatū fundamētū omniū. Cū em relatio nō fundet relationez z nō est ibi nisi essentia z relatio sequit igr ꝛc. ¶ Dr ad hoc q distincta attributa: sunt fundamēta ꝓxima relationū originis: sicut memoria gnationis actiue: et notitia actualis gnationis ꝑssiue: isti fundamēto ꝓximo cor tm det ēntia vna relatio originis

¶ Al rōz ad ꝓmū q in creaturis relones disquiparātie requrūt distincta fundamēta: qz ille differūt spē relationes cōes nō: iō illa disquiparātie sic adequat qō nō est idē fundamētū oppositē relatiōis nō sic aūt in cōib. ¶ Ad ꝓ positū pz ex dicta rnsione quare est vnica ꝓnitas tm qz fundamētū eiꝰ ꝓmū nō est oppositē relatiōis q qsi differūt spē. ¶ Tm ārt quare hec paternitas adequat. z hec equalitas nō adequat suū fundamētū? ¶ R ndeo nulla rcto cōis vnica pōt adequare: qz opz eiꝰ oppositā idē fundamētū habere. Aliavero disquiparātie bñ pōt vt dcm est. ¶ Itez qrit an necessario adequat hec ꝓnitas? ¶ R ndeo ꝓbat q sic p qō a. distiguit vel ē aliō. a. b. si p aliō alteriꝰ rationis in eis vel cālitate hr ꝓpositū: si nō fz tm p alia eiusdē rōnis quere iterū p qd illa distinguunt z sic in infinitū. Quicquid tm sit de ista ꝓbatiōe, gnalis est spālis probatio quare in deo aliās ēt infinitas: qz nihil ibi determinat ad certā multitudinez p aliqnā cām ꝓximē igr tm per aliqua alteriꝰ rōnis: qz qcqd vniꝰ

Subtilissima doctoris.

rōnis se hz ad plura nō determinat ad talia ex se. quere hoc di. 2 specu. q. 7. in solutiōe extra: nihil vni rōnis plurificat nisi qz preintelligunt alia alterius rōnis: que necessario requirunt ad eius plurificationē. ideo paternitas non pōt pluri ficari: qz nō peregit talia alterius rōnis que sint quasi cā plurificatiōis eius equalitas vero pōt: qz peregit relationes cōstituentes personas ex quarū p sonarū distinctione distinguunt equalitatesp istud pz ad tertiū quare est ista pluralitas equalitatū. sed nō paternitatū sic erit

¶ Ad scōm concedo qd libet in deo vnz rōnis z cōe realiter in re nō tm in conceptu est vnicū. Ad pbationē dico qō in 2ceptu nō est equalitas hec: hec: sz quelibet in re est eadem equalitas. z hoc sic pz. dist. 8. de cōceptu cōtra deo z creature sue re cōmunit dictum est ēt di. 29. de principio z de relationibus pluribus ꝓstitutis habētibus cōceptum cōem.

¶ Ad quartū illa positio pōt 2cedi vera: qñ vna forma receptibilis est tm in vno recipiēte: z est forma absoluta: in relationibus autem plures sunt in eodem: et necessario plures in extremis op positis. ¶ Ad aliud 2cedit. 6. cē equalitates alias inter quālibet personam z duas alias. sed inter vnāz tres vel ēt duas 2cedit: q̄ si partis enumeralis ad quasi totū numeraliter cū negatur q̄ nunq̄ sit realis: aut negatur esse realis vt eadē ꝑsona est in vtroq̄ extremo: non enim sequitur nō est maius nec minus igitur equale, quia prima non est vera de patre respectu patris. ¶ Ad vltimum de infinitate equalitatum

Respondetur lib. 2. distin. prima q. 4. 7. 5. que relationes referuntur aliēsque etiaz scipsis.

¶ Ad secundum argumentum dico q̄ maior propositio est falsa: immo vbi forma distinguitur in materia z cum materia: materia non est ratio principalis huius distinctiōis: quia in quacūq̄ distinctione illud est ratio principalis distinguendi hoc quod est ratio principalis essendi in illo esse. de hoc alias in questione indiuiduatione.

¶ Ad tertium conceditur q̄ in patre sit alia equalitas ad filiū z alia ad spiritum sanctum. sicut si pater genuisset spiritum sanctū esset in eo alia paternitas ad filium. z alia ad spiritum sanctū et de isto dicto generaliter erit sermo in tertio lib. vtrum in vno relato ad plures sint plures relationes? ¶ Ad quartum videtur difficile argumētum illis qui ponunt personas esse relatiuas sicut fuit argutum contra eos distin. 26. pro opi. tertia tamen tenēdo communēviā oportet dicere q̄ primus pullulāt in essentia relationes originis ꝑ cōmunes et iste ꝓmo pullulantes distinguunt z constituunt personas: non autem ille communes: quia sunt quasi aduentitie personis: sicut ponitur q̄ spiratio actiua nullam personam constituit: quia intelligitur quasi aduenire patri z filio iam constitutis in esse personali. prima enim ibi pullulantia q̄ possunt ꝑsonaliter constituūt

In. 2. dist. 3. z 7. met. ꝛ

Di. 8.

Hic orit qō. ꝛc.

Distin. XXXII.

Circa distinc. 32. quero duo. prio vtrum pr̄ ⁊ filiꝰ diligant se spiritu sancto? Qd̄ non qꝛ aut diligere sumit̄ essentialr̄ aut notionaliter Nō essentialiter qꝛ quodlibet eēntiale inest formalr̄ cuilibet ꝑsone ꝑ alterā: si notionaliter. igr̄ pr̄ ⁊ filiꝰ spirāt spū sancto. qd̄ est falsuꝫ ¶ Probat idē scd̄o. qꝛ nullꝰ actus notionalis est ꝯuersiuus in idem agens a quo est: vel ꝓcedit ꝓpter distinctionē quā talis actꝰ reqrit inter agēs ⁊ terminum. ergo si iste actꝰ est ꝯuersiuus nō sumit̄ notionaliter. ¶ Preterea si pr̄ ⁊ filiꝰ diligāt se spū sctō. ergo pr̄ diligit se spū sancto: qꝛ eodē vr̄ pr̄ diligere se ⁊ filiū: sꝫ ꝯclusio vr̄ icōueniēs: qꝛ pr̄ diligit se in p̄mo signo originis in quo spūs sctūs nō intelligit̄ spiratꝰ. ¶ Preterea eodē diligūt se ⁊ creaturā: sꝫ spūs sctūs nō vr̄ esse q̄ diligūt creaturā: qꝛ tūc sicut spūs sctūs ex necessitate productionis sue est amor: ita ex necessitate eēt amor creaturaꝝ. ⁊ ita necessario deꝰ amaret creaturas. ¶ Cōtra 6. de tri. c. 5. Spiritus sanctus est quo genitus a generāte diligitur genitoremq̄ suum diligit.

Questio. II.

Secūdo quer Utruꝫ pater sit sapiens sapiētia genita? Quod sic pater dicit verbo secundum August. 7. de tri. ca. 5. vel. 2. sed secundum Anſ. mono. 63. nihil aliud est summo spiritui dicere q̄ꝫ quasi cogitando intueri igitur pater intuetur verbo: et ita sapit verbo. ¶ Cōtra Augu. 7. de tri. c. 4. pr̄ eo est quo sapit: qꝛ idē est sapere ⁊ esse ergo si saperet verbo: esset etiam verbo.

Primā q̄stionē magister reputat difficilem et dimittit eam insolutam. Gotf. pictauē.

Aliqui negauerūt istā ꝓpositionē pr̄ ⁊ filiꝰ diligūt se spiritu sancto: ⁊ dixerūt eam ab Au. retractatā in simili p̄mo retractationū. c. 26. vbi retractat istam pater est sapiēs sapientia genita: cui ista videtur assimilari. et ideo istam retractatam dicunt in illa.

Contra nō solū diuersas materias retractādas Aug. seorsuꝫ retractat: sꝫ ēt eādē materiā: q̄ i diuersis libris ponit̄: q̄ tn̄ est retractāda. Au. pluries retractat. qn̄. s. facit mētionē de illis libris diuersis. ergo multo magis istā retractaret seorsum si esset retractāda. ¶ Itē Au. nō retractat dicta aliorum sanctorum qui videntur istam concedere. Quere Hiero. supp̄s. 17. ipn cipio. Simō de tornaco.

Alij dixerūt q̄ ꝓpositio ē exponenda: ita q̄ li spiritu sancto accipiatur rōne signi: itaq̄ pater ⁊ filius diligāt se. s. s. vt signo dilectionis cōmunis. ¶ Cōtra qꝛ ita potest dici q̄ diligunt se creatura: quia creatura est signum dilectionis eorum.

Alij dicūt q̄ diligūt se amore appropriato spiritui. s. ⁊ ideo dicuntur se diligere spiritu. s. per appropriationem: non ꝑ proprietatem. ¶ Cōtra igitur ita essent boni spiritu sancto qꝛ bonitas appropriatur spiritui sancto. Alex. d̄ ales. 1. ꝑte sūme.

Aliter dicit̄ q̄ ablatiuꝰ iste cōstruit̄ in rōne effectꝰ cause formalis: qd̄ declaratur prio sic. licet nō oīs res sit forma: tn̄ omne illud: a quo aliq̄d deno- Tho. s ꝑte sū. q. 37. ar. 2. vide. vv.

minatur quātū ad hoc hꝫ habitu
di.2.q. dinē forme: vt dicatur iste est in=
pñtib⁹. dutus indumēto. iste ablatiuus i=
dumēto cōstruitur in habitudine
cause formalis: licet nō sit forma
hōis. Cōtingit aūt aliq̄d denomi=
nari ꝑ illud qđ ab ip̄o procedit nō
solū sicut agēs ab actiōe sed etiā
sicut termino actiōis: q̄ est effect⁹.
qñ ip̄e effect⁹ in intellectu actio=
nis includit. dicim⁹ em̄ ꝙ ignis est
calefaciēs calefactione q̄uis ca
lefactio nō sit calor qui est forma
ignis sed actio: que ab igne ꝓce=
dit. Et dicimus ꝙ arbor est florēs
florib⁹ q̄uis flores nō sint forma
arboris: sꝫ quidā effect⁹ ab ip̄a ꝓ
cedētes. ſm hoc igr̄ dicendum: ꝙ
cum diligere in diuinis dupliciter
sumatur. s. essentialiter ꝛ notiona=
liter. ſm ꝙ essentialr̄ sumit̄ sic pr̄
et filius nō diligunt se spiritu san
cto: sed essentia sua. Unde Au.15.
de tri.ca.7.vel.15. At vero inq̄t in
illa trinitate q̄s audeat dicere pa
trem; nec seipsuꝫ nec filiū: nec spi
ritū sanctū intelligere nisi ꝑ filiuꝫ
vel diligere: nisi ꝑ spiritū sanctū.
ſm autē ꝙ notionaliter sumit̄ sic
diligere nihil aliud est q̄ spirare
amorē: sicut dicere est verbum ꝓ=
ducere: ꝛ florere est flores ꝓduce=
re. sicut igitur arbor dr̄ florēs flori
bus: ita pr̄ dr̄ dicēs verbo vel filio
se ꝛ creaturā. ꝛ pater ꝛ filius dicunt̄
diligentes se: ꝛ nos spiritu sancto
vel amore procedente.

Cōtra sicut edificare di=
stincte importat ter
minū q̄ est edificiū nō tñ ꝯcedit̄ ꝙ
edificator edificat edificio. Ita in
ꝓposito etiam spirare distinctius
importat spiritū sanctum q̄ dilige
re: ꝛ tñ nō ꝯcedit̄ ꝙ pater ꝛ filius
spirēt spū sctō. ¶ Itē ꝛ si talis p̄di
catio ꝯcederet̄: nō tñ vt est ꝯuersi
ua: super agēs: quia nō ꝯcederet̄
de igne dici aliquid quod termi=
naretur ad ipsum ignem: vt ali=
quo producto a se.

¶ Preterea in cōstructiōe trāsiti
ua nunq̄ effect⁹ vt effectus ꝯstrui
tur cum ablatiuo diligere aūt est
verbū transitiuū. ¶ Preterea exē
plū cui innitunt̄ nō est ad ꝓpositū
sed ad oppositū. florere em̄ est ver
bū neutrū: ꝛ nō significat formalr̄
ꝓductionē alicui⁹. Oē q̄ppe ver=
bū neutrū vnū ꝛ idē significat cuꝫ
noie adiectiuo: si eēt nomē ipositū:
nisi ꝙ nomē significat ꝑ modū
habitus ꝛ quietis. verbū aūt quasi
significat in fieri: sicut idē signifi=
cat calidū esse quasi in quiete ꝛ ca
lere quasi in fieri. ꝛ sicut tale no=
mē denominatiuū possꝫ dici de ali
quo cū ablatiuo denotāte illud a
quo subiectū denominat̄ tali de=
nominatiōe: ita verbū neutrū pos
set ꝯstrui cū ablatiuo in eadē ha
bitudine forme denominātis: ita
em̄ cōcedit̄ qđ ignis calet calore:
sicut est calidus calore. ꝛ vtrūq̄
est in rōne forme a qua est ista de
nominatio ꝑ modū quietis in vno
ꝛ per modū fieri in altero. ista au
tem forma in aliquo aliqñ est in=
herēs vt qualitas. aliqñ se hꝫ per
modū forme ab extra denominā
tis: sicut est de genere habit⁹: vel
ad modum illius: ꝛ vtroq̄ modo
pōt fieri denominatio. Et sicut ali
q̄d denominat̄: nō tm̄ a forma: sꝫ
ab aliquo extrinseco qñq̄. ita de=
nominatiuuꝫ posset dici de eo cū
illo extrinseco ablatiue sumpto. ꝛ
hoc siue illđ denominatiuū signi=
ficet̄ nominaliter siue verbalr̄. Si
cut em̄ posset dici. iste est ornatus
vestimēto ꝓut ornatus significat
aliq̄d de genere habit⁹. ita posset
dici iste nitet vestimento vel ali=

quo alio verbo neutro: qđ significaret idē cū isto denoiatiuo .s. eē ornatū: ⁊ ita est in ꝓposito: qꝛ arborē florere nō significat formalr arborē ꝓducere florē. si em̄ ponatur verbū actiuū qđ sic significet puta florificare (si esset in vsu) hec eēt falsa. arbor florificat floribus hec aūt eēt vera arbor floret floribus: qꝛ ꝑ istud verbū neutrū significat aliq̄d denoians subiectū quasi ꝑ modū habitꝰ: qꝛ lꝫ nō sit ꝓprie habitus in inaiatis qꝛ ꝓprie habitus est tm̄ in aiatis: pñt tñ denoiari ab aliquo adiacente: qđ inquantū est aliquo mō ornamentū. vel tegumentū eoꝝ pōt reduci ad genus habitꝰ: ⁊ tūc sicut diceret. arbor est florida floribus ⁊ ablatiuus cōstrueret in rōne illiꝰ: a quo subiectū denominat ꝑꝫ talē denominationē ita etiā construit li floribꝰ cū hoc ꝟbo florere. exemplū igit ē ad oppositū loquēdo de ꝟbo actiuo: ⁊ nihil ad ꝓpositū vt verū ē de ꝟbo neutro

2. ethi. ⁊ alibi.

Ad istā qōnē soluēdā. qꝛ illa q̄ sunt in itellectu sunt manifestiora. prio rñdēdū est ad scđaꝫ qōneꝫ. ¶ Et prio videamꝰ de itellectu nr̄o. ibi em̄ memoria gignit notitiā actualē que ad memoriā hꝫ duplicē habitudinē vl relonē vꝫ. geniti ad gignens. ⁊ hec est de scđo modo relatiuoꝝ ⁊ mutua: ⁊ alia est declarātis ad declaratū: ⁊ hec tertij modi ⁊ nō mutua sicut āt notitia genita declarat formaliter obiectū latēs i memoria ita illud qđ ꝓducit notitiā actualē ⁊ dat illā istā vim declarādi pōt dici declarare ista notitia quasi effectiue. Si em̄ aliq̄s ꝓducat speculū: ⁊ i eo imagines relucētes: hoc speculū formalr declarat illa relucētia: ⁊ tñ illud ꝓducēs speculū effectiue declarat. Et istō magis appet si actus aie q̄ nō sunt vere factiōes significarentur ꝑ ꝟba neutra nō actiua: nunc autem significantur per verba actiua propter illam habitudinem: quam hñt ad obiecta in que trāseūt q̄si in terminū lꝫ nihil causent in illis obiectis: tūc em̄ si eēnt neutra significarēt formalr illā realitatē a qua imponunt in eē subiecto: et tūc possent alia ꝟba actiua imponi ab eisdē formis q̄ significarēt ꝓductōeꝫ taliū: ⁊ tūc notitia genita formalr eēt declaratiua obiecti: sꝫ ꝓducens diceret effectiue causare formā. sicut alꝰ dictū est ꝙ similitudo pōt eē illud in quo fundat relatio actiui ⁊ passiui. ita ꝙ sicut assimilans est dās similitudinē ita tūc declarās actiue sumptum eēt efficiens ip̄am declarationeꝫ formalē in ip̄o actu aie: siue i subiecto illius actus. ¶ Ad ꝓpositū verbū diuinū a patre exprimit. et hec exp̄ssio est relo originis: huic em̄ expresso cōicat ex vi ꝓductionis sue notitia ifinita que ex hoc est declaratiua oīs declarabilis hꝫ igit relonem realē ad exprimētē: a q̄ gignit: sꝫ aliā. s. declarātis hꝫ: nō tm̄ ad ip̄m: sꝫ qꝛ est infinitū hꝫ respectū declaratiui ad se ⁊ ad ip̄m ⁊ ad oīa alia: ⁊ ista est tm̄ relatio rōnis: qꝛ nō tm̄ est ad creaturā: sꝫ ad seip̄m. Et si nulla relo realis est ipsiꝰ ad creaturā. ex di. 30. multo magis igit nō eiusdē ad se est relo realis: sꝫ istud declarare cōpetit formalr verbo ꝓducenti aūt cōpetit principiatiue: sicut in nobis cōpetebat memorie effectiue: ⁊ tūc verbū formalr declarat oē declarabile: pater aūt ꝟbo declarat nō formalr sꝫ principia

dis. 19. supra. q. 1.

B

tiue inquantū sibi cōicat notitiaz actualē infinitā: qua verbū actualiter declarat. Applicādo igit̄ istā realitatē ad illud vocabulū qđ ē dicere dico q dicere vno mō essentialr accipit vt per Anſ. mon. 63. c. 7 sic loquit Aug. qz ꝑm ipm pater 7 filius 7 spūs sanctus sunt vnū dicēs 7 quelibet ꝑsona formalr dicit: 7 nulla dicit alia a bla tiue. Alio mō accipit ꝑsonalr: et sic denotat̄ significare illā rel'onē ouinis: que est signēns ad gentū. 7 hoc mō solus pr̄ dicit, nō q̄dē ꝓbo sed verbū: 7 hoc mō loquitur Ricar. 6. de tri. c. 2. q solus pr̄ dicit. Et Aug. dirit verbū in quo oia disposuit. Alio mō pōt signi ficare istā habitudinē rōnis que est declarare: 7 hoc ꝓut declarare cōuenit alicui formalr: 7 sic verbū dicit oia declarabilia: 7 seipm se ipso formalr. de hoc loquit Aug. 7. de tri. c. 3. Si eñ hoc verbū qđ nos ꝓfitemus tpale 7 transitoriū 7 seipm ondit: 7 illud de quo loquitur quāto magis verbū dei p qđ facta sunt oia 7 c. 7 sic est essentiale: 7 appropriat vni ꝑsone. nā quelibet ꝑsona declarat sua intelligētia: que in ipa est. appropriat̄ tñ filio: vt patebit ex dubitatione sequēte. Quarto significare pōt istā eandē habitudinē declarantis ꝓut cōuenit alicui nō formalr: sed principiatiue: 7 hoc mō ꝺr de patre: qđ dicit verbo. 7 isto mō loquitur Aug. 7. de tri. c. 1. 7. 2. q pater dicat verbo. hoc ēt mō loquit̄ Augu. 15. de tri. c. 14. qđ pr̄ seipm dicēs genuit filium sibi equalē per oia vbi accipit dicere q principiatiue declarare 3 nō addat ibi illud principiatum: quo pater dicit in ori= ginali. Nō est

tue: vt supra dictum est de dono.

¶ In qua igit̄ habitudine ꝑstruitur? Dico q si dicere sic sumptuz esset idē qđ causare: denotaret habere rōnez principij actiui subauctoritatiui: 3 qz nō sunt idē. iō dico q denotat̄ habere rōnem formalē principij subauctoritatiui: 7 in habitudine talis principij cōstruitur. ¶ Sed tūc ibi est vnū dubiū. vtrum declarare formalr oē declarabile sit ꝓprium verbi.

¶ Dicit aliq q sic. qz ex vi ꝓcessionis sue hoc sibi cōpetit. sed de hoc dictū est supra di. 27. q. 3. 7 generalr cū istud verbū declarare: dicat rel'onem rōnis: 7 nulla talis est, ꝓpria alicui ꝑsone: nec includitur in ꝓprio alicuius ꝑsone sicut ꝓbatum est dist. 18. de dono. hoc manifestare nō est ꝓprium verbo nec includit̄ in eius ꝓprio: 3 tñ est ei appropriatū ꝓ eo q verbū ert̄ productionis sue hz notitiā actualē sibi cōicatā3. pr̄ aūt hz habeat eādem notitiā: tñ ex ea vi: q̄ ꝓducit: est memoria 7 nō ꝓducit inquantū actualis notitia. Notitie. n. actualiṽ actualis cōuenit declarare: 7 iō declarare magis ꝙuenit cū ꝓprio filiꝯ cū ꝓprio aliaꝝ ꝑsonaꝝ. 7 ita magis sibi appropriat̄. vere tñ est in oi alia ꝑsona: qz quelibet hz actualē declarationē inquantū est actualis notitia, 7 equc declaratiua realr sicut est illa notitia actualis que ē ꝓbum. declarat igit̄ formalr pater oia seipo sicut filius formalr declarat oia seipo: 7 spūs sanctus formaliter oia seipo declarat. declarant etiā pater 7 filius spiritu sancto principiatiue: 3 isti modi accipiendi declarare formaliter 7 principiatiue nō sunt ita vsitati sicut il ligibus verbū ꝺr declarare

Hen. quoli, 2. q. 2.

formalr: ⁊ pater principiatiue verbo. ⁊ rō maioris vsitationis istoꝝ verboꝝ est ꝓpter appropriationē notitie actualis ad verbum.

Vide Bona hr. vv.

Ad scdam igit qōnem ꝯcedo negatiuā ꝑtem qōnis ꝓpter rōnem Aug. 7. de tri. c. 4. cuiꝰ declaratio est ista. Actus essentialis nō pōt

C

esse alicuiꝰ suppositi mediāte aliquo principio: vt quo nisi illd sit tali ꝑsone principiū eēndi formale: vt pr sapit sapiētia ingenita. vel sit principiū sibi essendi principiatiuū. qūo magister ꝯcedit ꝙ filiꝰ sapit sapiētia ingenita: a qua hz ꝙ sapiat vl sit principiū subauctoritatiuū respectu talis actus: qūo ꝯcedit ꝙ pr creat verbo: sz filius siue sapiētia genita nō ē pri principiū essendi formale: nec pricipiatiuū: nec pricipiū actiuū subauctoritatiuū respectu actꝰ essentialis: qr verbū nō ꝓducit istū actū in se: sz cōicatur sibi a pre ⁊ principiū actiuū subauctoritatiuum hz rōnē ꝓducētis actus respectu cuius dr pricipiū tale. qūo ꝯcedit ꝙ pr creat verbo. sapere aūt est actus essentialis. ergo pr nō sapit sapiētia genita. ꝯcedit aūt magister ⁊ bene ꝙ pr est sapiens sapiētia ingenita sicut formali principio. filius aūt sapit sapientia ingenita sicut principio principiatiuo.

Totū extra sm aliquos.

Ad argumentū in oppositū dico ꝙ Ansel. accipit

D

ibi dicer mere eēntialr. s. ꝓ actualiter itelligere sicut exp̄sse vult. c. eodē. vbi vult ꝙ sunt vnꝰ dicēs. sicut sunt vnus itelligēs ⁊ lz q̄libet dicat ēt quēlibet: tn sunt vnꝰ i rōne dicētis ⁊ dicti sicut sunt vnꝰ intelligēs ⁊ vnū intellectū: ⁊ iste modus est valde extēsiuus huiꝰ nois qd est dicere: qr nec significat illā relonē originis: nec cōnotat eā: sicut nec itelligere vel sapere: ⁊ hoc mō nō dicit Aug. ꝙ pr dicit verbo. ¶ Sz qūo ꝯcedit ꝙ spūs sanctus dicit verbo. ¶ Rndeo sicut itelligit verbo: sz nō ꝓ exprimere: nec ꝓ declarare: nisi accipiat formalr: qr spūs. s. formalr declarat oē declarabile. nō aūt ꝓ declarare principiatiue: nisi forte respectu creature: qr loquēdo de manifestatione creature illā efficit tota trinitas: ⁊ qr absolute sup manifestationē formalē verbi nō cōparādo ad creaturā: spūs. s. nō hz aliquā rōnē pricipij qr nō dat verbo illud quo formalr verbū est manifestatiuū. iō nō vr aliquo mō ꝯcedendum. nec Ansel. dicit ꝙ. s. s. dicit verbo: lz videat oīa in verbo. ita ēt q̄libet beatus videt oīa in verbo: ⁊ quelibet ꝑsona videt in qualibet sm Aug. 15. de tri. c. 14. sz dicere verbo videtur importare aliquā auctoritatem dicentis verbo respectu verbi inq̄stū est declaratiuū formalr

Ad aliaz qōnem de. s. s. ꝓcedēdū est eodē mō quo in p̄cedēti qōne ꝓcessum est. ⁊ primo de volūtate nostra vbi dico ꝙ amor in nobis vt ꝓductus hz ad voluntatē vt ꝓducentē relonem scdi modi: ⁊ illa forte est mutua. hz etiā aliā relonem ad obiectuz ꝑtinentē ad tertium modū relatiuoꝝ: ⁊ illa nō est mutua: qr sicut sciētia refert ad scibile: ⁊ nō econuerso: ita amor ad amabile ⁊ nō ecōuerso: ⁊ sicut amor hz formaliter habitudinē aliquā ad obiectū: ita illud qd ꝓducit amorem posset denoiari ab illa habitudine si esset verbū impositū hoc significās actiue. ¶ Ita dico i dim

nis. q. s. s. ex vi pductiōis sue: nō qdem pprie: sed appropriate est amor oīs amari necessario ⁊ iō hz aliquā relonez rōnis formalr ad sic amatū. pducens aūt ipm pōt denoiari ab eadē habitudinē quasi principiatiue: ⁊ ista habitudo vt principiatiue denoians importat p hoc verbū diligere: qñ dicūtur pr ⁊ filiꝰ diligere se spū. s. hoc quippe est patrē ⁊ filiū pducere amorē: q est pris ⁊ filij. sicut prem dicere se verbo est pducere verbum qd est declarās ipm patrem.

Ad primū dico. q nec mere essentialr nec mere notionalr tenet: sz ꝯnotat notionē. s. pductionē. s. s. ⁊ significat illā habitudinē ꝯñtez spm. s. ad amatū: nō qdē formalr sz pncipiatiue: ⁊ rōne istiꝰ habitudinis ꝯñtis essentiale est qtū ad terminū illiꝰ habitudinis: qr terminꝰ ille nō tm est. s. s. sz ēt oē necessario amabile. ⁊ quo ad illud fit ꝯuersio. nō aūt quo ad notiōale ꝯnotatū. ¶ Per hoc pz ad scdz ⁊ istd posset manifestari in exemplo de dicere: qr eo mō quo ꝯcedi tur patrē dicere verbo: dicere nō est mere essentiale: neq mere notionale: sz cōnotat notionale. s. gignitionē ⁊ importat in genito habitudinez declaratiui. q est ad oē declarabile. sile huius lz nō ita pfecte pōt haberi in hoc qd est mitti: qd cōnotat in diuinis pcessionē eternā passiuā: lz significet pncipalr effectū tpalem: ⁊ qtū ad illud qd significat tota trinitas operat effectū illū: sz qtum ad notionē illā nō respicit totā trinitatē in rōne pricipij. filiꝰ em pōt mitti a. s. s. lz nō sit aspū sancto. ¶ Ad tertiū. lz posset fieri vis in ista pposi tiōe q li se posset ꝯstrui trāsitiue vl reciproce: d q duplici ꝯstructione hr ab illo Petro Helie sup Priscianū de ꝯstructiōe. ⁊ pz i illo sophismate. isti pugnāt vt vincāt se. ⁊ vr sm aliqs magis ꝯcedēda ppositio: put li se: ꝯstruit trāsitiue qtū reciproce p eo. s. s. sm eos spirat a pre ⁊ filio volūtate ꝯcordi inqtū. s. pr ipendit amorē filio: ⁊ filiꝰ repēdit sm Ric. de tri. tñ dicēdo ꝯñter his q dicta sunt di. 12. d ista mā: q pr ⁊ filiꝰ spirāt formalr volūtate inqtū vna est. nō aūt ipsa relo ꝯcordie pris ad filiū ⁊ ecōuerso ē formalis rō spirādi: qr nō vr q pr ⁊ filiꝰ inqtū hnt respectū originis ad. s. s. hēant mutuā relonē adinuicē. tūc. n. ñ haberēt tm mutuā relonē originis prnitatis ⁊ filiatōis. hoc inqtū dicēdo q lz habētes vnā volūtatē ꝯcordēt in ea formalr: tñ ꝯcordia nō est p se rō sz volūtas vna ⁊ q fecūditas plena sit. ita in vna sicut in duabꝰ. iō tñ duo aspirāt: qr pintelligit illa fecūditas vna eē i duobꝰ añqtū habeat terminū. ¶ Pōt tñ ꝯcedi cōsequētia q eadē ē veritas accipiēdo li: se: sic vl sic. ⁊ tūc ꝯcedo ꝯñs q pr se diligit spū. s. ⁊ cū dicit diligit se i prio signo origis ꝯcedo: sz tūc diligit se volūtate vt i ipo ē formalr. spirādo aūt spiritū. s. q necessario ē amor eiꝰ diligit se spū. s. qsi pncipiatiue. qūo ēt diligit filium. s. s. ¶ Ad vltimū dico q nō oz ꝯcedere prez ⁊ filiū diligere creaturā. s. s. sicut diligūt se. s. s. qr iste modꝰ diligēdi vt sumit pncipiatiue vr eē prio illiꝰ termini dilectōis cuiꝰ ipa dilectio ē formalr: ex hoc q ē pncipiata. sic ei diligere obiectū ē pncipiar amorē: q vt pncipiatꝰ ē formalr illiꝰ obiecti. spūs āt sctūs ex vi principiatiōis sue neq prio: neq ꝯcomitāter ē amor crea

Ut supra dictū est di. 14. q. 15.

Est. 13. sophisma. en this. vide Hē. vbi supra arti. 54. q. 1.

ture: q creatura tñ cõtingenter amaꝫ a deo: ꝫ aũt ex vi ꝓductionis sue primo sit amor eẽntie: tñ cõcomitanter põt dici amor filij: q ille ꝑsone sunt in natura ꝑmo amata ex necessitate illi⁹ nature: ⁊ ita posset ꝓcedi q ꝑ nõ diligit creaturã spũ sctõ eo mõ quo filiũ q nõ ꝓducit amorẽ: q ex vi ꝓductiõis sue sit amor creature: imo cõpleta ꝓductiõe necessaria illi⁹ amoris: ad hoc est ꝓtingentia: vt iste amor sit creature: ⁊ hoc est in ꝑãte nõ tñ ꝓducẽtis hũc amorem: ꝫ etiã istius amoris ꝓducti: q ita ꝓtingẽter amat spũs sctũs creaturam: sicut pater ⁊ filius.

hoc

Post ꝓdicta ⁊c. Dist. XXXIII.

Quere i reportatis ha⁹ q. ad plenũ.

CIrca distinc. 33. q. ero duo sine argumẽtis. ¶ Primo vtrũ ꝓprietas sit idẽ cum ꝑsona? ¶ Et secũdo sine argumentis. vtruꝫ ꝓprietas sit idem cum essentia?

Predictis ãt ⁊c. Dist. XXXIIII.

QUero vnũ circa dist. 34. sine argumẽtis. An ꝑsona sit idẽ cum essentia.

Circa istas tres qõnes nõ opꝫ immorari: q earũ solutio ꝑz ex dictis alibi supra dist. 2. q. illa. vtrũ cum vnitate essentie ster pluralitas personaꝝ. vbi ostensum ẽ qualiter ꝓprietas personalis nõ

que ẽ 1. partis. 2.

est idem formaliter cuꝫ essentia. dist. etiam. 26. ℨ Prepositiuũ ostẽdit est. qualiter ꝓprietas nõ est idẽ formaliter cuꝫ ꝑsona. ℨ Illud etiã qõ dictũ est de nõ idẽtitate formali ꝓprietatis cũ eẽntia ꝓcludit: q ꝑsona nõ ẽ idẽ ꝓpter formaliter cũ eẽntia. ¶ Et q aliq distinguũt inf oia ista. q tñ differãt rõe: ipobatuꝫ ẽ dist. 2. ⁊ di. 8. in cõsili de attributis. ⁊ di. 13. de distinctiõe emanationũ i diuis. ⁊ alꝫ: ⁊ tñ cũ hoc q istõ nõ est idẽ formaliter illi: stat q vere ⁊ simpliciter sit idẽ sibi: imo hoc ẽ necessariũ pp pfectã simplicitatẽ diuinã: q sequit ex pfecta infinitate illi⁹ eẽntie: pp quã simplicitatẽ ⁊ infinitatẽ nõ ꝑ illa eẽntia eẽ in aliq cũ aliq realitate in codẽ: nisi illa realitas sit pfecte eadẽ sibi. ⁊ istõ dictũ ẽ ꝓbatũ q cõe dictũ antiquoꝝ: q ꝓcesserit mĩras ꝓdicationes eẽ veras i diuinis p idẽtitatẽ nõ formaliter: qõ nõ vꝫ intelligibile nisi p hoc q ꝓdicatũ eratvere idẽ cũ subiecto: ⁊ ex hoc erat ꝓpositio affirmatiua ⁊a p idẽtitatẽ. ⁊ tñ ꝓdicatũ nõ erat idẽ formaliter cũ subiecto: ⁊ pp hoc nõ erat ibi ꝓdicatio formalis. Et q sit distinctio idẽtitatis formalis ad identitatem simpliciter tactũ ẽ di. 8. q. de attributis: ⁊ alias frequenter. ⁊ ideo nũc transeo.

1. pte. 2. q. 1. q. 4.

dist. 2. vbi ꝓpria.

Cũq; supra ⁊c. Dist. XXXV.

Nicolaus de Orbellis

CIrca distinc. 35. q. ero vnũ. vtrum in deo sint relatiões eterne ad omia scibilia vt quidditatiue cognita? Q̃d sic.

Hyspalẽsis

Augu. 83. q. q. 46. Idee sunt formi lib.

me eterne ⁊ incōmutabiles i mē te diuina.⁊ nō absolute.ḡ respectiue:⁊ nō nisi ad alia a se vt q̄ditatiue cognita. q̄re distinguūtur
a.l. vltimo. ſm distinctionē istoꝝ. ¶ Itē aui. 8.meta.c.7.cōcedit in deo eē relationē dei vt intelligētis ad formas intellectas. ¶ Itē deꝰ nouit distincte alia a se.ḡ ꝑ aliquas distinctas rōnes cognoscēdi:⁊ ille non pñt esse absolute.ḡ relatiue.
¶ Preterea ſm Aug.5.sup geñ.
ca.1. c.7.oia in deo sunt vita:⁊ idē vr̄ dicere sup Jo.oia i ipso vita erāt: nō vita eterna creata: ſz creatrix hoc nō est verū loquēdo de ipsis obiectis formalr̄ in se:igit̄ de rōnibus formalibꝰ quibꝰ cognoscūtur. ¶ Cōtra.igit̄ ille relationes essent reales:qd̄ est ꝯ dictū in di.
q.2. 30.ꝓbatio ꝯñtie:qꝛ deus prius intelligit alia a se q̄ꝫ intelligat se intelligere illa:qꝛ actus reflexus p̄supponit actū rectū.ḡ ille relationes q̄ essent in deo ad alia essent in deo ex natura rei:⁊ nō ꝑ actuꝫ intellectus ꝯsiderātis illā intellectiōeꝫ:ſz qd̄ est ibi ex natura rei:⁊ nō in obiecto vt cognitū est:ē reale. ¶ Preterea qua rōne essent relationes eterne in deo ad oia cognita:pari rōne ⁊ ad oia volita vt volita:⁊ tūc ille relationes essent reales: qꝛ prius vult alia esse q̄ꝫ intelligat se velle illa:⁊ ita relo volūtatis eius ad alia erit realis qꝛ nō est in aliquo vt cognitū est.

Supposito ꝙ deus sit intel
q.1. ligēs ex dis.2.⁊ ꝙ essentia sua sit primū obiectū in rōne sui ex qōne de subiecto primo theologie: ⁊ ꝙ intellectus suus sit omniū in
q.3. telligibiliū:nō quidē potentia ſz
q.1.⁊.3 actu ⁊ simul ex distin.2.⁊ hoc distincte:qꝛ imperfectionis ē in intelligente confuse intelligere.

¶ Circa istā qōnem notandū est ꝙ ad intellectionē alicuiꝰ tria videnť ꝯcurrere.vꝫ obiectū cognoscibile:intellectus ipse ⁊ ratio cognoscēdi. In intellectu aūt vt potētia est:nō opꝫ ponere distinctionez ad hoc vt distincte intelligat qꝛ etiā intell's nr̄: vt vr̄ oino indistinctus ſm rōneꝫ potētie:p̄t plura intelligere:igr̄ si ē distinctio:q̄rat̄ in obo vel rōne cognoscendi obiectū:vel in ipsa intellectione.

Ponuntur igit̄ tho.1. parte sum.q. 15.art. 2.et gotfr.
relationes esse eternas in deo ad alia a se cognita simplici intelligentia:⁊ ꝙ iste relationes sint in essentia:vt est rō cognoscendi:ꝑꝑ hoc qd̄ nihil ē rō cognoscēdi plura nisi vt illa rō appropriat̄ aliq̄ mō illis pluribus obiectis cognitis. ¶ Qd̄ etiā cōfirmat̄ ꝑ hoc ꝙ 2.⁊.3. de aia.
cognitio fit ꝑ sil'e.ḡ opꝫ rōneꝫ cognoscēdi hr̄e aliquā rōnē ꝓpriā sil'itudinis ad ip̄m obiectū cognitum. ꝓpter igit̄ istam determinationē:⁊ istā assimilationē rōnis cognoscēdi ad obiectuꝫ ponūtur relatiōes eterne tanq̄ꝫ rōnes determinātes essentiā vt rō intelligēdi ⁊ quibus ipsa essentia sit distincte similis obiectis cognitis.

Aliter ponitur Henr. q̄li.5. q.3.et q̄li.2. q.1.et 8.⁊ q̄l. 9.q.2. vide th. vbi supra.
ꝙ iste relationes sunt in essentia diuina vt est obiectū cognitū: intelligit̄ em̄ ipsa oino prima intellectione vt penitus indistincta:ſz ad hoc vt postea creatura intelligatur:intell's cōparat ipsam prio cognitā ad creaturā sub ratione imitabilis:⁊ tūc intelligēdo eēntiam vt imitabilē intelligit creaturam ꝑ illud obiectuꝫ primū:sic sub tali relatiōe rōnis ꝯsideratū.

¶ Et differt hec opi. a p̄ma sicut isti modi dicendi: vident̄ diuersi: quoꝝ vnus poneret spēm eandē esse rōnez cognoscēdi principiū ⁊ ꝯclusionē: nō tñ nisi vt sub distinctis relationib⁹ rōnis corrñdētibus istis cognitis sub ꝓpriis rōnibus: alius diceret ip̄m p̄ncipiū sit cognitū eē rōnem cognoscēdi ꝯclusionē. ⁊ hoc nō vt principiuz absolute intellectū: sz in cōparatiōe siue in rel'one ad ꝯclusionē.

¶ Tertia opi. ponit ideas siue rel'ones tales ī actu intelligēdi: ⁊ hñt talez rōnem q: intelligere nr̄m s̄m ph̄m. 5. met. hz respectū ad itelligibile: sicut mēsuratum ad mēsurā. igit̄ si eēt infinitū sicut diuinū hr̄et respectū ad ifinita intelligibilia: q: aūt finitus est hz respectuz ad intelligibile vnū: igr̄ cū intelligere diuinū sit infinitū: in ipse erūt infinite relatiōes ad infinita intelligibilia.

Post li pōit: sequit̄ albuz ī originali. t. c. 20.

Cōtra ꝯclusionez

in qua ꝯcordat iste opiniōes s. q̄ iste relationes rōnis sunt necessario ponēde in deo distincte s̄m rōnem ad hoc vt intelligant̄ creature distincte in deo in rōne obiectoꝝ. ¶ Arguit̄ p̄rio sic. iste rōnes sunt cognoscibiles ab itellectu diuino q̄ro qua rōne cognoscēdi. si aliis rōnibus determinātibus eēntiā aut est nō determinātibus essentiā: vt est p̄mū ob̄m respectu obiectoꝝ secūdoꝝ ꝓceditur in infinitū: q: iterū ad istas alias rōnes intelligēdi p̄cedente alie: ⁊ sic nūq̄ iste alie rōnes sunt intelligibiles a deo: q: oportebit ip̄m añ ipsas intellectas intelligere alias infinities infinitas. ḡ opz dare q̄ iste rōnes p̄ñt intelligi a deo p̄ essentiā: vt nude acceptā: siue p̄ rōnē: siue vt iste cognoscātur p̄ ipsam vt p̄ p̄mū obiectuz cognitū absolute: ⁊ qua rōne ista poterūt cognosci p̄ essentiam: vñ essentia nude pari rōne ⁊ ipsa obiecta secūdaria alia: q: ita vident̄ iste rōnes hr̄e rōnes distinctoruz obiectoꝝ sicut ⁊ alia. ¶ Sz dices q̄ iste rōnes cognoscunt̄ ab intellectu diuino p̄ ipsa obiecta ad q̄ sunt: ita q̄ essentia sub rōnibus istis est rō cognoscēdi ob̄a alia et alia: ⁊ illa cognita simul cū essentia sub diuersis rōnib⁹ sunt rō cognoscendi istas rōnes sunt sicut extrema rel'onis vident̄ esse rō cognoscēdi rel'onez. ¶ Hoc vr̄ vilificare intellectuz diuinū: q: tūc eēt passiu⁹ respectu alioꝝ obiectorū cognitoꝝ p̄ istas rōnes: p̄ q̄ obiecta actuabit̄ intell's ad cognitionem istaꝝ rōnum. ¶ Preterea secūdo cuiuscūq̄ obiecti rō aliqua cognoscēdi determinate pōt esse aliq̄d limitatū ad illud: eiusdē p̄t esse aliq̄d illimitatū ad illud ⁊ ad aliud: sz si essentia eēt limitata respectu alicuius vni⁹ determinati cognoscibilis: ipsa eēt determiate rō cognoscēdi illud absq̄ oī respectu rei ⁊ rōnis: igr̄ si ipsa sit illimitata rō respectu pluriū cognoscibiliū pōt eē ex se rō cognoscēdi q̄dcunq̄ illoꝝ: ⁊ oīa illa sine omni rel'one rei ⁊ rōnis. ꝓbatio maioris: illimitatio nō aufert ab aliq̄ aliquā p̄fectionē: sz stāte p̄fectione q̄ erat ad aliq̄d q̄si ponit sil'ez p̄fectionē ad aliud: ⁊ iō sicut dictū fuit di. 7. ⁊ dist. 28. indeterminatū ex illimitatiōe. s. q̄d est indeterminatuz ad plura positiua ex scipso est determinatū ad q̄dlibz illoꝝ determinatiōe repugnante indeterminationi ad ꝯdictoria: ꝓbatio minoris: essentia ponitur

ꝓpria rō cognoscendi seipsam: ⁊ hoc siue vt obm primū: siue vt rō cognoscēdi obm: ⁊ istud cōpetit eēntie mere sub rōne absoluta sine oi respectu rei: qꝛ respcūs realis nō est in eadē ꝑsona ad se sine oi etiā respectu rōnis. ꝓbatio: qꝛ ista intellectio nō ē collatiua vel cōparatiua nec negociatiua igit̄ per eā nulla relatio rōnis causat̄ in aliq̄. ¶ Preterea tertio. vnius operatiōis opꝫ dare vnū ꝑncipiū quo ꝑ se vnū ⁊ obm ꝑ se vnum. et hoc maxie in simplr̄ prima opatiōe: q̄lis ē intellectio diuina: relatio aūt rōnis ⁊ ens reale nihil vnū ꝑ se faciūt: qꝛ nō pñt etiā hr̄e ꝑ se vnitatē scdi modi ꝑ se: q̄ minor ē q̄ꝫ essentialis vnitas. nō em̄ pōt relatio rōnis ꝯsequi rē ex natura rei: ⁊ iō nō pōt eē passio eiꝰ: ꝗ essentia siue vt obm: siue vt rō intelligēdi: ⁊ illa relatio rōnis nō sunt vnū ꝑ se obm: nec vna rō intelligēdi. ꝗ opꝫ dare alterꝝ. s. ꝑcise in rōne primi obiecti: vel i rōne quo ꝑcise: nō aūt ꝑcise illā relonem rōnis: qꝛ ipsa nō est primuꝫ obm cognitū: quo cognito cognoscatur aliq̄d aliud: ad qd̄ ē ille respectus: nec ē etiā rō q̄ intell's diuinus hēat intellectionez huius obi. s. lapidis: qꝛ itelligere lapidē est perfectio simplr̄: ita ꝙ intell's diuinꝰ nō eēt oīno ꝑfectus: si non intelligeret lapidē: nulla aūt relatio vr̄ esse rō inherētie alicuius ꝑfectiōis simplr̄: ꝗ opꝫ dare ꝑcise essentiaꝫ q̄ subest isti relationi tāq̄ꝫ primū obm: quo cognito cognoscat̄ lapis: vel tāq̄ꝫ rōnez formalē intelligēdi lapidē. ¶ Et ex hoc vltra oñdit̄: ꝙ frustra ponit̄ talis relo determinās ipsaꝫ essentiā: nā ipsa sub respcū rōnis ē formalr̄ ifinita: qꝛ itell's q̄uocūq̄ꝫ cōparet eēntiā: ⁊ ꝑ hoc causet in ea relonē rōnis: nō ꝯparat eā nisi vt ē formalr̄ ifinita: ⁊ ita vt ē sub tali relone formalr̄ ē ifinita: ⁊ ꝑ ꝯñs ita indeterminata vt ē sub illa rōne sicut ſm se: ⁊ ita vt ē sub ꝑma rōne pōt fundare aliā ꝓpter sui infinitatē sicut ſm se pōt. igr̄ per relationē rōnis non determinat̄.

Cōtra opinionē

ꝑmā specialr̄ vr̄ seq̄ ꝙ iste relones erūt reales: qꝛ rō intelligēdi vt ē rō ꝑcedit naturalr̄ itellectionē: ⁊ ꝑ ꝯñs, quo ad nihil: qd̄ ē eiꝰ vt ē rō intelligēdi causat̄ ꝑ intellectionē: nec sequit̄ intellectiōez. Si igr̄ sub relone rōnis ē rō intelligēdi lapidē: illa relo nō ꝓducit̄ i eēntia ꝑ itellectionē lapidis: qꝛ ꝑcedit nāliter illā itellectionē. ꝗ alia ꝓduceret̄: sꝫ ista nō precedit nisi illa q̄ ē essentie vt eēntia. hac āt ñ ꝓducit̄: qd̄ ꝯcedit̄ ab eis: vbi minus vr̄ de ꝑsonis diuinis: ⁊ de ꝑncipijs ꝓducēdi eas. igr̄ ista relatio erit i eēntia vt ē rō: ⁊ nō per aliquā actionē intell's. ¶ Preterea. ſm aliq̄s illoꝝ ad distictiōez realē i ꝑncipiatꝫ sufficit distictio rōnis i principijs: ꝗ ista distictio rōnis: vt ē rō itelligēdi. a. ⁊. b. sufficiēs ē ad distinctionē realē ipsꝰ a. ⁊. b. ¶ Preterea res ex̄ imediate iutelligerent̄: qꝛ tota distinctio q̄ ponit̄ intra ꝑcedit itellectionē: nihil igit̄ intra terminari intellectionē q̄si obiectū secundarium.

Cōtra secūdam

positionē specialr̄ arguit̄ sic: oīs relo rōnis q̄ est in obiecto ex hoc ꝙ cōparatur ꝑ intellectū ad aliud ē in eo ꝑcise: vt est ens diminutū hñs esse in intellectu: vt cognitū in cognoscēte: ⁊ posset esse in eo

Phus 5. met. 1. cap. 20. ⁊ in ꝑdicamento relatōnis.

si ꝑ impoſſe illud nō haberet eſſe eſſentie neq; exñtie: dū tñ hēret ſimili mō eſſe in intellectu cōparāte. igit̄ relones erūt in eſſentia diuina p̄ciſe vt hz eſſe diminutū in itellectu cōparāte eēntiā ad creaturā: nō vt eēntia eſt aliq̄d in ſe: ⁊ vltra eſſent in eſſentia: ſi ꝑ impoſſibile illa eſſentia non eſſet: dum tñ ab aliquo itellectu intelligēte cōpararet̄ ad eoſdē terminos. ⁊ vltra. ſi ꝑ impoſſibile eſſent duo dij eſſent in intellectu huiꝰ dei cōparante iſtū deum ad creaturas: et nō i iſto deo i ſe. ¶ Preterea. deꝰ priꝰ naturalr̄ eſt imitabilis a creatura q̄ cōparet̄ vt imitabilis: qꝛ em̄ eſt imitabilis: iō vere cōparat̄ vt imitabilis a creatura: vt vr̄ et nō ecōnerſo. igit̄ añ iſtā ꝯparationē factā ꝑ itellectū eſſentie vt imitabilis: eſt in eſſentia imitabilitas ſz ſm aliquos iſtiꝰ vie relatio aptitudinalis eſt eadē cū actuali ꝓpter quā idētitatē in deo dicūt nō eſſe aliā relonem nouā ⁊ antiquā nec etiā aliā creatiui ⁊ creātis. ergo iſte relones in eēntia vt obiecto ꝯparato nō erūt prie ad extra ſz erūt alie prioꝛes ⁊ reales: vt vr̄ qꝛ añ oēm actū itellectus cōparātis. ¶ Preterea: ⁊ ſi eſſentia vt co[illegible]ita ſit rō deueniēdi in notitiaz lapidis: tñ vr̄ poſtea ꝙ intellectꝰ diuinꝰ poſſit cognoſcere lapidē i ſe: ⁊ nō p̄ciſe ꝑ hoc ꝙ cōparat eēntiā ſuā ad lapidez: qꝛ ſic ſine tali cōparatione alterius ad ip̄m poſſumus nos intelligere lapidē. in iſta itellectione lapidis quero in qu[illegible] eſt relatio ad lapidē: non in eſſentia vt in obiecto cōparato: qꝛ in iſto obiecto: vt ſic: nō eſt itelligere vt obiectū cōparatū. ergo oz querere eā in intellectione vel in rōne intelligēdi. ⁊ redibit ad aliquā aliarum opinionum.

Vt dictū eſt ſupra di ſ. 30. ſz hen.

Pōt dici ad qōnē. ꝙ relationes tertij modi differūt ꝑ ſe ab alijs duorū modoꝝ qꝛ in tertio mō nō ē mutuitas ſicut in alijs duobꝰ modis ⁊ ex hoc ſequit̄ ſicut deductū eſt in di. 30. q. 1. ꝙ terminꝰ relonis eſt abſolutū vt abſolutū. ſicut igr̄ obiectū itellectiōis nr̄e terminat relationē ipſiꝰ inquātū mere abſolutū ⁊ ſic ip̄a eſt mēſurata ꝑ ip̄m ita vr̄ ꝙ cū itellectio diuina ſit ſimplr̄ mēſura oīum alioꝝ a ſe intellectorū: ſequit̄ ꝙ alia p̄ciſe referātur ad intellectionē diuinā: ⁊ ip̄a terminabit relonē iſtam ſub rōne mere abſoluti. ¶ Hoc cōfirmat̄. qꝛ oīno pria intellectio diuina q̄ beatifica eſt: eſt eēntie vt eēntia ē ſine oī reſpectu reivl̄ rōnis: ⁊ hoc ꝑꝑ perfectā idētitatē realē itellectus ad eſſentiā abſolutā. nō opz igit̄ ꝑꝑ intellectionē alicuiꝰ obiecti p̄ciſe q̄rere relonē: nec i vtroq; extremo: nec i altero: ergo opz aliq̄d aliud addere ꝑꝑ qd̄ ſit relo in vtroq; extremorū vl̄ in altero. illud aūt nō vr̄ eē niſi vel mutua coexiſtētia: ſi eſt relo mutua vel dependētia in altero extremo. ſi nō eſt mutua: hic aūt qñ deꝰ itelligit aliq̄d aliud a ſe nō pōt poni mutua coexigētia in vtroq; extremo (vt vr̄) ergo p̄ciſe ſufficit ponere relonē in altero extremo: vbi eſt dependētia. illd̄ eſt obiectū vt cognitū. ¶ Preterea volūtas fruēs ſiue nō ꝓducit aliud ab ip̄o in eē volito amādo ⁊ volēdo finē in ordine ad alid̄: ſiue cōparādo ip̄m ad alid̄ amabile: ſz magis cōparādo alid̄ amabile ad iſtū. finē: ita ꝙ relo cāta per cōparationē volūtatis vr̄ eſſe i aliquo alio amato ad finē. nulla āt cōparatio ꝑ volūtatem videtur

Vide diffuſius. q. 13. q̄l. 12. meta. cō. 51.

tez vñ eē in fine amato. ḡ a sili in intellu cognoscēte primū obm: ⁊ ex illis cognitōe cognoscēte obm scōariū: nullaꝝ relo pduci i ipo obiecto ad scōz obz: ꝫ ecōuerso.

¶ Preterea ista intellectio pria est recta: ⁊ hz modū realez. scōa est rōnis: si eñ intelligo hoiem ꝫ absolute: hec intellectio realis ē ⁊ hz modū realem. Si aūt eā intelligam postea cōparando ad sortē: hec ē intellectio cōparatiua: ⁊ est rōnis. Si ḡ ille habitudines sunt intellecte intellectōe non refiera. ergo erunt reales.

¶ Preterea sicut argutū ē nō vꝫ posse poni q̄ actu itell's ista relo pduceret: prio nō. pp pfectionez absolutā illis actus: si scōo. ḡ nō est principiū illis actus scōi: ēt in illo scōo actu perfecte cognoscit creatura: ḡ in nullo actu erit talꝫ relo qsi rō prior creatura in rōne obi. ¶ Cōcedi pōt exclusio trium rōnū factaꝝ ꝫ duas opi. cōes superius recitaras: ⁊ pcedi pñt iste rōnes h̄ iam facte: ⁊ fm hoc pōt cōcedi q̄ sunt ibi relones in deo eterne ad oba cognita: ꝫ nō prio res naturalꝫ ipsis cognitis in rōne obiectoꝝ. ¶ hoc pt poni sic. P Deus in prio instāti intelligit eēntiaz sub rōne mere absoluta. P In scōo instāti pducit lapidē i esse itelligibili. ⁊ intelligit lapidē ita q̄ ibi est relo in lapide intellecto ad intellectiōez diuinā: ꝫ nulla adhuc i intellectiōe diuina ad lapidē: ꝫ intellectio diuina terminat relones lapidis intellecti ad ipsam. P In tertio instanti fortē itell's diuinus pōt pparare suā intellectionē ad qōcūq; intelligibile: ad qō nos possumus ppara re: ⁊ tūc pparādo se ad lapidē intellectū pōt causare in se relonez rōnis. P Et in quarto instāti pōt quasi reflecti sup istā relationez causatā in tertio instāti: ⁊tūc illa relo rōnis cognita erit: sic igit nō est relatio rōnis necessaria ad intelligēdū lapidē: rāōq; prior lapide vt obm: imo ipsa vt causata: ē posterior: qz in tertio instanti: et adhuc posterior erit ipsa vt cognita: qz i quarto instāti. Et ista via vꝫ tenere istā ꝓpositionē: que vꝫ pbabilis: q̄ relo nō naturalꝫ cognoscit: nisi cognito termino: ꝫ nec itell's cōparat ad aliqd: nisi naturalꝫ prius cognito termino: quā ꝓpositionē non pōt alia via tenere: qz opz q̄ dicat q̄ illa relatione: qua ꝓparat istā intellectionem: ꝓparet essentiā ad aliqd nō prius cognitū naturalꝫ. Ista positio de relationibꝫ aliorꝫ a deo vt intellectorꝫ ad ipm intellectū diuinū vt absolutū consilꝫ ꝓfirmatꝫ ⁊ intelligitur sicut illa supra dist. 30. creaturaꝝ relatarū ad deum.

Hic sententie dissentit

frā. in ꝓl. di. 42. po. dita. tes etnas in eē ḋdi tamuo

Cōtra istud arguit vꝫ eniz q̄ destruat intentionē Augu. 83. q. q. 46. vbi dicit: siquidē i ideis tātavis ꝓstituit vt nisi eis intellectis sapiēs eē nemo possit. ꝫ aūt istā positionē sapiētia pfecta dei ad creaturas erit in scōo istāti: et p̄cedit naturalꝫ tam esse idearuꝫ q̄z cognitionē earꝫ. Ibidē ēt dicit q̄ istaꝝ visiōe fiet ala beatissima: qō nō esset verū de visiōe prima: que est in creatore: nec de visione scōa q̄ est in creaturis: quare ⁊c.

¶ Preterea arguit illa q̄ sunt diuisa i inferioribꝫ: q̄ sunt alterius rōnis: nō reducunt ad aliqd vnū in superiori: sicut ꝫ potētie cognitiue in nob reducant advnā potentiā cognitiuā i angelis: pp vnitatē rōnis oiz potētiaꝝ cognitiuaꝝ.

tñ intell's ⁊ volūtas q̄ sunt in nobis alteriꝰ rōnis: nō reducunt̄ ad vnā potentiā in angelis: erit igit̄ in deo intell's sub tali rōne talis potētie distinctus a volūtate sub rōne talis potētie: ⁊ p ꝯñs intellectus vt in deo erit passiuus. ḡ opꝫ sibi dare aliquā formā añq̄ operetur actu: ⁊ p ꝯñs ad hoc vt habeat distinctā opationem oportebit sibi dare distinctā formā: non aūt poterit h̄ dari aliq̄ forma distincta si idee ponunt̄ ꝯseq̄ creaturaꝝ intellectionē. ¶ Preterea si pp illimitationeꝫ eēntie diuine ponat̄ ipsa: vt oīno absoluta: esse rō cognoscēdi oēs creaturas: cuꝫ ita sit illimitata inquātū intellecta sicut inquātū rō: sequit̄ ꝙ ip̄a sola cognoscet̄ sub rōne obi: aut si ponat̄ pluralitas ex parte obiectoꝝ: nō obstāte infinitate vnius obiecti: pari ratiōe vr̄ posse poni ex parte rationis intelligendi.

Ad ista sentētia Aug. in illa. q. pōt colligi in ista descriptiōe idee: idea ē rō eterna in mēte diuina: sꝫ quā aliq̄ ē formabile ex̄: vt sm ꝓpriā rōnem eius ꝓbatio p̄me pticule:
3 deus oīa causat: vel causare pōt: nō irrōnabil'r. ḡ rōnabil'r igit̄ hꝫ rōnē sm quā format: nō aūt eādē oīum. ḡ singula proprijs rōnibus format: nō āt rōnibus ex̄ se: qꝛ nō eget in efficiēdo aliquo alio a se: igr̄ rōnibꝰ in mēte sua: nihil aūt i mēte sua est: nisi incōmutabile. ḡ oē formabile pōt formare sm rōneꝫ ꝓpriā sibi eternā i mēte sua: nihil aūt in mente sua tale ponit̄ nisi idea sꝫ istā descriptionē: igit̄ vr̄ q̄ lapis intell's possit dici idea ipse em̄ hꝫ oēs istas ꝯditiōes: qꝛ ipse est rō factibilis ex̄ ꝓpria sibi: sicut archa i mēte p̄t dici rō respectu arche in mā: ⁊ ē ꝓpria rō sm quā archa i mā format̄: ⁊ ista rō ē eterna i mēte diuina: vt cognituꝫ in cognoscēte p actū intell's diuini: q̄cq̄d aūt ē in deo sm qd̄cunq̄ eē siue rei siue rōnis p actū itell's diuini ē eternū: sicut declaratum fuit. s. dis. 30. ꝙ nulla rel'o p̄t esse noua in deo p actum intell's sui. ¶ Istud vr̄ ꝯsonare cū dicto Platonis a q̄ accepit Aug. nomē idee ipse em̄ posuit ideas q̄ditates rerū: p se q̄dē exñtes sꝫ ari. ⁊ male. sm Aug. i mēte diuina ⁊ bñ: vñ loquit̄ de mūdo itelligibili sm euꝫ: sicut igr̄ ponerent̄ idee sꝫ illā impositionē Arist. q̄ditates reꝝ: ita ponunt̄ sꝫ Pla. vt vr̄ q̄ditates hñtes eē cognituꝫ in intell'u diuino. ¶ Hoc posito nō oꝫ laborare circa rel'ones aliq̄s formal'r siue in eēntia: vt ē obm: siue in eēntia: vt ē rō: siue in eēntia: vt intelligere diuinū: q̄ rel'ones dicāt̄ idee: imo ip̄m obm cognitū ē idea sꝫ istud. ¶ Et tūc ꝯcedi p̄nt auctes aug. adducte: ꝙ nisi cognitis ideis sapiēs nemo eē possit q̄tū. s. ad oēꝫ plenitudinē sapiētie: lꝫ em̄ deꝰ p̄ncipal'r sit sapiēs sapia eēntie sue vt obi: tñ non oi mō si nō saperet creaturā: q̄ creatura vt intellecta ab ipso: ē idea ⁊ ita nō intellectis ideis sapiēs oīno eē nō p̄t: ponit̄ āt eē sapiēs pfectissime i p̄mo instāti. sꝫ nō sapiēs oīno i p̄rio istāti absq̄ scdo. Si āt idee ponerēt̄ q̄dā rel'ones rōnis i deo nō vr̄ formal'r eē sapiēs i intellectiōe eaꝝ: qꝛ ēt ibi essent vt rōnes itelligēdi añq̄ ip̄e itelligerent̄. ¶ Sil'r alia auctitas Aug. haꝝ visione sit aīa btissima. Si idee ponunt̄ eē q̄ditates vt cognite: tūc exponēda ē de btitudine q̄ pōt hr̄i i creaturis vt in obis: qꝛ certū ē ꝙ nō est pfe-

Doctrina Auer. 12. me. c. 26.

Hic doc. cū Aug. platonē saluat ꝯ phꝫ. de quibꝰ vide Fran. i p̄mo di. 45. de ideis ꝯtra Ari. p platone.

k

etissima beatitudo i creatura absolute fm ipm. 5. pfessionū. Beatus est q̃ te t illa nouit: nec pp illa beation: fz est itelligēdū beatissima hoc ē totali beatitudine possibili beato: nō q̃dē in eis formaliter: fz in obiecto cuius cognitio p̃ suppoit illis: t quasi pcomitan ter i illis: in q̃bus aliq̃ beatitudo est: fz nō pria. Et si Aug. aliq̃n loquat alr de ideis quasi sint rōes cognoscēdi aliq̄d: cū tñ hic nō dicat ipas eē nisi rones fz quas tot manif. q̃ formanf. p̃t inq̃rponi illud dictū e⁹ si alibi dicat: nōq⁹ li: fm notet rōnē formalē intelligēdi: fz fm quas. vt sunt obiecta nō pnia: nec mouētia itellectū. fz obiecta scōaria terminātia itellectū

¶ Ad scōm qua⁹ itellect⁹ ē passiuus in se t q̃liter ē passiuus respectu itellectiōis dictū est dis. 3. fz posito q⁹ sit passiu⁹ in nobis: et quasi passiu⁹ in deo: t q⁹ dēat hic assignari forma vel quasi forma vt qua operet. p̃t dici q̄ illō est essentia sub rōne qua eēntia: que sub rōne absoluta ē rō cognoscēdi: nō tñ ipsammet: fz oē aliō sub quacūq; rōne cognoscibilis. t hoc isto mō intelligēdo. p hoc em q⁹ itellect⁹ diuin⁹ est in actu p eēntiā suā: vt est rō intelligēdi. hz primū actū sufficiētē ad pducēdā omne aliud in eē cognito t pducēdo illud in eē cognito: pducit ipm vt hz depēdētiā ad ipmmet: vt ad itelligēriam: t p hoc q⁹ itellectio ipsi⁹ est ei⁹: illud depēdet ad istā intellectionē vt ad absolutū. sicut etiā in aliis dicēt. q̄ cā sub rōne mere absoluta ē actus primus a q̃ pcedit effect⁹: t effect⁹ pductus hz relōnē ad cām: qñq; vt ad absolutū: qñq; ãt mutua ē relō effectus ad cām t ecōuerso. nunq̃ tñ

q. 6. et sequētibus.

Vide. q. 13. q̃ li. t. 15. et vbi ibi notaui.

er pte cāe requirit relō p̃ioris q̃ sit effect⁹ positus in eē. ¶ Qō nunc

Vtrū in uit vigesi

dicunt suadet: q: nihil ipsaspectio eē in aliquo gñe ad illō q̄ hz minus pfectū eē in gñe tali depēdet ergo relō actualis nōdepēdet ad aliq̃d q̃ tñ ē eius potēciale. t nō actuale: ois igit actualis relōnis terminus ē aliq̃s eius actus. in quocūq; igit unitatti nature cā refert actu ad effectū tūc ē in termio eē actuale. p̃t ãt illud absolutū terminās eē sine respcū ad ipm. igit ita ē simul cū isto respcū q̄ ē pri⁹ naturaliter eo. ergo nō p̃t eē aliqua relō in cā naturaliter añq; absolutū sit ad q̄ dz eē ista relō. Et ita intelligo q⁹ in p̃io instāti ē. a. sub rōne absoluti. in scōo est. b. sub rō ne absoluti ipūsē p. a. i tertio. b. refert ad. a. sub rōne absoluti si ē relō nō mutua. vl. a. t. b. referunt relōnib⁹ mutuis. Ita ergo hic. in

di. 43. t vbi ibi no tani.

primo instāti intellect⁹ ē in actu p eēntiā: vt ē mere absoluta tāq; i actu primo sufficiēti ad pducēdū q̄ liberi actu intelligibili. In scōo instāti. pducit lapidē in eē itellecto: ita q⁹ termin⁹ iste ē: t hz respectū ad itellectionē diuinā. nullius ãt ē respect⁹ ecōuerso in itellectu diuino: q: respect⁹ ei⁹ nō ē mutu⁹. istō q̄ dictū ē relōnē pri⁹ nō ee i cā p̃ i cāto hz instāntas: ó q̄b⁹ alr⁹

¶ Ad tertiū ó obiecto illimi tato

Ordo rerum idealium.

Rñdeo obiectū inq̃tū mutuū t inq̃tū p̃io terminatiuū: t p ꝓñs vt dupliciter nec io requisitū vt coactuz ad actū est eq̃ illimitatū: nō nihil aliū ē sic obiectū tñ aliū ē obiectū scōario terminās. nec oz obiectū illimitatū eē pcise terminās quōcūq; actū. si ē pcise ē mouēs: t rō act⁹: q: aliq̃d p̃t seq̃ t minū q̄mū. t eē terminus scōs nihil ãt p̃t eē scōario mouēs ad actū. rō ē: q: oē mo

Vide 1. 2. di. 1. q. 2. et vlti. et 8. met. et in theoremat. bus.

uens aliqualiter p̃cedit actũ: non autẽ qũocũq; terminãs precedit nec coexigitur ad actum: sed scd̃ario terminãs: sequitur actuz sicut mensuratum ⁊ causatum sicut intellectio nobis sequitur obiectũ.

Ad argumenta

p̃ncipalia. ¶ Ad illud de. 83. q. pz qũo loq̃t de idea. ¶ Ad Aui. ꝯcedo ꝙ in deo põt esse relatio itelligẽtis: vel ꝓut hoc: qd̃ ẽ itelligẽs: terminat relonẽ itellecti: sic dñm eẽ: est appellatio relatiua: ⁊ significat terminare relonẽ ꝟui. vl' ꝓut itelligẽs dicit relonẽ rõnis positiue. sz tũc nõ est hoc in p̃mo istãti nec in scd̃o: sz in tertio. ¶ Ad alid̃ pz ex dictis ꝙ eadẽ rõ itelligẽdi illimitata põt eẽ ꝓpria rõ itelligẽdi qd̃cũq; eoꝝ ad q̃ est illimitata: sicut si eẽt limitata ad aliqd̃ solũ: ⁊ maxime respectu istiꝰ actꝰ: q̃ est intelligere. in quo nõ semp req̃rit vni uoca rõ vl' assimilatio cũ cognito: alioq̃n nihil posset cognosci p cãm: nec ꝯclusio p principium: sz sufficit rõ eminẽtior cõtinẽs pfecte similitudinem virtualẽ cogniti.

Et qd̃ arguit

ꝓ pria opiniõe ꝙ oporteat illã rõnẽ ideterminatã determinari dico ꝙ ip̃a est ex se determinata determinatiõe opposita ideterminatiõi: q̃ est ad ꝯtradictoria: lz nõ sit ex se determinata determinatiõe limitatiõis. nec hoc opz ad hoc vt p ip̃am obiectũ determinate itelligat̃. ¶ Et si dicat̃ q̃tũcũq; essentia sit excedens mediũ nõ est rõ itelligẽdi hoc in ꝑticulari nisi determinet̃ ad illd̃ p aliq̃d aliud. ¶ Rñdeo semp ab añte ad ꝯñs arguẽdo cũ distictione est fallacia ꝯñtis ex forma. tz aũt gr̃a materie: qñ ꝯñs illud nõ põt esse nisi numeret̃ in pluribꝰ. ⁊ p hoc tz illa forma arguẽdi Aug. 7. de tri. Si duo hoies ergo duo aialia: sed hoc est ex impfectiõe ⁊ limitatiõe ꝯñtis ⁊ añs. vñ nõ sequitur. si pater. ergo deus. si filiꝰ: igitur deus: igit̃ si pr̃ ⁊ filiꝰ sunt duo: igitur duo dij. ita dico ꝙ ad intellectionẽ huiꝰ opz dare ronẽ: qua intelligat̃ ⁊ ꝓpriã: vel formalr̃ vel eminẽter ꝯtinẽtẽ q̃cq̃d est pfectionis in ꝓpria rõne. ⁊ ad intelligendũ illd̃ opz hr̃e propriã ⁊ determinatã rõnẽ: sed inferendo. ergo ad intelligẽdũ alid̃ ⁊ alid̃ opz hr̃e aliã ⁊ aliã rõnem determinatã. est fallacia ꝯñtis: quia hoc ꝯñs scilicet rationem esse intelligendi illimitatum est ad alia antecedentia. ¶ Qd̃ addit̃ ibi ẽt ꝓ illa pria opi. ꝙ rõ intelligẽdi est similitudo intelligibilis. ¶ Rñdeo nõ est similitudo formalis: sed vel illa vel alid̃ simile anthonomasice: hoc est ꝯtinẽs pfecte similitudinẽ formalez ꝟm oẽ illud perfectionis: quod est in ea inquantum ipsa est ratio intelligendi. ⁊ sic est in proposito.

Solet hic q̃ri ⁊c.

Dist. XXXVI.

Circa distin. 36. quero vnũ. Utruz creatura inq̃tũ est fundamẽtum relonis eterne ad deum: vt cognoscẽtẽ: habeat vere esse essentie: ex hoc ꝙ est sub tali respectu ¶ Qd̃ sic. homo nõ est ex se ens ratũ: qz tũc esset deus. ergo p aliquid aliud est ratum formalr̃: nõ nisi per respectum ad ip̃m p̃muz ratũ ex se: nõ autem p respectum ad alid̃ (vt ad efficiens) qz cũ diffi

nitio sit entis rati: ⁊ efficiēs inquā tū efficiēs ꝓducat exñs in actu: si hō haberet esse ratū ab efficiente (inquātū efficiens) diffinitio non esset eius nisi vt exñs. ⁊ ita diffinitio terminaret qōnez an est qđ est incōueniēs. ergo est ens ratū inquātum participat ꝑmū vt exemplar: hoc est inquātū hz relationē eternā ad deū vt sciētē ⁊ exemplātem. ergo ⁊ c. ¶ Preterea correlatiua sunt simul natura ꝯ simul natura deꝰ est itelligēs lapidē: ⁊ lapis intell'us ab eo. ergo cū ab eterno est lapis intellectꝰ ab itellectu diuino: ⁊ hoc inq̄tū fuit aliud ab essentia diuina: ⁊ ista itellectio erit realis ⁊ metaphysica nō logica. ergo illud quod terminauit istaz intellectionem erat vera res.

¶ Oppositū magister in lr̄a. c. 1. huiꝰ di. exponēs auctoritatē Au. 5. sup Gen. ad lr̄am. istā. s. erāt in dei scia nō exñtia in sui natura. dicit sic. illos. scz electos habuit ab eterno deus apud se: nō in natura sui. i. ipsorum qui nondum erant sed in sua prescientia: quia illos ita nouit: ac si essent.

Hic quidā dicūt

Hē. in sum. arti. 2. q. 23. et 25. ⁊ q. 8. q. 9. ⁊ q̄l. 9. q. 1. ⁊ [illegible] ⁊ q̄l. [illegible] q. 3.

ꝙ sic. Qđ ēs ꝯmunissime acceptū vel res pōt dici a reor reris. ⁊ sic est cōis figmentis ⁊ aliis multis. Alio mō ꝓcedēdo vltra resđr a ratificatiōe vt est res rata: ⁊ distincta a re ficta: ⁊ ista est duplex vel tanq̄ res cui potest cōpetere esse vel cui competit esse: prius tñ est res vbi potest competere esse.

¶ Pro hac opi. arguitur potissime ꝑ illud quod dictū est in scđo argumento ꝑncipali de scientia dei eterna: ⁊ obiecto reali eterno.

¶ Additur ad hoc ꝙ ꝓportio est passio entis obiecti autem cogniti in eternitate proportio est aliqua ad cognoscentem ⁊ hec talis est ꝙ impossibile est non esse sic proportionatum.

¶ Preterea sicut ens ad non ens ita possibile ad impossibile. ergo permutatim. sicut ens ad possibile: ita non ens ad impossibile: sed oē ens est possibile. ergo oē qđ est purū nō ens est impossibile. ¶ Cōfirmat̄ rō. qr si aliqđ purū nō ens siue nihil esset possibile: ⁊ aliquod purū nō ens esset purū impossibile. vnū nihil esset magis nihil alio quod videtur absurdū. ergo possibile non est omnino nihil: sed aliquod ens.

¶ Preterea Au. de natura boni c. 8. si bonitas ē forma aliq̄ nō nullū bonū est capacitas forme. ergo nō nullum bonum est possibilitas ad bonitatem actualem.

¶ Itē sup Jo. homil'. 18. easdem litteras format cor ⁊ manus: sed aliter ⁊ aliter. ergo priꝰ facte sunt a corde q̄ a manu.

¶ Et Aui. 8. meta. c. vltimo vult idē de duplici fluxu rerum a deo.

¶ Addit̄ aūt ab istis ꝙ distinctio ista essentie ab eē existētie sufficit ad cōpositionē ꝓ eo ꝙ ipa essentia intellecta: vt habens esse essentie: adhuc ē in potētia ad esse existentie quod recipit ab efficiente inquātum efficiens est: ⁊ tunc est compositio ex potentia ⁊ actu.

Cōtra ista

arguit̄ ꝑmo qr creatio ē ꝓductio de nihilo: sz si lapis ꝑhabuit esse verū reale. igr̄ qñ producit̄ ab efficiēte nō ꝓducit̄ de nihilo. ¶ Silr̄ scđo. si nō ꝓducit̄ nisi sz respectū tm̄ nouū ad efficiēs nō vr̄ esse ꝓductio ad esse simplr̄: sz tm̄ ad eē sm qđ: ⁊ minꝰ erit creatio ꝓductio simplr̄ q̄ sit altera-

tiorvbi est pductio saltē alicuius
ẽ̄ vīā ad eē absolutū. ℙ Tertio ſm
cādēviā arguit: qz cādē relationē
vt vsuz ponit actualē z aptitudinalē ex p-
est dis. tedei: z pp hoc nō posse eē aliquā
30.1 nouā actualē i deo p̄ter aptitudi-
nalē antiquā. ergo sīlr ex pte eius
q̄ referr̄ ad deū eadē ē relo actua
lis z aptitudinalis z nō erit actua-
lis noua p̄ter aptitudinalē rela
tionē antiquā ergo cū relo aptitu
dinalis ad eē cristēne fuerit semp
in ente ℏñte eē eēntie. nulla ē i ea
relo actualis noua in ℏ̄tū cristēs
ē. ℙ Et q̄rco ſm cādēviā qz in tun
damēto eodē z termino imutabili
nō pōt eē respect⁹ nou⁹: ſz hoc tun
damētū idē ē. ſ. eē essentie: z termi
n⁹ est imutabilis. ſ. de⁹: ḡ null⁹ re-
spect⁹ nou⁹ pōt esse ad talē termi-
nū: q̄lis respect⁹ ponit eē ad eē exi
stē. ℙ Et q̄nto fz idē medi⁹ ō crea
tiōe. qz pductio rei ſm illō eē eēn
tie ℣ illume est creatio ipa em̄ ē me
re de nihilo vt determino a q̄ z ad
verū ens vt ad terminū ad quē z p
vide in ductio ista ſm eos est eterna. ḡ z
2. di. 1. creatio est eterna: cui⁹ oppositus
q. 3. ad nitit oñdere. vdicit se ℏe demon
hoc. strationes. ¶ Serto fz cādē vīā p
oppositū ō annihilatiōe sequit q
q. vlti. nō possit aliq̄d annihilari: sicut ei
pductiē de ente ſm essentiā ita vī
redire in ens ſm essentiā: z nō in
nihil. ¶ Preterea sc̄o p̄incipalr
ille. rōnes q̄ tacte sunt dist. 8. p̄tra
Aui. q̄ nihil aliō a deo sit formā-
liter necessariū possunt fieri p̄tra
A istā opinionē qz ita pcludūt de eē
q̄ditatiuo si sit vez esse: sicut de eē
exīstie. nō em̄ volūtas magis necēs
sario vult aliō a se esse in eē q̄dita
tiuo ℣ vult aliō a se eē in eē exi
stētie: qz eadē est rōvtrobicz: z ita
f. ibi ta de aliꝭ medi⁹. ¶ Preterea ter-
ctis. tio res ſm eē eēntie aut est termi-
n⁹ relonis idee quā ipi ponūt in
deo: aut nō fz ſm aliō esse cogni-
tū. si sc̄o mō. ḡ frustra ponuntur
res i isto eē eēntie. nō em̄ vī p̄pter
aliō poni nisi vt sint termini rela-
tionuz idealiū: q̄ eternalr sunt in
deo. si p̄mo mō. ḡ aliq̄d est in deo
p actū intellꝰ diuini ſm qd dē⁹ p̄t
alr se habere sine mutari: cui⁹ op
positū pbatū est di. 30. pbatio vl
time ꝓsequētie. qz p te aliō esse a
deo nō est formalr necessariū er se
ponat igr fz p ipossibile isto ens q̄
ditatiue aliter se hēre sequit q̄ il
la entitas in deo siue rei siue rō-
nis: q̄ hz illō esse. p termino: alr se
habebit: z sic ex positiōe alicuius
circa aliō a deo: mutari poterit
aliq̄d qō est in deo p actū intellect⁹
sui. qō est ipossibile. ¶ Preterea 25
q̄ rto q̄n cā est pfecta: z idepēdens
naturalr in causando: z agit natu
ralr vī posse. pducere imediatam
sibi pfectionē: qz. pducit fz vltimū
potētie sue intellect⁹ diuin⁹ vt in-
tellectus p̄cise ſm istā vīā. pducit
in deo rōnes ideales: z ipas essen-
tias in rōne eēntie: z q̄si p p̄i⁹ in se
rōnes ideales ℣ rōnes illas i isto
esse. sunt ei p quē exēplate sunt
ergo ille idee ℏñt verius esse: cū sit
naturalr ages ℣ ipa ideata. non
causat aūt ideas nisi entia rōnis:
z nō in aliquo esse reali. ḡ nec dat
aliq̄s esse reale ipis ideatis q̄ sunt
causata q̄si remotiora. ¶ Preter
ea q̄nto istas essentias. pducit in
esse aut vt cognoscēs: aut vt non si
sic. ergo sunt cognite ante ℣ sit in
isto eē: z ita frustra ponunt iste en
titates p̄pter cognitionē dei eter
nā: si nō. igr. pducit eas mere na-
turalr. sicut ignis calefacit: q̄ vī
valde absurdū de ḡcūq̄ pducto
alio a se in natura: imo ēt filiū. p-
ducit vt intellectus fz nō vt intelli

gēs formalr: sicut als expositū ē. ¶ Preterea sexto q̄ attribuit aliū effectū cause exēplari: ⁊ aliū cause efficiēti nō vr̄ ꝓbabile: qꝛ cā exemplaris nō est nisi qdā efficiēs. efficiēs em̄ diuidit in efficiēs p̄ itellectū siue ꝓpositū. ⁊ efficiēs p̄ naturā ſm phm. 2. phy. sicut igr̄ naturalr producēs nō est alia causa ab efficiente: ita nec exemplaris nec exemplariter ꝓducens. ⁊ ita idē ē effectū ⁊ exēplariter ꝓductū alicuiꝰ itelligētis inq̄tū est intelligēs: ⁊ inq̄tū exēplās. ¶ Qd̄ et addit ꝯpositionē esse in creaturis p̄ istā potētialitatē ad actū nō vr̄ rōnabile. qꝛ nihil vr̄ eē ibi qd̄ cū alio cōponat̄. si em̄ tota albedo p̄existat in potētia vt terminꝰ potētie ⁊ postea ip̄amet sit in actu. nō est pp̄ hoc aliq̄ ꝯpositio rei ⁊ rei igr̄ si p̄existat res ſm esse eēntie: ⁊ ip̄a ꝓducat̄ ſm esse existētie: qd̄ nō est alid̄ ſm istos ab esse eēntie. sicut nec gn̄aliter relo est alid̄ a fundamēto: pp̄ qd̄ nō ponūt relonē fundamētū facere ꝯpositionē erit res ꝯposita pp̄ ista duo. ¶ Et istd̄ posset eē septimū ſꝫ p̄mā viā ad ip̄robādū creatiōem pp̄ idētitatē relonis cū fundamēto: ⁊ eēntie cū eē: qꝛ eadē res nō p̄t esse realr noua ⁊ nō noua. ergo si esse dicat relationez que est eadem cum essentia nulla creatura erit simpliciter noua.

supra di. 2. p te. 2. et alibi sepe.

t. c. 49 ⁊ ci reiter.

vide in 2. di. 1. q 4. ⁊. 5.

Cōcedo cōclusionē istarū rōnū. s. p̄tez negatiuā qōnis. Ad qd̄ vr̄ spāliter esse hoc q̄ nō tm̄ esse essentie fundat ad deū relationē talē. ſꝫ ēt esse exn̄ti: qꝛ ſm Aug. 5. sup Gen. 7. Nō aliter nouit deꝰ facta q̄ faciēda. p̄cognouit igr̄ esse existētie sicut esse eēntie: ⁊ tn̄ pp̄ istā relationē fundatā nō ꝯcedit aliq̄s eē exn̄tie fuisse verꝫ reale esse ab eterno ergo pari rōne nō ē ꝯcedēdū d̄ eē eēntie. Oia ēt motiua q̄ adducuntur d̄ itellu diuino vident̄ ēt posse adduci de intellu nr̄o: qꝛ si aliq̄d nō sit: p̄t tn̄ a nobis itelligi: ⁊ hoc siue essentia eiꝰ: siue exn̄tia eiꝰ ⁊ tn̄ non ꝓpter itellectionē nostrā ponit̄ q̄ illd̄ habeat veruꝫ esse exn̄tie vel esse eēntie. nec ēt est differentia aliqua quo ad hoc: vt vr̄ inter intellectū diuinū ⁊ nr̄m nisi q̄ intellectꝰ diuinꝰ ꝓducit illa intelligibilia in eē itelligibili p̄mo nr̄ nō ꝓducit p̄mo ſꝫ si istd̄ esse nō est ex se tale: qd̄ reqrit eē simplr̄ ꝓducere illd̄ in tali esse non est producere illd̄ in aliquo eē simplr: ⁊ iō vr̄ si istd̄ eē intelligibile cōparādo ad intellectū nr̄m nō requirit eē simpliciter ꝯparādo ēt ad diuinū intellectū ꝓducētē in isto eē: nō erit eē simplr: qꝛ si eē album nō est nisi eē qualitatiuum ꝓducere in eē albo nō est ꝓducere in eē substātie vel simplr: ſꝫ tm̄ in isto eē qualitatiuo. Similiter intellectus nr̄ agēs producit rem in eē intelligibili: licꝫ sit producta prius. ⁊ tamē propter illud producere intellectus nostri agentis non ponitur res sic ꝓducta habere eē simplr.

Cōtra istd̄ obijcit̄. qꝛ oē fundamētū relonis qn̄ fundat relonē ē ſm illud eē: ſm qd̄ fundat: alr ſm illud eē nō fundaret: ſꝫ lapis ſm verū eē essentie fundnt istā relationē eternā ad deū vt sciētē ⁊ hoc in eternitate. ergo lapis ē in eternitate ſm illd̄ eē ꝓbatio minoris ſm illd̄ eē fundat relationem ad deū: vt sciētē ſm qd̄ eē eiꝰ: vt obiectū cognoscit̄ a deo. cognoscit̄ aūt a deo v̄e sub rōne eēntie ⁊ nō sub rōne exn̄tie diminute: qꝛ p̄ma itellectio lapidis a deo nō ē reflexiua

¶ Preterea. prīa ꝓductio nō est tm̄ alicui⁹ rel'onis: qꝛ rel'o nō ē nisi in absoluto. ergo cū ꝯcessuꝫ sit in p̄cedēti. q. deū ꝓducere res in eē itelligibili ſm̄ q̄ res cognita d'r eē idea. sequit̄ q̄ i illo instāti scd'o opꝫ ponere aliquā entitatē absolutā rei ꝓducte: ita q̄ in ente absoluto hn̄te talē entitatē fundet̄ rel'o ad ꝓducens. ¶ Ad primum dico q̄ distractū respectu distrahētis nō est distractū sꝫ respectu tertij ad qd̄ cōparat̄ sub rōne distrahētis. qꝛ ſm ph̄m. 2. pierme-
E nias p̄dicādo de aliquo hoīe hoc
Ca. 2. qd̄ est hō mortu⁹ ē oppositū i adiecto: ad qd̄ sequit̄ ꝯdictio: ergo cōparādo p̄cise determinabile ad determinationē: determinabile n̄ est distractū respectu determinatiōis. sꝫ nec includit ꝯdictionē ad ip̄m: sꝫ respectu tertij de quo d'r. mortuū est determinatio distrahēs: ⁊ illud qd̄ determinat̄ p ip̄m distrahit̄: ita q̄ illud aliud nō d'r nisi ſm q̄d d̄ isto: ita dico q̄ diminutū respectu diminuētis nō est diminutū: sꝫ respectu tertij ad qd̄ cōparat̄ ip̄m sub determinatione diminuēte: sicut cū dico. iste est albus ſm dētes nō diminuit̄ albū: sꝫ accipit̄ ꝓ albo simpl'r respectu hui⁹ determinatiōis. alioq̄n esset nugatio. vt aūt accipit̄ sub ista determinatione dicit̄ de tertio. s. de ethyope tāq̄ diminutū. ¶ Ad ꝓpositū. hec determinatio eē i opiniōe ē determinatio diminuēs ſm ph̄m vbi prius. ⁊ sicut eē in opinione: ita ⁊ eē in intellectiōe: siue eē exēplatū: siue eē cognitū. que oīa equiualēt: lꝫ igit̄ istud qd̄ cōparatur ad aliqd̄ istoꝝ (vt cōparat̄ ad ip̄m) nō sit diminutū: tn̄ vt sub aliquo istoꝝ cōparat̄ ad tertiū ē diminutū. eē. n. homeri simpl'r ⁊ nō diminutū ē obiectū op̄. sꝫ istd̄ eē simpl'r vt in opi. est eē ſm q̄d. ⁊ iō nō sequit̄: homerus est in opi. ergo homerus est. nec ēt. homerus est existēs in opi. ergo est existēs: sꝫ ē fallacia ſm q̄d ad simpl'r. Ita hic cōparādo ad intellectionē diuinā lapidē in eternitate lapis q̄dē simpl'r cōparat̄ ad itellectionē illā. ⁊ hoc nō tm̄ ſꝫ eē eēntie lapidis: sꝫ ſm eē exn̄tie: ⁊ qd̄cūq̄ cōparabile: tn̄ illud vt acceptū sub ista cōparatiōe ad sciam dei diminuitur nō quidē distrahit̄ quasi non possit stare ens simpl'r cū tali respectu: sꝫ diminuit̄: ita q̄ talis respectus non ponit necessario suū determinabile esse ens simplicit̄. ¶ Tūc ad formā argumēti fundamentū rel'onis est ſm illud eē scd'm qd̄ fundat rel'onē veꝝ ē qn̄ rel'o illa fundata nō est simpl'r diminuēs eē fundamēti. Et rō realis isti⁹ ſm q̄d ⁊ simpl'r vr̄ esse ista qꝛ prima distinctio ens vr̄ esse in ens extra aīam: ⁊ ens in aīa. ⁊ illud extra aīaꝫ potest distingui in actum ⁊ potentiā eēntie ⁊ existentie ⁊ qd̄cūq̄ istoꝝ esse extra aīam pōt hr̄e eē in aīa: ⁊ illud eē in aīa alid̄ est ab oī esse extra aīam: ⁊ iō de nullo ente: nec de aliquo eē sequit̄. si hꝫ eē diminutū in aīa q̄ ꝓpter hoc hēat eē simpl'r qꝛ illd̄ eē est ſm q̄d absolute qd̄ tn̄ accipit̄ simpl'r inq̄tū cōparatur ad aīam vt fundamentū illius esse in aīa. ¶ Cōtra hoc arguit̄ lapis nō ē ex se necesse eē in quocūq̄ esse. igit̄ in eē cognito est causatus n̄ nisi ab efficiēte. cui⁹ nō est terminus nisi ens simpliciter. ¶ Itez q̄ tm̄ est in aliquo virtualr: nunq̄ est formal'r tale nisi ſm causationē actualem. lapis ſm q̄ cognitus tm̄ est in eēntia diuina vir

tualr. igit nõ fit actu cognitus si ne creatiõe ⁊ tũc vt prius. ¶ Ad ista põt dici aliter q̃ rñdet hic supra vz q̃ itellectio dei lz nõ sit absolute causata tñ vt est huius lapidis: vt obiecti secũdarij est quasi principiata: ⁊ hoc ab essentia quasi rõne formali obiectiua equiuoca: ⁊ ita magis principiata q̃ vt obiecti primi qr sic est p̃ncipiata quasi rõne formali obiectiua vniuoca ⁊ intellectionẽ vt huiꝰ essentie quasi principiatuz equiuoce est hoc principiari in esse diminuto: sicut spẽm intelligibilẽ principiari in intellectu ẽ obiectũ ꝑm q̃d p̃ricipiari vt actu itelligibile. vel meliꝰ exẽplum ad ꝓpositum sicut p spẽm subiecti principiari intellectionẽ passionis est passionẽ vt actu intellectã principiari. Jõ hoc exemplũ congruit: qr lapis nõ prius p̃ricipiatur equiuoce ab essentia: vt itelligibilis est q̃ vt intellectus: qr nullũ eẽ hz formale in memoria añ esse in itelligẽtia: sz tm̃ virtuale. Nec vr̃ incõueniens ꝯcedere actũ diuinũ quasi p̃ricipiari nõ in se: sz vt huius obiecti: qr hoc opz ponere de volitione: vt vr̃. cũ volitio sit ꝯtingenter huiꝰ obiecti: ⁊ nihil ꝯtingens est oĩno incausatũ: sicq̃ ordo erit iter oĩno imprincipiatũ vt essentiã. ⁊ quasi principiatũ vniuoce: vt itellectionẽ eẽntie: ⁊ q̃si p̃ncipiatũ eq̃uoce: sz necessario vt itellectiõez lapidis: ⁊ q̃si p̃ncipiatũ eq̃uoce ⁊ ꝯtingẽter vt volitionẽ lapidis ¶ Hec via bñ dicit in hoc q̃ eẽntia: vt rõ mouens: est oĩno indistincta vniuoce: vt quasi mouẽs ad se vt ad primũ terminũ actus ⁊ quasi equiuoce mouẽs ad obiectũ secundarium: vt ad scd̃m terminuz actus. Ita q̃ nec in intellectu vt pz. nec in rõne motiua. nec in intelligere. nec in primo termino opz ponere distinctionẽ. Sz cũ dr actũ quasi equiuoce principiari: vt est obiecti secundi. nõ est aliud nisi ip̃m: quasi vltra obiectũ primũ ꝓtendi ad scd̃m virtute p̃ricipij elicitiui eq̃uoci ad terminum scd̃m. ¶ Sed q̃d est actum sic vel sic ꝓtendi? non rel̃onem esse in actu. nec in obiecto primo ad scd̃m p te. igitur est obiectuz scd̃m referri ad actum vel obiectũ primũ hoc autẽ nõ est nisi habẽtis aliq̃d esse: ⁊ tunc sequit illud q̃d intra habetur. igit falsa est imaginatio itelligere distingui ad hoc vt sit multoꝝ: quasi in multa itelligere: immo in ip̃o nõ opz aliã differentiã esse. vt quasi est mediũ inter rõnem ⁊ primũ terminũ: quẽ ꝯsequuntur. scd̃a. igit falsum est q̃ scd̃o obiecta imediate terminant itelligere: sicut nec mouẽt. Nã neutro mõ necessario requirunt ad actũ sz si requirunt in rõne termini ad actũ vt huius. hoc ñ dicit nisi rel̃onẽ i obiecto scd̃o ¶ Ad scd̃m dico q̃ ꝓductio ista in eẽ est alterius rõnis ab omni esse simplr ⁊ non est rel̃onis tm̃: sz etiã fundamẽti absoluti. nõ q̃dem ꝑm esse essentie vel existẽtie: q̃d est verꝝ eẽ sz ꝑm esse diminutũ q̃d esse est eẽ ꝑm q̃d ẽt entis absoluti q̃d tñ ens absolutũ ꝑm istud esse diminutũ cõcomitat rel̃o rõnis. Exemplũ huiꝰ si Cesar eẽt annihilatꝰ ⁊ tñ eẽt [illegible]tua cesaris: cesar esset representatus p statuam illud esse representatũ est alteriꝰ rõnis ab omni eẽ simplr siue eẽntie siue exñtie. nec est esse diminutũ cesaris: quasi aliq̃d cesaris ha-

beat hoc esse: ⁊ aliquid non. sicut ethyops est diminute albꝰ: qꝛ aliquid eiꝰ est vere albū ⁊ aliq̄d nō sꝫ totius cesaris ⁊ esse eiꝰ a cā sua est verū esse existētie ⁊ essentie: cuius totius ꝑm totale esse suū est istud esse ꝑm q̄d: ⁊ in ip̄o ꝑm istd̄ esse ꝑm q̄d pōt esse aliqua relo ad statuā: ⁊ lꝫ posset poni calūnia in exēplo: nō tñ ita in ꝓposito de intellectiōe ⁊ obiecto: quin obiectū totū ꝑm ēt totale esse suū diminutū esse hēat in itellectu. ¶ Et si velis querere aliqd̄ esse verū huius obiecti vt sic: nullū est querere: nisi ꝑm q̄d: nisi dicat̄ ꝙ istud eē ꝑm q̄d reducit̄ ad aliq̄d eē simplr̄: qd̄ est eē ipsius intellectiōis: sꝫ istud eē simplr̄ nō est eē formalr̄ eiꝰ qd̄ d̄r eē ꝑm q̄d: sꝫ ē eiꝰ termiatiue vl̄ p̄ncipiatiue: itaꝙ ad istd̄ verū eē illd̄ eē ꝑm q̄d reducit̄ itaꝙ sine isto ꝟo eē istiꝰ ñ eēt illiꝰ eē. ꝑꝫ q̄d. ¶ Ex hoc aūt appet quoddā dictū superius di. 3. de cognitione in regulis eternis. vꝫ ꝙ motio intellectꝰ nostri a quiditatibus intelligibilibꝰ reducit̄ ad ip̄m intellectū diuinū ꝑ cuius eē simplr̄ ista obiecta habent esse ꝑm q̄d. s. esse obiectiuuꝫ ꝑm qd̄ esse mouēt intellectū nr̄m ad cognoscēdū ꝟitates sinceras: ⁊ ꝓpter motionē earū d̄r intellectus ille mouer̄: sicut ista hñt suū eē ꝑm q̄d ꝓpter simplr̄ esse illiꝰ.

Speculatō subtilissima nō concessa mundi eternitate. q. 4.

Ad primū principale. dico ꝙ ens ratū aut appellat̄ illud qd̄ hꝫ esse firmū: ⁊ verū esse siue essentie siue existētie: qꝛ vnū nō est sine altero qualr̄cunqꝫ distinguant̄. aut ens ratū d̄r illud qd̄ primo distinguit̄ a figmētis cui. s. nō repugnat esse verū essentie vel existētie. Si primo mō accipiat̄ ens ratū. dico ꝙ homo nō est ex se ens ratū. sed ab efficiēte a quo hꝫ esse verū ⁊ essentie ⁊ existētie. Et cū dicis igit̄ nūq̄ꝫ est ens ratū nisi effectū. ꝯcedo hoc modo. ⁊ qñ est effectū est existens ergo nunq̄ꝫ est ens ratū: nisi sit existēs ꝯcedo ⁊ cū dicis vltra. ergo nō est eius diffinitio nisi sit existēs. nego istā ꝯñtiā: qꝛ diffinitio est distincta cognitio diffiniti ꝑm oēs eiꝰ ꝑtes essentiales. distincta aūt cognitio pōt esse alicuius lꝫ ip̄m nō sit ens ratū non em̄ opꝫ nisi ꝙ ens ratū terminet cognitionē diffinitiuā ⁊ nō sequit̄ ens ratū diffinitiue itelligit̄. ḡ ens ratū est Si scd̄o mō itelligat̄ ens ratū: dico hō ē ex se ens ratū: qꝛ formalr̄ ex se nō repugnat sibi eē sic̄ ei cui cūqꝫ repugnat aliq̄d prio ei repugnat forālr̄ ex rōe eiꝰ. ita cui nō repugnat formalr̄: nō ei repugnat ꝑ rōnem ipsius. ⁊ iō si homini de se repugnaret esse: ꝑ nullū respectum aduenientē posset nō repugnare sibi esse. ¶ Et si tūc ex hoc inferas. hō est ex se ens ratū hoc modo. ergo est deus. ꝯñtia nō vꝫ qꝛ deꝰ nō est tm̄ cui nō repugnat esse: sꝫ est ex seip̄m esse. ¶ Qd̄ autē d̄r hic ꝙ hō est ens formalr̄ ratū aliqua relone: q̄ est ratitudo eius. hoc improbatū est dis. 3. q. d̄ vestigio. ⁊ vr̄ valde absurduꝫ: qꝛ ꝑm Aug. 7. de tri. c. 1. vel. 6. si est nihil ad se nihil est ad alid̄. ⁊ hoc ipsi ꝯcedunt ꝙ relatio nō pōt fundari i relone: sꝫ in absoluto. Quero igit̄ de fundamēto talis relonis: que d̄r ratitudo. dicat̄. a. si est ad se. ergo nō includit essentialr̄ in suo intellectu per se respectum quia nihil essentialiter includens respectū est ad se formaliter. istd̄ a. inquantum est ad se: aut est ratum: ⁊ habeo propositum: aut nō est ratum: et tunc ille respectus

primo topi. c. 4.

Ut inq̄taue. 12. meta. cō. 19.

fundabilē in ente non rato. ⁊ respectus per eos est idē fundamento ergo respectus est idem enti non rato. ⁊ maxime est consequēs inconueniens si accipiatur nō ratū pro illo cui repugnat esse. qz tunc sequit̄ q̄ rationis illa fundabilē in non rato: qđ est nihil: ⁊ ita ille respectus esset nihil: ⁊ tūc ens rationis erit ex duobus nihilis. ¶ Ad scām argumentū ꝓcedo: q̄ deus ab eterno intellexit lapidē. ⁊ non vt idē sibi: ⁊ illa intellectio fuit mera phȳsica ⁊ realis: nō aūt logica nec tn̄ plus sequit̄ ex hoc de lapide q̄ sit essentia q̄s exntia: nec magis cōparando ad intellectū diuinū q̄s meū. sequit̄ qđ igit̄ res semper fuit intellecta: ꝛ arguēdo. ergo res fuit in aliquo eē reali. dico q̄ est fallacia fm qđ ad simpliciter.

Per idem ad illud qđ adducit̄ ꝓ opi. de ꝓportione ad intellectuz dico q̄ ista ꝓportio est relatio cognuti ad cognoscentem. ⁊ hoc est diminuens sens in quo fundat̄: sicut declaratum est. relatio aūt diminuens ens nō opz q̄s requirat secū entitatē simplr̄ illius entis. qđ determinat. ¶ Et cū dicis nō est talis ꝓportio impossibilis ad intellectū diuinū. dico q̄ bñ pōt esse: q̄ oino niger non sit albus. nec tn̄ ꝓpter hoc albus fm dētes est simplr̄ albus. ita pōt eē q̄ omnimoda improportio sit impossibilis ad intellectū diuinū: ⁊ aliqualis ꝓportio sit possibilis ad intellectū eius nō tn̄ ad eē simplr̄. ¶ Ad illud de pmutata ꝓportiōe. dico q̄ ille modus arguēdi ortū hz ab Euclide ꝓpositione. 16. 5. si inq̄t quatuor q̄titates ꝓportionales fuerint permutatim ꝓportionales erunt: quę ꝓbatur per. 15. precedentē: eadē est ꝓportio multipliciū ⁊ submultipliciū. ⁊ ista permutatione certa ⁊ nota in q̄titatibus vtuntur aliqui in argumentis. phȳs aūt vsus est. ea in duabus regulis. 2. prioꝝ. si. a. ⁊. b. conuertunt. ⁊. c. ⁊. d. conuertantur. ⁊. a. ⁊ c. ȝdicant. b. ⁊. d. ȝdicunt ⁊ econuerso. ꝙntia est necessario. qz alterum ȝdictorioꝝ hz de quolibet ⁊ qz conuertibile cū vno ȝdictorioꝝ non recipit ȝdicationem alterius nec ecōuerso: iō conuertet cū reliquo ȝdictorio. ⁊ generaliter vbicunq̄ pōt haberi aliqua proportio cotrīdens illi. 15. Euclidis per quam tz ista pmutatio cotrī dens. 16. tunc pmutatio est bona ⁊ qñ non: nō. ¶ Ad ꝓpositum igit̄ dico: q̄ gñaliter nūq̄ tz talis pmutatio cōparādo extrema ad inferius ⁊ superius: immo est fallacia ꝓsequentis: qz extrema duarum ȝdictionum ad inuicez comparata hñt ꝓportionem conuersam in inferendo: ⁊ non eandem. Oppositum eñ ꝓsequentis infert oppositū añcedentis: ⁊ nō ecōuerso. ⁊ iō arguere ita ifert̄ do. sicut primū ad tertiū. ita scām adquartum faciūt fallaciam ꝓnis: fz ecōuerso deberet argui sicut primus ad tertium inferendo. ita quartū ad secundū. Ita in proposito. si omne ens est possibile. ergo omne impossibile est non ens: ꝛ non econuerso. ergo omne nō ens est impossibile. ¶ Et qđ addit ibi. q̄ tunc venus nihil magis est nihil q̄s aliud nihil. ¶ Respondeo. q̄ triplr̄ inest negatio alicui. ¶ Q̄nq̄s non ꝓpter repugnantiā alicuius positiui ad affirmationē illius negationis sed ꝓpter solam negationem cause non ponētis illum effectū. sicut si aliq̄ superficies eēt

Ca. 21

Logicalis doctrina pietatis ex. 2. ⁊ 3. top.

hēs ata[illegible] reto: tractatu[illegible] ꝛ. 1. d. 19 locis ex[illegible] trinsecis: [illegible] 1ª ⁊ 2ª nota[illegible] ꝛ ita finē[illegible] Scaliter modis nō tenet

L

neutra: esset quidē nō alba: non ꝓp repugnātiā supficiei ad affirmationē oppositā huic negatiōi ſz ꝓp negationē causę nō ponentis albedinem inesse superficiei. ¶ Qñq; ār unest negatio positiui ꝓp repugnātiā eiꝰ ad affirmationem oppositā illi negatiōi: ⁊ hoc dupl'r. qñq; em̄ p̄cise est talis repugnāna ꝓp aliqd vnū de intellectu vtriusq;: sicut in speciebus vltimis eiusdē gñis, primi negatiões eaꝝ mutue dicunt de se; ꝓp repugnātiā eaꝝ: q̄ ē ꝓp solū vnuꝫ inclusum in intellectu vtriusq;. ſ. ꝓpter dñam vltimā cōpletiuaꝫ. Qñq; aūt ꝓpter plura inclusa in intellectu vtriusq; vel alterius: sicut si accipiant̄ spēs specialiſſime duoꝝ generꝫ gñalissimoꝝ repugnāt quidē sibi inuicē affirmatiões ꝓp multa inclusa in eis tot ſ. quot sunt p̄dicata dicta i quid de vtroq; in suo gñe: nihil em̄ ōr in quid de albedine: q̄ nō sit medium ostendēdi hanc hō non est albedo: nihil etiā ōr de hoie i q̄d q̄ nō est mediū ostēdendi eādē: ⁊ iō ista hō nō est albedo: vera ē ꝓpter repugnātiam extremoꝝ ſimpl'r: siue ꝓp multa inclusa in intellectu repugnātiū: quoꝝ q̄libet ex vtraq; ꝑte esset sufficiens rō talis repugnātie: ⁊ tñ in oibus istis inherentiis negationū: ſz ex diuersis causis insint) nō ōr aliquid magis vel minus negatū: ſz q̄libet ſimpl'r nō tale: ita em̄ est ſimpl'r sapor nihil albedinis: sicut hō: ⁊ sic' supficies nihil hz albedinis posito isto casu: ⁊ ratio ē quare nō magis ē hec negatio q̄s ista: q̄ q̄libet negatio negat totā affirmationez sibi oppositam ex qua cūq; rōne sit talis: siue ꝓpter vnā rōnez: siue ꝓp plures. Ita in ꝓposito hoi in eternitate inest nō esse aliqd: ⁊ chimere nō eē aliqd: ſz homini nō repugnat affirmatio: q̄ est esse aliqd: ſz tñ inest negatio ꝓp negationē actus vel causę nō ponētis inesse chimere aūt repugnat: q̄ nulla causa pōt in ea causare esse aliqd: ſz quare homini non repugnat ⁊ chimere repugnat: rō est: q̄ hoc est hoc: ⁊ illud est illud: ⁊ hoc in quocunq; intellectu ꝯcipiēte: q̄ sicut dictū est quicquid repugnat alicui foꝝ maliter: ex se repugnat ei: ⁊ q̄d nō repugnat formal'r ex se non repugnat nec est hoc fingendū q̄ hoi nō repugnat: q̄ ē ens in potētia: ⁊ chimere repugnat: q̄ nō ē ens in potētia: imo magis ecōuerso: q̄ homini nō repugnat: iō possibile est potētia logica: ⁊ q̄ chime re repugnat: iō est impossibile in possibilitate oppositā: ⁊ istā possibilitatē ꝓsequit̄ possibilitas ob iectiua: ⁊ hoc supposita omnipotentia dei: q̄ respiat omne possibile: būmodo sit aliud a se: tñ illa possibilitas logica absolute rōne sui posset stare: ſz per impossibile nulla potētia eā respiceret. Pua igit̄ oino rō ⁊ non reducibilis ad aliā quare homini nō repugnat esse est: q̄ hō formal'r est homo; ⁊ hoc siue in re realiter siue i intellectu cōceptibiliter. Et puma rō quare chimere repugnat esse est: chimera inquātum chimera. Aliter igit̄ inest negatio nihilcitas hoi in eternitate: ⁊ chimere; ⁊ tñ nō ꝓp hoc est vnū magis nihil altero. ¶ Vel etiā posset dici q̄ ab hoie remouet tñ illud cē: ⁊ nō aliqd ꝓns ad esse: q̄ est possibile esse: a chimera aūt remouet esse: ⁊ suū ꝓns: iō ꝓp plura negat esse a chimera q̄s ab hoie: non tñ

Ut intdt pñs primo poste. t.c.31.

magis est ista negatio in vno q̃ in alio. Sz prior rñsio vr̃ esse realior. ¶ Ad aug. capacitas forme ſm eũ est materia q̃ hz aliquã entitatẽ verã: ⁊ nõ tm̃ qualẽ hz aĩa antichristi añq̃ creetur. de hoc i lib. 2. di. 12. ¶ Ad ip̃m super Jo. cõcedo: q̃ qñ sunt due cause subordinate ambe causant effectũ: sz aliter: ⁊ aliter qr superior plus causat: ⁊ ita si cor sit cã superior: ⁊ manus inferior respectu lr̃aruz vtrũq̃ causat tã cor q̃ manꝰ: nec tñ prius cor q̃ manꝰ ꝓducit lr̃as in aliquo v̄o esse: ⁊ postea manꝰ addit eis quẽdã respectũ. ¶ Ad vltimũ de Auicẽ. loquit̃ de fluxu formaꝝ a deo inquãtũ intellecte sunt: ⁊ de fluxu oĩs entis qd̃ est: hoc est rei in vero eẽ: ⁊ cõcedo q̃ sicut aliud eẽ est intellecti inquãtum intellectũ ab esse vero q̃ est essentiarũ extra aĩaz: ita ẽ fluxus iste ⁊ ille alius ⁊ aliꝰ vtroq̃ fluxu fluit res a deo: nõ sic in nobis: qr res p̃existũt extra aĩaz vel i se: vel in cã: ad hoc vt moueant intellectuz nr̃m ad actũ intelligendi: nõ aũt dicit Aui. istũ fluxũ in esse intellecto esse fluxũ in esse q̃ditatiuo: qr esse intellectũ est eẽ distinctum cõtra totum esse reale tam quiditatiuũ q̃ existentie.

Quia materia est substãtia. 2. de aĩa. t. c. 2. ⁊ eterna primo phy. t. c. 81.

N

Et quoniam ⁊c. Di. XXXVII.

Circa disti. 37. q̃ro vnum. Utrum deũ esse presentẽ vbiq̃ ſm potentiam inferat ip̃m eẽ vbiq̃ ſm essentiam: hoc ẽ vtrũ oĩpotentia inferat immensitatẽ. ¶ Qd̃ sic omne agẽs est presens passio ſm ph̃m. 7. physi. ⁊ hoc imediate: si immediate posset agere in illud vel mediate si agat in illud mediate: oĩ potẽs aũt põt agere i qd̃libz immediate. ꝯ ẽ pñs cuilibet imediate. ¶ Oppositũ arguit̃: põt enim causare aliq̃d ex̃ vniuersum: ⁊ tñ ibi non est ſm essentiam. ꝯ ⁊c.

t. c. 4. ⁊ inde.

Respõdeo agẽs creatum potest agere vbi non est: tñ cõiter opz q̃ sit imediatũ cuilibet sibi ꝓximo passo in qd̃ agar: lz qñq̃ nõ agat in illud passum actione eiusdẽ rõnis actiõi: qua agit in remotũ: vt piscis mortificans manũ piscatoris nõ mortificat rethe. Qñq̃ ãt agẽs in ꝓximũ passum non agit eadẽ potẽtia actiua: qua agit in remotũ: lz agat alia potẽtia actiua: sicut corpus celeste generãs minerã in visceribꝰ terre: vel aliquod mixtũ aĩatum vel inaĩatuz hic inferiꝰ agit sua forma substãtiali: qr nõ sub̃a nõ põt generare sub̃am nec accidẽs aliqd̃ i medio põt esse rõ generãdi substantiaz: est igr̃ forma corporis celestis potẽtia actiua in remotũ absq̃ hoc q̃ corpus illud agat in ꝓximum ſm eãdẽ potẽtiã actiuã: ſm quã agit in remotũ: lz agat in propinquũ ſm aliã potentiã actiuã: sed hoc accidit vel ꝑꝑ cõiunctionem istarũ potẽtiaꝝ duaꝝ actiuaꝝ in eodẽ: quaꝝ vtraq̃ ẽ actiua: ⁊ vna hz ꝓximũ ꝓ passo ꝓportionato: ⁊ alia potẽtia actiua hz reliquũ passum remotũ ꝓportionatũ: vel accidit ꝑꝑ imperfectionez ipsius agẽtis: in quo ẽ defectus virtutis actiue ꝑꝑ quẽ defectũ prius agit ſm formã imꝑfectiorẽ q̃ ſm perfectiorẽ: sicut generans corruptibile prius alterat q̃ generat ꝑꝑ

Doctri. peripatetica.

Ut inq̃t ari. 9. me. t. c. 15.

illius agētis imperfectionē a quo
prius origine est imꝑfectus. ¶ Si
igit̃ primo tollamus talē duaruꝫ
potētiarū ↄcursum ab agēte crea
to: ⁊ scđa tollamus ab eo istā im
perfectionē: ꝙ nō oporteat cum
prius ꝓducere imꝑfectius: nō vr̃
aliqua rō quare nō erit p̄ns remo
to ꝫm potentiā ꝫꝫ qđ est mō p̄ns
sibi i rōne potētie actiue: ⁊ tñ nō
aget in ꝓpinquū: nec illa poten-
tia: sicut nec mō: nec alia: et hoc
marie si illa potētia ꝫm quā agit
in remotū sit simplr̃ potētia acti-
A ua ꝑfecta: quāto em̃ ꝑfectior for
ma est i creaturis: tāto vr̃ esse rō
agēdi in remotius. ¶ Ex his ad
ꝓpositū vr̃: ꝙ cum oīpotentia: q̄
simplr̃ perfecta potentia actiua
nō reqrat actionē in vnū passum
prius ꝙ̄ i aliud: nec ꝑꝑ diuersas
potētias ↄcurrentes in agēte: nec
ꝓpter priorē generationē imper
fectioris ꝙ talis oīpotentia sit rō
agēdi in qđcūqꝫ: ⁊ ꝓducendi qđ-
cunqꝫ possibile: lꝫ ꝑ impossibile:
ipm cuius est oīpotentia nō esset
vbiqꝫ: ⁊ ꝫm hoc vr̃ tenēda negati
ua pars qōnis. ¶ Et confirmat̃:
B si em̃ oīpotentia est voluntas: ad
cuius velle sequit̃ rem esse: cuꝫ vo
luntas possit eque velle distans
sicut ꝓpinquuꝫ: vr̃ ꝙ si oīpotens
esset ꝑ impossibile in aliquo loco
determinato: ⁊ non vbiqꝫ: posset
velle aliqđ eē in alio loco: cui nō
repugnaret esse: ⁊ per ↄ̄ns suo vel
le illud haberet esse in illo loco:
⁊ ꝑ ↄ̄ns illud fieret ab oīpotente
absqꝫ hoc ꝙ omnipotēs esset pre
sens ibi ꝫm essentiā. ¶ Cōfirma
tur etiā: q: añ mūdi creationē nō
est imaginandū vacuū infinituꝫ:
quasi ibi fuerit prius p̄ns deꝰ ꝫm
essentiā anteqꝫ ꝓduceret mūduꝫ
immo nō vt alicubi p̄ns deus ꝫm
essentiā fuit potēs facere mundū
sicut igit̃ ibi p̄ntia immensitatis C
nō preexigebat̃ p̄ntie potētie sue
vt potētia est: imo potētia prius
habuit terminū suuꝫ ꝙ̄ eēt p̄ntia
ꝫm essentiā: ita vr̃ mō: ꝙ nō opor
teat ꝓintelligere deū in aliq̄ par-
te vniuersi: vt ibi aliqđ causet: sꝫ
magis quasi ecōuerso priꝰ sit ibi
ꝫm potentiā vt ibi aliqđ causet: ⁊
tūc lꝫ ꝑ impoꝛe nō esset ibi prius
ꝫm eēntiā: posset tñ ibi causare.

Ad argumentū

in oppositum dici pōt: ꝙ illud di
ctū phi vez est de agentibꝰ natu-
ralibus: q̄ agunt per qualitates
naturales vel formas naturales
actiuas: q̄ nō sunt principia agen
di in remotuꝫ: nisi sint alie forme
cōcurrentes q̄ sunt ꝓncipia agen
di in ꝓpinquū: ita aūt non est de
voluntate qua omnipotens agit.

Nunc ergo ⁊c.

Dis. XXXVIII.

Circa disti. 38. q̄ro vnū. Utrū sciētia dei respcū factibiliū sit practica? Qđ nō. 2. meta. Finis practice est opus: nihil aūt eē deum, est finis eiꝰ. ¶ Cōtra. 6. de tri. c. vlt. Est ars q̄dā oīpotētis atqꝫ sapiētis dei plena oium rōnū viuētiuꝫ incōmutabiliū: ars ē habitꝰ practicus. 6 ⁊c. ¶ Silr̃. 83. qōnuꝫ. q. 46. idee sunt rōnes ꝫm quas formatur omne formabile: ⁊ multe alie auctoritates sunt ad hoc. t. c. 3. s. q. 4. ⁊. 5. ꝓlogi.

Quāuis supra

in qōne de theologia vtrum sit

practica vel speculatiua multuz dictuz est de cognitiõe practica ⁊ speculatiua. Breuit tñ nũc aliq̃ applicando ad ꝓpositũ: põt dici ꝙ de rõne habitus practici sunt duo. s. ꝯformitas ad praxim: quã conformitatẽ hz ex obiecto circa qđ est: ⁊ prioritas eius naturalis ad eandẽ praxim: qꝛ praxis vt ab ea dr operatio practica: est opatio que distinguit a speculatiõe: nulla aũtoperatio alia a speculatione ẽ in potestate speculantis: nisi sit vel esse possit naturalr posterior intellectiõe vel speculatione: cognitio aũt nõ ponitur practica in aliquo (vt est eius) nisi respectu praxis: q̃ est in ptãte eius.

A

¶ Et ex hoc sciendũ est vlterius: ꝙ lz cognitio practica actualissima ⁊ ꝓxima praxi sit aliqua sciẽtia de praxi eliciẽda: puta iudiciũ de cõclusione syllogismi practici que ꝯclusio finis ẽ motus intelligentie: sz ab ea incipit opatio: tñ nõ solũ ista cognitio est practica que sic est ꝓxime practica: sz etiã cognitio practicoꝝ principioꝝ q̃ virtualr includit istam ⁊ etiã cognitio quiditatiua terminoruz: q̃ includit principia practica: sicut ibi dictum est: q̃cunqꝫ igit intell's non põt hr̃e aliquã cognitionem dictatiuã de operando: naturalr priorẽ dictantẽ illã praxim: quaz respicit talis cognitio: nec potest hr̃e cognitionẽ principioꝝ: ex q̃bus inferat talẽ cognitionẽ dictatiuam operandoꝝ: nec põt habere cognitionẽ quiditatiuã terminoruz: in quibus includunt talia principia talis intell's nõ vr̃ posse hr̃e cognitionẽ practicã ꝓpriissime sumptã fm illas duas conditiões p̃dictas. s. cõformitatem ad obiectũ ⁊ prioritatẽ: sz intell's diuinus cõparãdo cognitionez eius ad actũ volũtatis eius: nõ p̃habz cognitionẽ dictatiuã aliquaz de aliquo faciẽdo: nec cognitionem alicuius principij: nec q̃ditatiuaz termini includentẽ principiũ practicũ. ꝗ nõ hz aliquã cognitionez cõformẽ: ⁊ priorẽ tali praxi. ꝓbatio minoris. Si ante actũ volũtatis diuine posset intell's diuinus aliquã talẽ cognitionez habere: haberet eã mere naturalr ⁊ necessario: qꝛ oĩs cognitio p̃cedẽs ibi actũ volũtatis ẽ mere naturalis: ⁊ ꝑ essentiã vt ipsa est rõ mere naturalis intelligẽdi. de necessitate ꝗ cognosceret hoc esse faciẽdũ: ⁊ tũc volũtas cui offert nõ posset nõ velle istud: qꝛ tũc posset eẽ nõ recta: qꝛ volũtas potẽs discordare a rõne practica põt esse non recta de necessitate. ꝗ volũtas diuina vellet hoc operandũ: ⁊ ꝑ ꝯñs oĩa: qꝛ qua rõne eẽt de vno eadez rõne ⁊ de alio. ¶ Hic instat prio: qꝛ ꝑ istã rõnem intell's diuinꝰ nõ haberet aliquã cognitionez: nisi speculatiuã: aut em̃ voluntas necessario vellet illum intellectum speculari: ⁊ tũc non esset libertas prima ex ꝑte volũtatis. aut possz non velle illum intellectũ speculari: ⁊ tũc posset esse non recta.

Declaratio notabilis.

Uide i 3. q. ꝓlogi.

B

¶ Et preterea. si primo offerat intellectui diuino aliqua lex vlis puta omne glorificandũ esse gratificandũ: ⁊ istã acceptat voluntas diuina: et ex hoc statuit aliq̃ lex sapiẽtie: ⁊ scđo offerat intell's voluntati Petrũ esse beatificandum: si volũtas istã acceptet: vr̃ ex hoc intellectũ cognoscere Petrũ esse gratificandũ. ⁊ hoc cognitione dictatiua non accepta in se formalr a voluntate lz voluntas verificauerit premissas: ex q̃bus

intellectus istā hz. ¶ Ad primū istoꝝ itellectus diuinus ex necessitate nature est speculatiuus. et nō est ad hoc formalr libertas lz nō sit sine volūtate cōplacēte. deꝰ em̄ necessario est sciēs nō aūt voluntate est sciēs ꝓprie sicut necessitate nō volūtate est deus. qn̄ igr̄ arguis si volūtas nō possit nō velle intellectū speculari. ergo non est summe libera nō sequit. qꝛ libertas eiꝰ non est ad intrinseca q̄ quasi p̄cedūt actū eiꝰ. sz libertas eius est ad oīa factibilia. ⁊ iō est necesse ponere primā determinationē in volūtate respectu factibiliū: nō sic aūt esset si itellecctꝰ practicus p̄determinaret: imo nec ꝓprie libertas posset saluari in volūtate respectu factibiliū sed nec ꝯtingentia aliqua: qꝛ intellectꝰ necessario p̄determinaret eaz mera necessitate naturali. ⁊ volūtas necessario ꝯformaret se itellectui: qd̄ āt necessario ēt necessitate ꝯsequētie est ꝯforme necessario: non pōt esse ꝯtingens. ¶ Ad scd̄m dico: ꝙ intellectꝰ diuinus nō sic cognouit aliqua discurrēdo sicut ꝓcedit argumētū: sz distinguendo de instāti nature in primo apprehēdit qd̄cūq̄ opabile: ita vl̄ia p̄ncipia opabiliū sicut opabilia ꝑticularia. Et in scd̄o offert oīa ista volūtati quoꝝ oīum aliqua acceptat tā principiorū practicorū q̄ꝫ ꝑticulariū opabiliū. ⁊ tūc in tertio signo intellectꝰ scit eque imediate illa ꝑticularia sicut illa vl̄ia ⁊ ita nō acq̄rit cognitionē illoꝝ ꝑticulariū ex principijs p̄determinatis ꝑ voluntatē. hoc magis patebit in qōne de scia dei respectu futurorum contingentium.

D

E

5. di. sequēti.

Ad auctoritatez

Aug. dico ꝙ ars est habitus cum vera rōne factiuus. ex. 6. ethi. ⁊ ꝓ ut cōplete accipit̄ diffinitio artis intelligit̄ rō recta: hoc est directiua siue rectificās potētiā aliā: cuius ē opari s̄m artē. diminute aūt ars est habitus cū vera rōne: qn̄ est tm̄ habitus apprehēsiuus rectitudinis agēdoꝝ: ⁊ nō habitus directiuus siue rectificatiuus in agēdis. hoc scd̄o mō p̄t ꝯcedi ars in deo: qꝛ posita determinatione volūtatis eiꝰ respectu quorūcūq̄ operādorū: intellectꝰ eiꝰ cognoscit istū ordinē operandorū. ⁊ tūc est ibi recta rō. hoc est cognoscēs rectitudinē: nō tn̄ recta rō. hoc est directiua ipsius potētie operātis ⁊ hoc maxime si ponat̄ potētia illa operās extra esse volūtas. ⁊ nō aliqua alia potētia executiua: qꝛ si poneret̄ aliqua potētia executiua alia a volūtate vr̄ ibi posse saluari recta rō alio mō se hn̄s respectu illius potētie operātis s̄m eā quā possit mō saluari respectu volūtatis. ¶ Per idē pz ad illd̄ Au. qꝛ idee sunt obiecta scd̄aria cognita sicut dictū est prius: s̄m q̄ fiunt aliqua extra. nō tn̄ ip̄a includunt aliquā notitiā dictatiuā de operādo vel de nō operādo. lz ip̄a rep̄sentēt opabilia: sz cognitio operabilis nō est scia practica: nisi virtualr includat principiū vel ꝯclusionē practicā. sic nō est de ideis in itellectu diuino. q̄ nō dictant.

Ca. 5.

F

De q̄bus in sequētibus dicet. dis. 35.

G

Preterea ⁊c.

Dist. XXXIX.

In secūda parte dis. tractat magister de infallibilitate scientie diuine. Et distinctio

distinctiõe.39.tractat de imutabilitate sciẽtie diuine. Quãtũ igr̃ ad istã materiã ꝓut sciẽtia diuina respicit simplr̃ existẽtias rerũ quero q̃nq̃. ¶ Primo vtrũ deus habeat notitiã determinatã oim quãtũ ad oẽs ꝯditiones existẽtie. ¶ Scdo vtrũ habeat certã notitiã: ⁊ infallibilẽ oim quantuz ad oẽs ꝯditiones existentie. ¶ Tertio an habeat imutabilẽ notitiã de oibus quantũ ad oẽm ꝯditionem existentie. ¶ Quarto an necessario sciat oẽm ꝯditionẽ exñtie oim. ¶ Et q̃nto vtrũ cũ determinatiõe ⁊ certitudie scie sue possint stare aliq̃ ꝯtingẽtia ex parte rerũ in exñtia: ⁊ hec simul queri pñt: qꝛ per eandẽ simul soluunt̃.

Ad primã qõnẽ arguo ꝙ nõ: qꝛ ꝟm phm primo periermenias. In futuris ꝯtingentib⁹ nõ est determinata ꝟitas: ꝯ nec scibilitas determinata. ꝯ nec intell's hz notitiaz de eis determinatã. ¶ Confirmet̃ rõ per ꝓbationẽ suã ibidẽ: qꝛ tũc non opz ꝯsiliari: neq̃ negociari: ita vr̃ si ẽ aliqua determinata notitia de aliquo futuro cõtingenti nõ opz negociari: nec p̃consiliari qꝛ siue ꝯsiliemur siue nõ: hoc eueniet. ¶ Preterea. potentia dei si esset limitata ad vnã ꝑtez: eẽt imperfecta. qꝛ si deus ita posset hoc ꝙ nõ posset eius oppositu: esset potẽtie limitate ⁊ nõ oipotẽtie. ꝯ eodẽ mõ si ita sciat vnã partez ꝙ non aliã esset limitatus ꝟm scientiam ⁊ non omnisciens.

Ca.vl.

¶ Cõtra Heb.4. Omnia nuda ⁊ aperta sunt oculis eius. ⁊ Glo. ibidẽ dicit.1.ex omni ꝑte plene visa. igit̃ hz certã ⁊ determinatam notitiam de oibus: quantum ad omne cognoscibile in eis.

Ad scdam qõnem arguo ꝙ nõ: qꝛ sequit̃ deus nouit me sessuruz cras: ⁊ nõ sedebo cras. ꝯ decipiet̃ ergo a sil'i sequit̃ deus nouit me sessurũ cras: ⁊ possum nõ sedere cras. ꝯ deus põt decipi. ꝑma illatio est manifesta: qꝛ credẽs illud qd̃ nõ est i re decipit̃. ꝓbo ex hoc ꝙ scda ꝯñtia teneat: qꝛ sicut ad duas de inesse sequit̃ ꝯclusio de inesse: ita ex vna de inesse ⁊ altera de possibili sequit̃ ꝯclusio de possibili. ¶ Preterea si deus scit me sessurũ cras ⁊ pol'e ẽ me nõ sedere cras ponat̃ in eẽ: nõ sedebo cras. seq̃tur ꝙ de⁹ decipit̃: sz ex positione possibilis in esse nõ sequit̃ impossibile. igit̃ ista deũ decipi non erit impossibilis. ¶ Ad oppositũ Heb.4. vt.s̃. dictũ ẽ. ¶ Itẽ i primo oino ꝑfectissimo nulla ẽ imꝑfectio sz si de⁹ nullã talẽ notitiaz haberet esset imperfectus. ꝯ ⁊c.

1.priorum.c.18.⁊.8 phy.t.c.36.⁊ 1.d ge.t.cõ.8.

Ad tertiã qõnez arguo ꝙ non. a ꝯdictorio ad ꝯdictoriũ non põt esse trãsitus sine aliq̃ mutatiõe: qꝛ si nulla sit oino mutatio nõ vr̃ aliquo mõ ꝙ illud qd̃ fuit prius veruz sit mõ falsum: igit̃ si de⁹ sciẽs a. põt nescire. a. hoc vr̃ ꝑ aliquaz mutationẽ possibilez: non nisi in ipso. a. vt scitũ a deo: qꝛ nullũ eẽ hz nisi in sciẽtia dei. ⁊ ꝑ ꝯñs eius mutatio nõ põt esse sine mutatione scientie dei qd̃ est propositu. ¶ Preterea. q̃cquid nõ est. a. ⁊ p̃t esse. a. põt incipere esse. a. qꝛ nõ vr̃ esse intelligibile ꝙ affirmatio negationis: q̃ nõ inest possit inesse: nisi incipiat esse. ꝯ si deus nõ scit a. ⁊ põt scire. a. põt incipere scire a. ꝯ põt mutari ad scire. a. ¶ Preterea. tertio si deus nõ scit. a. ⁊ põt scire. a. quero q̃ est ista potentia?

aut est passiua: ⁊ tũc est ad formã ⁊ sequit̃ mutatio: aut ẽ actiua: ⁊ pr̃ q̃ nãlis. q̃ itell'is: vt intell'is: nõ ẽ liber: ſz naturaliṫ agẽs: talis aũt potẽtia nõ p̃t agere post cũ ñ egit: nisi muteť. igit̃ vt prius sequitur mutatio. ¶ Oppositũ p̃t supta ex
q. vlti. di. 8. q̃ nihil est in deo mutabile.

Ad quartã qõnem ar guo q̃ sic q̃ deꝰ immutabiliṫ scit. a. ꝑ. necessario p. a. intelligaṫ: anticip: istũ fore ꝓbatio ꝓ̃tie. ¶ Prio q̃ nõ ponitur in deo necessitas nisi imutabilitatis. ꝑ. q̃cd̃ est in eo imutabiliṫ: necessario ẽ. ¶ Scõo q̃ oẽ imutabile vr̃ esse necessariuz formaliṫ: sicut oẽ possibile q̃ repugnat necessario. vr̃ ẽ mutabile: oẽ em̃ tale possibile ex se nõ est. ⁊ ab alio põt cẽ: ipm aũt eẽ post nõ esse siue ordine durationis siue ordine nature nõ vr̃ posse esse sine
Augꝰ. 11. ci. c. 10. aliq̃ mutabilitate. ¶ Preterea quicq̃d põt esse in deo: põt eẽ idẽ deo: ⁊ p ꝓ̃s deus. ſz q̃cquid põt esse deꝰ est imutabilis. ꝑ. q̃cquid p̃t eẽ
3. phy. t. c. 32. in deo de necessitate est deꝰ. scire aũt. a. põt esse in deo. ꝑ. de necessitate ẽ deus: ⁊ p ꝓ̃s simpliṫr necessario scit. a. ¶ Preterea. ois ꝑfectio simpliṫr absoluta de necessitate inest deo: scire aũt. a. ẽ ꝑfectio simpliṫr: q̃ alioq̃n eẽt deus imperfectus si nescireť. a. formaliṫr: q̃ non eẽt imperfectꝰ nisi pp carentiaz ꝑfectionis simpliṫr. ꝑ. necessario scit a. ¶ Oppositũ. si deus necessario sciret. a. ergo. a. eẽt necessario scitum. ꝑ. necessario verum. ꝓ̃s est falsum. ergo ⁊ antecedens.

Ad quintã qõnem ar guo q̃ nõ q̃ sequit̃ deꝰ scit. a. ꝑ. necessario erit: aſs est necessarium. ꝓbatio cõsequẽtie: q̃ actus rõnalis non distrahit̃ pp materiaz sup quam transit: sicut loqui nõ distrahit̃: si transeat sup hoc q̃ eſt me nihil loqui: sequit̃ em̃ dico me nihil dicere. ꝑ. aliq̃d dico. ꝑ. a siri scire nõ distrahit̃ pp materiã super quaz trãsit. ꝑ. cũ scire dei sit simpliṫr necessariũ nõ distrahit̃ ab hac necessitate pp hoc q̃ trãsit sup ꝓtingens. ¶ Preterea oẽ scitũ a deo fore necessario erit. a. est scitus a deo fore. ꝑ. ⁊c. maior est vera. ꝑt est de necessario: q̃ ꝓdicatum de necessitate inest subiecto: ⁊ minor est de inesse simpliṫr: q̃ p eternitatem vera. ꝑ. sequit̃ ꝯclusio de necessario. ¶ Oppositũ ens diuiditur in necessariũ ⁊ ꝓtingens. ergo in q̃t ariUt in. 1. puo. rum. c. 15.
telis intelligẽs ista fm rationes suas ꝓprias intelliget hoc: vt est necessariũ: ⁊ illud vt contingẽs: alioq̃n nõ intelligeret ista vt sunt talia entia. ⁊ p ꝓ̃s illa scientia nõ tollit ꝓtingentia ab eo: q̃ ẽ scitũ.

Circa istas qõnes ponitur certitudo diuine sciẽtie respectu omniũ quantũ ad oẽs ꝓditiones existentie pp ideas: q̃ ponunt in intellectu diuino: ⁊ hoc pp perfectionẽ eaz in repñtando: q̃ repñsentant illa quoz sunt non soluz fm se totũ: ſz etiã fm oẽm rõnem ⁊ habitudinẽ extremoz: ⁊ ita in intellectu diuino sunt ratio sufficiens: nõ tm̃ simpliṫr apprehẽdendi illa ideata: ſz etiã apprehẽdendi oẽm vnionẽ illoz: ⁊ oẽz modũ ipsoz: um ideato: ũ pertinentẽ ad existentiam eorum. S. B. li. 1. di. 35. ⁊ di. 39. q. fina. art. 2.

Cõtra rõnes cognoscẽdi terminos alicuius cõplexiõis nõ sufficiẽter causant notitiã illiꝰ cõplexiõis: nisi illa nata sit cognosci ex terminis: cõple

rio aũ ptingẽs nõ est nata cognoscı ex terminis q: tũc ñ tñ cẽt necessaria: ſz ẽt priaz immediata. ergo rõnes cognoscẽdi terminoꝝ quã tũcũq; pfecte repñtẽt eos nõ sunt sufficiẽtes cãe cognoscẽdi illã cõclusionẽ ptingentez. ¶ Preterea idee mere naturalr repñtant illõ qõ repñtant: z sub naturali rõne sub qua aliqd repñtant: qõ ꝓbat ex hoc: q: idee sunt in ıtellectu diuino añ oẽm actũ volũtatis diuine: ita q nullo mõ sunt ibi p actũ volũtatis diuine: ſz dcd natura liter ꝓcedit actũ volũtatis est mere naturale: accipio igitur duas ideas extremoꝝ: que repñtantur ı eis: puta hois z albi. ꝯro aut ıste ex se repñtant cõpositionẽ istoꝝ extremoꝝ: aut diuisionẽ. aut vtrũq;. Si tñ cõpositionẽ. ergo naturalr cognoscit illã z ita mõ necessario. z p ꝓns nullo mõ cognoscit diuisionẽ eodẽ mõ ſi tñ repñtant diuisionẽ. ſi vtrũq; igit de ꝓ istas nihil nouit: q: scire ꝺdictoꝝ esse vel esse vera nihil est scire. ¶ Preterea eodẽ mõ sunt idee possibiliũ nõ futuroꝝ: sicut futuroꝝ q: dria ista possibiliũ nõ futuroꝝ a futuris nõ est nisi p actũ volũtatis diuine. ergo idea futuri possibilis nõ magr repñtat ıpm futurũ

Tho. ı 14. ar. 9. z. 13. Quere dis. 38. ꝓns. et ſ. ꝺ gẽ tiles. c. 66. z hẽri.

ꝓia p eẽcẽ idea possibilr ñ futuri. ¶ Preterea ñ magr repñtabit ideas futuras. q. ri ıpz ponẽdũ est ı hoc nũc ꝺ ı illo

Aliter ponit q cer tã no tiã ijz deus de futuris ptingẽtibus. p hoc q totr turus tpis ꝓns ꝓnti. et est eternitati: z oia q̃ sunt in tpe: ſ. ꝺ gẽ q pbatur per hoc: z q: eternitas est immẽsa z ılfinita: z p ꝓns sicut imẽſuz est simr ꝓns omni loco ita eternũ est simul ꝓns toti tempori. Et declarat per exẽplum. et vnum ꝯdem est de baculo fixo in aqua: iurta quẽ baculũ z ſi totus fluuius fluat successiue. z sic sit ꝑ sens baculus successiue oibus ptibus fluuij non tamen baculus ẽ immensus respectu fluuij: q: non est simul ꝓns toti. ergo eodẽ mõ si eternitas esset quoddã stans sicut baculus: iurta quã flueret tẽpus: ita qõ nunq; esset simul sibi ꝓns nisi vnum ınstans tpis: sicut nec baculo simul presens est nisi vna pars fluuij: eternitas nõ esset immensa respectu tpis. P Cõfirmatur etiã istud q: nunc eternitatis vt est cum nunc tẽporis nõ coequat sibi. igit vt est cũ isto nunc excedit ıpm. non aũt excederet ipſuz: nisi vt est cũ isto nũc esset simr cum allo. P Confirmat etiã hoc. q: ſi totũ tps posset simul esse. extra nũc eternitatis: eẽt simul ꝓns toti illi tẽpori: ſz lz tempori repugnat ꝓpter eiꝰ successionẽ simul esse. nihilr tñ ꝓpter hoc pfectiõis tolliꝫ eternitati. ergo ipsa eternitas mõ est eque ꝓns toti tẽpori: z cuilibet existẽti ı tpe. P Cõfirmat ẽt istud p aliud exẽplũ de centro ın circulo: q: ſi poneret tps fluẽs eẽ circũferentia circuli: nũc eternitatis eẽ cẽtrũ: ꝯtũcũq; eẽt fluxus in tpe: tñ z totus fluxꝰ q̃libet ps eiꝰ eẽt semp ꝓns cẽtro. Ita ı p posito oia ın quacũq; ꝑte tpis habẽtia existere siue sint in hoc nũc tpis: siue ipa sint ꝑtenta siue presentia vel futura oia ꝓntia sunt respectu nũc eternitatis. z ita qõ ẽ in eternitate videt ea ꝓntialr pp talẽ coexistẽtiã. sic ego possuz videre ꝓntialr illõ qõ ı isto ınstanti video.

Cõtra istud arguit p:io re ducendo ꝺ eos qõ sibi adducũt ꝺ imẽsitate: q: posito q loc posſit crescere ꝓtinuo. ı infi-

nitũ: ita q̃ sicut tp̃s ẽ in ꝯtinuo fluxu ita deꝰ augeat locũ in ifinitũ: imẽsitas tñ dei nõ eẽt sibi rõ coexistẽdi alicui loco in aliquo nũc nisi existẽti. nõ em̃ deꝰ ꝑ imẽsitatem sui coexistit alicui in loco: nisi qd̃ est in illo loco. lz possz causare locũ extra vniuersum. ⁊ tũc ꝑ imẽsitatẽ suã coexisteret illi: si igr̃ imẽsitas non est rõ coexistẽdi loco nisi actuali ⁊ nõ potentiali: qꝛ non est pari rõe eternitas: nõ erit rõ coexistẽdi alicui nisi existẽti: qꝛ illud qd̃ nõ ẽ: nulli põt coexistere: qꝛ coexistere dicit relationẽ realẽ: sz relatio nõ est realis cuiꝰ fundamẽtũ nõ est reale. ¶ Itẽ si effectꝰ hz esse in seip̃o respectu cause p̃me simpliciter est in se: qꝛ respectu nulliꝰ hz veriꝰ eẽ. vñ illd̃ qd̃ d̃r tale respectu cause p̃me: simplr̃ põt dici tale. si ergo aliqd̃ futurũ sit in actu respectu dei. ergo simplr̃ ẽ in actu ergo impossibile est postea ip̃z poni i actu. ¶ Preterea si sessio mea futura nõ tñ quãtũ ad ẽtitatẽ quã hz in esse cognoscibili: sz ẽt quãtũ ad entitatẽ quã hz in esse existentie: est nũc p̃ñs eternitati: ergo nũc est ꝓducta in illo esse a deo. nã nihil alid̃ a deo hz esse in fluxu temporis. nisi sit ꝓductũ a deo s̃m illud esse: sz istã sessionẽ deꝰ ꝓducet vel animã antichristi: qd̃ idem est: ergo illd̃ qd̃ iã ab ip̃o ꝓductũ est: iterꝝ ꝓducet̃ in esse. ⁊ ita bis ꝓducet̃ in esse. ¶ Preterea ista positio nõ vr̃ iuuare ad illd̃ ꝓpter qd̃ ponit̃. s. ad habẽdã certã notitiã futuroꝝ. ⁊ prio q̃dẽ: qꝛ ista sessio p̃ter hoc q̃ presens est eternitati s̃m q̃ est in aliq̃ parte tẽporis: ipsa tñ est futura in se. ⁊ secũdũ hoc q̃ futura est ⁊ a deo producẽda. q̃ro vtrum habeat certam notitiam eius aut non? si sic. igitur hoc nõ est per hoc q̃ iam existẽs est: sed s̃m q̃ futura est: ⁊ istã certitudinẽ opz ponere per aliq̃d alid̃. ⁊ illud sufficit ad oẽm cognitionẽ certã de existẽtia huius rei. si nõ nouit ip̃am certitudinalr̃ sic futurã. ergo ꝓducit ip̃am nõ p̃cognoscẽs ipsam cognoscet aũt certitudinalr̃ ipsaz cũ fuerit producta. ergo aliter nouit facta q̃ꝫ sienda: qd̃ est cõtra Aug. 5. super Gene. 2. qꝛ intellectus diuinꝰ nullã certitudinẽ accipit ab obiecto aliq̃ alio ab essentia sua. tũc em̃ vilesceret. vnde nũc ẽt de sessione mea que est nunc in actu posita nõ. hz intellectꝰ diuinus certitudinẽ causatam in ipso ab ip̃a sessiõe. nõ em̃ mouet sessio intellectũ eius. ergo eodẽ mõ oĩa tẽporalia si sint in existẽtia sua p̃sentia eternitati s̃m illas existentias eoꝝ nõ faciunt certitudinẽ in intellectu diuino de eis: sed opz per aliud de eis habere certã notitiã de existẽtijs: ⁊ illud alid̃ sufficit nobis. ¶ Preterea isti ponunt q̃ euũ angeli ẽ oĩno simplex coexistens toti tp̃i. ergo angelꝰ: q̃ est in euo: p̃sens est toti fluxui tẽporis ⁊ oĩbus eiꝰ partibꝰ. ergo vr̃ s̃m illã rationem eoruz q̃ angelus possit naturaliter cognoscere futura cõtingentia.

vid̃ eũ 10. ci. c. 12. vt inq̃t Ari. 12 me. te. cõ. 51.

Tertia positio

dicit q̃ lz aliqua respectu scientie diuine sint necessaria: tũ nõ sequitur quin respectu causaꝝ proximaꝝ possint esse ꝯtingentia. ¶ Et cõfirmat̃ ꝑ Boetiũ. 5. ꝯsolationũ ca. vlti. siue ꝓsa sexta vbi dicit sic. Si dicas. qd̃ euenturũ deus videt illud non euenire nõ possit: quod aũt nõ potest nõ euenire: illd̃ necessitate contingere: neq̃ ad hoc nomẽ necessitatis astrigas. ¶ Re

Tho. i ꝑte. sũ. q̃. 14. ar. 13. i solutione prin ci. ⁊ argumẽtoruz ⁊ God.

spondeo, idē futurū cū ad diuinaz notitiā referr̄: est necessariū: cū vero in sua natura ꝑpēdit̄ liberum prorsus est ⁊ a vinculis necessitatis absolutū. ¶ Pro hoc ēt arguit̄: qꝛ imꝑfectio pōt iesse effectui a causa ꝓxima: lz non a cā remota siue priori. sicut deformitas est in actu a voluntate causata: nō aūt inquātū est a volūtate diuina: ideo peccatum non reducitur in deū: vt in causam: sed tm̄ imputat̄ volūtati create: lz ergo quātū est ex parte dei: qui est causa remota esset necessitas rer̄: tn̄ ex causis ꝓximis earꝝ pōt esse ꝯtingentia in eis.

Cōtra ista argutū est di. 2. vbi ꝓbatū est deū esse intelligētē ⁊ volētē alia existere cōtingēter ꝑ cōtingentiā rer̄ qꝛ nulla ꝯtingētia potest esse in causatiōe alicui⁹ cause respectu sui effectus. nisi ꝑma cā cōtingēter se habeat ad cām ꝓximā sibi vel ad suū effectuz. ¶ Qd̄ nūc ꝓbat̄ breuiter ex hoc ꝙ cā mouēs iquātū mota si necessario mouet̄; necessario mouet: q̄libz igr̄ cā scd̄a: q̄ producit inquātū mota a pria: si necessario mouet̄ a pria necessario mouet ꝓximā sibi vel producat suū effectū: tota ḡ ordinatio cārū vsq̄ ad vltimū effectū necessario ꝓduceret. si habitudo ꝑme cāe ad sibi ꝓximaz sit necessaria.

Ut dictū est dist. 2. ¶ Preterea cā ꝑor pri⁹ naturalr̄ simplr̄ respicit effectū suum q̄ cā posterior. ḡ in illo priori si hz necessariā habitudinē ad ip̄z dabit sibi eē necessariū. In scd̄o aūt istāti nature nō p̄t cā ꝓpinq̄ dare sibi eē ꝯtingēs: qꝛ iā ꝑintelligit̄ hr̄e a ꝑma eē repugnās ꝯtingētie: nec p̄t dicere ꝙ in eodē istāti iste due cāe dāt eē cāto: qꝛ sup illd̄ eē non posset fundari, necessaria habitudo ad illā caz ꝑfecte dātē eē ⁊ ꝯtingēs habitudo ad aliquā aliā cām ¶ Preterea q̄cq̄d ꝓducit̄ a causis posterioribꝰ pōt imediate ꝓduci a ꝑma. ⁊ tūc haberet eādē entitatē quā mō hz ⁊ tūc eēt ꝯtingēs sicut ⁊ mō ē ꝯtigēs. hz ḡ ꝯtigētiā suā ēt mō a cā ꝑma: ⁊ nō tm̄ a cā ꝓxia ¶ Preterea deꝰ mlta ꝓduxit imediate: ⁊ ꝓducit sic̄ creauit mūdū ⁊ nūc creat alias: ⁊ tn̄ oia ꝯtingēter.

Circa solutiōez istaꝝ qōnū sic ꝓcedēdū ē. ¶ Prio videdūē q̄uo ꝯtigētia sit. ¶ Scd̄o qualiter cū hoc stet certitudo ⁊ immutabllitas diuine sciētie de eis.

Quātū ad ꝑmuz dico: ꝙ istd̄ disiūctū necessariū vl̄ possibile est passio entis circūloquēs passionē ꝯuertibilē cū ente. sicut sunt multa alia illimitata in entibꝰ. passiones aūt entis ꝯuertibiles vt cōius imediate dicunt̄ de ente: qꝛ ens hz ꝯceptū simplr̄ simplicē. ⁊ iō nō pōt esse mediū inter ipsum ⁊ suā passionem quia neutrius est dffinitio: que possit esse mediū. si etiam sit aliqua passio entis non ꝑma difficile est videre ꝑ quā priorē: vt ꝑ medium possit concludi de ente: qꝛ nec facile est videre ordinem passionum entis. nec si ille ordo cognosceret̄ viderent̄ propositiones assumpte ab eis pro premissis esse multū euidentiores ꝯclusionibꝰ. In passionibꝰ aūt disiūctis: lz illd̄ totū disiūctū nō possit demōstrari d̄ ente tn̄ cōiter sumpto illo extremo qd̄ est minꝰ nobile de aliquo ente. p̄t ꝯcludi alid̄ extremū qd̄ est nobiliꝰ de aliquo alio ente sicut sequit̄. si aliqd̄ ens est finitū. ergo aliquod ens est infinituz, ⁊ si aliqd̄ ens est

cōtingēs. ꝙ aliqđ ens ē necessariū qꝛ in talib⁹ nō posset enti ꝑticulariter inee īꝑfecti⁹ extremū. nisi alicui enti ineēt ꝑfecti⁹ extremū a ꝗ depēderet. ❡ Sꝫ nec isto modo vr̄ posse ꝯcludi extremū imꝑfectius talis disiūctiōis. nō eēm si ꝑfecti⁹ ē in aliꝗ ente: necesse est imꝑfecti⁹ eē in alio ente. ⁊ hoc nisi illa extrema disiūcta essent correlatiua: sicut cā ⁊ causatū. igr̄ nō pōt ostēdi de ente ꝑ aliqđ pri⁹ mediū disiunctū hoc. s. necessariū vel ꝯtigēs: nec ēt ista ꝑs disiūcti qđ ē ꝯtingens: posset ostēdi de aliꝗ. supposito necessario de aliꝗ ⁊ iō vr̄ ista. aliqđ ēs est ꝯtingēs: esse vera ꝑmo: ⁊ nō demōstrabilis ꝑꝑ qđ vn̄ phs arguēs ꝯ̄ necessitatē futuroꝝ nō deducit ad aliqđ īpossibilis hypotesi: sed ad aliqđ īpossibile nobis manifesti⁹. s. ꝙ nō opꝫ nec ꝯsiliari: nec negociari. ⁊ nō negātes talia manifesta īdigēt pena vl' sensu: qꝛ Aui. ꝑmo me. negātes ꝑmū ꝑncipiū sūt ꝯberādi vel exponēdi igni: ꝗusqꝫ ꝯcedāt ꝙ nō est idē cōburi ⁊ nō cōburi: vel vapulare ⁊ nō vapulare: ⁊ ita ēt isti ꝗ negāt aliqđ ens ꝯtingēs exponēdi sunt tormētis ꝗusqꝫ ꝯcedāt ꝙ possibile ē eos nō torqri. ❡ Supposito ꝗ isto tanꝗ̄ manifesto ꝟo ꝙ aliqđ ens est ꝯtingēs: īquirēdū est qūo possit saluari cōtingētia in entib⁹. ❡ Et dico ꝙ ꝑpter ꝑmā rōnē factā ꝯtra tertiam opinionē: ꝗ magis explicita ē dist. 2. in qōne de esse dei. ꝙ nulla causatio alicui⁹ cause pōt saluare cōtingētiā: nisi ꝑma cā ponaṫ immediate ꝯtingēter causare. ⁊ hoc ponēdo in ꝑma cā ꝑfectā causalitatē: sicut catholici ponūt. ꝑmū aūt est causans ꝑ intellectū ⁊ volūtatē ⁊ si ponaṫ tertia potētia executiua alia ab istis nō iuuat ad ꝑpositū: qꝛ si necessario intelligat ⁊ velit: necessario ꝑducit. opꝫ ergo cōtingētiā istā querere in voluntate diuina vel in intellectu diuino nō aūt in intellectu: vt hꝫ actū ꝑmū añ oēm actū volūtatis: qꝛ quicqđ intellect⁹ intelligit hoc mō: intelligit mere naturalr̄ ⁊ necessitate naturali: ⁊ ita nulla ꝯtingētia potest esse in sciēdo aliqđ: qđ nō scit: vel intelligēdo aliqđ: qđ nō intelligit tali intellectiōe ꝑma. ❡ Primam ergo ꝯtingētiā opꝫ ꝗrere in volūtate diuina: ꝗ vt videaṫ qualr̄ sit ponēda: primo vidēdū est in voluntate nostra: ⁊ ibi tria. ¶ Prio ad que sit libertas volūtatis nr̄e. ¶ Scđo qualr̄ istā libertatē seqnaṫ possibilitas siue ꝯtigētia. ¶ Et tertio de logica distictiōe propositionū qūo experimur possibilitas siue ꝯtingētia ad opposita. ❡ Quantū ad primū dico: ꝙ volūtas inquātum est actus ꝑmus libera est ad oppositos actus: libera etiā est mediātibus illis actibus oppositis ad opposita obiecta: in ꝗ tēdit: ⁊ vlterius ad oppositos effectus quos producit: ꝑma libertas hꝫ necessario aliquā imꝑfectionē annexā: qꝛ potētialitatē passiuam volūtatis. ⁊ mutabilitatē. tertia libertas non est prima: qꝛ ⁊ si ꝑ impossibile nihil efficeret extra: adhuc inquātū volūtas posset libere tēdere in obiecta. Media aūt rō libertatis ip̄a est sine imꝑfectiōe: immo necessaria ad ꝑfectionē: qꝛ ois potētia ꝑfecta pōt tendere in oē illud qđ est natū esse obiectū talis potētie: ergo voluntas ꝑfecta pōt tēdere in oē illud qđ natū est esse volubile. libertas igr̄ ꝑma sine imꝑfectiōe īquātū est libertas est ad opposita obiecta in ꝗ tendit cui vt sic accidit vt oppositos effect⁹

Scotista laboret.

s. periermenias c. vlti. vide. s. thopi. ca. 9. Ca. vl.

D

E

De pot. executiua

producat. ¶ De scdo dico q istā libertatē concomitatur vna potē tia ad opposita manifesta. lz em̄ nō sit in ea potētia ad simul velle ⁊ nō velle: qr hoc nihil est: tn̄ in ea est potētia ad velle post nō velle: siue ad successionē oppositorum actuū. ⁊ ista potētia ēt est manifesta in oibus mutabilibus ad successionē oppositoꝝ in eis: tn̄ est ⁊ alia nō ita manifesta absq; oi successiōe. ponēdo em̄ volūtatē creatā tm̄ habere eē in vno instāti: ⁊ q ipa in illo instāti habeat hāc volitionē nō necessario tūc haberet eā ꝓbatio. si em̄ in illo instāti haberet eā necessario cū non sit cā nisi in illo instāti qn̄ causaret eā. ergo simplr volūtas: qn̄ causaret eam necessario causaret: nō em̄ mō est ꝯtigēs cā: q: p̄existebat an̄ istd instās: in q causat. ⁊ tūc vt p̄existens potuit causare vel nō causare: qr sicut hoc ens qn̄ est: est necessariū vel ꝯtingēs. ita cā qn̄ causat tunc causat necessario vel ꝯtingēter. ex quo igr in isto instāti causat hoc velle ⁊ nō necessario: iō ꝯtingēter. est ergo potētia huiꝰ cause ad oppositū eiꝰ qd causat sine successione. ⁊ ista potētia realis est potētia prioris naturalr vt actꝰ p̄mi ad opposita. que sunt posteriora naturalr. vt actꝰ scdi. actus em̄ p̄mꝰ cōsideratꝰ in illo instanti in quo est p̄or naturalr actu scdo: ita ponit illum in eē tanq̄ effectū suū ꝯtingēter: q vt prior naturalr posset eque ponere aliud oppositū in eē. Hanc etiā potētiā realē actiuaꝫ priorē naturaliter ipo qd ꝓducit ꝯcomitat potētia logica q̄ ē nō repugnātia terminoꝝ. volūtati em̄ vt est actus p̄mus ēt qn̄ producit hoc velle: nō repugnat oppositu velle. tum qr cā cōtingēs est respectu sui effectꝰ. ⁊ iō nō repugnat sibi oppositū i rōe effectꝰ tū qr vt subiectū est ꝯtingēter se hz ad istū actū vt informat qr subiecto nō repugnat oppositū sui accn̄tis p accidēs. libertatē igit voluntatis nr̄e mq̄tū est ad oppositos actꝰ ꝯcomitat potentia tam ad opposita successiue q̄ ad opposita p eodē instāti. hoc est q alterutrū possit ponere in eē sine altero ⁊ ista potētia scda ē cā realis actꝰ priꝰ naturalr q̄ logica: sz q̄rta potētia nō cōcomitat istam. s. ad opposita simul: qr illa nulla est. ¶ Ex isto secūdo pz tertiū. s. distinctio huius ꝓpōnis volūtas volēs. a. p̄t nō velle. a. hec em̄ in sensu compositiōis falsa est vt significet possibilitas huius cōpositiōis. volūtas volens a. nō vult. a. ⁊ a aūt est in sensu diuisionis: vt significet possibilitas ad opposita successiue: qr voluntas volēs p. a. pōt nō velle pro. b. Sz si ēt accipiamus ꝓpositionez de possibili vniētē extrema p eodē instāti: puta istā. volūtas nō volēs aliqd pro. a. pōt velle illud pro. a. adhuc ista est distinguēda ꝑm cōpositionē ⁊ diuisionē. ⁊ in sensu cōpositionis est falsa. s. q sit possibilis: q ipa sit simul volēs p. a. ⁊ n̄ volens pro. a. Sensus vero diuisionis est verus scilicet vt significet q illi voluntati: cui inest velle pro a. possit inesse non velle pro. a. sed sic simul stabit. s. istud non velle. qr tūc illd velle non inesset. ¶ Et ad intelligēdū istā secūdā distinctionē q̄ ē obscurior dico q i sensu cōpositionis est vna cathegorica cuius subiectū est istud voluntas nō volēs p. a. ⁊ p̄dicatuz volēs pro a. ⁊ tūc tm̄ attribuit hoc p̄dicatū possibiliter huic subiecto. cui repugnat. ⁊ p cōsequēs impossibili-

9. met. t. cō. 17.

ter sibi ꝯuenit. qđ notat̃ possibilr̃ sibi cõuenire. In sensu diuisionis sunt due ꝓpositiones cathegorice enũciantes de volũtate duo p̃dicata. in vna ꝓpositione de iesse enunciat̃ de volũtate hoc p̃dicatum nõ velle. a. que cathegorica intelligit̃ ꝑ cõpositionẽ implicitã in alia aũt cathegorica de possibili enunciat̃ possibiliter velle. a. ⁊ iste due ꝓpõnes verificant̃ ꝑ. a. qꝛ significat p̃dicata sua attribui subiecto ꝑ eodẽ instãti. ⁊ hoc quidẽ verũ est. nã voluntati isti in eodẽ instanti ꝯuenit nõ velle. a. cuꝫ possibilitate ad oppositũ ꝑ. a sic̃ significat ista de possibili. ¶ Exẽplum huius distinctiõis est i ista oĩs hõ qui est albus: currit: q̃ posito isto casu: ꝙ omnes hoies albi currãt. ⁊ nõ nigri nec medij. vera est in sensu cõpõnis. ⁊ falsa in sensu diuisiõis. in sensu cõpõnis est vna ꝓpositio hñs vnũ subiectũ determinatũ ꝑ hoc q̃ est albus. in sensu diuisiõis sunt due ꝓpositiones enũciantes duo p̃dicata đ eodẽ subiecto. Consilr̃ in ista oĩs hõ q̃ est albus: necessario est aĩal: q̃ i sensu cõpositõis est falsa: qꝛ p̃dicatũ nõ necessario conuenit toti huic subiecto. In sensu ꝟo diuisionis ꝟa est, qꝛ de eodẽ subiecto notat̃ dici duo ꝑdicata alterũ necessario alterũ absolute sine necessitate. ⁊ ambo ꝯueniũt. ⁊ ambe ille cathegoricevere sunt.

Quer̃ in sophismatibꝰ hẽtisberi: ⁊ est q̃ntũ i ordine.

Sed cõtra istã di. arguit̃ tripliciter ꝙ ipa nõ sit logica: necꝙ potẽtia aliqua sit ꝑ aliquo instanti ad oppositũ eiꝰ qđ inest in illo instãti. ¶ Primo ꝑ istã ꝓpositionẽ prio ꝑiermenias. oẽ qđ est qñ est necesse ẽ eẽ. ¶ Scđo ꝑ illã regulã artis obligatorie. posito falso ꝯtingenti de p̃nti in instãti negãdũ est ipm eẽ: quã regulã ꝓbat ille ꝑ hoc ꝙ illud positũ sustinendũ est tanq̃ verũ. ergo sustinẽdũ est ꝑ aliquo instãti: ꝑ quo ẽ possibile. nõ aũt est verũ possibile ꝑ illo instãti ꝑ quo est positũ: qꝛ si eẽt possibile ꝑ illo istãti: ergo posset. eẽ verũ. ⁊ tũc vel ꝑ motũ vl̃ mutationẽ: sꝫ neutro modo: qꝛ motꝰ nõ est in instãti nec mutatio est i aliquo instãti ad oppositũ eiꝰ qđ tũc inest qꝛ simul sunt mutatio ⁊ terminus mutatõis. ¶ Preterea tertio si ꝑ aliquo instãti sit potẽtia ad aliq̃d: cuius oppositũ inest aut ista ẽ potẽtia cũ actu: aut añ actũ. nõ cũ actu pꝫ: nec añ actũ: qꝛ tũc eẽt ad actũ ꝑ alio instãti: q̃ꝫ ꝑ quo inest illa potẽtia. ¶ Ad primũ rñdeo ꝙ illa ꝓpositio Arist. p̃t eẽ cathegorica vel hypotetica sicut ⁊ ista aĩal currere: si hõ currit ẽ necessariũ. hec q̃dẽ ſm ꝙ cõditionalis est: est distinguẽda ſm ꝙ necessariũ p̃t dicere necessitatẽ ꝯñtie vel ꝯñtis. primo mõ est vera scđo modo est falsa: scđm aũt ꝙ est cathegorica sensus est hoc totũ. currere si hõ currit. p̃dicat̃ de aĩali cũ mõ necessitatis. ⁊ cathegorica est vera: qꝛ p̃dicatuꝫ sic determinatũ necessario inest subiecto. lꝫ nõ p̃dicatum absolute. ⁊ iõ tũc arguere a p̃dicato sic determinato ad p̃dicatum absolute sumptũ est fallacia ſm q̃d ad simplr̃ Ita dico ħ ꝙ si ista ꝓpositio Aristo. accipiat̃ vt est hypotetica tpalis. tũc necessitas aut notat necessitatẽ ꝯñtie vel ꝯñtis: vt ꝯñtie vera est: vt ꝯñtis falsa. Si aũt accipiat̃ vt ẽ cathegorica. tũc hoc qđ est: qñ est nõ determinat cõpositionẽ implicitã in hoc: qđ est: sed cõpositionẽ principalẽ significa-

Ca. vl.

tam p hoc qd est eē. ⁊ tunc p̄dica tū hoc: esse qd est. denotat dici de subiecto est: cū modo necessitatis ⁊ sic est ꝓpositio vera: nec sequit. ergo necesse est eē: sz est fallacia fm q̄d ad simplr. sicut in alio pz. nullus igit sensus verus huiꝰ ꝓpositionis denotat: ꝙ esse aliq̄d i instāti in quo est: sit simplr necessariū: sz tm̄ ꝙ sit necessariū sz q̄d s. qñ est: ⁊ cū hoc stat ꝙ in illo instāti in quo est: sit simplr ꝯtingēs ⁊ p ꝯñs ꝙ in illo instāti posset oppositū illiꝰ inesse. ¶ Ad scdm illa regula est falsa. ⁊ ꝓbatio eiꝰ non vz qr lz positū debeat sustineri sicut verū. pōt sustineri ꝓ illo instāti nō negādo illud instās esse: pro quo est falsuz: qr nō sequit. est falsum ꝓ illo instāti. ergo est impossibile. sicut innuit illa ꝓbatio. ⁊ cū dicit si pōt eē verꝝ ꝓ instāti: ꝓ quo est falsum: aut pōt verificari ꝓ illo instanti ⁊c. dico ꝙ nec sic: nec sic: qr ista possibilitas ad veritatē eius nō est possibilitas aliqua cū successione: vt alterū post alterū insit: sz est potētia ad oppositum huius: qd inest alicui inq̄tum est prior naturalr illo actu. ¶ Ad tertiū dico: q est potētia añ actū nō añ duratōe: sz añ ordine natureꝙ illd qd p̄cedit naturalr istū actū vt p̄cedit actū naturalr posset eē cū opposito illius actus. ⁊ tūc negādū est ꝙ ois potētia est cū actu vel añ actū. intelligēdo añ ꝓ prioritate duratiōis: vera aūt est intelligēdo ante ꝓ prioritate nature. ¶ Qd si obijcit ꝯ illud qr si pōt velle. a. ꝓ hoc instāti: ⁊ nō vult. a. ꝓ hoc instāti. ergo pōt nō velle. a. ꝓ hoc instāti. qr ad illā de inesse sequit illa de possibili. ⁊ tūc vr sequi ꝙ possit velle. a. ⁊ nō velle. a. simul ꝓ eodē instāti. ¶ Ad istud rñdeo fm phm. 9. met. ꝙ hñs potentiā ad opposita sic faciat vt faciēdi hz potētiā nō aūt vt potentia hz faciēdi: itaꝙ modus refert ad terminū potētie: nō aūt ad potentiā ipam: qr simul habeo potētiā ad opposita. sz nō ad opposita simul. tūc dico ꝙ nō sequit pōt velle hoc in instāti. a. ⁊ pōt nolle hoc in. a. ergo pōt velle ⁊ nolle in a. qr pōt eē potētia ad vtrūqꝫ oppositoꝝ disiunctim ꝓ aliquo instāti. ⁊ si nō ad ambo illa simul: qr sicut est possibilitas ad vnū illoꝝ: ita est ad nō eē alteriꝰ. ⁊ ecōuerso sicut ad reliquū ita ad nō esse istiꝰ nō igit simul ad esse huius ⁊ istiꝰ oppositi qr possibilitas ad simultatē nō esset. nisi eēt ad ambo cōcurrētia in eodē instāti qd nō hr ꝓ hoc ꝙ ad vtrūqꝫ diuisim est potētia ꝓ isto instāti. Exemplū huiꝰ appet in ꝑmanētibus. hoc corpꝰ pōt eē in hoc loco in. a. instāti. et aliud corpus pōt eē in eodē loco in a. instāti. igit ista duo corpora esse pñt simul in. a. instanti. nō sequit. Ita em̄ hoc corpꝰ pōt eē ibi: ꝙ pōt illud corpus nō esse ibi. et econuerso. Et iō nō sequit si potētia est ad vtrūqꝫ ꝓ eodē siue in instāti: siue in loco: ergo ad ambo simul: sz fallit qñcūqꝫ vtrūlibet illorū duoꝝ excludit alterū: ita ēt nō sequit possuz tota die portare istū lapidem: sicut portabile aliq̄d adequate virtuti mee ⁊ possum tota die portare aliū lapidē. ꝯ possum simul portare ambos: nō sequit qr hic vtrūqꝫ ad qd est potentia diuisiz excludit reliquū simultas aūt nunq̄ꝫ posset inferri ex sola idētitate illius vnius instantis vel loci: sz oportet cum hoc habere cōiunctionē istoꝝ duoꝝ respectu tertij que dicunt esse simul.

T. c. 10. et. 17. vid. s. ce. t. c. 119 k

Juxta predicta de volūtate nr̄a: vidēda sunt que dā de voluntate diuina. ¶ Et prio ad q̄ sit libertas ei⁹. ¶ Scdo q̄ sit ꝯtingētia respcū volitoꝝ? ¶ Tertiū. s. q̄ꝫtū ad distinctionē logicā ꝓpositionū ꝓportionabilr idē est ibi ⁊ hic. ¶ Quantū ad primū dico. q̄ volūtas diuina nō est indifferēs ad diuersos act⁹ nolendi ⁊ volēdi: qꝛ hoc in volūtate mea nō erat sine imꝑfectiōe volūtatis. volūtas. n. nr̄a erat libera ad oppositos act⁹ ad hoc vt eēt libera ad obiecta opposita: ⁊ hoc ꝑꝑ limitationē vtriusq̄ actus respcū sui obiecti. ergo posita illimitatione eiusdē volitiōis ad diuersa obiecta: nō opꝫ ꝑꝑ libertatē ad opposita obiecta ponere libertatē ad oppositos actus. ip̄a ēt volūtas diuina libera est ad oppositos effect⁹ sꝫ hec nō ē pria libertas: sicut nec in nobis. remanet. ꝗ libertas illa q̄ est ꝑ se ꝑfectiōis: ⁊ sine imperfectiōe. s. ad oda opposita: ita q̄ sic volūtas nr̄a p̄t diuersis volitionibus tēdere i diuersa volibilia ita illa volūtas p̄t vnica volitōe simplici illimitata tēdere i q̄cūq̄ volibilia: ita q̄ si volūtas illa vl' illa volitio ēt tm̄ vni⁹ volibilis: ⁊ nō posset eēt oppositi: qd tn̄ est de se volibile. hoc eēt imꝑfectiōis i voluntate. sicut deductū ē pri⁹ de volūtate nr̄a. Et lꝫ i nobis posset distingui volūtas: vt ē receptiua: ⁊ vt ē opatiua: ⁊ vt ꝓductiua. ip̄a. n. ē ꝓductiua actuū. ⁊ ip̄a ē q̄ hn̄s operat: formalr volēdo. ⁊ ip̄a receptiua volitiōi sue: tn̄ libertas vr̄ eē ei⁹ inq̄ꝫtū ē opatiua. inq̄ꝫtū. s. hn̄s eā formalr p̄t ea tēdere i obiectū Ita igit̄ ponit̄ libertas in volūtate diuina ꝑ se ⁊ prio inq̄ꝫtū ē potētia opatiua: lꝫ ip̄a nō sit receptiua nec ꝓductiua volitiōis sue: et tn̄ p̄t saluari i eo aliq̄ libertas inq̄ꝫtū ꝓductiua ē. lꝫ. n. ꝓductio in eē exn̄tie nō cōcomitet̄ necessario opatiōeꝫ ei⁹ qꝛ opatio est in eternitate ⁊ ꝓductio in eē exn̄tie est in tpe: tn̄ opationē ei⁹ necessario cōcomitat̄ ꝓductio i eē volito. et tūc nō p̄t potētia illa volūtatis diuine p̄mo q̄dem eē vt ꝓductiua sꝫ fm q̄d. s. i eē volito: ⁊ ista ꝓductio concomitat̄ eam vt operatiua.

Quantū ad scdm articuluꝫ dico q̄ volūtas diuina nihil aliud respicit necessario ꝓ obiecto ab eēntia sua ad q̄dlibet igit̄ alid cōtingēter se habꝫ ita q̄ posset esse oppositi. ⁊ hoc ꝯsiderādo ip̄aꝫ vt ē prior naturalr tēdētia i illud obiectū: nec solū ip̄a vt volūtas p̄or ē naturalr suo actu: sꝫ ēt inq̄ꝫtum ē volēs: qꝛ sicut volūtas nr̄a vt p̄or naturalr suo actu: ita elicit actuꝫ illū q̄ possit i eodē instāti elicere oppositū: ita volūtas diuina inq̄ꝫtū ip̄a ē sub volitiōe ē p̄or naturaliter tēdētia tali: ita tēdit i illd obiectū ꝯtingēter q̄ i eodē istāti possit tēdere i oppositū obiectū ⁊ hoc tā d potētia logica. q̄ ē n̄ repugnātia terminoꝝ: sicut dcm̄ est de volūtate nr̄a. q̄ꝫ de potentia reali: q̄ prior est naturaliter actu suo.

Viso de ꝯtingētia reꝝ q̄ꝫtū ad exn̄tiaꝫ. ⁊ hoc cōsiderādo respcū volūtatis diuine. restat videre scdꝫ p̄ncipale qualr cū hoc stat certitudo scie ei⁹. hoc p̄t poni duplr. ¶ Uno mō ꝑ hoc intellectus diuin⁹ videt determinationē volūtatis diuine. vꝫ illd fore. p. a. qꝛ volūtas illa illd determinat fore ꝓ eo. scit. n. illā volūtatē immutabileꝫ ⁊ nō impedibilē.

P Uel alr: q: istavr̃ poner quẽ dã discursuz in ıtellectu diuio q̃si ex intuitiõe determinatiõis volũtatis: ⁊imutabilitatis eiꝰ ꝓcludat hoc fore. ꝑt poni alr q intellꝰ diuinus aut offert simplicia quoꝝ vnio ẽ ꝓtingẽs i re aut si offert cõplexionẽ offert eã sicut neutrã: ⁊ volũtas eligẽs vnã ptẽ. ſ. ꝓiunctionẽ istoꝝ. ꝑ aliquo nũc i re facit illud determinate eẽ vez. hoc erit ꝑ. a. hoc ãt cr̃nte determinate vero eẽntia est rõ itellectui diuino i telligẽdi istud vez. ⁊ hoc naturaliter q̃tũ ẽ ex pte eẽntie: ita q̃ sicut naturalr itelligit oia ꝓncipia necessaria: q̃si añ actũ voluntatis diuine: qz eoꝝ veritas nõ dependet ab illo actu: ꝛeẽnt cognita ab itellectu diuino si ꝑ ipossibile nõ eẽt volẽs: ita eẽntia diuina ẽ rõ cognoscẽdi ea i illo puncti instãti natura: qz tũc sunt ꝛa. nõ q̃dez q̃ illa vera mouẽat intellectũ diuinum nec ẽt termini eoꝝ ad apprehendendũ talẽ veritatẽ: qz tũc itellectus diuinꝰ vileſceret: qz pateret ab alio ab eẽntia sua: ſz sicut eẽntia diuina ẽ rõ cognoscẽdi simplicia: ita ⁊ cõplexa talia. tũc aũt nõ sunt ꝛa q̃ ꝓtingẽtia: qz nihil ẽ tũc: q̃ q̃ hẽant veritatẽ determinatã posita ãt determinatiõe volũtatis diuine iã sunt veraveꝛ. ꝑ illo ſcõo instãti. ⁊ hoc idẽ erit rõ itellectui diuino (q̃ erat in ꝓio) intelligẽdi ista: que sunt iã ꝛa in ſcõo instãti ⁊ fuissent cognita in ꝓio instãti. si fuissent in ꝓio instãti. P Exemplũ sicut si in oculo meo ex potentia mea visiua eẽt vnꝰ actus videndi obiectũ: q̃ semꝑ staret. tũc si ab aliq̃ pñtãte nũc sit ille colorꝰ pñs ⁊ nũc ille oculus meꝰ videbit nũc hoc nũc illud ⁊ tñ ꝑ eandẽ visionẽ nimirũ erit differẽtia in prioritate ⁊ posterioritate videndi ꝓpter obiectũ ꝓius ⁊ posteriꝰ pñtatũ. Et sic nus color: si fieret naturalr pñs ⁊ alius libere nõ eẽt dicta fourmaliter in visione mea: q̃n ex pte sua oculꝰ videret naturalr vtrũq; tñ ꝓtingẽter posset videre vnũ: ⁊ necessario aliud. inq̃ntũ sibi vnũ sit pñs ꝓtingẽter: ⁊ aliud necessario ita vt libet istoꝝ modoꝝ ponit intellectũ diuinũ cognoscere existẽtias rerũ. Patet ꝗm vtrũq; q̃ ẽ determinatio intellꝰ diuini ad illud existẽs: ad q̃ determinatiõ volũtas diuina. Et certitudo infallibilitatis: qz nõ põt volũtas determinare. qui intellꝰ determinate apprehẽdat illõ q̃ volũtas determinat. Et immutabilr qz tã volũtas q̃ intellꝰ sunt imutabiles. ex di. 8. ¶ Et hoc q̃tũ ad tres q̃ones primas: ⁊ tñ cũ istis stat ꝓtingẽtia obiecti cognitꝰ: qz volũtas volẽs hoc determinate: ꝓtingenter vult hoc ex primo articulo.

Perci pe si potes ⁊ quie sce. M

D

q. vlti.

Quantũ ad quartã q̃onẽ vr̃ fortasse distinguendũ de ista. de necessario scit. a. fz cõpositionẽ ⁊ diuisionẽ: vt in sensu cõpositiõis notet necessitas scie. vt transit sup istũ obiectum in sensu diuisiõis notet necessitas scie absolute: q̃ tñ transit sup hoc obiectũ: primo mõ est falsa. ſcõo mõ vera. Tñ distinctio nõ vr̃ logica: qz q̃n actꝰ trãsit sup obiectũ nõ vr̃ distinguẽdũ de illo actu absolute vel vt trãseũte sup ꝛa obiectũ puta si dicãvideo fortẽ. q. distinguar̃ derivatiõe: put trãsit i fortẽ vel derivatione absoluta que cuiz est fortis. ⁊ sicut nõ ẽ ibi distinctio ꝓpositiõe de inẽ ita nec ꝓpositiõe de mõ. vr̃ distinctio fz tñ vr̃ necessaria si actus trãsiit i obiectũ necessario ⁊ ita vr̃ ista simplr negãda

S. bo. li. ſ. di. 38. ar. 2. q. 2. qre eũ alibi ⁊ alios.

deꝰ necessario scit.a. ꝑ eo ꝙ hoc ꝑdicatū sic determinatū nō necessario ꝯuenit huic subiecto lꝫ ꝑdicatū non determinatū cōueniat. ¶ Cōtra hoc obijcit qꝛ actus rōnalis nō distrahit ꝑ materiā: sup quā trāsit: ita em̄ est simplr dicere ꝙ transit sup me nihil dicere: sicut ꝙ trāsit sup me aliq̄d dicere ⁊ iō ita sequit dico me nihil dicere. ꝗ dico: sicut sequitur: dico me aliq̄d dicere. ꝗ dico. ꝗ in deo scire non distrahit ꝑ materiā super quā trāsit: q̄n sit eq̄lis necessitas. ¶ Ad istud dicendū: ꝙ lꝫ nō distrahat ꝙ stet ꝑm q̄d: tn̄ pōt nō eē necessitas eius: vt significat trāsire sup materiā lꝫ sit necessitas eiꝰ in se: ⁊ hoc maxime si sit actus potens respicere diuersa obiecta: sicut si haberē actū loquēdi eundem ꝟtuti motiue: ⁊ ille actꝰ possit trāsire sup diuersa obiecta cōtingenter lꝫ necessario haberem actū sicut potētiā nō tn̄ necessario haberē actū vt trāseuntē sup tale obm: ⁊ iō non sequeret hic: necessario dico ꝗ necessario dico istud: imo posset esse necessitas dictionis in se cū contingētia respectu huius obiecti: ⁊ tn̄ dictio huius obiecti esset simplr dictio; ita ꝙ non dictio ꝑm quid.

Ad argumenta

principalia ꝑ ordinē. ¶ Ad ꝑmū ꝑ pria.q.dico ꝙ nō ē silis ꝟitas in illis de futuro: sicut in illis de ꝑnti ⁊ de ꝑterito. In ꝑntibꝰ q̄dez ⁊ ꝑteritis est ꝟitas determinata: ita ꝙ alterꝝ extremū ē positū ⁊ vt intelligit positum nō est in ꝑtāte cause vt ponat vel nō ponat: qꝛ lꝫ in ꝑtāte cause: vt prior naturalr est effectu: sit ponere effectuꝫ vel nō ponere: nō tn̄ vt effectus intelligit iaꝫ positus inesse: talis aūt nō ē determinatio ex ꝑte futuri: qꝛ lꝫ alicui intellectui sit vna ꝑs vera determinate: ⁊ etiā vna ꝑs sit ꝟa in se determinate: lꝫ eā nullus intellꝰs apprehēderet: non tn̄ ita: q̄n in ꝑtāte cause sit ꝑ illo instāti ponere oppositū: ⁊ ista ideterminatio sufficit ad ꝯsiliādū ⁊ negociandū: si aūt neutra ꝑs eēt futura: non oporteret negociari vel ꝯsiliari. ꝗ ꝙ altera pars sit futura: duꝫ tn̄ reliqua possit euenire: nō ꝓhibet ꝯsiliationē ⁊ negociationē. ¶ Ad scdm dico: ꝙ sciētiā eē vnius ꝑtis: ita ꝙ nō possit esse alteriꝰ ponit imꝑfectionē in ea. Silr ⁊ in volūtate ponere eaꝫ esse vnius: ita ꝙ nō possit eē alterius obi volubilis ponit i ea imꝑfectionē: tn̄ sciētiā esse vniꝰ ita ꝙ nō sit alteriꝰ: ⁊ volūtatē silr nullā imꝑfectionē ponit sicut ⁊ potentia ē vnius oppositi in actu determinate: qd ꝓducit ⁊ nō alterius. Dissimile tn̄ est de potētia ⁊ sciētia: ⁊ volūtate ꝑ hoc ꝙ potētia vr̄ dici esse vnius oppositi tm̄: qꝛ tm̄ possit in illud: ⁊ scia volūtas: nō ita ꝙ tm̄ scia vel velit illud. Sed si accipiat sili mō ex vtraq̄ ꝑte eq̄lis ē determinatio ex vtraq̄ ꝑte qꝛ qdlibet istoꝝ ē actu vniꝰ oppositi nō amboꝝ qdlibet ēt istoꝝ ꝑt esse vtriusq̄: sꝫ potentiā esse alicuiꝰ hoc vr̄ significare potētialē habitudinē eiꝰ ad illud. Sciētiā vel volūtatē esse eius vr̄ significare actualē habitudinē ad idē: nihil tn̄ mali sequit si sili mō accipiat ꝟ ⁊ inde: qꝛ tūc sicut ad sciaꝫ scire: ⁊ ad voluntatē velle: ita ad potentiā ꝓducere: non aūt posse ꝓducere: ⁊ sicut ad potētiā posse ꝓducere: ita ad scientiā posse scire: ⁊ ad voluntatem posse velle.

Hic paupe rūspes Q

Ad primū arg.2. q. dico ꝙ lꝫ ad duas de inesse sequat̄ ꝯclusio de inesse nō q̄dez syllogistice: qꝛ est oꝛ̄o nō syllogistica reducibilis in syll'os multos: tñ ex vna de inesse ⁊ altera de possibili: nec syllogistice nec necessario sequit̄ cōcl'o de possibili: rō est. qꝛ falli est rem opinari aliter eē q̄ꝫ sit ꝓ tūc: ꝓ qñ credit̄ esse. Istud aūt includit̄ in illis duabꝰ p̄missis de inesse: quarum altera significat istū credere hoc: ⁊ reliq̄ negat hoc esse: ⁊ hoc ꝓ eodē instāti: ⁊ iō sequit̄ ꝯclusio de falli. Nō sic aūt ex alia ꝑte: qꝛ illa de inesse affirmat vnū oppositū ꝓ illo instāti. illa de possibili affirmat potentiā ad alteꝝ oppositū ꝓ eodē instāti: nō ꝯiunctim: sꝫ diuisim: ⁊ iō non sequit̄ ꝓ aliq̄ instāti ꝙ possit eē ꝯiunctio oppositi in re ad illud qđ credit̄: ⁊ iō nō sequit̄ possibilitas deceptiōis q̄ includit istaꝫ ꝯiunctionē. Sil'is est rō in mixtione de ꝯtingēti ⁊ de inesse: q̄re illa nō teneat nisi sit ēt minoꝛ de inesse simpl'r. Ista etiaꝫ rō pꝫ: qꝛ si ex opposito ꝯclusiōis arguat̄ cuꝫ illa de possibili nō infertur oppositū: nisi alicuiꝰ de necessario: ⁊ ita oporteret maioꝛeꝫ esse realiter eādē cū illa de necessario ad hoc vt inferat ꝯclusionē nō em̄ sequit̄ deꝰ nō pōt decipi: ⁊ a. pōt nō foꝛe. ꝗ deus nō scit. a. foꝛe: sꝫ sequit̄ ꝙ non necessario scit a. foꝛe: qđ apparet: qꝛ si intell'us meus semꝑ sequeret̄ mutationē in re: ita ꝙ te sedente opinarer te sedere: ⁊ resurgēte opinarer te surgere: nō possez decipi: ⁊ tñ ex istis tu sedes ꝓ. a. ⁊ nō possum decipi: nō sequit̄ nisi ꝗ nō necessario scio te sedere pro. a. Ita in ꝓposito lꝫ intell's diuinus nō sequatur res sicut effectus causam: tñ cōcomitantia ē ibi: ꝙ sicut res pōt nō eē ita intell's diuinus pōt nō scire: ⁊ ideo nunq̄ꝫ sequit̄ ꝙ intell's diuinus cognoscat rē aliter q̄ꝫ est. Et ideo nunq̄ꝫ p̄nt simul stare illa q̄ requirunt̄ ad deceptionē: sꝫ sicut res scita pōt esse: ita deus pōt eā scire: ⁊ sicut res scita pōt nō esse: ita deus pōt eaꝫ nō scire: ⁊ si non erit: nō sciet. ¶ Ad secūdā de illa positiōe possibilis inesse: dico ꝙ ex tali positiōe in se nunq̄ꝫ sequit̄ aliqđ impossibile: tñ illa de inesse in qua ponit̄ illa de possibili pōt repugnare alicui cui ñ repugnat illa de possibili posita in eē: quia añs pōt repugnare alicui: cui nō repugnat ꝯñs: ⁊ tūc ex antecedēte ⁊ suo repugnāte pōt consequi aliqđ impossibile: qđ nō sequitur ex ꝯsequēte simpl'r ⁊ eodē: qꝛ nō est sibi incōpossibile. Nec mirū ē si ex incōpossibilibus sequat̄ impossibile: qꝛ fm ph̄m scđo prioꝝ. in syllogismo ex oppositis sequitur ꝯclusio impossibilis: dico tūc ꝙ posita ista in esse possibile est me nō sedere: ex ista sola nihil impossibile sequit̄: sꝫ ex ista ⁊ alia. s. deus scit me sessurū: sequit̄ ipossibile. s. deū falli: ⁊ illud impossibile nō sequit̄ ex impossibilitate eiꝰ qđ ponit̄ inesse: nec etiā ex impossibilitate aliqua q̄ est absolute in ea: sꝫ ex ipsa ⁊ quodā alio simul: qđ est incōpossibile: nec hoc ē incōueniēs: ꝙ illud qđ est impossibile sequat̄: ex aliqua de inesse: in qua ponit̄ alia de possibili ⁊ aliq̄ de ineē: qꝛ cū ista. ego sedeo. stat ista. possibile est me stare: illa tñ de inesse: in q̄ ponit̄ illa de possibili repugnat illi alteri de ineē. et ex illis duabꝰ de inesse sequit̄ impossibile. ista. s. stās est sedēs: nec

a.l. Nō sequitur igitur

necessario scio te sedere pro. a.

R

c.15. et 16.

tñ sequit̄: ꝯ illa q̄ ponebat̄ de possibili i eē fuit falsa: sz vel illa fuit falsa: vel alia cū q̄ sua de ineē accipit̄ ē icōpossibilis sue de inesse.

Ad primū argumentū tertie qōnis cōcedo maiorē ꝙ nō est trāsitus sine mutatione: sz in minori dico ꝙ ꝯ nullus ē trāsitus nec eē pōt: qꝛ trāsitus nō pōt esse sine successione: ita ꝙ oppositum succedat opposito: talis aūt non pōt eē in ꝓposito: sicut em̄ non pñt simul stare: scire ⁊ nō scire. ita non pōt simul stare ꝙ aliqñ sciat: ⁊ aliqñ nō sciat: sine quo transitu ab opposito in oppositu succedēs nō est mutatio. ¶ Et si tu q̄ras saltē si pōt non scire. b. qđ scit aliq̄d. ꝯ alr̄ se haberet: q̄ro quid ē illud? ¶ Dico ꝙ. b. in esse cognito nō tñ aliter q̄ꝫ prius se habuit sz alr̄ q̄ꝫ nūc se hz. ita ꝙ istud alr̄ esset nō alicui⁹ succedētis oppositi ad oppositū: sz esset alteri⁹ oppositorū qđ in eodē instāti posset inesse. in quo suū oppositū inest ⁊ hoc nō sufficit ad mutationē. ¶ Ad scđz dico ꝙ ista ꝯñtia nō vz non sciēs. a. pōt scire. a. ꝯ pōt incipere scire a. ⁊ hoc qñ est potentia p̄cise alicuius prioris naturalr̄ ad oppositum posterioris ꝓ eodē instāti ꝓ quo ⁊ in quo hz hoc posteri⁹ contingēter esse: sicut est in ꝓposito. tz tñ gr̄a materie in creaturꝭ vbi est possibilitas ad opposita successiue: sz lz illa nō esset: adhuc tñ esset possibilitas ad vtrūq̄ illoꝝ ꝓ vno instanti. ¶ Ad tertiuz pōt ꝯcedi quātū ad istud argumētuz ꝙ ista potētia ad opposita sit potentia actiua: puta ꝙ intell's diuinus inquātū est actu ꝑ essentiā ⁊ per actualē intellectionē infinitā sit potētia actiua respcū quorūcunq̄ obiectoꝝ: q̄ ꝓducit in esse intellecto. Et cū dr̄. igit̄ ipsa non pōt agere circa aliq̄d. circa quod prius nō egit: nisi prius mutetur: dico ꝙ ꝯñtia nō valet qñ agēs requirit obiectū circa qđ agat sicut in agētib⁹ creatis nō opz ꝙ agēs si de nouo agat qđ mutetur si de nouo appropinquet̄ sibi passum in qđ agat. Ita in ꝓposito voluntas diuina determinans fore aliquid ostēsum ab intellectu facit cōclusionē talē esse verā: ⁊ iō intelligibilē ⁊ ex hoc istud est pñs intellectui in rōne obiecti: ⁊ sicut volūtas pōt facere istud volitū ⁊ nō facere: ita posset eē veꝝ ⁊ non verū: ⁊ ita pōt cognosci ⁊ non cognosci ab isto intellu naturali: nō quidē ꝑꝑ aliquā ꝯtingentiā q̄ q̄dem sit prius in isto agēte naturali: sz ꝑꝑ ꝯtingentiā ex ꝑte obi: qđ ꝯtingēter est veꝝ ꝑꝑ actū volūtatis verificātis. ¶ Et si obijcias ꝙ adhuc nō pōt eē sine mutatiōe saltē in obiecto intellecto: sicut nec illa approximatio passi naturalis ad agēs naturale pōt eē sine mutatiōe passi: ⁊ forte ipi⁹ agētis approximātis. ¶ Rñdeo ꝙ obiectū istud nō mutat̄ in' isto esse: qꝛ non pōt esse successiue sub oppositis ꝯtingēter tñ in isto eē ⁊ hoc ꝯtingentia est a ꝑte volūtas ꝓducētis ipm in tali eē: ⁊ ista cōtingētia voluntatis pōt esse sine mutatione volūtatis: sicut declaratū est in primo arti. solutionis.

Ad argumenta quarte qōnis. ¶ Ad primū nego ꝯñtiam. ¶ Ad primā ꝓbationem dico: ꝙ si nō sit in deo necessitas alia q̄ꝫ imutabilitatis: hoc est nō ali⁹ modus necessitatis illoꝝ q̄s assignat phs i. 5. meta. nisi q̄rtus t. c. 6.

ſm q̄ eſt nō ꝯtingere alr ſe hr̄e: qꝛ alij modi neceſſitatis reqriunt un pfectionē. ſicut neceſſitas coa
u ctiōis ⁊ ceteri: tn̄ nō ē ibi ſola neceſſitas imutabilitatis ſic q̄ imutabilitas ex ſe ſit neceſſitas qꝛ immutabilitas ex ſe non priuat niſi poſſibilē ſucceſſionē oppoſiti ad oppoſitū. Neceſſitas aūt ſimplr̄ p̄uat abſolute poſſibilitatē huiꝰ oppoſiti ſicut h̄: ⁊ iō nō ſequit̄ oppoſitū nō p̄t ſuccedere oppoſito ꝗ oppoſitū non pōt ineſſe. ¶ Ad ſcd̄am ꝓbationē dico: q̄ lꝫ oē eē exiſtētie pol̄e forte ſit mutabile. Ponēdo creationē ſm intellectū Aui. ēt ab eterno eē mutationē: tn̄ in eē intellecto ſiue volito: qd̄ eſt eē ſm q̄d: nō opꝫ q̄ oīs poſſibilitas: q̄ repugnat neceſſitati ex ſe formalr̄: ꝯcludat mutabilitatē: qꝛ iſtud eē nō ē eſſe reale: ſꝫ reducit̄ ad eē alicuiꝰ reale ſꝫ ſe neceſſarij pp cuiꝰ alteriꝰ neceſſitatē nō p̄t eē h̄ mutabilitas: ⁊ tn̄ illiꝰ alteriꝰ neceſſitas ex ſe nō ꝯuenit huic formalr̄: ⁊ iō iſtud nō ē ex ſe formalr̄ neceſſariū: qꝛ nō hꝫ eē extremi qd̄ reſpicit realr̄: nec tn̄ ē mutabile: qꝛ ſꝫ illud eſſe diminutū reſpicit extremū imutabile: ⁊ mutatio in aliq̄ inquātū reſpicit aliud nō p̄t eē ſine mutatiōe i illo. ¶ Ad ſcd̄ꝫ
x arg. dico q̄ aliq̄d p̄t ineē deo duplr̄: vel formalr̄ vel ineſſe ſubiectiue. ſicut logice p̄dicatū qd̄cunq̄ d̄r ineē ſubiecto. Prio mō ꝯcedo maiorē: qꝛ oē tale ē deꝰ: ⁊ idē deo neceſſario. Scd̄o mō nō ſicut appellatio relatiua p̄t ineſſe deo ſꝫ q̄ deus vr̄ dn̄s ex tp̄e: ⁊ tn̄ iſta appellatio nō ſignificat aliq̄d idem deo: ita q̄ neceſſario ſit idez deo vel idē qd̄ ipſe deꝰ: qꝛ tūc nō eſſet ex tp̄e. ¶ Modo dico: q̄ deū ſcire b. rōne huiꝰ qd̄ ē ſcire abſolute: ē ſcire formalr̄ ⁊ ē in deo formalr̄: ſꝫ rōne ſcire vt ē huiꝰ termini: nō ineſt deo niſi ſcd̄o mō: eſt em̄ huius termini: qꝛ hoc ſcitū hꝫ reſpectū ad ſciam diuinā: ⁊ p̄ hoc aliq̄ appellatio relatiua ieſt deo ſicut p̄dicatū ſubiecto. ¶ Ad tertiū dico: qd̄ nulla pfectio ſimplr̄ i deo depēdet a creatura: nec ēt neceſſario ſimplr̄ coexigit creaturā in quocūq̄ eſſe. ⁊ iō deū ſcire. b. ꝓut intelligit̄ nō tm̄ ſcire abſolute: ſꝫ ēt ꝓut trāſit ſup ip̄m. b. nō ē pfectio ſimplr̄: ſꝫ pfectio ſimplr̄ cuꝫ addito qd̄ neceſſario cōcomitat̄ pfectionē ſimplr̄: tūc dico q̄ maior illiꝰ argumēti eſt v̄a de perfectiōe illiꝰ ſcie abſolute ſumpta: ſic aūt minor ē falſa: ⁊ ꝓbatio eiꝰ nō ꝓbat niſi q̄ ad pfectionē ſimplr̄ conſequit̄ neceſſario: q̄ ſit talis obiecti: qꝛ ꝯſequit̄ neceſſario q̄ habeat aliquē talē reſpectū ad talē pfectionē ſimplr̄ cum tn̄ nec ex tali reſpectu alterius ad ip̄m nec ex appellatiōe relatiua eius ſit perfectio ſimpliciter in eo.

Ad argumenta

quinte qōnis. ¶ Ad primū dico: q̄ a n̄s nō eſt neceſſariū ſimplr̄: ⁊ cum ꝓbatur qꝛ actus rōnalis nō diſtrahit̄ ꝓpter quācunq̄ materiā ⁊c. ¶ Reſpōſum eſt ad illam ꝓpoſitionē in argumēto facto ꝯ ſolutionē huius qōnis quarte.

¶ Ad ſcd̄m dico q̄ illa mixtio nō vꝫ niſi illa minor ſit de ineſſe ſimplr̄: ⁊ hoc non tm̄ q̄ ſit vera pro omni tp̄e: ſed q̄ ſit neceſſario v̄a ⁊ forte opꝫ q̄ ſignificet ſumptuꝫ ſub per ſe cōtineri ſub medio ſufficit ad ꝓpoſituꝫ q̄ opꝫ eā neceſſario eſſe verā: ⁊ q̄ hoc requirat̄ ptꝫ in iſta inſtantia. omne quieſcens de neceſſitate non mouet̄.

Uid ꝓ hoc al. ⁊ ane. primo priorū c.15.

lapis in cētro terre est quiescens ergo de necessitate nō mouet. cōclusio nō sequit: ⁊ tñ minor semp est vera: nō necessario vera: ita est in ꝓposito: lz illa minor de inesse sit simplr vera nō tñ est necessario vera. pōt em̄ deus nō scire .a. sicut pōt nō velle .a. ꝓpter ꝯtingētiam que primo est involūtate ad obiecta scd̄aria: ⁊ ex hoc cōcomitanter in intellectu sicut prius expositum est.

Ad argumenta

pro scd̄a opi. ¶ Ad primū ꝯcedo ꝙ immēsitas est pñs oi loco: sz nō oi loco actuali ⁊ potētiali. sicut argutū est in pria rōne ꝯ istā opi. ⁊ ita nec eternitas ꝓpter suā infinitatē erit pñs alicui tēpori nisi existēti. ¶ Per hoc pz ad exemplū illud de baculo in fluuio. qr em̄ baculus nō hz vñ posset esse pñs oibus ꝑtibus a que: iō nō est immēsus respcū illaꝝ: sz nunc eternitatis hz q̄ꝫtum est ex ꝑte sua qd̄ pñs eēt oibus ꝑtibus tꝑis si essent.

¶ Per hoc ad aliud cū dr̄ ꝙ nūc eternitatis: vt coexistit: nō equat nunc tꝑis verū est: qr nūc eternitatis est formalr infinitū. ⁊ iō excedit formalr nūc tꝑis. nō tñ coexistēdo alteri nūc. sicut immēsitas dei pñs huic vniuerso nō coequatur huic vniuerso. ⁊ iō excedit formalr: nō tñ est alicubi nisi in hoc vniuerso. ¶ Per idē ad alterū pz qr si totū tp̄s eēt simul: eternitas complecteret illud. ⁊ ita ꝯcedo ꝙ eternitas q̄ꝫtum ē ex se hz ifinitatē sufficientē ad cōplectendū totū tp̄s si totū simul eēt. Sed quātūcunqꝫ ponat immēsitas a ꝑte vnius extremi: ꝓpter quā ipm posset coexistere cū quātocūqꝫ in altero extremo: cū coexistētia dicat relonē realē inter duo extrema: ⁊ iō requirat ambo: ꝓpter immēsitatē vnius extremi nō pōt ꝯcludi coexistētia ad alterū nisi tm̄ ad illud qd̄ coexistit de alio extremo. ⁊ iō oia ista argumēta ꝓcedūt ex insufficiēti. vcz ex immēsitate eternitatis ex qua nō sequit coexistētia: que dicit relonem ad alterū. nisi habeat aliq̄d in altero extremo qd̄ possit eē terminꝰ coexistētie cū isto fundamēto ⁊ tale non pōt esse nō ens: quale est oē tp̄s ꝑter pñs. ¶ Aliud exēplum de centro ⁊ circūferentia simplr est ad oppositū: qr si imaginemur lineā rectā habentē duo puncta terminātia .a. ⁊ .b. sit .a. punctus imobilis. ⁊ .b. circūducat sicut est de pede circini vno imobili alio mobili b. circūductū causat circūferētiaz ꝑm imaginationē geometrarū q̄ imaginant punctū fluēs causare lineam. hoc posito si nihil remaneat d̄ circūferētia per fluxū ipsiꝰ b. sed tm̄ in circunferentia sit pūctus iste: ita ꝙ qñcūqꝫ pūctus iste desinet eē alicubi: tūc nihil circūferētie erit ibi. tūc nunq̄ꝫ circūferentia eēt pñs simul cētro: sz tm̄ aliq̄s pūctꝰ i circūferētia: si tñ tota circunferētia eēt simul: tota pñs eēt cētro. Ita hic cū tp̄s nō sit circferentia stans: sz fluēs: cuiꝰ circūferentie nihil est nisi instās actu. nihil etiā eius erit pñs eternitati que est quasi cētrum nisi illud instās: qd̄ est quasi p̄sens ⁊ tñ si per impossibile poneret ꝙ totuz tp̄s esset simul stans totū esset simul presens eternitati vt cētro. ¶ Auctoritates oēs sanctoꝝ que videntur sonare oia esse pñtia eternitati intelligēde sunt de pñtia in rōne cognoscibilis: ⁊ nō tm̄ cognoscibilis quasi cognitione abstractiua: sicut

etiua: sicut rosa non erãs est ꝓns intellectui meo q̃ spẽm: sed de cognitiõe vera intuitiua: q̃ non alr cognoscit deus facta q̃ fienda: & ita perfecte sunt ꝓntialr cognita ab intellu diuino fiẽda sicut feã.

Ad primũ ꝑ tertia opinio. Boe. exponit se ibidem statim imediate post distinguit de necessitate ꝓntis. ¶necessitate ꝓntie. ꝑ hoc ꝓcedo q̃ ꝓtingẽna relata ad diuinã sciam sunt necessaria necessitate ꝓntie. hoc est ista ꝓntia ẽ necessaria si deꝰ scit illa esse futura: illa erũt nõ tñ sunt necessaria necessitate absoluta: nec necessitate ꝓntis. ¶Ad aliud ꝑ tertia opi. dico q̃ ꝓtingẽtia nõ est tñ ꝑuatio vel defectꝰ entitatis: sicut ẽ deformitas in actu scõo: q̃ est pctũ: imo ꝓtingẽtia ẽ modus positiuꝰ entitatis: sicut necessitas ẽ aliꝰ modꝰ: & oẽ positiuũ qõ ẽ in effectu ꝓncipaliꝑ ẽ a cã ꝓrie: & lõ nõ sicut deformitas ẽ ipsiꝰ actus a cã scõa: tñõ a cã ꝓria: ita ẽ ꝓtingẽtia: imo ꝓtingẽtia ꝑ ꝓ ẽ a cã ꝓria q̃ scõa qꝑ qõ nullũ causatũ esset formaliter ꝓtingẽs nisi a cã ꝓria ꝓtingẽter causaretur: sicut ostensuꝫ est.

Vt inꝺt pro culus i lib. de causis ꝺi. 2. & 8. ca. 3.

Predestinatorũ nullus ꝛc. Distin. XL.

Arca ꝺisti. 40. q̃ro vnũ. Utrũ ꝑdestinatus possit dãnari? ¶Qõ non: oẽ ꝓteritũ est simꝫr necessariũ: q̃ fm ꝓhm. 6. ethi. hoc solo ꝓtuat deꝰ ingenita facere q̃ facta sunt: sed ꝑdestinatio huius ꝑdestinati trãsiuit in ꝓteritũ: q̃ deus ꝑdestinauit istũ ab eterno. g̃ est simꝫr necessariũ: g̃ nõ põt deꝰ nõ ꝑdestinasse: & ꝓ ꝓns nõ põt iste dãnari. ¶Preterea. si ꝑdestinatus possꝫ dãnari hoc nõ esset nisi q̃ actum suũ. g̃ ꝓ actũ volũtat; create posset ipediri a actꝰ volũtatis diuine: qõ ẽ ipossibile. ¶Cõtra. si nõ: nõ esset solicitãdũ alicui de obseruãtia ꝓceptoꝝ & cõsiliorꝝ: q̃ ãliter cũq̃ operarer saluaret: si ẽ ꝑdestinatus: & qualitercũq̃ bñ viueret si nõ est ꝑdestinatus: dãnaretur. frustra g̃ ponit tota lex diuina.

Ad istaz qõnem dico q̃ ꝑdestinatio ꝓpue sumpta dicit actũ voluntatis diuine: vczoꝛd inẽ electiõis ꝓuolũtatẽ diuinã alicuꝰ creature intellectual' vel rõnalis ad gr̃am & gloriã licz posset accipi ꝑ actu intellꝰ cõcomitãte istã electionez. Sicut igr in gñali dictũ ẽ de libertate & cõtingẽtia volũtatis diuine respcũ quoꝛũcũq̃ obiectoꝛũ scꝫariozuz ꝑsialiũ: ita dicẽdũ ẽ respcũ huiꝰ obi scõꝝ. s. velle huic gr̃az & gloriã. ¶Ex hoc dico: q̃ ꝓ illa q̃ dicta sunt in. q. ꝓcedẽte q̃ deus cõtingẽter ꝑdestinat illũ quẽ ꝑdestinat: & põt nõ ꝑdestinare nõ simꝫ ambo opposita nec successiue: sꝫ vtrũq̃ diuisim in instãti eternitatis. ¶Consiꝫr dico ad. q. in se q̃ iste q̃ ẽ ꝑdestinatus ꝑt dãnari: nõ eñ ꝓ ꝓ eiꝰ ꝑdestinationẽ est volũtas eiꝰ ꝑfirmata: & ita põt peccare & ita pari rõne in pctõ stare finaliꝫr & ita iuste dãnari: sꝫ sicut põt dãnari: ita ꝑt nõ ꝑdestinari. ¶Quãtuz aũt ad logicã ꝓpositio ꝓpo sita distinguẽda ẽ fm ꝓpositionẽ & diuisionẽ & in sensu ꝓpositiõis

A

B

per se extremū est hō vel persona p̄destinata sub ista determinatione predestinatū: & iste sensus falsus ē. Jn sensu aūt diuisiōis sunt due cathegorice: & enūciat de p̄sona aliqua beatificabili in vna cathegorica esse p̄destinatū: & in alia posse dānari: & ista duo sunt vera de eodē subiecto: nec ita ꝓ̄a q̄ simul p̄nt esse opposita: nec ēt q̄ vnū possit succedere alteri: q: i eternitate est vtrūq: ꝫ vera simł in q̄tū volitio diuina ꝓsiderat: vt prior naturalr trāsitu ipsius sup illud obm: qō est g'ia isti: in illo priori naturalr nō repugnat sibi esse oppositi obi: imo posset eē liter eē oppositi: ꝫ nō sit ambozū.

Ad primū argumētuz dico q̄ argumentū ꝓcedit ex falsa imaginatiōe: cuius imaginationis intellꝰ iuuat ad intelligendū ꝓ̄a tem ꝓpositę. q. Si enī p ipossibile intelligeremꝰ deū adhuc nō determinasse volūtatē suā ad alteram partē ꝫ q̄si deliberaret vtrū vellet istū p̄destinare aut non bñ posset intellꝰ nr̄ capere q̄ cōtingēter ipm p̄destinaret: vel nō p̄destinaret: sicut pz in actu voluntatis nr̄e: ꝫ q: semp recurrimus ad actū volūtatis diuine q̄si ꝓteritū ió q̄si nō cōcipimus libertatez in volūtate illa ad actū: quasi iaz sit positus absolute a volūtate. Sz ista imaginatio falsa ē: illud enī nūc eternitatis: in quo ē iste act⁹ semp p̄ns est: & ita intelligendū ē de volūtate diuina siue volitiōe eius: vt est huiꝰ obiecti: sicut si p impossibile nūc inciperet deꝰ hr̄e velle in isto nunc: & ita libere p̄t deus in nūc eternitatis velle: q̄ vult: sicut si ad nihil cēt volūtas sua determinata. ℙ Tunc dico formā argumenti q̄ p̄destinatio huiusmō trāsit in ꝓteritū: ꝫ cū ipa coexistent ꝓteritis q̄ transierunt nō tñ ipsa ꝓterit si alia ꝓtericrūt q̄ coexistent sibi: vñ sicut dictuz fuit di. 9. ℞a diuersoꝝ tēpoꝝ dicta de deo ꝑ̄t verissime cōpetūt sibi nō ꝓsignificāt ꝓtes tpis mēsurātis actū illū: ꝫ cōsignificāt nūc eternitatis: q̄si mēsurās illū actū inquātū coexistens illis pluribus ptibus tpis. Et iō idē est deū p̄re destinare & p̄destinasse & predestinaturū cē: & ita ꝓtingēs vnū sicut aliud: q: nihil cēt nisi nūc eternitatis mēsurans illū actū q̄ nec est p̄ns: nec ꝓteritū nec futurū: ꝫ coexistēs oibus istis. ¶ Ad scōm dico q̄ volūtas creata nō p̄t impedire ordinationē volūtatis diuine nam ipedire esset si staret ꝓpositū volūtatis diuine: & oppositū cueniret p voluntatē creatā. hoc aūt ē ipossibile: q: sicut voluntas creata p̄t mereri dānationē: ita etiā p̄t concomitāter seq̄ q̄ voluntas diuina non ꝑordinauerit ipm ad gloriam: vñ dictū est dist. precedēte in solutiōe primi argumēti ad secundū. q. q̄ deus non p̄t fallꝰ: q: non p̄t stare intellectio eius respectu actus cū opposito illius: ita nō p̄t impediri voluntas eius: q: non potest stare ordinatio sui cum opposito eius quod ordinauit.

Nota si sap & q̄ intelligi letare.

Si autem querimus ꝛc. Distin. XLI.

Circa dist. 41. ḡro vnū. Vtrum sit aliqs meritū predestinationis

vel reprobatiōis? Qd̄ sic: qr si sola volūtate absq; aliqua alia rōne hūc p̄destinaret: ⁊ illū reprobaret igit̄ nō videret̄ eē summe bonus qr nō summe liberalis nec cōicatiuus possz .n. bonū suū eque cōicare illi quē nō p̄destinauit ex q̄ sine qi rōne in alio illū predestinat ex sua liberalitate sola: ⁊ ita posset istū p̄destinare. ¶ Preterea. si duo equales in naturalibus apprehēdant̄ ab intellu suo ⁊ solo actu volūtatis sue sine alia rōne ex parte eoꝝ istū reprobat: ⁊ illuz predestinat. igit̄ videt̄ acceptator p̄sonaꝝ: qr eq̄les quātū ex parte sua ⁊ ad finē eq̄lit̄ ordinabiles nō equal̄r amat ad istū finē. hoc videt̄ acceptare p̄sonā p̄ferēdo eā alteri ad illuz finez: ad quē nō est magis ex se p̄ferēda: sz ꝯn̄s est impssosibile: ⁊ cōtra Petrū act. 10. In veritate cōperi: qr nō est personarum acceptator deus.

Hiere. p̄mo ⁊ malac. 1.

¶ Contra. Ro. 9. Cū em̄ nōduz nati fuissent aut aliq̄d boni egissent: aut mali vt s̄m electionē ꝓpositū dei maneret nō ex operib⁹: sz ex volūtate. q̄re ibi. ¶ Preterea. ibidē exemplificat de figulo qui de eadē massa pōt formare vnū vas in honorē ⁊ aliud in cōtumeliam: ex quo vr̄ arguere a sili de predestinatione huius ⁊ reprobatione alterius.

Circa istā qōnē sensit Aug. aliqn̄ q ⁊ si bona opera i p̄scientia dei nō sint rō p̄destinādi. fides tn̄ i p̄scia dei est rō p̄destinādi: sic̄ p eū patet super epistolam illam ad Ro. vbi vult q propter fidez quā presciuit in Jacob: qua sibi esset crediturus: ⁊ infidelitatē in Esau hunc preelegit ⁊ illum non. et habetur i litera. ¶ Sz illd̄ retractat ip̄e p̄rio retractationū. 22. inuēs ꝯ se rōnem: qr fides est donū dei sicut ⁊ alia bona opa: qd̄ ꝓbat̄ p Apl̄m p̄ria ad Coꝝ. vbi dicit illd̄ nō dixissem si fidē inter dona spiritus sancti cōnumerare sciuissez.

Magister videt̄ sentire q oīno nullū sit meritū p̄destinationis vl̄ reprobatiōis: ⁊ vr̄ inniti auctoritati apl̄i p̄dicte. ⁊ dicto Augu. de p̄destinatione sanctoꝝ: nō inquit qr nec futuros eē tales sciuit: nō elegit: sz vt essemus tales p illam electionē. Et magister adducit auctoritatē Aug. ꝯ se. 83. q. q. 68. dicētis. Cui vult inquit miseret̄. et quē vult indurat: sz hec voluntas dei iniusta esse nō pōt. venit. n. de occultissimis meritis: qr ⁊ si ipsi peccatores ꝓpter gn̄ale peccatū vnā massam fecerint: non tn̄ inter eos nulla ē diuersitas: p̄cedit em̄ aliq̄d in peccatorib⁹ quo q̄uis nōdū sint iustificati: digni tn̄ efficiūtur iustificatione: ⁊ iterū p̄cedit in alijs peccatorib⁹: quo digni sunt obstinatione. ¶ Rn̄det magister q istā auctoritatē vr̄ retractasse in sili. retractādo illd̄ qd̄ dicit super epl̄am ad Ro. ⁊ hoc ꝯfirmat per hoc q quedam: que subdiderat in eadem qōne retractat. sicut apparet primo retractationum. scd̄o ⁊ illa videntur cōsonare cuz ista sententia. ex quo videtur etiā qd̄ illā sententiā retractauerit.

Ro. 9.

3

Sed cōtra rn̄sionem magistri de retractatione auctoritatis ad Ro. obijcit quidā doctor p hoc q Aug. librum illū super epl̄am ad Ro. edidit qn̄ fuit presbyter. illuz aūt. 83. qōnum non cōpilauit anteq̄ esset ep̄s: non igitur videt̄ q retractando aliqua de primo li-

bro retractet aliq̄ ꝺ scꝺo: qr retra
ctādo ꝺcm pu⁹: qm min⁹ sciebat: ñ
est retractare ꝺcm posteri⁹: qm ma
gis sciebat. ¶ Sz istō argumētū
nō cogit qr pu⁹ scripsit vnū libꝝ
ꝗ aliū: simul tm fecit libꝝm retra
ctationū: ꝛtūc habuit illos ābos
editos. ꝛpotuit sciaz dictā in vno
libro retractare i aliꝫ siue pusedi
tis siue posteri⁹. apparet ci ꝙ oēs
libros illos de qb⁹ fecerat mētio
nē ediderat anteq̄ ediꝺit illū li
brū retractationū: ꝛtm si i pmo. c.
pmi retractationū retractasset ali
quā sniaz: quā ꝺixisset in aliq̄ alio
libro posteri⁹ q̄ꝺē edito ꝛretracto
nō opouteret ꝙ iterū replicaret re
tractationē illi⁹ snie in aliq̄ cap'o
assignato aliꝫ libro posteri⁹ edito
vñ dicit li. 1. c. 3. retractionū retra
ctās illā sniaz. ꝺes quē sensu signo
rat. addēdū inqt erat: vt ꝺicretur
ꝺcā i so mortalis corpis sensus. Et subdit
lilocꝗo nec assiꝺue repetēꝺū est: ꝙ etiā su
perius iā ꝺixi ꝛz hoc recolēꝺū vbi-
cūq̄ snia ista in meis libris iucuꝛ
ꝙ snia ꝺicta in libro ꝓus retracta
to ꝛpu⁹ edito magis retractat eā
ꝺē snīam: vt ꝺicā in libus posteri⁹
eduis q̄ cōuerso. ¶ Sz al'r possz
argui ꝓtra expositionē magri ꝙ
nō iueniťybi Aug. ulla ẏba retra
tet: qr sicut i ꝑmet ꝓfitet: ꝛvez ē:
post ulla verba q̄ adducit sequnu
tur alia verba q̄ retractat ꝺe illa
qōne. 68. pmo retractationū. c. 26
Et ista ẏba nō retractat. vñ ār ꝙ
si itelligeret ea eē retractāda: nō i
ciperet a verbis sequētibus ista.

Tho. 1 pte sū. q. 23. ar. 5.

Omittēdo ista ār ꝙ
q̄ꝺā ꝺe⁹ opar circa creaturas bñ
placito suevolūtatis opar: vt sup
hoc nō sit aliqua alia rōvel cā pe
tēda. ℣ Qō confirmar p illō qō ꝺr
Ro. 9. ꝺe Jacob & Esau: cū nondū

Ro. 9.

nati fuissent aut aliq̄ꝺ boni egis-
sent aut mali. vt fm electionē pro
positū ꝺei maneret. Glosa sicut
nō p meritis pcēꝺentiū: ita nec p
futuris: qr bona vel mala nō erāt
futura nisi apposita gratia vt sub
tracta. Quoꝺ ēt aplꝰ ꝺeclarat sub
ꝺēs: an non hz potestatē figuli ex
eaꝺē massa. c. vñ sicut fola volun
tas figuli est rō: quare ꝺe hac pte
masse facit vas honoꝛabile: ꝛꝺe il
la vas ꝛtumelie: nulla ꝺifferentia
existēte i tota massa: quēaꝺmo
ꝺū nō est in pma materia: quā ꝺi
cā agēs vestit ꝺiuna pte forma ꝛio
bilioꝛi. in alia vero min⁹ nobili: sic
sola voluntas beneplaciti ꝺei est rō
quare ꝺ eaꝺē massa equali vitiata
in pꝛio parte: istum eligit ad glo
riā: illum vero ꝺimittit in condē-
nationem: vel etiam si non fuisset ꝛ
massa vitiata: ꝛomnes cēnt equa-
les: non nisi gratuito ꝺnm eligeꝛ
ret: alteꝛ ꝙ ꝺiminueret. vtrobiq̄
faciendo gratiaz illi: quē eligeret
sed matoꝛem illi quem eligeret ꝛ
ex massa vitiata: ꝛ illi iustitiā: quez
ex massa ꝺānata: nō eligeret: non
autē iniustitiā illi quem fm statū ꝛ
innocentie existentē non eligeret.
¶ Ulteri⁹ ꝺicit ista positio: ꝙ cōue-
nit assignare rōnē eius extrinse
cā: quare ꝺeus ꝺe tota massa pdi
ta voluit quosdā hoies misericoꝛ
ꝺiter liberare. ꝛ quosdā nō: nullā
autē quare potiꝰ hūcvel illū. Rō
primi ponit vt. s. bonitas ei⁹ vna ꝛ
simpleꝛ existēs in se manifestetur
multipl'r in reb⁹ ꝺiuersis simul: eo
ꝙ i nulla vna re tota bonitas māi
festari pōt: qꝺiuinā pfectionē nō
attingit vlla vt quēaꝺmoꝺū ad p
fectionē vniuersi requirunt ꝺiuer 12. me.
si graꝺ. rez in naturalibus: ꝛēt in ad fine
materialib⁹ ex eaꝺē materia cōli
ter seḧte ad oēs. sic ēt ꝓpter eam

dē bonitatē ⁊ pfectionē manifestā dā requirunt diuersi grad⁹ in moralib⁹ qꝛ in hoc bonitas sua manifestatur. quo ad aliquē gradū sup naturalē reprobos em̄ iuste puniēdo manifestat bonitas iustitie illius: sicut in glorificatis manifestat bonitas misericordie ei⁹. sic ei de⁹ pmittit iuste mala fieri: ne bona impediant. sꝫ vt eueniāt: ⁊ hoc tā in moralib⁹: vt in ꝓposita: q̄ꝫ in naturalib⁹: vt in ceco nato Jo. 9. in quo christus solā rōnē ostēdit esse: vt gloria dei manifestaret in illo: sꝫ hoc nō est ex defectu visus in ceco. sꝫ ex ei⁹ illuminatiōe miraculosa a deo facta. ¶ Et vr̄ hāc
Ro. 9. rōnē assignare apostol⁹. Ro. 9. dicēs. Uolēs de⁹ ostēdere irā iustitie ⁊c. Cui ꝯcordat exēpluꝫ de figulo de eodē luto facientevas vnum in honorē: aliō in ꝯtumeliā: de quo scōe Thimo. 2. dicit apl's. In magna autē domo non solū vasa aurea: ⁊ argētea: sed ēt fictilia ¶ Uñ dr̄ q̄ sicut in naturalib⁹ cū prima materia tota sit vniformis: quare vna pars est sub forma ignis alia est sub forma terre alia sub forma hominis ⁊c. bene pōt assignari rō intrinseca scilicet pfectio vniuersi: ⁊ extrinseca. s. manifestatio potentie ⁊ saptētie ⁊ bonitatis dei. Sꝫ quare hec ps materie est sub hac forma. ⁊ hec sub illa. ⁊ non ecōuerso. nulla rō potest assignari nisi sola voluntas artificis sic determinantis. sicut in omnibus operib⁹ humanis vt hic lapis figuret sic.
1. c. 59. vt situet in altari: alter ita vt i cloaca sm̄ q̄ phs. 2. phy. dicit aliq̄s lapides esse bñ fortunatos: ⁊ aliq̄s non: hoc a mera electiōe artificis dependet: sic dicunt in proposito
6. cap. in particulari nulla est rō: quare hunc preelegit ⁊ illum non. ¶ Qd cōfirmat p Augu. super illud Jo. Nemo venit ad me: nisi pr̄ meus ⁊c. vbi dicit quare hūc trahat: ⁊ illū nō trahat noli velle diiudicare. si nō vis errare: ⁊ dicunt q̄ ex hoc q̄ de⁹ sic inequalia ex equalib⁹ facit: nō est iniquitas: qꝛ in his que fiunt ex gr̄a sine debito pōt absq̄ omni iniq̄tate de⁹ dare prout vult Juxta illud Matt. 20. Tolle qd tuum est ⁊ vade. an non licet mihi qd volo facere. tunc aūt esse iniquitas: si esset datum ex debito.

Cōtra istā positionem arguit q̄dā p̄mo ꝯtra illā rōnem: q̄ assignat in cōi. nam nullus defect⁹ culpe siue pene est de pfectiōe p se vniuersi. igit nec p se requirit ad manifestationem diuine bonitatis. ¶ Et p hoc pꝫ. q̄ nō est simile de differētijs rerū in esse naturali ⁊ morali: qꝛ omnes species rer̄ distincte in eē naturali sunt p se de pfectiōe vniuersi. nō sic aūt de differētijs in eē morali. inter bonū ⁊ malū vel inter beatuꝫ ⁊ miserū. ¶ Itē arguit q̄ si eēt necessariū ad manifestationē diuine iustitie dānatio aliquor̄. ad hoc videret sufficere dānatio demonū nō em̄ vident hoies ⁊ demones in culpa ⁊ pena differre specie in esse morali pluralitas aūt indiuiduorum nō est de perfectiōe vniuersi. ¶ Aut si dicas q̄ alio mō manifestat diuina iustitia in illis ⁊ in istis iuste punitis. ¶ Contra. ita manifestaret diuina misericordia plurib⁹ modis: si de⁹ glorificasset aliquos hoies ino cētes: sicut glorificauit angelos innocētes: vel aliquos angelos vel hoies sine oī merito in seip̄is vl' in alio qd nō fecit: cū magis th̄ videret de pfectione diuine bonitatis plib⁹ modis manifestari mīam dei q̄ꝫ dei iusti

Hē. q̄l. 5. q. 5. ⁊ q̄. 8. q. 5

tiaz. ¶ Preterea arguit iste q̄ nō vr̄ q̄ ex itētiōe deꝰ fieri pctā permittat: vt ea postmoduz puniat: qꝛ nō vr̄ q̄ p intētionē cuiusq̄ plꝰ sint pmittēda mala fieri q̄ faciēda qꝛ nullū malū culpe vel pene pōt eē p se intētū inquātū maluz. ¶ Et si dicat̄ q̄ volūtas in pmittēdo nullo mō fert̄ sup pmissionez vt intēdat malū pmittere esse vel fieri: nō rōne totiꝰ sz partis. ¶ Arguit iste q̄ saltē nō est manifestuz qualiter ex intētiōe deꝰ velit vnū ⁊ nō alterū. Uñ nō vr̄ q̄ deꝰ ex intētiōe malū pmittat: sed solū vt bonū eueniat. hoc ptz in ceco nato quē deus pmisit nasci cecū. nō vt glorificet̄ in cecitate eiꝰ: sz in miraculosa illuminatōe: hoc ēt ptz in naturalibꝰ. Deꝰ em̄ nō itēdit defectū: sz si cause scd̄e sint ipotētes pmittit defectū esse talem qualē cause pñt ꝓducere. In hominibus ēt videmus: q̄ q̄ pmittit aliquē peccare si posset eū ꝓhibere vel ipedire: peccat. hoc igit̄ nō ē ponēdū in deo. ¶ Preterea cōtra scd̄m mēbrū. s. q̄ nulla sit rō in speciali: q̄re illū eligit ⁊ illū non arguit q̄ illd̄ exēplū nō est simile in materia em̄ vt nuda ē nō p̄t eē differētia pp quā sic sit disposita ad talē ⁊ talē formam: sicut nec in massa respectu diuersoꝝ vasoꝝ sz in hoibꝰ vr̄ posse inueniri alia dispositio in vno ⁊ in altero: pp quā huic ꝯgruat p̄destinari: ⁊ illi nō. sicut in materia nō vt nuda est dispositio ꝓpiq̄: vt fiat sb̄ alia forma sicut ptz d̄ vino ⁊ aceto: nō aūt eēt pfectissime disposita ad illā posteriorē si nō eēt sub p̄ore. ¶ Et q̄ illi adducūt ꝓ se apostolū: dicit iste s̄m glosam q̄ apl̄s hoc dicit: nō pp iopiā reddēde rōnis: sz vt reprimat temeritatē icapaciū: nec ē simile in exēplo apl̄i de massa ⁊ figulo nisi ex pte finis: nō aūt ex parte subiecti: qꝛ hic in electione pōt esse differētia in subiecto: ibi aūt nō: ⁊ quo ad hoc est ꝯgruētiꝰ exēplū apl̄i qd̄ ponit scd̄e ad Tho. scd̄o de vasis argēteis ⁊ aureis: qꝛ ibi est differentia in subiecto s̄m quā vasa sictilia fiunt in maiorem cōtumeliam. lignea in minorē: aurea in honorem maiorem: ⁊ argētea in honorem minorem.

2.met. t.c.8.⁊ ethicorū ⁊ p̄orū primis.

Hē.ql. 4.q.19

Iste igit̄ improbās istā positionem dicit aliter ⁊ hoc sic. ¶ Actꝰ diuinus pōt ꝯsiderari dupl̄r: vel vt ē a deo agēte. vl̄ vt recipit̄ in aliqd̄ passuz siue vt terminat̄ ad aliqd̄ ob̄m. p̄mo mō nulla est rō actiōis diuine neq̄ vt finis. nisi vt bonitas sua manifestet̄: neq̄ vt efficiens: nisi volūtas sua. scd̄o mō tñ est assignare aliquā rōnē p quā. s. illd̄ ens: circa qd̄ est actio: vt ens ad finē cōgruit fini: ⁊ q̄ aliqua talis rō sit ex pte entis ad finē ostēdit tripl̄r. p̄rio qꝛ in rebꝰ oino equalibus electio noiari nō pōt. igr̄ si deꝰ istū eligit aliqua est d̄ria electi a nō electo. Scd̄o qꝛ in oibus opibꝰ mie diuine vr̄ ꝯcurrere iustitia. ergo aliqua est ꝯgruētia ex pte illiꝰ circa qd̄ opat̄ misericorditer. Et tertio qꝛ ꝯsimil̄r vr̄ nō esse vl̄ esse meritū electiōis vl̄ reprobatiōis: ⁊ ita lz malitia ex pte reprobati nō sit cā dānādi a pte dei: qꝛ tūc deꝰ eēt passiuꝰ ⁊ tp̄ale eēt cā eterni: tū bñ ꝯcedit̄ ex pte dānādi malitia eē rō motiua: pp quā recipiat̄ in ip̄o aliqua actio ⁊ sit circa ip̄z. ergo a sil̄i vr̄ ex alia parte q̄ absq̄ imp̄fectiōe dei in agendo possit poni aliqua rō ex parte p̄destinati. Et iste innitit̄ in ista ꝯcl̄one auctoritate Au. p̄-

Actus diuinꝰ pōt dupl̄r ꝯsiderari.

allegata.83.q̄stionū q̄ non vr̄ retractata: ⁊ hic pōt itroduci expositio magr̄i superi⁹ posita. ¶ Ulteri⁹ in speciali dicit: que sit ista rō q̄ bon⁹ vsus liberi arbitrij preuisus ex parte electi. ⁊ mal⁹ vsus liberi arbitrij p̄uisus ex parte reprobati. hoc declarat sic. licz gratia p̄ncipaliter operet̄ in actib⁹ bonis: tn̄ liberū arbitriū coopat̄ qd̄ ꝓbat ꝑ Aug. sup illd̄ psalmi. Adiuua nos deus salutaris nr̄. vbi dicit Aug. cū ait. adiuua nos nec ingrat⁹ est gr̄e nec tollit liberū arbitriū. q̄ em̄ adiuuat̄ ēt ꝑ seipsum aliq̄d operat̄ qn̄ igr̄ offert̄ gratia viatori: si recipiat gratiam oblatā: ⁊ ei s̄m vsuz liberi arbitrij bene cooperet̄: meret̄ habere gratiā s̄m gradū vlteriorē sicut exemplificat in multis gradibus intermedijs a statu pcti mortalis vsq̄ ad statū glorie: q̄s nō opz mō enumerare oēs. ⁊ ita vr̄ q̄ tot⁹ bonus vsus liberi arbitrij ꝓ oibus statibus p̄uisus posset esse rō electionis eterne ipsius bn̄ vsuri. ⁊ ita ex alia ꝑte d̄ malo vsu ⁊ reprobatiōe ¶ Et si obijciat̄ cōtra istd̄ qd̄ bonus vsus liberi arbitrij est ꝑ gr̄az. ergo ꝑtinet ad effectum p̄destinatiōis ⁊ ita nō est rō eligēdi. Rn̄det q̄ bon⁹ vsus quodāmodo nō iclud̄it sub p̄destinatione: nec sub ei⁹ effectu: lz nō sit sine eius effectu: nec sit distinctū qd̄ est predestinationis ab eo qd̄ est liberi arbitrij. Sic igr̄ s̄m ip̄m ⁊ in cōi circa totū genus humanū pōt assignari bonus vsus ⁊ mal⁹ vsus: ⁊ de quocūq̄ hoīe pōt assignari rō ex ꝑte ipsius nō ꝓpter quam: sed sine qua nō. Tn̄ in speciali circa determinatū hominē nō est hoīs illā rōnē iuestigare q̄uis nō desit: ⁊ vix possit sciri. cū in speciali s̄m euz magna inopia reddende rōnis apostol⁹ laborauerit cum dixit ad Ro. 11. O altitudo diuitiarum: q̄ in hoc cōsistit iudicij dei abyssus multa.

78

Sed cōtra istd̄ arguitur prio: q̄ deus nō p̄uidet istū bene vsurū libero arbitrio. nisi q̄ vult vel p̄ordinat istū bn̄ vsurū eo: q̄ sicut dictū est di. 39. Certa preuisio futuroꝝ cōtingētiū est ex determinatiōe volūtatis diuine: si ergo offerant̄ volūtati diuine duo equales in naturalib⁹. quero quare istum preordinat bn̄ vsurū libero arbitrio ⁊ illum nō? nō est huius: vt vr̄ assignare rōnē nisi volūtatē diuinaz. ⁊ hec est p̄ma distinctio inter eos quā ꝑ te sequit̄ electio vel reprobatio. ergo in p̄ma distinctione ꝑtinēte ad p̄destinationē ⁊ reprobationē sola rō est diuina voluntas. ¶ Preterea ista rō quā ponit nō vr̄ cōis oib⁹ p̄destinatis ⁊ reprobatis. p̄mo quidē q̄ nō paruulis: in q̄bus nō p̄uidet de⁹ vsum bonū vel malum liberi arbitrij. ¶ Et si dicas q̄ ⁊ si nō p̄uideat vsum talē tamē preuidet istū bn̄ fuisse vsurū si supuixisset. illū fuisse male vsuꝝ si superuixisset. ⁊ ideo istū ꝑducit ad baptismū: ⁊ illum nō. ⁊ iste saluatur ⁊ ille dānatur. ¶ Sed hoc ipse ita im probat: q̄ ꝓpter bonū vsum preuisum alicuius si superuixisset nō acceptat̄: vel dānatur. tunc em̄ adultus s̄m eos moriēs in gr̄a nō premiaret̄ scd̄m merita que iam hz: sed s̄m illa q̄ preuideretur habiturus: si superuixisset. Similiter si loquamur de angelis: predestinatis ⁊ non predestinatis: quem vsum liberi arbitrij p̄uidet de⁹ in isto. si offeratur gratia quē nō preuidet in illo ꝓpter quē predestinat istum ⁊ illū reprobat.

B Pōt aliter dici q̄ p̄de
stinationis
nulla est rō etiā pte p̄destinati ali
quo mō puor ista p̄destinatiōe re
probatiōis tñ est aliqua cā nō q̄d̄
,pter quā dev effectiue repro
bat inq̄tum est actio a deo. sicut
argutū est in p̄missa opinione: qr
tūc dev eēt passiuus: ſz ,pter quā
ista actio sic terminet ad istō ob
iectū: z ad aliud. ¶ Primū ,pbat
qr volēs ordinate finē: z ea q̄ sunt
ad finē: prius vult finē q̄ aliqđ en
tiū ad finē: qr ,pter finē alia vult
ergo cū in toto ,cessu quo creatu
ra beatificabilis p̄ducit ad p̄fe
ctum finē: finis vltimus sit beati
tudo p̄fecta: deus volēs huic ali
q̄d istius ordinis primo vult hnic
creature beatificabili finē: z qua
si posterius vult sibi alia q̄ sunt
in ordine illoz q̄ p̄tinent ad illū fi
nē: ſz gra. fides. merita. z bonus
vsus liberi arbitrij ola ad istū fi
nē sunt ordinata. Iz quedā remo
tis: z quedā, ppinquius ergo prio
isti vult dev beatitudinē q̄ aliqđ
istoz z primus vult ei qđcūq̄ istoz
q̄ p̄uideat ip̄m habiturū qđcūq̄
istoz igit pp nullū istoz p̄uisum
vult ei beatitudinē. ¶ Scōm ,p
batur. qr dānatio nō vf bona: nisi
qr iusta. Nā fm Aug. 11. sup Ge
ne. c. 24. Nō prius est deus vltor
q̄ aliqs sit peccator. vf cm̄ eē cru
delitatis punire aliquē nō p̄existē
te in eo culpa. igit a ſtri non vult
deus prius aliquē punire q̄ videat
aliquē eē peccatorē. nō igit primo
actus volūtatis diuine circa Iu
dā est velle dānare Judā ,put Iu
das offert in puris naturalib⁹: qr
tūc videret velle dānare sine cul
pa: ſz vf q̄ ops Judā offert volū
tati diuine sub rōne petōtis añz
velit ip̄m dānare. ergo cū repro
bare sit velle dānare: reprobatio
habet er pte obiecti rōne aliquaz
ſ. pctm̄ finale p̄uisum. ¶ Hoc cō
firmat auctē Aug. in li. de p̄desti
natione sanctoz z ponit in litera.

Ordinata ad finē

Obiectū reprobationis.

Cōtra istud Petrus z Iu
das eēles in natu
ralibus volūti a deo i eē existētie
in illo instāti in quo offerunt vo
lūtati diuine in existētia natura
li z equales deus p te p̄mo vult
Petro beatitudinē. ḡro tunc q̄d
vult Jude: ſi dānationē habeā, p
positum: qr tūc reprobat sine ol
rōne. si beatitudinē. ergo p̄desti
nat Judā. ¶ Dici pōt q̄ in isto
primo instāti nihil vult Jude: ſz
tñ est ibi negatio volitiōis glo
rie. z silr quasi in scōo instāti na
ture q̄fvult Petro gr̄am. adhuc
nullus actus positiuus volūta
tis diuine est circa iudā: ſz mitte
re. In tertio instāti q̄si vult p tñ
negatiuus Petrū eē de massa p
ditionis: siue dignū p̄ditione. et
hoc siue propter peccatum ori
ginale siue actuale: tūc vult per
mittere Judā filī mōis eē filiū
p̄ditiōis: z hic est primus actus
positiuus vnifōmis q̄dem circa
Petrū z Judā: ſz ex isto actu est
istud verū: Judas erit finaliter pec
cator. positis illis negationibus
ſ. q̄ nō vult sibi dare gr̄am: nec
gloriā. In quarto instanti offert
Judas vt peccator finaliter volun
tati diuine. z tūc ipse vult iuste
punire: z reprobare Judā. ¶ Ne
mrū q̄ nō ponit ſtris ,cessus p̄
destinationis z reprobatiōis: qr
bona ola attribuunt principaliter
deo mala aūt nobis. z ita deū p̄
destinare sine rōne ꝯgruit boni
tati sue: ſz ip̄m velle dānare non
vf sibi immediate posse attribui
respectu obiecti vt cogniti in suo

Ordo reprobationis z p̄destinationis.

Dubium notabile. B

Inhis igenus stupescant ꝯtra p̄ uectora.

puris naturalib⁹: sz tm̄ respectu obiecti vt cogniti i peccato mortali finali. ¶ Pōt cōfirmari ista rn̄sio p sile. ponam⁹ duos ex pte sui eque gratiosos mihi: quoꝝ alterū diligo alteꝝ nō. ⁊ istū quē diligo p̄ordino ad aliqd̄ bonū: per qd̄ possit mihi placere. illuz aūt quē nō diligo nō p̄ordino ad tale bonum. si ita eēt ꝙ in ptāte mea eēt pmittere eos posse offendere. possem velle pmittere vtrū qz offendere: ⁊ ex q̄ illū pducere n̄ volo ad illd̄ p qd̄ possz mihi placere: p̄scirē offensaz ei⁹ fore ppetuā ⁊ ita me iuste punire eū: p̄scirē āt offensaz alteri⁹ remittēdā sine cōmutandā ad quod vellem.

C **Sed adhuc** contra istud i statur: qꝛ deus certitudinalr nō p̄uideret Judā esse malū s̄m istā viā. nā sola pmissio alicui⁹ act⁹ ⁊ certitudo de pmissione nō facit certitudinem de illo actu qꝛ oporteret hr̄e aliquā cām effectiuā. igit̄ ex hoc solo ꝙ deus p̄scit se velle Judā pmittere peccare nō erit cert⁹ de Juda peccaturo: vl' Judā eē peccaturꝝ. Vel loquamur de angelo bono ⁊ malo qui nō erāt in pctō originali. ex hoc inquā solo nō vr̄ ꝙ sciat luciferū eē peccaturū. ⁊ ex hoc solo (vt videt̄) nō offert̄ sibi lucifer vt peccator. ¶ Preterea. Quid est istud velle pmittere luciferū peccare: si hoc est aliq̄s act⁹ positiuus volūtatis respectu peccati. igit̄ vr̄ ꝙ vult eū peccare: si nō est actus positiu⁹ respectu act⁹ peccati: sz respectu act⁹ pmissionis. tūc erit actus reflexus. ⁊ tūc erit q̄rere d̄ ista pmissiōe q̄s act⁹ sit: si act⁹ positiu⁹ volūtati. ḡ vr̄ adhuc ꝙ deus habeat actū positiuū respectu peccati qd̄ pmittit

Primū istoꝝ soluit̄ per hoc ꝙ de⁹ p̄scit se cooperaturū lucifero ad substantiā illi⁹ act⁹: q̄ erit pctm̄. hoc aūt p̄scit qꝛ vult coopari illi si ē pctm̄ cōmissionis: vel p̄scit se nō cooperaturū ad actū aliquē si n̄ vult ip̄m. ⁊ hoc si iste actus primus est pctm̄ omissiōis. ⁊ sciēdo se cooperaturū ad talē substantiā actus cū nō circūstātijs debitis vel nō coopaturū ei ad actū necessariū. ⁊ p ꝯn̄s quē omittet: sciret illū peccaturum. ita q̄ scit hūc peccaturū nō solūꝙ scit se pmissuꝝ: sz ēt qꝛ scit se coopaturꝝ huic ad sb̄am act⁹ nō circūstantionati. ⁊ p ꝯn̄s iste cōmittet. vl' nō coopaturū ei ad actū necessariū ⁊ p ꝯn̄s iste omittet. ¶ Scd̄z dubiū difficultatē querit tangentē diuinā volūtatē: de q̄ nō mō sz alias. ¶ De istis opinionib⁹ oībus qꝛ aplus vr̄ disputās de ista materia ad Ro. in fine quasi totū impscrutabile relinquere. O altitudo inq̄ens diuitiarū sapie ⁊ scie dei. Et q̄s nouit sensū dn̄i: aut q̄s ꝯsiliari⁹ ei⁹ fuit? ⁊ iō ne scrutādo de pfundo s̄m dictū magistri: eatur i pfundū: eligat̄ q̄ magis plz: dū tn̄ saluet̄ libertas diuina sine aliq̄ iniustitia: ⁊ alia q̄ saluanda sunt circa deū vt liberalr eligentē ⁊ q̄ aliā opinionē tenuerit: rn̄deat ad ea que tacta sunt cōtra eam.

D

Infra di. 47 ⁊ in. 2. dist. 7.

Sz q̄s phs. aut theologus.

Ad primū argumentū p̄ncipale rn̄deo ꝙ summa bonitas pōt stare cū liberali cōicatiōe: lz nō sit illa equalis oībus: pōt em̄ summe bonus ex libertate libere cōicare: et vt ostendat se nō necessario liberalē sz liberalē libere cōicatiuū. p̄t .n. sic liberalis aliq̄bus duob⁹ app̄-

E

hensis equalibꝫ velle bonū nō eq̄ liter cōicare: nec in hoc fit i iustitia aliq̄ sic dicit tertia opinio: q; nihil ē ibi debitū. ¶ Ad scōm dico q̄ sunt aliq̄ duo eque volibilia ꝛ ordinabilia ad aliquē finē: ꝛ ex pte sui hñt rōnē illā pp quā sunt volēda ab aliq̄ volūtate. volūtas pacceptās vnū illoꝝ alteri ad illū finē peccat ꝑm acceptationē ꝓsonaꝝ. talis ē aūt ois voluntas creata: q; respectu illius bonitas amabilis est rō recte amādi nō sic volūtas increata respectu alicuiꝰ boni alteriꝰ ab ēentia sua nullū. n. aliud bonū q; bonū iō amat ab illa volūtate: ꝫ ecōuerso. ꝛ iō nō pōt acceptare ꝓsonas q; non est in eis bonitas: que sit sibi ratio amandi.

Ad primū ¶ oppositū q̄ult tenere aliā viaz. pōt dicere sicut dicit quarta opinio q; apls in hoc redarguit ꝑsumptuosos inq̄rētes illa quoꝝ nō sunt capaces. non aūt ꝓpter inopiā reddēde rōnis faltē in cōi: ꝫ in ꝑticulari nesciatur. qō malū ꝑuidet deꝰ in isto. ꝓpter qō reꝓbet eū: ꝛ in istis spālibus peccatis ꝑuisis est altitudo diuitiaꝝ. ꝛ sunt iudicia incōprehēsibilia. cui vī ꝓcordare illud vocabulū iudicij: q; iudiciū est de ꝑticulari agibili vsitate. n. nō dicimꝰ de ꝑncipijs practicis siue de legibꝰ statutis esse iudicia: ꝫ de aliquo ꝑticulari actu iudicaī ꝫ ꝑncipia practica siue leges statutas: ꝛ iō nō obstante q; sit ꝑncipiū practicū statutū ꝑ diuinā volūtatē q; ois ꝑuisus finaliter malꝰ dānet. tñ de ꝑticularibꝰ assumēdis subaudi: iste ꝑuisdeī sic finaliter malus: ꝛ ille sic: ꝫ ex hoc iudicaī iste reꝓbatꝰ ꝓp hoc: ꝛ ille ꝓp illud. ista iudicia sunt inscrutabilia. nō. n. scit hō nec ꝑt scire in qō ꝑtīn deus vult ꝑmittere istū cadere respectu cuiꝰ sit nō voluto ꝓferendi ꝛ ordinabilia ad aliquē finē: ꝛ ex pte sui hñt rōnē illā pp quā sunt volēda ab aliq̄ volūtate. volūtas pacceptās vnū illoꝝ alteri ad illū finē peccat ꝑm acceptationē ꝓsonaꝝ. talis ē aūt ois voluntas creata: q; respectu illius bonitas amabilis est rō recte amādi nō sic volūtas increata respectu alicuiꝰ boni alteriꝰ ab ēentia sua nullū. n. aliud bonū q; bonū iō amat ab illa volūtate: ꝫ ecōuerso. ꝛ iō nō pōt acceptare ꝓsonas q; non est in eis bonitas: que sit sibi ratio amandi.

Ad primū ¶ oppositū q̄ult tenere aliā viaz. pōt dicere sicut dicit quarta opinio q; apls in hoc redarguit ꝑsumptuosos inq̄rētes illa quoꝝ nō sunt capaces. non aūt ꝓpter inopiā reddēde rōnis faltē in cōi: ꝫ in ꝑticulari nesciatur. qō malū ꝑuidet deꝰ in isto. ꝓpter qō reꝓbet eū: ꝛ in istis spālibus peccatis ꝑuisis est altitudo diuitiaꝝ. ꝛ sunt iudicia incōprehēsibilia. cui vī ꝓcordare illud vocabulū iudicij: q; iudiciū est de ꝑticulari agibili vsitate. n. nō dicimꝰ de ꝑncipijs practicis siue de legibꝰ statutis esse iudicia: ꝫ de aliquo ꝑticulari actu iudicaī ꝫ ꝑncipia practica siue leges statutas: ꝛ iō nō obstante q; sit ꝑncipiū practicū statutū ꝑ diuinā volūtatē q; ois ꝑuisus finaliter malꝰ dānet. tñ de ꝑticularibꝰ assumēdis subaudi: iste ꝑuisdeī sic finaliter malus: ꝛ ille sic: ꝫ ex hoc iudicaī iste reꝓbatꝰ ꝓp hoc: ꝛ ille ꝓp illud. ista iudicia sunt inscrutabilia. nō. n. scit hō nec ꝑt scire in qō ꝑtīn deus vult ꝑmittere istū cadere respectu cuiꝰ sit nō voluto ꝓferendi gr̄am: vt sic offerat tāq̄ finaliꝝ pctō: in illo pctō. ꝛ sic ꝓpter illud peccatū ꝑuisum reꝓbet: De bonis aūt ꝑt poni q; nulla sit rō sicut dictū est in q̄nta opi. ¶ Et sic ꝫ hoc arguas q; saltem circa bonos nō erūt iudicia iscrutabilia. facile ēm est dicere de eis q; q; vult: iō saluat. ꝑt dici q; de eis inquātū ꝑdestinat nō est iudiciū: nec ꝫ de facto i exist̄tia. nec ꝫ ꝫsi in ꝑsciētia diuina. iudiciuꝫ. n. est de aliquo facto vel ꝑuiso: sed de malis ꝫ nō sit iudicium de facto: q; nō peccauerūt. pōt tñ cōdēnatio dici iudiciū de eis in ꝑsciētia dei vbi dicunt mali: ꝛ tūc inscrutabilitas iudicioꝝ pōt referri ad malos ex parte quorum ponit aliqua rō ꝫ ille rōnes ex parte diuersoꝝ. ꝓt quas ꝫsi ex pte coꝝ ferunt iudicia sint iscrutabilies. ¶ Ad aliū Aug. facit ꝑ quinta opi. q; probat ex parte ꝑdestinatoꝝ nullam esse rōnem ꝫ non ex parte damnendoum.

Hunc de omnipotētia dei agēdum est ꝛc. Distin. XLII.

Circa distin. 42. i q̄ magister agit de oipotētia dei. Quero vtrū deū esse oipotentem possit ꝓbari natu-

tali rõne? ¶ Quod sic. Ricar. de tri. j. c. 3. Ad oia q̃ fide tenemus: nõ solũ habem⁹ rõnes naturales sz necessarias. ¶ Preterea. Naturali rõne ꝓbat deũ esse potẽtie
T.c. infinite. sicut probat. 8. physi. ⁊
78. 12. meta. potẽtia aũt ifinita nota
T.c. est esse oipotẽtia. ergo ⁊c. ꝓbatio
41. minoris: qꝛ notũ est potẽtia ifinita nõ posse aliquã aliã maiorẽ cogitari sine ꝯtradictione. quacũq̃ aũt potẽtia q̃ nõ est oipotẽtia: p̃t cogitari maior sine ꝯtradictiõe. ꝓbo. sine ꝯtradictiõe põt cogitari oipotẽtia sub rõne oipotẽtie. ipsa aũt maior cogitat quacũq̃ alia: q̃ nõ eẽt oipotentia. ¶ Si dicasq̃ nõ p̃t naturalr ꝓbari oipotẽtiã eẽ cogitabilẽ siue ꝯdictione ¶ Cõtra oipotẽtiã eẽ in entib⁹ verũ est. ꝗ ois rõ ꝓbans ipossibilitatẽ oipotẽtie sophistica est: ois ãt rõ sophistica p̃t ꝑ intellectũ ex puris naturalib⁹ solui. ꝗ itellectus talis ex puris naturalib⁹ p̃t cognoscere nullũ ipossibile seq̃ ex oipotẽtia. ⁊ scitq̃ illd ẽ possibile: ad qd nullũ ipossibile seq̃t. cognoscit ꝗ oipotẽtiã eẽ pol'em. ¶ Ex isto ẽt p̃t fieri rõ ꝑ se: qꝛ si naturalr p̃t ꝓbari oipotẽtiã eẽ possibilẽ: qꝛ nõ i pol'em. ꝗ naturalr p̃t ꝓbari eã eẽ necessariã: qꝛ ñ p̃t eẽ nisi possit eẽ necessaria. ⁊ qd p̃t eẽ necessariũ ẽ necessariũ. ergo ⁊c. ¶ Cõtra nulli phi vtẽtes naturali rõne ẽtq̃ tũcũq̃ ꝑfecte ꝯsiderarẽt deũ sub rõe efficiẽtis: ꝯcesserũt deũ eẽ oipotẽtẽ s̃m itellectũ catholicoꝝ. ¶ Cõfirmat aũt: qꝛ articulus fidei est in symbolo apostoloꝝ. Credo in deum patrem omnipotentez ⁊c.

A **Hic rñderi** posset distinguẽdo ¶ Qd oipotens aut põt dici agẽs quod põt in oẽ possibile mediate vel imediate. ⁊ hoc mõ est potentia actiua primi efficiẽtis oipotẽtia put extẽdit se ad oẽm effectũ in rõne cãe ꝓxime vel remote. ⁊ si q.s.
naturalr possit ꝯcludi eẽ aliqd p̃mũ efficiens sicut oñsum ẽ supra di. ⁊. naturalr ẽt põt ꝯcludi illud eẽ oipotens hoc modo loquẽdo. ¶ Alio mõ accipit oipotẽs ꝓprie theologice put oipotẽs dr̃ q̃ p̃t i oẽm effectũ imediate: ⁊ i qdcũq̃ possibile. hoc est in qdcunq̃ qd ñ est ex se necessariũ: nec icludit i se ꝯdictionẽ ita inq̃ imediate q̃ sine oi cooꝑatione cuiuscũq̃ alterius cãe agẽtis. ⁊ hoc mõ oipotẽtia vr̃ eẽ credita de prio efficiẽte ⁊ nõ demõstrata: qꝛ lz primũ efficiẽs hẽat: i se potẽtiã effectiuam eminẽtio: ẽ potẽtia cuiuscũq̃ alteri⁹ cãe effectiue. hẽat ẽt i se eminẽter potẽtiã effectiuã cuiuscũq̃ alteri⁹ cãe. sicut deductũ ẽ di. 2. ⁊ q.s.
ꝑ hoc ꝓbatũ ẽ eũ hr̃e potẽtiã infinitã: ⁊ istd sit q̃si vltimũ ad qd rõ naturalis potuit attingere de deo cognoscẽdũ. tñ ex hoc nõ vr̃ posse ꝯcludi oipotẽtia s̃m istũ intellectũ: qꝛ ⁊ si verꝝ sit nõ tñ ẽ manifestũ naturali rõneq̃ hñs causalitatẽ eminẽter i se: ⁊ causalitatẽ cãe scde eminẽtius: q̃ illa cã secũda hẽat respectu sui effectus: posset imediate in effectũ imediatũ cãe scde: ordo em̃ causaꝝ superioꝝ ⁊ inferioꝝ hoc nõ ꝯcludit: qꝛ si sol hẽret i se causalitatẽ eminẽtiorem q̃ hẽat bos vel aliud aial nõ tñ ꝯcederet solẽ imediate posse gñare bouẽ. sicut põt mediate cũ boue gñare. ⁊ hoc maxie ponerent phi. qꝛ non posuerũt causaz scdam necessario concurrentẽ ꝓpter aliquam perfectionem addendam effectui: sz quasi magis ꝑꝑ imꝑfectionẽ addendã qꝛ cã li

Diffusius vide ad hoc in 7. q. quoli.

B

tas prime cause imediate pfecta est: iō posuerūt eā nō posse imediate eē causam alicui⁹ impfecti effectus: ⁊ iō opz cām agētē aliā ꝯcurrere impfectiorē: vt illa pria nō ꝓduceret ſm vltimū potentie sue: sz cū illa cā agente scda effectū diminutū ⁊ impfectū ꝓduceret: hoc ē nō ita pfectū effectū ꝓduceret mediante cā scda impfecta sicut si imediate ꝓduceret nō mediantib⁹ causis scdis. ¶ Preterea si phi nō potuerūt p rōnem naturalē ꝯcludere deū posse ꝯtingēter causare: quāto magis nec posse imediate i quēcūqz effectū vel in qdcūqz: qd pt ꝓducere mediātib⁹ aliis causis scdis. ¶ Preterea si ipsi habuerūt q̄si ꝓ pncipio q̄ de nihilo nihil sit saltez in istis gn̄abilib⁹ ⁊ corruptibilibus: nō vr̄ deū sic eē oipotētē q̄ possit aliquē effectū totaliter ꝓducere sine oi alia cā cōcausante. ¶ Preterea si phi posuerūt deū esse necessario agentē: sicut vident mlti eoꝝ sensisse ⁊ posuisse: si cum hoc ponerēt q̄ esset oipotēs ſm istuz intellectū scdm haberent negare oēz aliā cālitatē cuiuscūqz cause scde: qd ē maximū icōueniēs eis. Nā cā necessario causans i quocūqz instāti ꝯparet ad effectū. necessario in eodē instanti causat ⁊ agit. g̃ (cū prius ꝯparet cā supior ad effectū q̄ cā inferior: ⁊ tunc p te necessario ē oipotēs.) i illo instāti ꝓducit effectū totū. g̃ i scdo instāti in quo cōparat cā scda ad eūdē effectū nihil intelligit tunc causandū. ⁊ ita agēs scdm vel cā scda nihil pōt causare. Et ex hoc apparet q̄ ista ꝓpositio q̄cqd pt cā effectiua prima cū cā scda pōt p se imediate: nō ē nota ex terminis neqz rōne naturali: sz est tātū credita: qz si ipsa oipotentia ex q̄ depēdet esse: nota rōne naturali facile esset ꝓbare ipsis phis multas vitates ⁊ ꝓpositiones q̄s ipsi negāt: ⁊ facile esset eis ꝓbare saltem possibilitatē multoꝝ: q̄ credimus q̄ ipsi negāt. Oipotentia tn̄ hoc mō sumpta: lz nō sufficiēter demonstret: ꝓbabiliter tn̄ pōt ꝓbari sicut verū ⁊ necessarium: et probabilius q̄ quedā alia credita: qz non est incōueniens quedā credita esse euidentiora q̄ alia.

j. phy. t. c. 24 ⁊ alibi.

C

Ad auctoritatez

Ricar. dico q̄ si sint necessarie rōnes ad oipotentiā ꝓbandā. sicut ⁊ ad q̄daz alia credita tn̄ nō sunt euidenter necessarie ⁊ vere: sicut illa rō q̄ ꝓbat trinitatē pp duplicem ꝓductionē ad itra i diuinis: qz lz sit ex necessariis: nō tn̄ p̄misse sunt necessario euidētes: qz nō sunt note ex terminis nob notis: neqz ex immediatis nobis notis possibile ē hoc inferre. sicut dcm̄ est dist. 2. q. j. ¶ Ad scdm dico q̄ infinita potētia dei: ⁊ si possit cōcludi de deo naturali rōne: nō tn̄ oipotētia ſm q̄ ꝓprie sumit. Et cū dicis q̄ ifinita potētia nulla pt maior cogitari. Ueꝝ est intēsiue: tn̄ nō vr̄ ꝯdictio q̄ sit vel cogitet maior potētia ad pl'a se extendēs extēsiue vel diceret q̄ ⁊ si non sit ꝯdictio oipotentiā cogitari q̄ vt sic aliq̄ mō excedat infinitā potētiā nō intellectā vt oipotētia: nō tn̄ ē naturalr notū potētiā sic intellectā eē oipotētiā. Et cū dicis notā eē oipotētiā ꝓprie sumptā hoc negat: ⁊ cū ꝓbat: qz ois rō ꝓbans ipossibile seq̄ ex ea ē sophistica. ¶ Ad hoc dr̄ q̄ ē sophistica nō tn̄ pt solui p rōnē naturalē: qz prout dr̄ sophistica ⁊ peccans in

Uide. 2. di. j. huius pte. 2. q. 3. in additiōib⁹. q. illa.

D

Egidi⁹ q̄l. 5. q. 7.

materia est hñs aliquā p̄missam falsaz: ⁊ nō pōt solui nisi p̄ interemptionē illiꝰ p̄misse. q̄ tñ nō pōt cognosci interimēda p̄ rōnē naturalē: sicut nō pōt cognosci vera p̄ rōnem naturalē. ¶ Sz ꝯ istud arguo sic: aut illa q̄ apparēt vera ⁊ nō apparēt interimenda ex rōne naturali apparēt esse vera ex terminis tāq̄ imediata aut apparēt esse ꝯclusa ex imediatis. Si p̄mo mō. ḡ intell's nr̄ nō pōt eē certus de ꝓpositionibꝰ imediatis: q̄ sit vera: ⁊ q̄ nō: qꝛ tūc apparerēt aliquē ꝓpositiōes vere ⁊ imediate: q̄ tñ sunt simplr̄ false: ⁊ ita ñ erūt aliq̄ principia certa tāq̄ ianue i domo ꝯ phīn ⁊ cōmentatorez. 2. meta. circa q̄ nō contingit errare. Si scdo mō appareāt eē ꝟa tāq̄ cōclusa ex imediatis. tunc arguo de illo syllogismo sophistico sic de isto: aut peccat i materia aut i forma: si i materia: tūc pōt solui: qꝛ p̄missa falsa peccās i materia pōt interimi: si i forma adhuc p̄t solui p̄ artē logicā. Si autē dicat̄ ꝙ peccat in forma: ⁊ tñ nō potest solui rōne naturali. Istud vr̄ absurdū: qꝛ sicut intell's inclusus in naturalibꝰ tradidit oēm artez de syllogismo apparēti informi ⁊ defectuoso: sic posset soluere p̄ illā artē oē talē syllogismū applicando talē artē ad talē p̄alogismuz. ¶ Iō dico aliter ꝙ si q̄cūq̄ paralogismus deducēs apparēter ad impoꝛe ex p̄missa significāte deū eē oīpotentē posset solui p̄ intellectū ⁊ rōnē naturalē siue peccet in materia siue in forma: ⁊ intell's posset scire quēcūq̄ talē paralogismū diuisim factū eē solubilez. nō tñ sequit̄ ꝙ sciat illud nō esse impoꝛe: stat em̄ oppositū. s. ꝙ dubitet istud esse oppositū p̄muz ex repugnātia terminoꝝ ex quo tñ nō posset sequi aliqd̄ manifestius impoꝛe: aut ꝙ dubitet vtrum ex isto possit inferri aliqd̄ impoꝛe aliud a quocūq̄ illato: ⁊ illud argumentū inferēs illud impossibile sit insolubile: lz illud nō sit aliqd̄ eoꝝ q̄ facta sunt q̄ scit naturaliter soluere. ¶ Uel aliter gñaliter pōt rñderi ad illud argumētū qd̄ pōt fieri gñaliter ad oē creditum: ꝙ illud sit necessariuz ad oē possibile ⁊ credibile.

t.c.s.

vt pz i elenchis aristo.

Distin. XLIII. Quidā tñ de ⁊c.

Circa disti. 43.

Cvbi magr̄ improbat opini. aliorū quero. Utrū p̄ria rō impossibilitatis rei fiēde sit ex parte dei vel ex parte rei factibilis? ¶ Qd̄ magis ex p̄te dei ꝓbo magr̄ arguit distinctiōe sequēte ꝙ vniuersum possit fieri meliꝰ: qꝛ si non aut hoc esset p̄p hoc ꝙ nullum donū sibi deesset: ⁊ tūc esset deus: aut qꝛ aliq̄d sibi deesset: sz nō esset capax ad illud recipiēdū ⁊ tunc arguit qd̄ melius fieret: n daret̄ sibi capacitas a deo ad illud. Ita arguo in ꝓposito si aliquid sit infactibile: ḡ si paretur sibi capacitas a deo posset fieri. ḡ mō non pōt fieri: qꝛ nō dat̄ sibi capacitas: ḡ ista impossibilitas vr̄ primo esse ex p̄te dei nō potentis dare capacitatē. ¶ Cōtra Ans. de casu diaboli. c. 3. qꝛ deus dedit p̄seuerantiā bono angelo: iō bonus angelꝰ habuit: ⁊ nō qꝛ deus nō dedit malo angelo: iō non habuit: sz qꝛ malus non accepit.

Quere i reporta. has opi. copiose. Prima sententia hē. ē ꝙ impossibilitas sit ex ꝑte rei: sz possibilitas ex parte dei.

A 2. snia est ꝙ vtraqꝫ ē ex ꝑte dei.

Hic dicit ab Hē. 6. q̄libeto. q. 3. cuiꝰ oppositū manifeste quere 8 q̄libeto. q. 3. ¶ Cōtra istā scdam sententiam siue sit dicta retractādo primā sniaz de isto articulo: siue sit dicta vt retractāda ꝑ ꝑmaz nō oporteret arguere ꝯ eā: nisi ex ꝟbis suis ꝓpriis q̄ implicāt manifeste opposita. ¶ Tñ specialiter arguo ꝯ eā sic. Nihil est simplr impossibile: nisi qꝛ simplr repugnat sibi esse: cui aūt repugnat esse repugnat ei ex se prio: ⁊ non ꝑꝑ respectū aliquē affirmatiuū vel negatiuū eiꝰ ad aliq̄d aliud: probatio. repugnātia em̄ q̄cunqꝫ extremoꝝ ē ex rōne sua formali: ⁊ ꝑ se essentiali circūscriptio quocunqꝫ alio respectu vtriusqꝫ extremi positiuo vel negatiuo ad qd̄cunqꝫ aliud sicut albū ⁊ nigrū per se ex suis rōnibꝰ formalibus ꝯriant: ⁊ hñt repugnantiā formalē: circūscribēdo ꝑ impossibile oēz respectū ad qd̄cūqꝫ aliud: illud igit est simplr impossibile cui ꝑ se repugnat esse: ⁊ qd̄ ex se primo est tale ꝙ sibi oino repugnat eē: ⁊ nō ꝑꝑ aliquē respectū ad deū affirmatiuum vel negatiuū: imo sibi repugnaret esse si ꝑ impossibile deus nō esset: videt igit pria sententia ꝓbabilior scda. ¶ Sz ꝯ istā primā sentētiā arguo primo sic: potētia actiua q̄ deus dr oipotens nō ē formalr intellꝰ diuinus: sed quasi p̄supponit actionē intellꝰ: siue illa potētia sit volūtas: siue alia potētia executiua: sz lapis ē possibilis esse ex se formalr. ḡ reducēdo q̄si ad primū principiuz extrinsecum: intellꝰ diuinus erit illud: a quo est prima rō possibilitatis in lapide: nō igit illa potentia actiua a q̄ deus dr oipotēs est prima rō possibilitatis in lapide. Probatio assumpti. possibile ꝑm ꝙ ē terminus vel odm oipotētie est illud cui nō repugnat eē: ⁊ qd̄ nō pōt ex se esse necessario: lapis ꝓductus in esse intelligibili ꝑ intellectum diuinū hz ista ex se formalr: ⁊ q̄si p̄ncipiatiue ꝑ intellm: igr ē ex se formalr possibilis: ⁊ q̄si principiatiue ꝑ intellm diuinuz: male igr vr illa pria snia ponere ꝙ oipotētia in deo sit illa potentia q̄ ē potētia passiua i creatura: ⁊ hoc si loquat de potētia actiua: a q̄ deus dr oipotēs: ⁊ respcū cuius illa dr potentia passiua in creatura. ¶ Cōfirmat ista rō. potētia actiua q̄ ē oipotētia nō dat alicui aliqd̄ eē: nisi ꝓducēdo illd̄ qꝛ illa ē potētia ꝓductiua rei ad ex: sz añ oēm ꝓductionē rei ad ex res hz esse possibile: qꝛ sicut ꝓbatū est di. 36. Rem ꝓduci in eē intelligibili nō est rez ꝓduci in esse simplr: ⁊ si eēt: nō esset ꝑ illā potentiā q̄ deus dr oipotens: nō igr per illaz potentiā q̄ est oipotētia est res alia a deo prio possibilis. t. c. 30.

¶ Itez in causis p̄cisis si affirmatio ē cā affirmatiōis: ⁊ negatio ē cā negatiōis. sz ꝙ dicit phs prio posteriorū: sicut si hr̄e pulmonē est cā respirādi: nō hr̄e pulmonē est cā nō respirādi. ḡ si potentia actiua q̄ est oipotentia in deo est p̄cisa rō possibilitatis i creatura: negatio potētie actiue i deo eēt cā negatiōis possibilitatis i creatura: qd̄ ipse negat ⁊ bñ: quantū ad hoc: qꝛ ipossibilitas in creatura est ꝑꝑ formalē repugnantiam partiū. ¶ Preterea iste respectꝰ q̄ cōsequit potētiā actiuā in deo in q̄rto instāti aut ē realis aut nō Si realis ⁊ ad ex: hoc ē improbatuz di. 30. Si rōnis. ḡ in iertio in-

Quere in opini Hen.

stanti terminatur possibilitas ad deū sub rōne absoluta: qđ nō infero sicut in se incōueniēs: sz tāq̄ a pluribus ꝯcedendū ⁊ saltez nō hn̄dum ꝑ incōueniēti ab eis qui tenēt opi. illius doc. ex quo seq̄tur ad eā. ¶ Silr̄ ꝑꝑ idez ex ista positione infero aliā ꝯclusionez. s. ꝙ nō est aliquis respectus prior ex ꝑte cause q̄ ex parte causati: imo ab ipsa cā sub rōne absoluti est ip̄m causatū sub rōne absoluta: ⁊ postea ter: io sequit̄ respectꝰ in causato ad cām. ⁊ quarto in cā ad causatū. iste ḡ ordo absolutorum ⁊ relatiuoꝝ quē hic cōcedit: nūq̄ dz teneri incōuenies tenētibus euz. ¶ Tertio silr̄ infero qđ potētia vt est attributū diuinū ⁊ dicit ꝑfectionē simplr̄ nō dicit aliquē respectū ad creaturā qđ ipse ꝓbat in prima snia. 6. q̄libe. q. 3. qꝛ nulla ꝑfectio diuina ⁊ simplr̄ depēdet a creatura: hoc aūt idez ꝓbat Anſ. mono. c. 15. cū illa relatio ad creaturā nō dicat perfectionē simplr̄ etiā in deo: qꝛ tunc deus nō esset talis: si creatura nō esset: est aūt ꝑfectus oī ꝑfectione simplr̄ ex se: ⁊ ex natura sua: ⁊ nō ex aliquo respectu ad creaturaz: hoc igit̄ illatū (qđ puto esse verū sicut ⁊ alia duo) nō debēt respectui sicut incōueniēs ab aliq̄bus tenentibus dicta eius.

Aliter dico a prima snia q̄tū: aū illud ꝙ ꝓbant illa duo argumēta: qꝛ lz potētia dei ad se. i. aliq̄ ꝑfectio absoluta qua deꝰ est formalr̄ potēs sit in deo in prio instāti nature: sicut ⁊ q̄libz ꝑfectio absoluta simplr̄ sicut calorē ꝯsequit̄ eē potentiā calefaciēdi: q̄ tn̄ calor ē absoluta forma: tn̄ ꝑ ipsaz potētiā sb̄ rōne q̄ ē oīpotētia nō hz obm: qđ sit prio possibile: sz ꝑ intell̄ in diuinū ꝓducentē in prio instāti illud in eē intelligibili: ⁊ intell̄s nō est formalr̄ potētia actiua q̄ deꝰ dr̄ formalr̄ oīpotēs: ⁊ tūc res ꝓducta ab intell̄u diuino in eē tali. s. intelligibili in prio instāti nature hz seipsa esse pol̄e in scđo instāti nature: qꝛ seipsa formalr̄ nō repugnat sibi esse: ⁊ seipsa formaliter repugnat sibi hr̄e esse necessariū ex se: in quibus duobꝰ stat tota rō possibilis in q̄bus corrn̄det rōnibus potētie actiue: nō ē igit̄ possibilitas in obo aliq̄ mō prior q̄ sit oīpotētia in deo: accipiēdo oīpotentiā ꝑ ꝑfectiōe absoluta in deo: sicut nec creatura ē prior aliquo absoluto ī deo: si tn̄ res intelligat̄ eē possibilis anteq̄ deus ꝑ oīpotentiā ꝓducat eā: sic est verꝝ: sz in illa possibilitate nō est simplr̄ prior: sz ꝓducit̄ ab intellectu diuino. ¶ Quātuz āt ad impossibilitatē dico: ꝙ illa nō p̄t esse primo ex ꝑte dei: sicut dicit p̄ma sentētia: ⁊ hoc ꝑꝑ rōnē factaz ꝯ scđam sententiā: qꝛ ipsa est impossibilis ꝑꝑ repugnātiā eius vt fiat qđ intelligo sic impol̄e simplr̄ includit incōpossibilia que ex rōnibus suis formalibꝰ sicut incōpossibilia: ⁊ ab eo sunt principiatiue incōpossibilia a quo principiatiue hn̄t suas rōnes formales Est igr̄ ibi iste processus: ꝙ sicut deus suo intell̄u ꝓducit possibile in esse possibili: ita ꝓducit duo entia formalr̄ vtrūq̄ in esse possibili: ⁊ illa ꝓducta seipsis formalr̄ sunt incōpossibilia: vt nō possint simul esse vnū neq̄ aliq̄d tertiuz ex eis. Hāc aūt incōpossibilitatē quā hn̄t formalr̄: hn̄t ex se: ⁊ p̄ncipiatiue ab eo quodāmō q̄ ꝓduxit ea: ⁊ istā incōpossibilitatē isto

rū sequit̄ ipossibilitas toti⁹ figmē ti includētis ea: ⁊ ex ista impossibilitate figmēti in se, ⁊ ex incōpossibilitate ꝑtium suaꝝ: sequit̄ impossibilitas ei⁹ respectu cuiuscūq; agētis ⁊ ex hoc hz cōpleri tot⁹ ꝓcessus ipossibilitatis rei q̄si vltimus gradus ipossibilitatis sit negatio respectus ad q̄dcūq; agēs nec opz hr̄e aliquē respectū negatiuū ex ꝑte dei: nec ex ꝑte cuiuscūq; alteri⁹. nec est forte aliq̄s i natura rei lz itellectus possit cōparare deū vel aliud agēs ad istud sub negatiōe respect⁹. sit igit̄ impossibilitas prima est formal̄r ex ꝑte impossibilis. ⁊ principiatiue a deo. ⁊ si principiatiue reducat̄ ad aliq̄d. nō tn̄ reducit̄ ad negationē possibilitatis in deo immo reducit̄ principiatiue ad intellectū diuinū principiātē illud in illo eē. in quo partes ille formal̄r repugnāt: ꝓpter quā formalē repugnantiā totū ex eis simpl̄r est impossibile. ¶ Et ex hoc apparet ꝙ falsa est imaginatio: querētiū impossibilitatē aliquoꝝ quasi in aliquo vno: quasi aliq̄d vnū vel itelligibile vel qualecunq; ens sit ex se formal̄r impossibile sicut de⁹ ex se est necesse eē formal̄r. nihil em̄ ē tale primū in nō entitate: nec etiā entitatis opposite tali nō entitati ē itellectus diuin⁹ rō possibilitatis nec ēt intell̄us diuin⁹ ē ꝑcisa rō possibilitatis opposite nihilo: qr tūc tenet illd̄ argumētū de causis ꝑcisis in affirmatiōe ⁊ negatiōe: sz oē simpl̄r nihil includit in se rōnes pluriū: ita ꝙ ip̄m nō est prio nihil ex rōne sui: sz ex rōnibus illoꝝ q̄ intelligit̄ includere ꝓpter formalē repugnātiā illoꝝ iclusoꝝ pluriū: ⁊ ista rō repugnātie est ex rōnib⁹ formalib⁹ eorū: quā repugnātiā primo habēt ꝑ intellectū diuinū: sed nō precise.

Ad primū arg. illa rō magistri tenet supponēdo ꝙ vniuersuz possit eē maioris ꝑfectiōis capax: qr tūc meli⁹ fieret si daret̄ sibi illa capacitas quā sit sine illa capacitate: vt si eēt capax multorū aliorū. Absolute aūt nō tenet rō magistri negato isto. s. ꝙ potuit melius fieri. sicut nec sequit̄ ꝙ ignis manēs ignis possit fieri melior: si fiat capax itellect⁹ vel volūtatis: qr nō pōt eē istoꝝ capax. Dico tūc ad formā argumēti ꝙ de⁹ nō pōt dare capacitatē nihilo vt sit factiōis passiuū sz ista nō est pria rō: sz qr tale nō pōt habere talē capacitatē. ⁊ ista rō reducit̄ ad formalē repugnātiā partiū ⁊ vlteri⁹ ad intellectum diuinum.

Nunc illud ⁊c.

Dist. XLIIII.

Circa distinctionez 44. vbi magr̄ tractat vtrum de⁹ potuit fecisse melius res q̄ fecit: q̄ro istā. q. ¶ Utrū deus possit facere aliter res q̄ ab ipso ordinatū est fieri? ¶ Et videt̄ ꝙ nō. qr tūc posset facere res inordinate: ꝯn̄s est falsum. ergo ⁊ an̄s. ¶ Cōtra res aliter fieri q̄ facte sunt nō includit ꝯdictionē nec est necessariū.

Respōdeo in oi agēte per intellectum ⁊ volūtatē potēte cōformiter agere: legi recte ⁊ tn̄ non necessario agere cōformiter legi recte est distinguere potētiā ordinatam potentia absoluta. Et rō

huiꝰ est

huiꝰ ē: qꝛ pōt agere ꝯformiter il li legi recte: ⁊ tūc ſm potētiā or dinatā: ordinata em̄ eſt inquātū eſt ꝑncipiū exequēdi aliq̄ cōfor miter legi recte ſm ordinē prefi xū ab illa lege: ⁊ pōt agere ꝑter illā legē vel ꝯ eā: ⁊ in hoc eſt po tētia abſoluta excedēs potētiaꝫ ordinatā: ⁊ iō nō tm̄ in deo: ſed in oī agēte libere qđ pōt agere ſm dictamē recte rōnis vl̄ recte legis: et ꝑter talē legē ⁊ ꝯ eā eſt diſtinguere potētiā ordinatā et abſolutā. Jō dicūt iuriſte ꝙ q̄s pōt hoc facere de facto: hoc eſt de potētia ſua abſoluta. vel de iure: hoc ē de potētia ordinata ſm iura. ¶ Qn̄ autē illa lex re cta ſm quā ordinate agēdū eſt: nō eſt in ꝑtāte agētis: tūc potē B tia eiꝰ abſoluta non pōt excede re potētiā eiꝰ ordinatā circa ob iecta aliq̄ niſi circa illa agat in ordinate. neceſſariū em̄ ē illā le gē ſtare cōparādo ad tale agēs et actionē nō cōformem illi legi recte nō eē rectā neqꝫ ordinatā: qꝛ tale agens tenet agere ſm il lā rectā legē: cui ſubeſt. vn̄ oēs q̄ ſubſunt legi diuine ſi nō agāt ſm illā inordinate agūt. ¶ Sed qn̄ in ꝑtāte agētis eſt lex ⁊ recti tudo eiꝰ: ita ꝙ nō ē recta: niſi qꝛ eſt ab illo ſtatuta: tūc pōt recte agere agēdo aliter q̄ꝫ lex illa di ctet: qꝛ pōt ſtatuere aliā legē re ctā ſm quaꝫ agat ordinate: nec tūc potētia ſua abſoluta ſimplr̄ excedit potētiā ordinatā: qꝛ eēt ordinata ſm illā aliā legē: ſicut ſm priorē: tn̄ excedit potētiā or dinatā preciſe ſm priorē: ꝯ quā vel ꝑter quaꝫ facit. Jſta poſſent exēplificari de principe et ſubdi tis ⁊ lege poſitiua poſita ab eo ⁊c. ¶ Ad ꝓpoſitū igit̄ applicādo dico: ꝙ leges aliq̄ gn̄ales recte de operabilibꝰ dictātes prefixe ſunt a volūtate diuina: ⁊ nō q̄dē ab intellectu diuino vt precedit actū voluntatis diuine: vt dictū eſt diſt. 39. ¶ Quia nō inuenit̄ in illis legibꝰ neceſſitas ex ter minis: vt ꝙ oīs pctōr dānabit̄: ſꝫ ſolū ex volūtate diuina acce ptāte: q̄ operat̄ ſm illas leges quas ſtatuit. vel ſufficit ad ꝓ poſitū dicere ꝙ ſtatuūtur a ſa piētia diuina. ¶ Sꝫ qn̄ intelle ctus offert volūtati diuine talē legem: puta ꝙ oīs glorificādus priꝰ ē gratificādus: ſi placet vo lūtati ſue q̄ libera ē: recta ē lex: et ita de alijs legibꝰ: deꝰ igr̄ age re potēs ſm iſtas rectas leges: vt ꝑfixe ſunt ab eo đr agere ſm potētiā ordinatā: vt aūt ꝑt age re multa: q̄ nō ſunt ſm iſtas le ges iā ꝑfixas: ſꝫ ꝑter illas đr eiꝰ C potētia abſoluta: qꝛ multa alia ꝑt agere ordinate: ⁊ multa alia poſſe fieri ordinate ab illis: que fiūt ꝯformiter iſtis legibꝰ nō in cludit ꝯdictionē: qꝛ rectitudo il lius legis ſm quā q̄s đr recte et ordinate agere ē in ꝑtāte ipius agētis: iō ſicut pōt alr̄ agere: ita pōt aliā legē ſtatuere rectā: q̄ ſi ſtatueret̄ a deo recta eēt: qꝛ nul la lex ē recta niſi q̄tenꝰ a volūta te diuina acceptat̄: ⁊ tūc potētia eiꝰ abſoluta nō ſe extēdit ad ali quid aliđ q̄ꝫ ad illđ qđ ordinate fieret ſi fieret. nō q̄dē fieret ordi nate ſm iſtū ordinē: ſꝫ fieret or dinate ſm aliū ordinē: quē aliū D ordinem ita poſſet volūtas diui na ſtatuere: ſicut alr̄ pōt agere. ¶ Aduertēdū tn̄ ē ꝙ aliq̄d eē or dinatū ⁊ ordinate fieri ē duplr̄. ꝑ Uno mō ordine vl̄ qđ ꝑtinet ad legē cōem: ſicut ordinatū eſt

ſm legē cōem oēm finalr pctōrē
esse dānādū: vt si rex statuat ꝙ
omis homicida moriat. ¶ Scdo
mō ordine pticulari circa hoc iu
diciū ad qd nō ptinet lex: qr lex
est de vlibus casib⁹: de casu aūt
pticulari nō ē lex: sz iudiciū ſm
legē: qd ē ꝯclusio legis: vt ꝙ iste
homicida moriat. ¶ Dico igr ꝙ
de⁹ nō solū pōt agere alr q̄ ꝯ
dinatū ē ordine pticulari: sz etiā
alr q̄ ꝯ ordinatū ē ordine vniuer-
sali siue ſm leges iustitie pt or-
dinate agere: qr tā illa que sunt
pter illū ordinē q̄ illa q̄ sunt cō
tra illū ordinē pnt a deo ordina
te fieri potētia absoluta. poten-
tia tn̄ ordinata nō dr nisi ſm or
dinē legis vlis: nō aūt ſm ordi-
nē legis recte de aliq̄ pticulari:
qd appet ex hoc: qr possibile est
deū saluare aliquē: q̄ tn̄ morietur
in pctō mortali finalr ⁊ dānabit
nō aūt ꝯcedit ipm posse saluare
Judā iā dānatū: nec tn̄ hoc est
impossibile de potētia absoluta
dei: qr nō icludit ꝯdictionē. igit
istud. s. saluare Judā eo mō ē i-
possibile: quō possibile ē saluare
istū. g̃ istū pōt saluare de poten
tia ordinata: qd verū ē ⁊ illū nō:
nō q̄dē ordinatiōe pticulari: q̄ ē
q̄si de isto agibili ⁊ opabili pti-
culari tm̄: sz ordine vli: qr si sal-
uaret istū: staret statutū mō cū
legib⁹ rectis q̄s recte prefixit de
saluatiōe ⁊ dānatiōe singulor:
staret em̄ cū ista ꝙ oīs finaliter
malus dānabit: q̄ ē lex p̄fixa de
dānādis: qr iste adhuc nō est fi-
naliter pctōr: sz pōt eē nō pctōr
maxime dū est in via: qr pōt de⁹
euz gr̄a sua p̄uenire: sicut si rex
preueniret aliquē ne faceret ho
micidiū: si nō dānat eū: nō facit
cōtra legē suā vniuersalē de ho
micida. nō aūt staret cū illa par
ticulari lege ꝙ Judā saluaret.
Judā em̄ pōt p̄scire saluādū de
potētia ordinata: sed nō isto mō
ordinata: sz absoluta isto mō: sz
alio modo ordinata ſm aliquē
aliū ordinē: qr ſm ordinē alium
tunc possibilē institui. potentia
igit absoluta pōt Judā saluare:
potētia vo ordinata pōt istū pec
catorē saluare: lz nūq̄ saluabit:
sz lapidē nec pōt beatificare po
tentia absoluta nec ordinata. et
ſm hoc pz respectu cui⁹ dr potē
tia absoluta in deo. s. inquantū
pōt ꝯ legē vniuersalē: ⁊ nō ꝯ le-
gē particularē. ¶ Qualiter aūt
volūtas diuina possit circa par-
ticularia ⁊ circa leges rectas i-
stituendas volēdo oppositū ei⁹:
qd nunc vult dictū est. s. de hoc
dis. 39. ¶ Ad argumētū p̄mū pz
ꝙ ꝯn̄a nō valet: qr si faceret alio
mō res q̄ mō ordinatū ē eas fie
ri: nō ꝓpter hoc iordinate fierēt:
qr si statueret alias leges ſz q̄s
fierent eo ipso ordinate fierent.
¶ Ad arg. in oppositū ꝯcedo ꝙ
ꝓbat de potentia absoluta: q̄ tn̄
si eēt p̄ncipiū alicui⁹ esset eo ip̄o
ordinata: sz nō ſm ordinē ab eo
p̄fixū eūdē quē primo habuit.

Jam de volun-tate ⁊c.

Distin. XLV.

Circa distinctiōez 4.5. in qua magister agit de volūtate dei: q̄ro vtrū de⁹ ab eterno voluit alia a se?
¶ Qd non: qr tūc in volūtate di

uina fuisset relo realis ad creaturã. ꝯñs ẽ falsum: sicut pz dist. 30. ꝗ et añs. ꝓbatio ꝯñtie. prius deꝰ vult aliq̃d q̃ꝫ itelligat se velle illud. sit illud. a. qꝛ sicut dictũ est dist. 39. certitudo intellectus diuini circa futura ꝯtingẽtia nõ est sine certitudine determiatio nis volũtatis. ꝗ relatio illa q̃ est in volũtate diuina primo ad. a. precedit oẽm ꝯsiderationẽ intellectꝰ de illa volitione. igit̃ nõ est in volũtate sine ĩ volitiõe vt cognita ẽ: sz vt ĩ se ẽ. ⁊ ꝑ ꝯñs est ibi ex natura rei ⁊ nõ in cognito vt dictũ ẽ. ¶ Cõtra. si nõ voluit ab eterno. ꝗ nec mõ vult de nouo: qꝛ tũc eẽt mutabil̃: ꝗ nihil vult.

Respõdeo oĩs potentia operatiua ꝑfecta põt eẽ principiũ operandi circa q̃dcũq; obiectũ natũ respici a tali potẽtia: sicut perfectus itellectꝰ põt eẽ ꝑncipiũ intelligẽdi q̃dcũq; itelligibile: ⁊ ꝑfectꝰ visus põt eẽ ꝑncipiũ ꝑfecte vidẽdi q̃dcũq; visibile: igit̃ cũ in deo sit volũtas formalr ex di. 2. et ẽt summe ꝑfecta: qꝛ ĩfinita ex eadẽ dist. seq̃tur ꝙ ip̃a põt eẽ ꝑncipiũ volẽdi q̃dcũq; volibile. nõ aũt põt eẽ ꝑncipiũ volẽdi aliq̃d ex tꝑe: qꝛ hoc nõ põt eẽ sine mutatiõe alicuiꝰ: ⁊ nõ obiecti voliti: qꝛ obiectũ volitũ nõ hz nisi qꝛ volitũ: ⁊ qꝛ hz eẽ ĩ volũtate diuina. ꝗ ip̃a mutatio eẽt ipsiꝰ volũtatis: sicut deductũ ẽ dist. 39. de rõne ip̃iꝰ volũtatis. ꝗ volũtas diuina põt ĩ eternitate sua eẽ ꝑncipiũ volẽdi q̃dcũq; volibile: nõ est aũt rõ volẽdi simul opposita ambo: qꝛ illa respectu nulliꝰ p̃nt eẽ simul: nec ẽ rõ volẽdi neutrũ: qꝛ tũc in creaturis nihil tale eẽt a deo volitũ: ⁊ ꝑ ꝯñs nihil causaret ĩ creaturis: qꝛ ꝯtingẽtia nõ põt eẽ ĩ deo: nisi a ꝑte volũtatis: sicut deductũ ẽ dist. 39. ꝗ in eternitate est rõ volẽdi alterũ oppositũ in q̃buscũq; aliis a se.

Ad argumenta rñdeo sicut dictũ est priꝰ dis. 30. de relatiõibꝰ ex tꝑe ꝙ terminãtur ad deũ sub rõne mere absoluta: ⁊ simili mõ de ideis dis. 35. ⁊ simili mõ de oĩpotẽtia dis. 43. q̃ est mere absoluta ꝟm ꝙ est attributũ diuinũ. ⁊ sic terminat relationem creature possibilis ad deũ: ita dico ꝙ volũtas diuina sub rõe mere absoluta terminat respectũ voliti ad ip̃am: qđ q̃dẽ volũtas diuina ꝓducit ĩ eẽ volito ⁊ ĩ eternitate: sicut itellectꝰ ꝓducit ĩ eẽ cognito vel itellecto: ⁊ sili mõ dicẽdũ est de eẽ voliti sicut dictũ ẽ de eẽ cogniti. dis. 36. ¶ Sz tũc argues si volitũ hz relationẽ ad volũtatẽ diuinã: aut relonẽ realẽ: aut ꝟm rõnẽ tm̃. si realẽ: igr̃ fũdamẽtũ suũ ẽ reale. ꝗ illa res hz eẽ reale ab eterno. Si relonẽ rõnis tm̃. Cõtra: nõ ẽ ꝑ actũ itell̃s diuini ꝯparãtis obiectũ illđ ad intellectũ suũ. ꝗ nõ est relo rõis ĩ eo: lz em̃ itellectꝰ diuinꝰ priꝰ cõparet illđ obiectũ vt cognitũ ad itellectũ suũ: q̃ꝫ sit volitũ ab ip̃o: ⁊ in illo priori causet relationẽ rõnis ipsiꝰ obiecti: vt cogniti ad intellectũ suũ: nõ tñ vr̃ causare aliquã relonẽ eiꝰ ad volũtatẽ. ¶ Licet hic posset rñderi ꝙ illa relo voliti ad volũtatẽ sit ꝑ actũ itellectꝰ diuini cõparãtis obiectũ volitũ ad volũtatẽ suã: qꝛ prius cõparat obiectũ ad voluntatẽ suã q̃ꝫ cõparet ad intellectũ suũ: si poneret̃ idẽ eẽ sufficere in obiecto intellectꝰ:

A

q. i.

B

Dubium singulare.

vt obiectū est cognitū: ⁊ volūtatis vt volitū est: ⁊ ꝙ nullo modo esset volitū: nisi qꝛ prius fuit intellectū. Tñ respōdeo alr: ꝙ in isto obiecto vt volito ē relo alia
C ad volūtatē diuinā q̄ illa: que in eo ē vt intellecto ad intellectū diuinū: ⁊ ista alia relo nō est relo realis: nec tñ ē rōnis loquēdo stricte de relone rōnis .s. intellectꝰ: nec ista diuisio est sufficiēs ꝙ oīs relo aut ē realis aut
D rōnis accipiēdo relationē rōnis stricte: qꝛ oīs potētia q̄ pōt hr̄e actū circa obiectū exñs vel non existēs: ⁊ illd obiectuꝫ pōt actu suo cōparare ad alid: ad qd tale obiectū nō cōparat ex natura rei: pōt in obiecto vt obiectū est cāre relationē ipsiꝰ ad aliud que quidē relatio nō est realis: qꝛ nō ē ex nā obiecti in se: nec tñ ē stricte rōnis qꝛ nō semp illa potētia cōparās ē rō tm̄ siue potētia rōcinatiua: pōt em̄ volūtas vtēs aliquo bono ad finē cāre i obiecto illo relationē ad illū finē. ⁊ nec ē illa realis relatio: qꝛ nō est in aliquo ex natura rei. sꝫ ex cōparatiōe volūtatis cōferētis. pōt em̄ vti deo ad creaturā. nec est illa relatio rōnis: qꝛ potētia ista causans istā cōparationē nō ē rō siue intellectus siue imaginatio dicat talis virtus collatiua sine quecū. ꝑ alia certū est em̄ ꝙ volūtas est talis potētia collatiua ⁊ cōparatiua ita bene sicut potētia intelllectiua: ⁊ iō certū ē ꝙ vtraq̄ istaruꝫ potētiarū pōt obiectū suū cōparare: ⁊ in obiecto suo cāre relationē nō realē: qꝛ sic eēt ibi in tali ex natura rei sine oī cōparatione: nec relationē rōnis stricte sumptā pro relone cāta ab intellectu. lꝫ eā qñq̄ cōcomitet relatio rōnis cāta ab intellectu: sed volūtas diuina: ⁊ ēt volūtas oīs q̄cq̄d sit de imaginatiōe: d qua nō nūc: pōt cōparare seipsaꝫ ad obiectū in esse volito ab eterno ⁊ cōuerso ⁊ sic pōt in obo cāre relationē rōnis ad ipsam. E

Hic orit qō ⁊c. Disti. XLVI.

Circa distinctionē. 46. In q̄ magister agit de voluntate dei quātū ad eiꝰ impletionē: quero vtrū volūtas bene placiti dei semp impleat? ¶ Et vr̄ ꝙ nō. pria ad thimo. 2. Deꝰ vult oēs hoīes saluos fieri: nō tñ erūt oēs saluati: ꝯ ⁊c. ¶ Preterea matth. 22. ait saluator illis filijs hierlꝫ. Quotiēs volui ꝯgregare filios tuos quēadmodum gallina congregat pullos suos sub alas: ⁊ noluisti: ꝯ vt prius. ¶ Cōtra. Ro. 9. Uolūtati eiꝰ q̄s resistet? ⁊ in psalmis. Oīa quecunq̄ voluit fecit. 113.

Respondeo voluntas dei quātū ad oīa semp dꝫ impleri. qꝛ sicut oīpotēs p̄t oē pole. ita qñ voluntas diuina determinatur se ad ponēdū aliq̄d ī eē vltima determinatione illd erit vel le aūt illd volūtate bñplaciti ē vltima determinatio q̄ pōt poni ex parte volūtatis ipsius omnipotētis volentis ponere effectū in eē: ꝯ respectu cuiuscunq̄ effectus si deus ē sic volens illd erit. ¶ Et possꝫ rō cōfirmari. qꝛ si cā vltima determinatione ad A

aliq̃d determinata nõ ponere: effectũ in esse: hoc nõ videretur nisi ꝓpter ipotẽtiã eius. vt puta qꝛ nõ sufficeret ex se: vel quia eẽt impedita ab aliquo alio vel ꝑꝑ mutabilitatem eiꝰ anteq̃ intelligat̃ effectꝰ poni in eẽ sꝫ omnipotẽs nec est impotẽs: nec impeditus nec mutabilis: ꝯ ꝛc.

Ad primũ arguẽtũ dico. q̃lꝫ illud dictũ apli posset exponi de distributione accõmoda ꝑ oibꝰ qui salui fiẽt: tñ mlto meliꝰ posset exponi de volũtate antecedẽte sic. i. vult oẽs hoies saluare ꝛ saluos fieri q̃ntũ. s. ẽ ex parte sui: ꝛ volũtate sua añte. ꝑ quãto dedit eis dona nãlia ꝛ leges rectas: ꝛ adiutoria cõia sufficiẽtia ad salutẽ de rege statuente bonas leges ꝛ prefigente ministros ad custodiam istarũ legũ possꝫ dici q̃ vult oẽs subditos suos pacifice viuere ꝛ quiete: et tñ si videret aliquẽ tribulari in iuste nõ statim oporteret q̃ rex intromitteret se ad faciẽdũ illũ quiete viuere. nisi deuoluerẽt cã ad ipm ꝑ querimoniã: de facto ergo vult quidẽ iste quemlibet pacifice viuere ꝛ quiete antecedẽter: nõ tñ vult quẽcũq̃ immediate ita viuere. Ita dico in ꝓposito q̃ ꝛ si deus nõ habeat voluntatẽ beneplaciti ad istum saluandũ: tñ vult isti illa adiutoria cõmunia antecedẽtia ad salutẽ omniũ: quibus iste ẽt potest sufficienter beneviuere ꝛ saluari. ꝓpter q̃ dici potest q̃ quãtũ est ex parte sui vult oẽs saluos fieri. ¶ Ad scdꝫ magister exponit ꝛ bene non quasi dominꝰ voluerit colligere filios hierusalẽ. ꝛ non sit factum qd̃ voluit sꝫ qd̃ omnes quos ipse congregauit sua voluntate congregauit: vide expositionem magistri et nota eam.

Volũtas q̃ppe dei sp efficax ꝛc. Disti. XLVII.

Circa distinctionem istam. 47. quero vtrũ permissio diuina sit aliquis actꝰ voluntatis diuine? ¶ Qd̃ sic: qꝛ alr nõ vr̃ deus hũc certitudinalr scire peccaturum nescit eñ futurũ cõtingẽs sine determinatione volũtatis sue. sꝫ circa peccatorẽ nõ vr̃ hr̃e aliquẽ actũ: nisi permittere eũ peccare: neq̃ eñ hꝫ respectu illius velle vel nolle: ꝯ si permittere nõ sit aliquis actus: nõ erit deꝰ certus de peccato istiꝰ futuro qꝛ nõ erit aliqua determinatio voluntatis sue ad istd̃ futurũ contingẽs certitudinaliter cognoscẽdũ. ¶ Cõtra. permissio cõnumerat̃ cũ aliis signis voluntatis diuine sed preceptũ non est aliquis actꝰ elicitus voluntatis diuine: ergo multo fortius nec permissio.

Respondeo in nobis põt distingui duplex actus volũtatis: velle. s. ꝛ nolle. ꝛ vterq̃ ẽ actꝰ positiuꝰ: et si sint circa idẽ obiectum sunt contrarij actꝰ: qui exprimunt̃ aliis vocabulis: q̃ sunt amare ꝛ odire: ꝛ vtrũq̃ in nobis potest distingui vt velle distinguatur in velle efficax: ꝛ in vel

let remissuz. vt dicat velle efficax quo voluntati non tm̄ cōplacet esse volitiz si posset statim ponere volitū in eē: statiz poneret ita ēt nolitio efficax est: q̄ non tm̄ nolēs impedir aliqd: z si possit oino destruit illō. Voluntas aūt remissa ē qua ita placet volitū q̄ tm̄ volūtas nō ponit illō in eē z possit ponere illō in esse nolitio ēt remissa ē q̄ ita displiceat nolitū q̄ nō phibeat illō eē z possit: in nobis: g̃ pmissio propie dicta vī cē nolitio remissa alicui⁹ mali q̄ scio. nō ei dicor ppie pmittere illē: de quo nihil scio vel illō q̄ ita fit ab alio q̄ placz mihi. z illō pmitto: q̄ sao ab alio male fieri z displicz si nō phibeo: hoc pmitto z si tm̄ possem phibere. Signū aūt efficacis volitiōis si fiat imediate a volūtate ē adimpletio. si per alterū est preceptū: z volitionis remissē in nobis forte est cōsiliū signū vel psuasio siue monitio: ita signū nolitiōis remisse ē permissio vel dissuasio: a signū nolitiōis efficacis ē phibitio. ¶ Si ista distinctio possz poni in deo ita q̄ sicut vnus act⁹ ei⁹ ē velle z nolle: hoc sine cōtrarietate vē distinctiōe in illo actu in se: ita poneret sup quedā obiecta volita eius velle efficax: z sit nolle suū sup obiecta quedaz nolita efficax: sup quedā aūt nō: tunc possz dici nolitio dei remissa respectu illoz obiectorum: q̄ ita nollet q̄ tm̄ nō vellet ista phibere: hec nolitio dei possz dici permissio eius: ita ē act⁹ in deo in quātū trāsit sup obiectuz sic se hns ad voluntatē diuinā. ¶ Si aūt istō nō placet p eo q̄ nolitio cuiuscūq̄ positi in cē vī esse cū aliqua tristitia: z cū aliquam perfectiōe ipsius volūtatis nolētis. tūc pōt dici q̄ pmissio extra vel signū ē: q̄ effect⁹ sit: q̄ tm̄ est cōtra ꝓceptū diuinū. z istō est q̄ missio qō ē signū volūtatis diuine. huic aūt nō correspōdet aliquid in ipsa volūtate diuina: nisi nō velle, phibere illō fieri sine nō nolle: qō est negatio act⁹ diuini ponitiui: z p z hns nō ē actus positiuus. Et qō ōr volēs sinere hoc pōt intelligi non q̄ habeat velle rectū circa illō qō pmittit z actū reflexū. Offert em̄ volūtati siue hunc peccaturū vel peccare. primo volūtas eius circa hūc nō hz velle. velle em̄ ipsuz habere peccatū nō pōt scō pōt intelligere voluntatē suā nōvolētem hoc: z tunc pōt velle volūtatē suā nō velle hoc: ita vivolens sinere z volūtarie permittere: sicut ex alia parte presentato sibi iuda: primo de⁹ hz non velle sibi gl'az: nō ꝓtio nolle: z illam vltimā positionē dis. 41. z pōt tūc scō se reflectere sup istā negationē actus: z velle eā z ita volēs liue volūtarie nō eligit iudā final'r peccaturū: nō nolitionē glie: z nō volutionē glie.

Ad primū argumentū dc̄m est dī. 41. quo nō ē precisio dei de pctō futuro p hoc solū: q̄ scit se illi in actu peccādi vl nō coopaturū ad actū illū: cui⁹ omissio erit peccatū omissionis. concomitatur tm̄ vtrāq̄ ista pmissionū deū puidere se nō velle, phibere hūc peccare: ita pz quō pmissio diuina sit act⁹ volūtatis: q̄ quo nō

Opi. 5. solue do primū dubium.

B

C

D

E

Sciēdum quoq; ꝛc.

Disti. XLVIII.

Circa distinctionem. 48. ꝛ vltimaꝫ huiꝰ libri in q̄ magr̄ tractat de cōformitate volūtatis humane ad volūtatē diuinā Quero vtrū volūtas humana: vl̄ generalius: vtrū volūtas creata sit bona moralr̄: ꝗñcūq; conformat̄ volūtati increate: ¶ Qđ sic: veritas intellectꝰ creati ē qñ cōformat̄ intellectui increato: ḡ a sili de voluntate creata tunc est bona qñ volūtati cōformat̄ increate quare ꝛc. ¶ Cōtra: iudei voluerūt xp̄m pati ꝛ mori ēt quod xp̄s voluit: ꝛ tñ ipsi peccauerūt: dimitte inquit eis pr̄ q̄ nesciunt quid faciunt: ḡ ꝛc.

Lu.20

Respōdeo

ca.5. ꝛ 3.ethi. c.3. A

ſꝫ Dionys. de di. no. c.4. Bonū ē ex cā ītegra. Et ſm phꝫ.2.ethi. Opꝫ sil̄ oēs circunstātias cōcurrere in actu quocunq; morali ad hoc vt sit bonꝰ moralr̄: sufficit tñ defectꝰ vnius ꝛ cuiuscūq; circūstātie ad hoc vt sit malꝰ moralr̄: volūtas igitur creata cōformis voluntati diuine in substātia actꝰ siue in substātia vt circūstātionata quacūq; vna circūstāti: siue sit conformis sibi in oībus circūstātijs ꝑtinētibus ad bonitatē moris: et forte si eēt conformis sibi in omnibus circūstantijs puta q̄ propter idē vellēt: ꝛ eodē mō: ꝛ sic de omnibꝰ alijs circūstātijs: adhuc nō oporteret eā esse bonā: sicut volūtas increata est bona: quia nō cōgruūt eedē circunstantie actui: vt actꝰ ē diuersorū agentiū. nō em̄ voluntati create congruit ita intēse velle aliqđ obiectū bonū sicut volūtati increate ꝛ intēsio actꝰ respectu obiecti in agēte creato ꝛ increato est differēs multū in eis: ꝛ saltē q̄cquid sit de ꝯformitate volūtatis create ꝛ increate in omnibꝰ circūstātijs nō sufficit ꝯformitas in bonitate actus ꝛ obiecti: q̄ potest esse difformitas in alijs circūstātijs q̄ necessario requirunt̄ ad bonitatem actus voluntatis.

Ad argumentū

In oppositū dico q̄ non est simile: q̄ veritas intellectus non depēdet: nisi a solo obiecto: qđ obiectum si ita se habeat: sicut intelligitur: verus est intellectꝰ bonitas autem voluntatis non dependet a solo obiecto: sed ab alijs omnibus circunstantijs. ꝛ potissime a fine. ¶ Propter qđ notandum est q̄ omnis nostra volitio potissime ordiata ē ad finem vltimuꝫ: qui est alpha ꝛ o. principium et finis: cui sit honor et gloria in secula seculorū Amen.

B

Laus Deo.

1011253

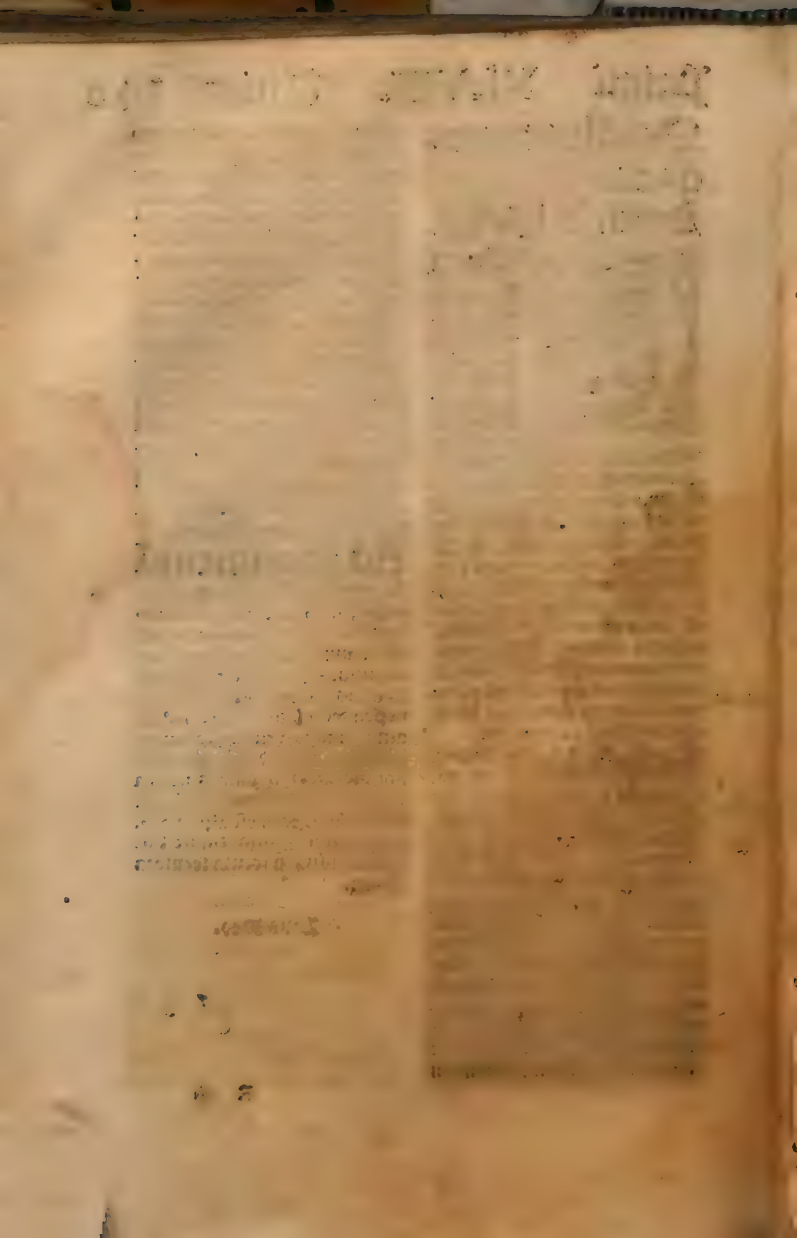

Tabula.

Prologus.

Cupiétes aliq̃d de penuria ꝛc.

Prima q̃stio.

Utrum homini pro statu isto sit necessariũ aliquã doctrinaz specialẽ supnaturalẽ inspirari ad quam nõ posset attingere naturali lumine intellectus? char. 2.
2 Utrũ cognitio supnaturalẽ necessaria viatori tradita sit sufficiẽter in sacra scriptura? 10
3 Utruz theologia sit de deo vt de subiecto primo? 14
Utruz theologia sit de deo sub aliqua speciali rõne? 14
Utrũ theologia sit de oibus ex attributione ipsoꝝ ad pmũ eius subiectum? 14
Utrũ theologia sit scia in se? et vtrũ ad aliquã sciẽtiã habeat aliquã habitudinem subalternantis vel subalternate? 21
4 Utrum theologia sit scientia practica? 22
Utrũ ex ordine ad praxim (vt ad finẽ) dicaẽ p se scia practica? 22

Distinctio. j.

Veteris ac noue legis ꝛc.

1 Utrũ per se obiectũ fruitionis sit finis vltimus? 33
2 Utrum vltimus finis habeat vnã tãtũ rõnẽ fruibilitatis? an in ipso sit aliqua distinctio fm quã possit volũtas eo frui fm vnã rõnẽ ⁊ nõ fm aliã? 37
3 Utrũ frui sit aliquis actus elicitus a volũtate vel passio recepta in volũtate: puta aliqua delectatio? 42
4 Utrũ fine apphẽso p intellectũ necesse sit volũtatẽ frui eo? 43
5 Utrũ deo conueniat frui? 50
Utrum viatoꝛ fruatur? 50
Utrum peccatoꝛ fruatur? 50
Utrum bruta fruantur? 50
Utrum omnia fruantur? 50

Distinctio. ij.

Hoc itaqz ꝛc.

1 Utrũ in entibus sit aliquid existens actu infinitum? 52
2 Utrũ aliquod infinitũ esse: siue an deũ eẽ sit p se notũ? 52
3 Utrũ sit tãtũ vnus deus? 65
4 Utrũ cũ vnitate essentie diuine simplr stet pluralitas personarum? 68
5 Utrum sint tãtum tres personе in essentia diuina? 69
6 Utrũ cũ essentia diuina possit stare in aliquo ipsum esse productum? 69
7 Utrũ in eẽntia diuina sint tm̃ due ꝓductiões itrinsece? 70

Distinctio. iij.

Apl'us nãqz ꝛc.

1 Utrum deus naturaliter sit cognoscibilis ab intellectu viatoris? 89
2 Utrum deus sit primũ cognitũ a nobis naturaliter pro statu isto? 89
3 Utrum deus sit obiectum naturale primum: hoc est adequatum respectu intellectus viatoris? 98
Utrum posset poni aliquod trãscendens primum obiectũ intellectus nostri? 103
4 Utrũ aliqua veritas certa et

Tabula.

sincera possit nāliter cognosci ab intellectu viatoris absq; lucis increate speciali illustratione? 106
5 Utrum in omni creatura sit ve stigium trinitatis? 114
6 Utrū in pte intellectiua ppue sumpta sit memoria hūs spēm intelligibilē puorem naturalr actu intelligēdi? 118
7 Utrū pars intellectiua ppue sumpta vel aliq̄d eiꝰ sit cā totalis signēs notitiā actualē vel ratio signendi? 128
8 Utrum principaliorꝰ cā notitie genite sit obiectuz in se vel in specie presens vel ipsa ps intellectiua anime? 141
9 Utrū in mēte sit distincte ima go trinitatis? 142

¶ Distinctio. iiij.

Hic oritur ꝛc.

1 Utrum hec sit vera deꝰ genera uit alium deum? 145
2 Utruz hec sit vera deꝰ ē pater ⁊ filius ⁊.s.s? 146

¶ Distinctio. v.

Post hec queri tur ꝛc.

1 Utruz diuina essentia generet vel generetur? 147
2 Utrū filius generetur de substantia patris? 151

¶ Distinctio. vj.

Preterea q̄ri ꝛc.

1 ¶Utruz deus pater genuerit deū filiū voluntate? 158

¶ Distinctio. vij.

Hoc solet q̄ri ꝛc.

1 Utrū potēcia generādi in pre sit aliq̄d absolutū in pre vel p puctas patris? 161

¶ Distinctio. viij.

Hunc de verita te ꝛc.

1 Utrū deus sit summe simplex ⁊ perfecte talis? 168
2 Utruz aliqua creatura sit simplex? 170
3 Utrū cū simplicitate diuia stet q̄ deus vel aliq̄d dictū de deo formalr sit in genere? 176
4 Utrū cū simplicitate dei possit stare aliq̄ mō distinctio cēntia liū pfectionū pcedens aliq̄ mō oēm actū intellectus? 179
5 Utrum solus deus sit imurabilis? 187

¶ Distinctio. ix.

Hunc ad distin ctionem ꝛc.

1 Utrum generatio filij sit eterna in diuinis? 194

¶ Distinctio. x.

Hūc post filij ꝛc

1 ¶Utrū.s.l. pducat̄ p modūvo lūtatis: ⁊ qūo volūtas pōt eē pncipiū cōcādi nām: ⁊ qūovo lūtas pōt eē pncipium necessario pducēdi. ⁊ si est necessaria: qūo nō p modū nāe? 195

¶ Distinctio. xj.

Hic dicēdū ē ꝛc.

1 ¶Utrū.s.s. procedat a patre ⁊ filio? 202
2 Utrum si .s. s. non pcederet a filio posset stare distinctio rea

Tabula.

lis ipsius a filio? 203

¶ Distinctio. xij.

Item q̄ritur ꝛc.

1 ¶ Utrū pater ⁊ filius spirēt. s.s. inquātū olno vnū vel inquātū aliquo mō distincti? 205

2 Utrū pf ⁊ filius olnovniformiter spirēt spiritū sanctū? 210

¶ Distinctio. xiij.

Post hoc ꝛc.

1 ¶ Utrū. s.s. sit genit⁹: sine vtrū pductio. s.s. sit gñatio vel ab ea distingnatur? 211

¶ Distinctio. xiij. xv.

Preterea ꝛc.

1 ¶ Utrum quelibet persona diuina mittat quālibet personaz diuinam? 219

¶ Distinctio. xvj.

Hunc de. s. s. ꝛc.

1 ¶ Utrum spiritui sancto cōueniat missio visibilis? 221

¶ Distinctio. xvij.

Jam nunc ꝛc.

1 Utrū necesse sit ponere charitatē creatā formalr inherētez nature beatificabili? 221

2 Utruz sit necesse in habitu ponere rōnem principij actiui respectu actus? 222

3 Utrū habitus moralis inquātū virtus sit aliquo mō principiū actiuum respectu bonitatis in actu? 225

4 Utrum tota charitas preexistens corrumpatur cum nona inducitur: ita ꝙ nulla realitas numero maneat eadē in charitate maiore vel minore. ⁊ hoc supposito ꝙ charitas augeatur? 236

5 Utrum illud positiuum charitatis preexistētis: qō manet in augmēto sit tota essentia charitatis intēse: ita ꝙ si poneret charitas intēsa sine subiecto nullā realitatē positiuā haberet in se essentialiter aliaz ab illa que preexuit i charitate remissa? 241

¶ Distinctio. xviij.

Preterea ꝛc.

1 ¶ Utrum donū dicat ꝓprietatē psonalē spūs sancti? 244

¶ Distinctio. xix.

Hunc post cꝫ ꝛc.

1 Utrū persone sint equales in magnitudinem? 246

2 Utrum quelibet persona diuina sit in alia? 248

¶ Distinctio. xx.

Hūc oīderet ꝛc

1 ¶ Utrum tres persone sint eq̄les in potentia? 252

¶ Distinctio. xxj.

Hic orit qō ꝛc.

1 ¶ Utruz hec sit vera. solus pater est deus? 255

¶ Distinctio. xxij.

Post ꝓdicta ꝛc.

1 ¶ Utrum deus sit notabilis a nobis viatoribus aliquo nomine significante essentiam diuinam vt est hec? 257

2 Utruz de⁹ sit notabilis ab homine viatore aliquo nomine proprio? 258

Tabula

¶ Distinctio. xxiij.

Predictis ꝛc.

1 ¶ Utrum persona sm q̃ dicit aliquid cõmune patri ⁊ filio ⁊ spiritui sancto dicat precise aliquid secunde intẽtionis? 261

¶ Distinctio. xxiiij.

Hic diligenꝫ ꝛc.

1 ¶ Utrum in diuinis sit ꝓprie numerus? 263

¶ Distinctio. xxv.

Preterea ꝓsi. ꝛc.

1 ¶ Utruꝫ in persona diuinis dicat substãtia vel rõnẽ? 264

¶ Distinctio. xxvj.

Hunc de ꝓprietatibus ꝛc.

1 ¶ Utrum persone diuine constituãtur in esse personali per relationes originis? 265

¶ Distinctio. xxvij.

Hic queri ꝑt ꝛc.

1 ¶ Utrum verbum creatum sit intellectio actualis? 282

2 Utrum verbũ in diuinis dicat propriũ persone genite? 282

3 Utrũ verbũ diuinum dicat respectum ad creaturã? 283

¶ Distinctio. xxviij.

Propterea ꝛc.

1 ¶ Utrum ingenitum sit ꝓprietas ipsius patris? 289

2 Utrum inascibilitas sit ꝓprietas cõstitutiua prime persone in diuinis? 289

3 Utrum prima persona constituatur inesse personali aliqua relatione positiua ad secundã personam? 294

¶ Distinctio. xxix.

Est ꝓterea ẽt ꝛc.

1 ¶ Utrum principium vno modo dicatur de ꝓncipio sumpto personaliter ⁊ nocionaliter sumpto etiam essencialiter? 298

¶ Distinctio. xxx.

Hunc enim ꝛc.

1 ¶ Utrum de deo dicat aliqua relatio ex tempore? 298 ad 2

2 Utrum dei ad creaturã possit esse aliq̃ relatio realis? 299

¶ Distinctio. xxxj.

Preterea ꝛc.

1 ¶ Utrum idẽtitas : similitudo ⁊ equalitas sint relatiões reales in deo? 304

¶ Distinctio. xxxij.

Hic oꝛiq̃ ꝛc.

1 ¶ Utruꝫ pater ⁊ filius diligãt se. s. s? 307

2 Utrum pater sit sapiens sapiẽtia genita? 307

¶ Distinctio. xxxiij.

Post ꝓdicta ꝛc.

1 ¶ Utrum proprietas sit idem cum persona? 310

2 Utrum proprietas sit idẽ cuꝫ essentia? 310

¶ Distinctio. xxxiiij.

Predictis ꝛc.

1 ¶ Utrum persona sit idem cũ essentia? 310

¶ Distinctio. xxxv.

Cũqz supra ꝛc.

1 Utrum in deo sint relatiões eterne ad oia scibilia vt quidi tatiue cognita? 310

Distinctio. xxxvj.

Solet queri ꝛc.

1 Utrum creatura inquantuz est fundamentum relationis eterne ad deum (vt cognoscentẽ) habeat vere essentie ex hoc q̃ est sub tali respectu? 314

Distinctio. xxxvij.

Et quoniaz ꝛc.

1 Utrum deum esse presentez vbiqz ꝑm potẽtiã necessario inferat ipsuz esse vbiqz ꝑm essentiam? 319

Distinctio. xxxviij.

Nunc igitur ꝛc.

1 Utrũ sciẽtia dei respectu factibilium sit practica? 319

Distinctio. xxxix.

Preterea ꝛc.

1 Utruz deus habeat notitiã determinatam omnium quãtum ad omnes cõditiones existentie? 321

2 Utrum deus habeat certã notitiã ꝛ infallibilem de omnib⁹ quantũ ad omnes cõditiones existentie? 321

3 Utrũ deus habeat imutabilẽ notitiam de omnibus quantũ ad omnem conditionem existentie? 321

4 Utrum necessario sciat omnẽ conditionem existentie omnium? 321

5 Utrum cum determinatione ꝛ certitudine sue scie possint stare aliqua cõtingẽtia ex pte rerum in existentia? 321

Distinctio. xl.

Predestinatorum ꝛc.

1 Utruz predestinatus possit dãnari? 329

Distinctio. xlj.

Si autem querimus ꝛc.

1 Utrum sit aliquod merituz predestinationis vel reprobationis? 330

Distinctio. xlij.

Nũc autẽ de ꝛc.

1 Utrũ deũ eẽ oĩpotẽtẽ possit ꝓbari nãli rõne? 333

Distinctio. xliij.

Quidam tñ ꝛc.

1 Utrũ pria rõ impossibilitatis rei fiẽde sit ex parte dei vel rei factibilis? 335

Distinctio. xliiij.

Nunc illud ꝛc.

1 Utrũ deus potuit res meli⁹ fecisse q̃z fecit? 336

2 Utrũ de⁹ possit facere alr res q̃z ab ipso ordinatũ ẽ fieri? 336

Distinctio. xlv.

Jam de voluntate ꝛc.

1 Utrũ deus ab eterno voluit alia a se? 337

Tabula.

¶ Distinctio. xlvj.

Hic orit̃ qõ ꝛc.

1 ¶ Utrũ voluntas dei beneplaciti semp impleat? 338

¶ Distinctio. xlvij.

Volũtas ꝛc.

1 ¶ Utrũ ꝑmissio diuia sit aliq̃s actꝰ volũtatis diuine? 339

¶ Distinctio. xlviij.

Sciẽdum ꝛc.

1 ¶ Utrum voluntas humana vel generalius: vtrũ volũtas creata sit bona moraliter quã docũq; conformat̃ voluntati increate? 340

FINIS.

¶ Finitur primuz Scriptum Oxoniẽse supra primũ Sentẽtiarũ a Subtilissimo Theologorum omniuz principe Joanne Duns Scoto ordinis minoꝝ editũ: nuperrime ab inumeris erroribus castigatũ: adiunctisq; plurimis additionibus ab eximio doctore Antonio de Fãtis Taruisino: Lugduniq; excusuz i edibꝰ Jacobi Myt: sumptu honestiviri Jacobi. q. Frãcisci de Giũta ꝛ socij florẽtini: cuiꝰ ipulsu atq; diligẽtia ꝛ opꝰ ip̃z recognitũ: ꝛ adnotamẽta adiecta sũt. Anno salutiferi partꝰ q̃ngẽtesimo vigesimo supra millesimũ kal. aplis.